Macushi

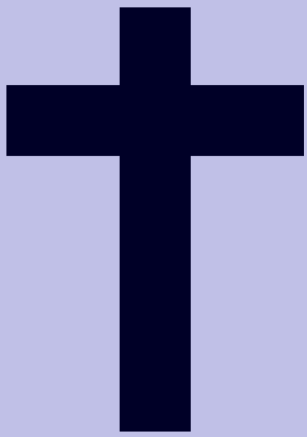

New Testament in Macushi (BR:mbc:Macushi)

Macushi
New Testament in Macushi (BR:mbc:Macushi)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macushi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Macushi [mbc], Brazil

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macushi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 May 2025 from source files dated 13 May 2025
677467a0-0559-5466-b865-742352ca2032

Contents

Mateus 1
Marcos 86
Lucas 133
João 222
Atos 273
Romanos 351
1 Coríntios 388
2 Coríntios 424
Gálatas 446
Efésios 459
Filipenses 471
Colossenses 479
1 Tessalonicenses 487
2 Tessalonicenses 494
1 Timóteo 498
2 Timóteo 509
Tito 516
Filemom 520
Hebreus 522
Tiago 551
1 Pedro 559
2 Pedro 570
1 João 577
2 João 586
3 João 588
Judas 590
Apocalipse 593

JESUS CRISTO YEKARE MATEUS NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta ese' wanî Mateus pe maasa pra mîîkîrî Mateusya imenuka'pî. Mîîkîrî Mateus wanî'pî Jesus nenupa'pî pe. Mîîkîrî asarî'pî Jesus yarakkîrî moropai imaimu eta'pîiya. Moropai mîîkîrîya Jesus Yekare menuka'pî.

Sîrîrî kaareta wanî e'mai'non pia'pî, manni' amenan Paapa kaaretarî pî', maasa pra moro awanî, asakî'ne Paapa kaaretarî, penaro' moropai amenan. Moropai sîrîrî kaareta wanî, e'mai'non pia'pî amenan Paapa kaaretarî po. Mîîkîrî Mateus pî' teeseurîmasen tiaron kaaretarî ya', itese' wanî Levi pe, maasa pra asakî'ne itese' wanî.

Sîrîrî kaareta menuka'pîiya 75 kono' Jesus Cristo esenpo'pî tîpo. Erenka ya, epu'tî Judeuyamî' ton pe imenuka'pîiya. Jesus Cristo wanî Judeuyamî' esa' pe, rei pe manni' yarima tîuya Paapaya taasa' epu'to'pe to'ya imenuka'pîiya. Tu'ke ite'ka sîrîrî kaareta ya' penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan nurî'san nîmenuka'pî pî' eeseurîma era'maya'nîkon. Moropai î' kai'ma Jesus Cristo iipî'pî rei pe, inkamoroya ekareme'sa' yawîrî.

Moropai Judeuyamî' pî' Mateus eseurîma'pî Jesus Cristo iipî'pî inkamoro pîika'tînen pe neken pra tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ton pe aaipî'pî. Moropai amenan pe tîpemonkonoyamî', Judeuyamî', Judeuyamî' pepîn ko'mannî'nen pe aaipî'pî. Î' kai'ma inkamoro ko'mannîpîiya ekaremekîiya. Moropai î' kai'ma tînenupa'san yarima'pî Jesusya tamî'nawîrî pata pona tekare ekareme'se ekaremekîiya. Tamî'nawîrî mîrîrî pî' teeseurîmasen mîrîrî, Mateus kaaretarî.

Jesus Cristo Tamorî'san
(Lc 3.23-38)

1 Sîrîrî wanî penaronkon Jesus Cristo rawîronkon pî' teeseurîmasen pe. Jesus Cristo wanî Abraão nurî'tî pa'rî pe moropai Davi nurî'tî pa'rî pe ekareme'nen pe awanî.

2 Pena Abraão wanî'pî.
Mîîkîrî wanî'pî Isaque yun pe.
Moropai Isaque wanî'pî Jacó yun pe.
Moropai Jacó wanî'pî Judá yun pe moropai itonpayamî' yun pe.
3 Moropai Judá wanî'pî monoi' pe esenpo'san yun pe, to' ese' wanî'pî Perez moropai Zerá. Inkamoro yankon wanî'pî itese' Tamar.
Moropai Perez wanî'pî Esrom yun pe.
Moropai Esrom wanî'pî Arão yun pe.
4 Moropai Arão wanî'pî Aminadabe yun pe.
Moropai Aminadabe wanî'pî Naassom yun pe.
Moropai Naassom wanî'pî Salmom yun pe.
5 Moropai Salmom wanî'pî Boaz yun pe. Mîîkîrî yan wanî'pî Raabe.
Moropai Boaz wanî'pî Obede yun pe. Mîîkîrî yan wanî'pî itese' Rute.
Moropai Obede wanî'pî Jessé yun pe.
6 Moropai Jessé wanî'pî Davi yun pe, pata esa' pe tîwe'sen.
Moropai Davi wanî'pî Salomão yun pe. Mîîkîrî yan wanî'pî Urias no'pî rî'pî pe.
7 Moropai Salomão wanî'pî Roboão yun pe.

Moropai Roboão wanî'pî Abias yun pe.
Moropai Abias wanî'pî Asa yun pe.
8 Moropai Asa wanî'pî Josafá yun pe.
Moropai Josafá wanî'pî Jorão yun pe.
Moropai Jorão wanî'pî Uzias yun pe.
9 Moropai Uzia wanî'pî Jotão yun pe.
Moropai Jotão wanî'pî Acaz yun pe.
Moropai Acaz wanî'pî Ezequias yun pe.
10 Moropai Ezequias wanî'pî Manassés yun pe.
Moropai Manassés wanî'pî Amom yun pe.
Moropai Amom wanî'pî Josias yun pe.
11 Moropai Josias wanî'pî Jeconias yun pe moropai itonpayamî' yun pe. Mîrîrî yai Babilônia pata pona Israelponkon yaapîtî'pî Babilônia ponkonya tîpoitîrîkon pe to' e'to'pe itarumai'pî pe.
12 Babilônia pona to' yarî'pî to'ya tanne Jeconias wanî'pî. Mîîkîrî Jeconias wanî'pî Salatiel yun pe.
Moropai Salatiel wanî'pî Zorobabel yun pe.
13 Moropai Zorobabel wanî'pî Abiúde yun pe.
Moropai Abiúde wanî'pî Eliaquim yun pe.
Moropai Eliaquim wanî'pî Azor yun pe.
14 Moropai Azor wanî'pî Sadoque yun pe.
Moropai Sadoque wanî'pî Aquim yun pe.
Moropai Aquim wanî'pî Eliúde yun pe.
15 Moropai Eliúde wanî'pî Eleazar yun pe.
Moropai Eleazar wanî'pî Matã yun pe.
Moropai Matã wanî'pî Jacó yun pe.
16 Moropai Jacó wanî'pî José yun pe. Mîîkîrî José wanî'pî Jesus Cristo yan Maria niyo pe. Mîîkîrî Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe, Cristo pe tesa'sen pe.
17 Sîrîrî warantî Abraão nurî'tî payanî'san wanî'pî. Inkamoro wanî'pî asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai (14) kaisarî. Moropai Davi nurî'tî payanî'san wanî'pî Babilônia pata pona Israelyamî' yarî to'ya pîkîrî to' wanî'pî asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai (14) kaisarî nîrî. Moropai mîrîrî tîpo Cristo esenpoto' weiyu pîkîrî asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai (14) kaisarî nîrî to' wanî'pî.

Jesus Cristo Esenpo'pî
(Lc 2.1-7)

18 Jesus Cristo esenpoto' wanî'pî sîrîrî warantî. Maria tîîse maasa tînîyotapa tînyo ton José yarakkîrî. Tîîse irawîrî more yan pe eenasa' wanî'pî Morî Yekaton Wannî winîpai.
19 Mîîkîrî José yarakkîrî Maria e'to' warayo' wanî'pî Paapa maimu yawîrî tîîko'mansen pe. Mîrîrî ye'nen yarakkîrî tîwanî namai José esenumenka'pî teesepanto'kon yaretî'ka pî', tîîse anî'ya epu'tî pra yu'se awanî'pî. Maasa pra tewasirî Maria winîkîi imakui'pî pe anî' eseurîma namai.
20 Mîrîrî pî' José esenumenka ko'mannîpî tanne Uyepotorîkon narima'pî inserî esenpo'pî José pia iwe'ne'. Moropai ta'pîiya ipî': —José, Davi nurî'tî paarî'pî, eranne' pe pra e'kî. Ano'pî pe Maria yapi'kî. Maasa pra mîîkîrî more yan pe Maria wanî manni', mîîkîrî man Morî Yekaton Wannî winîpainon pe.

21 Moropai mîîkîrîya more warayo' yenpo pe man. Moropai mîîkîrî ese'tîya
pe nai Jesus pe itese'. Maasa pra mîîkîrîya tîpemonkonoyamî' pîika'tî pe man,
to' nîkupî'pî imakui'pî winîpai —ta'pîiya ipî'.
22 Tamî'nawîrî mîrîrî e'kupî'pî maasa pra awe'kupî kupî sîrîrî ta'pî Uyepo-
torîkonya tîmaimu ekareme'nen profeta nurî'tî pî'.
23 Ta'pîiya see warantî:
Aurîno'pî, warayo' yarakkîrî si'pî pepîn ena pe man more yan pe.
Moropai tînre ton yenpoiya warayo' pe.
Mîîkîrî ese'tî to'ya pe man Emanuel kai'ma *Is 7.14*
ta'pîiya. Uurî'nîkon yarakkîrî Paapa wanî taato' mîrîrî Emanuel.
24 Moropai José paka'pî tîwetun ye'ka pe. Moropai î' kai'ma ta'pî Uyepo-
torîkon narima'pî inserîya yawîrî ikupî'pîiya. Moropai Maria yarî'pîiya tewî'
ta tîno'pî pe.
25 Tîîse yarakkîrî awanî pra José wanî'pî. Tînre yenpoiya tîpose
aako'mamî'pî yarakkîrî tîwe'se pra. Moropai Joséya mîîkîrî inre ese'tî'pî
Jesus kai'ma.

2

Jesus Esenposa' Era'mapî'se Itî'san Ipîkkukon

1 Jesus esenpo'pî Judéia pata po tîwe'sen cidade itese' Belém po. Mîrîrî yai
Judéia pata ponkon ko'mannî'nen pe Herodes wanî'pî. Miarî ya warayo'kon
epu'nenan pe tîwe'sanon wîtî'pî kaiwano' era'ma tîuya'nîkon wenairî wei
epa'kapî'to' winîpai Jerusalém pona.
2 Moropai miarî teerepansa'kon pe ekaranmapo'pî to'ya: —O'non pata
Judeuyamî' yepotorî pe esenpo'pî more nai? —ta'pî to'ya. —Anna yi'nî pî'
man yapurîi maasa pra kaiwano', manni' Uyepotorîkon esenpo ekareme'nen
era'ma pî' anna man wei epa'kapî'to' winîkîi —ta'pî to'ya.
3 Mîrîrî taa to'ya eta tîuya ye'nen, pata esa' Herodes atasi'sirunpa'pî. Mo-
ropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' Jerusalém ponkon esi'nîpî'pî mîrîrî
pî'.
4 Taatasi'sirunpai tîwanî ye'nen, mîîkîrîya teepîremasanon esanon
muurukuntî'pî. Moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
eperepî'pî. Moropai inkamoro ekaranmapo'pîiya o'non pata mîîkîrî Cristo,
Paapa nîmenka'pî esenpo e'painon kai'ma.
5 Mîîkîrî maimu yuuku'pî to'ya: —Judéia pata po tîwe'sen Belém po. Maasa
pra mîrîrî warantî Paapa maimu ekareme'nen profeta nurî'tîya imenukasa'
man —ta'pî to'ya.
6 —See warantî awe'menukasa' man:
“ ‘Judéia pata po tîwe'sen, Belém wanî si'mîrikkî pe.
Mîîwîni tîîse ipîkku pe pu'kuru awanî tiaronkon cidade yentai.
Maasa pra mîrîrî Belém cidade winîpai ipîkku pe tîwe'sen esenpo pe man
pemonkonyamî' esa' ton.
Mîîkîrî wanî pe man upemonkonoyamî' Judeuyamî' ye'mai'norî pe’ ta'pî
Paapaya” *Mq 5.2; 2Sm 5.2*
ta'pî profeta nurî'tîya.
7 Mîrîrî eta tîuya tîpo, pata esa' Herodesya aminke pai iipî'san yanno'pî tîîpia,
tamî'nawîronkonya epu'tî pra tîîse. Moropai to' ekaranmapo'pîiya: —Î' pensa
pu'kuru see mîrîrî kaiwano' esenposa' era'ma'pîya'nîkon? —ta'pîiya.

8 Moropai to' yaipontî'pîiya to' wîtîto'pe Belém pona. Ta'pîiya to' pî': —
Atîtî moropai mîîkîrî more mîwatîi morî pe epu'tîkonpa. Moropai mîîkîrî
more esenposa' eposa'ya'nîkon ya, upî' ekareme'se maai'tîi, uurî nîrî uttîto'pe
yapurîi —ta'pîiya to' pî'.
9 Mîrîrî taasa' pata esa'ya tîpo inkamoro epu'nenan wîtî'pî. E'ma taawîrî
tuutîkon ye'ka pe, inkamoroya wei epa'ka winî tînera'ma'pîkon kaiwano'
era'ma'pî. Mîrîrî kaiwano' wîtî'pî to' rawîrî, moropai eemî'pamî'pî wîttî, ita
mîîkîrî more e'to' yepoi.
10 Inkamoro wanî'pî mararî pra taatausinpai mîrîrî kure'nan kaiwano'
era'masa' tîuya'nîkon ye'nen.
11 Teerepansa'kon pe to' ewomî'pî wîttî ta moropai mîîkîrî more eporî'pî
to'ya. Isan Maria pia awanî'pî. To' e'sekunka'pî irawîrî moropai mîîkîrî
yapurî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo iipia tîntîrîkon pe tînarî'pîkon yettapurîka'pî to'ya.
Mîrîrîkon wanî'pî ouro pe moropai a'pusin pe moropai kara' pe. Mîrîrîkon
tîrî'pî to'ya iipia.
12 Moropai Paapaya ta'pî inkamoro epu'nenan pî' to' we'ne'pî'to' ya', to'
wetun tanne. Tîwenna'pokon pe pata esa' Herodes poro to' enna'po namai.
Mîrîrî ye'nen inkamoro enna'po'pî tîpatakon ya' tiaron e'ma taawîrî.

Jesus Yen Pe Iyunmanenya Egito Pata Pona.

13 Inkamoro epu'nenan, aminke pai iipî'san enna'po'pî tanne Uyepotorîkon
narima'pî inserî esenpo'pî José pia, iwetun tanne iwe'ne'. Moropai ta'pîiya
ipî': —Epekî more isan yarakkîrî epekî Egito pata pona. Miarî mako'mamîi,
apî' î' tauya pîkîrî. Maasa pra Herodesya mîîkîrî more yuwa pe man iwîpa
kai'ma —ta'pî inserîya ipî'.
14 Mîrîrî ye'nen José paka'pî moropai more isan yarakkîrî eepe'pî ewaron
ya' Egito pata pona.
15 Moropai to' ko'mamî'pî miarî Herodes sa'manta tîpose. Mîrîrî e'kupî'pî
pena awe'kupî kupî sîrîrî ta'pî Uyepotorîkonya yawîrî, tîmaimu ekareme'nen
profeta nurî'tî pî'.
Uurîya unmu yanno'pî Egito pata poi eepa'kato'pe *Os 11.1*
ta'pî profeta nurî'tîya.
16 Inkamoro epu'nenan aminke pai iipî'san warayo'konya tenku'tîsa' epu'tî
tîuya ye'nen pata esa' Herodes ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîronkon moreyamî' warayo'kon tî'ka me'po'pîiya asakî'ne kono'
ma'rankon Belém po. Moropai iwoi tîîko'mansenon. Inkamoro moreyamî'
asakî'ne kono' ma'rankon tî'ka me'po'pîiya maasa pra inkamoro warayo'kon
aminke pai iipî'sanya, î' pensa kaiwano' era'ma'pî tîuya'nîkon ekareme'sa'
ye'nen.
17 Mîrîrî warantî awe'kupî'pî pena Paapa maimu ekareme'nen profeta
Jeremias nurî'tîya ta'pî yawîrî.
18 Entaimepî'nîto' eseta pe man Ramá pata po.
Mîrîrî wanî karawannîto'.
Mîrîrî wanî Raquel nurî'tî payanî'san karau tînmukuyamî' sa'manta pî'.
Mararî pra to' karau pe man anî'ya to' tî'napannîpî eserîke pra.
Maasa pra tamî'nawîronkon to' munkîyamî' e'tî'ka'pî ye'nen *Jr 31.15*
ta'pî Jeremiasya.

Egito Pata Yapai To' Enna'po

19 Pata esa' Herodes sa'mantasa' tîpo Uyepotorîkon narima'pî inserî es-
enpo'pî José pia iwe'ne' Egito pata po.
20 Moropai ta'pîiya: —Apakakî, enna'pokî. More isan yarakkîrî tarîpai
enna'pokî Israel pata pona. Maasa pra manni'kan more wîî yu'se si'san
sa'manta'pî man.
21 Mîrîrî ye'nen José paka'pî. More moropai isan yarakkîrî to' enna'po'pî
Israel pata pona.
22 Tîîse itekare eta'pîiya Herodes munmurî'pî Arquelau wanî Judéia pata
ko'mannî'nen pe tîyun pata'pî ya'. Mîrîrî ye'nen eranne' pe awanî'pî, miarî
ya iko'manse itîîpai pra. Moropai tîwe'ne' inî'rî Paapa eseurîma eta'pîiya attî
namai Judéia pata pona. Mîrîrî ye'nen José wîtî'pî Galiléia pata pona Judéia
pata pona pra.
23 Moropai mîîkîrî ko'mamî'pî Galiléia pata pon cidade itese' Nazaré po.
Mîrîrî warantî awe'kupî'pî maasa pra pena awe'kupî kupî sîrîrî ta'pî Paapa
maimu ekareme'nenya. Mîîkîrî profeta nurî'tîya ta'pî yawîrî awe'kupî'pî. See
warantî ta'pîiya:
Mîîkîrî esatî to'ya pe man Nazaré pon kai'ma *Is 11.1*
ta'pîiya.

3

João Batistaya Paapa Maimu Ekaremekî (Mc 1.1-8; Lc 3.1-18; Jo 1.19-28)

1 Mîrîrî yai Jesus arentasa' tanne, João Batista nurî'tî erepamî'pî keren pona
Judéia pata po. Miarî Paapa maimu ekareme'pîtî'pî João Batistaya.
2 Ta'pîiya: —Paapa yeseru yapisî pî' esenumenkatî imakui'pî ayeserukon
tîrumakai. Maasa pra aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu
eseponî pî' man! Tîpemonkonoyamî' pîika'tîiya kupî sîrîrî —ta'pîiya.
3 Mîîkîrî João pî' pena Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tî eseurîma'pî.
Moropai mîîkîrîya imenuka'pî see warantî:
Pemonkon entaimepî'nî pî' man keren po.
Taiya: "Uyepotorîkon erepamî ye'marî ton konekatî.
E'ma yarakkanmokatî to'sarî eerepanto'pe", taiya *Is 40.3*
ta'pî Isaíasya. Mîrîrî warantî Joãoya ta'pî pemonkonyamî' ekonekato'pe Jesus
Cristo erepamî rawîrî.
4 Mîîkîrî João pon wanî'pî camelo si'potî'pî pe. Moropai iworomî wanî'pî
paaka pi'pî pe. Mîîkîrî João ya're' wanî'pî. Moropai ito' wanî'pî kaira pe.
Moropai wan wanî'pî iwuku pe.
5 Mîrîrî yai Jerusalém po tîîko'mansenon moropai tamî'nawîronkon Judéia
pata po tîîko'mansenon, moropai iren Jordão rî'pîkîrî tîîko'mansenon wîtîpîtî'pî
João pia imaimu etai.
6 Inkamoroya imakui'pî pe tîwe'to'kon ekaremekî'pî miarî. Moropai
inkamoro yenpatakona'pî Joãoya iren Jordão ka.
7 Mîrîrî yai Joãoya mararî pra fariseuyamî' moropai saduceuyamî' iipî
era'ma'pî tîîpia esenpatakonai. Inkamoro pî' ta'pî Joãoya: —Amîrî'nîkon wanî
nari' îkîiyamî' ye'katonkon warantî. Maasa pra imakui'pî pe awe'to'kon
ayeserukon tîrumakai pra Paapa ekore'mato' yapai e'pîika'tîpai awanîkon.
Tîîse mîrîrî warantî awe'pîika'tîkon eserîke pra naatîi.

8 Mîrîrî ye'nen ayeserukon imakui'pî pe awe'to'kon rumakatî. Morî
ayeserukon ton yapi'tî tamî'nawîronkonya ayeseru rî'pîkon rumakasa'ya'nîkon
epu'to'pe.
9 Moropai kîkatî Paapaya utaruma'tîkon pepîn ipemonkono pe anna wanî
ye'nen, maasa pra Abraão payanyamî' pe anna wanî kîkatî. Î' pe pra rî mîrîrî
taaya'nîkon manni' wanî. Maasa pra Abraão payanî'san pe Paapaya seeni' tî',
miakanma e'painon ayentakon.
10 A'kî, wa'ka moro man, yei ya'tîto' ton ikara kî'pî yapî'. Manni' yei morî pe
teperu tîînen pepîn ya'tîto' ton tamî'nawîrî. Moropai mîrîrî yenumî to'ya apo'
ya' aaranto'pe.
11 Tîîse uurîya amîrî'nîkon yenpatakona sîrîrî tuna ke neken, ayeserukon
imakui'pî ku'to'ya'nîkon rumakasa'ya'nîkon ekareme'nen pe. Tîîse uye'ma'pî
pî' tiaron iipî. Mîîkîrî wanî uurî yentai meruntî ke. Ipîkku pe awanî ye'nen
mîîkîrî pisa'sa' yewa yeukauya eserîke pra awanî, uyentai awanî ye'nen.
Mîîkîrîya amîrî'nîkon yenpatakona pe man ayesa'kon pe Morî Yekaton Wannî
e'to'pe moropai apo' ke amîrî'nîkon yenpatakona pe man. ⌞Mîrîrî warantî
ikupîiya tamî'nawîrî imakui'pî mo'kapa kai'ma.⌟
12 Maasa pra mîîkîrî yenya' trigo sururukato' wanî. Mîrîrî ke isururukaiya.
Ipi'pî kore'tapai imenkaiya. Mîrîrî sururukasa' tîuya yara'tîiya itense' ya'.
Mîrîrî pi'pîrî'pî yannukuiya moropai ipo'tîiya apo' ya' eesi'nîpî neporîton
pepîn ya' —ta'pî Joãoya to' pî'.

Jesus Yenpatakona Joãoya
(Mc 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Mîrîrî yai Jesus wîtî'pî Galiléia poi iren Jordão ka, João Batistaya ten-
patakonato'pe kai'ma.
14 Tîîse Joãoya teseru miakanma'pî ka'ne' pe. Ta'pîiya: —Uurî neken
yenpatakonaya e'pai tîîse uyenpatakonakî taaya mîrîrî upî' —ta'pî Joãoya.
15 Tîîse Jesusya imaimu yuuku'pî: —Tîwîrî mîrîrî warantî ikupî e'pai awanî.
Maasa pra mîrîrî warantî ikupîya yairî itu'se Paapa e'to' yawîrî awanî.
Moropai —Î' wani' pra man —ta'pî João Batistaya.
16 Mîrîrî pe rî tenpatakonasai'ya tîpo, tuna kapai Jesus eseu'ka pe, ka'
esettapuruka'pî. Moropai Jesusya Paapa winîpainon Morî Yekaton Wannî
autî era'ma'pî tîpona waku'ka warantî. Moropai tîpona eereuta era'ma'pîiya.
17 Moropai ka' poi Paapa eseurîmato' eta'pîiya. Ta'pî Paapaya: —Mîserî
unmu, uwakîri pu'kuru. Kure'ne ipî' uurî atausinpa —ta'pî Paapaya.

4

Imakui'pî Kupî Jesusya Yu'se Makui Wanî
(Mc 1.12-13; Lc 4.1-13)

1 Mîrîrî tîpo Jesus yarî'pî Morî Yekaton Wannîya keren pona Makuiya
yonpato'pe kai'ma.
2 Mîîkîrî ko'mamî'pî miarî keren po. Asakî'ne pemonkon wei (40) moropai
asakî'ne pemonkon ewaron kaisarî Jesus epîremapîtî'pî Paapa pî' tekkari
tonpai pra. Mîrîrî tîpo Jesus wanî'pî emi'ne.
3 Mîrîrî tanne Makui, pemonkonyamî' yeka'nunkanen, iipî'pî iipia. Mo-
ropai ta'pîiya ipî': —Innape see Paapa Munmu pe awanî. Mîrîrî ye'nen seeni'
tî' miakanmakî ayu pe —ta'pîiya Jesus pî'.
4 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —Paapa maimu e'menukasa' man see
warantî:

“Tiyu pî' neken pemonkon ko'mamî pepîn.
Tîîse tamî'nawîrî î' taasa' Paapaya manni' yawîrî aako'mamî”, *Dt 8.3*
taasai'ya man —ta'pî Jesusya.
5 Mîrîrî tîpo Makuiya Jesus yarî'pî Jerusalém cidaderî pona. Moropai
yanu'nîpî'pîiya kawînan panpî' epîremanto' yewî' neka'ta pona.
6 Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Innape Paapa munmu pe awanî ye'nen,
arapunkî tarîpai. Maasa pra Paapa maimuya taasa' man:
“Paapaya inserîyamî' yarima
amîrî pîika'tîi to' ii'to'pe.
Inkamoroya ayapisî tenyakon ke
tî' pona a'pu pa'tîya namai”, *Sl 91.11,12*
taasai'ya man —ta'pî Makuiya.
7 Jesusya imaimu yuuku'pî: —A'kî, Paapa maimu e'menukasa' man see
warantî:
“Ayepotorî Paapa tonpai pra e'kî”, *Dt 6.16*
taasa' Paapa maimuya man —ta'pî Jesusya.
8 Moropai inî'rî Makuiya Jesus yarî'pî kawînan wî' pona. Miarî si'ma
tamî'nawîron patakon yenpo'pîiya, morî pe pata wanî moropai ipîkku pe
awanî yenpo'pîiya Jesus pia.
9 Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Tamî'nawîrî sîrîrî tîrîuya e'painon aapia amîrî
pe ipîkku pe awanîpa, sîrîrî uyapurîi awe'sekunka ya —ta'pî Makuiya.
10 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî. Ta'pîiya Makui pî': —Uyeyaton, atari-
makî uupiapai. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:
“Ayepotorî neken Paapa yapurîkî.
Mîîkîrî maimu yawîrî neken ako'mankî”, *Dt 6.13*
taasai'ya man —ta'pî Jesusya Makui pî'.
11 Mîrîrî tîpo Makuiya Jesus rumaka'pî. Moropai inserîyamî' iipî'pî Jesus
pia. Inkamoroya ipîika'tî'pî.

Jesus Esenyaka'ma Pia'tî Galiléia Po (Mc 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 João Batista yarakkansa' to'ya yekare etasa' tîuya pe, Jesus wîtî'pî Galiléia
pata pona.
13 Nazaré po aako'mamî pra awanî'pî. Tîîse Cafarnaum cidaderî pona
iko'manse attî'pî. Mîrîrî wanî'pî Galiléia ku'pî ena po tîwe'sen pe. Zebulom
pata po tîwe'sen pe, moropai Naftali pata pon pe nîrî awanî'pî.
14 Mîrîrî poro attî'pî maasa pra pena attî pe man ta'pî Paapa maimu
ekareme'nen profeta Isaías nurî'tîya yawîrî.
15 Miarî Zebulom pata pona
moropai Naftali pata pona
moropai iku'pî rî'pîkîrî pata pona
moropai iren Jordão ratai pata,
manni' pata Judeuyamî' pepîn pata'se' pona a'ka erepamî kupî sîrîrî.
Mîrîrî patakon wanî Galiléia pe itese'.
16 Miarî pemonkonyamî' ko'mamî ewaron ta.
Tîîse inkamoroya kure'nan a'ka era'ma kupî sîrîrî.
Eranne' pe inkamoro ko'mamî tîîsa'mantato'kon pî',
tîîse kure'nan a'ka erepamî kupî sîrîrî to' pia *Is 9.1,2*
ta'pî Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tîya.

17 Mîrîrî pata pai Jesusya Paapa maimu ekaremekî pia'tî'pî. Taapîtî'pîiya
see warantî to' pî': —Paapa yeseru yapisî pî' esenumenkatî, imakui'pî
ankupî'pîkon tîrumakai sîrîrî pata pai. Maasa pra aminke pra tamî'nawîronkon
esa' pe Paapa ii'to' eseponî pî' man. Tîpemonkonoyamî' pîika'tîiya kupî sîrîrî —
ta'pî Jesusya pemonkonyamî' pî'.

Moro'yamî' Yapi'nenan Yanno Jesusya Asakîrîronkon
(Mc 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Mîrîrî yai Galiléia ku'pî rî'pîkîrî tuutî ye'ka pe, asakî'nankon takon
yarakkîronkon moro'yamî' yapi'nenan era'ma'pî Jesusya. Tarrafa ke
inkamoro wanî'pî Simão, tiaron itese' Pedro. Moropai itakon André wanî'pî.
Moro'yamî' yapisî pî' to' wanî'pî mîrîrî iku'pî ka.

19 Jesusya ta'pî to' pî': —Aase'nîkon upîkîrî ayenupato'peuya'nîkon. Î' kai'ma
upemonkono pe pemonkonyamî' kupîkonpa. Moro'yamî' yapisîya'nîkon
manni' warantî to' maakonpa —ta'pîiya.

20 Inkamoroya ka'ne' pe teesemi'tapai moro'yamî' yapi'to' tîuya'nîkon ru-
maka'pî moropai to' wîtî'pî Jesus pîkîrî.

21 Inî'rî miarî ya panpî' tuutîi, tiaronkon takon yarakkîronkon nîrî era'ma'pî
Jesusya. Inkamoro wanî'pî Zebedeu munkîyamî' pe. Tiago moropai itakon
João, inkamoro wanî'pî tîyunkon pokonpe kanau ya'. Tîtarrafarikon rumen-
tannî'pîtî pî' to' tîîse Jesusya to' yanno'pî.

22 Moropai inkamoroya tîyunkon nîmî'pî moropai tîkanaukon nîmî'pî to'ya.
Moropai to' wîtî'pî Jesus pîkîrî.

Itekare Ekaremekî Pinunpa Jesusya
(Lc 6.17-19)

23 Mîrîrî yai Jesus asarî'pî tamî'nawîrî Galiléia pata poro to' epere'to'kon
yewî' tapî'. To' yenupa pinunpa'pîiya morî itekare pî'. Tamî'nawîronkon esa'
pe Paapa iipî kupî ekareme'pîtî'pîiya. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tî
pinunpa'pîiya tamî'nawîron to' yeparankon yapai.

24 Mîrîrî warantî ikupî Jesusya yekare eseta'pî tamî'nawîrî Síria pata poro.
Mîrîrî ye'nen pemonkonyamî'ya tonpakon pri'ya pra tîwe'sanon enepî'pî to'ya.
Tîmoronkon epu'nenan tamî'nawîron pî' o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon mo-
ropai asakoi'kon pepîn eke'nepamî'san enepî'pî to'ya to' yepi'tîto'pe Jesusya
kai'ma. Moropai inkamoro yepi'tî'pîiya tamî'nawîrî.

25 Arinîkon pemonkonyamî' wîtîpîtî'pî Jesus pîkîrî Galiléia pata ponkon
Decápolis pata ponkon Jerusalém pata ponkon Judéia pata ponkon moropai
iren Jordão ratai ponkon wîtîpîtî'pî Jesus pia.

5

Wî' Po Si'ma Jesusya Itekare Ekaremekî

1 Arinîkon pemonkonyamî' era'ma tîuya pe Jesus enuku'pî wî' pona. Mo-
ropai eereuta'pî. Eereutasa' tanne inenupa'san ipemonkonoyamî' iipî'pî
iipia aminke pra.

2 Moropai inkamoro yenupa pia'tî'pîiya. Ta'pîiya to' pî':

Morî Pe E'nîto' Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 6.20-23)

3 —Morî pe pu'kuru mannankan î' ton pra tîwe'sanon wanî. Mannankan
Paapa pia tîntîrîkon ton pra awanî epu'nenan.

Morî pe to' wanî maasa pra inkamoro esa' pe Paapa wanî moropai
ipemonkono pe to' ko'mamî.
4 Morî pe pu'kuru mannankan tîkaruwasenon wanî.
Imakui'pî pî' to' karau tanne, Paapaya to' pîika'tî taatausinpai to' e'to'pe.
5 Morî pe pu'kuru mannankan moo tîwe'sanon, tiwinarî teekore'masanon
pepîn wanî.
Morî pe to' wanî maasa pra sîrîrî pata tîrî Paapaya to' pata'se' ton.
6 Morî pe pu'kuru mannankan wanî kure'ne Paapa yeseru anku'pai
tîwe'sanon.
Inkamoro wanî mannankan emi'ne tîwe'sanon moropai tuna aninnîpai
tîwe'sanon warantî.
Maasa pra kure'ne yairî e'pai to' wanî ye'nen.
Morî pe to' wanî maasa pra inkamoro pia Paapaya teseru ku'to'pe to'ya itîrî
to' pia.
7 Morî pe pu'kuru mannankan pemonkonyamî' sa'namanenan wanî,
maasa pra to' sa'nama Paapaya.
8 Morî pe pu'kuru mannankan imakui'pî ton pra tîwe'sanon wanî,
maasa pra inkamoroya Paapa era'ma.
9 Morî pe pu'kuru mannankan pemonkonyamî' ekore'ma'san
mana'pokanenan wanî.
Maasa pra inkamoro mana'pokanenan esatî to'ya Paapa munkî pe.
10 Morî pe pu'kuru mannankan tîwe'taruma'tîsanon wanî.
Yairî Paapa yeseru kupî to'ya wenai to' taruma'tî to'ya.
Inkamoro awanî taatausinpai maasa pra Paapa, tesa'kon pia to' ko'mamî
ipemonkono pe,
—ta'pî Jesusya to' pî'.
11 —Morî pe pu'kuru amîrî'nîkon wanî teuren amu'tunpakon to'ya tanne.
Moropai awinîkîi'nîkon to' eseurîma seru'ye' pe. Moropai tu'ke imakui'pî kupî
to'ya awinîkîi'nîkon upemonkono pe awanîkon wenai.
12 Mîrîrî ye'nen taatausinpai pu'kuru e'tî mararî pra. Maasa pra
aapia'nîkon tîntîrî ton konekasa' Paapaya man ka' po. Mîrîrî warantî nîrî
pena amîrî'nîkon rawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'san taruma'tî'pî to'ya, ataruma'tîuya'nîkon manni' warantî —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Pan Pî' Moropai Uweiyukon Pî'
(Mc 9.50; Lc 14.34-35)

13 Jesusya to' yenupa ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Amîrî'nîkon yeseru wanî
pan warantî morî pe pemonkonyamî' pîika'tîton pe. Tîîse inî'mîra pan enasa'
ya, morî pe awanî pepîn. Ipo'mîra awanî. Pan pe awanî pepîn. Moropai mîrîrî
wanî î' pe pra rî. Moropai mîrîrî papo to'ya poro pona pemonkonyamî'ya
mîrîrî yaki'tapapîtî tuutîkon kaisarî.
14 Moropai tiaron ekaremekî'pîiya. Ta'pîiya: —Amîrî'nîkon yeseru wanî pata
weiyu warantî tamî'nawîronkon nera'maton pe. A'kî, cidade konekasa' wî'
po tîwe'sen era'ma tamî'nawîronkonya e'painon. Teesera'masen pepîn eena
eserîke pra awanî, kawîne tîwanî ye'nen aronne eesera'ma ko'mannîpî.
15 Moropai anî'ya tî'kuma'tu yawittanîpî pepîn e'painon waikîra'pî
yo'koi itîrîpa. Tîîse yawittanîpîiya itaponse' pe tînkoneka'pî pona itîrîpa.
Tamî'nawîronkon wîttî ta tîwe'sanonya era'mato'pe to' weiyu'mato'peiya.

16 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon yeseru e'pai awanî aweiyukon warantî.
Tiaronkonya ayeserukon era'mato'pe morî pe pu'kuru. Moropai mîrîrî
ayeserukon wenai inkamoroya nîrî Paapa ka' pon yapurîto'pe —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Moisés Nurî'tîya Yenupanto' Pî'

17 Inî'rî Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —Moisés nurî'tîya ayenupato'kon
moropai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîya
ayenupato'kon yaretî'kai uui'sa' kai'ma kîsenumenkatî. Mîrîrî yaretî'kai uui'sa'
pra wai. Tîîse uuipî'pî î' taato'pe awanî ekareme'se apî'nîkon. Moropai mîrîrî
unkupî ekareme'sai'ya yawîrî iku'to'peuya uuipî'pî.

18 Maasa yairon pî' tauya etatî. Ka' moropai pata ataretî'ka pîkîrî, Moisésya
yenupanto' ataretî'ka pepîn. Tîîse tamî'nawîrî aako'mamî itonpa emo'ka
pepîn. Tîîse tamî'nawîrî taasai'ya yawîrî awe'kupî e'to' yawîrî tamî'nawîron
ataretî'ka pîkîrî.

19 Tîîse anî'ya Moisésya yenupanto' yawîrî ikupî tanne tîîse tiwin mîrikkî
ipureme'sai'ya ya, moropai mîrîrî ke tiaron yenupaiya ya, ikupî tîuya manni'
warantî. Paapa pia mîîkîrî wanî tiaronkon ipemonkonoyamî' ma're awanî.
Tîîse anî'ya Moisésya yenupanto' yawîrî pu'kuru ikupî ya moropai mîrîrî
ke tiaronkon yenupaiya ya innape kupî tîuya manni' warantî, mîîkîrî wanî
ipîkku pe pu'kuru Paapa pia, tiaronkon ipemonkonoyamî' yentai.

20 Maasa pra tauya sîrîrî apî'nîkon. Morî ayeserukon awanî ya, manni'kan
Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon yeseru kaisarî moropai
fariseuyamî' yeseru kaisarî, ipemonkono pe aako'mamîkon pepîn Paapa pia.
Tîîse morî panpî' to' yeseru yentai ayeserukon e'pai awanî aako'mamîkonpa
Paapa pia ipemonkono pe —ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Eseurîma Esewanmîrînto' Pî'

21 Jesusya ta'pî: —Pena atamokon rî'san pî' î' ta'pî epu'tî pî' naatî? Ta'pî see
warantî:

“Pemonkon kî'wîtî. Anî'ya pemonkon wîîsa' ya mîîkîrî yarî e'pai awanî ipîkku
tîwe'sen juiz pia”. *Êx 20.13; Dt 5.17*

22 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon. Anî' ekore'masa' ya tonpa yarakkîrî mîîkîrî
yarî to'ya e'pai awanî ipîkku pe tîwe'sen juiz pia. Moropai anî'ya taa ya tonpa
winîkîi “Î' epu'nen pepîn amîrî”, taiya ya ipî', mîîkîrî yarî to'ya ipîkku pe
tîwe'sanon to' yepurukon pia itaruma'tîto'pe to'ya. Moropai anî'ya tonpa esatî
ya, “Imakui'pî amîrî, pakko”, taiya ya, nari' pe awanî. Tîwarî e'pai awanî
mîîkîrî yenumî Paapaya namai apo' ya' aaranto'pe.

23 Mîrîrî ye'nen Paapa yapurî pe antîrî tîrîya yai tîîse awenpenata ayonpa
awinîkîi ekore'ma'pî moro awanî pî'.

24 Mîrîrî tanne, moro antîrî nîmîkî moropai atîkî e'mai' pe ayonpa pia.
Yarakkîrî ayeseru konekata. Moropai tamî'nawîrî morî pe teekonekai
enna'pokî Paapa yapurî pe antîrî tîrîpa.

25 Mîrîrî warantî ayeyatonya ayarî ya juiz pia, ka'ne' pe ayeserukon
konekatî ayeyaton yarakkîrî apî' eeseurîma rawîrî. Mîrîrî kupîya pra awanî
ya, ayarîiya ipîkku pe tîwe'sen pia. Moropai mîîkîrî juizya amîrî rumaka
surara yenya'. Moropai mîîkîrîya ayarakkamo atarakkannîto' ta.

26 Tauya sîrîrî apî' mîrîrî atarakkannîto' tapai eepa'ka pepîn ka'ne' pe.
Tamî'nawîrî mîrîrî ankupî'pî ye'maya pîkîrî aako'mamî —ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma Imakui'pî Pe Uno'pîkon Tîrumakai Tiaron Yarakkîrî E'nîto' Pî'

27 —Î' taasa' to'ya epu'tî pî' naatîi.
“Tîno'pî ke si'ma wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra e'tî. Moropai tînyo ke si'ma
tiaron warayo' yarakkîrî tîwe'se pra e'tî”. *Êx 20.14; Dt 5.18*
28 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon anî'ya wîri' era'ma ya, moropai yarakkîrî
e'pai tîwanî pî' eesenumenka ya, yarakkîrî mîîkîrî e'sa' mîrîrî tewan ya'.
29 Mîrîrî ye'nen wîri' era'maya ya ayenu meruntî winon ke imakui'pî kupîya
emapu'tîiya. Mîrîrî namai imo'kakî, yenunkî imakui'pî kupîya namai. Maasa
pra asakî'ne ayenu tîîse, imakui'pî ku'sa'ya ya, attî apo' ya' ankupî'pî wenai.
Mîrîrî ye'nen morî pe panpî' awanî itenu pra aako'mamî ya imakui'pî tîku'se
pra.
30 Moropai ayenya meruntî winonya imakui'pî kupîya emapu'tî ya, mîrîrî
merenkî'kî moropai yenunkî imakui'pî kupîya namai. Maasa pra ayenya
merenkî'sa'ya ya, aako'mamî enen ipatîkarî. Mîrîrî wanî morî pe panpî',
asakî'ne ayenya tîîse apo' ya' attî yentai —ta'pî Jesusya.

Imakui'pî Pe Awanî

Tîno'pî Rumaka Pî' Teesenumenkasen Pia
(Mt 19.9; Mc 10.11-12; Lc 16.18)

31 —Taasa' to'ya man nîrî see warantî:
“Anî'ya tîno'pî rumaka ya, irumaka tîuya kaaretarî tîrîiya e'pai awanî iipia”,
Dt 24.1
taa to'ya.
32 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon, anî'ya tîno'pî rumaka ya tiaron warayo'
yarakkîrî awe'sa' pra tîîse, mîîkîrîya imakui'pî kupî tîno'pîya emapu'tî mîrîrî.
Maasa pra tiaron warayo' yarakkîrî awanî emapu'tîiya aaniyotasa' ya. Mo-
ropai manni' warayo' yarakkîrî awanî manni'ya nîrî imakui'pî kupî —ta'pî
Jesusya.

Seru' Pe Unkupîkon Ton Pepîn Pî'

Eseurîman E'pai Pra Awanî

33 —Epu'nenan nîrî amîrî'nîkon pena atamokon nurî'tî pî' î' kai'ma ta'pî.
“Î' taasa'ya'nîkon ya Paapa pî', ta'pîya'nîkon yawîrî iku'tî, seru'ye' pe tîwe'se
pra”, *Lv 19.12; Nu 30.2*
taa to'ya.
34 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon. Amîrî'nîkon esenumenka see warantî.
Paapa winîkîi pra tauya ya, î' wani' awanî pepîn î' ta'pîuya yawîrî pra
ikupîuya, taaya'nîkon. Tîîse ka' winîkîi teeseurîmai pra e'tî. Maasa pra Paapa
yaponse' pe awanî mîrîrî mîîto'pe.
35 Moropai pata winîkîi tîkai pra e'tî. Maasa pra Paapa puu yaponse' pe awanî
mîrîrî mîîto'pe. Moropai Jerusalém cidaderî winîkîi tîkai pra e'tî. Maasa pra
Paapa pata'se' pe awanî mîrîrî mîîto'pe.
36 Moropai apu'pai winîkîi tîkai pra e'tî. Maasa pra apu'pai si'po miakanmaya
pepîn e'painon aimutun pe awe'to'pe. Moropai aimutun miakanmaya pepîn
îrikkutun pe awe'to'pe.
37 Mîrîrî ye'nen î' winîkîi takai pra e'tî, innape amaimukon wanî ekare-
mekîkonpa. Tîîse amaimukon e'pai awanî see warantî: Inna, kaane, kai'ma.
Maasa pra tu'kan î' taato'ya'nîkon amaimukon wanî makui winîpai tui'sen pe.

Tiaron Pî' Ese'man E'pai Pra Awanî
(Lc 6.29-30)

38 Jesusya ta'pî: —Î' ta'pî to'ya epu'nenan amîrî'nîkon:
“Anî'ya ayenu pona apa'tî ya, mîîkîrî ayenu yai apa'tîtîponya tîmoron epu'tî e'pai awanî akaisarî. Moropai mîrîrî warantî aye pona apa'tîtîponya tîmoron epu'tî e'pai awanî akaisarî aye'mapa”, *Êx 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21*
taa Moisés nurî'tîya yenupanto'.
39 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon, amîrî winîkîi imakui'pî ku'nen pî' teese'mai pra e'kî. Anî'ya ayenpata pona apa'tî ya, iratai winî era'tîkî apa'tîto'peiya.
40 Moropai anî'ya ayarî ya ipîkku tîwe'sen juiz pia apon ke ye'mapa, tîwî apon mo'kaiya. Tîwî aya'san nîrî yarîiya î' rî kî'kupîi mîîkîrî yarakkîrî.
41 Moropai anî'ya taa ya apî': “Uyemanne yaakî aminke pu'kuru pra tiwin quilómetro kaisarî”, taiya ya, itîîpai pra awanî tanne, tîîse yaakî asakî'ne quilómetros kaisarî yarîya e'pai awanî, tu'se awanî'pî yentai.
42 Moropai anî' erepamî ya aapia î' rî esa'se. Mîîkîrî pia inesatî'pî tîîkî. Moropai anî' erepamî ya aapia tîniru esa'se, a'noko'pî pe era'makî tîwî tîku'se pra —ta'pî Jesusya.

Uyeyatonkon Pe Tîwe'sen Sa'nama E'pai Awanî (Lc 6.27-28,32-36)

43 —Î' ta'pî to'ya epu'nenan amîrî'nîkon:
“Ayonpa awakîrikon pu'kuru sa'nama e'pai awanî. Moropai ayeyaton ku'tî ayewanma pe”, *Lv 19.18*
taa to'ya.
44 Tîîse uurîya taa sîrîrî apî'nîkon, anî' ayeyatonkon pe tîwe'sen wanî ya, mîîkîrî sa'namatî kure'ne. Moropai epîrematî mîîkîrî ataruma'tînenkon pona.
45 Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, ayunkon ka' pon munkîyamî' pe awanîkonpa. Maasa pra mîîkîrîya tamî'nawîronkon ton pe wei tîrî, morîkon ton pe moropai imakui'san ton pe. Mîîkîrîya kono' tîrî, morî ku'nenan ton pe moropai imakui'pî ku'nenan ton pe.
46 Tîîse amîrî'nîkonya awakîrikon neken ayonpakon sa'nama ya tiaronkon tîsa'namai pra. Tîîse î' ton pe mîrîrî warantî si'ma “Paapa winîpainon yapisîuya”, kai'ma eesenumenkakon? A'kî, mîrîrî warantî nîrî imakui'sanya, tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanonya ikupî.
47 Moropai eeseurîmakon ya awakîrikon neken ayonpakon yarakkîrî, tiaronkon yarakkîrî teeseurîmai pra, î' pe pra rî awanî. Mîrîrî warantî Paapa epu'nenan pepînya nîrî ikupî.
48 Mîrîrî ye'nen yairî pu'kuru e'tî e'to' yawîrî. Yairî pu'kuru ayunkon Paapa, ka' pon awanî manni' warantî awanîkonpa —ta'pî Jesusya.

6

Tîwe'taruma'tîsanon Pia Untîrîkon Pî' Eeseurîma

1 Jesusya taa ko'mannîpî: —Aka! tîwarî panpî' e'tî Paapa yapurî yeseru pî'. Tiaronkonya ayera'mato'kon pe pra neken. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, Paapa, ayunkon ka' pon nîtîrî, iwinîpainon yapisîya'nîkon pepîn.
2 Mîrîrî ye'nen anî' tîwe'taruma'tîsen pia î' rî tîîsa'ya'nîkon ya, “Mîrîrî kin tîrî pî' wai koo iipia rî”, kîkatî, manni'kan seru'ye' pe teesenku'tîsanonya ikupî warantî pra. Maasa pra inkamoroya iku'pîtî Judeuyamî' epere'to'kon yewî'kon kaisarî. Moropai pemonkonyamî' wîtîto'kon, e'makon kaisarî pemonkonyamî'ya tapurîto'kon pe kai'ma. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn, maasa

Paapa winîpainon yapisî to'ya pepîn. Maasa pra aasîrî pemonkonyamî' piapai
yapisî'pî to'ya.
3 Tîîse amîrîya î' rî tîrî ya, tîwe'taruma'tîsen pia itîîkî ama' pe, anî' ayonpa pî'
teekareme'se pra, î' ku'sa'ya epu'tîiya namai.
4 Mîrîrî antîrî'pî epu'tî anî'ya e'pai pra man. Tîîse ayun, tamî'nawîron
era'manenya î' ku'sa'ya era'ma. Mîrîrî wenai aapia tîntîrî tîrîiya.

Jesusya Yenupan Epîremanto' Pî'
(Lc 11.2-4)

5 —Eepîremakon ya, manni'kan seru'ye' pe tîwe'sanonya ikupî warantî
kî'ku'tîi. Maasa pra inkamoro epîremapîtî Judeuyamî' epere'to'kon yewî'kon
tapî' satippe si'ma. Moropai to' epîremapîtî e'makon, pemonkonyamî'
wîtîto', e'makon era'tîto'kon ta pî' si'ma. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya
tera'mato'kon pe kai'ma, mîrîrî kupî to'ya. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn.
Inkamoroya tamî'nawîrî tînapisîkon yapisî'pî pemonkonyamî' winîpai, Paapa
winîpai î' yapisî to'ya pepîn.
6 Tîîse mîrîrî warantî pra amîrî'nîkonya ikupî e'pai man. Eepîremakon
ya, ayewî'kon ta ewontî. Moropai ayewî'kon mana'ta yarakkantî, anî'ya
ayera'makon namai. Moropai epîrematî, manni' anî' nera'ma pepîn, Paapa
pî'. Moropai mîîkîrî tamî'nawîrî î' konekaya'nîkon era'manenya tîntîrî tîrî
aapia'nîkon.
7 Eepîremato'kon yai, eepîremakon ya, se' tapairî mai tinna'popî'se pra e'tî,
manni'kan Paapa epu'nenan pepînya ikupî manni' warantî. Maasa pra
inkamoro epîrema kusan pe tiwinan mana'popîtî pî' to' ko'mamî. Mîrîrî
warantî neken Paapaya teepîremanto'kon eta kai'ma to' esenumenka.
8 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî, inkamoro warantî pra e'tî. Maasa pra
Paapa ayunkonya tamî'nawîron î' itu'se awe'to'kon epu'tî pî' man, maasa
esatîya'nîkon rawîrî epu'tî pî' man.
9 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî, epîrematî see warantî:
"Paapa anna yunkon, amîrî ka' po tîîko'mansen.
Tamî'nawîronkonya morî pe pu'kuru amîrî wanî epu'tî yu'se wai.
10 Amîrî wanî tamî'nawîronkon esa' pe.
Asi'kî anna pia, anna esa' pe awanîpa.
Itu'se awe'to' yawîrî ikupî annaya yu'se wai,
tarîni' sîrîrî non pona, morî pe pu'kuru ka' po awanî manni' warantî.
11 Sîrîrîpe itu'se anna e'to' tîîkî, anna yekkari ton.
Itîîkî anna pia î' ton pra anna wanî namai, Paapa.
12 Moropai Paapa, anna nîkupî'pî imakui'pî awinîkîi iku'kî aawanmîra,
anna wanmîra tamî'nawîronkon nîkupî'pî imakui'pî anna winîkîi kupî annaya
warantî.
13 Moropai anna pîika'tîkî, imakui'pî ena namai anna yentai.
Moropai Makui mo'kakî anna piapai, Paapa.
Maasa pra amîrî wanî anna esa' pe.
Meruntî ke amîrî wanî tamî'nawîronkon yentai ipatîkarî.
Morî pe aako'mamî ikî'pî ton pra.
Mîrîrî warantî awanî pe man".
Sîrîrî warantî epîrematî —ta'pî Jesusya.
14 —A'kî, tauya sîrîrî apî'nîkon. Anî'kan nîkupî'pî imakui'pî awinîkîi'nîkon
kupîya'nîkon ya aawanmîra'nîkon, Paapa ka' ponya nîrî tîîwanmîra ikupî,
imakui'pî ankupî'pîkon.

15 Tîîse aawanmîra'nîkon imakui'pî to' nîkupî'pî kupîya'nîkon pra awanî ya,
mîrîrî warantî nîrî Ayunkonya ankupî'pîkon imakui'pî kupî pepîn tîîwanmîra.

Yekkari Wanî Tonpai Pra Epîreman Pî'

Jesus Eseurîma

16 Moropai ayekkarikon tonpai pra eepîremakon ya, yairî ma're
ayenpatakon tîku'se pra e'tî, manni'kan teesenku'tîsanonya ikupî manni'
warantî. A'kî inkamoroya mîrîrî warantî ikupî maasa pra tamî'nawîronkonya
tekkarikon tonpai pra teepîremakon era'mato'pe kai'ma. Ayenku'tîuya'nîkon
pepîn, aasîrî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' tera'matîpono'san winîpai
yapisî'pî to'ya. Inî' panpî' yapisî to'ya pepîn Paapa piapai.
17 Tîîse amîrî'nîkon epîrema ya, ayekkarikon tonpai pra, ayenpatakon
ronatî. Moropai apu'paikon yakinatî,
18 tiaronkonya ayekkarikon tonpai pra eepîremakon epu'tî namai. Tîîse
Ayunkon neken, Paapa anî' nera'ma pepînya ayepu'tîkon ayekkarikon tonpai
pra eepîremakon. Moropai mîîkîrîya, ama' pe î' kupîya'nîkon era'manenya
tîntîrî tîrî aapia'nîkon.

Uyemannekon Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 12.33-34, 11.34-36, 16.13, 12.22-31)

19 Moropai ta'pîiya: —Tarî non po ipîkku pe awanîkon pî' teesenumenkai
pra e'tî. Maasa pra tarî mîrîrî ayemannekon, aponkon yaku o'ma'konya.
Moropai tarî ama'ye'konya ayama'runpakon.
20 Mîrîrî warantî awanî namai, ayemannekon ton konekaya'nîkon yuwatî
ka' po. Miarî o'ma'ya aponkon yaku pepîn. Miarî ayemannekon karau pepîn,
aataretî'ka pepîn. Moropai miarî ama'ye'konya ayama'runpakon pepîn.
21 Miarî ikonekatî, maasa pra o'non pata po ayemannekon
konekasa'ya'nîkon ya, manni' pata eesenumenkato'kon wanî aako'mamîkon
pî' —ta'pî Jesusya.
22 Jesusya ta'pî: —A'kî, î' kai'ma esenumenkan wenai yairî, yairî pra
uyeserukon wanî epu'tî, u'kuma'tuya itu'na uweiyu'makon warantî. Yairî
esenumenkan ya, anne' pe pra si'ma esenku'tîn pepîn.
23 Tîîse yairî pra esenumenkan ya, anne' pe e'nî ye'nen, esenku'tîn mîrîrî.
Mîrîrî ye'nen uuwarîrî'nîkon esenku'tînsa' ya, kure'ne pu'kuru esenku'tînsa'
mîrîrî, ewaron ta e'nî warantî.
24 Moropai inî'rî ta'pî Jesusya: —Anî' wanî eserîke pra man, asakî'ne
tîkaraiwarî ke. Maasa pra tiaron yapurîiya morî pe tiaron yentai. Moropai
tiaron mu'tunpaiya tiaron maimu yawîrî awanî. Tîîse tiaron pîinamaiya
pepîn. Mîrîrî warantî Paapa poitîrî pe e'nî eserîke pra man, inî' panpî' tîniru
yu'se eseka'nunkan ya —ta'pî Jesusya.

Tarî Ko'mannîto' Pî' Esenumenkanto'

25 —Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon, ayekkarikon ton pra awanî pî'
teesenumenkai pra e'tî, moropai awukukon ton pra awanî pî'. Moropai
aponkon ton pra awanî pî' kîsenumenkatî. Maasa pra tauya sîrîrî apî'nîkon,
ipîkku pe panpî' Paapa nîtîrî'pî uuko'mannîto'kon wanî uyekkarikon yentai.
Moropai intîrî'pî uyesa'kon wanî ipîkku pe panpî' uponkon yentai. ⌞Manni'
ipîkku pe tîwe'sen tîîsai'ya ya, ima're tîrîiya nîrî.⌟
26 Maasa esenumenkatî toronyamî' pî'. To' esenyaka'ma pepîn tekkarikon
ton pîmî pî'. Moropai tekkarikon mo'ka pî' to' esenyaka'ma pepîn. Mo-
ropai tekkarikon yewî' ton koneka to'ya pepîn. Tîîse Ayunkonya inkamoro

ko'mannîpî mîrîrî. To' ya're' ton tîrîiya. Amîrî'nîkon kanan? Î' kai'ma eesenumenkakon? Inkamoro toronyamî' ko'mannîpî tîuya yentai aako'mannîpîkon Paapaya, maasa pra toronyamî' yentai awanîkon ye'nen.

27 Mîrîrî warantî teesenumenka wenai anî'ya inî' panpî' tîîko'manto' ton kupî pepîn tarî non po. Mîrîrî ye'nen kîsenumenkatî mîrîrî pî'.

28 Tîîse î' ton pe aponkon ton pra awanî pî' eesenumenkakon mîrîrî? Maasa esenumenkatî parî' yari'ku, kono' waiyi keren pon pî'. To' esenyaka'ma pepîn mîrîrî eporîpa moropai tîponkon ton si'pîmî to'ya pepîn.

29 Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon, to' yari'kukon wanî morî pe pu'kuru. To' warantî anî' epontî pepîn. Teuren Salomão nurî'tî ipîkku pe tîwe'sen epontî morî tîpon ya'. Teuren tîîse to' warantî awanî pepîn.

30 Paapaya parî' keren pon yari'kutannîpî. Tîîse manni' parî' ko'mamî pepîn kure'ne. Sîrîrîpe eesera'ma moropai penane awa'pi'ta. Mîrîrî kupî tîuya yentai pu'kuru Paapaya amîrî'nîkon epontî morî pe awanîkonpa. Î' ton pe mararî mîrikkî innape ikupîya'nîkon mîrîrî?

31 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî, mîrîrî aako'manto'kon pî' teesenumenkai pra e'tî. Kîkatî aawarîrî'nîkon: "O'non pata uya're' ton moropai uwuku ton moropai upon ton eporîuya e'painon?" kîkatî.

32 Manni'kan Paapa epu'nenan pepînya mîrîrî warantî taa ko'mannîpî maasa pra itu'se tîwe'to'kon pî' to' esenumenka kure'ne. Mîrîrî warantî pra amîrî'nîkon e'pai awanî. Maasa pra ayunkon Paapa ka' ponya tamî'nawîrî î' itu'se awe'to'kon epu'tî pî' man.

33 Tîîse e'mai' pe Paapa yenya' eturumakatî, ayepotorîkon pe awe'to'pe. Moropai î' itu'se Paapa e'to' yawîrî iku'tî. Mîrîrî kupîya'nîkon ya, tamî'nawîrî manni' itu'se awe'to'kon tîrîiya aapia'nîkon.

34 Mîrîrî ye'nen penanan wei pî' teesenumenkai pra e'tî. Tîîse sîrîrîpan pî' neken esenumenkatî. Maasa pra penanan weiyu yainon ton moro man. Moropai wei kaisarî moro man mîrîrî weiyu yainon ton. Mîrîrî ye'nen eerepamî rawîrî kîsenumenkatî mîrîrî pî' —ta'pî Jesusya.

7

Tiaronkon Pî' Atako'menkan Namai, Taa Jesusya (Lc 6.37-38,41-42)

1 Jesusya ta'pî: —Tiaronkon nîkupî'pî pî' taatako'menkai pra e'tî, anî' atako'menka namai ankupî'pîkon pî'.

2 Maasa pra tiaronkon pî' aatako'menkakon warantî tiaron atako'menka apî'nîkon. Tiaronkon pî' ankupî'pîkon warantî ikupîiya apî'nîkon.

3 Moropai ta'pîiya inî'rî: —Î' wani' awanî ye'nen kin ayonpa nîkupî'pî, iteseru era'maya mîrîrî morî pe, ayeseru itentai ankupî'pî nura tera'mai pra.

4 Tîîse î' ton pe mîrîrî warantî taaya ayonpa pî'. "Maasa ayenu yawon mo'kato'peuya", taaya si'mîrikkî pe tîwe'sen pî'. Tîîse î' wani' awanî ye'nen kure'nan yei warantî tîwe'sen ayenu ya' era'maya pepîn?

5 Amîrî'nîkon seru'ye'kon teesenku'tîsanon aawarîrî'nîkon. E'mai' pe ayeserukon era'matî, ikonekatî morî pe. Mîrîrî ayeseru tîkonekai ayonpa yeseru konekai attîpa.

6 Moropai ta'pîiya: —Paapa maimu etatîponkon tîîse innape iku'nenan pepîn, inkamoro ye'ka pî' kîsekareme'tî. Inkamoro wanî sokoro' pe arinmarakayamî' warantî. Mîrîrî yu'se pra tîwanîkon wenai awinîkîi'nîkon to'

ekore'ma. Moropai morî epe'ke pe tîwe'sen diamante itese' yenumî e'pai pra awanî porcoyamî' kore'ta. Maasa pra inkamoroya yaki'tapapîtî. Mîrîrî warantî inkamoro Paapa maimu yu'sankon pepîn pemonkonyamî' wanî porcoyamî' warantî —ta'pî Jesusya.

Paapa Pî' Esa'to' Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 11.9-13)

7 —Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon esatî pî' ako'mantî teeseta'kai pra, moropai yapisîya'nîkon. Moropai yuwa pî' aako'mantî moropai eporîya'nîkon. Moropai mana'ta pa'tî pî' ako'mantî moropai wîttî esa'ya yarakkanmoka.
8 Maasa pra tamî'nawîronkon esa'nenanya tînesatî'pîkon yapisî. Moropai yuwanenanya tînuwakon eporî. Moropai mana'ta pa'tînen pia mana'ta atarakkanmoka.
9 A'kî, anmukukonya tiyu ton esatî ya apî'nîkon, inesatî'pî pepîn tî' tîrîya'nîkon e'painon iipia, ikei esa'sai'ya tanne?
10 Moropai tiyo' ton moro' esa'sai'ya tanne, inesatî'pî pepîn îkîi tîrîya'nîkon pepîn iipia? Kaane, inesatî'pî tîrîya'nîkon e'painon.
11 Amîrî'nîkon wanî imakui'pî ku'nenan pe teuren. Tîîse anmukukon pia morî tîînenan amîrî'nîkon, imakui'pî tîînenan pepîn. Mîrîrî morî tîrîya'nîkon manni' yentai, Paapa ka' ponya manni'kan tîpî' esa'nenan pia morî tîrî —ta'pî Jesusya.
12 —Mîrîrî ye'nen tiaronkon yarakkîrî morî ku'tî, inkamoroya nîrî morî kupî yu'se awanîkon yawîrî. Mîrîrî warantî iku'to'pe Moisés nurî'tîya yenupanto' wanî mîrîrî. Moropai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'ya yenupanto' wanî mîrîrî.

Asakî'nan E'ma
(Lc 13.24)

13 Moropai ta'pî Jesusya: —E'ta'ka mana'ta yai ewontî. Maasa pra awene' mana'ta moropai awene' e'ma, mîrîrî wanî ataka'manto' ya' yaaton pe. Mîrîrî wanî sa'me pra. Mîrîrî ye'nen tu'kankon pemonkonyamî' esenku'tîsa' wîtî mîrîrî ataka'manto' ya'.
14 Tîîse mana'ta e'ta'ka tauya manni' moropai e'ma siiruru mîrîrî wanî yaaton pe ipatîkarî ko'mannîto' pata pona. Mîrîrî wanî sa'me. Mîrîrî ye'nen tu'kankon pepîn pemonkonyamî' wîtî mîrîrî e'ma taawîrî —ta'pî Jesusya.

Seru'ye'kon Profetayamî'
(Lc 6.43-44)

15 Moropai Jesusya ta'pî: —Tîwarî panpî' e'tî seru'ye' pe yenupatonkon pî'. Inkamoro iipî Paapa pemonkonoyamî' yenku'tîi innape tîmaimukon wanî kai'ma to' e'to'pe. Tîîse mîrîrî to' yeseru to' nîkupî wanî kaikusiyamî' yeseru warantî nari' uurî'nîkon pia.
16 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya epu'tî to' nîkupî wenai. Maasa sîrîrî epu'tî —ta'pîiya. —Mî'nî ye' epeta pepîn e'painon uva pe. Moropai figo pe mî'nî ye' epeta pepîn e'painon.
17 Tîîse tamî'nawîron yei morîya morî pe teperu tîrî. Moropai yei pakkori'tasa'ya teperu tîrî imakui'pî pe.
18 Mîrîrî ye'nen yei morîya imakui'pî pe teperu tîrî pepîn. Moropai yei pakkori'tasa'ya morî pe teperu tîrî pepîn.
19 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî yei morî pe pra teperu tîînen ya'tî to'ya. Moropai mîrîrî yenumî apo' ya' aaranto'pe.

20 Mîrîrî warantî inkamoro seru'ye' pe tîwe'sanon yeseru epu'tîya'nîkon î' to' nîkupî wenai. Mîrîrî warantî to' epu'tîya'nîkon —ta'pî Jesusya.

Anî' Ewomî Pe Nai Paapa Pia (Lc 13.25-27)

21 Ta'pî Jesusya: —Tamî'nawîronkonya taa kupî sîrîrî upî': "Anna yepotorî", taa to'ya. Tîîse tamî'nawîrî inkamoro mîrîrî taatîpono'san wîtî pepîn Paapa pia. Tîîse manni'kan neken î' itu'se uyun Paapa e'to' manni' yawîrî ikonekanenan, inkamoro neken wîtî iipia, ipemonkono pe.

22 Î' pensa mîrîrî taa to'ya weiyu erepamî yai, tu'kankon pemonkonyamî'ya taa kupî sîrîrî. "Anna yepotorî, anna eseurîma'pî Paapa maimu ekaremekî pî' ayese' wenai tiaronkon pî'. Moropai amîrî anna yepotorî ese' pî' pemonkonyamî' ya' ewomî'san imariwa'yamî' yenpa'ka'pî annaya tu'ke. Moropai tu'ke ite'ka anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pî annaya ayese' pî'", taa to'ya kupî sîrîrî.

23 Inkamoro maimu yuukuuya kupî sîrîrî see warantî: "Anî'kan pe awanîkon epu'tîuya pra wai. Atarimatî uupiapai. Umaimu yu'nenan pepîn amîrî'nîkon. Imakui'pî kupî pî' tîîko'mansenon amîrî'nîkon", tauya to' pî' —ta'pî Jesusya.

Asakî'nankonya Tewî'kon Koneka (Lc 6.47-49)

24 Tamî'nawîrî mîrîrî taa yaretî'ka tîuya pe, Jesusya ta'pî: —Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe umaimu etanen neken pepîn tîîse iku'nen wanî? Mîîkîrî wanî epu'nen pe pu'kuru. Awanî manni' warayo' epu'nen pe tîwe'sen warantî. Mîîkîrîya tewî' ton koneka'pî sa'man po eesenumî namai.

25 Tewî' konekasai'ya tanne, kono' rena'pî mararî pra. Tuna kuma'pî kure'ne ipona eerepamî'pî. Moropai a'situn erepamî'pî ipona yenumîpa kai'ma. Tîîse yenumîiya pra awanî maasa pra sa'man pona ikonekasa' pe awanî ye'nen.

26 Tîîse manni' umaimu etanen tîîse iku'nen pepîn pemonkon wanî, manni' yairî pra teesenumenkasen warantî. Yairî pra teesenumenka ye'nen, tewî' ton koneka'pîiya sa'man pepîn kasapan pona.

27 Tewî' konekasai'ya tanne, kono' rena'pî mararî pra. Tuna kuma'pî kure'ne ipona. Moropai a'situn erepamî'pî meruntî ke ipona. Aapîtato' ton pra awanî ye'nen yenumî'pîiya tamî'nawîrî. Î' e'nîmî pra awanî'pî —ta'pî Jesusya.

Meruntî Ke Jesus Maimu Wanî

28 Mîrîrî warantî teeseurîmato' yaretî'ka Jesusya tanne tu'kankon pemonkonyamî' esenumenka'pî mararî pra teesewankono'mai tenupatoi'ya'nîkon pî'.

29 Maasa pra mîîkîrî yeseru era'ma'pî to'ya Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon warantî pra. Tîîse epu'nen pe tenupatoi'ya'nîkon epu'tî'pî to'ya, meruntî ke tîwe'to' ke tenupaiya'nîkon epu'tî'pî to'ya.

8

Jesusya Erekî'pan Warayo' Yepi'tî (Mc 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Mîrîrî tîpo Jesus autî'pî wî' poi. Moropai arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî ipîkîrî.

2 Mîrîrî ya pri'ya pra tîwe'sen e'rennuku'pî iipia. Mîîkîrî sa'ne wanî'pî paran,
ere' pî' tîwe'sen pe. Moropai mîîkîrî e'sekunka'pî Jesus rawîrî. Mîîkîrîya ta'pî
Jesus pî': —Yepi'tîton amîrî, Uyepotorî. Uurî anepi'tîpai awanî ya, uyepi'tîkî
—ta'pîiya.
3 Mîrîrî taiya ye'nen, Jesusya tenya kainumî'pî yapîpa kai'ma. Moropai ta'pî
Jesusya ipî': —Inna, esepi'tîn pî' nai. Mîrîrî taa Jesusya pe rî, eesepi'tî'pî. Inî'rî
ere' ton pra eena'pî.
4 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —A'kî, esepi'tîn pî' nai tîîse anî' pî' eesepi'tîsa'
kîsekaremekîi —ta'pîiya. —Tîîse atîkî teepîremasen pia î' kai'ma amîrî esepi'tîsa'
era'mato'peiya iipia matîi. Moropai mîrîrî tîpo, Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî teepîremasen pia antîrî ton marîi, î' kai'ma eesepi'tîsa' ekaremekîpa
tamî'nawîrî —ta'pî Jesusya.

Surara Poitîrî Yepi'tî Jesusya
(Lc 7.1-10)

5 Pemonkonyamî' yeurîma yaretî'ka tîpo, Jesus wîtî'pî Cafarnaum cidaderî
pona. Miarî Cafarnaum po surarayamî' yepotorî wanî'pî Roma pata pon.
Mîîkîrî poitîrî kure'ne inapurî enasa' wanî'pî pri'ya pra. Aasa'manta eserîke
awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus ponaya attî'pî eporîpa kai'ma. Moropai eposa'
tîuya pe ta'pîiya Jesus pî' tîpoitîrî yepi'tîto'peiya.
6 Ta'pîiya Jesus pî': —Uyepotorî, upoitîrî sa'ne man mararî pra pri'ya pra
uyewî' ta. E'mî'sa'kakoi pepîn kure'ne tîmoron epu'tî pî' aako'mamî mîrîrî —
ta'pîiya.
7 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Uutî moriya yepi'tîi —ta'pîiya ipî'.
8 Mîrîrî yuuku'pî surarayamî' esa'ya: —Kaane Uyepotorî, uurî sa'ne wanî
Judeu pepîn. Mîrîrî ye'nen uyewî' ta eewomî eserîke pra nai, Judeu pe awanî
ye'nen. Tîîse amaimu ke neken taaya yu'se wanî sîrîrî upoitîrî enato'pe pri'ya,
eewomî pra tîîse —ta'pî surarayamî' esa'ya.
9 —Epu'tî pî' wai seru' pepîn. Kure'ne uurî wanî tîîse uyesanon moro to'
man, uyentainokon. Inkamoro maimu yawîrî tîwe'sen uurî. Moropai mîrîrî
warantî nîrî upemonkonoyamî' moro to' man, surarayamî', umaimu yawîrî
tî'we'sanon. Tauya ya tiwinan pî' "atîkî" tauya ya, attî umaimu pe. Tiaron pî'
"Asi'kî" tauya ya, aaipî uupia umaimu pe. Moropai "seeni' ku'kî" tauya ya
upoitîrî pî', umaimu pe ikupîiya. Mîrîrî warantî nîrî ikupîya ya, epu'tî pî' wai
awe'kupî sîrîrî. Uyentai pu'kuru awanî ye'nen, amaimu pe awe'kupî sîrîrî
—ta'pî surarayamî' yepotorîya.
10 Mîrîrî warantî taa surarayamî' yepotorîya pî' Jesus esenumenka'pî
mararî pra teesenumenkai. Moropai ta'pîiya tîpîkîrî tîwe'sanon
pemonkonyamî' pî': —Tauya sîrîrî apî'nîkon, kure'ne innape ukupî pî' nai.
Mîrîrî ye'ka eporîuya pra wai Paapa pemonkonoyamî' Judeuyamî' kore'ta
—ta'pîiya.
11 —Enpenatatî maasa sîrîrî pî'. Maasa tamî'nawîronkon esa' pe tîwanî
Paapaya yenpoto' weiyu erepansa' yai, tu'kankon pemonkonyamî' iipî kupî
sîrîrî wei epa'ka winîpai, moropai wei ewomî winîpai. Inkamoro Judeuyamî'
pepîn ereuta kupî sîrîrî Abraão nurî'tî, Isaque nurî'tî, moropai Jacó nurî'tî
yarakkîrî kure'nan entamo'kanto' ya.
12 Tîîse Judeuyamî', Paapa pemonkono pe awanîtonkon teuren, ereuta e'pai
tîîse Paapaya to' yenumî kupî sîrîrî ewaron ta. To' ewomî pepîn Paapa pia.
Iipiapai to' ko'mamî. Miarî to' karau mararî pra. "Ane" taapîtî to'ya teekon
tîpa'tîi.

13 Moropai ta'pî Jesusya surarayamî' esa' pî': —Enna'pokî ayewî' ta, innape
pu'kuru uku'to'ya yawîrî awe'kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya. Moropai surarayamî'
esa' poitîrî esepi'tî'pî ka'ne' pe Jesus maimu pe.

Tu'kankon Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî Jesusya (Mc 1.29-34; Lc 4.38-41)

14 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Pedro yewî' ta. Moropai mîîkîrî yawo'pî
era'ma'pîiya tette' ta pri'ya pra. Eekomi'masa' awanî'pî mararî pra.
15 Mîîkîrî yenya pî' Jesusya yapisî'pî moropai mîrîrî pe rî eekomi'makapî'pî,
pri'ya eena'pî. Moropai mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî moropai mîîkîrî yekkari ton
koneka pia'tî'pîiya.
16 Ko'mamîiya pata enasa' tanne, pemonkonyamî'ya o'ma' yarakkîrî
tîwe'sanon pemonkonyamî' yarî'pî Jesus pia o'ma'kon yenpa'kato'peiya. Mo-
ropai tîmaimu ke neken to' yenpa'ka'pîiya. Moropai tamî'nawîrî insamoro
pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîiya.
17 Jesusya ikupî'pî mîrîrî warantî, maasa pra awe'kupî sîrîrî ta'pî penaro'
Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tîya yawîrî. Ta'pîiya see warantî:

Mîîkîrîya uyeparankon yaasa' man tîpona,
moropai ne'ne' pe e'nîto' mo'kasai'ya man *Is 53.4*
ta'pî Isaías nurî'tîya pena.

Jesus Wenairî Itîîpai Tiaronkon Wanî (Lc 9.57-62)

18 Mîrîrî taa tîpo, Jesus era'tî'pî tu'kankon pemonkonyamî' tîwoi tîwe'sanon
era'mai moropai tîmenka'san yaipontî'pîiya to' wîtîto'pe iku'pî ratai pona.
19 Mîrîrî taa Jesusya tanne, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupaton
erepamî'pî Jesus pî' kai. Moropai ta'pîiya: —Uyenupanen, uurî wanî sîrîrî tarî,
o'non pata attî ya, awenairî uttî —ta'pîiya.
20 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —A'kî, maikanyamî' yeutta
mororon, to' yewî'. Moropai toronyamî' tî'moikon yenpo yaponse' nîrî
mororon. Tîîse uurî, ka' poi iipî'pî pemonkon pe uyewî' ton pra man —ta'pî
Jesusya.
21 Moropai tiaron Jesus wenairî tuutîsenya ta'pî ipî': —Uyepotorî, maasa
awenairî uutîto'pe e'mai' pe enna'po tanne uyun pia aasa'manta pîkîrî —ta'pî
tiaronya ipî'.
22 Jesusya imaimu yuuku'pî: —Tîwî inkamoro innape umaimu ku'nenan
pepînya isa'manta'san yu'na'tîi —ta'pîiya. —Tîîse amîrî wîtî yu'se wai upîkîrî
—ta'pîiya ipî'.

Jesusya A'situn Tî'napannîpî (Mc 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Mîrîrî tîpo Jesus asara'tî'pî kanau ya' moropai attî'pî tînenupa'san
pokonpe.
24 To' wîtî tanne tiwinarî ka'ne' pe kure'nan sipa sipa erepamî'pî, a'situn
wanî'pî mararî pra. To' kanau yeuronkaiya eserîke sipa sipa wanî'pî nari'
pe. Mîrîrî tanne Jesus we'nasa' ko'mamî'pî miarî kanau ya'.
25 Mîîkîrî yenpakai inkamoro imenka'san wîtî'pî ka'ne' pe teesi'nî'se. Ta'pî
to'ya: —Uyepotorî, apakakî e'tî'kan pe man. Î' pî' awetun mîrîrî anna pîika'tîkî
—ta'pî to'ya Jesus pî'.

26 Moropai Jesus e'mî'sa'ka'pî moropai ta'pîiya to' pî': —Î' wani' awanî ye'nen eranne' pe awanîkon mîrîrî? Innape ukupîya'nîkon pepîn mîrîrî? —ta'pî Jesusya to' pî'.

Mîrîrî taa tîpo awe'mî'sa'ka'pî moropai ta'pîiya a'situn pî' moropai tuna pî': —Atî'napankî. Moropai tamî'nawîrî aatî'napamî'pî Jesus maimu pe.

27 Mîrîrî warantî Jesusya ikupî era'ma tîuya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon wanî'pî kure'ne teesenumenkai. Moropai inkamoroya ta'pî tîîwarîrî'nîkon: —O'non ye'ka see warayo' mîserî imaimu yawîrî a'situn moropai tuna e'to' —ta'pî to'ya tîîwarîrî'nîkon.

Asakî'nankon Warayo'kon Yepi'tî Jesusya (Mc 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Moropai Jesus wîtî'pî Galiléia ku'pî rataipon pata Gadara pona. Miarî Jesus eseu'ka tanne, kanau yapai asakî'nankon imariwa'ka'pankon warayo'kon wîtî'pî Jesus ponaya epose. Inkamoro iipî'pî uuruwai kore'tapai maasa pra inkamoro ko'manto' wanî'pî uuruwai kore'ta. Inkamoro e'pîtî'pî meruntî ke o'non ye'ka pe ikupî eserîke pra nari' pe to' wanî'pî. To' rî'pîkîrî e'ma taawîrî wîtîn eserîke pra to' e'pîtî'pî.

29 Inkamoro entaime'pî. Ta'pî to'ya: —Amîrî Paapa ka' pon munmu. Î' ku'se aai'sa' sîrîrî anna pî'? Anna taruma'tîi ka'rî aai'sa'? Anna kî'taruma'tîi maasa e'taruma'tînto' weiyu erepamî pra tîîse —ta'pî warayo'konya Jesus pî'.

30 Miarî, aminke panpî' porcoyamî' wanî'pî tu'kankon, tekkarikon yena'nenan.

31 O'ma'konya Jesus pî' esatî'pî teeseka'nunkai inkamoro porcoyamî' ya' teewomîkonpa kai'ma. —Anna yenpa'kaya ya, inkamoro porcoyamî' ya' anna ewonto'pe —ta'pî to'ya.

32 —Inna moriya, atîtî —ta'pî Jesusya to' pî'. Mîrîrî ye'nen inkamoro o'ma'kon epa'ka'pî warayo' yapai. Moropai to' ewomî'pî porcoyamî' ya'. Tîîse mîrîrî pe rî porcoyamî' eka'tumî'pî irama yai, to' e'soroka'pî tuna ka, moropai to' e'tî'ka'pî tîîna'se.

33 Warayo'kon porcoyamî' pî' teesenyaka'masanonya mîrîrî e'kupî era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen inkamoro e'tîrîka'pî, moropai to' wîtî'pî cidade pona. Miarî mîrîrî tînerama'pîkon ekaremekî'pî to'ya tamî'nawîrî. Moropai inkamoro asakî'nankon warayo'kon imariwa'ka' pe si'san esepi'tîsa' yekare pî' nîrî to' eseurîma'pî.

34 Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon mîrîrî cidade po tîîko'mansenon wîtî'pî Jesus epose. Moropai mîîkîrî eposa' tîuya'nîkon pe, tîpatakon yapai Jesus wîtîto'pe esatî'pî to'ya.

9

Jesusya Warayo' Eke'nepamî'pî Yepi'tî (Mc 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Moropai Jesus asara'tî'pî kanau ya' tuutîpa iku'pî ratai pona. Moropai attî'pî, eerepamî'pî tîpata ya'.

2 Mîrîrî yai tiaronkon pemonkonyamî'ya Jesus pia pri'yawon pepîn warayo' asakoi pepîn enepî'pî tette' ta tîîse. Jesusya innape pu'kuru tîkupî to'ya epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya mîîkîrî pri'yawon pepîn pî': —Mooyi, meruntî ke e'kî. Maasa pra imakui'pî ankupî'pî kupî pî' wai uuwanmîra —ta'pîiya.

3 Mîrîrî warantî taa Jesusya eta tîuya'nîkon ye'nen, warayo'kon Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon. —Iseruku
mîrîrî. Anî'ya imakui'pî pe warayo' e'to' mo'ka pepîn, Paapa pe pra si'ma.
Tîîse Paapaya neken imo'ka —ta'pî to'ya.
4 Mîrîrî warantî tewankon ya' to' esenumenka epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî
ye'nen ta'pîiya to' pî': —Î' ton pe see mîrîrî warantî eesenumenkakon mîrîrî
imakui'pî pe? —ta'pîiya.
5 —Imakui'pî ankupî'pî rona pî' wai taa pî' wai mîserî pri'yawon pepîn pî'.
Tîîse innape iku'sau'ya epu'tîya'nîkon eserîke pra awanî.
6 Mîrîrî ye'nen uurîya, pemonkon pe ka' poi iipî'pîya anera'makon ton
kupî sîrîrî. Meruntî ke wai imakui'pî ronato'peuya, seru' pe pra eseurîma
epu'tîkonpa, mîîkîrî pri'yawon pepîn yepi'tîuya. I'mî'sa'kauya, tette' yan-
mako'mato'peiya aasato'pe —ta'pî Jesusya.
7 Mîrîrî pe rî mîîkîrî warayo' e'mî'sa'ka'pî. Moropai attî'pî tewî' ta.
8 Mîrîrî warantî ikupî Jesusya era'ma tîuya'nîkon ye'nen, pemonkonyamî'
esi'nîpî'pî mararî pra ipî'. Moropai Paapa yapurî'pî to'ya inamai'ma mararî
pra. —Tîîse sîrîrî warantî meruntî tîîsa' Paapaya era'ma sîrîrî pemonkon pia
—ta'pî to'ya.

Jesusya Mateus Eta Tîpîkîrî Attîto'pe
(Mc 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî moropai attî'pî. Tuutî ye'ka pe e'ma taawîrî
warayo' era'ma'pî Jesusya itese' Mateus. Mîîkîrî ereutasa' wanî'pî tîniru tîrî
to'ya yaponse' pia. Maasa pra mîîkîrî wanî'pî tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru
yapisî pî' teesenyaka'masen pe. Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Aase uwenairî —
ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen Mateus e'mî'sa'ka'pî moropai attî'pî Jesus pîkîrî.
10 Mîrîrî yai tu'kan entamo'kanto' wanî'pî Mateus yewî' ta. Miarî Jesus en-
tamo'ka tanne, tiaronkon tîniru yapi'nenan erepamî'pî to' kore'ta. Moropai
tiaronkon pemonkonyamî' Moisésya yenupanto' yawîrî pra tîwe'sanon nîrî
erepamî'pî. Inkamoro wanî'pî to' entamo'kato' yaponse' pia Jesus pokonpe
moropai Jesus nenupa'san pokonpe.
11 Mîrîrî yai tiaronkon fariseuyamî'ya to' yeseru era'ma'pî. Mîrîrî
ye'nen Jesus nenupa'san ekaranmapo'pî to'ya: —Î' wani' awanî ye'nen
kin amîrî'nîkon yenupanenya tekkari yonpa mîrîrî, inkamoro Moisésya
yenupanto' yawîrî pra tîwe'sanon pemonkonyamî', moropai tîniru yapisî pî'
teesenyaka'masanon pokonpe si'ma?
12 Inkamoro tînenupa'san ekaranmapo to'ya eta'pî Jesusya. Moropai
yuuku'pîiya: —A'kî, pri'yawon pemonkonya tepi'tînen ton yuwa pepîn. Tîîse
pri'ya pra tîwe'senya tepi'tînen ton yuwa e'painon —ta'pî Jesusya.
13 Moropai ta'pîiya: —Paapa maimuya taasa' see warantî:
“Paapa yapurî pe anpo'tîkon po'tîya'nîkon yu'se pra wai.
Tîîse eetî'noko'mato'kon yu'se wai anpo'tîkon yentai”, *Os 6.6*
ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen î' taato'pe awanî epu'tî. Maasa pra uui'sa' pra
wai morî pe tîwe'ku'sanon yannoi, tîîse imakui'pî pe tîwanîkon epu'nenan
pemonkonyamî' yannoi uui'sa' sîrîrî —ta'pîiya.

João Batista Nenupa'sanya Jesus Ekaranmapo
(Mc 2.18-22; Lc 5.33-39)

14 Mîrîrî tîpo João Batista nenupa'san erepamî'pî Jesus pia ekaran-
mapoi. Inkamoroya ta'pî ipî': —Î' wani' awanî ye'nen anna moropai

fariseuyamî' nenupa'san epîremapîtî tu'ke ite'ka tekkarikon tonpai pra, tîîse anenupa'sanya mîrîrî warantî ikupî pra awanî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.

15 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Tîneta'san pokonpe tîwe'marimasen wanî tanne ta're'kon tonpai pra to' wanî pepîn. Tîîse to' entamo'ka moropai to' atausinpa mararî pra. Tîîse tiwin wei mîîkîrî tîwe'marimasen mo'kato' weiyu erepamî kupî sîrîrî. Mîrîrî yai tekkarikon yonpa to'ya pepîn kupî sîrîrî teesewankono'makon ye'nen —ta'pî Jesusya.

16 Inî'rî to' nepu'tî ton ekaremekî'pî Jesusya. Ta'pîiya: —A'kî, anî'ya amenan kamisa wanî poi'pî iipia'pî ya'tî pepîn e'painon, ipoi'pî pon e'karakasa' irumentanî'to'pe. Maasa pra amenan emo'ka ipoi'pî poi moropai inî' panpî' awe'karaka.

17 Moropai ta'pîiya inî'rî: —Anî'ya amenan wo' yara'tî pepîn e'painon, ipoi'pî pe tîwe'sen itense' ya'. Maasa pra wo' mai'taya tense' ya'morikka. Moropai wo' eti'kamo, aama'ta. Mîrîrî namai wo' amenan yara'tî e'pai awanî amenan itense' ya' —ta'pî Jesusya. ⌞Mîrîrî ta'pîiya amenan esenupanto' pî' tenupaiya'nîkon epu'to'pe to'ya.⌟

Jesusya Wîri' Yepi'tî

Moropai Maasaron Wîri' Pîmî'sa'ka (Mc 5.21-43; Lc 8.40-56)

18 Miarî Jesus eseurîma ko'mannîpî tanne pemonkonyamî' pî', to' epere'to'kon esa' Judeu erepamî'pî Jesus pia. Moropai awe'sekunka'pî irawîrî. Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Uyensi sa'mantan pî' man. Mîrîrî ye'nen aase uyewî' ta uyensi pona ayenya tîîtane'kî awennapanto'pe.

19 Mîrîrî ye'nen Jesus wîtî'pî iwenairî moropai inenupa'san nîrî wîtî'pî ipîkîrî.

20 Mîrîrî yai wîri' wanî'pî asakî'ne pu' pona tîîmo'tai kono' kaisarî mîn i'kamo pî' tîîko'mansen. Mîîkîrî iipî'pî Jesus mopai winî moropai mîîkîrîya Jesus pon ye'pi pî' yapî'pî.

21 Mîîkîrî wîri' esenumenkasa' wanî'pî see warantî: —Ipon ye'pi pî' yapîsau'ya ya, esepi'tî —kai'ma eesenumenkasa' wanî'pî.

22 Jesus era'tî'pî mîîkîrî wîri' era'mai, moropai ta'pîiya ipî': —Eranne' pe pra e'kî, ma'non. Innape ukupîya ye'nen esepi'tîn pî' nai —ta'pîiya. Moropai mîrîrî pe rî eesepi'tîsa' wanî'pî.

23 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî to' epere'to'kon esa' yewî' ta. Teerepamî pe, pemonkonyamî'ya wîri' sa'mantasa' yeremu ye'nunpa eta'pîiya. Moropai pemonkonyamî'ya mararî pra “waawa” ta'pî, tîkaraukon ye'ka pe.

24 Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Tamî'nawîrî epa'katî tarîpai. Maasa pra mîserî more sa'mantasa' pra man iwe'nasa' neken man —ta'pîiya. Mîrîrî warantî taasai'ya ye'nen, Jesus pî' to' o'ma'ta pia'tî'pî.

25 Miarî pai inkamoro pemonkonyamî' epa'ka'pî tanne, Jesus ewomî'pî, o'non pata mîîkîrî wîri' isa'manta'pî e'to' ta. Moropai mîîkîrî yenya pî' Jesusya yapisî'pî, moropai mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî.

26 Mîrîrî ku'sa' Jesusya mîîkîrî wîri' yarakkîrî yekare eta'pî tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya, mîrîrî pata ponkonya.

Asakî'nankon Enkaru'nankon Yepi'tî Jesusya

27 Moropai Jesus wîtî'pî mîrîrî pata poi. Attî tanne, e'ma taawîrî asakî'nankon warayo'kon enkaru'nankon iipî'pî ite'ma'pî pî', tîwentaimepîtîkon ye'ka pe. Ta'pî to'ya ipî': —Amîrî Davi paarî'pî,

pemonkonyamî' pîika'tîton, anna era'makî a'noko'pî pe sa'ne —ta'pî to'ya ipî'.
28 Wîttî ta Jesus ewomî'pî, moropai inkamoro enkaru'nankon erepamî'pî Jesus pia aminke pra. Moropai inkamoro ekaranmapo'pî Jesusya: —Innape ayepi'tîuya'nîkon kupî pî' naatî? —ta'pîiya. —Inna, anna yepotorî —ta'pî to'ya ipî'.
29 Jesusya to' yenukon yapî'pî. Moropai ta'pîiya: —Innape pu'kuru ukupîya'nîkon ye'nen, ayepi'tîuya'nîkon sîrîrî.
30 Moropai inkamoro yenu esepi'tîsa' wanî'pî. Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Anî'kan pî' sîrîrî eesepi'tîsa'kon manni' kîsekareme'tî —ta'pîiya.
31 Tîîse inkamoro esepi'tîsa' wîtî'pî. Moropai inkamoroya tepi'tîsa'kon Jesusya ekaremekî'pî tamî'nawîronkon mîrîrî pata poronkon pî'.

Eseurîmakoi Pepîn Eseurîma Emapu'tî Jesusya

32 Inkamoro wîtî'pî tanne, tiaronkon pemonkonyamî'ya warayo' eseurîmakoi pepîn yarî'pî, Jesusya yepi'tîto'pe. Mîîkîrî wanî'pî ya' o'ma' tîwe'sen pe. Mîrîrî ye'nen eeseurîma pra awanî'pî.
33 Mîîkîrî o'ma' yenpa'ka'pî Jesusya pata'pî pe warayo' eseurîma pia'tî'pî. Mîîkîrî eseurîmakoi pepîn era'ma tîuya'nîkon ye'nen tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî kure'ne teesenumenkai mîrîrî pî'. Inkamoroya ta'pî: —Sîrîrî ye'ka e'kupî era'masa' pra man tarî Israel pata po.
34 Tîîse fariseuyamî'ya ta'pî: —Mîîkîrî wanî mîrîrî o'ma'kon yepuru pe tîwe'sen winîpai meruntî yapi'nen pe. Mîrîrî ye'nen ikupîiya mîrîrî meruntî ke. Maasa pra mîîkîrî o'ma'kon yepuruya iipia meruntî tîîsa' iku'to'peiya —ta'pî to'ya.

Jesusya Tî'noko'pî Pe Pemonkonyamî' Era'ma

35 Jesus asarî'pî cidadekon poro tamî'nawîrî moropai pemonkonyamî' ko'manto'kon poro aasarî'pî. To' yenupa pinunpa'pîiya Judeuyamî' epere'to'kon yewî'kon tapî'. Moropai morî itekare ekaremekî'pîiya, tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî ekaremekî'pîiya. Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yepi'tî'pîiya. Tu'kan parankon winîpai to' yepi'tî'pîiya.
36 Arinîkon pemonkonyamî' era'ma tîuya pe, Jesusya tî'noko'pî pe to' era'ma'pî. Maasa pra inkamoro pemonkonyamî' wanî'pî itesa' pînon carneiroyamî', ata'ka'ma'san warantî to' era'ma'pîiya. To' e'taruma'tîsa', to' pîika'tînen ton pra era'ma'pîiya.
37 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya tînenupa'san pî': —Maasa era'matî. Esenyaka'manto' man mararî pra, tîîse teesenyaka'masen ton pra man. Tu'ke pra teesenyaka'masanon man —ta'pîiya.
38 —Mîrîrî ye'nen Paapa pî' esa'tî inî' panpî' teesenyaka'masanon tonkon yarimato'peiya, mararî pra esenyaka'manto' pî' to' esenyaka'mato'pe —ta'pî Jesusya to' pî'.

10

Jesusya Tîpemonkono Ton Warayo'kon Yanno
(Mc 3.13-19; Lc 6.12-16)

1 Jesusya warayo'kon asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon yanno'pî tîîpia. Moropai inkamoro pia meruntî tîrî'pîiya, o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon yapai

to' yenpa'kato'pe to'ya tîmaimu ke. Moropai tamî'nawîron paran winîpai to' yepi'tîto'pe to'ya to' yeparankon winîpai.
2 Inkamoro asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon ese' wanî'pî see warantî. E'mai'non wanî'pî Simão, tîîse Pedro kai'ma esatî'pî to'ya moropai itakon André. Tiago moropai itakon João Zebedeu munkîyamî'.
3 Moropai Filipe moropai Bartolomeu moropai Tomé moropai Mateus manni' tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru yapisî pî' teesenyaka'masen. Moropai Tiago Alfeu munmu moropai Tadeu.
4 Moropai Simão, manni' teepîsen Zelote taato', moropai Judas Iscariotes manni' Jesus rumakatîpon iteyatonon pia.

Jesus Nenupa'san Esenyaka'mato'
(Mc 6.7-13; Lc 9.1-6)

5 Inkamoro warayo'kon yaipontî'pî Jesusya to' wîtîto'pe. Tîmaimu tîrî'pîiya to' pia see warantî: —Attîkon ya, katîtî Judeuyamî' pepîn pata ya'. Moropai Samaria cidaderî pona kewontî —ta'pîiya.
6 —Tîîse aminke Paapa piapainokon Israel ponkon kore'ta itesa' pînon carneiro warainonkon muwatîi —ta'pîiya to' pî'.
7 —Atîtî inkamoro pî' "Aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' man", makatîi to' pî'. "Tîpemonkonoyamî' pîika'tîiya kupî sîrîrî", makatîi.
8 Moropai ere'kîpankon mepi'tîtîi, moropai tiaron paran pî' tîwe'sanon mepi'tîtîi. Moropai isa'manta'san mi'mî'sa'katîi. Moropai o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon yapai menpa'katîi. Mîrîrî warantî mîku'tîi te'mai pra. Maasa pra te'mai pra sîrîrî meruntî yapisî'pîya'nîkon. Mîrîrî warantî nîrî itîîtî antîrîkon itepe'pî tuwai pra.
9 Attîkon ya î' rî kîsatî asakunikon ya'. Ouro moropai prata moropai tîniru ena'pî kîsatî itense' ya'.
10 Attîkon ya aponkon ton kîsatî moropai a'sa'sakon ton kîsatî. Moropai ame'sipukon kîsatî aapîtato'kon ton. Maasa pra teesenyaka'masanonya ta're'kon ton yapisî e'pai awanî —ta'pîiya to' pî'.
11 —Eerepamîkon ya cidade pona pemonkonyamî' kore'ta, eewomîkon ya amîrî'nîkon anapi'pai tîwe'sen pemonkon muwatîi. Moropai mîîkîrî pia mako'mantîi attîkon pîkîrî.
12 Mîîkîrî pemonkon yewî' ta eewomîkon ya makatîi tîîwanmîra e'nîto' wanî pe man sîrîrî wîttî ta.
13 Anî' amîrî'nîkon yapi'nen wanî ya morî pe mîîkîrî pia morî tîîwanmîn wanî yarakkîrî. Tîîse amîrî'nîkon yapisîiya pra awanî ya, atîtî iipiapai, iipia tîwe'se pra. Mîrîrî ye'nen tîîwanmîn wanî pepîn iipia, tîîse aapia'nîkon neken awanî.
14 Moropai miarî tewî'kon ta cidade po ayapisîkon to'ya pra to' wanî ya morî pe, moropai amaimukon anetapai pra to' wanî ya, miarî pai mepa'katîi to' kore'tapai. Moropai eepa'kakon pe miarîpai a'sa'sakon pî' atapisî'pî non pa'tîya'nîkon e'pai awanî. Mîrîrî kupîya'nîkon ya, Paapa pia morî pe pra to' wanî, amaimukon anetapai pra to' wanî ekaremekîya'nîkon.
15 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Î' pensa pemonkonyamî' yenumî Paapaya weiyu erepamî yai to' e'taruma'tî pe man. Mîrîrî yai to' e'taruma'tî pe man mararî pra, manni'kan Sodoma cidaderî ponkon nurî'tî moropai Gomorra cidaderî ponkon e'taruma'tî'pî yentai —ta'pî Jesusya.

Epu'nîto' Moropai E'taruma'tînto'
(Mc 13.9-13; Lc 21.12-17)

16 —Maasa î' tauya etatî. Amîrî'nîkon yarimauya sîrîrî nari'kon kaikusiyamî' warainonkon kore'ta attîkonpa. Amîrî'nîkon wanî carneiroyamî' warantî. Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî, epu'nen pe eesenku'tîkon namai. Tîîse eranmîra e'tî tiaronkon pî' î' imakui'pî tîku'se pra nari' pe pra waku'kaimîyamî' warantî.

17 Moropai tepu'se e'tî, ayarîkon to'ya ya to' epere'to' yewî'kon ta, apî'nîkon teeseurîmakonpa. Mîrîrî yai tiaronkonya apo'pîtîkon mîrîrî to' epere'to'kon yewî' tapî' po'pînnîto' ke.

18 Uurî wenai mîrîrî warantî akupîkon to'ya. Pata esa' pia ayarîkon to'ya moropai pata esanon esa' pia ayarîkon to'ya. Mîrîrî yai inkamoro pî' umaimu ekaremekîya'nîkon. Moropai manni'kan Judeuyamî' pepîn pî' nîrî umaimu ekaremekîya'nîkon.

19 Î' pensa amîrî'nîkon yarî to'ya yai e'taruma'tînto' ya', kîsewankono'matî î' kai'ma amaimu ton pra awanî pî'. Maasa pra uurîya amaimukon ton tîrî î' kai'ma epu'nen pe awanîkonpa. To' maimu yu'to'yakon ton tîrîuya mîrîrî pe rî —ta'pî Jesusya.

20 —Mîrîrî amaimukon yu'to'ya'nîkon wanî pepîn aawarîrî'nîkon aneporî'pîkon pe. Tîîse awanî Paapa yekaton winîpainon pe. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî eseurîma amîrî'nîkon pe.

21 Mîrîrî ye'nen tepu'se e'tî maasa pra amîrî'nîkon rumaka tiaronkon pepîn rî ayonpakonya aasa'mantakonpa. Moropai to' yunkonyamî'ya tînmukukon rumaka to' sa'mantato'pe nîrî. Moropai to' munkîyamî' ena tîyunkon yeyaton pe moropai tîyunkon wîî me'po to'ya.

22 Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yewanma pe amîrî'nîkon ena uyese' wenai. Tîîse anî'ya yapîtanîpî ya, e'taruma'tînto' meruntî ke tîîsa'manta pîkîrî, mîîkîrî e'pîika'tî pe man.

23 O'non pata amîrî'nîkon yewanmîrî to'ya ya, moropai amu'tunpakon to'ya ya, cidade poi mepetîi tiaron pata pona. Maasa pra tauya sîrîrî apî'nîkon. Eesenyaka'mato'kon yaretî'kasa'ya'nîkon eserîke pra naatîi, tamî'nawîrî cidadekon poro Judeuyamî' pata poro, uurî, ka' poi iipî'pî erepamî rawîrî.

24 A'kî, teesenupasen wanî pepîn tenupanen yentai. Moropai tîkaraiwarî yentai ipoitîrî wanî pepîn.

25 Tîîse teesenupasen wanî ya tenupatîpon kaisarî, morî pe awanî. Moropai tîkaraiwarî kenan poitîrî wanî ya tîkaraiwarî kaisarî, morî pe awanî. Itentai awanî eserîke pra. Mîrîrî ye'nen Belzebu winîpai meruntî yapisîiya taa to'ya ya upî' itentai panpî' taa to'ya awinîkîi'nîkon, maasa pra uwenaironkon pe awanîkon —ta'pî Jesusya.

Anî' Nama E'pai Awanî
(Lc 12.2-7)

26 —Mîrîrî ye'nen eranne' pe pra e'tî inkamoro ye'kakon warayo'kon seru'ye'kon pî'. Maasa pra tamî'nawîrî uyeserukon teesera'mai pra si'pî, esera'ma kupî sîrîrî aronne. Moropai tamî'nawîrî î' ta'pî uurî'nîkonya ama' pe, umaimukon esepu'tî kupî sîrîrî.

27 Mîrîrî warantî î' tauya manni' apî'nîkon tiaronkonya eta pra tîîse mîrîrî mekareme'tîi tamî'nawîronkon pî' epu'to'pe to'ya. Moropai uwinîpai aneta'pîkon tiaronkon neta'pî pepîn, mîrîrî mekareme'tîi aronne tamî'nawîronkonya epu'to'pe.

28 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Eranne' pe pra e'tî manni' amîrî'nîkon
wîînen pî'. Awîtîpo'nokon ayekatonkon wîiya eserîke pra man. Tîîse tauya
sîrîrî eranne' pe e'tî Paapa pî'. Maasa pra mîîkîrîya awîkon tarî moropai
ayekatonkon yenumîiya e'painon apo' ya' —ta'pî Jesusya.
29 Moropai ta'pîiya: —A'kî, îrîwo'yamî' ke to' e'repa epe'mîra tiwin prata
ena'pî. Tîîse inkamoro kore'ta tiwin ena ya non pona, Paapa, Uyunkonya
epu'tî. Iwanmînon pepîn inkamoro. To' ko'mannîpîiya.
30 Mîrîrî warantî amîrî'nîkon pu'pai si'po wanî tu'ke teuren, tamî'nawîrî
Paapaya epu'tî, maasa pra iku'ne'tîsai'ya ye'nen.
31 Mîrîrî ye'nen eranne' pe pra e'tî. Maasa pra inkamoro toronyamî'
ko'mannîpî tîuya yentai Paapaya amîrî'nîkon ko'mannîpî tamî'nawîrî —ta'pî
Jesusya.

Innape Cristo Kupî Kaane
(Lc 12.8,9)

32 —Pemonkonyamî'ya taa ya aronne tiaronkonya eta tanne, upemonkono
pe tîwanî taiya ya. Mîrîrî warantî nîrî tauya Paapa ka' pon rawîrî si'ma
upemonkono mîserî tauya ipî'.
33 Tîîse anî'ya tiaronkon rawîrî si'ma "Uurî kaane, ipemonkono pepîn
uurî", taiya ya, uurîya nîrî mîrîrî warantî taa Paapa ka' pon rawîrî si'ma.
"Upemonkono pepîn mîîkîrî", tauya —ta'pî Jesusya.

Tîwanmîn Pepîn Tîîse Eseyaton Pî' E'nîto'
(Lc 12.51-53; Lc 14.26,27)

34 —Tîîse kîsenumenkatî morî tîwanmîn enepîuya kai'ma sîrîrî non pona uuipî
pî'. Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon, morî tîwanmîn ene'sau'ya pra wai. Eseyaton pî'
pemonkonyamî' wanî kupî sîrîrî uwenai.
35 Maasa pra tîyunkon yarakkîrî to' munkîyamî' wanî pe man teekore'mai.
Moropai to' munkîyamî' wîri'sanyamî' wanî pe man tîsankon yarakkîrî
teekore'mai.
Moropai to' pa'setonon wanî pe man tawo'pîkon yarakkîrî teekore'mai.
36 Mîrîrî warantî ayonpakon rî wanî pe man ayeyatonkon pe, tiaronkon
pepîn *Mq 7.6*
—ta'pî Jesusya.
37 —Anî'ya tîyun, tîsan yapurî ya, uyapurî tîuya yentai mîîkîrî wanî eserîke
pra awanî upemonkono pe. Moropai anî'ya tînmukuyamî' yapurî ya, uyapurî
tîuya yentai, mîîkîrî wanî eserîke pra awanî upemonkono pe.
38 Manni' uyapurînen wanî ya, mîîkîrîya uwenai tamî'nawîrî tîwe'taruma'tîto'
yapîtanîpîiya pra awanî ya, upemonkono pe eserîke pra awanî. Moropai
uwenairî aaipî eserîke pra awanî.
39 Anî'ya tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpî pra awanî ya, kure'ne tîîko'manto'
pînînmaiya ye'nen tarî non po, mîîkîrîya ipatîkarî tîîko'manto' ton eporî pepîn
tîîse aasa'manta pe man. Tîîse anî'ya tîwe'taruma'tîto' nama pra awanî ya
uwenai, mîîkîrîya enen tîîko'manto' ton eporî ipatîkarî —ta'pî Jesusya.

Paapaya Uye'mato'kon
(Mc 9.41)

40 —A'kî, anî'ya amîrî'nîkon yapisî morî pe, mîîkîrî ayapisîtîponkonya morî pe
uyapisî nîrî. Moropai mîîkîrî uyapisîtîponya uyarimatîpon Paapa yapisî nîrî.
41 Moropai morî pe Paapa maimu ekareme'nen yapi'sa' anî'ya ya tewî' ta,
morî eporîya pe man. Maasa pra yapisî'pîiya Paapa maimu ekareme'nen

pe awanî ye'nen. Mîîkîrî repa Paapaya, tîmaimu ekareme'nen repa tîuya warantî. Moropai anî'ya morî ku'nen yapisî ya tewî' ta, morî eporîiya pe man. Maasa pra yapisî'pîiya, morî pe mîîkîrî wanî ye'nen. Moropai mîîkîrî repa Paapaya, morî ku'nen repa tîuya warantî.

42 Anî'ya tuna tîrî ya, i'nî' kenan tiwin copo kaisarî upemonkonoyamî' ya'mi'pî pia, si'mîrikkî pe tîîse iwo'paiya ya, mîîkîrî wanî upemonkono pe. Ayenku'tîuya pepîn, mîîkîrî nîrî repa Paapaya. Iwa'kaiya pepîn —ta'pî Jesusya.

11

João Batista Yekare Pî' Jesus Eseurîma (Lc 7.18-35)

1 Mîrîrî warantî tînenupa'san yeurîma tîpo, Jesus epa'ka'pî miarî pai. Moropai attî'pî. Pemonkonyamî' yenupa pia'tî'pîiya. Paapa maimu ekaremekî pinunpa'pîiya mîrîrî cidadekon poro aminke pra.

2 Mîrîrî yai João Batista wanî'pî atarakkannîto' yewî' ta. Miarî si'ma Cristoya î' kupî yekare eta'pî Joãoya. Mîrîrî ye'nen tînenupa'san yarima'pî Joãoya.

3 Jesus ekaranmapoi to' wîtîto'pe taato'pe to'ya: —Amîrî manni' tarîwaya aaipîton anna nînîmîkî, kaane ka'rî tiaron moro nai aaipîton? —ta'pî to'ya ipî'.

4 Jesusya inkamoro maimu yuuku'pî: —Enna'potî moropai João pî' anera'ma'pîkon moropai aneta'pîkon mekareme'tîi —ta'pîiya to' pî'.

5 —Tarî enkaru'nankonya era'ma pî' man. Moropai asakoi'kon pepîn asanî pe man. Moropai pri'yawonkon pepîn erekî'pankon esepi'tîsa' man. Moropai pana'tî'pankonya eta pî' man. Moropai isa'manta'san e'mî'sa'kan pî' man. Moropai Paapa maimu esekareme'nî pî' man manni'kan pemonkonyamî' tîwe'taruma'tîsanon pî'. Tamî'nawîrî mîrîrî makatîi João pî'. ⌞Pena Paapa nîmenka'pî pî' teeseurîmasen profeta warantî eesekareme'sa' man.⌟ —ta'pî Jesusya.

6 —Taatausinpai pu'kuru manni' innape pu'kuru uku'nen, tîwî tîku'se pra moropai teesenumenka yawîrî pra unkupî pî' teesewankono'mai pra mîîkîrî wanî —ta'pîiya.

7 Inkamoro João nenupa'san wîtî'pî tanne, tîîpiapai Jesusya pemonkonyamî' yeurîma pia'tî'pî, João Batista yekare pî': —Keren pona attîsa'kon yai, João yarakkîrî esepose Î' era'ma'pîya'nîkon? Konoi' yepu yarimapîtî a'situnya ka'rî? —ta'pîiya.

8 —Î' era'ma'pîya'nîkon kin, warayo' morî pe epontî'pî ka'rî morî tîpon ya' era'ma'pîya'nîkon? A'kî, tauya sîrîrî apî'nîkon. Warayo' morî pe tîpon ya' epontî'pî wanî ya, mîîkîrî ko'mamî e'painon morî pu'kuru wîttî ta, ipîkku pe tîwe'sen yewî' ta —ta'pîiya.

9 —Moriya ka'tî upî' î' era'ma'pîya'nîkon? Paapa maimu ekareme'nen penaron profeta ka'rî? Inna, seru' pepîn tauya sîrîrî apî'nîkon. Paapa maimu ekareme'nen profeta yentainon era'ma'pîya'nîkon.

10 Maasa pra mîîkîrî João wanî manni' Paapaya ta'pî yawîrî.
“A'kî mîserî umaimu ekareme'nen yarimauya kupî sîrîrî arawîrî attîto'pe.
Aye'marî ton konekai e'mai' pe attîto'pe”, *Ml 3.1*
ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya.

11 —Ayenku'tîuya pepîn. Mîîkîrî João wanî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yentai tîwe'sen pe. Tîîse anî' wanî ya innape uurî ku'nen ipîkku pe pra si'ma, mîîkîrî esa' Paapa wanî moropai mîîkîrî wanî João yentai —ta'pîiya.

12 Jesusya taa ko'mannîpî'pî: —Joãoya pemonkonyamî' esa' pe Paapa ii'to' ekaremekî pia'tî'pî patapai, sîrîrî tîpose Paapa pemonkono pe enapai arinîkon
pemonkonyamî' wanî'pî. Mîrîrî anetapai to' wanî kure'ne.
13 Maasa pra tamî'nawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'
nurî'san moropai Moisés nurî'tîya yenupanto'ya taasa' pîikatîton iipî pe man.
Moropai mîrîrî ekareme'se João iipî'pî.
14 Mîîkîrî João wanî mîrîrî Elias pe, manni' Paapa maimu ekareme'nen
profetaya aaipî ta'pî. Mîîkîrî ku'tî innape anku'pai awanîkon ya.
15 Sîrîrî itekare anepu'pai awanîkon ya, etatî morî pe —ta'pîiya.
16 Mîrîrî ye'nen ta'pî Jesusya: —Anî'kan warantî see sîrîrî pankon pe-
monkonyamî' kupîuya e'painon? Inkamoro wanî moreyamî' poroyi'pî po
si'ma tîsu'minansenon warantî. Tiaron moreyamî' entaimepîtî to' pî' to'
pokonpe tîsu'minkonpa.
17 Ta'pî to'ya:
“Tîwe'marimasen waiyi ye'nunpa'pî annaya amananukonpa
tîîse amanunukon pra awanî'pîkon.
Moropai isa'manta'pî kararunpato' yeremu kupî'pî annaya,
tîîse akaraukon pra awanî'pîkon”,
ta'pî to'ya.
18 Tonpakonya ikupî warantî pra João Batistaya tekkari yonpa pra awanî'pî
tui'sa' yai. Moropai tîwuku enîrîiya pra awanî'pî. Mîîkîrî pî' tamî'nawîronkonya
o'ma' yarakkîrî tîwe'sen pe awanî mîrîrî ta'pî.
19 Moropai uurî, ka' poi iipî'pî entamo'ka pî' moropai uwuku enîrîuya pî' taa
to'ya upî': “A'kî mîîkîrî warayo' wanî kure'ne ta're' yonpanen pe moropai
kure'ne tîwuku enî'nen pe awanî”, taa to'ya. “Moropai tesanonkon pia to'
nîtîrî tîniru yapi'nenan yonpa pe awanî mîrîrî”, taa to'ya. “Imakui'san pe-
monkonyamî' yonpa pe awanî”, taa to'ya. Tîîse tauya anî'ya Paapa winîpainon
epu'nen yapisî ya, mîîkîrî yeseru wanî morî pe —ta'pî Jesusya.

Innape Jesus Ku'nenan Pepîn Cidadekon Ponkon (Lc 10.13-15)

20 Mîrîrî yai Jesusya mîrîrî cidadekon po, eserîkan pepîn kupî tîuya
era'matîponkon yeka'nunka'pî mararî pra, maasa pra tîmakuyikon rumakasa'
to'ya pra to' wanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya to' pî':
21 —Aka sa'ne, amîrî'nîkon Corazim cidaderî po tîîko'mansenon. Aka sa'ne,
amîrî'nîkon Betsaida cidaderî po tîîko'mansenon. Maasa pra mîrîrî ikupî
eserîkan pepîn apatakon ya' e'kupî e'ku'sa' ya, Tiro cidaderî po moropai
Sidom po, miarî tîîko'mansenonya imakui'pî pe tîwe'to'kon rumaka'pî to'ya
e'painon pena. Moropai imakui'pî rumaka tîuya'nîkon ekaremekî'pî to'ya
e'painon, moropai saaku ya' yeka'ma'pî to'ya e'painon, urunu'pî tîrî'pî to'ya
e'painon tîpu'paikon pona, teesewankono'makon ekaremekîkonpa.
22 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Tamî'nawîronkon yenumî Paapaya weiyu
yai, eesewankono'makon kupî sîrîrî mararî pra, Tiro cidaderî ponkon
pemonkonyamî' esewankonoma'pî yentai. Moropai Sidom ponkon
e'taruma'tî'pî yentai, amîrî'nîkon e'taruma'tî kupî sîrîrî. Maasa pra innape
imaimu ku'sa'ya'nîkon pra awanîkon ye'nen.
23 Amîrî'nîkon kanan Cafarnaum ponkon, ka' pona attîkon kai'ma eesenu-
menkakon. Tîîse ka' pona ayanu'nîpîkon Paapaya pepîn amakuyikon wenai.
Tîîse Paapaya atî'kakon kupî sîrîrî. Maasa pra mîrîrî î' ikupî eserîkan pepîn

apatakon ya' e'kupî'pî e'ku'sa' ya Sidom cidaderî po, moro tîîko'mansenon tî'ka'pî Paapaya pepîn e'painon sîrîrî tîpose —ta'pî Jesusya.
24 —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Paapaya amîrî'nîkon taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra, Sodoma ponkon taruma'tî tîuya yentai, pemonkonyamî' yenumî tîuya yai —ta'pî Jesusya.

Erî'ka'tane'tî Uupia Taa Jesusya (Lc 10.21-22)

25 Mîrîrî yai Jesus epîrema'pî Paapa pî': —Paapa, tamî'nawîron yepotorî amîrî. Ka' konekatîpon amîrî, moropai non konekatîpon. Morî pe man tauya apî'. Maasa pra epu'nen pe awe'to' anenomî'pî yenposa'ya epu'nenan pepînya ayepu'to'pe. Epu'nen pe tîwe'sanonya epu'tî namai yenomî'pîya moropai pakko pe tîwe'sanon pia yenposa'ya epu'to'pe to'ya.
26 Inna Paapa. Sîrîrî kupî'pîya itu'se awanî yawîrî ikupî'pîya.
27 Inî'rî ta'pî Jesusya: —Uyunya tamî'nawîron tîîsa' man uupia. Anî'ya uurî, Paapa munmu epu'tî pra man tîîse uyunya neken epu'tî. Moropai anî'ya uyun epu'tî pra man. Tîîse uurî, inmuya neken epu'tî. Moropai manni'kanya nîrî epu'tî, epu'tî to'ya yu'se uurî e'to'ya. Inkamoro pî' ekaremekîuya —ta'pî Jesusya.
28 Moropai ta'pîiya to' pî': —Asi'tî uupia tamî'nawîronkon amîrî'nîkon apî'kapî'san. Amîi'ne pe imakui'pî wanî ye'nen aapî'ka'sa'kon. Eturumakatî uupia moropai ipata'pî ya' eerî'ka'to'kon ton tîrîuya.
29 Uurîya ayenupato'kon yapi'tî. Esenupatî uyeseru pî' maasa pra uurî eranmîra tîwe'sen mîîpan pepîn. Mîrîrî warantî eerî'ka'to'kon eporîya'nîkon uupia.
30 Maasa pra sa'me pra uyeseru wanî, ikupîkonpa. Moropai aapia'nîkon meruntî tîrîuya amîi'mîra awe'to'pe —ta'pî Jesusya.

12

Jesus Wanî Erî'kannîto' Weiyu Esa' Pe (Mc 2.23-28; Lc 6.1-5)

1 Tîîse tîîko'manse pu'kuru pra erî'ka'nîto' weiyu yai Jesusya mararon pepîn trigo ye'ka rukku'nîtî'pî iratai winîpai tiaron iratai pona tînenupa'san pokonpe si'ma. Mîrîrî yai emi'ne to' wanî'pî kure'ne. Mîrîrî ye'nen inkamoroya trigo pikka pia'tî'pî moropai mîrîrî yaku'pî to'ya.
2 Mîrîrî kupî to'ya era'ma'pî fariseuyamî'ya. Inkamoroya ta'pî Jesus pî': —A'kî, anenupa'san esenyaka'man pî' man erî'ka'nîto' weiyu yai. Moisés nurî'tîya uyenupa'pîkon yawîrî pra, yairî pra to' wanî mîrîrî. Erî'ka'nîto' weiyu yai to' esenyaka'ma —ta'pî to'ya.
3 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya to' pî': —Awenpenatakon pra naatî, pena e'menuka'pî kaareta pî', î' kai'ma Davi nurî'tî pî' teeseurîmasen? Pena emi'ne awanî'pî moropai itonpayamî' nîrî wanî'pî emi'ne.
4 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ewomî'pî Paapa yewî' ta. Moropai Paapa pia to' nîtîrî'pî trigo puusa' mo'ka'pîiya Moisésya yenupanto' yawîrî pra. Moropai tonpayamî' pia itîrî'pîiya. Mîrîrî yaku'pî to'ya. Teepîremasanon neken naku to' nîtîrî'pî yaku'pî to'ya. ⌞Tîîse mîrîrî pî' Paapa ekore'masa' pra awanî'pî.⌟
5 Moropai Moisés nurî'tî kaaretarîya taasa' erenkasa'ya'nîkon pra naatî? Erî'ka'nîto' weiyu yai teepîremasanon esenyaka'ma Paapa pia tîntîrîkon po'tî pî' epîremanto' yewî' ta. Mîîwîni tîîse Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra to' wanî pepîn.

6 Tauya sîrîrî apî'nîkon. Mîrîrî epîremanto' yewî' era'maya'nîkon manni' yentainon tarî man —ta'pî Jesusya. ⌞Tîpî' eeseurîma'pî epîremanto' yewî' yentai tîwanî pî'.⌟
7 —Paapa maimu e'menukasa' see warantî:
"Uurî wanî sîrîrî itu'se morî pe e'sa'namanto'kon tiaronkon yarakkîrî anpo'tîkon pe antîrîkon yu'se wanî yentai," *Os 6.6*
ta'pî Paapaya. Mîrîrî epu'tîya'nîkon ya, î' taato'pe awanî, î' ku'nenan pî' aatako'menkakon pepîn e'painon.
8 Maasa pra uurî ka' poi iipî'pî wanî erî'ka'nîto' weiyu yai, tamî'nawîronkon nîkupî ton ekareme'nen pe —ta'pî Jesusya.

Jesusya Warayo' Itenya Apîta'pî Yepi'tî (Mc 3.1-6; Lc 6.6-11)

9 Jesus epa'ka'pî miarî pai moropai attî'pî to' epere'to'kon yewî' ta.
10 Miarî to' epere'to'kon yewî' ta tiwin warayo' wanî'pî pri'yawon pepîn itenya apîta'pî. Mîrîrî yai miarî manni'kan fariseuyamî' wanî'pî î' kupî Jesusya anepu'pai, teserukon yawîrî pra, "A'kî, yairî pra awanî," taakonpa kai'ma. Mîrîrî ye'nen ekaranmapo'pî to'ya: —Morî pe awanî e'painon? Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra pemonkon yepi'tîto'pe erî'ka'nîto' weiyu yai? —ta'pî to'ya.
11 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya to' pî': —Amîrî'nîkon kore'ta tekîn kenan wanî ya, itekîn carneiro enasa' ya, itu'nakan ya' erî'ka'nîto' weiyu yai, itesa'ya kin imo'ka pepîn e'painon, erî'ka'nîto' weiyu pe awanî ye'nen? —ta'pîiya.
12 —Moriya pemonkon wanî mîrîrî ipîkku pe, carneiro yentai. Mîrîrî ye'nen Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pemonkonyamî' pîika'tîto'pe awanî mîrîrî erî'ka'nîto' weiyu yai.
13 Moropai Jesusya ta'pî mîîkîrî warayo' pî': —Ayenya kainunkî —ta'pîiya. Moropai temekon kainumî'pîiya. Mîîkîrî esepi'tî'pî. Tiaron itenya ratai warantî, morî pe eena'pî.
14 Tîîse mîrîrî tîpo fariseuyamî' epa'ka'pî to' epere'to'kon yewî' tapai. Moropai inkamoroya teserukon koneka'pî î' kai'ma Jesus wîî tîuya'nîkon pî'.

Paapa Nîmenka'san Ipoitîrîtonon

15 Mîrîrî warantî taasa' to'ya yekare epu'tî tîuya pe, Jesus wîtî'pî miarîpai. Arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî ipîkîrî. Tamî'nawîronkon pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîiya miarî.
16 Moropai inkamoro pî' ta'pî Jesusya teesepi'tîsa'kon ekaremekî to'ya namai.
17 Sîrîrî warantî awe'kupî'pî maasa pra awe'kupî pe man taasa' Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaías nurî'tîya yawîrî.
18 Ta'pî Paapaya: —Mîseni' upoitîrî wanî umenka'pî pe, unsa'nama pe.
Kure'ne uurî atausinpasa' pu'kuru wanî ipî'.
Mîîkîrî pia uyekaton tîrîuya.
Moropai mîîkîrîya î' kai'ma Judeuyamî' pepîn pîika'tî kupî yekare ekaremekî, yairî to' e'to'pe.
19 Mîîkîrî wanî teesiyu'pî'sen pe pra tiaron yarakkîrî, moropai tîwentaimepî'sen pe pra.
Moropai e'ma tapî' mîîkîrî maimu eta pemonkonyamî'ya pepîn.

20 Itarumai'san pemonkonyamî' wanî a'tu'mîra mana ye' yaki'tapapî'sa'
warantî to' wanî. Tîîse iwaikî' tu'kaiya pepîn.
Moropai apo' iparu e'tî'ka'pî ye'nen a'tu'mîra tîwe'sen yi'nîpîiya pepîn.
Tîîse inkamoro yapîtanîpîiya pemonkonyamî' yenumî Paapaya pîkîrî. Mîrîrî
yai yairî ku'nenan wanî imakui'pî ku'nenan yentai.
21 Mîrîrî yai Judeuyamî' pepînya innape ikupî pe man.
Moropai mîîkîrî winî tîwe'pîika'tîto'kon nîmîkî pî' to' ko'mamî pe man, *Is 42.1-4*
ta'pî Isaías nurî'tîya pena.

Jesus Pî' Makui Poitîrî Taa To'ya (Mc 3.20-30; Lc 11.14-23)

22 Mîrîrî yai warayo' enkaru'nan moropai imaimu pîn yarî'pî to'ya Jesus
pia. Maasa pra imariwa'ka' pe awanî'pî. Mîîkîrî yepi'tî'pî Jesusya moropai
mîîkîrîya era'ma pia'tî'pî moropai eeseurîma'pî nîrî.
23 Mîrîrî kupî Jesusya era'masa' tîuya'nîkon pî', arinîkon pemonkonyamî'
wanî'pî mararî pra teesewankono'mai. Moropai inkamoro esekaran-
mapo'pî. Ta'pî to'ya: —Pîika'tîton, Davi nurî'tî paarî'pî, Paapa nîmenka'pî
manni' pepîn kin mîserî warayo'? —ta'pî to'ya.
24 Mîrîrî taa to'ya eta tîuya'nîkon ye'nen, fariseuyamî'ya yuuku'pî: —
Inkamoro ye'kakon imariwa'yamî' yenpa'kaiya, meruntîri ton tîîsa'
imariwa'yamî' yepotorîya mîrîrî iipia Belzebuya, maasa pra makui mîîkîrî
Belzebu —ta'pî to'ya.
25 Tîîse î' kai'ma tîpî' to' esenumenkato' epu'tî'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya:
—A'kî, tiwinan pata ya' tîîko'mansenon wanî ya eseyaton pî', inkamoro es-
eya'nama. Moropai to' e'tî'ka tamî'nawîrî. Moropai tonpakon pokonpe
tîmurukun pe tiwinan wîttî ta tîîko'mansenon wanî ya, inkamoro ko'mamî
teesiyu'pîtîkon pî' morî ton pra. Moropai to' ekore'ma tu'ka. To' e'tî'ka
tamî'nawîrî. Mîrîrî warantî meruntî ke to' wanî pepîn e'painon.
26 Mîrîrî warantî makui ko'mamî ya, tîpemonkonoyamî' pokonpe teesiyu'pîtî
pî'. Meruntî ke awanî pepîn tîpemonkonoyamî' pokonpe. Mîrîrî ye'nen
Makuiya tîpoitîrîtonon yenpa'ka pepîn pemonkonyamî' yapai.
27 Tîîse taaya'nîkon upî': "Belzebu meruntîri ke o'ma'kon yenpa'kaiya
mîrîrî", taaya'nîkon upî' —ta'pîiya. —Tîîse mîrîrî warantî awanî ya, anî'ya
meruntî tîrî anenupa'sankon pia o'ma'kon yenpa'kato'pe to'ya? Inkamoroya
taa e'painon apî'nîkon: "Esenku'tî'san pe awanîkon", taa to'ya, ⌞Maasa pra
inkamoroya meruntî yapisî warantî yapisîuya nîrî —ta'pîiya.⌟
28 —Tîîse Paapa yekaton meruntîri ke o'ma'kon yenpa'kauya ya, Paapa ii'sa'
man epu'tîya'nîkon ayesa'kon pe.
29 A'kî, tauya anî' ewomî pepîn e'painon, warayo' tîyurapai kenan tewî'
era'manen pe tîwe'sen yewî' ta yama'runpai. Maasa pra meruntî ke awanî
ye'nen. Tîîse e'mai' pe mîîkîrî yewa'tîpîtî yu'se wanî moropai î' rî itemanne
yama'runpato'pe.
30 Mîrîrî ye'nen ta'pî Jesusya: —Anî'ya innape ukupî pra awanî ya, uyeyaton
pe awanî mîrîrî. Moropai anî' esenyaka'ma pra awanî ya uurî ton pe, uurî
esenyaka'mato' taruma'tîiya mîrîrî —ta'pî Jesusya.
31 —Mîrîrî wenai tauya sîrîrî apî'nîkon. Î' rî imakui'pî warayo'kon nîkupî'pî
mîrîrî kupî Paapaya tamî'nawîrî tîîwanmîra. Moropai imakui'pî pe Paapa
winîkîi to' eseurîmato'kon, mîrîrî kupîiya tîîwanmîra. Tîîse anî' eseurîma ya
Morî Yekaton Wannî winîkîi, Makui pe awanî mîrîrî kai'ma, imakui'pî pe

mîrîrî kupî Paapaya pepîn tîîwanmîra. Tîîse aako'mamî ipatîkarî imakui'pî pe Paapa winîkîi.
32 Moropai ta'pîiya: —Anî' eseurîma ya uurî ka' poi iipî'pî winîkîi imakui'pî pe, mîrîrî imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya tîîwanmîra. Tîîse anî' eseurîma ya Morî Yekaton Wannî winîkîi imakui'pî pe, mîrîrî kupî Paapaya pepîn tîîwanmîra sîrîrî pata po tîîse aako'mamî ipatîkarî —ta'pî Jesusya.

Yei Teperu Tîînen Esepu'tî Iteperu Pîkînsa'
(Lc 6.43-45)

33 Moropai Jesusya ta'pî: —A'kî, amîrî'nîkon pî' tauya î' kai'ma yei, teperu tîînen wanî esepu'tî iteperu wenai. Morî pe iteperu wanî ya, eesepu'tî morî pe ite wanî. Moropai imakui'pî pe iteperu wanî ya, eesepu'tî imakui'pî pe ite wanî nîrî.
34 Amîrî'nîkon wanî imakui'pî pe îkîiyamî' munkîyamî' wanî imakui'pî pe warantî. Tîîse o'non ye'ka pe morî pe eeseurîmakon, imakui'pî pe si'ma? Maasa pra ayewankon tîwe'sen yawîrî eeseurîmakon.
35 Tîîse warayo' morî pe tîwe'sen eseurîma morî pe, maasa pra morî pe itewan wanî ye'nen. Mîrîrî warantî nîrî warayo' imakui'pî pe tîwe'sen eseurîma imakui'pî pe, maasa pra imakui'pî pe itewan wanî ye'nen, —ta'pîiya.
36 —Mîrîrî pî' tauya —ta'pî Jesusya. —Tiwin wei Paapaya tamî'nawîronkon yenumî yai î' ta'pî tîuya'nîkon ekareme'se to' e'mî'sa'ka kupî sîrîrî Paapa rawîrî. Mîrîrî tamî'nawîrî î' ta'pî tîuya'nîkon, se' tapairî ekareme'to'pe to'ya Paapa pî' —ta'pî Jesusya.
37 —Maasa pra amaimu'pîkon wenai Paapaya taa kupî sîrîrî: “Imakui'pî pe naatîi. Ayenumîuya'nîkon sîrîrî”, taiya. Mîîwîni pra awanî ya, morî amaimu'pîkon wenai Paapaya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: “Î' wani' pra man, morî pe naatîi”, taiya kupî sîrîrî.

Tînera'makon Ton Esatî To'ya Jesus Pî'
(Mc 8.11-12; Lc 11.29-32)

38 Mîrîrî yai tiaronkon Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya, moropai fariseuyamî'ya ta'pî Jesus pî': —Anna yenupanen, anna nera'maton anî' nîkupî eserîkan pepîn kupîya yu'se anna man —ta'pî to'ya.
39 Tîîse inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Î' warantî see sîrîrî pankon pemonkonyamî' wanî sîrîrî imakui'pî pe pu'kuru. Anera'makon ton esatîya'nîkon innape uurî kupîkonpa. Tîîse ikupîuya pepîn anera'makon ton. Tîîse penaron Paapa maimu ekareme'nen Jonas nurî'tî yekare neken epu'tîya'nîkon yu'se wai.
40 Maasa pra Jonas ko'mamî'pî seurîwî'ne wei moropai seurîwî'ne ewaron kaisarî kure'nan moro' ro'ta ya'. Mîrîrî warantî nîrî uurî ka' poi iipî'pî ko'mamî kupî sîrîrî seurîwî'ne wei moropai seurîwî'ne ewaron kaisarî non ya'.
41 A'kî, tiwinano'pî wei yai, Paapaya apo' ya' pemonkonyamî' yenumî yai Níniveponkon pemonkonyamî' nurî'tî e'mî'sa'ka pe man. Moropai inkamoroya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: “Î' wani' awanî ye'nen amakuyikon rumakaya'nîkon pra awanîkon?” taa to'ya. “Maasa pra pena Jonasya itekare ekaremekî yai, umakuyikon rumaka'pî annaya,” taa to'ya. Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Uurî tarî awanî manni' akore'ta'nîkon, uurî wanî Jonas yentai, tîîse amakuyikon rumakaya'nîkon pepîn —ta'pîiya.

42 Inî'rî ta'pîiya: —Mîrîrî yai nîrî pata esa' pe tîwe'sen nurî'tî wîri' Sabá poinon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Moropai mîîkîrîya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: "Î' wani' awanî ye'nen innape ikupîya'nîkon pra awe'sa'kon", taiya. Maasa pra mîîkîrî wîri' nurî'tî ii'pîtî'pî aminke pai epu'nen pe tîwe'sen Salomão nurî'tîya tenupato'pe kai'ma etai. Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. A'kî, uurî wanî akore'ta'nîkon manni' Salomão epu'nen pe si'pî yentai —ta'pî Jesusya.

O'ma' Enna'po Inî'rî Warayo' Ya'
(Lc 11.24-26)

43 Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —Pemonkon yapai teepa'ka tîpo, o'ma' asarî ko'mannîpî tuna ton pîn yapî', teerî'ka'to' ton yuwa pî'. Tîîse eporî tîuya pra tîwanî ya, taiya:

44 "Kaane, enna'poi ya'ta yapai epa'ka ne'tîkini ya'rî" taiya. Moropai mîîkîrî enna'po. Mîîkîrîya yapai teepa'ka'pî eporî yawon pra tîîse, morî yeka'maiya pra tîîse.

45 Moropai mîîkîrî o'ma' wîtî iipiapai tiaronkon o'ma'kon etai tarakkîrî to' ko'manto'pe kai'ma. Mîîkîrîya tiaronkon o'ma'kon enepî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî. Inî' panpî' imakui'san enepîiya mîîkîrî warayo' ya' inkamoro ko'manto'pe. Inkamoroya mîîkîrî taruma'tî mararî pra. Pena e'mai' pe imakui'pî tîwanî'pî yentai mîîkîrî warayo' yeseru wanî. Maasa pra inkamoro wanî ye'nen itewan ya'. Mîrîrî warantî awanî pe man, imakui'pî sîrîrî pankon pemonkonyamî' yarakkîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Yan Moropai Itonpayamî'
(Mc 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Mîrîrî yai Jesus eseurîma ko'mannîpî tanne pemonkonyamî' pî', isan moropai itonpayamî' ita'mi'san erepamî'pî. Inkamoroya poro po si'ma yanno me'po'pî yarakkîrî teeseurîmakonpa.

47 Tiaronya ta'pî ipî': —A'kî, asanya moropai ayakontononya ayanno pî' man, ayarakkîrî eseurîmapai to' wanî —ta'pîiya ipî'.

48 Mîrîrî taiya yuuku'pî Jesusya: —Anî' ye'ka see pemonkon pî' maama' moropai mooyi tauya e'painon?

49 Moropai tînenupa'san winîkîi era'ma'pîiya, moropai ta'pîiya: —Tarî tiaronkon man uupia —ta'pîiya. —Insamoro pî' maama' moropai mooyi tauya e'painon.

50 Uyun Paapa ka' pon yeseru ku'nenan pî' mooyi moropai ma'non moropai maama' tauya. Maasa pra Paapa maimu yawîrî tîwe'sanon wanî uyonpa pe pu'kuru —ta'pî Jesusya.

13

Tînmîri Pînnen Warayo'
(Mc 4.1-9; Lc 8.4-8)

1 Mîrîrî weiyu yai Jesus wîtî'pî wîttî tapai Galiléia ku'pî yena pona.

2 Arinîkon pemonkonyamî' ii'sa' wanî'pî tîpatakon yapai. Inkamoroya mararî pra Jesus woima'tîsa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus asara'tî'pî kanau ya'. Mîîkîrî e'tukka'pî tuna ka. Moropai eereuta'pî. Moropai pemonkonyamî' e'nîmî'pî kasapan po.

3 Mîîkîrîya to' yenupa pia'tî'pî tu'kan panton ke. Ta'pîiya:

—Warayo' wîtî'pî tînmîri pînse.

4 Tînmîri ya' tînpîmî pîmî'pîiya tîsorokai'ma. Moropai tiaron inpîmî'pî yonpa
ena'pî e'ma ena po. Mîrîrî era'ma'pî toronyamî'ya moropai yenno'mapîtî'pî
to'ya tamî'nawîrî, maasa aaro'ta pra tîîse —ta'pîiya.
5 —Moropai tiaron inpîmî'pî yonpa ena'pî mararon non ya' tî' parappa pe
tîwe'sen pona. Moropai ka'ne' pe aaro'ta'pî tîîse aakaratato' pata'se' ton pra
awanî'pî.
6 Mîrîrî inpîmî'pî yonpa aro'ta'pî tîîse a'ne' pe pu'kuru wei a'na'pî. Mîrîrîya
ya'pi'tanîpî'pî maasa pra kure'nan ikara wîtîto' ton pra awanî ye'nen.
7 Moropai tiaron inpîmî'pî yonpa ena'pî mî'nî ye'kon kore'ta. Mîrîrî
aro'ta'pî mî'nî ye' pokonpe. Mîrîrî mî'nî ye'ya itaruma'tî'pî teperu tîrîiya pra
tîîse.
8 Moropai tiaron inpîmî'pî yonpa ena'pî morî pe tîwe'sen non pona. Mîrîrî
aro'ta'pî, aarenta'pî moropai eepeta'pî. Tiaron epeta'pî 30 kaisarî moropai
tiaron epeta'pî 60 kaisarî. Moropai tiaron epeta'pî 100 kaisarî. Sîrîrî warantî
morî non pona ena'pî epeta'pî, mararî pra e'mai' pe awanî'pî yentai pu'kuru
—ta'pî Jesusya.
9 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Anepu'pai awanîkon ya, etatî, epu'tî —
ta'pîiya.

Î' Tonpe Jesusya Panton Ekaremekî
(Mc 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Mîrîrî pe rî Jesus nenupa'san erepamî'pî iipia. Inkamoroya ekaran-
mapo'pî. —Î' wani' awanî ye'nen pemonkonyamî' yenupaya mîrîrî panton
pe —ta'pî to'ya ipî'.
11 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Paapa yekare anî' nepu'tî pepîn ekare-
mekîuya sîrîrî apî'nîkon. Î' kai'ma pemonkonyamî' esa' pe Paapa iipî ekare-
mekîuya sîrîrî epu'tîkonpa. Tîîse inkamoro Paapa yu'sankon pepîn pî' aronne
ekaremekîuya pepîn. Tîîse panton pe neken ekaremekîuya epu'tî to'ya namai.
12 Tîîse mararî Paapa maimu epu'tî anî'ya ya, inî' panpî' epu'nen tîrî Paa-
paya iipia. Moropai epu'tîiya itu'se tîwanî pîkîrî. Tîîse Paapa maimu yu'san
pepîn awanî ya, tamî'nawîrî imo'ka Paapaya iipiapai. Mararî epu'tî tîuya
kai'ma mîîkîrî esenumenka. Tîîse Paapaya imo'ka iipiapai —ta'pî Jesusya.
13 Ta'pî Jesusya: —Mîrîrî ye'nen panton pe neken to' yenupapîtîuya.
Maasa pra uyera'ma to'ya tîîse anî' pe wanî epu'tî to'ya pepîn.
Moropai umaimu eta to'ya tîîse î' taasai'ya pe awanî epu'tî to'ya pepîn —
ta'pîiya.
14 —Mîrîrî ye'nen to' wanî Paapa maimuya taasa' yawîrî, penaro' Paapa
maimu ekareme'nen profeta Isaías nurî'tî kaaretarîya taasa' yawîrî. Ta'pî
Paapaya pena:
"Etaya'nîkon apanakon ke
tîîse î' aneta'pîkon epu'tîya'nîkon pepîn.
Moropai era'maya'nîkon ayenukon ke.
Tîîse î' anera'ma'pîkon epu'tîya'nîkon pepîn.
15 Maasa pra inkamoro pemonkonyamî' yewan ena'pî sa'man pe pu'kuru.
Tu'ke î' eta to'ya tîpanakon ke.
Tîîse epu'tî to'ya pepîn.
Moropai tenukon yenpinnuku'pî to'ya,
mîrîrî ye'nen î' era'ma to'ya pepîn.
Tîîse eta to'ya ya,

moropai era'ma to'ya ya,
epu'tî to'ya e'painon.
Mîrîrî wenai tîmakuyikon rumaka to'ya e'painon.
Moropai inkamoro pîika'tîuya e'painon", *Is 6.9,10*
ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya.

16 —Tîîse amîrî'nîkon wanî taatausinpai pu'kuru epu'tîya'nîkon ye'nen. Maasa pra era'maya'nîkon. Moropai etaya'nîkon ye'nen, epu'tîya'nîkon — ta'pîiya tînenupa'san pî'.

17 —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Inna pî' pu'kuru tauya sîrîrî. î' anera'ma'pîkon uwinîpai, anera'mapai arinîkon penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî wanî'pî. Moropai yairî tîwe'sanon arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî nîrî. Tîîse mîrîrî yai uyera'ma to'ya eserîke pra awanî'pî. Moropai î' aneta'pîkon uwinîpai anetapai nîrî to' wanî'pî. Tîîse eta to'ya eserîke pra to' wanî'pî nîrî —ta'pî Jesusya.

Jesusya Panton Ekaremekî

Epu'to'pe To'ya Î' Taato'pe Awanî
(Mc 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 Jesusya ta'pî to' pî': —Maasa etatî. Î' taa mîserî warayo' tînmîri pînnen pantoniya ekaremekîuya sîrîrî apî'nîkon.

19 Inpîmî yonpa enasa' e'ma ena pona warantî pemonkonyamî' wanî. Paapa maimu eta to'ya. Î' kai'ma Paapa iipî tesa'kon pe kupî yekare eta to'ya. Tîîse mîrîrî pîinama to'ya pra awanî. Mîrîrî ye'nen Makui iipî ka'ne' pe itekare to' neta'pî mo'kai. Mîîkîrîya to' neta'pî itekare mo'ka inî'rî ipî' to' esenumenka namai —ta'pîiya.

20 —Moropai tiaronkon pemonkonyamî' wanî tî' parappa pona ena'pî warantî. Itekare eta to'ya moropai inkamoroya yapisî mararî pra taatausinpai.

21 Tîîse inkamoroya sa'me pu'kuru yapisî pepîn tewankon ya'. Tîîse Paapa maimu yapi'sa' to'ya wenai tiaronkonya tîmu'tunpakon ya, irumaka to'ya ka'ne' pe. Maasa pra ikara ton pra, yei wanî manni' warantî tî' parappa po to' apîtato' ton pra awanî. Mîrîrî wenai itekare etato' tîuya'nîkon rumaka to'ya.

22 Moropai tiaronkon wanî mî'nî ye'kana' ena'san warantî. Itekare eta to'ya. Mîrîrî pî' to' atausinpa. Tîîse tiaron pensa Paapa maimu yawîrî ikupî to'ya pepîn. Maasa pra kure'ne inkamoro esenumenka tarîron non yeseru pî'. Moropai inkamoroya teesenku'tîi kure'ne temannekon yapurî Paapa yapurî tîuya'nîkon yentai. Mîrîrî ye'nen inkamoro arenta pepîn Paapa munkîyamî' pe —ta'pîiya.

23 —Moropai tiaronkon wanî morî non pona ena'san warantî. Inkamoroya Paapa maimu eta to'ya moropai epu'tî to'ya. Î' kai'ma inpîmî epeta'pî warantî eepeta'pî. Mararî panpî' eepeta'pî warantî tiaronkonya Paapa maimu kupî mararî. Kure'ne panpî' eepeta'pî warantî tiaronkonya Paapa maimu kupî kure'ne panpî'. Moropai tiaron epeta'pî mararî pra warantî tiaronkonya innape Paapa maimu kupî mararî pra —ta'pî Jesusya.

Jesusya Kansipu'kurai Yekare Ekaremekî

24 Jesusya inî'rî panton ekaremekî'pî. Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' wanî ekaremekî'pîiya. Ta'pîiya: —See warantî awanî, warayo'ya

tekkari yena'pî pîmî'pî ipapoi'ma tînmîri ya. Moropai ipîmî tîpo eemikku'pî
tewî' ta. Moropai iwe'na'pî ewaron ya' teseru ta.
25 Tîîse tamî'nawîronkon wetun tanne, iteyaton wîtî'pî inmîri ya'. Mîîkîrîya
inpîmî'pî trigo ye' kore'ta kansipu'kurai ena'pî pîmî'pî.
26 Inpîmî'pî arenta'pî moropai eepeta winîkîi kansipu'kurai ye' nîrî
arenta'pî ipokonpe. Ikore'ta awanî'pî.
27 Mîrîrî ye'nen umî esa' poitîrîtonon wîtî'pî iipia. Moropai ta'pî to'ya
ipî': "Anna karaiwarî, amîrîya morî pîmî'pîya innape nai?" ta'pî to'ya ipî'.
Inkamoro maimu yuuku'pî to' karaiwarîya. "Inna morî pîmî'pîuya", ta'pîiya.
"Tîîse o'non pata pai kin kansipu'kurai erepansa' mîrîrî ikore'ta?" ta'pî to'ya.
28 Moropai to' maimu yuuku'pî warayo' umî esa'ya. "Uyeyatonya mîrîrî
ku'sa'" ta'pîiya. Moropai ipoitîrîtononya ta'pî ipî': "Mîrîrî kansipu'kurai
yaroka annaya yu'se nan?" ta'pî to'ya.
29 "Kaane kîsarokatî maasa" ta'pîiya. "Maasa pra yarokaya'nîkon ya trigo ye'
yarokaya'nîkon nîrî ipokonpe" ta'pîiya.
30 "Tîwî narentai tîmurukun pe. Trigo ya'tîto' weiyu eseposa' yai, tauya
ya'tînenan pî'. E'mai' pe kansipu'kurai ya'tîtî moropai mîrîrî yaironpî'tî apo'
ya' aaranto'pe. Tîîse trigo konekatî uyewî' ta aako'manto'pe tauya to' pî'",
ta'pî warayo'ya —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî warantî awanî, tamî'nawîronkon esa'
pe Paapa iipî yai.

Mostarda Ena'pî Yekare
(Mc 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Moropai tiaron panton ekaremekî'pî Jesusya tînenupa'san pî'. Ta'pîiya: —
Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' wanî ekaremekîuya sîrîrî. Awanî
see warantî: Warayo'ya tînpîmî mostarda ena'pî pîmî'pî tînmîri ya' —ta'pîiya.
32 —A'kî, mîrîrî inpîmî mostarda ena'pî wanî si'mîrikkî pe pu'kuru.
Tiaronkon umî ya' tîpînsenkon yena'pî ma're awanî. Tîîse aarenta yai, kure'ne
aarenta tiaronkon yentai. Mîrîrî ena kure'ne yei pe. Mîrîrî ye'nen tu'ke
toronyamî' erepamî ipona. Inkamoroya taponse'kon ton konekapîtî ipanta
pona —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî warantî awanî, tamî'nawîronkon esa' pe Paapa
iipî yai —ta'pîiya.

Trigo Yai'meto' Fermento Yekare
(Lc 13.20-21)

33 Tiaron panton ekaremekî'pî Jesusya î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe
Paapa iipî ekaremekîpa kai'ma. Ta'pîiya: —See warantî awanî. Wîri'ya
kîsere'na kore'ta fermento tîrî'pî moropai mîrîrî yai'me'pîiya. Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîrî kîsere'na sa'mo'pî fermentoya —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî warantî
awanî, tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî yai —ta'pîiya.

Î' Ton Pe See Panton Pe Jesusya Ekaremekî
(Mc 7.33-34)

34 Tamî'nawîrî mîrîrî ekaremekî'pî Jesusya panton pe. Î' rî ekaremekîiya pra
awanî'pî panton pe pra. Tîîse panton pe neken to' yeurîma'pîiya.
35 Mîrîrî warantî awe'kupî'pî maasa pra penaro' Paapa maimu
ekareme'nen profeta nurî'tîya taasa' yawîrî awe'ku'to'pe. Pena ta'pî profeta
nurî'tîya:
Paapa maimu ekaremekîuya panton pe.
Pena sîrîrî pata koneka'pî tîuya pata pai
anî' nepu'tî'pî pepîn ekaremekîuya kupî sîrîrî *Sl 78.2*

ta'pî profeta nurî'tîya.

Î' Taato'pe Kansipu'kurai Yekare Wanî

Ekaremekî Jesusya

36 Mîrîrî tîpo arinîkon pemonkonyamî' nîmî'pî Jesusya. Moropai attî'pî wîttî ta. Miarî tîîse inenupa'san erepamî'pî iipia. Inkamoroya ta'pî ipî': —Î' taato'pe mîrîrî kansipu'kurai pantoni wanî ekareme'kî anna pî' —ta'pî to'ya.
37 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Uurî ka' poi iipî'pî wanî tînpîmî morî pînnen pe —ta'pîiya.
38 —Mîrîrî umî wanî tamî'nawîrî pata pe sîrîrî non po. Inpîmî wanî Paapa pemonkonoyamî' pe, manni'kan tesa'kon pe awe'to'pe Paapa pia eturumaka'san pe. Tîîse kansipu'kurai wanî Makui pemonkonoyamî' pe —ta'pîiya.
39 —Moropai kansipu'kurai pînnen wanî Makui pe. Trigo ya'tîto' weiyu tauya manni' wanî tamî'nawîron ataretî'kasa' pe. Inkamoro ya'tînenan wanî inserîyamî' pe —ta'pîiya.
40 —Umî esa' poitîrîtononya kansipu'kurai ya'tî'pî moropai apo' ya' yenumî'pî to'ya aaranto'pe. Mîrîrî warantî ikupî inserîyamî'ya kupî sîrîrî tiwinano'pî weiyu yai tamî'nawîron ataretî'kasa' yai —ta'pîiya.
41 —Mîrîrî weiyu yai uurî, ka' poi iipî'pîya inserîyamî' yarima upemonkonoyamî' kore'ta. Tiaronkonya imakui'pî kupî emapu'tînenan menka to'ya. Moropai pemonkonyamî' imakui'pî ku'nenan menka inserîyamî'ya tamî'nawîrî —ta'pîiya.
42 —Moropai inkamoro imakui'pî ku'nenan pemonkonyamî' yenumî inserîyamî'ya apo' kure'nan ya'. Miarî apo' ya' si'ma to' karau mararî pra teekon tîpa'tîi ne'ne' pe apo' wanî ye'nen —ta'pîiya.
43 —Tîîse manni'kan yaironkon Paapa maimu yawîrî si'san wanî kupî sîrîrî ipîkku pe, Paapa, to' yunkon pata ya'. Ipîkku pe weiya tamî'nawîron weiyu'ma warantî to' wanî kupî sîrîrî —ta'pîiya. —Umaimu anepu'pai awanîkon ya, mîrîrî epu'tîya'nîkon —ta'pî Jesusya.

Epe'ke Tîwe'sen Yenonsa' Yekare

44 Tiaron panton ekaremekî'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' wanî see warantî: Pena epe'ke tîwe'sen yenonsa' eporî'pî warayo'ya umî ya'. Mîrîrî eposa' tîuya ya, inî'rî yenomî'pîiya. Moropai taatausinpai attî'pî. Tamî'nawîron temanne ke awe'repa'pî. Moropai mîrîrî yepe'pî ke manni' umî, o'non pata epe'ke tîwe'sen yenomî tîuya ya, mîrîrî yenna'pîiya —ta'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî warantî awanî, tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' —ta'pîiya.

Epe'ke Diamante Yekare

45 —Moropai tiaron panton ekaremekîuya sîrîrî, î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî epu'tîkonpa —ta'pî Jesusya. —Awanî see warantî: Warayo' wanî'pî diamante yennanen.
46 Kure'nan diamante, epe'ke eposa' tîuya ya, tamî'nawîrî temanne ke mîîkîrî e'repa'pî, mîrîrî yepe'pîkon ke kure'nan diamante epe'ke pu'kuru eposa' tîuya yennapa —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî warantî awanî, tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî ya —ta'pîiya.

Moro'yamî' Wîrîrîkato' Yekare

47 Jesusya ta'pî: —Inî'rî tiaron panton ekaremekîuya sîrîrî, î' kai'ma pemonkonyamî' esa' pe Paapa iipî epu'tîkonpa. See warantî awanî: Moro'yamî' atawî'to'pe iku'sa' yenumî'pî warayo'konya iku'pî ka. Inkamoroya moro'yamî' yapisî'pî tu'ke si'ta —ta'pîiya.
48 —Mîrîrî moro'yamî' yapi'to' ya' moro'yamî' atapi'sa' yai tu'ke intapîkîrî. Mîrîrî woroka warayo'konya a'mun pona. Mîrîrî yai warayo'kon ereuta moro'yamî' era'mai. Moropai inkamoroya morîkon moro'yamî' menka. To' yense' ya' to' yara'tî to'ya. Tîîse tiaronkon moro'yamî' morîkon pepîn inkamoro papo to'ya poro pona —ta'pîiya.
49 —Mîrîrî warantî awanî pe man, tiwin wei tamî'nawîron ataretî'ka ya. Mîrîrî yai moro'yamî' yapi'nenan warayo'kon warantî ikupî inserîyamî'ya kupî sîrîrî. Inkamoro wîtî imakui'pî ku'nenan pemonkonyamî' menkai yairî tîwe'sanon kore'tapai.
50 Moropai inkamoro tîmenka'sankon yenumî inserîyamî'ya kure'nan apo' ya'. Miarî inkamoro imakui'pî ku'nenan karau ko'mannîpî mararî pra teekon tîpa'tîi ne'ne' pe tîwanîkon ye'nen —ta'pîiya.

Amenan Wanî Yairî Moropai Penaro'

51 Jesusya tînenupa'san ekaranmapo'pî: —Tamî'nawîrî umaimu epu'tî pî' naatî, mîrîrî tauya manni'? —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'. —Inna, epu'tî pî' anna man —ta'pî to'ya.
52 Mîrîrî yai ta'pî Jesusya to' pî': —Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' esenupa'san esenupa ya, uyesa'kon pe Paapa iipî kupî yekare pî' esenupa'san, inkamoro wanî unekaremekî pî' esenupa'san wanî wîttî esa' pe tîwe'sen warantî. Maasa pra mîîkîrîya miarî pai temannekon amenan pe tîwe'sen mo'ka. Moropai amenan pe pra tîwe'sen mo'kaiya nîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Wanî Nazaré Pon Pe
(Mc 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Moropai mîrîrî pantonkon ekaremekî tîpo, Jesus epa'ka'pî moropai attî'pî.
54 Mîrîrî yai Jesus enna'po'pî tarenta'pî pata pona. Miarî pemonkonyamî' yenupa'pî Jesusya to' epere'to'kon yewî' ta. Moropai arinîkon imaimu etanenan esenumenka'pî kure'ne teesewankono'mai. Inkamoro esekaranmapopîtî'pî. Ta'pî inkamoroya: —O'non pata epu'nen pe tîwanîpa Jesus esenupa'pî mîrîrî ye'ka anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'to'peiya? —ta'pî to'ya.
55 —Maasa pra mîîkîrî Jesus wanî pepîn kin manni' wîttî konekanen munmu pe? Maria more pepîn kin mîîkîrî Jesus? Moropai Tiago, José, Simão, Judas ruinankon pepîn mîîkîrî? —ta'pî to'ya ipî'.
56 —Moropai iwîrisitonon tarî to' man tîîse î' kai'ma tamî'nawîrî ikupî mîîkîrî Jesusya? —ta'pî to'ya.
57 Mîrîrî wenai Jesus maimu anetapai pra miarîronkon pemonkonyamî' wanî'pî. Tîîse ta'pî Jesusya to' pî': —Morî pe pu'kuru tamî'nawîronkonya Paapa maimu ekareme'nen eseurîma eta. Tîîse tonpayamî' ipata yawonkon neken wanî imaimu anetapai pra —ta'pî Jesusya.
58 Mîrîrî yai Jesusya tu'ke anî' nîkupî eserîkan pepîn kupî eserîke pra awanî'pî miarî Nazaré po. Maasa pra innape ikupî miarîronkon pemonkonyamî'ya pra awanî ye'nen.

14

João Batista Wîî To'ya
(Mc 6.14-29; Lc 9.7-9)

1 Mîrîrî yai Galiléia pata esa' pe Herodes wanî'pî. Mîîkîrîya tamî'nawîrî î' kupî Jesusya yekare eta'pî.
2 Moropai mîîkîrîya ta'pî tîpemonkonoyamî' teesenyaka'masanon pî': —Seru' pepîn see João Batista nurî'tî mîîkîrî. Awe'mî'sa'kasa' mîrîrî. Mîrîrî wenai mîîkîrîya anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'pîtî mîrîrî meruntî ke —ta'pîiya.
3 Mîrîrî ta'pî mîîkîrî pata esa' Herodesya maasa pra João yarakkamo me'posa' tîuya ye'nen atarakkannîto' ta. Mîrîrî kupî'pî Herodesya, maasa pra takon Filipe no'pî Herodias yarakkîrî awanî pî' João eseurîmasa' ye'nen.
4 Tu'ke ite'ka João Batistaya taapîtî'pî pata esa' Herodes pî': —Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton pe yairî pra, imakui'pî ku'sa'ya mîrîrî, ayakon no'pî Herodias yarakkîrî tîwe'se —ta'pîiya.
5 Mîrîrî wenai pata esa' Herodes ekore'ma'pî. João Batista anwîpai awanî'pî. Tîîse eranne' pe awanî'pî Judeuyamî' pî'. Maasa pra Paapa maimu ekareme'nen pe awanî kai'ma to' esenumenka'pî.
6 Tîîse pata esa' Herodesya teesenpo'pî weiyu yai, entamo'kanto' mararon pepîn koneka'pî. Moropai pemonkonyamî' eta'pîiya mararî pra entamo'kai to' wîtîto'pe. Mîrîrî yai Herodias more, maasaron wîri' aurîno'pî mananu'pî, tamî'nawîronkonya tera'ma tanne. Mîîkîrî mana'to' pî' pata esa' Herodes atausinpa'pî mararî pra.
7 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya mîîkîrî maasaron wîri' pî': —Seru' pe pra tauya sîrîrî apî'. Upî' î' rî itu'se awe'to' esatîya ya, tamî'nawîrî itîrîuya —ta'pîiya.
8 Moropai wîri' wîtî'pî tîsan Herodias pia. Ekaremekî'pîiya. Moropai ta'pî isanya João pu'pai mesatîi. Ta'pî tîsanya yawîrî esatî'pîiya. —João Batista pu'pai'pî yu'se wai sunpa po —ta'pîiya.
9 Mîrîrî taiya ye'nen, pata esa' Herodes ena'pî yairî ma're. Tîîse tamî'nawîronkon tîneta'sanya eta tanne, î' itu'se awe'to' esatîya ya itîrîuya, taasa' tîuya ye'nen, maasaron wîri' nesatî tîrî tîuya ta'pîiya, seru' pe tîwanî namai.
10 Mîrîrî ye'nen João Batista pu'paraikkîtî me'po'pîiya atarakkannîto' ta.
11 Mîîkîrî pu'pai'pî enepî'pî to'ya sunpa po. Mîrîrî tîrî'pî to'ya maasaron aurîno'pî wîri' pia. Moropai mîîkîrîya tîsan pia yarî'pî.
12 Mîrîrî yekare etasa' tîuya'nîkon pe João Batista nurî'tî nenupa'san iipî'pî iipia itesa'rî'pî era'mai. Moropai mîîkîrî yu'na'tî'pî to'ya. Moropai mîrîrî ekareme'se to' wîtî'pî Jesus pî'.

Jesusya 5.000 Kaisaronkon Pemonkonyamî' Yekkari'tî
(Mc 6.30-44; Lc 9.10-17; Jo 6.1-14)

13 Tamî'nawîron mîrîrî e'ku'sa' yekare etasa' tîuya tîpo, Jesus moropai inenupa'san wîtî'pî kanau ya' miarîpai keren pona tuutîpa tiwinsarî. Tîîse o'non pata awanî epu'tî'pî arinîkonya. Mîrîrî ye'nen to' epa'ka'pî tîîko'manto'kon yapai. Moropai to' wîtî'pî a'mun poro Jesus epose.
14 Moropai miarî Jesusya to' yeporî'pî. To' erepansa' wanî'pî irawîrî, kanau yapai tawautî pe. Jesusya kure'ne to' era'ma'pî tî'noko'pî pe, inkamoro itî'san. Mîrîrî ye'nen pri'yawonkon pepîn sa'ne yepi'tî'pîiya, miarî tîwe'sanon.
15 Pata ko'mamî tanne, Jesus nenupa'san erepamî'pî iipia. Moropai inkamoroya ta'pî ipî': —Insamoro arinîkon pemonkonyamî' wîtîto'pe ka'kî wîttîkon ta. Maasa pra ko'mamîiya pata enasa' man, î' ton pra e'nî tanne tarî

keren po. To' wîtîsa' ya, morî pe awanî tekkarikon ton yennato'pe to'ya —ta'pîiya.
16 Tîîse Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Insamoro pemonkonyamî' wîtî e'pai pra man —ta'pîiya. —Tîîse amîrî'nîkonya to' yekkari'tî e'pai man —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.
17 Tîîse inkamoroya yuuku'pî. Ta'pî to'ya: —Î' kai'ma see, anna pia mia'taikin neken pão man. Moropai asakî'ne neken moro'yamî' man —ta'pî to'ya. —Tamî'nawîronkon pia itîrîiya pepîn —ta'pî to'ya.
18 —Ene'tî moriya uupia —ta'pî Jesusya to' pî'.
19 Moropai pemonkonyamî' ereutato'pe parî' pona ta'pîiya to' pî'. Moropai mîîkîrîya mia'taikinan pão yapisî'pî moropai asakî'nankon moro'yamî'. Moropai tenu yanumî'pîiya ka' ekaya. Moropai eepîrema'pî yekkari wanî pona. —Morî pe pu'kuru man Paapa —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo pão pirikkapîtî'pîiya. Mîrîrî tîrî'pîiya tînenupa'sanya itîîto'pe pemonkonyamî' pia.
20 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon esekkari'tî'pî itu'se tîwanîkon pîkîrî. Moropai inkamoro yekkari yonparî'pî yannuku'pî Jesus nenupa'sanya asakî'ne pu' pona tîîmo'tai waikara'pî kaisarî.
21 Inkamoro pemonkonyamî' esekkari'tî'san wanî'pî 5.000 yairî warayo'kon, wîri'sanyamî' moropai moreyamî' tîku'ne'tîi pra to' tîîse.

Jesus Asarî Tuna Poro (Mc 6.45-52; Lc 6.15-21)

22 Mîrîrî tîpo Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî kanau ya' to' asara'tîto'pe. Moropai to' wîtîto'pe tîrawîrî iku'pî ratai pona. To' wîtî tanne Jesusya arinîkon yaipontî'pî to' emi'to'pe.
23 Pemonkonyamî' emi'to'pe to' yaipontî tîpo Jesus enuku'pî wî' pona epîremai tiwinsarî. Miarî tîîse pata ewaronpamî'pî tiwinsarî tîîse.
24 Mîrîrî tanne, inenupa'san wanî'pî iku'pî arakkita kanau ya'. Miarî to' tîîse a'situn pe eena'pî. Mararî pra sipa sipa pe awanî'pî. Kanau pona eerepamî'pî meruntî ke.
25 Anoinna pata tîîse, maasa erenmapî rawîrî, tuna poro Jesus asarî era'ma'pî inenupa'sanya tîponaya'nîkon.
26 Tuna poro mîîkîrî asarî era'ma tîuya'nîkon pe, inenupa'san wanî'pî mararî pra teesi'nî'se. Inkamoroya ta'pî: —Katonpî mîîkîrî! To' entaime'pî teesi'nî'se mararî pra.
27 Inkamoro pî' Jesus e'pamî'pî ka'ne' pe. Ta'pîiya to' pî': —Meruntî ke e'tî, eranne' pe pra. Uurî mîîkîrî, Jesus —ta'pîiya.
28 Moropai Pedroya ta'pî ipî': —Uyepotorî, amîrî pe pu'kuru awanî ya, o'non pata awanî manni' pata uutîto'pe ka'kî tuna poro —ta'pîiya.
29 —Asi'kî see —ta'pî Jesusya Pedro pî'. Moropai Pedro autî'pî kanau yapai moropai mîîkîrî asarî'pî tuna poro Jesus ekaya.
30 Mîîkîrî asarî tanne, a'situnya ipuma'pî. Mîrîrî ye'nen eranne' pe eena pia'tî'pî. Moropai eeseuronka pia'tî'pî. Mîrîrî ye'nen teesi'nîpî pe awentaime'pî Jesus pî'. —Uyepotorî, upîika'tîkî! —ta'pîiya.
31 Ka'ne' pe Jesusya tenya kainumî'pî Pedro yapisîpa moropai ta'pîiya Pedro pî': —Innape ukupîya pra awanî mîrîrî. Î' wani' awanî ye'nen innape uurî kupîya pepîn?
32 Mîrîrî tîpo inkamoro asara'tî'pî kanau ya'. Moropai kure'nan a'situn atî'napannîpî'pîiya.

33 Moropai inenupa'sanya Jesus yapurî'pî. Yapurî ye'ka pe inkamoroya
ta'pî: —Innape see, Paapa munmu pe amîrî wanî sîrîrî —ta'pî to'ya.

Jesusya Genesaré Pon Yepi'tî
(Mc 6.53-56)

34 Iku'pî ratai pona teerepansa'kon pe, inkamoro autî'pî. Genesaré pata
pona to' erepamî'pî.
35 Miarî mîrîrî pata po, mororonkon pemonkonyamî'ya Jesus epu'tî'pî. Mo-
ropai inkamoroya pri'yawonkon pepîn, tamî'nawîrî mororonkon moropai
tîwoi'nîkon tîîko'mansenon ene'to'pe to'ya to' yepi'tîto'peiya.
36 Moropai pri'yawonkon pepînya Jesus pon ye'pi pî' yapîto'pe to'ya esatî'pî
to'ya. Maasa pra ipon ye'pi pî' yapîtîponkon esepi'tîsa' wanî'pî mîîto'pe. Mîrîrî
warantî to' esepi'tî'pî.

15

Jesus Yeseru Moropai Judeuyamî' Yeseru
(Mc 7.1-13)

1 Mîrîrî yai fariseuyamî' moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupa-
tonkon wîtîsa' wanî'pî Jerusalém poi Jesus yarakkîrî eseurîmai.
2 Inkamoroya ta'pî Jesus pî':
—Î' wani' awanî ye'nen kin anenupa'san wanî pepîn utamokonya
uyenupa'pîkon yawîrî pra to' wanî? Tenyakon rona to'ya pepîn tekkarikon
yonpa tîuya'nîkon rawîrî. Mîrîrî yawîrî kupî to'ya pra awanî ye'nen
upanama'pîkon utamokonya yawîrî pra to' wanî mîrîrî —ta'pî to'ya.
3 Jesusya to' maimu yuuku'pî. Moropai ta'pîiya to' pî': —Î' wani' kin
awanî ye'nen Paapa maimuya taasa' yawîrî ikupîya'nîkon pra, atamokonya
ayenupa'pîkon yawîrî ikupî pî' aako'mamîkon? —ta'pîiya.
4 —Maasa pra Paapaya ta'pî ankupîkon ton pî'.
"Ayunkon yapurîtî moropai asankon yapurîtî", *Êx 20.12; Dt 5.16*
ta'pîiya. Moropai ta'pîiya nîrî:
"Anî' eseurîma ya imakui'pî pe tun winîkîi moropai tîsan winîkîi, mîîkîrî wîî
e'pai awanî", *Êx 21.17; Lv 20.9*
ta'pî Paapaya —ta'pîiya.
5 —Tîîse tiaronkon yenupaya'nîkon yairî pra. Amîrî'nîkonya taa to' pî'. Tiaron
moro awanî tîyun anpîika'tîpainon tîîse taaya'nîkon: " 'Kaane, untîrî ton
pra man uyun pia ipîika'tîto' ton, maasa pra Paapa pia untîrî pe seeni'
mo'kasau'ya sîrîrî' taato'pe to'ya", taaya'nîkon seru' pe.
6 Moriya mîrîrî warantî taaya'nîkon ya, ayunkon yapurîya'nîkon pepîn mîrîrî.
Mîrîrî warantî Paapa maimu yu'se pra awanîkon esera'ma mîrîrî, ayeserukon
neken yawîrî ikupîkonpa.
7 Seru'ye'kon teesenku'tîsanon tîîwarîrî'nîkon. Apî'nîkon penaro' Paapa maimu
ekareme'nen profeta Isaías nurî'tî eseurîma'pî yairî.
8 "Morî pe eseurîmakoi'kon insanan pemonkonyamî' upî'" taa Paapaya.
"Tîîse to' yewan wanî aminke upî'" taiya.
9 "Mîrîrî ye'nen uyapurîto' to'ya wanî î' pe pra rî.
Penaronkonya tîpanama'pîkon yawîrî tonpakon yenupa to'ya,
uurîya tîpanama'pîkon pe tîku'se" ta'pî Paapaya, *Is 29.13*
ta'pî profeta Isaías nurî'tîya —ta'pî Jesusya to' pî'.

Imakui'pî Pî' Jesus Eseurîma (Mc 7.14-23)

10 Mîrîrî taa tîpo Jesusya arinîkon yanno'pî moropai ta'pîiya to' pî': —Maasa umaimu etatî moropai epu'tîya'nîkon yuwatî —ta'pîiya.

11 —Imakui'pî pe e'nî pepîn uya're'kon unenapîkon wenai. Tîîse imakui'pî pe e'nî imakui'pî pe eseurîma wenai, imakui'pî pî' esenumenkan wenai. Mîrîrîya imakui'pî pe ukupîkon —ta'pîiya.

12 Mîrîrî taasai'ya tîpo, Jesus nenupa'san wîtî'pî iipia. Moropai inkamoroya ta'pî ipî': —Uyepotorî, î' taaya manni' pî' fariseuyamî' atasi'sirunpasa' man amaimu pî' —ta'pî to'ya.

13 Jesusya ta'pî: —Tamî'nawîronkon tînpîmî'pî pepîn aro'tasa' yaroka umî esa'ya. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon Paapa pemonkono pe pra tîwe'sanon mo'kaiya tîpemonkonoyamî' kore'tapai —kai'ma to' maimu yuuku'pî Jesusya.

14 —Inkamoro ye'kakon tîpîinamai pra e'tî. Maasa pra to' wanî enkaru'nankon warantî. Mîrîrî ye'nen tiaronkon yenupa to'ya eserîke pra to' wanî. Enkaru'ne si'ma enkaru'nanya tiaron yarî eserîke pra awanî. Yarî yu'se tîwanî ya to' e'soroka itu'nakan ya' sa'nîrî.

15 Mîrîrî taiya ye'nen, Pedroya Jesus pî' esatî'pî. —Mîrîrî panton ekareme'kî anna pî' —ta'pîiya.

16 Jesusya ta'pî: —Sîrîrî tîpose pakko pe aako'mamîkon mîrîrî? —ta'pîiya.

17 —A'kî, uya're'kon unenno'makonya imakui'pî pe ukupîkon pepîn. Maasa pra uyewankon ya' eewomî pepîn, uro'takon ya' neken yenno'ma moropai yenpa'ka.

18 Tîîse eseurîmanto' wanî uyewankon yapai teepa'kasen esenumenkanto' wenai. Mîrîrîya ukî'pakon imakui'pî pe.

19 Maasa pra uyewankon ya' tîîko'mansen imakui'pî wenai esenumenkan imakui'pî pe, pemonkon anwîpai e'nî, moropai tiaron no'pî yarakkîrî e'nî, moropai se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî e'nî. Moropai ama' pe e'nî, moropai seru'ye' pe e'nî, imakui'pî pe eseurîman tiaronkon winîkîi.

20 Sîrîrîkon imakui'pî uyewankon ya' tîîko'mansen wenai, imakui'pî kupî pî' ko'mannî. Mîrîrî tîîse uyenyakon tîronai pra uya're'kon yonpasa' wenai, imakui'pî pe e'nî pepîn —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Judeupa' Pepîn Wîri' Pî' Jesus Eseurîma (Mc 7.24-30)

21 Mîrîrî pata yapai Jesus ese'ma'tî'pî. Attî'pî Tiro pata poro aminke pra cidade pî'. Moropai Sidom pata poro attî'pî.

22 Miarî wîri' wanî'pî Cananeu pon, Judeupa' pepîn. Jesus erepansa' tanne, mîîkîrî iipî'pî iipia. Moropai ta'pîiya tîwentaimepîtî ye'ka pe: —Uyepotorî, amîrî wanî Davi nurî'tî paarî'pî pe. Pîika'tîton amîrî. A'noko'pî pe sa'ne uyera'makî. O'ma' ewonsa' man unre wîri' ya'. Mîîkîrîya tone' ikupî pî' man —ta'pîiya.

23 Tîîse Jesusya imaimu yuuku pra awanî'pî. Mîrîrî tanne, inenupa'san erepamî'pî iipia aminke pra. Moropai inkamoroya ta'pî: —Mîîkîrî wîri' wîtîto'pe ka'kî, uwenairî'nîkon aaipî ko'mannîpî mîrîrî taa enepîiya. Moropai awentaimepîtî ko'mannîpî —ta'pî to'ya.

24 Jesusya yuuku'pî: —Paapaya uyarimasa' man upemonkonoyamî' neken pîika'tîto'peuya, Judeuyamî' ataka'ma'san, carneiro wanî itesa' pra warantî tîwe'sanon —ta'pîiya.

25 Tîîse mîîkîrî wîri' iipî'pî Jesus rawîrî moropai awe'sekunka'pî moropai
mîîkîrîya ta'pî: —Uyepotorî, upîika'tîkî sa'ne —ta'pîiya.
26 —A'kî —ta'pî Jesusya ipî'. —More ya're' tîrî ya arinmaraka pia, morî pe pra
awanî. Mîrîrî warantî awanî apîika'tî tîuya ya, Judeupa' pe pra awanî ye'nen.
27 Tîîse wîri'ya ta'pî Jesus pî': —Innape man, Uyepotorî. Mîrîrî ye'ka pe tîîse
tesa'kon ya're' ya'punu'pî e'soroka enapî arinmarakayamî'ya itaponse' yo'koi
si'ma. Mîrîrî ye'nen mararî mîrikkî itîîkî uupia.
28 Jesusya ta'pî ipî': —Mîrîrî taaya ye'nen, innape ukupîya epu'tî pî' wai,
ma'non —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî ye'nen î' taaya manni' mîrîrî kupîuya. Mo-
ropai mîrîrî taa Jesusya pe mîîkîrî wîri' more o'ma' yarakkîron esepi'tî'pî.

Tu'kankon Pemonkonyamî' Yepi'tî Jesusya

29 Miarî pai Jesus ese'ma'tî'pî moropai attî'pî Galiléia ku'pî rî pîkîrî. Mo-
ropai mîîkîrî enuku'pî wî' pona moropai eereuta'pî miarî.
30 Miarî nîrî arinîkon pemonkonyamî'ya pri'yawonkon pepîn yarî'pî.
Asakoi'kon pepîn, moropai ma'tîkî' pankon, moropai enkaru'nankon, mo-
ropai imaimu pînon moropai tu'kan paran pî' tîwe'sanon yarî'pî to'ya Jesus
pia to' yepi'tîto'peiya kai'ma. Moropai inkamoro yepi'tî'pîiya.
31 Mîrîrî kupî Jesusya era'ma tîuya'nîkon pî' pemonkonyamî' esenu-
menka'pî mararî pra teesewankono'mai, maasa pra imaimu pîn eseurîma
ye'nen, moropai ma'tîkî' pankon esepi'tîsa' ye'nen, moropai asakoi'kon
pepîn asarî ye'nen, moropai enkaru'nankonya era'ma ye'nen. Mîrîrî pî'
Judeuyamî' yepotorî Paapa yapurî'pî to'ya mararî pra.

Jesusya 4.000 Kaisaronkon

Pemonkonyamî' Yekkari'tî (Mc 8.1-10)

32 Jesusya tînenupa'san yanno'pî tîîpia to' yeurîmapa kai'ma moropai ta'pîiya:
—Eseurîwî'ne wei kaisarî insanan pemonkonyamî' ko'mansa' man uupia.
U'noko'pî pe to' era'ma pî' wai to' ya're' ton pra tîîse —ta'pîiya. —To'
anaipontîpai pra wai tekkarikon yonpa to'ya pra to' tîîse. Maasa pra yai to'
wîtî eserîke wanî e'ma taawîrî emi'ne tîwanîkon pî' —ta'pîiya.
33 Inenupa'sanya Jesus ekaranmapo'pî: —O'non ye'ka pe insanan
mararonkon pepîn pemonkonyamî' yekkari ton eporî e'painon tarî keren
po si'ma? Î' ton pîn ya' e'nî tanne —ta'pî to'ya.
34 Inkamoro ekaranmapo'pî Jesusya: —Î' warapo kaisarî trigo puusa' nai?
—ta'pîiya. —Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî moropai moro'yamî' mîrikkî
—ta'pî to'ya.
35 Moropai tamî'nawîronkon pî' ta'pî Jesusya: —Non pona ereutatî —ta'pîiya.
36 Moropai Jesusya asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisaron trigo puusa'
yapisî'pî, moropai moro'yamî' nîrî. Mîrîrî tîpo eepîrema'pî Paapa pî'. —
Morî pu'kuru amîrî, anna ya're' ton tîînen —ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî tîpo
trigo puusa' pirikkapîtî'pîiya. Mîrîrî tîrî'pîiya tînenupa'san pia itîîto'pe to'ya
pemonkonyamî' pia.
37 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon entamo'ka'pî teesepi'tîkon pîkîrî. Mîrîrî
yonparî'pî yannuku'pî inenupa'sanya asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî
waikara'pî.
38 Inkamoro Jesus nekkari'tî'san wanî'pî warayo'kon 4.000 kaisarî
wîri'sanyamî' tîku'netîi pra moropai moreyamî'.

39 Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî' yaipontî'pî to' wîtîto'pe. Moropai
Jesus asara'tî'pî kanau ya', moropai attî'pî Magadã pata pona.

16

Tînera'makon Ton Esatî To'ya
(Mc 8.11-13; Lc 12.54-56)

1 Jesus yarakkîrî eseurîmai tiaronkon fariseuyamî' moropai tiaronkon
saduceuyamî' wîtî'pî iipia. Jesus anaka'mapai to' wanî'pî mîîto'pe. Paapa
winîpaino pe mîîkîrî wanî pepîn kai'ma to' esenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen ka'
winîpainon, tînera'makon ton esatî'pî to'ya Jesus pî'.

2 Tîîse Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Wei ewomî tanne suuyu pe tîwe'sen
ka' pî' era'maya'nîkon ya, taawonan amîrî'nîkon: "Penane morî pe pata wanî
pe man. A'kî, ka' pî' suuyu pe awanî", taaya'nîkon.

3 Moropai penane pu'kuru suuyu pe pata wanî ya taaya'nîkon:
"Sîrîrîpe kono' rena pe man", taaya'nîkon. Maasa pra ka' pî' katupuru
era'masa'ya'nîkon ye'nen, moropai ewaron pe pata wanî ye'nen. Ka'
era'maya'nîkon kaisarî, taapîtîya'nîkon î' e'kupî epu'tîya'nîkon. Tîîse î' wani'
awanî ye'nen anera'ma'pîkon ayenukon ke, kupîya'nîkon pepîn innape?
Î' e'kupî epu'tîya'nîkon pepîn, î' ikupî eserîkan pepîn era'maya'nîkon tîîse
—ta'pîiya.

4 —Î' ye'ka pe amîrî'nîkon sîrîrî pankon wanî imakui'pî pe, innape ukupî
ye'ka pe pra. Anera'makon ton esatîya'nîkon upî'. Tîîse î' rî anera'makon ton
kupîuya pepîn. Tîîse tiwinan neken Jonas nurî'tî yarakkîrî e'kupî'pî. Mîrîrî
epu'tîya'nîkon yu'se wai.

Mîrîrî taa tîpo, Jesus epa'ka'pî moropai attî'pî to' piapai.

Fariseuyamî' Moropai Saduceuyamî' Yeseru Fermento Warainon
(Mc 8.14-21)

5 Jesus nenupa'sanya iku'pî nuurukku'sa' yai, tîwanmîra'nîkon tekkarikon
yaasa' to'ya pra to' wanî'pî.

6 Mîrîrî yai ta'pî Jesusya: —Enpen panpî' e'tî, fariseuyamî' moropai sa-
duceuyamî' pî' tîwarî e'tî. Aka, tîwî to' piawon trigo sa'moto' to' piawon nîsi
—ta'pîiya.

7 Mîrîrî taiya pî' Jesus nenupa'san eseurîma'pî teken si'ma. Ta'pî to'ya: —
Mîrîrî taiya maasa pra uyekkarikon ton ene'sa' pra awanî ye'nen —ta'pî to'ya.

8 Inkamoro eseurîmato' eta'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen to' ekaranmapo'pîiya.
Ta'pîiya: —Î' ton pe see eeseurîmakon ko'mannîpî mîrîrî, ayekkarikon ton pra
awanî pî'? Î' ye'ka pe see mararî innape uku'to'ya'nîkon awanî mîrîrî!

9 Uupia Paapa meruntîri wanî epu'tîya'nîkon pra naatî mîîto'pe?
Epu'tîya'nîkon pra awanîkon mîrîrî ayewankon ya'. Manni' unkupî pî'
awenpenatakon pra naatî? Mia'taikinan trigo puusa' pîrikkapîtî'pîuya 5.000
kaisaronkon warayo'kon yekkari'tî'pîuya. Moropai î' warapo waikara'pî
kaisarî itonparî'pî yannuku'pîya'nîkon pî' enpenatatî.

10 Moropai manni' asakî'nan mia' pona tîîmo'tai kaisaron trigo puusa'
mîrîrî ke 4.000 kaisaronkon warayo'kon yekkari'tî'pîuya. Moropai î' warapo
waikara'pî kaisarî itonparî'pî yannuku'pîya'nîkon?

11 Mîrîrî tauya manni' epu'tîya'nîkon pra awanîkon mîrîrî. Maasa pra trigo
puusa' pî' eseurîma pepîn sîrîrî. Tîîse fariseuyamî' moropai saduceuyamî'

yeseru pî' eseurîma, mîrîrî tîwarî e'tî. Mîrîrî to' yeseru wanî kîsere'na sa'moto' fermento warantî.
12 Mîrîrî Jesus eseurîmato' epu'tî'pî inenupa'sanya. Maasa pra kîsere'na sa'moto' pî' eeseurîma pe pra epu'tî'pî to'ya. Tîîse pemonkonyamî' yenupato' fariseuyamî'ya moropai saduceuyamî'ya pî' eeseurîma epu'tî'pî to'ya. To' yeseru pî' tîwarî tîwanîkonpa epu'tî'pî to'ya.

Jesus Wanî Cristo Pe Taa Pedroya
(Mc 8.27-30; Lc 9.18-21)

13 Moropai Jesus wîtî'pî tiaron pata poro, itese' Cesaréia Filipe. Miarî teerepansa'kon pe tînenupa'san ekaranmapo'pîiya: —Anî' kai'ma uurî, ka' poi iipî'pî pî' pemonkonyamî' wanî? —ta'pîiya.
14 Inkamoroya yuuku'pî: —Tiaronkonya taa apî': "João Batista nurî'tî mîîkîrî", taa to'ya. Moropai tiaronkonya taa: "Penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta Elias nurî'tî mîîkîrî", taa to'ya —ta'pî to'ya. —Moropai tiaronkonya taa: "Penaro' itekare ekareme'nen profeta Jeremias nurî'tî mîîkîrî", taa to'ya. "Paapa maimu ekareme'nenan nurî'san yonpa pe awanî", taa to'ya —ta'pî inenupa'sanya.
15 —Amîrî'nîkon kanan? Anî' pe ukupî pî' naatî? —ta'pîiya.
16 Simão Pedroya yuuku'pî: —Amîrî Paapa nîmenka'pî, Cristo. Ipatîkarî tîîko'mansen Paapa munmu pe awanî —ta'pî Pedroya.
17 Jesusya ta'pî Pedro pî': —Mîrîrî taaya ye'nen, morî pe pu'kuru awanî sîrîrî, Simão, João munmu —ta'pî Jesusya ipî'. —Maasa pra sîrîrî yairon epu'tîya manni' wanî pepîn pemonkon winîpainon pe pu'kuru. Tîîse uyun ka' pon nîtîrî'pî pe awanî aapia —ta'pî Jesusya Pedro pî'.
18 Mîrîrî ye'nen Jesusya ta'pî Pedro pî': —Tauya sîrîrî apî', amîrî Pedro sa'man, tî' warainon. Moropai sîrîrî tî'parappa pona usoosirî konekauya sîrîrî. Mîrîrîya upemonkonoyamî', usoosirî tawonkon ena pe man meruntî ke, tamî'nawîronkon yentai. Sa'mantanto' yentai to' ena pe man, Makuiya to' taruma'tî tîîse —ta'pî Jesusya.
19 —Sîrîrî meruntî ke uurî e'to' tîrîuya aapia. Î' taaya'nîkon umaimu pe sîrîrî non po, mîrîrî pî' inna taa Paapaya ka' po —ta'pîiya.
20 Mîrîrî taa tîpo, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Tîîse Paapa nîmenka'pî pe uurî wanî kîsekareme'tî anî' pî' —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Pî'

Moropai Tîîwe'mî'sa'ka Pî'
(Mc 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

21 Moropai mîrîrî pata pai Jesus eseurîma pia'tî'pî tîîsa'manta pî'. Tînenupa'san pî' ta'pîiya: —Uutî e'pai awanî sîrîrî Jerusalém pona moropai miarî Judeuyamî' esanonya moropai teepîremasanon esanonya uyewanmarî kupî sîrîrî. Moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkonya nîrî uyewanmarî kupî sîrîrî. Inkamoroya utaruma'tî mararî pra. Inkamoroya uwî me'po kupî sîrîrî. Tîîse uusa'manta tîpo, iteseurîno weiyu yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya.
22 Mîrîrî taiya ye'nen, Pedroya Jesus yarî'pî tiaronkon kore'tapai tarakkîrî teeseurîmapa, imaimu yuwa'tîpa. Moropai ta'pîiya ipî': —Uyepotorî, mîrîrî warantî eeseurîma e'pai pra man. Paapaya mîrîrî kupî e'pai pra man ayarakkîrî —ta'pî Pedroya Jesus pî'.

23 Jesus era'tî'pî Pedro winîkîi. Moropai ta'pîiya Pedro pî': —Uupiapai atarimakî, Makui. Uurî ma'nîpa yu'se awanî mîrîrî. Paapa esenumenka warantî eesenumenka pra awanî mîrîrî. Tarî non po tîîko'mansenon esenumenka warantî eesenumenka —ta'pîiya.
24 Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî'. Ta'pîiya: —Uwanîyakon pe e'pai awanîkon ya, ayeserukon, itu'se awe'to'kon mîrumakatîi moropai itu'se uurî e'to' ku'tî. Uwanîyakon pe e'pai awanîkon ya, e'taruma'tînto' namapai pra e'tî. Moropai uwenairî maai'tîi —ta'pîiya.
25 —Tîîse anî'ya tîîko'manto' pînînma ya kure'ne, tîwe'taruma'tî namaiya. Mîrîrî ye'nen Paapa pia ipatîkarî tîîko'manto' ton eporîiya pepîn. Tîîse aminke aako'mamî Paapa pî'. Tîîse uwenai anî'ya tîîko'manto' pînînma pra awanî ya, tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpîiya ya, ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya Paapa pia.
26 Tamî'nawîron sîrîrî non pon yemanne esa' pe anî' ena ya, tîîse ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya pra awanî ya, eporîiya kupî pepîn rî mîrîrî. Aasa'manta yai tekaton yepe' ton eporîiya pepîn. Awe'pîika'tî pepîn.
27 Maasa pra uurî, ka' poi iipî'pî iipî kupî sîrîrî Paapa meruntîri yarakkîrî, inserîyamî' pokonpe. Moropai mîrîrî yai tamî'nawîronkon pia untîrî tîrîuya kupî sîrîrî to' nîkupî'pî wenai.
28 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn sîrîrî. Uurî, ka' poi iipî'pî pemonkon pe wanî pe man tamî'nawîronkon esa' pe. Mîrîrî era'ma amîrî'nîkon yonpayamî'ya pe man tîîsa'mantakon rawîrî —ta'pî Jesusya.

17

Jesus Moropai Moisés Moropai Elias (Mc 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 Tiwin mia' pona tîîmo'tai wei tîpo, Jesus wîtî'pî kawînan wî' pona tînenupa'san yonpa pokonpe. Pedro wîtî'pî moropai Tiago moropai itakon João wîtî'pî ipokonpe.
2 Miarî Jesus yenpata etinyaka'ma'pî to' rawîrî si'ma. Inke' pe awanî'pî, wei warantî moropai ipon wanî'pî aimutun pe pu'kuru, inke' pe apo' ya'karu warantî.
3 Mîrîrîya tiwinarî asakî'nankon warayo'kon, Moisés nurî'tî moropai Elias nurî'tî esenpo'pî to' rawîrî. Moropai Jesus yarakkîrî to' eseurîma era'ma'pî to'ya.
4 Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, morî pe pu'kuru e'nî man tarî. Mîrîrî ye'nen itu'se awanî ya, eseurîwî'ne kaisarî tappîi ton konekauya sîrîrî, tiwin amîrî ton moropai tiwin Elias ton moropai tiwin Moisés ton kai'ma —ta'pîiya.
5 Mîrîrî warantî Pedro eseurîma ko'mannîpî tanne, katupuru inke'ya to' napontî'pî. Moropai mîrîrî kore'ta Paapa eseurîmato' eta'pî to'ya. Ta'pî Paapaya: —Unmu mîserî uwakîri pu'kuru ipî' atausinpato'. Mîîkîrî unmu yu'san uurî mararî pra. Mîîkîrîya î' taato' etatî —ta'pî Paapaya.
6 Paapa eseurîmato' eta tîuya'nîkon pe, Jesus nenupa'san ena'pî mararî pra eranne' pe. Mîrîrîya to' yenkasi'pannîpî'pî. Non pona tenpatakon erennuku'pî to'ya.
7 Tîîse Jesus iipî'pî to' pia moropai to' yapî'pîiya. Ta'pîiya to' pî': —E'mî'sa'katî, eranne' pe tîwe'se pra e'tî —ta'pîiya to' pî'.

8 Inkamoro kuranta'pî moropai tîwoi'nîkon era'ma tîuya'nîkon ya, anî' era'ma to'ya pra awanî'pî, tîîse Jesus neken, tiwinsarî era'ma'pî to'ya.

9 Wî' poi tawautîkon pe, Jesusya ta'pî to' pî': —Anî' pî' anera'ma'pîkon kîsekareme'tî —ta'pîiya. Uusa'manta tîpo, uurî, ka' poi iipî'pî e'mî'sa'kasa' tîpo ekaremekîkonpa.

10 Mîrîrî ye'nen inenupa'sanya Jesus ekaranmapo'pî: —Î' wani' kin awanî ye'nen Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkonya taapîtî mîrîrî? "E'mai' pe penaro' Paapa maimu ekareme'nen Elias nurî'tî iipî pe man. Moropai mîrîrî tîpo Paapa narima'pî Cristo iipî", taa to'ya —ta'pî to'ya ipî'.

11 Jesusya yuuku'pî: —Inna, seru' pepîn Elias nurî'tî warainon ii'sa' man tamî'nawîron konekai Paapa maimu yawîrî.

12 Aaipî'pî tîîse tarîronkonya epu'tî pra awanî'pî. Tîîse itaruma'tî'pî to'ya itu'se tîwanîkon pîkîrî. Mîrîrî warantî nîrî uurî ka' poi iipî'pî taruma'tî inkamoro rî pemonkonyamî'ya.

13 Mîrîrî warantî Jesus eseurîma ye'nen, inenupa'sanya imaimu epu'tî tu'ka'pî. João Batista yekare pî' eeseurîma kai'ma to' wanî'pî.

Jesusya Maasaron Warayo' Yepi'tî
(Mc 9.14-29; Lc 9.37-43a)

14 Arinîkon pemonkonyamî' pia to' erepansa' ya, warayo' iipî'pî Jesus pia. Moropai irawîrî awe'sekunka'pî.

15 Mîîkîrîya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, unmu sa'ne a'noko'pî pe era'makî. O'ma' ewonsa' man mîîkîrî ya'. Moropai yeporîiya ya, non pona yenumîiya moropai inta arakkunta. Tu'ke ite'ka apo' ya' imasai'ya man. Moropai tuna ka yenunsai'ya man.

16 Mîîkîrî enepî'pîuya anenupa'sanya yepi'tîto'pe kai'ma. Tîîse yepi'tî to'ya eserîke pra to' wanî'pî —ta'pîiya ipî'.

17 Jesusya warayo' maimu yuuku'pî: —Amîrî'nîkon, sîrîrîpankonya ukupî pra awanî innape. Imakui'san amîrî'nîkon. Î' pîkîrî ayapîtanîpîuya'nîkon e'pai awanî? Î' pîkîrî amîrî'nîkon yarakkîrî uuko'mamî sîrîrî? —ta'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya: —Mîîkîrî warayo' maasaron ene'tî uupia —ta'pîiya.

18 Mîîkîrî epa'kato'pe ta'pî Jesusya. Moropai o'ma' epa'ka'pî mîîkîrî warayo' yapai mîrîrî pe rî. Mîrîrî ye'nen eesepi'tîsa' wanî'pî.

19 Mîrîrî ku'sa' Jesusya tîpo, inenupa'san erepamî'pî Jesus pia tiwinsarî tîîse. Ekaranmapo'pî to'ya: —Î' wani' awanî ye'nen o'ma' tîrîka annaya eserîke pra awanî mîrîrî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.

20 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Maasa pra innape ukupîya'nîkon pra awanîkon ye'nen. A'kî, innape ikupîya'nîkon ya, tîwîrî si'mîrikkî pe mîrikkî innape iku'to'ya'nîkon tîîse, manni' mostarda yena'pî warantî tîîse, taaya'nîkon ya seeni' wî' pî': "Seeni' patapai emo'kakî moropai atîkî" taaya'nîkon ya, moropai amaimukon pe mîrîrî wîtî e'painon. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, tamî'nawîron mîrîrî ye'ka kupîya e'painon, innape ikupîya'nîkon ya —ta'pî Jesusya. [

21 —Tîîse mîîkîrî o'ma' yarakkîrî tîwe'sen yepi'tîya'nîkon e'painon eepîremakon ye'ka pe, ayekkarikon tonpai pra tîîse. Mîrîrî warantî neken mîserî o'ma' warainon yenpa'kaya'nîkon e'painon —ta'pî Jesusya to' pî'.]

Jesus Eseurîma Inî'rî Tîîsa'manta Pî'

Moropai Tîwe'mî'sa'ka Pî'
(Mc 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Tînenupa'san pokonpe teemurukuntîi Galiléia po, Jesusya ta'pî to' pî': —Uurî ka' poi iipî'pî rumaka tiaronkonya kupî sîrîrî uyeyatonon yenya'.
23 Moropai inkamoroya uyapisî kupî sîrîrî. Moropai uwî to'ya kupî sîrîrî. Tîîse uwîsa' to'ya tîpo, iteseurîno weiyu yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya.
Moropai mîrîrî taa Jesusya eta tîuya'nîkon pî', inenupa'san esewankono'masa' wanî'pî mararî pra.

Jesus Eseurîma Tîniru To' Ne'ma Pî'

24 Cafarnaum cidaderî po Jesus erepansa' tanne tînenupa'san pokonpe, to' epîremato' yewî' ta tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanon wîtî'pî Pedro pia. Inkamoroya Pedro ekaranmapo'pî: —Amîrî'nîkon yenupanenya tîniru tîrî pepîn anna pia? —ta'pîiya.
25 —Inna, aye'maiya'nîkon —ta'pî Pedroya. Mîrîrî taasa' to'ya tîpo, Pedro ewomî'pî wîttî ta, Jesus e'to' ta. Moropai Jesus eseurîma'pî e'mai' pe Pedro eseurîma pra tîîse. Ta'pîiya: —Î' kai'ma esenumenkan pî' nan, Pedro? Anî'kanya ye'ma e'painon manni'kan ipîkkukon pata esanon esanon reiyamî' pia tarîronkonya tiaron pata ponkonya ka'rî?
26 —Tiaron pata ponkonya ye'ma —ta'pî Pedroya. —Inna —ta'pî Jesusya. —Tîîse tarî tîîko'mansenonya ye'ma pepîn e'painon maasa pra to' yonpayamî' pe to' wanî ye'nen —ta'pî Jesusya.
27 —Tîîse ye'ma pra awanî ya, ye'ma annaya pepîn taa to'ya namai ye'mapai man —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî ye'nen konoi' pî' atîkî iku'pî ka. E'mai'non moro' yeu'kasa'ya ya, mîîkîrî mata ya' tîniru ena'pî eporîya. Mîrîrî e'to'pe uurî tonpe moropai amîrî tonpe, teepîremasanon pia untîrîkon pe —ta'pî Jesusya.

18

Anî' Wanî Ipîkku Pe Panpî' Tiaronkon Yentai
(Mc 9.33-37; Lc 9.46-48)

1 Moropai mîrîrî yai inenupa'sanya Jesus ekaranmapo'pî. —Anî' wanî e'painon ipîkku pe panpî' anna kore'ta, Paapa pemonkonoyamî'? —ta'pî to'ya.
2 Mîrîrî taa to'ya ye'nen, to' rawîrî si'ma Jesusya more yanno'pî tîîpia. Moropai mîîkîrî tîrî'pîiya to' rawîrî.
3 Moropai ta'pîiya: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn, yairî tauya sîrîrî. Tiaron pe eesenumenkakon pra awanîkon ya, moropai tiaronkon ma're e'pai pra awanîkon ya, mîserî more warantî, Paapa wanî pepîn ayesa'kon pe, ipemonkono pe awanîkon pepîn.
4 Mîrîrî ye'nen anî' wanî ya tiaronkon ma're e'pai, mîserî more warantî, mîîkîrî wanî ipîkku pe panpî' Paapa pemonkonoyamî' kore'ta.
5 Moropai anî'ya mîserî more warainon yapisî ya tîwakîri pe, uyapurî tîuya ye'nen, mîrîrî warantî uurî nîrî yapisîiya tîwakîri pe more yapisî tîuya manni' warantî —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Nari' Pe Imakui'pî Wanî
(Mc 9.42-48; Lc 17.1-2)

6 —Tîîse anî'ya innape uku'nenan moreyamî' kore'ta tiwinan to' yonpa yenupa ya imakui'pî ku'to'peiya, mîîkîrî imakui'pî kupîiya emapu'tîtîpon taruma'tî Paapaya mararî pra. Morî pe panpî' awanî e'painon, mîîkîrî pîmî pî' kure'nan a' pe ikonekasa' tî' yewa'tî to'ya ya, moropai mîîkîrî yenumî

to'ya ya iren ka'. Maasa pra mîrîrî yentai itaruma'tî Paapaya imakui'pî kupî tiaronya emapu'tîsai'ya ya.
7 Aka, tîwarî e'tî, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' sîrîrî pata po tîîko'mansenon. Maasa pra imakui'pî kupî to'ya emapu'tîsanon moro awanî. Mîrîrî e'kupî e'pai awanî, tîîse manni' tiaronya imakui'pî kupî emapu'tînen, mîîkîrî taruma'tî Paapaya pe man mararî pra —ta'pî Jesusya.
8 —A'kî, imakui'pî kupîya emapu'tî ayenya ya, mîrîrî ya'tîkî. Moropai a'puya nîrî imakui'pî kupîya emapu'tî ya, mîrîrî ya'tîkî moropai yenunkî imakui'pî kupîya namai. Morî pe awanî ma'tîkî' si'ma enen aako'manto' ton eporîya ya, morî pe e'to' yawîrî si'ma apo' ya' ayenumî Paapaya yentai, manni' apo' î' pensa eesi'nîpî ton pepîn ya'.
9 Moropai ayenuya imakui'pî kupîya emapu'tî ya, mîrîrî ayenu ratai mo'kakî moropai mîrîrî yenunkî poro pona imakui'pî kupîya namai. Maasa pra morî pe awanî, taiken ayenu tîîse, aako'manto' ton eporîya ya, sa'nîrî tîîse apo' ya' ayenumî Paapaya yentai —ta'pî Jesusya.

Carneiro Ataka'ma'pî Yekare (Lc 15.3-7)

10 —Mîrîrî ye'nen, aka tîwarî e'tî manni'kan moreyamî' innape uku'nenan kupîya'nîkon namai ayewanmakon pe. Maasa pra tauya sîrîrî apî'nîkon, inkamoro ko'mannî'nenankon pe inserîyamî' wanî aminke pra Paapa pia, î' e'kupî to' yarakkîrî ekareme'nenan pe. [
11 Moropai uurî, ka' poi iipî'pî sîrîrî non pona ataka'ma'san pîika'tîi —ta'pî Jesusya.]

12 Jesusya to' nepu'tî ton ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —Î' kai'ma eesenumenkakon e'painon. Warayo' wanî ya 100 kaisarî carneiroyamî' esa' pe tîwe'se, tîîse inkamoro yonpa esepu'tî pra awanî ya tiwin, î' kupîiya e'painon? Tîwî inkamoro 99 kaisaronkon nîmîiya tekkarikon yonpa to'ya tanne. Moropai attî eesera'ma pra awanî manni' yuwai, innape nai? —ta'pî Jesusya.
13 —Moropai tauya mîîkîrî eposai'ya ya, kure'ne aatausinpa. Inkamoro 99 kaisaronkon pî' aatausinpa yentai.
14 Mîrîrî warantî nîrî Paapa ayunkon ka' pon wanî tiwin mîrikkî more, tîpemonkonoyamî' yonpa ataka'ma yu'se pra, imakui'pî ya' attî namai —ta'pî Jesusya.

Uyonpakonya Imakui'pî Ku'sa' Ya

15 Moropai ta'pîiya: —Ayonpaya imakui'pî ku'sa' ya awinîkîi, iipia atîkî imakui'pî inkupî'pî konekata yarakkîrî. "Yairî pra awe'sa' nai, uyonpa", ka'ta ipî'. Tîîse mîrîrî konekakî sa'nîrî si'ma neken amîrî'nîkon, tiaronkon kore'ta pra si'ma. Morî pe tîpanamato'ya eta ayonpaya ya, morî pe awanî, maasa pra ipîika'tîya ye'nen mîrîrî winîpai.
16 Tîîse tîpanamato'ya anetapai pra awanî ya, tiwin asakî'nankon innape Jesus ku'nenan yaakî ayarakkîrî. Paapa maimu e'menukasa' manni' yawîrî awanîkonpa. Maasa pra see warantî awe'menukasa' man:
Asakî'ne eseurîwî'ne etatonkon e'pai awanî innape yairî eseurîmannî'pî e'to'pe, *Dt 19.15*
taasai'ya man.
17 Tîîse to' maimu anetapai pra awanî ya, tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan soosi tawonkon pî' ekareme'tî. Mîrîrî warantî tîîse to' maimu

anetapai pra wanî ya, mîîkîrî pî' e'tî Paapa epu'nen pepîn pî' awanîkon warantî iku'tî, imakui'pî pe tîwe'sen warantî iku'tî —ta'pî Jesusya.

18 —Yairî tauya sîrîrî apî'nîkon, mîrîrî amaimukon pî' inna taa Paapaya. Moropai amaimukon anetapainon yapisîya'nîkon ya inî'rî ayonpa pe mîrîrî amaimukon pî' inna taa Paapaya nîrî.

19 Moropai inî'rî tauya apî'nîkon î' rî anesatîkon asakî'ne si'ma esatîya'nîkon ya, Paapa pî' eepîremato'kon ke, tamî'nawîrî mîrîrî eta Paapaya. Mîrîrî ye'nen itîrî uyun ka' ponya aapia'nîkon.

20 Maasa pra o'non pata si'ma uyapurînenan emurukuntîsa' wanî ya, asakî'nankonya eseurîwî'nankonya uyapurî ya uyese' pî' inkamoro kore'ta uurî ko'mamî —ta'pî Jesusya.

Imakui'pî Ipoitîrî

21 Moropai Pedro wîtî'pî Jesus pia. Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Uyepotorî, î' warapo ite'ka uyonpa nîkupî'pî imakui'pî uwinîkîi ku'to'peuya uuwanmîra? Î' wani' pra man taato'peuya ipî'? —ta'pî Pedroya. —Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai ite'ka ka'rî tauya e'painon?

22 Jesusya yuuku'pî: —Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî tauya pepîn. Tîîse tu'ke ite'ka ka'kî, 77 kaisarî ka'kî —ta'pî Jesusya ipî'.

23 —Maasa pra mîrîrî warantî pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sen Paapaya ikupî tîpemonkonoyamî' yarakkîrî. Awanî Reiya epe'mîra to' e'to' era'ma warantî —ta'pîiya.

24 —Mîrîrî kupî pia'tî to' yepuruya epe'mîra tîwe'sanon pî'. Tiaronkon pemonkonyamî'ya tiwin ipoitîrî enepî'pî iipia. Mîîkîrî ipoitîrî wanî'pî tepuru pia mararî pra epe'mîra 400 milhão kaisarî.

25 Tîîse mîrîrî epe'mîra tîwe'to' ye'maiya eserîke pra ipoitîrî wanî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pî itepuruya surarayamî' pî': "Mîserî warayo' ke e'repatî. Moropai ino'pî ke moropai inmukuyamî' ke. Moropai tamî'nawîrî itewî' ta tî'we'sen itemanne ke e'repatî mîrîrî yepe'pî ke epe'mîra awe'to' ye'makonpa", ta'pîiya.

26 Mîrîrî taiya ye'nen, mîîkîrî ipoitîrî e'sekunka'pî irawîrî. Moropai ta'pîiya tepuru pî': "Uyepuru, maasa ye'mauya nîmî'pai man. Aye'mauya pra wanî pepîn tîîse aye'mauya tamî'nawîrî" ta'pî ipoitîrîya.

27 Mîrîrî taiya ye'nen, mîîkîrî tîpoitîrî era'ma'pî itepuruya tî'noko'pî pe sa'ne. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya tîpoitîrî pî': "Î' wani' pra man, tîwî natîpamîi uurî kîse'mai", ta'pîiya ipî'. Moropai attîto'pe ta'pî itepuruya tîîpiapai.

28 Tîkaraiwarî piapai tuutî pe, tiaron warayo', tepuru pia esenyaka'ma'pî eporî'pîiya. Mîîkîrî sa'ne wanî'pî iipia itarumai'pî pe. Mîîkîrî wanî'pî mararî epe'mîra iipia 300 kaisarî. Mîîkîrî sa'ne yapisî'pîiya i'mî pî' yapisî'pîiya. Moropai ta'pîiya ipî': "Uupia epe'mîra awe'to' ye'makî tarîpai", ta'pîiya ipî'.

29 Mîrîrî taiya ye'nen, mîîkîrî sa'ne e'sekunka'pî irawîrî. Moropai ta'pîiya mîîkîrî pî': "Maasa aye'mauya nîmî'pai man. Ye'mato' ton eposau'ya. Aye'mauya pra wanî pepîn tamî'nawîrî aye'mauya" ta'pîiya.

30 Tîîse, inna î' wani' pra man, taiya pra mîîkîrî iipia epe'mîra awe'to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî yarî'pîiya ama'ye'kon atarakkanto' yewî' ta. Miarî yarakkamo ye'ka pe ta'pîiya: "Tarî ako'mankî uupia epe'mîra awe'to' ye'maya pîkîrî", ta'pîiya ipî'.

31 Tîîse mîrîrî warantî mîîkîrîya ikupî era'ma'pî tiaronkon itepuru poitîrîtononya. Inkamoro ena'pî yairî ma're mararî pra, mîrîrî era'ma

tîuya'nîkon ye'nen. Tarîpai mîrîrî ekareme'se to' erepamî'pî tepurukon pia. Moropai mîrîrî ekaremekî'pî to'ya ipî'.

32 Moropai itepuruya mîîkîrî tîpoitîrî e'mai'non yanno me'po'pî aai'to'pe tîîpia. Mîîkîrî pî' ta'pî itepuruya: "Amîrî imakui'pî. Teuren uupia epe'mîra awe'to' pî' î' wani' pra man moriya, taasau'ya tanne, esatîya ye'nen.

33 Tîîse î' wani' awanî ye'nen tiaron upoitîrî era'maya pepîn a'noko'pî pe, uurîya u'noko'pî pe ayera'ma'pî warantî?" ta'pî itepuruya ipî'.

34 Mîrîrî yai mîîkîrî pî' itepuru ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî tîpoitîrî rumaka'pîiya surarayamî'ya yarakkamoto'pe atarakkannîto' yewî' ta. Mîrîrî warantî awe'taruma'tî'pî tamî'nawîrî epe'mîra tîwe'to' ye'ma tîuya pîkîrî.

35 Sîrîrî warantî uyun ka' po manni'ya ikupî kupî sîrîrî tiwin pî' amîrî'nîkon yarakkîrî, awinîkîi'nîkon imakui'pî ayonpakon nîkupî'pî ku'sa'ya'nîkon pra awanîkon ya, aawanmîra'nîkon —ta'pî Jesusya to' pî'.

19

Jesus Eseurîma No'pîrî Wanî Rumakato' Pî' (Mc 10.1-12)

1 Mîrîrî warantî teeseurîma yaretî'ka tîpo, Jesus wîtî'pî Galiléia pata poi. Awenna'po'pî Judéia pata pona. Iren Jordão ratai poro attî'pî.

2 Mîrîrî yai arinîkon pemonkonyamî' epere'pîtî'pî iipia. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîiya miarî.

3 Tiaronkon fariseuyamî' erepamî'pî Jesus pia. Jesus anaka'mapai to' wanî'pî iteseru era'makonpa kai'ma. Mîrîrî ye'nen ekaranmapo'pî to'ya: —Warayo'ya tîno'pî rumakasa' ya î' wenai pra, yairî awanî mîrîrî? Moisés nekaremekî'pîya taasa' yawîrî? —ta'pî to'ya.

4-5 Jesusya yuuku'pî: —Paapa maimu erenkasa'ya'nîkon pra naatî, î' kai'ma Paapaya taasa' epu'tîkonpa? Awe'menukasa' see warantî: "Tamî'nawîron koneka tîuya yai, pemonkon koneka'pî Paapaya warayo' pe moropai wîri' pe." Moropai Paapaya ta'pî:

"Mîrîrî ye'nen tîîno'pîta yai, warayo'ya tîsan moropai tîyun rumaka, inî'rî to' pia aako'mamî pepîn. Tîîse tîno'pî yarakkîrî neken aako'mamî. Inkamoro enasa' mîrîrî, tiwinan pemonkon warantî", *Gn 1.27, 2.24*

ta'pîiya.

6 Mîrîrî ye'nen asakî'nankon warantî pra tîîse, tiwinan warantî to' wanî. Mîrîrî warantî to' ku'sa' Paapaya ye'nen, anî'ya to' pantaka e'pai pra man. Tîno'pî rumakaiya eserîke pra man.

7 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, fariseuyamî'ya Jesus ekaranmapo'pî: —Tîîse î' ton pe Moisésya kaareta menuka me'po'pî warayo'ya tîno'pî pia tîîto'pe? "'Tarîpai inî'rî uno'pî pepîn amîrî' taiya ya, tîno'pî pî' irumakaiya moropai attî", ta'pî Moisés nurî'tîya —ta'pî to'ya Jesus pî'.

8 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Mîrîrî warantî ankupîkon ton menuka'pîiya, maasa pra sa'me pu'kuru ayewankon wanî era'ma tîuya ye'nen. Morî kupîya'nîkon eserîke pra awanîkon ye'nen. Tîîse pena Paapaya pata koneka yai, mîrîrî warantî itu'se pra Paapa wanî'pî.

9 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Warayo'ya tîno'pî rumaka ya tiaron warayo' yarakkîrî awe'sa' pra tîîse, moropai tiaron wîri' yarakkîrî awanî ya, imakui'pî kupî mîîkîrîya, mîrîrî Paapa winîkîi —ta'pîiya.

10 Moropai Jesus nenupa'sanya ta'pî Jesus pî': —Moriya tîno'pî rumaka
warayo'ya namai, moropai wîri'ya tînyo rumaka namai, warayo' no'pîta e'pai
pra awanî mîrîrî. Moropai wîri' etinyoma e'pai pra awanî nîrî —ta'pî to'ya.
11 Tîîse Jesusya yuuku'pî. Ta'pîiya: —Moriya kano'pîtatî taaya'nîkon eserîke
pra awanîkon tamî'nawîronkon pî'. Tîîse manni'kan warayo'kon ino'pî pra
tîîko'mansenon ton pe neken sîrîrî esenupanto' wanî. Maasa pra Paapaya
yapîtanîpî to'ya meruntîri tîîsa' ye'nen.
12 Maasa pra inkamoro ye'kakon warayo'kon esenpo mararî, tu'ke pra
yemukasa'kon warantî. Mîrîrî ye'nen to' no'pîta eserîke pra to' wanî, maasa
pra mîrîrî warantî teesenposa'kon ye'nen. Tîîse tiaronkon warayo'kon
yemuka tiaronkonya, mîrîrî warantî ino'pî pra to' e'to'pe. Moropai
tiaronkon no'pîta pepîn maasa pra tesa'kon pe Paapa wanî ye'nen, to' etu-
rumaka eesenyaka'mato' kupîkonpa. Anî' wanî ya, sîrîrî esenupanto' yawîrî
iko'manpai, yapîtanîpî tîuya eserîke awanî ya, iku'kî —ta'pî Jesusya.

Jesus Moropai Moreyamî'
(Mc 10.13-16; Lc 18.15-17)

13 Moropai tiaronkonya moreyamî' yarî'pî Jesus pia tenya tîîto'peiya to'
pona moropai to' pîremato'peiya. Tîîse inenupa'sanya ta'pî pemonkonyamî'
pî': —Insanan moreyamî' mo'katî Jesus piapai —ta'pî to'ya.
14 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Tîwî moreyamî' ii'to'pe uupia, to' tîmanenpai
pra e'tî —ta'pîiya tînenupa'san pî'. —Maasa pra insamoro moreyamî' warantî
Paapa pemonkonoyamî' wanî. Imîrî pe to' wanî —ta'pî Jesusya.
15 Inkamoro pona tenya tîtîse Jesus epîrema'pî. Mîrîrî tîpo attî'pî to' piapai.

Maasaron Warayo' Ipîkku Pe Tîwe'sen
(Mc 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 Moropai maasaron warayo' ipîkku pe tîwe'sen erepamî'pî tiwin wei Jesus
pia. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiya: —Uyenupanen, morî pu'kuru amîrî
—ta'pîiya. —Î' morî kupîuya e'painon ipatîkarî uuko'manto' ton epoto'peuya
Paapa pia? —ta'pîiya.
17 Jesusya ta'pî ipî': —Î' wani' awanî ye'nen morî amîrî taaya mîrîrî upî'? Ti-
winan morî moro man, Paapa neken mîîkîrî, tiaron ton pra man —ta'pîiya. —
Mîîkîrî pia pu'kuru aako'manto' ton yu'se awanî ya, î' taasa' Paapa maimuya
unkupîkon ton, manni' yawîrî ikonekakî —ta'pî Jesusya warayo' pî'.
18 —Î' ye'ka see Paapa maimu yawîrî iku'to'peuya? —kai'ma Jesus maimu
yuuku'pîiya. Jesusya yuuku'pî: —Pemonkon kî'wîi moropai se' tapairî
wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra e'kî. Moropai tiaron kîsama'runpai, moropai
seru'ye' pe teeseurîmai pra e'kî.
19 Moropai ayun asan namakî. Moropai ayonpa sa'namakî kure'ne
aawarîrî amîrî e'sa'nama manni' warantî —ta'pîiya.
20 Warayo'ya yuuku'pî: —Pena more pe wanî'pî patapai sîrîrî tîpose,
mîrîrîkon ku'nen uurî tamî'nawîrî —ta'pîiya. —Tîîse î' tiaron kupîuya e'painon?
—ta'pîiya.
21 Jesusya yuuku'pî: —Inna, tamî'nawîrî e'to' yawîrî anku'pai awanî ya,
tiwinano'pî ankupî ton moro man. Tamî'nawîrî ayemanne ke e'repata, mo-
ropai mîrîrî yepe'pî mîrataikkai manni'kan sa'ne î' ton pra tîwe'taruma'tîsanon
pia. Mîrîrî warantî ikupîya ya, inî' panpî' ayemanne ton eporîya ka' po.
Moropai maaipîi uwenairî —ta'pî Jesusya.

22 Mîrîrî warantî taa Jesusya eta tîuya ye'nen, mîîkîrî maasaron warayo' ipîkku esewankono'ma'pî mararî pra. Maasa pra mîrîrî anku'pai pra tîwanî ye'nen ipîkku pe tîwe'to' pînînma'pîiya. Mîrîrî ye'nen attî'pî.
23 Mîîkîrî esewankono'masa' era'ma tîuya pe, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —A'kî, yairî tauya sîrîrî apî'nîkon. Sa'me pu'kuru awanî ipîkku pe tîwe'sen eturumakato'pe Paapa yenya' tesa' pe awe'to'pe.
24 Moropai inî'rî tauya sîrîrî sa'me pu'kuru see awanî ipîkku ewonto'pe Paapa pia, itesa' pe Paapa e'to'pe. Mararî kameru ewomî pepîn akkusa yeutta yai, kure'ne tîwanî ye'nen. Mîrîrî warantî ipîkku pe tîwe'sen ewomî pepîn Paapa pata'se' ya'. ⌞Maasa pra kure'ne tewan yapi'sai'ya ye'nen temanne pî'⌟ —ta'pî Jesusya.
25 Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya'nîkon pe, inenupa'san wanî'pî teesewankono'mai mararî pra. Mîrîrî ye'nen ekaranmapo'pî to'ya Jesus pî': —Moriya anî'kan e'pîika'tî e'painon?
26 Inkamoro era'ma'pî Jesusya moropai to' maimu yuuku'pîiya: —Anî' e'pîika'tî wanî sa'me pu'kuru, pemonkon pia ikupîiya eserîkan pepîn. Tîîse mîrîrîkon wanî sa'me pra mîîkîrî Paapa pia. Mîrîrî ye'nen ikupîiya —ta'pî Jesusya.
27 Moropai Pedroya ta'pî Jesus pî': —Tamî'nawîrî anna ko'manto', anna yewî'kon nîmî'sa' annaya sîrîrî awenairî anna wîtîto'pe kai'ma. Î' kin yapisî annaya e'painon? —ta'pîiya.
28 Jesusya yuuku'pî: —Yairî tauya sîrîrî apî'nîkon. Uurî ka' poi iipî'pî wanî kupî sîrîrî meruntî ke tiwin wei. Moropai Paapaya tamî'nawîron koneka amenan pe. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon esa' pe ereuta kupî sîrîrî uyaponse' pona ipîkku pata'se' ya'. Mîrîrî yai amîrî'nîkon, uwenaironkon nîrî ereuta pe naatîi, asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'non apono'kon pona, tamî'nawîronkon ayonpakon esa' pe awanîkonpa. Mîrîrî warantî inkamoro Israel ponkon yepuru pe eenakon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya to' pî'.
29 Jesusya ta'pî: —Manni' tewî' moropai tîno'pî, moropai takon tonpayamî' nîmî'nen wanî ya uwenai, moropai tînmukuyamî' moropai tîyun, tîsan, moropai tîpata nîmî'nen uwenai, Paapaya tannosa' yai, mararî pra mîîkîrîya yapisî kupî sîrîrî inî' panpî' î' nîmî'pî tîuya manni' yentai. Moropai tîîko'manto' ton ipatîkaron eporîiya tiwinano'pî wei yai.
30 Tarî sîrîrî non po tiaronkon pemonkonyamî' wanî ipîkku pe. Tîîse Paapa pia teerepansa'kon yai, to' wanî pepîn ipîkku pe. Tiaronkon wanî pepîn ipîkku pe sîrîrî pata po, tîîse Paapa pia teerepansa'kon yai, ipîkku pe to' ena kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

20

Uva Ye'kana' Teesenyaka'masanon

1 Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî î' kai'ma pemonkonyamî' esa' pe Paapa iipî ekaremekîpa kai'ma. —Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî yai, awanî pe nai see warantî: Warayo' wanî'pî tekkari ye' ton uva ye'ka pîmîtîpon pe. Mîîkîrî wîtî'pî penane pu'kuru, maasa wei epa'ka pra tîîse, tîîpia eesenyaka'makon ton yuwai, tînmîri era'makon ton.
2 Moropai to' eseposa' tîuya pe, to' yarakkîrî eeseurîma'pî. Ta'pîiya to' pî': "Uupia eesenyaka'makon e'painon? Aye'mauya'nîkon. Tiwin wei tîîse tiwin pî' akaisarî'nîkon prata ena'pî ke aye'mauya'nîkon". Moropai inkamoro yaipontî'pîiya to' wîtîto'pe esenyaka'mai tînmîri ya'.

3 Moropai 9 horas yairî tîîse attî'pî tiaron pata sararu ke to' e'repato' pata'se' ya'. Moropai miarî tiaronkon warayo'kon era'ma'pî mîîkîrîya, î' pî' pra tîwe'sanon era'ma'pîiya.
4 Inkamoro pî' ta'pî warayo'ya: “Amîrî'nîkon nîrî unmîri ya' esenyaka'matantî. Uyekkari ye'ka, uva ye'kana' eesenyaka'ma'pîkon ye'mauya morî pe”, ta'pî umî esa'ya to' pî'.
5 Moropai to' wîtî'pî inmîri ya' esenyaka'mai. Ineka'ta pairî wei tîîse mîrîrî warantî tiaronkon teesenyaka'masanon eporî'pîiya, moropai wei era'tîsa' tanne, 3 horas tîîse ko'mamîiya mîrîrî warantî tiaronkon teesenyaka'masanon yarakkîrî ikupî'pîiya.
6 Moropai tiaronkon teesenyaka'masanon ton eporî'pîiya ko'mamîiya 5 horas yairî tîîse tîwenna'poi pra'ca pona. Inkamoro ekaranmapo'pîiya. “Î' pî' tarî aako'mamîkon sîrîrî wei tamî'nawîrî î' tîkonekapî'se pra?” ta'pîiya.
7 Inkamoroya yuuku'pî: “Anna ko'mamî sîrîrî maasa pra anî' eseurîmasa' pra man anna yarakkîrî”, ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî warayo'ya ta'pî to' pî': “Moriya unmîri ya' esenyaka'matantî uva ye'kana'”, ta'pîiya.
8 Moropai to' esenyaka'mato' weiyu atareti'kasa' yai, to' karaiwarîya teesenyaka'masanon esanon pe tîwe'sen pî' ta'pî to' yannoto'peiya. Ta'pî umî esa'ya: “To' yannokî moropai to' ye'makî ikînî'pî esenyaka'ma pia'tî'pî patapai. E'mai' pe esenyaka'ma'san pîkîrî to' ye'makî”, ta'pî umî esa'ya.
9 Mîrîrî ye'nen inkamoro 5 horas tîîse ko'mamîiya esenyaka'ma'sanya tiwin pî' prata ena'pî yapisî'pî tîkaisarî'nîkon.
10 Tîîse tiaronkon e'mai' pe esenyaka'ma'san esenumenkasa' wanî'pî, inkamoro yentai tepe'pîkon yapisî tîuya'nîkon kai'ma. Tîîse inkamoroya yapisî'pî kaisarî tiwin pî' prata ena'pî yapisî'pî to'ya tîkaisarî'nîkon.
11 Inkamoroya tîtînirurîkon yapisî'pî moropai inkamoro wo'ma'ta pia'tî'pî tîkaraiwarîkon pî'. Tîkaisarî'nîkon tiaronkon ye'masai'ya ye'nen.
12 Ta'pî to'ya tîîwarîrî'nîkon: “Insamoro warayo'kon esenyaka'ma'pî mararî, tiwin hora kaisarî neken. Uye'ma'pîkon pî' to' erepamî'pî teuren. Tîîse uurî'nîkon pena patapai wei kaisarî a'ne' pe wei moronka'pî. Tîîse inkamoroya yapisî kaisarî yapisî uurî'nîkonya”, ta'pî to'ya.
13 Tîîse yuuku'pî mîîkîrî umî esa'ya tiwinan teesenyaka'masen pî'. “Uyonpa, maasa etakî, imakui'pî ku'sau'ya pra wai awinîkîi. Maasa pra tiwin prata ena'pî ke aye'mauya tauya yai, inna, morî pe man ta'pîya. Innape nai?
14 Mîrîrî ye'nen sîrîrî ayepe'pî atînirurî yapi'kî moropai atîkî ayewî' ta. Mîserî warayo', ikînî'pî uneta'pî ye'mapai wai aye'ma pî' wai warantî, se' kaisarî.
15 Î' anku'pai e'to' kupîuya uyemannekon ke. Moropai utînirurîkon ke ikupîuya. Tîîse mîrîrî wanî pepîn imakui'pî pe. Tîîse uyemannekon ke morî ku'sau'ya wenai akinmu mîrîrî”, ta'pî warayo'ya ipî'.
16 Moropai Jesusya teeseurîmato' yaretî'ka'pî. Ta'pîiya: —Mîrîrî warantî tîpemonkonoyamî' kupî Paapaya. E'mai' pe e'kupî'san wanî kupî sîrîrî ikînî'pî. Moropai ikînî'pî esi'san wanî kupî sîrîrî e'mai' pe, itu'se Paapa e'to' yawîrî — ta'pî Jesusya.

Inî'rî Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Pî'

Moropai Tîîwe'mî'sa'ka Pî'
(Mc 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Jerusalém pona tuutîkon pe, Jesusya tînenupa'san yarî'pî tiaron winîkîi.
Inkamoro pî' eeseurîma'pî, iponarî to' taase tuutîkon ye'ka pe e'ma taawîrî.
18 Ta'pîiya: —Wîtî'nîkon sîrîrî Jerusalém pona. Miarî uurî ka' poi iipî'pî
rumaka to'ya kupî sîrîrî teepîremasanon esanonkon pia. Moropai Moisés
nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon pia. Inkamoroya uwî me'po kupî
sîrîrî.
19 Moropai inkamoroya utîrî kupî sîrîrî Judeuyamî' pepîn pia. Inkamoro
wo'ma'ta kupî sîrîrî upî'. U'po'pîtî to'ya. Moropai upokapîtî to'ya pakî'nan
pona. Tîîse uusa'manta tîpo, iteseurîno weiyu yai, e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pî
Jesusya.

Zebedeu No'pîya Jesus Pî' Itu'se Tîwe'to' Esatî (Mc 10.35-45)

20 Mîrîrî yai Zebedeu no'pî erepamî'pî tînmukuyamî' pokonpe Jesus pia.
Moropai irawîrî si'ma tîpu'pai enu'tî'pîiya non yekaya. Moropai Jesus pî'
esatî'pîiya itu'se tîwe'to' ku'to'peiya kai'ma.
21 Mîîkîrî ekaranmapo'pî Jesusya: —Î' yu'se kin awanî mîrîrî? —ta'pîiya
ipî'. Mîîkîrîya yuuku'pî: —Tamî'nawîronkon esa' pe eena yai, insanan un-
mukuyamî' asakî'nankon ereutato'pe ka'kî, tiwin ameruntîri winî, moropai
tiaron kamai' winî. Tamî'nawîronkon esa' pe to' e'to'pe awarantî —ta'pîiya
Jesus pî'.
22 Jesusya ta'pî inkamoro inmukuyamî' pî': —Anesatîkon kupîuya pepîn
e'painon. Anesatîkon epu'tîya'nîkon pra naatîi. Tiaronkonya utaruma'tî kupî
sîrîrî, mîrîrî yapîtanîpîuya kupî sîrîrî. Amîrî'nîkon kanan? Uyese' pî' awanîkon
wenai tiaronkonya atarumatîkon ya, yapîtanîpîya'nîkon pe naatî? —ta'pîiya. —
Inna —ta'pî to'ya Jesus pî'.
23 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Inna seru' pepîn. Innape uurî e'taruma'tî
warantî awe'taruma'tîkon nîrî —ta'pî Jesusya. —Tîîse tauya pepîn apî'nîkon
umeruntîri winî ereutakî, moropai kamai' winî ereutakî tauya pepîn
apî'nîkon. Maasa pra uyunya taa kupî sîrîrî manni'kan uupia ereutatonkon
tîmenka'san pî' to' ereutato'pe.
24 Mîrîrî kai'ma Jesusya to' yeurîma eta'pî inenupa'san mia'
tamî'nawîronkonya. Mîrîrî pî' to' ekore'ma'pî inkamoro asakî'nankon winîkîi.
25 Inkamoro yanno'pî Jesusya tamî'nawîrî tîîpia. Moropai ta'pîiya to'
pî': —Sîrîrî non po pata esanonya tîpemonkonoyamî' yaipontî, epu'nenan
amîrî'nîkon. Maasa pra to' esa' tîwanîkon ye'nen.
26 Tîîse amîrî'nîkon mîrîrî warantî pra e'tî. Tonpakon yentai e'pai anî' wanî
ya, to' ma're e'pai awanî.
27 Moropai anî' esenumenka ya tonpayamî' esa' pe e'pai mîîkîrî wanî e'pai
wanî to' poitîrî pe. Mîrîrî warantî neken to' ye'mai'norî pe awanî.
28 Mîrîrî warantî uurî, ka' poi iipî'pî yeseru wanî. Tîpoitîrî ke e'to'pe kai'ma
uui'sa' pra wai. Tîîse to' poitîrî pe e'to'pe moropai tu'kankon pîika'tîto'peuya
kai'ma uuipî'pî. Arinîkon nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe uusa'mantato'pe
kai'ma uuipî'pî —ta'pî Jesusya.

Jesusya Asakî'nankon Enkaru'nankon Yepi'tî (Mc 10.46-52; Lc 18.35-43)

29 Mîrîrî tîpo Jesus moropai inenupa'san wîtî tanne Jericó pata poi, arinîkon
pemonkonyamî' wîtî'pî to' wenairî.

30 Miarî mîrîrî e'ma taawîrî, to' wîtîto' ena pona asakî'nankon
enkaru'nankon ereutasa' wanî'pî. Inkamoroya eta'pî mîrîrî e'ma taawîrî
Jesus wîtî yekare. Mîrîrî ye'nen to' entaimepîtî pia'tî'pî: —Uyepotorî, amîrî
Davi nurî'tî paarî'pî, pîika'tîton amîrî, a'noko'pî pe sa'ne anna era'makî —ta'pî
to'ya.
31 Mîrîrî pî' arinîkonya ta'pî moo to' e'to'pe. Tîîse yuuku to'ya pra, inî' panpî'
to' entaimepîtî'pî. —Anna yepotorî, Davi nurî'tî paarî'pî, a'noko'pî pe sa'ne
anna era'makî —ta'pî to'ya.
32 Inkamoro maimu eta tîuya pe, Jesus emî'pamî'pî inkamoro pia. Inkamoro
pî' ta'pîiya: —Î' kupîuya yu'se awanîkon mîrîrî? —ta'pîiya to' pî'.
33 —Anna Yepotorî, anna yenu yenponkaya yu'se anna wanî sîrîrî,
era'mato'pe annaya —kai'ma yuuku'pî to'ya.
34 Jesusya tî'noko'pî pe sa'ne to' era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen to' yenukon yen-
ponka'pîiya, inî'rî era'mato'pe to'ya. Ka'ne' pe to' yenu ekoneka'pî. Moropai
inkamoro wîtî'pî Jesus wenairî.

21

Jesus Ewomî Jerusalém Cidaderî Pona
(Mc 11.1-11; Lc 19.28-40; Jo 12.12-19)

1 Jerusalém pona tuutîkon pe, aminke pra rî tîîse to' erepamî'pî pe-
monkonyamî' ko'manto' pata itese' Betfagé pona, Oliveira kîrî po tîwe'sen
pona. Miarîpai Jesusya asakî'ne tînenupa'san yaipontî'pî e'mai' pe tîrawîrî to'
wîtîto'pe.
2 Ta'pîiya to' pî': —Atîtî mîrîrî pata pona e'mai' pe. Moropai miarî
eerepansa'kon pe jumenta eporîya'nîkon mîîtî ewa'tîsa' pe tînre kenan. Mîîkîrî
meukatîi, moropai to' mene'tîi sa'nîrî —ta'pîiya.
3 —Anî'ya taa ya: "Î' tonpe mîîkîrî yarîya'nîkon mîrîrî", taa to'ya ya, "Uyepo-
torîkon man itu'se", makatîi ipî'. Mîrîrî warantî taaya'nîkon ya, irumakaiya
to' enepîkonpa —ta'pîiya.
4 Mîrîrî warantî awe'kupî'pî maasa pra penaro' Paapa maimu
ekareme'nen profeta nurî'tîya imenuka'pî yawîrî awe'to'pe.
5 Ta'pîiya see warantî:
Makatîi Jerusalém ponkon pî' Paapa pemonkonoyamî' pî':
"A'kî ayesa'kon iipî pe man
jumenta more pona teenu'se.
Eranmîra eerepamî pe man" makatîi to' pî'. *Zc 9.9*
Mîrîrî warantî penaro' Paapa maimu ekareme'nenya imenuka'pî.
6 Moropai Jesus nenupa'san wîtî'pî e'mai' pe. Moropai inkamoroya î'
kai'ma ta'pî Jesusya yawîrî ikupî'pî to'ya.
7 Inkamoroya jumenta enepî'pî inre yarakkîrî. Inkamoroya ta'sankon
tîrî'pî ipona. Moropai Jesus enuku'pî ipona.
8 Mîîkîrî iipî era'ma tîuya'nîkon ye'nen, arinîkon pemonkonyamî'ya
ta'sankon yarenka'pî non pona, iporo Jesus wîtîto'pe kai'ma. Moropai
tiaronkonya yu' yare soroka'pî e'ma ta, irawîrî.
9 Yarakkîrî tuutîsanon entaimepîtî'pî irawîrî si'ma, moropai ite'ma'pî pî'
si'ma mararî pra:
—Yapurîpai'nîkon man Davi parî'pî pe tîwe'sen.
Morî pe pu'kuru man, aaipî'pî manni' Uyepotorîkon maimu pe —ta'pî to'ya
tîwentaimepî'se.

—Paapa ka' pon manni' yapurîpai'nîkon man —taa pî' to' ko'mamî'pî. *Sl 118.26*

10 Jesus ewonsa' pe cidade pona, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî tataimurunpai mararî pra. Moropai ekaranmapo'pî to'ya: —Anî' pe see mîîkîrî wanî mîrîrî? —ta'pî to'ya.

11 Mîrîrî taa to'ya yuuku'pî arinîkonya: —Manni' Paapa maimu ekareme'nen profeta Jesus, Galiléia pata pon, Nazaré poinon —ta'pî to'ya.

Jesus Wanî Epîremanto' Yewî' Ta (Mc 11.15-19; Lc 19.45-48; Jo 2.13-22)

12 Miarî Jerusalém po, epîremanto' yewî' ta teewomî pe, Jesusya pemonkonyamî' eporî'pî. Carneiroyamî' ke moropai paakayamî' ke, waku'kaimîyamî' ke tîwe'repasanon eporî'pîiya. Inkamoro yenpa'ka'pîiya teekore'mai. Tamî'nawîrî inkamoro e'repa yaponse'kon ra'tî'pîiya. To' tînirurî yense' ra'tî'pîiya non pona tîsorokai.

13 Moropai ta'pîiya to' pî': —Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî. Paapaya ta'pî:

“Uyewî' wanî pe man epîremanto' yewî' pe. Tîîse amîrî'nîkonya uyewî' ku'sa' ama'ye'kon yewî' pe”, *Is 56.7; Jr 7.11*

ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya.

14 Mîrîrî yai enkaru'nankon moropai ma'tîkî'pankon yarî'pî to'ya iipia, epîremanto' yewî' ta to' esepi'tîto'pe. Inkamoro yepi'tî'pîiya.

15 Tîîse mîrîrî ikupî eserîkan pepîn kupî Jesusya era'ma tîuya'nîkon pî' teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon ekore'ma'pî. Moropai epîremanto' yewî' ta moreyamî'ya Paapa yapurî'pî tîwentaimepî'se. —Morî pu'kuru Paapa nîmenka'pî, Davi nurî'tî paarî'pî man yapurîto'pe —ta'pî to'ya Jesus pî'. Mîrîrî pî' to' ekore'ma'pî mararî pra.

16 Moropai Jesus pî' ta'pî to'ya: —Î' taa to'ya eta pî' nan? —ta'pî to'ya. Yuuku'pî Jesusya: —Innape awanî —ta'pîiya. —Î' taasa' Paapa maimuya epu'tîya'nîkon pra kin naatî? Ta'pî Paapa maimu ekareme'nenya:

Insanan moreyamî' yenupa'pî Paapaya
tapurîto'pe to'ya morî pe pu'kuru e'to' yawîrî *Sl 8.2*
taasai'ya man —ta'pî Jesusya.

17 Taa tîpo Jesusya to' nîmî'pî. Eepa'ka'pî to' pata cidade poi. Moropai attî'pî pemonkonyamî' ko'manto' Betânia pona attî'pî. Moropai miarî eewaronpamî'pî moropai eerenmapî'pî.

Jesusya Figo Ye' Pa'nîpî (Mc 11.12-14,20-24)

18 Tiaron wei yai, penane pu'kuru cidade Jerusalém pona tîwenna'po pe, Jesus wanî'pî emi'ne.

19 Mîîkîrîya yei, figo ye' era'ma'pî e'ma ena po. Moropai mîîkîrî wîtî'pî itekare pî' iteperu moro wanî kai'ma. Tîîse iteperu eporîiya pra Jesus wanî'pî tîîse yare pe neken awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesusya ta'pî figo ye' pî': —Ipatîkarî teepetai pra aako'mamî tarîpai —ta'pîiya. Moropai tiwinarî aawa'pi'ta'pî.

20 Mîrîrî era'ma'pî inenupa'sanya. Mîrîrî kure'ne teesenumenkai to' wanî'pî, mîrîrî taasa' Jesusya pî'. Moropai inkamoroya ta'pî: —Î' kai'ma see aawa'pi'ta mîrîrî ka'ne' pe? —ta'pî to'ya.

21 Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Jesusya ta'pî: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Yairî tauya sîrîrî. Innape pu'kuru Paapa ku'to'ya'nîkon wanî ya yairî, mîîkîrî

tîmu'tunpai pra, mîrîrî yei figo ye' pî' iku'sau'ya manni' warantî nîrî ikupîya'nîkon e'painon, innape iku'to'ya'nîkon wenai. Mîrîrî neken figo ye' pî' ikupîya'nîkon pepîn, tîîse seeni' wî' pî' taaya'nîkon ya: “Seeni' apata'se' yapai amo'takî, atîkî tuna ka”, taaya'nîkon ya, moropai “Esenunkî”, taaya'nîkon ya, innape iku'to'ya'nîkon wenai, mîrîrî e'kupî e'painon —ta'pî Jesusya.

22 —Innape pu'kuru Paapa kupîi'ma esatîya'nîkon ya, eepîremakon pe anesatîkon yapisîya'nîkon —ta'pî Jesusya.

Anî' Maimu Pe Jesusya Ikupî (Mc 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Mîrîrî tîpo Jesus enna'po'pî Jerusalém pona. Miarî epîremanto' yewî' ta si'ma, pemonkonyamî' yenupaiya tanne, teepîremasanon esanon, moropai Judeuyamî' esanon erepamî'pî iipia. Moropai inkamoroya ekaranmapo'pî: —Anî' maimu pe see ko'manpara manni'kan yenpa'ka'pîya mîrîrî? Anî'ya ikupîpa taasa' mîrîrî apî'? —ta'pî to'ya.

24 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Uurî nîrî amîrî'nîkon ekaranmapouya sîrîrî. Yairî ayekaranmapoto'konuya yuukuya'nîkon ya, uurî nîrî anî' maimu pe sîrîrî ye'ka unkupî ekaremekîuya apî'nîkon —ta'pîiya.

25 —Tarîpai yu'tî. Anî' maimu pe kin Joãoya tamî'nawîronkon yenpatakona'pî? Paapa maimu pe ka'rî, pemonkonyamî' maimu pe ka'rî? O'non ye'ka pe epu'tî pî' naatî?

Mîrîrî taiya ye'nen to' eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon. —Inna Paapa maimu pe taasa' ya, uurî'nîkon ekaranmapoiya eserîke awanî. “Tîîse î' tonpe innape João Batista nurî'tî kupîya'nîkon pra awanîkon?” taiya eserîke awanî —ta'pî to'ya.

26 —Moropai pemonkon maimu pe taasa' ya, arinîkon pemonkonyamî'ya uurî'nîkon taruma'tî eserîke awanî. Maasa pra inkamoroya João Batista nurî'tî epu'tî'pî, Paapa maimu ekareme'nen pe awanî epu'tî'pî mîîto'pe.

27 Mîrîrî ye'nen inkamoroya Jesus maimu yuuku'pî: —Epu'tî annaya pra man —ta'pî to'ya. —Uurî nîrî anî' maimu pe seeni' ye'ka kupîuya ekaremekîuya pepîn —ta'pî Jesusya.

Jesusya Asakî'nankon Inmukuyamî'

Yekare Ekaremekî

28 Jesusya tiaron panton ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —Î' ye'ka pe sîrîrî pî' eesenumenkakon eserîke awanî? Warayo' wanî'pî asakî'nankon inmukuyamî'. Mîîkîrîya ta'pî tînmu irui pî': “Unmu, sîrîrîpe umî ya' uva ye'kana' esenyaka'mai attî yu'se wanî sîrîrî”, ta'pîiya.

29 Tîîse mîîkîrîya tîyun maimu yuuku'pî. “Itîîpai pra wai”, ta'pîiya. Tîîse mîrîrî tîpo awenpenata'pî moropai attî'pî.

30 Moropai itakon pî' ta'pî itunya irui pî' ta'pî tîuya warantî: “Inna, paapa, uutî”, ta'pîiya tîyun pî'. Tîîse attî pra awanî'pî.

31 O'non ye'ka inmuya itu'se tîyun e'to' yawîrî ikupî'pî? —ta'pî Jesusya. Moropai inkamoroya imaimu yuuku'pî: —Manni' iruiya ikupî'pî —ta'pî to'ya.

Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Manni'kan tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanon, moropai manni'kan wîri'sanyamî' tesa'kon ke tîwe'repasanon se' tapairî. Imakui'san, inkamoro ye'ka esa' pe Paapa iipî pe man amîrî'nîkon rawîrî innape pu'kuru ikupî to'ya ye'nen.

32 Mîrîrî warantî João Batista nurî'tî iipî'pî pena yairon pu'kuru e'ma
ekareme'se. Tîîse innape mîîkîrî nekaremekî'pî ku'sa'ya'nîkon pra awanîkon.
Tîîse inkamoro tîniru yapi'nenanya innape pu'kuru ikupî'pî. Moropai
wîri'sanyamî' se' tapaironkon, itesa' pînonya innape pu'kuru ikupî'pî. Teuren
mîrîrî ye'ka era'ma tîpo, amîrî'nîkon enpenata pra aako'mamîkon imakui'pî
rumaka pî' innape ikupîkonpa —ta'pî Jesusya.

Imakui'san Pe Teesenyaka'masanon Wanî
(Mc 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 Jesusya ta'pî inî'rî: —Sîrîrî panton ekaremekîuya etatî —ta'pîiya. —
Warayo'ya tekkari ye' ton uva ye'ka pîmî'pî mararî pra. Moropai mîrîrî
iwatî'pîiya inonkon tî'kon ke. Moropai tî' yai uva yekku asu'kato' ton
koneka'pîiya. Moropai kawînan koneka'pîiya ipo si'ma tamî'nawîron
era'mato'pe tîpoitîrîtononya kai'ma. Inkamoro tînmîri era'manenan pî'
ta'pîiya: "Seeni' uyekkari yonpa ke aye'mauya'nîkon" ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen
to' wîtî'pî moropai to' karaiwarî wîtî'pî tiaron pata pona.

34 Mîrîrî tîpo itekkari emîrî pia'tî'pî. Mîrîrî ye'nen umî esa'ya tîpoitîrîtonon
yarima'pî umî era'manenan pia tîmîrî ton tekkari yonpa era'mai.

35 Tîîse inkamoro yapisî'pî umî era'manenanya. Moropai inkamoro
taruma'tî'pî to'ya. Moropai tiaron po'pîtî'pî to'ya. Moropai tiaron ipoitîrî
wî'pî to'ya. Moropai tiaron pona tî' yenunpîtî'pî to'ya. Mîrîrî warantî ikupî'pî
to'ya ipoitîrîtonon pî'.

36 Mîrîrî tîpo inî'rî tiaronkon yarima'pî umî esa'ya e'mai' pe to' yarima'pî
tîuya yentai. Mîrîrî warantî rî ikupî'pî to'ya inkamoro yarakkîrî.

37 Mîrîrî warantî tamî'nawîrî ikupî tîpo umî esa'ya tînmu yarima'pî. Eesenu-
menka'pî maasa pra "mîserî unmu yarimasau'ya ya, î' kupî to'ya pepîn
e'painon. Inama to'ya eserîke awanî", ta'pî umî esa'ya.

38 Tîîse mîîkîrî umî esa' munmu era'ma tîuya'nîkon pe, inkamoro umî
era'manenanya ta'pî: "A'kî, mîserî umî esa' munmu pî' î' ku'pai nai
yarakkîrî", ta'pî to'ya. "Iwîpai'nîkon uurî'nîkon pe sîrîrî umî eturumakato'pe
itun sa'manta yai, inmu pe awanî namai", ta'pî to'ya.

39 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî, umî esa' munmu yapisî'pî to'ya yenpa'ka'pî to'ya
umî yapai poro pona, moropai iwî'pî to'ya —ta'pîiya.

40 Mîrîrî pî' to' ekaranmapo'pî Jesusya: —Î' pensa mîîkîrî umî esa' enna'po
ya, î' kupîiya eserîke awanî inkamoro umî era'matîponkon warayo'kon
yarakkîrî?

41 Inkamoroya yuuku'pî: —Inkamoro warayo'kon tînmu wîîtîponkon
tî'kaiya eserîke awanî. Mîrîrî tîpo tiaronkon warayo'kon eporîiya tînmîri
era'matonkon. Moropai inkamoroya itekkari yonpa tîrî iipia, emîrî weiyu
yai —ta'pî to'ya.

42 Inî'rî Jesusya to' ekaranmapo'pî. Ta'pîiya: —Paapa maimu e'menukasa'
erenkasa'ya'nîkon pra kin naatî, î' taasai'ya? Sîrîrî warantî awe'menukasa':

Wîttî konekanenanya tî' yenumî'pî, seeni' tî' wanî morî pe pra taa tîuya'nîkon
ye'nen.

Tîîse mîrîrî to' newanmîrî'pî tî' wanî'pî morî pe pu'kuru tiaronkon tî'kon to'
nîmenka'pî yentai.

Mîrîrî kupî'pî Uyepotorîkonya.

Moropai morî pe pu'kuru awanî anna pia. *Sl 118.22,23*

43 Tarîpai tauya sîrîrî amîrî'nîkon Judeuyamî' piapai imo'ka Paapaya
tîpemonkono pe pu'kuru awanîkon namai. Moropai tiaronkon esa' pe eena.

Manni'kan se' tapairî innape iku'nenan pepîn pia, Paapa maimu yawîrî tîîko'mansenon pia itîrîiya, to' esa' pe tîwe'to'pe.
44 Anî' atare'mo ya manni' tî' pona, mîîkîrî ma'ta mîrîrî. Tîîse manni' tî' ena ya ipona, mîîkîrî yankaiya tamî'nawîrî.
45 Mîrîrî taa Jesusya eta'pî teepîremasanon esanonya moropai fariseuyamî'ya. Mîrîrî epu'tî'pî to'ya, tîpî'nîkon Jesus eseurîma pe awanî.
46 Mîrîrî ye'nen Jesus yapisî tîuya'nîkon pî' to' esenumenka'pî. Tîîse arinîkon rawîrî si'ma ikupî to'ya pra awanî'pî maasa pra eranne' pe to' wanî'pî. Maasa pra pemonkonyamî'ya Jesus epu'tî'pî, Paapa maimu ekareme'nen pe awanî.

22

Pata Esa' Reiya Tînmu E'marimato' Festarî Koneka (Lc 14.15-24)

1 Jesusya inî'rî panton ekaremekî'pî pemonkonyamî' nepu'tî tonpe. Ta'pîiya:
2 —Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî yai awanî pe man sîrîrî panton warantî. Ipîkku pata esa' pe, rei pe tîwe'sen tînmu e'marimato' festarî koneka pî' awanî'pî.
3 Mîîkîrîya tîpoitîrîtonon yaipontî'pî to' wîtîto'pe pemonkonyamî' yannoi to' ii'to'pe tînmu festarî pî'. Tîîse inkamoro to' neta'san iipî pra awanî'pî. Ii'pai pra to' wanî'pî.
4 Moropai inî'rî tiaronkon tîpoitîrîtonon yarima'pîiya tîmaimu yaato'pe to'ya to' pia: "Makatîi to' pî'", ta'pîiya. " 'Tamî'nawîrî ekonekasa' man festa yainon tonpe, taa pî' man', makatîi. 'Paakayamî' kaiwankon tî'kasau'ya wai, taa pî' man' makatîi. 'Tamî'nawîron konekasai'ya man. Mîrîrî ye'nen asi'tî festa pona', makatîi" ta'pîiya.
5 —Tîîse innape nai, taa to'ya pra ineta'san wanî'pî. Mîrîrî ye'nen puwana pî' tîwe'to'kon pî' to' wîtî'pî. Tiaron wîtî'pî tekînon pata'se' ya' to' era'mapî'se. Moropai tiaron wîtî'pî temanne yewî' pe tînkoneka'pî ya' ekaya pra.
6 Moropai tiaronkonya inkamoro ipîkku poitîrîtonon yapisî'pî moropai to' po'pîtî'pî to'ya. Moropai to' wî'pî to'ya.
7 Mîrîrî pî' mîîkîrî ipîkku rei ekore'ma'pî mararî pra. Inkamoro tîpoitîrîtonon wîîtîponkon tî'ka me'po'pîiya moropai to' pata cidade po'tî me'po'pîiya.
8 Mîrîrî tîpo inî'rî tîpoitîrîtonon yanno'pîiya moropai ta'pîiya to' pî': "Manni'kan uneta'san iipî pra man maasa pra î' pe pra rî to' wanî ye'nen" ta'pîiya.
9 "Tarîpai atîtî seeni' e'makon taawîrî. Moropai tamî'nawîrî pemonkonyamî' eporîya'nîkon pîkîrî to' metatîi" ta'pîiya tîpoitîrîtonon pî'.
10 Moropai ipoitîrîtonon wîtî'pî e'makon taawîrî. Inkamoroya to' eta'pî tamî'nawîrî to' eporî tîuya'nîkon kaisarî. To' muurukuntî'pî to'ya. Morîkon pemonkonyamî' moropai îrirîkon pemonkonyamî'. Inkamoroya mîrîrî to' pata'se' pe ikonekasa' yannîpî'pî. Intapîkîrî awanî'pî.
11 Mîîkîrî ipîkku epa'ka'pî inkamoro etasa'kon erepansa' era'mai. Moropai mîrîrî to' pata'se' pe tînkoneka'pî ya' eewomî'pî. Miarî warayo' era'ma'pîiya festa pî' tîwanî pon ya' pra tîwe'sen maasa pra tiwin to' pon wanî'pî mîîto'pe.
12 Moropai mîîkîrî yekaranmapo'pîiya: "Uwanîyakon, o'non ye'ka pe ee-wonsa' sîrîrî tarîwaya, festa pî' awanî pon teka'mai pra?" ta'pîiya. Tîîse imaimu yuukuiya pra awanî'pî.

13 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ipîkku reiya ta'pî tîpoitîrîtonon pî': “Mîserî warayo' yewa'tîtî i'pu pî' moropai itenya pî'. Moropai yenuntî poro pona, ewaron pe tîwe'sen ya', o'non pata karawannîto' pata'se' ya'. Mîîkîrî karawato'pe, tee ye'kaiya mararî pra ne'ne' pe tîwanî ye'nen”, ta'pî ipîkkuya —ta'pî Jesusya.

14 Moropai Jesusya teeseurîmato' yaretî'ka'pî. Ta'pîiya: —Tu'ke etasa'kon pemonkonyamî' wanî sîrîrî Paapa pia aako'mamîtonkon. Tîîse tu'kankon iipî pepîn Paapa pia yairî inkamoro yapi'to'peiya —ta'pî Jesusya.

Roma Ponkon Esa' Ye'mato' Pî'

Jesus Ekaranmapo To'ya
(Mc 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Mîrîrî tîpo fariseuyamî' epa'ka'pî moropai inkamoroya teserukon koneka'pî, î' kai'ma Jesus anapi'pai tîwanîkon pî', iiwanmîra teeseurîmakonpa kai'ma ipî'.

16 Mîrîrî ye'nen tiaronkon warayo'kon yarima'pî to'ya î' kupî Jesusya era'matonkon. Moropai inkamoro pokonpe pata esa' Herodes pemonkonoyamî' wîtî'pî Jesus ekaranmapopî'se. Ta'pî to'ya:

—Anna yenupanen, yairon pe pu'kuru amîrî wanî epu'tî pî' anna man —ta'pî to'ya. —Maasa pra yairon Paapa maimu ke yenupaton pe awanî ye'nen. Moropai tiaronkon pemonkonyamî'ya taa ya apî': “Mîrîrî warantî kîseurîmai”. Mîrîrî taa to'ya pî' tîpîinamai tîwe'sen pepîn amîrî. Maasa pra se' kaisarî pemonkonyamî' pî' tîwe'sen amîrî —ta'pî to'ya.

17 —Mîrîrî ye'nen î' kai'ma epu'tî pî' nan? Yairî awanî ka'rî, kaane ka'rî, yairî pra awanî? Uyesa'kon pe tîwe'sen Romanoyamî' esa' César ye'ma annaya ya?

18 Tîîse Jesusya î' anku'pai to' wanî tarakkîrî epu'tî'pî. Moropai ta'pîiya to' pî': —Seru'ye'kon amîrî'nîkon. Aawarîrî'nîkon teesenku'tîsanon morî pe tîwanîkon kai'ma. Î' wani' awanî ye'nen uuwanmîra uurî anapi'pai awanîkon mîrîrî? —ta'pîiya.

19 Moropai ta'pîiya: —Moriya mîrîrî ye'mato'ya'nîkon ene'tî uupia era'mato'peuya —ta'pîiya.

Mîrîrî enepî'pî to'ya.

20 Moropai inkamoro yekaranmapo'pîiya: —Anî' ese' mîserî? Anî' yekaton sîrîrî pîrata ena'pî pî'? —ta'pîiya.

21 Inkamoroya yuuku'pî: —Romanoyamî' esa' César ese' —ta'pî to'ya. Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Jesusya ta'pî: —Moriya itîîkî iipia, imîrî pe awanî ye'nen, î' ta'pî Césarya yawîrî iku'tî. Moropai î' ku'tî ta'pî Paapaya yawîrî nîrî iku'tî —ta'pîiya.

22 Mîrîrî taa Jesusya pî' to' esenumenka'pî mararî pra teesenumenkai, î' taiya eta tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen Jesus piapai to' wîtî'pî. Î' kupî to'ya pra awanî'pî Jesus pî'.

Sa'mantan Tîpo E'mî'sa'kan Pepîn

Taa Saduceuyamî'ya
(Mc 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Mîrîrî yai saduceuyamî' wîtî'pî Jesus pia. Inkamoro esenumenkato' wanî'pî isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn taawonan pe. Mîrîrî ye'nen isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn taapîtî'pî to'ya.

24 Moropai inkamoroya ta'pî Jesus pî':

—Anna yenupanen, pena Moisés nurî'tîya anna yenupa'pî see warantî —ta'pî to'ya. —Tiwin warayo' no'pîta, tîîse tînmu ton tepose pra aasa'manta mîîkîrî no'pîrî'pî e'nîmî. Mîîkîrî yarakkîrî itakono'pî wanî e'pai awanî —ta'pîiya. —Moropai more yan pe tîrui no'pîrî'pî enasa' ya, tînre ton yenpoiya. Mîîkîrî more pî' urui munmu'pî taiya, tînmu pe tîîse.

25 Moro to' man anna kore'ta asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî warayo'kon. To' ruinankon no'pîta'pî, tîîse aasa'manta'pî inmu ton pra si'ma. Mîîkîrî no'pî rî'pî yarakkîrî itakono'pî wanî'pî.

26 Tîîse mîrîrî warantî rî mîîkîrî nîrî sa'manta'pî inmu ton pra tîîse. Moropai to' eseurîno yarakkîrî mîrîrî warantî awanî'pî. Moropai tamî'nawîrî to' sa'manta'pî inmuku pra to' tîîse. Inkamoro sa'manta'pî.

27 Mîrîrî tîpo wîri' nîrî sa'manta'pî —ta'pîiya.

28 Mîrîrî ekaranmapo'pî saduceuyamî'ya Jesus pî'. Ta'pî to'ya: —Inkamoro warayo'kon e'sa' asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî mîîkîrî wîri' yarakkîrî. Tamî'nawîronkon e'mî'sa'ka yai o'non ye'ka warayo' no'pî pe awanî kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya. —Maasa pra tamî'nawîrî yarakkîrî to' e'sa' ye'nen.

29 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Aka, eesenku'tîsa'kon mîrîrî, î' taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya epu'tîya'nîkon pra naatîi. Meruntî ke Paapa wanî epu'tîya'nîkon pepîn mîrîrî —ta'pî Jesusya to' pî'.

30 A'kî, isa'manta'san e'mî'sa'ka yai tîno'pî ke anî' wanî pepîn. Maasa pra mîrîrî to' wanî inserîyamî' warantî, ka' ponkon warantî. Mîrîrî ye'nen tîno'pî ke to' wanî pepîn.

31 Tîîse isa'manta'san e'mî'sa'kato' pî' Paapa eseurîmapîtî'pî pena. Mîrîrî erenkasa'ya'nîkon pra naatî? See warantî ta'pî Paapaya:

32 “Uurî Paapa, Abraão nurî'tî yepotorî, moropai Isaque nurî'tî yepotorî.
Moropai Jacó nurî'tî yepotorî pe wanî”, *Êx 3.6*
ekaremekî'pîiya. Sa'mantasa' pe inkamoro ko'mamî pepîn ipatîkarî. Paapa wanî enen tîîko'mansenon yepotorî pe. Isa'manta'san yepotorî pe pra awanî.

33 Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya'nîkon pe, arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî teesenumenkai mararî pra, î' kai'ma to' yenupatoi'ya pî'.

Tamî'nawîron Paapa Nekaremekî

Unkupîkon Ton Ipîkku Panpî'
(Mc 12.28-34; Lc 10.25-28)

34 Mîrîrî tîpo fariseuyamî' eperepî'pî Jesus pia. Maasa pra saduceuyamî' tî'napamî emapu'tîsai'ya ye'nen, to' iipî'pî iipia.

35 Warayo' epu'nen Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupaton iipî'pî iipia maasa pra seru'ye' pe Jesus eseurîma anepu'pai awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus ekaranmapo'pîiya.

36 —Anna yenupanen, o'non wanî mîrîrî ipîkku pe panpî' unkupîkon ton pe Paapa nekaremekî'pî pe? —ta'pîiya.

37 Jesusya yuuku'pî:
—Ayepotorî Paapa yapurîkî tamî'nawîrî ayewan ke, moropai tamî'nawîrî
ayekaton ke. Moropai tamî'nawîrî eesenumenkato' ke *Dt 6.5*
—ta'pîiya.

38 —Mîrîrî wanî e'mai'non, ipîkku pe itu'se Paapa e'to'pe.

39 Moropai itakon moro wanî manni' e'mai'non warantî rî. Taiya:
Ayonpa sa'namakî kure'ne aawarîrî amîrî e'sa'nama manni' warantî. *Lv 19.18*

40 Mîrîrî warantî mîrîrî asakî'nan yawîrî ku'sa'ya'nîkon ya, tamî'nawîron sîrîrî
Moisés nurî'tî nekaremekî'pî yawîrî awanîkon. Moropai penaronkon Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî nekaremekî'pîya taasa' yawîrî
awanîkon —ta'pî Jesusya.

Anî' Munmu Pe Paapa Nîmenka'pî Wanî
(Mc 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Moropai fariseuyamî' emurukuntîsa' tanne, Jesusya to' ekaranmapo'pî:
42 —Î' kai'ma see eesenumenkakon mîrîrî mîîkîrî Paapa nîmenka'pî pî'? Anî'
paarî'pî pe awanî mîrîrî? —ta'pîiya.
—Davi nurî'tî paarî'pî mîîkîrî —ta'pî to'ya ipî'.
Moropai inî'rî to' ekaranmapo'pî Jesusya:
43 —Î' wani' awanî ye'nen kin Davi nurî'tî eseurîma'pî Paapa nîmenka'pî pî'
pena? Morî Yekaton Wannîya eeseurîma emapu'tî'pî. "Uyepotorî" ta'pîya.
Davi nurî'tî maimu rî'pî sîrîrî.
44 Uyepotorî pî' Paapaya ta'pî:
"Uupia ereutakî umeruntîri winîkîi
ayeyatonon yaretî'kauya pîkîrî" ta'pîiya *Sl 110.1*
ta'pî Daviya, sîrîrî imaimu.
45 A'kî, Davi paarî'pî pe neken Paapa nîmenka'pî wanî ya. Î' wani' awanî
ye'nen Uyepotorî taa Daviya ipî', manni'? —ta'pî Jesusya.
46 Mîrîrî taa Jesusya yuuku to'ya pra to' wanî'pî. Moropai mîrîrî patapai
inî'rî Jesus anekaranmapopai pra to' ena'pî.

23

Fariseuyamî' Moropai Moisés Nurî'tîya Yenupanto' Pî' Yenupatonkon Pî' Jesus Eseurîma
(Mc 12.38-39; Lc 11.43-46, 20.45-46)

1 Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî moropai arinîkon pî'.
2 Ta'pîiya: —Insamoro Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon, mo-
ropai fariseuyamî' esenyaka'ma amîrî'nîkon yenupa pî', Moisés nurî'tîya
ikupî'pî manni' warantî.
3 Mîrîrî ye'nen to' maimu yawîrî e'pai awanîkon. Moropai tamî'nawîrî
ayenupato'kon to'ya yawîrî e'pai awanîkon. Tîîse to' nîkupî, to' yeseru kî'ku'tî.
Maasa pra ayenupa'pîkon tîuya'nîkon yawîrî pra to' ko'mamî ye'nen.
4 A'kî, pemonkonyamî' narîton amîi'ne pe pu'kuru tîwe'sen ewa'tî to'ya. Tîîse
mîrîrî yarî pî' to' pîika'tî to'ya pepîn, mararî tenyakon yeperu yaretî ke. Mîrîrî
warantî to' yenupato' to'ya pî' Jesus eseurîma'pî. ⌞Maasa pra ta'pî tîuya'nîkon
yawîrî ikupî to'ya pra awanî ye'nen.⌟
5 Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî ye'ka kupî to'ya maasa pra tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya tera'makon yu'se to' wanî ye'nen. Maasa era'matî, Paapa
maimu e'menukasa' menukapîtî to'ya moropai mîrîrî yewa'tî to'ya tepinkon
pî' moropai temekonkon pî' eesera'mato'pe kai'ma. Moropai tîponkon son-
pan ye'pi kupî to'ya kusan pe, mîî pe tîwanîkon ye'nen.
6 Moropai inkamoroya festa weiyu yai, teereutato'kon ton morî apono'
menka. Moropai epere'nîto' yewî' ta nîrî, morî menka to'ya tapurîto'kon pe
to'ya.
7 Moropai inkamoro wanî tamî'nawîronkon esekaremekî yu'se, aronne
panpî'. Moropai uyenupanen kai'ma tesatîkon to'ya yu'se to' wanî.

8 Tîîse inkamoro warantî “Uyepotorî” kai'ma ayonpakon esatîya'nîkon e'pai
pra man. Maasa pra tamî'nawîronkon amîrî'nîkon wanî se' warantî, e'kaisarî
ayonpakon pokonpe. Maasa pra Ayepotorîkon moro man tiwinan.
9 Moropai tarî non po anî'rî esatîya'nîkon e'pai pra man Paapa anna yunkon
kai'ma. Maasa pra amîrî'nîkon yunkon moro man, tiwinan neken ka' pon —
ta'pîiya.
10 —Moropai anî' esatîya'nîkon e'pai pra man e'mai'non mîîkîrî
tamî'nawîronkon ye'mai'norî taaya'nîkon e'pai pra man. Maasa pra
amîrî'nîkon ye'mai'norî moro man tiwinan, Cristo mîîkîrî, Paapa nîmenka'pî.
11 Maasa pra anî' wanî ya amîrî'nîkon kore'ta ipîkku panpî' e'pai awanî
apoitîrî pe tiaronkon ma're.
12 Anî' wanî ya tiaronkon yentai e'pai mîîkîrî kupî Paapaya to' ma're.
Moropai anî' wanî ya tiaronkon ma're e'pai, mîîkîrî kupî Paapaya tiaronkon
yentai —ta'pî Jesusya.

Jesusya To' Yeseru Yewanmîrî
(Mc 12.40; Lc 11.39-42,52; Lc 20.47)

13 —Aka tîwarî e'tî, amîrî'nîkon Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupa-
tonkon moropai fariseuyamî'. Seru'ye'kon amîrî'nîkon! Pemonkonyamî'
ma'nîpanenan pe awanîkon Paapa pemonkono pe to' ena namai. Ayesa'kon
pe Paapa kupîya'nîkon pepîn moropai tiaronkonya ikupî tîrîya'nîkon pepîn.
Maasa pra to' yenupaya'nîkon yairî pra. Mîrîrî wenai ataruma'tîkon Paapaya
kupî sîrîrî.
14 Aka tîwarî e'tî, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon moropai
fariseuyamî' morî pe tîwe'ku'senon pe awanîkon seru'ye' pe. Maasa pra inyo
isa'manta'san wîri'sanyamî' yama'runpapîtîya'nîkon ama' pe. Moropai mîrîrî
si'ma eepîremapîtîkon kure'ne kusan pe tiaronkonya ayera'mato'konpe.
Mîrîrî wenai tiaronkon yentai awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.
15 —Aka tîwarî e'tî, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon moropai
fariseuyamî'. Seru'ye'kon teesenku'tîsanon. Attîpîtîkon patakon kaisarî,
moropai erenkon ratai poro. Mîrîrî yai tiaronkon anku'pai awanîkon
ayeserukon warantî to' e'to'pe. Tîîse ayeserukon ya' eena'pî wanî imakui'pî
ku'nen pe ayentai'nîkon. Mîîkîrî yenumî Paapaya apo' ya' emapu'tîya'nîkon
mîrîrî warantî —ta'pî Jesusya.
16 —Aka tîwarî e'tî. Maasa pra enkaru'nan warantî si'ma tiaronkon
ye'mai'norî pe e'pai awanîkon ye'nen. To' yenupaya'nîkon sîrîrî warantî:
“Anî'ya taa ya, ‘Epîremanto' yewî' winîkîi mîrîrî kupîuya pe wai’, taiya ya,
tîîse mîrîrî kupîiya pra awanî ya, î' wani' awanî pepîn kai'ma. Moropai taa
tiaronya ya ‘Ouro epîremanto' yewî' tawon winîkîi mîrîrî kupîuya’ taiya ya,
ikupîiya e'pai awanî mîrîrî”. Kai'ma to' yenupaya'nîkon.
17 Pakkokon, î' epu'nenan pepîn, enkaru'nankon amîrî'nîkon. Î' wanî ipîkku
pe tîwe'sen, ouro ou epîremanto' yewî' ka'rî ipîkku pe tapurîsen? Epîremanto'
yewî' wanî ipîkku pe panpî' maasa pra Paapa yewî' pe awanî ye'nen. Mo-
ropai mîrîrî ouro wanî imîrî pe maasa pra itewî' ta awanî ye'nen —ta'pîiya.
18 —Moropai amîrî'nîkonya tiaronkon yenupapîtî taapîtîya'nîkon. Anî'ya taa
ya, taransen mîrîrî altar winîkîi ikupîuya taiya ya moropai ikupîiya pra awanî
ya, î' wani' awanî pepîn kai'ma taaya'nîkon. Tîîse altar po tîwe'sen itîîsa' winîkîi
ikupîuya taiya ya, tîwî ikupîiya e'pai pra awanî kai'ma to' yenupaya'nîkon.

19 Epu'nenan pepîn, amîrî'nîkon enkaru'nankon warainonkon. Î' wanî
ipîkku pe tîwe'sen? Mîrîrî to' naranî'pî yaponse' ou ipo manni' taransen? Mîrîrî
to' naranî'pî yaponse' wanî Paapa yemanne pe, moropai ipo manni' taransen
wanî imîrî pe nîrî, itemanne po awanî ye'nen —ta'pîiya.
20 —Mîrîrî ye'nen anî'ya taa ya taranse yaponse' altar winîkîi ikupîuya taiya
ya. Tamî'nawîron taransen ipo manni' winîkîi taiya nîrî. ⌞Mîrîrî ye'nen
ikupîiya e'pai awanî mîrîrî.⌟
21 Moropai anî'ya taa ya epîremanto' yewî' winîkîi ikupîuya taiya ya,
mîîkîrîya taa nîrî mîrîrî epîremanto' yewî' tawon, Paapa winîkîi.
22 Moropai anî'ya taa ya, ka' winîkîi ikupîuya taiya ya, Paapa yaponse'
eereutato' winîkîi taiya nîrî moropai Paapa ereutasa' manni' winîkîi taiya
nîrî. ⌞Mîrîrî ye'nen î' ta'pî tîuya yawîrî ikupîiya e'pai awanî mîrîrî.⌟
23 Aka tîwarî e'tî amîrî'nîkon Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon
moropai fariseuyamî'. Maasa pra awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî. Yairî Paapa
yapurîya'nîkon kai'ma tamî'nawîrî antîrîkon ke Paapa repaya'nîkon, ayo'kon
wosi yonpa ke nîrî irepaya'nîkon. Tîîse morî panpî' ankupîkon ton pe ta'pî
kupîya'nîkon pepîn, tiaronkon winîkîi yairî pra awanîkon ye'nen moropai to'
sa'namaya'nîkon pra awanîkon ye'nen. Î' taasa' Paapaya yawîrî kupîya'nîkon
pra awanîkon ye'nen. Tîîse tamî'nawîrî mîrîrî kupî'pîya'nîkon e'painon tîwî
ankupî'pîkon manni' tîku'se pra.
24 Tiaronkon ye'mai'norî pe e'pai awanîkon enkaru'nan warantî si'ma.
Maasa pra kankî'yamî' enasa' yainonkaya'nîkon awukukon ya' warantî
tamî'nawîrî antîrîkon ke Paapa repaya'nîkon si'mîrikkî pe tîwe'sen ke nîrî. Tîîse
kankî' yentainon kameru warainon kure'nan yenno'maya'nîkon, maasa pra
ipîkku pe panpî' ankupîkon ton Paapa nekaremekî'pî kupîya'nîkon pepîn, tîîse
mararî mîrikkî neken kupîya'nîkon.
25 Aka tîwarî e'tî, amîrî'nîkon Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon,
moropai fariseuyamî'. Seru'ye'kon. Awe'taruma'tîkon pe naatîi. Apisaukon
ronapîtîya'nîkon poroporo neken, morî pe eesera'mato'pe kai'ma. Tîîse ita
nura awanî tanne. Mîrîrî ta'pî Jesusya to' yeseru ekaremekîpa kai'ma. Maasa
pra to' esenumenkato' ya' wanî imakui'pî nura pe awanî mararî pra. Kure'ne
temannekon ton yu'se to' wanî moropai itu'se tîwe'to'kon yawîrî e'pai to'
wanî.
26 Mîrîrî ye'nen fariseuyamî' enkaru'nankon, e'mai' pe apisaukon ronatî
ita, morî pe awe'to'pe. Morî pe ita wanî ya, poroporo nîrî morî pe eesera'ma.
27 Aka tîwarî e'tî, fariseuyamî' moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkon. Seru'ye'kon amîrî'nîkon wanî penaron uuruwai kî'pasa' iporo
aimutun pe warantî. Iporo morî pe pu'kuru eesera'ma. Tîîse ita, itu'na
mararî pra pemonkonyamî' ye'pî rî'pî wanî. Moropai mîrîrî wanî ikî pe
pu'kuru.
28 Mîrîrî warantî amîrî'nîkon esera'ma morî pemonkon warantî. Tîîse
ayewankon ya' nura wanî mararî pra. Seru'ye' wanî moropai tu'kan
imakui'pî ku'to'ya'nîkon wanî mararî pra —ta'pî Jesusya.

Seru'ye'kon E'taruma'tîto'
(Lc 11.47-51)

29 —Aka tîwarî e'tî fariseuyamî' moropai Moisés nurî'tîya yenupanto'
pî' yenupatonkon. Seru'ye'kon amîrî'nîkonya penaronkon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî uuruwasi ton koneka'pî morî pe
pu'kuru, inkamoro yairî ko'mamî'san yapurîya'nîkon kai'ma.

30 Moropai taaya'nîkon: “Pena inkamoro wîîtîponkon anna tamorî'san yai
anna e'sa' ya, inkamoro Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî
wî'pî annaya pepîn e'painon, to' wî'pî to'ya warantî. Mîrîrî iku'sa' to'ya
manni' warantî ikupî'pî annaya pepîn e'painon”, taaya'nîkon.
31 Anna tamorî'san taaya'nîkon wenai, inkamoro profetayamî' wîîtîponkon
payanî'san anna, taaya'nîkon.
32 Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî to' yeserurî'pî pî' ako'mantî yaretî'kaya'nîkon
pîkîrî.
33 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon wanî îkîi ye'katon munkîyamî' warantî. Îkîiyamî'
pe awanîkon. Tîîse î' kai'ma Paapaya apo' ya' ayenunto'kon winîpai
e'pîika'tîpai awanîkon mîrîrî? Awe'pîika'tîkon pepîn tiwin kin.
34 Mîrîrî ye'nen apî'nîkon umaimu ekareme'nenan yarimauya kupî sîrîrî
warayo'kon epu'nenan, moropai yenupatonkon. Tîîse inkamoro yonpa
wîîya'nîkon kupî sîrîrî. Moropai tiaron pokapîtîya'nîkon kupî sîrîrî pakî'nan
pona. Moropai tiaronkon po'pîtîya'nîkon kupî sîrîrî epere'nîto' yewî'kon ta.
Moropai to' pokonomaya'nîkon kupî sîrîrî to' patakon cidade kaisarî.
35 Mîrîrî kupîya'nîkon wenai ataruma'tîkon Paapaya kupî sîrîrî.
Tîîse ankupî'pîkon neken wenai pra tîîse penaronkon nîkupî'pî wenai
awe'taruma'tîkon, tamî'nawîronkon morîkon to' nîwî'san penaro' Abel nurî'tî
wî'pî irui Caimya patapai, moropai Paapa maimu ekareme'nen Baraquias
munmu, profeta Zacarias nurî'tî wî'pî to'ya pîkîrî. Manni' anwî'pîkon Paapa
ton pe to' nîpo'tî yaponse' yarappana. Paapa yewî' ta teepîremasanon neken
wîtîto' pata iwî'pî to'ya.
36 Ayenku'tîuya pepîn, mîrîrî tamî'nawîron ku'sa' to'ya wenai amîrî'nîkon,
sîrîrî pankon pemonkonyamî' taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Jesusya Jerusalém Ponkon Sa'namato' Kure'ne
(Lc 13.34-35)

37 Jesusya tîmaimu yaretî'ka'pî see warantî Jerusalém ponkon
pemonkonyamî' pî': —Amîrî'nîkonya umaimu ekareme'nenan wî'pî. Moropai
tî' ke tiaronkon pa'tîpîtî'pîya'nîkon, umaimu ekareme'se unaipontî'san. Î'
warapo ite'ka amîrî'nîkon muurukuntî yu'se wanî'pî tamî'nawîrî, kariwanaya
tînmukuyamî' muurukuntî tapî'sa' yo'koi warantî. Tîîse itu'se pra awanî'pîkon.
38 A'kî, tarîpai apatakon ena kupî sîrîrî itesa' pra. Yawon pra eena pe man.
Maasa pra Paapaya ataruma'tîkon kupî sîrîrî.
39 Tauya sîrîrî apî'nîkon. Sîrîrî patapai inî'rî uyera'maya'nîkon pe pra naatîi.
Uyapurîto'ya'nîkon weiyu erepamî pîkîrî aako'mamîkon. Mîrîrî yai neken,
taaya'nîkon
“Mîîkîrî morî Uyepotorîkon ese' pî' tui'sen yapurîpai'nîkon”, *Sl 118.26*
taaya'nîkon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

24

Epîremato' Yewî' Yarankato' To'ya Pî'

Jesus Eseurîma
(Mc 13.1-2; Lc 21.5-6)

1 Epîremanto' yewî' tapai teepa'kakon pe, aasarî tuutîkon ye'ka pe, Je-
sus nenupa'san erepamî'pî iipia. Moropai inkamoro eseurîma'pî wîttî,
epîremanto' yewî' konekasa' pî'. Maasa pra morî pe pu'kuru awanî ye'nen.

2 Jesusya to' maimu yuuku'pî. Ta'pîiya: —Ayenku'tîuya pepîn. Seeni' wîttî kure'nan era'ma pî' naatî? Tîîse aako'mamî pepîn kupî sîrîrî. Maasa pra tiaronkonya yaranka to' weiyu erepamî yai. Tamî'nawîrî isoroka to'ya tiwinan tî' e'nîmî pepîn tonpa po. Tîîse tamî'nawîrî yenumî to'ya kupî sîrîrî.

Epu'nîto' Moropai E'taruma'tînto'
(Mc 13.3-13; Lc 21.7-19)

3 Mîrîrî tîpo Oliveira ye'ka kîrî po, Jesus ereutasa' wanî'pî. Mîrîrî tanne inenupa'san erepamî'pî iipia, tiaronkon ton pra tîîse. Moropai Jesus ekaranmapo'pî to'ya: —O'non ye'ka pe mîrîrî e'kupî kupî sîrîrî? O'non ye'ka pe mîrîrî kupî to'ya epu'tî annaya e'painon? Î' esera'ma wenai aminke pra aai'to'pe wanî moropai tamî'nawîron e'tî'ka epu'tî annaya? —ta'pî to'ya.

4 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Tîwarî e'tî aka, anî'ya ayenku'tîkon namai.

5 Maasa pra tu'kankon asarî kupî sîrîrî uyese' pî' teeseurîmasanon pe tîwe'ku'se. Moropai taa to'ya: "Uurî Cristo, Paapa nîmenka'pî", taa to'ya. Moropai mîrîrî taa to'ya pî' tu'ke pemonkonyamî' esenku'tî kupî sîrîrî.

6 Moropai pemonkonyamî' eseya'namato' etaya'nîkon pî' teesi'nî'se pra me'tîi moropai teepîsanon yekare etaya'nîkon ya. Tamî'nawîrî mîrîrî ye'ka e'kupî kupî sîrîrî, tîîse maasa pata atareti'ka pepîn.

7 Pemonkonyamî' eseya'nama tiaron pata ponkon yarakkîrî. Moropai pemonkonyamî' esanon eseya'nama tiaronkon esanon yarakkîrî. Moropai pata eserentîkî'ma kupî sîrîrî tiaron pata poro. Mîrîrî yai emi'nan wanî kupî sîrîrî pata po.

8 Sîrîrî ye'ka e'kupî kupî sîrîrî manni' e'mai'non ne'ne' epu'tî more yan pe tîwe'sen wîri'ya warantî —ta'pî Jesusya.

9 —Mîrîrî yai tiaronkonya ayapisîkon kupî sîrîrî tesanonkon pia. Ayarîkon to'ya atarumatîto'kon pe to'ya. Moropai inkamoroya amîrî'nîkon wîî. Moropai tamî'nawîronkonya amu'tunpakon uurî yapurîya'nîkon wenai.

10 Mîrîrî yai tu'kankon uyapurînenanya uyapurîto' tîuya'nîkon kupî tîwî. Maasa pra innape ukupî to'ya pra to' enasa' ye'nen, tiaronkon yewanmîrînenan pe to' wanî kupî sîrîrî. Moropai tonpakon rumaka to'ya kupî sîrîrî teeyatonon yenya'.

11 Mîrîrîya Paapa maimu ekareme'nenan, profetayamî' pe tîwe'ku'sanon seru'ye'kon esenpo kupî sîrîrî pemonkonyamî' yenku'tîi. Inkamoroya tu'ke to' yenku'tî.

12 Mîrîrî warantî imakui'pî e'paraipîka kupî sîrîrî ka'ne' pe. Mîrîrî wenai mararonkon pepîn innape Paapa yapurînenanya Paapa yapurîto' tîuya'nîkon yenomî inî' to' enpenata pepîn.

13 Tîîse tamî'nawîron mîrîrî ye'ka yapîtanîpîtîpon wanî ya ikî'pî tîpose, mîîkîrî pîika'tîsa' Paapaya mîrîrî —ta'pîiya.

14 —Moropai mîrîrî yai î' kai'ma pemonkonyamî' esa' pe Paapa wanî esekaremekî kupî sîrîrî tamî'nawîrî pata poro. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya eta kupî sîrîrî uyekare pî'. Moropai mîrîrî yai tamî'nawîron e'tî'ka weiyu erepamî —ta'pî Jesusya.

Kure'nan E'taruma'tînto'
(Mc 13.14-23; Lc 21.20-24)

15 Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Penaro' Paapa maimu ekareme'nen Daniel nurî'tî eseurîma'pî.

“Tamî'nawîronkon yewanma pe tîwe'sen imakui'pî, Paapa newanma pe
tîwe'sen tîrî tiaronkonya epîremanto' yewî' ta. Mîrîrî ye'ka pata'se' pepîn
ya' itîrî to'ya”, *Dn 9.27*
ta'pî Daniel nurî'tîya. Mîrîrî era'maya'nîkon yai, epu'tîya'nîkon yu'se wai î'
taato'pe awanî —ta'pîiya.
16 Mîrîrî ye'nen anî' wanî ya Judéia pata po, ka'ne' pe eepe e'pai awanî wî'
pona.
17 Moropai anî' wanî ya tewî' po ka'ne' pe awautî e'pai awanî moropai eepe
e'pai awanî, tewî' ta temanne era'mai teewonse pra.
18 Moropai anî' wanî ya keren po mîîkîrî enna'po e'pai pra wanî tewî' ta
tîponkon era'mai, tîîse eepe e'pai awanî ka'ne' pe.
19 Mîrîrî yai aka sa'ne wîri'sanyamî' more yankon moropai mana'pokonkon to'
munkîyamî'. Inkamoro e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra maasa pra ka'ne' pe
to' epe eserîke pra to' wanî ye'nen.
20 Mepîrematîi Paapa pî' maasa pra kono' yai mîrîrî ye'ka e'kupî namai.
Moropai erî'ka'nîto' weiyu yai awe'kupî namai.
21 Maasa pra kure'nan e'taruma'tînto' iipî kupî sîrîrî. Paapaya pata koneka'pî
patapai esera'ma'pî pepîn e'kupî kupî sîrîrî ikaisaron ton pra.
22 Tamî'nawîronkon e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra. Tîîse Paapaya ipîra
to' e'taruma'tîto' yaretî'ka kupî sîrîrî maasa tînku'ne'tî'pî weiyu eseporî pra
tîîse. Mîrîrî ku'sai'ya pra awanî ya enen anî' ko'mamî pepîn e'painon. Tîîse
Paapaya tînmo'kakon pînînma kure'ne tîpemonkono pe to' wanî ye'nen. To'
yaretî'ka e'taruma'tînto'ya tîrîiya pepîn.
23 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa ya apî'nîkon: “Paapa nîmenka'pî Cristo tarî man”,
taiya ya, innape mîîkîrî maimu kî'ku'tî. Moropai “Siini' pata man”, taa to'ya
ya apî'nîkon, innape inkamoro ye'ka maimu kî'ku'tî.
24 Maasa pra seru'ye'kon iipî, uurî pe tîwe'ku'sanon, Paapa maimu
ekareme'nenan pe tîwe'ku'se to' iipî. Inkamoroya anî' nîkupî eserîkan pepîn
kupî pemonkonyamî' nera'makon ton kupî, to' yenku'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî
wenai tamî'nawîronkon yenku'tî to'ya e'painon Paapa nîmenka'san nîrî to'
yenku'tî to'ya tîrî Paapaya ya. Tîîse itîrîiya pepîn.
25 Tîîse mîrîrî rawîrî apî'nîkon ekaremekî pî' wai epu'tîkonpa.
26 —Mîrîrî ye'nen anî'ya taa ya apî'nîkon: “A'kî, sinpata man keren po”, taiya
ya, era'mai katîtî. Inî'rî taa anî'ya ya apî'nîkon: “A'kî, tarî man eesenonsa'”, taa
to'ya ya, innape to' maimu kî'ku'tî ayenku'tîkon to'ya pî'.
27 Maasa pra uurî ka' poinon ii'to' wanî kupî sîrîrî aronne ama' pe
pra. E'winî pairî ka' pî' wara'napi e'sisiuka esera'ma manni' warantî
tamî'nawîronkonya era'ma uuipî yai —ta'pîiya.
28 —A'kî, o'non pata anî' sa'mantasa' ya, mîîkîrî pî' watunaiyamî' emu-
rukuntîsa' wanî. Mîrîrî warantî uurî iipî inkamoro imakui'pî ku'nenan
kore'ta apo' ya' to' yenunto'peuya —ta'pî Jesusya.

Ka' Poinon Ii'to' Sîrîrî Non Pona
(Mc 13.24-27; Lc 21.25-28)

29 Jesusya ta'pî inî'rî: —Mîrîrî yai tamî'nawîronkon e'taruma'tî'pî tîpo,
wei esi'nîpî kupî sîrîrî.
Moropai kapoi ena kupî sîrîrî a'ka pe pra.
Moropai siirikkîyamî' e'soroka kupî sîrîrî.
Moropai tamî'nawîrî ka' pî' tîwe'sanon e'tîtîtî'ka kupî sîrîrî. *Is 13.10, 34.4*

30 Mîrîrî tîpo ka' poi iipî'pî pemonkon pe era'ma tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya. Uuipî katupuru kore'ta a'ka pe ka' winîpai. Mîrîrî yai tamî'nawîrî pata ponkon karau kupî sîrîrî mararî pra. Maasa pra meruntî ke uuipî a'ka pe, wei warantî.
31 Mîrîrî yai kure'nan usinarî ye'nunpa pe upoitîrîtonon inserîyamî' yarimauya upemonkono pe umenka'san muurukuntîi. Tamî'nawîrî patakon kaisarî to' wîtîto'pe upemonkono pe umo'ka'san era'mai sîrîrî non po —ta'pî Jesusya.

Arawen Ye' Yekare Pî' Esenupanto'
(Mc 13.28-31; Lc 21.29-33)

32 Moropai inî'rî ta'pî Jesusya: —Sîrîrî figo ye' yekare pî' esenupatî. E'mai' pe aarenta. Moropai eepantakasa' ya, aareta. Mîrîrî pî' taaya'nîkon aminke pra kono'pîtî wanî sîrîrî taawonan amîrî'nîkon.
33 Mîrîrî warantî nîrî ekaremekîuya manni' e'kupî era'maya'nîkon yai, Cristo enna'po kupî sîrîrî ka' poi, taaya'nîkon. Mîrîrî warantî aminke pra uui'to' wanî epu'tîya'nîkon.
34 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Sîrîrî ye'ka e'kupî kupî sîrîrî seru'ye' pe pra. Tamî'nawîronkon sîrîrî pankon enenankon sa'manta pepîn sîrîrî e'kupî rawîrî.
35 Tauya sîrîrî, tamî'nawîron ataretî'ka kupî sîrîrî ka' moropai non, pata, tîîse umaimu ataretî'ka pepîn tiwin kin, ipatîkarî aako'mamî —ta'pî Jesusya.

Anî'ya Iweiyu Epu'tî Pepîn
(Mc 13.32-37; Lc 17.26-30,34-36)

36 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Î' pensa moropai î' weiyu yai uuipî inî'rî sîrîrî non pona epu'tîya'nîkon eserîke pra naatîi. Moropai inserîyamî' ka' ponkonya nîrî epu'tî pra man. Moropai uurî, Paapa munmuya epu'tî pepîn. Tîîse uyunya neken iweiyu epu'tî.
37 A'kî, pena Noé nurî'tî wanî yai, awe'kupî'pî warantî, uurî ka' poi iipî'pî sîrîrî non pona enna'poto' wanî pe man.
38 Maasa pra mîrîrî e'kupî rawîrî pemonkonyamî' wanî'pî teserukon yawîrî. To' entamo'ka'pî mararî pra moropai tîwukukon enîrî'pî to'ya. Moropai mîrîrî yai warayo'kon no'pîtapîtî'pî, moropai wîri'sanyamî' etiyomapîtî'pî teserukon yawîrî. Mîrîrî kupî'pî to'ya tîkanau ya' Noé nurî'tî asara'tî pîkîrî, ikupî'pî to'ya.
39 Mîrîrî kupî pî' to' ko'manpîtî'pî maasa pra î' e'kupî epu'tî tîuya'nîkon pra tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî kupî pî' to' ko'mamî tanne, Paapaya pata ma'tînîpî'pî tuna ke. Moropai tamî'nawîrî inkamoro tî'ka'pîiya. Mîrîrî warantî nîrî uurî ka' poinon ii'to' weiyu wanî pe man. Inîmîkî to'ya pra tîîse uuipî.
40 Mîrîrî yai asakî'nankon warayo'kon wanî teesenyaka'makon pî' tînmîri ya'. Tîîse iwanîyakon yarîuya tiwin moropai tiaron e'nîmî.
41 Moropai asakî'ne wîri'sanyamî' wanî teesenyaka'makon pî'. To' esenyaka'ma a'nai ye'pa pî' a' yai. Mîîkîrî wanîyakon yarîuya tiwin moropai tiaron e'nîmî. Mîrîrî warantî awe'kupî pe man.
42 Mîrîrî namai tîwarî panpî' ako'mantî maasa pra î' pensa uurî ayepotorîkon erepanto' weiyu sîrîrî non pona, epu'tîya'nîkon pra naatîi.
43 Maasa esenumenkatî sîrîrî pî': A'kî, manni' wîttî esa'ya sîrîrîpe ama'ye' erepamî epu'tî ya tewî' yama'runpai, mîîkîrîya eerepamî nîmîkî e'painon, tewî' yama'runpaiya namai, innape nai?

44 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon ko'mamî e'pai awanî tîwarî. Maasa pra uurî ka' poinon enna'poto' weiyu sîrîrî non pona epu'tîya'nîkon pra naatîi. Enpen e'tî unîmîkîya'nîkon pra awanîkon tanne, ayeporîuya'nîkon namai —ta'pî Jesusya.

Ipoitîrî Yairon Moropai Yairon Pepîn (Lc 12.41-48)

45 Inî'rî Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —O'non ye'ka mîîkîrî tîkaraiwarî maimu yawîrî tîwe'sen yairon moropai epu'nen? Manni' mîîkîrî ikaraiwarîya tewî' ko'mannî'nen pe itîrî'pî. Moropai tiaronkon teesenyaka'masanon esa' pe itîrî'pî. Moropai to' ya're' ton tîînen pe itîrî'pîiya. Moropai tamî'nawîrî ta'pî tîkaraiwarîya yawîrî iku'nen pe awanî'pî —ta'pîiya.

46 —Taatausinpai pu'kuru mîîkîrî ipoitîrî wanî î' pensa tîkaraiwarî erepanto' weiyu yai, maasa pra î' ta'pî tîkaraiwarîya yawîrî iku'sa' tîuya ye'nen.

47 Yairî tauya sîrîrî apî'nîkon. Mîrîrî warantî tîkaraiwarî nîtîrî'pî ko'mannî'sai'ya ye'nen. Ikaraiwarîya mîîkîrî tîpoitîrî pia inî' panpî' tamî'nawîron temanne tîrî iipia iko'mannî'to'peiya.

48 Tîîse mîrîrî warantî pra ipoitîrî wanî ya imakui'pî pe. Maasa pra taiya: "Ka'ne' pe ukaraiwarî iipî pe pra man", taiya. Tîîwarîrî si'ma eeseurîma.

49 Mîrîrî ye'nen tiaronkon tîkaraiwarî poitîrîtonon tonpayamî' taruma'tî pia'tîiya. To' po'pîtîiya to' ya're' ton tîrîiya pepîn. Moropai mîîkîrîya ta're' yonpa mararî pra, moropai eetîmî mai' enî'nenan pokonpe. Mîrîrî kupîiya maasa pra tîkaraiwarî iipî pra awanî ye'nen ka'ne' pe.

50 Moropai mîrîrî tîpo, tîîko'manse pu'kuru pra ikaraiwarî erepamî. Mararî enpen pra tîîse tîpoitîrî eporîiya.

51 Mîrîrî yai inkupî'pî era'ma tîuya pe, ikaraiwarîya itaruma'tî mararî pra. I'po'pîtîiya, moropai yenumîiya tîmaimu yawîronkon pepîn, seru'ye'kon pata'se' ya', tîmoron epu'to'peiya. Inkamoro seru'ye'kon pokonpe mîîkîrî karau pe man, mararî pra tee tîpa'tîi, ne'ne' pe tîwanî ye'nen —ta'pî Jesusya.

25

Mia' Tamî'nawîronkon Wîri'sanyamî' Yekare

1 Inî'rî Jesusya panton ekaremekî'pî: —Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' wanî pe man, sîrîrî e'marimato' warantî —ta'pîiya. —Mia' tamî'nawîronkon wîri'sanyamî' maasaronkon wanî'pî. Inkamoroya tî'kuma'tukon ton lamparinha yapisî'pî moropai to' wîtî'pî tîwe'marimasen ponaya.

2 Tîîse to' yonpayamî' wanî'pî mia'taikin kaisarî tîwe'ne'nokon. Moropai mia'taikin to' wanî'pî tîwe'ne' pra, epu'nenan pe to' wanî'pî.

3 Mîrîrî ye'nen inkamoro wîri'sanyamî' tîwe'ne'nokonya tî'kuma'tukon paru ton yarî to'ya pra to' wanî'pî itense' ya', maasaron ton.

4 Tîîse tiaronkon epu'nenan wîri'sanyamî'ya tî'kuma'tukon lamparinha paru ton yarî'pî itense' ya' maasaron ton. Inkamoroya tîwe'marimasen iipî nîmîkî'pî.

5 Tîîse tîwe'marimasen erepamî pra aako'mamî'pî. Moropai iwe'nunpai to' ena'pî. Moropai inkamoro we'na'pî ka'ne' pe.

6 To' we'nasa' tanne, anoinna tîwe'marimasen erepamî'pî. Mîîkîrî erepamî ye'nen, to' entaime eta'pî wîri'sanyamî'ya. Ta'pî to'ya: "Tîwe'marimasen erepannî pî' man! Asi'tî iipia ka'ne' pe erepantî", ta'pî to'ya.

7 Mîrîrî taa to'ya pe, inkamoro mia' tamî'nawîronkon maasaronkon
wîri'sanyamî' paka'pî. Moropai inkamoroya tî'kuma'tukon lamparinha yawit-
tanîpî'pî.
8 Tîîse inkamoro mia'taikinankon tîwe'ne'nokonya ta'pî tiaronkon
epu'nenan pî': “Anna kuma'tu paru ton ke anna repatî maasa pra anna
kuma'tu esi'nî'nî pî' man”, ta'pî to'ya.
9 Tîîse inkamoroya yuuku'pî: “Kaane, anna kuma'tu paru man anna pe
neken”. Tîîse ta'pî to'ya to' pî': “A'kuma'tukon paru ton yu'se awanîkon ya,
tîwe'repasanon pia anennatantî”, ta'pî to'ya.
10 Mîrîrî ye'nen inkamoro epu'nenan pepîn tîwe'ne'nokon wîri'sanyamî'
wîtî'pî tî'kuma'tukon paru ton yennai. Maasa inkamoro tîîse poro po
tîwe'marimasen erepamî'pî. Mîrîrî ye'nen mia'taikinankon epu'nenan
wîri'sanyamî' ewomî'pî yarakkîrî tîwe'marimasen festarî pî'. Moropai mîrîrî
tîpo mana'ta yarakkamo'pî to'ya.
11 Tîko'man pe pu'kuru pra, inkamoro wîri'sanyamî' erepamî'pî. Moropai
inkamoro entaimepîtî pia'tî'pî. Ta'pî to'ya: “Anna yepotorî, anna ewonto'pe
mana'ta yarakkanmokakî”, ta'pî to'ya.
12 Tîîse tîwe'marimasenya yuuku'pî. Ta'pîiya: “Anî'kan amîrî'nîkon?
Ayepu'tîuya'nîkon pra wai”, ta'pîiya to' pî'.
13 Moropai Jesusya teeseurîmanto' yaretî'ka'pî see warantî:
—Mîrîrî ye'nen tîwarî panpî' ako'mantî. Maasa pra î' pensa, î' weiyu yai,
erepamî weiyu epu'tîya'nîkon pra naatîi —ta'pî Jesusya.

Eseurîwî'nankon Ipoitîrîtonon (Lc 19.11-27)

14 Inî'rî tiaron panton ekaremekî'pî Jesusya: —Tamî'nawîronkon esa' pe
Paapa ii'to' wanî pe man see warantî. Warayo' tiaron pata pona tuutîsen
wanî'pî. Tuutî rawîrî tîpoitîrîtonon yanno'pîiya moropai tîpata rumaka'pîiya
iko'mannî'to'pe to'ya.
15 Moropai mîîkîrîya tiwin pî' to' tîîse to' nenyaka'ma ton tîniru tîrî'pî
yenyaka'ma to'ya eserîke era'ma tîuya ye'nen. E'mai'non warayo' pia
itîrî'pîiya 5.000 pîrata ena'pî kaisarî. Moropai tiaron pia itîrî'pîiya 2.000
kaisarî, pîrata ena'pî. Moropai tiaron pia itîrî'pîiya 1.000 kaisarî, pîrata ena'pî.
Mîrîrî tîpo mîîkîrî wîtî'pî.
16 Mîîkîrî e'mai'non warayo' 5.000 kaisarî pîrata ena'pî yapisîtîpon epa'ka'pî
yenyaka'mai moropai mîîkîrîya mîrîrî ke tiaron 5.000 kaisarî eporî'pî.
17 Mîrîrî warantî nîrî mîîkîrî 2.000 kaisarî yapisîtîponya yenyaka'ma'pî.
Moropai tiaron eporî'pîiya mîrîrî ke 2.000 kaisarî.
18 Tîîse tiaron warayo' 1.000 kaisarî pîrata ena'pî yapisîtîpon epa'ka'pî.
Moropai a'ta yaka'pîiya non yai. Moropai mîrîrî tîkaraiwarî tîniru yu'na'tî'pîiya
non ya'.
19 Moropai kure'ne tîîko'mamî tîpo, to' karaiwarî enna'po'pî. Moropai
to' nîkupî'pî anepu'pai awanî'pî, to' eesenyaka'ma'pî konekapa kai'ma to'
yarakkîrî.
20 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî e'mai'non 5.000 kaisarî pîrata ena'pî yapisîtîpon
erepamî'pî iipia, moropai 10.000 kaisarî tînirurî'pî rumaka'pîiya. Ta'pîiya:
“Seeni' manni' uupia itîrîya ne'tîkini, 5.000 pîrata ena'pî ke tiaron eporî'pîuya
5.000 kaisarî”, ta'pîiya tîkaraiwarî pî'.
21 Mîîkîrî pî' ta'pî ikaraiwarîya: “Morî pe pu'kuru man, innape
yairî pu'kuru ikonekasa'ya nai”, ta'pîiya. “Mîrîrî ye'nen aapia tu'kan

anko'mannîpî ton tîrîuya, morî pe eesenyaka'masa' ye'nen. Mararon tîrî'pîuya aapia, tîîse morî pe yenyaka'masa'ya nai. Mîrîrî ye'nen asi'kî uyarakkîrî aatausinpapa".

22 Moropai tiaron ipoitîrî 2.000 kaisarî pîrata ena'pî yapisîtîpon erepamî'pî iipia. Moropai ta'pîiya tîkaraiwarî pî': "Uupia 2.000 pîrata ena'pî tîrî'pîya. Mîrîrî ke seeni' eposau'ya sîrîrî inî' panpî' 2.000 kaisarî", ta'pîiya.

23 Mîîkîrî pî' ikaraiwarîya ta'pî: "Morî pe pu'kuru man, upoitîrî", ta'pîiya. "Morî pe mararî untîrî'pî yenyaka'masa'ya nai. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' aapia tu'kan tîrîuya, anko'mannîpî ton. Mîrîrî ye'nen asi'kî uyarakkîrî aatausinpapa", ta'pîiya.

24 Mîrîrî tîpo tiaron ipoitîrî 1.000 kaisarî pîrata ena'pî yapisîtîpon erepamî'pî iipia moropai ta'pîiya: "Ukaraiwarî, ayeseru epu'tî pî' wai, ari'ke' pe awanî. Mararî eesenyaka'ma tanne tu'ke î' eponen pe. Moropai o'non pata î' tîpînse pra miarî imo'kanen amîrî mararî pra.

25 Mîrîrî ye'nen uurî wanî'pî eranne' pe amîrî pî'. Sa'man amîrî. Mîrîrî ye'nen seeni' pîrata ayemanne yu'na'tî'pîuya itî'kauya namai. Mîrîrî mana'pouya sîrîrî aapia yapisî'pîuya warantîrî", ta'pîiya.

26 Mîîkîrî pî' ta'pî ikaraiwarîya: "Amîrî wanî mîrîrî imakui'pî pe, moropai enya'ne pe awanî mîrîrî. Anenyaka'ma pe itîîsa' yenyaka'masa'ya pra awanî. Epu'nen amîrî uyeseru, mararî esenyaka'ma tanne, tu'ke î' eponen pe uurî wanî. Moropai î' tîpînse pra î' mo'kanen pe uurî wanî mararî pra", ta'pîiya.

27 "Tîîse î' wani' awanî ye'nen mîrîrî utînirurî pîrata ena'pî tîrîya pra awanî'pî itewî' ta itaponse' pona? Sîrîrî itîîsa'ya ya enna'posa' yai, inî' panpî' eepansa' tanne eporîuya e'painon" ta'pî ikaraiwarîya.

Mîrîrî taa tîpo tiaronkon tîpoitîrîtonon winîkîi eera'tî'pî moropai ta'pîiya:

28 "Mîîkîrî pia manni' pîrata ena'pî mo'katî. Mîrîrî tîîtî manni' mia' tamî'nawîron pîrata ena'pî yarakkîron pia", ta'pîiya.

29 Tîîse ta'pî to'ya: "Î' ton pe see mîîkîrî mia' tamî'nawîronya inî' panpî' yapisî?" ta'pî to'ya. Moropai to' maimu yuuku'pîiya: "Inna, tauya sîrîrî apî'nîkon. Manni' tu'ke panpî' yapisîtîponya yapisî e'pai awanî sîrîrî tu'ke panpî'. Tîîse anî' wanî ya mararon yarakkîrî, mîrîrî konekasai'ya pra awanî ye'nen iipiapai imo'ka e'pai awanî, î' ton pra awe'to'pe", ta'pîiya.

30 Moropai ta'pîiya: "Tarîpai mîîkîrî enya'ne imakui'pî pe tîwe'sen yenumî e'pai awanî ewaron ta awe'taruma'tîto'pe. Mîîkîrî karau mararî pra miarî teekon tîpa'tîi", ta'pîiya to' pî' —ta'pî Jesusya.

Tiwinano'pî Wei Yainon

31 Jesusya teeseurîmato' yaretî'ka'pî see warantî: —Î' pensa uurî ka' poinon iipî'pî erepamî ya inî'rî, ipîkku pe, rei pe, tamî'nawîronkon upoitîrîtonon inserîyamî' pokonpe uuipî. Uyaponse' pona teereutai uuipî pe man pemonkonyamî' esa' pe.

32 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pata ponkon emurukuntî kupî sîrîrî urawîrî. Uurîya pemonkonyamî' menka pe man, manni' carneiroyamî' era'manenya bodeyamî' menka carneiroyamî' kore'tapai teken to' e'to'pe warantî.

33 To' menkauya yai carneiroyamî' tîrîuya umeruntîri winî. Moropai bodeyamî' tîrîuya kamai' winî to' e'to'pe.

34 Tarîpai mîrîrî yai, uurî, ipîkku ayepurukonya taa kupî sîrîrî inkamoro meruntî winonkon pî': "Asi'tî uupia amîrî'nîkon Paapa nîpîika'tî'san asi'tî.

Aapia'nîkon tîntîrî pe Paapa nîkoneka'pî yapi'tane'tî. Pena sîrîrî koneka'pî Paapaya maasa pata koneka tîuya rawîrî, apata'se'kon ton koneka'pîiya, aapia'nîkon itîrîpa kai'ma.
35 Maasa pra emi'ne wanî tanne uya're' ton tîrî'pîya'nîkon. Moropai tuna aninnîpai wanî tanne uwo'pa'pîya'nîkon. Moropai ayewî'kon ta erepamî'pî, anepu'tîkon pe pra si'ma tîîse uyapisî'pîya'nîkon ayewî'kon ta.
36 Moropai ipon pra uurî wanî'pî tîîse upon ton tîrî'pîya'nîkon. Moropai pri'ya pra wanî tanne upî' eesenyaka'ma'pîkon. Moropai ama'ye'kon atarakkanto' ta wanî tanne, uyera'mapî'se attî'pîkon".
37 Mîrîrî taiya manni' ekaranmapo inkamoro morîkonya. Taa to'ya: "Anna yepotorî, î' pensa see emi'ne awanî tanne, aya're' ton tîrî'pî annaya? Moropai tuna aninnîpai awanî tanne awo'pa'pî annaya?
38 Anna yepotorî, î' pensa see ka'ran pe awanî tanne, anna nepu'tî pe pra awanî tanne, ayapisî'pî annaya anna yewî' ta? Moropai î' pensa ipon pra awanî era'ma'pî annaya apon ton tîrî'pî annaya?" taa to'ya.
39 "Moropai î' pensa see amîrî era'ma'pî annaya pri'ya pra apî' anna esenyaka'mato'pe? Moropai î' pensa ama'ye'kon atarakkanto' yewî' ta awanî tanne ayera'mapî'se anna wîtî'pî?"
40 Mîrîrî yai ayepurukonya yuuku: "Tauya sîrîrî apî'nîkon, mîrîrî kupî'pîya'nîkon manni'kan uya'mi'san pî' moropai uyonpayamî' pî'. Tîîse inkamoro pî' pra ikupî'pîya'nîkon tîîse upî'" taiya.
41 Mîrîrî yai taa ayepurukonya kupî sîrîrî, manni'kan kamai' winonkon pî': "Uupiapai atarimatî amîrî'nîkon Paapa nîtîrî anapi'pai'nîkon pepîn, atîtî itu'se awanî'pîkon apo' ya'. Mîrîrî apo' Paapa nîkupî'pî makui moropai ipemonkonoyamî' itansuriyamî' pata'se' pe. Mîrîrî ya' atîtî", tauya.
42 "Maasa pra emi'ne wanî tanne, uya're' ton tîîsa'ya'nîkon pra naatîi. Moropai tuna aninnîpai wanî tanne uwo'pasa'ya'nîkon pra naatîi.
43 Moropai uyapi'sa'ya'nîkon pra naatîi ayewî'kon ta ka'ran pe wanî ye'nen. Moropai ipon pra e'taruma'tî tanne, upon ton tîîsa'ya'nîkon pra naatîi. Moropai pri'ya pra wanî tanne, moropai ama'ye'kon atarakkanto' ta wanî tanne, uyera'mapî'se attîsa'kon pra naatîi".
44 Mîrîrî pî' ekaranmapo to'ya kupî sîrîrî: "Anna Yepotorî, î' pensa see emi'ne awanî era'ma'pî annaya? Moropai tuna aninnîpai awanî era'ma'pî annaya? Moropai î' pensa anna yewî' ta eerepamî'pî anna nepu'tî pe pra si'ma? Moropai î' pensa ipon pra awanî era'ma'pî annaya? Moropai î' pensa pri'ya pra awanî'pî, î' pensa ama'ye'kon atarakkanto' ta awanî tanne, ayera'mapîtî annaya pra awanî'pî?" taa to'ya.
45 Ayepurukonya yuuku pe man: "Yairî tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî'. Tu'ke ite'ka insanan pemonkonyamî' ipîika'tîpainokon pîika'tîsa'ya'nîkon pra naatîi, nem tiwinan ipîkku pepîn pîika'tîsa'ya'nîkon pra naatîi. Inkamoro pepîn neken tîîse uurî pîika'tîsa'ya'nîkon pepîn mîrîrî".
46 Sîrîrî warantî Jesusya teeseurîmato' yaretî'ka'pî. —Mîrîrî ye'nen insamoro wîtî pe man uupiapai, ipatîkarî to' e'taruma'tîto'pe. Tîîse morîkon wîtî pe man uupia ipatîkarî enen to' ko'mannîto'pe —ta'pî Jesusya.

26

Teserukon Koneka To'ya Jesus Winîkîi
(Mc 14.1-2; Lc 22.1,2; Jo 11.45-53)

1 Sîrîrî warantî pemonkonyamî' yenupa tîpo, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî':

2 —Epu'tî pî' naatî tarîpai asakî'ne wei tîpo entamo'kanto' weiyu wanî, itese' páscoa —ta'pîiya. —Mîrîrî yai uurî, ka' poi iipî'pî rumaka to'ya uyeyatonon pia, pakî'nan pona ipokapî'to'pe to'ya.
3 Mîrîrî tanne teepîremasanon esanon moropai Judeuyamî' ye'mai'norî'san eperepî'pî tepotorîkon Caifás yewî' ta.
4 Inkamoroya ta'pî: —Ama' pe Jesus yapi'pai awanî sîrîrî iwîto'pe, era'ma arinîkonya pra tîîse —ta'pî to'ya.
5 —Tîîse festa weiyu yai, sîrîrî ku'pai pra awanî sîrîrî. Maasa pra mîrîrî yai ikupî'nîkon ya, pemonkonyamî' ekore'ma eserîke man uwinîkîi'nîkon —ta'pî to'ya.

Jesus Karapaima Wîri'ya A'pusin Ke (Mc 14.3-9; Jo 12.1-8)

6 Jesus wanî'pî pemonkonyamî' ko'manto' pata Betânia po leproso itese' paran pî' si'pî Simão yewî' ta.
7 Miarî wîri' erepamî'pî Jesus pia. Mîîkîrî e'rennuku'pî aminke pra iipia. Mîîkîrîya kara' a'pusin yense' ene'sa' wanî'pî tenya', non ka'sa' itese' alabastro. Mîrîrî ya' a'pusin wanî'pî intapîkîrî. Mîrîrî wanî'pî epe'ke pe pu'kuru moropai Jesus entamo'ka tanne, wîri'ya i'kanpîtî'pî ipu'pai pona.
8 Mîrîrî kupî wîri'ya era'ma tîuya'nîkon pe, Jesus nenupa'san ekore'ma'pî ipî'. Moropai mîîkîrî ekaranmapo'pî to'ya: —Î' ton pe see mîrîrî a'pusin kanpîtîya mîrîrî, î' pe pra rî?
9 Mîîkîrî wîri' pî' ta'pî to'ya: —Mîrîrî i'kanpîtîya manni' a'pusin, mîrîrî ke awe'repa e'painon se' tapairî tîma'tînî'se pra. Tîniru yapisîya e'painon mararî pra, moropai mîrîrî ke tîwe'taruma'tîsanon pîika'tî e'painon —ta'pî to'ya.
10 Tîîse mîrîrî taa to'ya epu'tî'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya to' pî': —Î' wani' wanî ye'nen yairî ma're wîri' kupî yu'se awanîkon mîrîrî? Mîrîrî ikupîiya manni' wanî mîrîrî morî pe pu'kuru uurî ton pe —ta'pîiya.
11 —Î' ton pînon sa'ne wanî mîrîrî wei kaisarî aapia'nîkon. ⌞Inkamoro anpîika'tîpai awanîkon ya, morî tîrîya'nîkon e'painon.⌟ Tîîse uurî kaane, aapia'nîkon uuko'mamî pepîn.
12 Mîrîrî iku'sai'ya manni' wanî mîrîrî Judeuyamî'ya isa'manta'pî karapaima manni' warantî. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Ukarapaimasai'ya mîrîrî uusa'mantasa' yu'na'tî to'ya rawîrî.
13 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. O'non pata Paapa maimu ekaremekî to'ya eseta ya mîserî wîri' nîkupî'pî nîrî yekare eseta. Moropai mîîkîrî pî' to' enpenata —ta'pî Jesusya.

Judasya Jesus Ekaremekî Iteyatonon Pî' (Mc 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Mîrîrî tîpo asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon Jesus nenupa'san yonpa wîtî'pî itese' Judas Iscariotes eseurîmai teepîremasanon esanon yarakkîrî.
15 Moropai mîîkîrîya ta'pî to' pî': —Î' warapo kaisarî uye'maya e'painon aapia'nîkon Jesus rumakauya ya? —ta'pîiya. Teepîremasanon esanonya ta'pî: —30 prata ena'pî kaisarî aye'ma annaya —ta'pî to'ya. Moropai mîrîrî tîrî'pî to'ya iipia.
16 Mîrîrî patapai î' kai'ma Jesus yapisî tîuya ama' pe yuwa'pî Judasya inkamoro pia irumakapa.

Jesus Entamo'ka Entamo'kanto' Itese' Páscoa Pî' (Mc 14.12-21; Lc 22.7-14,21-23; Jo 13.21-30)

17 E'mai'non wei yai, isa'moto' ton pîn trigo puusa' yaku tîuya'nîkon rawîrî, Jesus nenupa'san erepamî'pî iipia ekaranmapoi. —O'non pata see entamo'kanto' páscoa koneka annaya e'painon? —ta'pî to'ya.

18 Jesusya inkamoro maimu yuuku'pî moropai ta'pîiya: —Atîtî cidade pona. Miarî eerepansa'kon pe, warayo' wîttî esa' mîwatîi. Moropai makatîi ipî': "Uyenupanenkonya anna yarimasa' sîrîrî upata'se' ton yu'se wai ayewî' ta, moro unenupa'san yarakkîrî entamo'kato'pe páscoa pî', maasa pra uweiyu eseposa' man, taa pî' uyenupanenkon man", makatîi —ta'pîiya.

19 Moropai inenupa'sanya tîwentamo'kato'kon ton koneka'pî miarî ta'pî Jesusya yawîrî. Páscoa koneka'pî to'ya.

20 Moropai pata ewaronpamî pe, Jesus moropai inenupa'san ereuta'pî mesa pona tîwentamo'kakonpa kai'ma.

21 Mîrîrî pe rî tîwentamo'kakon ye'ka pe, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Yairî tauya sîrîrî apî'nîkon. Amîrî'nîkon kore'tawonya uyekaremekî pe man uyeyatonon pî'.

22 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, inenupa'san ena'pî yairî ma're mararî pra. Mîrîrî ye'nen tîîwarîrî'nîkon to' esekaranmapopîtî'pî tiwin pî'. Moropai ta'pî to'ya Jesus pî': —Uurîya mîrîrî kupî pepîn e'painon? Innape nai? —ta'pî to'ya.

23 Tîîse Jesusya yuuku'pî. Ta'pîiya: —Tiwinan ayonpakon uyarakkîrî tiwinan pratopon yanîiya, manni'ya uyekaremekî kupî sîrîrî uyeyatonon pî', mîîkîrî uyarakkîrî tekkari yonpaiya manni'ya.

24 Mîrîrî warantî uurî, ka' poi iipî'pî sa'manta e'pai awanî sîrîrî. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî. Tîîse aka mîîkîrî uurî ka' poi iipî'pî rumakatîpon uyeyatonon yenya'. Mîîkîrî sa'ne yenposa' isanya pra awanî ya, morî pe panpî' awanî e'painon. Maasa pra awe'taruma'tî pepîn e'painon.

25 Mîrîrî taiya ye'nen mîîkîrî Judasya Jesus ekaranmapo'pî: —Yai pra uurî pî' taaya, uyenupanen, innape nai? —Amîrî pe awanî ye'nen taaya mîrîrî —ta'pî Jesusya Judas pî'.

Jesus Eseurîma Tîmînî Pî' (Mc 14.22-26; Lc 22.15-20; 1Co 11.23-25)

26 Tîwentamo'kakon ye'ka pe, Jesusya trigo puusa' yapisî'pî tenya' moropai eepîrema'pî. Ta'pîiya: —Morî pu'kuru amîrî, uyun. Anna yuu ton tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî tîpo ipîrikkapîtî'pîiya. Moropai itîrî'pîiya to' kaisarî. Itîrî tîuya pe ta'pîiya: —Maa, sîrîrî yapi'tî. Moropai ya'tî, maasa pra sîrîrî wanî upun pe.

27 Moropai mîrîrî tîpo uva yekku yense' pisa yapisî'pîiya. Moropai eepîrema'pî. —Morî pu'kuru amîrî, uyun. Anna wuku ton tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî tîpo itîrî'pîiya to' kaisarî. Ta'pîiya to' pî': —Sîrîrî enî'tî tamî'nawîrî si'ma. Moropai tamî'nawîronkonya enîrî'pî.

28 Jesusya ta'pî: —Sîrîrî wanî sîrîrî umînî. Tu'kankon nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe i'kamouya kupî sîrîrî. Mîrîrî wenai Paapaya tu'kankon nîkupî'pî kupî e'painon tîîwanmîra, ekaremekî'pî tîuya yawîrî —ta'pîiya.

29 —Tauya sîrîrî apî'nîkon. Inî'rî uva yekku enîrîuya pepîn kupî sîrîrî apokonpe'nîkon tamî'nawîron esa' pe tîwanî Paapaya yenpo pîkîrî. Mîrîrî yai amenan uva yekku enîrîuya apokonpe'nîkon inî'rî —ta'pîiya.

30 Mîrîrî tîpo to' eserenka'pî Paapa yapurî pe. Moropai to' wîtî'pî Oliveira ye'ka kîrî pona.

Jesusya Pedro Panama
(Mc 14.27-31; Lc 22.31-34; Jo 13.36-38)

31 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Sîrîrîpe ewaron ya, eranne' pe awanîkon
wenai, tamî'nawîrî eepekon pe naatîi. Moropai urumakaya'nîkon pe naatîi,
Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî. Pena Paapaya ta'pî:
“Carneiroyamî' era'manen wîuya yai,
inera'makon carneiroyamî' e'paraipîka kupî sîrîrî,” *Zc 13.7*
ta'pî Paapaya pena. Tîpî' Jesus eseurîma'pî.
32 —Tîîse uusa'manta tîpo, Paapaya u'mî'sa'kasa' yai, arawîrî'nîkon uutî Galiléia
pona —ta'pî Jesusya to' pî'.
33 Mîrîrî taa Jesusya yuuku'pî Pedroya: —Tamî'nawîronkonya arumaka
e'painon eranne' pe tîwanîkon wenai, tîîse uurîya arumaka pepîn, Uyepotorî.
Tîîse tiaronkonya neken ikupî.
34 Tîîse Jesusya ta'pî ipî': —Kaane Pedro, ayenku'tîuya pepîn. Sîrîrîpe
ewaron ya, maasa e'mai' pe kariwana yunkon etun rawîrî taaya pe nai.
Ayekaranmapo to'ya ya, seurîwî'ne ite'ka “unepu'tî pepîn”, taaya pe nai —
ta'pî Jesusya.
35 Tîîse Pedroya yuuku'pî: —Unepu'tî pepîn mîîkîrî Jesus tauya pepîn. Awî
to'ya ya, uurî nîrî tîwî uwî to'ya —ta'pîiya.
Moropai tamî'nawîronkonya nîrî mîrîrî warantî ta'pî Jesus pî'.

Jesus Epîrema Tîpemonkonoyamî' Wetun Tanne
(Mc 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Moropai Jesus wîtî'pî inenupa'san pokonpe. Eewomî'pî jardim itese'
Getsêmani ya' moropai ta'pîiya: —Maasa tarî e'tî, epîremai uutî tanne sinpata
—ta'pîiya tînenupa'san pî'.
37 Mîîkîrîya Pedro yarî'pî moropai Zebedeu munkîyamî' yarî'pî takon
yarakkîrî. Mîrîrî yai Jesus esewankono'ma'pî mararî pra. Ipîra yairî ma're
awanî'pî.
38 Moropai ta'pîiya: —Esewankono'mato'ya uyewan yannî'sa' man. Mîrîrîya
uwî pe man —ta'pîiya. —Maasa tarî e'tî tîwarî panpî' e'tî unîmîkî pî' ako'mantî.
39 Inkamoro piapai mîîkîrî atarima'pî mararî. Moropai non ekaya tenpata
enu'tî'pîiya, eepîrema'pî. Ta'pîiya: —Uyun, tamî'nawîron kupîya e'painon.
Upîika'tîkî e'taruma'tî namai. Tîîse itu'se wanî yawîrî kî'kupîi. Itu'se awanî
yawîrî neken iku'kî —ta'pîiya Paapa pî'.
40 Moropai awenna'po'pî inkamoro eseurîwî'nankon pia. Inkamoro
tînenupa'san wetun tanne, to' eporî'pîiya. Moropai ta'pîiya Pedro pî': —
Awetunkon mîrîrî tîwarî aako'mamîkon eserîke pra naatî? Mararî rî tiwin
hora kaisarî aako'mamîkon eserîke pra naatî? —ta'pîiya.
41 —Tîwarî ako'mantî moropai epîrematî. Paapa yarakkîrî eseurîmatî,
makuiya imakui'pî kupîya'nîkon emapu'tî namai. Ayewankon ya' Paapa
maimu yawîrî iko'manpai awanîkon. Tîîse ikupîya'nîkon eserîke pra awanîkon
a'tu'mîra awanîkon ye'nen.
42 Moropai inî'rî itakon ite'ka pe, attî'pî epîremai, Paapa yarakkîrî eseurîmai.
Ta'pîiya: —Paapa, e'taruma'tî namai upîika'tîkî. Tîîse mîrîrî yu'se pra awanî
ya, î' itu'se awanî manni' yawîrî iku'kî —ta'pîiya.
43 Mîîkîrîya tîwenna'posa' pe, inî'rî to' wetun tanne to' eporî'pî. Maasa pra
mararî pra iwe'nunpai to' wanî'pî mîîto'pe. Mararî ipokonpe to' wanî eserîke
pra.

44 Iteseurîno ite'ka pe, Jesus wîtî'pî to' piapai epîremai. Moropai e'mai' pe
teepîrema'pî warantî ta'pîiya.
45 Moropai awenna'po'pî inî'rî to' pia. Inkamoro ekaranmapo'pîiya: —
Sîrîrî tîpose awetunkon ko'mannîpî mîrîrî? Aasîrî man, aase'nîkon, wîtî'nîkon.
Sîrîrî pu'kuru uurî, ka' poi iipî'pî rumakato' to'ya weiyu eseponî pî' man
imakui'san yenya'.
46 E'mî'sa'katî aase'nîkon wîtîn. A'kî, mîîkîrî warayo' iipî era'matî uyey-
atonon pia utîrî ton —ta'pî Jesusya.

Jesus Yapisî To'ya
(Mc 14.43-50; Lc 22.47-53; Jo 18.3-12)

47 Jesus eseurîma tanne, tiwinan inenupa'san yonpa, Judas, erepamî'pî.
Teepîremasanon esanonkon moropai Judeuyamî' panamanenan narima'san
erepamî'pî ipokonpe. Arinîke pemonkonyamî' erepamî'pî tetawaraikon,
moropai tîtaikapukon yarakkîrî.
48 Mîîkîrî Judasya taasa' wanî'pî inkamoro Jesus yeyatonon pî'. Manni'
warayo' yu'nauya era'maya'nîkon ya, mîîkîrî anapisîkon ton. Mapi'tîi taa-
sai'ya wanî'pî.
49 Moropai teerepamî pe, Judas wîtî'pî Jesus pia. Moropai ta'pîiya:
—Uyenupanen, tîwanmîn wanî mîîtî aapia —taa ye'ka pe, Jesus yu'na'pîiya
itenpata yai.
50 Jesusya imaimu yuuku'pî. Ta'pî Jesusya: —Uyonpa, î' anku'pai awanî
ya uyarakkîrî iku'kî ka'ne' pe. Moropai Judas ponkon pe iipî'sanya Jesus
yapisî'pî.
51 Mîrîrî kupî to'ya era'ma tîuya'nîkon pe, Jesus nenupa'san yonpaya
tetawarai mo'ka'pî. Moropai teepîremasanon esanon yepotorî poitîrî pana
ya'tî'pîiya.
52 Tîîse Jesusya ta'pî: —Kaane, mîrîrî warantî pra, ayetawarai yeka'makî
iwon ya'. Maasa pra etawara ke epîpainon wanî ya, mîîkîrî sa'manta e'pai
awanî etawara kamo pe —ta'pî Jesusya.
53 —Uyun pî' upîika'tînenkon ton esatîuya ya, yarimaiya pra awanî kai'ma
eesenumenkakon mîrîrî? To' esatîuya e'painon ipî'. Moropai ka'ne' pe
arinîkon inserîyamî' yarima uyunya e'painon.
54 Tîîse esatîuya e'pai pra awanî. Maasa pra sîrîrî warantî awe'kupî pe man
kai'ma, Paapa maimu e'menukasa' ye'nen. Mîrîrî e'kupî pe man taasai'ya
yawîrî.
55 Moropai Jesusya ta'pî inkamoro pemonkonyamî' pî': —Uyapi'se
aai'sa'kon sîrîrî akasuparaikon moropai akaitapukon yarakkîrî, manni'
pemonkon wîîtîpon yapisî to'ya warantî. Teuren wei kaisarî akore'ta'nîkon
wanî tanne, ayenupakon pî' epîremanto' yewî' ta, mîrîrî ku'sa'ya'nîkon pra
naatîi uyapisîkonpa.
56 Tîîse tamî'nawîrî sîrîrî e'kupî sîrîrî maasa pra penaronkon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'sanya imenuka'pî yawîrî.
Mîrîrî taa Jesusya pe, inenupa'sanya Jesus rumaka'pî moropai iipiapai to'
wîtî'pî. To' epe'pî.

Jesus Yarî Surarayamî'ya

Teepîremasanon Esanon Rawîrî
(Mc 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jo 18.12-14,19-24)

57 Inkamoro Jesus yapisîtîponkonya yarî'pî teepîremasanon esanon yepotorî
Caifás pia. Miarî to' epere'sa' wanî'pî. Moisés nurî'tî yenupato' pî' yenu-
patonkon moropai Judeuyamî' panamanenan inkamoro epere'sa' wanî'pî
moro.
58 Tîîse Pedro wîtî'pî aminke Jesus pî' to' ye'ma'pî pî'. Teepîremasanon
esanon yepotorî yewî' eporî tîuya pîkîrî. Mîîkîrî e'nîmî'pî poro po surarayamî'
pokonpe miarî si'ma î' kupî to'ya era'mapa kai'ma.
59 Imakui'pî pe Jesus winîkîi teeseurîmasen ton pemonkon yuwa'pî
teepîremasanon esanonya, moropai tamî'nawîronkon ipîkkukon Judeuyamî'
yepotorîtononya. Innape Jesus nîkupî'pî ekaremekî to'ya ya, iwîkonpa kai'ma
yuwa'pî to'ya.
60 Tîîse mîrîrî warantî to' eseurîma pra awanî'pî Jesus winîkîi. Teuren
arinîkon eseurîma'pî seru' pe iwinîkîi. Tîîse asakî'nankonya î' ta'pî Jesusya
ekaremekî tu'ka'pî.
61 Moropai ta'pî to'ya: —See warantî ta'pîiya epîremanto' yewî' pî': "Seeni'
epîremanto' yewî' koneka'pî pemonkonyamî'ya. Tîîse yarankauya kupî
sîrîrî. Moropai i'mî'sa'kauya inî'rî eseurîwî'ne wei tîpo", ta'pîiya —ta'pî to'ya
teepîremasanon esanon pî'.
62 Mîrîrî ya, Jesus eseurîmasa' eta tîuya pe, teepîremasanon esanon yepotorî
e'mî'sa'ka'pî. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiya: —A'kî imakui'pî pe insanan
warayo'kon eseurîman pî' man apî', î' kai'ma awanî pe nan? —ta'pîiya.
63 Tîîse Jesus wanî'pî moo î' taiya pra. Inî'rî teepîremasanon esanon yepo-
torîya Jesus ekaranmapo'pî: —Inna, Paapa ka' pon ese' pî' taaya yu'se wanî
sîrîrî. Amîrî Paapa nîmenka'pî Cristo, Paapa munmu amîrî?
64 Jesusya yuuku'pî: —Inna, amîrîya taa mîrîrî. Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon,
maasa amîrî'nîkonya uurî ka' poi iipî'pî ereutasa' era'ma kupî sîrîrî Paapa
meruntîri winî. Î' pensa sîrîrî non pona uuipî yai, katupuru po autî
era'maya'nîkon kupî sîrîrî.
65 Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya pe, teepîremasanon esanon yepotorî
ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen tîpon karaka'pîiya teesewankono'masa'
warantî tîwe'ku'se. Moropai ta'pîiya: —Innape man. Paapa pe e'ku'nî pî' man.
Inî'rî anî' yuwapai pra man iteseru pî' teeseurîmasen ton. Maasa pra aasîrî
imakui'pî pe eseurîman pî' man Paapa winîkîi. Eeseurîma eta pî' naatîi.
66 Î' ye'ka pe mîserî ku'pai nai? —ta'pîiya to' pî'. Yuuku'pî to'ya: —Iwîpai
awanî mîrîrî, enen awanî e'pai pra man —ta'pî to'ya.
67 Moropai mîrîrî taa tîpo, tiaronkonya tetakukon yenumî'pî itenpata pona.
Moropai ipa'tîpîtî'pî to'ya.
68 Ipa'tîpîtî ye'ka pe ta'pî to'ya: —Anî'ya apa'tîsa' pe awanî epu'kî, innape
Paapa nîmenka'pî pe awanî ya —ta'pî to'ya ipî'.

Jesus Pî' Unepu'tî Pepîn Taa Pedroya
(Mc 14.66-72; Lc 22.56-62; Jo 18.15-18,25-27)

69 Mîrîrî tanne Pedro ereutasa' wanî'pî poro po wîttî iwa'to' pona. Moro
tîîse teepîremasanon esanon poitîrîpa' iipî'pî iipia. Moropai ta'pîiya ipî': —Amîrî
nîrî wanî'pî mîîkîrî Jesus Nazaré poinon yarakkîrî?
70 Tîîse Pedroya iwapu'tî'pî tamî'nawîronkon rawîrî si'ma. Ta'pîiya: —Anî' pî'
eeseurîmakon epu'tîuya pra wai.

71 Moropai Pedro mo'ta'pî wîttî iwa'to' mana'ta pia. Inî'rî tiaron to' poitîrîpa'ya era'ma'pî moropai ta'pîiya moro tîwe'sanon pî', warayo'kon pî': —Mîîkîrî wanî'pî Jesus Nazaré pon yarakkîrî —ta'pîiya.
72 Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî itakon te'ka pe: —Unepu'tî pepîn mîîkîrî. Useruku pepîn sîrîrî, Paapaya uyera'ma pî' man. Seru'ye' pe pra wanî.
73 Mararî tîîko'mamîkon tîpo, moro tîwe'sanon e'rennuku'pî inî'rî Pedro pia. Moropai ta'pî to'ya: —Maasa pra eeseurîmato'ya mîîkîrî yonpa pe awanî ekaremekî, iwarantî eeseurîma ye'nen.
74 Mîrîrî pî' ta'pî Pedroya: —Seru' pe pra tauya sîrîrî, unepu'tî pepîn mîîkîrî warayo'. Seru' pe eseurîma ya, Paapaya utaruma'tî e'painon.
Mîrîrî taiya tanne, kariwana yunkon e'na'pî.
75 Moropai Pedro enpenata'pî î' kai'ma ta'pî Jesusya pî'. Maasa pra ta'pîiya: —E'mai' pe kariwana yunkon etun rawîrî, unepu'tî pepîn mîîkîrî, taaya kupî sîrîrî eseurîwî'ne ite'ka —ta'pîiya ipî'.
Mîrîrî tîpo Pedro epa'ka'pî miarî pai. Mararî pra tîkarau ye'ka pe attî'pî.

27

Jesus Yarî To'ya Pilatos Pia
(Mc 15.1; Lc 23.1-2; Jo 18.28-32)

1 Pata erenmapî pe, tamî'nawîronkon teepîremasanon esanon, moropai Judeuyamî' panamanenan emurukuntî'pî. Î' kai'ma Jesus kupî tîuya'nîkon pî' eseurîmai iwîkonpa.
2 Moropai inkamoroya surarayamî' yaipontî'pî Jesus yaironpîtîto'pe to'ya. Moropai mîîkîrî rumaka'pî to'ya pata esa' Pilatos pia.

Iteyatonon Pia Jesus Rumakatîpon Judas Sa'manta
(At 1.16-19)

3 Mîrîrî warantî Jesus wîî to'ya epu'tî tîuya pe, Judas, Jesus rumakatîpon esewankono'ma'pî mararî pra. Moropai mîrîrî wenai Jesus rumaka'pî tîuya iteyatonon pia yepe'pî tîniru 30 prata ena'pî tînapisî'pî mana'po'pî teepîremasanon esanon pia moropai Judeuyamî' panamanenan pia.
4 Ta'pîiya: —Kure'ne imakui'pî ku'sau'ya sîrîrî. Maasa pra î' konekatîpon pepîn warayo' tîrumakai aasa'mantato'pe —ta'pî Judasya to' pî'.
Imaimu yuuku'pî to'ya: —Î' wani' kin nai, î' ton pra man anna yarakkîrî. Tîîse amîrî yarakkîrî neken.
5 Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Judasya tîniru papo'pî epîremanto' yewî' ta, moropai eepa'ka'pî. Moropai attî'pî, mîîkîrî e'mutunuku'pî moropai aasa'manta'pî.
6 Mîrîrî tîniru yapisî'pî teepîremasanon esanonya moropai mîrîrî pî' ta'pî to'ya: —Sîrîrî tîniru wanî pepîn morî pe, uurî'nîkonya itîrî ya epîremanto' yewî' pratarî kore'ta. Maasa pra sîrîrî wanî tîîsa'mantasen yepe'pî pe itîîsa' —ta'pî to'ya.
7 Tamî'nawîrî mîrîrî pî' teeseurîmakon tîpo mîrîrî tîniru ke tiwin pata yenna'pî to'ya, kamote ka'nen pata'se'. Mîrîrî pata ya' ka'ranyamî' sa'mantasa' yu'na'tîto' ton yenna'pî to'ya.
8 Mîrîrî ye'nen mîrîrî pata to' nenna'pî esatî to'ya sîrîrî tîpose mîn pata'se' kai'ma. Maasa pra anî' sa'mantato' wenai yenna'pî to'ya.
9 Sîrîrî warantî penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta Jeremias nurî'tîya taasa' yawîrî awe'kupî'pî.

Inkamoroya tînîru yapisî'pî 30 prata ena'pî kaisarî. Mîrîrî warapo aye'ma
annaya ta'pî Judeuyamî'ya yawîrî.
10 Moropai mîrîrî ke pata yenna'pî to'ya, kamote ka'nen pata'se'. Î' kai'ma
ta'pî Uyepotorîya yawîrî iku'to'peuya *Zc 11.12,13; Jr 19.1-13, 32.6-9*
ta'pî profeta Jeremias nurî'tîya.

Jesus Wanî Pilatos Rawîrî
(Mc 15.2-5; Lc 23.3-5; Jo 18.33-38)

11 Mîrîrî tanne, pata esa' Pilatos rawîrî Jesus wanî yai, Pilatosya ekaran-
mapo'pî. Ta'pîiya: —Amîrî, mîîkîrî Judeuyamî' esa' pe tîwe'sen? —ta'pîiya. —
Inna, amîrîya taa mîrîrî —ta'pî Jesusya.
12 Tîîse inkamoro teepîremasanon esanon, moropai Judeuyamî' panamane-
nan maimu yuuku Jesusya pra awanî'pî.
13 Moropai Pilatosya ta'pî: —To' maimu yuukuya pepîn. "Mararon pepîn
imakui'pî ku'sai'ya", taa pî' to' man apî'. Mîrîrî etaya pra nan?
14 Tîîse Jesus eseurîma pra awanî'pî. Moropai mîrîrî pî' pata esa' Pilatos
wanî'pî mararî pra teesenumenkai ipî'.

Jesus Rumaka To'ya Î' Ku'to'pe To'ya
(Mc 15.6-15; Lc 23.13-25; Jo 18.39-19.16)

15 Pilatosya festa, itese' Páscoa kaisarî, tînarakkamo'pî rumaka e'pîtî'pî
atarakkannîto' tapai. Manni' pemonkonyamî' nesatî'pî teseru ya', mîîkîrî
rumakaiya.
16 Mîrîrî yai atarakkannîto' ta, tiwin warayo' wanî'pî tamî'nawîronkon
nepu'tî Barrabás.
17 Mîrîrî yai arinîkon pemonkonyamî' emurukuntî'san ekaranmapo'pî
mîîkîrî pata esa' Pilatosya. —Anî' rumakauya yu'se naatî, Jesus Paapa
nîmenka'pî, Barrabás ka'rî? —ta'pîiya.
18 Ipî' tîkinmukon ye'nen, Jesus ene'sa' to'ya epu'tî'pî Pilatosya.
19 Moropai ipîkku pe tîwe'to' yaponse' pona Pilatos ereutasa' tanne, ino'pîya
tîmaimu yarima'pî taato' see warantî: —Mîîkîrî warayo' winîkîi î' kî'kupîi,
maasa pra morî pu'kuru mîîkîrî, î' kupîtîpon pepîn. Maasa pra sîrîrîpe uwe'ne'
e'taruma'tî pî' wai mararî pra, mîîkîrî wenai —taasai'ya wanî'pî.
20 Tîîse teepîremasanon esanonya ta'pî moropai Judeuyamî' panamane-
nanya tamî'nawîronkon pî': —Barrabás rumakaya yu'se anna man ka'tî ipî'
—ta'pî to'ya. —Moropai Jesus wîî me'poto'peiya —ta'pî to'ya.
21 Inî'rî pata esa'ya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ekaranmapo'pî: —
O'non ye'ka rumakauya yu'se naatî? Yuuku'pî to'ya: —Barrabás rumakakî
—kai'ma imaimu yuuku'pî to'ya.
22 Inî'rî Pilatosya ta'pî to' pî': —Moriya î' kin kupîuya e'painon mîserî Jesus
manni' Cristo tesa'sen yarakkîrî? —Pakî'nan pona ipokapîtî me'pokî —ta'pî
tamî'nawîronkonya Pilatos pî'.
23 Pilatosya ta'pî inî'rî to' pî': —Î' kin imakui'pî inkupî'pî moro nai mîîto'pe?
—taiya ye'nen, tamî'nawîronkon entaimepîtî'pî —Pakî'nan pona ipokapîtî
me'pokî —ta'pî to'ya ipî'.
24 Mîrîrî warantî î' koneka tîuya eserîke pra tîwanî Jesus yarakkîrî epu'tî'pî
Pilatosya. Moropai Pilatosya tîpî' pemonkonyamî' ekore'ma epu'tî'pî. Mîrîrî
ye'nen tuna enepî me'po'pîiya. Moropai mîrîrî ke tenya rona'pîiya, î' ton pra
tîwanî ekaremekîpa mîîkîrî yarakkîrî, arinîkon pemonkonyamî' rawîrî si'ma.

Moropai ta'pîiya: —Uurî wanî pepîn mîserî warayo' sa'mantanto' esa' pe. Tîîse amîrî'nîkonya ikupî sîrîrî —ta'pîiya.

25 Moropai tamî'nawîronkonya yuuku'pî: —Mîîkîrî sa'mantato' wenai, tîwî anna pona e'taruma'tînto' nenai, moropai anna munkîyamî' pona eena —ta'pî to'ya.

26 Mîrîrî taasa' to'ya pe, Pilatosya Barrabás rumaka'pî atarakkannîto' tapai. Tîîse Jesus po'pî'to'pe to'ya ta'pî Pilatosya pemonkon po'pî'to' ke, moropai irumaka'pîiya pakî'nan pona ipokapî'to'pe to'ya.

Surarayamî' Wo'ma'ta Jesus Pî'
(Mc 15.16-20; Jo 19.2-3)

27 Moropai surarayamî'ya Jesus yarî'pî pata esa' Pilatos yewî' ta. Moropai tamî'nawîronkon surarayamî' emurukuntî'pî iwoi.

28 Inkamoroya Jesus pon mo'ka'pî ipokon moropai ipata'pî ya' tiaron ta'sankon suuyu yeka'ma'pî to'ya, ipon ton.

29 Moropai Jesus yarakko ton koneka'pî to'ya mî'nî ye' ke rei yarakko, coroa warantî. Ipî' tîwo'ma'takon ye'nen, rei pe ikupî'pî to'ya. Moropai rei me'sipu ye'ka tîrî'pî to'ya itenya' meruntî winî. Mîrîrîkon tîrî tîpo, to' e'sekunka'pî irawîrî. Moropai inkamoro wo'ma'ta pia'tî'pî ipî'. Ta'pî to'ya: —Anna yepuru pe awanî, Jesus. Amîrî wanî Judeuyamî' esa' pe pu'kuru awanî rei pe —ta'pî to'ya.

30 Mîrîrî taa ye'ka pe, ipona tetakukon yenumî'pî to'ya. Moropai manni' me'sipu mo'ka'pî to'ya, moropai mîrîrî ke ipa'tîpîtî'pî to'ya ipu'pai pona.

31 Ipî' tîwo'ma'takon tîpo, ipon tîneka'ma'pîkon suuyu mo'ka'pî to'ya. Moropai ipon pu'kuru tîmo'ka'pîkon yeka'ma'pî to'ya inî'rî. Mîrîrî tîpo Jesus yarî'pî to'ya pakî'nan pona ipokapî'se.

Jesus Pokapîtî To'ya Pakî'nan Pona
(Mc 15.21-32; Lc 23.26-43; Jo 19.17-27)

32 Miarî pai teepa'kakon pe, warayo' eporî'pî to'ya Simão itese', Cirene cidaderî pon. Moropai mîîkîrî pî' ta'pî to'ya pakî'nan yaato'peiya mîrîrî Jesus narî.

33 Moropai to' erepamî'pî pata'se' itese' Gólgota. Mîrîrî Gólgota, pemonkon pu'pai rî'pî yepin, taato' mîrîrî.

34 Miarî Jesus wuku ton tîrî'pî to'ya, vinho yai'mesa' mai' ke enî'to'peiya kai'ma. Tîîse yonpasa' tîuya pe, itu'se pra Jesus wanî'pî.

35 Miarî ipokapîtî'pî to'ya. Moropai Jesus pon pantakapîtîkonpa kai'ma tî' more'san pî' to' su'mina'pî. Anî' pia tî' ena epu'tî'nîkonpa.

36 Mîrîrî tîpo to' ereuta'pî, moropai inkamoroya Jesus koneka'pî miarîpai anî'ya imo'ka namai.

37 Inkamoroya Jesus pu'pai yepoi imenuka'pî î' wani' awanî ye'nen ipokapîtî tîuya'nîkon kai'ma. Taato' see warantî:

MÎSERÎ JUDEUYAMÎ' ESA' REI

kai'ma imenuka'pî to'ya.

38 Moropai Jesus pokonpe asakî'ne ama'ye'kon pokapîtî'pî to'ya iratai winî, tiwin meruntî winî moropai tiwin kamai' winî.

39 E'ma taawîrî tuutîsanon wo'ma'ta'pî ipî' tuutîkon kaisarî.

40 —Taapîtî'pîya: "Epîremanto' yewî' yarankauya tamî'nawîrî. Moropai mîrîrî pîmî'sa'kauya seurîwî'ne wei tîîse", ta'pîya. Innape see Paapa munmu pe awanî ya, maasa kin see autîkî pakî'nan poi. Aawarîrî e'pîika'tîkî —ta'pî to'ya.

41 Teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon moropai Judeuyamî' panamanenan pokonpe si'ma to' wo'ma'ta'pî Jesus pî'.
42 Ta'pî to'ya: —Tiaronkon pîika'tîpîtî'pîya tîîse î' wani' awanî ye'nen aawarîrî awe'pîika'tî pepîn! Moriya Judeuyamî' esa' pe awanî pepîn mîrîrî. Seru'ye' pe awanî. Maasa see autîkî mîrîrî pakî'nan poi, innape awautîsa' era'ma annaya ya, innape akupî annaya —ta'pî to'ya ipî'.
43 —Pena "Paapa narima'pî uurî", taapîtî'pîiya, innape Paapaya ipîika'tî tîku'se. Moropai "Paapa munmu uurî", ta'pîiya. Maasa kin see, Paapa munmu pe awanî ya, tîwî Paapaya ipîika'tî sîrîrîpe, era'mato'pe annaya —ta'pî to'ya.
44 Moropai mîrîrî warantî inkamoro ama'ye'kon Jesus ratai winî ipokapî'sa'kon wo'ma'ta'pî nîrî Jesus pî'.

Jesus Sa'manta
(Mc 15.33-41; Lc 23.44-49; Jo 19.28-30)

45 Mîrîrî tîpo ineka'ta pairî wei tîîse, pata ewaronpamî'pî. Tamî'nawîrî pata wanî'pî ewaron pe, 3 horas kaisarî aako'mamî'pî ewaron pe.
46 Moropai ko'mamîiya 3 horas tîîse, Jesus entaime'pî meruntî ke:

—Eloi, Eloi lamá sabactâni? —ta'pîiya tîmaimu ta. Paapa, uyun, î' wani' awanî ye'nen urumaka pî' nan? taato' mîrîrî umaimukon ta.
47 Mîrîrî taa Jesusya eta'pî tiaronkon pemonkonyamî'ya. Moropai ta'pî to'ya: —A'kî, Elias, taiya —kai'ma to' esenumenka'pî tîîse yairî pra etasa' to'ya wanî'pî.
48 Ka'ne' pe tiwin yonpa eka'tumî'pî tuna yu'nanen esponja era'mai. Mîrîrî yeuronka'pîiya uva yekku ka. Moropai mîrîrî tîrî'pîiya, yei po'tî pî' tasi'tîi inta pona, Jesusya yu'nato'pe kai'ma.
49 Tîîse tiaronkonya ta'pî ipî': —Kaane, tîwî mîîkîrî nîsi. Maasa Elias iipî era'mapai'nîkon pakî'nan poi imo'kai, ipîika'tîpa —ta'pî to'ya.
50 Moropai Jesus entaime'pî meruntî ke tiwin kano'pî pe moropai tekaton eeturumaka'pî, aasa'manta'pî.
51 Mîrîrî yai epîremanto' yewî', Paapa pata'se' yuwa'to' kamisa e'karaka'pî arakkita pairî, kakîsiya pai mai winîkîi non ekaya. Moropai non eserentîkî'ma'pî, moropai sa'man pe tîwe'sen tî'kon e'rataika'pî.
52 Mîrîrî yai tu'kankon Paapa pemonkonoyamî' e'tî'ka'san uuruwasikon atarakkanmoka'pî. Moropai inkamoro isa'manta'san e'mî'sa'ka'pî.
53 Moropai inkamoro epa'ka'pî uuruwai yapai. Moropai tîîsa'manta tîpo Jesus e'mî'sa'kasa' yai inkamoro ewomî'pî Jerusalém cidaderî pona, o'non pata tu'kankonya to' era'ma'pî.
54 Surarayamî' yepotorî Romanoya, moropai mîîkîrî yarakkîrî tîwe'sanonya, Jesus era'ma pî' tîwe'sanon anî'ya imo'ka namai, inkamoroya pata eserentîkî'ma era'ma'pî tamî'nawîrî mîrîrî tîwe'ku'sen. Mîrîrî ye'nen eranne' pe to' ena'pî mararî pra. Moropai ta'pî to'ya: —A'kî, innape Paapa munmu pe awe'sa' man —ta'pî to'ya.
55 Miarî wîri'sanyamî' wanî'pî aminke si'ma, Jesus era'ma pî' tîwe'sanon. Inkamoro wîri'sanyamî' wanî'pî Jesus wenairî itî'san Galiléia poi ipîika'tîi itu'se awe'to' pîkîrî.
56 Inkamoro wanî'pî Maria Madalena, moropai Maria, Tiago moropai itakon José yankon, moropai Zebedeu munkîyamî' yankon wanî'pî.

Jesus Yu'na'tî To'ya
(Mc 15.42-47; Lc 23.50-56; Jo 19.38-42)

57 Pata ewaronpamî kupî tanne, ipîkku warayo', José itese', Arimatéia
cidaderî pon erepamî'pî. Mîîkîrî wanî'pî innape Jesus ku'nen pe.
58 Mîîkîrî José wîtî'pî Pilatos pia Jesus esa'rî'pî esa'se yu'na'tîpa, moropai
Pilatosya itîîto'pe to'ya ta'pî.
59 Mîrîrî ye'nen Jesus esa'rî'pî yapisî'pîiya. Moropai iwontî'pîiya amenan
ita'san morî pu'kuru kamisa linho ke.
60 Moropai mîîkîrî yara'tî'pîiya ituruwasi pe ikonekasa', sa'man tî' yai,
amenrî to' nîkoneka'pî ya'. Moropai mîrîrî uuruwai yettapuru pe ikonekasa'
kure'nan tî' ke yettapurî'pîiya. Moropai mîrîrî tîpo attî'pî miarî pai.
61 Mîrîrî kupîiya era'ma'pî Maria Madalenaya moropai tiaron Maria nîrî
wanî'pî miarî. Mîrîrî uuruwai pia to' ereutasa' wanî'pî.

Surarayamî'ya Uuruwai Era'ma Iipia Si'ma

62 Tiaron wei yai, sexta feira esuwa'kasa' tanne, teepîremasanon esanon
moropai fariseuyamî' emurukuntî'pî pata esa' Pilatos pia.
63 Moropai inkamoroya ta'pî pata esa' governador pî': —Anna yepotorî,
anna enpenatan pî' man manni' seru'ye'ya ta'pî pî'. Pena enen tîwanî yai,
ta'pîiya: "Eseurîwî'ne wei tîpo e'mî'sa'ka kupî sîrîrî", ta'pîiya —ta'pî to'ya.
64 —Mîrîrî ye'nen uuruwai era'manenan tonkon surarayamî' yarimakî,
morî pe era'mato'pe to'ya iteseurîno wei pîkîrî neken. Maasa pra in-
enupa'sanya itesa'rî'pî yama'runpa namai. Moropai yama'runpa tîpo taa
to'ya: "Mîîkîrî e'mî'sa'kan pî' man", taa to'ya seru'ye' pe. E'mai' pe seru' pe
Jesus wanî'pî yentai, seru' pe to' wanî —ta'pî to'ya.
65 Mîrîrî pî' ta'pî Pilatosya: —Insamoro surarayamî' yaatî, uuruwai erasi'tîi.
Atîtî uuruwai era'mai. Morî pe mera'matîi, era'maya'nîkon pîkîrî —ta'pîiya.
66 Moropai inkamoro wîtî'pî. Inkamoroya uuruwai yettapuru koneka'pî
moronpî ke, selo pe tîku'se aatarakkanmoka namai. Moropai era'manenan
tonkon nîmî'pî to'ya, morî pe uuruwai era'mato'pe to'ya.

28

Jesus E'mî'sa'ka Uuruwai Yapai
(Mc 16.1-10; Lc 24.1-12; Jo 20.1-10)

1 Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu esuwa'kasa' tanne, e'mai'non wei yai,
domingo yai, maasa pata erenmapî pra tîîse, Maria Madalena moropai
tiaron Maria pokonpe to' wîtî'pî uuruwai pona era'mai.
2 Mîrîrî yai ka'ne' pe kure'ne pata e'tînka'pî. Uyepotorîkon narima'pî inserî
erepamî'pî ka' poi. Mîîkîrîya uuruwai yettaputo' tî' mo'ka'pî moropai mîrîrî
pona eereuta'pî.
3 Mîîkîrî wanî'pî wara'napiya sisiu taato' warantî. Moropai ipon wanî'pî
aimutun pe, imu warantî.
4 Mîrîrî pî' mîrîrî uuruwai era'manenan surarayamî' ena'pî eranne' pe.
Mararî pra tîtîtî pe to' esi'nî'sa' wanî'pî. Inkamoro esenumî'pî non pona,
isa'manta'san warantî.
5 Mîrîrî ye'nen inserîya ta'pî inkamoro wîri'sanyamî' pî': —Eranne' pe pra
e'tî. Jesus yuwaya'nîkon epu'tî pî' wai seru' pepîn, manni' pakî'nan pona to'
nîpokapîtî'pî.

6 Tîîse tarî anî' ton pra man. Mîîkîrî e'mî'sa'kan pî' man, ta'pî tîuya ne'tîkini
yawîrî. Maasa ipata'pî era'matane'tî o'non pata itîrî'pî to'ya pata'pî.
7 Tarîpai ka'ne' pe atîtî ekareme'se inenupa'san pî'. "Mîîkîrî e'mî'sa'kan pî'
man", ka'tantî. Moropai "Mîîkîrî wîtî pe man arawîrî'nîkon Galiléia pona.
Miarî era'maya'nîkon kupî sîrîrî", ka'tantî to' pî'. Mîrîrî yekare ekaremekî pî'
wai apî'nîkon —ta'pîiya.
8 Inkamoro wîtî'pî ka'ne' pe teeka'tunse uuruwai poi. Maasa pra mararî
pra to' esi'nî'sa' wanî'pî. Tîîse to' atausinpasa' wanî'pî nîrî mararî pra. Mîrîrî
ye'nen Jesus nenupa'san pî' ekareme'se to' wîtî'pî.
9 To' wîtî tanne, ka'ne' pe Jesusya to' eporî'pî. Moropai ta'pîiya: —Tîwamîn
wanî aapia'nîkon!
Mîrîrî taiya pe to' erepamî'pî aminke pra iipia. Inkamoro e'sekunka'pî
irawîrî. Inkamoroya Jesus puu pî' tapi'se yapurî'pî.
10 Moropai Jesusya ta'pî: —Eranne' pe pra e'tî, tîîse atîtî uyonpayamî'
pî' ekareme'se to' wîtîto'pe Galiléia pona. Miarî uyera'mato'pe to'ya —ta'pî
Jesusya.

Seru'ye' Pe Surarayamî' Wanî

11 Inkamoro wîri'sanyamî' tîîse e'ma ta, tiaronkon, uuruwai era'manenan
surarayamî' enna'po'pî cidade pona. Moropai inkamoroya teepîremasanon
esanon pî' tamî'nawîrî î' kai'ma awe'ku'sa' ekaremekî'pî.
12 Inkamoro emurukuntî'pî teserukon pî' teeseurîmakonpa Judeuyamî'
panamanenan pokonpe si'ma. Inkamoroya ikoneka'pî. Mîrîrî ye'nen
surarayamî' pia tîniru tîrî'pî to'ya mararî pra.
13 Moropai to' yaipontî'pî to'ya: —Ka'tantî "Inenupa'san iipî'pî man, mîrîrî
pe ewaron ya' anna wetun tanne. Inkamoroya Jesus esa'rî'pî yama'runpa'pî
man", makatîi.
14 Mîrîrî etasa' pata esa'ya ya, "Inna to' seruku pepîn mîrîrî", taa annaya
ipî'. Mîrîrî warantî awanî'pî man, seru' pîn taato'pe annaya. Mîrîrî ye'nen î'
e'kupî pepîn amîrî'nîkon yarakkîrî.
15 Inkamoro surarayamî'ya tîniru yapisî'pî. Moropai î' kai'ma
teepîremasanon esanonya ta'pî yawîrî ikupî'pî to'ya. Mîrîrî seru' pe to' e'to'
eseta'pî Judeuyamî' kore'ta pî' mîrîrî yai. Sîrîrî pe rî seru' pe to' e'to' ko'mamî
sîrîrî tîpose.

Jesus Esenpo Tînenupa'san Pia
(Mc 16.14-18; Lc 24.36-49; Jo 20.19-23; At 1.6-8)

16 Inkamoro Jesus nenupa'san tiwin pu' pona tîîmo'tai'nîkon wîtî'pî Galiléia
pona. Inkamoro erepamî'pî wî' Jesus nekaremekî'pî pia.
17 Miarî teerepansa'kon pe, Jesus era'ma'pî to'ya. Moropai yapurî'pî to'ya.
Tîîse tiaronkonya innape ikupî pra awanî'pî.
18 Mîrîrî ye'nen Jesus erepamî'pî to' pia aminke pra. Moropai ta'pîiya:
—Tamî'nawîron meruntî yapisî'pîuya ka' po moropai non po.
19 Mîrîrî ye'nen ayaipontîuya'nîkon sîrîrî. Atîtî tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' kore'ta. Moropai inkamoro mîmatîi upemonkono pe
tamî'nawîrî. Innape ukupî to'ya wenai to' menpatakonatîi uyun, Paapa ese'
pî', moropai uurî, inmu ese' pî', moropai Morî Yekaton Wannî ese' pî'.
20 Moropai inkamoro menupatîi tamî'nawîrî î' ta'pîuya yawîrî to' ko-
manto'pe, umaimu yawîrî. Moropai enpenatatî aapia'nîkon uurî ko'mamî

pe wai wei kaisarî. Amîrî'nîkon rumakauya pepîn. Sîrîrî pata atarетî'ka pîkîrî aapia'nîkon uuko'mamî —ta'pî Jesusya.

JESUS CRISTO YEKARE
MARCOS NÎMENUKA'PÎ

Anî'ya sîrîrî kaareta menuka'pî? Warayo' itese' Marcosya imenuka'pî. Tiaron pata Paapa maimu ya' mîîkîrî esatî to'ya João Marcos kai'ma. Mîîkîrî e'sa' pra awanî'pî Jesus naipontî'san kore'ta. Jesus yarakkîrî aasarî pra awanî'pî, tîîse innape ikupî'pîiya. Moropai Jesus yekare menuka'pîiya, mîrîrî ineta'pî tiaronkon piapai moropai tînepu'tî'pî nîrî imenuka'pîiya. Tiaronkon Jesus nenupa'san esenyaka'ma tanne, inkamoro pokonpe João Marcos wanî'pî. Tiaronkon pemonkonyamî' esenumenka Pedroya tu'ke Jesus yekare ekaremekî'pî ipî'.

Î' pî' teeseurîmasen sîrîrî kaareta? Asakîrîronkon warayo'konya Jesus yekare menuka'pî. Î' kai'ma Jesus ko'mamî'pî tarî sîrîrî non po ekaremekî'pî to'ya. Tiaronya inî' panpî' menuka'pî Jesus yenupato' pî'. Tîîse Marcosya imenuka'pî Jesus nîkupî'pî pî'. Imenuka'pîiya pemonkonyamî'ya epu'to'pe, innape mararî pra meruntî ke Jesus wanî kai'ma. Moropai yaretî'ka pe ekaremekî'pîiya Jesus wîîsa' to'ya pî'. Tîîse mararî imenuka'pîiya Jesus e'mî'sa'kato' pî'. Mîrîrî ye'nen tiaronkonya inî' panpî' menuka'pî ikînî'pî pî'. Tiaronkon teesenupasanon esenumenka yai pra 70 kono' esuwa'kasa' Jesus esenpoto' tîpo, sîrîrî kaareta menuka'pî Marcosya. Moropai imenuka'pîiya Judeuyamî' ton pe pra tîîse Judeuyamî' pepîn ton pe, Jesus nîkupî'pî tarî tîwanî yai epu'to'pe to'ya.

João Batistaya Itekare Ekaremekî
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-18; Jo 1.19-28)

1 E'pîika'tînto' yekare, Jesus, Paapa nîmenka'pî pî' teeseurîmasen ekaremekîuya sîrîrî. Mîîkîrî Jesus Cristo wanî Paapa munmu pe. Sîrîrî warantî penaro' Paapa maimu ekareme'nenya imenuka'pî, Isaías nurî'tîya.

2 Paapaya ta'pî: —A'kî, umaimu ekareme'nen yaipontîuya kupî sîrîrî arawîrî.
Mîîkîrîya aye'marî ton koneka kupî sîrîrî keren po. *Ml 3.1*

3 "Uyepotorîkon erepamî ye'marî ton konekatî.
To'sarî yarakkanmokatî eerepanto'pe",
taiya kupî sîrîrî —ta'pî Paapaya. *Is 40.3*

Mîrîrî warantî menuka'pî Isaías nurî'tîya yawîrî Joãoya ta'pî pemonkonyamî' ekonekato'pe Jesus Cristo erepamî rawîrî.

4 Isaíasya imenuka'pî yawîrî João iipî'pî keren pona. Arinîkon pemonkonyamî' eperepî'pî iipia. Tiaronkon yenpatakona'pîiya moro. Paapa maimu ekaremekî'pîiya. —Imakui'pî ankupî'pîkon pî' enpenatatî teesewankono'mai —ta'pîiya. —Moropai irumakatî, imakui'pî ankupî'pîkon ku'to'pe Paapaya tîîwanmîra. Moropai esenpatakonatî —ta'pîiya.

5 Judéia pata poro tîîko'mansenon wîtî'pî João pia, tamî'nawîrî. Jerusalém ponkon wîtî'pî nîrî. Imakui'pî tînkupî'pîkon ekaremekî'pî to'ya, moropai to' yenpatakona'pî Joãoya iren Jordão ka'.

6 Mîrîrî yai João pon wanî'pî camelo si'potî'pî pe. Moropai iworomî wanî'pî paaka pi'pî pe. Ito' wanî'pî kaira pe. Moropai wan wanî'pî iwuku pe. ⌞Penaron Paapa maimu ekareme'nen Elias nurî'tî ko'mamî'pî warantî aako'mamî'pî.⌟

7 Itekare ekareme'pîtî'pîiya: —Uye'ma'pî pî' uyentainon iipî kupî sîrîrî —taapîtî'pîiya. —Ipîkku pe awanî ye'nen i'sa'sa' yewa yeukauya eserîke pra awanî, itarumai'pî pe wanî ye'nen.
8 Uurîya ayenpatakonakon tuna ke. Tîîse Mîîkîrîya Morî Yekaton Wannî yarima kupî sîrîrî ayesa'kon pe aako'manto'pe, ayewankon ya' —ta'pî Joãoya.

Jesus Esenpatakona
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

9 Moropai Jesus iipî'pî Nazaré poi. Mîrîrî Nazaré wanî'pî Galiléia pata po tîwe'sen pe. João Batista pia aaipî'pî. Moropai mîîkîrî Joãoya Jesus yenpatakona'pî iren Jordão ka'.
10 Tuna kapai teeseu'ka pe, ka' esettapuruka era'ma'pî Jesusya. Moropai Morî Yekaton Wannî autî era'ma'pîiya tîpona, waku'kaimî warantî awautî era'ma'pîiya.
11 Ka' po si'ma Paapa eseurîma'pî: —Amîrî unmu, uwakîri pu'kuru kure'ne apî' uurî atausinpa —ta'pîiya.

Makuiya Jesus Maa Yonpa Imakui'pî Ya'
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Mîrîrî tîpo Morî Yekaton Wannîya Jesus yarî'pî keren pona.
13 Moro aako'mamî'pî asakî'ne pemonkon (40) wei kaisarî keren po. Kamoyamî' pata ya' awanî'pî. Imakui'pî kupî Jesusya emapu'tî yonpa'pî Makuiya, pemonkonyamî' yeka'nunkanenya teuren. Tîîse ikupîiya pra awanî'pî. Moropai iipiapai Makui wîtî'pî. Mîrîrîya ka' poi inserîyamî' autî'pî iipia moropai ipîika'tî'pî to'ya.

Jesus Esenyaka'ma Pia'tî Galiléia Pata Po
(Mt 4.12-22; Lc 4.14,15; Lc 5.1-11)

14 João Batista yarakkamo me'po'pî iteyatonya. Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Galiléia pata pona. Miarî morî Paapa yekare ekaremekî pinunpa'pîiya.
15 —Aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu eseponî pî' man. Tîpemonkonoyamî' pîika'tîiya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya. —Imakui'pî ankupî'pîkon pî' enpenatatî teesewankono'mai. Moropai irumakatî. Innape itekare ku'tî —ta'pîiya.
16 Galiléia ku'pî rî'pîkîrî Jesus wîtî'pî. Tuutî pe Simão era'ma'pîiya, moropai itakon André yarakkîrî. Moro' yapi'to' tîuya'nîkon yenunpîtî pî' to' wanî'pî, moro' yapisî pî', moro' yapi'nenan pe inkamoro wanî'pî mîîto'pe.
17 —Aase'nîkon upîkîrî —ta'pî Jesusya to' pî'. —Moro'yamî' yapisî pî' eesenyaka'makon ko'mannîpî sîrîrî. Tarîpai ayenupauya'nîkon pemonkonyamî' maakonpa upemonkono pe —ta'pîiya.
18 Teesemi'tapai moro' yapi'to' tîuya'nîkon nîmî'pî to'ya. To' wîtî'pî Jesus pîkîrî.
19 Inî' panpî' tuutîkon ye'ka pe, Zebedeu munkîyamî' era'ma'pîiya, Tiago moropai itakon João. Tîkanaukon ya' to' wanî'pî moro' yapi'to' tîuya'nîkon rumentannî'pîtî pî'.
20 Inkamoro yanno'pîiya. Tunkon Zebedeu nîmî'pî to'ya kanau ya' tîpoitîrîtonon pokonpe tîîse, moropai Jesus pîkîrî to' wîtî'pî.

O'ma' Tîrîka Jesusya
(Lc 4.31-37)

21 To' erepamî'pî Cafarnaum cidaderî pona. Tonpakon Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu yai, Jesus ewomî'pî to' epere'to' yewî' ta moropai tamî'nawîronkon yenupa'pîiya.
22 Kure'ne to' esenumenka'pî Jesusya tenupato'kon pî', maasa pra tînepu'tî pî' eeseurîma epu'tî'pî to'ya, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon warantî pra.
23 Mîrîrî yai o'ma' yarakkîrî tîwe'sen warayo' wanî'pî. Jesus era'ma tîuya pe mîîkîrî entaime'pî.
24 —Jesus Nazaré poinon, î' ku'se aai'sa' sîrîrî anna pî'? —ta'pîiya. —Anna taruma'tîi aai'sa' sîrîrî? —ta'pîiya. —Ayepu'nen uurî. Amîrî morî, Paapa piapai iipî'pî.
25 Jesusya ta'pî ipî': —Moo e'kî, mîîkîrî warayo' yapai epa'kakî.
26 O'ma'ya warayo' perenperenma'pî. Aronne panpî' tîwentaimepîtî ye'ka pe, eepa'ka'pî mîîkîrî yapai.
27 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon esenumenka'pî kure'ne. Tîmurukun pe si'ma to' eseurîma'pî. —Î' taato'pe see awanî mîrîrî? —ta'pî to'ya. —A'kî, uneta'pîkon pepîn pî' uyenupaiya'nîkon mîrîrî. Paapa meruntîri ke o'ma'kon yaipontîiya moropai yuuku to'ya —ta'pî to'ya.
28 Moropai pata kaisarî tamî'nawîronkon eseurîma'pî Jesus yekare pî'. Tamî'nawîrî Galiléia pata poro to' eseurîmato' eseta'pî.

Pedro Yawo'pî Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jesus epa'ka'pî epere'nîto' yewî' tapai moropai attî'pî Tiago, João pokonpe Simão yewî' ta. Itakon André yewî' pe nîrî awanî'pî.
30 Pri'ya pra Simão yawo'pî wanî'pî paran pî'. Jesus erepansa' pe, mîîkîrî pri'yawon pepîn ekaremekî'pî to'ya ipî'.
31 Iipia Jesus wîtî'pî. Itenya pî' yapisî'pîiya. Moropai i'mî'sa'ka'pîiya. Eekomi'makapî'pî moropai to' yekkari ton koneka pia'tî'pîiya.

Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Ko'mamîiya wei ewomî tanne, pri'yawonkon pepîn enepî'pî to'ya Jesus pia. O'ma'kon e'to'kon to' ya' enepî'pî to'ya nîrî.
33 Tamî'nawîronkon mororonkon epere'sa' wanî'pî mana'ta pia.
34 Moropai arinîkon pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîiya. Tu'kan paran pî' tîwe'sanon yepi'tî'pîiya. Moropai tu'kankon o'ma'kon yenpa'ka'pîiya. Inkamoro o'ma'konya Paapa narima'pî pe Jesus wanî epu'tî'pî. Tîîse inkamoroya tekaremekî yu'se pra Jesus wanî'pî.

Jesus Asarî Galiléia Pata Poro
(Lc 4.42-44)

35 Penane marî, pata erenmapî pra tîîse, Jesus e'mî'sa'ka'pî, moropai attî'pî wîttîkon tapai keren pona. Miarî eepîrema'pî.
36 Tîwe'mî'sa'kakon pe, Simão moropai yarakkîronkonya Jesus yuwa'pî.
37 Eporî'pî to'ya moropai ta'pî to'ya ipî': —Ayuwa pî' tamî'nawîronkon man.
38 Ta'pî Jesusya: —Tiaron pata pona wîtînpai'nîkon, miarî nîrî itekare ekareme'to'peuya. Mîrîrî ku'se yi'nî pî' wai —ta'pîiya. Moropai to' wîtî'pî.
39 Galiléia poro Jesus wîtî'pî tamî'nawîrî. To' epere'to' yewî' tapî' itekare ekareme'pîtî'pîiya moropai o'ma'kon yenpa'kapîtî'pîiya.

Pri'yawon Pepîn Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Moropai ere' pokon warayo' wîtî'pî Jesus pia, paran pokon, leprosia itese'. Awe'sekunka'pî Jesus rawîrî. —Uyepi'tîpai awanî ya, Uyepotorî, uyepi'tîkî —ta'pîiya Jesus pî'.
41 Jesusya era'ma'pî tî'noko'pî pe. Tenya tîrî'pîiya ipona. —Inna, ayepi'tîuya —ta'pîiya ipî'.
42 Mîrîrî pe rî erekî' pe pra eena'pî. Eesepi'tî'pî.
43 Meruntî ke Jesusya mîîkîrî panama'pî.
44 —Anî' pî' kîsekaremekîi —ta'pîiya. —Atîkî teepîremasanon pia ayera'mato'pe to'ya. Pena Moisés nurî'tîya ta'pî: "Leprosia pokon esepi'tîsa' ya, asakî'ne mayayamî' tîrîiya teepîremasanon pia, teesepi'tîsa' ye'nen", ta'pîiya. Mîrîrî warantî itîîta, eesepi'tîsa' ye'nen. Atîkî, ka'ne' panpî' —ta'pîiya.
45 Tîîse mîîkîrî epa'ka'pî moropai tamî'nawîronkon pî' ekaremekî'pîiya. Mîrîrî pata pai Jesus ewomî pra eena'pî pemonkonyamî' pata ya' maasa pra arinîkon pemonkonyamî' iipî'pî iipia. Poro po aako'mamî'pî, tîîse tamî'nawîron pata yapai arinîkon wîtî'pî iipia.

2

Itesa' Eke'nepamî'pî Warayo' Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1 Pata poro taasarî tîpo, Cafarnaum pona Jesus enna'po'pî tewî' ta. Tewî' ta awanî eta'pî tamî'nawîronkonya.
2 Arinîkon eperepî'pî iipia. To' pata'se' ton pra awanî'pî wîttî ta moropai mana'ta po. Miarî Paapa maimu ekaremekî pî' Jesus wanî'pî to' pî'.
3 Mîrîrî tanne pemonkonyamî' erepamî'pî. Eke'nepamî'pî warayo' ene'sa' to'ya wanî'pî Jesus pia. Tamî'nawîrî itesa' eke'nepansa' wanî'pî. Asakîrîronkon warayo'konya mîîkîrî yarî'pî.
4 Jesus pia mîîkîrî yarî to'ya yentai awanî'pî. Mîrîrî ye'nen wîttî pona to' enuku'pî. Maasa pra se' kaisarî wîttî wanî'pî, ineka'ta ton pra. Moropai yamîka'pî to'ya Jesus kaisarî. Moropai mîîkîrî pri'yawon pepîn yenu'tî'pî to'ya Jesus pia, mîrîrî a'ta yai, tette' ta tîîse.
5 Innape tîkupî to'ya epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya eke'nan pî':
—Mooyi, imakui'pî ankupî'pî rona pî' wai —ta'pîiya.
6 Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupanenan ereutasa' wanî'pî moro. Jesus maimu pî' to' esenumenka'pî tîîwarîrî'nîkon.
7 —Î' ton pe mîîkîrî eseurîma mîrîrî warantî? Anî'ya imakui'pî pe warayo' e'to' mo'ka pepîn, Paapa pe pra si'ma, tîîse Paapaya neken imo'ka. Mîrîrî ye'nen Paapa pe awe'ku'sa' mîrîrî —kai'ma to' esenumenka'pî.
8 Mîrîrî warantî to' esenumenka tîpî' epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen to' pî' ta'pîiya: —Î' ton pe mîrîrî warantî eesenumenkakon mîrîrî ayewankon ya'?
9-10 Imakui'pî ankupî'pî rona pî' wai taa pî' wai mîserî pri'yawon pepîn pî'. Tîîse innape iku'sau'ya epu'tîya'nîkon eserîke pra awanî. Mîrîrî ye'nen Uurîya, pemonkon pe ka' poi iipî'pîya anera'makon ton kupî sîrîrî. Meruntî ke wai imakui'pî ronato'peuya —ta'pî Jesusya. —Seru' pe pra eseurîma epu'tîkonpa, mîîkîrî pri'yawon pepîn yepi'tîuya. I'mî'sa'kauya, tette' yanmako'mato'peiya aasato'pe —ta'pî Jesusya.
11 Moropai Jesusya pri'yawon pepîn yeurîma'pî: —E'mî'sa'kakî. Ayette' yanmako'makî. Ayewî' ta enna'pokî —ta'pîiya.

12 Moropai awe'mî'sa'ka'pî. Ka'ne' pe tette' yanmako'ma'pîiya moropai tamî'nawîronkonya tera'ma tanne, eepa'ka'pî. Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon es-enumenka'pî kure'ne. —Morî pu'kuru, Paapa —ta'pî to'ya. —Mîrîrî ye'ka era'manenan pepîn anna —ta'pî to'ya.

Jesus Pemonkono Pe Levi Ena (Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî mîrîrî cidaderî yapai. Moropai attî'pî inî'rî Galiléia ku'pî ka'. Miarî arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî iipia. Moropai inkamoro yenupa pia'tî'pîiya.

14 Taasarî ye'ka pe Alfeu munmu eporî'pîiya, itese' Levi. Tîniru yapi'nen pe awanî'pî. Teesenyaka'mato' pata'se' ya' eereutasa' wanî'pî. —Aase upîkîrî, ayenupato'peuya —ta'pî Jesusya ipî'.

Moropai attî'pî Jesus pîkîrî.

15 Mîrîrî tîpo Levi yewî' ta Jesus entamo'ka tanne, arinîkon imposto ton tîniru yapi'nenan entamo'ka'pî ipokonpe moropai tînenupa'san pokonpe. Imakui'san pemonkonyamî' entamo'ka'pî nîrî to' pokonpe. Arinîke to' wanî'pî Jesus pîkîrî itî'san.

16 Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupanenan moropai fariseuyamî' wanî'pî moro. Inkamoroya Jesus era'ma'pî. Imakui'san pemonkonyamî' moropai imposto yapi'nenan pokonpe awentamo'ka era'ma'pî to'ya. Mîrîrî pî' ta'pî to'ya Jesus nenupa'san pî': —Î' ton pe mîîkîrî entamo'ka imposto yapi'nenan pokonpe, imakui'san pokonpe? ⌞Morîkon pemonkonyamî' anna warainîkon entamo'ka pepîn imakui'san pokonpe. Imakui'pî kupîiya mîrîrî⌟ —ta'pî to'ya.

17 Mîrîrî taa to'ya eta'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya to' pî': —Pri'ya pu'kuru e'nî ya, uyepi'tînenkon ton pemonkon yuwa pepîn. Tîîse pri'ya pra e'nî ya, uyepi'tînenkon ton pemonkon yuwa e'painon. Mîrîrî warantî morî pe tîwe'ku'sanon pemonkonyamî' yannoi uui'sa' pra wai. Tîîse imakui'pî pe tîwe'ku'sanon pemonkonyamî' yannoi iipî'pî uurî. ⌞Imakui'pî pe tîwanîkon epu'tî tîuya'nîkon ye'nen, tîpîika'tîto'kon ton yu'se to' wanî⌟ —ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma

Tekkarikon Tonpai Pra Fariseuyamî' Wanî Pî' (Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Judeuyamî' yeseru yairî Paapa yapurî ye'ka pe, ta're'kon tonpai pra João Batista pemonkonoyamî' wanî'pî. Tiaronkon wîtî'pî Jesus pia moropai ta'pî to'ya ipî': —Ta're'kon tonpai pra João pemonkonoyamî' man, fariseuyamî' man nîrî mîrîrî warantî. Tîîse apemonkonoyamî' wanî inkamoro warantî pra. Î' wani' awanî ye'nen uyeserukon yairî pra to' wanî mîrîrî? —ta'pî to'ya.

19 Ta'pî Jesusya to' pî': —Tîneta'san pokonpe tîwe'marimasen wanî tanne, ta're'kon tonpai pra ineta'san wanî pepîn. To' pokonpe tîwe'marimasen ko'mamî pîkîrî ta're'kon tonpai pra to' wanî pepîn. To' entamo'ka, moropai to' atausinpa.

20 Uurî wanî tîwe'marimasen warantî, moropai unenupa'san wanî ineta'san warantî. Maasa umo'ka tiaronkonya kupî sîrîrî unenupa'san piapai. Mîrîrî yai unenupa'sanya ta're'kon yonpa pepîn teesewankono'makon ye'nen —ta'pîiya.

21 —Ipoi'pî uponkon rumentannî'pî pepîn e'painon kamisa amenan ke.
Irumentanî'pî ya, irumentanî'to' emo'ka ipoi. Amenan emo'ka ipoi'pî poi
moropai inî' panpî' awe'karaka.
22 Moropai amenan wo', mai' pe teenasen tîrî pepîn e'painon penaro'
itense' ya', cabra pi'pî konekasa' penaro' ya' —ta'pîiya. —Maasa pra wo', mai'
pe teenasen yannîpî, moropai awannî'sa' pe penaro' cabra pi'pî karakaiya,
moropai wo' eti'kamo. Mîrîrî epu'tî'nîkon ye'nen, amenan wo' tîrî amenan
itense' ya' —ta'pî Jesusya. ⌞Mîrîrî ta'pîiya amenan esenupanto' pî' tenu-
paiya'nîkon epu'to'pe to'ya.⌟

Jesus Eseurîma Erî'ka'nîto' Weiyu Pî'
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

23 Mîrîrî tîpo erî'ka'nîto' weiyu yai, Jesus asarî'pî trigo ye'kana' pî'. Tuutîkon
ye'ka pe inenupa'sanya trigo pikka'pî.
24 Mîrîrî kupî to'ya era'ma'pî fariseuyamî'ya. —A'kî, to' esenyaka'ma mîrîrî
erî'ka'nîto' weiyu yai. Trigo pikka pî' to' man, erî'ka'nîto' weiyu yai. Moisés
nurî'tîya uyenupa'pîkon yawîrî pra to' wanî ye'nen, yairî pra to' wanî mîrîrî
—ta'pî to'ya.
25-26 Moropai ta'pî Jesusya to' pî': —Pena Judeuyamî' yepotorî rî'pî Davi
nurî'tî wanî'pî î' ton pra. Emi'ne awanî'pî tîpokonpankon pokonpe. Abi-
atar wanî'pî teepîremasanon yepotorî pe mîrîrî yai. Paapa maimu pe
awe'menukasa' mîrîrî, to' nîkupî'pî. Paapa yewî' ta Davi ewomî'pî. ⌞Moro
awanî'pî trigo puusa' teepîremasanon nîtîrî'pî Paapa pia. Paapaya taasa'
wanî'pî mîrîrî tîîto'pe to'ya moropai aako'mamî tîpo, ya'to'pe to'ya. Tîîse
teepîremasanonya neken yaku taasa' Paapaya wanî'pî.⌟ Tîîse emi'ne tîwanî
ye'nen, Daviya yaku'pî moropai itîrî'pîiya nîrî tîpokonpankon pia. ⌞Tîîse mîrîrî
pî' Paapa ekore'ma pra awanî'pî.⌟
27 Pemonkonyamî' koneka'pî Paapaya e'mai' pe. Mîrîrî tîpo erî'ka'nîto'
weiyu ekaremekî'pîiya pemonkonyamî' ton pe to' pîika'tîpa kai'ma. Pe-
monkonyamî' konekaiya pra awanî'pî erî'ka'nîto' weiyu yeseru pî' to' esека-
tonkato'pe.
28 Moropai uurî, ka' poi iipî'pî, uurî wanî erî'ka'nîto' weiyu yai
tamî'nawîronkon nîkupî ton ekareme'nen pe —ta'pî Jesusya.

3

Apîta'pî Itenya Warayo' Yepi'tî Jesusya
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

1 Inî'rî Jesus ewomî'pî epere'nîto' yewî' ta. Moro awanî'pî warayo' apîta'pî
itenya.
2 Tiaronkon esenumenka'pî Jesus pî'. Erî'ka'nîto' weiyu yai mîîkîrî yepi'tî
Jesusya anepu'pai to' wanî'pî, imakui'pî konekaiya taakonpa kai'ma.
3 —Asi'kî uupia —ta'pî Jesusya apîta'pî itenya pî'. —E'mî'sa'kakî
tamî'nawîronkonya ayera'mato'pe.
4 Tamî'nawîronkon ekaranmapo'pî Jesusya: —Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî, î' kupîuya e'painon erî'ka'nîto' weiyu yai? Morî kupîuya ya, morî pe
awanî? Imakui'pî kupîuya ya, morî pe awanî? Anî' pîika'tîuya ya aasa'manta
namai, morî pe awanî? Anî' rî wîuya ya, morî pe awanî? O'non ye'ka pe eporî
pî' naatî? Ka'tî upî' —ta'pîiya.
Tîîse moo to' wanî'pî, yuuku to'ya pra.

5 Teekore'masa' ye'ka pe, Jesus esenumenka'pî tamî'nawîronkon pî'.
Eekore'ma'pî maasa pra mîrîrî pri'yawon pepîn sa'nama to'ya pra awanî
ye'nen. —Ayenya kainunkî —ta'pîiya apîta'pî itenya pî'. Tenya kainumî'pî
warayo'ya moropai eesepi'tîsa' wanî'pî.
6 Mîrîrî tîpo fariseuyamî' epa'ka'pî epere'nîto' yewî' tapai. Moropai
Herodes pemonkonoyamî' pokonpe to' eseurîma'pî Jesus pî', iwîkonpa kai'ma.

Tiaronkon Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî Jesusya

7 Moropai Jesus wîtî'pî tîpemonkonoyamî' pokonpe iku'pî ena pona. Arinîkon
Galiléia ponkon wîtî'pî nîrî.
8 Moropai Judéia ponkon, Jerusalém ponkon, Iduméia ponkon, Jordão
ratai ponkon, Tiro moropai Sidom poro tîîko'mansenon wîtî'pî arinîke Jesus
wenairî. Pri'yawonkon pepîn yepi'tîpîtî'pîiya yekare etasa' tîuya'nîkon ye'nen
to' wîtî'pî.
9-10 Arinîkon pri'yawonkon pepîn yepi'tîsai'ya wanî'pî. Tamî'nawîronkon
pri'yawonkon pepînya iwoima'tî'pî kîrîppe yapîkonpa, teesepi'tîkonpa kai'ma.
Mîrîrî ye'nen Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Kanau ene'tî, ya' enu'to'pe.
Pemonkonyamî'ya uwoima'tî pî' man kîrîppe. Arinîke to' man —ta'pîiya.
11 Moropai imariwa'ka'pankon moropai maawariyamî' poitîrîtononya Je-
sus era'masa' tîuya'nîkon ye'nen, to' esenunpîtî'pî iipia, tentai'nîkon Jesus
wanî epu'tî tîuya'nîkon ye'nen. Aronne panpî' taapîtî'pî to'ya: —Amîrî Paapa
munmu —ta'pî to'ya.
12 Moropai Jesusya to' yaipontî'pî. —Uurî kîsekareme'tî —ta'pîiya to' pî'.

Tîpemonkono Ton Warayo'kon Mo'ka Jesusya
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Moropai Jesus epa'ka'pî wî' kîrîkon kore'ta pî'. Itu'se tîwe'to'kon pe-
monkonyamî' yanno me'po'pîiya. Moropai iipia to' wîtî'pî.
14 Moropai asakî'ne pu' pona tîîmo'tai pemonkonyamî' mo'ka'pîiya tarakkîrî
to' e'to'pe to' yenupapa kai'ma, to' yarimapa kai'ma itekare ekareme'se.
15 To' meruntîri ton tîrî'pîiya, imariwa'yamî' moropai maawariyamî' yari-
mato'pe to'ya pemonkonyamî' piapai.
16 Simão mo'ka'pî Jesusya moropai ese'tî'pîiya Pedro pe.
17 Tiago, Zebedeu munmu, mo'ka'pîiya takon João yarakkîrî. Inkamoro
ese'tî'pîiya Boanerges pe. Wara'napi warainokon taato' mîrîrî Boanerges.
18 André, Filipe, Bartolomeu, Mateus, Tomé, Alfeu munmu itese'
Tiago, Tadeu, moropai Simão teepîsen Zelote taato', inkamoro mo'ka'pîiya
tamî'nawîrî.
19 Moropai Judas Iscariotes mo'ka'pîiya nîrî. Manni' Jesus yapisîton itey-
atonon pia itîrîpa. ⌞Moropai mîrîrî tîpo, Jesus emikku'pî tewî' ta.⌟

Jesus Eseurîma Makui Yeseru Pî'
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; Lc 12.10)

20 Mîrîrî warantî inkamoro mo'ka'pîiya tînaipontîkon ton pe. Moropai inî'rî
arinîkon pemonkonyamî' eperepî'pî Jesus pia. To' pî' Jesus esenyaka'ma'pî,
to' yenupa pî'. Mîrîrî ye'nen Jesus moropai inenupa'san entamo'ka yentai
awanî'pî.
21 Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon pe, Jesus yonpayamî'ya ta'pî:
—Ayawî' pe eena tu'kasa' man. A'kî, awentamo'ka pra awanî era'matî —
ta'pî to'ya. Era'mai to' wîtî'pî.

22 Moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon Jerusalém
poi iipî'san eseurîma'pî. —Maawariyamî' yepotorî poitîrî pe Jesus wanî
mîrîrî, Belzebu poitîrî pe. (Makui mîîkîrî Belzebu) Maawariyamî' yepotorî
meruntîri ke maawariyamî' yaipontîiya mîrîrî, Makui meruntîri ke —ta'pî
to'ya.
23 Moropai Jesusya to' yanno'pî tîîpia. Morî panton ke to' yenupa'pîiya.
—Makuiya maawariyamî' yarima pepîn pemonkonyamî' piapai, imaimu
pe imakui'pî kupî to'ya mîîto'pe.
24 Tiwinan pata ya' tîîko'mansenon esiyu'pîtî ya, to' ko'mamî pepîn. To'
epantaka.
25 Moropai tiwinan wîttî ta tîîko'mansenon esiyu'pîtî ya, to' ko'mamî pepîn.
To' epantaka.
26 Mîrîrî warantî Makuiya tîpoitîrîtonon yarima ya pemonkonyamî' yapai,
tîîwarîrî eesiyu'pîtî e'painon moropai aako'mamî pepîn, awe'tî'ka e'painon.
27 Tîîse meruntî yewî' ta ewonpai ama'ye' wanî ya itemanne yama'runpai,
e'mai' pe meruntî ke tîwe'sen yaironpîtîiya kapuya ke. Mîrîrî tîpo
yama'runpaiya e'painon. ⌞Makui yentainon nekenya maawariyamî'
yarima.⌟
28 Tamî'nawîron imakui'pî pemonkonyamî' nîkupî'pî moropai imakui'pî pe
to' eseurîma'pî Paapa winîkîi kupî Paapaya tîîwanmîra.
29 Tîîse Morî Yekaton Wannî pî' imakui'pî pe teeseurîmasen wanî ya,
inkupî'pî kupî Paapaya pepîn tîîwanmîra. Ipatîkarî imakui'pî pe awanî Paapa
pî' —ta'pî Jesusya.
30 Mîrîrî ta'pî Jesusya, yairî pra tîpî' to' eseurîma ye'nen. Makuiya iku'sa'
meruntî ke maawariyamî' yarimato'peiya, imariwa' yarimato'peiya, taasa'
to'ya wanî'pî ipî'. Morî Yekaton Wannîya ikupî'pî meruntî ke, tîîse mîrîrî kupî
to'ya pra awanî'pî innape.

Jesus Yuwa Itonpayamî'ya
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Mîrîrî tîpo Jesus yan moropai ita'mi'san erepamî'pî. Poro po si'ma yanno
me'po'pî to'ya.
32 Arinîkon pemonkonyamî' ereutasa' wanî'pî iipia. —A'kî, asan moropai
aya'mi'san man poro po. Ayanno pî' to' man —ta'pî to'ya ipî'.
33 Mîrîrî pî', ta'pî Jesusya: —Î' ye'ka kin pemonkonyamî' pî', maama'
moropai mooyi tauya?
34 Tîîpia ereuta'san pî' eesenumenka'pî. —Tiaronkon tarî to' man.
Inkamoro pî' maama' moropai mooyi tauya e'painon.
35 Maasa pra itu'se Paapa e'to' ku'nen wanî ya, uyonpa pe awanî. Mîîkîrî
pî', mooyi moropai ma'non moropai maama' tauya e'painon —ta'pî Jesusya.

4

Warayo' Tînmîri Pînnen
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

1 Tiaron pensa inî'rî Jesusya pemonkonyamî' yenupa'pî. Iku'pî ena po
arinîkon pemonkonyamî' eperepî'pî iipia. Arinîke to' wanî ye'nen, Jesus
asara'tî'pî tuna katawon kanau ya' moropai eereuta'pî. Pemonkonyamî'
wanî'pî a'mun po, tamî'nawîrî.
2 Inkamoro yenupa'pîiya morî panton ekaremekî ye'ka pe. Ta'pîiya to' pî':
3 —A'kî, warayo' wîtî'pî tînmîri pînse.

4 Tînmîri ya' tînpîmî pîmî'pîiya isorokai'ma. Mîrîrî inpîmî yonpa ena'pî e'ma
ta. Toronyamî' iipî'pî moropai yenno'ma'pî to'ya.
5 Moro nîrî inmîri ya', tî' parappa pon non mararon pona, tiaron inpîmî
yonpa ena'pî. Mararî non wanî'pî. Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe aaro'ta'pî.
6 Tîîse wei a'nasa' pe awa'pi'ta'pî. Kure'ne ikara wîtîto' ton pra awanî'pî.
Mîrîrî ye'nen awa'pi'ta'pî.
7 Moropai tiaron inpîmî yonpa ena'pî mî'nî ta. Mîrîrî kore'ta aaro'ta'pî. Tîîse
mî'nî ye'ya itaruma'tî'pî. Mîrîrî ye'nen eepeta pra awanî'pî.
8 Moropai tiaron inpîmî yonpa ena'pî morî non pona. Mîrîrî aro'ta'pî,
kure'ne eena'pî, moropai eepeta'pî. Tiaron epeta'pî, tîîse mararî iteperu
wanî'pî. Tiaron epeta'pî moropai tu'ke panpî' iteperu wanî'pî. Tiaron
epeta'pî mararî pra, tu'ke iteperu wanî'pî —ta'pîiya.
9 Moropai ta'pî Jesusya to' pî': —Anepu'painon wanî ya, etakî —ta'pîiya.

Î' Ankapai Mîrîrî Panton Wanî Ekaremekî Jesusya
(Mt 13.10-23; Lc 8.9-15)

10 Mîrîrî tîpo pemonkonyamî' wîtî'pî. Tîîse asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon
Jesus nenupa'san e'nîmî'pî. Tiaronkon e'nîmî'pî to' pokonpe. Mîrîrî yai
inkamoroya Jesus ekaranmapo'pî. —Î' taa yu'se awanî sîrîrî morî panton ke
anna pî'? —ta'pî to'ya.
11 —Ekaremekîuya apî'nîkon —ta'pî Jesusya. —Tiaronkon nepu'tî pepîn
epu'tîya'nîkon kupî sîrîrî. Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî
sîrîrî ekaremekîuya sîrîrî. Tiaronkonya epu'tî pepîn, tepotorîkon pe Paapa
kupî to'ya pra awanî ye'nen. Unekaremekî eta to'ya panton pe, tîîse epu'tî
to'ya pepîn.
12 Mîrîrî pî' Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tî eseurîma'pî pena.
Isaíasya ta'pî:
“Eta to'ya moropai era'ma to'ya,
tîîse î' pe awanî epu'tî to'ya pepîn.
Mîrîrî ye'nen imakui'pî winîpai to' era'tî pepîn.
Imakui'pî to' nîkupî'pî kupî Paapaya pepîn tîîwanmîra,” *Is 6.9,10*
ta'pî Isaías nurî'tîya.
13 Unekaremekî'pî tînmîri pînnen pantoni epu'tîya'nîkon pra awanî ya,
tiaron unekaremekî epu'tîya'nîkon eserîke pra awanî nîrî —ta'pî Jesusya.
14 —Ipapoi'ma tînmîri pînnen warayo' warantî, ekareme'nenya itekare
ekaremekî pata kaisarî.
15 E'ma ta ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya, tîîse ka'ne' pe
Makui wîtî moropai itekare, to' neta'pî mo'kaiya, inî'rî to' enpenata namai
ipî'.
16 Moropai tî' pon non pona ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare eta
tîuya'nîkon pe yapisî to'ya. Mararî pra to' atausinpa.
17 Tîîse sa'me yapisî to'ya pra awanî tewankon ya'. Mîrîrî ye'nen mararî
rî to' ko'mamî mîrîrî. Itekare wenai to' e'taruma'tîsa' ya, ka'ne' pe irumaka
to'ya. Tiaronkonya to' taruma'tîsa' ya, itekare rumaka to'ya.
18 Mî'nî ye'ka kore'ta ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya,
19 tîîse to' yewan wanî sîrîrî pata po tînkonekakon pî' pu'kuru. Moropai
kure'ne pu'kuru temannekon yapurî to'ya. Moropai inî' panpî' temannekon
ton yu'se to' wanî. Mîrîrî ye'kaya itekare taruma'tî. Moropai mîrîrî wenai
eepeta pepîn.

20 Moropai yanunsa' non pona ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya moropai yapisî to'ya. Mararî tiaron inpîmî yonpa epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa maimu kupî, tîîse mararî. Tu'ke panpî' tiaron epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa maimu kupî kure'ne panpî'. Mararî pra tiaron epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa maimu kupî mararî pra —ta'pî Jesusya.

Uweiyukon Pî' Jesus Eseurîma (Lc 8.16-18)

21 Tiaron morî panton ekaremekî'pî Jesusya: —Uweiyukon enepî pepîn wari'sa' yo'koi itîîto'pe —ta'pîiya. —Itîrî pepîn nîrî we'nannîto' yaponse' yo'koi, tîîse enepî itaponse' pona itîîto'pe.

22 Sîrîrî î' rî esenonsa' ya, mîrîrî esera'ma tiaron pensa. Mîrîrî warantî morî panton unekaremekî epu'tî tiaronkonya pepîn sîrîrî. Tîîse tiaron pensa epu'tî to'ya.

23 Anepu'pai awanîkon ya, moo si'ma etatî —ta'pî Jesusya.

24 —Morî pe etatî —ta'pîiya to' pî'. —Etaya'nîkon kaisarî inî' panpî' Paapa maimu epu'tîya'nîkon. Moropai etanenanya inî' panpî' epu'tî.

25 Umaimu anepu'painon wanî ya, Paapaya itîrî inî' panpî' epu'to'peiya. Tîîse anepu'painon pepîn wanî ya, epu'tîiya pepîn. Maasa pra tîneta'pî kupîiya tîîwanmîra.

Unpîmîkon Ton Yena'pî Pî' Jesus Eseurîma

26 Inî'rî morî panton ekaremekî'pî Jesusya. Î' kai'ma awanî pe man tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî ya epu'to'pe to'ya. See warantî ta'pîiya: —Warayo'ya tekkari yena'pî pîmî'pî ipapoi'ma kawai yena'pî pîmî warantî. Moropai eemikku'pî tewî' ta.

27 Teseru ta ewaron ya' iwe'napîtî'pî moropai wei epa'ka tanne, aapakapîtî'pî. Mîrîrî tanne, inpîmî'pî aro'ta moropai aarenta. Tîîwarîrî aaro'ta'pî non yapai, aareta'pî.

28 Moropai aarenta'pî. Moropai eepeta'pî.

29 Mîrîrî tîpo ya'tî'pîiya ya'tîto' weiyu eseposa' ye'nen. Tîîse î' wani' awanî ye'nen tînpîmî'pî aro'ta epu'tîiya pra awanî'pî. Î' wani' awanî ye'nen eepeta epu'tîiya pra awanî. ⌞Mîrîrî warantî tiaronkonya Paapa yapisî tepotorîkon pe, itekare eta tîuya'nîkon ye'nen. Tîîse o'non ye'ka pe Paapa esenyaka'ma epu'tî to'ya pepîn,⌟ —ta'pî Jesusya.

Mostarda Ye' Pî' Jesus Eseurîma (Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 —Tiaron morî panton ekaremekîuya sîrîrî, î' kai'ma awanî pe man tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî ya epu'tîkonpa —ta'pî Jesusya. —See warantî arinîkon pemonkonyamî' yepotorî pe Paapa wanî pe man —ta'pîiya.

31 —Mostarda ye' ta'sen yare ena'pî wanî tamî'nawîron ena'pî ma're simonkokon pe itena'pî.

32 Tîîse mîrîrî ena'pî pînsa', moropai aarenta, moropai kure'ne eena tamî'nawîron parî' yentai. Mararî pra aapantatapîtî. Toronyamî'ya taponse'kon ton koneka iporo i'nî' ya. E'mai' pe si'mîrikkî pe itena'pî wanî'pî, tîîse maasa kure'ne ite' ena'pî. Mîrîrî warantî mararonkonya Paapa yapisî'pî sîrîrî tepotorîkon pe. Tîîse maasa arinîkonya yapisî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

33 Mîrîrî warantî morî panton ke itekare ekaremekî'pîiya to' pî'. Ekaremekî'pîiya epu'tî to'ya kaisarî.

34 Panton pe pra to' yeurîmaiya pra awanî'pî. Tîîse tîpemonkonoyamî' yarakkîrî neken tîwanî yai, tînekaremekî'pî ekareme' tu'ka'pîiya to' pî'.

A'situn Tî'napannîpî Jesusya
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35 Mîrîrî ko'mamîiya yai, ta'pîiya tîpemonkonoyamî' pî': —Iyarî'nîkon. Kuru'nî'nîkon —ta'pîiya.

36 Aasîrî kanau ya' awanî'pî. Tamî'nawîronkon nîmî'pî to'ya moropai Jesus yarî'pî inenupa'sanya. Moropai tiaronkon wîtî'pî tîkanaukon ya' ipîkîrî.

37 Mîrîrî iku'pî nuurukkutî to'ya tanne, kure'nan a'situn iipî'pî tiwinarî. Sipa sipa pe tuna wanî'pî. Tuna ewomî'pî kanau ya. Kanau yannîpî yonpa'pî tunaya.

38 Mîrîrî tanne, Jesus we'nasa' wanî'pî kanau maikko ya'. Tî'mî ye'pî ya'santîsai'ya wanî'pî. Moropai mîîkîrî yenpaka'pî to'ya: —Apakakî —ta'pî to'ya. —Î' ton pe sa'mantan tanne, awetun mîrîrî î' kupîya pra? Apakakî.

39 Mîrîrîya Jesus paka'pî moropai a'situn tî'napannîpî'pîiya tîmeruntîri ke. A'situn pî' ta'pîiya: —Tî'napankî. Tuna pî' ta'pîiya: —Tî'napankî. Tuna nîrî tî'napannîpî'pîiya tîmeruntîri ke. Se' kaisarî tuna eena'pî.

40 Mîrîrî tîpo ta'pîiya to' pî': —Î' ton pe eesi'nî'pîtîkon? Innape ukupîya'nîkon pra awanîkon mîrîrî, aapia'nîkon pu'kuru wanî tanne —ta'pîiya.

41 Mîrîrî mararî pra to' esenumenka'pî ipî'. Tîmurukun pe si'ma to' eseurîma'pî ipî': —Î' ye'ka Mîîkîrî pemonkon? A'situn tî'napannî'nen tîmeruntîri ke moropai tuna tî'napannî'nen nîrî tîmeruntîri ke. O'non ye'ka pe renamo awanî? —ta'pî to'ya.

5

O'ma'kon Tîrîka Jesusya
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

1 To' erepamî'pî iku'pî ratai pona. Gerasenoyamî' pata pona to' erepamî'pî.

2 Kanau yapai Jesus eseu'ka pe, uuruwai kore'tapai warayo' iipî'pî iipia. O'ma' ewonsa' wanî'pî mîîkîrî warayo' ya'.

3 Uuruwai kore'ta tîîko'mansen pe mîîkîrî wanî'pî, tî' ta, e'pîyamî' kore'ta tîîko'mansen.

4 Tu'ke ite'ka yewa'tîpîtî'pî to'ya sa'man ferro ke itenya pî' moropai i'pu pî'. Tîîse yewa'tî to'ya kaisarî tewa'tîto' ya'tîpîtî'pîiya tiwinarî. Anî'ya yewa'tî yentai awanî'pî.

5 Awentaimepîtî'pî ewaron kaisarî moropai wei kaisarî uuruwai kore'ta si'ma. Aako'manto'pe rî awanî'pî. Awe'pa'tîpîtî'pî nîrî tî' ke.

6 Aminke si'ma Jesus era'ma tîuya pe, eeka'tumî'pî iipia moropai awe'sekunka'pî irawîrî. Tamî'nawîronkon yentainon mîserî, kai'ma eesenumenka'pî Jesus pî'.

7-8 Jesusya ta'pî ipî': —Mîîkîrî yapai epa'katî, o'ma'kon —ta'pîiya. Meruntî ke warayo' entaime'pî. —Jesus amîrî ka' po tîîko'mansen munmu. Amîrî Paapa munmu. Î' ku'se aai'sa' uyarakkîrî? Ayeka'nunkauya sîrîrî. Paapaya eta tanne, ataruma'tîuya pepîn ka'kî upî' —ta'pîiya.

9 Moropai Jesusya mîîkîrî ekaranmapo'pî. —Anî' ayese'? —ta'pîiya. —Uyese' tu'kan, maasa pra arinîkon anna —ta'pîiya.

10 Mararî pra Jesus yeka'nunka'pî o'ma'ya. —Anna kîsaipontîi tiaron pata pona —taapîtî'pî to'ya.

11 Aminke pra ikîrî po arinîkon porcoyamî' wanî'pî tekkarikon ena'nenan.
12 O'ma'konya Jesus yeka'nunka'pî. —Anna yaipontîkî porcoyamî' kore'ta
anna ewonto'pe to' ya' —ta'pî to'ya.
13 —Atîtî, moriya —ta'pî Jesusya. O'ma'kon epa'ka'pî mîîkîrî warayo' yapai
moropai porcoyamî' ya' to' ewomî'pî. Moropai porcoyamî' eka'tumî'pî ikîrî
poi tuna kata. Moropai to' e'soroka'pî tuna ka' moropai to' anarî'pî. Arinîke
to' wanî'pî, 2.000 kaisarî.
14 Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon yai, porcoyamî' era'manenan wîtî'pî.
Tînera'ma'pîkon ekaremekî'pî to'ya tamî'nawîronkon pî', cidade ponkon pî'
moropai poroponkon pî'. Mîrîrî ya pemonkonyamî' wîtî'pî o'non ye'ka pe
awanî era'mai.
15 Moropai Jesus pia to' erepamî'pî. Mîîkîrî warayo' o'ma'kon yenpî'
eporî'pî to'ya. Eereutasa' wanî'pî, tîpon ke ayawî' pe pra. Mîîkîrî arinîkon
o'ma'kon wanî'pî ya' eporî'pî to'ya mîrîrî. Mîrîrî pî' to' esenumenka'pî.
Moropai eranne' pe to' ena'pî.
16 Moropai o'non ye'ka pe eena'pî ekaremekî'pî era'ma tîponkonya, porcoy-
amî' yekare moropai warayo' o'ma'kon yenpî' yekare ekaremekî'pî to'ya.
17 Moropai Jesus yeka'nunka'pî tamî'nawîronkonya attîto'pe tîpatakon yapai.
18 Kanau ya' Jesus asara'tî tanne, mîîkîrî warayo' o'ma'kon yenpî' wîtî'pî
iipia. —Uurî nîrî, itîîpai wai apîkîrî —ta'pîiya.
19 —Kaane —ta'pî Jesusya. —Ayewî' ta enna'pokî ayonpayamî' pia. Paapa
nîkupî'pî apî' ekareme'ta. Tî'noko'pî pe uyera'ma'pîiya ka'ta —ta'pî Jesusya ipî'.
20 Mîîkîrî wîtî'pî. Jesus nîkupî'pî tîpî' ekaremekî pinunpa'pîiya Decápolis
poro. Moropai tamî'nawîronkon esenumenka'pî ipî'.

Jairo Yekare
(Mt 9.18-19; Lc 8.40-42)

21 Moropai inî'rî Jesus enna'po'pî iku'pî ratai pona kanau ya. Eerepansa'
tanne, arinîkon pemonkonyamî' eperepî'pî iipia. Iku'pî ena po Jesus wanî'pî.
22 Judeuyamî' epere'to' yewî' era'manen wîtî'pî Jesus pia, itese' Jairo. Jesus
era'ma tîuya pe, mîîkîrî Jairo esenumî'pî non pona, Jesus rawîrî moropai
yeka'nunka'pîiya.
23 —Aase, uyewî' ta uyensi sa'manta pe man —ta'pî Jairoya Jesus pî'. —Aase
uyewî' ta ayenya tîrîpa ipona eesepi'tîto'pe aasa'manta namai —ta'pîiya.
24 Mîrîrî ye'nen Jesus wîtî'pî ipîkîrî. Arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî to'
pokonpe. Jesus woima'tî'pî to'ya. Yatunnuku'pî to'ya.

Mîn Kannen Wîri' Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.20-22; Lc 8.43-48)

25 Arinîkon kore'ta wîri' wanî'pî pri'yawon pepîn, mîn kannen. Asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai kono' kaisarî aako'mansa' wanî'pî pri'ya pra.
26 Arinîkon ne'ne'kon yepi'tîtonkon wanî'pî yepi'tî yu'se. Tîîse yepi'tî to'ya
pra awanî'pî. Yepi'tî to'ya tanne inî' panpî' ne'ne' eena tu'ka'pî. Inkamoro
ye'matîuya ke temanne tî'ka'pîiya wanî'pî tamî'nawîrî. Tîîse eesepi'tî pra
awanî'pî. Inî' panpî' pri'ya pra eena'pî.
27-28 Jesus yekare etasa' mîîkîrî wîri'ya wanî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî wîri'
esenumenka'pî Jesus pon ye'pi pî' yapîsau'ya ya esepi'tî e'painon kai'ma, wîri'
esenumenka'pî. Jesus poi winî aaipî'pî moropai ipon ye'pi pî' yapî'pîiya.
29 Mîrîrî pe rî mîn asa'tî'pî, yapîiya pe, moropai eesepi'tîsa' epu'tî'pî mîîkîrî
wîri'ya.

30 Tîmeruntîri ke tiaron yepi'tîsa' tîuya epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî pe rî eera'tî'pî
arinîkon kore'ta. —Anî'ya uyapî pî' nai upon pî'? —ta'pîiya.
31 —Arinîkon pemonkonyamî' kore'ta si'ma, anî'ya upon pî' uyapî pî' nai
taaya. Pakko pe awanî mîrîrî —ta'pî Jesus pemonkonoyamî'ya ipî'.
32 Tîîse tîwoinokon pî' Jesus esenumenka'pî anî'ya ikupî'pî epu'tîpa kai'ma.
33 Teesepi'tîsa' epu'tî tîuya ye'nen, mîîkîrî wîri' esi'nîpî'pî. Moropai
tîwe'kîkî'ma ye'ka pe attî'pî Jesus pia. Eesenumî'pî non pona irawîrî. Moropai
tekare ekaremekî'pîiya Jesus pî' tamî'nawîrî.
34 —Ma'non, innape ukupîya ye'nen eesepi'tîsa' mîrîrî —ta'pî Jesusya mîîkîrî
wîri' pî'. —Tîwanmîra atîkî. Inî'rî ayeparanya ayeporî pepîn —ta'pîiya.

Jairo Yensi Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.23-26; Lc 8.49-56)

35 Jesus eseurîma tanne, tiaronkon warayo'kon erepamî'pî epere'nîto'
yewî' era'manen, Jairo yewî' tapai'nîkon. —Ayensi sa'mantan pî' man. Inî'
uyenupanenkon kîsarîi —ta'pî to'ya.
36 —To' eseurîmato' tîpîinamai pra —ta'pî Jesusya epere'nîto' era'manen pî'.
—Kesi'nîpîi. Innape neken uku'kî. Kîsewankono'mai —ta'pîiya.
37 Pedro, moropai Tiago, moropai Tiago yakon João, inkamoro neken wîtî
tarakkîrî tîrî'pî Jesusya. Tiaronkon wîtî tîrîiya pra awanî'pî.
38 Epere'nîto' yewî' era'manen yewî' ta teerepansa' pe, arinîkon pe-
monkonyamî' era'ma'pî Jesusya. Tiaronkon karau moropai tiaronkon en-
taimepîtî eta'pîiya.
39 Wîttî ta teewonsa' pe, ta'pîiya to' pî': —Î' ton pe aronne awentaimepîtîkon
mîrîrî? —ta'pîiya to' pî'. —Moropai akaraukon mîrîrî? Ma'non sa'mantasa' pra
man. Iwe'nasa' mîrîrî —ta'pîiya.
40 Moropai to' siira'pî Jesus pî' mîrîrî taiya ye'nen.

Tîîse poro pona to' yenpa'ka'pîiya. Moropai eewomî'pî isa'manta'pî pia itun
moropai isan, moropai eseurîwî'nankon tînenupa'san pokonpe eewomî'pî.
41 Mîîkîrî isa'manta'pî yenya yapisî'pîiya. —Tarita kumi —ta'pîiya ipî'
tîmaimu ta. Ma'non, e'mî'sa'kakî, taato' mîrîrî umaimukon ta.
42 Mîrîrî pe rî wîri' e'mî'sa'ka'pî moropai aasarî'pî. Asakî'ne pu' pona
tîîmo'tai kaisarî ikono po awanî'pî. Kure'ne tamî'nawîronkon esenumenka'pî
eesepi'tîsa' pî'.
43 Jesusya ta'pî tamî'nawîronkon pî': —Anî' pî' unkupî'pî kîsekareme'tî —
ta'pîiya. Moropai wîri' yun, isan pî' ta'pîiya: —Ma'non yekkari ton antîîtî —
ta'pîiya.

6

Jesus Enna'po Nazaré Pona
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Moropai Jesus wîtî'pî mîrîrî pata pai tînenupa'san pokonpe. Tîpata ya
eerepamî'pî to' pokonpe.
2 Erî'ka'nîto' weiyu yai tamî'nawîronkon yenupa pia'tî'pîiya epere'nîto' yewî'
ta. Eta tîuya'nîkon pe arinîkon esenumenka'pî kure'ne ipî': —O'non pata mîrîrî
ye'ka esenumenkanto' ku'nen pe tîwanîpa epu'nen eporîiya? O'non ye'ka pe
epu'nen pe eena'pî? Anî' winîpai tîmeruntîri ton eporîiya anî'ya ikupî eserîkan
pepîn konekapa? —ta'pî to'ya.

3 —Mîîkîrî manni' wîttî konekanen, Maria more, innape nai? —ta'pî to'ya.
—Tiago, moropai José, moropai Judas, moropai Simão rui mîîkîrî. Tarî
iwîrisitonon man —ta'pî to'ya. Moropai Jesus yu'se pra to' ena'pî. Yapurî to'ya
pra awanî'pî.
4 Jesusya to' yeurîma'pî: —Tamî'nawîron pata ya Paapa maimu ekareme'nen
yapurî to'ya. Tîîse ipata ya yapurî to'ya pepîn. Itonpayamî'ya yapurî pepîn.
Itewî' tawonkonya yapurî pepîn —ta'pîiya.
5 Anî'ya ikoneka eserîkan pepîn tu'kan konekaiya yentai awanî'pî tîpata
ya. Pri'yawonkon pepîn pona tenya tîrî'pîiya, arinîkon pepîn, moropai to'
yepi'tî'pîiya.
6 Kure'ne Jesus esenumenka'pî inkamoro pî', innape tîkupî to'ya pra awanî
ye'nen.
Moropai aasarî'pî tiaronkon pata yapî' to' yenupa'pîiya mîrîrî rî pata poro
to' yenupa'pîiya.

Tînenupa'san Yarima Jesusya
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

7 Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon yanno'pî Jesusya tîîpia. To' yaipontî'pîiya
pata kaisarî to' wîtîto'pe asakî'ne'ne. Moropai to' meruntîri ton tîrî'pîiya
meruntî ke o'ma'kon maawariyamî' yenpa'kato'pe to'ya.
8 To' yaipontî'pîiya: —Attîkon pe î' rî kîsatî. Ame'sipukon neken maatîi.
Aya're'kon ton kîsatî. Asakunikon kîsatî. Atînirurîkon ton kîsatî.
9 A'sa'sakon yeka'maya'nîkon moropai aponkon tiwin, apî'nîkon asakî'ne
pra.
10 Pemonkonyamî' pata ya eerepansa'kon ya, eewomîkon to' yewî' ta.
Moropai moro pu'kuru mako'mantîi, mîrîrî pata pai attîkon pîkîrî —ta'pî
Jesusya to' pî'.
11 —Tiaron pata po ayapisîkon to'ya pra awanî ya, moropai amaimukon
anetapai pra to' wanî ya, mîrîrî pata pai matîtîi. Moropai attîkon pe a'pukon
pî' non atapi'sa', mîrîrî mîsorokatîi eepa'kakon pe. Mîrîrî kupîya'nîkon ya,
Paapa maimu yu'se pra to' wanî ye'nen Paapaya to' taruma'tî pe man
ekaremekîya'nîkon mîrîrî —ta'pîiya.
12 Mîrîrî tîpo to' ese'ma'tî'pî. Inkamoroya itekare ekaremekî'pî to' pî':
—Ayeserukon winîpai enpenatatî teesewankono'mai era'tîtî —ta'pî to'ya
tamî'nawîronkon pî'.
13 Moropai tu'kankon o'ma'kon yenpa'ka'pî to'ya. Pri'yawonkon pepîn
pu'pai karapaima'pî to'ya. To' yepi'tî'pî to'ya.

João Batista Wîî Me'po Herodesya
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

14 Tamî'nawîrî Jesus nîkupî'pî yekare eta'pî tamî'nawîronkonya. Mîrîrî yai
pata esa' Herodesya eta'pî nîrî. Tiaronkonya taapîtî'pî: —João Batista nurî'tî
e'mî'sa'ka'pî man isa'manta'san kore'tapai. Mîrîrî ye'nen anî'ya ikupî eserîkan
pepîn kupîiya mîrîrî —taapîtî'pî to'ya.
15 Moropai tiaronkonya ta'pî: —Elias nurî'tî mîîkîrî. Moropai tiaronkonya
ta'pî: —Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' warainon mîîkîrî.
16 Tîîse itekare eta tîuya pe Herodesya ta'pî: —João mîîkîrî, uni'mîrîkîtî'pî
ipu'pai. Tîîse awe'mî'sa'kasa' mîrîrî tîîsa'manta tîpo, isa'manta'san kore'ta pai
—ta'pîiya.

17 Maasa pra mîîkîrî rî Herodesya João yarakkamo me'po'pî tîuya ye'nen
atarakkannîto' yewî' ta. Mîrîrî kupî'pî Herodesya maasa pra takon Filipe
no'pî Herodias yarakkîrî awanî pî' João eseurîmasa' ye'nen.
18 Taapîtî'pî Joãoya ipî': —Ayakon no'pî yarakkîrî awanî Paapa nekare-
mekî'pî unkupîkon ton pe yairî pra. Imakui'pî ku'sa'ya mîrîrî —taapîtî'pîiya.
19 Mîrîrî wenai Herodes no'pî Herodias ekore'ma'pî ipî'. Moropai João
Batista anwîpai awanî'pî. —João Batista wîî me'pokî —ta'pîiya Herodes pî'.
20 —Kaane —ta'pîiya. Mîrîrî ta'pîiya maasa pra morî pe Paapa maimu
yawîron pe João wanî epu'tî tîuya ye'nen. Moropai inama'pîiya. João maimu
eta tîuya pe aataka'ma'pî. Mîîwîni tîîse tîwakîri pe eta'pîiya.
21 Mîrîrî tanne, tîîko'mamî tîpo, Herodias esenumenka'pî teseru koneka
pî'. Moropai Herodesya entamo'kanto' koneka'pî teesenpo'pî weiyu yai.
Tîpoitîrîtonon eta'pîiya entamo'kai. Surarayamî' yepotorîtonon eta'pîiya. Mo-
ropai ipîkkukon tîniru esanon Galiléia ponkon eta'pîiya nîrî entamo'kai.
22 Herodias more wîri' ewomî'pî to' kore'ta imanunse. Moropai
imananu'pî. Herodes wakîri pe awanî'pî. Herodes neta'san wakîri pe
nîrî awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Herodesya ta'pî wîri' pî': —Î' rî yu'se awanî ya,
esa'kî upî' moropai anesatî'pî tîrîuya —ta'pî Herodesya.
23 —Paapaya uyera'ma pî' man. Ayenku'tîuya pepîn sîrîrî. Î' rî esatîya ya
itîrîuya. Itu'se awanî ya, upata tîrîuya arakkita pîkîrî —ta'pîiya wîri' pî'.
24 Moropai wîri' epa'ka'pî. Tîsan pia attî'pî, Herodias pia. —Î' esatîuya yu'se
awanî mîrîrî? —ta'pîiya tîsan pî'. —João Batista pu'paraikkî'to'peiya ka'kî ipî'
—ta'pî Herodiasya tînre pî'.
25 Teesemi'tapai mîîkîrî wîtî'pî Herodes pia esa'se: —João Batista
pu'paraikkîtîya'nîkon yu'se wai. Sunpa pona ipu'pai'pî enepîya'nîkon yu'se
wai uupia era'mato'peuya —ta'pî wîri'ya Herodes pî'.
26 Mîrîrî pî' Herodes esewankono'ma'pî kure'ne. Itîrîuya taasa' tîuya pî'
moropai mîrîrî etasa' tîneta'sanya pî' eesewankono'ma'pî. Mîrîrî ye'nen wîri'
pî' ani'nînmapai pra awanî'pî.
27 Moropai ka'ne' pe Herodesya surara yaipontî'pî: —Atîkî. João pu'pai
era'mata —ta'pîiya. Surara wîtî'pî. Atarakkannîto' ta João pu'paraikkîtî'pîiya.
28 João pu'pai'pî yarî'pî suraraya sunpa pona moropai itîrî'pîiya wîri' pia.
Mîîkîrîya yarî'pî tîsan pia.
29 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe João nenupa'san wîtî'pî itesa'rî'pî era'mai. Mo-
ropai yu'na'tî'pî to'ya.

Arinîkon Yekkari'tî Jesusya, 5,000 Kaisaronkon (Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jo 6.1-14)

30 Jesus naipontî'san enna'po'pî iipia. Tamî'nawîron tînkupî'pîkon moropai
pemonkonyamî' yenupa'pî tîuya'nîkon ekaremekî'pî to'ya Jesus pî'.
31 Arinîkon pemonkonyamî' erepanpîtî'pî to' pia Jesus era'mapî'se. Jesus
moropai inenupa'san entamo'ka eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesusya
ta'pî tînenupa'san pî': —Aase'kon see upokonpe keren pona erî'ka'se'nîkon —
ta'pîiya.
32 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon piapai to' wîtî'pî kanau ya' keren pona,
Jesus moropai inenupa'san.
33 Tîîse arinîkonya to' wîtî era'ma'pî. Jesus nenupa'san pe to' epu'tî'pî to'ya.
Itîîpai nîrî to' wanî'pî. Tîpatakon yapai to' esemi'tîpa'pî tuutîkonpa. Inkamoro

wîtî'pî a'mun poro teeka'tunse keren pona. Jesus moropai inenupa'san rawîrî to' erepamî'pî.

34 Kanau yapai teeseu'ka pe, mararonkon pepîn pemonkonyamî' era'ma'pî Jesusya. Carneiroyamî' itesa' pînon ataka'ma'san warantî to' era'ma'pîiya. Mîrîrî ye'nen to' sa'nama'pîiya. Tu'kan pî' to' yenupa pia'tî'pîiya.

35 Pata ko'mamî pe, Jesus nenupa'san, ipemonkonoyamî' wîtî'pî iipia. —Keren po e'nî tanne, pata ko'mannî pî' man.

36 Tamî'nawîronkon yaipontîkî cidade pona, moropai poro po tîîko'mansenon pia ta're'kon ton yennato'pe to'ya —ta'pî to'ya.

37 Tîîse to' maimu yuuku'pî Jesusya: —Amîrî'nîkonya neken to' ya're' ton tîrî sîrîrî. —O'non ye'ka pe? —ta'pî Jesus nenupa'sanya. —Trigo puusa' yenna annaya yu'se awanî mîrîrî mararî pra tîniru ke, tu'ke kapoi kaisarî esenyaka'manto' yepe' yentai awanî. Mîrîrî warantî to' yekkari'tî annaya yu'se awanî. Tîîse tîniru ton pra man —ta'pî to'ya.

38 —Î' warapo pão moro nai aapia'nîkon? Maasa era'matantî —ta'pî Jesusya. Era'mai to' wîtî'pî. Ekaremekî'pî to'ya Jesus pî': —Pão moro man mia'taikin neken moropai moro'yamî' asakî'ne —ta'pî to'ya.

39-40 Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî' pantakapîtî'pî tîponarî'ne, tiaronkon 50 kaisarî'ne, tiaronkon 100 kaisarî'ne. To' yaipontî'pîiya parî' pona to' ereutato'pe.

41 Mia'taikinan pão moropai asakî'nankon moro'yamî' yapisî'pîiya tenya'. Moropai ka' ekaya tenu tanunse ipîrema'pîiya. Moropai trigo puusa' pirikkapîtî'pîiya. Mîrîrî tîrî'pîiya tîpemonkonoyamî' pia. Inkamoroya itîrî'pî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pia. Moro'yamî' waikapîtî'pîiya nîrî pemonkonyamî' kaisarî.

42 Tamî'nawîronkon entamo'ka'pî mîrîrî pî' teesepi'tîkon pîkîrî.

43 Trigo puusa' yonparî'pî moropai moro'yamî' yonparî'pî e'nîmîsa' yara'tî'pî to'ya waikîra'pî ya'. Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai waikîra'pî kaisarî itonparî'pî awanî'pî.

44 Jesus nîtîrî'pî pî' entamo'ka'san warayo'kon wanî'pî 5.000 kaisarî.

Jesus Asarî Tuna Poro (Mt 14.22-33; Jo 6.15-21)

45 Teesemi'tapai Jesusya tînenupa'san yaipontî'pî kanau ya to' asara'tîto'pe, tîrawîrî to' wîtîto'pe iratai pona, Betsaida pona. —Attîkon tanne pemonkonyamî' yarimauya to' emi'to'pe —ta'pîiya to' pî'. Jesus nenupa'san ese'ma'tî'pî. Mîrîrî tîpo Jesusya ta'pî e'nîmî'san pî': —Ayewî'kon ta atîtî see. Morî pe enna'potî. Uurî nîrî, uutî sîrîrî —ta'pîiya.

46 Teesekaremekî tîpo, Jesus wîtî'pî wî' more'pî pona epîremai tiwinsarî.

47 Pata ewaronpamî tanne, Jesus nenupa'san wanî'pî iku'pî yarakkita kanau ya' moropai mîîkîrî wanî'pî tiwinsarî a'mun po.

48 Mîrîrî yai meruntî a'situn ponaya kanau yawonkon wîtî'pî. Tîmoronkon tepu'se to' e'kura' era'ma'pî Jesusya. Kariwana etun tanne attî'pî to' pia tuna poro tî'si po. To' yuwa'ka yonpa'pîiya.

49 Tîîse aaipî era'ma'pî inenupa'sanya. Tî'si po tuna poro aaipî era'ma tîuya'nîkon pe, o'ma' mîîkîrî kai'ma to' esenumenka'pî ipî'. Mîrîrî pî' to' esi'nîpî'pî. To' entaimepîtî'pî.

50 To' esi'nîpî era'ma tîuya pe, ka'ne' pe Jesus eseurîma'pî to' yarakkîrî: —Meruntî ke e'tî, teesi'nî'se pra, maasa pra uurî Jesus —ta'pîiya to' pî'.

51 Moropai Jesus asara'tî'pî to' kanaurî ya'. Mîrîrî pe rî a'situn atî'napamî'pî. Mîrîrî pî' ta'pî inenupa'sanya: —Î' ye'ka see mîîkîrî pemonkon, mîrîrî ye'ka a'situn tî'napannî'nen?
52 Jesus meruntîri era'ma'pî to'ya trigo puusa' pirikkaiya yai. Mîîwîni tîîse iipia Paapa meruntîri wanî epu'tî to'ya pra awanî'pî, pakko pe tîwanîkon ye'nen. Maasa pra ipî' to' esenumenka pra awanî'pî, anî' pe awanî epu'tî to'ya pra awanî'pî.

Genesaré Ponkon Yepi'tî Jesusya (Mt 14.34-36)

53 Iku'pî ratai pona teerepansa'kon pe to' eseu'ka'pî Genesaré pata pona. Mîrîrî iku'pî ka tîkanaukon yewa'tî'pî to'ya.
54 Moropai kanau yapai to' eseu'ka pe Genesaré ponkon pemonkonyamî'ya Jesus epu'tî'pî.
55 Teeka'tunse to' wîtî'pî iipia, Jesus erepansa' yekare etasa' tîuya'nîkon ye'nen. O'non pata Mîîkîrî wanî etasa' tîuya'nîkon ya, mîîkîrî pia pri'yawonkon pepîn yarî'pî to'ya to' yepi'tîto'peiya kai'ma.
56 Moropai o'non pata Jesus erepansa' pia, si'mîrikkî cidade pona, kure'nan cidade pona, cidade po pra tîîko'mansenon pia, moro pu'kuru pri'yawonkon pepîn enepî'pî to'ya iipia, erepanto' pata'se' ya'. Moropai Jesus yeka'nunka'pî to'ya ipon ye'pi yapîkonpa kai'ma. Moropai yapîtîponkon esepi'tî'pî.

7

Jesus Eseurîma Judeuyamî' Yeseru Pî' (Mt 15.1-9)

1 Fariseuyamî' epere'sa' wanî'pî Jesus pia Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon kore'ta. Inkamoro Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon ii'sa' wanî'pî Jerusalém poi.
2-4 Fariseuyamî'ya tenyakon rona tu'ke ite'ka tiwin ite'ka tîîse. Mîrîrî tîpo ta're'kon enapî to'ya. Tamî'nawîronkon Judeuyamî' yeseru pe awanî. Tîtamokonya tîpanama'pîkon yawîrî to' wanî mîrîrî. E'repanto' pata'se' yapai teemi'se tîwe'ronakon pra awanî ya, ta're'kon enapî fariseuyamî'ya pepîn. Mîrîrî warantî nîrî teserukon yawîrî tu'ke ite'ka copo ronapîtî to'ya, îinî ronapîtî to'ya, pisa ronapîtî to'ya.

Moropai Jesus nenupa'sanya ta're'kon enapî era'ma'pî to'ya. Tîîse fariseuyamî'ya tenyakon rona manni' warantî tenyakon rona to'ya pra awanî'pî.
5 Mîrîrî ye'nen fariseuyamî' moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya ta'pî Jesus pî': —Î' ton pe see utamokonya uyenupa'pîkon yairî pra apemonkonoyamî' wanî mîrîrî? Î' ton pe tenyakon rona tîuya'nîkon rawîrî ta're'kon enapî to'ya?
6 Jesusya ta'pî: —Yairî pu'kuru Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tî eseurîma'pî apî'nîkon pena. Paapa yapurînen pe pra si'ma Paapa yapurînenan patakaya'nîkon eserîke pra naatîi seru' pe. Sîrîrî Isaías nurî'tî maimu rî'pî inmenuka'pî:
“Morî pe eseurîmakoi'kon insanan pemonkonyamî' upî'”, taa Paapaya.
“Tîîse aminke to' yewan wanî mîrîrî.
7 Î' pe pra rî uyapurî to'ya mîrîrî.
Penaro'konya tîpanama'pîkon yawîrî tonpakon yenupa to'ya,

uurîya tîpanama'pîkon pe tîku'se" taa Paapaya. *Is 29.13*
Mîrîrî Isaías maimu rî'pî —ta'pî Jesusya to' pî'.
8 —Paapaya upanama'pîkon unkupîkon ton pe mîrîrî rumakasa'ya'nîkon. Tîîse atamokonya apanama'pîkon yawîrî awanîkon, irumakaya'nîkon pata pe pra.
9 Paapaya upanama'pîkon rumakasa'ya'nîkon atamokonya apanama'pîkon yawîrî awanîkonpa kai'ma. Epu'nen pe awanîkon kai'ma eesenku'tîkon mîrîrî —ta'pî Jesusya.
10 —Moisés nurî'tîya ta'pî:
"Ayunkon, moropai asankon yapurîtî. Imakui'pî pe anî' eseurîma ya tîyun winîkîi, moropai tîsan winîkîi, mîîkîrî mîwîtîi," *Êx 20.12; Êx 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16*
ta'pîiya —ta'pî Jesusya.
11 —Mîrîrî ye'ka pe pra amîrî'nîkon eseurîma mîrîrî. Amîrî'nîkonya taa: "Uyunkon, moropai usankon pia untîrîkon ton unmo'ka'pîkon tîrî e'painon Paapa pia. Corbã mîrîrî. Paapa pia neken untîrî ton sîrîrî taato' mîrîrî corbã".
12 Mîrîrî warantî taa ye'ka pe, amîrî'nîkonya taa: "Uyunkon moropai usankon pîika'tî pra wanî ya, î' wani' pra awanî Paapa pî'". Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon yenupaya'nîkon seru' pe —ta'pî Jesusya.
13 —Atamokonya apanama'pîkon yawîrî awanîkon ye'nen Paapa maimu pîinamaya'nîkon pra awanî. Tamî'nawîronkon panamaya'nîkon ayeserukon yawîrî neken to' ko'manto'pe kai'ma. Tu'ke ayeserukon poi'pî moro awanî mîrîrî ye'ka —ta'pî Jesusya fariseuyamî' pî'.

Jesus Eseurîma Imakui'pî Uyeserukon Pî' (Mt 15.10-20)

14 Moropai inî'rî Jesusya tamî'nawîronkon yanno'pî tîîpia. —Umaimu etatî moropai epu'tîya'nîkon yuwatî —ta'pîiya.
15 —Paapa pia imakui'pî pe e'nî pepîn uya're'kon unenno'makon wenai. Tîîse imakui'pî pe e'nî uyewankon ya tîîko'mansen imakui'pî wenai.
16 Anetapainon wanî ya, etakî, moropai epu'kî —ta'pîiya.
17 Poro po tîwe'sanon piapai Jesus ewomî'pî wîttî ta. Mîîkîrî ekaranmapo'pî inenupa'sanya: —Î' pî' eeseurîma manni'? —ta'pî to'ya ipî'.
18 —Amîrî'nîkonya nîrî epu'tî pra awanîkon mîrîrî? —ta'pî Jesusya. —Uya're'kon unenno'makonya ukupîkon pepîn imakui'pî pe.
19 Maasa pra uyewankon ya eewomî pepîn. Uro'takon ya' neken eewomî moropai mîrîrî tîpo iwekannîpî. Tamî'nawîron entamo'kanto' wanî morî pe. Tamî'nawîron entamo'kanto' pî' entamo'kan e'painon —ta'pî Jesusya.
20 —Imakui'pî uyewankon ya' tîîko'mansen wanî imakui'pî pe.
21 Uyewankon ya' tîîko'mansen imakui'pî wenai imakui'pî pî' esenumenkan, tamî'nawîronkon wîri'sanyamî', warayo'kon poro wîtîn, ama'ye' pe e'nî, tiaron wîî,
22 moropai tiaron no'pî, tiaron niyo yarakkîrî e'nî, moropai tiaron yemanne yu'se e'nî, imakui'pî kupî, tiaronkon yenku'tî, nura pe e'nî, kinmuwan, imakui'pî pe tiaron pî' eseurîman, moropai mîî pe e'nî, eranne' pe pra e'nî imakui'pî pî'.
23 Tamî'nawîrî imakui'pî pe e'nî maasa pra imakui'pî ko'mamî ye'nen uyewankon ya'. Mîrîrî wenai imakui'pî kupî pî' ko'mannî —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

O'ma' Tîrîka Jesusya Judeupa' Pepîn More Yapai (Mt 15.21-28)

24 Mîrîrî tîpo Jesus ese'ma'tî'pî. Tiro pata poro moropai Sidom pata poro
attî'pî. Tîîko'manto' yewî' ton eporî'pîiya. Moro tîwanî epu'tî anî'ya yu'se pra
awanî'pî. Mîrîrî ye'ka pe tîîse epu'tî'pî tiaronkonya.
25-26 Moropai wîri' wanî'pî moro. Mîîkîrî wanî'pî Judeupa' pe pra, Siro-
fenicia pon mîîkîrî. Imaimu wanî'pî grego pe. Inre wanî'pî wîri'. O'ma'
ewonsa' wanî'pî mîîkîrî more ya'. Mîrîrî ye'nen Jesus erepansa' eta tîuya pe,
attî'pî iipia. Moropai Jesus puu pia eesenumî'pî, yeka'nunka'pîiya. Ta'pîiya
Jesus pî': —O'ma' yenpa'kakî unre yapai.
27 Moropai Jesusya ta'pî: —Kaane. E'mai' pe upemonkonoyamî' pîika'tîuya,
Judeuyamî'. Amîrî Judeu pepîn. Arinmaraka pia more ya're' tîrî ya, yairî
pra awanî. Mîrîrî warantî tamî'nawîron Judeuyamî' pîika'tîuya pra tîîse, amîrî
pîika'tîuya ya, Judeu pe pra awanî tanne, yairî pra awanî —ta'pî Jesusya.
¡Judeuyamî'ya Judeu pepîn esatî'pî arinmaraka pe tewanmakon pe to' kupî
tîuya'nîkon ye'nen.¡
28 Tîîse wîri'ya ta'pî: —Innape man, piipi'. ¡Arinmaraka taa Judeuyamî'ya
upî', seru' pepîn.¡ Mîrîrî ye'ka pe tîîse moreyamî' ya're' ya'punu'pî e'soroka
enapî arinmarakayamî'ya itaponse' yo'koi si'ma. Mîrîrî warantî arin-
marakayamî' e'pîika'tî manni' warantî, upîika'tîkî sa'ne —ta'pîiya.
29 Jesusya ta'pî ipî': —Innape ukupîya epu'tî pî' wai, mîrîrî taa pî' nai
epu'nen pe. Ayewî' ta enna'pokî. O'ma' wîtîn pî' man anre piapai —ta'pîiya.
30 Moropai mîîkîrî emikku'pî tewî' ta. Tînre eporî'pîiya tette' ta. O'ma' wîtî'pî
wanî'pî.

Imaimu Pîn Pana'tî'pan Yepi'tî Jesusya

31 Moropai Jesus enna'po'pî Tiro pata pai. Tuutî pe Sidom pata pona attî'pî,
moropai Decápolis pata poro. Eerepamî'pî Galiléia ku'pî ka.
32 Miarî tiaronkon pemonkonyamî'ya imaimu pîn moropai pana'tî'pan
warayo' yarî'pî Jesus pia. Jesus yeka'nunka'pî to'ya: —Ayenya tîîkî ipona
eesepi'tîto'pe —ta'pî to'ya.
33 Arinîkon pemonkonyamî' piapai Jesusya mîîkîrî mo'ka'pî tiwinsarî.
Tenya yeperu tîrî'pî Jesusya mîîkîrî pana ya'. Tetaku ma'pîiya tenya pona.
Moropai mîrîrî ke inu yapî'pîiya.
34 Moropai tî'noko'pî pe era'ma tîuya ye'nen, Jesus yettapusin enuku'pî
ka' era'mai'ma. —Epata —ta'pîiya tîmaimu ta. Esettapuruka'kî taato' mîrîrî
umaimukon ta.
35 Moropai ipana esettapuruka'pî. Inu ekoneka'pî. Morî pe eeseurîma'pî.
36 Jesusya to' yaipontî'pî. —Anî' pî' unkupî'pî kîsekareme'tî —ta'pîiya to' pî'.
Tîîse yuuku to'ya pra awanî'pî. Inî' panpî' to' panamaiya tanne, inî' panpî'
ekaremekî'pî to'ya.
37 Mararî pra tamî'nawîronkon esenumenka'pî Jesus pî': —Tamî'nawîron
mîrîrî morî panpî' ku'sai'ya. Pana'tî'pankon pana yettapurîkasai'ya moropai
imaimu pînon pemonkonyamî' konekasai'ya nîrî to' eseurîmato'pe —ta'pî
to'ya.

8

Jesusya Arinîkon Yekkari'tî, 4.000 Kaisaronkon (Mt 15.32-39)

1 Mararî tîîko'mamîkon tîpo, arinîkon eperepî'pî inî'rî Jesus pia. To' narî'pî, to' ya're' e'tî'ka'pî. Mîrîrî ye'nen Jesusya tînenupa'san yanno'pî tîîpia to' yeurîmapa kai'ma.
2 —Seurîwî'ne wei kaisarî insanan ko'mansa' sîrîrî uupia —ta'pîiya. —Tarîpai to' ya're' e'tî'kan pî' man. Mîrîrî ye'nen to' sa'nama pî' wai.
3 Iwan pe to' tîîse to' yarimauya ya tewî'kon ta, to' enkîsi'panpîtî tuutîkon pe. Aminke pai tiaronkon ii'sa' mîrîrî —ta'pîiya.
4 —Keren po si'ma to' ya're' ton tîrî eserîke pra awanî —ta'pî inenupa'sanya Jesus pî'.
5 —Î' warapo trigo puusa' moro nai aapia'nîkon? —ta'pî Jesusya. —Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî man —ta'pî to'ya.
6 Tamî'nawîronkon pî' ta'pî Jesusya: —Maasa non pona ereutatî. Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non trigo puusa' yapisî'pîiya. Moropai eeseurîma'pî Paapa yarakkîrî: —Morî pu'kuru amîrî, Paapa. Anna ya're' ton tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî tîpo trigo puusa' pirikkapîtî'pîiya. Tînenupa'san pia itîrî'pîiya tamî'nawîronkon kaisarî itîîto'pe to'ya. Moropai to' kaisarî itîrî'pî to'ya.
7 Moro'yamî' mîrikkî wanî'pî mararî to' pia. Inkamoro nîrî yapisî'pîiya. —Morî pu'kuru amîrî, Paapa. Anna yo' ton tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. —Maa. Seeni' tîîtî tamî'nawîronkon kaisarî —ta'pîiya tînenupa'san pî'. Moropai itîrî'pî to'ya tamî'nawîronkon kaisarî.
8 Moropai inkamoro entamo'ka'pî teesepi'tîkon pîkîrî. Inkamoroya ta're'kon yonpa rî'pî yannuku'pî. Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai waikîra'pî kaisarî wanî'pî.
9 Entamo'ka'san wanî'pî 4.000 kaisarî.
10 Mîrîrî tîpo tamî'nawîronkon yarima'pî Jesusya to' wîtîto'pe. Moropai to' enuku'pî kanau ya' tînenupa'san yarakkîrî. Dalmanuta itese' pata pona to' wîtî'pî.

Tînera'makon Ton Meruntî

Esatî Fariseuyamî'ya Jesus Pî' (Mt 16.1-4)

11 Moropai fariseuyamî' wîtî'pî Jesus pia. To' esiyu'pîtî pia'tî'pî yarakkîrî. —Anna nera'ma ton anku'kî innape Paapa winîpai tui'sen pe ameruntîri wanî era'mato'pe annaya —ta'pî to'ya. Mîrîrî ta'pî to'ya maasa pra innape Paapa winîpai imeruntîri iipî kupî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen.
12 Ne'ne' pe itewan ku'sa' to'ya wanî'pî. —Sîrîrî pankon wanî tînera'makon ton yu'se. Tîîse ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Anera'makon ton tîrî Paapaya pepîn —ta'pîiya.
13 Inkamoro Fariseuyamî' piapai attî'pî. Kanau ya' to' enuku'pî. Moropai tînenupa'san pokonpe eese'ma'tî'pî iratai pona.

Fariseuyamî', Herodes Yeseru Pî' Jesus Eseurîma (Mt 16.5-12)

14 Tîîwanmîra'nîkon ta're'kon ton yarî to'ya pra awanî'pî. Trigo puusa' tiwinan neken wanî'pî moro kanau ya'.
15 Moropai Jesusya to' panama'pî: —Tîwarî panpî' e'tî. Tîwî fariseuyamî' piawon moropai Herodes piawon trigo sa'moto' nîsi —ta'pîiya.
16 Teepere'se to' eseurîma'pî mîrîrî pî': —Î' pî' taiya manni'? Uya're'kon ton ene'sa' pra awanî ye'nen mîrîrî taa pî' man —ta'pî to'ya.

17 ⌞Trigo puusa' pî' pra eeseurîma manni'. Fariseuyamî' moropai Herodes
yeseru pî' eeseurîma.⌟ Tîîse trigo puusa' ton pra tîwanîkon pî' to' eseurîma
epu'tî'pî Jesusya. —Î' ton pe aya're'kon ton pra awanîkon pî' eeseurîmakon
mîrîrî? Uyeseru pî' eesenumenkakon pepîn. Anepu'pai pra awanîkon mîrîrî.
Ayewankon ya unekaremekî'pî enasa' pra awanî.
18 Tenu kenankon amîrî'nîkon. Tîîse enkaru'nan warantî awanîkon. Tîpana
kenankon amîrî'nîkon. Tîîse pana'tî'pan warantî awanîkon.
19 Mia'taikin trigo puusa' ke manni' 5.000 pemonkonyamî' ya're'tîuya yai,
to' ya're' yonpa rî'pî yanumî'pîya'nîkon. Î' warapo waikîra'pî kaisarî awanî'pî?
—ta'pîiya. —Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai waikîra'pî kaisarî —ta'pî to'ya.
20 —Moropai asakî'ne mia' pona tîîmo'tai trigo puusa' ke 4.000 kaisaronkon
pemonkonyamî' ya're'tîuya yai, to' ya're' yonparî'pî yanumî'pîya'nîkon. Î'
warapo waikîra'pî kaisarî awanî'pî? —ta'pîiya. —Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai
waikîra'pî kaisarî awanî'pî —ta'pî to'ya.
21 —Sîrîrî tîpose uyeseru epu'tîya'nîkon pra awanîkon mîrîrî? —ta'pîiya to' pî'.

Enkaru'nan Betsaida Pon Yepi'tî Jesusya

22 Moropai to' erepamî'pî Betsaida itese' pata pona. Miarî enkaru'nan
warayo' yarî'pî tiaronkonya Jesus pia. Jesus yeka'nunka'pî to'ya enkaru'nan
yapîto'peiya kai'ma.
23 Enkaru'nan yarî'pîiya itenya pî' tapi'se pemonkonyamî' pata yapai.
Tetaku ma'pîiya enkaru'nan yenu ya'. Moropai tenya tîrî'pîiya itenu pona.
Tenya mo'ka'pîiya. —Pata era'ma pî' nan? —ta'pîiya.
24 Teesenumenka tîpo ta'pîiya: —Inna. Pemonkonyamî' asarî era'ma pî'
wai, tîîse morî pe pra. Yei warantî to' era'ma pî' wai —ta'pîiya.
25 Inî'rî tenya tîrî'pî Jesusya itenu pona. Tenya mo'ka'pîiya. Tîwoi'nîkon
pî' teesenumenka pe, enkaru'nan yenu esepi'tî'pî. Tamî'nawîron era'ma'pîiya
morî pe.
26 Moropai mîîkîrî yarima'pî Jesusya tewî' ta: —To'sarî atîkî. Pe-
monkonyamî' kore'ta katîi —ta'pîiya.

Pedroya Jesus Epu'tî Cristo Pe
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Moropai Jesus wîtî'pî tiaron pata itese' Cesaréia-Filipe poro tînenupa'san
pokonpe. Tuutîkon ye'ka pe tînenupa'san ekaranmapo'pîiya: —Anî' pe rî ukupî
pî' tarîronkonya? —ta'pîiya.
28 —Tiaronkonya ta'pî: “João Batista yekatono'pî mîîkîrî”. Tîîse tiaronkonya
ta'pî: “Pena itekare ekareme'pîtîtîpon Elias yekatono'pî mîîkîrî”. Moropai
tiaronkonya ta'pî: “Penaro' Paapa maimu ekareme'nen yekatono'pî mîîkîrî”.
Mîrîrî warantî apî' to' eseurîma —ta'pî Jesus nenupa'sanya ipî'.
29 —Amîrî'nîkon kanan. Anî' pe uyepu'tî pî' naatî? —ta'pî Jesusya to' pî'.
Pedroya ta'pî: —Amîrî Paapa nîmenka'pî, Cristo —ta'pîiya. ⌞Paapa nîmenka'pî
taato' mîrîrî Cristo.⌟
30 —Inna. Tîîse maasa sîrîrî Paapa nîmenka'pî pe wanî kîsekareme'tî —ta'pî
Jesusya.

Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Pî'
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Moropai Jesusya to' yenupa'pî: —Uurî ka' poi iipî'pî. Kure'ne e'taruma'tî
kupî sîrîrî. Judeuyamî' panamanenan, moropai teepîremasanon esanon,
Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon, inkamoro ena kupî sîrîrî uyu'se

pra. Uwî to'ya kupî sîrîrî. Uusa'mantasa' ko'mamî kupî sîrîrî asakî'ne wei kaisarî moropai iteseurîno wei yai e'mî'sa'ka —ta'pîiya.
32 Mîrîrî ta'pîiya aronne, tiaronkonya epu'tî yu'se tîwanî ye'nen. Moropai Pedroya yarî'pî tiaronkon kore'ta pai. —Mîrîrî ye'ka pe teeseurîmai pra e'kî. Mîrîrî warantî aasa'manta e'pai pra man —ta'pî Pedroya Jesus pî'.
33 Tîîse Jesus era'tî'pî tiaronkon tînenupa'san winîkîi moropai ta'pîiya Pedro pî': —Sinpata atîkî uupiapai. Makui maimu warantî amaimu wanî mîrîrî. Paapa esenumenka warantî eesenumenka pra awanî mîrîrî. Eesenumenka non po tîîko'mansenon esenumenka warantî —ta'pîiya.
34 Mîrîrî tîpo tînenupa'san pokonpe tamî'nawîronkon yanno'pîiya tîîpia. Ta'pîiya to' pî': —Uwanîyakon pe e'pai anî' wanî ya, iteseru, itu'se tîwe'to' rumaka e'pai awanî. Uwanîyakon pe tîwanî wenai, tîwe'taruma'tîto' namaiya e'pai pra awanî. Uwanîyakon pe tîwanî wenai, tîsa'mantato' namaiya e'pai pra awanî. Moropai uwenairî aaipî e'pai awanî.
35 Maasa pra anî'ya tîîko'manto' pînînma ya kure'ne, tîwe'taruma'tî namaiya. Mîrîrî ye'nen Paapa pia ipatîkarî tîîko'manto' ton eporîiya pepîn. Tîîse aminke aako'mamî Paapa pî'. Tîîse uwanîyakon pe tîwanî wenai, tîîko'manto' pînînmaiya pra tîwanî ya, tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpîiya ya, ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya Paapa pia.
36 Tamî'nawîron sîrîrî non pon manne esa' pe anî' wanî ya, tîîse ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya pra awanî ya, eporîiya kupî pepîn rî mîrîrî. Aasa'manta yai tekaton yepe' ton eporîiya pepîn, awe'pîika'tî pepîn.
37 Î' ton pra awanî sîrîrî pata po, itekaton yepe' pe.
38 Imakui'san sîrîrî pankon kore'ta uurî pî' moropai umaimu pî' anî' eppepî ya, uurî ka' poi iipî'pî eppepî kupî sîrîrî ipî'. Uurî ka' poi iipî'pî. Inî'rî uuipî pe wai, Paapa pia tîîko'mansenon inserîyamî' pokonpe. Uuipî yai Uyun kaisarî wanî kupî sîrîrî meruntî ke. Mîrîrî yai eppepî kupî sîrîrî ipî'.

9

1 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' eseporî pe man. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon yentai meruntî ke pu'kuru awanî epu'tî tamî'nawîronkonya. Mîrîrî era'ma tiaronkon tarîronkonya tîîsa'mantakon rawîrî —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Moisés, Elias Yarakkîrî (Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 Tiwin mia' pona tîîmo'tai wei tîpo, Jesus wîtî'pî kawînan wî' pona. Pedro, moropai Tiago, moropai João wîtî'pî yarakkîrî. Inkamoro pokonpe neken awanî'pî. Miarî Jesus etinyaka'masa' wanî'pî to' yenu kaisarî.
3 Ipon etinyaka'masa' wanî'pî inke' pe pu'kuru. Aimutun pe awanî'pî. Uponkon ronapîtî e'painon mararî pra tîîse mîrîrî kaisarî aimutun pe eena pepîn.
4 Moropai penaronkon era'ma'pî Jesus pokonpe tîwe'sanonya, Elias moropai Moisés. Jesus yarakkîrî to' eseurîma era'ma'pî to'ya.
5-6 Mararî pra to' esi'nî'sa' wanî'pî. Î' taa tîuya epu'tîiya pra Pedro wanî'pî. Mîrîrî warantî tîîse eeseurîma'pî. Ta'pîiya tepotorî Jesus pî': —Morî pe tarî e'nî sîrîrî. Seurîwî'ne tappîi koneka annaya sîrîrî, amîrî ton, moropai Moisés ton, moropai Elias ton —ta'pîiya.

7 Mîrîrî taiya tanne, katupuruya to' napontî'pî. Moropai Paapa eseurîma'pî
katupuru kore'ta si'ma. Ta'pî Paapaya: —Unmu mîserî. Unmu yu'san Uurî.
Mîserî maimu etatî —ta'pîiya.
8 Mîrîrî tîpo tenukon yarî'pî ipokonpankonya tîwoi'nîkon, tîîse Moisés, mo-
ropai Elias era'ma to'ya pra awanî'pî. Jesus neken era'ma'pî to'ya.
9 Wî' poi tawautîkon pe, Jesusya ta'pî to' pî': —Sîrîrî anera'ma'pîkon
kîsekareme'tî. Pemonkon pe ka' poi iipî'pî uurî sa'manta tîpo e'mî'sa'ka kupî
sîrîrî, mîrîrî tîpo ekaremekîkonpa.
10 Mîrîrî ye'nen ekaremekî to'ya pra awanî'pî. Tîîse to' eseurîma'pî
teepere'se: —Uusa'manta tîpo e'mî'sa'ka taiya manni', î' pî' eeseurîma mîrîrî?
—ta'pî to'ya.
11 Mîrîrî ye'nen Jesus ekaranmapo'pî to'ya. —A'kî. Moisés nurî'tîya
yenupato' pî' yenupatonkonya taa: "E'mai' pe Elias, penaro' Paapa maimu
ekareme'nen iipî pe man. Mîrîrî tîpo Cristo, Paapa nîmenka'pî iipî ite'ma'pî
pî'", taa to'ya. Î' wani' awanî ye'nen mîrîrî taa to'ya? —ta'pî to'ya Jesus pî'.
12 —Innape Elias warainon iipî yairî panpî' Paapa yapurîto' ku'se.
Î' wani' awanî ye'nen sîrîrî menuka'pî penaronkon Paapa maimu
ekareme'nenanya? Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe e'taruma'tî kupî sîrîrî
mararî pra. Arinîkonya uyapurî pe pra man. Mîrîrî ye'nen tepotorîkon pe
ukupî to'ya pepîn. Mîrîrî nîrî menuka'pî penaronkonya.
13 Aasîrî Elias warainon iipî'pî. Penaronkon Paapa maimu
ekareme'nenanya imenuka'pî yawîrî imakui'pî kupî'pî tiaronkonya iwinîkîi
itu'se tîwe'to'kon yawîrî —ta'pî Jesusya. João Batista pî' eeseurîma mîrîrî.

Warayo' More'pî Yepi'tî Jesusya
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43a)

14 Moropai tiaronkon Jesus nenupa'san pia teerepamîkon pe, arinîkon
epere'sa' era'ma'pî to'ya to' pia. Inenupa'san pokonpe Moisés yeseru rî'pî pî'
yenupatonkon esiyu'pîtî era'ma'pî to'ya.
15 Mîrîrî pe rî Jesus era'ma tîuya'nîkon pe, tamî'nawîronkon esenumenka'pî
ipî' mararî pra moropai to' eka'tumî'pî iipia esekareme'se.
16 —Î' pî' eeseurîmakon manni'? —ta'pî Jesusya tamî'nawîronkon pî'.
17 —Uyenupanen —ta'pî tiaronya ipî'. Unmu enepî pî' wai aapia. imaimu
pra iku'sa' o'ma'ya ye'nen.
18 O'non pata tîîse eporî tîuya ya, non pona yenumîiya, o'ma'ya. Moropai
inta arakkunta. Moropai tee ye'kaiya. Moropai aapîta non po si'ma.
Anenupa'san pî' esatî pî' wai o'ma' tîrîkato'pe to'ya teuren, tîîse î' kupî to'ya
yentai awanî.
19 —Sîrîrî tîpose innape ukupî to'ya pra tamî'nawîronkon wanî —ta'pî Je-
susya. —Tîko'man pe uuko'mansa' sîrîrî akore'ta'nîkon tînîn pî' ayenupakon
pî'. Mîîwîni tîîse innape ukupîya'nîkon pra awanîkon. Mîîkîrî ene'tî uupia —
ta'pîiya.
20 Mîîkîrî more enepî'pî to'ya iipia. Jesus era'ma tîuya pe, o'ma'ya more
yenumî'pî non pona. Awe'perenperenma'pî non pona. Inta arakkunta'pî.
21 —Î' pensa eporî pia'tî'pîiya? —ta'pî Jesusya iyun pî'. —More pe tîîse
eporî'pîiya.
22 Iko'noro o'ma'ya imapîtî apo' ya', moropai tuna ka' iwîpa kai'ma.
Ameruntîri yentai pra awanî ya, a'noko'pî pe anna era'makî. Anna pîika'tîkî
—ta'pî iyunya.

23 —Umeruntîri moro man tîîse innape Paapa kupî pî' nan? Innape Paapa
kupîya ya, anmu yepi'tîuya. Tamî'nawîron e'kupî e'painon innape Paapa
ku'nenan ton pe —ta'pî Jesusya.
24 —Innape Paapa kupî pî' wai. Inî' panpî' innape iku'tou'ya ton ke urepakî
—ta'pî more yunya.
25 Tîîpia tamî'nawîronkon emurukuntî era'ma'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen
ka'ne' pe o'ma' pî' ta'pîiya: —Amîrî imaimu pra anna ku'nen, pana'tî' anna
ku'nen. Epa'kakî mîserî yapai. Atîkî. Inî'rî kaiipîi mîserî pia —ta'pî Jesusya.
26 O'ma' entaimepîtî'pî. Warayo' yenunpîtî'pîiya non pona. Mîrîrî
tîpo eepa'ka'pî. Isa'manta'pî warantî warayo' esenunsa' wanî'pî. —A'kî.
Aasa'mantasa' man —ta'pî tiaronkonya.
27 Tîîse Jesusya i'mî'sa'ka'pî itenya pî' tapi'se. Awe'mî'sa'ka'pî.
28 Wîttî ta Jesus ewomî'pî. —Î' wani' awanî ye'nen o'ma' tîrîka annaya yentai
awanî mîrîrî? —ta'pî inenupa'sanya ipî'.
29 —Kure'ne Paapa yarakkîrî eeseurîmakon e'pai awanî mîrîrî mîîkîrî ye'ka
o'ma' tîrîkakonpa —ta'pî Jesusya to' pî'.

Inî'rî Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Kupî Pî'
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30 Moropai mîrîrî pata pai to' wîtî'pî Galiléia pata poro. Mîrîrî poro tuutî
epu'tî anî'ya yu'se pra Jesus wanî'pî,
31 maasa ma're tînenupa'san yenupa tîuya ye'nen. To' yenupa'pîiya mîrîrî
warantî: —Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe. Tiaronya uyekaremekî kupî
sîrîrî uyeyatonon pî'. Inkamoroya uyapisî kupî sîrîrî. Uwî to'ya kupî sîrîrî.
Uwî to'ya tîpo, iteseurîno wei yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya.
32 Î' taiya epu'tî to'ya pra awanî'pî, tîîse anekaranmapopai pra nîrî to'
wanî'pî ipî'. Maasa pra eranne' pe to' wanî'pî.

Tonpakon Yentai Tîwanîkon Kai'ma

Jesus Nenupa'san Eseurîma
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 To' erepamî'pî Cafarnaum pata pona. Tîîko'manto' wîttî ta teewomî tîpo,
Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Î' pî' eesiyu'pîtîkon manni' e'ma taawîrî yi'nî
pe?
34 Yuuku to'ya pra awanî'pî. Uurî insanan yentaino panpî' kai'ma to'
esenumenkasa' wanî'pî tamî'nawîrî. Mîrîrî pî' to' esiyu'pî'sa' wanî'pî tuutîkon
pe. Mîrîrî ye'nen yuuku to'ya pra awanî'pî.
35 Jesus ereuta'pî. Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon yanno'pîiya tîîpia. —
Tamî'nawîronkon yentai e'pai awanîkon ya, to' ma're e'tî. Tamî'nawîronkon
poitîrî pe e'tî —ta'pîiya.
36 Moropai more yapisî'pîiya itenya pî'. Yarî'pîiya to' kore'ta. Yanumî'pîiya
tena'.
37 —Uyapurî tîuya ye'nen, anî'ya ipîkku pepîn yapi'sa' ya, mîserî ye'ka more
warantî, uurî nîrî yapisîiya mîrîrî. Moropai uurî yapisîiya ya, uyarimatîpon
Paapa yapisîiya mîrîrî.
38 —Uyenupanen —ta'pî Joãoya ipî'. —Ayese' esatî tîuya ye'ka pe, o'ma'kon
yenpa'kanen warayo' era'ma'pî annaya. Tîîse ipî' ta'pî annaya inî' ikupîiya
namai, uurî'nîkon pokonpe pra awanî ye'nen.

39 —Mîîkîrî pî' mîrîrî kî'kupîi kîkatî —ta'pî Jesusya. —Uyese' esatî ye'ka pe, ikupî eserîkan pepîn konekanen wanî ya, ka'ne' pe eeseurîma eserîke pra awanî upî' imakui'pî pe.
40 Uyeyatonkon pe pra to' wanî ya, uyonpakon pe to' wanî —ta'pîiya.
41 —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Anî'ya awo'pakon ya tuna ke uurî yapurînen pe awanîkon wenai, Paapaya mîîkîrî awo'patîponkon ye'ma —ta'pîiya.

Nari' Pe Imakui'pî Wanî
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 Moropai ta'pî Jesusya to' pî': —Innape uku'nen more yenupa anî'ya ya, imakui'pî ku'to'peiya kai'ma, mararî pra Paapaya mîîkîrî taruma'tî. A'kî, anî' sa'manta ya tî' tewa'tîi i'mî pî' tuna ka tenunse, imakui'pî pe pu'kuru awanî. Tîîse itentai imakui'pî pe awanî insamoro moreyamî' yonpaya imakui'pî kupî emapu'tîiya ya.
43 Imakui'pî konekaya emapu'tî ayenya ya, imerenkî'kî. Itenya imerenkî'sa' pe ipatîkarî aako'mamî ya, morî pe panpî' awanî mîrîrî, asakî'ne ayenya tîîse apo' ya' attî yentai, esi'nî'koi pepîn apo' ya' attî yentai.
44 Miarî ipatîkarî tamî'nawîronkon e'taruma'tî mîrîrî pata ya', moropai î' pensa apo' esi'nîpî pepîn.
45 Moropai imakui'pî konekaya emapu'tî a'puya ya, imerenkî'kî imakui'pî kupîya namai. Maasa pra morî pe panpî' awanî mîrîrî ipatîkarî Paapa pia aako'mamî ya i'pu imerenkî'sa' pe, asakî'ne a'pu tîîse apo' ya' attî yentai.
46 Miarî ipatîkarî tamî'nawîronkon e'taruma'tî mîrîrî pata ya', moropai î' pensa apo' esi'nîpî pepîn.
47 Moropai imakui'pî konekaya emapu'tî ayenuya ya, imo'kakî imakui'pî kupîya namai. Maasa pra morî pe panpî' awanî mîrîrî ipatîkarî Paapa pia enen aako'mamî ya tiwin ayenu tîîse, sa'nîrî ayenu tîîse apo' ya' attî yentai.
48 Mîrîrî pî' Paapa maimuya taasa' pena:
“Miarî ipatîkarî tamî'nawîronkon e'taruma'tî mîrîrî pata ya'
moropai î' pensa apo' esi'nîpî pepîn.” *Is 66.24*
taasai'ya man.
49 Tamî'nawîronkon uyapisîtîponkon e'taruma'tî sîrîrî non po. Mîrîrî wenai, tîwe'taruma'tîkon ye'nen, inî' panpî' Paapa yapurî to'ya. Paapa wakîri pe panpî' to' ena.
50 Morî pe pu'kuru pan wanî. Tîîse inî'mîra eenasa' ya, inî'rî inî'ne pe ikupî pepîn e'painon. Morî pan warantî, inî'ne pan wanî warantî e'tî. Inî'ne panya uyo'kon ko'mannîpî warantî ayewankon ko'mannî'tî morî pe, imakui'pî kupîya'nîkon namai. Mîrîrî warantî awanîkon ya ayonpakon pokonpe tîwanmîra aako'mamîkon —ta'pî Jesusya.

10

Warayo'ya Tîno'pî Rumaka Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

1 Moropai Jesus wîtî'pî mîrîrî pata poi. Judéia pata poro attî'pî moropai iren Jordão ratai poro. O'non pata arinîkon epere'sa' ya tîîpia, inkamoro yenupa'pî Jesusya. Inî'rî arinîkon eperepî'pî iipia moropai inî'rî teseru warantî rî to' yenupa'pîiya.
2 Fariseuyamî' wîtî'pî nîrî Jesus pia. Jesus anaka'mapai to' wanî'pî. Ta'pî to'ya ipî': —Tîno'pî rumakasa' warayo'ya ya, yairî awanî mîrîrî?

3 —Î' ye'ka pe Moisés nurî'tîya ankupîkon ton ekaremekî'pî? —ta'pî Jesusya.
4 —Moisésya ta'pî:
“Warayo'ya taasa' ya tîno'pî pî' kaareta pona tîmenukai, uno'pî pe pra awanî
sîrîrî tarîpai, taiya ya, tîno'pî pî' irumakaiya e'painon,” *Dt 24.1-3*
ta'pîiya —ta'pî to'ya Jesus pî'
5 Tîîse Jesusya ta'pî: —Yairon pepîn mîrîrî. Tîîse mîrîrî warantî ankupîkon ton menuka'pî Moisésya maasa pra morî kupîya'nîkon eserîke pra awanîkon epu'tî tîuya ye'nen.
6 Tîîse tamî'nawîron koneka tîuya yai Paapaya warayo' koneka'pî moropai wîri'.
7 Mîrîrî ye'nen warayo' no'pîta yai eemo'ka tun moropai tîsan pia pai moropai tîno'pî yarakkîrî eena.
8 Mîrîrî ye'nen asakî'ne to' tîîse tiwinan warantî to' ena mîrîrî. Mîrîrî ye'nen asakî'nankon warantî pra to' wanî. Tîîse tiwinan warantî to' enasa' mîrîrî.
9 Uyepotorîkonya sa'nîrî to' wanî emapu'tîsa' ye'nen. Anî'ya to' eturumaka emapu'tî yu'se awanî pepîn.
10 Mîrîrî tîpo wîttî ta tîîse, Jesus nenupa'sanya ekaranmapo'pî mîrîrî taiya manni' pî'.
11 Jesusya ta'pî: —Anî'ya tîno'pî rumakasa' ya, moropai tiaron wîri' yarakkîrî awanî ya, imakui'pî kupîiya mîrîrî tîno'pî winîkîi.
12 Moropai wîri'ya tînyo rumakasa' ya, moropai tiaron warayo' yarakkîrî awanî ya, imakui'pî kupîiya mîrîrî tînyo winîkîi —ta'pîiya.

Moreyamî' Wîtî Jesus Pia
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Moropai tiaronkonya moreyamî' yarî'pî Jesus pia tenya tîîto'peiya to' pona, to' pîremato'peiya. Tîîse inenupa'sanya ta'pî to' pî': —Insamoro ye'kakon moreyamî' kîsene'tî Jesus pia.
14 Tîîse epu'tî tîuya pe Jesus ekore'ma'pî. —Tîwî moreyamî' ii'to'pe uupia —ta'pîiya tînenupa'san pî'. —To' tîma'nîpai pra e'tî. Maasa pra Paapa pemonkonoyamî' wanî insanan moreyamî' warantî. Insanan warainokon innape tîku'nenan esa' pe Paapa wanî —ta'pîiya.
15 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Anî' eturumaka pra awanî ya Paapa yenya' tesa' pe awe'to'pe, tesa'kon yenya' moreyamî' eturumaka manni' warantî, Paapa pia tîîko'manto'kon eporî to'ya pepîn.
16 Mîrîrî tîpo moreyamî' yapisî'pî Jesusya tena'. Moropai ta'pîiya Paapa pî': —Paapa, insanan moreyamî' ko'mannî'kî morî pe —ta'pîiya.

Ipîkku Warayo' Wîtî Jesus Pia
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Mîrîrî tîpo Jesus ese'ma'tî tanne, teeka'tunse warayo' erepamî'pî iipia. Ikaisarî awe'sekunka'pî inama ye'ka pe. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiya: —Uyenupanen, morî amîrî —ta'pîiya. —Î' kupîuya e'painon ipatîkarî enen uuko'manto'pe Paapa pia? —ta'pîiya.
18 —Î' wani' awanî ye'nen morî amîrî taaya manni' upî'? —ta'pî Jesusya. —Tiwinan morî moro man, Paapa neken. Tiaron ton pra awanî.
19 Uyeserukon pe Paapa nekaremekî'pî epu'nen amîrî.
Pemonkon kî'wîi,
moropai tiaron no'pî yarakkîrî tîwe'se pra e'kî,
ama'ye' pe pra e'kî,

seru'ye' pe teeseurîmai pra e'kî ayonpa pî',
ayonpa tenku'tîi pra e'kî,
ayun, moropai asan sa'namakî *Êx 20.12-16; Dt 5.16-20*
Paapa nekaremekî'pî sîrîrî, tamî'nawîrî unkupîkon pe —ta'pî Jesusya.
20 —Inna, uyenupanen —ta'pî warayo'ya. —Mîrîrî yawîron uurî pena pata pai
sîrîrî tîpose.
21 Jesus esenumenka'pî ipî'. Itu'se awanî'pî kure'ne. —Maasa, inî' tiwinano'pî
ankupî ton moro man —ta'pîiya. —Ayemanne ke e'repata tamî'nawîrî. Mo-
ropai itepe'pî mîtîrîi î' ton pînon sa'ne tîwe'taruma'tîsanon pia. Mîrîrî kupîya ya,
ka' po eerepansa' yai, morî pu'kuru tîrî Paapaya aapia. Uyeseru pî' esenupai
maaipîi —ta'pî Jesusya ipî'.

22 Mîrîrî taa Jesusya pî' mîîkîrî a'manta'pî. Maasa pra mararon pepîn
itemanne mîîto'pe. Temanne yapurî'pîiya kure'ne pu'kuru. Mîrîrî ye'nen
kure'ne teesewankono'mai attî'pî.

23 Tîwoi'nîkon pemonkonyamî' era'ma'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya
tînenupa'san pî': —Sa'me pu'kuru see awanî Paapa pia ipîkku pe tîwe'sen
eturumaka tesa' pe awe'to'pe.

24 Mararî pra inenupa'san esenumenka'pî imaimu pî'. Tîîse inî'rî Jesusya
ta'pî to' pî': —Sa'me pu'kuru tîniru esanon ewonto'pe Paapa pia ipemonkono
pe, ⌞kure'ne tînirurîkon pînînma to'ya ye'nen.⌟

25 A'kî, sa'me awanî camelo ewonto'pe akkusa yeutta yai, itentai tîwanî
ye'nen. Mîrîrî warantî ipîkku pe tîwe'senon wanî. Sa'me pu'kuru awanî,
inkamoro eturumaka pepîn Paapa pia tesa'kon pe awe'to'pe —ta'pî Jesusya
to' pî'.

26 Mararî pra to' esenumenka'pî mîrîrî taiya pî'. —Mîrîrî warantî awanî ya,
anî' e'pîika'tî e'painon moriya? —ta'pî to'ya.

27 Inî'rî Jesus esenumenka'pî to' pî': —Tîîwarîrî anî' e'pîika'tî pepîn. Tîîse Paa-
paya tamî'nawîronkon pîika'tî e'painon. Tamî'nawîron kupî Paapaya e'painon
—ta'pîiya.

28 —A'kî —ta'pî Pedroya Jesus pî'. —Tamî'nawîron rumakasa' annaya mo-
ropai awenairî anna ii'sa' sîrîrî.

29-30 Jesusya ta'pî: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Uyapurîto' tîuya wenai
itekare ekareme'se anî' wîtî ya tonpayamî' piapai, mîîkîrîya, inî' panpî' tonpa
ton eporî. Tonpayamî' tîwîrisitonon, tîsan, tîyun moropai tînmukuyamî' piapai
attî ya, arinîke tonpa ton eporîiya, takon ton, tîwîrisi ton, tîsan ton, tînre ton.
Moropai tewî', tîpata, rumakaiya ya, inî' panpî' tu'ke tewî' ton moropai tîpata
ton eporîiya tu'ke. Moropai tiaronkonya itaruma'tî umaimu yawîrî awanî
wenai, sîrîrî non po mîrîrî warantî eporîiya. Moropai ka' po ipatîkarî mîîkîrî
ko'mamî Paapa pia.

31 Tiaronkon wanî arinîkon esa' pe sîrîrî non po. Tîîse Paapa pia
teerepansa'kon yai, anî' esa' pe to' wanî pepîn. Tiaronkon wanî anî' esa' pe
pra sîrîrî non po. Tîîse Paapa pia teerepansa'kon yai, arinîkon esa' pe to' ena
—ta'pî Jesusya.

Inî'rî Jesus Eseurîma Tîîsa'manta Kupî Pî'
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32-34 Jesus nenupa'san wanî'pî Jerusalém pona tuutîsanon pe, moropai
Jesus wanî'pî to' rawîrî. Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon mo'ka'pîiya inî'rî

moropai to' yenupa'pîiya tîpî', o'non ye'ka pe tîwanî kupî pî'. —A'kî —ta'pîiya. —Jerusalém pona wîtîn sîrîrî. Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe. Tiaronya utîrî kupî sîrîrî teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon pia. "Iwî e'pai man," taa to'ya kupî sîrîrî. Mîrîrî tîpo teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya utîrî kupî sîrîrî Judeuyamî' pepîn pia. Inkamoro wo'ma'ta kupî sîrîrî upî'. Tetakukon yenumî to'ya upona. U'po'pîtî to'ya moropai uwî to'ya. Uwîsa' to'ya tîpo, iteseurîno wei yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya. Kure'ne inenupa'san esenumenkasa' wanî'pî ipî'. Tiaronkon to' wenairî itî'san wanî'pî eranne' pe Jerusalém pona Jesus wîtî ye'nen.

Jesus Warantî Arinîkon Esa' Pe E'pai

Tiago, João Wanî
(Mt 20.20-28)

35 Mîrîrî tîpo Tiago, moropai João wîtî'pî iipia. Zebedeu munkîyamî' inkamoro. —Anna yenupanen —ta'pî to'ya. —Apî' anna nesatî tîrîya yu'se anna man, anna pia —ta'pî to'ya.

36 —Î' kupîuya yu'se awanîkon? —ta'pî Jesusya to' pî'.

37 —Tamî'nawîronkon esa' pe eena yai, ereutapai anna wanî, tiwin meruntî winî, tiwin kamai' ya' to' esa' pe anna e'to'pe awarantî —ta'pî to'ya.

38 Jesusya ta'pî: —Anesatîkon kupîuya pepîn e'painon. Epu'tîya'nîkon pra naatîi. Tiaronkonya utaruma'tî kupî sîrîrî. Mîrîrî yapîtanîpîuya kupî sîrîrî. Amîrî'nîkon kanan? Uyese' pî' awanîkon wenai tiaronkonya ataruma'tîkon ya, yapîtanîpîya'nîkon e'painon?

39 —Inna. Yapîtanîpî annaya e'painon —ta'pî to'ya. —Innape e'taruma'tî warantî awe'taruma'tîkon nîrî —ta'pî Jesusya. —Uwî tiaronkonya warantî tiaronkonya awîkon nîrî.

40 Tîîse umeruntîri winî moropai kamai' winî ereutatî tauya pepîn apî'nîkon. Uyunya neken taa e'painon tînmo'ka'san pî' —ta'pî Jesusya.

41 To' yonpayamî' mia' tamî'nawîronkonya to' nesatî'pî eta'pî moropai to' ekore'ma'pî Tiago moropai João pî'.

42 Jesusya to' yanno'pî tîîpia. —Sîrîrî non po tamî'nawîronkon esanonya tîpemonkonoyamî' yaipontî to' taimerunpai epu'tî pî' naatîi. To' yepotorîtononya to' panama to' teta'kai —ta'pîiya.

43 —Tîîse mîrîrî warantî pra e'tî. Ayonpakon yentai e'pai awanîkon ya, to' ma're e'tî.

44 To' esa' pe e'pai awanîkon ya, to' poitîrî pe e'tî —ta'pî Jesusya to' pî'.

45 —Uurî ka' poi iipî'pî aruinankon ton pe —Jesusya ta'pî. —Tîpoitîrî ke e'to'pe kai'ma uui'sa' pra wai. Tîîse tamî'nawîronkon pîika'tîto'peuya kai'ma uuipî'pî. Arinîkon nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe uusa'mantato'pe kai'ma uuipî'pî —ta'pî Jesusya.

Enkaru'nan Yepi'tî Jesusya, Itese' Bartimeu
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Mîrîrî tîpo to' wîtî'pî Jericó pata poro. Jericó pata pai to' ese'ma'tî'pî, Jesus, inenupa'san, moropai tiaronkon arinîkon. Moropai enkaru'nan ereutasa' wanî'pî e'ma ena pona, itese' Bartimeu. Timeu munmu mîîkîrî. Tuutîsanon yeka'nunka pî' aako'mamî'pî tîniru tîîto'pe to'ya.

47 —Jesus Nazarépon erepansa' man —ta'pî tiaronkonya. Mîrîrî eta tîuya pe,
Bartimeu entaimepîtî pia'tî'pî. Ta'pîiya: —Jesus, Davi nurî'tî paarî'pî amîrî,
pîika'tîton amîrî. A'noko'pî pe sa'ne uyera'makî —ta'pîiya.
48 Arinîkon ekore'ma'pî ipî'. —Moo e'kî —ta'pî to'ya ipî'. Tîîse inî' panpî'
awentaimepîtî'pî, yuukuiya pra. —Davi nurî'tî paarî'pî, a'noko'pî pe uku'kî
sa'ne —ta'pîiya.
49 Jesus emî'pamî'pî imaimu eta tîuya ye'nen. —Mîîkîrî yannotî —ta'pîiya. —
Ayanno pî' Jesus man —ta'pî to'ya enkaru'nan pî'. —Atausinpakî. E'mî'sa'kakî
—ta'pî to'ya.
50 Sonpan ke awe'wontîsa' wanî'pî. Mîrîrî tîmo'kai awe'mî'sa'ka'pî. Moropai
Jesus pia attî'pî. Tiwinarî mîîkîrî yenu esepi'tî'pî. —Ayewî' ta enna'popai
awanî ya, tîwanmîra atîkî —ta'pî Jesusya. Tîîse Jesus wenairî attî'pî.
51 —Î' kupîuya yu'se awanî apî'? —ta'pî Jesusya ipî'. —Uyenupanen, uyenu
konekakî sa'ne —ta'pî enkaru'nanya ipî'.
52 —Innape uku'sa'ya ye'nen, ayepi'tîuya sîrîrî —ta'pî Jesusya ipî'. Tiwinarî
mîîkîrî yenu esepi'tî'pî. —Ayewî' ta enna'popai awanî ya, tîîwanmîra atîkî —
ta'pî Jesusya. Tîîse Jesus wenairî attî'pî.

11

Jerusalém Pona Jesus Wîtî
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jo 12.12-19)

1 Oliveira ye'ka kîrî pona to' erepamî'pî. Aminke pra to' wanî'pî Jerusalém
pî'. Moro awanî'pî pata mîrikkî pemonkonyamî' ko'manto' Betfagé moropai
Betânia mîrikkî aminke pra nîrî. Oliveira kîrî pona teerepamîkon pe, Jesusya
asakî'nankon tînenupa'san yarima'pî taponse' ton jumenta era'mai.
2 To' yarima tîuya pe ta'pîiya to' pî': —Aminke pra pata mîrikkî man. Mîrîrî
pona atîtî. Eerepansa'kon pe jumenta more yewa'tîsa' eporîya'nîkon anî'
enuku'pî pepîn ipona. Mîîkîrî meukatîi moropai mene'tîi.
3 "Î' ton pe mîîkîrî yarîya'nîkon mîrîrî?" taa anî'ya ya, "Uyesa'kon man itu'se,"
makatîi, "Maasa tîîko'manse inna'poiya" makatîi —ta'pî Jesusya.
4 Imaimu pe to' wîtî'pî. Jumenta more yewa'tîsa' eporî'pî to'ya e'ma ta
aminke pra mana'ta pî'. Mîîkîrî yeuka'pî to'ya.
5 Mororonkonya ta'pî: —Î' ton pe jumenta more yarîya'nîkon mîrîrî kai'ma?
6 Jesus maimu ekaremekî'pî to'ya, moropai yaato'pe to'ya to' rumaka'pî
to'ya.
7 Jumenta more yarî'pî to'ya Jesus pia. Teerepansa'kon pe, tîponkon tîrî'pî
to'ya ipona Jesus enu'to'pe, moropai eenuku'pî ipona.
8 Arinîkonya tîponkon tîrî'pî e'ma tapî'. Tiaronkonya tîna'tî'pîkon yu' yare
tîrî'pî nîrî. ⌞Mîrîrî kupî'pî to'ya itekîn wîtîto'pe iporo, Jesus yapurî tîuya'nîkon
ye'nen.⌟
9 Tiaronkon wîtî'pî irawîrî moropai tiaronkon ite'ma'pî pî'.
—Morî pe pu'kuru Paapa man —ta'pî to'ya mararî pra tîwentaimepî'se.
—Morî pe pu'kuru man taapai'nîkon Paapa narima'pî pî', Jesus pî'.
Mîîkîrî yapurîpai'nîkon —ta'pî to'ya.
10 —Penaronkon esa' pe Davi nurî'tî wanî'pî warantî upatakon esa' pe
mîîkîrî ena kupî sîrîrî uyesa'kon pe.
Mîîkîrî yapurîpai'nîkon.
"Morî pe pu'kuru man," taapai'nîkon.

Morî pe pu'kuru Paapa man taa ka' po tîîko'mansenonya e'pai awanî —ta'pî to'ya. *Sl 118.25,26*

11 Mîrîrî tîpo Jesus erepamî'pî Jerusalém pona. Epîremanto' yewî' ta ee-womî'pî. Tîîse pata ko'mansa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen, tamî'nawîron era'ma tîuya tîpo eepa'ka'pî. Moropai Betânia pona attî'pî, asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon tînenupa'san pokonpe. Moro to' we'na'pî.

Figo Ye' Pa'nîpî Jesusya (Mt 21.18-19)

12 Pata erenmapî pe, Betânia poi to' ese'ma'tî'pî. Jerusalém pona to' wîtî'pî. Tuutîkon pe, emi'ne Jesus ena'pî.

13 Aminke si'ma figo ye' aretasa' era'ma'pîiya. Mîrîrî yekare pî' attî'pî iteperu pikkai. Tîîse iteperu pra awanî'pî. Yare neken eporî'pîiya maasa pra eepeta yai pra awanî'pî mîîto'pe.

14 Mîrîrî yei pî' ta'pî Jesusya: —Ipatîkarî teepetai pra ako'mankî tarîpai. Mîrîrî taiya eta'pî inenupa'sanya.

Epîremanto' Yewî' Tapai

Tîwe'repasanon Tîrîka Jesusya (Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jo 2.13-22)

15 Mîrîrî tîpo to' erepamî'pî Jerusalém pona. Epîremanto' yewî' ta ee-womî'pî. Epîremanto' yewî' ta si'ma tîwe'repasanon moropai yennanenan tîrîka'pîiya. Moropai tîniru miakanmanan yaponse' ra'tî'pîiya. Mayayamî' ke tîwe'repasanon yaponse' ra'tî'pîiya. Inkamoro tîrîka'pîiya imakui'pî kupî to'ya ye'nen epîremanto' yewî' ta, to' e'repa ye'nen.

16 Epîremanto' yewî' tapî' temannekon mankanan pî' ta'pîiya: —Sîrîrî poro katîtî. E'ma pepîn sîrîrî. Epîremanto' yewî' sîrîrî —ta'pîiya.

17 Mîrîrî tîpo tamî'nawîronkon yenupa'pîiya: —Penaro' Paapa maimu ekareme'nenya Paapa maimu menuka'pî.
"Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ton pe epîremanto' yewî' pe uyewî' wanî mîrîrî," *Is 56.7; Jr 7.11*
ta'pî Paapaya. Mîrîrî warantî imenuka'pî Paapa maimu ekareme'nenya —ta'pî Jesusya. —Tîîse ama'ye'kon yewî' pe iku'sa'ya'nîkon mîrîrî. Tarî epîremai iipî'san yenku'tîya'nîkon awe'repato'kon ke.

18 Mîrîrî eta'pî teepîremasanon esanonya moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya. Tamî'nawîronkon esenumenka kure'ne Jesusya tenupakon pî' epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen inama'pî to'ya. —Maasa o'non ye'ka pe mîîkîrî wîî'nîkon e'painon? —ta'pî to'ya.

19 Pata ewaronpamî pe, Jesus moropai inenupa'san enna'po'pî cidade poi Betânia pona. Betânia po to' we'na'pî.

Jesus Eseurîma Epîremanto' Pî' (Mt 21.20-22)

20 Pata erenma'sa' pe, Jerusalém pona to' wîtî'pî inî'rî. Tuutîkon pe, figo ye' era'ma'pî to'ya. Awa'pi'tasa' wanî'pî irupukon pîkîrî.

21 Jesus nîkupî'pî pî' Pedro enpenata'pî. —Uyenupanen, maasa figo ye' era'makî. Anpa'nîpî'pî sa'mantasa' sîrîrî era'makî —ta'pîiya Jesus pî'.

22 Jesusya ta'pî ipî': —Innape Paapa ku'tî.

23 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. “Seeni' wî' yarimakî parau ka,” taaya'nîkon
ya Paapa pî', ikupîiya. Tîîse Paapa tîmu'tunpai pra esatîya'nîkon e'pai awanî.
Innape ikupîya'nîkon e'pai awanî.
24 Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî apanamauya'nîkon sîrîrî. Paapa yarakkîrî
eeseurîmakon pe “Innape unesatî kupîiya pe nai,” makatîi. Imu'tunpa pra
awanî ya, ikupîiya.
25 Paapa yarakkîrî eeseurîmakon yai, awinîkîi'nîkon imakui'pî
ayonpakon nîkupî'pî wenai teekore'mai aako'mamîkon ya, mîrîrî ku'tî
aawanmîra'nîkon. Awinîkîi'nîkon ayonpakon nîkupî'pî imakui'pî kupîya'nîkon
ya aawanmîra'nîkon, ayunkon ka' po tîîko'mansenya tîwinîkîi ankupî'pîkon
imakui'pî kupî nîrî tîîwanmîra.
26 Aawanmîra'nîkon ayonpakon nîkupî'pî awinîkîi'nîkon kupîya'nîkon pra
awanî ya, ankupî'pîkon tîwinîkîi kupî Paapa pepîn nîrî tîîwanmîra —ta'pî
Jesusya.

Anî' Maimu Pe Jesus Esenyaka'ma

Anepu'pai Judeuyamî' Esanon Wanî
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27 Jesus moropai inenupa'san erepamî'pî inî'rî Jerusalém pona. Epîremanto'
yewî' ta Jesus asarî tanne teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya
yenupato' pî' yenupatonkon wîtî'pî a'yeke'tonon Judeuyamî' panamanenan
yarakkîrî iipia eseurîmai.
28 —Anî' maimu pe insanan tîrîka'pîya sîrîrî epîremanto' yewî' tapai? Anî'ya
ayaipontî'pî mîrîrî warantî ikupîpa? —ta'pî to'ya ipî'.
29 —Ayekaranmapouya'nîkon e'mai' pe —ta'pî Jesusya to' pî'. —Apî'nîkon
unekaranmapo ekaremekîya'nîkon ya, anî' maimu pe insanan tîrîka'pîuya
ekaremekîuya nîrî apî'nîkon —ta'pîiya.
30 —Anî' maimu pe João Batistaya tamî'nawîronkon yenpatakonapîtî'pî
mîrîrî? Paapa maimu pe ka'rî? Pemonkon maimu pe ka'rî? O'non ye'ka pe
epu'tî pî' naatî? —ta'pîiya.
31 Mîrîrî taa Jesusya pî' to' eseurîma'pî teepere'se î' ye'ka pe yuuku
tîuya'nîkon epu'tîkonpa kai'ma. João Batista nurî'tî eseurîmapîtî'pî Paapa
maimu pe kai'ma tamî'nawîronkon esenumenka'pî ipî'. Mîrîrî epu'tî'pî
teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon mo-
ropai Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tononya. Mîrîrî ye'nen inkamoro
João Batista nurî'tî yapurînenan nama'pî to'ya. —Paapa maimu pe Joãoya
to' yenpatakona'pî taasa' ya, “Î' wani' awanî ye'nen João kupîya'nîkon pra
awanî'pîkon innape moriya?” taa Jesusya eserîke awanî —ta'pî to'ya.
32 —Tîîse tiaron pemonkon maimu pe to' yenpatakona'pîiya taasa' ya,
tamî'nawîronkon ekore'ma upî'nîkon. Imakui'pî kupî to'ya eserîke awanî
upî'nîkon —ta'pî to'ya.
33 Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya Jesus pî': —Epu'tî annaya pra man. Mîrîrî pî' ta'pî
Jesusya: —Moriya anî' maimu pe unkupî kupîuya ekaremekîuya pepîn nîrî —
ta'pîiya.

12

Jesus Eseurîma Uva Ye'kana' Pî'
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

1 Moropai to' yeurîma pia'tî'pîiya panton pe: —Warayo'ya tînmîri ton ya'tî'pî.
Tekkari ton pîmî'pîiya mararon pepîn uva ye'ka. Iwatî'pîiya inonkon tî'kon
ke. Kure'nan tî' yai a'ta ton yaka'pîiya uva yekku asu'kato' ton. Tînmîri
era'manenan yaponse' ton kawînan koneka'pîiya, ipo si'ma o'ma'kon ewomî
era'mato'pe to'ya. Mîrîrî tîpo tiaronkon warayo'kon pî' ta'pîiya: "Umîri pî'
eesenyaka'makon ya uyekkari yonpa ke aye'mauya'nîkon. Itonpa wanî
uyekkari pe moropai itonpa wanî ayekkarikon pe," ta'pîiya. "Inna. Î' wani'
pra man," ta'pî to'ya. Moropai attî'pî tiaron pata pona.
2 Mîrîrî tîpo itekkari emîrî'pî. Mîrîrî yai tîpoitîrî yarima'pîiya, inkamoro
warayo'kon pia tekkari yonpa era'mai. Eerepamî'pî.
3 Tîîse mîîkîrî yapisî'pî to'ya. I'po'pîtî'pî to'ya. Î' rî tîtîse pra tîîse mîîkîrî
tîrîka'pî to'ya. Î' ton pra awenna'po'pî tîkaraiwarî pia.
4 Moropai tiaron tîpoitîrî yarima'pî umî esa'ya. Mîîkîrî pa'tîpîtî'pî to'ya
ipu'pai yai. Imakui'pî kupî'pî to'ya yarakkîrî.
5 Moropai inî'rî tiaron yarima'pîiya. Mîîkîrî wî'pî to'ya. Mîrîrî warantî
tiaronkon yarimapîtî'pîiya tiwin pî'. Moropai mîrîrî warantî inkamoro pî'
imakui'pî kupî'pî to'ya to' yarakkîrî. Tiaronkon po'pîtî'pî to'ya moropai
tiaronkon wî'pî to'ya.
6 Moro awanî'pî tiwinano'pî warayo'. Umî esa' munmu mîîkîrî. Kure'ne
tînmu yapurî'pîiya. Upoitîrîtonon yapurî to'ya pra awanî'pî. Tîîse mîserî unmu
yapurî to'ya kai'ma eesenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen tînmu yarima'pîiya.
7 Tîîse inkamoro warayo'kon pia mîîkîrî erepamî pe, ipî' to' eseurîma'pî
teepere'se. "A'kî. Umî esa' sa'manta yai, inmurî'pî pata pe umî ena. Mîrîrî
ye'nen iwîpai'nîkon. Mîrîrî tîpo umî esa' sa'manta yai, upatakon pe eena itesa'
ton pra awanî ye'nen," ta'pî to'ya.
8 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî umî esa' munmu yapisî'pî to'ya. Moropai iwî'pî to'ya.
Itesa' rî'pî yenumî'pî to'ya umî yapai —ta'pîiya.
9 —Mîrîrî epu'tî tîuya pe, î' kupî uva ye'ka esa'ya eserîke awanî? —
ta'pî Jesusya to' pî'. —Tînmîri ya' attî moropai inkamoro warayo'kon,
inmu wîîtîponkon tî'kaiya eserîke awanî tamî'nawîrî. Mîrîrî tîpo tiaronkon
warayo'kon eporîiya tînmîri era'manenan ton —ta'pî Jesusya.
10 —Sîrîrî Paapa maimu e'menukasa' epu'nenan amîrî'nîkon. Sîrîrî warantî
Paapa eseurîma'pî. Sîrîrî warantî imenuka'pî to'ya:
Tî' pe wîttî konekanenanya ta'pî: "Sîrîrî tî' wanî pepîn morî pe, wîttî
konekato'pe", taa to'ya.
Moropai yenumî'pî to'ya.
Tîîse to' nenumî'pî wanî'pî morî pe pu'kuru tamî'nawîron tî' yentai.
Tarîpai wîttî ko'mannîpîiya tamî'nawîron tî' yentai eesenumî namai.
11 Uyepotorîkonya to' nîrumaka'pî kupî'pî tamî'nawîron yentai.
Kure'ne esenumenkan inkupî'pî pî'. *Sl 118.22,23*
Mîrîrî warantî Paapa maimu menuka'pî penaro'konya —ta'pî Jesusya.
12 Tîwinîkîi'nîkon Jesus eseurîma panton pe epu'tî'pî teepîremasanon esanon,
Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon, moropai Judeuyamî' pana-
manenan a'yeke'tononya. Mîrîrî ye'nen anapi'pai to' wanî'pî. Tîîse
tamî'nawîronkon nama'pî to'ya arinîke to' wanî ye'nen. Jesus rumaka'pî to'ya.
Moropai to' wîtî'pî.

Jesus Eseurîma Imposto Pî'
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Mîrîrî tîpo fariseuyamî' yarima'pî tiaronkonya Jesus pia Herodes pemonkonoyamî' pokonpe. Jesus anaka'mapai to' wanî'pî. Yairî pra eeseurîma yu'se to' wanî'pî, “A'kî, imakui'pî pe eeseurîma,” taakonpa kai'ma.
14 To' erepamî'pî iipia. —Anna yenupanen —ta'pî to'ya ipî'. —Ayeseru epu'nenan anna. Seru'ye' pepîn amîrî. Ipîkkukon pepîn yentai ipîkkukon yapurînen pepîn amîrî. Paapa yeseru ekaremekîya tiaronkon ipîkkukon tînamai pra. Ayekaranmapo annaya sîrîrî. Uyesa'kon César nekaremekî'pî tamî'nawîronkon ne'maton pe, tîîpia ye'ma annaya ya, morî pe awanî? Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton pe yairî anna wanî mîrîrî? —ta'pî to'ya.
15 —O'non ye'ka pe epu'tî pî' nan? Ye'ma annaya ka'rî? Ye'ma annaya pepîn ka'rî? Tîîse seru' pe tenku'tî to'ya epu'tî'pî Jesusya. —Yairî pra amaimukon yuukuuya yu'se awanîkon epu'tî pî' wai eeseurîmakonpa kai'ma —ta'pîiya. —Maasa, tîniru ene'tî era'mato'peuya.
16 Tîniru ena'pî enepî'pî to'ya. Jesusya yapisî'pî. —Anî' ese' e'menukasa' sîrîrî? —ta'pîiya to' pî'. —Uyesa'kon César mîîkîrî —ta'pî to'ya.
17 —Inna, moriya —ta'pî Jesusya. —Itîîkî iipia, imîrî pe awanî ye'nen. César nekaremekî'pî unkupîkon ton pe ku'tî moropai Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton pe ku'tî nîrî.
Mîrîrî taiya pî' ta'pî to'ya: —Akaya, epu'nen mîîkîrî.

Jesus Eseurîma E'mî'sa'kanto' Pî' (Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Mîrîrî tîpo saduceuyamî' wîtî'pî Jesus pia. Saduceuyamî' inkamoro Judeuyamî'. Tiaron pe rî to' esenumenka. Sa'mantan tîpo ipatîkarî tîpannî kai'ma to' esenumenka. E'mî'sa'kan pepîn sa'mantan tîpo kai'ma to' esenumenka. Inkamoro wîtî'pî Jesus pia. Moropai ekaranmapo'pî to'ya.
19 —Anna yenupanen —ta'pî to'ya. —Moisés nurî'tîya uyeserukon ton menuka'pî. Mîrîrî warantî ta'pîiya inmu pîn warayo' sa'manta ya itakono'pîya ino'pî rî'pî yapisî e'pai awanî tîno'pî pe. Mîrîrî tîpo more yan pe irui no'pîrî'pî enasa' ya tînre yenpoiya yai, “Urui munmu'pî mîserî”, taa warayo'ya tînmu pe tîîse. Mîrîrî Moisés nurî'tî nîmenuka'pî uyeserukon ton pe.
20 Tarîpai, moro awanî'pî warayo'kon asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon kaisarî. To' ruinankon no'pîta'pî tîîse inmu pra si'ma aasa'manta'pî.
21 Mîrîrî tîpo tîrui no'pî rî'pî yarakkîrî itakono'pî wanî'pî. Tîîse mîrîrî warantî nîrî aasa'manta'pî inmu pra si'ma. Moropai mîîkîrî yakono'pîya tîruinankon nurî'tî no'pî rî'pî yapisî'pî tîno'pî pe mîrîrî warantî. Moropai mîrîrî warantî nîrî inmu pra si'ma aasa'manta'pî.
22 Tamî'nawîrî to' sa'manta'pî, tiwin pî' tîruinankon nurî'tî no'pî rî'pî yarakkîrî tîwanîkon tîpo, to' e'tî'ka'pî. Moropai warayo'kon sa'manta tîpo, mîîkîrî wîri' nîrî sa'manta'pî.
23 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî warayo'kon e'sa' wanî'pî. Mîîkîrî wîri' yarakkîrî inkamoro wanî'pî inyo pe tamî'nawîrî. Innape isa'manta'san e'mî'sa'ka ya, o'non ye'ka warayo' no'pî pe mîîkîrî wîri' wanî e'painon to' e'mî'sa'ka yai? —ta'pî saduceuyamî'ya Jesus pî'.
24 —Paapa maimu epu'tîya'nîkon pra naatîi —ta'pî Jesusya. —Moropai meruntî ke pu'kuru Paapa wanî epu'tîya'nîkon pra naatîi. Mîrîrî ye'nen eesenku'tîkon mîrîrî.
25 Isa'manta'san e'mî'sa'kasa' yai, anî' wanî pepîn tîno'pî ke. Moropai tînyo ke wîri' wanî pepîn. To' ko'mamî ka' ponkon Paapa maimu ene'nenan inserîyamî' warantî —ta'pî Jesusya.

26 —Maasa isa'manta'san e'mî'sa'kato' pî' ayeurîmauya'nîkon. Moisés nurî'tî
nîmenuka'pî itekare epu'nenan amîrî'nîkon. Manni' parî' aramorî'pî aramî
ekaremekî tîuya pe, tarakkîrî Paapa eseurîma'pî ekaremekî'pîiya. Paapaya
ta'pî:
“Uurî Paapa wanî Abraão nurî'tî yepotorî pe,
moropai Isaque nurî'tî yepotorî pe,
moropai Jacó nurî'tî yepotorî pe,” ta'pîiya. *Êx 3.6*
ta'pî Moisés nurî'tîya.
27 Ipatîkarî pemonkon tîpamî ya, itesa' pe Paapa wanî pepîn e'painon
aatîpansa' ye'nen. Enen tîîpia tîîko'mansenon esa' pe awanî. Mîrîrî ye'nen
mîrîrî taa Paapaya manni' wenai enen Abraão nurî'tî wanî, moropai Isaque
nurî'tî wanî, moropai Jacó nurî'tî wanî Paapa pia epu'tî mîrîrî. Mararî pra
amîrî'nîkon esenku'tîsa' mîrîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma

Paapa Nekaremekî'pî Unkupîkon Ton Pî'
(Mt 22.34-40; Lc 10.25-28)

28 Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupaton warayo' erepamî'pî to' pia.
Jesus yarakkîrî saduceuyamî' esiyu'pîtî eta'pîiya. Morî pe Jesusya sa-
duceuyamî' maimu yuuku eta'pîiya. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiya. —
Uyeserukon ton pe Paapa nekaremekî'pî moro man. Tîîse o'non wanî to'
yentai panpî'? O'non yawîrî ko'mannî yu'se Paapa wanî kure'ne panpî'? —
ta'pîiya.
29 Jesusya ta'pî: —Sîrîrî to' yentaino panpî'. See warantî awe'menukasa':
Etatî, Israel yonparî'san. Ayesa'kon Paapa tiwinan. Tiaron ikaisaron ton pra
man.
30 Paapa yapurîtî tamî'nawîrî ayewankon ke.
Mîîkîrî ku'tî ayesa'kon pe.
Kure'ne eesenumenkato'kon ke yapurîtî.
Moropai tamî'nawîrî ameruntîrikon ke esenyaka'matî iipia. *Dt 6.4,5*
Mîrîrî warantî awe'menukasa' —ta'pî Jesusya.
31 —Itonpa nîrî moro man. Sîrîrî itonpa:
Tamî'nawîronkon pînînmatî aawarîrî eetî'nînma manni' warantî. *Lv 19.18*
Mîrîrî warantî awe'menukasa' man —ta'pî Jesusya.
32 —Innape man, uyenupanen —ta'pî mîîkîrî Moisés nurî'tîya yenupato' pî'
yenupanenya. —Tiwinan Paapa seru' pepîn. Innape ikaisaron ton pra awanî
taaya manni' warantî.
33 Kure'ne itu'se e'nî e'pai awanî. Ipî' esenumenkan e'pai awanî mararî
pra. Meruntî ke iipia esenyaka'man e'pai awanî. Moropai uuwarîrî'nîkon
etî'nînman kaisarî tamî'nawîronkon pînînma e'pai awanî seru' pepîn. Mîrîrî
warantî ikupî ya, Paapa wakîri pe panpî' e'nî. Tîwakîri pe ikupîiya iipia
untîrîkon pe uyekînkon po'tî yentai, moropai uyekînkon wîî yentai —ta'pîiya.
34 Epu'nen pe mîîkîrîya tîmaimu yuuku epu'tî tîuya ye'nen, Jesusya ta'pî ipî':
—Ayesa' pe Paapa yapisîya eserîke epu'tî pî' wai. Mîrîrî tîpo tamî'nawîronkon
ena'pî eranne' pe Jesus pî'. Inî' anekaranmapopai pra to' awanî'pî.

Jesus Eseurîma Anî' Pe Cristo Wanî Pî'
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 Moropai Jesusya tamî'nawîronkon yenupa'pî epîremanto' yewî' ta. Ta'pîiya
to' pî': —Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya taa: “Penaro'

Judeuyamî' esa' Davi nurî'tî parî'pî neken mîîkîrî Cristo, Paapa nîmenka'pî," taa to'ya. Î' wani' awanî ye'nen mîîkîrî taa to'ya? —ta'pî Jesusya.

36 —Cristo pî' Davi nurî'tî eseurîma'pî pena. Morî Yekaton Wannîya eeseurîma emapu'tî'pî. Sîrîrî Davi nurî'tî maimu rî'pî:
Uyesa' pî' Paapaya ta'pî:
"Uupia ereutakî meruntî winî
ayeyatonon aretî'kauya pîkîrî" ta'pîiya. *Sl 110.1*
Sîrîrî Davi maimu rî'pî.
37 Davi paa pe neken Cristo wanî ya, î' wani' awanî ye'nen uyesa' taa Daviya manni' ipî'? —ta'pî Jesusya. Arinîkonya Jesusya tenupakon eta'pî tîwakîrikon pe.

Jesus Eseurîma

Moisés Nurî'tîya Yenupato' Pî' Yenupatonkon Pî' (Mt 23.1-36; Lc 20.45-47)

38 To' yenupa tîuya pe Jesusya ta'pî: —Tîwarî panpî' e'tî Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkonya ayenku'tîkon namai. Kusan panpî' sonpan tîponkon yeka'ma to'ya tîwakîrikon pe tiaronkon yentai tîwanîkon epu'to'pe tamî'nawîronkonya. Tamî'nawîronkon esekaremekî yu'se to' wanî aronne panpî' e'repanto' pata ya tîwanîkon ya.
39 Epere'nîto' yewî' ta tîwanîkon yai, tamî'nawîronkon yenu kaisarî ereutapai to' wanî aronne panpî' teesera'makonpa. Arinîkon kore'ta entamo'kai tuutîkon ya, e'mai' pe entamo'kapai to' wanî tamî'nawîronkon rawîrî.
40 Tîîse inyo isa'manta'san wîri'sanyamî' yemanne moropai to' pata mo'ka to'ya. Mîrîrî tanne kure'ne to' epîrema epîremanto' yewî' ta morî pe tîwanîkon kai'ma tamî'nawîronkon esenumenkato'pe tîpî'nîkon. Mîrîrî warantî inkamoro Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon wanî mîrîrî. Mararî pra Paapaya to' taruma'tî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma Paapa Pia Wîri' Nîtîrî'pî Pî' (Lc 21.1-4)

41 Mîrîrî tîpo Jesus ereuta'pî tîniru yapi'to' yense' pia. Paapa yapurî pe arinîkonya tîtînirurîkon tîrî itense' ya era'ma'pîiya. Mararon pepîn tîniru tîrî'pî arinîkonya tîniru esanonya.
42 Inyo isa'manta'pî wîri' iipî era'ma'pîiya. Tîwe'taruma'tîsen mîîkîrî, tîniru esa' pepîn. Mîîkîrîya asakî'ne tîniru ena'pî mîrikkî tîrî'pî itense' ya. Tiwin ite'ka tîwentamo'kato' yepe' kaisaron tîrî'pîiya mîrîrî.
43 Mîrîrî era'ma tîuya pe, tînenupa'san pî' ta'pî Jesusya: —Mîîkîrî era'matî. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Tîwe'taruma'tîsen mîîkîrî wîri' inyo isa'manta'pî. Tîîse tîniru yense' ya tamî'nawîronkon nîtîrî'pî yentai intîrî'pî era'ma Paapaya tîwakîri pe.
44 Inkamoro tînirurî wanî kure'ne moropai itonpa pe neken itîîsa' to'ya. Tîîse î' ton pra si'ma wîri'ya tîtînirurî tîrî'pî tamî'nawîrî. Tekkari ye'mato' tîîsai'ya mîrîrî Paapa pia —ta'pî Jesusya.

13

Jesus Eseurîma Epîremanto' Yewî' Atanka Pî' (Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

1 Epîremanto' yewî' tapai teepa'kakon pe, Jesus nenupa'pî warayo'ya ta'pî
ipî': —A'kî, seeni' epîremanto' yewî' konekasa' to'ya morî pe, inonkon panpî'
tî' ke era'makî —ta'pîiya tepotorî Jesus pî'.
2 Jesusya ta'pî ipî': —Kure'nan seeni' wîttî era'ma pî' naatîi. Tîîse
tiaronkonya seeni' wîttî yaranka kupî sîrîrî tamî'nawîrî. Yaranka to'ya tîpo
tonpa po tiwinan tî' e'nîmî pepîn. Yenumî to'ya tamî'nawîrî.

Tînenupa'san Yeurîma Jesusya

O'non Ye'ka Pe Pata Ena Kupî Pî'
(Mt 24.3-14; Lc 21.7-19)

3 Mîrîrî tîpo Oliveira kîrî po Jesus ereutasa' wanî'pî tiaronkon yarakkîrî.
Moro si'ma epîremanto' yewî' era'ma'pî to'ya. Tonpakon kore'tapai teemo'kai
Pedro, moropai Tiago, moropai João, moropai André, inkamoroya ta'pî Jesus
pî':
4 —Maasa, î' pensa mîrîrî taaya manni' kupî to'ya? —ta'pî to'ya. —O'non
ye'ka pe mîrîrî kupî to'ya pe awanî epu'tî annaya e'painon?
5 Jesusya to' yeurîma pia'tî'pî. —Tîwarî e'tî, anî'ya ayenku'tîkon namai.
6 Uurî pe arinîkon e'kupî kupî sîrîrî seru' pe. "Uurî Cristo. Paapaya
uyarimasa' sîrîrî," taa to'ya kupî sîrîrî. Mîrîrî warantî arinîkon yenku'tî to'ya
kupî sîrîrî.
7 Aminkankon pepîn eseya'nama moropai aminkankon eseya'nama
yekare etaya'nîkon. Tîîse mîrîrî pî' teesi'nî'se pra me'tîi. Mîrîrî warantî pata
wanî pe man. Tîîse maasa tamî'nawîron ataretî'ka pepîn mîrîrî.
8 Pemonkonyamî' eseya'nama tiaron pata po tîîko'mansenon yarakkîrî.
Moropai pemonkonyamî' esanon eseya'nama tiaronkon esanon yarakkîrî.
Tu'ke ite'ka pata e'tîtîtîkka kupî sîrîrî. Iwan wanî kupî sîrîrî kure'ne pata
kaisarî'ne. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon e'taruma'tî pia'tî mîrîrî.
9 Tîwarî ako'mantî. Judeuyamî'ya ayapisîkon moropai tesanonkon pia
ayarîkon to'ya. Epere'nîto' yewî' ta a'po'pîtîkon to'ya. Pemonkonyamî'
esanon governadoryamî' pia moropai pemonkonyamî' esanon reiyamî' pia
ayarîkon to'ya upemonkono pe awanîkon wenai. Inkamoro pî' nîrî uyeseru
ekaremekîya'nîkon yu'se Paapa wanî.
10 Paapa yekare ekaremekîya'nîkon e'pai awanî tamî'nawîronkon pî' sîrîrî
non po. Mîrîrî ekareme'sa'ya'nîkon tîpo, sîrîrî non ataretî'ka.
11 Moropai tesanonkon pia ayarîkon to'ya yai, "Aka, yu'tou'ya ton epu'tîuya
pra wai," kîkatî. Aawarîrî'nîkon eeseurîmakon e'pai pra awanî. Tîîse Morî
Yekaton Wannîya anekaremekîton ekaremekî ya, mîrîrî mekareme'tîi.
12 Warayo'konya takonkon wîî me'po. Tiaronkonya tînmukukon wîî me'po.
Tiaronkon ekore'ma tunkon, moropai tîsankon pî'. Tunkon, tîsankon wîî
me'po to'ya.
13 Moropai tewanmakon pe tamî'nawîronkonya akupîkon, upemonkono pe
awanîkon wenai. Tîîse aasa'mantakon pîkîrî uyapurîya'nîkon ya, Paapaya
apîika'tîkon.
14 Penaro' Paapa maimu ekareme'nen wanî'pî itese' Daniel. Mîîkîrî maimu
rî'pî e'menukasa' pî' esenupatî. Mîîkîrîya ta'pî:
Tamî'nawîronkon yewanma pe tîwe'sen imakui'pî tîrî tiaronkonya kupî sîrîrî
epîremanto' yewî' ta. Mîrîrî ye'ka tîîto' pepîn mîrîrî teuren, tîîse moro
itîrî to'ya *Dn 9.27, 11.31, 12.11*

ta'pî Daniel nurî'tîya. Mîrîrî kupî to'ya yai, wî'kon kore'ta Judéia pata ponkon
epe e'pai awanî —ta'pî Jesusya.
15 —Mîrîrî tauya manni' kupî to'ya ya, poro pona teepa'kasa'kon ye'ka pe,
ka'ne' pe to' epe e'pai awanî, temannekon era'mai teewonse pra wîttî ta.
16 Tînmîrikon ya teesenyaka'makon yai mîrîrî kupî to'ya ya, ka'ne' pe to' epe
e'pai awanî tîponkon tînmo'ka'pîkon tanunse pra.
17 Aka more yan pe tîwe'sanon moropai mana'pokonkon to' munkîyamî'
wîri'sanyamî'. Inkamoro e'taruma'tî kupî sîrîrî mîrîrî yai. To' epe eserîke
pra awanî, more yan pe tîwanîkon ye'nen, mana'pokonkon pe to' munkîyamî'
wanî ye'nen.
18 Mepîrematîi kono' yai mîrîrî imakui'pî iipî namai. Maasa pra kono' yai aaipî
ya, anî' epe eserîke pra awanî kure'ne tuna wanî ye'nen.
19 Mîrîrî warantî eena yai, enen tîwe'sanon e'taruma'tî ipîra. Sîrîrî non
koneka'pî Paapaya pata pai sîrîrî tîpose anî' e'taruma'tî pra awanî, inkamoro
e'taruma'tîto' ton kaisarî. Moropai mîrîrî warantî to' e'taruma'tî tîpo inî' anî'
e'taruma'tî pepîn mîrîrî warantî.
20 Tîko'man pe tamî'nawîronkon e'taruma'tî ya mîrîrî warantî, enen anî'rî
ko'mamî pepîn. Tîîse tînmo'ka'san pînînma Paapaya kure'ne. Inkamoro
tînmo'ka'san wenai, kure'ne tîko'man pe tamî'nawîronkon e'taruma'tî tîrîiya
pepîn.
21 Mîrîrî yai anî'ya taasa' ya apî'nîkon: “A'kî, Paapa nîmenka'pî tarî man,
Cristo,” innape mîîkîrî kî'ku'tî. “A'kî siini' pata Cristo man” taa tiaronya ya,
mîîkîrî maimu kî'ku'tî innape.
22 Maasa pra seru' uurî pe tîwe'ku'sanon iipî. “Uurî Cristo,” taa to'ya kupî sîrîrî.
Moropai seru' pe Paapa maimu ekareme'nen pe tîwe'ku'sanon iipî kupî sîrîrî
nîrî. Ikupî eserîkan pepîn kupî to'ya tamî'nawîronkon nera'ma ton pe. Moropai
mîrîrî wenai tiaronkon esenku'tî. “Innape Paapa narima'pî pe man,” taa
to'ya. Tîpemonkono pe Paapa nîmo'ka'san anaka'mapai inkamoro seru'ye'kon
wanî, mîrîrî kupî tîuya'nîkon eserîke awanî ya.
23 Mîrîrî namai tîwarî ako'mantî. Maasa mîrîrî warantî eena pra tîîse
amîrî'nîkon pî' ekaremekî pî' wai epu'tîkonpa. Mîrîrî ye'nen tîwarî ako'mantî.

Tînenupa'san Yeurîma Jesusya Inî'rî Tuipî Pî' (Mt 24.29-31; Lc 21.25-28)

24 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon e'taruma'tî tîpo,
wei esi'nîpî pe man.
Moropai a'kare pra kapoi ena pe man.
25 Moropai sirikkîyamî' e'soroka pe man ka' poi.
Ka' pî' tîwe'sanon e'tîtî tîkka tamî'nawîrî. *Is 13.10, 34.4*
26 Mîrîrî tîpo, pemonkon pe ka' poi iipî'pî uurî era'ma tamî'nawîronkonya
katupuru kore'ta. Upî' to' eseurîma mîrîrî yai: “Ikaisaron meruntî ton pra
man. Ikaisaron ipîkku ton pra man,” taa to'ya.
27 Mîrîrî yai upoitîrîtonon inserîyamî' yarimauya upemonkono
pe unmo'ka'san muurukuntîi. Tamî'nawîrî pata kaisarî to' wîtî
upemonkonoyamî' unmo'ka'san era'mai, sîrîrî non po moropai ka' po.
28 A'kî, arawen ye' yeseru epu'nenan amîrî'nîkon. Arawen ye' ari'kutasa' ya
aminke pra, “Kono' pîtî wanî sîrîrî,” taaya'nîkon.

29 Mîrîrî warantî nîrî mîrîrî ekaremekîuya manni' kupî to'ya era'maya'nîkon yai, “Cristo enna'po kupî sîrîrî ka' poi. Eerepamî kupî sîrîrî,” taaya'nîkon mîrîrî era'maya'nîkon pî'.
30 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Tamî'nawîrî sîrîrîpe enen tîîko'mansenon sa'manta pepîn mîrîrî tauya manni' iipî rawîrî.
31 Ka' moropai non e'tî'ka, tîîse umaimu esuwa'ka pepîn. Ipatîkarî yairî pu'kuru aako'mamî.
32 Î' yai moropai o'non poro wei tîîse uuipî inî'rî sîrîrî non pona esepu'tî pepîn. Ka' ponkon inserîyamî'ya epu'tî pepîn. Uurîya nîrî, epu'tî pra man. Uyunya neken tamî'nawîrî epu'tî.
33 Tîwarî panpî' ako'mantî. Î' pensa enna'po epu'tîya'nîkon pra naatîi.
34 See warantî awanî pe man: Tiaron pata pona warayo' wîtî yai, tewî' tapai tîpoitîrîtonon pî' taiya, tewî' era'ma pî' to' ko'manto'pe. To' kaisarî to' esenyaka'mato' ton ekaremekîiya. Moropai tiaron pî' taiya: “Mana'ta po ako'mankî. Morî pe uyewî' era'makî” taiya.
35 Uurî wanî wîttî esa' warantî. Amîrî'nîkon wanî ipoitîrîtonon warantî. Î' pensa enna'posa' iipî epu'tîya'nîkon pra naatîi. Yai pra pata ewaronpansa' tanne uuipî. Yai pra anoinna yai, yai pra kariwana etun tanne, yai pra pata erenmapî tanne uuipî.
36 Mîrîrî ye'nen tîwarî ako'mantî, erepamî namai unîmîkîya'nîkon pra tîîse.
37 Apî'nîkon tauya manni' ekaremekîuya nîrî tamî'nawîronkon pî': Enpen panpî' ako'mantî.

14

Jesus Anapi'pai To' Wanî
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jo 11.45-53)

1 Kono' kaisarî Judeuyamî' eperepî'pî isa'moto' ton pîn trigo puusa' moropai carneiro pî' entamo'kai. Penane tîîko'manse Judeuyamî' entamo'kato'kon weiyu wanî'pî, itese' Páscoa. Mîrîrî yai teepîremasanon esanon eseurîma'pî Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon yarakkîrî. —Ama' pe Jesus yapisî e'pai man iwîto'pe —ta'pî to'ya.
2 —Tîîse entamo'kan yai arinîkon kore'ta si'ma yapisî eserîke pra man. Tamî'nawîronkon epere'sa' tanne yapisî ya, to' ekore'ma eserîke awanî upî'nîkon. Uurî'nîkon yarakkîrî to' epî eserîke awanî —ta'pî to'ya.

Jesus Karapaima Wîri'ya A'pusin Ke
(Mt 26.6-13; Jo 12.1-8)

3 Betânia po Jesus wanî'pî Simão yewî' ta. Manni' Simão paran pî' si'pî, itese' leprosia. Mîîkîrî yewî' ta Jesus wanî'pî tîwentamo'ka pî'. Moropai awentamo'ka tanne wîri' iipî'pî iipia. A'pusin enepî'pîiya, itese' nardo tî' konekasa' itense', itese' alabastro. Nardo ke isa'manta'san kî'panenan Judeuyamî'. Epe'ke pu'kuru awanî. Itense' pottî waikîtî'pî wîri'ya. Moropai mîrîrî nardo kamo'pîiya Jesus pu'pai pona.
4 Mîrîrî pî' tiaronkon ekore'ma'pî. —Î' ton mîrîrî a'pusin kanpîtî mîîkîrîya î' pe pra rî? —ta'pî to'ya tonpakon pî'.
5 Mîîkîrî wîri' pî' ta'pî to'ya: —Kane kane amîrî. Anna pia mîrîrî tîîsa'ya ya, anna e'repa'pî e'painon. Tiwin kono' warayo' esenyaka'mato' yepe' kaisaron, 300 denari kaisarî ye'ma'pî tiaronkonya e'painon. Mîrîrî tîrî'pî annaya e'painon tîwe'taruma'tîsanon pia teuren —ta'pî to'ya.

6 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Tîwî mîîkîrî wîri' nîsi. Î' ton pe ipî' eekore'makon? Morî pe pu'kuru inkupî'pî wanî uurî ton pe.
7 Wei kaisarî tîwe'taruma'tîsanon tîniru esanon pepîn wanî sîrîrî non po. Inkamoro anpîika'tîpai awanîkon ya, morî tîrîya'nîkon e'painon to' pia. Tîîse uurî, uutî kupî sîrîrî aapiapai'nîkon. Uutî tîpo, morî tîrîya'nîkon pepîn e'painon uupia.
8 Ikupî tîuya eserîkan ku'sai'ya manni', isa'manta'pî karapaima yu'na'tî rawîrî. Mîrîrî warantî ukarapaimasai'ya mîrîrî uyu'na'tî to'ya rawîrî.
9 O'non pata uyekare eseta ya, sîrîrî non po, mîserî wîri' nîkupî'pî yekare eseta nîrî tamî'nawîronkonya inkupî'pî epu'to'pe. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn —ta'pî Jesusya.

Judasya Jesus Ekaremekî Iteyatonon Pî'
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Mîrîrî tîpo inkamoro asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon kore'tawon, itese' Judas Iscariotes, wîtî'pî teepîremasanon esanon pia. —Jesus anapi'pai awanîkon ya, apîika'tî tîuya'nîkon —ta'pîiya to' pî'.
11 —Inna, morî pe man —ta'pî to'ya. —Anna pîika'tîya ya tîniru ke aye'ma annaya —ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Judas esenumenka'pî kure'ne, o'non ye'ka pe inkamoro pîika'tîto' tîuya ton pî' Jesus yapi'to'pe to'ya.

Jesus, Inenupa'san Entamo'ka Páscoa Pî'
(Mt 26.17-25; Lc 22.7-14,21-23; Jo 13.21-30)

12 Isa'moto' ton pîn trigo puusa' pî' to' entamo'kato' esippia'tî yai, páscoa pî' tîwanîkonpa carneiroyamî' tî'ka'pî to'ya. Mîrîrî yai Jesus nenupa'sanya ta'pî ipî': —O'non pata entamo'kanto' koneka annaya yu'se awanî? O'non pata páscoa pî' e'nî kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya.
13 Jesusya asakî'ne tînenupa'san mo'ka'pî to' yarimapa kai'ma. —Cidade pona atîtî. Moro tuna mankanen warayo' eporîya'nîkon. Mîîkîrî wenairî matîtîi wîttî ta eerepamî pîkîrî.
14 Wîttî ta eerepamîkon pe wîttî esa' meurîmatîi. "Uyenupanenkonya tîmaimu yarima pî' man aapia. Upata'se' ton yu'se wai, moro unenupa'san yarakkîrî entamo'kato'pe, páscoa pî' anna e'to'pe, taa pî' uyenupanenkon man," makatîi —ta'pî Jesusya to' pî'.
15 —Moropai upata'se'kon ton ekaremekîiya apî'nîkon, kure'nan sala, kawînan. Aasîrî eekonekasa' era'maya'nîkon. Tamî'nawîron î' rî yu'se awanîkon ya moro awanî aasîrî. Moro entamo'kanto' ton mîkonekatîi —ta'pî Jesusya.
16 Moropai Jesus nenupa'san ese'ma'tî'pî. Cidade pona to' wîtî'pî. Taa Jesusya manni' warantî pu'kuru eporî'pî to'ya, tamî'nawîrî. Moro to' entamo'kato' ton koneka'pî to'ya páscoa pî' to' e'to'pe.
17 Moropai pata ewaronpamî pe, Jesus wîtî'pî to' pia tîîpia e'nîmî'san tînenupa'san yarakkîrî.
18 Entamo'kanto' yaponse' pia tîwentamo'kakon pe Jesusya ta'pî to' pî': —Amîrî'nîkon kore'tawon tarîronya uyekaremekî kupî sîrîrî uyeyatonon pî'. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Uyarakkîrî tîwentamo'kasenya ikupî kupî sîrîrî —ta'pîiya.
19 Mîrîrî pî' to' esewankono'ma'pî. —Uurîya ikupî pepîn, innape nai? —ta'pî to'ya ipî' tiwin pî' si'ma.

20 —Unenupa'san amîrî'nîkon, asakî'ne pu' pona'nîkon. Tîîse tiwin
akore'tawonkon ayonpakonya uyekaremekî kupî sîrîrî. Uyarakkîrî
awentamo'ka manni' tiwinan prato po, mîîkîrîya uyekaremekî kupî sîrîrî.
21 Uurî ka' poi iipî'pî aruinankon pe. Paapa maimu e'menukasa' manni'
yawîrî, uusa'manta kupî sîrîrî. Tîîse aka sa'ne mîîkîrî uyekaremekîton.
Pena isanya mîîkîrî tînre yenposa' pra awanî ya, morî pe panpî' awanî'pî
e'painon. Eesenposa' pra awanî ya, awe'taruma'tî pepîn teuren. Tîîse
kure'ne awe'taruma'tî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma Tîmînî Pî'
(Mt 26.26-30; Lc 22.15-20; 1Co 11.23-25)

22 Tîwentamo'kakon pe Jesusya trigo puusa' yapisî'pî moropai eepîrema'pî. —
Morî pu'kuru amîrî, Paapa. Anna yekkari ton tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'.
Mîrîrî tîpo ipîrikkapîtî'pîiya moropai itîrî'pîiya to' kaisarî. —Maa. Sîrîrî upun
—ta'pîiya.
23 Mîrîrî tîpo pisa yapisî'pîiya. —Morî pu'kuru amîrî, Paapa. Anna
wuku ton tîrî pî' nai —ta'pîiya Paapa pî'. Mîrîrî tîpo itîrî'pîiya to' kaisarî.
Tamî'nawîronkonya enîrî'pî.
24 Jesusya ta'pî to' pî': —Sîrîrî umînî. Umînî eti'kamo kupî sîrîrî ar-
inîkon nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe. Mîrîrî wenai Paapaya tamî'nawîron kupî
e'painon apîika'tîto'peiya'nîkon ekareme'pîtîuya yawîrî —ta'pîiya.
25 —Inî'rî uva yekku enîrîuya pepîn tamî'nawîronkon esa' pe tîwanî yenpo
Paapaya pîkîrî. Mîrîrî yai amenan uva yekku enîrîuya —ta'pîiya.
26 Moropai to' eserenka'pî Paapa yapurî pe. Mîrîrî tîpo to' epa'ka'pî.
Oliveira kîrî pona to' wîtî'pî. To' erepamî'pî.

Jesusya Pedro Panama
(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jo 13.36-38)

27 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Eranne' pe awanîkon ye'nen uru-
makaya'nîkon kupî sîrîrî, tamî'nawîrî. Mîrîrî warantî awe'menukasa' Paapa
kaaretarî pî'. Paapaya ta'pî:
“Carneiroyamî' era'manen wîuya
moropai carneiroyamî' e'tîrîka.” *Zc 13.7*
Mîrîrî warantî awe'menukasa'. Uwî to'ya kupî sîrîrî moropai amîrî'nîkon
e'tîrîka.
28 Tîîse uusa'manta tîpo, Paapaya u'mî'sa'ka. Mîrîrî tîpo Galiléia pata pona uutî
arawîrî'nîkon —ta'pî Jesusya.
29 Pedroya ta'pî ipî': —Tamî'nawîronkonya arumaka ya, eranne' pe tîwanîkon
ye'nen, uurîya arumaka pepîn.
30 Jesusya ta'pî ipî': —Kaane, Pedro. Sîrîrî ewarono' ya' itakon ite'ka pe
kariwana etun rawîrî amîrîya taa kupî sîrîrî, “Unepu'tî pepîn mîîkîrî Jesus”.
Ayenku'tîuya pepîn, seurîwî'ne ite'ka mîrîrî taaya kupî sîrîrî —ta'pîiya.
31 Mîrîrî pî' Pedro eseurîma'pî meruntî ke. —Awî to'ya yai uurî nîrî wîî to'ya
ya, mîîwîni tîîse “Unepu'tî pepîn Jesus,” tauya pepîn —ta'pîiya. Mîrîrî warantî
nîrî ta'pî to'ya, tamî'nawîrî.

Jesus Epîrema Tîpemonkonoyamî' Wetun Tanne
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Moropai Jesus yarakkîrî to' ewomî'pî Oliveira ye'kana' pî'. Oliveira ye'ka
ese' Getsêmani. Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Tarî ereutatî uyun
Paapa yarakkîrî eseurîma tanne.

33 To' yonpayamî' piapai Pedro, moropai Tiago, moropai João yarî'pîiya.
Eranne' pe eena pia'tî'pî. Ipîra eesewankono'ma'pî.
34 Inkamoro pî' ta'pîiya: —Ipîra esewankono'man pî' wai.
Esewankono'mato'ya uwî eserîke man. Maasa, tarî e'tî. Tîwarî e'tî.
Pemonkon iipî era'matî —ta'pîiya.
35 To' piapai Jesus atarima'pî mararî. Eesenumî'pî non pona epîremai.
Paapa pî' esatî'pîiya tîwe'taruma'tî namai.
36 —Paapa —ta'pîiya. —Tamî'nawîron kupîya e'painon. Upîika'tîkî e'taruma'tî
namai. Tîîse itu'se wanî yawîrî kî'kupîi. Itu'se awanî yawîrî neken iku'kî —
ta'pîiya.
37 Moropai inkamoro seurîwî'nankon pia awenna'po'pî. To' we'nasa'
eporî'pîiya. To' kurantanîpî'pîiya. Pedro pî' ta'pîiya: —Awetun mîrîrî? Mararî
tîwarî aako'mamî yentai awanî mîrîrî?
38 Tîwarî ako'mantî. Paapa yarakkîrî eseurîmatî Makuiya ayenku'tîkon
namai. Ayewankon ya Paapa maimu yawîrî iko'manpai awanîkon, tîîse
ikupîya'nîkon eserîke pra awanîkon a'tu'mîra pu'kuru awanîkon ye'nen.
39 Moropai inî'rî to' piapai attî'pî Paapa yarakkîrî eseurîmai. E'mai' pe mîrîrî
ta'pî tîuya manni' warantî eepîrema'pî inî'rî.
40 To' pia tîwenna'posa' pe, inî'rî to' we'nasa' eporî'pîiya. Mararî pra
iwe'nunpai to' wanî'pî yapîtanî'pî to'ya yentai. To' yenpaka'pîiya inî'rî. To'
eppe'sa' wanî'pî tîwe'nasa'kon pî'. Î' taa tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra awanî'pî
Jesus pî'.
41 Iteseurîno ite'ka pe Jesus wîtî'pî to' piapai epîremai. Moropai inî'rî
awenna'po'pî to' pia. —Sîrîrî tîpose awetunkon mîrîrî —ta'pîiya to' pî'. —Aasîrî
man. Uurî ka' poi iipî'pî era'mai tiaron iipî. Sîrîrî pu'kuru utîrîiya kupî sîrîrî
imakui'san warayo'kon pia.
42 E'mî'sa'katî. Wîtîn sîrîrî. A'kî, imakui'san pia utîrîton warayo' yi'nî pî' man
—ta'pîiya.

Jesus Yapisî To'ya
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jo 18.3-12)

43 Moropai mîrîrî pe rî Jesus eseurîma tanne, tiwin inenupa'pî warayo'
Judas erepamî'pî. Teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkon, moropai Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tonon, inkamoro
narima'san erepamî'pî Judas pokonpe. Arinîke to' wanî'pî. Tîkasuparaikon
moropai tîtaikapukon ene'sa' to'ya wanî'pî.
44 Tîîse tuutîkon rawîrî Judasya taasa' wanî'pî tîpokon pe tuutîsanon pî': —
Warayo' pî' esekaremekî moropai yu'nauya. Mîîkîrî anapisîkon ton. Mapi'tîi
moropai tîwarî si'ma maatîi ayesanonkon pia —ta'pîiya.
45 Moropai teerepamî pe Judas wîtî'pî Jesus pia. —Aapia yi'nî pî' wai —
ta'pîiya tepotorî pî'. Moropai Jesus yu'na'pîiya itenpata pî'.
46 Moropai Judas pokonpe iipî'sanya Jesus yapisî'pî.
47 Moro awanî'pî warayo', Jesus nenupa'pî. Mîîkîrîya teepîremasanon
esanon yepotorî poitîrî wîî yonpa'pî tîkasuparai ke. Tîîse ipuremekî'pîiya.
Ipana neken ya'tî'pîiya.
48 —Uyapi'se aai'sa'kon tiaronkonya ama'ye' yapisî warantî —ta'pî Jesusya
to' pî'. —Akasuparaikon moropai ataikîpukon ene'sa'ya'nîkon mîrîrî.
49 Wei kaisarî epîremanto' yewî' ta akore'ta'nîkon e'pîtî'pî tamî'nawîronkon
yenupa pî'. Mîrîrî kupîuya tanne, uyapisî'pîya'nîkon wanî'pî e'painon. Tîîse

ikupîya'nîkon pra awanî'pî. Tîîse Paapa maimu e'menukasa' manni' yawîrî eenasa' mîrîrî —ta'pîiya.
50 Moropai Jesus nenupa'sanya irumaka'pî. To' epe'pî, tamî'nawîrî iipiapai.
51 Jesus yarî'pî to'ya. Tiaron warayo', maasaron wîtî'pî to' pîkîrî. Kamisa tîîsai'ya wanî'pî ta'san pe. Mîîkîrî yapisî'pî inkamoroya ita'san pî'.
52 Tîîse mîîkîrîya tîpon rumaka'pî. Eeka'tumî'pî ipon pra.

Imakui'pî Jesus Nîkupî'pî Yuwa To'ya
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jo 18.13-14,19-24)

53 Moropai Jesus yarî'pî to'ya teepîremasanon esanon yepotorî pia. Teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon, Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tonon, inkamoro epere'sa' wanî'pî moro.
54 Aminke Jesus pî' Pedro iipî'pî ite'ma'pî pî' teepîremasanon esanon yepotorî yewî' poro yi'pîrî pîkîrî. Moro awe'nîmî'pî. Mororonkon surarayamî' pokonpe eereuta'pî. To' atapina'pî apo' pia.
55 Imakui'pî pe Jesus winîkîi teeseurîmasanon yuwa'pî teepîremasanon esanon moropai Judeuyamî' esanon tiaronkonya. Se' kaisarî asakî'nankon eseurîma yu'se to' wanî'pî imakui'pî inkupî'pî pî' mîrîrî wenai iwîkonpa kai'ma teuren. Tîîse mîrîrî warantî to' eseurîma pra awanî'pî.
56 Arinîkon eseurîma'pî ipî' seru' pe. Tîîse se' kaisarî asakî'nankon eseurîma pra awanî'pî.
57 Tiaronkon e'mî'sa'ka'pî moropai seru' pe to' eseurîma'pî. —Jesus eseurîma'pî epîremanto' yewî' pî' —ta'pî to'ya.
58 —See warantî ta'pîiya: “Seeni' epîremanto' yewî' koneka'pî pemonkonyamî'ya. Tîîse yarankauya kupî sîrîrî. Moropai seurîwî'ne wei tîpo inî'rî ikonekauya. Wîttî koneka warantî awe'koneka pepîn manni' amenan”, ta'pî Jesusya —ta'pî to'ya. Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî Jesus pî'.
59 Mîrîrî ye'ka pe tîîse, se' kaisarî asakî'nankon eseurîma pra awanî'pî.
60 Teepîremasanon esanon yepotorî e'mî'sa'ka'pî. To' yarakkita attî'pî. Jesus pî' ta'pîiya: —Imakui'pî pe insanan warayo'kon eseurîman pî' man apî'. To' maimu yuukuya pepîn?
61 Tîîse yuukuiya pra Jesus wanî'pî. Moo awanî'pî. Inî'rî teepîremasanon esanon yepotorî eseurîma'pî: —Cristo amîrî, Paapa munmu, Paapa nîmenka'pî? —ta'pîiya.
62 —Inna, Cristo uurî —ta'pî Jesusya. —Ka' poi iipî'pî uurî pemonkon pe. Paapa meruntî winî ereutasa' era'maya'nîkon kupî sîrîrî. Katupuru kore'ta uuipî era'maya'nîkon kupî sîrîrî.
63 Mîrîrî eta tîuya pe, teepîremasanon esanon yepotorî ekore'ma'pî kure'ne. Mîrîrî ye'nen tîpon karaka'pîiya. —Inî'rî imakui'pî inkupî'pî yuwapai pra man —ta'pîiya.
64 —Imakui'pî pe eeseurîma Paapa winîkîi eta'nîkon man. O'non ye'ka pe epu'tî pî' naatî? Î' ye'ka pe iku'pai nai? —ta'pîiya. —Iwîpai man —ta'pî tamî'nawîronkonya.
65 Moropai tiaronkonya tetakukon yenumî'pî ipona. Itenpata yettapurî tîuya'nîkon tîpo ipa'tîpîtî'pî to'ya. —Anî'ya apa'tî pî' nai? Epu'kî, Cristo pe awanî ya —ta'pî to'ya ipî'. Moropai surarayamî'ya ipa'tîpîtî'pî tenyakon ke.

Unepu'tî Pepîn Taa Pedroya Jesus Pî'
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jo 18.15-18,25-27)

66 Mîrîrî tanne Pedro wanî'pî poro po. Teepîremasanon esanon yepotorî
poitîrîpa' epa'ka'pî poro pona.
67 Apo' pia Pedro atapina era'ma'pîiya. Eesenumenka'pî ipî'. —Amîrî nîrî
Jesus Nazarépon pokonpan —ta'pîiya.
68 —Kaane —ta'pî Pedroya. —Unepu'tî pepîn mîîkîrî. Mîrîrî tîpo wîttî iwa'to'
mana'ta pia attî'pî.
69 Mîrîrî poro tuutî pe, inî'rî mîîkîrî wîri'ya era'ma'pî. Mana'ta piawonkon
pî' ta'pîiya: —Mîîkîrî Jesus pemonkono —ta'pîiya.
70 —Iseruku —ta'pî Pedroya inî'rî.
Aako'mamî'pî mararî moropai mororonkon warayo'konya ta'pî ipî': —
Innape Jesus pemonkono pe awanî eserîke awanî. Galiléia pon mîîkîrî, amîrî
nîrî Galiléia pon —ta'pî to'ya.
71 Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî: —Unepu'tî pepîn mîîkîrî ipî' eeseurîmakon manni'.
Useruku pepîn Paapaya uyera'ma pî' man. Seru' pe eseurîma ya Paapaya
utaruma'tî —ta'pîiya.
72 Mîrîrî pe rî kariwana e'na'pî itakon ite'ka pe. Mîrîrî eta'pî Pedroya.
Moropai awenpenata'pî Jesusya teurîma'pî pî'. "Itakon ite'ka pe kariwana
etun rawîrî, unepu'tî pepîn mîîkîrî Jesus, taaya eseurîwî'ne ite'ka," taasa'
Jesusya pî' awenpenata'pî. Moropai tîkauware attî'pî, seru' pe tîwe'sa' ye'nen.

15

Jesus Yarî To'ya Pilatos Pia
(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jo 18.28-38)

1 Pata erenmapî pe, teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupato'
pî' yenupatonkon, Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tonon, Judeuyamî'
esanon tiaronkon, inkamoro eperepî'pî tamî'nawîrî î' kupî tîuya'nîkon pî'
eseurîmai. Teeseurîmakon tîpo tîpoitîrîtononkon surarayamî' pî' ta'pî to'ya: —
Jesus yaironpî'tî. Moropai yaatî pata esa' Governador Pilatos pia —ta'pî to'ya.
Mîrîrî warantî ikupî'pî surarayamî'ya.
2 Pilatosya Jesus ekaranmapo'pî. —Tamî'nawîron esa', rei amîrî, Judeuyamî'
esa'? —ta'pîiya Jesus pî'. —Amîrîya taa mîrîrî. —ta'pî Jesusya.
3 Teepîremasanon esanon eseurîma'pî seru' pe ipî'. —Mararon pepîn
imakui'pî ku'sai'ya mîrîrî —ta'pî to'ya.
4 Pilatosya ta'pî: —To' maimu yuukuya pepîn? Mararon pepîn imakui'pî
ku'sai'ya taa pî' to' man apî'.
5 Tîîse inî' Jesus eseurîma pra awanî'pî. "Kaane, imakui'pî ku'sau'ya pra
wai," taiya pra awanî'pî. Mîrîrî pî' Pilatos esenumenka'pî kure'ne.

Jesus Wîî Me'po Pilatosya
(Mt 27.15-26; Lc 23.13-25; Jo 18.39-19.16)

6 Pilatos yeseru wanî'pî Páscoa pî' Judeuyamî' wanî kaisarî tiwin
pî' tînarakkamo'san rumakapîtîiya. Tînepu'tîkon esa'pîtî'pî Judeuyamî'ya.
Inkamoro rumakapîtî'pîiya tiwin, tiwin kono' tîîse.
7 Atarakkannîto' ta warayo'kon wanî'pî imakui'pî kupîtîponkon.
Tamî'nawîronkon esanon pî' teekore'makon yai to' poitîrîtonon wîîsa' to'ya
wanî'pî. To' kore'ta warayo' wanî'pî itese' Barrabás.
8 Arinîkon wîtî'pî pata esa' Pilatos pia. Ipî' ta'pî to'ya: —Tiwin
anarakkamo'pî anna yonpa rumakakî. Kono' kaisarî ikupîya manni' warantî
irumakakî —ta'pî to'ya ipî'.

9 —Anî' rumakauya yu'se awanîkon moriya? —ta'pî Pilatosya. —Mîserî
Judeuyamî' esa' rei taaya'nîkon manni' ipî', mîserî rumakauya ka'rî —ta'pîiya.
10 Ipî' tîkinmukon ye'nen Jesus ene'sa' teepîremasanon esanonya wanî'pî
epu'tî'pî Pilatosya. Mîrîrî ye'nen anrumakapai awanî'pî.
11 Tîîse teepîremasanon esanonya ta'pî tamî'nawîronkon pî': —Barrabás
rumakaya yu'se anna man, ka'tî ipî' —ta'pî to'ya. Mîrîrî warantî ta'pî
tamî'nawîronkonya.
12 —Tîîse mîserî kanan, Judeuyamî' esa', rei taaya'nîkon manni' ipî', î'
kupîuya yu'se awanîkon ipî'? —ta'pî Pilatosya.
13 —Iwî me'pokî —ta'pî to'ya. —Pakî'nan pona ipokapîtî me'pokî.
14 —Î' wenai anwîpai awanîkon mîrîrî? —ta'pî Pilatosya. —Î' see mîrîrî
imakui'pî inkupî'pî? Tîîse aronne panpî' to' entaimepîtî'pî: —Pakî'nan pona
ipokapîtî me'pokî —ta'pî to'ya.
15 Tamî'nawîronkon wakîri pe e'pai Pilatos wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Barrabás
rumaka me'po'pîiya. Jesus po'pîtî me'po'pîiya pemonkon po'pî'to' ke. Mîrîrî
tîpo Jesus tîrî'pîiya surarayamî' pia pakî'nan po ipokapî'to'pe to'ya.

Jesus Pî' Surarayamî' O'ma'ta
(Mt 27.27-31; Jo 19.2-3)

16 Surarayamî'ya Jesus yarî'pî pata esa' Governador Pilatos yewî' ta. Governador yewî' ese' pretório. Tonpakon surarayamî' muurukuntî'pî to'ya
tamî'nawîrî.
17 Sonpan Jesus pon mo'ka'pî to'ya moropai suuyu sonpan rei pon ye'ka
yeka'ma'pî to'ya ipon ton ipî' tîwo'ma'takon pe. Mî'nî kapî'pî to'ya itarako ton,
rei yarakko warantî. Ipu'pai pona itîrî'pî to'ya.
18 Tîwo'ma'takon pe ipî' to' esekaremekî'pî. —Viva Jesus. Judeuyamî' esa'
amîrî. Rei amîrî —ta'pî to'ya. Itaruma'tî'pî to'ya mîrîrî.
19 Moropai ipa'tîpîtî'pî to'ya ipu'pai pona yei ke. Tetakukon yenunpîtî'pî
to'ya ipona. Tese'mukon pona to' enapîtî'pî ikaisarî yapurî pe, tîîse to' seruku
mîrîrî. Ipî' to' o'ma'ta mîrîrî.
20 Kure'ne ipî' tîwo'ma'takon tîpo, sonpan mo'ka'pî to'ya. Sonpan ipon tîrî'pî
to'ya ipona. Mîrîrî tîpo yarî'pî to'ya pakî'nan pona ipokapî'se.

Jesus Pokapîtî To'ya Pakî'nan Po
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jo 19.17-27)

21 Tuutîkon pe warayo' eporî'pî to'ya, keren poi tui'sen cidade poro tuutîsen,
itese' Simão. Cirene pon mîîkîrî, Alexandre moropai Rufo yun. Mîîkîrî pî'
ta'pî to'ya meruntî ke: —Ka'ne' pe panpî' aase sîrîrî pakî'nan yarîpa —ta'pî
surarayamî'ya ipî'. Moropai yarî'pîiya.
22 Jesus yarî'pî to'ya Gólgota kîrî pona. Pemonkon pu'pai'pî warainon taato'
mîrîrî Gólgota.
23 Moro iwuku ton tîrî'pî to'ya uva yekku yai'mesa' remédio itese' mirra
yarakkîrî ˹ne'ne' epu'tîiya namai˺. Tîîse enîrîiya pra awanî'pî.
24-25 Ineka'ta winîkîi wei tîîse ipokapîtî'pî to'ya pakî'nan pona. Tî'kon mîrikkî
pî' to' su'mina'pî ipon rî'pî pantakapîtî tîuya'nîkon epu'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî
warantî ipantaka'pî to'ya.
26 MÎSERÎ JUDEUYAMÎ' ESA', REI, kai'ma kaareta pona itekare menuka'pî
to'ya. Moropai itîrî'pî to'ya pakî'nan yepoi tamî'nawîronkonya era'mato'pe.
Mîrîrî kupî'pî to'ya î' wani' awanî ye'nen ipokapî'sa' tîuya'nîkon epu'to'pe
tamî'nawîronkonya.

27 Moropai asakî'ne ama'ye'kon pokapîtî'pî to'ya ipokonpe. Tiwin
ipokapîtî'pî to'ya tiaron pakî'nan po, Jesus meruntî winî moropai tiwin
ipokapîtî'pî to'ya kamai' winî.
28 Mîrîrî warantî pena Paapa maimu e'menukasa' yawîrî ikupî'pî to'ya.
Pena Isaías nurî'tîya ta'pî:
Mîîkîrî taruma'tî to'ya imakui'san taruma'tî to'ya warantî *Is 53.12*
ta'pîiya.
29 E'ma taawîrî tuutîsanon o'ma'ta'pî ipî'. —Kane kane amîrî. "Epîremanto'
yewî' yarankauya. Inî' ikonekauya. Seurîwî'ne wei tîpo ikoneka aretî'kauya,"
ta'pîya seru' pe.
30 Mîrîrî kupîpa kai'ma, meruntî ke awanî ya, aawarîrî e'pîika'tîkî. Autîkî
pakî'nan poi —ta'pî to'ya Jesus pî'.
31 Teepîremasanon esanon o'ma'ta'pî nîrî ipî', Moisés nurî'tîya yenupato'
pî' yenupatonkon pokonpe si'ma. —Tiaronkon pîika'tî'pîiya. Tîîse aawarîrî
awe'pîika'tî pra awanî —ta'pî to'ya.
32 Jesus pî' ta'pî to'ya: —Paapa nîmenka'pî pe awanî ya, autîkî pakî'nan poi.
Awautî era'ma annaya ya, yai pra innape Israel nurî'tî paa rî'san esa' pe
awanî kupî annaya e'painon —ta'pî to'ya. Insanan ipokonpe to' nîpokapîtî'san
pakî'nan pona o'ma'ta'pî nîrî ipî'.

Jesus Sa'manta
(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jo 19.28-30)

33 Ineka'ta pairî wei tîîse pata ewaronpamî'pî. Ewaron pe aako'mamî'pî
wei autî tîpose.
34 Wei autîsa' tanne Jesus entaime'pî aronne. —Eloi, Eloi, lamá sabactâni
—ta'pîiya tîmaimu ta.
—Paapa, Paapa, î' wani' awanî ye'nen urumakaya sîrîrî? *Sl 22.1*
—taato' mîrîrî umaimukon ta.
35 Tiaronkon ipî' teesenumenkakon ye'ka pe mîrîrî taiya eta'pî yairî pra.
Elias, Elias, taiya kai'ma to' esenku'tî'pî. Moropai ta'pî to'ya: —A'kî. Elias
nurî'tî yannoiya etatî maasa —ta'pî to'ya.
36 Tiaron eka'tumî'pî tuna yu'nanen esponja era'mai. Mîrîrî tîrî'pîiya so'ri
uva yekku ka' yu'nato'peiya. Mîrîrî tîpo yei yaretî pî' yasi'tî'pîiya. Inta pona
irennuku'pîiya yu'nato'peiya kai'ma. Mîrîrî tîpo ta'pîiya: —Maasa, pakî'nan
poi imo'kai Elias nurî'tî iipî era'mapai'nîkon —ta'pîiya.
37 Meruntî ke Jesus entaime'pî. Moropai aasa'manta'pî.
38-39 Surarayamî' yepotorî wanî'pî moro Jesus era'ma pî'. Mîrîrî warantî
aasa'manta era'ma tîuya pe, —Innape Paapa munmu pe mîserî man —
ta'pîiya. Mîrîrî tanne epîremanto' yewî' tawon Paapa pata'se' yuwa'to' kamisa
e'karaka'pî ineka'ta poi mai winîkîi. Kure'nan soren pe tîwe'sen pe awanî'pî.
Ere'sin pe nîrî awanî'pî.
40 Wîri'sanyamî' wanî'pî moro nîrî Jesus era'ma pî' aminke si'ma. Moro to'
wanî'pî Maria Madalena, Salomé, moropai tiaron Maria, José moropai Tiago
maasaron panpî' yan mîîkîrî Maria.
41 Galiléia pata po Jesus asarî yai, inkamoro wîri'sanyamî' wanî'pî ipîkîrî
asarî'san pe. Itekkari ton koneka tîpokon pe. Tiaronkon wîri'sanyamî' wanî'pî
moro nîrî, Jesus wenairî iipî'san Jerusalém pona.

Jesus Yu'na'tî To'ya
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jo 19.38-42)

42 Sábado wanî'pî Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu pe. To' yeseru wanî'pî to' ekoneka sexta feira yai sábado yai teerî'kapîkonpa. To' ekonekato' weiyu yai Jesus sa'manta'pî.
43 Mîrîrî ye'nen José Arimatéia pon wîtî'pî Pilatos pia. José wanî'pî Judeuyamî' panamanen pe. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî nîmîkî pî' tîwe'sen pe awanî'pî nîrî. Eranne' pe pra attî'pî Pilatos pia, pata ewaronpamî tanne. Eerepamî'pî. Pilatos pî' ta'pîiya: —Jesus esa'rî'pî anmo'kapai wai pakî'nan poi yu'na'tîto'peuya. Sábado yai pakî'nan po aako'mamî yu'se pra anna man —ta'pîiya.
44 —Aasîrî aasa'mantasa' mîrîrî? —ta'pî Pilatosya. Imu'tunpa'pîiya. Surarayamî' esa' yanno me'po'pîiya. Aaipî'pî. —Aasîrî Jesus sa'mantasa' mîrîrî? —ta'pî Pilatosya ipî'.
45 —Inna, aasîrî aasa'mantasa' man —ta'pî surarayamî' esa'ya. —Moriya itesa'rî'pî mo'kata —ta'pî Pilatosya José pî'.
46 Mîrîrî tîpo Joséya kure'nan kamisa yenna'pî. Attî'pî tiaronkon yarakkîrî Jesus esa'rî'pî mo'kai. Imoka'pî to'ya. Moropai iwontî'pî to'ya mîrîrî kamisa ke. Ikîrî yai a'ta yakasa' Joséya wanî'pî isa'manta'san yense' ton pe. Kure'ne awanî'pî. Mîrîrî ya' Jesus esa'rî'pî wonnîpî'pî to'ya Judeuyamî' yeseru yawîrî. Moropai a'ta yettapurî'pî to'ya kure'nan tî' ke.
47 Tamî'nawîrî mîrîrî kupî to'ya era'ma'pî Maria Madalenaya moropai tiaron Mariaya, José yan Mariaya.

16

Tîîsa'manta Tîpo Jesus E'mî'sa'ka (Mt 28.1-8; Lc 24.1-12; Jo 20.1-10)

1 Sábado esuwa'kasa' tîpo inkamoro wîri'sanyamî' wîtî'pî Salomé pokonpe a'pusin yennai Jesus esa'rî'pî karapaimato' ton, Judeuyamî' yeseru yawîrî ikupîkonpa kai'ma.
2 E'mai'non wei erenmapî pe, domingo yai to' wîtî'pî a'ta pia itesa'rî'pî karapaimai. Penane marî pu'kuru to' ese'ma'tî'pî wei epa'kasa' tanne.
3 Tuutîkon pe to' eseurîma'pî. —Anî'ya a'ta yettapuru tî' mo'ka ewonnîto'pe? —ta'pî to'ya.
4 Mîrîrî ta'pî to'ya kure'ne tî' e'sa' ye'nen. Moropai teerepamîkon pe a'ta esettapurukasa' era'ma'pî to'ya. itettapuru era'tîsa' era'ma'pî to'ya.
5 A'ta ya' to' ewomî'pî. Moro warayo' ereutasa' eporî'pî to'ya meruntî winî. Aimutun pe ipon wanî'pî sonpan. ⌞Inserî pe awanî'pî.⌟ Mîîkîrî pî' to' esi'nîpî'pî.
6 Mîîkîrîya ta'pî to' pî': —Teesi'nî'se pra e'tî. To' nîpokapîtî'pî pakî'nan pona yuwaya'nîkon mîrîrî. Jesus Nazarépon yuwaya'nîkon. Tîîse tarî Jesus ton pra man. Awe'mî'sa'ka'pî man. A'kî, ipata'pî era'matî —ta'pîiya.
7 —Galiléia pona wîtîn pî' man arawîrî'nîkon. Miarî era'maya'nîkon kupî sîrîrî apî'nîkon ta'pî tîuya manni' yawîrî. Mîrîrî ekareme'tantî Pedro moropai tiaronkon inenupa'san pî' —ta'pîiya.
8 To' epa'ka'pî. To' esi'nî'sa' wanî'pî î' taa yentai. To' e'tîtîtîkka'pî. A'ta piapai to' eka'tumî'pî. Tuutîkon pe anî' yarakkîrî to' eseurîma pra awanî'pî, teesi'nî'sa'kon ye'nen.

Maria Madalenaya Jesus Era'ma Enen (Mt 28.9-10; Jo 20.11-18)

9 Domingo yai Jesus e'mî'sa'ka'pî mîrîrî penane marî pu'kuru. Maria
Madalenaya Jesus e'mî'sa'kasa' era'ma'pî domingo yai, penane marî pu'kuru,
tiaronkonya era'ma rawîrî. Mîîkîrî Maria Madalena pena o'ma'kon ewonsa'
wanî'pî ya', asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî. Inkamoro tîrîka'pî Jesusya.
Mîîkîrîya Jesus era'ma'pî tiaronkonya era'ma rawîrî.
10 Inenupa'san esewankono'masa' karau tanne, to' pia Maria Madalena
erepamî'pî. —Jesus e'mî'sa'kasa' man —ta'pîiya to' pî'.
11 —Enen awanî sîrîrî. Uyenu ke era'ma pî' wai —ta'pîiya. Tîîse innape
imaimu kupî to'ya pra awanî'pî.

Jesus Era'ma Inenupa'sanya, Asakî'nankonya (Lc 24.13-35)

12 Mîrîrî tîpo asakî'nankon inenupa'sanya Jesus era'ma'pî cidade poi tu-
utîkon pe. Tiaron pe eetinyaka'masa' ye'nen, ka'ne' pe epu'tî to'ya pra
awanî'pî.
13 Tepu'tî to'ya emapu'tîsai'ya tîpo, to' enna'po'pî tonpakon pia ekareme'se.
Tîîse innape to' maimu kupî to'ya pra awanî'pî.

Jesus Era'ma Inenupa'sanya, Tiwin Pu' Pona Tîîmo'tai'nîkonya (Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jo 20.19-23; At 1.6-8)

14 Mîrîrî tîpo Jesus era'ma'pî inenupa'sanya, tiwin pu' pona tîîmo'tai'nîkonya.
Tîwentamo'kakon yai era'ma'pî to'ya. Jesusya to' panama'pî. —
Uyewankono'ma pî' naatîi —ta'pîiya to' pî'. —Î' ton pe see innape e'mî'sa'kasa'
kupîya'nîkon pra awanîkon? E'mî'sa'ka tîpo akore'tawonkonya uyera'ma'pî
enen. Mîîwîni tîîse innape ikupîya'nîkon pra awanî'pîkon. Innape anku'pai
pra awanîkon mîrîrî —ta'pîiya.
15 —Pata kaisarî matîtîi. Tamî'nawîronkon pî' Paapa yekare mekareme'tîi.
16 Tiaronkonya innape Paapa yekare kupî ya moropai to' yenpatakon-
aya'nîkon e'pai man. Mîrîrî warantî inkamoro e'pîika'tî. Tîîse tiaronkonya
innape Paapa yekare kupî pepîn. Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka yarima
Paapaya apo' ya' —ta'pîiya.
17 —Innape tîku'nenan kupî Paapaya meruntî ke ikupî eserîkan pepîn
ku'to'pe to'ya. Mîrîrî kupî Paapaya innape itekare wanî epu'to'pe
tamî'nawîronkonya. Umeruntîri ke o'ma'kon tîrîka to'ya. Tiaron to' nepu'tî
pepîn tîrîuya to' maimu ton.
18 ⌞Tînepu'tîkon pe pra⌟ sokoro'pan îkîi yanunsa' to'ya ya, to' yeparantîiya
pepîn. ⌞Tînepu'tîkon pe pra⌟ tîmai'pato'kon enîrî tîuya'nîkon ya to' emai'pa pepîn.
Pri'yawonkon pepîn pona to' epîrema. To' yepi'tî Paapaya. Mîrîrî warantî
innape Paapa ku'nenan wanî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Wîtî Ka' Pona Paapa Pia (Lc 24.50-53; At 1.9-11)

19 To' yarakkîrî teeseurîma tîpo, Jesus wîtî'pî ka' pona. Paapaya yarî'pî tîîpia
enen tîîse. Paapa meruntîri winî eereuta'pî, ikaisarî tamî'nawîronkon esa' pe
tîwanîpa.
20 Inenupa'san wîtî'pî pata kaisarî itekare ekareme'se. Uyepotorîkon
Jesusya to' pîika'tî'pî. Meruntî ke to' kupî'pîiya ikupî eserîkan pepîn ku'to'pe
to'ya. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon wenai arinîkonya to' maimu kupî'pî innape.

JESUS CRISTO YEKARE
LUCAS NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta Lucas nîmenuka'pî wanî Jesus Cristo yekare ekareme'nen pe. Lucas wanî'pî Paulo wanîyakon pe. Ipî' Paulo eseurîma (Co 4.14), pri'ya wonkon pepîn yepi'nen pe Lucas wanî'pî. Judeu pepîn awanî'pî. Paulo yarakkîrî to' wîtî'pî tu'ke pata poro itekare ekaremekî pinunpa'pî to'ya.

Lucasya sîrîrî kaareta menuka'pî Teófilo pia, morî pe Jesus yekare epu'to'peiya. Tamî'nawîrî Jesus ko'manto' yeseru pî' ekaremekî'pîiya. Î' kai'ma Jesus esenpo'pî ekaremekî'pîiya. Innape Jesus wanî ka' poi iipî'pî pemonkon pe ekaremekîiya. Moropai ekaremekî'pîiya î' kai'ma pemonkonyamî' pîika'tî pî', î' kai'ma to' yenupa pî', î' kai'ma Paapa yeseru yenpo pî' ekaremekî'pîiya. Moropai awe'taruma'tî pî', aasa'manta pî', awe'mî'sa'ka pî', ka' pona eenuku pî' tamî'nawîrî ekaremekî'pîiya.

Teófilo Pia Kaareta Menuka Lucasya

1 Uyonpa Teófilo, tu'kankon pemonkonyamî'ya sîrîrî Jesus yekare menuka'pî ukore'ta'nîkon e'kupî'pî ekareme'nen pe.
2 Jesusya to' yenupa pia'tî'pî pata pai tamî'nawîrî inkupî'pî era'matîponkon winîpai eta'pî uurî'nîkonya, maasa pra mîrîrî itekare ekareme'pîtî'pî to'ya.
3 Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' esenupa'pî tamî'nawîrî morî pe epu'to'peuya kai'ma. Eesippia'tî'pî pata pai sîrîrî tîpo see î' e'kupî'pî pî' esenupa'pî. Moropai esenumenka'pî tamî'nawîrî morî pe imenukauya pî', amîrîya epu'tîto'pe. Mîrîrî ye'nen Teófilo, uwanîyakon, aapia imenukauya sîrîrî.
4 Yairî eesenupa'pî wanî epu'tîpa kai'ma imenukauya sîrîrî.

João Batista Esenpoto' Ekaremekî Inserîya

5 Pena Judéia pata esa' pe tîwe'sen pe Herodes wanî yai, teepîremasen wanî'pî itese' Zacarias. Mîîkîrî wanî'pî teepîremasanon Abias ponkon yonpa pe. Mîîkîrî no'pî wanî'pî itese' Isabel. Mîîkîrî nîrî wanî'pî teepîremasen yonpa pe. Arão nurî'tî, teepîremasanon yepotorî, parî'pî pe awanî'pî.
6 Mîîkîrî ko'manpîtî'pî tîno'pî yarakkîrî morî pe, imakui'pî ton pra. Paapa rawîrî yairî to' ko'manto' wanî'pî. Tamî'nawîrî inekaremekî'pî yawîrî ikupî'pî to'ya.
7 Tîîse mîîkîrî wanî'pî inmu ton pra. Maasa pra ino'pî wanî'pî more yenponen pe pra. Moropai a'yeke'ton pe inyo wanî'pî. Ino'pî wanî'pî no'santon pe.
8-9 Tiwin wei teepîremasen Zacarias pokonpankon esenyaka'ma yai epîremanto' yewî' ta, mîîkîrî Zacarias menka'pî to'ya eewonto'pe a'pusin po'tîi Paapa yapurî pe. Mîîkîrî menka'pî to'ya teserukon yawîrî, tî' yenumî pî'. Mîrîrî tî' ena'pî Zacarias pia. Mîrîrî ye'nen a'pusin po'tîto' weiyu eseporî yai Zacarias ewomî'pî epîremanto' yewî' ta.
10 Mîrîrî a'pusin aramî tanne, poro po Paapa yapurîi eperepî'san pemonkonyamî' epîrema'pî.
11 Mîrîrî yai Uyepotorîkon narima'pî inserî esenpo'pî Zacarias pia. Inpo'tî yaponse' winî, meruntî winîkîi satippe, o'non pata a'pusin aramî manni' pata'se' ya' eesenpo'pî.
12 Mîîkîrî era'ma tîuya pe, eesi'nîpî'pî mararî pra.

13 Tîîse mîîkîrî pî' ta'pî inserîya:

—Eranne' pe pra e'kî, Zacarias! Paapaya eepîremato' etasa' man, moropai amaimu yuukuiya pe man —ta'pîiya. —Ano'pîya tînre yenpo pe man, warayo' pe. Mîîkîrî more ese'tîya e'pai man João kai'ma —ta'pîiya.

14 —Mîîkîrî esenposa' pî' aatausinpa kure'ne. Moropai tu'kankon pemonkonyamî' ena taatausinpai, mîîkîrî esenposa' pî'.

15 Maasa pra kure'ne mîîkîrî warayo' wanî pe man Paapa pia. Mîîkîrîya mai' enîrî e'pai pra awanî. Tîîse eesenpo pata pai Morî Yekaton Wannî ko'mamî yarakkîrî itesa' pe.

16 Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya tu'ke Judeuyamî' enpenata emapu'tî kupî, Paapa tepotorîkon epu'to'pe to'ya.

17 Mîîkîrî wanî pe man meruntî ke, moropai Morî Yekaton Wannî naipontîton pe, penaro' Paapa maimu ekareme'nen Elias nurî'tî wanî'pî warantî. Mîîkîrîya morî pe pemonkonyamî' ena emapu'tî kupî sîrîrî, tîyunkon moropai tînmukukon pokonpe. Mîrîrî warantî Paapa maimu yawîrî pra tîwe'sanon enna'po emapu'tîiya kupî sîrîrî yairî to' e'to'pe Paapa rawîrî. Mîrîrî warantî pemonkonyamî' Judeuyamî' ena yairî emapu'tîiya kupî sîrîrî Uyepotorîkon erepamî yaino ton pe —ta'pî inserîya Zacarias pî'.

18 Mîrîrî ye'nen Zacariasya inserî ekaranmapo'pî. Ta'pîiya:

—O'non ye'ka pe see innape sîrîrî kupîuya e'painon? Maasa pra uurî wanî a'yeke'ton pe sa'ne, moropai uno'pî sa'ne wanî no'santon pe nîrî —ta'pîiya.

19 Moropai mîîkîrî inserîya Zacarias maimu yuuku'pî: —Tîîse uurî Gabriel, Paapa poitîrî, iipia tîîko'mansen. Mîîkîrî Paapaya uyarimasa' sîrîrî ayarakkîrî eseurîmai sîrîrî morî yekare pî' —ta'pîiya.

20 —Innape î' tauya manni' kupîya pra awanî mîrîrî. Tîîse awe'kupî kupî sîrîrî, mîrîrî weiyu eseporî ya. Innape iku'sa'ya pra awanî ye'nen, imaimu pra eena kupî sîrîrî, mîîkîrî anmu esenpoto' weiyu eseporî pîkîrî —ta'pî inserîya ipî'.

21 Mîrîrî tanne pemonkonyamî'ya Zacarias nîmîkî'pî poro po. Î' wani' awanî ye'nen aako'mamî epîremanto' yewî' ta epu'tî to'ya pra awanî'pî.

22 Epîremanto' yewî' tapai teepa'ka pe, eeseurîma pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen epu'tî yonpa'pî to'ya î' rî e'ku'sa' epîremanto' yewî' ta, maasa pra eeseurîma pra awanî'pî. Tîîse tenya ke taapîtî'pîiya. Mîrîrî wenai epu'tî'pî to'ya we'ne'pî'nîto' warainon e'ku'sa' yarakkîrî. (Paapa nenpoto' era'ma'pîiya.)

23 Moropai teesenyaka'mato' aretî'kasa' Zacariasya tîpo epîremanto' yewî' tapai awenna'po'pî tewî' ta.

24 Mîrîrî tîpo mararî tîîko'mamî tîpo ino'pî Isabel ena'pî more yan pe. Mîîkîrî asarî pra awanî'pî mia'taikin kapoi kaisarî.

25 Moropai Isabelya ta'pî:

—Uyepotorîkonya upîika'tî tu'ka pî' man. Mîrîrî ye'nen anî'ya umu'tunpa eserîke pra awanî inî'rî. “Tînre yenponen pepîn mîserî,” taa to'ya pepîn tarîpai —ta'pîiya.

Jesus Esenpoto' Ekaremekî Inserîya

26 Tiwin mia' pona tîîmo'tai kapoi kaisarî more yan pe Isabel tîîse, Paapaya inserî Gabriel yarima'pî Nazaré cidaderî pona Galiléia pata pona.

27 Miarî inserîya itekare yarî'pî maasaron wîri' pia, warayo' yarakkîrî si'pî
pepîn. Mîîkîrî niyotasen warayo' itese' José yarakkîrî. Mîîkîrî warayo' wanî'pî
penaron rei Davi nurî'tî parî'pî pe. Mîîkîrî wîri' wanî'pî itese' Maria.
28 Mîrîrîya Maria pia mîîkîrî inserî erepamî'pî. Moropai ta'pîiya: —Morî pe
ko'mannî pî' nan, Maria? Taatausinpai e'kî. Maasa pra tîwakîri pe Paapaya
akupî pî' man. Mîîkîrî Uyepotorîkon ko'mamî aapia —ta'pîiya.
29 Mîrîrî ye'nen î' taa tîuya epu'tîiya pra Maria wanî'pî mîrîrî î' ta'pî inserîya
pî'. Teesewankono'mai eesenumenka'pî î' taa yu'se inserî wanî epu'tî yu'se.
30 Tîîse inserîya ta'pî:
—Eranne' pe pra e'kî, Maria.
Maasa pra Paapa atausinpasa' man kure'ne amîrî pî' —ta'pîiya.
31 —Mîrîrî ye'nen more yan pe eena pe nai.
Anre ton yenpoya pe nai warayo' pe.
Moropai Mîîkîrî esatîya pe nai Jesus pe itese'.
32 Mîîkîrî wanî pe man kure'ne.
Mîîkîrî esatî Paapa tamî'nawîronkon yentainonya tînmu pe.
Mîîkîrî Paapaya ikupî kupî sîrîrî tamî'nawîronkon esa' pe
pata esa' itamo Davi nurî'tî pata'pî ya' taasa' tîuya yawîrî —ta'pîiya.
33 —Mîîkîrî ko'mamî tamî'nawîronkon Jacó payanî'san esa' pe
ipatîkarî aataretî'ka ton pe pra —ta'pî inserîya Maria pî'.
34 Mîrîrî pî' ta'pî Mariaya inserî pî': —Î' kai'ma see mîrîrî wanî mîrîrî
warayo' yarakkîrî pra uurî tîîse? —ta'pîiya.
35 Tîîse inserîya imaimu yuuku'pî. Ta'pîiya: —Morî Yekaton Wannî iipî
pe man aapia. Moropai Paapa tamî'nawîron yentainon meruntîri wanî pe
man aapia —ta'pîiya ipî'. —Mîrîrî wenai mîîkîrî more, imakui'pî ton pîn
teesenposen wanî pe man Paapa munmu pe —ta'pîiya.
36 —Enpenatakî maasa ayonpa Isabel pî'. Pena taapîtî'pî to'ya tînre ton
yenponen pepîn, taapîtî'pî to'ya ipî'. Tîîse sîrîrî more yan pe eenasa' man.
Tiwin mia' pona tîîmo'tai kapoi kaisarî ikapoi wanî, no'santon pe tîîse —
ta'pîiya.
37 —Maasa pra Paapa pia sa'man ton pra man. Î' inkupî pepîn ton pra man
Paapa pia. Tamî'nawîrî ikonekaiya —ta'pîiya.
38 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Mariaya: —Uurî wanî Paapa poitîrîpa' pe. Mîrîrî
ye'nen î' rî e'kupî ya uyarakkîrî, Uyepotorîya ta'pî yawîrî, î' taaya manni' î'
wani' pra man —ta'pîiya.
Mîrîrî tîpo inserî wîtî'pî iipiapai.

Isabel Era'mapî'se Maria Wîtî

39 Mîrîrî tîpo Maria ekoneka'pî wî' pona tuutîpa, Judéia pata pona tonpa
Isabel pia.
40 Miarî teerepansa' pe Zacarias yewî' ta eewomî'pî. Moropai ino'pî Isabel
yarakkîrî to' atapisî'pî tîwakîri pe pu'kuru.
41 Maria maimu eta Isabelya pe more iro'ta ya' tîwe'sen eraikka'pî taataus-
inpai. Mîrîrî yai itesa' pe Morî Yekaton Wannî iipî'pî, imeruntîri ton tîrî'pîiya.
42 Moropai Isabel eseurîma'pî meruntî ke. Ta'pîiya:
—Morî pe amîrî yapurî'pî Paapaya
tamî'nawîronkon wîri'sanyamî' yapurî tîuya yentai.
Moropai mîîkîrî more yenpoya kupî
manni' nîrî yapurî Paapaya —ta'pîiya.

43 —Anî' kin uurî Uyepotorî yan ii'to'pe uyera'mapî'se, ipîkku pe pra sa'ne
wanî tanne.
44 Uupia eerepamî pe, uyarakkîrî eeseurîma yai, uro'ta yawon unre eraikkan
pî' man kure'ne, taatausinpai —ta'pîiya.
45 —Amîrîya morî yapisî kupî taatausinpai, maasa pra innape î' e'kupî ta'pî
Paapaya kupîya ye'nen —ta'pî Isabelya Maria pî'.

Maria Eserenka Paapa Yapurî Pî'

46 Moropai Mariaya ta'pî Paapa yapurî tîuya pe:
—Uyewan wanî kure'ne taatausinpai Uyepotorî pî'.
47 Moropai uyekaton atausinpasa' kure'ne
mîîkîrî upîika'tînen Paapa pî'.
48 Maasa pra uurî sa'ne tîpoitîrîpa' pî' awenpenatasa' ye'nen.
Tarîpai sîrîrî patapai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya taa upî':
"Mîîkîrî Maria yapurî'pî Paapaya" taa to'ya.
49 Mîrîrî warantî taa to'ya
maasa pra mîîkîrî meruntî Paapaya kure'ne î' ku'sa' uurî ton pe.
Mîîkîrî Paapa wanî morî pe pu'kuru imakui'pî ton pra, tamî'nawîronkon
yentai.
Maasa pra itese' taato' wanî teken morî.
50 Mîîkîrî Paapa wanî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' i'noko'manen pe,
manni'kan innape tînamanenan i'noko'maiya.
Moropai manni'kan penaronkon tamokon
moropai to' payanî'san nîrî i'noko'maiya.
51 Moropai tîmeruntîri ke
manni'kan pemonkonyamî' mîîpankon esenumenkato' imakui'pî tîwe'sen
yaretî'ka'pîiya tiwinarî,
tiaronkon ma're to' kupî'pîiya.
52 Moropai ipîkkukon reiyamî' e'to' ipîkku pe yaretî'ka'pîiya.
Ipîkku pe pra to' ena'pî.
Tîîse manni'kan morîkon mîîpankon pepîn pîika'tî'pîiya,
tiaronkon esa' pe to' e'to'pe, ipîkku pe.
53 Moropai ita're' pînon sa'ne ya're' ton tîrî'pîiya
emi'ne to' wanî namai.
Tîîse ipîkku pe tîwe'sanon pia î' tîrîiya pepîn.
54 Mîîkîrî Paapaya pena î' ta'pî tîuya yawîrî ikupî'pî penaronkon pokonpe.
Moropai tîpemonkonoyamî', Israel ponkon pîika'tî'pîiya
to' pîika'tîuya taasa' tîuya yawîrî.
55 Penaron Abraão nurî'tî pî' awenpenata'pî.
Morî kupî'pîiya Abraão ton pe.
Moropai tamî'nawîronkon ipayanî'san ton ikupîiya ipatîkarî
—ta'pî Mariaya, Paapa yapurî ye'ka pe.
56 Mîrîrî tîpo Maria ko'mamî'pî eseurîwî'ne kapoi tonpa Isabel yarakkîrî.
Moropai awenna'po'pî tewî' ta.

João Batista Esenpo

57 Moropai Isabelya tînre yenpoto' weiyu eseporî'pî. Tînre yenpo'pîiya
warayo' pe.

58 Mîrîrî pî' to' atausinpa'pî. Moropai itonpayamî' moropai iwoi
tîîko'mansenon atausinpa'pî nîrî ipokonpe. Maasa pra morî pe Uyepotorîkon
e'to' era'ma'pî to'ya Isabel yarakkîrî.
59 Mîrîrî tîpo tiwin semana tîîko'mamî tîpo more yarî'pî to'ya imere pi'pî pottî
ya'tîi teserukon yawîrî. Mîrîrî yai mîîkîrî ese' ton antîîpai to' wanî'pî itun ese'
ya Zacarias kai'ma.
60 Tîîse isanya ta'pî:
—Kaane, itese' wanî pe man João kai'ma —ta'pîiya.
61 Tîîse ta'pî itonpayamî'ya ipî': —Tîîse ayonpa ton pra man mîrîrî ye'ka
itese' —ta'pî to'ya ipî'.
62 Mîrîrî yai iyun ekaranmapo'pî to'ya, era'mato'peiya ikupî'pî to'ya, mîîkîrî
more ese' ton kupî ye'ka pe.
63 Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Zacariasya tabua esatî'pî ipona imenukapa
kai'ma. Mîîkîrîya itese' ton menuka'pî João kai'ma. Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon
esenumenkasa' wanî'pî mararî pra.
64 Mîrîrî pe rî Zacarias eseurîma pia'tî'pî Paapa yapurî ye'ka pe.
65 Mîrîrî etasa' tîuya'nîkon yai, eranne' pe inkamoro iwoi tîîko'mansenon
wanî'pî. Moropai mîrîrî yekare eta'pî tamî'nawîrî Judéia pata poronkonya,
wî' poronkon tîîko'mansenonkonya. Moropai mîrîrî pî' to' eseurîmapîtî
ko'mannîpî'pî.
66 Tamî'nawîronkon etatîpono'san esenumenka'pî mîrîrî pî'. Ekaranmapo'pî
to'ya: —Anî' pe see mîserî more wanî kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya.
Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî maasa pra Uyepotorîkon meruntîri wanî
ye'nen mîîkîrî yarakkîrî.

Paapa Yapurî Zacariasya

67 Zacarias esa' pe Morî Yekaton Wannî iipî'pî. Mîrîrî ye'nen eeseurîma
pia'tî'pî î' awe'kupî ton pî'. Ta'pîiya:
68 —Uyepotorîkon Paapa yapurîpai'nîkon
maasa pra tîpemonkonoyamî' Judeuyamî' ko'mannîpî'pîiya.
Moropai mîîkîrîya to' pîika'tî'pî,
to' e'taruma'tîto' yapai to' mo'ka'pîiya.
69 Paapaya upîika'tînenkon ton esenpo emapu'tî'pî
tîpoitîrî Davi nurî'tî paarî'pî yai.
70 (Pena pata pai Paapa eseurîma'pî sîrîrî pî'
penaronkon tîmaimu ekareme'nenan profetayamî' winîpai.
Sîrîrî pî' to' eseurîma'pî pena.)
71 Mîîkîrî Paapaya upîika'tîkon tîuya ta'pî
uyeyatonkon winîpai.
Moropai tamî'nawîronkon manni'kan uurî'nîkon pî' tîwo'ma'tasanon winîpai
upîika'tîiya'nîkon ta'pîiya.
72 Tî'noko'pî pe utamokon nurî'san era'ma tîuya ta'pîiya.
Moropai tîpemonkonoyamî' yarakkîrî teesetato' pî' tîwenpenatai pra
mîîkîrî wanî pîn.
73-74 "Ayeyatonkon winîpai apîika'tî tîuya'nîkon
tîîwanmîra uyapurîkonpa umaimu yawîrî, eranne' pe pra"
ta'pîiya utamokon Abraão nurî'tî pî'.
Mîrîrî tîmaimu tîrî'pîiya
tînena'poka tonpe pra tînkupî tonpe.

75 Mîrîrî kupîiya, morî pe pu'kuru,
imakui'pî ton pra e'nîto'pe'nîkon kai'ma iipia.
Imakui'pî kupî pî' ko'mannî namai sa'mantan pîkîrî —ta'pî Zacariasya.
76 —Amîrî unmu, tamî'nawîronkon yentainon Paapa maimu ekareme'nen pe
awanî kupî sîrîrî,
uyepotorîkon iipî yekare ekaremekîya pe nai.
Uyepotorîkon iipî rawîrî e'ma konekaya,
Uyepotorîkon ye'marî ton.
Tamî'nawîrî konekaya morî pe Uyepotorîkon erepanto'pe
77 Maasa pra itekare ekaremekîya pe nai
pemonkonyamî' pî', e'pîika'tînto' yekare.
Mîrîrî itekare wenai imakui'pî pe tîwe'to'kon rumaka to'ya kupî sîrîrî.
Moropai mîrîrî kupî Paapaya tîîwanmîra.
78 Maasa pra Paapa wanî Uyepotorîkon pe pu'kuru uurî'nîkon i'noko'manen
pe.
Erenmapî ya, wei epa'ka warantî,
mîîkîrîya upîika'tînenkon ton yarima pe man uupia'nîkon.
79 Mîîkîrî narimaya ewaron ta tîîko'mansenon pemonkonyamî' weiyu'ma.
Inkamoro pîika'tîiya to' sa'mantato' winîpai.
Moropai morî tîrîiya uurî'nîkon pia,
morî pe asanîto'pe tîîwanmîra, teesewankono'mai pra
—ta'pî Zacariasya.
80 Mîrîrî tîpo mîîkîrî Zacarias munmu arenta'pî. Kure'ne aarenta'pî.
Moropai meruntî ke itewan ena'pî, itesa' pe Morî Yekaton Wannî wanî
ye'nen. Moropai aako'manpîtî'pî keren po. Israel ponkon pî' teesenpo pîkîrî
aako'mamî'pî keren po.

2

Jesus Esenpo (Mt 1.18-25)

1 Mîrîrî yai reiyamî' esa' tîwe'sen Augustoya tamî'nawîronkonya tese'kon
menuka me'po'pî. Maasa pra tamî'nawîronkon tîîko'mansenon anepu'pai
awanî'pî mîîto'pe.
2 Mîrîrî wanî'pî e'mai'non tese'kon menukato' to'ya. Mîrîrî yai Quirino
wanî Síria pata ko'mannî'nen pe.
3 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon enna'po'pî tîpata'se'kon teesenpo'pîkon ya'
tese'kon menukai.
4 Mîrîrî warantî José wîtî'pî Galiléia pata pon Nazaré poi Judéia pata pon
Belém pona, Davi nurî'tî esenpo'pî ya'. Miarî ya José wîtî'pî maasa pra Davi
paarî'pî pe awanî'pî.
5 Attî'pî tawasirî Maria yarakkîrî tese'kon menukai. Mîîkîrî Maria wanî'pî
more yan pe.
6 Mîrîrî yai mîîkîrî Mariaya tînre yenpoto' weiyu eseporî'pî miarî Belém po.
7 Mîîkîrîya e'mai'non tînre yenpo'pî warayo' pe. Mîîkîrî more ya'santî'pîiya
moropai itîrî'pîiya paakayamî' ya're' yense' ya'. Maasa pra paakayamî' yewî'
ta to' wanî'pî to' pata'se' ton pra awanî'pî wîttî ta.

Carneiroyamî' Era'manenan Pia Inserîyamî' Esenpo

8 Miarî mîrîrî pata po tekînkon carneiroyamî' era'manenan wanî'pî. Keren
po si'ma tekînkon ko'mannîpî'pî to'ya.

9 Mîrîrî tanne, Uyepotorîkon narima'pî inserî esenpo'pî to' pia. Moropai
Uyepotorîkon ya'karuya inkamoro weiyu'ma'pî. Mîrîrî pî' to' esi'nîpî'pî
mararî pra.
10 Tîîse inserîya ta'pî to' pî': —Eranne' pe pra e'tî. Kesi'nî'tî. Maasa pra morî
itekare ekareme'se yi'nî pî' wai kure'ne aatausinpakonpa. Amîrî'nîkon mo-
ropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' atausinpato'pe itekare ekaremekîuya
sîrîrî.
11 Maasa pra sîrîrîpe Davi nurî'tî esenpo'pî pata po, pîika'tîton esenposa'
man amîrî'nîkon ton pe. Mîîkîrî wanî Cristo, Paapa nîmenka'pî pe, Uyepo-
torîkon pe —ta'pîiya.
12 —Sîrîrî warantî eporîya'nîkon yairî pu'kuru awanî epu'tîkonpa. More
eporîya'nîkon kupî sîrîrî kamisa ke ya'santîsa' pe awanî, paakayamî' ya're'
yense' ya' —ta'pîiya to' pî'.
13 Mîrîrî pe rî inserî pokonpe tu'kankon inserîyamî' esenpo'pî, Paapa
poitîrîtonon. Inkamoroya Paapa yapurî'pî. Ta'pî to'ya:
14 —Paapa yapurî e'pai awanî ipata ya' ka' po.
Maasa pra tarî non po tîîwanmîn tîîsa' Paapaya man pemonkonyamî' pia,
Paapa wakîrikon pia.
15 Mîrîrî taa tîpo, inserîyamî' enna'po'pî ka' pona. Mîrîrî tîpo inkamoro
tekînkon era'manenan eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon. Inkamoroya ta'pî: —
Aase'nîkon, wîtî'nîkon Belém pona, î' e'ku'sa' era'mai Uyepotorîkon nekare-
mekî'pî —ta'pî to'ya.
16 Moropai inkamoro wîtî'pî ka'ne' pe teesemi'tapai. Teerepansa'kon yai
eporî'pî to'ya, Maria moropai José. Moropai more era'ma'pî to'ya paakayamî'
ya're' yense' ya'.
17 Mîîkîrî more era'ma tîuya'nîkon tîpo inkamoro wîtî'pî, î' ta'pî inserîya to'
pî' ekareme'se.
18 Mîrîrî ekaremekî to'ya pî' tamî'nawîronkon esenumenka'pî kure'ne teese-
wankono'mai.
19 Tîîse tamî'nawîrî mîrîrî pî' Maria esenumenka'pî kure'ne. Moropai mîrîrî
koneka'pîiya tewan ya', tîwîrî teesenumenkapa.
20 Mîrîrî tîpo inkamoro tekînkon era'manenan enna'po'pî Paapa yapurî
ye'ka pe tîneta'pîkon pî' moropai tînera'ma'pîkon pî'. Tamî'nawîrî inserîya
ekaremekî'pî yawîrî awanî'pî.

More Ese'tî To'ya Jesus Pe

21 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai wei tîpo, teserukon yawîrî more mere pi'pî
pottî ya'tîsa' to'ya yai, itese' ton tîrî'pî to'ya Jesus kai'ma, manni' inserî nîtîrî'pî
maasa Maria ro'ta ya' awe'kupî pra tîîse.

Jesus Yarî To'ya Epîremanto' Yewî' Ta

22 Moropai to' ko'mamî'pî Maria ekoneka pîkîrî teserukon yawîrî.
Maasa pra Moisés kaaretarîya taasa' wanî'pî aako'manto'pe asakî'ne
pemonkonyamî' (40) wei kaisarî. Mîrîrî tîpo José moropai Mariaya more
yarî'pî Jerusalém pona Uyepotorîkon pî' ekaremekîkonpa kai'ma.
23 Maasa pra mîrîrî warantî awe'menukasa' Uyepotorîkon maimu pe,
E'mai'ne esenpo'pî warayo' pe tînmukukon mo'kato'pe to'ya Uyepotorîkon ton
pe. *Êx 13.2,12*
24 Moropai Uyepotorîkon pia tîntîrîkon tîîto'pe tîuya'nîkon, asakî'ne
waku'kaimîyamî' yarî'pî to'ya, Paapa maimuya taasa' yawîrî. Mîrîrî ton

pra awanî ya, asakî'ne wîrîwo'yamî' tîîto'pe to'ya, tînre yenpotîpono'pîkon ekonekato'pe morî pe, taasai'ya. Mîrîrî warantî ikupî'pî to'ya.
25 Mîrîrî yai tîîko'mansen wanî'pî Jerusalém po Simeão itese'. Yairî pu'kuru iteseru e'pîtî'pî moropai Paapa yapurînen pe awe'pîtî'pî. Moropai pena pata pai mîîkîrîya Judeuyamî' e'taruma'tîto' winîpai to' pîika'tînen iipî nîmîkî'pî. Kure'ne anera'mapai awanî'pî. Moropai Morî Yekaton Wannî wanî'pî iipia itesa' pe.
26 Maasa pra Morî Yekaton Wannîya taasa' wanî'pî ipî': —Aasa'manta rawîrî mîîkîrî pîika'tîton tînmenka'pî yarimasa' Uyepotorîkonya era'maya pe nai —ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen inîmîkî'pîiya.
27 Mîrîrî ya Simeão ewomî'pî epîremanto' yewî' ta Morî Yekaton Wannî maimu pe. Mîrîrî yai itunya moropai isanya mîîkîrî Jesus yaasa' wanî'pî epîremanto' yewî' ta, Moisés nurî'tîya yenupanto'ya taasa' yawîrî.
28 Era'ma tîuya pe Simeãoya mîîkîrî more yanumî'pî temekon pona. Moropai Paapa yapurî'pîiya. Mîîkîrîya ta'pî:
29-32 —Paapa, morî pe pu'kuru nai.
Amaimu yawîrî iku'sa'ya nai.
Pîika'tîton anarima'pî era'ma pî' wai uyenu ke pu'kuru.
Mîîkîrî pîika'tîton yarimasa'ya Judeuyamî' pia neken pra
tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pia, tîpîika'tînenkon ton yarimasa'ya
a'ka pe awe'to'pe,
î' kai'ma tîîko'manto'kon wanî epu'to'pe to'ya.
Moropai mîîkîrî pîika'tîton wenai apemonkonoyamî' Judeuyamî' yapurî
to'ya.
Tarîpai uusa'manta pe wai tîîwanmîra
maasa pra pîika'tîton era'masau'ya ye'nen
—ta'pî Simeãoya.
33 Mîrîrî warantî more pî' Simeão eseurîmasa' pî' itun moropai isan wanî'pî kure'ne teesenumenkai.
34 Simeãoya ta'pî inkamoro pî': —Paapaya morî tîrî pî' man aapia'nîkon —ta'pîiya. Moropai Maria Jesus yan pî' ta'pîiya: —A'kî, mîserî more wanî sîrîrî Paapa nîmenka'pî pe, tu'kankon Judeuyamî' pîika'tîton pe moropai tu'kankon newanmîrî tonpe. Paapaya imenka'pî î' kai'ma morî pe tîwanî ekareme'to'peiya. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon wenai tu'kankon eseurîma imakui'pî pe iwinîkîi.
35 Mîrîrî taa tîuya'nîkon wenai imakui'pî pe tewankon wanî ekaremekî to'ya esera'ma. Mîrîrî warantî eesewankono'mato' wanî kupî sîrîrî, Maria. Kure'ne ne'ne' pe epu'tîya, tauraya ayewan ya'tî warantî —ta'pî Simeãoya Maria pî'.
36 Moro awanî'pî itekare ekareme'nen no'santon profetisa inyo isa'manta'pî itese' Ana. Mîîkîrî wanî'pî Aser nurî'tî paarî'pî pe, Fanuel yensi pe. Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai (7) kono' tîno'pîta tîpo inyo sa'manta'pî.
37 Tarîpai mîîkîrî wanî'pî 84 kaisarî ikono po. Aako'manpîtî'pî epîremanto' yewî' ta. Mîîkîrîya Paapa yapurîpîtî'pî wei, ewaron kaisarî tekkari tonpai pra eepîremapîtî'pî.
38 Mîîkîrî Ana iipî'pî inkamoro pia Simeãoya taasa' tanne. Mîrîrî yai Paapa yapurî'pîiya mîîkîrî more yarimasai'ya ye'nen. —Morî pe man, Paapa —ta'pîiya. Moropai tamî'nawîronkon pî' ekaremekî'pîiya mîîkîrî more yekare inkamoro Jerusalém ponkon pîika'tînen nîmî'nenan pî'.

Nazaré Pona To' Enna'po

39 Mîrîrî tîpo tamî'nawîron Paapa maimuya taasa' yawîrî ikupî tîpo'nîkon,
José moropai Maria enna'po'pî Galiléia pata pona, tîpata Nazaré cidaderî
pona.
40 Miarî mîîkîrî more arenta'pî moropai meruntî ke eena'pî. Epu'nen pe
awanî'pî moropai Paapa wanî'pî iipia, iko'mannîpî'pîiya morî pe.

Judeuyamî' Yenupanenan Yenupa Jesusya Maasaron Pe Si'ma

41 Kono' kaisarî Jesus yuntonon wîtîpîtî'pî Jerusalém pona Páscoa
Judeuyamî' festarî pî'.
42 Mîrîrî warantî to' wîtî'pî festa pî' asakî'ne pu' pona tîîmo'tai (12) Jesus
kono po tîîse teserukon ta.
43 Tamî'nawîrî festa ataretî'kasa' tîpo to' enna'po pia'tî'pî tewî'kon ta. Tîîse
Jesus e'nîmî'pî Jerusalém po tuntononya epu'tî pra tîîse.
44 Itun esenumenka'pî tonpayamî' pokonpe attî kai'ma awanî'pî. Mîrîrî
ye'nen to' ese'ma'tî'pî. To' wîtî'pî tiwin wei kaisarî tîîse to' enpenata'pî ipî'.
Inkamoroya yuwa'pî itonpayamî' kore'ta pî'.
45 Tîîse eporî to'ya pîn. Mîrîrî ye'nen to' enna'po'pî Jerusalém pona yuwai.
46 Eseurîwî'ne wei kaisarî tîîko'mamîkon tîpo, eporî'pî to'ya epîremanto' yewî'
ta. Judeuyamî' yenupanenan kore'ta to' eseurîma eta pî' awanî'pî moropai to'
yekaranmapo'pîtî'pîiya.
47 Tamî'nawîronkon mîîkîrî eseurîma etatîponkon esenumenka'pî kure'ne
teesewankono'mai. Maasa pra epu'nen pe awe'to' pî' moropai to' maimu
yu'toi'ya pî' to' esenumenka'pî kure'ne epu'tî tîuya'nîkon yentai.
48 Mîîkîrî era'ma tîuya'nîkon yai, ituntonon esewankono'ma'pî. Mîrîrî yai
isanya ta'pî ipî': —Unre, î' wani' awanî ye'nen mîrîrî warantî awanî? Ayunya
moropai uurîya anna esewankono'ma kure'ne ayuwa pî' —ta'pîiya.
49 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Î' ton pe see uyuwaya'nîkon mîrîrî?
Epu'tîya'nîkon pra naatî uyun yewî' ta uurî wanî e'pai awanî? —ta'pîiya.
50 Tîîse inkamoroya î' taa Jesusya epu'tî to'ya pra awanî'pî.
51 Mîrîrî tîpo Jesus enna'po'pî tuntonon pokonpe Nazaré pona moropai
aako'mamî'pî. Tuntonon maimu yawîrî awanî'pî. Tamî'nawîrî mîrîrî iteseru
tînera'ma'pî pî' isan enpenatapîtî'pî.
52 Mîrîrî yai Jesus arenta'pî, kure'ne eena'pî. Moropai epu'nen pe awe'to'
nîrî ena'pî kure'ne. Paapa wakîri pe awanî'pî moropai pemonkonyamî' nîrî
wakîri pe awanî'pî.

3

João Batista Eseurîmato'
(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Jo 1.19-28)

1 Reiyamî' esa' pe tîwe'sen Tibério wanî'pî Roma pata esa' pe. Mia'
tamî'nawîrî tîîse, mia'taikin kaisarî ipona kono' (15) kaisarî awanî'pî pata esa'
pe. Mîrîrî yai Pôncio Pilatos wanî'pî Judéia pata esa' pe. Herodes wanî'pî
mîrîrî yai Galiléia pata esa' pe. Moropai Herodes yakon Filipe wanî'pî Ituréia
pata esa' pe, moropai Traconites pata esa' pe. Moropai Lisânias wanî'pî
Abilene pata esa' pe.
2 Anás moropai Caifás wanî'pî teepîremasanon esanon pe. Mîrîrî yai Paapa
eseurîma'pî Zacarias munmu, João yarakkîrî keren po.

3 Moropai Joãoya itekare ekaremekî pinunpa'pî. Tamî'nawîrî Jordão iren
ratai poro tîîko'mansenon pî'. Taapîtî'pîiya see warantî: —Morî Paapa yeseru
yapi'tî, imakui'pî ankupî'pîkon tîrumakai tamî'nawîrî, Paapaya tîîwanmîra
iku'to'pe. Moropai esenpatakona'tî —ta'pîiya.
4 Mîrîrî warantî ekareme'pîtî'pî Joãoya penaron profeta Isaías nurî'tîya
imenuka'pî tîkaaretarî po yawîrî. Awe'menukasa' wanî'pî see warantî:
Keren po pemonkon man tîwentaimepîtî pî'. See warantî taapîtîiya:
"Uyepotorîkon erepanto' ton konekatî.
Morî pe to'sarî ite'marî ton konekatî, eerepanto'pe.
5 Tamî'nawîron wî'kon yarappana pî' tîwe'senkon ena kupî sîrîrî yettapusa' pe.
Moropai inonkon wî'kon wanî kupî sîrîrî se' kaisarî awe'to'pe.
Moropai wayai wayai pe tîwe'sen e'makon wanî kupî sîrîrî to'saron pe
moropai e'makon sakîsakîpankon ena kupî sîrîrî se' kaisarî.
6 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya pîika'tînto'pe
Paapa nîtîrî'pî epu'tî kupî sîrîrî," taiya *Is 40.3-5*
kai'ma Isaías nîmenuka'pî. Mîrîrî yawîrî ikupî'pî Joãoya.
7 Mîrîrî yai arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî esenpatakonai João pia.
Tîîse Joãoya taapîtî'pî to' pî': —Îkîiyamî' amîrî'nîkon. Anî'ya ekareme'sa'
apî'nîkon, Paapa ekore'mato' yapai awe'pîika'tîkon kai'ma, amakuyikon ru-
makaya'nîkon pra tîîse? Paapaya atarumatîkon kupî sîrîrî.
8 Mîrîrî ye'nen ayeserukon imakui'pî ku'to'ya'nîkon rumakatî. Moropai
amenan morî ayeserukon ton yapi'tî tamî'nawîronkonya ayeserurî'pîkon ru-
makasa'ya'nîkon epu'to'pe. Tîîse aawarîrî'nîkon rî kîkatî: "Paapa yapurînenan
anna maasa pra Abraão payannî'san pe anna wanî ye'nen," kîkatî. Mîrîrî
taaya'nîkonya ya î' pe pra rî awanî, awe'pîika'tîkon pepîn. Tîîse tauya sîrîrî,
ayentakon Abraão payannî'san pe tiaronkon kupî Paapaya e'painon seeni'
tî'kon ke.
9 A'kî, wa'ka moro man yei ya'tîto'pe ikara yawîrî teeperu tîînen pepîn.
Mîrîrî yenumî to'ya apo' ya' aaranto'pe. ⌞Mîrîrî warantî Paapaya ikupî kupî
sîrîrî inkamoro imakui'pî teserukon rumakatîponkon pepîn pî'.⌟
10 Mîrîrî ekaranmapo'pî pemonkonyamî'ya João pî': —Moriya î' kin kupî
annaya e'painon? —ta'pî to'ya.
11 Inkamoro maimu yuuku'pî Joãoya: —Anî' wanî ya asakî'ne ipon mîîkîrîya
itakon tîrî e'pai awanî î' ton pîn pia. Moropai anî' wanî ya tekkari ke tiaron
yentai, mîîkîrîya irataika e'pai awanî î' ton pîn pia —ta'pîiya.
12 Mîrîrî yai João pia tiaronkon tesa'kon ton pe tîniru yapisî pî'
teesenyaka'masanon erepamî'pî esenpatakonakai. Moropai João
ekaranmapo'pî to'ya. Ta'pî to'ya: —Anna yenupanen, î' kupî annaya
e'painon? —ta'pî to'ya ipî'.
13 Moropai to' maimu yuuku'pî Joãoya: —Tîniru tîînenan winîpai kure'ne
tîniru yapisîya'nîkon kai'ma ke'tî. Yapi'to'pe ta'pî yentai yapisîya'nîkon kai'ma
ke'tî —ta'pîiya.
14 Moropai tiaronkon surarayamî'ya nîrî João ekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya:
—Anna kanan, î' kupî annaya e'painon?
Ta'pî Joãoya: —Anî'rî taruma'tîya'nîkon e'pai pra man, tîniru yu'se awanîkon
wenai, seru'ye' pe, î' inkupî'pî ton pra tîîse. Tîîse tauya taatausinpai e'tî
ayepe'pîkon anapisîkon pî' inî' panpî' itu'se tîwe'se pra —ta'pîiya.

15 Mîrîrî yai pemonkonyamî' esenumenka'pî pîika'tîton pe João yarimasa' Paapaya kai'ma. ⌞Maasa pra Paapa nîmenka'pî Cristo nîmîkî pî' to' wanî'pî.⌟ —Yai pra Cristo mîîkîrî, Paapa nîmenka'pî pe awanî —taapîtî'pî to'ya João pî'.
16 Mîrîrî epu'tî tîuya ye'nen Joãoya ta'pî tamî'nawîronkon pî':
—Uurîya ayenpatakonakon tuna ke neken. Tîîse tiaron yi'nî pî' man uye'ma'pî pî', ipîkku pe tîwe'sen uyentainon. Mîrîrî ye'nen uurîya mîîkîrî pisa'sa' yewa yeuka eserîke pra awanî, itarumai'pî pe wanî ye'nen. Mîîkîrîya amîrî'nîkon ⌞imakui'pî rumakatîponkon⌟ yenpatakona kupî sîrîrî Morî Yekaton Wannî enato'pe ayesa'kon pe. Moropai apo' ke eesenpatakonakon kupî sîrîrî. ⌞Mîrîrî warantî ikupîiya tamî'nawîrî imakui'pî mo'kapa kai'ma.⌟
17 Mîîkîrî yenya trigo sururukato' wanî. Mîrîrî ke isururukaiya. Ipi'pî kore'tapai yaimenkaiya. Morîkon konekaiya itense' ya'. Mîrîrî pi'pîrî'pî po'tîiya apo' ya' eesi'nîpî neporîton pe pra —ta'pî Joãoya.
18 Mîrîrî warantî itekare ekaremekî tîuya yai, pemonkonyamî' panamapîtî'pîiya tu'ke teeseurîmato' ke. Maasa pra imakui'pî teserukon rumaka to'ya yu'se awanî'pî kure'ne.
19 Mîrîrî yai pata ko'mannî'nen Herodes panamapîtî'pîiya kure'ne imakui'pî ku'sai'ya wenai. Tîîse Herodes ekore'ma'pî ipî'. Maasa pra takon no'pî Herodias yarakkîrî awanî pî' eeseurîmasa' wenai.
20 Mîrîrî ye'nen inî' panpî' imakui'pî kupî'pîiya. João yarakkamo me'po'pîiya atarakkannîto' ta inî' itekare ekaremekîiya namai.

Jesus Yenpatakona'pî Joãoya
(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

21 Tîîse mîrîrî rawîrî pemonkonyamî' yenpatakonasai'ya yai Jesus nîrî yenpatakona'pî Joãoya. Mîrîrî yai Jesus epîrema tanne, ka' esettapuruka'pî.
22 Moropai Morî Yekaton Wannî autî'pî ipona waku'kaimî pe. Moropai mai ka' poinon eseurîma'pî taawon see warantî: —Amîrî unmu, uwakîri pu'kuru amîrî. Kure'ne apî' atausinpa sîrîrî —ta'pî Paapaya.

Jesus Tamorî'san
(Mt 1.1-17)

23 Mîrîrî yai teesenyaka'mato' pia'tî Jesusya yai, ikono po wanî'pî 30 kono' kaisarî. Mîîkîrî pî' to' esenumenkapîtî'pî José munmu pe awanî kai'ma.
Mîîkîrî José wanî'pî Heli nurî'tî munmu pe.
24 Heli wanî'pî Matã nurî'tî munmu pe.
Matã wanî'pî Levi nurî'tî munmu pe.
Levi wanî'pî Melqui nurî'tî munmu pe.
Melqui wanî'pî Janai nurî'tî munmu pe.
Janai wanî'pî José nurî'tî munmu pe.
25 José wanî'pî Matatias nurî'tî munmu pe.
Matatias wanî'pî Amós nurî'tî munmu pe.
Amós wanî'pî Naum munmu pe.
Naum wanî'pî Esli nurî'tî munmu pe.
Esli wanî'pî Nagaí nurî'tî munmu pe.
26 Nagaí wanî'pî Máate nurî'tî munmu pe.
Máate wanî'pî Matatias nurî'tî munmu pe.
Matatias wanî'pî Semei nurî'tî munmu pe.
Semei wanî'pî Joseque nurî'tî munmu pe.
Joseque wanî'pî Jodá nurî'tî munmu pe.

27 Jodá wanî'pî Joanã nurî'tî munmu pe.
Joanã wanî'pî Resá nurî'tî munmu pe.
Resá wanî'pî Zorobabel nurî'tî munmu pe.
Zorobabel wanî'pî Salatiel nurî'tî munmu pe.
Salatiel wanî'pî Neri nurî'tî munmu pe.
28 Neri wanî'pî Melqui nurî'tî munmu pe.
Melqui wanî'pî Adi nurî'tî munmu pe.
Adi wanî'pî Cosã nurî'tî munmu pe.
Cosã wanî'pî Elmadã nurî'tî munmu pe.
Elmadã wanî'pî Er nurî'tî munmu pe.
29 Er wanî'pî Josué nurî'tî munmu pe.
Josué wanî'pî Eliézer nurî'tî munmu pe.
Eliézer wanî'pî Jorim nurî'tî munmu pe.
Jorim wanî'pî Matate nurî'tî munmu pe.
Matate wanî'pî Levi nurî'tî munmu pe.
30 Levi wanî'pî Simeão nurî'tî munmu pe.
Simeão wanî'pî Judá munmu pe.
Judá wanî'pî José nurî'tî munmu pe.
José wanî'pî Jonã nurî'tî munmu pe.
Jonã wanî'pî Eliaquim nurî'tî munmu pe.
31 Eliaquim wanî'pî Meleá nurî'tî munmu pe.
Meleá wanî'pî Mená nurî'tî munmu pe.
Mená wanî'pî Matatá nurî'tî munmu pe.
Matatá wanî'pî Natã nurî'tî munmu pe.
Natã wanî'pî Davi nurî'tî munmu pe.
32 Davi wanî'pî Jessé nurî'tî munmu pe.
Jessé wanî'pî Obede nurî'tî munmu pe.
Obede wanî'pî Boaz nurî'tî munmu pe.
Boaz wanî'pî Salmom nurî'tî munmu pe.
Salmom wanî'pî Nassom nurî'tî munmu pe.
33 Nassom wanî'pî Aminadabe nurî'tî munmu pe.
Aminadabe wanî'pî Admim nurî'tî munmu pe.
Admim wanî'pî Arni nurî'tî munmu pe.
Arni wanî'pî Esrom nurî'tî munmu pe.
Esrom wanî'pî Farés nurî'tî munmu pe.
Farés wanî'pî Judá nurî'tî munmu pe.
Judá wanî'pî Jacó nurî'tî munmu pe.
34 Jacó wanî'pî Isaque nurî'tî munmu pe.
Isaque wanî'pî Abraão nurî'tî munmu pe.
Abraão wanî'pî Terá nurî'tî munmu pe.
Terá wanî'pî Nacor nurî'tî munmu pe.
35 Nacor wanî'pî Serugue nurî'tî munmu pe.
Serugue wanî'pî Ragaú nurî'tî munmu pe.
Ragaú wanî'pî Faleque nurî'tî munmu pe.
Faleque wanî'pî Éber nurî'tî munmu pe.
Éber wanî'pî Salá nurî'tî munmu pe.
36 Salá wanî'pî Cainã nurî'tî munmu pe.
Cainã wanî'pî Arfaxade nurî'tî munmu pe.
Arfaxade wanî'pî Sem nurî'tî munmu pe.

Sem wanî'pî Noé nurî'tî munmu pe.
Noé wanî'pî Lameque nurî'tî munmu pe.
37 Lameque wanî'pî Matusalém nurî'tî munmu pe.
Matusalém wanî'pî Enoque nurî'tî munmu pe.
Enoque wanî'pî Jarete nurî'tî munmu pe.
Jarete wanî'pî Maleleel nurî'tî munmu pe.
Maleleel wanî'pî Cainã nurî'tî munmu pe.
38 Cainã wanî'pî Enos nurî'tî munmu pe.
Enos wanî'pî Sete nurî'tî munmu pe.
Sete wanî'pî Adão nurî'tî munmu pe.
Adão wanî'pî Paapa nîkupî'pî pe.

4

Imakui'pî Kupî Jesusya

Emapu'tî Yonpa Makuiya Teuren (Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

1 Morî Yekaton Wannî yarakkîrî Jesus enna'po'pî iren Jordão kapai. Itesa' pe mîîkîrî Morî Yekaton Wannî wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus yarî'pîiya keren pona.
2 Miarî Jesusya imakui'pî kupî yu'se Makui ko'mamî'pî asakî'ne pemonkon wei kaisarî. Mîrîrî yai î' tonpai pra Jesus wanî'pî. Mîrîrî ye'nen emi'ne awanî'pî.
3 Mîrîrî yai Makuiya ta'pî ipî': —Innape Paapa munmu pe awanî. Mîrîrî ye'nen aawarîrî ka'kî tî' pî' eetinyaka'mato'pe ayu pe —ta'pîiya.
4 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Paapa maimu e'menukasa' man pena see warantî:
“Tiyu pî' neken pemonkon ko'mamî pepîn”, *Dt 8.3*
taasai'ya man —ta'pî Jesusya.
5 Mîrîrî tîpo inî'rî Makuiya Jesus yonpa'pî. Moropai yarî'pîiya kawînan wî' pona. Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ko'manto'kon patakon yenpo'pîiya tiwinarî.
6 Moropai ta'pî Makuiya Jesus pî': —Tamî'nawîrî sîrîrî morî tîrîuya aapia ipîkku pe awanîpa, pemonkonyamî' esa' pe awanîpa. Mîrîrîya meruntî ke awanî amaimu yawîrî tamî'nawîronkon ko'mamî. Tamî'nawîrî sîrîrî uupia itîîsa' tîrîuya e'painon, anî' itu'se uurî e'to' pia.
7 Mîrîrî ye'nen tîrîuya aapia, awe'sekunka ya uyapurîi —ta'pîiya Jesus pî'.
8 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:
“Ayepotorî Paapa yapurîkî. Mîîkîrî maimu yawîrî neken ako'mankî”, *Dt 6.13*
taasai'ya man —ta'pîiya.
9 Mîrîrî tîpo inî'rî Makuiya Jesus yarî'pî Jerusalém pona epîremanto' yewî' neka'ta pona, kawînan panpî' pona yanu'nîpî'pîiya. Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Innape Paapa munmu pe awanî. Maasa arapunkî tarîpai non pona.
10 Maasa pra Paapa maimuya taasa' man:
“Paapaya tîpoitîrîtonon inserîyamî' yarima pe man aapia
apîika'tîto'pe to'ya.
11 Tenyakon ke ayapisî to'ya
tî' pona a'pu pa'tîya namai”, *Sl 91.11,12*

taasai'ya man —ta'pî Makuiya ipî'. —Mîrîrî ye'nen arapunkî —ta'pîiya Jesus pî'.

12 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Tîîse Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:
“Ayepotorî Paapa tonpai pra e'kî”, *Dt 6.16*
taasai'ya man —ta'pîiya.

13 Tamî'nawîrî mîrîrî warantî Jesusya imakui'pî kupî emapu'tî yonpa'pî Makuiya, tîîse ikupîiya pra awanî'pî. Imaimu yawîrî Jesus wanî pîn. Mîrîrî ye'nen Makuiya irumaka'pî mararî, moropai tîîko'manse pu'kuru pra iipia tîwenna'popa.

Jesus Esenyaka'ma Pia'tî Galiléia Pata Po (Mt 4.12-17; Mc 1.14,15)

14 Mîrîrî tîpo Jesus enna'po'pî Galiléia pata pona. Moropai Morî Yekaton Wannî meruntîri wanî'pî yarakkîrî. Moropai Jesus yekare eta'pî tamî'nawîronkon mîrîrî pata ponkonya.

15 Mîîkîrîya pemonkonyamî' yenupa'pî to' epere'to'kon yewî'kon ta pî'. Moropai mîîkîrî yapurîpîtî'pî tamî'nawîronkonya miarî.

Nazaré Po Jesus Wanî (Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

16 Mîrîrî yai Jesus wîtî'pî Nazaré cidaderî pona. Mîrîrî cidade wanî'pî aarenta'pî pata'pî pe. Miarî teseru warantî rî sábado yai attî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' ta. Moropai miarî mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî Paapa maimu e'menukasa' erenkai.

17 Moropai tiwin warayo'ya penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaías nurî'tî kaaretarî tîrî'pî iipia. Mîîkîrîya kaareta arakkanmoka'pî, moropai mîrîrî kaareta po awe'menukasa' eporî'pî see warantî:

18 —Uyepotorî yekaton man uupia.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya umo'ka'pî tekare ekareme'to'peuya kai'ma
manni'kan sa'ne î' ton pînon pî'.
Moropai manni'kan to' e'pîika'tî eserîkankon pepîn,
teeyatonon newa'tî'san inkamoro rumakato'peuya umo'ka'pîiya.
Moropai enkaru'nankon sa'ne yenu yenponkato'peuya inî'rî era'mato'pe to'ya.
Moropai tîwe'taruma'tîi tîîko'mansenon e'taruma'tî namai
to' pîika'tîto'peuya umo'ka'pîiya.

19 Moropai tîpemonkonoyamî' pia uyarima'pîiya
î' pensa to' pîika'tî Uyepotorîkonya ekareme'to'peuya *Is 58.6, 61.1,2*
—ta'pîiya.

20 Mîrîrî erenkasa' tîuya tîpo, Jesusya mîrîrî kaareta yettapurî'pî. Mîrîrî tîrî'pîiya mîîkîrî warayo' itîrîtîpon pia. Moropai eereuta'pî. Mîîkîrî yenu pîkîrî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî mîrîrî epere'to' yewî' ta.

21 Mîrîrî yai eeseurîma pia'tî'pî: —Innape see mîrîrî Paapa maimuya taasa' yawîrî awe'ku'sa' man sîrîrîpe, mîrîrî etaya'nîkon manni'. ⌞Manni' pemonkon yarima tîuya taasa' Paapaya manni' uurî⌟ —ta'pîiya.

22 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' eseurîma'pî morî pe Jesus maimu pî'. Mararî pra teesenumenkai to' wanî'pî, morî imaimuya î' taasa' pî'. Tîîse ta'pî to'ya tîîwarîrî'nîkon: —José munmu pepîn kin mîîkîrî? —ta'pî to'ya.

23 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Epu'tî pî' wai, sîrîrî taato' ankapai
awanîkon upî'. "Pri'yawonkon pepîn yepi'tînen amîrî. Mîrîrî ye'nen aawarîrî
esepi'tîkî, era'mato'pe annaya", taaya'nîkon. Moropai taaya'nîkon kupî sîrîrî:
"Cafarnaum po pemonkonyamî' pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîya yekare
eta'pî annaya. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî iku'kî tarî apata ya'", taaya'nîkon
kupî sîrîrî upî' —ta'pîiya.
24 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Innape tauya apî'nîkon, Paapa maimu
ekareme'nen yapisî to'ya pepîn, itonpayamî'ya morî pe, maasa pra innape
ikupî to'ya pra awanî ye'nen —ta'pîiya.
25 —Yairon pî' eseurîma etatî. Pena Paapa maimu ekareme'nen Elias nurî'tî
wanî yai, kono' rena pra awanî'pî seurîwî'ne kono' arakkita pairî kaisarî.
Mîrîrî ye'nen kure'ne iwan wanî'pî miarî Israel po. Moro to' wanî'pî tu'ke
pu'kuru wîri'sanyamî' inyo isa'manta'san, Elias pata ya'.
26 Tîîse inkamoro pia Elias yarimasa' Paapaya pra man to' pîika'tîto'peiya,
iwan pe to' wanî tanne. Maasa pra innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen. Tîîse
tiaron pata pona Sidom pata pon Sarepta itese' yarima'pî Paapaya, wîri' inyo
isa'manta'pî pia ipîika'tîto'peiya.
27 Mîrîrî warantî awanî'pî nîrî pena Eliseu nurî'tî ko'mamî yai. Tu'ke
pri'yawonkon pepîn ere' pokonkon wanî'pî, paran itese' leprosia. Tîîse
inkamoro Judeuyamî' yepi'tî Eliseuya pra awanî'pî, innape ikupî to'ya pra
awanî ye'nen. Tiwinan neken esepi'tî'pî tiaron pata pon, Síria pata pon,
Judeu pepîn Naamã itese' esepi'tî'pî —ta'pî Jesusya.
28 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon yai, tamî'nawîronkon mîrîrî epere'to' yewî'
tawonkon pemonkonyamî' ekore'ma'pî mararî pra ipî'. ⌞Maasa pra epu'tî'pî
to'ya, to' pî' Jesus eseurîmasa' ye'nen.⌟
29 Mîrîrî ye'nen Jesus yapi'se to' e'mî'sa'ka'pî. Yapisî'pî to'ya moropai
iworoka'pî to'ya poro pona. Moropai cidade poi yarî'pî to'ya. Mîrîrî kawînan
wî' ipo cidade e'to' pona yarî'pî to'ya, mîîkîrî yenumîkonpa kai'ma miarî poi
non pona.
30 Tîîse mîîkîrî epa'ka'pî arinîkon pemonkonyamî' emurukuntî'san
kore'tapai. Moropai attî'pî.

O'ma' Yarakkîrî Tîwe'sen Warayo' Yapai

Yenpa'ka Jesusya
(Mc 1.21-28)

31 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Cafarnaum cidaderî pona, Galiléia pata pon.
Miarî to' epere'to' yewî' ta pemonkonyamî' yenupa'pîiya erî'ka'nîto' weiyu
yai.
32 Mîîkîrî maimu pî' mararî pra pemonkonyamî' esenumenka'pî miarî.
Maasa pra eeseurîmato' wanî'pî meruntî ke pu'kuru, Paapa maimu pe
awanî'pî.
33 Moro to' epere'to' yewî' ta, o'ma' yarakkîrî tîwe'sen warayo' wanî'pî. Jesus
eseurîma eta tîuya pe, mîîkîrî o'ma' entaime'pî meruntî ke pu'kuru.
34 Ta'pîiya Jesus pî': —Jesus amîrî, Nazaré pon, î' ku'se aai'sa' sîrîrî anna pî'?
Anna tî'kai ka'rî aai'sa'? —ta'pîiya. —Morî pe ayepu'nen uurî, amîrî wanî morî
pe pu'kuru. Paapa narima'pî pe awanî —ta'pîiya Jesus pî'.
35 Tîîse Jesusya ta'pî o'ma' pî': —Moo e'kî, kîseurîmai —ta'pî Jesusya. Moropai
ta'pîiya: —Mîîkîrî warayo' yapai epa'kakî. Moropai o'ma'ya mîîkîrî warayo'

yenumî'pî non pona, tamî'nawîronkonya era'ma tanne. Moropai eepa'ka'pî warayo' yapai tîpa'tîi pra.
36 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon esenumenkasa' wanî'pî mararî pra. Moropai inkamoroya ta'pî tîîwarîrî'nîkon: —Î' ye'ka see mîserî? Meruntî imaimu —ta'pî to'ya. —Mîserî warayo' wanî meruntî ke pu'kuru. Maasa pra o'ma'kon pî' taiya: "Epa'katî", taiya moropai to' epa'ka. Imaimu yawîrî to' wîtî —ta'pî to'ya.
37 Mîrîrî tîpo mîrîrî Jesus nîkupî'pî yekare esekaremekî'pî mîrîrî pata poro.

Mararonkon Pepîn

Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî Jesusya
(Mt 8.14-17; Mc 1.29-34)

38 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî to' epere'to' yewî' tapai. Moropai attî'pî Simão yewî' ta. Miarî pri'yawon pepîn Simão yawo'pî wanî'pî. Eekomi'masa' mararî pra. Mîrîrî ye'nen Jesusya ipîika'tîto'pe esatî'pî to'ya.
39 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî camarî pia Jesus e'rennuku'pî. Moropai ta'pîiya paran pî': —Atî'napankî —ta'pîiya. Moropai eekomi'makapî'pî ka'ne' pe. Moropai mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî. Moropai to' ya're' ton koneka pia'tî'pîiya.
40 Moropai pata ewaronpamî pe tamî'nawîron pri'yawonkon pepîn tu'kan paran pî' tîwe'sanon yarî'pî to' yonpayamî'ya Jesus pia. Moropai tenya tîrî'pîiya to' pona tiwin pî' tîîse. Moropai inkamoro yepi'tî'pîiya.
41 Moropai o'ma'kon yenpa'ka'pîiya tu'kankon pemonkonyamî' yapai. O'ma'kon entaimepîtî'pî teepa'kakon pe. Taapîtî'pî to'ya ipî': —Amîrî wanî Paapa munmu pe pu'kuru —ta'pî to'ya. Paapa nîmenka'pî pe Jesus wanî epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen tîpî' to' eseurîma tîrî Jesusya pra awanî'pî.

Jesusya Itekare Ekaremekî
(Mc 1.35-39)

42 Pata erenma'sa' pe, Jesus epa'ka'pî mîrîrî cidade poi. Moropai attî'pî keren pona. Mîîkîrî yuwa pia'tî'pî arinîkon pemonkonyamî'ya. Mîîkîrî eposa' tîuya'nîkon pe tîîpiapai'nîkon attî yu'se pra to' wanî'pî mîrîrî pata poro.
43 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Tiaron cidadekon po sîrîrî morî itekare ekaremekîuya e'pai man Paapa pemonkono pe to' e'to'pe. Î' kai'ma Paapa iipî tamî'nawîronkon esa' pe anekareme'pai wai. Maasa pra sîrîrî tîmaimu ekareme'se Paapaya uyarima'pî —ta'pîiya.
44 Mîrîrî warantî sîrîrî itekare Paapa maimu ekaremekî pinunpa'pîiya, to' epere'to'kon yewî'kon tapî' tamî'nawîrî mîrîrî pata poro.

5

Jesus Maimu Pe Mararon Pepîn

Moro'yamî' Yapisî To'ya
(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

1 Moropai Jesus wanî'pî kasapan po Genesaré ku'pî ena po itekare ekaremekî pî'. Arinîkon pemonkonyamî' ii'sa' wanî'pî iipia Paapa maimu etai. Kîrîppe to' wanî'pî.
2 Mîrîrî yai asakî'nan kanaukon era'ma'pî Jesusya mîrîrî iku'pî ka aminke pra mîrîrî kasapan pî'. Mîrîrî kanaukon wanî'pî moro'yamî' yapi'nenan nîrennuku'pî pe moro' worokato' tîuya'nîkon ronakonpa kai'ma.

3 Mîrîrî kanau yakon ya' Jesus asara'tî'pî Simão e'to' kanau ya'. Moropai
Simão pî' ta'pî Jesusya mîîkîrî atarimato'pe mararî kasapan poi. Moropai
eereuta'pî kanau ya moropai inkamoro arinîkon pemonkonyamî' yenupa
pia'tî'pîiya.
4 Teeseurîma aretî'ka tîpo ta'pîiya Simão pî': —Mairon ke tîwe'sen ya' kanau
yaakî, moropai ayonpayamî' pokonpe si'ma mîrîrî moro' worokato'ya'nîkon
yenuntî moro' yapisîkonpa —ta'pîiya.
5 Tîîse Simãoya ta'pî: —Uyenupanen, anna esenyaka'masa' sîrîrî kure'ne
ewaron ya' eerenmapî pîkîrî, tîîse anî' yapisî annaya pra man. Tîîse "Yenuntî"
taaya ye'nen, amaimu pe yenumî annaya sîrîrî —ta'pîiya.
6 Mîrîrî moro' worokato' yenumî'pî to'ya tuna ka. Mîrîrî ke moro'yamî'
yapisî'pî to'ya mararî pra. To' worokato' to'ya ya moro'yamî' yapîtanîpî
yonpa pra awanî'pî. Awe'karaka yonpa'pî tu'ke to' wanî ye'nen.
7 Mîrîrî ye'nen tiaron kanau ya' tîwe'sanonkon tonpakon yanno'pî to'ya,
tîpîika'tîi'nîkon to' ii'to'pe kai'ma. Inkamoro wîtî'pî to' pia. Moropai
tîkanaukon, sa'nîrî yannîpî'pî to'ya moro'yamî' ke. Inkamoro kanau eseu-
ronka yonpa'pî amîi'ne pe moro'yamî' wanî ye'nen.
8 Mîrîrî warantî awe'kupî era'ma tîuya ye'nen, Simão Pedro e'sekunka'pî
Jesus pia. Moropai ta'pîiya: —Uyepotorî, uurî sa'ne wanî imakui'pî ku'nen
pe. Mîrîrî ye'nen uupiapai atarimakî. ⌞Morî pe awe'to' warantî pepîn uurî⌟
—ta'pîiya Jesus pî'.
9 Mîrîrî warantî eeseurîma'pî maasa pra moro'yamî' yapi'sa' tîuya'nîkon
era'ma'pîiya. Mîrîrî ye'nen Simão moropai tiaronkon ipokonpe tîwe'sanon
inkamoro esenumenka'pî mararî pra.
10 Moropai Tiago moropai João, Zebedeu munkîyamî' inkamoro Simão
pokonpe si'san, nîrî esenumenka'pî mararî pra.
Moropai Jesusya ta'pî Simão pî': —Eranne' pe pra e'kî. Sîrîrî pata pai amîrî
esenyaka'ma pe nai moro'yamî' yapisî pî' pra. Tarîpai eesenyaka'ma pe nai
pemonkonyamî' pî', upemonkono pe to' enato'pe —ta'pîiya.
11 Moropai inkamoroya tîkanaukon yeku'na'pî kasapan pona. Miarî
inîmîkî'pî to'ya tamî'nawîrî moropai to' wîtî'pî Jesus wenairî.

Leprosa Pî' Tîwe'sen Yepi'tî Jesusya (Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)

12 Tiaron pensa Jesus wanî'pî cidade po. Leprosa itese' paran pî' tîwe'sen
wanî'pî. Mararî pra itesa' poro ere' pe awanî'pî. Mîîkîrîya Jesus era'ma'pî.
Ipîkku pe awanî epu'tî tîuya ye'nen, inama tîuya pe mîîkîrî e'sekunka'pî
irawîrî, non pona tenpata tîrennu'se. Moropai mîîkîrîya Jesus yeka'nunka'pî.
Ta'pîiya Jesus pî': —Epu'tî pî' wai, amîrî uyepi'tî ton, Uyepotorî. Uurî
anepi'tîpai awanî ya, uyepi'tîya —ta'pîiya.
13 Mîrîrî taiya ye'nen Jesusya tenya kainumî'pî. Moropai yapî'pîiya. Mo-
ropai ta'pîiya: —Inna, ayepi'tîuya —ta'pîiya. Mîrîrî pe rî iteparan esera'ma pra
eena'pî. Eesepi'tî'pî.
14 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Anî' pî' mîrîrî eesepi'tîsa' manni' kîsekaremekîi.
Tîîse matîi teepîremasen pia, î' kai'ma eesepi'tîsa' era'mato'peiya. Moropai
Paapa pia antîrî ton mayayamî' marîi teepîremasen pia Moisés kaaretarîya
taasa' yawîrî. Eesepi'tîsa' epu'to'peiya mîrîrî mîkupîi —ta'pîiya ipî'.
15 Tîîse Jesusya mîrîrî ye'ka ku'sa' yekare etasa' tîuya'nîkon pe ekaremekî'pî
to'ya, tamî'nawîronkonya epu'tî'pî. Moropai mîrîrî etasa' tîuya'nîkon pe arinîkon

pemonkonyamî' iipî'pî iipia, imaimu etai moropai esepi'tîi teparankon winîpai.
16 Tîîse tu'ke ite'ka Jesus atarimapîtî'pî tiaronkon kore'tapai tiwinsarî epîremai. Moro eepîremapîtî'pî.

Eke'nepamî'pî Warayo' Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)

17 Mîrîrî yai Jesusya pemonkonyamî' yenupa tanne, fariseuyamî' moropai Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon nîrî ereutasa' wanî'pî iipia etai. Inkamoro wanî'pî iipî'san pe Galiléia pata poi, moropai Judéia pata poi, moropai Jerusalém cidaderî poi. Jesus pia Uyepotorîkon meruntîri wanî ye'nen, pri'yawonkon pepîn yepi'tîpîtîiya.
18 Mîrîrî yai tiaronkon warayo'kon asakîrîronkonya pri'yawon pepîn eke'nepamî'pî enepî'pî tette' ta tîîse, Jesusya yepi'tîto'pe kai'ma. Mîîkîrî sa'ne anawonnî'pai to' wanî'pî Jesus rawîrî itîrîkonpa.
19 Tîîse yawonnîpî to'ya eserîke pra awanî'pî. Maasa pra intapîkîrî mîrîrî wîttî ita to' e'to' wanî'pî, to' ewomî yentai. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî sa'ne pri'yawon pepîn yanu'nîpî'pî to'ya wîttî neka'ta pona. Moropai Jesus kaisarî wîttî yamî'to' yaranka'pî to'ya. Moropai mîîkîrî sa'ne enu'tî'pî to'ya tette' ta tîîse, pemonkonyamî' kore'ta pî' Jesus rawîrî.
20 Kure'ne innape tîkupî to'ya epu'tî tîuya ye'nen, Jesusya ta'pî mîîkîrî pri'yawon pepîn eke'nepamî'pî pî': —Uyonpa, imakui'pî ankupî'pî kupî pî' wai uuwanmîra —ta'pî Jesusya ipî'.
21 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon pe, inkamoro Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon moropai tiaronkon fariseuyamî' eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon. —Anî' see mîserî warayo', Paapa pe tîwe'ku'sen, mîrîrî warantî eeseurîmato'pe. Maasa pra anî'ya imakui'pî pe pemonkon e'to' mo'ka pepîn Paapa pe pra si'ma. Tîîse Paapaya neken ikupî tîîwanmîra —ta'pî to'ya.
22 Tewankon ya' to' esenumenka epu'tî'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya to' pî':
—Î' ton pe see mîrîrî warantî eesenumenkakon mîrîrî? —ta'pîiya.
23 —Î' ye'ka pe awanî e'painon sa'me pra mîîkîrî warayo' eke'nepamî'pî pî' tauya ya, “Imakui'pî ankupî'pî kupî pî' wai uuwanmîra” tauya ya, ou “E'mî'sa'kakî moropai asakî” tauya ya —ta'pîiya. —Sa'me pu'kuru awanî uyentai kai'ma eesenumenkakon —ta'pîiya.
24 —Tîîse meruntî man uupia, uurî ka' poi iipî'pî pia. Tarî non po umaimu pe uuwanmîra imakui'pî anî' nîkupî'pî ku'nen pe wanî. Mîrîrî epu'tîkonpa mîserî eke'nepamî'pî pî' tauya sîrîrî, e'mî'sa'kakî moropai ayette' yanmako'makî moropai atîkî ayewî' ta —ta'pîiya.
25 Mîrîrî pe rî ka'ne' pe mîîkîrî warayo' e'mî'sa'ka'pî tamî'nawîronkonya era'ma tanne. Tette' yanmako'ma'pîiya. Moropai attî'pî tewî' ta. Mararî pra taatausinpai Paapa yapurî'pîiya tuutî ye'ka pe.
26 Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî teesenumenkai mararî pra ipî'. Moropai inkamoroya Paapa yapurî'pî inamai'ma mararî pra. —Sîrîrî ye'ka esenumenkanto' era'masa' pra man tîîse sîrîrîpe era'ma sîrîrî —ta'pî to'ya.

Levi Yanno Jesusya Tîwenairî Attîto'pe
(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

27 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî moropai attî'pî. Tuutî ye'ka pe warayo' Levi itese' ereutasa' era'ma'pîiya teesenyaka'mato' yaponse' po. Tesanonkon pia

to' nîtîrî tîniru yapisî pî' teesenyaka'masen. Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Aase upîkîrî —ta'pîiya.
28 Mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî moropai tamî'nawîrî teesenyaka'mato' rumaka'pîiya. Moropai attî'pî Jesus pîkîrî.
29 Tîko'man pe pu'kuru pra kure'ne taatausinpai entamo'kanto' tu'kan koneka'pî Leviya Jesus tonpe tewî' ta. Inkamoro kore'ta arinîke tiaronkon tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanon wanî'pî. Moropai tiaronkon pemonkonyamî' nîrî ereutasa' wanî'pî to' kore'ta.
30 Mîrîrî yai fariseuyamî', moropai Moisés nurî'tî yenupanto' pî' yenupatonkon, itonpayamî' pe tîwe'sanon inkamoro ekore'ma'pî Jesus nenupa'san winîkîi. Moropai ta'pî to'ya: —Î' wani' awanî ye'nen amîrî'nîkonya aya're'kon yonpa, moropai awukukon enîrîya'nîkon inkamoro tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanon pokonpe, moropai tiaronkon pemonkonyamî' imakui'san to' yeserukon pokonpe —ta'pî to'ya. ⌞Maasa pra teeserukon yawîrî nurakon pemonkonyamî' pokonpe ta're'kon yonpa to'ya pepîn tiwin kin.⌟
31 To' maimu yuuku'pî Jesusya: —A'kî, pri'ya pu'kuru tîwe'sanonya tepi'tînenkon ton yuwa pepîn. Tîîse pri'ya pra tîwe'sanonya neken yuwa —ta'pî Jesusya.
32 —Mîrîrî warantî morîkon pemonkonyamî' yannoi uui'sa' pra wai. Tîîse imakui'san pemonkonyamî' yannoi uui'sa' sîrîrî, imakui'pî to' nîkupî'pî rumakato'pe to'ya —ta'pî Jesusya.

Tekkari Tonpai Pra Epîremanto' Pî' Jesus Eseurîma (Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

33 Mîrîrî tîpo inkamoroya ta'pî Jesus pî': —João Batista nenupa'san epîremapîtî e'pîtî tekkarikon tonpai pra. Mîrîrî warantî nîrî fariseuyamî' nenupa'san wanî —ta'pî to'ya. —Tîîse anenupa'san wanî mîrîrî warantî pra, ta're'kon yonpa to'ya moropai tîwukukon enîrî to'ya.
34 To' maimu yuuku'pî Jesusya: —Tîneta'san pokonpe tîwe'marimasen wanî tanne ta're'kon tonpai pra ineta'san wanî pepîn. To' pokonpe tîwe'marimasen wanî pîkîrî ta're'kon tonpai pra to' wanî pepîn. Tîîse to' entamo'ka moropai to' atausinpa mararî pra.
35 Tîîse tiwin wei mîîkîrî tîwe'marimasen mo'ka tiaronkonya kupî sîrîrî. Uurî wanî tîwe'marimasen warantî, moropai unenupa'san wanî ineta'san warantî. Umo'ka to'ya ya unenupa'sanya ta're'kon yonpa pepîn, teesewankono'makon ye'nen —ta'pî Jesusya.
36 Moropai Jesusya panton ekaremekî'pî. ⌞Amenan esenupanto' pî', penaron esenupanto' pî' to' esenumenkato'pe ekaremekî'pîiya.⌟ Ta'pîiya: —A'kî, anî'ya amenan kamisa poi i'pia'pî ya'tî pepîn e'painon ipoi'pî pon e'karakasa' rumentannî ton. Maasa pra mîrîrî ku'sai'ya ya, amenan ena a'ta ke. Moropai ipoi'pî pon nîrî ena imakui'pî pe. Mîrîrî pia'pî imo'kasa' e'tîrî pepîn ipoi'pî pon yarakkîrî, imakui'pî pe awanî sa'nîrî —ta'pî Jesusya.
37 —Moropai anî'ya amenan wo' konekasa' yara'tî pepîn nîrî e'painon penaro' ipoi'pî cabra pi'pî konekasa' ya', wo' yense' pe. Maasa pra amenan wo' yara'tîsa'ya wo' mai'ta ya, ipoi'pî tense' ya'morikkaiya, moropai wo' eti'kamo, aama'ta.
38 Mîrîrî namai amenan wo' konekasa' yara'tî e'pai awanî amenan itense' cabra pi'pî konekasa' ya. Mîrîrî warantî morî pe awanî.

39 Tîîse penaro' wo' enîrîtîponkonya amenan wo' enîrî pepîn. Maasa pra taa to'ya: “Penaro' wo' wanî morî pe amenan yentai”. Mîrîrî ta'pî Jesusya ⌞amenan ke to' yenupa tîuya ye'nen.⌟

6

Erî'ka'nîto' Weiyu Pî' Jesus Eseurîma (Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)

1 Erî'ka'nîto' weiyu sábado yai Jesus asarî'pî trigo ye'ka kore'ta pî' tînenupa'san pokonpe. Mîrîrî yai tuutîkon ye'ka pe inenupa'san ena'pî emi'ne. Mîrîrî ye'nen trigo pikka'pî to'ya. Mîrîrî pi'ka'pî to'ya tîsikiisiki'mai tenyakon ke. Mîrîrî yaku'pî to'ya.

2 Miarî tiaronkon fariseuyamî' wanî'pî to' kore'ta. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon ye'nen ta'pî to'ya: —Î' ton pe see trigo pikka pî' eesenyaka'makon mîrîrî? Moisés nurî'tîya sîrîrî erî'ka'nîto' weiyu yai esenyaka'manto'pe taasa' pra man —ta'pî to'ya.

3 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —A'kî, î' kai'ma kaareta erenkasa'ya'nîkon pra naatî? Pena rei Davi nurî'tî nîkupî'pî pî' teeseurîmasen? Pena emi'ne awanî'pî moropai ipokonpankon wanî'pî.

4 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ewomî'pî Paapa yewî' ta moropai Paapa pia to' nîtîrî'pî pão mo'ka'pîiya. Moropai yaku'pîiya moropai itîrî'pîiya nîrî tîpokonpankonya ya'to'pe. Mîrîrî pî' Paapa ekore'ma pîn, teepîremasanon neken naku itîîsa' ya'sa' to'ya pî' —ta'pîiya.

5 Jesusya teeseurîmato' yaretî'ka'pî see warantî: —Uurî ka' poi iipî'pî wanî erî'ka'nîto' weiyu yai tamî'nawîronkon nîkupî ton ekareme'nen pe —ta'pîiya.

Itemekon Atapîmî'pî Warayo' Yepi'tî Jesusya (Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

6 Tiaron pensa Jesus ewomî'pî erî'ka'nîto' weiyu yai to' epere'to' yewî' ta. Moropai to' yenupa pia'tî'pîiya. Mîrîrî yai warayo' wanî'pî meruntî winon itemekon atapîmî'pî.

7 Mîrîrî yai miarî tiaronkon Moisés yeserurî'pî pî' yenupatonkon wanî'pî moropai fariseuyamî' nîrî wanî'pî. Inkamoro wanî'pî Jesus yenu pîkîrî. Maasa pra erî'ka'nîto' weiyu yai anî' yepi'tîiya era'makonpa kai'ma. Î' ku'sai'ya ya, ipî' teeseurîmakonpa teserukon yawîrî pra awanî ye'nen.

8 Tîîse Jesusya to' esenumenkato'kon epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya mîîkîrî warayo' itemekon atapîmî'pî pî': —E'mî'sa'kakî moropai satippe e'kî inkamoro kore'ta. Moropai warayo' e'mî'sa'ka'pî satippe eena'pî to' kore'ta.

9 Moropai ta'pî Jesusya to' pî': —Uurîya ayekaranmapokon sîrîrî. Î' kai'ma uyeserukonya taasa' nai erî'ka'nîto' weiyu yaino pî'? Î' wanî mîrîrî, morî ku'to'pe sábado yai, morî ou imakui'pî? Anî' pîika'tî ou tîwî anî' sa'manta tanne era'mapîtî? —ta'pîiya.

10 ⌞Tîmaimu yuuku to'ya pra ye'ka pe⌟, Jesusya tamî'nawîronkon tîwoinokon era'ma'pî. Moropai ta'pîiya mîîkîrî warayo' pî': —Ayemekon kainunkî. Moropai warayo'ya temekon kainumî'pî. Mîîkîrî esepi'tî'pî.

11 Mîrîrî era'masa' tîuya'nîkon ya pe to' ekore'ma'pî mararî pra. Moropai teeseurîmakon pia'tî'pî to'ya, î' kupî tîuya'nîkon pî' Jesus winîkîi.

Tînenupatonkon Menka Jesusya, 12 Kaisaronkon (Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

12 Mîrîrî tîpo mararî tîîko'manse, Jesus enuku'pî wî' pona epîremai. Moropai
ewaron iwa'ka'pîiya teepîrema pî' Paapa pî'.
13 Eerenma'sa' pe tînenupatonkon yanno'pîiya tîîpia. Inkamoro menka'pîiya.
Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon menka'pîiya. Inkamoro yarimapa kai'ma
itekare ekareme'se to' menka'pîiya. Mîrîrî warantî insamoro asakî'ne pu'
pona tîîmo'tai'nîkon wanî'pî.
14 Awanî'pî Simão. Mîîkîrî ese'tî'pîiya Pedro kai'ma. Moropai itakon André
wanî'pî. Tiago moropai João moropai Filipe moropai Bartolomeu.
15 Mateus moropai Tomé, moropai Afeu munmu itese' Tiago, moropai
Simão manni' teepîsen Zelote taato'.
16 Moropai awanî'pî Tiago munmu, Judas. Moropai Judas Iscariotes
manni' Jesus yapisîton iteyatonon pia itîrîpa. Inkamoro menka'pîiya
tînaipontîkon ton pe.

Pri'yawonkon Pepîn Pemonkonyamî'

Yepi'tî Jesusya
(Mt 4.23-25)

17 Mîrîrî tîpo Jesus autî'pî wî' poi to' pokonpe wî' parakon pona. Moro
to' wanî'pî tu'kankon inenupa'san. Moropai tiaronkon pemonkonyamî'
tîpatakon poi iipî'san wanî'pî miarî. Judéia pata ponkon moropai Jerusalém
cidaderî ponkon. Moropai Tiro cidaderî ponkon moropai Sidon cidaderî
ponkon, tuna rî'pîkîrî tîwe'sanon.
18 Inkamoro wanî'pî iipî'san pe Jesus eseurîma etai. Moropai Jesusya
tepi'tîto'kon pe teparankon winîpai. Moropai o'ma' yarakkîrî tîwe'sanon nîrî
wanî'pî miarî. Moropai inkamoro yepi'tî'pî Jesusya.
19 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon wanî'pî Jesus anapîpai. Maasa pra imeruntîri
wenai pemonkonyamî' esepi'tî'pî. Mîrîrî ye'nen anapîpai tamî'nawîronkon
wanî'pî.

Atausinpanto' Pî' Moropai Esewankono'manto' Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 5.1-12)

20 Mîrîrî yai Jesusya tînenupa'san era'ma'pî moropai ta'pîiya to' pî':
—Morî pe awanî amîrî'nîkon
î' ton pra tîwe'sanon ton pe.
Maasa pra amîrî'nîkon yapisî Paapa ayesa'konya,
tîpemonkono pe awe'to'pe'nîkon.
21 Morî pe awanî amîrî'nîkon
emî'nankon ton pe,
maasa pra awore awanîkon kupî sîrîrî.
Morî pe awanî amîrî'nîkon
tîkauware eesewankono'mato'kon pî'.
Maasa pra kure'ne asisikon kupî sîrîrî taatausinpai.
22 Morî pe awanî amîrî'nîkon,
ka' poi iipî'pî pemonkon pe uurî wenai ayewanmîrîkon to'ya ya,
ayenpa'kakon to'ya ya tîkore'tapai'nîkon,
moropai amu'tunpakon to'ya ya,
moropai tamî'nawîrî ataruma'tîkon to'ya ya,
morî pe awanî amîrî'nîkon ton pe.
23 Mîrîrî ye'nen atausinpatî, arapunpî'tî taatausinpai. Maasa pra mararon
pepîn amîrî'nîkon ton konekasa' Paapaya man ka' po. Taatausinpai e'tî,

maasa pra mîrîrî warantî inkamoro atarumatîkon to'ya manni'kan tamorî'sanya penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî taruma'tî'pî.
24 Tîîse “ekenne” taaya'nîkon pe naatîi,
ipîkkukon pe tîwe'sanon.
Maasa pra aasîrî itu'se awe'to'kon yapisî'pîya'nîkon tamî'nawîrî.
Inî' panpî' yapisîya'nîkon pepîn —ta'pîiya.
25 —“Ekenne” taaya'nîkon pe naatîi,
amîrî'nîkon awore tîwe'sanon.
Maasa pra emi'ne awanîkon kupî sîrîrî.
“Ekenne” taaya'nîkon pe naatîi,
amîrî'nîkon tîsi'rîsanon.
Maasa pra akaraukon kupî sîrîrî teesewankono'mai.
26 “Ekenne” taaya'nîkon pe naatîi,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' napurî'san.
Maasa pra pena mîrîrî warantî inkamoro tamorî'sanya seru'ye'kon profetayamî' yapurî'pî.
Moropai to' e'taruma'tî'pî warantî amîrî'nîkon e'taruma'tî kupî sîrîrî —ta'pîiya to' pî'.

Ayeyatonon Sa'nama E'pai Awanî (Mt 5.38-48)

27 —Tîîse tauya amîrî'nîkon eseurîma etanenan pî' —ta'pî Jesusya. —Ayeyatonkon sa'namatî. Moropai morî ku'tî ayewanmîrî'nenkon pî'.
28 Moropai amu'tunpanenkon yapurîtî, moropai epîrematî inkamoro ye'kakon ataruma'tînenkon pona —ta'pîiya.
29 —A'kî, anî'ya ayenpata'mo ya, mîîkîrî pa'tîya kîsuwai. Tîîse iratai winî era'tîkî apa'tîto'peiya inî'rî. Moropai anî'ya aya'san yarî'pî ya, tîwî nîsi, inî' panpî' apon anapai tîwanî ya, yaato'peiya.
30 Î' rî esatî anî'ya ya, iipia itîîkî. Tiaronya î' rî ayemanne mo'ka'pî ya, kîsina'poi iipiapai. Mîrîrî ye'ka pe iku'tî tîwîrî apî'nîkon mîrîrî ku'nenan yarakkîrî.
31 Tiaronkon pî' morî kupîya'nîkon e'pai man, inkamoroya amîrî'nîkon pî' mîrîrî warantî ikupî yu'se awanîkon, manni' warantî.
32 Awakîrikon neken sa'namaya'nîkon ya, î' pe pra rî mîrîrî ku'sa'ya'nîkon wenai î' rî tîrî Paapaya pepîn aapia'nîkon. Maasa pra tiaronkon imakui'pî ku'nenanya nîrî ikupî mîrîrî warantî.
33 Moropai nîrî morî pe awanîkon manni'kan apî'nîkon morî pe tîwe'sanon pî' neken, î' pe pra rî awanîkon. Mîrîrî ku'sa'ya'nîkon pî' Paapaya ayapurîkon pepîn. Maasa pra tiaronkon imakui'pî ku'nenanya nîrî ikupî mîrîrî warantî.
34 Mîrîrî warantî ayemanne tîrîya'nîkon ya, ka'ne' pe manni'kan ye'mato' esanon pia î' pe pra rî mîrîrî wanî. Aapia'nîkon Paapaya î' rî tîrî pepîn mîrîrî ku'sa'ya'nîkon wenai. Maasa pra imakui'pî ku'nenanya nîrî ikupî mîrîrî warantî inna'pokonpa kai'ma.
35 Tîîse mîrîrî warantî pra ikupîya'nîkon e'pai awanî. Ayeyatonkon pe tîwe'sanon inkamoro sa'namatî. Morî ku'tî inkamoro ton pe. Ayemannekon tîîtî inna'poya'nîkon pata pe pra. Mîrîrî kupîya'nîkon ya Paapa nîtîrî kure'ne yapisîya'nîkon. Mîrîrî warantî kupîya'nîkon ya, tamî'nawîronkon yentainon Paapa munkî pe awanîkon. Mîrîrî ye'nen morî ku'tî. Maasa pra Paapa wanî

morî pe pu'kuru manni'kan iwinîpai tînapisî'pîkon “Morî pe man” taawonan pepîn pî'. Moropai îrirîkon pî' nîrî morî pe awanî.
36 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon era'matî a'noko'pîkon pe tî'noko'pî pe amîrî'nîkon era'ma Paapa uyunkonya manni' warantî —ta'pîiya.

Tiaronkon Yako'menkato' Pî' Jesus Eseurîma (Mt 7.1-5)

37 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Tiaronkon nîkupî'pî pî' taatako'menkai pra e'tî, Paapaya ankupî'pîkon pî' ayako'menkakon namai. “Yairî pra awanîkon” kîkatî tiaronkon pî', mîrîrî warantî Paapaya taa namai apî'nîkon. Tîîse ka'tî to' pî': “Tamî'nawîrî î' rî ankupî'pîkon uwinîkîi kupî pî' wai uuwanmîra, î' wani' pra man”, ka'tî. Mîrîrî taaya'nîkon ya, mîrîrî warantî ankupî'pîkon kupî Paapaya tîîwanmîra.
38 Tiaronkon nesatî antîîtî to' pia. Mîrîrî tîîsa'ya'nîkon ya, to' pia Paapaya nîrî itîrî aapia'nîkon. Mîrîrî tîîtî kure'ne antîîpai awanîkon pîkîrî, anne' pe tîwe'se pra. Mîrîrî tîrîya'nîkon ya mîrîrî tîîtî mararî pra tîsa'mannî'pî'se tu'ke awe'to'pe. Maasa pra mîrîrî warantî rî itîrî Paapaya nîrî aapia'nîkon itîrî'pîya'nîkon kaisarî —ta'pîiya.
39 Jesusya to' nepu'tîton panton ekaremekî'pî. Ta'pîiya see warantî: —A'kî, enkaru'nan pemonkonya tiaron pemonkon enkaru'nan yarî pepîn e'painon itu'nakan pe tîwe'sen ekaya. Maasa pra mîrîrî warantî to' wîtî ya, itu'nakan ya' to' e'soroka sa'nîrî —ta'pîiya.
40 Moropai ta'pîiya inî'rî: —A'kî, teesenupasen wanî pepîn ipîkku pe tenupanen yentai. Tîîse teesenupato' yaretî'kasa' tîuya ya tamî'nawîrî tenupanenya tenupato' epu'sai'ya ya iwarantî awanî. Maasa pra teesenupa'pî pîkîrî neken tenupasai'ya ye'nen. Tenupatîpon kaisarî awanî itentai pra.
41 Moropai ta'pîiya inî'rî: —Î' wani' awanî ye'nen kin ayonpa nîkupî'pî iteseru era'maya morî pe. Tîîse itentai ikupîtîpon pe si'ma. Ayeseru nura era'maya pepîn ayewan ya' mararî pra tîîse. Si'mîrikkî pe tîwe'sen ayonpa yenu yawon era'maya kure'nan yei warantî, ayenu ya' tîwe'sen tera'mai pra? —ta'pî Jesusya iteseru imakui'pî pî'.
42 —Tîîse o'non ye'ka pe ayonpa pî' taa yu'se awanî. “Uyakon maasa ayenu ya' tîwe'sen mo'kato'peuya” taa yu'se awanî? Tîîse mîrîrî kure'nan ayeseru imakui'pî ankupî'pî tera'mai pra aawarîrî. Amîrî seru'ye' pe aawarîrî morî pe tîwe'se awe'ku'sen. E'mai' pe ayeseru imakui'pî ankupî'pî era'makî. Ayeseru konekakî morî pe. Moropai mîrîrî tîpo morî pe tepu'se ayonpa nîkupî'pî imakui'pî pî' pîika'tîpa —ta'pî Jesusya.

Teperu Tîînen Yei Pî' Jesus Eseurîma (Mt 7.16-20; Mt 12.33-35)

43 Mîrîrî tîpo Jesusya ta'pî: —Morî yeiya, imakui'pî pe teperu tîrî pepîn e'painon. Moropai yei, apakkori'ta'pîya morî pe teperu tîrî pepîn.
44 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' yei tîîse iteperu pî' eesepu'tî. Anî'ya figo yeperu pikka pepîn mî'nî ye' poi. Moropai uva yeperu pikka pepîn mî'nî ye' poi.
45 Tîîse warayo' morî pe tîwe'sen, eseurîma morî pe maasa pra morî pe itewan wanî ye'nen. Mîrîrî warantî warayo' imakui'pî pe tîwe'sen eseurîma imakui'pî pe. Maasa pra tewan ya' tîwe'sen yawîrî eeseurîma —ta'pî Jesusya.

Asakî'nankon Wîttî Konekanen Pî' Jesus Eseurîma (Mt 7.24-27)

46 —Î' ton pe see “Uyepotorî” kai'ma uyesatîya'nîkon sîrîrî umaimu yawîrî iku'tî ta'pîuya yawîrî ikupîi'ma pra —ta'pîiya.
47 —Tarîpai anepu'tîkon ton ekaremekîuya sîrîrî. Manni' umaimu etanen moropai ikonekanen wanî morî pe, innape ikupîiya ye'nen.
48 Mîîkîrî wanî manni' warayo' tewî' ton konekanen warantî. Mîîkîrîya non yaka itu'na moropai tî' tîrîiya ite'se' ton, sa'me awe'to'pe tî' pona. Mîrîrî konekasai'ya tanne, tuna yannîpî moropai ipona eerepamî. Tîîse yenumîiya pepîn, sa'man pe awanî ye'nen.
49 Tîîse manni' umaimu etanen tîîse ikonekanen pepîn, mîîkîrî wanî, manni' warayo' tewî' ton konekatîpon sa'man pepîn non ya' warantî. Î' pensa tuna erepamî ya ipona, yenumîiya ka'ne' pe. Tamî'nawîrî eesenumî, sa'me pra awanî ye'nen —ta'pî Jesusya.

7

Surarayamî' Yepotorî Poitîrî Yepi'tî Jesusya (Mt 8.5-13)

1 Pemonkonyamî' yeurîma aretî'ka tîpo, Jesus wîtî'pî Cafarnaum cidaderî pona.
2 Miarî Cafarnaum po surarayamî' yepotorî wanî'pî Roma pon, Judeu pepîn. Mîîkîrî poitîrî kure'ne inapurî iwakîri ipoitîrî enasa' wanî'pî pri'ya pra. Mararî pra aasa'manta yonpasa' wanî'pî.
3 Jesus pî' to' eseurîma etasa' tîuya yai mîîkîrî surarayamî' esa'ya tiaronkon Judeuyamî' esa' pe tîwe'sanon yarima'pî Jesus pia to' wîtîto'pe. Jesus yanno me'po'pîiya itewî' ta aai'to'pe mîîkîrî sa'ne ipoitîrî yepi'tîi.
4 Inkamoro wîtî'pî epose. Moropai eposa' tîuya'nîkon ya yai, attîto'pe taa pî' to' ko'mamî'pî ipî' tîko'man pe mîîkîrî surarayamî' esa' yewî' ta. Ta'pî to'ya: —Mîserî pîika'tîya e'pai awanî, maasa pra morî pe tîwe'sen mîserî —ta'pî to'ya.
5 —Maasa pra anna yonpayamî' sa'namaiya mararî pra. Moropai mîserîya epere'nîto' yewî' ton koneka me'po'pî anna ton pe —ta'pî to'ya.
6 —Inna, moriya. Uttî yepi'tîi —ta'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen Jesus wîtî'pî to' pokonpe. Mîîkîrî erepamî ko'mannîpî tanne, aminke pra surarayamî' esa'ya tonpayamî' yarima'pî Jesus ponaya kai, to' wîtîto'pe. Ta'pî surarayamî' esa'ya to' pî': —Makatîi ipî': “ ‘Uurî sa'ne wanî î' pe pra rî arawîrî maasa pra uyentai amîrî wanî ye'nen, uyewî' ta eewomî eserîke pra nai’, taa pî' man” makatîi.
7 “Moropai ‘anî' pe pra uurî wanî uutîto'pe aapia. Tîîse taaya yu'se wai miarî si'ma, amaimu ke upoitîrî esepi'tîto'pe ka'kî’, taa pî' man”, makatîi.
8 “ ‘Epu'tî pî' wai kure'ne uurî wanî tîîse uyesanon moro to' wanî uyentainonkon inkamoro maimu yawîrî tîwe'sen uurî. Moropai mîrîrî warantî nîrî uurî pemonkonoyamî' moro to' man surarayamî' umaimu yawîrî tîwe'sanon. Tauya ya tiwinan pî': “atîkî”, tauya ya, moropai attî umaimu pe. Tiaron pî': “asi'kî”, tauya ya, moropai aaipî uupia. Moropai tauya ya upoitîrî pî': “seeni' ku'kî”, tauya ya, moropai ikupîiya umaimu pe. Mîrîrî warantî nîrî ikupîya epu'tî pî' wai tamî'nawîrî î' taaya ya, amaimu pe awanî. Itentai pu'kuru awanî ye'nen’, taa pî' man”, makatîi —ta'pîiya to' pî'. Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî Jesus pia. Tamî'nawîrî ekaremekî'pî to'ya.
9 Mîrîrî taasa' mîîkîrî warayo'ya eta tîuya pî' Jesus esenumenka'pî kure'ne. Mîîkîrî era'tî'pî arinîkon pemonkonyamî' winîkîi. Moropai ta'pîiya to' pî': —A'kî, tauya apî'nîkon. Amîrî'nîkon Israel ponkon, Paapa pemonkonoyamî'

kore'ta sîrîrî warantî innape uku'nen era'masau'ya pra wai. Tîîse mîserî esa'ya uku'sa' man innape, ka'ran pe tîwanî tîîse —ta'pîiya.

10 Mîrîrî tîpo mîîkîrî surarayamî' esa' narima'san enna'po'pî wîttî ta. Moropai inkamoroya mîîkîrî surarayamî' esa' poitîrî eporî'pî miarî pri'ya eesepi'tîsa' wanî'pî Jesus maimu pe.

Jesusya Wîri' Inyo Isa'manta'pî More Pîmî'sa'ka

11 Tîko'man pe pu'kuru pra tîîko'mamî tîpo, Jesus wîtî'pî Naim cidaderî pona. Inenupa'san moropai tu'kankon pemonkonyamî' wîtî'pî nîrî ipokonpe.

12 Mîrîrî cidade pona Jesus erepamî tanne, aminke pra tîîse, pemonkonyamî' epa'ka'pî, isa'manta'pî esa'rî'pî yaanenan. Mîîkîrî wanî'pî tiwinan ye' inyo isa'manta'pî wîri' more pe. Mîîkîrî pîkîrî arinîkon pemonkonyamî' mîrîrî cidade ponkon wîtî'pî uuruwai pona.

13 Mîîkîrî sa'ne wîri' karau era'ma'pî Uyepotorîkonya tî'noko'pî pe. Mîrîrî ye'nen wîri' pî' ta'pîiya: —Tîkarawai pra e'kî —ta'pîiya.

14 Mîîkîrî yaponse' pia eerepamî'pî. Moropai itaponse' yapî'pîiya. Mîîkîrî yaanenan emî'pamî'pî. Moropai ta'pî Jesusya maasaron warayo' pî': —E'mî'sa'kakî tauya apî' —ta'pîiya.

15 Mîrîrî taiya pe mîîkîrî isa'manta'pî e'mî'sa'ka'pî tîmaikko pona. Moropai eeseurîma pia'tî'pî. Moropai Jesusya isan pia irumaka'pî tepi'tîi.

16 Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon pî' tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esenumenka'pî mararî pra Jesus namai'ma. Moropai inkamoroya Paapa yapurî'pî. Ta'pî to'ya: —Mîserî see kure'nan Paapa maimu ekareme'nen uurî'nîkon kore'ta aai'sa' sîrîrî. Paapa ii'sa' man tîpemonkonoyamî' pîika'tîi —ta'pî to'ya.

17 Mîrîrî ku'sa' Jesusya yekare eta'pî mîrîrî Judéia patapon pemonkonyamî'ya. Moropai mîrîrî Judéia woi tîîko'mansenonkonya epu'tî'pî.

João Batista Nenupa'san
(Mt 11.2-19)

18 João Batista nenupa'sanya tamî'nawîrî î' ku'sa' Jesusya ekaremekî'pî. Moropai Joãoya asakî'nankon tînenupa'san yanno'pî.

19 Inkamoro yarima'pîiya Uyepotorîkon pia ekaranmapoi to' wîtîto'pe kai'ma, taato'pe to'ya: —"Amîrî manni' ⌞ka' poi⌟ tarîwaya aaipî ton anna nînîmîkî, tiaron ka'rî moro nai inîmîkî annaya manni'", makatîi ipî' —ta'pî Joãoya to' pî'.

20 Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî Jesus pia. Moropai ta'pî to'ya: —João Batistaya anna yarima pî' man ayekaranmapoi. Amîrî manni' tarîwaya eerepamî ton kaane ka'rî? Tiaron moro nai anna nînîmîkî? —ta'pî to'ya ipî'.

21 Mîrîrî taa to'ya tanne, tu'kankon ne'ne'kon pemonkonyamî' paran pokonkon yepi'tî'pî Jesusya. Moropai o'ma' yarakkîrî tîwe'sanonkon yapai o'ma'kon yenpa'ka'pîiya, moropai tu'kankon enkaru'nankon yenu yenponka'pîiya.

22 Moropai inkamoro maimu yuuku'pîiya. —Enna'potî moropai João pî' anera'ma'pîkon moropai aneta'pîkon mekareme'tîi. Makatîi ipî' see warantî: "Tarîpai enkaru'nankonya era'ma pî' man. Moropai asakoi pepîn asanî pî' man. Moropai erekî'pankon esepi'tîsa' man. Moropai pana'tî'pankonya eta pî' man. Moropai isa'manta'san e'mî'sa'kan pî' man. Moropai itekare Paapa winîpainon esekareme'sa' man î' ton pînon pî'", makatîi, ⌞penaron Isaías nurî'tîya taasa' yawîrî Paapa nîmenka'pî pî'⌟ —ta'pîiya.

23 —Taatausinpai pemonkonyamî' wanî, manni'kan innape uku'nenan
tîwî tîku'se pra. Moropai teesenumenkakon yawîrî pra unkupî pî' teese-
wankono'mai pra to' wanî —ta'pîiya.
24 João Batista nenupa'san enna'po'pî tanne, Jesus eseurîma pia'tî'pî pe-
monkonyamî' pî' João yekare pî': —Keren pona attîsa'kon yai João yarakkîrî
epose, î' era'ma'pîya'nîkon? Konoi' yepu ye' yari'mapîtî a'situnya ka'rî —
ta'pîiya.
25 —Î' era'mai attî'pîkon kin warayo' epontîsa' ka'rî morî pe tîpon ya' era'mai?
A'kî, tauya warayo' morî pe epontî'pî morî tîpon ya' mîîkîrî ko'mamî e'painon
morî pu'kuru wîttî ta ipîkku pe tîwe'sen yewî' ta —ta'pîiya.
26 —Ka'tî upî', î' era'ma'pîya'nîkon? Paapa maimu ekareme'nen profeta
ka'rî. Inna, tauya sîrîrî apî'nîkon. Tîîse profeta Paapa maimu ekareme'nen
yentainon era'ma'pîya'nîkon.
27 Maasa pra mîîkîrî João wanî Paapa nîmenka'pî iipî rawîrî aaipîton pe,
manni' Paapaya ta'pî yawîrî.
A'kî, mîserî umaimu ekareme'nen
yarimauya kupî sîrîrî
arawîrî attîto'pe,
aye'marî ton konekai e'mai' pe *Ml 3.1*
ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya.
28 Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Tauya amîrî'nîkon pî', mîîkîrî
Paapa maimu ekareme'nen João wanî tamî'nawîronkon warayo'kon yentai
tîwe'sen pe awanî. Tîîse anî'ya innape uurî kupî ya, mîîkîrî esa' pe Paapa wanî.
Mîrîrî ye'nen ipîkku pe mîîkîrî wanî João yentai —ta'pîiya.
29 Mîrîrî taiya eta'pî tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanonya moropai
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya. Inkamoro wanî'pî manni'kan yairî
Paapa maimu wanî epu'nenan pe. Inkamoro wanî'pî João Batista nen-
patakona'san pe.
30 Tîîse fariseuyamî' moropai Moisés yeseru rî'pî pî' yenupatonkon wanî'pî
Joãoya tenpatakonakon yu'se pra. Maasa pra itu'se Paapa e'to' kupî to'ya pra,
yewanmîrî'pî to'ya.
31 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Anî'kan warantî see sîrîrî pankon pe-
monkonyamî' kupîuya e'painon? Î' kai'ma to' wanî?
32 Inkamoro wanî moreyamî' tîsu'minansenon warantî. Inkamoro wanî
poro yi'pî po. Tiaronkon pî' to' entaimepîtî ko'mannîpî.
“Manannîto' waiyi ye'nunpa'pî annaya
tîîse amîrî'nîkon mananu pra awanî'pî”, taapîtî'pî to'ya.
“Moropai isa'manta'pî kararunpato' kupî'pî annaya
tîîse amîrî'nîkon karau pra awanî'pî”,
taapîtî'pî to'ya.
33 Inkamoro moreyamî' ye'kakon amîrî'nîkon, sîrîrî pankon wanî.
⌞Awakîrikon pe anî' ku'sa'ya'nîkon pepîn.⌟ Maasa pra João Batista ii'sa' yai
tekkari yonpa pra awanî'pî tiaronkon pemonkonyamî'ya yonpa warantî
pra. Moropai tîwuku vinho enîrîiya pra awanî'pî. Mîîkîrî pî' taaya'nîkon:
“O'ma'kon yarakkîrî tîwe'sen pe awanî mîrîrî”, taaya'nîkon.
34 Moropai uurî ka' poi iipî'pî entamo'ka ya, moropai uwuku enîrîuya ya
taaya'nîkon upî': “A'kî, mîîkîrî warayo' kure'ne ta're' yonpanen. Moropai
kure'ne tîwuku enî'nen, teetînsen” taaya'nîkon. “Moropai tîniru yapisî pî'

teesenyaka'masanon yonpa mîîkîrî. Moropai pemonkonyamî' imakui'san pokonpe tîwe'sen mîîkîrî", taaya'nîkon upî'.
35 Tîîse tauya anî'ya Paapa winîpainon epu'nen yapisî ya mîîkîrîya yairî tîwanî epu'tî mîrîrî —ta'pî Jesusya.

Jesus Wanî Simãо Fariseu Yewî' Ta.

36 Tiwin fariseuya Jesus eta'pî entamo'kai attîto'pe tewî' ta. Mîrîrî ye'nen Jesus wîtî'pî itewî' ta. Moropai teerepansa' pe eereuta'pî to' yaponse' pona takira' tekkari yonpai mesa pia.
37 Mîrîrî yai miarî cidade po wîri' wanî'pî imakui'pî kupîtîpon. Mîîkîrîya Jesus entamo'ka yekare eta'pî mîîkîrî fariseu yewî' ta. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya tîkarapa a'pusin kara' yense' yarî'pî moropai attî'pî Jesus pia.
38 Mîîkîrî wanî'pî Jesus pai winî si'ma aminke pra tîkarau pî'. Moropai ikaruwato' ya' Jesus puu yamannîpî'pî itenu paruya. Moropai mîrîrî tîpo tîpu'pai si'po ke Jesus puu yamannî'sa' tîuya ya'mananîpî'pîiya. Moropai mîîkîrîya Jesus puu yu'napîtî'pîiya. Moropai mîrîrî tîkarapa a'pusin tînarî'pî kanpîtî'pîiya Jesus puu pona.
39 Mîrîrî era'ma tîuya pe fariseu esenumenka'pî tîîwarîrî ta'pîiya: —Mîserî warayo' wanî ya innape profeta pe, anî' pe mîserî wîri' epu'tîiya e'painon. Imakui'pî kupîtîpon pe wanî epu'tîiya ya, ⌞yai pra awe'rennuku tîrîiya pepîn e'painon tîîpia⌟ —ta'pîiya.
40 Mîîkîrî fariseu pî' Jesusya ta'pî: —Simão, apî' unekaremekî ton moro man —ta'pîiya.
—Ka'kî moriya, uyenupanen —ta'pî Simãoya Jesus pî'.
41 Moropai Jesusya ta'pî: —Asakî'nankon warayo'kon wanî epe'mîra tiwinan warayo' pî'. Mîîkîrî tîniru esa'sa'ya itîînen pî' epe'mîra to' wanî'pî. Tiwinan ne'ma ton wanî'pî 500 prata ena'pî kaisarî. Moropai tiaron ne'ma ton wanî'pî 50 prata ena'pî kaisarî.
42 Tîîse tiwinanya ye'ma pra awanî'pî sa'nîrî si'ma ye'ma'pî to'ya e'painon teuren mîrîrî tînesatîpîkon. Mîrîrî kupî'pî mîîkîrî epe'mîra to' e'to'ya iipia tîwî, ye'ma to'ya namai, ta'pîiya. O'non ye'kaya tîwakîri pe ikupî'pî kure'ne? —ta'pî Jesusya ipî'.
43 Simãoya yuuku'pî: —Uurî pia manni' kure'ne panpî' epe'mîra tîwe'senya tîwakîri pe ikupî'pî, ye'makî taiya pra awanî ye'nen —ta'pî Simãoya.
—Innape man, yairî taa pî' nai —ta'pî Jesusya.
44 Mîrîrî taa tîpo Jesus era'tî'pî wîri' ekaya. Moropai ta'pîiya Simão pî': —Mîserî wîri' era'ma pî' nan? Ayewî' ta ewonsa' tanne, amîrîya tuna tîrî pra man u'pu ronato' ton. Tîîse mîserîya u'pu rona sîrîrî tîkarawato' ke, tenu paru ke. Moropai tîpu'pai si'po ke u'pu ya'mananî pî' man.
45 Moropai amîrîya uyu'na pra man ayewî' ta ewonsa' tanne. Tîîse mîserî wîri'ya yu'napîtî ko'mannîpî u'pu pî', ayewî' ta ewomî'pî pata pai.
46 Moropai amîrîya upu'pai pona akarapa yonpa tîrî pra man. Tîîse mîserî wîri'ya tîkarapa a'pusin kamo pî' man u'pu pona —ta'pîiya.
47 —Tauya apî', mîîkîrîya kure'ne uyapurî esera'ma mîrîrî. Maasa pra kure'nan imakui'pî inkupî'pî kupîuya uuwanmîra. Tîîse manni' mararî uyapurînen mîîkîrî nîkupî'pî kupîuya uuwanmîra mararî, mararî uyapurîiya ye'nen —ta'pî Jesusya.
48 Mîrîrî yai Jesusya wîri' pî' ta'pî: —Imakui'pî ankupî'pî kupî pî' wai uuwanmîra —ta'pîiya.

49 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe mesa po ereuta'san esekaranmapopîtî pia'tî'pî
tîîwarîrî'nîkon. Ta'pî to'ya: —Anî' see mîserî mîîto'pe imakui'pî ku'nen
tîîwanmîra kai'ma?
50 Tîîse Jesusya ta'pî wîri' pî': —Innape pu'kuru ukupîya ye'nen, imakui'pî
ankupî'pî kupî pî' wai uuwanmîra. Mîrîrî ye'nen atîkî tîîwanmîra —ta'pî
Jesusya wîri' pî'.

8

Wîri'sanyamî' Wîtî Jesus Pîkîrî

1 Mîrîrî tîpo Jesus wîtîpîtî'pî patakon kaisarî morî yekare ekaremekî pin-
unpa'pîiya pemonkonyamî' pî'. Ta'pîiya: —Tîpemonkono pe ayapisîkon Paa-
paya sîrîrî, ayesa'kon pe tîwe'to'pe kai'ma to' pî' ekareme'pîtî'pîiya. Asakî'ne
pu' pona tîîmo'tai'nîkon (12) Jesus nenupa'san wîtî'pî ipokonpe.
2 Moropai arinîkon wîri'sanyamî' Jesus nepi'tî'san wîtî'pî nîrî. Inkamoro
wîri'sanyamî' kore'ta awanî'pî Maria Madalena. Mîîkîrî ya' asakî'ne mia' pona
(7) kaisaronkon o'ma'kon ewonsa' wanî'pî. Tîîse Jesusya tîmeruntîri ke mîîkîrî
yapai o'ma'kon yenpa'kasa' wanî'pî.
3 Moropai Joana Herodes poitîrî Cuza no'pî nîrî wanî'pî to' kore'ta.
Susana nîrî awanî'pî to' kore'ta moropai tiaronkon wîri'sanyamî' wanî'pî.
Inkamoroya temannekon yonpa ke Jesus moropai inenupa'san pîika'tîpîtî'pî
moropai to' ya're' ton tîrî'pî to'ya.

Warayo' Tînmîri Pînnen
(Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

4 Moro to' tîîse arinîkon pemonkonyamî' emurukuntîsa' ko'mamî'pî Jesus
eseurîma etakonpa kai'ma. Inkamoro ii'pîtî ko'mannîpî'pî tu'ke patakon
yapai. Mîrîrî tanne inkamoro yenupa'pî Jesusya morî panton ke.
5 Ta'pîiya to' pî': —Warayo' wîtî'pî tînmîri pînse. Mîîkîrîya tînmîri pîmî tanne
inpîmî yonpa ena'pî e'ma ena pona. Mîrîrî yaki'tapa'pî pemonkonyamî'ya
maasa aaro'ta pra tîîse. Moropai mîrîrî era'ma'pî toronyamî'ya moropai
yenno'mapîtî'pî to'ya.
6 Moropai tiaron inpîmî yonpa ena'pî mararon non tî' parappa po tîwe'sen
pona. Mîrîrî aro'ta'pî tîîse aakaratato' pata'se' ton pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
awa'pi'ta'pî.
7 Moropai tiaron ena'pî mî'nî ye' kore'ta. Mî'nî ye' pokonpe aarenta'pî.
Moropai mîrîrî taruma'tî'pî mî'nî ye'ya. Mîrîrî ye'nen eepeta pra awanî'pî.
8 Tîîse tiaron ena'pî morî non pona. Mîrîrî aro'ta'pî aarenta'pî, moropai
eepeta'pî. Mararî pra eepeta'pî e'mai' pe awanî'pî yentai pu'kuru —ta'pî
Jesusya.
—Anepu'pai anî' wanî ya, etakî —ta'pîiya.

Î' Taato'pe Panton Wanî Ekaremekî Jesusya
(Mt 13.10-23; Mc 4.10-20)

9 Inenupa'sanya ekaranmapo'pî: —Î' taa yu'se awanî sîrîrî morî panton ke
anna pî'? —ta'pî to'ya.
10 Jesusya yuuku'pî: —Paapa yeseru anepu'tîkon pepîn ekaremekîuya sîrîrî.
Î' kai'ma awanî pe nai tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî yai ekaremekîuya
sîrîrî epu'tîkonpa. Tîîse Paapa yu'sankon pepîn pî' ekaremekîuya pepîn
aronne. Tîîse panton pe neken ekaremekîuya moropai epu'tî to'ya pepîn
⌞itu'se pra tîwanîkon ye'nen⌟.

Eta to'ya tîpanakon ke tîîse î' tîneta'pîkon epu'tî to'ya pepîn.
Moropai era'ma to'ya tenukon ke tîîse î' pe tînera'ma'pîkon wanî epu'tî to'ya
pepîn. *Is 6.9*
kai'ma penaron Isaías nurî'tîya ekaremekî'pî.
11 Ayeurîmauya'nîkon sîrîrî morî panton pî'. Manni' inpîmî wanî Paapa
maimu warantî.
12 Moropai inpîmî e'ma ena pona ena'san warantî pemonkonyamî' wanî.
Paapa maimu eta to'ya tîîse ka'ne' pe Makui erepamî. Itekare to' neta'pî
mo'kaiya to' yewan yapai, innape ikupî to'ya namai, moropai to' e'pîika'tî
namai.
13 Moropai inpîmî tî' parappa pon non pona ena'san warantî tiaronkon
pemonkonyamî' wanî. Paapa maimu eta to'ya moropai yapisî to'ya kure'ne
taatausinpai. Mîî pîkîrî innape ikupî to'ya. Tîîse to' yewan ya' to' esenu-
menkato' ton pra awanî. Mîrîrî ye'nen innape iku'to' tîuya'nîkon wenai to'
e'taruma'tîto' erepamî yai, tîneta'pîkon rumaka to'ya tiwinarî.
14 Moropai inpîmî mî'nî ye' kore'ta ena'san warantî tiaronkon wanî.
Itekare eta to'ya tîîse to' yewan wanî kure'ne sîrîrî pata po tînkonekakon pî'.
Moropai ipîkku pe pu'kuru temannekon ton yu'se to' wanî. Moropai sîrîrî
non po taatausinpato'kon yu'se to' wanî. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' to'
ko'mamî pepîn. Inî' panpî' Paapa yeseru yu'se pra to' wanî.
15 Tîîse inpîmî morî non pona ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare
eta to'ya moropai innape ikupî to'ya tewankon ke. Inkamoro ko'mamî
Paapa maimu yawîrî ikoneka. Mîrîrî ye'nen to' e'taruma'tîto' erepamî yai
tîneta'pîkon rumaka to'ya pepîn. To' ko'mamî Paapa maimu yawîrî. Mîrîrî
ye'nen to' yeseru wanî morî pe pu'kuru —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

U'kuma'tukon Pî' Jesus Eseurîma (Mc 4.21-25)

16 Inî'rî Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî. —Anî'ya tî'kuma'tu yawit-
tanîpî tîpo yenomî pepîn wari'sa' yo'koi —ta'pîiya. —Moropai itîrî pepîn nîrî
we'nannîto' yaponse' yo'koi. Tîîse enepî itaponse' pona itîîto'pe aronne
panpî' awe'to'pe tewonsenon weiyu'mato'peiya.
17 Mîrîrî warantî tamî'nawîrî î' esenomî'pî e'naponka kupî sîrîrî tiwin wei.
î' kai'ma epu'sa' pepîn esepu'tî kupî sîrîrî. Esenomî'pî esenpo kupî sîrîrî
tamî'nawîronkonya epu'to'pe.
18 Mîrîrî ye'nen, aka. Tîwarî e'tî Paapa maimu etaya'nîkon pî'. Maasa pra
imaimu anepu'painon wanî ya, Paapaya itîrî inî' panpî' epu'to'peiya. Tîîse
anepu'painon pepîn wanî ya, epu'tîiya pepîn. Mararî ineta'pî ena kupî sîrîrî
iiwanmîra, î' ton pra eena —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Jesus Yan Moropai Ita'mi'san (Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)

19 Jesus yan moropai ita'mi'san erepamî'pî Jesus era'mapî'se teuren. Tîîse
iipia to' e'rennuku eserîke pra awanî'pî maasa pra arinîke pemonkonyamî'
wanî ye'nen.
20 Mîrîrî tiwinanya ta'pî Jesus pî': —A'kî, asan moropai aya'mi'san man poro
po ayuwa pî', ayarakkîrî teeseurîmakonpa —ta'pîiya Jesus pî'.
21 Tîîse Jesusya ta'pî tamî'nawîronkonya eta tanne: —Maama' tauya mo-
ropai mooyi tauya manni'kan innape Paapa maimu ku'nenan pî' moropai
ikonekanenan pî' —ta'pî Jesusya.

Jesus Maimu Pe A'situn Moropai Tuna Atî'napamî (Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)

22 Tiaron wei yai Jesus asara'tî'pî tînenupa'san pokonpe kanau ya'. Moropai ta'pîiya to' pî': —Miarî'nîkon ruku'nî iku'pî ratai pona. Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî.
23 Mîrîrî iku'pî nuurukkutî tîuya'nîkon ye'ka pe, Jesus we'na'pî kanau ya'. Mîrîrî pe rî meruntî ke a'situn ata'se'ma pia'tî'pî iku'pî ka. Moropai kanau ya' to' e'to' yannîpî pia'tî'pî tuna ke. Nari' pe eena'pî tamî'nawîronkon mîrîrî kanau yawonkon pia.
24 Mîrîrî ye'nen Jesus nenupa'sanya Jesus yenpaka'pî iwetun tanne. Ta'pî to'ya teesi'nî'se: —Anna yenupanen, sa'mantan pe man, tîînase.
Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Jesus e'mî'sa'ka'pî. Moropai ta'pîiya a'situn pî' moropai tuna pî': —Atî'napankî. Aatî'napamî'pî tamî'nawîrî.
25 Mîrîrî yai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Innape ukupîya'nîkon pra awanîkon sîrîrî. O'non pata innape uku'to'ya'nîkon nai? ⌞Anî' pe wanî epu'tîya'nîkon pra naatî?⌟ —ta'pîiya.
Tîîse inkamoro esenumenkasa' wanî'pî, teesewankono'mai mararî pra teesi'nî'se. Moropai ta'pî to'ya tîîwarîrî'nîkon: —Î' ye'ka see warayo' mîserî, imaimu yawîrî a'situn moropai tuna e'to'. “Atî'napankî” taiya ya, aatî'napamî —ta'pî to'ya.

O'ma'kon Yenpa'ka Jesusya Warayo' Yapai (Mt 8.28-34; Mc 5.1-20)

26 To' erepamî'pî Galiléia iku'pî ratai po tîwe'sen Gerasa pata pona.
27 Teerepansa'kon pe Jesus eseu'ka tanne kanau yapai, warayo' iipî'pî cidade poi iponaya epose. O'ma'kon ewonsa' wanî'pî mîîkîrî warayo' ya'. Pena pata pai aako'mansa' wanî'pî ipon ton pra. Wîttî ta awanî pra, aako'mansa' wanî'pî. Tîîse aako'manto' e'pîtî'pî uuruwai kore'ta e'tî'ka'san kore'ta.
28 Jesus era'ma tîuya pe mîîkîrî warayo' entaime'pî. Moropai awe'sekunka'pî Jesus rawîrî. Moropai ta'pîiya meruntî ke: —Jesus Paapa ka' po tîîko'mansen munmu amîrî. Î' ku'se aai'sa' uurî yarakkîrî? Esatîuya sîrîrî apî', uurî kî'taruma'tîi.
29 Mîrîrî ta'pîiya maasa pra Jesusya o'ma' yenpa'kasa' ye'nen yapai. Tu'ke ite'ka yapi'pîtî'pî o'ma'ya. Mîrîrî ye'nen yewa'tîpîtî'pî to'ya i'pu pî' moropai itenya pî' sa'man ferro ke. Tîîse mîrîrî ya'tîpîtî'pîiya to' yentai awanî ye'nen. Moropai o'ma'ya yaapîtî'pî keren pona.
30 Jesusya mîîkîrî ekaranmapo'pî: —Anî' ayese'? —ta'pîiya.
Yuuku'pîiya: —Uyese' tu'kan —ta'pîiya. Maasa pra tu'ke o'ma'kon ewomî'pî wanî'pî mîîkîrî warayo' ya'.
31 Moropai o'ma'konya ta'pî Jesus pî' mararî pra teka'nunkai apo' ya' tenumîiya'nîkon namai.
32 Tu'kankon porcoyamî' wanî'pî tekkarikon yena'nenan ikîrî po aminke pra. Mîrîrî ye'nen o'ma'konya esatî'pî Jesus pî' porcoyamî' ya' teewomîkonpa kai'ma. Moropai inna ta'pî Jesusya.
33 Mîrîrî ye'nen o'ma'kon epa'ka'pî mîîkîrî warayo' yapai. Moropai to' ewomî'pî porcoyamî' ya'. Mîrîrî pe rî porcoyamî' eka'tumî'pî irama yai. To' e'soroka'pî tuna ka. Moropai to' naarî'pî.
34 Warayo'kon porcoyamî' pî' teesenyaka'masanonya mîrîrî e'kupî era'masa' yai to' e'tîrîka'pî moropai mîrîrî yekare ekaremekî'pî to'ya cidade po, moropai iwoi tîîko'mansenon pî'.

35 Mîrîrî ye'nen tu'kankon pemonkonyamî' wîtî'pî mîrîrî era'mai. Miarî ya
teerepamîkon pe Jesus pia, warayo' era'ma'pî to'ya. Yapai o'ma'kon epa'ka'pî.
To' esi'nîpî'pî ipî'. Maasa pra Jesus pia eereutasa' wanî'pî. Tîpon ke awanî'pî
moropai morî pe, ayawî' pe pra.
36 Tamî'nawîronkon mîîkîrî era'ma'tîponkonya mîrîrî ekaremekî'pî tiaronkon
pemonkonyamî' pî' î' kai'ma warayo' esepi'tîsa'.
37 Mîrîrî wenai Gerasa pata ponkon ena'pî kure'ne eranne' pe. Mîrîrî
ye'nen Jesus epa'kato'pe esatî'pî to'ya tîpatakon yapai. Moropai Jesus
asara'tî'pî kanau ya' moropai attî'pî.
38 Mîîkîrî warayo' o'ma'kon yenpî' esepi'tîsa'ya Jesus yeka'nunka'pî ipîkîrî
tuutîpa kai'ma. —Uutî apîkîrî, Uyepotorî —ta'pîiya. Tîîse Jesusya yarima'pî.
Ta'pîiya:
39 —Enna'pokî ayewî' ta. Moropai î' ku'sa' Paapaya mekaremekîi. Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî warayo' enna'po'pî tamî'nawîrî cidade poro î' ku'sa' Jesusya
tîmîrî tonpe ekaremekî'pîiya pemonkonyamî' pî'.

Jairo Yensi Yepi'tî Jesusya
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

40 Inî'rî iku'pî ratai pona Jesus enna'posa' pe arinîkon pemonkonyamî'ya
Jesus yapisî'pî kure'ne taatausinpai. Maasa pra tamî'nawîronkon wanî'pî
inîmîkî pî' miarî si'ma.
41 Mîrîrî yai warayo' erepamî'pî itese' Jairo. Mîîkîrî wanî'pî Judeuyamî'
epere'to' yewî' esa' pe tîwe'sen pe miarî. Mîîkîrî e'sekunka'pî Jesus pia
moropai Jesus wîtîto'pe esatî'pîiya tewî' ta.
42 Maasa pra tiwinan ye' itensi asakî'nan pu' pona tîîmo'tai (12) kaisaron
ikono po sa'manta ko'mannîpî ye'nen yepi'tîi attîto'pe.
Jesus wîtî ko'mannîpî tanne e'ma taawîrî arinîkon iipî'pî iwenairî.
Inkamoroya yatunnuku'pî arinîke tîwanîkon ye'nen, Jesus era'tî eserîke
pra.
43 Mîrîrî yai wîri' iipî'pî Jesus pia mîn kannen. Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai
kono' kaisarî mîn kamo pî' aako'mansa' wanî'pî. Tamî'nawîrî temanne
tî'kasai'ya wanî'pî yepi'tî tonkon ye'ma pî' tîîse eesepi'tî pra awanî'pî.
44 Mîîkîrî iipî'pî Jesus poi winî pî'. Moropai mîîkîrîya ipon ye'pi pî' yapî'pî.
Moropai mîrîrî pe rî mîn teeti'kansen asa'tî'pî.
45 Jesusya to' ekaranmapo'pî: —Anî'ya uyapî mîrîrî? —ta'pîiya.
Tîîse, —Anî'ya ayapî pra man —ta'pî to'ya. Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî: —
Uyenupanen, arinîkon pemonkonyamî' man awoi. Tamî'nawîronkonya ay-
atunnuku pî' man —ta'pîiya.
46 Tîîse Jesusya ta'pî: —Tîîse tiwinanya uyapî epu'tî pî' wai. Maasa pra
meruntî epa'ka epu'tî pî' wai —ta'pîiya.
47 Mîrîrî eta tîuya pe teesenomî eserîke pra awanî epu'tî'pî mîîkîrî wîri'ya.
Mîrîrî ye'nen tîwe'kîkî'ma ye'ka pe aaipî'pî. Moropai awe'sekunka'pî Jesus pia.
Tamî'nawîronkonya era'ma tanne moropai eesekaremekî'pî. Î' ton pe yapîsa'
tîuya ekaremekî'pîiya. Moropai ka'ne' pe teesepi'tî epu'tî'pîiya.
48 Mîîkîrî pî' Jesusya ta'pî: —Ma'non, innape ukupîya ye'nen eesepi'tîsa'
sîrîrî. Tarîpai tîîwanmîra atîkî —ta'pîiya.
49 Miarî maasa Jesus eseurîma tanne Jairo poitîrî erepamî'pî Jairo yewî'
tapai. Moropai mîîkîrîya ta'pî Jairo pî': —Ayensi sa'mantan pî' man. Mîrîrî
ye'nen uyenupanenkon wîtî yu'se awanî pepîn.

50 Mîrîrî eta'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya Jairo pî': —Teesi'nî'se pra e'kî. Innape neken uku'kî. Moropai ayensi ennapamî —ta'pîiya.
51 Jairo yewî' ta teerepansa' pe, tarakkîrî Pedro, João moropai Tiago ewomî tîrî'pîiya, moropai Jairo moropai wîri' yan, inkamoro neken. Tiaronkon ewomî tîrîiya pra awanî'pî.
52 Mîrîrî tanne tamî'nawîronkon wanî'pî moro tîkaraukon pî' tîwentaimepîtîkon pî', mîîkîrî wîri' sa'mantasa' pî'. Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Tîkauware pra e'tî. Wîri' sa'mantasa' pra man. Iwe'nasa' man —ta'pîiya.
53 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon ye'nen tamî'nawîronkon siira'pî ipî'. Maasa pra aasa'mantasa' epu'tî tîuya'nîkon ye'nen. Ta'pî to'ya: —Î' tonpe aasa'mantasa' era'ma ye'ka pe mîrîrî taiya —ta'pî to'ya.
54 Tîîse Jesus wîtî'pî iipia. Moropai yapisî'pîiya itenya pî'. Moropai ta'pîiya meruntî ke: —Ma'non, e'mî'sa'kakî, kai'ma.
55 Ka'ne' pe mîîkîrî ennapamî'pî. Enen eena'pî. Moropai awe'mî'sa'ka'pî. Moropai tekkari ton tîîto'pe to'ya ta'pî Jesusya.
56 Mîîkîrî yuntonon esenumenkasa' wanî'pî kure'ne. Tîîse Jesusya ta'pî ekaremekî to'ya namai tiaron pî' mîrîrî tînkupî'pî pî'.

9

Tînenupa'san Yaipontî Jesusya
(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

1 Mîrîrî tîpo Jesusya tînenupa'san yanno'pî tîîpia. Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon yanno'pîiya. Moropai inkamoro pia tîmeruntîri tîrî'pîiya tîmaimu pe tamî'nawîrî o'ma'kon pemonkonyamî' ya' tîwe'sanon yenpa'kato'pe to'ya ikupî'pîiya. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'pe to'ya.
2 Moropai to' yaipontî'pîiya. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî ekareme'to'pe to'ya pemonkonyamî' pî'. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'pe to'ya nîrî.
3 Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Attîkon pe î' rî kîsatî. Ame'sipukon ton kîsatî. Aya're'kon ton kîsatî, asakunikon ton kîsatî. Moropai atînirurîkon ton kîsatî. Moropai tu'ke aponkon ton kîsatî tîîse tiwin aponkon maatîi.
4 Moropai miarî pemonkonyamî' kore'ta eerepansa'kon ya, morî pe ayapisîkon wîttî esa'ya ya, moro mako'mantîi mîrîrî wîttî ta, miarî pai awenna'pokon pîkîrî.
5 Tîîse morî pe ayapisîkon pemonkonyamî'ya pra awanî ya, miarî tîpatakon ya', ka'ne' pe mepa'katîi miarî pai. Moropai eepa'kakon pe a'pukon pî' atapisî'pî non mîsorokatîi. Mîrîrî kupîya'nîkon ya Paapa maimu yu'se pra to' wanî ye'nen Paapaya to' taruma'tî pe man ekaremekîya'nîkon mîrîrî —ta'pîiya.
6 Mîrîrî tîpo inenupa'san ese'ma'tî'pî. Moropai tamî'nawîrî cidadekon poro to' wîtî'pî Paapa maimu ekaremekî pinunpa'pî to'ya. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tî pinunpa'pî to'ya tamî'nawîrî patakon poro.

Anî' Pe Jesus Wanî Anepu'pai Herodes Wanî'pî
(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

7 Mîrîrî yai Galiléia pata esa' pe Herodes wanî'pî. Mîîkîrîya tamî'nawîrî î' ku'sa' Jesusya eta'pî miarî. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma teesenumenka epu'tîiya pra awanî'pî. Maasa pra tiaronkonya taapîtî'pî ipî': —João Batista nurî'tî e'mî'sa'kasa' —taapîtî'pî to'ya.

8 Moropai tiaronkonya taapîtî'pî: —Elias nurî'tî esenposa' mîrîrî —taapîtî'pî to'ya. —Manni' mîîkîrî penaron Paapa maimu ekareme'nen profeta nurî'tî e'mî'sa'kasa' mîrîrî —ta'pî to'ya.

9 Mîrîrî pî' ta'pî mîîkîrî pata esa' Herodesya: —Tîîse uurî mîîkîrî João pîmîrîkkîtî me'po'tîpon —ta'pîiya. —Tîîse anî' pe mîîkîrî warayo' wanî sîrîrî. Ipî' to' eseurîma eta pî' wai —ta'pîiya. Moropai Jesus anera'mapai pata esa' Herodes wanî'pî kure'ne.

Arinîkon Pemonkonyamî' Ya're'tî Jesusya (Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Jo 6.1-14)

10 Mîrîrî tîpo Jesus nenupa'san enna'po'pî iipia. Moropai tamî'nawîrî î' ku'sa' tîuya'nîkon ekaremekî'pî to'ya ipî'. Mîrîrî tîpo tînenupa'san pokonpe Jesus wîtî'pî Betsaida itese' pata pemonkonyamî' ko'manto' pona. Arinîkon pemonkonyamî' piapai to' wîtî'pî tîmîrî'nîkon pe.

11 Tîîse arinîkon pemonkonyamî'ya o'non pata Jesus wîtî'pî epu'tî'pî. Moropai to' wîtî'pî ite'ma'pî pî'. Moropai miarî Jesusya to' yapisî'pî morî pe pu'kuru. Mîîkîrîya to' yeurîma'pî. Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî pî' to' yeurîma'pîiya. Moropai pemonkonyamî' pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîiya.

12 Mîrîrî tanne pata ko'mamî'pî. Ko'mamîiya eena'pî. Mîrîrî ye'nen asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon inenupa'san wîtî'pî iipia. Moropai ta'pî to'ya ipî': —Insamoro arinîkon pemonkonyamî' yarimakî to' wîtîto'pe wîttîkon ta pemonkonyamî' kore'ta, aminke pu'kuru pra man tarîpai —ta'pî to'ya. —Miarî tîwanîkon ya, ta're'kon ton eporî to'ya e'painon. Moropai tîpata'se'kon ton eporî to'ya nîrî. Maasa pra sîrîrî pata ya' keren po e'nî man. Tarî î' ton pra man —ta'pî inenupa'sanya Jesus pî'.

13 Jesusya inkamoro maimu yuuku'pî: —Amîrî'nîkonya to' yekkari ton tîrî e'pai man —ta'pîiya to' pî'.

Tîîse yuuku'pî to'ya: —Tîîse mia'taikin neken anna pia pão man. Moropai asakî'ne neken moro'yamî' man. Tamî'nawîronkon pia itîrîiya pepîn —ta'pî to'ya. —Inî' panpî' to' yekkari ton yennai anna wîtî yu'se awanî mîrîrî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.

14 Inkamoro pemonkonyamî' wanî'pî arinîke, 5.000 yairî warayo'kon.

Moropai Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî to' ereutato'pe taato'pe to'ya iponarî'ne 50 kaisarî'ne ta'pîiya.

15 Jesus maimu yawîrî ikupî'pî inenupa'sanya. Moropai tamî'nawîronkon yaipontî'pî to'ya to' ereutato'pe.

16 Mîrîrî tîpo Jesusya mia'taikinan pão trigo puusa' yapisî'pî, moropai asakî'nankon moro'yamî'. Moropai ka' ekaya tenu yanumî'pîiya. Moropai mîîkîrî epîrema'pî. Mîrîrî yekkari wanî pona Paapa esatî'pîiya. —Morî pe man —ta'pîiya. Moropai mîrîrî tîpo pão pirikkapîtî'pîiya tînenupa'san pia, mîrîrî tîîto'pe to'ya inkamoro pemonkonyamî' kaisarî.

17 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon asa're'tî'pî, kure'ne itu'se tîwanîkon pîkîrî. Tîîse to' ya're' yonparî'pî e'kupî'pî. Mîrîrî yannuku'pî Jesus nenupa'sanya asakî'ne pu' pona tîîmo'tai (12) waikara'pî kaisarî.

—Cristo Amîrî —Taa Pedroya (Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)

18 Tiaron pensa Jesus epîrema tanne tiwinsarî, inenupa'san erepamî'pî
iipia. Mîîkîrîya to' ekaranmapopîtî'pî: —Anî' pe rî see ukupî pî' pe-
monkonyamî' nai? —ta'pîiya to' pî'.
19 Mîîkîrî maimu yuuku'pî to'ya: —Tiaronkonya taa "João Batista
nurî'tî e'mî'sa'kasa' mîîkîrî" taa to'ya. Tiaronkonya taa: "Penaron itekare
ekareme'pîtîtîpon Elias e'mî'sa'kasa' mîîkîrî", taa to'ya. Moropai tiaronkonya
taa, "Penaron Paapa maimu ekaremekîtîpon profeta yekatono'pî e'mî'sa'kasa'
mîîkîrî", taa to'ya apî' —ta'pî to'ya.
20 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Amîrî'nîkon kanan? Anî' taa pî' naatî upî'?
Mîîkîrî maimu yuuku'pî Pedroya: —Amîrî Paapa nîmenka'pî pîika'tîton,
Cristo amîrî —ta'pî Pedroya Jesus pî'.
21 —Inna, seru' pepîn, tîîse maasa Paapa narima'pî pe uurî wanî
kîsekareme'tî anî' pî' —ta'pîiya.

Tîîsa'manta Pî' Jesus Eseurîma (Mt 16.20-28; Mc 8.30-9.1)

22 Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Ka' poi iipî'pî uurî
e'taruma'tî e'pai awanî kure'ne. Teepîremasanon esanonya uyewanmarî e'pai
awanî moropai Moisés yeserurî'pî pî' yenupatonkonya uyewanmarî e'pai
awanî kupî sîrîrî. Inkamoro ena e'pai awanî uyu'se pra, uusa'manta e'pai
awanî mîrîrî wenai. Tîîse e'mî'sa'ka e'pai awanî iteseurîno weiyu yai —ta'pîiya.
23 Moropai Jesusya ta'pî tamî'nawîronkon pî': —Uwanîyakon pe e'pai anî'
wanî ya, wei kaisarî itu'se tîwe'to' rumakaiya e'pai awanî, tîîwarîrî teesenu-
menkai. Moropai uwanîyakon pe tîwanî wenai e'taruma'tînto' namapai pra
e'pai awanî, isa'mantato' namapai pra e'pai awanî tîîse uwenairî aaipî e'pai
awanî.
24 Tîîse anî'ya tîîko'manto' pînînma ya kure'ne, tîwe'taruma'tî namaiya. Mîrîrî
ye'nen Paapa pia ipatîkarî tîîko'manto' ton eporîiya pepîn. Tîîse aminke
aako'mamî Paapa pî'. Tîîse uwanîyakon pe tîwanî wenai tîîko'manto' pînînma
pra awanî ya, tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpîiya ya, ipatîkarî enen tîîko'manto' ton
eporîiya Paapa pia —ta'pîiya.
25 —A'kî, tamî'nawîron sîrîrî non pon yemanne esa' pe anî' ena ya, tîîse
ipatîkarî enen tîîko'manto' ton eporîiya pra awanî ya, eporîiya kupî pepîn rî
mîrîrî. Tîîsa'manta yai tekaton yepe' ton eporîiya pepîn. Awe'pîi'ka'tî pepîn.
26 Jesusya ta'pî: —Anî' eppepî ya upî', moropai umaimu esenupanto' pî',
uurî ka' poi iipî'pî eppepî ipî'. Î' pensa inî'rî uuipî weiyu yai uya'karu ke
ipîkku pe, Paapa ya'karu ke yarakkîrî uuipî yai, moropai morîkon inserîyamî'
pokonpe uuipî yai eppepî ipî' —ta'pîiya.
27 —Inna pî' rî tauya apî'nîkon. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî pe man. Î'
kupîiya era'ma amîrî'nîkon yonpayamî'ya tîîsa'mantakon rawîrî —ta'pî Jesusya.

Moisés Moropai Elias Esenpo Jesus Pia (Mt 17.1-13; Mc 9.2-8)

28 Tiwin semana teeseurîmasa' tîpo, Jesus wîtî'pî kawînan wî' pona.
Tînenupa'san Pedro moropai Tiago moropai João pokonpe attî'pî epîremai.
29 Miarî eepîrema tanne Jesus yenpata etinyaka'ma'pî. Moropai ipon
etinyaka'ma'pî aimutun pe pu'kuru. Moropai inke' pe eena'pî.
30-31 Mîrîrî pe rî asakî'nankon warayo'kon esenpo'pî iipia. Inke' pe
inkamoro wanî'pî, ka' ponkon warantî. Inkamoro yarakkîrî eeseurîma'pî.
Inkamoro wanî'pî Moisés nurî'tî pe moropai Elias pe. Inkamoro penaronkon

eseurîma Jesus yarakkîrî. Î' kai'ma aasa'manta kupî pî' Jerusalém po pena
Paapaya ta'pî yawîrî awe'kupî kupî ekaremekî'pî to'ya.
32 Mîrîrî tanne inkamoro Pedro moropai tiaronkon Jesus nenupa'san
wanî'pî iwe'nunpai. Mîrîrî ye'nen to' we'na'pî. Moropai mîrîrî tîpo to' paka'pî.
Mîrîrî yai Jesus era'ma'pî to'ya. A'ka pe pu'kuru awanî'pî. Moropai inkamoro
asakî'nankon warayo'kon iipia tîwe'sanon nîrî era'ma'pî to'ya.
33 Mîrîrî tîpo inkamoro wîtî'pî tanne Jesus piapai, Pedroya ta'pî Jesus pî':
—Uyenupanen, morî pe pu'kuru e'nî sîrîrî tarî. Mîrîrî ye'nen eseurîwî'ne
tappîi ton koneka annaya sîrîrî. Amîrî ton tiwin, moropai Moisés ton tiwin,
moropai Elias ton nîrî tiwin —ta'pîiya. Tîîse î' taa tîuya pe awanî epu'tîiya pra
Pedro wanî'pî.
34 Eeseurîma tanne katupuruya to' napontî'pî. Inkamoro Jesus nenupa'san
ena'pî eranne' pe katupuru iipî ye'nen tîpona'nîkon.
35 Inkamoroya Paapa eseurîma eta'pî katupuru kore'ta si'ma. Ta'pî
Paapaya: —Mîserî unmu wanî unmenka'pî pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen
eeseurîmato' imaimu etatî —ta'pîiya.
36 Paapa eseurîma ataretî'ka pe Jesus era'ma'pî to'ya tiwinsarî. Mîrîrî
tînera'ma'pîkon ekaremekî to'ya pra awanî'pî anî' pî'.

More Yepi'tî Jesusya
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)

37 Tiaron wei yai wî' poi tîwautîkon pe arinîkon pemonkonyamî' epere'sa'
era'ma'pî to'ya. Jesus yarakkîrî esepopai tîwanîkon ye'nen iipî'san.
38 Miarî tiwin warayo' wanî'pî to' kore'ta. Mîîkîrî entaimepîtî pia'tî'pî.
Ta'pîiya: —Uyenupanen, apî' tauya sîrîrî tiwinan ye' sa'ne unmu yepi'tîya
yu'se wanî ye'nen —ta'pîiya Jesus pî'.
39 —O'ma' ewonsa' man ya'. Moropai eporîiya ya ka'ne' pe more entaime.
Moropai yai attî, eesenumî non pona inta arakkunta. Moropai o'ma'ya
yenunpîtî yaki'tapapîtîiya. Ka'ne' pe irumakaiya pepîn —ta'pî itunya.
40 —Anenupa'san pî' ta'pîuya o'ma' yenpa'kato'pe to'ya kai'ma tîîse yenpa'ka
to'ya eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî warantî rî aako'mamî sîrîrî —ta'pîiya.
41 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —Sîrîrî pankon pemonkonyamî', makui
nenku'tî'san, innape uku'nenan pepîn. O'non pîkîrî uuko'mamî e'painon
akore'ta'nîkon? O'non pîkîrî amîrî'nîkon yapîtanîpîuya e'painon? Moriya
ene'kî —ta'pî Jesusya mîîkîrî more yun pî'.
42 Mîîkîrî more enepî itunya tanne, Jesus pia mîîkîrî o'ma'ya yenumî'pî non
pona. Moropai awe'perenperenma'pî non pona. Inta arakkunta'pî. Mîîkîrî
pî' Jesus eseurîma'pî eepa'kato'pe kai'ma. Eepa'ka'pî moropai more esepi'tîsa'
wanî'pî. Mîîkîrî more rumaka'pî Jesusya itun pia pri'ya.
43 Mîrîrî kupî Jesusya era'matîponkon tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
wanî'pî kure'ne teesenumenkai. Paapa meruntîri ke ikupî Jesusya era'ma
tîuya'nîkon ye'nen.

Inî'rî Tîîsa'manta Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)

Tamî'nawîronkon esenumenkasa' era'ma tîuya ye'nen Jesusya tînenupa'san
pî' ta'pî:
44 —Aawanmîra'nîkon kînanen î' tauya manni' pî'. Ka' poi iipî'pî uurî rumaka
to'ya kupî sîrîrî, tesanonkon yenya' uwîto'pe to'ya —ta'pîiya.

45 Tîîse î' taa Jesusya epu'tî to'ya pra awanî'pî. Maasa pra eenonsa' pe
awanî'pî epu'tî to'ya namai. Mîrîrî ye'nen eranne' pe to' wanî'pî anekaran-
mapopai pra to' wanî'pî î' taa to'pe awanî.

Tonpakon Yentai E'pai To' Wanî Pî' Jesus Eseurîma (Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)

46 Jesus nenupa'san e'ku'pîtî'pî tonpakon yentai tîwanîkon kai'ma. Mîrîrî
ye'nen to' eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon mîrîrî pî': —Uurî wanî ipîkku pe panpî'
—ta'pî tiaronkonya.
47 Tîîse Jesusya mîrîrî to' eseurîmato' epu'tî'pî î' kai'ma to' esenumenkato'.
Mîrîrî ye'nen Jesusya si'mîrikkî more yapisî'pî itenya pî' moropai yarî'pîiya
tîîpia to' kore'ta.
48 Moropai ta'pîiya: —Anî'ya mîserî more yapisî ya, tîwakîri pe pu'kuru
uyapurî tîuya ye'nen, uurî nîrî yapisîiya morî pe. Moropai uurî yapisîiya ya,
manni' warantî nîrî uyarimatîpon Paapa yapisîiya —ta'pî Jesusya. —Maasa
pra mîîkîrî ama're'nîkon tîwe'sen mîîkîrî wanî kupî sîrîrî kure'ne, moropai
ipîkku —ta'pîiya.

Uyonpakon Pe Anî'kan Wanî Pî' Jesus Eseurîma (Mc 9.38-40)

49 Moropai Joãoya ta'pî Jesus pî': —Uyenupanen, warayo' era'ma'pî annaya
o'ma'kon yenpa'kanen amaimu pe. Tîîse mîîkîrî pî' ta'pî annaya inî'rî mîrîrî
warantî kîkai mîîkîrî ye'ka pî'. Maasa pra anna yonpa pe awanî pepîn, tiaron
mîîkîrî —ta'pîiya.
50 Imaimu yuuku'pî Jesusya: —Kaane, mîrîrî kîkakî tîkai pra e'kî. Maasa pra
awinîkîi î' rî kupîiya pepîn mîrîrî, tîîse morî kupîiya mîrîrî amîrî'nîkon ton pe
—ta'pî Jesusya.

Samaria Ponkonya Jesus Yapisî Pepîn

51 Ka' pona Jesus yaato' Paapaya weiyu eseporî ko'mannîpî tanne Jesus
esenumenka'pî Jerusalém pona tuutî pî'.
52 Mîrîrî ye'nen e'mai' pe tînenupa'san yonpa yarima'pîiya to' wîtîto'pe
kai'ma Samaritanoyamî' pata'se' ya'. Moropai to' erepamî'pî miarî ya Jesus
pata'se' ton ekaranmapoi.
53 Tîîse itîrî Samaria ponkonya pra awanî'pî. Maasa pra Jerusalém pona
Jesus wîtî epu'tî'pî to'ya mîîto'pe.
54 Jesus pata'se' ton tîrî to'ya pra awanî ye'nen, Tiagoya moropai Joãoya
Jesus pî' ta'pî: —Anna yepotorî, anna epîrema yu'se nan Paapaya apo' yari-
mato'pe insamoro Samaria ponkon po'tîi? —ta'pî to'ya Jesus pî'.
55 Mîrîrî taa to'ya ye'nen Jesus era'tî'pî to' winîkîi moropai to' maimu
iwa'tî'pîiya. —Maasa pra pemonkonyamî' tî'kai uui'sa' pra wai —ta'pî Jesusya
to' pî'.
56 Mîrîrî tîpo to' wîtî'pî tiaronkon pemonkonyamî' kore'ta.

Tiaronkon Wanî Itîîpai Jesus Pîkîrî (Mt 8.18-22)

57 Mîrîrî tîpo tînenupa'san pokonpe Jesus wîtî tanne e'ma taawîrî, tiwinan
warayo'ya ta'pî Jesus pî': —Awenairî uutî o'non poro attî manni' yairî uutî
—ta'pîiya.
58 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —A'kî, uwenairî ii'pai awanî ya aaipî
tîîse sa'me awanî. Maasa pra maikanyamî' yeutta mororon, mîrîrî ya' to'

erî'kapî. Moropai toronyamî'ya tî'moikon yenpoto' yaponse' nîrî mororon. Tîîse uurî ka' poi iipî'pî uyewî' ton pra man —ta'pî Jesusya.

59 Moropai Jesusya ta'pî tiaron warayo' pî': —Aase uwenairî —ta'pîiya.

Tîîse mîîkîrîya ta'pî: —Uyepotorî, maasa e'mai' pe uyun sa'manta tanne. Yu'na'tîuya tîpo uutî —ta'pîiya.

60 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Tîwî inkamoro innape umaimu ku'nenan pepînya mîîkîrî isa'manta'pî yu'na'tî —ta'pîiya. —Tîîse amîrî wîtî yu'se wai moropai î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa wanî ekaremekîya yu'se wai —ta'pîiya ipî'.

61 Moropai tiaron warayo'ya ta'pî Jesus pî': —Awenairî uutî, Uyepotorî. Tîîse maasa e'mai' pe uyonpayamî' pî' esekareme'se uutî sîrîrî —ta'pîiya.

62 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Anî' esenyaka'ma ya sanpa ke, mîîkîrî esenyaka'ma e'pai awanî tîrumakai pra yaretî'ka tîuya pîkîrî. Mîrîrî warantî mîîkîrî esenyaka'ma ya, Paapa maimu ekaremekî pî' eesenyaka'ma ko'mannîpî e'pai awanî, penaro' teserurî'pî pî' tîwenpenatai pra. Tîîse mîîkîrî enna'po ya, ite'ma'pî pî', î' pe pra rî awanî Paapa itesa' pia —ta'pî Jesusya.

10

72 Kaisaronkon Warayo'kon Yaipontî Jesusya

1 Mîrîrî tîpo Uyepotorîkonya tiaronkon 72 kaisarî warayo'kon menka'pî tînaipontîtonkon. Moropai inkamoro yaipontî'pîiya asakî'ne'ne patakon kaisarî. Cidadekon poro to' wîtîto'pe tîrawîrî o'non poro tuutîto' yairî.

2 Moropai inkamoro yaipontî'pîiya. To' yaipontî pe ta'pîiya: —Tu'ke to' man umaimu anetapainokon, tîîse umaimu ekareme'nenan wanî tu'ke pra mararî pra umî yawon emîsa' warantî, tîîse ipî' teesenyaka'masanon man mararî, imo'ka to'ya eserîke pra. Mîrîrî ye'nen esa'tî mîîkîrî umî esa' Paapa pî' tiaronkon teesenyaka'masanontonkon yarimato'peiya —ta'pîiya.

3 Inkamoro pî' ta'pîiya: —Atîtî see, uurîya ayarimakon sîrîrî. Ayarimauya'nîkon sîrîrî nari'kon kore'ta. Carneiro munkîyamî' yeka'ma warantî kaikusiyamî' kore'ta ayarimauya'nîkon sîrîrî.

4 Attîkon pe kanan î' rî kîsatî. Ayette'kon yense' asakunikon kîsatî. Moropai a'sa'sakon kîsatî. Moropai anî'rî eposa'ya'nîkon ya e'ma ta, mîîkîrî yarakkîrî kure'ne kîseurîmatî. Tîîse teesemi'tapai matîtîi.

5 Miarî ya eerepansa'kon ya wîttî ta eewomîkon pe makatîi e'mai' pe: “Paapaya tîwanmîn tîrî yu'se wai sîrîrî wîttî ta”, makatîi —ta'pîiya to' pî'.

6 —Morî pe pu'kuru mîrîrî wîttî tawon warayo' wanî ya, tîwanmîn yapisîiya Paapa winîpai. Tîîse morî pe pra mîîkîrî warayo' wanî ya, yapisîiya pepîn. Tîîse amîrî'nîkonya yapisî.

7 Morî pe aako'mamîkon ya mîrîrî wîttî ta. Tîîse moro mako'mantîi aya're'kon monpatîi moro, awukukon menî'tîi moro, î' rî tîrî to'ya ya aapia'nîkon. Maasa pra teesenyaka'masenya teesenyaka'ma'pî yepe'pî yapisî e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen moro mako'mantîi tiwinan wîttî ta tiaron ta tîmo'tapî'se pra.

8 Cidade pona eewomîkon ya, miarî morî pe ayapisîkon to'ya ya, moro aya're'kon monpatîi to' kore'ta, î' rî tîrî to'ya.

9 Moropai miarî cidade po pri'yawonkon pepîn mepi'tîtîi. Moropai makatîi miarî ronkon pemonkonyamî' pî': “Aapia'nîkon Paapa nîtîrî erepannî pî'

man. Ayesa'kon pe Paapa ko'manto'pe eturumakatî itenya',” makatîi to' pî' —ta'pîiya.
10 —Tîîse morî pe ayapisîkon to'ya pra awanî ya, miarî cidade po, moriya mepa'katîi e'ma ta. Moropai makatîi:
11 “Itekare anetapai pra awanîkon ye'nen, anna epa'ka sîrîrî apatakon piapai. A'kî, anna puu pî' atapisî'pî non apatakon yawon pa'tî annaya sîrîrî. Sîrîrî kupî annaya itekare yu'se pra awanîkon ekareme'nen pe. Tîîse sîrîrî epu'tî, Paapaya ataruma'tîkon kupî sîrîrî. Maasa pra aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' eseporî kupî sîrîrî. Tîpemonkonoyamî' pîika'tîiya kupî sîrîrî” makatîi to' pî' —ta'pîiya.
12 Moropai inî'rî ta'pî Jesusya: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Tiwinano'pî wei yai, tamî'nawîronkon yenumî Paapaya yai, mîrîrî cidade ponkon taruma'tîiya kupî sîrîrî kure'ne manni'kan penaronkon Sodoma ponkon taruma'tî'pî tîuya yentai.

Cidade Ponkon Pemonkonyamî'ya Jesus Yapisî Pîn (Mt 11.20-24)

13 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Aka sa'ne Corazim cidaderî ponkon pemonkonyamî'. Aka sa'ne Betsaida cidaderî ponkon, innape ukupîya'nîkon pra awanîkon sîrîrî tîpose. Teuren kure'ne î' ikupî eserîkan pepîn e'kupî'pî apatakon ya'. Tîîse innape ukupîya'nîkon pra awe'sa'kon. Sîrîrî mîrîrî ye'ka e'ku'sa' ya Tiro cidaderî po, moropai Sidom cidaderî po, miarî ronkon pemonkonyamî'ya tîmakuyikon rumaka'pî e'painon pena. Mararî pra tîmakuyikon pî' to' esewankono'ma e'painon, saaku ya' teepontîi moropai runu'pî ke teekî'pai —ta'pî Jesusya.
14 —Tamî'nawîronkon yenumî Paapaya weiyu yai eesewankono'makon kupî sîrîrî mararî pra. Tiro cidaderî ponkon pemonkonyamî' esewankono'ma'pî yentai. Moropai Sidom ponkon e'taruma'tî'pî yentai amîrî'nîkon e'taruma'tî kupî sîrîrî. Maasa pra innape imaimu ku'sa'ya'nîkon pra awanî ye'nen.
15 Aka sa'ne Cafarnaum ponkon pemonkonyamî' ka' pona attîkon kai'ma eesenumenkakon, tîîse attîkon pe pra naatîi amakuyikon wenai. Mîrîrî wenai apo' ya' Paapaya ayenumîkon kupî sîrîrî —ta'pîiya to' pî'.
16 Moropai ta'pî Jesusya tînenupa'san 72 kaisaronkon pî': —Anî'kanya amaimukon eta ya, morî pe umaimu eta to'ya mîrîrî. Tîîse anî'kanya ayewanmîrîkon ya, inkamoroya uyewanmîrî nîrî mîrîrî. Moropai uyewanmîrînenanya nîrî Paapa uyarimatîpon yewanmîrî mîrîrî —ta'pî Jesusya.

72 Kaisaronkon Warayo'kon Enna'po Jesus Pia

17 Moropai inkamoro 72 kaisaronkon warayo'kon itî'san enna'po'pî Jesus pia kure'ne pu'kuru taatausinpai. Moropai inkamoroya ekaremekî'pî Jesus pî'. —O'ma'kon wanî'pî anna maimu yawîrî. Maasa pra “Jesus maimu pe epa'katî pemonkonyamî' yapai”, ta'pî annaya. Mîrîrî ye'nen to' epa'ka'pî —ta'pî to'ya.
18 Mîrîrî yuuku'pî Jesusya: —Inna, mîrîrî warantî awanî maasa pra ka'ne' pe wara'napi e'sisiuka warantî, ka' poi Makui enasa' era'ma'pîuya, ⌞imeruntîri yentai Paapa wanî ye'nen⌟ —ta'pîiya.
19 —Maasa pra Uurîya pu'kuru meruntî tîrî'pî aapia'nîkon, ye'katon îkîi yaki'tapakonpa kai'ma, umaimu pe, moropai yeki'katon mari'tî yaki'tapakonpa. Moropai tamî'nawîron imakui'pî ku'nenan awinîkîi'nîkon

yentai pu'kuru awanîkonpa umaimu pe. Amoronkon epu'tîya'nîkon namai meruntî tîrî'pîuya.
20 Tîîse mîrîrî pî' taatausinpai pra e'tî. Amaimukon pe o'ma'kon epa'ka pî' katausinpatî. Tîîse tauya apî'nîkon, ka' po ayese'kon menukasa' Paapaya man morî pe aako'mamîkonpa, mîrîrî pî' atausinpatî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Atausinpa
(Mt 11.25-27; Mt 13.16-17)

21 Mîrîrî tîpo Morî Yekaton Wannî meruntîri yarakkîrî Jesus wanî'pî kure'ne taatausinpai. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Uyepotorî Paapa, uyun, amîrî ka' esa' tîwe'sen. Moropai non esa' pe tîwe'sen. Morî pe man tauya apî'. Maasa pra epu'nen awe'to' anonamî'pî yenposa'ya epu'nenan pepînya epu'to'pe. Epu'nen pe tîwe'sanon piapai imo'ka'pîya itîrîpa pakko pe tîwe'sanon pia, moreyamî' warainokon pia. Mîrîrî pî' morî pe man tauya, Paapa. Mîrîrî warantî imenka'pîya moropai mîrîrî kupî'pîya. Maasa pra mîrîrî ku'sa'ya itu'se awanî ye'nen —ta'pî Jesusya.
22 Inî'rî ta'pî Jesusya: —Uyunya tamî'nawîron tîîsa' man uupia. Moropai anî'ya anî' pe wanî epu'tî pra man. Tîîse Uyunya neken epu'tî. Moropai anî'ya uyun epu'tî pra man. Tîîse uurîya neken epu'tî. Moropai anî' pe uyun wanî ekaremekîuya manni'kan epu'tî to'ya yu'se uurî e'to'kon pî' —ta'pî Jesusya.
23 Mîrîrî taa tîpo, tînenupa'san era'ma'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya teken neken to', tîîse arinîkon kore'ta pra. —Amîrî'nîkon nera'ma era'manenan wanî taatausinpai pu'kuru.
24 Maasa pra tauya sîrîrî apî'nîkon. Tu'kankon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîya, moropai ipîkkukon pata esanon reiyamî'ya, mîrîrî anera'ma'pîkon anera'mapai to' wanî'pî teuren, tîîse era'ma to'ya eserîke pra awanî'pî. Moropai mîrîrî aneta'pîkon anetapai to' wanî'pî teuren, tîîse eta to'ya pra to' wanî'pî —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Morî Warayo' Samaria Poinon

25 Tiaron pensa warayo' Moisés yeserurî'pî pî' yenupaton e'mî'sa'ka'pî moropai Jesus ekaranmapo'pîiya maasa pra epu'nen pe awanî anepu'pai awanî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Uyenupanen, O'non ye'ka pe see ipatîkarî enen uuko'manto' ton eporîuya e'painon?
26 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Î' kai'ma see Paapa maimu e'menukasa' mîrîrî epu'tî pî' nan? Î' kai'ma see ekareme'nen amîrî? —ta'pî Jesusya ipî'.
27 Mîîkîrîya ta'pî: —Taiya see warantî:

Ayepotorî Paapa yapurîkî ayewan ke, moropai tamî'nawîrî eesenumenkato' ke. Moropai ameruntîri ke yapurîkî. Moropai tamî'nawîrî epu'to'ya ke yapurîkî,
Ayonpa sa'namakî awe'sa'nama manni' warantî, *Dt 6.5; Lv 19.18*
taiya —ta'pîiya.

28 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Inna, yairî taa pî' nai. Moriya mîrîrî ku'kî. Mîrîrî kupîya ya, yairî enen aako'manto' ton eporîya —ta'pî Jesusya.
29 Moropai warayo'ya Jesus ekaranmapo'pî maasa pra ta'pî tîuya manni' yawîrî pra tîwanî epu'tî tîuya ye'nen. Ta'pîiya: —Anî' kin mîîkîrî uyonpa, isa'namato'peuya? —ta'pîiya.
30 Mîîkîrîya epu'to'pe Jesusya panton ekaremekî'pî see warantî. —A'kî, warayo' wîtî'pî Jerusalém poi Jericó pona. E'ma taawîrî tuutî pe ama'ye'kon

eporî'pîiya. Inkamoroya ipa'tîpîtî'pî, iponka'pî to'ya moropai iwî yonpasa' to'ya wanî'pî. Moropai inkamoro wîtî'pî.
31 Mîrîrî tîpo teepîremasen iipî'pî inîmîkîiya pra tîîse e'ma taawîrî. Moropai mîîkîrî era'ma'pî teepîremasenya. Tîîse era'ma tîuya yai tiaron e'ma winî iwa'ka'pîiya, iipia tuutî namai.
32 Moropai mîrîrî tîpo tiaron iipî'pî Levi paarî'pî, to' epîremato' yewî' ta teesenyaka'masen. Mîîkîrîya era'ma'pî nîrî, moropai mîîkîrîya iwa'ka'pî mîrîrî warantî.
33 Mîrîrî tîpo tiaron warayo' iipî'pî Samariapon, ⌞Judeuyamî' yeyaton⌟. Eporî tîuya pe mîîkîrîya era'ma'pî moropai eemî'pamî'pî iipia.
34 Moropai mîîkîrî pî' ta'pîiya: "Aka, sa'ne". Mîîkîrî pîika'tî'pîiya ⌞iteyaton pe awanî'pî tîîse⌟, ipa'tîpî'to' to'ya rona'pîiya. Moropai ite'natî yaika'pîiya óleo ke, vinho ke. Moropai yanumî'pîiya tekîn pona moropai yarî'pîiya. Eerepamî'pî entamo'kanto' ke tîwe'repasen yewî' ta. Moro aako'mamî'pî ipîika'tî pî'.
35 Tiaron wei yai mîîkîrîya ta'pî mîrîrî wîttî esa' pî': "A'kî, mîserî konekaya yu'se wai" ta'pîiya. "Ipî' eesenyaka'ma yu'se wanî sîrîrî". Mîrîrî pîrata ena'pî tîrî'pîiya asakî'ne. Mîîkîrîya ta'pî: "Tamî'nawîrî antî'ka'pî ye'mauya sîrîrî poro uuipî ya", ta'pîiya. Mîrîrî kupî'pî mîîkîrîya warayo' pri'yawon pepîn pî' —ta'pî Jesusya.
36 Mîrîrî ekaranmapo'pî Jesusya: —Anî' wanî inkamoro eseurîwî'nankon warayo'kon kore'ta ipa'tîpî'sa' yonpa pe?
37 Mîrîrî yuuku'pî warayo'ya: —Manni' ipîika'tîtîpon.
—Moriya mîrîrî warantî iku'kî —ta'pî Jesusya ipî'.

Marta Moropai Itakon Maria Pia Jesus Wîtî

38 Jesus moropai inenupa'san wîtî'pî e'ma taawîrî. Moropai to' erepamî'pî pemonkonyamî' ko'manto' pata pona. Miarî to' erepamî'pî. Moropai tiwinan wîri' itese' Martaya tewî' ta to' pata'se' ton tîrî'pî.
39 Mîîkîrî yakon wanî'pî Maria itese'. Mîîkîrî ereuta'pî Uyepotorîkon pia. Moropai Jesus eseurîma tanne eta pî' Maria ko'mamî'pî Jesusya yenupanto'.
40 Mîrîrî tanne Marta wanî'pî mararî pra teesenyaka'ma pî' tamî'nawîrî tînkoneka pî'. Mîrîrî yai Marta iipî'pî Jesus pia moropai ta'pîiya: —Uyepotorî tiwinsarî si'ma esenyaka'ma era'ma pî' nai. Uyakonya tiwinsarî unîmîsa' tamî'nawîron konekato'peuya. Upîika'tîi uyakon ii'to'pe ka'kî.
41 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Uyepotorîkonya. Ta'pîiya: —Marta, eesenyaka'mato' pî' neken awanî mîrîrî. Eesenyaka'mato'ya ayakinpa mîrîrî.
42 Tîîse morî, mîrîrî yentainon moro man. Ayakon Mariaya kure'ne itu'se tîwe'to' mo'kasa' sîrîrî. Morî menkasai'ya sîrîrî. Anî'ya sîrîrî mo'ka eserîke pra man Maria piapai —ta'pî Jesusya.

11

Epîremanto' Pî' To' Yenupa Jesusya (Mt 6.9-15; Mt 7.7-11)

1 Tiaron pensa Jesus epîrema'pî. Mîîkîrî ataretî'kasa' tanne, tiwinan inenupa'pî yonpaya ta'pî ipî': —Uyepotorî, anna yenupakî anna epîremato'pe. Joãoya tînenupa'san yenupa'pî warantî anna yenupakî —ta'pîiya.
2 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Sîrîrî warantî epîrematî —ta'pîiya.
—"Paapa, ka' pon,
amîrî neken morî pe pu'kuru wanî.

Mîrîrî taa tamî'nawîronkonya yu'se wai apî'.
Amîrî wanî tamî'nawîronkon esa' pe.
Asi'kî anna pia anna esa' pe awanîpa.
3 Anna yekkari ton antîîkî wei kaisarî î' ton pra anna wanî namai, Paapa.
4 Moropai Paapa, anna nîkupî'pî imakui'pî awinîkîi mîrîrî ku'kî aawanmîra.
Mîrîrî warantî nîrî tamî'nawîronkon nîkupî'pî anna pî', mîrîrî kupî annaya
anna wanmîra, Paapa.
Moropai anna pîika'tîkî imakui'pî ena namai anna yentai".
Mîrîrî warantî mepîrematîi —ta'pî Jesusya.
5 Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Maasa esenumenkatî. Attîkon
ya, ayonpakon yewî' ta anoinna yairî eseurîwî'ne trigo puusa' esa'se ipî'.
Moropai taaya'nîkon "Ikei esa'se yi'nî pî' wai apî'", taaya.
6 "Maasa pra uyonpa tuutîsen erepannî pî' man amen pu'kuru.
Eemi'nepansa' ipîra, tîîse iipia untîrî ton pra man ita're' ton" taaya.
7 Esenumenkakî, î' kai'ma ayonpaya amaimu yuuku wîttî ta si'ma. "Upî'
tîîwo'ma'tai pra e'kî. Asapontîsa' pu'kuru sîrîrî. Unna'ta atarakkanmoka
eserîke pra ye'se'tîsau'ya wai. Moropai unmukuyamî' we'nasa' man uyena.
Mîrîrî ye'nen e'mî'sa'ka eserîke pra wai trigo puusa' tîîse", taiya.
8 Tauya sîrîrî apî'nîkon —ta'pî Jesusya. —Awe'mî'sa'ka pepîn ayonpa pe
tîwanî ye'nen. Tîîse teta'kai esatî pî' aako'mamî ya awe'mî'sa'ka tu'ka itu'se
tonpa e'to' tîrîpa. Moropai tamî'nawîrî inesatî'pî tîrîiya iipia —ta'pî Jesusya.
9 —Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon. Paapa esatî pî' ako'mantî teeseta'kai pra.
Moropai yapisîya'nîkon iwinîpai. Yuwa pî' ako'mantî moropai eporîya'nîkon.
Mana'ta pa'tî pî' ako'mantî moropai wîttî esa'ya yarakkanmoka.
10 Maasa pra Paapa pî' tamî'nawîronkon esa'nenanya tînesatî'pîkon yapisî.
Moropai yuwanenanya tînuwakon eporî. Moropai mana'ta pa'tînenan pia
mana'ta atarakkanmoka —ta'pîiya.
11 Moropai ta'pîiya: —Amîrî'nîkon tînmuku kenankon. Anmukukonya tiyo'
ton esatî ya, îkîi tîrîya'nîkon e'painon? Kaane, itîrîya'nîkon pepîn.
12 Tiyo' ton kariwana pîmoi esatî anmukukonya ya, yeki'katon mari'tî
tîrîya'nîkon e'painon? Kaane, itîrîya'nîkon pepîn.
13 Amîrî'nîkon wanî imakui'pî ku'nenan pe teuren, tîîse imakui'pî
tîrîya'nîkon pepîn anmukukon pia. Morî tîrîya'nîkon. Mîrîrî yentai Paapa
ka' ponya morî tîrî aapia'nîkon. Ayesa'kon pe aako'manto'pe Morî Yekaton
Wannî tîrîiya anî'ya esatî ya —ta'pî Jesusya.

Belzebuya Tîmeruntîri Tîîsa' Jesus Pia Taa To'ya (Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

14 Mîrîrî tîpo arinîkon pemonkonyamî' kore'ta tîwanî ye'ka pe Jesusya o'ma'
yenpa'ka'pî tiwinan warayo' yapai. Mîîkîrî o'ma'ya warayo' eseurîma tîrî
pra awe'pîtî'pî. Tîîse Jesusya yenpa'kasa' pe ipata'pî ya' warayo' eseurîma'pî.
Mîrîrî kupî Jesusya era'masa' tîuya'nîkon pe mararî pra teesenumenkai ar-
inîkon pemonkonyamî' wanî'pî ipî'.
15 Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Maawariyamî' yepotorî Belzebu meruntîri ke
maawariyamî' yenpa'kaiya mîrîrî —ta'pî to'ya. ⌞Makui mîîkîrî Belzebu.⌟
16 Moropai tiaronkon wanî'pî ipî' tîwo'ma'tasanon pe. Ta'pî to'ya: —Anna
nera'ma ton ku'kî. Ka' poinon Paapa meruntîri ke iku'kî, innape aku'to'pe
annaya —ta'pî to'ya tîîwo'ma'tai.

17 Tîîse î' kai'ma to' esenumenkato' epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya:
—A'kî, tiwinan pata ya' tîîko'mansenon eseya'nama ya, to' e'tî'ka e'painon
tamî'nawîrî. Moropai tonpakon pokonpe tîmurukun pe tîîko'mansenon wanî ya,
inkamoro ko'mamî teesiyu'pî'se morî pe pra. Moropai to' ekore'ma, to' e'tî'ka
tamî'nawîrî e'painon.
18 Mîrîrî warantî Makui ko'mamî ya tîpemonkonoyamî' pokonpe teesiyu'pîtî
pî', meruntî ke awanî pepîn. Mîrîrî tauya sîrîrî maasa pra Belzebuya
tîmeruntîri tîîsa' o'ma'kon yenpa'kapa, taaya'nîkon upî' —ta'pîiya.
19 —Tîîse mîrîrî warantî awanî ya, anî'ya meruntî tîrî e'painon anenupa'san
pia, o'ma'kon yenpa'kato'pe to'ya? Inkamoroya taa e'painon apî'nîkon:
“Esenku'tî'san pe awanîkon” taa to'ya.
20 Tîîse Paapa meruntîri ke o'ma'kon yenpa'kauya ya, Paapa ii'sa' man
akore'ta'nîkon tamî'nawîronkon esa' pe epu'tîya'nîkon.
21 Meruntî warayo' tîyurupai kenanya tewî' era'ma ya, anî'ya itemanne
yama'runpa eserîke pra awanî, meruntî ke awanî ye'nen.
22 Tîîse itentainon moro awanî ya, mîîkîrî iipî. Iturupai mo'kaiya, mîrîrî
meruntî ke tîwanî emapu'tînen. Moropai itemanne yama'runpaiya, yarîiya.
Moropai mîrîrî pantakaiya tonpayamî' pia —ta'pîiya.
23 —Mîrîrî ye'nen —ta'pî Jesusya, —Anî'ya innape ukupî pra awanî ya,
uyeyaton awanî mîrîrî. Moropai anî' esenyaka'ma pra awanî ya, uurî ton
pe uurî esenyaka'mato' taruma'tîiya mîrîrî —ta'pî Jesusya.

O'ma'kon Pî' Jesus Eseurîma (Mt 12.43-45)

24 Mîrîrî pî' Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Pemonkon yapai teepa'ka tîpo
o'ma' asarî ko'mannîpî tuna ton pîn ya pî' tîpata'se' ton yuwa pî' teerî'kapîpa.
Tîîse eporî tîuya pra tîwanî ya taiya: “Kaane enna'poi wa'ta uyewî' ta, yapai
epa'ka ne'tîkini ya'”, taiya.
25 Moropai mîîkîrî o'ma' enna'po inî'rî mîîkîrî pemonkon ya'. Mîîkîrî
yeporîiya yawon pra, morî yeka'maiya pra tîîse.
26 Moropai mîîkîrî o'ma' wîtî iipiapai tiaronkon o'ma'kon yetai tarakkîrî
to' ko'manto'pe kai'ma. To' enepîiya asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî inî'
panpî' imakui'san enepîiya mîrîrî mîîkîrî warayo' ya'. Moropai tamî'nawîrî
inkamoro ko'mamî mîîkîrî ya'. Inkamoroya mîîkîrî taruma'tî mararî pra,
pena e'mai' pe imakui'pî pe tîwanî'pî yentai, mîîkîrî warayo' yeseru wanî
inkamoro wanî ye'nen ya' —ta'pî Jesusya.

Atausinpanto' Pî' Jesus Eseurîma

27 Mîrîrî pî' Jesus tanne, tiwin wîri' arinîkon pemonkonyamî' kore'tawon
eseurîma'pî aronne. Moropai ta'pîiya: —Paapaya morî tîîsa' wîri' pia, manni'
amîrî yenpotîpon pia, tîmannîtî ke awo'patîpon pia —ta'pî wîri'ya.
28 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Jesusya: —Mîîkîrî yentai tîwe'sanon manni'kan
Paapa maimu etanenan. Moropai yawîrî tîîko'mansenon. Inkamoro wanî
morî pe pu'kuru —ta'pî Jesusya.

Tînera'matonkon Yu'se To' Wanî (Mt 12.38-42)

29 Arinîkon pemonkonyamî' tîîse tîîpia tîwoi Jesus eseurîma pia'tî'pî. Ta'pîiya
see warantî: —Sîrîrî pankon pemonkonyamî' wanî sîrîrî imakui'pî pe
pu'kuru. Anera'makon ton esatîya'nîkon innape Paapa kupî ye'ka pe pra.

Tîîse ikupîuya pepîn anera'makon ton. Tîîse tiwin neken Jonas yarakkîrî
e'kupî'pî ekaremekîuya anera'makon ton.
30 Paapa maimu ekareme'nen profeta Jonas nurî'tî era'ma'pî Nínive
cidaderî ponkonya enen, aasa'mantasa' kai'ma to' e'sa' tanne. Mîrîrî wenai
Paapa meruntîri yai awe'mî'sa'kasa' epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî warantî uurî ka' poi
esenpo'pî ii'sa' sîrîrî amîrî'nîkon kore'ta, anera'makon ton pe —ta'pî Jesusya.
31 —A'kî, tiwinano'pî wei yai Sabá pata esa' pe tîwe'sen nurî'tî e'mî'sa'ka
kupî sîrîrî. Moropai mîîkîrîya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: “Î' ton pe innape
ikupîya'nîkon pra awanîkon?” Maasa pra pena mîîkîrî wîri' ii'pîtî'pî aminke
pai epu'nen pe tîwe'sen Salomão nurî'tîya tenupato'pe kai'ma etai. Moropai
innape ikupî'pîiya. Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon. Uurî akore'ta'nîkon manni' uurî
wanî mîîkîrî epu'nen pe si'pî Salomão yentai. Tîîse innape ukupîya'nîkon pra
awanîkon —ta'pî Jesusya.
32 —Tiwinano'pî wei yai Nínive ponkon nurî'tî nîrî e'mî'sa'ka kupî sîrîrî.
Moropai inkamoroya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: “Î' wani' awanî ye'nen
amakuyikon rumakaya'nîkon pra awanîkon?” taa to'ya. Maasa pra
inkamoroya tîmakuyikon rumaka'pî pena, Jonas nurî'tîya Paapa maimu
ekaremekî yai Nínive po. Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Uurî wanî
akore'ta'nîkon mîîkîrî Jonas yentai. Mîîwîni tîîse amakuyikon rumakaya'nîkon
pra awanîkon —ta'pî Jesusya.

Ayesa'kon Weiyu'panen Pî' Jesus Eseurîma (Mt 5.15; Mt 6.22-23)

33 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —A'kî, anî'ya tî'kuma'tu yawittanîpî pepîn
e'painon î' rî yo'koi itîrîpa. Tîîse itîrîiya e'painon itaponse' pona, maasa
pra tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya era'mato'pe kai'ma, morî pe a'ka pe
awanî ye'nen.
34 Jesusya ta'pî: —A'kî, ayenukon wanî ayesa'kon weiyu'manen pe morî pe
tamî'nawîron ayeserukon era'makonpa. Tîîse imakui'pî pe ayenukon wanî
ya, î' era'maya'nîkon pepîn, î' kupîya'nîkon epu'tîya'nîkon pepîn. Ewaron ta
tîwe'sen warantî awanîkon, a'ka ta pra. Mîrîrî warantî ayewankon wanî.
Morî pe Paapa maimu pî' eesenumenkakon ya, ayewankon ya', tamî'nawîrî
aako'manto'kon wanî morî pe. Tîîse imakui'pî pe eesenumenkakon ya
ayewankon ya' imakui'pî pe nîrî aako'manto'kon wanî.
35 Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî eesenumenkato'kon ya imakui'pî ewomî namai,
morî pe a'ka pe aako'mamîkon tanne, aama'tanîpîiya'nîkon namai. Mîrîrî
warantî ikupîya'nîkon ya ewaron ta awanîkon pepîn.
36 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî ayesa'kon wanî mîrîrî a'ka pe. Maasa pra
yairon pî' pu'kuru eesenumenkakon ye'nen. Ewaron ta tîwe'sen warantî pra
awanîkon. A'ka ta tîîko'mansen pe awanîkon morî pe —ta'pîiya.

Fariseu Yewî' Ta Jesus Wîtî (Mt 23.1-36; Mc 12.38-40)

37 Jesus eseurîma atareti'ka pe tiwinan fariseuya Jesus eta'pî tewî' ta
entamo'kai attîto'pe. Moropai Jesus wîtî'pî, mîîkîrî ereuta'pî imesarî pia.
38 Tîîse mîîkîrî pî' fariseu esenumenka'pî. Maasa pra teserukon yawîrî
awe'rona pra awanî ye'nen tîwentamo'ka rawîrî.
39 Mîrîrî epu'tî tîuya ye'nen, ta'pî Uyepotorîkonya fariseu pî': —Amîrî'nîkon
fariseuyamî'ya apisaukon moropai aparaturikon ronapîtî iko'noro tîîse
iporo neken. Awe'ronakon morî pe eesera'mato'pe, tîîse itu'na ayewankon

ya' nura pe awanîkon tanne. ⌞Mîrîrî ta'pîiya to' yeseru ekaremekîpa kai'ma. To' yewan ya' to' esenumenkato'kon wanî imakui'pî pe, nura pe awanî, mararî pra.⌟
40 Moropai ta'pîiya: —Pakkokon epu'nenan pepîn amîrî'nîkon. Anî'ya kin mîrîrî pisa kupî'pî poroporo. Mîîkîrî poroporo ikupîtîpono'pîya ita ikupî'pî nîrî? Moropai ayesa'kon neken pra ku'sa' Paapaya pra, tîîse ayewankon nîrî kupî'pîiya. Mîrîrî sa'nîrî nura pe pra yu'se Paapa wanî epu'tîya'nîkon pra naatî?
41 Mîrîrî ye'nen morî pe aako'manto'pe yuwatî. Tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîtî. To' pia antîrîkon yonpa tîîtî to' yemanne ton pe. Mîrîrî tîrîya'nîkon ya, morî pe pu'kuru awanîkon, nura pe pra —ta'pî Jesusya to' pî'.
42 —Aka tîwarî e'tî amîrî'nîkon, fariseuyamî'. Maasa pra awe'taruma'tîkon pe naatîi. E'to' yawîrî Paapa yapurîya'nîkon kai'ma, antîrîkon ayo'kon wosi yonpa ke Paapa repaya'nîkon. Tîîse morî panpî' antîrîkon pe ta'pî tîrîya'nîkon pra awanîkon. Tiaronkon winîkîi yairî pra awanîkon ye'nen moropai Paapa sa'namaya'nîkon pra awanîkon ye'nen. Mîrîrî kupîya'nîkon e'pai awanî'pî sa'nîrî. Paapa pia antîrîkon tîrîya'nîkon moropai tiaronkon sa'namaya'nîkon e'pai awanî'pî.
43 Aka tîwarî e'tî fariseuyamî' maasa pra awe'taruma'tîkon pe naatîi. Maasa pra tiaronkon yentai awanîkon kai'ma eesenumenkakon ye'nen. Morî pe teekonekai eereutakon epere'nîto' yewî' ta. Moropai arinîkon pemonkonyamî' emurukuntîsa' kore'ta awanîkon yai, tiaronkonya ayapurîkon yu'se awanîkon. Mîî pe awanîkon ye'nen awe'taruma'tîkon pe naatîi.
44 Aka, tîwarî e'tî. Maasa pra amîrî'nîkon wanî penaro' uuruwai eesepu'tî pra ena'pî warantî. Epu'tî tîuya'nîkon pra nura kore'ta pemonkonyamî' asarî iporo —ta'pî Jesusya.
45 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, tiwin Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonya ta'pî Jesus pî': —Uyenupanen, mîrîrî warantî anna pî' nîrî eeseurîma epu'tî pî' anna man. Anna yeseru winîkîi eseurîman pî' nai —ta'pîiya.
46 Jesusya imaimu yuuku'pî: —Amîrî'nîkon nîrî tîwarî e'tî, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon. Maasa pra awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî. Maasa pra yairî pra tiaronkon yenupa pî' aako'mamîkon wenai. Tamî'nawîrî sa'me ayeserukon kupî tiaronya yu'se awanîkon. Tîîse amîrî'nîkonya mîrîrî kupîya'nîkon pra awanîkon nem mararî.
47 Tîwarî e'tî. Maasa pra awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî. Amîrî'nîkonya pena Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî uruwasi ton koneka'pî morî pe.
48 Mîrîrî ye'nen “Inna to' wîîpai man”, ta'pîya'nîkon. Atamokon nurî'sanya inkamoro wîîsa' moropai inkamoro uruwasi ton koneka'pîya'nîkon. Mîrîrî wenai awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî.
49 Mîrîrî ye'nen Paapaya ta'pî epu'nen pe tîwanî ye'nen: “Umaimu ekareme'nenan yarimauya kupî sîrîrî to' kore'ta profetayamî'. Tîîse inkamoro yonpayamî' wîî to'ya kupî sîrîrî. Moropai to' yonparî'san taruma'tî to'ya umaimu wenai”, ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya.
50 —Mîrîrî kupî'pî penaronkonya umaimu ekareme'nenan tî'ka'pî to'ya. Mîrîrî wenai sîrîrîpe enen tîwe'sanon pemonkonyamî' taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî.
51 Penaro' Abel nurî'tî wî'pî irui Caimya patapai. Moropai profeta Zacarias nurî'tî wî'pî to'ya pîkîrî. Manni' anwî'pîkon Paapa ton pe to' nîpo'tî yaponse'

yarappana Paapa yewî' ta teepîremasanon neken wîtîto' pata iwî'pî to'ya. Tamî'nawîronkon wî'pî ku'sa' to'ya wenai tamî'nawîronkon sîrîrîpankon pemonkonyamî' taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

52 —Aka tîwarî e'tî amîrî'nîkon Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon. Maasa pra pemonkonyamî' anenupakonya yairon epu'tî eserîke pra awanî. Maasa morî yairon tekareme'se pra yenomî'pîya'nîkon ayeserukon neken ekaremekîkonpa kai'ma. Mîrîrî wenai to' e'pîika'tî eserîke pra. Amîrî'nîkon e'pîika'tî pepîn moropai inkamoro e'pîika'tî namai to' ma'nîpa pî' aako'mamîkon —ta'pî Jesusya to' pî'.

53-54 Mîrîrî taa tîpo Jesus epa'ka'pî mîîkîrî fariseu yewî' tapai. Mîîkîrî eseurîmasa' pî' fariseuyamî' moropai inkamoro Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî yekaranmapopîtî'pî to'ya. Maasa pra yairî pra Jesus eseurîma yu'se to' wanî'pî imakui'pî kupîkonpa kai'ma iwinîkîi.

12

Tiaronkon Yenku'tîto' Pî' Jesus Eseurîma (Mt 10.26-27)

1 Mararî pra iku'ne'tî yentai pemonkonyamî' emurukuntî'pî Jesus eseurîma etakonpa iipia. Mararî pra kîrîppe to' wanî'pî ipata'se' ton pra tiaronkon pona to' erepanpîtî'pî tu'ke tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî yai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî' e'mai' pe: —Tîwarî e'tî fariseuyamî' yeseru pî', tiaronkon yenku'tî to'ya pî' morî pe tîwanîkon kai'ma.

2 Tamî'nawîrî to' nîkupî'pî to' yeseru eesera'ma pra si'pî e'naponka kupî sîrîrî aronne. Moropai to' yeseru î' kai'ma teesenonse to' nîkupî'pî esepu'tî kupî sîrîrî mîrîrî yai tamî'nawîrî.

3 Mîrîrî warantî tamî'nawîrî î' ta'pî'nîkon ewaron ta si'ma anî'ya eta pra tîîse, mîrîrî eseta kupî sîrîrî tarîpai ewaron ta pra, tîîse a'ka ta. Moropai ama' pe eeseurîma'pî ayewî' ta si'ma taatarakkanse anî'ya eta nama pe, mîrîrî esekaremekî kupî sîrîrî tamî'nawîronkonya eta tanne ama' pe pra —ta'pî Jesusya.

Anî' Nama E'pai Awanî (Mt 10.28-31)

4 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî to' pî': —Uyonpayamî' tauya sîrîrî apî'nîkon. Eranne' pe ke'tî manni'kan pemonkonyamî' ataruma'tînenkon pî'. Tiaron pensa awîkon to'ya kupî sîrîrî. Mîrîrî pî' eranne' pe pra e'tî. Awîsa'kon to'ya tîpo inî'rî î' kupî to'ya pepîn. Ayesa'kon neken wîî to'ya tîîse ayekatonkon wîî to'ya eserîke pra awanî.

5 Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon. Anî' namaya'nîkon e'pai awanî. Paapa namatî. Maasa pra mîîkîrîya awîkon kupî sîrîrî. Ayesa'kon wîiya moropai ayekatonkon yenumîiya apo' ya'. Mîrîrî ye'nen tauya inî'rî apî'nîkon, Paapa namatî, tiaron pemonkon namaya'nîkon yentai apo' ya' ayenumîiya namai —ta'pî Jesusya.

6 —⌞Pemonkonyamî' pî' eranne' pe pra e'kî. Tîîse Paapa nama e'pai man maasa pra uurî'nîkon ko'mannî'nen pe awanî ye'nen.⌟ A'kî, to' e'repa mia'taikin toronyamî' simonkokon ke epe'mîra. Tîîse Paapaya inkamoro toronyamî' epu'tî maasa pra iwanmînonkon pepîn inkamoro.

7 Inkamoro toronyamî' ma'rankon yentai amîrî'nîkon epu'tîiya. Apu'pai si'po ku'ne'tîsai'ya tamî'nawîrî. Mîrîrî ye'nen eranne' pe pra e'tî. Amîrî'nîkon

wanî pepîn iiwanmîra maasa pra tu'kankon toronyamî' yentai amîrî'nîkon wanî Paapa pia —ta'pî Jesusya.

Cristo, Ka' Poi Iipî'pî Pemonkon Uurî (Mt 10.32-33; Mt 12.32; Mt 10.19-20)

8 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî to' pî': —Anî'ya taa ya, “Inna uurî Jesus pemonkono pe wanî”, taiya ya pemonkonyamî' pî', uurî ka' poi iipî'pîya taa nîrî mîrîrî warantî Paapa poitîrîtonon inserîyamî' pî'. “Inna mîserî upemonkono”, tauya to' pî'.

9 Tîîse anî'ya taa ya: “Uurî kaane Jesus pemonkono pepîn uurî. Yapurînen pepîn uurî”, taawon awanî ya, mîîkîrîya uwapu'tî. Mîrîrî warantî nîrî uurî ka' poi iipî'pîya iwapu'tî Paapa poitîrîtonon inserîyamî' pî'. “Upemonkono pepîn mîserî” tauya to' pî' —ta'pî Jesusya.

10 Moropai ta'pîiya: —Anî' eseurîma ya uurî ka' poi iipî'pî winîkîi mîrîrî imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya eserîke awanî tîîwanmîra. Tîîse anî' eseurîma ya imakui'pî pe Morî Yekaton Wannî winîkîi, mîrîrî imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya pepîn tîîwanmîra. Tîîse aako'mamî mîrîrî ipatîkarî imakui'pî pe awanî Paapa pî'.

11 Moropai ta'pîiya tînenupa'san pî': —Tauya sîrîrî apî'nîkon. Amîrî'nîkon yarî to'ya epere'nîto' yewî'kon ta apî'nîkon teeseurîmakonpa. Pata esa' pe tîwe'sen moropai ipîkku pe tîwe'sen rawîrî Paapa maimu ekaremekîya'nîkon wenai. Mîrîrî pî' teesewankono'mai pra e'tî. “Î' see taato'peuya ko'ye” kîkatî aawarîrî'nîkon. “Î' kai'ma see epeto'pe” tîkai pra e'tî.

12 Maasa pra inkamoro ipîkkukon rawîrî si'ma î' kai'ma eeseurîmato'kon ton ke ayenupakon Morî Yekaton Wannîya mîrîrî yai, to' maimu yu'to'yakon ton tîrîiya —ta'pî Jesusya to' pî'.

Pakko Pe Ipîkku Warayo' Wanî

13 Inkamoro arinîkon yeurîma Jesusya tanne to' kore'ta tîwe'sen warayo' eseurîma'pî. Ta'pîiya Jesus pî': —Uyenupanen, anna yunkon nurî'tî yemannerî'pî innîmî'pî, mîrîrî rataikato'pe uyakonya ka'kî arakkita pairî uurî ton —ta'pîiya Jesus pî'.

14 Imaimu yuuku'pî Jesusya: —Uyonpa, mîrîrî uurî esenyaka'mato' pepîn. O'non ye'ka pe see mîrîrî kupîuya epu'tî pî' nan? Mîrîrî kupîuya eserîke pra wai —ta'pîiya ipî'.

15 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pî' eeseurîma'pî. Ta'pîiya: —Tîwarî e'tî, î' itu'se awe'to'kon pî'. Kure'ne î' itu'se awe'to'kon yu'se kîsenumenkatî. Maasa pra kure'ne temanne ke tîwe'sen pe tîwanî wenai, morî pe aako'mamî pepîn.

16 Mîrîrî yekare pî' to' yenupapa kai'ma Jesusya warayo' ipîkku yekare ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —Warayo' wanî'pî yemanne ke. Moropai mîîkîrîya ta're' ton pîmî'pî mararî pra. Moropai eepeta'pî mararî pra moropai imo'ka'pîiya kure'ne.

17 Mîrîrî pî' mîîkîrî esenumenka pia'tî'pî tîîwarîrî. Ta'pîiya: “Uya're' pata'se' ton pra nai koo. Mararî pra tîîse rî” ta'pîiya. “O'non pata ikonekauya e'painon”, kai'ma eesenumenka'pî.

18 Mîîkîrîya ta'pî: “Aa, epu'tî pî' wai tarîpai”, ta'pîiya. Tîîwarîrî eesenumenka'pî. Ta'pîiya: “Seeni' e'mai'non itewî' pe unkoneka'pî yarankauya sîrîrî inî'rî kure'ne panpî' ikonekato'peuya. Mîrîrî ta tamî'nawîrî ikonekato'peuya, mîrîrî e'mai' pe itesa' pe wanî'pî pokonpe, amenan konekato'peuya”, ta'pîiya.

19 “Moropai tauya upî'rî uuwarîrî. Morî pu'kuru warayo' tamî'nawîron esa' amîrî itu'se awe'to' man tamî'nawîrî aapia. Tarîpai tu'ke kono' kaisarî itesa' pe aako'mamî. Tarîpai erî'ka'kî enapî pî' ako'mankî. Moropai enîrî pî' ako'mankî moropai atausinpa pî' ako'mankî tauya” ta'pî warayo' ipîkkuya tîpî'rî, morî pe tîîko'mamî kai'ma.

20 Tîîse mîîkîrî pî' Paapaya ta'pî: “Pakko, amîrî î' epu'nen pepîn, î' tepu'se pra teeseurîmasen. Maasa pra sîrîrîpe ewaron ya' aasa'manta kupî pe nai. Anî'rî wanî epu'tî pî' nan mîrîrî marararon pepîn aya're' ankoneka'pî yarakkîrî?” ta'pî Paapaya ipî'.

21 Moropai ta'pî Jesusya: —Sîrîrî warantî awe'kupî mîrîrî inkamoro ye'kakon ipîkku pe tîwe'sanon. Maasa pra tîmîrî'nîkon pe neken temannekon yannuku pî' to' ko'mannî. Tamî'nawîrî itesa' pe tîwe'to'kon pî' tewankon yapi'sa' to'ya. Tîîse Paapa pia ipîkku pe pra to' wanî. Î' ton pînon inkamoro maasa pra Paapa maimu yawîrî pra to' wanî ye'nen, î' rî yapisî to'ya pepîn iwinîpai —ta'pî Jesusya.

Î' Itu'se Awe'to'kon Pî' Teeseka'nunkai Pra E'tî (Mt 6.25-34)

22 Mîrîrî warantî to' yeurîma tîpo, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Aako'manto'kon pî' teesewankono'mai pra e'tî. Ayekkarikon ton pra awanî pî' aponkon ton pra awanî pî' kîsewankono'matî.

23 Maasa pra uurî'nîkon ko'manto' ko'mannîpî Paapaya. Moropai uyesa'kon ko'mannîpîiya. Mîrîrî wanî mîrîrî uya're'kon moropai uponkon yentai. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teesenumenkai pra e'tî.

24 Maasa esenumenkatî. Manni'kan toronyamî' esenyaka'ma pepîn tekkarikon ton pîmî pî'. Moropai imo'ka pî' to' esenyaka'ma pepîn. Moropai itewî'kon ton koneka to'ya pepîn. Tîîse Paapaya inkamoro ko'mannîpî mîrîrî. To' ya're' ton tîrîiya emi'nan moronka to'ya namai. Amîrî'nîkon kanan? î' kai'ma awanîkon? Inkamoro toronyamî' ko'mannîpî tîuya yentai Paapaya aako'mannîpîkon. Maasa pra inkamoro toronyamî' yentainokon amîrî'nîkon.

25 Teesenumenkato'kon wenai anî'ya tîîko'manto'kon ton yenka pepîn inî' panpî' tîîko'mamîpa, nem mararî.

26 Mîrîrî kupîya'nîkon eserîke pra awanîkon ye'nen î' ton pe aako'mamîkon teesewankono'mai î' itu'se awe'to'kon pî'.

27 Maasa esenumenkatî kono' waiyi pî'. Eesenyaka'ma pepîn tîpon si'pîmî pî'. Mîîwîni tîîse morî pe to' yari'ku wanî. Tauya sîrîrî apî'nîkon, pena Salomão nurî'tîya tîpon ton yeka'ma'pî morî pu'kuru mîrîrî kono' waiyi warainon yeka'ma'pîiya maasa pra itesa' pe tîwanî ye'nen, ipîkku pe tîwanî ye'nen.

28 Tîîse mîîkîrî epontîsa' yentai morî pe pu'kuru kono' waiyi wanî. Mîrîrî warantî parî' yari'kutannîpî Paapaya kure'ne aako'mamî pra tîîse. Ka'ne' pe rî aatî'napamî. Mîrîrî yentai uurî'nîkon pontîiya morî pe. Mîrîrî warantî rî tîîse mararî innape ikupîya'nîkon.

29 Mîrîrî ye'nen aya're'kon pî' moropai awukukon pî' ayewankon tapi'se pra e'tî. Mîrîrî pî' teesewankono'mai pra e'tî.

30 Maasa pra manni'kan Paapa epu'nen pepîn yeseru mîrîrî. Moropai tamî'nawîrî î' itu'se awe'to'kon epu'tî pî' Paapa man. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teesewankono'mai pra e'tî.

31 Tîîse Paapa yenya' eturumakatî, ayepotorîkon pe awe'to'pe. Moropai
itu'se Paapa e'to' kupîya'nîkon yuwatî. Mîrîrî kupîya'nîkon ya, tamî'nawîrî
manni' itu'se awe'to'kon tîrîiya aapia'nîkon —ta'pî Jesusya.

Ka' Po Tîwe'tî'kasen Pepîn Konekatî (Mt 6.19-21)

32 Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî ye'nen unmukuyamî', innape Paapa kupî pî'
ako'mantî eranne' pe tîwe'se pra. Maasa pra Paapa, ayunkonya tîwakîri pe
tîntîrî tîrî pe man aapia'nîkon. Tesa'kon pe itenya' eturumaka'san pia itîrîiya.
33 Mîrîrî ye'nen î' itesa' pe awe'to'kon ke e'repatî. Moropai mîrîrî yepe'pî
tîniru tîîtî manni'kan î' ton pînon pia. Mîrîrî wenai ayemannekon yense' ton
eporîya, tîwe'tî'kasen pepîn ka' po. Moropai mîrîrî ya' itesa' pe awe'to'kon
konekaya ka' po. Maasa pra miarî aatareti'ka pepîn. Moropai miarî
ama'ye'ya yama'runpa pepîn. Moropai miarî ka' po anî'rî o'ma'ya aponkon
ayemannekon yaku pepîn. Ipatîkarî morî pe aako'mamî.
34 Maasa pra miarî ka' po ayemannekon konekasa'ya'nîkon manni' pata
eesenumenkato'kon wanî nîrî miarî aako'mamîkon pî' —ta'pî Jesusya.

Tîkaraiwarîkon Nîmî'nenan

35 Moropai inî'rî ta'pî Jesusya: —Morî pe teekonekai e'tî tamî'nawîrî
ankonekakon ton konekakonpa. Morî pe aponkon yeka'matî. Moropai
a'kuma'tukon tawittanî'se e'tî. Î' rî e'kupî era'makonpa —ta'pîiya.
36 —Manni'kan pemonkonyamî' tîkaraiwarîkon tîwe'marimasen festarî pona
itî'pî enna'po nîmîkî pî' tîwe'sanon warantî e'tî. Inîmîkî to'ya tanne, to'
karaiwarî erepamî ya, mana'ta pa'tîiya. Ka'ne' pe mana'ta yarakkanmoka
to'ya eewonto'pe, maasa pra inîmîkî tîuya'nîkon ye'nen.
37 Morî pe pu'kuru inkamoro ipoitîrîtonon wanî. Maasa pra to' karaiwarîya
to' eporî to' we'nasa' pra awanî ye'nen, tînîmîkî pî' to' tîîse. Tauya apî'nîkon
mîîkîrî to' karaiwarîya tîpon miakanma tîpoitîrîtonon yekkari ton tîrîpa. Mo-
ropai taiya to' pî': “Ereutatî mesa pia”, taiya. Moropai inkamoro pî' to'
karaiwarî esemi'tîpa to' yekkari ton tîrî pî'. Mîrîrî warantî awanî kupî sîrîrî
Uyepotorîkon iipî nîmî'nenan ton pe.
38 Mîîkîrî to' karaiwarî erepamî ya, kure'ne tîîko'mamî tîpo, anoinna
eerepamî pra awanî ya, eerenmapî ya eerepamî ya, aatausinpa tîpoitîrîtonon
pî', inîmîkî pî' to' ko'mamî ye'nen.
39 Maasa esenumenkatî sîrîrî pî'. Sîrîrîpe ama'ye'ya temanne yama'runpa
epu'tî warayo' wîttî esa'ya ya, inîmîkî pî' wîttî esa' ko'mamî e'painon, te-
manne yama'runpaiya namai.
40 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Amîrî'nîkon nîrî mîrîrî warantî enpen
ako'mantî, maasa pra î' pensa uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe enna'poto'
weiyu sîrîrî non pona epu'tîya'nîkon pra naatîi. Enpen e'tî aawanmîra'nîkon
unîmîkîya'nîkon pra awanîkon tanne ayeporîuya'nîkon namai —ta'pî Jesusya.

Asakî'nankon Ipoitîrîtonon, Morî, Imakui'pî (Mt 24.45-51)

41 Mîrîrî warantî Jesus eseurîma ye'nen Pedroya Jesus ekaranmapo'pî.
Ta'pîiya: —Uyenupanen, mîrîrî eeseurîmato' wanî mîrîrî anna anenupa'san
neken panamato'ya pe, tamî'nawîronkon ton pe ka'rî? —ta'pî Pedroya Jesus
pî'.
42 Jesusya yuuku'pî panton ke. Ta'pîiya: —Eseurîma sîrîrî anî' pî' o'non
ye'kakon ikaraiwarî nîmo'ka'pî tewî' ko'mannî'nen pe maasa pra mîîkîrî wanî

imaimu yawîrî, morî pe tîwe'sen pe moropai epu'nen pe awanî, manni' mîîkîrî ikaraiwarîya tewî' ko'mannî'nen pe. Moropai tiaronkon tîpoitîrîtonon esa' pe to' ya're' ton tîînen pe. Moropai tamî'nawîrî ta'pî tîkaraiwarîya yawîrî iku'nen.

43 Mîîkîrî tîpoitîrî eporî ikaraiwarîya teerepansa' ya morî pe pu'kuru. Maasa pra tamî'nawîrî tîkaraiwarîya taasa' yawîrî iku'sai'ya ye'nen. Mîîkîrî wanî morî pe pu'kuru iipia.

44 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Mîrîrî warantî tîkaraiwarî nîtîrî'pî ko'mannîpîiya ye'nen inî' panpî' ikaraiwarîya tamî'nawîron tîrî iko'mannî'to'peiya.

45 Tîîse mîrîrî warantî pra ipoitîrî wanî ya, tîîse taiya ya: "Ka'ne' pe aaipî pe pra man". Mîrîrî ye'nen tiaronkon ipoitîrîtonon tîîpia tîkaraiwarî nîrumaka'san taruma'tî pia'tîiya to' po'pîtîiya, moropai to' ya're' ton tîrîiya pepîn emi'ne to' tîîse. Tîîse mîîkîrî ko'mamî ta're' enapî pî' moropai tîwuku enîrî pî' mararî pra. Maasa pra tîkaraiwarî iipî pra awanî ye'nen. Moropai mîîkîrî etîmî pia'tî mararî pra imakui'pî kupîiya.

46 Mîrîrî tîpo tîîko'manse pu'kuru pra, ikaraiwarî erepamî tînîmîkîiya pra tîîse, mararî enpen pra awanî tanne. Mîrîrî yai inkupî'pî era'ma tîuya pe ikaraiwarî ekore'ma mararî pra moropai iwîiya. Moropai yenumîiya imaimu yawîrî iko'mamî'san pepîn pata'se' apo' ya'. Mîrîrî e'kupî Paapa maimu yawîrî pra tîwe'sanon yarakkîrî.

47 Ipoitîrîya epu'tî tamî'nawîrî î' inkupî pe ta'pî tîkaraiwarîya tîîse mîrîrî tîku'se pra aako'mansa' ya, teekonekai pra aako'mansa' ya, moropai ta'pîiya yawîrî iku'sai'ya pra ipoitîrî e'sa' ya, mîîkîrî po'pîtî ikaraiwarîya ipîra, tîmoron epu'to'peiya.

48 Tîîse manni' ipoitîrî î' ta'pî tîkaraiwarîya epu'nen pepîn. Tîkaraiwarî maimu yawîrî awanî pepîn maasa pra epu'tî tîuya pra tîwanî ye'nen. Tîîse yairî pra mîîkîrî e'to' wanî wenai ikaraiwarîya i'po'pîtî tîîse mararî mîîkîrî tiaron ma're, maasa pra tepu'se pra awe'sa' ye'nen. Sîrîrî warantî uupia'nîkon mararî pra tîntîrî'pî miakanno'pî ekaranmapoiya kupî sîrîrî. Taiya: "Î' kai'ma aapia untîrî'pî yapurî'pîya? Yapurî'pîya ou yewanmîrî'pîya?" taiya kupî sîrîrî upî'nîkon. Maasa pra mararî pra itîîsai'ya ya uupia'nîkon, inî' panpî' epopai awanî —ta'pî Jesusya.

Jesus Wenai Esiyu'pînîto' (Mt 10.34-36)

49 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Uurî iipî'pî apo' ene'to'peuya sîrîrî non pona pemonkonyamî' kore'ta. Aasîrî mîrîrî yawittasa' yu'se wanî sîrîrî teuren.

50 Tîîse kure'ne e'taruma'tî kupî sîrîrî. Tîîse kure'ne e'taruma'tîto' ataretî'kasa' yu'se wanî sîrîrî.

51 Tîîse amîrî'nîkon esenumenka morî ene'sau'ya kai'ma sîrîrî non pona. Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon, morî tîwamîn ene'sau'ya pra wai tîîse eseyaton pî' pemonkonyamî' wanî kupî sîrîrî uwenai. To' eseya'nama kupî sîrîrî.

52 Tauya sîrîrî, sîrîrî patapai pemonkonyamî' mia'taikinankon tiwinan wîttî ta tîwe'sanonkon ena kupî sîrîrî eseyaton pî'. Seurîwî'nankon ekore'ma kupî sîrîrî asakî'nankon yarakkîrî. Moropai inkamoro asakî'nankon wanî teekore'mai eseurîwî'nankon yarakkîrî. Uyese' wenai mîrîrî warantî to' ekore'ma.

53 Moropai tînmukukon winîkîi teekore'mai to' yunkonyamî' innape uku'sa' to'ya wenai, uyese' wenai. Moropai tunkon winîkîi to' munkîyamî' wanî

teekore'mai, uyese' wenai. Moropai to' yankonyamî' wanî îri pe tînmukukon wîri'sanyamî' winîkîi, innape uku'sa' to'ya wenai. Moropai to' munkîyamî' nîrî teekore'mai tîsankon winîkîi uyese' wenai. Moropai tîpa'sekon munîkîi to' yawo'pîtonon wanî teekore'mai. Moropai to' pa'setonon wanî teekore'mai tawo'pîkon yarakkîrî. Uyese' wenai tu'kankon ekore'ma kupî sîrîrî. Innape uku'nenan pî' innape uku'nenan pepîn ekore'ma uwenai —ta'pî Jesusya.

Î' Ye'ka Pe Pata Wanî Epu'to'
(Mt 16.2-3)

54 Jesusya pemonkonyamî' panama'pî. Ta'pîiya to' pî': —A'kî, wei epa'ka winî katupuru enuku era'maya'nîkon ya îrikkutun pe. Taawonan amîrî'nîkon, kono' rena pe man sîrîrîpe, taaya'nîkon. Moropai innape aarena ta'pîya'nîkon yawîrî.

55 Moropai a'situn ata'se'ma ya, wei ewomî winîpai, mîrîrî pî' taaya'nîkon. Wei pe pata wanî pe man. Innape wei pe awanî, a'ne' pe awanî ta'pîya'nîkon yawîrî.

56 Amîrî'nîkon pemonkonyamî' teesenku'tîsanon, epu'nenan pe tîwanîkon kai'ma eesenumenkakon! Tamî'nawîrî î' pata po tîwe'ku'sen epu'tîya'nîkon morî pe. Mîrîrî ekaremekîya'nîkon e'to' yawîrî pata po tîwe'ku'sen moropai ka' pî' tîwe'ku'sen. Tîîse î' wani' awanî anera'ma'pîkon ayenukon ke ⌞î' ikupî eserîkan pepîn unkupî'pî ayenukon kaisarî⌟ mîrîrî kupîya'nîkon pepîn innape. Î' ton pe ekaremekîya'nîkon pepîn? —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ayeyaton Pe Tîwe'sen Yarakkîrî Morî Konekatî
(Mt 5.25-26)

57 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Tîîse î' wani' awanî ye'nen aawarîrî'nîkon epu'tîya'nîkon pepîn î' wanî yairon pe.

58 A'kî, ayeyaton iipî ya ayarîpa ipîkku pe tîwe'sen juiz pia. E'mai' pe ayarîiya rawîrî î' rî inkupî'pî awinîkîi konekaya yuwakî yarakkîrî, mîîkîrî juiz pia ayarîiya namai. Tîîse ikonekasa'ya pra awanî ya juiz yenya' arumakaiya. Moropai juizya arumaka surarayamî' yenya' moropai surarayamî'ya ayarakkamo atarakkannîto' ta.

59 Tauya sîrîrî apî'nîkon mîrîrî atarakkannîto' tapai eepa'kakon pepîn. Tamî'nawîrî mîrîrî ankupî'pîkon ye'maya'nîkon pîkîrî aako'mamîkon —ta'pî Jesusya to' pî'.

13

Imakui'pî Unkupî'pîkon Rumakato' Pî' Jesus Eseurîma

1 Moro to' wanî'pî tiaronkon pemonkonyamî'. Inkamoro eseurîma pia'tî'pî Jesus pî' î' kai'ma Galiléia pataponkon warayo'kon tî'ka me'po'pî Pilatosya pî'. —Paapa pia tîntîrîkon po'tîi to' ii'sa' tanne, to' tî'ka me'po'pîiya —ta'pî to'ya Jesus pî'.

2 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Î' wani' awanî ye'nen insamoro warayo'kon tî'ka me'po'pîiya mîrîrî warantî. Î' kai'ma to' pî' eesenumenkakon? Tiaronkon yentai imakui'pî ku'sa' to'ya wenai, to' taruma'tî'pî Paapaya taaya'nîkon ka'rî?

3 Kaane, mîrîrî wenai pra —ta'pî Jesusya. —Tauya sîrîrî apî'nîkon, tamî'nawîrî awanîkon tanne amîrî'nîkon enpenata pra awanîkon ya imakui'pî ankupî'pîkon rumaka pî', inkamoro sa'manta'pî manni' warantî aasa'mantakon kupî sîrîrî tamî'nawîrî —ta'pîiya.

4 —Moropai manni'kan 18 kaisaronkon isa'manta'san Siloé pata'se' winî
Jerusalém po. Î' wani' awanî ye'nen inkamoro pona mîrîrî to' nîkoneka'pî
kawînan esenumî'pî, moropai to' tî'ka'pîiya. Î' kai'ma to' pî' eesenumenkakon,
kure'ne ka'rî imakui'pî ku'sa' to'ya tiaronkon yentai Jerusalém po?
5 Kaane, Mîrîrî wenai pra to' sa'manta'pî. Tîîse tauya sîrîrî apî'nîkon
tamî'nawîrî amîrî'nîkon sa'manta kupî sîrîrî. Amakuyikon rumaka pî' eesenu-
menkakon pra awanîkon ya, inkamoro sa'manta'pî warantî aasa'mantakon
—ta'pî Jesusya.

Figo Ye' Teperu Tîînen Pepîn Pî' Jesus Eseurîma

6 Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —Warayo'ya tekkari ye' ton,
figo ye' itese' pîmî'pî tînmîri ya'. Moropai tîko'man pe tîîko'mamî tîpo, eepetasa'
era'mai attî'pî. Tîîse eporîiya pra itesa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen î' kupî tîuya pî'
eesenumenka'pî.
7 Moropai mîîkîrî itesa'ya ta'pî mîrîrî tekkari ye'ka era'manen warayo'
tîpoitîrî pî': "A'kî, uuipî'pî eseurîwî'ne kono' kaisarî seeni' figo yeperu era'mai
eepetasa' kai'ma, tîîse iteperu eporîuya pra uurî e'pîtî'pî. Mîrîrî ye'nen ya'tîkî
î' pe pra si'ma ko'mannî pî' man. Tiaronkon pata'se' mo'kasai'ya man
teepetai pra. Mîrîrî ye'nen ma'tîi", ta'pîiya tîpoitîrî pî'.
8 Tîîse ipoitîrîya ta'pî tîkaraiwarî pî': "Maasa tîwî nîsi moro, ukaraiwarî, mîrîrî
figo ye' sîrîrî neken kono' iwa'kato'peiya. Tiwin kono'pî pe esenyaka'ma
irupukon woi yakauya moropai iwî'nî'pannî'nen ton tîrîuya irupukon pona
eepetato'pe", ta'pî ipoitîrîya.
9 "Mîrîrî ku'sau'ya tanne sîrîrî kono' pî' eepeta ya, morî pe awanî. Tîîse figo
tîrîiya pra awanî ya, mîrîrî ya'tî me'poya", ta'pî ipoitîrîya tîkaraiwarî pî' —ta'pî
Jesusya.

Jesusya Wîri' Ma'takî'pan Yepi'tî'pî

Erîka'nîto' Weiyu Yai

10 Jesusya pemonkonyamî' yenupa'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' ta si'ma
sábado, erî'ka'nîto' weiyu yai.
11 Moro awanî'pî pri'ya pra tîwe'sen wîri'. Mîîkîrî ko'mansa' wanî'pî pri'ya
pra 18 kono' kaisarî. O'ma'ya pri'ya pra iku'sa' wanî'pî. Mîîkîrî sa'ne asapîtî'pî
murui murui pe awe'mî'sa'ka pra. Mîîkîrî esepi'tî eserîke pra awanî'pî.
12 Mîîkîrî era'ma tîuya pe Jesusya yanno'pî tîîpia. Moropai ta'pîiya wîri' pî':
—Ma'non, ayeparan winîpai esepi'tîn pî' nai —ta'pî Jesusya.
13 Moropai tenya tîrî'pîiya ipona moropai mîîkîrî ekoneka'pî. Inî'rî murui
pe pra eena'pî. Moropai mîrîrî tîpo mîîkîrî wîri'ya Paapa yapurî'pî mararî pra.
14 Tîîse mîrîrî kupî Jesusya era'ma tîuya ye'nen Judeuyamî' epere'to' yewî'
esa' pe tîwe'sen ekore'ma'pî mararî pra Jesus winîkîi, maasa pra sábado weiyu
yai wîri' yepi'tîiya ye'nen. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya pemonkonyamî' pî': —
Tiwin mia' pona tîîmo'tai wei kaisarî esenyaka'manto'. Mîrîrî yai aaipîkon
eesepi'tîkonpa, tîîse sábado, erî'ka'nîto' weiyu yai pra —ta'pîiya to' pî'.
15 Mîrîrî yuuku'pî Uyepotorîkonya. Ta'pîiya: —Seru'ye' amîrî, epu'nen pepîn.
Sábado yai î' kupî pepîn taaya'nîkon tîîse attîkon sábado yai paakayamî' yewî'
ta ayekînkon yeukai, to' yarîkonpa tuna enî'to'pe to'ya. Mîrîrî epu'tîya'nîkon pra
awanîkon mîrîrî? Ewa'tîsa' pe si'ma tuna enîrîiya pepîn mîîto'pe.
16 Mîrîrî warantî mîserî wîri' wanî sîrîrî yewa'tîsa' pe, Makui newa'tî'pî pe
aako'mansa' kure'ne 18 kono' kaisarî. Mîîkîrî wanî Abraão nurî'tî paarî'pî

pe, ayonpakon pe Judeupa' pe awanî. Î' wani' awanî ye'nen kin sábado yai mîîkîrî esepi'tî eserîke pra awanî mîrîrî teparan winîpai? —ta'pî Jesusya.

17 Mîrîrî taa Jesusya pî' inkamoro ipî' tîwo'ma'tasanon eppepî mararî pra maasa pra to' yeseru yenpo'pîiya. Tîîse tiaronkon arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî taatausinpai kure'ne î' ikupî eserîkan pepîn Jesus nîkupî'pî pî'. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon yai to' atausinpa'pî.

Mostarda Ena'pî Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

18 Moropai Jesusya panton ekaremekî'pî to' nepu'tî ton. Ta'pîiya: —Î' kai'ma see awanî pe nai Paapa iipî yai tamî'nawîronkon esa' pe? Î' warantî awanî ekaremekîuya e'painon? —ta'pîiya.

19 —See warantî awanî pe man. Seeni' mostarda ena'pî wanî si'mîrikkî pe pu'kuru. Tîîse mîrîrî pîmî'pî warayo'ya tînmîri ya'. Moropai mîrîrî aro'ta'pî, aarenta'pî, kure'ne eena'pî yei pe. Moropai mîrîrî pona toronyamî' erepamî'pî tî'moikon yaponse' ton konekapîtî'pî to'ya, mîrîrî yei panta pona —ta'pîiya. ⌞—Mîrîrî warantî Paapa pemonkonoyamî' wanî mararî tîîse to' epamî —ta'pî Jesusya.⌟

Trigo Yai'meto' Fermento Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 13.33)

20 Moropai inî'rî Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Î' ye'ka panton ekaremekîuya e'painon? Î' kai'ma awanî pe nai, Paapa iipî yai pemonkonyamî' esa' pe?

21 Awanî pe man trigo yai'meto' warantî. Mîrîrî yapisî'pî wîri'ya moropai kîsere'na kore'ta mararî itîrî'pîiya, iku'ne'tîto' yai. Moropai yai'meiya tamî'nawîrî, mîrîrî ye'nen yai'mesa' pe kîsere'na wanî tamî'nawîrî —ta'pî Jesusya. ⌞—Mîrîrî warantî Paapa pemonkonoyamî' mararonkon wanî tu'kankon kore'ta sîrîrî non po. Tîîse maasa Paapa pemonkonyamî' epansa' tamî'nawîrî pata po, anî'ya era'ma pra tîîse⌟—ta'pî Jesusya.

E'ta'ka Mana'ta
(Mt 7.13-14,21-23)

22 Jerusalém pona tuutî Jesus wîtî'pî e'ma taawîrî. Tuutî pe Jesusya pemonkonyamî' yenupa'pî cidade po. Moropai tiaronkon yenupa'pîiya to' pata'se'kon kaisarî to' ko'manto'kon ya' to' yenupa'pîiya.

23 Mîrîrî yai warayo'ya Jesus ekaranmapo'pî. Ta'pîiya: —Uyenupanen, tu'kankon pepîn neken pemonkonyamî' e'pîika'tî kupî sîrîrî? —ta'pîiya Jesus pî'.

Mîrîrî ta'pî Jesusya: —Moro man ka' po mana'ta e'ta'ka.

24 Mîrîrî ye'nen mîrîrî yai eewomîkon yuwatî teeseka'nunkai. Maasa pra tauya apî'nîkon tu'kankon pemonkonyamî' wanî kupî sîrîrî itîîpai ka' pona, tîîse to' ewomî eserîke pra awanî.

25 Maasa pra mîîkîrî wîttî esa' e'mî'sa'kasa' ya moropai mana'ta yarakkamoiya. Moropai amîrî'nîkon wanî poro po eewomîkon eserîke pra Paapa pia ka' pona. Taaya'nîkon mana'ta pa'tîi'ma, “Anna yepotorî, anna yawonnî'kî aapia”, taaya'nîkon. Tîîse mîîkîrîya amaimukon yuuku kupî sîrîrî see warantî: “Anî'kan amîrî'nîkon? Ayepu'tîkonuya pra wai, o'non pata pai'nokon pe awanîkon?” taiya kupî sîrîrî apî'nîkon.

26 Moropai taaya'nîkon: “Anna manni'kan apokonpe anna yekkari yonpa
annaya ne'tîkini. Apokonpe anna wuku enîrî'pî annaya. Moropai anna
yenupa'pîya anna kore'ta awanî yai cidade po”, taaya'nîkon ipî'.
27 Tîîse taiya inî'rî apî'nîkon: “Anî'kan amîrî'nîkon? Ayepu'tîuya'nîkon pra
wai. O'non pata pai'nokon pe awanîkon?” Moropai taiya: “Atarimatî
tamî'nawîrî amîrî'nîkon imakui'pî kupî pî' tîîko'mansenon”, taiya apî'nîkon.
28 Miarî si'ma Abraão nurî'tî moropai Isaque nurî'tî, moropai Jacó nurî'tî,
moropai tamî'nawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî
era'maya'nîkon kupî sîrîrî Paapa pia. Tîîse amîrî'nîkon poro po, eewomîkon
eserîke pra. Inkamoro era'maya'nîkon pî' mararî pra akaraukon kupî sîrîrî
ipî', amoron epu'tî kupî sîrîrî, eewomîkon eserîke pra awanî ye'nen.
29 Mîrîrî yai tu'kankon pemonkonyamî' erepamî kupî sîrîrî, wei epa'ka
winîpai, moropai wei ewomî winîpai. Moropai tamî'nawîrî pata po
tîîko'mansenon, inkamoro ewomî entamo'kanto' pî' tîîwanmîra tesa'kon Paapa
pia. To' pata'se'kon ton moro awanî Paapa pia. ⌞Tîîse amîrî'nîkon ewomî
eserîke pra awanî.⌟
30 Maasa pra inkamoro tiaronkon pîkîronkon ipîkkukon pepînon ewomî kupî
sîrîrî e'mai' pe iipia. Tîîse ipîkkukon, ⌞e'mai' pe Paapa maimu etanenan⌟
tiaronkon yentainokon ewomî pepîn. ⌞Maasa pra innape imaimu ku'sa' to'ya
pra awanî ye'nen⌟ —ta'pî Jesusya.

Jesus Esewankono'ma

Jerusalém Ponkon Pemonkonyamî' Pî' (Mt 23.37-39)

31 Mîrîrî pe rî tiaronkon fariseuyamî' iipî'pî Jesus pia. Moropai ta'pî to'ya
ipî': —Attî e'painon tarîpai maasa pra amîrî wîî tîuya taa pî' Herodes man —
ta'pî to'ya Jesus pî'.
32 Jesusya to' maimu yuuku'pî. Ta'pîiya to' pî': —Atîtî iipia mîîkîrî pia.
Moropai makatîi mîîkîrî maikan warainon seru'ye' pî', uurîya taa sîrîrî mîrîrî
ekareme'tantî ipî'. Uutî eserîke pra wai sîrîrî maasa pra esenyaka'ma sîrîrî.
O'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon pemonkonyamî' yepi'tîuya sîrîrî. Moropai
pri'ya pra tîwe'sanon yepi'tîuya sîrîrî. Sîrîrîpe mîrîrî pî' uuko'mamî moropai
penane. Mîrîrî tîpo neken uweiyu iku'ne'tîsa' yai erepamî miarî Jerusalém
pona, mîrîrî makatîi mîîkîrî pî'.
33 Maasa pra mîrîrî kupî pî' uuko'mamî e'pai man. Moropai tarî uwî to'ya
eserîke pra man. Maasa pra Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' wîî
to'ya Jerusalém po neken —ta'pî Jesusya.
34 Moropai Jesus esewankono'ma'pî, ikaruwa'pî Jerusalém ponkon pe-
monkonyamî' wenai. Moropai ta'pîiya: —Amîrî'nîkon Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' wîîtîponkon. Aapia'nîkon tîmaimu ekareme'nen
to' yarimasa' Paapaya tanne iwî'pîya'nîkon tî' ke. Î' warapo ite'ka amîrî'nîkon
sa'nama'pîuya tamî'nawîrî awanîkon tanne. Manni' kariwanaya tapîri yo'koi
tînmukuyamî' yannuku warantî, uupia amîrî'nîkon eperepî yu'se wanî'pî
teuren tîîse yuukuya'nîkon pra awanî'pîkon.
35 Tarîpai apata'se'kon e'nîmî kupî sîrîrî ⌞innape ukupîya'nîkon pra
awanîkon ye'nen⌟. Uutî sîrîrî aapiapai'nîkon. Tarîpai tauya sîrîrî apî'nîkon,
sîrîrî patapai inî'rî uyera'maya'nîkon pe pra naatîi. Uyapurîto'ya'nîkon weiyu
erepamî pîkîrî aako'mamîkon. Mîrîrî yai neken taaya'nîkon:

“Mîîkîrî morî pu'kuru see Uyepotorîkon ese' pî' tui'sen yapurîpai'nîkon”, *Sl 118.26*
taaya'nîkon kupî sîrîrî —ta'pîiya.

14

Pri'yawon Pepîn Yepi'tî Jesusya Sábado Yai

1 Tiwin wei sábado yai Jesus eta'pî fariseuyamî' esanon yonpaya tewî' ta entamo'kai attîto'pe kai'ma. Jesus wîtî'pî moropai mîîkîrî pî' to' esenumenka'pî kure'ne, sábado yai î' rî kupîiya anera'mapai tîwanîkon ye'nen, yairî pra iteseru wanî ekaremekîkonpa kai'ma.
2 Miarî Jesus rawîrî tiwin warayo' wanî'pî pri'yawon pepîn. Mîîkîrî wanî'pî i'si moropai itemekon awoipî'pî pe.
3 Mîîkîrî era'ma tîuya ye'nen Jesusya Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon moropai fariseuyamî' ekaranmapo'pî. Ta'pîiya to' pî': —Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pri'yawon pepîn yepi'tîuya erî'ka'nîto' weiyu yai morî pe awanî, kaane ka'rî? Î' kai'ma taasai'ya nai? —ta'pîiya.
4 Tîîse î' kai'ma Jesus maimu yuuku to'ya pra to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî pri'yawon pepîn warayo' yapisî'pî Jesusya. Moropai yepi'tî'pîiya. Moropai attîto'pe ta'pîiya ipî'.
5 Moropai inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Amîrî'nîkon kore'ta tînmu kenan wanî ya, mîîkîrî munmu itekîn enasa' ya, itu'nakan ya' sábado yai, sábado pe awanî ye'nen imo'kai attî pepîn e'painon ka'ne' pe?
6 Mîrîrî yuuku to'ya eserîke pra awanî'pî.

Tiaronkon Ma're E'nîto' Pî' Jesus Eseurîma

7 Mîrîrî taa tîpo entamo'kanto' pî' etasa'kon yako'menka'pî Jesusya. Maasa pra yaponse' wanî ereutanto'kon menka'pî to'ya mesa pia. Morîkon ponarî to' ereuta'pî ipona ipîkku pe tiaronkon yentai to' e'to'pe. Mîrîrî era'ma tîuya ye'nen, Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî to' pî'.
8 Ta'pîiya to' pî': —A'kî, anî'ya amîrî'nîkon etasa' ya tîîno'pîtasen festarî pî' tauya sîrîrî kereutatî morî ereutanto' pona. Maasa pra ipîkku pe tîwe'sen ayentai'nîkon etasa' wîttî esa'ya yai pra.
9 Moropai taiya apî'nîkon: “Anî'ya amîrî eta'pî tarîni' ereutapa?” taiya e'painon. Moropai taiya apî': “Atarimakî mîseni' ipîkku ereutato'pe”, taiya apî'. Mîrîrî yai aweppepî kure'ne. Tiaronkon rawîrî apono' morî ma're tîwe'sen pona eereuta.
10 Tauya apî'nîkon, etasa' pe apono' morî ma're tîwe'sen pona ereutatî. Moropai mîîkîrî ayetatîponkonya ayera'makon. Moropai taiya apî'nîkon: “Uwanîyakon, tarîwaya ereutatane'kî. Sîrîrî ereutanto' morî pona”, taiya. Mîrîrî warantî kure'ne ayapurî to'ya esera'ma tamî'nawîronkon ipîkkukon etasa'kon rawîrî —ta'pî Jesusya.
11 —Maasa pra anî' e'ku'sa' ya ipîkku pe moropai mîî pe, mîîkîrî ena kupî sîrîrî tiaronkon ma're. Aweppepî kupî sîrîrî. Tîîse anî' e'sa' ya ipîkku pe pra, moropai mîî pe pra, mîîkîrî yapurî to'ya, ipîkku pe eena —ta'pî Jesusya.
12 Moropai ta'pî Jesusya tetatîpono'pî pî': —Î' pensa entamo'kanto' konekaya yai, manni'kan neken ayetatîponkon ayonpakon moropai ayakonkon moropai ayakontarikon ipîkku pe tîwe'sanon neken ketai. Maasa pra inkamoroya mîrîrî ye'ka kupî tîuya'nîkon ya amîrî yeta awentamo'kai attîpa kai'ma. Mîrîrî warantî ankupî'pî ye'ma inkamoroya.

13 Tîîse î' pensa mîrîrî ye'ka konekaya yai, manni'kan sa'ne î' ton pînon
moropai ma'tîkî'pankon, enkaru'nankon, moropai asakoi'kon pepînon sa'ne
etakî to' ii'to'pe entamo'kanto' pî'.
14 Mîrîrî warantî ikupîya ya, morî yapisîiya Paapa winîpai. Maasa pra
inkamoroya sa'ne mîrîrî ankupî'pî ye'ma pepîn, ye'mato' ton pra tîwanîkon
ye'nen. Tîîse Paapaya aapia ye'ma, î' pensa morî yairon pe tîwe'sanon
e'mî'sa'ka weiyu yai aye'maiya —ta'pî Jesusya.

Kure'nan Entamo'kanto'
(Mt 22.1-10)

15 Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya pe, mesa pia ipokonpe tîwe'sen warayo'
eseurîma'pî. Ta'pîiya: —Paapa, tamî'nawîronkon esa' pia entamo'kanto' pî'
teewonsen wanî kupî sîrîrî taatausinpai —ta'pîiya.
16 Mîrîrî ye'nen Jesusya tiaron panton ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —Tiwin
warayo'ya pemonkonyamî' eta'pî arinîke to' ii'to'pe tewî' ta, maasa pra
kure'nan entamo'kanto' tîrî tîuya ye'nen.
17 Moropai iweiyu eseporî'pî entamo'kanto' weiyu. Mîrîrî ye'nen tîpoitîrî
yaipontî'pîiya attîto'pe pemonkonyamî' yannoi. Taato'peiya ka'ne' pe asi'tî
entamo'katane'tî entamo'kanto' esenposa' man aasîrî taato'peiya kai'ma
etasa'kon pemonkonyamî' pî'.
18 Tîîse mîîkîrîya tetakon tanne tiwin pî' si'ma ta'pî to'ya: "Uutî eserîke pra
wai." E'mai'non pemonkonya ta'pî ipî': "Umîri ton yennasau'ya sîrîrî. Mîrîrî
ye'nen era'mai uutîto' man. Mîrîrî uutî eserîke pra wai, mîrîrî tauya manni'
ku'kî tîwî" ta'pîiya.
19 Moropai tiaronya ta'pî: "Uutî eserîke pra wai maasa pra mia' tamî'nawîrî
uyekînnon ton paakayamî' yennasau'ya wai. Inkamoro era'mai uutîto' man.
Maasa pra morî pe to' esenyaka'ma anera'mapai wai. Mîrîrî ye'nen uutî
eserîke pra wanî sîrîrî. Tîîse mîrîrî ku'kî tîwî", ta'pîiya ipî'.
20 Moropai tiaronya ta'pî ipî': "Uurî, uutî eserîke pra wai. Maasa pra amen
pu'kuru ino'pîtasen pe wanî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen uutî pepîn", ta'pîiya.
21 Mîrîrî tîpo tîkaraiwarî pia ipoitîrî enna'po'pî. Moropai tamî'nawîrî ekare-
mekî'pîiya tîkaraiwarî pî'. Mîrîrî pî' ikaraiwarî ekore'ma'pî mararî pra.
Moropai ta'pîiya inî'rî: "Ka'ne' pe atîkî tiaronkon etata inî'rî, rua taawîrî
cidade poro tîwe'sanon etata. Moropai tamî'nawîrî to' metai to' menepîi
manni'kan î' ton pînon, moropai ma'tîkî'pankon moropai enkaru'nankon,
moropai asakoi'kon pepînon inkamoro menepîi", ta'pîiya.
22 Tîîko'manse mararî ipoitîrîya ta'pî tîkaraiwarî pî': "Tamî'nawîrî ta'pîya
yawîrî iku'sau'ya sîrîrî. Tîîse tu'ke to' pata'se' ton moro man", ta'pîiya.
23 Mîîkîrî maimu yuuku'pî ikaraiwarîya. "Moriya, atîkî, aminke e'ma
taawîrî to' etata, to' ii'to'pe to' meka'nunkai. Maasa pra uyewî' yannî'sa' to'ya
anera'mapai wanî sîrîrî.
24 Tauya sîrîrî inkamoro e'mai' pe etasa'konya sîrîrî entamo'kanto' yonpa
eserîke pra awanî. Maasa pra tetakon tanne yu'sa' to'ya pra awanî ye'nen",
ta'pîiya —ta'pî Jesusya.

Anî' Wanî Jesus Wanîyakon Pe
(Mt 10.37-38)

25 Mîrîrî taa tîpo Jesus wîtî tanne arinîkon pemonkonyamî'ya Jesus we-
naima'pî. Inkamoro yeurîmai eera'tî'pî moropai ta'pîiya to' pî':

26 —A'kî, manni' uyapurînen wanî ya mararî, mîîkîrî wanî eserîke pra awanî upemonkono pe, uwanîyakon pe. Maasa pra tîyun moropai tîsan pînînmaiya ya, moropai tîno'pî, moropai tînmukuyamî', moropai tonpayamî' pînînmaiya ya, moropai kure'ne tîîwarîrî eetî'nînma, uurî pînînma tîuya yentai, mîrîrî ye'nen uurî wanîyakon pe eserîke pra awanî —ta'pîiya.
27 —Anî' wanî ya uwenai e'taruma'tîpai pra, mîrîrî ye'nen uyapurîiya pepîn yapîtanîpîiya pra tîwanî ye'nen. Itu'se tîwe'to' yawîrî iko'manpai awanî. Mîîkîrî wanî pepîn uwanîyakon pe.
28 A'kî, anî' esenumenka ya kawînan ton koneka pî' e'mai' pe î' warapo kaisarî tîtînirurî wanî era'maiya e'pai awanî. Yaretî'ka eserîke awanî epu'tîuya ikonekaiya. Mîrîrî epu'se eesenumenka e'pai awanî.
29 Tîîse mîrîrî tepu'se pra mîrîrî kawînan ton koneka tîuya pî' teesenyaka'mato' asara'tîsai'ya ya, moropai itînirurî e'tî'ka eesenyaka'mato' ataretî'ka pra tîîse. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon pî' tamî'nawîronkon atako'menka ipî'.
30 "A'kî see yaretî'kaiya pra awanî era'matî", taa to'ya.
31 Moropai ta'pîiya inî'rî: —A'kî, ipîkku pata esa' pe tîwe'sen rei eseya'nama ya tiaron winîkîi, eesenumenka e'pai awanî teeseya'nama rawîrî. Iipia awanî 10.000 kaisaronkon surarayamî'. Tîîse iteyaton pia to' wanî 20.000. Mîîkîrî ereuta e'pai awanî esenumenkai to' eseya'nama eserîke awanî epu'se, meruntî ke to' wanî epu'se.
32 Meruntî ke pra to' wanî ya, attî pepîn epîi. Tîîse mîîkîrî tiaron rei pî' kai tîmaimu yarimaiya namai epîn pe pra man kai, morî pe e'nîpai man kai —ta'pî Jesusya.
33 —Mîrîrî warantî teesenumenkai pra amîrî'nîkon wanî eserîke pra awanî upemonkono pe, tamî'nawîrî ayeserukon, ayemannekon rumakaya'nîkon pra awanîkon ya —ta'pî Jesusya.

Pan Inî'mîra Tîwe'sen pî' Jesus Eseurîma
(Mt 5.13; Mc 9.50)

34 Tiaron ekaremekî'pî Jesusya to' nepu'tî ton. Ta'pîiya: —Pan wanî morî pe, awe'to' yawîrî wanî ya. Tîîse awe'to' yawîrî pra awanî ya, morî pe awanî pepîn. Inî'mîra awanî ipo'mîra.
35 Morî pe awanî pepîn yapurîto'pe. Î' ton pe rî yapurî eserîke pra awanî. Î' ye'rî pînsa' wî'nî'pannîpîiya eserîke pra awanî. Mîrîrî ye'nen ipapo.
Sîrîrî etaya'nîkon pî' esenumenkatî aneta'pîkon pî' —ta'pî Jesusya. ⌞—Mîrîrî warantî awanîkon pe man, tamî'nawîrî ayewankon ke uyapurîya'nîkon pra awanîkon ya,⌟ —ta'pîiya tîpemonkonoyamî' pî', inî'mîra pan wanî warantî to' yeseru wanî namai.

15

Carneiro Ataka'ma'pî
(Mt 18.12-14)

1 Tu'kankon tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru yapisî pî' teesenyaka'masanon iipî'pî Jesus pia eeseurîma etakonpa. Moropai imakui'san pemonkonyamî' iipî'pî.
2 Fariseuyamî' moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon nîrî wanî'pî. Inkamoro wo'ma'ta'pî Jesus winîkîi. Ta'pî to'ya: —Imakui'pî ku'nenan pemonkonyamî' pokonpe tîwe'sen mîserî warayo'. Moropai to' pokonpe ta're' yonpanen —ta'pî to'ya ipî'.

3 Mîrîrî ye'nen to' nepu'tî ton ekaremekî'pî Jesusya panton pe.
4 Ta'pîiya: —Amîrî'nîkon tiwin pî' si'ma ayekînnan carneiroyamî' esa' pe
awanî ya, 100 kaisarî. Tiwin aataka'ma'pî ya, yuwai attî e'painon. Innape
nai? —ta'pîiya. —Inkamoro 99 kaisaronkon nîmîya e'painon keren po.
Moropai attî mîîkîrî ataka'ma'pî yuwai eporîya pîkîrî.
5 Mîîkîrî eposa'ya ya, kure'ne taatausinpai awanî eposa'ya ye'nen. Moropai
mîîkîrî mana'poya amota pona tanunse.
6 Ayewî' ta eerepansa' pe, ayonpayamî' awoinonkon etaya. Moropai
taaya ayonpayamî' pî': "Atausinpanpai'nîkon upokon pe. Maasa pra uyekîn
ataka'ma'pî eposau'ya ye'nen", taaya'nîkon e'painon tiwin pî' si'ma.
7 Tauya mîrîrî warantî nîrî Paapa atausinpanto' wanî kupî sîrîrî ka' po.
Pemonkon imakui'pî pe tîwe'sen enpenatasa' yai tînkupî'pî imakui'pî ru-
maka tîuya pî'. Ipî' Paapa atausinpa manni'kan 99 kaisaronkon, yairon pe
tîwe'sanon pî' taatausinpa yentai —ta'pî Jesusya.

Prata Ena'pî Esenumî'pî

8 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Tiwin wîri' wanî'pî mia' tamî'nawîrî prata
ena'pî esa' pe. Tîîse tiwin esenumî ya mîrîrî yuwaiya e'painon, innape nai?
Mîrîrî eporîpa wîri'ya tî'kuma'tu yawittanîpî, moropai tewî' kuimaiya. Morî pe
yuwai'ma tînîn eporî tîuya pîkîrî yuwaiya.
9 Moropai eposa' tîuya yai tonpayamî' tîwoinokon etaiya. Moropai taiya to'
pî': "Atausinpanpai'nîkon man upokonpe. Maasa pra upîratari esenumî'pî
eposau'ya ye'nen", taiya.
10 Mîrîrî warantî nîrî Paapa poitîrîtonon inserîyamî' atausinpa kure'ne,
tiwinan pemonkon imakui'pî ku'nen enpenata yai imakui'pî pe tîwe'to'
rumaka tîuya pî' —ta'pî Jesusya.

Warayo' Tîyun Pia Pai Ataka'ma'pî

11 Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Warayo' wanî'pî
asakî'nankon inmukuyamî'.
12 Tiaron pensa inmu yakon maasaron panpî'ya ta'pî tîyun pî': "Paapa, aye-
manne rataikakî uyemanne ton tîrîpa, mîrîrî uurî pia antîrî ton aasa'manta
yai. Maasa pra sîrîrî itu'se wai", ta'pîiya. Moropai itunya temanne rataika'pî
irui yemanne yarakkîrî.
13 Kure'ne pu'kuru pra wei tîîko'mamî tîpo temanne yannuku'pî mîîkîrî
warayo' maasaronya tamî'nawîrî. Moropai attî'pî tamî'nawîrî temanne
yarakkîrî tiaron pata pona aminke. Miarî itesa' pe tîwe'to' temanne
yaretî'ka'pîiya. Festa pî' tîwanî ke, tîsu'min ke imakui'pî kupî'pîiya.
14 Moropai tamî'nawîrî yaretî'ka'pîiya tanne, mîrîrî pata ya' emi'nan wanî'pî
mararî pra. Moropai mîîkîrîya tîmoron epu'tî pia'tî'pî miarî.
15 Mîrîrî ye'nen teesenyaka'mato' ton yuwa'pîiya mîrîrî pata ya' tîwe'sen
pî' mîrîrî warantî tîwe'pîika'tîpa kai'ma. Mîîkîrîya mîîkîrî yarima'pî tîfazendarî
pona tekînon porcoyamî' ko'mannî'se attîto'pe kai'ma, ta'pîiya.
16 Tîîse miarî mîîkîrî wanî'pî emi'ne ita're' ton pra awanî'pî. Porcoyamî'
ya're' anna'pai awanî'pî tîîse anî'ya porcoyamî' ya're' yonpa tîrî pra awanî'pî.
Î' tîrî to'ya pra awanî'pî.
17 Mîîkîrî esenumenka pia'tî'pî tîîwarîrî. Ta'pîiya: "Î' waraponkon uyun
poitîrîtonon teesenyaka'masanon uyun pia tîîse to' ya're' mararon pepîn
e'tî'kakoi pepîn. Tîîse î' pî' uurî sa'manta sîrîrî tarî emi'nan pî'.

18 Enna'po paapa yewî' ta. Moropai tauya paapa pî': ‘Paapa, imakui'pî
kupî'pîuya Paapa ka' pon winîkîi, moropai awinîkîi’, tauya paapa pî'”, ta'pîiya.
19 “Mîrîrî ye'nen ‘Anmu pe wanî pepîn sîrîrî, tîîse apoitîrîtonon warantî
uku'kî’, tauya paapa pî'”, ta'pî mîîkîrî warayo'ya.
20 Moropai aataponka'pî miarîpai moropai awenna'po'pî tîyun yewî' ta.
Mîîkîrî iipî ko'mannî pe e'ma taawîrî aminke era'masa' itunya wanî'pî. Moropai tî'noko'pî pe era'ma'pîiya mararî pra. Mîîkîrî tînmu ponaya eeka'tumî'pî
yapi'se. Yapisî'pîiya tîwakîri pe moropai yu'na'pîiya.
21 Moropai mîîkîrîya ta'pî tun pî': “Paapa, imakui'pî kupî'pîuya Paapa ka'
pon winîkîi moropai awinîkîi”, ta'pîiya. “Mîrîrî ye'nen anmu pe wanî pepîn
sîrîrî tîîse apoitîrîtonon warantî uku'kî”, ta'pîiya.
22 Tîîse itunya ta'pî tîpoitîrîtonon pî': “Ka'ne' pe ipon morî ene'tî, moropai
yeka'matî itenya pokon nîrî ene'tî, yeka'matî itenya pî'. Moropai i'sa'sa' ene'tî
yeka'matî i'pu pî'!
23 Moropai kaiwan manni' paaka more ene'tî. Moropai iwîtî. Moropai
atausinpanpai'nîkon man mîserî unmu pokonpe entamo'kanto' pî'.
24 Maasa pra mîserî unmu sa'manta'pî kai'ma wanî'pî teuren tîîse awanî
sîrîrî. Ataka'ma'pî pe awanî'pî, tarîpai eeseposa' sîrîrî”, ta'pî mîîkîrî warayo'
yunya. Mîrîrî ye'nen to' atausinpa'pî entamo'kanto' pî'.
25 Mîrîrî e'kupî'pî tiaron inmu irui tîîse tînmîri ya'. Mîîkîrî enna'posa' iipî
tanne, aminke pra wîttî pî' eta'pîiya eserenkanto'. Mararî pra awanî'pî to'
mananu esetasa'.
26 Mîîkîrîya tîyun poitîrî yanno'pî. Moropai ekaranmapo'pîiya. “Î' see
mîrîrî?” ta'pîiya.
27 Mîîkîrî to' poitîrîya yuuku'pî: “Ayakon enna'posa' erepannî pî' man wîttî
ta enen, pri'ya. Mîrîrî ye'nen ayunya kaiwan paaka more wîî me'po pî' man”,
ta'pîiya.
28 Mîrîrî yekare eta tîuya ye'nen, mîîkîrî inmu irui ekore'ma'pî. Moropai
ewonpai pra awanî'pî wîttî ta. Mîrîrî itun epa'ka'pî poro pona iipia. Moropai
eewonto'pe taa pî' itun ko'mamî'pî ipî'.
29 Tîîse tîyun maimu yuuku'pîiya. Ta'pîiya: “Î' warapo kono' kaisarî
uuko'mansa' sîrîrî aapia esenyaka'ma pî' apoitîrî warantî. Amaimu tîyu'pî'se
pra î' taato'ya ku'sau'ya amaimu yawîrî. Mîrîrî tanne tiwin mîrikkî carneiro
more tîîsa'ya pra nai uupia uyonpayamî' pokonpe festa tîkonekai atausinpato'
ton”, ta'pîiya.
30 “Tîîse mîîkîrî anmu, ayemanne tîîsa'ya tî'ka'tîpon, imakui'pî kupî ke
wîri'sanyamî' ataka'ma'san yarakkîrî tîwanî ke. Moropai mîîkîrî enna'posa' yo'
ton paaka kaiwan wîî me'posa'ya”, ta'pîiya.
31 Mîîkîrî maimu yuuku'pî iyunya. Ta'pîiya: “Unmu, amîrî uupia
tîîko'mansen. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron uyemanne wanî sîrîrî ayemanne pe”,
ta'pîiya.
32 “Tîîse sîrîrî entamo'kanto' koneka me'pouya emapu'tîsa' sîrîrî atausinpanto' esera'mato'pe kai'ma. Maasa pra mîserî ayakon sa'manta'pî kai'ma
e'sa' tanne enen eerepansa' man. Ataka'ma'pî pe awanî'pî tarîpai eeseposa'
man”, ta'pîiya —ta'pî Jesusya.

16

Ipîkku Pe E'nîto' Yapurî Pî' Jesus Eseurîma

1 Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Warayo' wanî'pî tîkaraiwarî yemanne ko'mannî'nen pe. Tîîse mîîkîrî pî' to' eseurîma pia'tî'pî morî pe e'to' yawîrî eesenyaka'ma pra awanî ye'nen. Tîkaraiwarî tînirurî yaretî'ka pî' aako'mamî'pî.

2 Mîrîrî epu'sa' tîuya pe ikaraiwarîya yanno'pî tîîpia aai'to'pe. Moropai mîîkîrî ekaranmapo'pîiya. “Inna pî' rî apî' to' eseurîma manni' ayeseru pî'?” ta'pîiya ipî'. Moropai ta'pî mîîkîrî ikaraiwarîya ipî': “Tarîpai sîrîrî pata pai mîrîrîkon ankupî'pî konekaya yu'se wanî sîrîrî. Tamî'nawîrî yannu'kî morî pe awe'to'pe, tiaron pia irumakapa. Maasa pra mîrîrî warantî awanî ye'ka pe tamî'nawîron uyemanne ko'mannî'nen pe awanî eserîke pra nai”, ta'pî ikaraiwarîya ipî'.

3 Mîrîrî taasa' tîkaraiwarîya pî' mîîkîrî esenumenka'pî tîîwarîrî. “Epa'kato'pe taa pî' kin ukaraiwarî man koo, î' see ku'to'peuya ko'ye. Maasa pra epa'kasa' ya uuwarîrî esenyaka'ma non yaka pî' eserîke pra wai, meruntî ke pra wai. Moropai esenyaka'ma pra wanî ya tiaronkon pî' tîniru esatîuya eserîke pra eppe'nî pî' wai”, ta'pîiya tîîwarîrî.

4 Moropai eesenumenka'pî. “Kaane, epu'tî pî' wai tarîpai î' kupîuya”, ta'pîiya. “Uyonpayamî' yausinpauya, î' pensa ukaraiwarîya uyenpa'kasa' yai tewî'kon ta uyapi'to'pe to'ya”, ta'pîiya.

5 Moropai mîrîrî taa tîpo mîîkîrî tîkaraiwarî pia epe'mîra tîwe'sanon yanno'pîiya, tamî'nawîrî. Moropai tiwin pî' to' ekaranmapo'pîiya. E'mai'non pî' ta'pîiya: “î' warapo kaisarî epe'mîra tîwe'sen amîrî ukaraiwarî pia?” ta'pîiya.

6 Moropai mîîkîrîya yuuku'pî: “100 kaisarî óleo yense'”, ta'pîiya.

“Seeni' era'makî epe'mîra awe'to'. Ereutakî moropai imenukakî arakkita pairî 50 kaisarî neken”, ta'pî mîîkîrîya. Mîrîrî warantî yausinpa'pîiya tîwakîri pe mîîkîrîya ikupî'pî.

7 Moropai tiaron pî' ta'pîiya: “Amîrî kanan? Î' warapo kaisarî epe'mîn amîrî?” Moropai mîîkîrîya yuuku'pî. “1.000 waikara'pî kaisarî trigo”, ta'pîiya.

“Sîrîrî era'makî epe'mîra awe'to'. Ereutakî moropai imenukakî 800 kaisarî”, ta'pîiya ipî'. Mîrîrî warantî tonpa ton eporî'pîiya î' pensa teepa'kasa' yai to' pia tîwanîpa.

8 Moropai mîîkîrîya mîrîrî warantî iku'sa' yekare eta'pî ikaraiwarîya. Î' kai'ma tonpayamî' ton yausinpa pî' eesenumenkasa' wenai yapurî'pîiya mararî pra ⌞Imakui'pî ku'sai'ya tîîse⌟ —ta'pî Jesusya. Mîrîrî pî' Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —Pemonkonyamî' sîrîrî pata yeseru yawîronkon wanî epu'nenan pe pu'kuru. Maasa morî eporîkonpa î' ton pra tîwanîkon na-mai, teserukon koneka to'ya. Manni'kan Paapa maimu yawîronkon, yairî tîwe'sanonya ikoneka yentai ikoneka to'ya. —ta'pîiya.

9 —Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Tiaronkon pîika'tîya'nîkon yuwatî ipîkku pe awe'to'kon ke. Mîrîrî ku'sa'ya'nîkon tîpo, î' pensa tamî'nawîrî nîmîya'nîkon ye'ka pe aasa'mantakon ya, Paapaya ayapi'to'pe'nîkon ka' po — ta'pîiya.

10 —A'kî tauya sîrîrî, anî' wanî mararon mîrikkî tîîse yapurî epu'nen pe tîwe'sen mîrîrî ye'nen mîîkîrîya mararon pepîn yapurî epu'tî yairî. Tîîse anî' wanî ya mararon pî' ama'ye' pe, mîrîrî warantî nîrî mararon pepîn pî' ama'ye' pe awanî.

11 Tîîse amîrî'nîkonya ipîkku pe awe'to'kon yapurî epu'tî pra awanî ya tarî
non po, o'non ye'ka pe see ipîkku pe awe'to'kon tîrî Paapaya e'painon, ka' pon
aapia'nîkon?
12 Moropai î' kai'ma tiaronkon yemanne ko'mannîpî epu'tîya'nîkon pra
awanîkon tanne î' kai'ma Paapaya amîrî'nîkon pia ayemannekon ton tîrî
e'painon aapia'nîkon? —ta'pîiya to' pî'.
13 Moropai ta'pî Jesusya: —Asakî'nankon tîkaraiwarîtonon poitîrî pe anî' wanî
eserîke pra awanî. Maasa pra tiaron yapurîiya morî pe, moropai tiaron
mu'tunpaiya. Tiaron maimu yawîrî awanî tîîse, tiaron pîinamaiya pepîn.
Mîrîrî warantî Paapa poitîrî pe e'nî tanne, ipîkku pe e'nîto'pe tîniru yu'se
eseka'nunkan eserîke pra awanî —ta'pî Jesusya.

Paapa Maimu E'tî'ka Pepîn (Mt 11.12-13; Mt 5.31-32; Mc 10.11-12)

14 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe fariseuyamî' eseurîma'pî imakui'pî pe Jesus
winîkîi. Maasa pra kure'ne inkamoroya tîniru yapurî'pî mîîto'pe.
15 Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Amîrî'nîkon e'kupî morî pe tiaronkon
rawîrî awanîkon kai'ma. Tîîse Paapaya eesenumenkato'kon epu'tî tanne
ayewankon yawon. Mîrîrî amîrî'nîkon atapurîto' wanî pemonkonyamî' pia
wanî morî pe, taaya'nîkon tîîse Paapaya yewanmîrî —ta'pîiya.
16 Moropai ta'pîiya: —Moisés nurî'tî nîmenuka'pî moropai Paapa maimu
ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî nîmenuka'pî ekaremekî'pî to'ya João
Batista nurî'tî erepamî pîkîrî sîrîrî non pona. Mîrîrî pata pai amenan
itekare ekaremekî'pî to'ya. Î' kai'ma Paapa pemonkono pe pemonkonyamî'
enato'pe ekaremekî to'ya sîrîrî tîpose. Mîrîrî ye'nen tu'ke pemonkonyamî'
eseka'nunka Paapa pemonkono pe tîwanîkonpa. Ka'ne' pe Paapa yenya' to'
eturumaka tesa'kon pe awe'to'pe.
17 Mîrîrî warantî awanî tîîse penaro' Moisés nîmenuka'pî Paapa maimu
ko'mamî yairî ipatîkarî. Ka' moropai non ataretî'ka, tîîse Paapa maimu e'tî'ka
pepîn, nem tiwin mai ena pepîn yairî pra —ta'pî Jesusya.
18 Moropai ta'pîiya: —Warayo'ya tîno'pî rumaka tîpo tiaron wîri' yarakkîrî
awanî ya, kure'ne imakui'pî kupîiya mîrîrî, Paapa maimu yawîrî pra awanî.
Moropai anî' wanî ya wîri' tînyo rumakatîpon yarakkîrî, mîîkîrîya imakui'pî
kupî mîrîrî Paapa winîkîi, imaimu e'menukasa' yawîrî pra awanî —ta'pî
Jesusya to' pî'.

Ipîkku Pe Tîwe'sen Pî' Moropai Lázaro Pî' Jesus Eseurîma

19 Moropai Jesusya ta'pî: —Tiwin warayo' wanî'pî ipîkku pe tîwe'sen.
Mîîkîrîya tîpon yeka'mapîtî'pî morî epe'ke. Aako'manpîtî'pî morî pe maasa
pra tamî'nawîron esa' pe awanî'pî. Wei kaisarî ita're' wanî'pî mararî pra.
Mîrîrî ye'nen î' pî' eesenumenka pra aako'mamî'pî ipîkku pe tîwanî ye'nen.
20 Mîrîrî yai nîrî tiaron warayo' wanî'pî. î' ton pîn sa'ne, tîwe'taruma'tîsen,
sa'ne. Moropai paran pokon, erekî'pan itesa' poro itese' Lázaro. Mîîkîrî sa'ne
yaapîtî to'ya e'pîtî'pî mîîkîrî ipîkku pe tîwe'sen yewî' mana'ta pia maasa pra
aasarî eserîke pra awanî pî'.
21 Miarî mîîkîrî ipîkku mesari poi ita're' ya'punu'pî e'sorokasa' anonpapai
awe'pîtî'pî. Mîîkîrî sa'ne erekî' yame'ka'pî arinmarakayamî'ya.
22 Moropai mîîkîrî sa'ne sa'manta'pî. Moropai mîîkîrî era'mai inserîyamî'
ii'sa' wanî'pî. Yarî'pî to'ya utamokon Abraão nurî'tî pia. Miarî aako'mamî'pî

iipia kure'nan entamo'kanto' ta, taatausinpai pu'kuru. Tîîko'manse pu'kuru pra mîîkîrî ipîkku warayo' sa'manta'pî nîrî ite'ma'pî pî'. Mîîkîrî yu'na'tî'pî to'ya.

23 Mîîkîrîya tîmoron epu'tî'pî mararî pra isa'manta'san pata'se' ya', apo' ya' si'ma. Miarî si'ma mîîkîrîya tîtamo Abraão nurî'tî era'ma'pî aminke morî pata ya'. Moropai Lázaro nurî'tî era'ma'pîiya iipia morî ya'.

24 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî entaime'pî. Ta'pîiya Abraão pî': "Amoko a'noko'pî pe sa'ne uyera'makî. Mîrîrî ye'nen Lázaro ii'to'pe ka'kî upîika'tîi. Tenya yeperu teuronkai tuna ka moropai aai'to'pe unu pona itîîse. Maasa pra tarî umoron epu'tî pî' wai apo' ya'", ta'pîiya.

25 Tîîse Abraão nurî'tîya imaimu yuuku'pî. Ta'pîiya: "Upa'ri, enpenatakî non po aako'mamî'pî pî', morî pe pu'kuru aako'mamî'pî tîîwanmîra, tamî'nawîron esa' pe awanî'pî. Morî pe awanî'pî aapia. Tîîse Lázaro sa'ne ko'mamî'pî tîmoron tepu'se miarî. Tarîpai Lázaro nurî'tî man morî pe pu'kuru tamî'nawîron mîrîrî winîpai. Taatausinpai awanî sîrîrî tarî. Tîîse amîrîya amoron epu'tî mîrîrî.

26 Mîrîrî tanne kure'nan a'ta moro man uurî'nîkon yarappana. Mîrîrî ye'nen tarîron uupiawon wîtî eserîke pra man miarî ya' aapia. Moropai miarîpoinon iipî eserîke pra man nîrî tarîwaya uupia", ta'pîiya.

27-28 "Amoko", ta'pî ipîkku warayo'ya. "Mîrîrî warantî awanî ya, Lázaro yarimakî uyonpayamî' kore'ta attîto'pe. Maasa pra uyakontonon moro to' man mia'taikinankon inkamoro pî' ekareme'se attîto'pe ka'kî, tarîwaya e'taruma'tînto' ya' to' iipî namai", ta'pîiya.

29 Tîîse Abraão nurî'tîya ta'pî: "Ayonpayamî'ya itekare eta e'painon. Kaareta Moisés nurî'tî nekaremekî'pî miarî man to' pia. Moropai profetayamî' nurî'tîyamî' nekaremekî'pî miarî man. Mîrîrî winîpai eta to'ya", ta'pîiya.

30 "Tîîse 'Inna' taa to'ya pepîn, Amoko", ta'pî ipîkku warayo' nurî'tîya. "Tîîse isa'manta'pî e'mî'sa'kasa' ya moropai mîîkîrîya ekaremekî ya, 'inna' taa to'ya. Imakui'pî tînkupîkon rumaka to'ya e'painon".

31 Tîîse yuuku'pî Abraãoya: "Kaane, 'Inna' taa to'ya pepîn. Inkamoro itekare ekareme'nenan Moisés nurî'tî moropai profetayamî' nurî'tîyamî' nekaremekî eta to'ya pra awanî ya, mîrîrî warantî nîrî isa'manta'pî e'mî'sa'kasa' eseurîmato' pî' 'Inna' taa to'ya pepîn", ta'pî Abraão nurî'tîya —ta'pî Jesusya.

17

Tiaron Nîkupî'pî Awinîkîi'nîkon Ku'tî Aawanmîra'nîkon (Mt 18.6-7,21-22; Mc 9.42)

1 Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî: —Imakui'pî kupî tiaronkonya emapu'tînen ton moro awanî sîrîrî non po tîwîrî. Tîîse imakui'pî kupî tiaronya emapu'tîtîponya "ekenne" taa kupî sîrîrî.

2 A'kî, anî' sa'manta ya, tî' tewa'tîi i'mî pî' tuna ka tenunse imakui'pî pe awanî. Tîîse itentai imakui'pî pe awanî insamoro moreyamî' yonpaya imakui'pî kupî emapu'tîiya ya, mararî pra awe'taruma'tî mîrîrî wenai.

3 Mîrîrî ye'nen tauya, aka, tîwarî e'kî mîrîrî warantî imakui'pî kupîya'nîkon namai.

Ayakonya imakui'pî ku'sa' ya, ka'kî ipî': “Imakui'pî mîrîrî, uyakon, kî'kupîi”, taaya ipî'. “Inna” taiya ya, morî pe pu'kuru awanî. Mîrîrî ye'nen aawanmîra inkupî'pî imakui'pî ku'kî.

4 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai (7) ite'ka tiwin wei tîîse imakui'pî ku'sa' ayakonya ya awinîkîi moropai aapia aai'pîtî ko'mannîpî taiya apî': “Kure'ne imakui'pî kupî pî' wai tîîse enpenatasa' sîrîrî mararî pra. Mîrîrî ye'nen aawanmîra unkupî'pî ku'kî”, taiya ya, aawanmîra iku'kî —ta'pî Jesusya.

Innape Jesus Ku'to'

5 Inkamoro Jesus nenupa'sanya esatî'pî Jesus pî'. Ta'pî to'ya: —Anna yepotorî, inî' panpî' innape aku'to' annaya ku'kî —ta'pî to'ya Jesus pî'.

6 Moropai Jesusya to' maimu yuuku'pî. Ta'pîiya to' pî': —Mîrîrî mostarda ena'pî mîrikkî si'mîrikkî warantî mararî innape Paapa kupîya'nîkonya ya, taaya'nîkon e'painon seeni' yei pî': “atarokakî tamî'nawîrî akara rapairî” moropai attî. “Tuna ka' e'pînta” taaya'nîkon ya moropai attî e'painon amaimukon yawîrî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ipoitîrî Nîkupî Ton Pî' Jesus Eseurîma

7 Moropai Jesusya inî'rî ta'pî tînenupa'san pî': —Amîrî'nîkon wanî ya tîpoitîrî ke taapai'nîkon man. Mîîkîrî esenyaka'ma ya anmîrikon ya', mîrîrî warantî pra awanî ya ayekînkon carneiroyamî' era'maiya keren po si'ma. Mîîkîrî erepansa' pe teesenyaka'mato' yapai taaya'nîkon pepîn e'painon ipî': “Asi'kî, ereutakî awentamo'kapa”, taaya'nîkon pepîn.

8 Tîîse taaya'nîkon e'painon: “Ka'ne' pe entamo'kanto' yenpokî mesa pona entamo'kato'pe moropai uwuku enî'to'peuya. Mîrîrî tîpo uye'ma'pî pî' awentamo'kapa”, taaya ipî'.

9 Taasa' tîuya yawîrî mîrîrî ku'sai'ya pî' “Morî pe pu'kuru man” taaya'nîkon e'painon ipî'? Kaane, maasa pra eesenyaka'mato' mîrîrî mîîto'pe, amaimukon yawîrî awe'to'pe —ta'pî Jesusya.

10 —Mîrîrî warantî amîrî'nîkon wanî e'pai awanî. Tamî'nawîrî ankupîkon pe ta'pî kupîya'nîkon ya taaya'nîkon e'pai awanî: “Teesenyaka'masanon anna. Mîrîrî ye'nen anna yapurî anna karaiwarîya yu'se anna wanî pepîn, anna nîkoneka pe ta'pî kupî annaya ye'nen. Mîrîrî ku'sa' annaya pî' mîî pe anna atapurî pepîn anna karaiwarî maimu yawîrî ikupî annaya ye'nen”, taaya'nîkon e'pai awanî —ta'pî Jesusya.

Mia' Tamî'nawîronkon Pri'ya Pra Tîwe'sanon Yepi'tî Jesusya

11 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî ko'mannîpî'pî Jerusalém pona. Mîîkîrî wîtî'pî Samaria moropai Galiléia pata kî'pî ya pî'.

12 Miarî Jesus erepamî tanne pemonkonyamî' ko'manto' ya mia' tamî'nawîronkon pri'ya pra tîwe'sanon warayo'kon wanî'pî. Inkamoro wanî'pî ere' itese' leprosia pokonkon. Inkamoro iipî'pî Jesus ponaya tîîse to' emî'pamî'pî aminke pemonkonyamî' kore'ta to' ewomî pra.

13 Moropai inkamoro entaimepîtî'pî. Moropai ta'pî to'ya Jesus pî': —Jesus anna yenupanen, a'noko'pî pe sa'ne anna era'makî —ta'pî to'ya ipî'.

14 To' era'ma tîuya pe Jesusya ta'pî to' pî': —Atîtî teepîremasen pia. Moropai amîrî'nîkon esepi'tîsa' era'mato'peiya makatîi ipî' —ta'pî Jesusya to' pî'. Jesus maimu yawîrî to' wîtî'pî.

E'ma taawîrî to' wîtî tanne to' esepi'tî'pî.

15 Moropai to' yonpa esepi'tîsa' enna'po'pî. Samariapon mîîkîrî.
Teesepi'tîsa' wenai Paapa yapurî ye'ka pe awenna'po'pî. Meruntî ke
aatausinpato' maimu wanî'pî.
16 Jesus pia teerepamî ye'ka pe awe'sekunka'pî irawîrî yapurî tîuya ye'nen.
—Morî pe pu'kuru man, Jesus —ta'pîiya.
17 Moropai Jesusya ta'pî: —A'kî, mia' tamî'nawîronkon pepîn kin warayo'kon
esepi'tî manni'? O'nonkan tiaronkon to' enna'po pra awanî.
18 Tîîse î' ton pe mîserî ka'ran samariapon enna'posa' sîrîrî Paapa yapurîi?
—ta'pî Jesusya.
19 Moropai ta'pî Jesusya ipî': —E'mî'sa'kakî moropai atîkî. Eesepi'tîsa' nai
maasa pra innape uku'sa'ya ye'nen —ta'pî Jesusya Samariapon pî'.

Tamî'nawîronkon Esa' Pe Paapa E'to' Pî'

Jesus Eseurîma
(Mt 24.23-28,37-41)

20 Tiaronkon fariseuyamî'ya Jesus ekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Î' pensa
see tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu eseporî kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya.
Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu
erepamî pepîn, î' rî teera'masanon pokonpe, anî'ya era'mato'pe —ta'pîiya.
21 —Anî'ya taa eserîke pra awanî, a'kî, sîrîrî era'makî, mooni pata man
taa pepîn. Maasa pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa e'to' wanî pe man
akore'ta'nîkon —ta'pîiya.
22 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya tînenupa'san pî': —A'kî, tiwin wei uurî ka' poi
iipî'pî anera'mapai awanîkon kupî sîrîrî. Pemonkonyamî' esa' pe uurî wanî
anera'mapai awanîkon. Tîîse era'maya'nîkon pepîn.
23 Moropai tiaronkonya taa apî'nîkon: "Aasîrî eerepansa' man. Sîrîrî
era'makî, miarî man" taa seru'ye'konya apî'nîkon. Inkamoro ye'ka maimu
yawîrî katîtî seru'ye' pe yuwai.
24 Maasa pra uurî iipî'pî ka' poi ii'to' weiyu wanî mîrîrî manni' wara'napi
e'sisiuka ka' parakon patapai iratai winîkîi eesera'ma manni' warantî.
Tamî'nawîronkonya era'ma kupî sîrîrî, ama' pe pra. Mîrîrî warantî awanî kupî
sîrîrî.
25 Tîîse maasa e'mai' pe uurî ka' poi iipî'pî e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra.
Moropai uurî uyewanmarî to'ya sîrîrî pankonya yewanmîrî uyu'se pra to'
wanî.
26 Pena Noé nurî'tî wanî yai pemonkonyamî' ko'mamî'pî tîîwanmîra. Mîrîrî
warantî pemonkonyamî' ko'mamî uurî ka' poi iipî'pî ii'to' weiyu erepamî
pîkîrî —ta'pî Jesusya.
27 —Pena morî pe tamî'nawîronkon wanî'pî. To' entamo'ka'pî moropai
tîwukukon enîrî'pî to'ya. Moropai warayo'kon no'pîta'pî, wîri'sanyamî' etiny-
oma'pî. To' ko'mamî'pî morî pe tîkanau ya' Noé nurî'tî asara'tî weiyu erepamî
tîpose to' ko'mamî'pî. Mîrîrî yai kure'nan tuna ke Paapaya pata ma'tanîpî'pî.
Moropai inkamoro pemonkonyamî' tî'ka'pîiya tamî'nawîrî.
28 Mîrîrî warantî nîrî awe'kupî'pî pena Ló ko'manpîtî yai. Tamî'nawîronkon
wanî'pî morî pe to' entamo'ka'pî, moropai tîwukukon enîrî'pî to'ya. Moropai
to' esennapîtî'pî, to' e'repapîtî'pî, moropai to' e'pîmî'pî. Moropai tewî'kon ton
koneka'pî to'ya. Tîîwanmîra to' wanî'pî.

29 Ló epa'kato' Sodoma poi weiyu erepamî pîkîrî to' ko'mamî'pî morî pe.
Moropai mîrîrî tîpo kono' rena'pî ka' poi apo' pe mararî pra moropai ikî pe,
enxofre itese' aarena'pî. Mîrîrîya pemonkonyamî' tî'ka'pî tamî'nawîrî.
30 Mîrîrî warantî pemonkonyamî' ko'mamî uurî ka' poi iipî'pî ii'to' weiyu
erepamî pîkîrî —ta'pî Jesusya.
31 —Mîrîrî yai anî' wanî ya tewî' po mîîkîrî autî eserîke pra awanî î' rî
temanne yapisîpa. Moropai anî' wanî ya, tînmîri ya, mîîkîrî enna'po pepîn
tewî' ta. Tîîse ka'ne' pe eepe e'pai awanî —ta'pî Jesusya.
32 —Maasa enpenatatî Ló nurî'tî no'pî nurî'tî pî'. Te'ma'pî pî' enna'popai
tîwanî yai aasa'manta'pî.
33 Anî' eseka'nunka ya kure'ne isa'mantapai pra tîîko'manto'kon pînînmaiya
ya, mîîkîrî sa'manta kupî sîrîrî. Tîîse uwenai anî' e'taruma'tî ya, tîîsa'manta
namaiya pra awanî ya, mîîkîrî e'pîika'tî ipatîkarî.
34 Tauya sîrîrî yairon pî'. Mîrîrî ewarono' ya, asakî'nankon pemonkonyamî'
wetun ya, tiwinan cama po. Tiwinan neken wîtî kupî sîrîrî, iwanîyakon e'nîmî
kupî sîrîrî.
35 Moropai asakî'nankon wîri'sanyamî' trigo ye'pa pî' tîwe'sanon sa'nîrî si'ma.
Tiwin neken iwanîyakon wîtî kupî sîrîrî. Moropai iwanîyakon e'nîmî kupî
sîrîrî.
36 Moropai asakî'nankon warayo'kon wanî ya umî ya, tiwin neken
iwanîyakon wîtî kupî sîrîrî moropai iwanîyakon e'nîmî kupî sîrîrî.
37 Mîrîrî pî' Jesus nenupa'sanya ekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Anna
yepotorî, o'non pata awe'kupî kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.
Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya panton ke. Ta'pîiya: —A'kî, o'non pata
paaka sa'mantasa' ya tu'ke watunaiyamî' emurukuntîsa' esera'ma. ⌞Mîrîrî
warantî awe'kupî yai, epu'tîya'nîkon, eesera'ma aronne.⌟ —ta'pî Jesusya.

18

Wîri' Inyo Isa'manta'pî

1 Jesusya panton ekaremekî'pî tînenupa'san yenupapa kai'ma tîwîrî
teepîremakon to' ko'manto'pe tîrumakai pra.
2 Ta'pîiya to' pî': —Cidade po awanî'pî warayo' juiz ipîkku pe tîwe'sen. Mîîkîrî
wanî'pî Paapa namanen pepîn tîîwarîrî itu'se tîwe'to' yawîrî tîîko'mansen,
moropai tiaronkon pemonkonyamî' namanen pepîn.
3 Moro rî mîrîrî cidade po wîri' wanî'pî inyo isa'manta'pî. Tiaronya
mîîkîrî taruma'tî'pî. Yairî pra mîîkîrî wanî'pî iwinîkîi. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
ipîkku pe tîwe'sen juiz pia attîpîtî e'pîtî'pî tîpîika'tîto'peiya kai'ma mîrîrî pî'.
Ta'pîiya: "Upîika'tîkî mîîkîrî upî' tîwo'ma'tasen pî' ka'kî inî'rî aawo'ma'ta namai.
Tamî'nawîrî ikonekakî", ta'pîiya.
4 Tîîse mîîkîrî sa'ne inyo isa'manta'pî pînamaiya pra awanî'pî. Aako'mamî'pî
mararî pra wei kaisarî tîîse iko'noro esatî pî' mîîkîrî wîri' ko'mamî'pî. Mo-
ropai mîrîrî pî' ta'pîiya, teesenumenkai: "Inna seru' pepîn. Paapa namanen
pepîn uurî moropai tiaronkon pemonkonyamî' pînamanen pepîn uurî ipîkku
wanî ye'nen.
5 Tîîse mîserî wîri'ya yeta'ka ko'mannîpî ye'nen iteseru konekauya sîrîrî.
Maasa pra iteseru konekauya pra awanî ya mararî pra epu'tîuya yentai
uyaka'maiya inî' î' epu'tî ton pe pra", ta'pî mîîkîrî juizya. Mîrîrî ye'nen ipîika'tî
tu'ka'pîiya —ta'pî Jesusya.

6 Mîrîrî pî' Uyepotorîkonya ta'pî tînenupa'san pî': —Esenumenkatî î' kai'ma
manni' juiz yairon pepîn eseurîmato' pî'. Imakui'pî pe tîwanî tîîse imaimu
yuuku tu'ka'pîiya.
7 Mîrîrî warantî pra Paapa wanî, tîîse morî pe awanî. Mîrîrî ye'nen morî
kupîiya tîmenka'san tîpemonkonoyamî' ton pe, manni'kan tîwe'pîika'tîto'kon esatî
pî' tîwe'sanon wei kaisarî moropai ewaron kaisarî. To' pîika'tîpa Paapa
ko'mamî ka'rî? Kaane, ikupîiya kupî tîuya taasa' tîuya yawîrî.
8 Tauya sîrîrî apî'nîkon. Ikupî Paapaya tîpemonkonoyamî' ton pe. Mîrîrî
kupîiya ka'ne' pe tîîko'manse pra. Tîîse uurî ka' poi iipî'pî erepanto' weiyu yai
sîrîrî non pona, innape Paapaya teepîremato'kon yuuku epu'nenan eporîuya,
to' e'taruma'tî tîîse? —ta'pî Jesusya.

Fariseu Moropai Tîniru Yapisî Pî' Teesenyaka'masen Epîrema

9 Tiaronkon yairî tîwanîkon kai'ma tîwe'ku'sanon moropai tiaronkon yentai
tîwe'ku'sanon pî' sîrîrî panton ekaremekî'pî Jesusya.
10 Ta'pîiya: —Asakî'nankon warayo'kon wîtî'pî epîremanto' yewî' ta epîremai.
Tiaron wanî'pî fariseu pe. Tiaron wanî'pî tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru
yapisî pî' teesenyaka'masen pe.
11 Moropai fariseu e'mî'sa'ka'pî satippe epîremai. Moropai eepîrema'pî
tîpona see warantî. Ta'pîiya: "Paapa, ayapurî pî' wai kure'ne. Maasa pra uurî
wanî pepîn tiaronkon pemonkonyamî' warantî. Tu'ke î' yu'se tîwe'sen pepîn
uurî. Moropai seru'ye' pe uurî wanî pepîn. Moropai imakui'pî ku'nen pepîn.
Uurî se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'sen pepîn tiaronkon warayo'kon
warantî. Paapa ayapurî pî' wai nîrî maasa pra mîseni' warayo' tîniru yapisî
pî' teesenyaka'masen warainon pepîn uurî imakui'pî pe.
12 Epîremakoi uurî asakî'ne ite'ka tiwin semana tîîse uyekkari tonpai pra.
Moropai aapia untîrî tîînen uurî esuwa'kakoi pepîn, tamî'nawîrî une'ma
uyemanne yonpa tîînen uurî", ta'pîiya teepîrema ye'ka pe.
13 Tîîse tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru yapisî pî' teesenyaka'masen wanî'pî
aminke. Moropai kure'ne aweppe'sa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen tenu yanumîiya
pra awanî'pî ka' ekaya. Tîîse tîmannîtî mun pa'tî'pîiya kure'ne teese-
wankono'mai. Moropai ta'pîiya Paapa pî': "Paapa, a'noko'pî pe sa'ne uy-
era'makî. Maasa pra kure'ne imakui'pî kupîtîpon uurî," kai'ma eepîrema'pî
—ta'pî Jesusya.
14 —Mîrîrî ye'nen apî'nîkon tauya sîrîrî. Mîîkîrî warayo' teetî'noko'masen
maimu eta'pî Paapaya. Moropai mîîkîrî pîika'tî'pîiya. Teetî'noko'masen
warayo' enna'po'pî tewî' ta morî pe tîîwanmîra Paapa yarakkîrî. Tîîse tiaron
e'mai' pe epîrema'pî pîika'tîiya pra awanî'pî. Maasa pra anî' atapurî ya tîîwarîrî
tiaron yentai mîîkîrî eppepî kupî sîrîrî imakui'pî kupî tîuya pî'. Tîîse anî' wanî
ya tîweppe'se imakui'pî pe tîwanî wenai, mîîkîrî wanî kupî sîrîrî taatausinpai.
Maasa pra Paapaya yapurî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Moreyamî' Yanno Jesusya
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

15 Mîrîrî tîpo tiaronya moreyamî' yarî'pî Jesus pia to' pîremato'peiya kai'ma.
Tîîse Jesus nenupa'sanya mîrîrî era'ma tîuya'nîkon pe ta'pî to' pî': —Î' ton pe
mîrîrî warantî ikupîya'nîkon, î' ton kon moreyamî' enepîya'nîkon Jesus pia —
ta'pî to'ya.
16 Tîîse Jesusya inkamoro moreyamî' yanno'pî tîîpia to' ii'to'pe. Moropai
ta'pîiya: —Tîwî inkamoro moreyamî' naiipîi uupia. To' tîma'nîpai pra e'tî.

Maasa pra Paapa pemonkonoyamî' wanî insamoro moreyamî' warantî. Paapa, tesa'kon winîpai morî eporî to'ya.
17 Inna pî' rî tauya apî'nîkon. Anî' wanî Paapa pemonkono pe e'pai, mîî pe pra insanan moreyamî' warantî e'pai awanî, innape Paapa kupîi'ma. Moropai itenya' eeturumaka e'pai awanî tesa' pe awe'to'pe —ta'pî Jesusya.

Ipîkku Pe Tîwe'senya Jesus Ekaranmapo (Mt 19.16-30; Mc 10.17-31)

18 Judeuyamî' esa' pe tîwe'senya Jesus ekaranmapo'pî. —Uyenupanen, morî pu'kuru amîrî, —ta'pîiya Jesus pî'. Moropai ta'pîiya: —Î' kupîuya e'painon ipatîkarî enen uuko'manto' ton epoto'peuya Paapa pia? —ta'pîiya.
19 Jesusya ta'pî ipî': —Î' wani' awanî ye'nen "Morî amîrî", taaya mîrîrî upî'? Tiwinan morî moro man, mîîkîrî Paapa, tiaron ton pra man. Mîîkîrî neken morî —ta'pîiya.
20 Moropai Jesusya yuuku'pî. Ta'pîiya: —Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton epu'nen amîrî.

Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, moropai pemonkon kî'wîi. Moropai ama'ye' pe tiaronkon kîsama'runpai moropai seru'ye' pe teeseurîmai pra e'kî. Moropai ayun, asan maimu yawîrî e'kî *Êx 20.12-16; Dt 5.16-20*

—ta'pîiya.
21 Moropai mîîkîrî warayo'ya ta'pî: —More pe wanî'pî patapai sîrîrî tîpose mîrîrî ku'nen uurî tamî'nawîrî —ta'pîiya.
22 Mîrîrî taiya eta tîuya pe ta'pî Jesusya: —Inna seru' pepîn tîîse tiwinano'pî ankupî ton moro man. Tamî'nawîrî ayemanne ke e'repata moropai itepe'pî mîtîrîi manni'kan sa'ne tîwe'taruma'tîsanon pia. Mîrîrî warantî ikupîya ya, inî' panpî' ayemanne ton eporîya mîrîrî ka' po. Moropai mîrîrî tîpo maaipîi uwenairî —ta'pî Jesusya ipî'.
23 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, mîîkîrî warayo' esewankono'ma'pî mararî pra, ipîkku pe pu'kuru tîwanî ye'nen. Mîrîrî anku'pai pra awanî'pî.
24 Mîîkîrî esewankono'masa' era'ma tîuya ye'nen Jesusya ta'pî: —A'kî, sa'me pu'kuru see awanî Paapa yenya' ipîkku pe tîwe'sen eturumaka tesa' pe awe'to'pe.
25 Mîrîrî wanî kameru ewomî warantî akkusa yeutta yai, sa'me awanî. Tîîse itentai awanî mîîkîrî ipîkku ewonto'pe Paapa pia, itesa' pe awe'to'pe, ⌞maasa pra kure'ne tewan yapi'sai'ya ye'nen temanne pî'.⌟
26 Mîrîrî taiya etatîponkonya ekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Moriya anî' kin e'pîika'tî e'painon?
27 Jesusya yuuku'pî: —Î' sa'me tîwe'sen pemonkon pia sa'me pu'kuru, ikupîiya yentai. Tîîse mîîkîrî Paapa pia sa'me pra awanî. Mîrîrî ye'nen ikupîiya —ta'pî Jesusya.
28 Moropai Pedroya ta'pî Jesus pî': —A'kî, tamî'nawîron anna ko'manto' rumakasa' annaya sîrîrî, awenairî anna ii'to'pe kai'ma —ta'pîiya.
29 —Inna seru' pepîn —ta'pî Jesusya. —Moropai apî'nîkon yairî tauya. Tesa' pe Paapa wanî ye'nen tewî' nîmî'nen, moropai tîno'pî nîmî'nen, moropai takon nîmî'nen, moropai tonpayamî' nîmî'nen, moropai tînmuku nîmî'nen, Paapaya tannosa' wenai,

30 mîîkîrîya eporî kupî sîrîrî tîîko'manto' ton inî' panpî', tîîko'manto' ton
tarî tamî'nawîrî tînnîmî'pî yentai. Moropai tiwinano'pî weiyu yai, ipatîkarî
tîîko'manto' ton eporîiya —ta'pî Jesusya.

Inî'rî Tîîsa'manta Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

31 Moropai mîrîrî tîpo Jesusya tînenupa'san yarî'pî tiaron winîkîi moropai
ta'pîiya to' pî': —A'kî, wîtî'nîkon sîrîrî Jerusalém pona. Miarî tamî'nawîrî
profetayamî' nurî'san nîmenuka'pî yawîrî awe'kupî pe man, uurî, pemonkon
pe ka' poi iipî'pî winîkîi.

32 Miarî uurî rumaka to'ya pe man pemonkonyamî' Judeuyamî' pepînon
yenya'. Moropai inkamoroya umu'tunpa kure'ne moropai uyewanmarî
to'ya. Moropai tetakukon yenumî to'ya upona.

33 Moropai u'po'pîtî to'ya. Moropai uwî to'ya. Tîîse uwîsa' to'ya tîpo
iteseurîno wei yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya.

34 Mîrîrî taiya epu'tî to'ya pra inenupa'san wanî'pî. Maasa pra Jesus
eseurîmato' wanî'pî aronne pra epu'tî to'ya yentai. Mîrîrî ye'nen î' taa yu'se
Jesus wanî epu'tî to'ya pra inenupa'san wanî'pî.

Enkaru'nan Yepi'tî Jesusya
(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

35 Mîrîrî tîpo Jesus erepamî ko'mannîpî tanne Jericó cidaderî pona, tiwin
pemonkon enkaru'nan sa'ne ereutasa' wanî'pî e'ma ena pona. Mîîkîrî sa'ne
wanî'pî tîniru esatî pî' tîmîrî ton, ⌞teesenyaka'ma eserîke pra awanî ye'nen.⌟

36 Mîîkîrî sa'ne moro tîîse arinîkon pemonkonyamî' wîtî mîrîrî e'ma taawîrî
eta'pîiya. Moropai ekaranmapo'pîiya: —Î' see mîrîrî? —ta'pîiya.

37 Moropai ta'pî to'ya ipî': —Manni' Jesus Nazaré poinon wîtî sîrîrî —ta'pî
to'ya.

38 Mîrîrî taa to'ya ye'nen mîîkîrî sa'ne enkaru'nan entaimepîtî pia'tî'pî.
Ta'pîiya: —Jesus amîrî rei Davi nurî'tî parî'pî pîika'tîton, a'noko'pî pe sa'ne
uyera'makî —ta'pî enkaru'nanya.

39 Mîîkîrî entaimepîtî ye'nen e'mai' pe tuutîsanonya ta'pî ipî': —Moo e'kî,
î' pî' awentaimepîtî —ta'pî to'ya. Tîîse yuukuiya pra inî' panpî' meruntî ke
awentaimepîtî'pî. —A'noko'pî pe uyera'makî —ta'pîiya.

40 Moropai tuutî ye'ka pe Jesus emî'pamî'pî. Moropai —Ene'tî uupia —ta'pî
Jesusya. Tîîpia erepannîpî'pî to'ya pe Jesusya ekaranmapo'pî.

41 —Î' kupîuya yu'se awanî ayarakkîrî? —ta'pî Jesusya ipî'. —Uyepotorî, inî'rî
anera'mapai wai —ta'pî warayo'ya.

42 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Era'maya, innape ukupîya ye'nen eesepi'tîsa'
sîrîrî —ta'pî Jesusya ipî'.

43 Moropai mîrîrî pe rî mîîkîrî warayo' enkaru'nanya era'ma'pî. Mîrîrî
ye'nen Jesus wenairî attî'pî Paapa yapurî ye'ka pe. Mîrîrî Jesus nîkupî'pî
era'ma tîuya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya Paapa ya-
purî'pî nîrî.

19

Zaqueu Wanî'pî Jesus Anera'mapai

1 Moropai mîrîrî tîpo Jesus ewomî'pî Jericó cidaderî poro attî'pî.

2 Mîrîrî cidade po awanî'pî warayo' ipîkku pe tîwe'sen itese' Zaqueu. Mîîkîrî
wanî'pî tesanonkon pia to' nîtîrî tîniru yapi'nenan yepuru pe tîwe'sen pe.

3 Mîîkîrî wanî'pî anî' pe Jesus wanî anepu'pai. Tîîse era'maiya eserîke pra
awanî'pî maasa pra arinîke pemonkonyamî' wanî ye'nen. Moropai nonpairî
tîwanî ye'nen era'maiya pîn.
4 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî eka'tumî'pî inkamoro arinîkon pemonkonyamî'
rawîrî. Moropai mîîkîrî enuku'pî yei pona Jesus era'mapa kai'ma. Maasa pra
mîrîrî poro Jesus wîtîto' wanî'pî mîîto'pe.
5 Mîrîrî yei yo'koi teerepamî pe kakîsiya Jesusya era'ma'pî. Moropai ta'pîiya
Zaqueu pî': —Zaqueu, ka'ne' pe autîkî maasa pra sîrîrîpe ayewî' ta uutî e'pai
awanî —ta'pîiya.
6 Mîrîrî taiya ye'nen, Zaqueu autî'pî ka'ne' pe, moropai Jesus yapisî'pîiya
tîwakîri pe taatausinpai tewî' ta.
7 Mîrîrî era'ma'pî tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya. Mîrîrî ye'nen
inkamoro eseurîma pia'tî'pî, ipî' tîwo'ma'takon ye'nen. Ta'pî to'ya: —A'kî, î' ton
pe see imakui'pî mîserî warayo' yewî' ta Jesus ewomî mîrîrî? —ta'pî to'ya.
8 Moropai Zaqueu e'mî'sa'ka'pî eseurîmai. Moropai ta'pîiya Uyepotorîkon
pî': —A'kî, sîrîrî patapai ipîkku uwe'to' yemanne yonpa tîrîuya arakkita pairî
pemonkonyamî' sa'ne î' ton pînon tîwe'taruma'tîsanon pia. Moropai tauya
î' rî yama'runpasau'ya ya, manni'kan pemonkonyamî' unama'runpa'san
pia inna'pouya to' yemanne mo'ka'pîuya yentai, saakîrîrî ite'ka to' pia
inna'pouya —ta'pîiya.
9 Mîrîrî yai mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Sîrîrîpe mîserî warayo' yewî' tawonkon
pîika'tî Paapaya sîrîrî, imakui'pî to' nîkupî'pî ku'sai'ya man tîîwanmîra. Mîserî
warayo' wanî Abraão paarî'pî pe pu'kuru. Moropai Abraão nurî'tîya innape
Paapa kupî'pî warantî, innape ukupîiya. Mîrîrî wenai awe'pîika'tîsa' man —
ta'pîiya.
10 —Maasa pra ka' poi uurî iipî'pî insanan pemonkonyamî' warainokon,
ataka'ma'san yuwai. Moropai Paapa pia to' enna'poto'pe to' pîika'tîi iipî'pî
uurî —ta'pî Jesusya.

Mia' Tamî'nawîron Prata Ena'pî Pî' Jesus Eseurîma (Mt 25.14-30)

11 Moropai Jesusya inkamoro teeseurîma etatîpono'san nepu'tî ton pe pan-
ton ekaremekî'pî. Maasa pra aminke pra to' erepamî ko'mannîpî Jerusalém
pona. Teerepamî pe tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî ka'ne' pe kai'ma
to' esenumenka epu'tî'pîiya mîîto'pe. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma awanî pe man
epu'to'pe to'ya, ekaremekî'pîiya.
12 Ta'pî Jesusya: —A'kî, warayo' wanî'pî tîpemonkonoyamî' kenan, moropai
ipîkku pe tîwe'sen. Mîîkîrî wîtî'pî tiaron pata pona aminke, pata esa' pe
teenapa kai'ma, moropai mîrîrî tîpo tîwenna'popa rei pe.
13 Tîîse maasa tuutî rawîrî tîpoitîrîtonon mia' tamî'nawîronkon warayo'kon
yanno'pîiya tîîpia. Moropai inkamoro pia to' kaisarî tiwin pî' pîrata ena'pî
tîrî'pîiya. Moropai ta'pîiya to' pî': "A'kî, sîrîrî pîrata ke puwana konekatî inî'
panpî' eporîkonpa. Mîrîrî kupî pî' ako'mantî enna'po pîkîrî", ta'pîiya. Moropai
attî'pî.
14 Tîîse mîrîrî patayawonkon pemonkonyamî'ya yewanmîrî'pî. Pata esa'
pe eena yu'se pra to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen pemonkonyamî' yarima'pî to'ya
ite'ma'pî pî' kai to' wîtîto'pe ipî': "Pata esa' pe amîrî ena yu'se anna wanî pra
man, apemonkonoyamî' pe anna wanî pepîn", taato'pe to'ya kai'ma ipî'.
15 Tîîse mîîkîrî warayo' ena'pî pata esa' pe, rei pe, to' maimu yentai. Mo-
ropai mîîkîrî enna'po'pî tewî' ta. Moropai mîîkîrîya inkamoro tîpoitîrîtonon

to' pia pîrata ena'pî tîntîrî'san yanno'pî to' ii'to'pe. Î' warapo mîrîrî pîrata ke eposa' to'ya anepu'pai awanî'pî.

16 E'mai'non erepamî'pî iipia moropai ta'pîiya: “Ukaraiwarî, manni' pîrata ena'pî itîrîya ne'tîkini uupia mîrîrî ke inî' panpî' eporî'pîuya mia' tamî'nawîrî kaisaron”, ta'pîiya.

17 Mîîkîrî pî' ta'pî ikaraiwarîya: “Morî pe man. Atausinpan pî' wai. Innape teesenyaka'masen pe awanî epu'tîuya sîrîrî. Maasa pra yairî mîrîrî mararon ku'sa'ya. Mîrîrî ye'nen mia' tamî'nawîron cidadekon esa' pe akupîuya”, ta'pîiya ipî'.

18 Moropai tiaron ipoitîrî iipî'pî moropai ta'pîiya: “Ukaraiwarî, manni' pîrata ena'pî uupia itîrî ne'tîkini ke inî' panpî' eporî'pîuya mia'taikinan kaisaron”, ta'pîiya.

19 Mîrîrî pî' ikaraiwarî atausinpa'pî. “Morî pe man. Mîrîrî ye'nen mia'taikin cidadekon esa' pe akupîuya”, ta'pî ikaraiwarîya ipî'.

20 Moropai tiaron ipoitîrî iipî'pî. Ta'pîiya ipî': “Ukaraiwarî, manni' uupia itîrîya ne'tîkini pîrata ena'pî seeni' iwontîsau'ya kamisa ya'. Enonsau'ya sîrîrî itîpannîpîuya namai.

21 Maasa pra amîrî wanî teesenyaka'mai pra tu'ke î' eponen pe. Moropai î' tîpînse pra mararî pra mo'kanen amîrî. Mîrîrî ye'nen eranne' pe wanî'pî apî'”.

22 Mîîkîrî maimu yuuku'pî ikaraiwarîya. “Imakui'pî pe amîrî wanî, enya'ne pe. Puwana pî' awanîpa taasa' tanne, ikonekasa'ya pra awanî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî amaimu wenai ayu'se pra wai. Epu'tî'pîya sa'man pe pu'kuru uurî wanî teesenyaka'mai pra tu'ke î' eponen uurî, moropai î' tîpînse pra mararî pra mo'kanen uurî.

23 Tîîse î' wani' awanî ye'nen mîrîrî untîrî'pî pîrata ena'pî utînirurî tîrîya pra awanî'pî itewî' ta itaponse' pona? Sîrîrî itîîsa'ya ya, inî' panpî' eepansa' tanne eporîuya e'painon”.

24 Moropai ta'pîiya moro tîîpia tîwe'sanon pî': “Mîîkîrî pia manni' pîrata ena'pî mo'katî iipiapai. Moropai itîîtî mîîkîrî mia' tamî'nawîron yapisîtîpon pia”.

25 Tîîse ta'pî to'ya: “Anna karaiwarî, tîîse mîîkîrî pia man mia' tamî'nawîron pîrata ena'pî”, ta'pî to'ya.

26 Inkamoro maimu yuuku'pî to' karaiwarîya. “Tîîse tauya apî'nîkon, manni' tu'ke panpî' eporîtîponya yapisî e'pai awanî inî' panpî' tu'ke. Tîîse anî' wanî ya tu'kan pepîn yarakkîrî mîrîrî konekasai'ya pra awanî ye'nen, mîrîrî mo'ka e'pai awanî iipiapai, î' ton pra awe'to'pe”, ta'pîiya.

27 Moropai ta'pîiya: “Tarîpai inkamoro uyeyatonon ene'tî tesa'kon pe uurî wanî yu'se pra si'san, inkamoro tî'katî tamî'nawîrî era'mauya tanne”, ta'pî to' karaiwarîya —ta'pî Jesusya.

Jerusalém Pona Jesus Erepamî
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Jo 12.12-19)

28 To' yeurîma tîpo Jesus wîtî'pî to' rawîrî Jerusalém pona.

29 Inkamoro erepamî'pî Oliveira ye'ka wî' pona. Mîrîrî wanî'pî aminke pra Betfagé moropai Betânia pî'. Miarî pai Jesusya asakî'ne tînenupa'san yaipontî'pî tîrawîrî to' wîtîto'pe.

30 Tîmaimu tîrî'pîiya to' pî' see warantî. —Atîtî e'mai' pe mîrîrî vila pona, miarî eerepamîkon pe jumenta more mîrikkî eporîya'nîkon ewa'tîsa' pe. Anî' enuku'pî pepîn. Mîîkîrî meukatîi moropai mene'tîi.

31 Anî'ya amîrî'nîkon yekaranmapo ya: “Î' ton pe mîîkîrî yeukaya'nîkon”, taa
to'ya ya apî'nîkon: “Uyesa'kon man itu'se”, makatîi —ta'pî Jesusya.
32 Mîrîrî ye'nen inkamoro Jesus naipontî'san wîtî'pî. Moropai tamî'nawîrî
Jesusya ta'pî yawîrî jumenta more yewa'tîsa' to'ya eporî'pî to'ya.
33 Mîîkîrî yeuka to'ya tanne itesanonya to' ekaranmapo'pî: —Î' ton pe
mîîkîrî yeukaya'nîkon mîrîrî? —ta'pî to'ya to' pî'.
34 Inkamoroya ta'pî: —Uyenupanenkon man itu'se. Mîrîrî ye'nen yarî
annaya sîrîrî —ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen yaato'pe to'ya, irumaka'pî to'ya.
35 Mîrîrî jumenta more yarî'pî to'ya Jesus pia. Moropai inkamoroya
tîponkon mo'ka'pî moropai itîrî'pî to'ya jumenta more pona. Moropai Jesus
enuku tanne ipîika'tî'pî to'ya.
36 Mîîkîrî po Jesus wîtî tanne pemonkonyamî'ya tîponkon mo'kapîtî'pî mo-
ropai e'ma taawîrî yarenka'pî to'ya iporo Jesus wîtîto'pe yapurî tîuya'nîkon
ye'nen.
37 Mîrîrî Oliveira ye'ka wî' poi tawautîkon pe, arinîkon pemonkonyamî'
inenupa'san atausinpa pia'tî'pî. Moropai Paapa yapurî'pî to'ya aronne
tîwentaimepî'se, tamî'nawîron Jesus nîkupî'pî ikupî eserîkan pepîn era'masa'
tîuya'nîkon ye'nen.
38 Inkamoroya taapîtî'pî mararî pra:
—Morî pe pu'kuru man.
Paapaya uyesa'kon pe yarimasa' sîrîrî.
Morî pe Uyepotorîkon maimu pe aaipî mîrîrî.
Morî pe pu'kuru Paapa,
ka' pon man tîîwanmîra uurî'nîkon yarakkîrî.
Paapa yapurîpai'nîkon man *Sl 118.26*
—ta'pî to'ya.
39 Mîrîrî taa to'ya ye'nen, tiaronkon fariseuyamî' to' kore'ta tîwe'sanonya
ta'pî Jesus pî': —Anna yenupanen inkamoro ayapurî pî' to' wanî mannan
tî'napanto'pe panpî' ka'kî to' pî' —ta'pî to'ya.
40 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Tauya sîrîrî apî'nîkon, mîrîrî
warantî inkamoroya uyapurî e'pai awanî. To' atî'napamî ya, tî' inta ton pîn
entaimepîtî kupî sîrîrî. Eseurîmakoi pepîn eseurîma kupî sîrîrî uyapurî pî' —
ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Karau

41 Miarî teerepamî pe Jerusalém cidaderî era'ma'pî Jesusya. Era'ma tîuya
yai ikaruwa'pî.
42 Moropai ta'pîiya: —Sîrîrîpe anî'ya tîwamîn enepî epu'tîya'nîkon ya,
epu'tîya'nîkon e'painon. Tîîse itu'se pra awanîkon. Tarîpai epu'tîya'nîkon
eserîke pra naatîi —ta'pîiya Jerusalém ponkon winîkîi.
43 —Tarîpai wei erepamî kupî sîrîrî ayeyatonkonya ayuwatîkon kupî sîrîrî.
Awoima'tîkon to'ya eepekon eserîke pra.
44 Inkamoroya tamî'nawîrî amîrî'nîkon tîîko'mansenonkon tî'ka kupî sîrîrî.
Mararî î' e'nîmî pepîn kupî sîrîrî apatakon ya'. Maasa pra apîika'tîi'nîkon
Paapa narima'pî epu'tîya'nîkon pra awanîkon ye'nen —ta'pî Jesusya.

Epîremanto' Yewî' Ta Jesus Ewomî
(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Jo 2.13-22)

45 Moropai Jesus ewomî'pî epîremanto' yewî' ta moropai mîîkîrîya pe-
monkonyamî' tîwe'repasanon yenpa'ka'pîiya epîremanto' yewî' tapai.

46 Ta'pîiya: —Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:
Paapaya ta'pî: "Uyewî' wanî mîrîrî epîremanto' yewî' pe", *Is 56.7; Jr 7.11*
ta'pî Paapaya pena. Tîîse amîrî'nîkonya iku'sa' mîrîrî ama'ye'kon yewî' pe —
ta'pî Jesusya.
47 Mîrîrî tîpo Jesusya to' yenupa'pî epîremanto' yewî' ta wei kaisarî. Mîrîrî
wenai teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenu-
patonkon moropai pemonkonyamî' esanon wanî'pî anwîpai.
48 Tîîse mîrîrî kupî to'ya eserîke pra awanî'pî. Maasa pra tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya tamî'nawîrî si'ma eeseurîmato' eta'pî mararî pra
tîtî'napanse.

20

Anî' Maimu Pe Jesus Ko'mamî'pî
(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

1 Tiaron wei yai Jesusya Paapa maimu ke pemonkonyamî' yenupa tanne
epîremanto' yewî' ta teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenu-
panto' pî' yenupatonkon, moropai pemonkonyamî' panamanenan iipî'pî
Jesus pia.
2 Moropai inkamoroya Jesus yekaranmapo'pî. —Ka'kî anna pî' epu'to'pe
annaya, anî' maimu pe inkamoro tîwe'repasanon yenpa'ka'pîya mîrîrî moropai
to' yenupaya mîrîrî? Anî'ya mîrîrî kupîpa taasa' mîrîrî amîrî pî'? —ta'pî to'ya.
3 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Uurî nîtîrî ayekaran-
mapouya'nîkon sîrîrî tarîpai umaimu yu'tî —ta'pîiya.
4 —Anî'ya kin yenpatakonanto'pe Joãо Batista nurî'tîya ta'pî? Paapaya ka'rî,
pemonkonyamî'ya ka'rî? —ta'pî Jesusya to' pî'.
5 Mîrîrî taa Jesusya ye'nen tîîwarîrî'nîkon to' eseurîma'pî tiaronkon pokonpe.
—Î' kai'ma see imaimu yu'to'pe'nîkon? Maasa pra Paapa maimu pe ta'nîkon
ya, uurî'nîkon yekaranmapoiya eserîke wanî. "Moropai î' wani' awanî ye'nen
Joãо kupîya'nîkon pra awanîkon innape"? taiya eserîke awanî upî'nîkon.
6 Moropai pemonkon maimu pe taasa'nîkon ya, arinîkon pemonkonyamî'ya
uurî'nîkon taruma'tî. Sa'mantan pîkîrî tî' ke uurî'nîkon pa'tîpîtî to'ya eserîke
awanî. Maasa pra inkamoroya innape pu'kuru Paapa maimu ekareme'nen
pe Joãо nurî'tî wanî'pî epu'tî kai'ma —ta'pî to'ya tîîwarîrî'nîkon.
7 Mîrîrî ye'nen Jesus maimu yuuku'pî to'ya see warantî: —Epu'tî annaya
pra man anî' maimu pe Joãoya yenpatakona'pî —ta'pî to'ya.
8 Mîrîrî pî' Jesusya nîrî ta'pî: —Uurî nîrî anî' maimu pe inkamoro
tîwe'repasanon epîremanto' yewî' ta si'ma yenpa'ka'pîuya moropai to' yenu-
pauya anî' maimu pe ekaremekîuya pepîn —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ipoitîrîtonon Imakui'pî Pe Tîwe'sanon
(Mt 21.33-46; Mc 12.1-12)

9 Moropai Jesusya to' yeurîma pia'tî'pî panton pe: —Warayo'ya tînmîri ton
ya'tî'pî. Moropai uva ye'ka pîmî'pîiya mararî pra tekkari ye' ton. Mîrîrî tînmîri
era'manenan tonkon eporî'pîiya itesa' to' e'to'pe tuutî ye'nen. Moropai mîrîrî
tîpo attî î' tiaron pata pona iko'manse.
10 Moropai aasîrî itekkari emîrî weiyu eseporî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya ti-
win tîpoitîrî yarima'pî tekkari yonpa era'mai attîto'pe kai'ma moropai attî'pî.
Tîîse inkamoro inmîri esa' tîwe'sanonya mîîkîrî ipoitîrî pa'tîpîtî'pî. Moropai
mîîkîrî yarima'pî to'ya awenna'poto'pe î' ton pra.

11 Moropai inî'rî ikaraiwarîya tiaron tîpoitîrî yarima'pî to' pia attîto'pe.
Mîîkîrî nîrî pa'tîpîtî'pî to'ya ipîra imakui'pî kupî'pî to'ya yarakkîrî. Moropai
mîîkîrî yarima'pî to'ya awenna'poto'pe î' ton pra.
12 Moropai inî'rî tîpoitîrîtonon teeseurîno yarima'pîiya to' pia attîto'pe.
Tîîse mîrîrî warantî nîrî ipa'tîpîtî'pî inkamoro umî era'manenanya moropai
yenpa'ka'pî to'ya attîto'pe.
13 Tîpoitîrîtonon pî' mîrîrî ku'sa' to'ya tîpo to' karaiwarî esenumenka'pî. "Î'
kupîuya e'painon ko'ye. Kaane epu'tî pî' wai", ta'pîiya. "Uwakîri pu'kuru
unmu yarimauya sîrîrî, mîserî yarimasau'ya ya, î' kupî to'ya pepîn ipî'
maasa pra unmu pe awanî ye'nen. Inama to'ya epu'tî pî' wai" kai'ma
eesenumenka'pî.
14 Tîîse mîîkîrî umî esa'ya tînmu yarimasa' era'ma tîuya'nîkon ye'nen
inkamoro umî era'manenya ta'pî: "A'kî mîserî inmu wîîpai'nîkon, maasa pra
î' pensa tîyun sa'manta yai mîserî ena umî esa'. Uurî'nîkon pe awe'to'pe
iwîpai'nîkon", ta'pî to'ya.
15 Mîrîrî ye'nen inkamoroya mîîkîrî umî esa' munmu yapisî'pî yenpa'ka'pî
to'ya umî yapai poro pona. Moropai iwî'pî to'ya.

Mîrîrî ekaranmapo'pî Jesusya to' pî': —Î' kupî mîîkîrî umî esa'ya kupî sîrîrî?
16 Tînmîri ya attî moropai inkamoro warayo'kon tînmu wîîtîponkon tî'kaiya
moropai tiaronkon warayo'kon eporîiya eserîke awanî tînmîri era'manenan
ton kon —ta'pîiya.

Mîrîrî eta tîuya'nîkon ye'nen ta'pî to'ya: —Paapaya mîrîrî warantî ikupî e'pai
pra man —ta'pî to'ya.
17 Tîîse Jesusya inkamoro era'ma'pî, moropai ta'pîiya: —Mîrîrî ye'nen î'
taato'pe Paapa maimu e'menukasa' awanî mîrîrî? Sîrîrî warantî Paapa
eseurîma'pî:

Wîttî konekanenanya tî' yenumî'pî morî pe pra seeni' tî' wanî taa tîuya'nîkon
ye'nen. Moropai yenumî'pî to'ya.
Tîîse mîrîrî tî' to' nenumî'pî wanî morî pe pu'kuru to' nîmenka'pî yentai.
Moropai wîttî ko'mannîpîiya eesenumî namai *Sl 118.22*
ta'pî Paapaya pena.

18 Moropai ta'pî Jesusya: —Anî' atare'mo ya, sîrîrî tî' pona mîîkîrî ma'ta mîrîrî.
Tîîse sîrîrî tî' ena ya ipona, mîîkîrî yankaiya tamî'nawîrî.

Uyesa'kon Ye'mato' Pî' Jesus Eseurîma (Mt 22.15-22; Mc 12.13-17)

19 Mîrîrî tîpo Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon moropai
teepîremasanon esanonya tîwinîkîi'nîkon Jesus eseurîma pe awanî epu'tî'pî.
Mîrîrî ye'nen anapi'pai to' wanî'pî teuren tîîse arinîkon pemonkonyamî'
nama'pî to'ya.
20 Jesus anarainamapai to' wanî ye'nen î' kupîiya era'ma tonkon
warayo'kon ye'ma'pî to'ya. Moropai inkamoro yaipontî'pî to'ya Jesus
yekaranmapo'pî'se to' wîtîto'pe. Yairî tîwanîkon kai'ma Jesus yekaranmapo'pî
to'ya. Tîîse yairî pra Jesus yeseru anera'mapai to' wanî'pî kinî, mîîkîrî
rumakakonpa pata esa' yenya'.
21 Mîrîrî ye'nen inkamoroya ekaranmapo'pî: —Anna yenupanen, manni'
eeseurîmato' wanî epu'tî pî' anna man yairî pu'kuru awanî. Moropai epu'tî
pî' anna man nîrî e'sentai pra tiaronkon panamaya tîîse se' kaisarî to' pana-
maya yairon pe pu'kuru itu'se Paapa e'to' yawîrî warayo'kon panamaya.

22 Moropai ta'pî to'ya Jesus pî': —O'non ye'ka pe awanî e'painon uyesa'kon
pe tîwe'sen César romanoyamî' esa' ye'ma annaya ya ka'kî anna pî'. Morî pe
awanî, kaane, ka'rî? Uyeserukon yawîrî, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî
awanî, kaane ka'rî?
23 Tîîse Jesusya î' anku'pai to' wanî tarakkîrî epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya
to' pî':
24 —Mîrîrî pîrata ena'pî ene'tî uupia —ta'pîiya. —Anî' ese' sîrîrî ipokon, anî'
yekaton sîrîrî ipokon? —ta'pîiya. Moropai yuuku'pî to'ya:
25 —César yekaton mîrîrî —ta'pî to'ya. Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Mîrîrî
wanî imîrî pe. Moriya morî ku'tî unkupîkon ton pe mîîkîrî César nekare-
mekî'pî ku'tî. Moropai morî ku'tî unkupîkon ton pe Paapa nekaremekî'pî
ku'tî —ta'pîiya.
26 Mîrîrî warantî yairî Jesus wanî ye'nen, o'non ye'ka pe yapisî to'ya
eserîke pra to' wanî'pî, pemonkonyamî' rawîrî si'ma. Mîrîrî ye'nen inkamoro
atî'napamî'pî inî'rî to' eseurîma pra. Kure'ne teesenumenkai to' wanî'pî ipî'.
Maasa pra yairî to' maimu yuukuiya ye'nen, epu'nen pe Jesus wanî ye'nen.

E'mî'sa'kanto' Pî' Jesus Ekaranmapo To'ya (Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

27 Moropai mîrîrî tîpo saduceuyamî' manni'kan innape isa'manta'san
e'mî'sa'ka ku'nenan pepîn erepamî'pî Jesus pia.
28 Moropai inkamoroya ta'pî Jesus pî': —Anna yenupanen, pena Moisésya
unkupîkon ton menuka'pî see warantî anna nîkupî ton. Warayo' inmuku
pîn sa'manta ya, itakono'pî wanî e'pai awanî ino'pîrî'pî yarakkîrî inmu ton
epoto'peiya.
29 Moro awanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî itonpayamî'.
Inkamoro ruinankon a'yeke'ton panpî' no'pîta'pî. Teuren tîîse aasa'manta'pî
tînmu ton pra tîîse.
30 Moropai itakono'pî wanî'pî ino'pîrî'pî yarakkîrî tîîse aasa'manta'pî mîrîrî
warantî inmu pra si'ma.
31 Moropai to' eseurîno'pî wanî'pî mîîkîrî yarakkîrî tîîse mîrîrî warantî
awanî'pî inkamoro asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon yarakkîrî awe'kupî'pî
tamî'nawîrî to' sa'manta'pî inmu pra si'ma.
32 Mîrîrî tîpo to' no'pîrî'pî nîrî sa'manta'pî.
33 Tarîpai inkamoro e'mî'sa'ka yai, o'non ye'ka no'pî pe awanî kupî sîrîrî.
Maasa pra tamî'nawîronkon e'sa' yarakkîrî —ta'pî Saduceuyamî'ya Jesus pî'.
34 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Sîrîrî pata po warayo'kon
no'pîta moropai wîri'sanyamî' niyota.
35 Tîîse manni' wei yai Paapaya isa'manta'san, manni'kan tîîpia morîkon
pîmî'sa'ka yai inî'rî to' no'pîta pepîn.
36 Moropai ipatîkarî enen to' ko'mamî. Inî'rî to' sa'manta pepîn. Maasa
pra inserîyamî' warantî to' wanî. Paapa munkî pe to' wanî maasa pra to'
pîmî'sa'kasai'ya ye'nen.
37 Sîrîrî pî' pena Moisésya eseurîmapîtî'pî aronne, isa'manta'san e'mî'sa'ka
kupî pe man, taapîtî'pîiya. Enenan pe to' wanî ekaremekîiya maasa pra
pena manni' yai apo' taaransen ya' yarakkîrî Paapa eseurîma yai. Mîrîrî
menuka'pîiya:
Paapa wanî Abraão nurî'tî yepotorî pe moropai Isaque nurî'tî yepotorî pe,
moropai Jacó nurî'tî yepotorî pe awanî *Êx 3.6*
ekaremekî'pîiya.

38 Mîrîrî ekaremekî'pîiya enenankon yepotorî pe Paapa wanî ekaremekîpa kai'ma. Tîîse isa'manta'san yepotorî pe Paapa wanî pepîn. Maasa pra Paapaya epu'tî enen tamî'nawîronkon inmukuyamî' wanî.

39 Mîrîrî pî' tiaronkon Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkonya ta'pî Jesus pî': —Morî pe eseurîman pî' nai, anna yepotorî —ta'pî to'ya.

40 Tîîse inî' panpî' Jesus ekaranmapo to'ya pra to' wanî'pî. Maasa pra eranne' pe to' wanî'pî.

Paapa Naipontî'pî Pî' Jesus Ekaranmapo To'ya (Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

41 Moropai mîrîrî pe rî Jesusya to' ekaranmapo'pî: —O'non ye'ka pe Paapa nîmenka'pî wanî mîrîrî Davi nurî'tî paarî'pî pe taaya'nîkon?

42 Tîîse mîîkîrî Davi nurî'tîya ta'pî Salmo kaaretarî ya' see warantî:

Uyepotorîya ta'pî Uyepotorî pî':
"Ereutakî umeruntîri winîkîi.
43 A'pu yo'koi ayeyatonon tîrîuya pîkîrî", *Sl 110.1*
ta'pîiya.

44 Mîrîrî warantî Davi nurî'tîya esatî'pî tepotorî pe, tentai awanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe iparî'pî pe neken awanî e'painon? —ta'pî Jesusya to' pî'.

Moisés Nurî'tîya Yenupanto' Pî' Yenupatonkon Pî' Jesus Eseurîma (Mt 23.1-36; Mc 12.38-40)

45 Mîrîrî pî' Jesus eseurîma eta pî' pemonkonyamî' wanî tanne, ta'pîiya tînenupa'san pî':

46 —Aka! Tîwarî e'tî inkamoro Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon pî'. Maasa pra morî pe teepontîi to' asarî, morî pe tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya tera'matonkon pe kai'ma. Inkamoro yapurî to'ya pra'ca poro. Mîrîrî warantî ipîkku e'pai to' wanî. Moropai morî ereutanto' pona to' ereuta epere'nîto' yewî'kon ta pî' tiaronkon yentai. Moropai taponse'kon ton menka to'ya tîwentamo'kato'kon weiyu yai ipîkku pe tîwanîkon ye'nen.

47 Mîrîrî kupî to'ya inyo isa'manta'san yenku'tî tîuya'nîkon tîîse, moropai to' yemanne yama'runpa to'ya. Mîrîrî kupî tîuya'nîkon ye'ka pe to' epîrema mararî pra tîko'man pe, morî pe tîwanîkon era'mato'pe tiaronkonya kai'ma. Tîîse mîrîrî wenai to' taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî kure'ne pu'kuru —ta'pî Jesusya.

21

Wîri' Inyo Isa'manta'pî Nîtîrî (Mc 12.41-44)

1 Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî' yako'menka'pî epîremanto' yewî' ta. Moropai ipîkkukonya tîniru tîrî itense' ya' era'ma'pîiya.

2 Moropai tiwinan wîri' inyo isa'manta'pîya nîrî itîrî era'ma'pîiya. Mîîkîrî sa'ne wanî'pî î' ton pra tîwe'sen. Tîîse asakî'ne pîrata ena'pî mîrikkî tîrî'pîiya tekkari yennato'pan tîrî'pîiya tamî'nawîrî.

3 Mîrîrî pî' Jesusya ta'pî: —Tauya sîrîrî apî'nîkon, a'kî mîserî sa'ne wîri' inyo ton pîn teuren tîîse pîrata ena'pî tîrî pî' man tamî'nawîronkonya itîrî manni' yentai.

4 Maasa pra inkamoro ipîkkukonya itîrî pî' man itonpa pe neken tamî'nawîrî pra. Tîîse mîserî sa'ne wîri'ya tekkari yennato' tîuya pan tîrî pî' man tamî'nawîrî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Epîremanto' Yewî' E'tî'ka Kupî Pî' Jesus Eseurîma (Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

5 Mîrîrî tîpo tiaronkon pemonkonyamî' eseurîma'pî epîremanto' yewî' pî'. Morî pe awanî pî' to' eseurîma'pî. Tî'kon ikonekasa' wanî'pî morî pe pu'kuru. Morî pe to' nîtîrî'pî era'ma'pî to'ya. Mîrîrî pî' to' eseurîma ye'nen Jesusya ta'pî to' pî':

6 —A'kî, seeni' wîttî yaranka to'ya weiyu erepamî kupî sîrîrî tamî'nawîrî seeni' era'maya'nîkon manni'. Yaranka to'ya yai mararî tî' e'nîmî pepîn tiaron tî' pona, tîîse tamî'nawîrî yenumî to'ya —ta'pîiya.

E'taruma'tînto' Pî' Jesus Eseurîma (Mt 24.3-14; Mc 13.3-13)

7 Mîrîrî pî' inenupa'sanya ekaranmapo'pî: —Î' pensa sîrîrî yaranka to'ya? —ta'pî to'ya. —O'non ye'ka pe awanî kupî sîrîrî mîrîrî e'kupî kupî ya? —ta'pî to'ya.

8 Jesusya yuuku'pî: —Tîwarî panpî' e'tî anî'ya ayenku'tîkon namai. Maasa pra tu'ke to' asarî kupî sîrîrî uyese' pî' teeseurîmasanon. Moropai taa to'ya: "Uurî Paapa narima'pî imenkasa' uurî", taa to'ya. "Mîîkîrî erepansa' sîrîrî", taa to'ya. Tîîse inkamoro ye'kakon maimu yawîrî pra e'tî.

9 Moropai teesi'nî'se pra e'tî, teepîsanon yekare etaya'nîkon ya yai tesanonkon yarakkîrî moropai teeyatonon yarakkîrî. Maasa pra e'mai' pe mîrîrî ye'ka e'kupî e'pai awanî mîrîrî. Tîîse mîrîrî neken ikî'pî taa eserîke pra man.

10 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Pataponkon eseya'nama kupî sîrîrî tiaronkon pataponkon yarakkîrî. Tiaronkonya tiaron pataponkon wîî —ta'pîiya.

11 —Moropai tiaronkon pata po non eserentîkî'ma kupî sîrîrî mararî pra. Moropai emi'nan, iwan wanî kupî sîrîrî mararî pra. Moropai paran wanî kupî sîrîrî pata po. Mîrîrî ye'ka nari' wanî moropai kure'nan ese-wankono'manto' ton esenpo kupî sîrîrî ka' pî' tera'masen pepîn.

12 Tîîse maasa mîrîrî ye'ka tamî'nawîron e'kupî rawîrî amîrî'nîkon yarî to'ya kupî sîrîrî uyese' wenai. Ataruma'tîkon to'ya kupî sîrîrî. Amîrî'nîkon yarî to'ya to' epere'to'kon yewî' ta apî'nîkon teeseurîmakonpa. Moropai mîrîrî tîpo atarakkannîto' yewî' ta ayarîkon to'ya. Uyese' wenai amîrî'nîkon yarî to'ya ipîkkukon pata esanon pia, moropai pata esanon reiyamî' pia.

13 Mîrîrî yai uyese' pî' eeseurîmakon kupî sîrîrî. Paapa maimu ekare-mekîya'nîkon inkamoro ipîkkukon pî' —ta'pî Jesusya.

14 —Mîrîrî ye'nen sîrîrî pata pai teesenumenkai pra e'tî, î' kai'ma inkamoro ye'ka maimu yuukukonpa, imaimu pra eesuwa'kakon namai. Î' kai'ma eseurîmakonpa pî' kîsenumenkatî.

15 Maasa pra uurîya amaimukon ton tîrî. Moropai uurîya epu'nen pe awe'to'kon ton tîrî. Inkamoro ayeyatonkonya yapîtanîpî yentai moropai amaimukon wa'ka to'ya yentai mîrîrî kupîuya.

16 Amîrî'nîkon wanî atarakkannîto' yewî' ta tiaronkon pepîn rî ayunkon moropai aruinankon moropai ayonpakonya rî amîrî'nîkon yeka'ma. Inkamoroya rî tiaronkon ayonpakon wîî kupî sîrîrî.

17 Uyese' wenai tamî'nawîronkonya amu'tunpakon kupî sîrîrî.
Ayewanmîrîkon to'ya.
18-19 Mîrîrî ye'nen innape ukupî pî' ako'mantî tîrumakai pra. Mîrîrî warantî
ikupîya'nîkonya ya, awe'pîika'tîkon tamî'nawîrî, tiwin kin aama'takon pepîn —
ta'pî Jesusya.

Jerusalém Cidaderî E'tî'ka Kupî Sîrîrî
(Mt 24.15-21; Mc 13.14-19)

20 Inî'rî Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —Î' pensa Jerusalém cidade woima'tîsa'
surarayamî'ya yai mîrîrî epu'tîya'nîkon. Tiwinarî tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' tî'ka to'ya kupî pe tiwinarî tiwinan tînîmîi pra.
21 Mîrîrî ye'nen anî' wanî ya Judéia pata po, ka'ne' pe eepe e'pai awanî
wî' pona. Moropai anî' wanî ya cidade po, ka'ne' pe eepa'ka e'pai awanî.
Moropai anî' wanî ya keren po, awenna'po e'pai pra awanî cidade pona.
22 Maasa pra mîrîrî wei yai kure'nan e'taruma'tînto' wanî pe man. Mîrîrî
e'kupî maasa pra Paapa maimuya taasa' manni' yawîrî.
23 Aka sa'ne manni'kan wîri'sanyamî' more yankon pia îri pe awanî. Maasa
pra to' epe eserîke pra awanî ye'nen. Moropai manni'kan simonkokon to'
munkîyamî' mana'pokonkon inkamoro pia îri awanî. Inkamoro e'taruma'tî
kupî sîrîrî mîrîrî yai. Mîrîrî yai e'taruma'tînto' wanî kure'nan sîrîrî non po.
Sîrîrî warantî tîpemonkonoyamî' Judeuyamî' taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî.
24 Moropai mîrîrî yai inkamoro wîî to'ya kupî sîrîrî kasupara ke. Mo-
ropai tiaronkon yarî to'ya atarakkannîto' yewî' ta patakon poro. Moropai
Judeuyamî' pepînya Jerusalém ponkon tî'ka kupî sîrîrî tamî'nawîrî yaretî'ka
to'ya, iku'ne'tî weiyu esuwa'ka pîkîrî —ta'pî Jesusya.

Ka' Poi Iipî'pî Jesus Ii'to' Weiyu
(Mt 24.29-31; Mc 13.24-27)

25 Moropai inî'rî Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Era'ma ton
e'kupî kupî sîrîrî wei pî' moropai kapoi pî' moropai sirikkîyamî' pî', moropai
non po, moropai tamî'nawîron pata ponkon ena kupî sîrîrî kure'ne teese-
wankono'mai, eranne' pe, nari' pe eena kupî sîrîrî. Mararon pepîn sipa sipa
pe tuna wanî etun warainon eta tîuya'nîkonya yai to' esi'nîpî.
26 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon warayo'kon wîtîpîtî kupî sîrîrî yai mararî pra
mîrîrî ye'ka e'kupî era'ma tîuya'nîkon yai. Maasa pra tamî'nawîron ka' pî'
tîwe'sanon e'soroka mîrîrî yai mîîto'pe.
27 Mîrîrî yai uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe iipî era'ma to'ya kupî sîrîrî
katupuru po. Meruntî ke pu'kuru wanî mîrîrî yai. Moropai kure'nan morî
pu'kuru Paapa ya'karu ta wanî era'ma to'ya.
28 Tauya sîrîrî mîrîrî ye'ka e'kupî era'maya'nîkon ya innape uyapurîtî
meruntî ke a'tu'mîra teenai pra. Moropai enpen e'tî unîmîkî pî'. Maasa pra
mîrîrî warantî awe'kupî ya, awe'pîika'tîkon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Panton Pe Yei Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 24.32-35; Mc 13.28-31)

29 Mîrîrî tîpo inî'rî to' nepu'tî ton panton ekaremekî'pî Jesusya. Ta'pîiya: —
Arawen ye' yeseru epu'nenan amîrî'nîkon moropai tiaron yei yeseru.
30 Mîrîrî era'maya'nîkon see warantî. Arawen ye' ari'kuta ya, mîrîrî
epu'tîya'nîkon mîrîrî aminke pra kono'pîtî wanî, mîrîrî areta ye'nen.
31 Mîrîrî warantî nîrî mîrîrî tera'masen ton e'kupî era'maya'nîkon ya,
epu'tîya'nîkon aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu eseporî

kupî sîrîrî epu'tîya'nîkon. Mîrîrî yai tesa'kon pe Paapa wanî tamî'nawîronkonya epu'tî.
32 Mîrîrî ye'nen enpenatatî sîrîrî itekare pî'. Mîrîrî e'kupî kupî sîrîrî maasa tamî'nawîronkon sa'manta pra tîîse. Inkamoro enen to' wanî mannan sa'manta pepîn mîrîrî e'kupî rawîrî era'ma to'ya kupî sîrîrî.
33 Tamî'nawîron atarетî'ka ka' moropai non atarетî'ka inî' eesera'ma pepîn, tîîse umaimu atarетî'ka pepîn. Ipatîkarî aako'mamî —ta'pî Jesusya.

Tîwarî Ako'mantî
34 Mîrîrî ye'nen ta'pî Jesusya: —Tîwarî panpî' ako'mantî enpen. Sîrîrî non po ankonekakon pî' teesenumenkai pra moropai kure'ne festa pî' tîwe'se pra. Moropai kure'ne mai' pe tîwe'sen tenî'se pra ako'mantî. Kure'ne tarî aako'manto'kon yu'se pra. Awanmîra'nîkon mîrîrî weiyu erepamî namai inîmîkîya'nîkon pra tîîse. Mîrîrî weiyu yai wanî manni' kamo ye'marî ta iwîto' ton tîîsa' warantî. Inîmîkîiya pra tîîse kamo iipî te'marî taawîrî moropai iwîiya.
35 Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon e'taruma'tîto' wanî kupî sîrîrî tamî'nawîrî sîrîrî pata po.
36 Mîrîrî ye'nen tîwarî enpen e'tî. Moropai epîrematî tamî'nawîron mîrîrî awe'kupî manni' e'taruma'tînto' yapîtanîpîkonpa. Moropai innape uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe kupî pî' ako'mantî, uuipî yai yairî awanîkonpa —ta'pî Jesusya. Mîrîrî warantî pemonkonyamî' yenupa'pî Jesusya.
37 Moropai wei kaisarî Jesusya to' yenupa'pî epîremanto' yewî' ta. Tîîse ewaron ya eepa'kapîtî'pî. Moropai mîîkîrî ko'manpîtî'pî pata erenmapî pîkîrî oliveira ye'ka wî' po.
38 Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wîtîpîtî'pî pata erenmapî pra tîîse epîremanto' yewî' ta eeseurîma etai. Mîrîrî warantî Jesusya to' yenupa'pî.

22

Jesus Anwîpai To' Wanî
(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Jo 11.45-53)
1 Penane tîîko'manse Judeuyamî' entamo'kato' weiyu wanî'pî to' festarî itese' Páscoa. Mîrîrî yai isa'moto' ton pîn trigo puusa' yaku to'ya e'pîtî'pî kono' kaisarî.
2 Mîrîrî yai teepîremasanon esanon eseurîma'pî Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon yarakkîrî î' kai'ma ama' pe Jesus anwîpai tîwanîkon pî'. Aronne ikupî to'ya pra awanî'pî maasa pra arinîkon pemonkonyamî' nama tîuya'nîkon ye'nen.

Iteyaton Yenya' Jesus Rumaka Judasya
(Mt 26.14-16; Mc 14.10-11)
3 Mîrîrî yai Makui ewomî'pî Judas Iscariotes yewan ya'. Mîîkîrî Judas wanî'pî Jesus nenupa'san asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon yonpa pe.
4 Mîîkîrî Judas wîtî'pî eseurîmai teepîremasanon esanon pia. Moropai to' epîremato' yewî' era'manenan esanon pia. Î' kai'ma Jesus rumaka tîuya to' pia ekareme'se attî'pî.
5 Mîrîrî taa Judasya ye'nen inkamoro wanî'pî mararî pra taatausinpai. Mîrîrî ye'nen Judas pia tîniru tîrî tîuya'nîkon ta'pî to'ya itepe'pî pe.
6 Mîrîrî pî' Judasya —Morî pe man —ta'pî. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma Jesus anapi'pai tîwanî pî' Judas esenumenka'pî arinîkonya era'ma pra tîîse, to' wanmîra ama' pe.

Entamo'kanto' Yanpuruma'pî To'ya (Mt 26.17-25; Mc 14.12-21; Jo 13.21-30)

7 Isa'moto' ton pîn trigo puusa' pî' to' entamo'ka weiyu erepamî'pî. Mîrîrî yai Judeuyamî'ya carneiroyamî' tî'ka e'pai awanî'pî tîwentamo'kato'kon ton mîrîrî festa itese' Páscoa yai.

8 Mîrîrî yai nîrî Jesusya asakî'ne tînenupa'san yonpa mo'ka'pî to' yarimapa kai'ma. Inkamoro wanî'pî Pedro moropai João. Inkamoro pî' ta'pîiya see warantî: —Atîtî cidade pona Páscoa pî' entamo'kanto' ton konekatantî e'mai' pe —ta'pîiya to' pî'.

9 Inkamoroya Jesus pî' ekaranmapo'pî: —O'non pata'se' entamo'kanto' ton koneka annaya yu'se awanî? —ta'pî to'ya.

10 Jesusya yuuku'pî: —Maasa etatî —ta'pîiya. —Cidade pona eewomîkon pe moro warayo' tuna mankanen eporîya'nîkon. Mîîkîrî wenairî matîtîi wîttî ta eerepamî pîkîrî.

11 Moropai wîttî ta eerepansa'kon pe wîttî esa' pî' makatîi: "Uyenupanenkonya anna yarimasa' sîrîrî tîpemonkonoyamî' pokonpe tîwentamo'ka Páscoa pî' pata'se' ton wîttî ekaranmapoi", makatîi —ta'pîiya.

12 —Mîîkîrîya kure'nan wîttî ekaremekî apî'nîkon tamî'nawîron mesakon ita tîwe'sen wîttî kawînpan ekaremekîiya. Mîrîrî ta entamo'kanto' ton mîkonekatîi —ta'pî Jesusya.

13 Moropai inkamoro wîtî'pî. Moropai tamî'nawîrî î' kai'ma Jesusya ta'pî yawîrî wîttî eporî'pî to'ya. Moropai miarî entamo'kanto' ton koneka'pî to'ya Jesus ton pe.

Entamo'kanto' Pî' To' Wanî (Mt 26.26-30; Mc 14.22-26; 1Co 11.23-25)

14 Moropai mîrîrî tîpo, miarî Jesus ereuta'pî entamo'kai mesa pia tînenupa'san pokonpe.

15 Moropai ta'pîiya tînenupa'san pî': —Kure'ne amîrî'nîkon pokonpe sîrîrî Páscoa pî' entamo'kapai uurî wanî'pî uurî e'taruma'tîto' rawîrî —ta'pîiya.

16 —Tauya sîrîrî apî'nîkon. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Sîrîrî entamo'kanto' wanî î' e'kupî ekareme'nen pe. Inî'rî apokonpe'nîkon entamo'ka pepîn î' e'kupî awe'ku'sa' pîkîrî. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' esa' pe tîwanî Paapaya yenpo. Tîîse mîrîrî yai uyarakkîrî awentamo'kakon.

17 Mîrîrî tîpo Jesusya pisa yapisî'pî. Moropai eepîrema'pî. —Paapa, morî pu'kuru amîrî. Anna wuku ton tîrî pî' nai —ta'pîiya. Moropai itîrî'pîiya tînenupa'san pia. Ta'pîiya: —Maa, seeni' yapi'tî moropai akaisarî'nîkon ita'nî'tî —ta'pîiya.

18 —Tauya sîrîrî apî'nîkon. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Uusa'manta rawîrî inî'rî sîrîrî uva yekku enîrîuya kupî pepîn sîrîrî apokonpe'nîkon, tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'to' yenpo Paapaya pîkîrî. Tîîse mîrîrî yai inî'rî upokonpe enîrîya'nîkon tarîpai —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Tîpun Pî' Moropai Tîmînî Pî'

19 Moropai mîrîrî tîpo trigo puusa' yapisî'pîiya moropai eepîrema'pî. —Paapa, morî pu'kuru amîrî. Anna yuu ton tîrî pî' nai —ta'pîiya. Moropai mîrîrî pîrikka'pîiya moropai itîrî'pîiya tînenupa'san kaisarî. —Maa, sîrîrî wanî sîrîrî upun pe, uyesa' pe. Sîrîrî warantî uyesa' waikapîtî to'ya kupî sîrîrî amîrî'nîkon nîkupî'pî imakui'pî wenai. Mîrîrî ye'nen upî' awenpenatakon pe sîrîrî ya'tî —ta'pîiya.

20 Tîwentamo'kakon tîpo mîrîrî warantî nîrî to' wuku ton tîrî'pîiya pisa ya'.
Moropai ta'pîiya: —Sîrîrî uva yekku wanî sîrîrî umînî pe. Mîrîrî wanî mîrîrî
uurî'nîkon esetato' amenan pe. Maasa pra uusa'manta yai umînî kamouya
amîrî'nîkon yepe' pe.
21 Tîîse maasa era'matî. Manni' uyeyatonon pî' uyekaremekî ton tarî
man. Uupia eereutasa' entamo'kai uyarakkîrî ayonpakon rî. Mîîkîrîya
uyekaremekî pe man —ta'pîiya.
22 —Maasa pra uurî ka' poi iipî'pî sa'manta kupî sîrîrî Paapaya ta'pî yawîrî.
Tîîse mîîkîrî sa'ne uurî ekaremekîtîpon uyeyaton pî' e'taruma'tî kupî sîrîrî
mararî pra —ta'pîiya.
23 Mîrîrî pî' inkamoro inenupa'san esekaranmapo'pîtî'pî, tiaronkon ton-
pakon pokonpe. —Anî' see mîîkîrî ekaremekîton, anî' pî' taiya mîrîrî? —ta'pî
to'ya tîîwarîrî'nîkon.

Anî' Wanî Ipîkku Pe Panpî'

24 Mîrîrî tîpo inenupa'san eseurîma'pî mararî pra ipîkku pe anî' wanî
anepu'pai tîwanîkon pî' tîkore'ta'nîkon.
25 Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —A'kî, pata esanon reiyamî' wanî
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esa' pe. Moropai pata esanon governado-
ryamî' wanî pemonkonyamî' yaipontînen pe. Moropai tamî'nawîronkon
tapurîkon yu'se to' wanî. Ipîkkukon yeseru mîrîrî.
26 Tîîse amîrî'nîkon kore'ta mîrîrî warantî pra e'tî. Anî' ipîkku pe panpî'
tîwe'sen wanî ya akore'ta'nîkon, mîîkîrî e'pai awanî to' ma're panpî'. Moropai
anî' to' yaipontînen ipîkku pe tîwe'sen wanî ya, mîîkîrî e'pai awanî to' poitîrî
pe.
27 Anî' wanî mîrîrî ipîkku pe tîwe'sen warantî? Manni' entamo'ka ereuta'pî
ou manni' to' entamo'kato' ton tîrîiya manni'? Inna, ipîkku pe tîwe'sen mesa
pona eereutasa' manni'. Tîîse uurî wanî manni' to' ma're tîwanî ye'nen to'
yekkari ton tîînen warantî akore'ta'nîkon.
28 Tîîse amîrî'nîkon kupîuya kupî sîrîrî ipîkkukon pe. Maasa pra amîrî'nîkon
ko'mansa' uyarakkîrî. Uurî e'taruma'tî tanne urumakaya'nîkon pra awanîkon
ye'nen.
29 Mîrîrî ye'nen Uyunya uupia meruntî tîrî'pî tamî'nawîronkon esa'
pe ukupî'pî warantî, amîrî'nîkon nîrî kupîuya pemonkonyamî' esa' pe
awanîkonpa.
30 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon entamo'ka moropai awukukon enîrîya'nîkon
kupî sîrîrî uyarakkîrî upata'se' ya', taatausinpai. Moropai amîrî'nîkon ereuta
kupî sîrîrî uyaponse' pona. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
Judeuyamî' esa' pe eenakon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

Pedro Yeurîma Jesusya
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Jo 13.36-38)

31 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Simão, maasa etakî morî pe.
Paapaya Makuiya ayonpato' pata'se' ton tîîsa' man ayewankon ya'. Mîrîrî
ye'nen ayonpaiya kupî sîrîrî. Apî' eesenyaka'ma manni' trigo pîmîtîponya
imenka yare kore'tapai warantî, apî' ayonpaiya imakui'pî kupîpa.
32 Tîîse apona epîrema ko'mansa' sîrîrî kure'ne innape ukupî pî'
aako'mamîpa. Moropai î' pensa imakui'pî kupîya yai moropai uupia
awenna'po ya, kure'ne ayonpayamî' meruntîtannîpîi —ta'pî Jesusya.

33 Moropai Pedroya yuuku'pî: —Î' pensa amîrî e'taruma'tî ya uurî nîrî
e'taruma'tî. Moropai aasa'manta ya, ayarakkîrî uusa'manta nîrî —ta'pîiya.
34 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Apî' tauya, etakî. Sîrîrîpe kariwana etun rawîrî
eseurîwî'ne ite'ka unepu'tî pepîn mîîkîrî taaya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya Pedro
pî'.

Tînenupa'san Yeurîma Jesusya

35 Moropai Jesusya tînenupa'san ekaranmapo'pî: —Manni' yai ayari-
mauya'nîkon yai isakuni pra moropai abolsarikon ton pra, moropai
a'sa'sakon ton pra. Î' itu'se awe'to'kon ton pra awanî'pî? —ta'pî Jesusya. —
Kaane, tamî'nawîrî wanî'pî —ta'pî to'ya.
36 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Sîrîrî patapai tiaron pe awanî kupî sîrîrî. Anî'
wanî ya tîbolsari ke moropai tîsakuni ke yapisîya e'pai awanî mîrîrî. Tîîse anî'
ikasuparai ton pîn wanî ya, ta'san ke awe'repa e'pai awanî mîrîrî tîkasuparai
ton yennapa. ⌞Maasa pra nari' pe awanî kupî sîrîrî.⌟
37 Maasa pra Paapa maimuya taasa' yawîrî awe'kupî e'pai awanî
uyarakkîrî. Taasai'ya see warantî:
Mîîkîrî wanî mîrîrî
manni'kan pemonkon wîîtîponkon pokonpe
iku'sa' to'ya mîrîrî. *Is 53.12*
taasai'ya. Mîrîrî ye'nen apî'nîkon tauya, uyarakkîrî mîrîrî e'kupî pe man.
38 Moropai inenupa'sanya ta'pî ipî': —Anna yepotorî, asakî'ne kasupara
man tarî ukore'ta'nîkon —ta'pî to'ya ipî'. Mîrîrî pî' —Aasîrî man —ta'pîiya.

Oliveira Ye'ka Kîrî Pona Jesus Wîtî
(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

39 Mîrîrî tîpo Jesus epa'ka'pî moropai attî'pî teserukon yawîrî oliveira ye'ka
kîrî pona. Moropai inenupa'san nîrî wîtî'pî ipokonpe.
40 Miarî tîpata'se'kon ya' teerepamîkon pe, ta'pîiya tînenupa'san pî': —
Epîrematî meruntî ke imakui'pî ewomî namai ayewankon ya'.
41 Mîrîrî taa tîpo to' pî' Jesus atarima'pî to' piapai aminke pu'kuru pra.
Moropai mîîkîrî e'sekunka'pî miarî moropai eepîrema'pî.
42 Ta'pîiya: —Uyun, tamî'nawîron kupîya e'painon. Upîika'tîkî e'taruma'tî
namai. Tîîse itu'se uurî wanî yawîrî kî'kupîi. Tîîse itu'se awanî yawîrî iku'kî
—ta'pîiya.
43 Moropai ka' poi inserî iipî'pî iipia. Mîîkîrîya meruntî ke ikupî'pî.
44 Kure'ne teesewankono'mai Jesus epîrema'pî inî' panpî'. Mîrîrî yai
eepîrema tanne eewaito' atasu'ka'pî mararî pra. Mîn warantî aatasu'ka'pî
non pona.
45 Miarî teepîrema tîpo awe'mî'sa'ka'pî. Mîîkîrî enna'po'pî o'non pata
tînenupa'san wanî manni' pata. Moropai inkamoro tînenupa'san eporî'pîiya to'
wetun tanne. Maasa pra inkamoro esewankono'masa' wanî'pî mararî pra.
46 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Î' wani' awanî ye'nen awetunkon pu'kuru
mîrîrî? Apakatî moropai epîrematî imakui'pî ena namai ayentai'nîkon.
Imakui'pî kupîya'nîkon namai epîrematî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Yapisî To'ya
(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Jo 18.3-11)

47 Jesus eseurîma ko'mannîpî tanne, tiwin inenupa'san yonpa Judas
pokonpe arinîkon pemonkonyamî' Jesus yapi'se tui'sanon erepamî'pî Jesus

pia. Mîîkîrî Judas wanî'pî to' ye'mai'norî pe. Mîrîrî yai Jesus pia emî'pamî'pî yu'napa.
48 Mîîkîrî pî' ta'pî Jesusya: —Judas, mîrîrî warantî uyu'naya ke uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe rumakaya mîrîrî uyeyatonon yenya'? —ta'pîiya.
49 Mîrîrî kupî to'ya era'ma tîuya'nîkon yai Jesus pî' inenupa'sanya ta'pî: —Anna yepotorî, anna kasuparai yapisî annaya sîrîrî inkamoro pemonkonyamî' yarakkîrî anna epîto'pe? —ta'pî to'ya Jesus pî'.
50 Moropai tiwinan to' yonpaya teepîremasanon esanon yepotorî poitîrî pana ya'tî'pî tîkasuparai ke meruntî winon taiken.
51 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Kaane, mîrîrî warantî pra —ta'pîiya. Moropai Jesusya mîîkîrî warayo' pana yapisî'pî moropai ipata'pî ya' itîrî'pîiya, yepi'tî'pîiya.
52 Mîrîrî pe rî teepîremasanon esanon pî' moropai epîremanto' yewî' era'manenan esanon pî' moropai Judeuyamî' esanon inkamoro tapi'se iipî'san pî' ta'pî Jesusya: —Amîrî'nîkon ii'sa' mîrîrî akasuparaikon moropai akaitapukon yarakkîrî uyapi'se manni' pemonkon ama'ye' si'pî yapi'se tui'sen warantî?
53 Akore'ta'nîkon uuko'manpîtî'pî wei kaisarî epîremanto' yewî' ta ayenupakon pî'. Tîîse mîrîrî yai uyapisîya'nîkon pra awanî'pîkon. Tîîse sîrîrî imakui'pî kupîya'nîkon weiyu eseposa' sîrîrî. Moropai Makui esenyaka'mato' meruntîri ke mîrîrî kupîya'nîkon sîrîrî ewaron ta si'ma imakui'pî pe awanîkon ye'nen —ta'pî Jesusya to' pî'.

—Mîîkîrî Unepu'tî Pepîn —Taa Pedroya
(Mt 26.57-58,69-75; Mc 14.53-54,66-72; Jo 18.12-18,25-27)

54 Moropai inkamoroya Jesus yapisî'pî. Moropai yarî'pî to'ya teepîremasanon esanon yepotorî yewî' ta. Moropai inkamoro ye'ma'pî pî' aminke si'ma Pedroya to' wenaima'pî, iipia awe'rennuku pra awanî'pî.
55 Mîrîrî tanne, apo' awittanî'sa' to'ya wanî'pî wîttî poro yi'pîrî po taatapinato'kon ton. Mîrîrî pia Pedro wîtî'pî moropai eereuta'pî apo' pia pemonkonyamî' apo' pia ereuta'san kore'ta.
56 Mîrîrî tanne teepîremasanon poitîrîpa'ya Pedro era'ma'pî apo' pia eereutasa'. Moropai ta'pîiya ipî': —A'kî mîserî warayo' wanî nîrî Jesus yarakkîrî.
57 Tîîse Pedroya kaane ta'pî wîri' pî': —Unepu'tî pepîn mîîkîrî —ta'pîiya.
58 Mîrîrî tîpo mararî tîîko'manse tiaron warayo'ya era'ma'pî moro rî. Moropai ta'pîiya ipî': —Amîrî itonpa ipokonpe tîwe'sen —ta'pîiya. —Kaane, itonpa pepîn uurî —ta'pî Pedroya.
59 Mîrîrî tîpo tiwin hora tîîko'manse tiaronya ta'pî: —Inna, seru' pepîn, mîserî nîrî wanî'pî mîîkîrî yarakkîrî. Maasa pra Galiléia pon mîîkîrî —ta'pîiya.
60 Tîîse Pedroya yuuku'pî: —Kaane, uyepu'tî pepîn pî' eseurîman pî' nai, tiwin kin mîîkîrî unepu'tî pepîn —ta'pîiya. Mîrîrî taa Pedroya tanne, kariwana yunkon e'na'pî.
61 Mîrîrî pe rî Uyepotorîkon era'tî'pî Pedro era'mai. Morî pe era'ma'pîiya. Tera'ma Uyepotorîkonya ye'nen Pedro enpenata'pî î' ta'pî Uyepotorîkonya pî'. —Sîrîrîpe maasa kariwana etun pra tîîse eseurîwî'ne ite'ka unepu'tî pepîn mîîkîrî taaya kupî sîrîrî —ta'pî Uyepotorîkonya pî' Pedro enpenata'pî.
62 Mîrîrî pe rî Pedro epa'ka'pî moropai attî'pî tîkarau ye'ka pe mararî pra. Eesewankono'ma'pî î' kai'ma seru'ye' tîwe'sa' pî'.

Jesus Po'pîtî To'ya
(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

63 Inkamoro warayo'kon Jesus era'manenanya imu'tunpa'pî mararî pra.
Moropai ipa'tîpîtî'pî to'ya.
64 Jesus yenpata yettapurî'pî to'ya moropai taapîtî'pî to'ya: —Anî'ya apa'tîsa'
epu'tî pî' nan? —ta'pî to'ya Jesus pî'.
65 Mîrîrî warantî tu'ke î' rî see taapîtî'pî to'ya imu'tunpa tîuya'nîkon ye'nen.

Ipîkku Pe Tîwe'sen Pia Jesus Yarî To'ya
(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Jo 18.19-24)

66 Moropai erenma'sa' pe Judeuyamî' esanon moropai teepîremasanon
esanon, moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon pokonpe to'
emurukuntî'pî î' kupî tîuya'nîkon pî' eseurîmai. Moropai Jesus enepî me'po'pî
to'ya inkamoro ipîkkukon emurukuntîsa' pia.
67 Inkamoroya Jesus ekaranmapo'pî: —Ka'kî anna pî'. Amîrî wanî Paapa
nîmenka'pî pe, inarima'pî pe awanî? —ta'pî to'ya.
To' maimu yuuku'pîiya: —Inna, Paapa narima'pî uurî tauya ya apî'nîkon
innape ikupîya'nîkon pepîn.
68 Moropai mîrîrî pî' uurîya ayekaranmapokon ya, umaimu yuukuya'nîkon
pepîn.
69 Tîîse tauya sîrîrî patapai uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe ereuta kupî
sîrîrî Paapa meruntîri winî meruntî ke pu'kuru.
70 Mîrîrî taiya ye'nen tamî'nawîronkonya ekaranmapo'pî: —Moriya, amîrî
wanî Paapa munmu pe? —Inna, yairî amîrî'nîkonya taa mîrîrî —ta'pî Jesusya.
71 Moropai inkamoroya ta'pî: —Inî'rî etapai pra man. Aasîrî iwinîpai
eta'nîkon man. Î' kai'ma tîpî' eeseurîma imaimu eta man —ta'pî to'ya.

23

Pilatos Pia Jesus Yarî To'ya
(Mt 27.1-2,11-14; Mc 15.1-5; Jo 18.28-38)

1 Mîrîrî tîpo tamî'nawîronkon emurukuntî'san e'mî'sa'ka'pî moropai
surarayamî'ya Jesus yarî'pî pata esa' Pilatos pia.
2 Miarî ipî' tîîwo'ma'takon ye'nen to' eseurîma'pî ipî'. Ta'pî to'ya: —Mîserî
warayo' yapisî pî' anna man, pemonkonyamî' panama pî' aako'mamî tanne.
Uyesa'kon ye'ma to'ya namai taa pî' aako'mamî to' pî'. Moropai îri to' e'to'pe
iwinîkîi. Moropai tîpî'rî eeseurîma Paapa narima'pî pe tîwanî ekaremekî pî'
aako'mamî. Ipîkku pe, rei pe tîwanî taiya —ta'pî to'ya.
3 Mîrîrî ye'nen Pilatosya Jesus ekaranmapo'pî: —Inna, amîrî wanî mîrîrî
Judeuyamî' yepuru pe, rei pe? —Inna amîrîya taa mîrîrî —ta'pî Jesusya Pilatos
pî'.
4 Moropai Pilatosya ta'pî teepîremasanon esanon pî' moropai arinîkon pe-
monkonyamî' pî': —A'kî, Î' rî mîserî warayo' nîkupî'pî imakui'pî ton pra man
iwinîkîi imakui'pî ku'to'pe —ta'pî Pilatosya.
5 Tîîse inkamoroya inî' panpî' seru' pe ikupî'pî iwinîkîi. —Imakui'pî
ku'sai'ya mararî pra. Maasa pra tamî'nawîrî Judéia pata poro
pemonkonyamî' panamasai'ya kure'ne imakui'pî ku'to'pe to'ya uyeserukon
winîkîi. To' panama pia'tî'pîiya sinpata Galiléia po, tarîpai tarîwaya eerepansa'
sîrîrî. Mîrîrî warantî to' panamaiya to' esiyu'pîtîto'pe —ta'pî to'ya.

Herodes Pia Jesus Yarima Pilatosya

6 Mîrîrî taa to'ya eta tîuya ye'nen Pilatosya to' ekaranmapo'pî: —Galiléia pon
mîîkîrî warayo'? —ta'pîiya.
7 Mîrîrî pata Galiléia esa' pe Herodes wanî ye'nen Pilatosya Jesus yarî
me'po'pî pata esa' Herodes pia. Maasa pra Herodes nîrî wanî'pî Jerusalém
po festa pî' aai'sa'. Mîîkîrî pia yarî me'po'pîiya.
8 Kure'ne taatausinpai mîîkîrî pata esa' Herodes wanî'pî Jesus era'ma
tîuya ye'nen. Maasa pra itekare pî' to' eseurîmapîtî etapîtî'pîiya. Mîrîrî
ye'nen kure'ne anera'mapai awe'pîtî'pî. Î' ikupî eserîkan pepîn kupî Jesusya
anera'mapai awanî'pî.
9 Mîîkîrîya tu'kan pî' Jesus ekaranmapopîtî'pî. Tîîse Jesusya imaimu yuuku
pra awanî'pî. Inna, kaane taiya pra awanî'pî.
10 Moropai teepîremasanon esanon moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'
yenupatonkon eseurîma'pî mararî pra iwinîkîi.
11 Mîîkîrî pata esa' Herodes moropai ipoitîrîtonon surarayamî' wo'ma'ta'pî
Jesus pî' tewanmakon pe. Ipî' tîwo'ma'takon ye'nen ipon ton mîî pe tîwanîkon
pon yeka'ma'pî to'ya Jesus pon pe. Moropai mîrîrî yarakkîrî yarima'pî to'ya
inî'rî pata esa' Pilatos pia attîto'pe.
12 Mîrîrî rawîrî Herodes wanî'pî Pilatos yeyaton pe. Tîîse mîrîrî yai morî pe
to' enasa' wanî'pî inî'rî eseyaton pî' pra to' wanî'pî.

Jesus Wîîto'pe To'ya Irumaka Pilatosya (Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Jo 18.39-19.16)

13 Moropai pata esa' Pilatosya teepîremasanon esanon, moropai Judeuyamî'
esanon moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' emurukuntî'pî.
14 Moropai ta'pîiya to' pî': —Amîrî'nîkonya mîserî warayo' enepî'pî uupia
moropai ta'pîya'nîkon pemonkonyamî' panamasai'ya awinîkîi imakui'pî pe
to' e'to'pe ta'pîya'nîkon teuren. Tîîse î' rî imakui'pî inkupî eporîuya pra wai.
Tu'ke ite'ka ekaranmapo pî' wai teuren tamî'nawîrî etaya'nîkon tanne. Tîîse
eeseurîma'pîkon warantî î' ton pra man iwinîpai —ta'pî Pilatosya.
15 —Moropai pata esa' Herodesya nîrî î' eporî pra man iwinîpai. Mîrîrî
ye'nen yarimasai'ya sîrîrî uupia. Mîrîrî ye'nen î' kupî eserîke pra man mîserî
warayo' winîkîi. Imakui'pî inkupî'pî ton pra tîîse iwî eserîke pra man.
16 Tîîse i'po'pîtî me'pouya neken sîrîrî pemonkon po'pî'to' ke moropai
irumakauya attîto'pe —ta'pî Pilatosya.
17 Maasa pra kono' kaisarî páscoa festa pî' tîwanîkon yai ama'ye'
atarakkannîto' tawon rumakato' Pilatosya e'pîtî'pî.
18 Tîîse tamî'nawîronkon entaime'pî: —Kaane, aasa'manta e'pai man
kî'rumakai. Tîîse manni' neken anna yonpa Barrabás mîîkîrî atarakkannîto'
ta manni' rumakakî —ta'pî to'ya.
19 Mîîkîrî Barrabás wanî'pî atarakkannîto' ta maasa pra imakui'pî
koneka'tîpon pata esa' winîkîi moropai pemonkon wîîtîpon.
20 Jesus anrumakapai tîwanî ye'nen inî'rî Pilatosya arinîkon
pemonkonyamî' ekaranmapo'pî.
21 Tîîse inî' panpî' arinîkon entaimepîtî'pî. Ta'pî to'ya: —Pakî'nan pona
ipokapîtî me'pokî —ta'pî to'ya Pilatos pî'.
22 Mîrîrî taa to'ya ye'nen iteseurîno ite'ka pe Pilatosya ta'pî to' pî': —Î' wenai
ipokapîtî yu'se awanîkon. Î' imakui'pî ku'sai'ya pra man. Î' wenai pra rî
anwîpai pra wai. Tîîse pemonkon po'pî'to' ke neken i'po'pîtî me'pouya sîrîrî
moropai irumakauya —ta'pî Pilatosya.

23 Tîîse yuuku to'ya pra inî' panpî' meruntî ke to' entaimepîtî'pî. Pakî'nan
pona ipokapî tîuya yu'se to' wanî'pî. To' entaimepî'to' wanî'pî mararî pra, î'
taa Pilatosya yentai.
24 Mîrîrî ye'nen Pilatosya Jesus rumaka'pî aasa'mantato'pe pakî'nan po
esatî'pî to'ya yawîrî.
25 Moropai mîîkîrî warayo' atarakkannîto' tawon to' nesatî'pî rumaka'pî.
Manni' imakui'pî kupîtîpon pata esa' winîkîi, moropai pemonkon wîîtîpon.
Moropai Jesus rumaka'pîiya to' pia î' itu'se tîwe'to'kon ku'to'pe to'ya yarakkîrî.

Jesus Pokapîtî To'ya Pakî'nan Pona (Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Jo 19.17-27)

26 Moropai surarayamî'ya Jesus yarî'pî. Tuutîkon pe e'ma ta tiwin warayo'
eporî'pî to'ya itese' Simão. Cirene cidaderî pon keren poi tui'sen. Mîîkîrî
yapisî'pî to'ya. Moropai mîrîrî pakî'nan Jesus narî tîrî'pî to'ya Simãoya
yaato'pe Jesus ye'ma'pî pî'.
27 Mîrîrî arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî iwenairî. Inkamoro kore'ta
tiaronkon wîri'sanyamî' wanî'pî. Moropai to' karawa'pî mararî pra î' kupî
to'ya era'ma tîuya'nîkon ye'nen Jesus pî'.
28 Inkamoro era'mai Jesus era'tî'pî. Moropai ta'pîiya to' pî': —Wîri'sanyamî',
Jerusalém ponkon î' pî' akaraukon uwenai? Uwenai pra tîîse apî'nîkon neken
akaruntî moropai anmukukon pî' akaruntî. Maasa pra awe'taruma'tîkon pe
naatîi.
29 Maasa pra e'taruma'tînto' weiyu erepamî kupî sîrîrî. Mîrîrî yai
tamî'nawîronkonya taa kupî sîrîrî. Morîkon pu'kuru wîri'sanyamî' manni'kan
more yenponenan pepîn, more yenpotîponkon pepîn, more wo'pa'tîponkon
pepîn tîmannîtîkon ke. Inkamoro wanî kupî sîrîrî taatausinpai. ⌞Maasa pra
tînmukukon e'taruma'tî era'ma to'ya pepîn.⌟
30 Tamî'nawîronkonya taa kupî sîrîrî, e'taruma'tînto' weiyu erepamî yai.
Kure'nan wî' pî' taa to'ya kupî sîrîrî:
“Anna pona enakî,
anna sa'mantato'pe anna e'taruma'tî ye'nen”, taa to'ya.
Moropai kawînan ikîrî pî' taa to'ya: “Anna yenonkî anna esera'ma namai”,
taa to'ya.
31 A'kî, uurî e'taruma'tî tîîse mararî, apo' keme a'pi'ta'pî pepîn aramî
mararî warantî. Tîîse amîrî'nîkon wanî apo' keme a'pi'ta'pî aramî warantî
awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî mararî pra. Mîrîrî ye'nen apî'nîkon akaruntî
uwenai pra —ta'pî Jesusya to' pî'.
32 Mîrîrî tîpo asakî'ne ama'ye'kon moropai pemonkon wîîtîponkon yarî'pî
to'ya Jesus yarakkîrî to' sa'mantato'pe.
33 Moropai to' erepamî'pî pata'se' itese' pemonkon pu'pai pî' taato' pata'se'
ya'. Moropai moro Jesus pokapîtî'pî to'ya. Moropai asakî'ne ama'ye'kon
tiwin meruntî winî, moropai tiaron kamai' winî, Jesus wanî'pî to' yarakkita.
34 Moropai Jesusya ta'pî: —Paapa, insanan sa'ne pemonkonyamî' nîkupî
ku'kî aawanmîra. Î' kupî tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra to' man —ta'pî Jesusya.
Mîrîrî tîpo tî'kon simonkokon pî' to' su'mina'pî Jesus pon rî'pî pantakapîtî
tîuya'nîkonpa kai'ma.
35 Arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî moro era'ma pî'. Judeuyamî' esanon
wo'ma'ta ko'mannîpî tanne Jesus pî' ta'pî to'ya: —Tiaronkon pemonkonyamî'

pîika'tîpîtî'pîiya tîîse î' wani' awanî ye'nen awe'pîika'tî pepîn. Innape pîika'tîton pe Paapa narima'pî pe tîwanî ya, awe'pîika'tî —ta'pî to'ya.

36 Moropai surarayamî' nîrî wo'ma'ta'pî ipî'. Iipia to' erepanpîtî'pî moropai iwuku ton ⌞tamî'nawîronkon nenîrî⌟ vinho epe'mîn enepî'pî to'ya iipia.

37 Moropai inkamoroya ta'pî ipî': —Innape see Judeuyamî' yepotorî pe awanî ya, aawarîrî see e'pîika'tîkî —ta'pî to'ya.

38 Moropai mîrîrî pakî'nan ipo Jesus e'to' pî' kawîne awe'menukasa' wanî'pî see warantî: MÎSERÎ JUDEUYAMÎ' YEPOTORÎ taato' e'menukasa'.

39 Moropai inkamoro ama'ye'kon ipokonpe pakî'nan po to' nîpokapîtî'san yakon wo'ma'ta'pî ipî'. Ta'pîiya: —Paapa narima'pî pepîn kin amîrî? Pîika'tîton pepîn amîrî? Aawarîrî e'pîika'tîkî moropai anna pîika'tîkî nîrî.

40 Tîîse tiaron iratai winonya ta'pî mîîkîrî tîîwo'ma'tasen pî': —Moo e'kî. Paapa namaya pra awanî mîrîrî? Tamî'nawîrî uurî'nîkon sa'manta kupî epu'tîya pra nan, ipokonpe?

41 Uurî'nîkon e'taruma'tîto' wanî sîrîrî unkupî'pîkon imakui'pî wenai. Tîîse mîserî î' imakui'pî inkupî'pî ton pîn uurî'nîkon warantî.

42 Mîrîrî tîpo mîîkîrî iratai winon, meruntî winonya ta'pî Jesus pî': —Î' pensa tamî'nawîronkon esa' pe eena ya, upî' sa'ne menpenatai, Jesus —ta'pîiya.

43 Jesusya mîîkîrî maimu yuuku'pî: —Ayenku'tîuya pepîn. Apî' tauya sîrîrî. Sîrîrîpe uyarakkîrî awanî pe nai Paapa pia, morî ya', paraíso itese' —ta'pî Jesusya ipî'.

Jesus Sa'manta
(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Jo 19.28-30)

44 Mîrîrî tîpo ineka'ta po eena ko'mannîpî tanne wei esi'nîpî'pî. Inî'rî pata weiyu'maiya pra, eewaronpamî'pî. Aako'mamî'pî 3 horas pîkîrî wei ton pra.

45 Moropai epîremanto' yewî' yuwato' Paapa pata'se' yuwa'to' kamisa e'karaka'pî arakkita pairî awe'rataika'pî. Awe'naponka'pî Paapa pata'se'.

46 Mîrîrî pe rî Jesus entaime'pî meruntî ke aronne. Ta'pîiya Paapa pî': —Paapa, uyekaton rumakauya sîrîrî aapia —ta'pîiya. Mîrîrî taa tîpo mîîkîrî sa'manta'pî.

47 Mîrîrî warantî awanî era'ma tîuya ye'nen surarayamî' esa'ya Paapa yapurî'pî. Moropai ta'pîiya: —Innape mîserî warayo' man î' rî imakui'pî kupîtîpon pe pra —ta'pîiya.

48 Tamî'nawîronkon mîrîrî kupî to'ya era'mai eperepî'sanya î' e'kupî era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen to' enna'po'pî, mararî pra teesewankono'mai tewî'kon ta. Tîmannîtîkon mun pa'tîpîtî ye'ka pe teserukon ta kure'ne teesewankono'masa'kon ye'nen.

49 Tamî'nawîronkon Jesus yonpayamî' moropai wîri'sanyamî' Galiléia pata poi itî'san ipîkîrî inkamoroya era'ma'pî. Aminke si'ma tamî'nawîrî î' e'kupî Jesus yarakkîrî era'ma'pî to'ya.

Jesus Esa'rî'pî Yu'na'tî To'ya
(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Jo 19.38-42)

50-51 Mîrîrî yai to' kore'ta tiwin warayo' wanî'pî. Judéia pata po tîwe'sen Arimatéia cidaderî pon itese' José. Morî pe yairî tîwe'sen mîîkîrî. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî nîmîkî pî' tîwe'sen pe mîîkîrî wanî'pî. Mîîkîrî wanî'pî nîrî Judeuyamî' panamanen pe tîwe'sen pe. Tîîse î' kai'ma tiaronkon Judeuyamî' panamanenan eseurîmato' pî' inna taatîpon pe pra awanî'pî.

52 Mîrîrî ye'nen José wîtî'pî Pilatos pia moropai Jesus esa'rî'pî esatî'pîiya ipî'.

53 Moropai imo'ka'pîiya pakî'nan poi. Mîîkîrî wontî'pîiya kamisa ke. Moropai uuruwai tî' yai yakasa' ya' yeka'ma'pîiya. Mîrîrî uuruwai wanî'pî isa'manta'pî yu'na'tî'pî pepîn. Mîrîrî ya' yeka'ma'pîiya.
54 Mîrîrî kupî'pîiya aminke pra Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu e'sara'tî rawîrî, sábado weiyu rawîrî.
55 Moropai inkamoro wîri'sanyamî' Galiléia poi Jesus pîkîrî itî'san wîtî'pî uuruwai pona José pokonpe. Inkamoroya uuruwai era'ma'pî. Moropai o'non ye'ka pe Jesus esa'rî'pî tîrî to'ya uuruwai ya' era'ma'pî to'ya.
56 Moropai mîrîrî tîpo to' enna'po'pî wîttî ta. Moropai inkamoroya kara' a'pusin yanpuruma'pî moropai óleo teserukon yawîrî Jesus esa'rî'pî karapaimakonpa.
Moropai Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu yai to' erî'kapî'pî teserukon yawîrî.

24

Jesus E'mî'sa'ka
(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Jo 20.1-10)

1 Moropai Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu sábado esuwa'kasa' tîpo, domingo yai wîri'sanyamî' wîtî'pî uuruwai pona penane pu'kuru wei epa'ka pra tîîse. Mîrîrî a'pusin yarî'pî to'ya Jesus esa'rî'pî karapaimakonpa tînkoneka'pîkon yarî'pî to'ya.
2 Miarî uuruwai pona teerepamîkon pe, inkamoro wîri'sanyamî'ya tî' uuruwai yettapuru pe to' nîtîrî'pî era'ma'pî imo'kasa' pe.
3 Moropai inkamoro ewomî'pî uuruwai ya' Jesus esa'rî'pî karapaimai. Tîîse Uyepotorîkon Jesus esa'rî'pî eporî to'ya pra to' wanî'pî.
4 Mîrîrî ye'nen î' kupî tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra to' ena'pî. Mîrîrî pe rî ka'ne' pe asakî'nankon warayo'kon esenpo'pî to' rawîrî. Inkamoro pon wanî'pî morî pe pu'kuru inke' awanî'pî.
5 Moropai inkamoro wîri'sanyamî' esi'nîpî'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen inkamoroya tenpatakon enu'tî'pî non ekaya to' e'muruika'pî. Moropai inkamoro warayo'konya ta'pî to' pî': —Î' wani' awanî ye'nen anî' yuwaya'nîkon mîrîrî isa'manta'san kore'ta aasa'mantasa' pra tîîse? —ta'pî to'ya wîri'sanyamî' pî'.
6 —Mîîkîrî ton pra man tarî. Awe'mî'sa'ka pî' man. Awenpenatakon pra naatî î' kai'ma apî'nîkon ta'pîiya pî' Galiléia pata po tîwanî yai? —ta'pî to'ya.
7 —"Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe rumaka to'ya kupî sîrîrî imakui'san pemonkonyamî' yenya'. Mîrîrî tîpo pakî'nan pona upokapîtî to'ya. Moropai e'mî'sa'ka iteseurînon wei yai", ta'pîiya —ta'pî to'ya.
8 Mîrîrî taa to'ya ye'nen inkamoro wîri'sanyamî' enpenata'pî î' kai'ma Jesus eseurîma'pî pî'.
9 Moropai inkamoro enna'po'pî uuruwai poi. Moropai inkamoroya î' tînera'ma'pîkon uuruwai po ekaremekî'pî Jesus nenupa'san pî' 11 kaisaronkon pî' moropai tiaronkon pemonkonyamî' pî'.
10 Inkamoro wîri'sanyamî' wanî'pî itî'san uuruwai pona see warantî: Maria Madalena, moropai Joana, moropai Maria Tiago yan, moropai tiaronkon wîri'sanyamî'. To' pokonpe itî'sanya ekaremekî'pî Jesus naipontî'san pî'.
11 Tîîse innape inkamoro wîri'sanyamî' eseurîmato' kupî to'ya pra Jesus nenupa'san wanî'pî. To' wo'ma'ta kai'ma to' wanî'pî innape ikupî to'ya pra.
12 Tîîse tiwin to' yonpa, Pedro e'mî'sa'ka'pî. Moropai eeka'tumî'pî ka'ne' pe uuruwai pona. Miarî teerepansa' uuruwai ya' era'mai awe'muruika'pî tîîse

kamisa neken Jesus ya'santî'pî neken era'ma'pîiya. Anî' ton pra era'ma'pîiya. Mîrîrî tîpo mîîkîrî enna'po'pî wîttî ta mararî pra teesenumenkai î' kai'ma awe'ku'sa' pî'.

Emaús Wîtîto' E'ma Po Jesus Esenpo (Mc 16.12-13)

13 Mîrîrî yai rî asakî'ne Jesus nenupa'san wîtî'pî pemonkonyamî' ko'manto' mîrikkî itese' Emaús pona. Mîrîrî wanî'pî aminke pu'kuru pra tîwe'sen pe Jerusalém pî' 10 quilómetros kaisarî.

14 Inkamoro eseurîma yarî ko'mannîpî'pî tuutîkon e'ma taawîrî î' kai'ma Jerusalém po e'kupî'pî pî'.

15 Mîrîrî pî' to' eseurîma'pî. Mîrîrî tanne Jesus iipî'pî to' pîkîrî, moropai to' pokonpe attî'pî e'ma taawîrî.

16 Mîîkîrî tîpîkîrî'nîkon tui'sen era'ma'pî Jesus nenupa'sanya tîîse anî' pe awanî epu'to' to'ya e'tîrî pra awanî'pî.

17 Inkamoro ekaranmapo'pî Jesusya tuutî ye'ka pe. —Î' pî' eeseurîmakon mîrîrî e'ma taawîrî attîkon ye'ka pe? —ta'pîiya.

Moropai inkamoro emî'pamî'pî tuutîkon ye'ka pe teesewankono'mai.

18 Moropai tiaron iwanîyakon Cléopasya ta'pî ipî': —Amîrî wanî Jerusalém po tîîko'mansen pe pu'kuru tîîse î' e'kupî'pî miarî epu'tîya pra awanî, sîrîrî wei esuwa'ka manni' pî'? —ta'pîiya.

19 —Î' kin e'kupî'pî? —ta'pî Jesusya ipî'.

—Manni' Jesus Nazaré pon yarakkîrî awe'kupî'pî —ta'pî to'ya. —Mîîkîrî warayo' wanî'pî Paapa maimu ekareme'nen pe profeta pe. Moropai Paapa winîpainon pe tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya epu'tî'pî Paapa meruntîri yarakkîrî awanî. Maasa pra î' ikupî eserîkan pepîn kupî'pîiya tîmaimu ke.

20 Teepîremasanon esanonya moropai uyesanonkonya irumaka'pî iwîto'pe to'ya kai'ma. Moropai pakî'nan pona ipokapî'to'pe to'ya itîrî'pî to'ya.

21 Mîîkîrîya uyeyatonon winîpai umo'kakon ko'mannîpî kai'ma anna wanî'pî. Tîîse amenrî mîini ko'manpara ne'rî î' kupî'pî to'ya yarakkîrî.

22 Tîîse anna yonpayamî' wîri'sanyamî'ya anna esenumenka emapu'tî pî' man. Maasa pra inkamoro wîtîn pî' man erenmapî ya' uuruwai pona.

23 Moropai inkamoroya Jesus esa'rî'pî eporî pra man miarî uuruwai ya'. Tîîse tîwenna'poi inkamoroya inserîyamî' neken era'ma tîuya'nîkon ekaremekî pî' man. Moropai inkamoro inserîyamî'ya taasa' man to' pî'. "Enen mîîkîrî wanî", taasa' to'ya man.

24 Moropai tiaronkon anna yonpayamî' wîtîn pî' man innape awanî era'mai uuruwai pona. Moropai innape era'ma pî' to', wîri'sanyamî'ya ekaremekî warantî. Tîîse Jesus era'ma to'ya pra man —ta'pî Cléopasya.

25 Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya to' pî': —Î' kai'ma see epu'tîya'nîkon pra aako'mamîkon mîrîrî? Innape iku'sa'ya'nîkon pepîn mîrîrî. Î' kai'ma Paapa maimu ekareme'nenan penaronkon profetayamî' eseurîma'pî epu'tîya'nîkon pra awanîkon?

26 Maasa pra mîrîrî warantî Paapa narima'pî iwinîpainonya tîmoron epu'tî e'pai awanî'pî. Mîrîrî tîpo neken tîwe'taruma'tî tîpo Paapa pia eereuta e'pai awanî ka' po ipîkku pe, Paapa ya'karu ta —ta'pîiya.

27 Moropai tamî'nawîrî î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa' tîpî' ekaremekî pia'tî'pîiya. E'mai'non Moisés kaaretarî patapai moropai tamî'nawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nîmenuka'pî pîkîrî.

28 Mîrîrî pemonkonyamî' ko'manto' pona teerepamîkon tanne Jesusya
tuutî ko'mannîpî warantî ikupî'pî.
29 Moropai inkamoroya yeka'nunka'pî mîrîrî pata ya' aako'manto'pe
tîpokon pe'nîkon. Ta'pî to'ya: —Anna pokonpe e'nîpai man. Maasa pra pata
ko'mannî pî' man. Ewaron erepannî pî' man —ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen
Jesus ewomî'pî to' pokonpe. Moropai aako'mamî'pî asakî'nankon tînenupa'san
pokonpe.
30 Mîîkîrî ereuta'pî mesa pia to' pokonpe entamo'kai. Moropai mîîkîrîya
trigo puusa' yapisî'pî. Moropai eepîrema'pî. —Paapa morî pe man anna yuu
ton tîrî pî' nai —ta'pîiya. Moropai mîrîrî trigo puusa' pîrikka'pîiya moropai
inkamoro asakî'nankon pia itîrî'pîiya.
31 Mîrîrî kupîiya wenai inkamoroya Jesus pe awanî epu'tî'pî. Epu'to' to'ya
erepamî'pî mîrîrî yai. Tîîse inî'rî era'ma to'ya pra to' ena'pî. To' yenu yapai
eesenomî'pî ka'ne' pe.
32 Moropai tîîwarîrî'nîkon to' eseurîma'pî. Tiaronya ta'pî: —A'kî, mîîkîrî pe
awanî ye'nen eeseurîmato'ya uyewankon yeurîma ne'tîkini uyeurîmaiya'nîkon
tanne e'ma taawîrî. Moropai Paapa maimu pî' uurî'nîkon yeurîma'pîiya
aronne.
33 Moropai inkamoro e'mî'sa'ka'pî ka'ne' pe, moropai to' wîtî'pî Jerusalém
pona. Miarî teerepamîkon pe inkamoro Jesus nenupa'san 11 kaisaronkon
emurukuntîsa' eporî'pî to'ya tiaronkon pokonpe.
34 Moropai inkamoro tiaronya ekaremekî'pî to' pî': —Innape Uyepotorîkon
e'mî'sa'ka'pî man. Tîîse Simãoya Uyepotorîkon era'ma pî' man —ta'pî to'ya.
35 Mîrîrî tîpo inkamoro asakî'nankonya î' e'ku'sa' e'ma taawîrî tarakkîrî'nîkon
ekaremekî'pî nîrî to' pî'. Moropai î' kai'ma Uyepotorîkon pe awanî epu'tî
tîuya'nîkon ekaremekî'pî to'ya. Maasa pra trigo puusa' pîrikkaiya wenai
epu'tî'pî to'ya.

Tînenupa'san Pia Jesus Esenpo
(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Jo 20.19-23; At 1.6-8)

36 Mîrîrî tînera'ma'pîkon ekaremekî to'ya tanne Jesus esenpo'pî to' kore'ta
ka'ne' pe. Mîîkîrîya ta'pî to' pî': —Tîîwanmîra e'tî teesewankono'mai pra —
ta'pîiya.
37 Mîrîrî pî' to' wanî'pî teesi'nî'se. Teesi'nî'sa'kon ye'ka pe to' esenumenka'pî
ipî' woro'yan kai'ma.
38 Tîîse mîîkîrîya ta'pî to' pî': —Î' wani' awanî ye'nen eesi'nî'sa'kon mîrîrî? Î'
wani' awanî ye'nen innape ukupîya'nîkon pra aako'mamîkon sîrîrî tîpose?
39 A'kî, era'matî maasa uyenya wanî a'ta ke prego yetta'pî. Moropai u'pu
era'matî. Moropai uurî era'matî, uurî mîîkîrî manni'rî uurî. Maasa uyapîtî
innape ukupîkonpa woro'yan pe pra wanî epu'tîkonpa. Maasa pra woro'yan
wanî pepîn tîpun ke, moropai te'pî ke, uurî era'maya'nîkon manni' warantî.
40 Mîrîrî taa tîuya ye'ka pe, tenya moropai tî'pu yenpo'pîiya era'mato'pe to'ya
kai'ma.
41 Tîîse inkamoroya maasa innape wanî kupî pra awanî'pî. Maasa pra
kure'ne taatausinpai to' wanî'pî mararî pra teesenumenkakon ye'ka pe Jesus
esenposa' pî'. Inkamoro ekaranmapo'pî Jesusya: —Ayekkarikon rî moro nai
annapîkon? —ta'pîiya.
42 Moropai inkamoroya moro' puusa' pia'pî tîrî'pî iipia.
43 Mîîkîrîya yapisî'pî moropai awentamo'ka'pî era'ma to'ya tanne.

44 Mîrîrî tîpo ta'pîiya to' pî': —Pena akore'ta'nîkon wanî yai eseurîma'pî apî'nîkon ekaremekî'pîuya î' kai'ma uyarakkîrî awe'kupî ton pî'. Moisés kaaretarî eseurîma'pî upî'. Moropai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nîmenuka'pî eseurîma'pî upî'. Moropai Salmos kaaretarî eseurîma'pî upî'. Tamî'nawîrî mîrîrî ta'pî Paapa maimu yawîrî awe'kupî e'pai awanî'pî uyarakkîrî ta'pî sa'rî —ta'pîiya.
45 Moropai Jesusya Paapa maimu epu'tî to'ya emapu'tî'pî.
46 Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî awe'menukasa' manni'ya taa mîîkîrî Paapa nîmenka'pî, inarima'pî e'taruma'tî pe man aasa'manta pe man. Moropai iteseurînon wei yai awe'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya. Tîpî'rî eeseurîma'pî.
47 —Moropai inî'rî awe'menukasa' mîrîrî, itekare esekaremekî pata kaisarî. Î' kai'ma imakui'pî tînkupî'pîkon rumaka pemonkonyamî'ya ya, Paapaya tîîwanmîra to' makui kupî. Tamî'nawîronkon pî' itekare ekaremekî e'pai awanî. E'mai' pe isara'tî e'pai awanî Jerusalém cidaderî po.
48 Amîrî'nîkon wanî mîrîrî ekareme'nenan pe maasa pra era'masa'ya'nîkon ye'nen aasîrî.
49 Moropai uurîya Paapa winîpainon yarima kupî sîrîrî. Yarima tîuya ta'pî Paapaya mîîkîrî yarimauya aapia'nîkon. Tîîse maasa inîmî'tî tarî cidade po si'ma meruntî iipî nîmî'tî ayesa'kon pe aako'manto'pe —ta'pî Jesusya.

Ka' pona Jesus Yanu'nîpî'pî Paapaya (Mc 16.19-20; At 1.9-11)

50 Mîrîrî tîpo Jesusya to' yarî'pî cidade poi tiaron pemonkonyamî' ko'manto' Betânia itese' pona. Miarî teerepansa'kon pe Jesusya tenya kainumî'pî kakîsiya, moropai —Morî pe ako'mantî —ta'pîiya to' pî'.
51 Inkamoro yarakkîrî teeseurîma ye'ka perî Jesus atarima'pî to' piapai. Moropai Paapaya yanu'nîpî'pî ka' pona.
52 Inkamoroya yapurî'pî miarî si'ma. Moropai to' enna'po'pî Jerusalém pona mararî pra taatausinpai.
53 Inkamoro ko'mamî'pî mîrîrî tîpo epîremanto' yewî' ta tîîko'man pe. Miarî si'ma Paapa yapurî'pî to'ya.

JESUS CRISTO YEKARE JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta wanî Jesus Cristo yekare pî' teeseurîmasen itasakîrîno'pî pe. Tarî non po Jesus Cristo ko'manto' pî' ekaremekîiya. Tiwinanya inenupa'san kore'ta tîwanî imenuka'pî, João itese'. Tiaron pe imenuka'pîiya manni'kan Mateus, Marcos, Lucas, inkamoro nîmenuka'pî warantî pra imenuka'pîiya. Maasa pra tu'ke to' nekaremekî'pî pî' eeseurîma pra awanî'pî. Î' kai'ma Makuiya Jesus yonpa'pî keren po ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Moropai î' kai'ma Jesus etinyaka'ma'pî a'ka pe inenupa'sanya era'ma tanne ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Moropai inenupa'san pokonpe Jesus entamo'kato', Jesus sa'manta rawîrî ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Moropai î' kai'ma Jesus epîrema'pî Getsêmani pata'se' ya' ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Tamî'nawîrî mîrîrî pî' ekareme'sai'ya pra awanî'pî. Tîîse eeseporî î' kai'ma Jesus eseurîma'pî wîri' samaria poinon yarakkîrî. Moropai î' kai'ma ipîkku Nicodemos yarakkîrî Jesus eseurîma'pî ewaron ya' to' eseporî yai. Moropai Lázaro pîmî'sa'ka'pî Jesusya pî' ekaremekî'pîiya. Moropai î' kai'ma tînenupa'san yeurîma'pî Jesusya tîîsa'manta rawîrî.

Moropai capítulo 20.31 yai, Joãoya ekaremekî î' ton pe imenuka'pî tîuya pî'. Taiya, anî'ya sîrîrî kaareta erenka ya, innape Jesus ku'to'pe. Jesus wanî rei pe, manni' Paapa narima'pî pe taasa' tîuya yawîrî. Tarî sîrîrî non pona Paapa narima'pî pe awanî'pî Paapa munmu pe pu'kuru. Mîrîrî kupî anî'ya ya innape, ipatîkarî enen ko'manto' eporîiya Paapa pia.

Mai Ena'pî Pemonkon Pe

1 Eesippia'tî yai moro Mai tesa'sen wanî'pî. Mîîkîrî Mai wanî'pî Paapa pia. Moropai mîîkîrî Mai wanî'pî Paapa pe.

2 Mîîkîrî rî wanî'pî Paapa pia tamî'nawîron esippia'tî yai.

3 Mîîkîrî wenai tamî'nawîron koneka'pî Paapaya. Î' rî ekoneka pra awanî'pî mîîkîrî ton pra tîîse.

4 Awanî'pî enen ko'mannîto' esa' pe. Enen ko'mannîto' iipiapainon, mîrîrîya pemonkonyamî' weiyu'ma'pî morî pe Paapa epu'to'pe to'ya.

5 Ewaron ya' pu'kuru awitta pî' aako'mamî tîîse ewaron ta tîîko'mansenon, imakui'sanya mîrîrî a'ka yi'nîpî eserîke pra awanî'pî.

6 Paapaya warayo' yarima'pî, itese' João.

7 Mîîkîrî iipî'pî eseurîmai, manni' a'ka pe tîwe'sen pî' eseurîmai, tamî'nawîronkonya a'ka pe tîwe'sen ku'to'pe innape tîmaimu wenai.

8 A'ka pe tîwe'sen pepîn mîîkîrî João, tîîse Paapaya yaipontî'pî a'ka pe tîwe'sen yekare ekareme'se.

9 Mîîkîrî a'ka pe tîwe'sen manni' wanî'pî innape, yenku'tîton pe pra. Mîîkîrî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' weiyu'manen iipî'pî sîrîrî pata pona.

10 Mîîkîrî asarî'pî sîrîrî non poro, tînkoneka'pî pu'kuru poro, tîîse mîîkîrî pe epu'tî to'ya pra, sîrîrî non po tîîko'mansenon wanî'pî.

11 Tarîwaya tîpata pe tînkoneka'pî pona aaipî'pî. Tîîse ipemonkonoyamî'ya yapisî pra awanî'pî.

12 Tîîse tapisîtîponkon pia itîrî'pîiya Paapa munkî pe to' enato'pe, manni'kan innape tîkupîtîponkon pia.

13 Paapa munkî pe inkamoro esenpo'pî, pemonkon pe esenpon warantî
pra. Itu'se tîwe'to' yawîrî to' esenpo pra awanî'pî. Moropai itu'se anî'rî e'to'
yawîrî pra, tîîse itu'se tîwanî ye'nen, Paapaya ikupî'pî.
14 Mîîkîrî Mai esenpo'pî pemonkon pe. Uurî'nîkon kore'ta aako'mamî'pî.
Morî pu'kuru iteseru era'ma'pî annaya. Mîrîrî wenai î' kai'ma iyun Paapa
yeseru wanî epu'tî'pî annaya. Innape pu'kuru awanî, morî pe pu'kuru
mîîkîrî e'to' wanî, tiwinan Paapa munmu yeseru pe.
15 João nurî'tî eseurîmapîtî'pî ipî' see warantî: —Mîîkîrî warayo' pî' uurî
eseurîmapîtî ne'tîkini —ta'pîiya. —Uye'ma'pî pî' Mîîkîrî iipî, tîîse uyentai awanî,
maasa pra uurî ton pra tîîse Mîîkîrî wanî'pî —ta'pîiya.
16 Iwinîpai morî epe'mîn yapi'nenan uurî'nîkon tamî'nawîrî. Kure'ne morî
tîîsai'ya. Morî tîîsai'ya morî pe tîwanî ye'nen, morî antîîpai tîwanî ye'nen.
17 Moisés nurî'tî yai Paapaya tîmaimu tîrî'pî unkupîkon ton pe. See warantî
ako'mantî awe'taruma'tîkon namai, kai'ma. Tîîse Jesus Cristo yai, yairon
Paapa epu'tî moropai î' kai'ma morî epe'mîn tîrîiya epu'tî.
18 Anî'ya Paapa era'masa' pra man sîrîrî tîpose. Tîîse tiwinan Paapa munmu,
Paapa pia pu'kuru tîîko'mansen, mîîkîrîya Paapa yeseru ekareme'sa' sîrîrî.

João Batista Yekare
(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Lc 3.1-18)

19 Jerusalém poi teepîremasanon moropai tonpakon Levitayamî' yarima'pî
Judeuyamî' esanonya João pia ekaranmapoi: —Anî' amîrî? —ta'pî to'ya.
20 See warantî to' maimu yuuku'pîiya. Aronne eesekaremekî'pî. Ta'pîiya:
—Uurî Paapa nîmenka'pî, pîika'tîton pepîn. Cristo pepîn uurî.
21 Moropai ta'pî to'ya: —Anî' kin amîrî moriya? Elias nurî'tî ka'rî amîrî?
Joãoya ta'pî: —Kaane. Inî'rî ta'pî to'ya: —Pena Paapa maimu ekareme'nen,
manni' Moisés nurî'tî nekaremekî'pî aaipî ton manni' ka'rî awanî? —ta'pî
to'ya. —Kaane —ta'pîiya.
22 —Anî' pe kin awanî mîrîrî? —ta'pî to'ya. —Anna pî' ka'kî ekareme'to'pe
annaya anna yarimatîponkon pî'. Î' taa pî' nan anna pî'? —ta'pî to'ya.
23 Joãoya yuuku'pî: —Uurî keren po eseurîmakoi Isaías nurî'tî nekare-
mekî'pî.
“Uyepotorîkon ye'marî ton konekatî to'sarî pu'kuru *Is 40.3*
tauya tamî'nawîronkon pî'”. Pena Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tî
nekaremekî'pî ⌞pemonkonyamî' ekonekato'pe Uyepotorîkon iipî rawîrî⌟ —
ta'pîiya to' pî'.
24 Inkamoro João pia erepamî'san wanî'pî fariseuyamî' narima'san pe.
25 Inî'rî João ekaranmapo'pî to'ya: —Cristo pe pra awanî, moropai Elias
pe pra awanî, moropai manni' Paapa maimu ekareme'nen, Moisés nurî'tî
nekaremekî'pî pe pra awanî. Mîrîrî ye'nen î' ton pe pemonkonyamî' yen-
patakonaya? —ta'pî to'ya.
26 To' maimu yuuku'pî Joãoya: —Inna, pemonkonyamî' yenpatakonauya
tuna ke neken, tîîse tiaron man akore'ta'nîkon, anepu'tîkon pepîn.
27 Mîîkîrî pî' tauya manni' uye'ma'pî pî' eerepamî, tîîse uyentai awanî.
Uyentai pu'kuru awanî ye'nen, i'sa'sa' yewa yeukauya pepîn, itarumai'pî pe
pu'kuru wanî ye'nen —ta'pîiya.
28 Tamî'nawîrî sîrîrî esuwa'ka'pî Betânia pata po iren Jordão ratai po,
pemonkonyamî' yenpatakona pî' João wanî'pî pata.

Carneiro, Paapa Nîtîrî'pî

29 Mîrîrî tîpo tiaron wei yai, tîîpia Jesus iipî era'ma'pî Joãoya. Jesus
era'mai'ma ta'pîiya tamî'nawîronkon pî': —A'kî, manni' Paapa nîmenka'pî
aasa'mantato'pe Carneiro era'matî. Mîserîya tamî'nawîronkon nîkupî'pî
imakui'pî mo'ka —ta'pî Joãoya.
30 —Mîserî pî' tauya manni', uye'ma'pî pî' tiaron iipî tîîse uyentai awanî,
uurî ton pra tîîse awanî'pî mîîto'pe, tauya ne'tîkini.
31 Mîîkîrî pe mîserî epu'tîuya pra awanî'pî. Tîîse uuipî'pî pemonkonyamî'
yenpatakonai Israelponkonya mîserî epu'to'pe —ta'pî Joãoya.
32 Moropai João eseurîma'pî Jesus pî': —Ka' poi Morî Yekaton Wannî autî
era'ma'pîuya ipona waku'kaimî warantî. Moropai ipo aako'mamî'pî.
33 Mîîkîrî pe awanî epu'tîuya pra awanî'pî. Tîîse tuna ke pemonkonyamî'
yenpatakonai uyarimatîponya ta'pî upî': "Warayo' pona Morî Yekaton Wannî
autî moropai ipo aako'mamî era'maya ya, mîîkîrî pe awanî epu'tîya. Mîîkîrîya
pemonkonyamî' yenpatakona Morî Yekaton Wannî e'to'pe to' esa' pe",
ta'pîiya upî'.
34 Moropai era'ma'pîuya moropai tamî'nawîronkon pî' tauya sîrîrî: "Paapa
munmu mîserî" —ta'pî Joãoya.

Jesus Nenupa'san E'mai'nokon

35 Inî'rî tiaron wei yai awanî'pî João moropai inenupa'san asakî'nankon.
36 Mîrîrî poro Jesus wîtî era'ma'pî Joãoya. Ta'pîiya tînenupa'san pî': —A'kî,
mîîkîrî carneiro Paapa nîtîrî ton aasa'mantato'pe uurî'nîkon ton pe —ta'pîiya.
37 Moropai mîrîrî eta tîuya'nîkon ye'nen, João nenupa'san asakî'nankon
wîtî'pî Jesus pîkîrî.
38 Mîrîrî pe, Jesus era'tî'pî. Te'ma'pî pî' to' iipî era'ma'pîiya. Ta'pîiya to' pî':
—Î' yuwaya'nîkon? —ta'pîiya. Yuuku'pî to'ya: —Rabi, (anna yenupanen taato'
mîrîrî) —O'non pata tîîko'mansen amîrî? —ta'pî to'ya.
39 —Aase'nîkon maasa era'mai —ta'pî Jesusya.
Mîrîrîya ipîkîrî to' wîtî'pî. Aako'manto' era'ma'pî to'ya moropai iipia to'
ko'mamî'pî pata ko'mamî tîpose. To' erepansa' wanî'pî 4 horas yairî tîîse.
40 Tiwinan mîîkîrî João maimu etatîpon Jesus pîkîrî itî'pî wanî'pî Simão
Pedro yakon itese' André.
41 Jesus piapai tuutî tîpo, tîrui yuwai attî'pî. Eporî'pîiya. Ta'pîiya tîrui pî':
—Messias pe Paapa nîmenka'pî pîika'tîton eporî pî' anna man. (Messias taa
Judeuyamî'ya moropai Cristo taa grego maimu ta)
42 Moropai tîrui yarî'pîiya Jesus pia. Jesus esenumenka'pî Pedro pî' moropai
ta'pîiya: —Amîrî Simão, João munmu. Tarîpai ayese'tîuya Pedro pe. (Tî' taato'
mîrîrî Pedro, grego maimu ta.)

Jesusya Filipe, Natanael Yanno

43 Mîrîrî tîpo tiaron wei yai Jesus ese'ma'tî'pî Galiléia pona. Tuutî pe Filipe
eporî'pîiya. —Aase uwenairî —ta'pîiya Filipe pî'.
44 Betsaida po tîîko'mansen mîîkîrî Filipe, André, Pedro cidaderî po.
45 Filipe wîtî'pî Natanael yuwai. Eporî'pîiya. Ta'pîiya Natanael pî': —A'kî
warayo' Moisés nurî'tî moropai penaro'kon Paapa maimu ekareme'nenan
profetayamî' nurî'tî nekaremekî'pî tîkaaretarîkon po, manni' mîîkîrî eporî pî'
anna man. Jesus mîîkîrî eporî pî' anna man, Jesus mîîkîrî Nazaré poinon, José
munmu —ta'pîiya.
46 Natanaelya yuuku'pî: —Nazaré pata poi morî epa'ka eserîke pra man —
ta'pîiya. Filipeya ta'pî: —Maasa aase era'mai —ta'pîiya.

47 Tîîpia Natanael iipî era'ma'pî Jesusya. Tîwoi'nîkon pî' ta'pîiya: —A'kî, Israel
pon pu'kuru mîîkîrî warayo' seru'ye' pepîn —ta'pîiya.
48 Mîrîrî eta'pî Natanaelya. —O'non ye'ka pe uyepu'tî pî' nan? —ta'pîiya
Jesus pî'. Jesusya yuuku'pî: —Filipe, ayannouya pra tîîse, ayera'ma pî' wai
figo ye' yo'koi awanî tanne.
49 Mîrîrî pî' Natanaelya ta'pî: —Uyenupanen, amîrî Paapa munmu. Amîrî
anna Israelyamî' yepotorî.
50 Jesusya ta'pî ipî': —Innape ukupî pî' nai ayera'ma pî' wai figo ye' yo'koi
tauya manni' wenai. Tîîse mîrîrî yentainon era'maya pe nai.
51 Ayenku'tîuya pepîn. Ka' esettapuruka era'maya pe nai, moropai in-
serîyamî' enuku moropai to' autî era'maya pe nai uurî, pemonkon pe ka' poi
iipî'pî pia —ta'pî Jesusya.

2

E'marimanto' Pia Jesus Wîtî

1 Asakî'ne wei tîpo, e'marimanto' wanî'pî Caná cidaderî po, Galiléia pata ya'.
Jesus yan wanî'pî moro.
2 Jesus moropai inenupa'san yeta'pî to'ya e'marimanto' pona to' wîtîto'pe.
3 Moropai miarî to' wuku e'tî'ka'pî. Mîrîrî pî' Jesus yanya ta'pî ipî': —To'
wuku e'tî'kan pî' man —ta'pîiya.
4 Jesusya yuuku'pî: —Maama', amîrî mîrîrî uurî pepîn. Maasa uweiyu
erepansa' pra man —ta'pîiya.
5 Ta'pî isanya wîttî esa' poitîrîtonon pî': —Î' rî taiya ya apî'nîkon, mîrîrî ku'tî
—ta'pîiya.
6 Awanî'pî moro tî' konekasa' kamotikon pe tiwin mia' pona tîîmo'tai
kaisarî, tuna yense' pe teserukon yawîrî Judeuyamî' e'ronato'pe. Awanî'pî
kure'ne tuna yapi'nenan 80, 100 litros kaisarî yapi'nenan.
7 Jesusya ta'pî wîttî esa' poitîrîtonon pî': —Tuna ke kamotikon yannî'tî —
ta'pîiya. Yannîpî'pî to'ya intapîkîrî.
8 Ta'pîiya to' pî': —Tarîpai imo'katî. Yaatî entamo'kanto' yepuru pia. Mîrîrî
kupî'pî to'ya.
9 Mîrîrî enîrî'pî entamo'kanto' yepuruya tuna konekasa' uva yekku pe.
Mîrîrî pe awanî epu'tîiya pra awanî'pî, tîîse wîttî esa' poitîrîtononya epu'tî'pî.
Warayo' tîwe'marimasen yanno'pîiya.
10 Ta'pîiya ipî': —Uyonpa, uyeserukon wanî tiaron pe. Entamo'kan yai,
morî panpî' wo' yenpo to'ya. Moropai tamî'nawîronkonya enîrî mararî pra.
Mîrîrî tîpo itîrî to'ya morî ma'ran. Tîîse mîrîrî warantî pra ikupî pî' nai. E'mai'
pe morî ma'ran yenpo pî' nai. Morî panpî' yenpa'ka pî' nai kînnî'pî —ta'pîiya
tîwe'marimasen pî'.
11 Mîrîrî anî' nîkupî eserîkan pepîn kupî'pî Jesusya e'mai' pe pu'kuru to'
nera'ma ton pe. Galiléia pata po tîwe'sen Caná cidaderî po ikupî'pîiya.
Moropai tîmeruntîri yenpo'pîiya. Moropai inenupa'sanya ikupî'pî innape.
12 Mîrîrî tîpo to' autî'pî Caná poi Cafarnaum pona. To' wanî'pî Jesus, isan,
itakontonon moropai inenupa'san. Cafarnaum po to' ko'mamî'pî mararî.

Epîremanto' Yewî' Ta Jesus Wîtî
(Mt 21.12-13; Mc 11.15-17; Lc 19.45-46)

13 Aminke pra Judeuyamî' festarî wanî yai, itese' páscoa Jesus wîtî'pî
Jerusalém pona, mîrîrî pî' tîwanîpa kai'ma.

14 Moro, epîremanto' yewî' ta pemonkonyamî' eporî'pîiya paakayamî', carneiroyamî', waku'kaimîyamî' ke, tîwe'repasanon moropai tîniru miakanmanenan. Moro teesenyaka'mato'kon pî' to' eporî'pîiya.
15 Mîrîrî ye'nen to' po'pî'to' ton koneka'pîiya e'seusa ke. Mîrîrî ke to' yenpa'ka'pîiya epîremanto' yewî' tapai tekînkon carneiroyamî' paakayamî' pokonpe. Tîniru miakanmanenan tînirurî soroka'pîiya, moropai to' yaponse'kon, to' mesarikon ra'tî'pîiya.
16 Waku'kaimîyamî' ke tîwe'repasanon pî' ta'pîiya: —Ayekînkon yaatî tarîpai. Uyun yewî' kî'ku'tî awe'repato'kon yewî' pe.
17 Mîrîrî kupîiya pî' inenupa'san esenumenka'pî. Pena awe'menukasa' Paapa maimu pî' to' enpenata'pî. Paapa maimuya taa:
—Yairî ayewî' ko'mamî yu'se wai kure'ne. Mîrîrî yu'se e'to' enasa' uyesa' pe *Sl 69.9*
—taiya. Mîrîrî pî' Jesus nenupa'san enpenata'pî.
18 Mîrîrî kupîiya wenai Judeuyamî'ya ta'pî ipî': —Anî' maimu pe inkamoro yenpa'ka pî' nan? Yairî nai kupî annaya yu'se awanî ya, anna esenumenkato' ton ku'kî, anî'ya ikupî eserîkan pepîn. Î' konekaya innape aku'to'pe annaya? —ta'pî to'ya.
19 Jesusya yuuku'pî: —Sîrîrî Paapa yewî', yarankatî moropai seurîwî'ne wei kaisarî tîîse i'mî'sa'kauya inî'rî —ta'pîiya to' pî'.
20 Judeuyamî'ya yuuku'pî: —46 kono' kaisarî sîrîrî wîttî koneka pî' to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen seurîwî'ne wei kaisarî ikonekaya pepîn tiwin kin.
21 Tîîse to' esenku'tîsa' wanî'pî, wîttî pî' Jesus eseurîma kai'ma, tîîse tîpî' eeseurîma tanne.
22 Moropai aasa'mantato' yapai awe'mî'sa'ka tîpo, Jesus nenupa'san enpenata'pî mîrîrî ta'pîiya pî'. Moropai innape Paapa maimu e'menukasa' kupî'pî to'ya moropai Jesus maimu nîrî.

Tamî'nawîronkon Pemonkonyamî' Yeseru

Epu'tî Jesusya

23 Moro Jerusalém po páscoa pî' Jesus wanî tanne, arinîkonya ikupî'pî innape anî'ya ikupî eserîkan pepîn kupîiya era'ma tîuya'nîkon ye'nen.
24 Tîîse Jesus eturumaka pra awanî'pî to' yenya', maasa pra tamî'nawîronkon yewan epu'tî tîuya ye'nen.
25 Anî'ya pemonkon yeseru pî' teurîma yu'se pra awanî'pî, pemonkon yewan ya' tîîko'mansen epu'tîiya mîîto'pe.

3

Nicodemos Yarakkîrî Jesus Eseurîma

1 Moro awanî'pî warayo' itese' Nicodemos. Awanî'pî fariseu pe, Judeuyamî' panamanen pe.
2 Mîîkîrî wîtî'pî Jesus pia ewaron ya'. Jesus pî' ta'pîiya: —Uyenupanen, yenupaton amîrî Paapa piapainon. Amîrî epu'tî pî' anna man. Ankupî'pî anna nera'ma ton kupî anî'ya eserîke pra awanî, Paapa ton pra awanî ya iipia —ta'pîiya.
3 Jesusya yuuku'pî: —Ayenku'tîuya pepîn. Itakon te'ka pe pemonkon esenpo pra awanî ya, itepotorî pe Paapa wanî pepîn. Mîîkîrî pata'se' era'maiya pepîn.

4 Nicodemosya ta'pî: —O'non ye'ka pe pemonkon esenpo inî'rî a'yeke'ton
pe si'ma? Inî'rî tîsan ro'ta ya' eewomî itakon te'ka pe teesenpopa ka'rî? —
ta'pîiya.
5 Mîrîrî pî' Jesusya ta'pî: —Ayenku'tîuya pepîn. Pemonkon esenpo e'pai
awanî esenponî'pî warantî moropai Morî Yekaton Wannî yai esenpon nîrî.
Asakî'ne ite'ka eesenpo pra awanî ya, Paapa wanî pepîn itesa' pe, ipata ya'
eewomî pepîn.
6 Ipun pe eesenpo'pî wanî ipun pe rî neken. Morî Yekaton Wannî yai
eesenpo'pî wanî yekaton awanî pe.
7 Inî'rî eesenpo e'pai man tauya manni' pî' teesewankono'mai pra e'kî.
8 A'kî, a'situn a'ta'se'ma itu'se tîwe'to' yawîrî. A'situn pe awanî epu'tî maasa
pra eeseta ye'nen, tîîse o'non pata pai aaipî epu'tî pepîn. Moropai o'non
pata poro attî epu'tî pepîn. Mîrîrî warantî epu'tî Morî Yekaton Wannî yai
esenpo'pî pemonkon wanî tîîko'manto' ke, eesenpo emapu'tîsai'ya ye'nen —
ta'pî Jesusya.
9 Ta'pî Nicodemosya: —O'non ye'ka pe awanî mîrîrî?
10 Jesusya yuuku'pî: —Israel ponkon yenupanen pe si'ma mîrîrî epu'tîya
pra awanî mîrîrî?
11 Ayenku'tîuya pepîn. Anna eseurîma anna nepu'tî pî' moropai anna
nera'ma'pî ekaremekî annaya. Tîîse anna maimu kupîya pra awanî innape.
12 Sîrîrî non po ko'mannîto' yeseru pî' ayeurîmauya tanne, innape ikupîya
pra awanî ya, ka' ponkon yeseru ekaremekîuya ya, o'non ye'ka pe mîrîrî
kupîya e'painon innape?
13 Anî' enu'sa' pra man sîrîrî tîpose Paapa pata'se' ya'. Tîîse uurî, pemonkon
pe esenpo'pî uurî autî'pî ka' poi.
14 Pena Moisés nurî'tîya bronze konekasa' îkîi pe pîmî'sa'ka'pî keren po.
Mîrîrî warantî uurî, ka' poi iipî'pî pîmî'sa'ka to'ya e'pai awanî pakî'nan pona.
15 Mîrîrî kupî to'ya e'pai awanî innape uku'nenan ko'manto'pe ipatîkarî
Paapa pia —ta'pîiya.
16 —Maasa pra tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yu'se Paapa wanî'pî ipîra
teeseka'nunkai. Mîrîrî ye'nen tiwinan tînmu tîrî'pîiya, innape iku'nenan wîtî
namai apo' ya', ipatîkarî enen to' ko'manto'pe tîîpia.
17 Tînmu yarimaiya pra Paapa wanî'pî sîrîrî non pona, apo' ya'
tamî'nawîronkon yarimai, tîîse yarima'pîiya to' pîika'tîpa kai'ma, tînmu wenai
—ta'pîiya.
18 —Innape iku'nen wîtî pepîn apo' ya'. Tîîse innape iku'nen pepîn wîtî
ko'mannîpî sîrîrî apo' ya', maasa pra tewan yapisîiya pra awanî, tiwinan
Paapa munmu pî'.
19 To' wîtî ko'mannîpî apo' ya' maasa pra pemonkonyamî' wanî a'ka yu'se
pra, tamî'nawîronkon weiyu'masa' a'kaya tanne. Tîîse ewaron yu'se to' wanî,
maasa pra imakui'pî kupî pî' to' ko'mamî.
20 Imakui'pî pî' tîîko'mansenonya tîweiyu'mato'kon kupî tewanmakon pe. A'ka
ya' to' ewomî pepîn, “Imakui'pî kupî pî' naatîi”, taa anî'ya namai tîpî'nîkon.
21 Tîîse Paapa maimu yairon yawîron ewomî a'ka ya', tînkoneka, teseru es-
era'mato'pe, innape itu'se Paapa e'to' yairî awanî esepu'to'pe —ta'pî Jesusya.

João Batista Yentai Jesus Wanî

22 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Judéia pata pona tînenupa'san pokonpe. Moro
aako'manpîtî'pî to' pokonpe. Pemonkonyamî' yenpatakona'pîiya moro.

23 João Batista nîrî wanî'pî pemonkonyamî' yenpatakona pî' Enom pata
po, aminke pra Salim pata pî', maasa pra tuna wanî'pî moro mararî pra.
Pemonkonyamî' wîtî'pî João pia moropai to' esenpatakona'pî,
24 mîîkîrî João yarakkamo to'ya pra tîîse maasa.
25 Mîrîrî yai João Batista nenupa'san esiyu'pîtî'pî Judeu yarakkîrî Paapa
wakîri pe ko'mannîto' yeseru pî', to' ronato' pî'.
26 To' wîtî'pî João pia. —Anna yenupanen —ta'pî to'ya. —Amîrî pia
awanî'pî manni' Jordão ratai po, ipî' eeseurîma ne'tîkini mîîkîrî man nîrî
pemonkonyamî' yenpatakona pî'. Moropai tamî'nawîronkon wîtî iipia —ta'pî
to'ya.
27 Joãoya ta'pî: —Î' rî eporî eserîke pra man Paapaya itîrî pra awanî tanne.
28 Pena Paapa nîmenka'pî pîika'tîton pepîn uurî, taapîtî'pîuya. Irawîrî Paapa
narima'pî uurî, taapîtî'pîuya. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.
29 E'marimanto' yai warayo' awe'mari'maton pia wîri' tîrî to'ya ino'pî pe,
tiaron pia pra. Tîîse awe'mari'maton yonpa wanî moro. Tîno'pî pe yapisîiya
eta itonpaya. Mîrîrî eta tîuya pî' awe'mari'maton yonpa atausinpa mararî
pra. Mîrîrî warantî uurî atausinpan pî' wai kure'ne.
30 Mîîkîrî Cristo yapurî tamî'nawîronkonya e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen uru-
maka to'ya e'pai awanî —ta'pî Joãoya.
31 —Mîîkîrî ka' poi iipî'pî man tamî'nawîron yentai. Tîîse uurî wanî sîrîrî non
pon pe. Sîrîrî non po tîîko'mansenon yeseru pî' eseurîma. Tîîse ka' poi iipî'pî
man tamî'nawîron yentai.
32 Tînera'ma'pî, tîneta'pî, mîrîrî pî' eeseurîma. Tîîse anî'ya innape imaimu
kupî pepîn.
33 Anî'ya innape imaimu kupî ya, seru'ye' pe pra Paapa wanî taiya mîrîrî.
34 Maasa pra Mîîkîrî Paapa narima'pîya Paapa maimu ekaremekî mîrîrî.
Mararî Tekaton tîrî Paapaya pepîn Mîîkîrî pona tîîse mararî pra itîrîiya.
35 Tînmu pînînma Iyunya mararî pra. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron rumaka-
sai'ya man itenya'.
36 Mîîkîrî Paapa munmu ku'nen wanî ya innape, ipatîkarî enen tîîko'manto'
ton eporîiya. Moropai innape Paapa munmu ku'nen pepînya enen
ko'mannîto' era'ma pepîn. Tîîse Paapa ekore'mato' ko'mamî ipo.

4

Wîri' Samaria Pon Yarakkîrî Jesus Eseurîma

1-2 João Batista pemonkonoyamî' yentai tîpemonkonoyamî' ton eporî'pî Je-
susya, moropai inkamoro yenpatakona'pî inenupa'sanya. Jesusya anî'
yenpatakona pra awanî'pî. Mîrîrî yekare etasa' fariseuyamî'ya epu'tî'pî
Uyepotorîkonya.
3 Mîrîrî epu'tî tîuya pe, Judéia pata poi Galiléia pata pona attî'pî inî'rî.
4 Samaria pata poro attî e'pai awanî'pî.
5 To' erepamî'pî Samaria pon cidade pona itese' Sicar. Aminke pra awanî'pî
José nurî'tî pata'se' iyun Jacó nîtîrî'pî.
6 Moro awanî'pî tuna Jacó nurî'tî naka'pî pena. Jesus eke'nepansa' wanî'pî
tuutî ke. Eereuta'pî tuna yakasa' pia. Awanî'pî ineka'ta pairî wei tîîse.
7 Wîri' iipî'pî tuna mo'kai, Samaria pon. Ta'pî Jesusya ipî': —Uwuku ton
tuna ne'kî —ta'pîiya.
8 Maasa pra inenupa'san ewonsa' wanî'pî cidade ta tekkarikon ton yennai.

9 Mîîkîrî wîri' Samaria ponya ta'pî ipî': —Amîrî Judeu. Uurî sa'ne wîri' Samaria pon. Î' wani' awanî ye'nen awuku ton esatîya upî'? —ta'pî wîri'ya ipî'. (Maasa pra Judeuyamî' yeseru wanî to' eseurîma pepîn Samaria ponkon yarakkîrî).
10 Jesusya yuuku'pî: —Paapa nîtîrî'pî epu'tîya ya, moropai anî' pe tîwuku ton esatîtîpon epu'tîya ya, ipî' awuku ton esatî'pîya e'painon. Moropai itîrî'pîuya e'painon aako'manto' ton tîînen ipatîkarî.
11 Mîrîrî pî' wîri'ya ta'pî: —Uyepuru, tuna mo'kato' ton pra awanî aapia. Itu'nakan pe pu'kuru tuna yakasa' man. O'non pata pai aako'manto' ton tîînen, tuna taaya manni' eporîya?
12 Penaron utamokon nurî'tî Jacó naka'pî sîrîrî tuna tîmîrî ton pe moropai tînmukuyamî' tekînon ton pe. Moropai sîrîrî tîpose aako'mamî uurî'nîkon ton pe. Amîrî Jacó nurî'tî yentainon?
13 Jesusya yuuku'pî: —Anî'ya sîrîrî tuna enîrî ya, inî'rî tuna aninnîpai eena.
14 Tîîse untîrî tuna enîrî anî'rîya ya, mîîkîrî ko'mamî ipatîkarî tuna aninnîpai teenai pra. Untîrî ko'mamî itekaton ya' moropai ipatîkarî aako'manto' ton tîrîiya.
15 Wîri'ya ta'pî ipî': —Uyepuru, mîrîrî ye'ka tuna ke uwo'pakî, inî'rî tuna aninnîpai ena namai, inî'rî tuna era'mai uuipî namai tarîwaya —ta'pîiya.
16 Jesusya ta'pî ipî': —Anyo yannota moriya —ta'pîiya.
17 Wîri'ya yuuku'pî: —Inyo pîn uurî. Jesusya ta'pî: —Yairî eseurîman pî' nai, inyo pîn uurî taa pî' nai.
18 Mia'taikin kaisarî anyotonon e'sa' man, moropai sîrîrî anyo pepîn warayo' yarakkîrî awanî. Yairî eseurîman pî' nai.
19 Wîri'ya ta'pî ipî': —Uyepuru, Paapa maimu ekareme'nen pe awanî epu'tî pî' wai.
20 Anna yonpayamî' penaronkonya Paapa yapurî'pî tarî sîrîrî wî' po. Tîîse amîrî'nîkon Judeuyamî'ya taa, Jerusalém po neken pemonkonyamî'ya Paapa yapurî e'pai awanî, taaya'nîkon.
21 Mîrîrî yuuku'pî Jesusya: —Wîri', innape uku'kî. Awanî kupî sîrîrî tarî Paapa yapurîya'nîkon pepîn. Moropai Jerusalém po nîrî uyunkon yapurîya'nîkon pepîn.
22 Amîrî'nîkon man anî' yapurîya'nîkon epu'tîya'nîkon pra naatîi. Anî' yapurî annaya epu'tî pî' anna man, maasa pra tamî'nawîronkon pîika'tîton iipî ekareme'sa' Paapaya Judeuyamî' winîpai.
23 Tîîse awanî kupî sîrîrî moropai sîrîrî pu'kuru awanî see warantî, Uyunkon yapurînenan seru'ye'kon pepînya yapurî tekatonkon ke moropai seru'ye' pe pra. Mîrîrî ye'kakon tapurînenan ton yuwa Paapaya.
24 Paapa man Yekaton Wannî pe. Yapurînenanya yapurî e'pai man tekatonkon ke, seru'ye' pe tîwe'se pra —ta'pî Jesusya.
25 Wîri'ya ta'pî ipî': —Paapa nîmenka'pî itese' Cristo, mîîkîrî iipî pe man. Mîrîrî epu'tî pî' wai. Teerepamî yai tamî'nawîron ekaremekîiya upî'nîkon.
26 Jesusya ta'pî ipî': —Uurî mîîkîrî, amîrî yarakkîrî eeseurîma manni'.
27 Mîrîrî tanne, Jesus nenupa'san erepamî'pî. Kure'ne to' esenumenka'pî wîri' yarakkîrî eeseurîma era'ma tîuya'nîkon pî'. Tîîse Jesus ekaranmapo to'ya pra awanî'pî. Î' esatî pî' nan ipî'? Î' wani' awanî ye'nen mîîkîrî wîri' yarakkîrî eeseurîma manni'? taa to'ya pra awanî'pî.

28 Mîrîrî ya tuna yense' rumaka'pî wîri'ya. Cidade poro attî'pî. Pe-
monkonyamî' pî' ta'pîiya:
29 —Maasa aase'kon upîkîrî, tamî'nawîron unkupî'pî ekareme'nen era'mai.
Yai pra Cristo pe awanî tai'se —ta'pîiya to' pî'.
30 Mîrîrî ye'nen cidade poi to' epa'ka'pî Jesus pia.
31 Mîrîrî tanne Jesus nenupa'san eseurîma'pî yarakkîrî: —Anna yenupanen,
esekkari'tîkî —ta'pî to'ya ipî'.
32 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Uyekkari man anepu'tîkon pepîn.
33 Mîrîrî pî' inenupa'sanya ta'pî tîpî'nîkon: —Itekkari ton tîîsa' tiaronya ka'rî?
—ta'pî to'ya.
34 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Itu'se uyarimatîpon e'to' ankonekapai
uuko'mamî. Inekaremekî'pî esenyaka'mato' ton pe anku'pai wanî. Mîrîrî
man uyekkari pe, uyo' pe —ta'pîiya.
35 —Amîrî'nîkonya taa: "Maasa asakîrîrî kapoi tîpo aasîrî uyekkarikon
emîrî kupî sîrîrî", taaya'nîkon. Tîîse tiaron perî uurî esenumenkato' wanî.
Pata era'matî. Aasîrî pemonkonyamî' man itekare anetapainokon. Manni'
uyekkarikon emîsa' mo'ka pî' teesenyaka'masanon warainokon yu'se awanî,
inkamoro pemonkonyamî' pî' itekare ekareme'to'pe to'ya.
36 Mîrîrî pî' teesenyaka'masenya tepe' ton eporî. Teperu ton eporîiya
tîwe'tî'kasen pepîn. Ipatîkarî enen to' ko'mamî. Mîrîrî ye'nen sa'nîrî to'
atausinpa. Ipîmîtîpon atausinpa ipikkatîpon yarakkîrî, tiaronkon maasa
tîuya'nîkon ye'nen Paapa pemonkono pe.
37 See warantî taawonan amîrî'nîkon, "Warayo'ya tekkari ton pîmî, tîîse
tiaron ipîmîtîpon pepînya ipikka". Innape awanî mîrîrî.
38 Amîrî'nîkon yarima'pîuya pemonkonyamî' pia. Mîrîrî to' pî' amîrî'nîkon
esenyaka'masa' pra awanî'pî. Tiaronkon esenyaka'masa' wanî'pî to' pî'. Tîîse
amîrî'nîkon maimu pe uyapurî'pî to'ya. Tiaronkon esenyaka'ma pia'tî'pî
aretî'ka'pîya'nîkon mîrîrî —ta'pî Jesusya.
39 Moropai arinîkon Samaritanoyamî' mîrîrî cidade po tîîko'mansenonya
Jesus kupî'pî innape, manni' wîri'ya ekareme'sa' etasa' tîuya'nîkon ye'nen,
—Tamî'nawîron unkoneka'pî ekaremekî pî' man taasai'ya ye'nen —ta'pîiya
ne'tîkini pî'.
40 Mîrîrî ye'nen iipia teerepamîkon pe yeka'nunka'pî to'ya tîîpia'nîkon
aako'manto'pe kai'ma. Moro aako'mamî'pî asakî'ne wei kaisarî.
41 Moropai tiaronkonya nîrî Jesus kupî'pî innape imaimu eta tîuya'nîkon
wenai.
42 Manni' wîri' pî' ta'pî to'ya: —E'mai' pe innape ikupî'pî annaya amaimu
wenai. Tîîse tarîpai imaimu eta pî' anna man, anna pe pu'kuru. Innape
tamî'nawîronkon pîika'tîton pe awanî epu'tî pî' anna man —ta'pî to'ya.

Ipîkku Munmu Yepi'tî Jesusya

43 Asakî'ne wei tîîko'mamî tîpo, Jesus ese'ma'tî'pî miarî pai Galiléia pata
pona.
44 Tîîko'manto' pata pona tuutî ye'ka pe, ta'pîiya: —Paapa maimu
ekareme'nen yapurî tamî'nawîronkonya. Tîîse ipata ya' tîîko'mansenonya
yapurî pepîn.
45 Moropai Galiléia pona eerepamî'pî. Eerepamî pe Galiléia po
tîîko'mansenonya yapisî'pî morî pe, tamî'nawîron inkoneka'pî Jerusalém po

era'masa' tîuya'nîkon ye'nen. Inkamoro nîrî wanî'pî itî'san pe Jerusalém pona
Judeuyamî' entamo'kato' yapi'se.
46 Mîrîrî, Caná cidaderî pona eerepamî'pî Galiléia pata ya', moro uva
yekku pe tuna miakanma'pî tîuya pata ya'. Moropai Cafarnaum po awanî'pî
warayo' ipîkku. Mîîkîrî munmu wanî'pî pri'ya pra.
47 Judéia poi Galiléia pona Jesus erepansa' yekare eta tîuya pe, iipia attî'pî.
Yeka'nunka'pîiya. —Aase uyewî' ta unmu yepi'tîi. Aasa'manta pe man —
ta'pîiya.
48 Jesusya ta'pî ipî': —Anî'ya ikupî eserîkan pepîn e'kupî era'maya'nîkon
pra awanî ya, innape ukupîya'nîkon pepîn, eesenumenkato'kon ton meruntî
yenpouya pra awanî ya.
49 Tîîse mîîkîrî ipîkkuya ta'pî ipî': —Uyepuru, aase see erepannîto'pe unmu
sa'manta rawîrî —ta'pîiya.
50 Jesusya ta'pî ipî': —Ayewî' ta enna'pokî. Anmu man pri'ya pu'kuru.
Mîrîrî taa Jesusya pe, ikupî'pî warayo'ya innape. Tewî' ta awenna'po'pî.
51 Moropai mîîkîrî wîtî tanne, tîpoitîrîtonon eporî'pîiya, tîîpia tui'sanon. Ta'pî
to'ya ipî': —Pri'ya pu'kuru anmu man.
52 To' ekaranmapo'pîiya: —Î' yai eesepi'tî pia'tî'pî mîrîrî? —ta'pîiya. —
Ko'manpara wei era'tî tanne (1 hora) eekomi'makapî'pî —ta'pî to'ya.
53 —Pri'ya pu'kuru anmu man —ta'pî Jesusya yai pu'kuru eekomi'makapî'pî
mîrîrî. Mîrîrî epu'tî'pî warayo'ya moropai innape Jesus kupî'pîiya. Itewî' ta
tîîko'mansenonya ikupî'pî nîrî innape.
54 Mîrîrî itekare itakon te'ka pe meruntî anî'ya ikupî eserîkan pepîn
koneka'pî Jesusya mîrîrî Galiléia pona teerepamî tîpo Judéia poi.

5

Tuna Yense' Betesda Po Pri'yawon Pepîn

Yepi'tî Jesusya

1 Tîko'man pe tîîko'mamî tîpo Jesus wîtî'pî Jerusalém pona, Judeuyamî'
festarî weiyu eseporî yai.
2 Jerusalém cidaderî woima'tîto' mana'ta kure'nan yai awanî carneiroy-
amî' ewonto'. Aminke pra mîrîrî pî' tuna yense' wanî'pî, itese' Betesda. Tuna
yense' woi awanî pemonkonyamî' ko'manto' tappîikon, mia'taikin kaisarî.
3 Mîrîrî tappîikon ta pemonkonyamî' wanî'pî arinîkon pri'yawonkon pepîn,
enkaru'nankon, tîkîipankon, eke'nepamî'san, tamî'nawîrî. Tuna eserentîkî'ma
nîmîkî pî' to' wanî'pî.
4 Maasa pra tiaron pensa inserî autîpîtî'pî mîrîrî tuna ka, moropai tuna
eserentîkî'ma pe e'mai'non pri'yawon pepîn, tuna ka teenasen esepi'tî'pî.
5 Moro awanî'pî pri'yawonkon pepîn kore'ta warayo', pri'yawon pepîn nîrî.
38 kono' kaisarî aako'mansa' wanî'pî pri'ya pra.
6 Moro mîîkîrî esenunsa' era'ma'pî Jesusya. Tîko'man pe aako'mansa'
epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya pri'yawon pepîn pî': —Esepi'tîpai nan?
—ta'pîiya.
7 Pri'yawon pepînya yuuku'pî: —Uyepotorî, tuna eserentîkî'ma yai,
upîika'tînen ton pra awanî, tuna pia uyarî ton, ya' enato'pe. Moropai tînîn
pî' uuwarîrî uutî tanne, tiaron ewomî urawîrî —ta'pîiya.
8 Jesusya ta'pî ipî': —E'mî'sa'kakî. Awe'nato' yaponse' konekakî moropai
asakî.

9 Mîrîrî pe rî mîîkîrî esepi'tî'pî. Tîwe'nato' yaponse' koneka'pîiya moropai
aasarî'pî. Erî'ka'nîto' weiyu yai awanî'pî mîrîrî.
10 Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'ya esepi'tî'pî warayo' panama'pî. —Erî'ka'nîto'
weiyu pe man —ta'pî to'ya ipî'. —Yairî pra awe'nato' yaponse' yarî pî' nai
sábado yai, uyeserukon yawîrî pra.
11 Yuuku'pîiya: —Kaane, awe'nato' yaponse' yanunkî, asakî, taa pî'
uyepi'tîtîpon man —ta'pîiya.
12 —Anî' see mîîkîrî, awe'nato' yaponse' yanunkî, asakî taatîpon? —ta'pî
to'ya ipî'.
13 Tîîse anî'ya tepi'tîsa' epu'tîiya pra mîîkîrî wanî'pî. Yepi'tî tîpo Jesus
esonomî'pî moro arinîkon kore'ta mîîto'pe.
14 Mîrîrî tîpo Jesusya yeporî'pî epîremanto' yewî' ta. Ta'pî Jesusya ipî': —A'kî,
eesepi'tîsa' nai. Inî'rî imakui'pî kî'konekai ayeparanrî'pî yentainonya ayeporî
namai.
15 Moropai mîîkîrî wîtî'pî Judeuyamî' pia. —Jesus mîîkîrî uyepi'tîtîpon —
ta'pîiya to' pî'.
16 Mîrîrî kupî'pî Jesusya erî'ka'nîto' weiyu yai. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'
wanî'pî antaruma'tîpai.
17 Tîîse to' pî' ta'pîiya: —Sîrîrîpe Uyun esenyaka'ma ko'mannîpî. Uurî nîrî
esenyaka'mato' pî' uuko'mamî mîrîrî warantî —ta'pîiya.
18 Erî'ka'nîto' weiyu yai Judeuyamî' ko'manto' yawîrî Jesus ko'mamî pra
awanî'pî. Moropai Paapa pî' eeseurîma'pî tun pe awanî pî', Paapa kaisarî
tîwanî pî'. Mîrîrî wenai iwî yu'se Judeuyamî' eseka'nunka'pî.

Paapaya Imeruntîri Ton Tîrî Tînmu Pia

19 Mîrîrî ye'nen Jesusya to' yeurîma'pî: —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Uuwarîrî
î' rî kupîuya eserîke pra awanî. Uyunya ikupî era'mauya ya, uurîya nîrî ikupî.
Î' rî ku'nen pe Paapa wanî ya, uurî nîrî inmu iku'nen pe wanî, mîrîrî warantî
rî.
20 Paapa wanî tînmu yapurînen pe. Tamî'nawîrî tînkoneka ekaremekîiya
tînmu pî'. Moropai anera'ma'pîkon yentai teesenyaka'mato' ekaremekîiya
kupî sîrîrî tînmu pî' mîrîrî pî' eesenumenkakonpa.
21 Paapa wanî isa'manta'san pîmî'sa'kanen pe. Inî'rî enen to' e'to' ton tîrîiya.
Mîrîrî warantî nîrî itu'se tîwe'to' yawîrî enen ko'mannîto' ton tîrî inmuya.
22 Paapaya taa pra awanî anî'rî pî' "Imakui'pî amîrî. Atîkî apo' ya'". Mîrîrî
ye'ka teesenyaka'mato' rumakasai'ya tînmu pia.
23 Mîrîrî kupî'pîiya tamî'nawîronkonya tapurî kaisarî tînmu yapurîto'pe to'ya.
Anî'ya inmu yapurî pra awanî ya, Paapa nîrî tînmu yarimatîpon yapurîiya
pepîn.
24 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Umaimu yawîrî awanîkon ya, moropai in-
nape uyarimatîpon kupîya'nîkon ya, ipatîkarî aako'mamîkon pe naatîi uupia.
"Imakui'san amîrî'nîkon, atîtî apo' ya'", tauya eserîke pra awanî apî'nîkon.
Sa'mantanto' esuwa'kasa', enen aako'mamîkon pe naatîi.
25 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Awanî kupî sîrîrî moropai sîrîrî pu'kuru awanî
see warantî. Tiaronkon Paapa winîpai tîîko'manto'kon yapisîtîponkon pepînya
Paapa munmu maimu eta pe man. Moropai inkamoroya yapisî kupî sîrîrî.
26 Maasa pra tîîwarîrî enen Paapa ko'mamî warantî, enen tînmu ko'mamî
nîrî. Mîrîrî ye'nen itîrîuya eserîke awanî inkamoro pia.

27 Moropai tînmu pia meruntî tîrî'pî Paapaya pemonkonyamî' repato'peuya morî ke moropai e'taruma'tînto' ke. Maasa pra uurî wanî ka' poi iipî'pî pemonkon pe.
28 Mîrîrî tauya manni' pî' tîmu'tunpai pra e'tî. Awanî kupî sîrîrî, tamî'nawîronkon isa'manta'sanya umaimu eta kupî sîrîrî.
29 Mîrîrî yai to' e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Morî kupîtîponkon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî ipatîkarî enen tîwanîkonpa uupia. Moropai imakui'pî kupîtîponkon yenumî Paapaya kupî sîrîrî ipatîkarî to' e'taruma'tîto'pe —ta'pî Jesusya.

Jesus Pî' Teeseurîmasanon

30 —Uuwarîrî î' rî kupîuya pepîn. Paapaya uyaipontî yawîrî pemonkonyamî' repauya. Yairî to' repauya mîrîrî maasa itu'se e'to' kupîuya pepîn mîrîrî. Tîîse itu'se uyarimatîpon e'to' kupîuya.
31 Uuwarîrî, tiwinsarî si'ma, uyeseru pî' eseurîmasa' ya, seru'ye' pe wanî e'painon.
32 Tîîse moro man tiaron uyeseru pî' teeseurîmasen. Yairî upî' eeseurîmato' man, seru' pe pra. Epu'tî pî' wai.
33 João Batista ekaranmapo me'po'pîya'nîkon upî' moropai yairon ekaremekî'pîiya.
34 Uurî, pemonkon maimu yapurînen pu'kuru pepîn. Tîîse mîrîrî tauya apî'nîkon pîika'tîto'peuya.
35 João e'pîtî'pî u'kuma'tukon warantî ewaron ya'. U'kuma'tukonya uweiyu'makon pî' atausinpan warantî aatausinpa'pîkon João pî' tîko'man pe pra.
36 Tîîse João maimu yentainon uyeseru ekareme'nen moro wanî. Esenyaka'mato' Paapa nîtîrî'pî, aretî'kato'peuya anera'makon ton kupîuya wenai Paapa narima'pî pe uyepu'tî tamî'nawîronkonya e'painon.
37 Moropai uyarimatîpon Paapa eseurîmasa' nîrî upî', tînmu pe wanî pî'. O'non pata imaimu etatîponkon pepîn amîrî'nîkon. Mîîkîrî era'matîponkon pepîn amîrî'nîkon.
38 Moropai imaimu ko'mamî pra awanî ayewankon ya' maasa pra innape inarima'pî kupîya'nîkon pra awanî.
39 Paapa maimu pî' eesenupakon ipatîkarî enen aako'manto'kon ton eporî yu'se. Moropai uurî pî' eseurîmakoi Paapa maimu.
40 Tîîse upî' enen aako'manto'kon ton esatîya'nîkon pepîn.
41 Morî pe upî' pemonkonyamî' eseurîma yu'se wai, tauya pepîn. Mîrîrî ye'ka yuwauya pepîn.
42 Tîîse ayewankon ya' Paapa pînînmaya'nîkon pra awanîkon. Mîrîrî epu'tî pî' wai.
43 Aapia'nîkon uui'sa' sîrîrî Paapa maimu pe, inarima'pî pe, tîîse uyapisîya'nîkon pra awanî'pîkon. Tîîwarîrî tiaron ii'sa' ya, yapisîya'nîkon eserîke awanî.
44 Apî'nîkon morî pe ayonpakon eseurîma yu'se eeseka'nunkakon tanne, innape ukupîya'nîkon eserîke pra awanî. Morî pe tiwinan Paapa eseurîmato' apî'nîkon yuwaya'nîkon pepîn.
45 Paapa pî' imakui'pî pe pu'kuru to' man tauya pî' kîsenumenkatî. Tauya pepîn. Moro man apî'nîkon eseurîmaton, imakui'pî pe awanîkon ekareme'nen pe. Moisés nurî'tî mîîkîrî, anna napurî ton taaya'nîkon ne'tîkini ipî'.

46 Tîîse innape Moisés nurî'tîya yenupanto' kupîya'nîkon awanî ya, uurî nîrî
kupîya'nîkon e'pai awanî innape. Maasa pra upî' Moisés nurî'tî eseurîma'pî.
47 Tîîse innape Moisés nurî'tî yenupato' kupîya'nîkon pra awanî ya, innape
umaimu kupîya'nîkon pepîn nîrî —ta'pî Jesusya.

6

5.000 Kaisaronkon Ya're'tî Jesusya
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Lc 9.10-17)

1 Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî Galiléia ku'pî ratai pona. Mîrîrî iku'pî ese' wanî'pî
tiaron pe nîrî, Tiberíades itese'.
2 Moropai arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî ite'ma'pî pî'. Ipîkîrî to' wîtî'pî
pri'yawonkon pepîn yepi'tîpîtîiya era'ma tîuya'nîkon ye'nen anî'ya ikupî es-
erîkan pepîn era'ma tîuya'nîkon ye'nen.
3 Moropai Jesus enuku'pî wî' pona tînenupa'san pokonpe. Wî' po to'
ereuta'pî.
4 Moropai awanî'pî Judeuyamî' entamo'kato' weiyu aminke pra, itese'
páscoa.
5 Arinîkon pemonkonyamî' erepamî tîîpia era'ma'pî Jesusya. Moropai
Filipe pî' ta'pîiya: —O'non pata to' yuu ton yenna e'painon to' entamo'kato'pe?
6 Tîîse î' taa Filipeya anepu'pai awanî'pî. Aasîrî î' kupî tîuya epu'tî'pîiya.
7 Filipeya ta'pî: —To' yuu yepe' ton pe 200 wei kaisarî esenyaka'mannî'pî
yepe'pî tî'kasa' ya, mîîwîni tîîse to' ma're awanî. Tamî'nawîronkonya iipia'pî
mîrikkî yapisî eserîke pra awanî —ta'pîiya.
8 Moropai awanî'pî Jesus nenupa'pî itese' André, Simão Pedro yakon.
Mîîkîrîya ta'pî Jesus pî':
9 —Moro man more pia cevada puusa', pão, mia'taikin kaisarî moropai
moro'yamî' asakî'ne. Tîîse arinîkon yepi'tîiya eserîke pra awanî.
10 Mîrîrî eta tîpo, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Tamî'nawîronkon ereu-
tato'pe non pona ka'tî to' pî'. Parî' pe awanî'pî moro. Mîrîrî ye'nen Jesus
maimu pe to' ereuta'pî non pona. Warayo'kon wanî'pî 5.000 yairî.
11 Moropai pão manni' yapisî'pî Jesusya moropai ta'pîiya Paapa pî': —Morî
pe man Paapa. Anna yuu ton tîrî pî' nai —ta'pîiya. Moropai to' kaisarî itîîpîtî
me'po'pîiya. Mîrîrî warantî nîrî moro'yamî' tîrî'pîiya, itu'se to' e'to' pîkîrî.
12 Awore tamî'nawîronkon ena'pî. Mîrîrî tîpo tînenupa'san pî' ta'pî Jesusya: —
Iipia'san e'nîmî'sa' yannu'tî aama'ta namai.
13 Imaimu yawîrî ikupî'pî to'ya. Mia'taikin kaisarî cevada puusa' yon-
parî'pî yannuku'pî to'ya. 12 waikara'pî kaisarî itîrî'pîiya, entamo'ka'san yuu
yonparî'pîya.
14 Mîrîrî kupî Jesusya pî' pemonkonyamî' esenumenka'pî. Ta'pî to'ya:
—Mîserî Paapa maimu ekareme'nen pena inekaremekî'pî, sîrîrî non pona
tui'sen mîîkîrî.
15 Mîrîrî ye'nen anapi'pai to' wanî'pî tesa'kon pe awe'to'pe rei pe kai'ma.
Mîrîrî to' esenumenkato' epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî yu'se pra tîwanî ye'nen
attî'pî inî'rî tiwinsarî wî' pona.

Tuna Poro Jesus Asarî
(Mt 14.22-33; Mc 6.45-52)

16 Pata ko'mamî pe Jesus nenupa'san autî'pî iku'pî ena pona.

17 Kanau ya' to' asara'tî'pî. Moropai to' ese'ma'tî'pî Cafarnaum pona, iku'pî
ratai pona. Moropai pata ewaronpamî'pî maasa to' pia Jesus erepansa' pra
tîîse.
18 Mîrîrî tanne, a'situn pe eena'pî mararî pra. Sipa sipa pe tuna ena'pî.
19 Aminke ma're to' wîtîsa' tanne, yai pra 5 ou 6 km., tuna poro Jesus asarî
era'ma'pî to'ya tîponaya'nîkon. Mararî pra to' esi'nîpî'pî ipî'.
20 Tîîse Jesusya ta'pî to' pî': —Jesus uurî. Teesi'nî'se pra e'tî.
21 Eerepamî'pî to' pia. Taatausinpai yapisî'pî to'ya kanau ya'. Mîrîrî pe rî
to' erepamî'pî iku'pî ratai pona tuutîto'kon ya'.
22 Tiaron wei yai arinîkon pemonkonyamî' Jesus ye'ma'pî pî' itî'san e'nîmî'pî
iku'pî ena po. Inkamoroya Jesus yuwa'pî. Tiwinan kanau pata'pî neken
eporî'pî to'ya kasapan po, Jesus nenupa'san yense' pata'pî. Tînenupa'san
pokonpe Jesus asara'tî pra awanî era'ma'pî to'ya. Mîrîrî epu'tî'pî to'ya. Jesus
ton pra to' ese'ma'tî'pî.
23 Tîîse tiaronkon kanaukon erepansa' wanî'pî aminke pra Jesusya pe-
monkonyamî' yekkari'tî'pî Paapa yarakkîrî teeseurîma pata', Tiberíades
cidaderî poinokon kanaukon. Mîrîrî era'ma'pî to'ya.
24 Anî' ton pra awanî era'ma'pî to'ya, Jesus ton pra moropai inenupa'san
ton pra. Mîrîrî ye'nen to' asara'tî'pî kanau ya' nîrî moropai to' wîtî'pî
Cafarnaum cidaderî pona Jesus yuwai.

Uyukon Ton Paapa Nîtîrî

25 Iku'pî ratai po Jesus eporî tîuya'nîkon pe, ekaranmapo'pî to'ya: —Anna
yenupanen, î' pensa eerepamî'pî tarîni'? —ta'pî to'ya.
26 Jesusya ta'pî to' pî': —Ayenku'tîya'nîkon pepîn. Uurî yuwa pî' naatîi awore
awanîkon pîkîrî ayekkari'tîsau'ya'nîkon wenai. Mîrîrî anî'ya ikupî eserîkan
pepîn ku'sau'ya era'maya'nîkon tanne, tîîse î' taato'pe awanî epu'tîya'nîkon
pepîn.
27 Ayekkarikon ton pî' kîseka'nunkatî mîrîrî tîwe'tî'kasen pî'. Tîîse es-
enyaka'matî untîrî ayekkarikon pî', ipatîkarî enen aako'manto'kon tîînen pî'.
Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe mîrîrî ye'ka tîînen. Maasa pra tîwakîri pe
Uyunkon Paapaya uyaipontî'pî itîîto'peuya.
28 —Î' kupî annaya yu'se Paapa wanî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.
29 Jesusya ta'pî: —Innape Paapa narima'pî ku'tî. Mîrîrî kupîya'nîkon yu'se
Paapa wanî mîrîrî.
30 Mîrîrî pî' ta'pî to'ya: —Innape akupî annaya yu'se awanî ya, anna
nera'ma ton konekakî. Mîrîrî era'ma annaya moropai innape akupî annaya.
Î' konekaya? —ta'pî to'ya.
31 —Anna tamokon Moisés nurî'tî yarakkîronkon entamo'ka'pî Paapa
nîtîrî'pî pî' itese' maná, keren po. Paapa kaaretarîya taa:
“To' yuu ton tîrî'pîiya ka' poinon, to' entamo'kato'pe”, *Êx 16.4; Ne 9.15; Sl 78.24,25*
taiya —ta'pî to'ya Jesus pî'.
32 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Moisés nurî'tî nîtîrî'pî pepîn mîrîrî pe-
naronkon yuu ton, ⌞tîîse mîrîrî Paapa nîtîrî'pî⌟. Tîîse uyun nîtîrî sîrîrîpe
aapia'nîkon yairon, ayukon ton ka' poinon.
33 Mîrîrî ayukon ton Paapa nîtîrî iipî ka' poi moropai enen tîîko'manto'kon ton
tîrîiya sîrîrî non po tîîko'mansenon pia.

34 Moropai ta'pî to'ya Jesus pî': —Anna yenupanen, anna yuu ton mîrîrî ye'ka
tîîkî ipatîkarî.
35 Ta'pî Jesusya to' pî': —Uurî mîîkîrî, manni' ayukon ton, ipatîkarî
aako'manto'kon tîînen. Paapa anepu'painon iipî ya uupia, epu'tîiya. Moropai
innape ukupîtîpon ena morî pe, itu'se tîwe'to' pîkîrî.
36 Tauya ne'tîkini uyera'ma pî' naatîi. Mîîwîni tîîse innape ukupîya'nîkon pra
naatîi.
37 Tîîse Paapa nîtîrî'san pemonkonyamî' iipî uupia tamî'nawîrî. Moropai
uupia tui'sen yaipontîuya pepîn uupiapai.
38 Maasa pra itu'se e'to' ku'se uui'sa' pra wai ka' poi. Tîîse itu'se uyarimatîpon
e'to' ku'se iipî'pî uurî.
39 Paapaya uyarima'pî. Tîntîrî'san ko'mannîpîuya yu'se Paapa wanî,
tamî'nawîrî, tiwinan ataka'ma namai. Moropai tamî'nawîronkon insanan
pîmî'sa'kauya yu'se awanî tîîsa'mantakon tîpo tiwinano'pî wei yai. Mîrîrî yu'se
Paapa wanî.
40 Paapa munmu pe uyera'matîponkon, innape ukupîtîponkon ko'mamî yu'se
uyun wanî ipatîkarî. To' pîmî'sa'kauya yu'se Paapa wanî tiwinano'pî wei yai.
41 Tîîse ipî' Judeuyamî' atako'menka'pî, —Uurî ayukon pe ka' poi iipî'pî —
taiya ye'nen.
42 Taapîtî'pî to'ya: —José munmu mîserî warayo', Jesus itese' —ta'pî to'ya.
—Iyun moropai isan anna nepu'tî. Innape nai? O'non ye'ka pe "Ka' poi iipî'pî
uurî", taiya mîrîrî? —kai'ma to' eseurîmapîtî'pî tîîwarîrî'nîkon.
43 Jesusya ta'pî to' pî': —Ama' pe kîseurîmatî upî'.
44 Tîîwarîrî anî' iipî pepîn uupia. Tîîse Paapa uyarimatîponya enepî ya,
eerepamî. Moropai i'mî'sa'kauya tiwinano'pî wei yai.
45 Penaro'kon Paapa maimu ekareme'nenan maimu rî'pîya taa see
warantî:
Moropai Paapaya inkamoro yenupa, tamî'nawîronkon. *Is 54.13*
Mîrîrî warantî awe'menukasa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen anî'rîya Paapa maimu
etasa' ya, moropai Paapa pî' eesenupasa' ya, uupia aaipî.
46 Anî'ya Paapa era'masa' pra man tîîse uurî, iipiapainon. Uurî Paapa
era'matîpon.
47 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Anî'ya innape uku'sa' ya, ipatîkarî enen
tîîko'manto' ton eposai'ya mîrîrî.
48 Inna, uurî ayukon, enen ko'mannîto' tîînen.
49 Atamokon nurî'san Moisés piawonkon entamo'ka'pî ka' poi Paapa
nîtîrî'pî pî', maná pî', tîîse to' sa'manta'pî.
50 Tîîse sîrîrî man ayukon pe ka' poinon. Mîrîrî pî' entamo'ka'san sa'manta
pepîn.
51 Uurî mîîkîrî ayukon, enenan, ka' poi iipî'pî. Uurî pî' anî' entamo'ka ya,
ipatîkarî aako'mamî enen. Ayukon pe untîrî wanî upun pe. Upun tîrîuya kupî
sîrîrî pemonkonyamî'ya tîîko'manto'kon epoto'pe enen ipatîkarî —ta'pî Jesusya.
52 Mîrîrî pî' Judeuyamî' esiyu'pîtî'pî tîmurukun pe si'ma. —O'non ye'ka pe
mîserî warayo'ya tîpun tîrî anna yo' pe?
53 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe, upun
pî' awentamo'kakon pra awanî ya, umînî enîrîya'nîkon pra awanî ya, enen
awanîkon pepîn.
54 Upun yanîtîpon, umînî enîrîtîpon, mîîkîrîya ipatîkarî enen tîîko'manto' ton
eporî moropai i'mî'sa'kauya tiwinano'pî wei yai.

55 Upun wanî ayo'kon yairon pe moropai umînî wanî awukukon yairon pe.
56 Upun pî' entamo'ka'pî, umînî enîrîtîpon ko'mamî uupia moropai
uuko'mamî iipia.
57 Paapa, enen tîîko'mansenya uyaipontî'pî moropai enen uko'mannîpîiya.
Mîrîrî warantî nîrî upî' entamo'ka'pî ko'mannîpîuya enen.
58 Mîrîrî ye'nen tauya ka' poi iipî'pî uurî wanî awentamo'kakonpa. Ata-
mokon rî'san entamo'ka'pî maná pî' tîîse to' sa'manta'pî. Mîrîrî warantî pra
sîrîrî wanî. Sîrîrî tauya uurî pî' entamo'ka'pî ko'mamî ipatîkarî enen —ta'pî
Jesusya.
59 Mîrîrî warantî Jesusya to' yenupa'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' ta Cafar-
naum cidaderî po.

Arinîkon Inenupa'sanya Jesus Rumaka

60 Tîîse arinîkon Jesus maimu pî' teesenupasanon esewankono'ma'pî
imaimu pî'. —Sa'me pu'kuru imaimu man —ta'pî to'ya. —Anî'ya innape ikupî
eserîke pra man.
61 Tîmaimu pî' tînenupa'san atako'menka epu'tî'pî Jesusya. —Mîrîrî pî' eese-
wankono'makon mîrîrî? —ta'pîiya to' pî'.
62 —Mîrîrî pî' aataka'makon ya, î' kai'ma eesenumenkakon uurî ka' poi
iipî'pî pemonkon pe enuku ka' pona era'maya'nîkon ya, manni' uuko'mamî'pî
pata pona?
63 Mîrîrî enen ko'mannîto' pî' eseurîma manni' wanî Morî Yekaton Wannî
winîpaino pe. Tîîwarîrî pemonkonya yeporî pepîn. Apî'nîkon unekaremekî'pî
wanî ayekatonkon ton pe moropai enen aako'manto'kon tîînen pe.
64 Tîîse tiaronkon amîrî'nîkonya innape ukupî pra man —ta'pî Jesusya to' pî'.
Aasîrî Jesusya innape tîku'nenan pepîn epu'tî'pî moropai anî'ya tekaremekî
teyatonon pî' epu'tî'pîiya.
65 Ta'pîiya to' pî': —Mîrîrî warantî awanî ye'nen anî' iipî pepîn uupia
Paapaya enepî pra awanî ya, tauya ne'tîkini.
66 Mîrîrî yai arinîkon Jesus nenupa'sanya irumaka'pî. Inî'rî ipîkîrî to' wîtî
pra awanî'pî.
67 Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî' asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon,
(12) kaisaronkon pî': —Amîrî'nîkon kanan? Urumakaya'nîkon nîrî?
68 Tîîse Simão Pedroya ta'pî ipî': —Uyepotorî, anî' pia anna wîtî? Amîrî
neken ipatîkarî enen anna ko'manto' yekare esa'.
69 Innape akupî pî' anna man. Cristo pe awanî epu'tî pî' anna man. Enen
tîîko'mansen Paapa munmu pe awanî —ta'pîiya.
70 Jesusya ta'pî: —Unmo'ka'san amîrî'nîkon asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon,
(12) kaisaronkon, moropai akore'ta'nîkon man tiwinan Makui poitîrî.
71 (Mîrîrî ta'pîiya Simão munmu Judas Iscariotes pî'. Maasa pra mîîkîrî
Judas wanî tîîse asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nîkon, (12) kaisaronkon yonpa pe,
mîîkîrîya tekaremekî maasa, mîrîrî epu'tî'pî Jesusya.)

7

Judeuyamî' Festarî Pona Jesus Wîtî

1 Mîrîrî tîpo Jesus asarî'pî Galiléia pata yapî' tîîse Judéia pata ya' eewomî pra
awanî'pî. Maasa pra Judéia ponkon Judeuyamî' wanî'pî Jesus anwîpai.
2 Judeuyamî' festarî weiyu eseporî'pî itese' tîtappîikon festarî.

3 Mîrîrî yai Jesus yakontononya ta'pî ipî': —Judéia pona matîi ayeseru
ankupî era'mato'pe anenupa'sanya.
4 Tamî'nawîronkonya tepu'tî yu'san anî' wanî ya, ama' pe î' rî kupîiya
pepîn. Anî'ya ikupî eserîkan pepîn ankonekapai awanî ya, aronne mîkonekai
tamî'nawîronkon esenumenkato'pe apî' —ta'pî to'ya.
5 Mîrîrî ta'pî to'ya maasa pra innape ikupî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen.
6 Jesusya ta'pî to' pî': —Î' wani' pra amîrî'nîkon wîtî mîrîrî. Tîîse uurî uutî
pepîn. Uweiyu erepansa' pra man.
7 Tewanmakon pe tamî'nawîronkonya akupîkon pepîn, tîîse tewanmakon pe
uku'sa' to'ya. Imakui'pî pe to' wanî kai'ma to' panamanen uurî to' yewanma
pe.
8 Entamo'kanto' pona matîtîi. Uurî uutî pepîn sîrîrî maasa. Uweiyu
erepansa' pra man.
9 Mîrîrî taa tîpo Jesus ko'mamî'pî moro Galiléia po.
10 Moropai itakontonon wîtî'pî festa pona. Mîrîrî tîpo Jesus nîrî wîtî'pî to'
ye'ma'pî pî', tîîse ama' pe attî'pî anî'ya tepu'tî namai.
11 Jesus yuwa pî' Judeuyamî' wanî'pî entamo'kanto' yai. —O'non pata
awanî? —ta'pî to'ya. —Aai'sa' pra ka'rî awanî?
12 Arinîkon eseurîmapîtî'pî ipî'. —Morî pe mîîkîrî man —kai'ma tiaronkon
eseurîma'pî. Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Kaane, morî pepîn mîîkîrî. Pe-
monkonyamî' yenku'tînen mîîkîrî —ta'pî to'ya.
13 Tîîse ama' pe to' eseurîmapîtî'pî ipî'. Aronne to' eseurîma pra awanî'pî
tepotorîkon nama tîuya'nîkon ye'nen.

Pemonkonyamî' Yenupa Jesusya Festa Po

14 Moropai festa arakkita pairî tîîse, Jesus ewomî'pî Judeuyamî' epîremato'
yewî' ta. Moro pemonkonyamî' yenupa'pîiya.
15 Jesusya tenupakon pî' Judeuyamî' esenumenka'pî kure'ne. —O'non
ye'ka mîserî warayo' esenupa'pî pepîn teuren, tîîse uurî'nîkon yenupaiya
epu'nen ke? —kai'ma to' eseurîma'pî.
16 Jesusya ta'pî to' pî': —Esenumenkato' ke ayenupauya'nîkon pepîn mîrîrî,
tîîse uyarimatîpon maimu pî' ayenupauya'nîkon.
17 Itu'se Paapa e'to' anku'painon wanî ya, mîîkîrîya epu'tî anî' maimu pe
eseurîma, uuwarîrî pra, tîîse Paapa maimu pe.
18 Tîîwarîrî tîpî'rî teeseurîmasen wanî ya, ipîkku pe e'pai awanî mîrîrî. Tîîse
uurî, ipîkku pe uyarimatîpon wanî epu'tî yu'se wanî. Mîrîrî ye'nen yairon
uurî. Imakui'pî unkupî'pî ton pra man.
19 Paapa maimu ankupîkon ton ekaremekî'pî Moisés nurî'tîya. Mîrîrî man
aapia'nîkon tîîse mîrîrî yawîrî aako'mamîkon pra naatîi. Î' wani' awanî ye'nen
uurî anwîpai awanîkon mîrîrî?
20 Mîrîrî yuuku'pî to'ya Jesus maimu: —Imariwa'ka' pe nai. Anî'se mîîkîrî
anwîpainon? —ta'pî to'ya.
21 Jesusya ta'pî: —Tiwin ikoneka pî' wai, ikupî eserîkan pepîn erî'ka'nîto'
weiyu yai. Tîîse mîrîrî pî' eesewankono'makon, erî'ka'nîto' weiyu yai
iku'sau'ya pî'.
22 Tîîse erî'ka'nîto' weiyu yai anmukukon mere pi'pî ya'tîya'nîkon, maasa
pra Moisés nurî'tîya ayeserukon ton tîrî'pî aapia'nîkon ikupîkonpa. Tîîse mîrîrî
wanî Moisés nurî'tî winîpainon pepîn tîîse penaronkon, irawîronkon itamokon
nurî'san winîpainon.

23 Mîrîrî warantî Moisés nurî'tîya yenupato' esuwa'ka namai anmukukon
mere pi'pî ya'tîya'nîkon erî'ka'nîto' weiyu yai. Î' wani' awanî ye'nen
eekore'masa'kon pri'yawon pepîn yepi'tîsau'ya pî'? —ta'pîiya.
24 —Teesenumenkai pra "Imakui'pî pe man", taaya'nîkon e'pai pra man.
Morî pe esenumenkatî tînîn pî' eeseurîmakon rawîrî yairî eeseurîmakonpa.

Cristo Pe Jesus Wanî Pî' Tiaronkon Esenumenka

25 Moropai tiaronkon Jerusalém ponkon eseurîma'pî tonpakon yarakkîrî.
—Mîîkîrî naka anwîpai to' wanî manni'?
26 A'kî, aronne eeseurîma moropai î' taa to'ya pra awanî ipî'. "Paapa
nîmenka'pî Cristo pe awanî" kai'ma uyesa'kon esenumenka ipî' ka'rî —ta'pî
to'ya.
27 —Tîîse Cristo pepîn mîîkîrî. Anna nepu'tî mîserî warayo' o'non pata
painon. Tîîse Cristo, Paapa nîmenka'pî iipî yai, o'non pata pai aaipî epu'tî
anî'ya pepîn —ta'pî to'ya.
28 Tamî'nawîronkon yenupa pe epîremanto' yewî' ta, Jesus entaime'pî
aronne: —Inna, uyepu'nenan amîrî'nîkon —ta'pîiya. —O'non pata paino pe
wanî epu'tî pî' naatîi, tîîse uuwarîrî iipî'pî pepîn uurî. Uyarima'tîpon wanî
yairon pe pu'kuru. Mîîkîrî epu'nenan pepîn amîrî'nîkon.
29 Tîîse uurî epu'nen. Iipiapainon uurî. Inarima'pî uurî —ta'pîiya to' pî'.
30 Mîrîrî yai Jesus anapi'pai to' wanî'pî, tîîse anî'ya yapisî pra awanî'pî,
maasa pra iweiyu erepansa' pra awanî ye'nen.
31 Moropai arinîkonya innape Jesus kupî'pî. —Cristo pe awanî eserîke
epu'tî pî' anna man. Maasa pra Cristo, Paapa nîmenka'pî erepamî yai, mîserî
warayo' nîkupî'pî yentai konekaiya eserîke pra man —ta'pî to'ya.
32 Mîrîrî warantî pemonkonyamî' eseurîma eta'pî fariseuyamî'ya moropai
teepîremasanon esanonkonya tîwakîrikon pe pra. Mîrîrî ye'nen epîremanto'
yewî' era'manenan yarima'pî to'ya Jesus yapi'se.
33 Moropai Jesusya ta'pî tamî'nawîronkon pî': —Mararî uuko'manto' man
amîrî'nîkon kore'ta. Mîrîrî tîpo uutî pe wai uyarimatîpon pia.
34 Uutî'pî pata'pî ya' uyuwaya'nîkon kupî sîrîrî tîîse uyeporîya'nîkon pepîn.
Moropai uupia attîkon eserîke pra awanîkon nîrî —ta'pîiya.
35 Mîrîrî taiya pî' Judeuyamî' eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon. —O'non pata
mîîkîrî wîtî mîrîrî anî'ya teporî namai? Yai pra Judeuyamî' Gregoyamî' pata
poro e'paraipîka'san kore'ta attî ka'rî Gregoyamî' yenupai.
36 O'non ye'ka pe awanî koo? Î' pî' eeseurîma esepu'tî pra man.
Uyuwaya'nîkon kupî sîrîrî tîîse uyeporîya'nîkon pepîn. Moropai uupia
aaipîkon pepîn nîrî taiya manni' —kai'ma to' eseurîma'pî.
37 Mîrîrî tîpo Judeuyamî' festarî ataretî'ka weiyu yai awanî'pî. Ipîkku panpî'
mîrîrî wei wanî'pî to' ataretî'ka ye'nen. Mîrîrî yai Jesus e'mî'sa'ka'pî to' kore'ta.
Aronne awentaime'pî. —Tuna aninnîpainon wanî ya, uupia asi'kî moropai
awuku ton eporîya.
38 Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî, innape uku'nen yewan
yapai kure'ne teepa'kasen tuna wanî pe man, manni' enen ko'mannîto' tîînen
—ta'pîiya.
39 Tîîse tuna pî' eeseurîma pepîn mîrîrî. Morî Yekaton Wannî pî'
eeseurîma. Manni' innape Jesus ku'nenanya yapisî pe man, tewankon ya'
aako'manto'pe. Tîîse Morî Yekaton Wannî erepansa' pra awanî'pî. Maasa pra
Jesus enna'posa' pra awanî'pî tun pia.

40 Mîrîrî warantî Jesus eseurîma eta tîuya'nîkon pe arinîkonya innape
ikupî'pî. —Mîîkîrî man, Paapa narima'pî tîmaimu ekareme'nen pe, manni'
Moisés nurî'tî nekaremekî'pî manni' —ta'pî to'ya.
41 Tiaronkonya ta'pî: —Mîîkîrî man pîika'tîton Paapa nîmenka'pî pe. Tîîse
mîrîrî pî' tiaronkonya ta'pî: —Paapa nîmenka'pî pe pra man. Maasa pra Cristo
iipî pepîn Galiléia poi.
42 Paapa maimuya taa penaro' Davi nurî'tî parî'pî pe Cristo wanî. Moropai
Davi nurî'tî ko'mamî'pî Belém po, moroni' Cristo esenpo pe man, taasai'ya
man —ta'pî to'ya.
43 Mîrîrî wenai to' esiyu'pîtî'pî.
44 Tiaronkon wanî'pî Jesus anapi'pai yarakkamokonpa. Tîîse anî'ya yapisî
pra awanî'pî.

Innape Jesus Kupî Judeuyamî' Esanonya Pepîn

45 Epîremanto' yewî' era'manenan enna'po'pî tesanonkon pia,
teepîremasanon esanonkon moropai fariseuyamî' pia. —Î' wani' awanî
ye'nen enepîya'nîkon pra awanî? —ta'pî to'ya.
46 —O'non pata morî pe mîîkîrî eseurîma warantî anî' eseurîma etasa'
annaya pra man —ta'pî to'ya.
47 —Amîrî'nîkon esenku'tîsa' nîrî ka'rî —ta'pî fariseuyamî'ya to' pî'.
48 —Epu'nenan pepîn amîrî'nîkon. Anna wanî ayesa'kon pe moropai
fariseuyamî', epu'nen pe anna wanî. Moropai annaya ikupî pra man innape
—ta'pî to'ya.
49 —Insanan pemonkonyamî' poroponkon Paapa maimu epu'nenan pepîn.
E'taruma'tînto' ya' tuutîsanon insanan —ta'pî to'ya.
50 Moropai tiaron to' yonpa wanî'pî to' kore'tawon itese' Nicodemos.
Mîîkîrî manni' ewaron ya' Jesus pia iipî'pî pena. Mîîkîrîya ta'pî:
51 —Uyeserukon wanî e'mai' pe pemonkon maimu eta moropai iteseru
pî' esenumenkan. Mîrîrî tîpo imakui'pî pe awanî esepu'tî, morî pe awanî
esepu'tî. Tîîse uyeserukon yairî pra imakui'pî mîîkîrî taa pî' uurî'nîkon man,
tetai pra —ta'pîiya.
52 Ta'pî to'ya Nicodemos pî': —Amîrî Galiléia pon nîrî ka'rî. Maasa Paapa
maimu pî' esenupakî. Galiléia poi tîmaimu ekareme'nen ton yarima Paapaya
taasa' pra man —ta'pî to'ya.
53 Mîrîrî tîpo to' e'paraipîka'pî tewî'kon kaisarî.

8

Wîri' Imakui'pî Koneka'tîpon

1 Moropai Jesus wîtî'pî wî' itese' Oliveira pona.
2 Tiaron wei yai attî'pî penane marî Judeuyamî' epîremato' yewî' ta. Moro
arinîkon pemonkonyamî' eperepî'pî iipia. To' kore'ta eereuta'pî moropai to'
yenupa'pîiya.
3 Mîrîrî pî' awanî tanne, fariseuyamî' moropai Moisés nurî'tîya yenupanto'
pî' yenupatonkonya wîri' enepî'pî iipia imakui'pî koneka'tîpon. Mîîkîrî
enepî'pî to'ya Jesus pia, tamî'nawîronkonya era'ma tanne.
4 Ta'pî to'ya Jesus pî': —Anna yenupanen, mîseni' wîri' eporî pî' anna man
warayo' yarakkîrî tîîse tînyo pepîn. Yarakkîrî awanî tanne eporî pî' anna man.
5 Moisés nurî'tîya ta'pî: "Tînyo kenan wîri' e'sa' ya tiaron warayo' yarakkîrî
mîwîtîi tî' ke". Tîîse amîrî esenumenkato' anepu'pai anna wanî —ta'pî to'ya.

6 Tîîse Jesus pî' to' o'ma'ta kinî ipî' teeseurîmakonpa kai'ma. Jesus
e'muruika'pî moropai kasapan menuka'pîiya tenya yeperu ke. ⌞Etaiya pra
man kai'ma to' esenumenka'pî ipî'.⌟
7 Inî' panpî' ipî' ekaranmapopîtî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen awe'mî'sa'ka'pî. To'
pî' ta'pîiya: —Akore'tawonkon anî' wanî ya imakui'pî ton pîn, mîîkîrîya e'mai'
pe tî' yenumî yu'se wai iwîpa —ta'pîiya.
8 Inî'rî awe'muruika'pî moropai non menuka'pîiya.
9 Mîrîrî taa Jesusya pî' to' esenumenka'pî. Imakui'pî pe tîwanîkon epu'tî'pî
to'ya. Mîrîrî ye'nen to' eppepî'pî. To' wîtî'pî iipiapai tiwin pî'. A'yeke'ton
panpî' wîtî'pî e'mai' pe. Ite'ma'pî pî' a'yeke'tonon pu'kuru pepîn wîtîpîtî'pî
tiwin pî', tamî'nawîrî. Jesus e'nîmî'pî moropai wîri'.
10 Jesus e'mî'sa'ka'pî. Wîri' era'ma'pîiya tîîse ipî' eseurîma'san wîtî'pî wanî'pî.
Ta'pîiya wîri' pî': —O'nonan see inkamoro imakui'pî ankoneka'pî ekare-
mekî'tîponkon? Aasa'manta e'pai man taa to'ya pra nai? —ta'pîiya.
11 —Inna, uyepotorî, uwî to'ya pra man —ta'pî wîri'ya ipî'. —Moriya
aasa'manta e'pai man tauya pepîn nîrî —ta'pî Jesusya. —Atîkî apata ya'. Tîîse
inî' imakui'pî kî'konekai iku'sa'ya manni' warantî —ta'pîiya.

Pemonkonyamî' Weiyu'manen Pe Jesus Wanî

12 Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî' yeurîma'pî inî'rî. —Uurî wanî non po
tîîko'mansenon weiyu'manen pe. Anî' iipî ya uwenairî asarî pepîn ewaron ta,
tîweiyu eposai'ya ye'nen, tîîko'manto' ton tîînen.
13 Mîrîrî pî' fariseuyamî'ya ta'pî: —Aawarîrî apî'rî eeseurîma tiaronya taa
pra man apî'. Mîrîrî ye'nen anî'ya innape akupî pepîn.
14 Mîrîrî yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Innape upî'rî eseurîma, tîîse useruku
pepîn. O'non pata pai iipî'pî uurî epu'tî pî' wai. O'non pata pona uutî epu'nen
uurî. Tîîse amîrî'nîkonya epu'tî pepîn o'non pata pai uuipî'pî moropai o'non
pata pona uutî.
15 Amîrî'nîkon esenumenka upî' anepu'tîkon anera'ma'pîkon yawîrî. Mîrîrî
wenai seru'ye' wanî kai'ma eeseurîmakon. Tîîse uurîya anî' yako'menka
pepîn, anî' yenumîuya pepîn sîrîrî.
16 Tîîse anî' yako'menkauya ya, yairî eseurîma, seru'ye' pra, maasa pra
uuwarîrî eseurîma pepîn unepu'tî pe. Uyun nîrî eseurîma, uupia tîîko'mansen,
uyarima'tîpon.
17 Moisés nurî'tîya yenupanto'ya taa:
Tiwinan pemonkon eseurîma ya,
tiwinsarî si'ma innape ikupî pepîn.
Tîîse asakî'nankon eseurîma ya se' kaisarî,
innape awanî mîrîrî. *Dt 17.6; Dt 19.15*
Ayeserukon mîrîrî.
18 Uurî eseurîmasa' e'to' pî' anî' pe wanî pî'. Moropai uyarimatîpon Paapa
eseurîmasa' upî' eseurîma'pî kaisarî. Mîrîrî ye'nen ayeserukon yawîrî innape
awanî —ta'pî Jesusya.
19 Fariseuyamî'ya ta'pî ipî': —O'non patawon ayun? Jesusya ta'pî: —Uurî
epu'nenan pepîn amîrî'nîkon. Uyun epu'nenan pepîn nîrî. Anî' pe wanî
epu'nen pe awanîkon ya, anî' pe uyun wanî epu'tî'pîya'nîkon e'painon nîrî.
20 Mîrîrî warantî pemonkonyamî' yenupa'pî Jesusya Judeuyamî' epîremato'
yewî' ta aminke pra to' nîtîrî yense' pî'. Anapi'pai tiaronkon wanî'pî tîîse
yapisî to'ya pra awanî'pî, maasa pra iweiyu eseposa' pra awanî ye'nen.

21 Moropai inî'rî Jesusya to' yeurîma'pî: —Uurî uutî kupî sîrîrî tarîpai.
Uutîsa' yai, uyuwaya'nîkon kupî sîrîrî tîîse uyeporîya'nîkon pepîn. Apona'nîkon
amakuyikon ko'mamî tanne aasa'mantakon. O'non pata uutî ya attîkon
pepîn.
22 Mîrîrî taa Jesusya pî' Judeuyamî' esenumenka'pî. —O'non pata pona attî?
—kai'ma to' eseurîma'pî. —Amîrî'nîkon wîtî pepîn upîkîrî taiya manni'. Awe'wî
ka'rî? —ta'pî to'ya.
23 Inî'rî Jesus eseurîma'pî to' pî': —Amîrî'nîkon man tarîronkon pe. Sîrîrî non
po tîîko'mansenon amîrî'nîkon. Tîîse uurî wanî ka' poino pe. Sîrîrî non pon
pepîn uurî.
24 Uurî mîîkîrî ta'pîuya sa'rî, mîîkîrî pe ukupîya'nîkon pra awanîkon ya
innape, aasa'mantakon, amakuyikon e'ronasa' pra tîîse. Mîrîrî ye'nen
amakuyikon ko'mamî tanne aasa'mantakon tauya manni' —ta'pîiya to' pî'.
25 Jesus pî' ta'pî to'ya: —Anî' kin amîrî, moriya? Jesusya yuuku'pî: —
Amîrî'nîkon yeurîma pia'tî'pîuya pata pai, ta'pîuya anî' pe wanî.
26 Mararon pepîn eseurîmato' man amîrî'nîkon pî', imakui'pî pe awanîkon
pî'. Uyarimatîpon wanî seru'ye' pepîn. Yairî awanî. Mîîkîrî nekaremekî'pî
upî' ekareme'nen pe wanî tamî'nawîronkon pî' —ta'pîiya.
27 Tîyun pî' Jesus eseurîma mîrîrî, tîîse epu'tî to'ya pra awanî'pî.
28 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe, uurî
pîmî'sa'kaya'nîkon pe naatîi pakî'nan pona. Mîrîrî tîpo Paapa munmu pe
uyepu'tîya'nîkon kupî sîrîrî. Uuwarîron pe pra uyepu'tîya'nîkon pe naatîi.
Paapaya upanamasa' yawîrî ayeurîmauya'nîkon sîrîrî.
29 Uupia uyarimatîpon man. Urumakaiya pra man. Maasa pra itu'se Uyun
e'to' ku'nen pe wanî —ta'pîiya.
30 Mîrîrî warantî Jesus eseurîma eta tîuya'nîkon pe arinîkonya innape
ikupî'pî.

Abraão Nurî'tî Munkîyamî'

31 Mîrîrî ye'nen Jesusya ta'pî Judeuyamî' pî', innape tîku'nenan pî': —
Umaimu yawîrî aako'mamîkon ya, upemonkono pe awanîkon.
32 Moropai yairon epu'tîya'nîkon kupî sîrîrî. Moropai mîrîrî wenai
amo'kasai'ya'nîkon, anî' poitîrî pe awanîkon namai —ta'pîiya.
33 Mîrîrî pî' ta'pî to'ya: —Abraão nurî'tî payannî'san anna. O'non pata
anî' poitîrî pe anna e'sa' pra man. Î' wani' awanî ye'nen anî' poitîrî pe pra
eenakon taaya manni'?
34 Jesusya ta'pî to' pî': —Useruku pepîn. Imakui'pî ku'nen pe awanîkon ya,
amakuyikon enasa' man ayentai'nîkon, ipoitîrî pe awanîkon.
35 Ipoitîrî wanî ya, aako'mamî pepîn ipatîkarî tesa' yewî' ta. Ipoitîrî pe
neken mîîkîrî wanî. Tîîse inmu wanî ya, mîîkîrî ko'mamî ipatîkarî tîyun yewî'
ta, inmu pe tîwanî ye'nen.
36 Tîîse uurî Paapa munmuya amo'kakon ya, anî'rî poitîrî pe awanîkon
pepîn tarîpai. Imakui'pî yentai awanîkon.
37 Abraão nurî'tî payannî'san amîrî'nîkon seru' pepîn. Tîîse uurî anwîpai
awanîkon sîrîrî. Maasa pra awakîrikon pe pra unekaremekî eta pî' naatîi,
anku'pai pra awanîkon ye'nen.
38 Uurî, uyunya uyenupa'pî ekaremekîuya apî'nîkon. Moropai amîrî'nîkon
nîrî ayunkonya apanama'pîkon yawîrî awanîkon —ta'pî Jesusya.

39 Ta'pî to'ya Jesus pî': —Anna man Abraão nurî'tî payannî'san pe. Jesusya
yuuku'pî: —Abraão yonpa pe awanîkon ya, morî ku'nen pe awanîkon morî
ku'nen pe Abraão nurî'tî wanî'pî warantî.
40 Tîîse uurî anwîpai awanîkon, yairî ayeurîmasau'ya'nîkon tanne, Paapaya
uyeurîma'pî yawîrî. Mîrîrî ye'ka ku'nen pe pra Abraão nurî'tî wanî'pî.
41 Innape ayunkon yeseru yawîrî ayeserukon wanî mîrîrî, tîîse Abraão
nurî'tî yeseru yawîrî pra —ta'pî Jesusya. Ta'pî to'ya Jesus pî': —Paapa
munkîyamî' anna. Paapa man anna yun pe. Iyun pîn more warantî anna
wanî pepîn sîrîrî —ta'pî to'ya.

Makui Munkîyamî'

42 Tîîse Jesusya ta'pî: —Uurî iipî'pî Paapa piapai. Uuwarîrî iipî'pî pepîn
tîîse uyarimatîpon maimu pe pu'kuru uuipî'pî. Ayunkon pe Paapa wanî ya,
u'nînmaya'nîkon e'painon, uyonpa pe awanîkon ye'nen.
43 Umaimu epu'tîya'nîkon pra awanî. Mîrîrî ye'nen aataka'makon
ayeurîmauya'nîkon pî'.
44 Amîrî'nîkon yun wanî Makui pe. Itu'se mîîkîrî e'to' ku'nen pe awanîkon.
Pemonkon wîînen pe mîîkîrî e'sa' pena pata pai. Seru'ye' pe awanî, maasa pra
yairî awe'to' ton pra awanî ye'nen. Seru'ye' pe awe'sa' ya, teseru ta awanî
mîrîrî. Seru'ye' mîîkîrî moropai seru'ye'kon yunkon pe awanî.
45 Seru'ye' pe pra ayeurîmauya'nîkon. Tîîse innape umaimu kupîya'nîkon pra
awanîkon.
46 “Imakui'pî ankoneka'pî moro man, epu'nen uurî”, taa anî'ya pepîn upî'.
Imakui'pî ku'sau'ya pra wai. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Î' wani' awanî ye'nen
umaimu kupîya'nîkon pra awanî innape?
47 Paapa pemonkono wanî imaimu etanen pe moropai yawîron pe. Tîîse
amîrî'nîkonya Paapa maimu yapurî pepîn, yawîrî pra awanîkon. Maasa pra
Paapa pemonkono pe pra awanîkon ye'nen —ta'pî Jesusya.

Abraão Nurî'tî Ton Pra Tîîse Jesus Wanî'pî

48 Mîrîrî pî' Judeuyamî'ya ta'pî Jesus pî': —Kane kane amîrî, Samaria
poinon. O'ma' yense' pe nai —ta'pî to'ya.
49 Jesusya ta'pî: —O'ma' yense' pepîn uurî. Uyun yapurîuya sîrîrî. Tîîse
amîrî'nîkonya uyapurî pra man.
50 Uurî yapurî pemonkonyamî'ya yuwauya pepîn. Tîîse mîrîrî
yuwa tiaronya, uyunya. Moropai yairî mîîkîrî wanî pemonkonyamî'
yako'menkanen pe.
51 Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Yairî ayeurîmauya'nîkon. Umaimu yawîrî
aako'mamîkon ya, aasa'mantakon pepîn tiwin kin —ta'pî Jesusya.
52 Judeuyamî'ya ta'pî ipî': —Mîrîrî taaya pî' o'ma' yense' pe ayepu'tî pî'
anna man. Abraão nurî'tî sa'manta'pî, moropai penaro' Paapa maimu
ekareme'nenan sa'manta'pî nîrî. Tarîpai amîrîya taa: “Umaimu yawîrî anî'
ko'mamî ya, aasa'manta pepîn”, kai'ma.
53 Anna tamo Abraão nurî'tî yentai awanî kai'ma eesenku'tîsa', Paapa
maimu ekareme'nenan yentai awanî kai'ma eesenku'tîsa'. Anî' pe renamo
awanî kai'ma eesenku'tîsa' mîrîrî? —ta'pî to'ya.
54 Jesusya ta'pî: —Uuwarîrî morî uurî tauya ya, î' pe pra rî awanî mîrîrî.
Anî'ya uyapurî pepîn mîrîrî pî'. Tîîse uuwarîrî atapurî pepîn. Uyunya ta'pî
upî': “Morî Mîîkîrî”. “Mîîkîrî anna yepotorî” taanenan amîrî'nîkon, manni'ya
ta'pî.

55 Uyun epu'sa'ya'nîkon pra naatîi. Tîîse uurî mîîkîrî epu'nen pu'kuru. Uurî nîrî epu'nen pepîn kai'ma eseurîma ya, seru'ye' pe awanî, seru'ye' pe awanîkon warantî. Maasa pra mîîkîrî epu'tîuya ye'nen moropai imaimu yawîrî iku'nen uurî.
56 Atamokon Abraão nurî'tî esenumenka'pî uuipî weiyu pî'. Mîrîrî pî' aatausinpa'pî. Kure'ne aatausinpa'pî uuipî epu'tî tîuya pî' —ta'pî Jesusya.
57 Judeuyamî'ya ta'pî ipî': —Aseruku mîrîrî, pena Abraão nurî'tî sa'manta'pî. Amîrî 50 kono' ma're akonopo man. Abraão nurî'tî era'matîpon pepîn amîrî. Aseruku —ta'pî to'ya.
58 Jesusya ta'pî to' pî': —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Abraão nurî'tî ton pra tîîse moro wanî'pî. Ipatîkaron uurî.
59 Mîrîrî taiya pî' to' ekore'ma'pî. Inonkon tî'kon yanumî'pî to'ya, iwîkonpa kai'ma. Tîîse Jesus esonomî'pî arinîkon kore'ta. Eepa'ka'pî Judeuyamî' epîremato' yewî' tapai.

9

Enkaru'nan Yepi'tî Jesusya

1 Moropai tuutî pe, warayo' era'ma'pîiya, enkaru'nan. Enkaru'ne eesenpo pe mîîkîrî wanî'pî.
2 Inenupa'sanya era'ma'pî nîrî. Jesus pî' ta'pî to'ya: —Anna yenupanen, anî' nîkupî'pî imakui'pî wenai mîserî warayo' esenpo'pî enkaru'ne? Tînkoneka'pî wenai ka'rî? Tîsan, tun nîkoneka'pî wenai ka'rî?
3 Jesusya ta'pî: —Anî' nîkoneka'pî imakui'pî wenai mîserî warayo' e'taruma'tî pra man, inkupî'pî wenai moropai itun, isan nîkupî'pî wenai. Paapaya iku'sa' pra man enkaru'ne. Enkaru'ne eesenpo'pî Paapa esenyaka'mato' ipî' era'mato'pe arinîkonya.
4 Uyarimatîpon esenyaka'mato' kupî pî' ko'mannî e'pai man wei pe awanî tanne. Ewaron ke eena kupî sîrîrî. Mîrîrî yai anî' esenyaka'ma eserîke pra awanî kupî sîrîrî.
5 Sîrîrî non po uuko'mamî pîkîrî pemonkonyamî' weiyu'ma pî' uuko'mamî —ta'pî Jesusya.
6 Mîrîrî taa tîpo, Jesusya tetaku yenumî'pî non pona. Mîrîrî ke non ki'ma'pîiya. Enkaru'nan yenu kî'pa'pîiya mîrîrî ke.
7 Moropai ta'pîiya enkaru'nan pî': —Tuna yense' itese' Siloé ka' e'pîta —ta'pîiya. (“Yarima'pî” taato' mîrîrî Siloé umaimukon ta.) Attî'pî Jesus maimu pe. Awe'pî'pî moropai eesepi'tî'pî. Enkaru'ne pra eena'pî. Tamî'nawîron era'ma'pîiya.
8 Mîrîrî yai tiaronkonya era'ma'pî, itonpayamî' moropai tiaronkonya. Mîîkîrî epu'tî'pî to'ya enkaru'nan pe. —A'kî mîîkîrî era'makî —ta'pî to'ya. —Mîîkîrî manni' enkaru'nan. Tîpîika'tîto' ton esatî pî' aako'manpîtî'pî manni' tamî'nawîronkon pî' —ta'pî to'ya.
9 Mîrîrî pî' tiaronkonya ta'pî: —Inna, mîîkîrî mîîkîrî seru' pepîn. Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Kaane, mîîkîrî pepîn. Enkaru'nan warainon seru' pepîn, tîîse tiaron pe man, enkaru'ne pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî pî' ekaranmapo'pî to'ya. Ta'pîiya to' pî': —Inna, uurî mîîkîrî —ta'pîiya.
10 Ta'pî to'ya ipî': —O'non ye'ka pe ayenu esepi'tîsa' mîrîrî?
11 Ta'pîiya to' pî': —Warayo' itese' Jesusya non ki'ma pî' man mararî mîrikkî. Moropai uyenu kî'pa pî' man ike. Moropai taa pî' man upî', “E'pîta Siloé itese'

tuna ka'". Mîrîrî ye'nen wîtîn pî' wai. E'pîn pî' wai. Tarîpai tamî'nawîrî era'ma pî' wai —ta'pîiya.
12 —O'non see mîîkîrî ayepi'tîtîpon? —ta'pî to'ya ipî'. —Epu'tîuya pra wai —ta'pîiya.

Fariseuyamî'ya Enkaru'nan Esepi'tîsa' Ekaranmapo

13 Mîrîrî tîpo enkaru'nan esepi'tîsa' yarî'pî to'ya fariseuyamî' pia.
14 Maasa pra erî'ka'nîto' weiyu yai Jesusya non ki'ma'pî manni' enkaru'nan yenu yepi'tîpa.
15 Mîrîrî wenai fariseuyamî'ya ekaranmapo'pî esepi'tî'pî pî': —O'non ye'ka pe aku'sai'ya mîrîrî? —ta'pî to'ya. Ta'pîiya to' pî': —Uyenu kî'pa'pîiya ikuisa' ke. E'pî'pî, tarîpai tamî'nawîrî era'mauya sîrîrî.
16 Fariseuyamî'ya ta'pî ipî': —Paapa piapainon pepîn mîîkîrî Jesus. A'kî, erî'ka'nîto' weiyu yai eesenyaka'masa' Paapa maimu yawîrî pra era'makî —ta'pî to'ya. Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Imakui'pî pe Jesus wanî ya, ikoneka eserîkan pepîn kupîiya pepîn e'painon? Imakui'pî pe awanî pepîn. Se' kaisarî pra to' esenumenka'pî Jesus pî'.
17 Inî'rî enkaru'nan esepi'tîsa' pî' ta'pî to'ya: —Amîrî kanan? Ayepi'tîtîpon mîîkîrî. Î' kai'ma esenumenkan pî' nan ipî'? —ta'pî to'ya. Yuuku'pîiya: —Mîîkîrî man Paapa maimu ekareme'nen pe —ta'pîiya.
18 Moropai Judeuyamî'ya enkaru'nan esepi'tî'pî mu'tunpa'pî. Innape enkaru'ne tîîko'mamî tîpo eesepi'tîsa' kupî to'ya pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen isan moropai iyun yanno me'po'pî to'ya. Judeuyamî' pia to' erepamî'pî.
19 Ta'pî Judeuyamî'ya tînanno'sankon pî': —Anmukukon pe mîseni' warayo' nai? Yuuku'pî to'ya: —Inna, anna more mîserî. Inî'rî ta'pî Judeuyamî'ya to' pî': —Enkaru'ne esenpo'pî mîserî? —Inna —ta'pî to'ya. —Moriya o'non ye'ka pe itenu esepi'tîsa' mîrîrî? —ta'pî Judeuyamî'ya to' pî'.
20 —Anna munkî pe mîserî epu'tî pî' anna man. Enkaru'ne eesenpo'pî moropai tîko'man pe aako'mansa' enkaru'ne.
21 Tîîse o'non ye'ka pe eesepi'tîsa' epu'tî annaya pra man. Anî'ya yepi'tîsa' epu'tî annaya pra man. Tîîse more pepîn mîserî. Ekaranmapotî see ipî'. Tîîwarîrî ekaremekîiya —ta'pî iyun, isanya Judeuyamî' pî'.
22 Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî eranne' pe tîwanîkon ye'nen. Maasa pra Judeuyamî' esanon eseurîmasa' wanî'pî, innape Jesus, Paapa nîmenka'pî kupîtîpon yenpa'ka epere'nîto' yewî' tapai kai'ma to' eseurîma'pî. Mîrîrî pî' to' esi'nîpî'pî.
23 Mîrîrî wenai ta'pî iyunya: —A'yeke'ton pe man. Ekaranmapotî ipî'.
24 Inî'rî mîîkîrî pî' ta'pî to'ya: —A'kî, Paapaya uyepi'tîsa' ka'kî. Maasa pra mîîkîrî Jesus man imakui'pî ku'nen pe, epu'tî pî' anna man.
25 Yuuku'pîiya: —Imakui'pî pe mîîkîrî wanî epu'tîuya pra wai. Sîrîrî neken epu'tî pî' wai. Enkaru'ne wanî'pî tîîse sîrîrî era'mauya.
26 Inî'rî ta'pî to'ya ipî': —Î' koneka'pîiya apî'? O'non ye'ka pe ayenu yepi'tî'pîiya?
27 Ta'pîiya to' pî': —Aasîrî ekaremekî pî' wai apî'nîkon, tîîse innape ikupîya'nîkon pra naatîi. Î' wani' awanî ye'nen anetapai awanîkon inî'rî? Ipemonkono pe enapai awanîkon ka'rî? —ta'pîiya.
28 Mîrîrî pî' to' ekore'ma'pî. Esepi'tî'pî pî' to' wo'ma'ta'pî. —Amîrî man ipemonkono pe. Anna kaane. Anna man Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî esenupa'san pe.

29 Innape Paapaya tîmaimu ekaremekî'pî Moisés nurî'tî pî'. Mîrîrî epu'tî pî' anna man. Tîîse mîîkîrî epu'tî annaya pra man, o'non pata paino pe awanî.
30 Mîrîrî taa to'ya pî' ta'pî warayo'ya: —Esenumenkanto' mîrîrî. O'non pata pai mîîkîrî erepansa' epu'tîya'nîkon pra awanî. Tîîse uurî enkaru'nan yenu yepi'tîsai'ya mîrîrî.
31 Paapaya imakui'pî ku'nenan maimu yuuku pepîn. Tamî'nawîronkonya epu'tî mîrîrî. Tapurînen kupî Paapaya meruntî ke. Itu'se tîwe'to' ku'nen kupîiya meruntî ke.
32 More pe esenpo'pî enkaru'ne. A'yeke'ton pe wanî tanne uyenu yepi'tîsai'ya. Sîrîrî pata esippia'tî'pî pata pai eesetasa' pra man, enkaru'nan esepi'tîsa' sîrîrî warantî. Tîîse iku'sai'ya mîrîrî.
33 Paapa piawon pe pra mîîkîrî wanî ya, mîrîrî ye'ka kupî'pîiya pepîn e'painon —ta'pî warayo'ya to' pî'.
34 Ipî' to' ekore'ma'pî. —Kane, kane, amîrî. Imakui'pî amîrî. Imakui'pî ya' pu'kuru esenpo'pî amîrî. Anna panamaya pepîn —ta'pî to'ya ipî'. Moropai yenpa'ka'pî to'ya tîkore'tapai'nîkon.

Paapa Winîkîi Enkaru'nankon

35 Mîrîrî eta'pî Jesusya, warayo' yenpa'kasa' to'ya yekare. Moropai yuwai attî'pî. Eporî'pîiya. Ta'pî Jesusya ipî': —Ka' poi iipî'pî pemonkon pe, Paapa narima'pî kupî pî' nan innape? —ta'pîiya.
36 —Anî'se mîîkîrî? Upî' ka'kî innape iku'to'peuya, —ta'pîiya.
37 Jesusya ta'pî: —Era'ma pî' nai, ayarakkîrî eeseurîma manni', uurî.
38 Warayo'ya ta'pî: —Uyepotorî, innape akupî pî' wai. Moropai Jesus yapurî'pîiya.
39 Jesusya ta'pî: —Pemonkonyamî' nîkupî'pî imakui'pî yenpoi uuipî'pî sîrîrî non pona, enkaru'nankonya era'mato'pe moropai era'manenan enato'pe enkaru'ne. Tiaronkon wanî enkaru'ne, tîîse to' esenumenkato' wanî enkaru'ne pra. Tewankon ke uyepu'tî to'ya. Tiaronkon wanî pri'ya pu'kuru to' yenu, tîîse teesenumenkato'kon ke uyera'ma to'ya pepîn, innape ukupî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen.
40 Moro awanî'pî tiaronkon fariseuyamî' iipia. Mîrîrî taiya eta'pî to'ya. Tîîse —Enkaru'ne pra anna man, Paapa epu'nenan anna —ta'pî to'ya.
41 Jesusya ta'pî: —Enkaru'ne anna man, epu'tî annaya kai'ma eesenumenkasa'kon ya amakuyikon kupî'pî Paapaya e'painon tîîwanmîra. Tîîse amîrî'nîkonya taa: "Enkaru'ne pra anna man". Mîrîrî ye'nen Paapaya amakuyikon ku'sa' pra man tîîwanmîra —ta'pîiya.

10

Carneiroyamî' Ko'mannî'nen

1 Moropai Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî fariseuyamî' pî': —Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Anî' ewomî ya carneiroyamî' ko'manto' kurarari ta, mana'ta yai pra, mîîkîrî wanî ama'ye' pe. Carneiroyamî' yama'runpai eewomî mîrîrî.
2 Tîîse carneiroyamî' esa' ewomî mana'ta yai pu'kuru.
3 Mana'ta era'manenya mana'ta yarakkanmoka carneiroyamî' esa' ewonto'pe. Moropai carneiroyamî' esa'ya tekînon yanno tiwin pî', to' ese' pî'. Imaimu epu'tî to'ya. Iipia to' iipî. Moropai to' yarîiya parî' yuwai.

4 Tekînon yarîiya. To' rawîrî attî moropai ite'ma'pî pî' to' wîtî, imaimu pî' tesa'kon pe epu'tî tîuya'nîkon ye'nen.
5 Tînepu'tîkon pepîn pemonkon ye'ma'pî pî' to' wîtî pepîn. Imaimu pî' tiaron pe epu'tî to'ya moropai iipiapai to' epe.

Mîrîrî warantî Jesusya fariseuyamî' yeurîma'pî.
6 Mîrîrî carneiroyamî' pantoni ekaremekî'pî Jesusya to' pî' tîîse o'non ye'ka pe tenupaiya'nîkon epu'tî to'ya pra awanî'pî.

7 Inî'rî Jesusya ta'pî: —A'kî, uurî mana'ta, carneiroyamî' ewonto' warainon.
8 Tiaronkon iipî'pî urawîrî Paapa maimu pe pra, tîîse ama'ye'kon iipî warantî. Carneiroyamî' anama'runpapai ama'ye'kon wanî warantî, pemonkonyamî' yaka'mapai to' wanî'pî, inkamoro yenku'tîi. Tîîse Paapa pemonkonoyamî'ya pu'kuru to' maimu eta pra awanî'pî.
9 Uurî wanî mana'ta warantî, pemonkonyamî' man carneiroyamî' warantî. Uwenairî anî' ewomî ya, tîpîika'tîto' ton eporîiya î' ton pra awanî pepîn. Morî pe eewomî moropai eepa'ka tîîwanmîra tekkari ton eporîiya.
10 Ama'ye' wanî carneiroyamî' anama'runpapai. To' yama'runpaiya moropai to' tî'kaiya. Mîrîrî warantî pra uui'sa'. Uurî uui'sa' sîrîrî enen upemonkonoyamî' ko'manto' ton tîîse, morî pe to' ko'manto'pe, sîrîrî tîpose tîîko'mamî'pîkon yentai.

11 Uurî carneiroyamî' era'manen warainon morî. Uurîya uuko'manto' tîrî carneiroyamî' pîika'tîto'peuya.
12 Tiaron pemonkon wanî ya, carneiroyamî' esa' pe pra, tîîse carneiroyamî' esa' poitîrî pe, teeseka'nunkai carneiroyamî' pîika'tîiya pepîn, imîrî pe pra to' wanî ye'nen. O'ma' carneiro yapi'nen kaikusi iipî era'ma tîuya ya, eepe. Moropai o'ma'ya carneiroyamî' pîrai'pîka moropai tiaron yapisîiya.
13 Carneiroyamî' era'manen epe maasa pra carneiroyamî' esa' pia teesenyaka'masen pe tîwanî ye'nen. Itekînnan pe pra carneiroyamî' wanî. To' pînînmaiya pepîn.

14 Uurî man mîrîrî warantî pra. Carneiroyamî' esa' warainon uurî, morî. Upemonkonoyamî' epu'nen uurî tamî'nawîrî. Moropai upemonkonoyamî'ya uyepu'tî tesa'kon pe wanî.
15 Mîrîrî warantî Paapaya uyepu'tî tamî'nawîrî. Moropai Paapa epu'nen uurî. Moropai uuko'manto' tîrîuya upemonkonoyamî' ton pe, inkamoro pîika'tîto'peuya.
16 Tiaronkon upemonkonoyamî' man tarîronkon pepîn. Moropai inkamoro nîrî enepîuya e'pai awanî uupia, tarîronkon pokonpe. Moropai umaimu eta to'ya kupî sîrîrî. Awanî kupî sîrîrî tiwinan upemonkono pe to' ena moropai tiwinan uurî to' esa'.
17 Uuwarîrî enen e'to' tîrîuya kupî sîrîrî. Moropai uusa'manta e'mî'sa'kato'pe enen. Mîrîrî wenai uyunya u'nînma.
18 Anî'ya uwî pepîn itu'se pra wanî tanne. Isa'mantapai wai. Uuwarîrî e'tîrî, uusa'mantato'pe. Moropai uuwarîrî e'mî'sa'ka kupî sîrîrî uusa'manta tîpo. Mîrîrî warantî e'to'pe kai'ma Uyunya uyarima'pî —ta'pî Jesusya.

19 Judeuyamî' esiyu'pîtî'pî inî'rî Jesusya tenupato'kon pî'. Se' kaisarî pra to' esenumenka'pî Jesus pî'.
20 —Î' wani' awanî ye'nen imaimu eta pî' aako'mamîkon —ta'pî tiaronkonya. —Aataka'masa'kon mîrîrî. O'ma' yense' pe man —ta'pî to'ya.

21 Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Kaane, imariwa'ka'pan yeseru yairî pra
uyenupaiya'nîkon mîrîrî. Moropai imariwa'ya anî' kupî pepîn meruntî ke
enkaru'nan yenu konekato'peiya —ta'pî to'ya.

Judeuyamî'ya Jesus Kupî Pepîn Innape

22 Mîrîrî tîpo teserukon yawîrî Judeuyamî' eperepî'pî Jerusalém po
epîremanto' yewî' ekareme'se inî'rî Paapa yewî' pe teepîremato'kon wenai,
kono' yai awanî'pî.
23 Jesus asarî'pî Judeuyamî' epîremato' iwa'to' ta itese' Salomão pata'se'.
24 Iwoi Judeuyamî' eperepî'pî. Ipî' ta'pî to'ya: —Î' wani' awanî ye'nen anna
yaka'ma pî' aako'mamî? Paapa nîmenka'pî pe awanî ya, aronne esekareme'kî
innape epu'to'pe annaya —ta'pî to'ya.
25 Jesusya ta'pî: —Aasîrî esekaremekî'pî apî'nîkon, tîîse innape
ukupîya'nîkon pra awanî'pîkon. Uyun ese' yai unkoneka'pîya uyekaremekî
mîrîrî, anî' pe wanî.
26 Tîîse innape ukupîya'nîkon pra awanî, maasa pra uyekînnon carneiroy-
amî' kore'tawonkon pepîn amîrî'nîkon. Upemonkono pe pra awanîkon.
27 Uyekînnonya umaimu epu'tî tesa'kon maimu pe. To' epu'nen uurî uyekîn
pe. Uwenairî to' wîtî.
28 Ipatîkarî to' ko'manto' ton tîrîuya. Ipatîkarî to' ko'mamî, to' sa'manta
pepîn, Paapa piapai to' ko'mamî pepîn tiwin kin. Uyenya' to' wanî moropai
uyenya pai anî'ya to' mo'ka pepîn.
29 Uyunya to' tîrî'pî uupia. Uyun yentainon ton pra man. Uyun yenya' to'
wanî moropai itenya pai anî'ya to' mo'ka pepîn.
30 Uurî moropai Uyun tiwinan.
31 Mîrîrî taiya pî' Judeuyamî' ekore'ma'pî. Inkamoroya tî'kon yanumî'pî
Jesus wîîkonpa.
32 Mîrîrî pî' Jesusya ta'pî: —Tu'ke ite'ka morî ku'sau'ya ya Uyun meruntîri
ke. O'non unkoneka'pî wenai uwî yu'se awanîkon?
33 Judeuyamî'ya ta'pî: —Morî konekasa'ya wenai awî annaya pepîn, tîîse
imakui'pî pe eeseurîmasa' ye'nen Paapa pî'. Amîrî pemonkon. Tîîse pe-
monkon pe si'ma Paapa pe awanî kai'ma eeseurîma. Imakui'pî mîrîrî —ta'pî
to'ya.
34 Jesusya ta'pî: —Awe'menukasa' man Paapa kaaretarî pî' see warantî.
Pemonkonyamî' pî' ta'pîiya:
“Yepotorî Wannî warainokon amîrî'nîkon”. *Sl 82.6*
35 Paapa maimu mîrîrî. Yairî pra man taa pepîn. Mîîkîrî Paapa maimu
menukatîponya ta'pî tiaronkon pemonkonoyamî' pî' Paapa warantî
awanîkon.
36 Î' wani' awanî ye'nen imakui'pî pe eseurîman pî' nai, taaya'nîkon upî',
uurî Paapa munmu tauya wenai? Paapa nîmo'ka'pî uurî tîmîrî pe, Paapa
naipontî'pî uurî.
37 Uyun nîkupî pî' esenyaka'ma pra awanî ya, umaimu kî'kupîi innape.
38 Tîîse uyun nîkupî pî' esenyaka'ma era'maya'nîkon ya, innape unkupî'pî
ku'tî. Umaimu anku'pai pra awanîkon ya innape, mîîwîni tîîse unkoneka'pî
ku'tî innape. Uurî pia Paapa ko'mamî, moropai Paapa pia uuko'mamî ku'tî
innape —ta'pîiya to' pî'.
39 Mîrîrî pî' to' ekore'ma'pî inî'rî. Yapisî yonpa'pî to'ya. Tîîse to' piapai attî'pî.

40 Jordão ratai pona attî'pî, e'mai' pe João Batistaya pemonkonyamî' yen-
patakona'pî pata'pî ya'. Moro aako'mamî'pî.
41 Arinîkon pemonkonyamî' wîtî'pî iipia. Ta'pî to'ya: —Anî'ya ikupî eserîkan
pepîn konekaiya pra João nurî'tî wanî'pî, tîîse inekaremekî'pî Jesus pî' man
innape, tamî'nawîrî.
42 Miarî arinîkonya ikupî'pî innape.

11

Lázaro Sa'manta'pî

1 Warayo' wanî'pî pri'ya pra, itese' Lázaro. Mîîkîrî ko'mamî'pî Betânia pata
po, manni' Maria, Marta ko'manto' ya'.
2 Manni' Maria itenaru, mîîkîrî Jesus puu karapaimatîpon kara' ke moropai
i'pu ya'mananîpî'pîiya tîpu'pai si'po ke. Mîîkîrî pii enasa' wanî'pî pri'ya pra.
3 Lázaro yenaru'tononya tîmaimukon yarima'pî Jesus pia. —Anna yepo-
torî, tone' anna pii man pri'ya pra, ani'nînma manni' —kai'ma tîmaimukon
yarima'pî to'ya.
4 Jesus pia itekare yarî'pî to'ya. Mîrîrî eta tîuya pe Jesusya ta'pî tînenupa'san
pî': —Aasa'mantato'pe eeseparantîsa' pepîn mîrîrî. Eeseparantîsa' meruntî
ke Paapa wanî epu'to'pe tamî'nawîronkonya, moropai morî pe pu'kuru inmu
wanî epu'to'pe to'ya nîrî.
5 Kure'ne Lázaro pînînma'pî Jesusya. Moropai itenaru'tonon pînînma'pîiya
nîrî, Marta moropai itakon.
6 Pri'ya pra Lázaro wanî yekare eta tîpo, Jesus ko'mamî'pî asakî'ne wei.
7 Mîrîrî tîpo tînenupa'san pî' ta'pîiya: —Aase'nîkon see Judéia pata pona inî'rî.
8 Mîrîrî pî' inenupa'sanya ta'pî: —Anna yenupanen, amen awî yu'se
Judeuyamî' esanon wanî'pî tî' ke Judéia po. Inî'rî itîîpai awanî ka'rî to'
kore'ta?
9 Panton pe to' maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —A'ka pe awanî wei
epa'ka pata pai eewomî pîkîrî. A'ka pe awanî tanne asanî ya atare'mon pepîn.
10 Ewaron ya' pata era'ma pepîn uweiyukon ton pra awanî ya —ta'pîiya.
11 Mîrîrî taa tîpo inî'rî Jesusya ta'pî to' pî': —Uyonpakon Lázaro we'nannî pî'
man, tîîse iipia uutî ikurantanî'se.
12 Inenupa'sanya ta'pî: —Uyepotorî, morî pe iwe'nasa' ya, eesepi'tî pia'tîsa'
mîrîrî.
13 Lázaro erî'kapî kai'ma to' esenumenkasa' mîrîrî, tîîse Lázaro sa'mantasa'
pî' Jesus eseurîma kinî tanne.
14 Mîrîrî ye'nen aronne Jesusya ta'pî to' pî': —Lázaro sa'mantasa' man.
15 Uwakîri pe iipia e'sa' pra wai, mîrîrî wenai inî' panpî' innape
ukupîya'nîkon kupî sîrîrî. Iipia wîtînpai'nîkon. Aase'nîkon see —ta'pîiya.
16 Moropai Tomé tiaron itese' monoi'ya ta'pî tonpayamî' pî': —Aase'nîkon
see ipîkîrî sa'mantai wîtîn ipokonpe —ta'pîiya.

E'mî'sa'kanto'pe Moropai Enen Ko'mannîto'pe Jesus Wanî

17 To' wîtî'pî. Moropai to' erepamî'pî Betânia pona. Aasîrî Lázaro nurî'tî
yu'na'tîsa' to'ya wanî'pî asakîrîrî wei kaisarî.
18 Aminke pra Betânia wanî'pî Jerusalém cidaderî pî', 3 km. kaisarî.
19 Mîrîrî ye'nen arinîkon Judeuyamî' wîtî'pî Marta, Maria pia to' pîika'tîi, to'
pirankon sa'mantasa' ye'nen.

20 Jesus erepansa' yekare eta tîuya pe Marta epa'ka'pî iipia. Tîîse Maria
e'nîmî'pî wîttî ta.
21 Ta'pî Martaya Jesus pî': —Uyenupanen, tarî awe'sa' ya, piipi' sa'manta'pî
pepîn e'painon.
22 Mîrîrî epu'tî pî' wai, sîrîrî pu'kuru î' rî esatîya ya Paapa pî' itîrîiya —ta'pîiya.
23 Jesusya ta'pî ipî': —Api e'mî'sa'ka pe man.
24 Martaya ta'pî: —Epu'tî pî' wai. Tiwinano'pî wei yai, isa'manta'san
kore'tapai apemonkonoyamî' e'mî'sa'ka yai, piipi' nîrî e'mî'sa'ka.
25 Jesusya ta'pî: —Uurî e'mî'sa'kanto' moropai enen ko'mannîto'. Innape
uku'nen sa'mantasa' ya, mîîkîrî ennapamî.
26 Moropai enenankon innape uku'nenan ko'mamî enen ipatîkarî. Innape
awanî epu'tî pî' nan? —ta'pî Jesusya ipî'.
27 —Inna uyepotorî —ta'pîiya. —Paapa nîmenka'pî amîrî. Paapa munmu
amîrî, manni' ka' poi aaipî ton tarîwaya. Innape akupî pî' wai —ta'pîiya.

Jesus Karau

28 Mîrîrî taa tîpo awenna'po'pî wîttî ta takon Maria yannoi. Ta'pîiya Maria
pî': —Uyenupanenkon erepannî pî' man. Ayanno pî' man —ta'pîiya ipî' ama'
pe, tiaronkonya eta namai'ma.
29 Mîrîrî eta tîuya pe Maria epa'ka'pî ka'ne' pe Jesus pia.
30 Poro po Jesus wanî'pî aminke mararî to' ko'manto' pî', Marta yarakkîrî
teeseporî'pî pata'.
31 Ka'ne' pe Maria epa'ka era'ma tîuya'nîkon pe Judeuyamî' iipia ereuta'san
ipîika'tînenan pe wîtî'pî ipîkîrî. —A'kî —ta'pî to'ya, —Uuruwai pona attî moro
esewankono'mai ikarunse.
32 Jesus pia teerepamî pe Maria esenumî'pî. Moropai ta'pîiya: —Uyepotorî,
tarî awe'sa' ya, piipi' sa'manta'pî pepîn e'painon. Ikarawa'pî.
33 Maria moropai Judeuyamî' Maria yarakkîronkon karau era'ma tîuya pe
Jesus esewankono'ma'pî tewan ya. Kure'ne eesewankono'ma'pî.
34 Ta'pîiya to' pî': —O'non pata yu'na'tî'pîya'nîkon? Aase era'mapî'se, Uyepo-
torî —ta'pî to'ya ipî'.
35 Jesus karawa'pî.
36 Mîrîrî pî' Judeuyamî'ya ta'pî: —A'kî, kure'ne isa'manta'pî pînînmaiya
era'makî.
37 Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Enkaru'nan yenu konekatîpon mîserî warayo'.
Î' wani' awanî ye'nen isa'manta'pî pîika'tîiya pra awanî'pî mîrîrî?

Lázaro E'mî'sa'ka

38 Inî'rî Jesus esewankono'ma'pî tewan ya'. Eerepamî'pî uuruwai pia. A'ta
pe awanî'pî tî' yai moropai itettapuru wanî'pî tî' pe.
39 Jesusya ta'pî: —Itettapuru mo'katî. Isa'manta'pî yenaru Martaya ta'pî: —
Uyepotorî, ikî pe aakatasa' sîrîrî. Asakîrîrî wei kaisarî aako'mansa' —ta'pîiya.
40 Jesusya ta'pî ipî': —Aasîrî taa pî' wai apî' innape ukupîya ya, Paapa
meruntîri era'maya, innape nai?
41 Mîrîrî uuruwai yettapurîka'pî to'ya. Moropai ka' tera'ma ye'ka pe Jesus
epîrema'pî. —Paapa —ta'pîiya, —Uwakîri pe umaimu eta pî' nai.
42 Tîwîrî rî umaimu etanen amîrî. Epu'tî pî' wai. Tîîse uwoi to' mannan
wanî epu'tî to'ya pra. Anarima'pî pe wanî epu'to'pe to'ya, taa pî' wai apî'.
43 Mîrîrî taa tîpo, awentaime'pî aronne: —Lázaro, epa'kakî.

44 Mîrîrîya isa'manta'pî epa'ka'pî satippe. Yaironpî'sa' pe awanî'pî, itenya moropai i'pu pîkîrî, isa'manta'pî yaironto' kamisa ke. Itenpata yettapusa' wanî'pî nîrî kamisa ke. Jesusya ta'pî: —Yeukatî. Moropai yeuka'pî to'ya.

Jesus Wîî Yu'se Judeuyamî' Wanî
(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Arinîkon Judeuyamî' Maria pia iipî'sanya Jesus nîkoneka'pî era'ma'pî. Mîrîrî wenai innape ikupî'pî to'ya.

46 Tîîse tiaronkon epa'ka'pî. Fariseuyamî' pia to' wîtî'pî. Jesus nîkoneka'pî ekaremekî'pî to'ya fariseuyamî' pî'.

47 Fariseuyamî' moropai teepîremasanon esanon eperepî'pî Judeuyamî' panamanenan yarakkîrî Jesus pî' eseurîmai. Ta'pî to'ya: —O'non ye'ka pe ikupî eserîkan pepîn ku'sa' Jesusya.

48 Tîwî ikupî ya tamî'nawîronkonya innape ikupî tesa'kon pe. Moropai mîrîrî wenai Romanoyamî' iipî. Umeruntîrikon mo'ka to'ya. Epîremanto' yewî' soroka to'ya. Moropai upemonkonokon mo'ka to'ya. Î' kupî e'pai awanî? — ta'pî to'ya.

49 Moropai Caifás eseurîma'pî. Mîîkîrî wanî'pî teepîremasanon esanon yepotorî pe mîrîrî kono' pî'. Mîîkîrî eseurîma'pî: —Epu'nenan pepîn amîrî'nîkon — ta'pîiya.

50 —Eesenumenkasa'kon pra naatîi. Jesus sa'manta e'pai man. Tiwinan sa'manta e'pai awanî tamî'nawîronkon ton pe, Romanoyamî'ya utî'kakon namai iwenai.

51 Tîîwarîrî teeseurîma kai'ma eesenumenka'pî. Tîîse teepîremasanon esanon yepotorî pe awanî ye'nen, Paapaya tîmaimu tîrî'pî mîrîrî iipia. Tamî'nawîronkon Judeuyamî' ton pe Jesus sa'manta kupî ekaremekî'pîiya mîrîrî.

52 Moropai teken Judeuyamî' ton pe aasa'manta pepîn mîrîrî, tîîse pata kaisaronkon ton pe. Paapa munkî pe tîwe'sanon e'paraipîka'san muurukuntî Jesusya kupî sîrîrî, tîîpia tiwinan warantî to' e'to'pe.

53 Moropai mîrîrî warantî Caifás eseurîma tîpo, Judeuyamî' eseka'nunka'pî Jesus wîî yu'se.

54 Mîrîrî epu'tî tîuya ye'nen Jesus asarî pra eena'pî aronne Judeuyamî' kore'ta. Attî'pî Jerusalém poi keren rî'pîkîron pata pona itese' Efraim. Moro aako'mamî'pî tînenupa'san pokonpe.

55 Judeuyamî' epere'to' weiyu wanî'pî aminke pra, itese' Páscoa. Mîrîrî pî' enpen tîwanîkon ye'nen arinîkon wîtî'pî Jerusalém pona irawîrî ikonekai, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî. Imakui'pî pe teenasa'kon ye'nen to' wîtî'pî e'ronai teserukon yawîrî.

56 Jesus yuwa'pî to'ya moro, tîîse eporî to'ya pra awanî'pî. Ipî' to' eseurîma'pî. —Aaipî pepîn ka'rî —kai'ma to' eseurîma'pî.

57 Fariseuyamî' moropai teepîremasanon esanonya tîmaimukon yenpa'ka'pî. O'non pata Jesus ko'mamî epu'nen wanî ya, ekareme'to'peiya, yapisîkonpa kai'ma.

12

Betânia Po Jesus Wîtî
(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

1 Tiwin mia' pona tîîmo'tai wei kaisarî Páscoa weiyu rawîrî, Jesus wîtî'pî
Betânia pona Lázaro ko'manto' ya'. Manni' isa'manta'pî pîmî'sa'ka'pî tîuya
ko'manto' ya' attî'pî.
2 Entamo'kanto' koneka'pî to'ya moro Jesus ton pe. Marta esenyaka'ma'pî
to' yekkari ton pî' moropai Lázaro ereuta'pî tiaronkon pokonpe Jesus pia.
3 Mariaya kara' yapisî'pî, morî epe'ke itese' nardo. Jesus puu kara-
paima'pîiya mîrîrî ke. Mîrîrî tîpo i'pu ya'mananîpî'pîiya tîpu'pai si'po ke. Ipîra
kara'pî kin a'pusin pe awanî'pî wîttî ta pî'.
4 Mîrîrî pî' inenupa'pî itese' Judas Iscariotes eseurîma'pî. Teyatonkon pî'
Jesus ekaremekîton mîîkîrî. Mîîkîrî eseurîma'pî.
5 —Î' wani' awanî ye'nen mîrîrî kara' ke awe'repa pra awanî? —ta'pîiya. —
Kure'ne tîniru, tiwin kono' kaisarî esenyaka'man yepe' kaisarî ye'ma'pî to'ya
e'painon tîniru ke. Mîrîrî tîîpîtî e'painon î' ton pînon pia —ta'pîiya.
6 Tîîse iseruku mîrîrî. Î' ton pînon pî' eesenumenka pepîn. Tîmîrî ton pe
itu'se awanî'pî maasa pra ama'ye' pe tîwanî ye'nen. Jesus nenupa'san tînirurî
yense' yaanen pe tîwe'sen pe tîwanî ye'nen imo'kapîtî'pîiya.
7 —Tîwî Maria nîsi —ta'pî Jesusya. —Uusa'manta kupî sîrîrî. Mîrîrî ton pe
ukarapaimasai'ya mîrîrî.
8 Î' ton pînon man arinîke pu'kuru. Sîrîrî non po to' e'tî'ka pepîn tamî'nawîrî.
Tîîse uurî, uutî kupî sîrîrî aapiapai'nîkon —ta'pî Jesusya.

Lázaro Wîî Yu'se Judeuyamî' Wanî

9 Betânia po Jesus wanî epu'tî'pî arinîkon Judeuyamî'ya. Mîrîrî ye'nen to'
wîtî'pî Jesus era'mapî'se moropai isa'manta'pî e'mî'sa'kasa' pî' esenumenkai.
10 Mîrîrî ye'nen teepîremasanon esanon wanî'pî Lázaro wîî yu'se.
11 Maasa pra iwenai arinîkon Judeuyamî'ya Jesus kupî'pî innape epu'tî
tîuya'nîkon ye'nen.

Jerusalém Ta Jesus Ewomî
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Arinîkon pemonkonyamî' epere'sa' wanî'pî festa pî' tîwanîkonpa kai'ma
Jerusalém pona. Jesus iipî epu'tî tîuya'nîkon pe iponaya to' wîtî'pî.
13 Yu' yare maripa ye' warainon yarî'pî to'ya. Aaipî era'ma tîuya'nîkon pe
to' entaimepîtî pia'tî'pî.
—Morî pe man —taa pia'tî'pî to'ya.
—Morî mîserî, yepuru wanî,
Paapa uyepotorîkon naipontî'pî,
Israel ponkon yepotorî pe, *Sl 118.25,26*
—taapîtî'pî to'ya.
14 Moropai Jesusya tekîn ton yeporî'pî jumenta more. Ipona eenuku'pî,
Paapa maimu e'menukasa' yawîrî.
15 See warantî awe'menukasa' wanî'pî:
Teesi'nî'se pra e'tî,
Paapa pemonkonoyamî' Sião ponkon,
a'kî, ayesa'kon iipî pe man
jumenta more po
penaronkon ayesa'kon reiyamî' warantî *Zc 9.9*
kai'ma Paapa maimu e'menukasa' wanî'pî.
16 Tîîse mîrîrî yawîrî Jesus wanî epu'tî inenupa'sanya pra awanî'pî. Jesus
sa'manta'pî moropai awe'mî'sa'kasa' tîpo neken to' enpenata'pî penaronkon

nekaremekî'pî pî'. Moropai mîrîrî yai neken innape mîrîrî yawîrî Jesus
wanî'pî epu'tî'pî to'ya.
17 Moropai arinîkon pemonkonyamî', manni'kan isa'manta'pî Lázaro
pîmî'sa'ka Jesusya era'ma'tîponkon eseurîma ko'mannîpî'pî inkoneka'pî pî'.
18 Mîrîrî wenai tiaronkon epa'ka'pî Jerusalém yapai Jesus epose
isa'manta'pî pemonkon pîmî'sa'kasai'ya etasa' tîuya'nîkon ye'nen. Arinîke
to' wanî'pî.
19 Moropai mîrîrî pî' fariseuyamî' esenumenka'pî tonpayamî' pokonpe. —
A'kî, î' ku'sa' pra man —ta'pî to'ya. —Tamî'nawîronkon wîtîn pî' man iipia,
uurî'nîkon ton pra. Moropai innape iku'sa' to'ya mîrîrî —ta'pî to'ya.

Gregoyamî' Wanî Jesus Anera'mapai

20 Judeuyamî' festarî pî' tîwanîkonpa tiaronkon gregoyamî' ii'sa' wanî'pî
Jerusalém pona nîrî Judeuyamî' yarakkîrî.
21 Insanan wîtî'pî eseurîmai Filipe yarakkîrî. Mîîkîrî Filipe wanî'pî Galiléia
pata yawon Betsaida cidaderî poinon. Mîîkîrî pia to' wîtî'pî. —Jesus an-
era'mapai anna wanî —ta'pî to'ya.
22 To' nesatî'pî ekaremekî'pî Filipeya André pî' moropai sa'nîrî to' wîtî'pî
ekareme'se Jesus pî'.
23 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Inna, maasa pra uweiyu erepansa' man.
Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe yapurî Judeuyamî' pepînya kupî sîrîrî.
Maasa pra ipîkku pe Paapaya uyenpo kupî sîrîrî.
24 Ayenku'tîuya pepîn. Trigo yena'pî yu'na'tîsa' pra awanî ya, tiwinsarî
aako'mamî. Tîîse yu'na'tîsa' ya, moropai ipi'pî katasa' ya, moropai aaro'tasa'
ya, kure'ne itîrîiya e'painon.
25 Mîrîrî warantî sîrîrî non po ko'mannîto' pînînma ya tîwîrî e'tî'kan. Tîîse
sîrîrî non po ko'mannîto' ti'nînmai pra ka' po ipatîkarî ko'mannîto' eporî kupî
sîrîrî.
26 Upoitîrî pe e'pai anî' wanî ya, uwenairî aaipî e'pai awanî. Uuko'manto'
ya' upoitîrî ko'mamî nîrî. Upoitîrî pe anî' esenyaka'masa' ya, uyunya nîrî
yapurî —ta'pî Jesusya.

Tîîsa'manta Ekaremekî Jesusya

27 Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Uyekaton esewankono'man pî' man. Î'
tauya e'painon? Paapa, umo'kakî e'taruma'tîto' winîpai tauya pepîn maasa
pra sîrîrî warantî e'taruma'tîi iipî'pî uurî.
28 Paapa, ayese' yapurîto'pe tamî'nawîronkonya iku'kî —ta'pî Jesusya. Mo-
ropai mai eseta'pî ka' poi. —Aasîrî morî pe uyese' yapurî to'ya awenai
moropai inî' panpî' yapurîto'pe to'ya ikupîuya pe wai —ta'pî maiya.
29 Moropai arinîkon Jesus piawonkonya eta'pî mai eseurîma. Mîrîrî ye'nen
tiaronkonya ta'pî: —Wara'napi pe man. Moropai tiaronkonya ta'pî: —Inserî
eseurîman pî' man yarakkîrî.
30 Jesusya ta'pî to' pî': —Uurî wenai Paapa eseurîmasa' pra man, tîîse
eeseurîmasa' amîrî'nîkon ton pe innape ukupîkonpa.
31 Sîrîrî non po tîîko'mansenon yeseru imakui'pî pe taruma'tîto' weiyu
erepansa' man. Moropai sîrîrî imakui'pî yepotorî yenpa'ka Paapaya pe man.
32 Pakî'nan pona u'mî'sa'ka to'ya pe man tîpokapî'se moropai mîrîrî wenai
uupia tamî'nawîronkon enepîuya —ta'pîiya.
33 O'non ye'ka pe tîwî to'ya ekaremekîiya mîrîrî.

34 Tiaronkonya ta'pî ipî': —Paapa kaaretarî po eeseporî ipatîkarî Cristo
ko'mamî kai'ma. Tîîse amîrîya taa, "Uurî ka' poi iipî'pî pemonkon pe sa'manta
kupî sîrîrî pakî'nan po". Anî' see amîrî, moriya? —ta'pî to'ya ipî'.
35 Jesusya ta'pî to' pî': —A'kaya aye'marîkon weiyu'ma ko'mannîpî mararî.
Innape iku'kî sîrîrî ewaron ya', aataka'makon namai. Ewaron ya' eenakon
ya, o'non pata attîkon epu'tîya'nîkon pepîn.
36 Tarî wanî tanne aweiyu'manenkon pe innape uku'tî upemonkono pe
awanîkonpa, a'ka ta tîîko'mansenon pe awanîkonpa, Paapa epu'nenan pe.
Mîrîrî taa yaretî'ka tîuya pe, Jesus wîtî'pî to' piapai moropai eesenomî'pî.
37 Tamî'nawîrî mîrîrî ekoneka eserîkan pepîn koneka'pîiya to' nera'makon
tonpe. Mîîwîni tîîse innape ikupî to'ya pra awanî'pî.
38 Mîrîrî warantî awanî'pî Isaías nurî'tî nîmenuka'pî yawîrî. Pena Isaías
nurî'tîya ta'pî:
Uyepotorî, anî'ya innape unekaremekî'pîkon ku'sa' pra man.
Tîmeruntîri yenposa' Paapaya,
tîîse ikupî to'ya pra man innape *Is 53.1*
ta'pîiya.
39 Innape ikupî to'ya eserîke pra awanî'pî. Maasa pra Paapaya to' yenu
yenkaru'nannîpî'pî Isaías nurî'tîya ta'pî yawîrî.
40 Paapaya to' yenu yenkaru'nannîpî'pî.
Moropai to' yewan sa'mannî'sai'ya.
Mîrîrî kupî'pîiya era'ma to'ya namai tenukon ke.
Moropai epu'tî to'ya namai tewankon ya'.
Moropai imakui'pî poi to' era'tî namai
moropai to' yepi'tîuya pepîn. *Is 6.10*
ta'pîiya.
41 Mîrîrî warantî Isaías nurî'tî eseurîma'pî maasa pra ipîkku pe Cristo e'to'
yenpo'pî Paapaya ipî'. Jesus Cristo pî' eeseurîma'pî pena.
42 Mîîwîni tîîse arinîkon Judeuyamî' esanonya innape Jesus kupî'pî
Paapa nîmenka'pî pe awanî. Tîîse aronne to' esekaremekî pra awanî'pî
fariseuyamî'ya tenpa'kakon namai, teepere'to'kon yewî' tapai.
43 Maasa pra tonpakonya tapurîkon yu'se to' wanî'pî Paapaya tapurîkon yu'se
tîwanîkon yentai.
44 Moropai Jesus entaime'pî: —Innape uku'nen wanî ya, uyarimatîpon
kupîiya nîrî innape.
45 Uyera'maiya ya, uyarimatîpon era'maiya nîrî.
46 Pemonkonyamî' weiyu'manen pe uui'sa' sîrîrî non pona Paapa epu'to'pe
to'ya. Moropai innape uku'nen ko'mamî namai ewaron ta, Paapa tepu'se pra
uui'sa' sîrîrî.
47 Umaimu etanen wanî ya, yawîrî pra aako'mamî tîîse, mîîkîrî yenumîuya
pepîn. Maasa pra pemonkonyamî' taruma'tîi uui'sa' pra wai, tîîse to' pîika'tîi
uuipî'pî.
48 Tîîse anî'ya taasa' ya, ayu'se pra wai, moropai umaimu kupîiya pra wanî
ya innape, yapisîiya pra awanî ya, taruma'tîton moro man. Mîrîrî wanî
umaimu, eseurîma'pî manni'ya taruma'tî pe man tiwinano'pî wei yai.
49 Uuwarîrî eseurîmasa' pra wai. Paapa, uyarimatîponya upanama'pî. "See
warantî neken meseurîmai" ta'pîiya upî'.

50 Moropai epu'tî pî' wai imaimuya ipatîkarî pemonkon ko'manto' ton
ekaremekî. Mîrîrî ye'nen eseurîma ya, Paapa nekaremekî'pî neken upî'
ekaremekîuya.

13

Jesusya Tînenupa'san Puu Rona

1 Moropai entamo'kanto' rawîrî Páscoa itese' Jesusya tîweiyu erepansa'
epu'tî'pî. Sîrîrî non poi tuutî Paapa pia epu'tî'pîiya. Tîpemonkonoyamî' sîrîrî
non ponkon sa'nama'pîtî'pîiya moropai sîrîrî î' kai'ma inkamoro sa'nama
tîuya yenpo'pîiya tîîsa'manta pîkîrî.
2 Jesus wanî'pî tînenupa'san pokonpe entamo'kanto' pî'. Makuiya teesenu-
menkato' tîîsa' wanî'pî Judas pia, Simão Iscariotes munmu pia. Teyatonon pî'
Jesus ekaremekî pî' eesenumenka emapu'tî'pî Makuiya.
3 Moropai Jesusya epu'tî'pî tunya tamî'nawîron rumakasa' tenya'. Moropai
tuipî'pî Paapa piapai epu'tî'pîiya. Paapa pia tîwenna'po kupî epu'tî'pîiya.
4 Tamî'nawîrî mîrîrî epu'tî tîuya pe Jesus e'mî'sa'ka'pî, tîpon mo'ka'pîiya,
moropai ta'san yewa'tî'pîiya.
5 Mîrîrî tîpo tuna kamo'pîiya pisa ya' moropai tînenupa'san puu rona
pia'tî'pîiya moropai ya'mananîpî'pîiya ta'san yewa'tîsa' ke.
6 Moropai Simão Pedro pia eerepansa' ya, Pedroya ta'pî ipî': —Uyepotorî,
u'pu ronaya mîrîrî?
7 Jesusya yuuku'pî: —Unkupî epu'tîya pra awanî sîrîrî tîîse maasa epu'tîya.
8 Pedroya ta'pî: —Kane, kane, amîrîya u'pu ronaya e'pai pra man —ta'pîiya.
—A'pu ronauya tîrîya pra awanî ya, upemonkono pe awanî pepîn tarîpai —
ta'pî Jesusya.
9 Mîrîrî pî' Simão Pedroya ta'pî: —Uyepotorî, moriya u'pu neken kî'ronai tîîse
uyenya, upu'pai nîrî ronakî.
10 Jesusya ta'pî: —Tîwe'pîsen wanî nura pe pra, inî'rî awe'pî pepîn tî'pu
neken ronaiya. Amîrî'nîkon wanî e'pîsanon warantî morî pe, nura pe pra, tîîse
tiwinan man imakui'pî pe.
11 (Jesusya epu'tî'pî anî'ya tekaremekî teyatonon pî'. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya
mîrîrî tiwinan man imakui'pî pe.)
12 Jesusya to' puu rona tîpo, tîpon yeka'ma'pîiya moropai eereuta'pî inî'rî
tîpata'pî ya'. Moropai to' pî' ta'pîiya: —Î' ku'sau'ya apî'nîkon epu'tî pî' naatî?
—ta'pîiya.
13 —Anna yenupanen, anna yepotorî taa pî' naatîi upî'. Yairî man maasa
pra ayepotorîkon pe wanî.
14 Tîîse uurîya, ayepotorîkonya, ayenupanenkonya a'pukon rona pî' man.
Mîrîrî warantî ayonpakon puu ronaya'nîkon e'pai awanî.
15 Anera'matonkon tîrî pî' wai aapia'nîkon, iku'sau'ya warantî ikupîkonpa,
ayonpakon yarakkîrî.
16 Ayenku'tîuya pepîn, ipoitîrî wanî pepîn tîkaraiwarî yentai. Moropai
inarima'pî wanî pepîn tarima'tîpon yentai.
17 Mîrîrî epu'tî pî' naatîi tarîpai. Mîrîrî yawîrî ikupîya'nîkon ya, taatausinpai
aako'mamîkon.

Jesusya Teeyatonon Yenya' Tîrumakatîpon Ekaremekî
(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Lc 22.21-23)

18 Tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pî' eseurîma pra wai. Unmenka'san epu'tî
pî' wai. Tîîse Paapa kaaretarî e'menukasa' yairî e'pai awanî. See warantî
awe'menukasa':
Warayo' uyarakkîrî tekkari enapîtîpon enasa' uyeyaton pe. *Sl 41.9*
Mîrîrî warantî awe'menukasa' mîrîrî.
19 —Mîrîrî ekaremekîuya sîrîrî apî'nîkon awe'kupî pra tîîse. Awe'ku'sa' ya,
innape ukupîkonpa anî' pe wanî ta'pîuya manni'.
20 Yairî tauya sîrîrî. Morî pe anî' unarima'pî yapisîtîpon wanî ya, uurî
pu'kuru yapisîiya moropai uyapisîtîponya uyarima'tîpon yapisî nîrî.
21 Mîrîrî taa tîpo, kure'ne Jesus esewankono'ma'pî moropai aronne ta'pîiya:
—Innape taa pî' wai. Tiwinan amîrî'nîkon kore'tawonya uyekaremekî kupî
sîrîrî uyeyatontonon pî'.
22 Mîrîrî pî' inenupa'san esera'ma'pî, anî' pî' taiya epu'tî to'ya pra awanî'pî.
Mîrîrî pî' to' esenumenka'pî kure'ne.
23 Tiwin inenupa'pî Jesus nîsa'nama ereutasa' wanî'pî Jesus pia.
24 Mîîkîrî pî' Simão Pedro esenpinîku'pî, anî' pe awanî ekareme'to'pe Je-
susya.
25 Mîrîrî ye'nen aminke pra awe'rennuku'pî Jesus pia moropai ta'pîiya: —
Uyepotorî, anî' pe nai? —ta'pîiya.
26 Jesusya yuuku'pî: —Manni' uyu kipîuya moropai iipia tîrîuya, mîîkîrî —
ta'pîiya. Moropai tiyu yapisî'pîiya moropai ikipî'pîiya tuma ka, itîrî'pîiya Judas
pia, Simão Iscariotes munmu pia.
27 Moropai Judasya yapisî'pî. Mîrîrî yapisîiya tanne Makui ewomî'pî ya'.
Jesusya ta'pî Judas pî': —Ankoneka konekata teesemi'tapai.
28 Tiaronkon iipiawonkonya epu'tî pra awanî'pî, î' taiya pe awanî epu'tî
to'ya pra.
29 Tiaronkon esenumenka'pî. Jesus moropai ipemonkonoyamî' tînirurî
yense' yaanen pe Judas wanî epu'tî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Jesusya ekare-
mekî'pî attîto'pe festa yemanne ton yennai ou î' ton pînon pia tîniru tîîto'peiya
kai'ma tiaronkon esenumenka'pî.
30 Moropai tiyu yapisî tîpo, Judas epa'ka'pî ka'ne' pe to' kore'tapai. Moropai
ewaron pe awanî'pî.

Amenan Unkupîkon Ton Ekaremekî Jesusya

31 Judas epa'ka pe, Jesusya ta'pî: —Tarîpai ka' poi iipî'pî pemonkon pe, uurî
yapurî pî' pemonkonyamî' man. Moropai Paapa yapurî pî' pemonkonyamî'
man uurî wenai.
32 Moropai Paapa yapurî to'ya ya, uurî ekaremekî Paapaya
tamî'nawîronkon pî', morî pe wanî ekaremekîiya kupî sîrîrî tîîwarîrî.
33 Unmukuyamî', aapia'nîkon tîko'man pe uuko'mamî pepîn.
Uyuwaya'nîkon kupî sîrîrî, tîîse tauya apî'nîkon. Judeuyamî' esanon pî'
unekaremekî'pî, mîrîrî ekaremekîuya sîrîrî apî'nîkon. O'non pata uutî ya,
attîkon eserîke pra awanî.
34 Moropai amenan ankupîkon ton ekaremekîuya sîrîrî. Ayonpakon
sa'namatî. Asa'nama'pîuya'nîkon warantî to' sa'namatî.
35 Ayonpakon sa'namaya'nîkon ya, upemonkonoyamî' pe awanîkon epu'tî
tamî'nawîronkonya.

Pedro Nekaremekî Ton Ekaremekî Jesusya
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Simão Pedroya ta'pî ipî': —Uyepotorî, o'non pata pona attî mîrîrî? —
ta'pîiya. Jesusya yuuku'pî: —Upîkîrî attî eserîke pra awanî o'non pata uutî ya.
Tîîse maasa uwenairî attî —ta'pîiya.
37 —Uyepotorî, î' wani' awanî ye'nen awenairî uutî eserîke pra awanî? —
ta'pî Pedroya. —Amîrî ton pe uusa'manta eserîke wanî sîrîrî —ta'pîiya.
38 Jesusya yuuku'pî: —Innape nai? Uurî ton pe naka aasa'manta?
Ayenku'tîuya pepîn. Kariwana yunkon etun rawîrî, "Unepu'tî pepîn mîîkîrî",
taaya kupî sîrîrî. Eseurîwî'ne ite'ka taaya kupî sîrîrî —ta'pîiya.

14

Paapa Pia Wîtînto' Pe Jesus Wanî

1 Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Teesewankono'mai pra e'tî. Aasîrî
innape Paapa kupî pî' naatîi. Uurî nîrî ku'tî innape.
2 Maasa pra tu'ke ko'mannîto' moro man Uyun yewî' ta. Î' ton pra awanî
ya, tauya nîrî e'painon. Tîîse uutî sîrîrî aako'manto'kon ton konekai.
3 Moropai amîrî'nîkon ton pe ikonekasau'ya ya, uuipî inî'rî amîrî'nîkon
era'mai, uupia aako'mamîkonpa. O'non pata uuko'mamî ya, miarî nîrî uupia
aako'mamîkonpa.
4 O'non pata uutîto' epu'tî pî' naatîi.
5 Mîrîrîya Toméya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, o'non pata pona attî epu'tî
annaya pra man. O'non ye'ka pe wîtînto', e'ma epu'to'pe annaya?
6 Jesusya yuuku'pî. —Uurî e'ma, innarî, moropai ko'mannîto'. Anî' wîtî
pepîn Paapa pia tîwî uurî tîku'se —ta'pîiya.
7 —Innape uyepu'tîya'nîkon ya, Uyun nîrî epu'tîya'nîkon. Moropai sîrîrî pata
pai innape Paapa epu'tîya'nîkon. Maasa pra aasîrî Mîîkîrî era'masa'ya'nîkon.
8 Filipeya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, era'mato'pe annaya Paapa yenpokî.
Mîrîrî neken yu'se anna man.
9 Jesusya ta'pî: —Pena pata pai uurî wanî aapia'nîkon. Mîîwîni tîîse Filipe,
uyepu'tîya pra nan? Filipe, anî'ya uyera'masa' ya, Paapa nîrî era'masai'ya.
Mîrîrî ye'nen î' ton pe Paapa yenpokî taaya manni'?
10 Paapa ya' uurî wanî moropai uurî ya' Paapa wanî kupîya pra nan
innape? —ta'pîiya Filipe pî'.
Moropai tînenupa'san pî' ta'pîiya: —Mîrîrî tauya manni' uwinîpainon pepîn,
tîîse Paapa, uupia tîîko'mansenya itu'se tîwe'to' kupî uurî wenai.
11 Paapa ya' uurî wanî moropai uya' Paapa wanî tauya manni' ku'tî innape.
Tîîse sa'me awanî ye'nen innape mîrîrî kupîya'nîkon pra awanî ya, innape
uku'tî unkupî wenai.
12 Ayenku'tîuya pepîn. Anî'ya innape ukupî ya, unkupî'pî warantî ikupîiya.
Moropai unkupî'pî yentai ikupîiya maasa pra Paapa pia uutî kupî sîrîrî.
13 Mîrîrî wenai umaimu pe î' rî anesatîkon tîrîuya aapia'nîkon. Mîrîrî ye'nen
uurî wenai morî pe Paapa yapurî tu'ke pemonkonyamî'ya.
14 Moropai tauya inî'rî umaimu pe î' rî anesatîkon, mîrîrî kupîuya.

Morî Yekaton Wannî Iipî Ekaremekî Jesusya

15 U'nînmaya'nîkon ya ayaipontîtou'ya'nîkon yawîrî ako'mantî.
16 Moropai Paapa pî' esatîuya sîrîrî, apanamanenkon ton tiaron, yairon pî'
teeseurîmasen yarimato'peiya aapia'nîkon aako'manto'pe ipatîkarî.

17 Sîrîrî non po tîîko'mansenonya mîîkîrî yapisî eserîke pra awanî maasa pra
era'ma to'ya eserîke pra awanî, epu'tî to'ya pepîn. Tîîse amîrî'nîkonya epu'tî
maasa pra aako'mamî apokonpe'nîkon, ayewankon ya' awanî.
18 Uutî ya, tiwinsarî awe'nîmîkon pepîn aako'mannî'nenkon ton pra, tîîse
inî'rî enna'po kupî sîrîrî aapia'nîkon.
19 Maasa mararî sîrîrî pata po tîîko'mansenonya uyera'ma pepîn inî'rî. Tîîse
amîrî'nîkonya inî'rî uyera'ma kupî sîrîrî. Moropai inî'rî enen uuko'mamî
ye'nen, amîrî'nîkon ko'mamî nîrî enen ipatîkarî.
20 Mîrîrî wei yai, Paapa pia uuko'mamî epu'tîya'nîkon kupî sîrîrî. Moropai
uya' aako'mamîkon, amîrî'nîkon ya' uuko'mamî warantî. Tiwin e'nî sîrîrî.
21 Anî' unekaremekî'pî yapisîtîpon, moropai mîrîrî unekaremekî'pî
yawîron, mîîkîrî u'nînmanen. Mîîkîrî u'nînmanen sa'nama uyunya. Uurîya
nîrî isa'nama moropai iipia uuipî, esekaremekî uyepu'to'peiya, ta'pî Jesusya
to' pî'.
22 Mîrîrîya ta'pî Judasya. (Mîîkîrî Judas Iscariotes pepînya, tiaron) Mîîkîrîya
ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, o'non ye'ka pe anna pia aaipî tîîse tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' pia aaipî pepîn?
23 Jesusya yuuku'pî: —Anî'ya u'nînma ya, mîîkîrî ko'mamî unekaremekî'pî
yawîrî. Uyunya isa'nama, moropai anna erepamî iipia moropai anna
ko'mamî iipia —ta'pîiya.
24 —Tîîse u'nînmanen pepîn ko'mamî pepîn unekaremekî'pî yawîrî. Mîrîrî
unekaremekî'pî uwinîpainon pepîn tîîse Paapa winîpainon.
25 Mîrîrî ekaremekî'pîuya akore'ta'nîkon wanî yai.
26 Tîîse panamaton, Morî Yekaton Wannî, Paapa narimaton uyenta,
mîîkîrîya amîrî'nîkon yenupa kupî sîrîrî tamî'nawîron pî'. Moropai tamî'nawîrî
unekaremekî'pî pî' ayenpenatanîpîiya'nîkon kupî sîrîrî.
27 Tîwanmîra awe'to'kon nîmîuya aapia'nîkon. Mîrîrî ke arepauya'nîkon.
Mîrîrî untîrî sîrîrî non po tîîko'mansenon nîtîrî warainon pepîn. Mîrîrî ye'nen
teesewankono'mai pra e'tî, eranne' pe pra.
28 Uutî sîrîrî aapiapai'nîkon moropai inî'rî enna'po aapia'nîkon tauya eta pî'
naatîi. U'nînmaya'nîkon ya, aatausinpakon e'painon. Maasa pra emikku sîrîrî
uyun pia. Mîîkîrî uyun uyentainon.
29 Mîrîrî ekaremekî pî' wai apî'nîkon uutî rawîrî. Mîrîrî yai uutî ya, innape
ikupîkonpa.
30 Inî'rî kure'ne eseurîma eserîke pra wai amîrî'nîkon yarakkîrî. Maasa pra
sîrîrî pata esa' iipî kupî sîrîrî. ⌞Mîîkîrî Makui⌟ uyentainon pepîn.
31 Tîîse î' rî taa Paapaya ya, mîrîrî kupîuya, Paapa yapurîuya epu'to'pe
tamî'nawîronkon sîrîrî pata po tîîko'mansenonya.
Aase'nîkon sîrîrî pata pai.

15

Uva Ye' Warainon Jesus

1 Mîrîrî tîpo Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Uurî wanî uva ye' warantî,
yairon. Amîrî'nîkon wanî ipantakon warantî. Moropai Uyun wanî
iko'mannî'nen warantî.
2 Mîîkîrî Uyunya tamî'nawîrî ipanta epetakoikon pepîn ya'tî moropai ipan-
takon mararî epetakoikon yapî'kaiya morî pe awe'to'pe, inî' panpî' eep-
etato'pe.

3 Amîrî'nîkon wanî ipanta yapî'kasa' warantî maasa pra aasîrî amîrî'nîkon
enasa' man morî pe, ayenupatou'ya'nîkon wenai. Imakui'pî ankupî'pîkon
mo'kasa' Paapaya —ta'pîiya.
4 —Ako'mantî uupia, moropai uuko'mamî aapia'nîkon. Irupukon pî' ipanta
atapi'sa' pra awanî ya, eepeta pepîn. Tîîse aako'mamî ya irupukon pî' eepeta.
Mîrîrî warantî amîrî'nîkon wanî. Upî' aako'mamîkon pra awanî ya, morî pe
aako'mamîkon pepîn. Morî pe aako'mamîkon eserîke pra awanîkon, a'tu'mîra
awanîkon ye'nen.
5 Uurî uva ye' warainon, amîrî'nîkon ipantakon warainokon. Anî'
ko'mamî ya uupia, moropai iipia uuko'mamî ya, mîîkîrîya morî kupî kure'ne
umeruntîri wenai. Tîîse uurî ton pra si'ma morî kupîiya eserîke pra awanî
tiwin kin.
6 Ipantakon imo'kasa' awa'pi'tasa' yannuku to'ya. Mîrîrî soroka to'ya apo'
ya' aaranto'pe. Mîrîrî warantî anî' ko'mamî pra awanî ya uupia, mîîkîrî
yenumî Paapaya pe man.
7 Aako'mamîkon ya uupia moropai umaimu ko'mamî ya aapia'nîkon î'
itu'se awe'to'kon esatîya'nîkon moropai yapisîya'nîkon.
8 Kure'ne morî kupîya'nîkon ya, amîrî'nîkon wanî upemonkono pe epu'tî
tamî'nawîronkonya. Moropai mîrîrî wenai taa to'ya, “Inna, morî pe Paapa
man”, taa to'ya.
9 Uyunya u'nînma warantî amîrî'nîkon pînînmauya. Mîrîrî ye'nen ako'mantî
uupia, a'nînmatou'ya'nîkon pî' aatausinpakonpa.
10 Mîrîrî warantî unekaremekî'pî yawîrî aako'mamîkon ya, upî' aatari-
makon pepîn. A'nînmatou'ya'nîkon pî' aako'mamîkon taatausinpai. Mîrîrî
warantî uyun maimu yawîrî uuko'mamî ye'nen iipia uuko'mamî moropai
u'nînmaiya pî' atausinpa.
11 Mîrîrî ekaremekî pî' wai apî'nîkon aatausinpakonpa uurî atausinpasa'
warantî, aatausinpato'kon e'to'pe mîîpîkîrî pra.
12 Unekaremekî'pî yawîrî iku'tî. Ayonpakon sa'namatî asa'namauya'nîkon
manni' warantî.
13 Anî' sa'manta ya tonpa ton pe, mîîkîrî wanî tonpa sa'namanen pe
kure'ne. Inî' panpî' tonpa sa'namatoi'ya ton pra awanî, mîrîrî yentainon.
14 Uyonpa pe pu'kuru awanîkon, umaimu yawîrî awanîkon ya.
15 Inî'rî upoitîrî tauya pepîn apî'nîkon maasa pra tîkaraiwarîya î' kupî epu'tî
ipoitîrîya pepîn. Tîîse uyonpa pe pu'kuru awanîkon maasa pra tamî'nawîrî
upî' Paapa nekaremekî'pî ekaremekî'pîuya apî'nîkon.
16 Amîrî'nîkonya uurî menkasa' pra man. Tîîse uurîya amîrî'nîkon
menka'pî. Moropai ayaipontî'pîuya'nîkon Paapa yeseru ekaremekîkonpa
tamî'nawîronkon pî'. Moropai mîrîrî wenai morî pe to' ko'mamî ipatîkarî.
Mîrîrî warantî awanîkon ya, î' rî anesatîkon tîrî Paapaya aapia'nîkon.
17 Mîrîrî ye'nen ankupîkon ton ekaremekîuya sîrîrî. Ayonpakon sa'namatî.

Jesus Wenaironkon E'taruma'tî Pe Man

18 Sîrîrî non po tîîko'mansenonya amîrî'nîkon kupî ya tewanmakon pe, mîrîrî
warantî uurî kupî'pî to'ya e'mai' pe. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.
19 Sîrîrî non po tîîko'mansenon yonpa pe awanîkon ya, asa'namakon to'ya
e'painon, tîîse to' yonpa pe pra awanîkon maasa pra amo'ka'pîuya'nîkon to'
kore'ta pai. Mîrîrî ye'nen tewanmakon pe amîrî'nîkon kupî to'ya.

20 Unekaremekî'pî pî' enpenatatî. Ipoitîrî wanî pepîn tîkaraiwarî yentai. Mîrîrî warantî utaruma'tî to'ya ya, ataruma'tîkon to'ya nîrî. Umaimu yawîrî to' wanî ya, amaimukon yawîrî nîrî to' wanî.
21 Tamî'nawîrî mîrîrî kupî to'ya uurî wenai. Maasa pra uyarima'tîpon, uyun epu'tî to'ya pepîn.
22 Uui'sa' pra awanî ya, moropai to' yarakkîrî eseurîmasa' pra awanî ya, imakui'pî pe tîwanîkon epu'tî to'ya pepîn e'painon. Tîîse epu'tî to'ya. Mîrîrî ye'nen, "Imakui'pî pe anna wanî epu'tî annaya pra man", taa to'ya eserîke pra awanî.
23 Anî'ya tewanma pe ukupî ya, Uyun nîrî kupîiya tewanma pe.
24 To' kore'ta anî'ya ikupî eserîkan pepîn ku'sau'ya pra awanî ya, imakui'pî ku'sa' tîuya'nîkon epu'tî to'ya pepîn. Tîîse unkupî'pî era'ma'pî to'ya. Mîîwîni tîîse uurî moropai uyun ku'sa' to'ya tewanmakon pe.
25 Tîîse mîrîrî kupî'pî to'ya Paapa maimu e'menukasa' yawîrî to' e'to'pe. Pena Moisésya Paapa maimu menuka'pî see warantî:
Î' rî kupîuya pîn to' winîkîi. Mîîwîni tîîse tewanmakon pe ukupî to'ya. *Sl 35.19; Sl 69.4*
taasai'ya.
26 Panamaton iipî pe man. Mîîkîrî Yekaton Wannî, Innape teeseurîmasen, Paapa piapai tui'sen. Mîîkîrî yarimauya kupî sîrîrî Paapa piapai aapia'nîkon moropai uyeseru pî' ayenpenatanîpîiya'nîkon kupî sîrîrî.
27 Moropai amîrî'nîkon nîrî eseurîma kupî sîrîrî uyeseru pî' maasa pra uyarakkîrî aako'manpîtî'pîkon ayenupakon pia'tî'pîuya pata pai sîrîrî tîpose.

16

1 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Mîrîrî ekaremekî'pîuya apî'nîkon innape Paapa ku'to'ya'nîkon kupîya'nîkon namai tîwî.
2 Teepere'to'kon yewî'kon tapai amîrî'nîkon yenpa'ka to'ya kupî sîrîrî. Moropai inî' panpî' ikupî to'ya. Maasa awî tîuya'nîkon yai, Paapa wakîri pe awanî kai'ma to' esenumenka kupî sîrîrî.
3 Mîrîrî warantî ataruma'tîkon to'ya kupî sîrîrî, maasa pra uurî moropai uyun epu'tî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen.
4 Aasîrî mîrîrî ekaremekî'pîuya apî'nîkon. Moropai mîrîrî koneka to'ya yai, awenpenatakon kupî sîrîrî.

Morî Yekaton Wannî Esenyaka'mato'

E'mai' pe upemonkono pe amîrî'nîkon ena pia'tîsa' pe mîrîrî ekaremekîuya pra wanî'pî. Maasa pra aapia'nîkon uurî wanî ye'nen.
5 Tîîse uutî kupî sîrîrî uyarima'tîpon pia. Mîîwîni tîîse uyekaranmapoya'nîkon pra naatîi. Anî'ya "O'non pata pona attî?" taa pra awanî, tiwin kin.
6 Mîrîrî ekaremekîuya ye'nen, eesewankono'masa'kon kure'ne.
7 Tîîse yairî tauya sîrîrî. Uutîsa' ya, morî pe awanî kupî sîrîrî aapia'nîkon. Uutîsa' pra awanî ya, panamatonkon iipî pepîn aapia'nîkon. Tîîse uutîsa' ya, mîîkîrî yarimauya aapia'nîkon.
8 Mîîkîrî iipî non po tîîko'mansenon pia. Aaipî ya, to' pî' ekaremekîiya. Imakui'pî pe to' wanî ekaremekîiya kupî sîrîrî. Moropai î' pe yairon wanî ekaremekîiya. Moropai Paapaya to' yenumî kupî ekaremekîiya kupî sîrîrî.
9 Moropai ekaremekîiya yairî pra to' wanî imakui'pî tînkupî'pî pî' maasa pra innape ukupî to'ya pra awanî.

10 Moropai ekaremekîiya yairî pra to' esenumenka yairon pî'. Maasa pra
ka' pona uutî, tarî uyera'maya'nîkon pepîn inî'rî. Mîrîrî yai Paapaya uyapisî
morî pe, iwakîri pe. Mîrîrî wenai yairon pe wanî epu'tî to'ya.
11 Moropai Paapaya imakui'pî taruma'tî ekaremekîiya maasa pra aasîrî
Paapaya imakui'pî yepotorî, Makui, taruma'tî pe man.
12 Inî' panpî' anekareme'pai wai apî'nîkon tîîse sîrîrî yapîtanîpîya'nîkon
pepîn.
13 Tîîse Mîîkîrî, yairon pî' teeseurîmasen erepansa' ya, tamî'nawîrî yairon
Paapa piapainon pî' ayenupaiya'nîkon. Tîîwarîrî eeseurîma pepîn tîîse tîneta'pî
ekaremekîiya moropai awe'kupîton maasa ekaremekîiya nîrî.
14 Uyapurîiya, maasa pra uwinîpainon tîneta'pî pî' eeseurîma.
15 Tamî'nawîrî Paapa wanî manni' itesa' pe, uurî nîrî itesa' pe. Mîrîrî
ye'nen tauya, uwinîpainon tînapisî'pî, aapia'nîkon itîrî Morî Yekaton Wannîya,
unekaremekî ekaremekîiya apî'nîkon.

Esewankono'manto' Moropai Atausinpanto'

16 Maasa mararî tîîko'manse uyera'maya'nîkon pepîn moropai inî'rî mararî
tîîko'manse tîpo uyera'maya'nîkon.
17 Mîrîrîya inenupa'san esekaranmapo'pî tîpî'nîkon: —Î' taiya pe awanî
mîrîrî? "Maasa mararî uyera'maya'nîkon pepîn moropai inî' aako'mamîkon
tîpo, uyera'maya'nîkon inî'rî," ta'pîiya sa'rî. Moropai taiya nîrî: "Uutî uyun pia
ye'nen uyera'maya'nîkon pepîn." Î' taiya pe awanî? —ta'pî to'ya.
18 —Maasa mararî tîpo ta'pîiya sa'rî î' taiya pe awanî epu'tî pra man mîrîrî.
Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî tîîwarîrî'nîkon.
19 Tîpî' anekaranmapopai to' wanî epu'tî'pî Jesusya. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya
to' pî': —Maasa mararî uyera'maya'nîkon pepîn taa pî' wai moropai inî'rî
maasa uyera'maya'nîkon inî'rî taa pî' wai. Î' taiya pe awanî? —ta'pîiya to' pî'.
20 —Innape taa pî' wai apî'nîkon. Akaraukon kupî sîrîrî tîîse
non po tîîko'mansenon atausinpa. Eesewankono'makon tîîse mîrîrî
eesewankono'mato'kon era'tî inî'rî aatausinpato'kon pe moropai
aatausinpakon.
21 Wîri' mîîkîrî tînre esenpo kupî ya, eesewankono'makoi. Maasa pra
tîwe'taruma'tî weiyu eseposa' ye'nen. Tîîse tînre esenposa' tîpo, inî'rî
tîwe'taruma'tîto' pî' awenpenata pepîn. Tîîse more esenposa' pî' aatausinpa.
22 Mîrîrî warantî awanîkon. Esewankono'man pî' naatîi tîîse inî'rî ay-
era'mauya'nîkon moropai aatausinpakon kupî sîrîrî. Mîrîrî aatausinpato'kon
mo'ka anî'ya eserîke pra awanî.
23 Mîrîrî yai uyekaranmapoya'nîkon pepîn. Ayenku'tîuya'nîkon pepîn. Î' rî
anesatîkon Paapa pî' itîrîiya aapia'nîkon upemonkono pe awanîkon ye'nen.
24 Sîrîrî tîpo see Paapa pî' esatîya'nîkon pra awanîkon. Upemonkono pe
si'ma esatî moropai yapisîya'nîkon. Mîrîrîya kure'ne aatausinpakon. Aataus-
inpato'kon wanî tîwîrî, mîîpîkîrî pra.

Imakui'pî Yentai Jesus Wanî

25 Mîrîrî ekaremekî pî' wai panton pe, aronne pra. Tîîse maasa uweiyu
eseporî kupî sîrîrî. Mîrîrî yai ekaremekîuya pepîn panton pe tîîse aronne
ayekaremekîuya'nîkon Paapa pî'.
26 Mîrîrî weiyu yai, Paapa pî' esatîya'nîkon aawarîrî'nîkon uyese' yai upe-
monkono pe awanîkon ye'nen. Paapa pî' esatîuya pepîn amîrî'nîkon ton pe.

27 Maasa pra Paapaya asa'namakon. Asa'namaiya'nîkon maasa pra uya-
purîya'nîkon ye'nen moropai innape ukupî'pîya'nîkon, Paapa winîpainon pe.
28 Paapa piapai iipî'pî uurî, sîrîrî non pona. Moropai inî'rî sîrîrî non nîmîuya
kupî sîrîrî. Enna'po kupî sîrîrî Paapa pia.
29 Mîrîrî pî' inenupa'sanya ta'pî ipî': —Aronne eseurîman pî' nai tarîpai,
panton pe pra —ta'pî to'ya.
30 —Tamî'nawîron epu'tî pî' nai epu'tî pî' anna man tarîpai. Î' tiaronkon
esenumenka epu'tî pî' nai ayekaranmapo to'ya pra tîîse. Mîrîrî wenai Paapa
winîpaino pe awanî kupî pî' anna man innape.
31 Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Tarîpai innape naka ukupî pî' naatî? —
ta'pîiya to' pî'.
32 —Maasa panpî' amîrî'nîkon e'tîrîka kupî sîrîrî. Maasa pu'kuru pra attîkon
kupî sîrîrî ayewî'kon ta, unîmîya'nîkon kupî sîrîrî tiwinsarî. Mîîwîni tîîse
tiwinsarî uuko'mamî pepîn maasa pra uyun wanî uupia.
33 Mîrîrî ekaremekî pî' wai tîîwanmîra awanîkonpa Paapa winîkîi, uponaron
pe awanîkon ye'nen. Tarî sîrîrî non po imakui'pîya ataruma'tîkon, tîîse
meruntî ke e'tî. Maasa pra imakui'pî yentai wanî'pî.

17

Paapa Yarakkîrî Jesus Eseurîma

1 Mîrîrî taa tîpo, Jesusya tenu yanumî'pî ka' yekaya. Moropai eepîrema'pî.
Paapa pî' ta'pîiya:
—Paapa, uweiyu eseposa' man. Ipîkku pe e'to' yenpokî, ipîkku pe awe'to'
yenpoto'peuya. Morî pe pu'kuru awanî, meruntî ke awanî epu'to'pe
tamî'nawîronkonya.
2 Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esa' pe ukupî'pîya. Ukupî'pîya
antîrî'pî tîîto'peuya upemonkonoyamî' pia ipatîkarî to' ko'manto'pe.
3 Sîrîrî enen ko'mannîto' ipatîkaron wanî amîrî epu'to'pe to'ya. Amîrî
tiwinan Paapa, yairon, tiaron ton pîn. Moropai uurî Jesus Cristo epu'to'pe
to'ya, anarima'pî sîrîrî non pona. Mîrîrî epu'tî to'ya ya, enen to' ko'mamî
ipatîkarî.
4 Esenyaka'mato' pe antîrî'pî aretî'ka'pîuya. Mîrîrî wenai meruntî ke
awanî, morî pe awanî yenpo'pîuya tamî'nawîronkon pî'.
5 Paapa, aapia wanî tanne morî, meruntî tîîkî uupia itîrî'pîya warantî
moro aapia wanî yai, pata ekoneka pra tîîse.
6 Sîrîrî non po tîîko'mansenon kore'tapai apemonkonoyamî' mo'ka'pîya.
Inkamoro tîrî'pîya uupia. To' pî' ayeseru ekaremekî'pîuya ayepu'to'pe to'ya.
Moropai amaimu yawîrî to' e'sa' man.
7 Tarîpai epu'sa' to'ya, tamî'nawîrî unekaremekî'pî, tamî'nawîrî unkupî'pî
wanî awinîpaino pe.
8 Maasa pra upî' anekaremekî'pî ekaremekî pî' wai to' pî'. Moropai etasa'
to'ya. Innape see awinîpainon pe wanî epu'tî to'ya. Moropai uyarima'pîya
ku'sa' to'ya innape.
9 To' pona epîrema sîrîrî maasa pra apemonkono pe to' wanî ye'nen.
Tamî'nawîronkon non po tîîko'mansenon pona epîrema pepîn tîîse manni'kan
antîrî'san neken pona epîrema.

10 Tamî'nawîronkon upemonkonoyamî' wanî apemonkono pe moropai
apemonkonoyamî' nîrî wanî upemonkono pe. Moropai inkamoro wenai
morî pe pu'kuru wanî, meruntî ke wanî epu'tî tamî'nawîronkonya.
11 Sîrîrî non po uuko'mamî pepîn inî'rî. Uutî kupî sîrîrî aapia. Tîîse
inkamoro apemonkonoyamî' ko'mamî tarî. Paapa, morî anî' warainon
pepîn, inkamoro ko'mannî'kî. Ameruntîri ke to' ko'mannî'kî, uupia tîîsa'ya
manni' ke to' pîika'tîkî tiwin to' ko'manto'pe, tiwin ko'mannî manni' warantî.
12 To' yarakkîrî wanî ya, to' ko'mannîpî'pîuya, ameruntîri ke. Mîrîrî
ameruntîri antîrî'pî ke to' ko'mannîpî'pîuya. Moropai anî' ataka'ma pra man,
tîîse tiwinan neken aataka'maton. Innape awanî'pî, amaimu e'menukasa'
yawîrî aataka'ma'pî.
13 Tarîpai uutî sîrîrî aapia, moropai mîrîrî warantî tauya tarî si'ma
inkamoro upemonkonoyamî' atausinpato'pe kure'ne, mîî pîkîrî pra. Uurî
atausinpa warantî to' atausinpato'pe.
14 Anekaremekî'pî ekaremekî'pîuya to' pî'. Moropai non po
tîîko'mansenonya tewanmakon pe to' ku'sa', maasa pra tonpakon pe pra
to' wanî ye'nen, uurî warantî, tonpakon pe pra.
15 Sîrîrî pata yapai to' mo'kakî tauya pepîn. Tîîse esatîuya to' ko'mannî'kî
Makuiya to' yapisî namai.
16 Non po tîîko'mansenon yonpa pepîn uurî. Mîrîrî warantî to' yonpa pe
pra nîrî upemonkonoyamî' man.
17 Inkamoro yenupakî amaimu pî', apemonkono pe to' e'to'pe imakui'pî
tîku'se pra. Maasa pra amaimu wanî yairon pe.
18 Uyarima'pîya warantî non pona, to' yarimauya pe wai pata poro.
19 Insanan ton pe eturumaka sîrîrî aapia. Innape insanan upe-
monkonoyamî' nîrî eturumakato'pe aapia, to' yaipontîpa apoitîrî pe.
20 Insanan pona neken epîrema pepîn, tîîse tiaronkon pona innape
akupîtonkon pona, insanan maimu wenai. Inkamoro pona nîrî epîrema
sîrîrî.
21 Esatîuya tamî'nawîronkon upemonkonoyamî' e'to'pe tiwin. Paapa,
uurî ya' amîrî wanî warantî moropai amîrî ya' uurî wanî warantî to' ku'kî
uurî'nîkon ya' to' e'to'pe. Tiwin to' ko'manto'pe tamî'nawîronkon non po
tîîko'mansenonya uyarima'pîya ku'to'pe innape.
22 Ipîkku pu'kuru e'to', antîrî'pî uupia, mîrîrî ke to' repa'pîuya tiwin to'
e'to'pe, tiwin e'nî warantî.
23 Uuko'mamî to' pia moropai aako'mamî uupia. Mîrîrî ya tiwin pu'kuru
to' wanî. Mîrîrî warantî non po tîîko'mansenonya epu'tî uyarima'tîpon amîrî
moropai upemonkonoyamî' yu'se awanî, uyu'se awanî warantî.
24 Inkamoro antîrî'san. Moropai uupia upata ya' to' ko'mamî yu'se wai.
Moropai morî uyeseru antîrî'pî era'ma to'ya. Morî uyeseru tîrî'pîya maasa
pra u'nînma'pîya pena pata pai pata ekonekasa' rawîrî.
25 Paapa, yairon amîrî. Non po tîîko'mansenonya ayepu'tî pepîn, tîîse
ayepu'tî pî' wai. Moropai insanan unenupa'sanya epu'tî uyarima'tîpon pe
awanî.
26 Ayeseru ekaremekî pî' wai to' pî' moropai mîrîrî pî' uuko'mamî
tiaronkon sa'namato'pe to'ya u'nînmaya warantî. Moropai uuko'manpîtî
inkamoro kore'ta, to' yewan ya' tiwin e'nîto'pe.

Mîrîrî warantî Jesus epîrema'pî, Paapa yarakkîrî eeseurîma'pî.

18

Jesus Yapisî To'ya
(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 Teepîrema tîpo, Jesus epa'ka'pî tînenupa'san yarakkîrî moropai iwîtî
rukku'nîtî'pî to'ya, Cedrom itese'. Moro iratai po Oliveira ye'ka wanî'pî.
Miarî tînenupa'san pokonpe eewomî'pî.
2 Mîrîrî Oliveira ye'ka epu'tî'pî Judasya iteyatonon pî' Jesus
ekareme'nenya. Epu'tî'pîiya maasa pra miarî Jesusya tînenupa'san
muurukuntîpîtî'pî.
3 Mîrîrî ye'nen moro Oliveira ye'kana' Judas erepamî'pî. Epîremanto' yewî'
era'manenan enepî'pîiya moropai tiaronkon enepî'pîiya. Teepîremasanon
esanon moropai fariseuyamî' narima'san, arinîke to' wanî'pî. Tîkasuparaikon
moropai tîtaikapukon moropai tîweiyukon, tî'kuma'tukon ke to' erepamî'pî.
4 Jesus epa'ka'pî to' ponaya moropai to' ekaranmapo'pîiya, tamî'nawîrî î'
kupî to'ya tîpî' epu'tîi'ma. Ta'pîiya to' pî': —Anî' yuwaya'nîkon? —ta'pîiya.
5 Inkamoroya yuuku'pî: —Jesus, Nazaré pon —ta'pî to'ya. —Uurî mîîkîrî
—ta'pîiya. (Judas, iteyatonon pî' Jesus ekareme'nen, mîîkîrî wanî mîrîrî
inkamoro pokonpe.)
6 Uurî mîîkîrî, taasa' Jesusya pe, inkamoro atarima'pî moropai to' es-
enumî'pî non pona.
7 Moropai inî'rî Jesusya to' ekaranmapo'pî: —Anî' yuwaya'nîkon? —ta'pîiya
to' pî'. —Jesus, Nazaré pon —ta'pî to'ya.
8 —Uurî mîîkîrî tauya sa'rî. Uurî yuwaya'nîkon ya, moriya tîwî insanan
unenupa'san nîtîi —ta'pî Jesusya to' pî'.
9 Mîrîrî ta'pîiya tîmaimu yawîrî awe'ku'to'pe manni' Paapa nîtîrî'san
ko'mannîpî'pîuya anî' ataka'ma pra man ta'pîiya ne'tîkini. Innape tîmaimu
e'to'pe taiya mîrîrî warantî.
10 Mîrîrîya Simão Pedroya tîkasuparai mo'ka'pî moropai teepîremasanon
esanon yepotorî poitîrî pana ya'tî'pîiya. Mîîkîrî ipoitîrî ese' Malco.
11 Mîrîrî pî' Jesusya ta'pî Pedro pî': —Tîwî akasuparai nîsi, yeka'makî iwon
ya' —ta'pîiya. —Itu'se Paapa e'to' yawîrî e'taruma'tî pepîn naka? Kaane,
e'taruma'tî sîrîrî Paapa naipontî'pî pe.

Anás Pia Jesus Yarî To'ya

12 Mîrîrî tîpo Jesus yapisî'pî to'ya, surarayamî'ya moropai to' esa'ya, mo-
ropai teepîremasanon esanon narima'sanya yapisî'pî, itenya yewa'tî'pî to'ya.
13 Moropai e'mai' pe yarî'pî to'ya Anás pia. Anás mîîkîrî Caifás yawo. Mîrîrî
kono' yai teepîremasanon esanon yepotorî pe Caifás wanî'pî.
14 Mîîkîrî Caifásya Judeuyamî' esanon panamasa' wanî'pî tiwin warayo'
sa'manta yu'se wanî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ton pe kai'ma to'
panamasai'ya wanî'pî.

Pedroya Taa, Jesus Unepu'tî Pepîn
(Mt 26.57-58,69-70; Mc 14.53-54,66-68; Lc 22.54-57)

15 Moropai Simão Pedro moropai tiaron inenupa'pîya Jesus wenaima'pî.
Mîîkîrî tiaron inenupa'pî teepîremasanon esanon yepotorî nepu'tî. Mîrîrî
ye'nen attî'pî Jesus pîkîrî itewî' poroyi'pîrî pîkîrî,
16 poro po Pedro ko'mamî tanne wîttî woima'tîto' mana'ta pia. Mîrîrîya
tiaron inenupa'pî, manni' teepîremasanon esanon yepotorî nepu'tî'pî, mîîkîrî

enna'po'pî mana'ta piawon wîri' yarakkîrî eseurîmai. Eeseurîma'pî moropai Pedro ewomî tîrî'pîiya.
17 Moropai mîîkîrî mana'ta piawon wîri'ya ta'pî Pedro pî': —Mîîkîrî warayo' nenupa'pî amîrî? —ta'pîiya. —Kaane, uurî pepîn —ta'pî Pedroya.
18 Mîrîrîya Pedro wîtî'pî ipoitîrîtonon kore'ta apo' pia tîwe'sanon pia. Moropai teepîremato'kon yewî' era'manenan pia. To' atapina'pî tîntîruka'pîkon pia, komi' pe pata wanî ye'nen. Satippe Pedro atapina'pî to' pokonpe.

Teepîremasanon Esanon Yepotorîya

Jesus Ekaranmapo
(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Mîrîrî tanne teepîremasanon esanon yepotorîya Jesus ekaranmapo'pî inenupa'san pî' moropai inekaremekî'pî pî'.
20 Jesusya yuuku'pî: —Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yeurîmapîtî'pîuya aronne, ama' pe pra. Epere'nîto' yewî'kon ta, epîremanto' yewî' ta, to' yenupapîtî'pîuya tîmurukun pe awanîkon tanne. Î' tauya pra wanî'pî ama' pe.
21 Mîrîrî ye'nen î' ton pe uyekaranmapoya? Inkamoro umaimu etatîponkon mekaranmapoi, î' taasau'ya to' pî'. Mîrîrî epu'tî pî' to' man morî pe.
22 Mîrîrî taasa' Jesusya pe, tiwin epîremanto' yewî' era'manenya Jesus yenpatamo'pî. Moropai ta'pîiya: —Î' ton pe see mîrîrî ye'ka pe eseurîman mîrîrî teepîremasanon esanon yepotorî pî'? —ta'pîiya Jesus pî'.
23 Jesusya yuuku'pî: —Yairî pra eseurîmasa' ya, makai tamî'nawîronkon pî' î' kai'ma eseurîmasa'. Tîîse yairî eseurîman pî' wai. Î' wani' awanî ye'nen upa'tîya mîrîrî? —ta'pî Jesusya mîîkîrî pî'.
24 Mîrîrîya Anásya Jesus yarima'pî taironpî'se Caifás pia, teepîremasanon esanon yepotorî pia.

Inî'rî Pedroya Taa, Mîîkîrî Unepu'tî Pepîn
(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Mîrîrî tanne Simão Pedro atapina ko'mannîpî'pî satippe si'ma. Moropai tiaronkon iipiawonkonya ta'pî ipî': —Mîîkîrî warayo' nenupa'pî nîrî amîrî ka'rî? Tîîse Pedroya ta'pî: —Kaane uurî pepîn —ta'pîiya.
26 Mîrîrîya tiwin teepîremasanon esanon yepotorî poitîrîya ta'pî. Mîîkîrî pana Pedro na'tî'pî yonpa pe awanî'pî. Mîîkîrîya ta'pî Pedro pî': —Amîrî ka'rî ayera'mauya ne'tîkini mîîkîrî yarakkîrî Oliveira ye'kana' e'nî ne'tîkini —ta'pîiya.
27 Inî'rî Pedroya ta'pî: —Kaane. Mîrîrî pe rî kariwana yunkon e'na'pî.

Pilatosya Jesus Ekaranmapo
(Mt 27.1-2,11-14; Mc 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Moropai eerenmapî ya Jesus yarî'pî to'ya Caifás yewî' tapai Governador Pilatos yewî' ta. Tîîse Judeuyamî' esanon wanî'pî ewonpai pra, tîwe'kî'pakon namai Judeuyamî' pepîn kore'ta. Maasa pra Páscoa entamo'kanto' pî' e'pai to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen to' ewomî pîn.
29 Mîrîrî ye'nen poro pona Pilatos epa'ka'pî to' pia. Moropai ta'pîiya to' pî': —Î' imakui'pî inkupî'pî taaya'nîkon mîrîrî, mîserî nîkupî'pî? —ta'pîiya.
30 Yuuku'pî to'ya. —A'kî, imakui'pî ku'sai'ya pra awanî ya, aapia ene'sa' annaya pepîn e'painon. Tîîse imakui'pî kupîtîpon mîserî —ta'pî to'ya.
31 Mîrîrî ye'nen ta'pî Pilatosya to' pî': —Amîrî'nîkon mîîkîrî yeseru yako'menkatî aawarîrî'nîkon moropai itaruma'tîtî ayeserukon yawîrî. Tîîse

yuuku'pî to'ya: —Amîrî'nîkon Romanoyamî'ya anî' wîî me'po annaya tîrî pepîn —ta'pî to'ya.
32 Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî mîrîrî, Jesus nekaremekî'pî pî' innape awe'to'pe. Maasa pra î' kai'ma tîîsa'manta ekareme'sa' Jesusya wanî'pî.
33 Pilatos ewomî'pî tewî' ta moropai Jesus yanno me'po'pîiya. Mîrîrîya Jesus ekaranmapo'pîiya: —Judeuyamî' esa' amîrî, rei amîrî? —ta'pîiya Jesus pî'.
34 Jesusya yuuku'pî: —Uyekaranmapoya awinîpai ka'rî ou tiaronkonya ekareme'sa' mîrîrî apî' —ta'pîiya.
35 Pilatosya ta'pî: —Judeu pepîn uurî. Amîrî yonpayamî' moropai teepîremasanon esanonya arumakasa' mîrîrî uyenya' —ta'pîiya. —Î' kupî pî' nan? —ta'pîiya.
36 —Sîrîrî non po pemonkonyamî' yaipontîuya pepîn to' esa' pe. Mîrîrî warantî ikupîuya ya, upoitîrîtonon eseya'nama e'painon Judeuyamî' esanonya uyapisî namai. Tîîse mîrîrî ye'ka pe pra kupîuya tarî sîrîrî non po. Maasa pra sîrîrî non winîpainon pepîn uurî —ta'pîiya.
37 Mîrîrî ye'nen Pilatosya ta'pî ipî': —Moriya rei pe awanî mîrîrî? Jesusya ta'pî: —Amîrîya taa mîrîrî, yairon mai. Esenpo'pî moropai uuipî'pî sîrîrî non pona yairon ekareme'se. Mîrîrî ton pe neken erepamî'pî. Moropai yairon anetapainonya umaimu pîinama.
38 Pilatosya ta'pî: —Î' mîrîrî yairon? —ta'pîiya.
Mîrîrî tîpo Pilatos epa'ka'pî pemonkonyamî' pia moropai ta'pîiya to' pî': —Imakui'pî inkupî'pî eporîuya pra wai. Î' wenai pra iwîme'pouya eserîke pra wai —ta'pîiya.
39 —Tîîse ayeserukon yawîrî kono' kaisarî Páscoa yai, tiwin unarakkamo'pî rumakauya aapia'nîkon. Mîserî amîrî'nîkon Judeuyamî' rei rumakauya yu'se naatî?
40 Mîrîrî yuuku'pî to'ya tîwentaimepî'se. —Kaane, mîîkîrî pepîn. Barrabás rumakaya yu'se anna man —ta'pî to'ya. (Barrabás mîîkîrî ama'ye'.)

19

Tamî'nawîronkon Pemonkonyamî' Entaimepîtî Jesus Wîîkî Kai'ma (Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Lc 23.13-25)

1 Mîrîrî tîpo Pilatosya Jesus po'pîtî me'po'pî.
2 Surarayamî'ya itarako ton koneka'pî mî'nî ke. Moropai yeka'ma'pî to'ya ipu'pai pona, moropai suuyu sonpan rei pon ye'ka yeka'ma'pî to'ya ipî' tîîwo'ma'takon pe.
3 Moropai iipia to' erepanpîtî'pî. Taapîtî'pî to'ya ipî': —Viva Jesus, Judeuyamî' esa' amîrî. Rei amîrî —kai'ma taa pî' to' ko'mamî'pî. Moropai mîîkîrî yenpatamopîtî'pî to'ya.
4 Moropai inî'rî Pilatos epa'ka'pî moropai ta'pîiya Judeuyamî' pî': —A'kî, mîîkîrî yenpa'ka me'po pî' wai era'makonpa. Imakui'pî inkupî'pî eporîuya pra wai. Î' wenai pra iwî me'pouya eserîke pra wai.
5 Mîrîrî ye'nen Jesus epa'ka'pî mî'nî ye' tarakko pe tîîse moropai suuyu sonpan tîpon ya'. Mîrîrîya Pilatosya ta'pî to' pî': —A'kî, mîserî warayo' man. Era'matî! —ta'pîiya.
6 Mîîkîrî era'ma tîuya'nîkon pe teepîremasanon esanon moropai to' poitîrîtonon entaimepîtî'pî. —Iwî me'pokî, iwî me'pokî pakî'nan pona —taapîtî'pî to'ya.

Moropai Pilatosya ta'pî to' pî': —Kaane, uurî pepîn. Amîrî'nîkon neken tarîpai. Itu'se awanîkon ya, ipokapîtîtantî pakî'nan pona, iwîtî —ta'pîiya. —Tîîse uurî pia morî pe era'ma pî' wai. Î' wenai pra iwîtî tauya eserîke pra wai.

7 Tîîse Judeuyamî'ya yuuku'pî: —Moisés nurî'tî nekaremekî'pî yawîrî aasa'manta e'pai awanî. Maasa pra Paapa munmu pe awe'kupî —ta'pî to'ya.

8 Mîrîrî eta tîuya pe, Pilatos esi'nîpî'pî inî' panpî'.

9 Moropai eewomî'pî tewî' ta inî'rî. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiya. —O'non pata painon amîrî? —ta'pîiya. Tîîse Jesusya yuuku pîn.

10 Pilatosya ta'pî ipî': —Umaimu yuukuya pepîn? Enpenatakî, ayesa' uurî. Arumakauya e'painon, awî me'pouya e'painon —ta'pîiya Jesus pî'.

11 Jesusya yuuku'pî: —Aawarîrî uyesa' pe awanî pepîn. Uyesa' pe awanî maasa pra Paapaya itîîsa' mîrîrî aapia. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya, ayenya' urumakatîponya, imakui'pî ku'sa' mîrîrî, imakui'pî ku'sa'ya yentai.

12 Mîrîrî eta tîuya ye'nen, Jesus anrumakapai Pilatos wanî'pî. Tîîse Judeuyamî' entaimepîtî'pî. —Irumakaya ya, César yeyaton pe awanî —ta'pî to'ya. —Anî' e'kupî ya rei pe César yentai e'pai awanî. César pîinamaiya pepîn.

13 Mîrîrî eta tîuya pe Jesus yenpa'ka me'po'pî Pilatosya. Moropai eereuta'pî taponse' pona miarî pata tî' ka'sa' pona. (Judeuyamî' maimu ta Gabatá).

14 Awanî'pî sexta-feira Páscoa konekato' weiyu pe. Moropai wei enu'sa' wanî'pî. Mîrîrî yai Pilatosya ta'pî Judeuyamî' esanon pî': —A'kî, ayesa'kon mîîkîrî, rei mîîkîrî —ta'pîiya.

15 Moropai to' entaimepîtî'pî. —Iwî me'pokî, iwî me'pokî pakî'nan pona —taapîtî'pî to'ya. —Ayesa'kon wîî me'pouya yu'se naatî? —ta'pî Pilatosya. —Itesa' pînon anna —ta'pî to'ya. —César neken anna esa' —ta'pî teepîremasanon esanonya.

16 Mîrîrî tîpo Pilatosya Jesus rumaka tu'ka'pî Judeuyamî' yenya' iwîto'pe to'ya.

Jesus Pokapîtî To'ya Pakî'nan Po
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Mîrîrî ye'nen surarayamî'ya yarî'pî. Jesus epa'ka'pî cidade poi. Pakî'nan yarî'pîiya tîwîto' yaponse' ton. Eerepamî'pî pata ese' pemonkon pu'pai'pî warainon. (Judeuyamî' maimu ta Gólgota.)

18 Moro ipokapîtî'pî to'ya pakî'nan po. Moropai tiaronkon nîrî asakî'nankon warayo'kon pokapîtî'pî to'ya iratai winî Jesus wanî'pî to' arakkita.

19 Moropai Pilatosya tabua pona imenuka'pî moropai itîrî me'po'pî pakî'nan pona.

JESUS NAZARÉ PON, JUDEUYAMÎ' ESA'

taato' e'menukasa' wanî'pî.

20 Mararonkon pepîn Judeuyamî'ya mîrîrî erenka'pî maasa pra Jesus wî'pî to'ya aminke pra cidade pia. Moropai mîrîrî e'menukasa' wanî'pî eseurîwî'nankon maimukon ta. Judeuyamî' maimu ta, romanoyamî' maimu ta, moropai gregoyamî' maimu ta awe'menukasa' wanî'pî.

21 Moropai teepîremasanon esa'ya ta'pî Pilatos pî': —Judeuyamî' esa' kai'ma kî'menukai tîîse "Judeuyamî' esa' uurî", ta'pî mîserîya taato' menukakî —ta'pî to'ya.

22 Pilatosya yuuku'pî: —Î' unmenuka'pî ko'mamî mîrîrî warantî. Tiaron pe imo'tannîpîuya pepîn —ta'pîiya.

23 Pakî'nan pona Jesus pokapîtî surarayamî'ya tîpo, ipon yanumî'pî to'ya
moropai pantaka'pî to'ya tîkaisarî'nîkon, saakîrîronkon. Sonpan nîrî yanumî'pî
to'ya. Mîrîrî sonpan morî tiwin ika'sa', iisi'pînto' ton pîn.
24 Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya tîpî'nîkon: —Ipon karaka namai, tî' yenun-
pai'nîkon anî' yemanne pe sonpan wanî epu'to'pe'nîkon —ta'pî to'ya.
Mîrîrî kupî'pî to'ya Paapa maimu e'menukasa' e'to'pe innape. See warantî
awe'menukasa':
Upon pantaka'pî to'ya tîkore'ta'nîkon moropai sonpan,
anî' pon pe awe'nîmî epu'tîkonpa tî' yenumî'pî to'ya. *Sl 22.18*
Mîrîrî ye'nen mîrîrî kupî'pî surarayamî'ya.
25 Mîrîrî tanne aminke pra Jesus pakî'nanon pia wîri'sanyamî' wanî'pî
satippe. Jesus yan moropai itakon moropai Clopas no'pî, itese' Maria,
moropai Maria Magdala pon, inkamoro wanî'pî aminke pra.
26 Moropai tîsan era'ma tîuya pe, moropai tînenupa'pî, tîsa'namanen, era'ma
tîuya pe, Jesusya ta'pî tîsan pî': —Era'makî, anre mîîkîrî tarîpai —ta'pîiya.
27 Mîrîrî tîpo ta'pîiya tînenupa'pî pî': —Era'makî, asan mîîkîrî tarîpai —ta'pîiya.
Moropai mîrîrî pata pai inenupa'pîya isan yarî'pî tewî' ta aako'manto'pe.

Jesus Sa'manta
(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Tîîko'mamî tîpo, Jesusya tamî'nawîrî aretî'kasa' tîuya epu'tî'pî. Mo-
ropai ta'pîiya: —Tuna aninnîpai wai. Mîrîrî ta'pîiya innape Paapa maimu
e'menukasa' e'to'pe yairî.
29 Moro pisa wanî'pî intapîkîron uva yekku so'ritasa' yense'. Mîrîrî ye'nen
tu'nasen esponja tîrî'pî to'ya wo' ka. Moropai amansa' tanne, esponja
mo'ka'pî to'ya. Hissopo ye' pona tîrî'pî to'ya, moropai i'mî'sa'ka'pî to'ya inta
ya'.
30 Mîrîrî yu'na'pî Jesusya moropai ta'pîiya: —Tamî'nawîron ataretî'kasa' man.
Mîrîrî taa tîuya yaretî'ka pe awe'muruika'pî moropai aasa'manta'pî.

Jesus Yara'ta Yaso'ka To'ya

31 Mîrîrî Páscoa konekato' weiyu yai, moropai penane wanî sábado ipîkku,
páscoa pî' to' e'to'. Mîrîrî ye'nen isa'manta'san esa'rî'pî ko'mamî pakî'nan
po yu'se pra Judeuyamî' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî Pilatos pia. Ta'pî
to'ya ipî': —Inkamoro pîsi waikîpîtî me'pokî ka'ne' panpî' to' sa'mantato'pe
moropai to' esa'rî'pî mo'kato'pe annaya pakî'nan po to' ko'mamî namai
sábado yai —ta'pî to'ya ipî'.
32 Mîrîrî ye'nen surarayamî' wîtî'pî. E'mai'non pakî'nan pon pîsi waikîpîtî'pî
to'ya. Mîrîrî tîpo tiaron pîsi waikîpîtî'pî to'ya Jesus yarakkîronkon.
33 Tîîse Jesus pia teerepamîkon yai, era'ma'pî to'ya aasîrî aasa'mantasa'
wanî'pî. Mîrîrî ye'nen i'si waikîpîtî to'ya pra awanî'pî.
34 Tîîse tiwin suraraya tîkasuparai ke ya'so'ka'pî Jesus yara'ta yai. Mîrîrî pe
rî imînî moropai tuna ti'kamo'pî mararî pra.
35 Mîrîrî era'matîpon uurî. Moropai ekaremekîuya sîrîrî innape ikupîkonpa.
Mîrîrî unekaremekî wanî yairî. Moropai mîrîrî wanî innape epu'tîuya.
36 Mîrîrî e'kupî'pî Paapa maimu e'menukasa' e'to'pe innape. See warantî
awe'menukasa':
Tiwin ite'pî waikîpîtî to'ya pepîn tiwin kin *Êx 12.46; Ne 9.12; Sl 34.20*
taato'.
37 Moropai inî'rî Paapa maimu e'menukasa' see warantî:
Pemonkonyamî'ya tîna'so'ka'pîkon era'ma pe man *Zc 12.10*

taato' mîrîrî.

Jesus Yu'na'tî To'ya
(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Mîrîrî tîpo José Arimatéia ponya Pilatos pî' esatî'pî, Jesus esa'rî'pî yu'na'tîpa kai'ma. Mîîkîrî José wanî'pî Jesus wenaimetîpon pe tîîse ama' pe, maasa pra Judeuyamî' esanon nama'pîiya.
39 Moropai Nicodemos, manni' Jesus pia itî'pî ewaron ya'. Mîîkîrî wîtî'pî José yarakkîrî. A'pusin yarî'pîiya 35 quilos kaisarî yai'mei mirra, aloé yarakkîrî.
40 Moropai Jesus esa'rî'pî wontî'pî to'ya kamisa ke a'pusin teka'mai, Judeuyamî' yeseru yawîrî isa'manta'pî esa'rî'pî konekato' tîuya'nîkon yawîrî.
41 Moropai jardim wanî'pî Jesus wî'pî to'ya pata pia aminke pra. Moro wanî'pî amenan uuruwai, tî' yawon isa'manta'pî ton pînon.
42 Moropai Judeuyamî' festarî weiyu ekonekato' wanî ye'nen mîrîrî uuruwai ya' Jesus esa'rî'pî yeka'ma'pî to'ya aminke pra awanî ye'nen.

20

Jesus E'mî'sa'ka
(Mt 28.1-8; Mc 16.1-8; Lc 24.1-12)

1 Domingo erenmapî yai, ewaron ke tîîse Maria Madalena wîtî'pî uuruwai pona. Moropai era'ma'pîiya, tî' kure'nan wanî'pî era'tîsa' inna'ta poi.
2 Mîrîrî era'ma tîuya pe Maria ekatumî'pî Simão Pedro pia moropai tiaron inenupa'pî Jesus nîsa'nama'pî pia. Moropai ta'pîiya to' pî': —Uyepotorîkon yarî'pî to'ya man uuruwai yapai moropai o'non pata yaasa' to'ya epu'tî annaya pra man.
3 Mîrîrî ye'nen Pedro moropai tiaron inenupa'pî wîtî'pî uuruwai pona.
4 Sa'nîrî to' ekatumî'pî tîîse tiaron inenupa'pî ka'ne' panpî' eeka'tumî'pî Pedro eka'tumî yentai. Mîrîrî ye'nen eerepamî'pî uuruwai pona Pedro rawîrî.
5 Moropai awe'muruika'pî kamisa era'ma'pîiya tîîse eewomî pra awanî'pî.
6 Ite'ma'pî pî' Pedro erepamî'pî. Tiwinarî Pedro ewomî'pî uuruwai ya', tî' yawon ya'. Moro kamisa era'ma'pîiya.
7 Moropai Jesus pu'pai woinon kamisa era'ma'pîiya tiaron kamisa piapai aminke ma're. Yanmako'masa' pe awanî'pî.
8 Mîrîrî tîpo tiaron inenupa'pî ewomî'pî Pedro ye'ma'pî pî'. Era'ma'pîiya, innape Jesus e'mî'sa'kasa' kupî'pîiya.
9 (Mîîwîni tîîse Paapa maimu e'menukasa' epu'tî to'ya pra awanî'pî, awe'mî'sa'ka e'pai awanî taato'.)
10 Mîrîrî tîpo to' emikku'pî.

Jesus Esenpo Maria Pia
(Mt 28.9-10; Mc 16.9-11)

11 Maria ko'mamî'pî satippe tîkarawa'pî. Tîkarau ye'ka pe awe'muruika'pî moropai uuruwai ya' era'ma'pîiya.
12 Moro inserîyamî' asakî'nankon era'ma'pîiya, aimutun to' pon. To' ereutasa' wanî'pî Jesus pata'pî ya', tiwin ipu'pai pata'pî ya', tiaron i'pu pata'pî ya'.
13 Moropai ta'pî to'ya Maria pî': —Wîri', î' pî' akarau mîrîrî? Mariaya yuuku'pî: —Inna, uyepotorî yarî'pî to'ya man moropai o'non pata yarî'pî to'ya epu'tîuya pra wai.

14 Mîrîrîya eera'tî'pî moropai Jesus era'ma'pîiya. Tîîse Jesus pe awanî
epu'tîiya pra awanî'pî.
15 Jesusya ta'pî ipî': —Wîri', î' pî' akarau mîrîrî? Anî' yuwaya? —ta'pîiya.
Jardim ko'mannî'nen kai'ma Maria esenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya:
—Inna, uyonpa, amîrîya ka'rî yaasa' nai ka'kî upî' o'non pata yarî pî' nan
uutîto'pe era'mai? —ta'pîiya.
16 Jesusya ta'pî ipî': —Maria —ta'pîiya.
Mîrîrî pî' eera'tî'pî iponaya moropai ta'pîiya Judeuyamî' maimu ta: —
Rabôni —ta'pîiya. (Uyenupanen taato' mîrîrî.)
17 —Uurî kîsapisî —ta'pî Jesusya ipî'. —Maasa enuku pra wai uyun pia. Tîîse
atîkî uyonpayamî' pia. Makai to' pî' enna'po uyun pia, mîîkîrî wanî to' yun pe
nîrî, Paapa unapurîton moropai to' napurîton nîrî pia uutî.
18 Mîrîrî ye'nen Maria wîtî'pî inenupa'san pia moropai ekaremekî'pîiya. —
Uyepotorîkon era'ma pî' wai, see ye'ka pe taa pî' man —ta'pîiya.

Tînenupa'san Pia Jesus Esenpo
(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Pata ko'mamî'pî mîrîrî domingo yai. Mîrîrî yai inenupa'san epere'sa'
atarakkansa' wanî'pî maasa pra Judeuyamî' esanon pî' eranne' pe to'
wanî'pî. Mîrîrî tanne Jesus iipî'pî to' kore'ta satippe awanî'pî. Moropai
ta'pîiya to' pî': —Tîîwanmîra e'tî.
20 Mîrîrî taa tîuya tîpo, tenya prego yetta'pî moropai tara'ta yaino
yenpo'pîiya. Mîrîrî pî' inenupa'san atausinpa'pî tepotorîkon era'ma
tîuya'nîkon pî'.
21 Inî'rî Jesusya ta'pî to' pî': —Tîîwanmîra e'tî. Sîrîrî non pona uyunya
uyarimasa' warantî ayarimauya'nîkon —ta'pîiya.
22 Mîrîrî tîpo to' puma'pîiya. —Morî Yekaton Wannî yapi'tî —ta'pîiya to' pî'.
23 —Anî' nîkupî'pî imakui'pî kupîya'nîkon ya aawanmîra'nîkon, Paapaya nîrî
ikupî tîîwanmîra. Tîîse anî' nîkupî'pî imakui'pî kupîya'nîkon pra awanî ya,
aawanmîra'nîkon, mîrîrî warantî aako'mamî mîrîrî.

Jesus Esenpo Tomé Pia

24 Moropai Tomé, tiwin inenupa'pî tiaronkon inenupa'san yarakkîrî pra
awanî'pî Jesus iipî'pî yai. (Mîîkîrî Tomé wanî'pî asakî'ne itese', Tomé moropai
monoi'.)
25 Mîrîrî ye'nen tiaronkon inenupa'sanya ekaremekî'pî. —Uyepotorîkon
era'ma pî' anna man —ta'pî to'ya ipî'. Tîîse Toméya ta'pî to' pî': —Innape
akupîuya'nîkon pepîn. Uyenya eperu ke itenya pokato' pata'pî ya' yapîuya pra
tîîse innape ikupîuya pepîn. Yara'ta ya'so'kasa' ya' uyenya yeka'mauya pra
tîîse innape ikupîuya pepîn —ta'pî Toméya to' pî'.
26 Moropai eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai (8) wei tîpo, inî'rî inenupa'san
epere'sa' wanî'pî wîttî ta. Moropai Tomé wanî'pî to' pokonpe. Mana'takon
atarakkansa' wanî'pî. Mîîwîni tîîse Jesus esenpo'pî to' kore'ta, awanî'pî
satippe. Moropai ta'pîiya to' pî': —Tîîwanmîra e'tî —ta'pîiya.
27 Moropai ta'pîiya Tomé pî': —Ayenya yeka'makî uyenya ya', era'makî.
Moropai uyara'ta yai ayenya yawonnî'kî innape ukupîpa. Innape pra uurî
kî'kupîi —ta'pîiya Tomé pî'.
28 Mîrîrîya Toméya yuuku'pî: —Uyepotorî, Paapa unapurîton —ta'pîiya.

29 Jesusya ta'pî ipî': —Innape ukupî pî' nan uyera'maya ye'nen? Tîîse tiaronkon uyera'ma'tîponkon pepîn inkamoro, tîîse innape ukupî to'ya. Mîrîrî wenai to' atausinpa.

Î' Ton Pe Sîrîrî Kaareta Menuka Tîuya

Ekaremekî Joãoya

30 Moropai mararî pra anî' nîkupî eserîkan pepîn kupî'pî Jesusya tînenupa'sanya era'ma tanne. Tîîse sîrîrî kaareta pona imenukasau'ya pra wai.
31 Tîîse unmenuka'san menuka'pîuya innape Jesus wanî Cristo, Paapa nîmenka'pî pe kupîkonpa. Innape Paapa munmu pe Jesus wanî kupîkonpa. Moropai innape ikupîya'nîkon ye'nen, aako'mamîkon enen ipatîkarî iipia.

21

Galiléia Po Jesus Esenpo Tînenupa'san Pia

1 Mîrîrî tîpo, inî'rî Jesus esenpo'pî tînenupa'san pia Tiberíades ku'pîrî ena po to' tîîse. Sîrîrî warantî awanî'pî.
2 Tîmurukun pe to' wanî'pî. Simão Pedro, Tomé, manni' itese' monoi', Natanael, Galiléia pon Caná poinon, Zebedeu munkîyamî', moropai tiaronkon asakî'nankon Jesus nenupa'san wanî'pî.
3 Moropai Simão Pedroya ta'pî tiaronkon pî': —Tarrafa pî' uutî sîrîrî —ta'pîiya. —Inna iyarî, anna wîtî nîrî —ta'pî to'ya ipî'. Mîrîrî ye'nen to' asara'tî'pî kanau ya'. Tiwin ewaron erenmapî pîkîrî anî' yapisî to'ya pra awanî'pî.
4 Wei epa'ka tanne, Jesus esenpo'pî tuna ena pona satippe. Tîîse Jesus pe awanî epu'tî inenupa'sanya pra awanî'pî.
5 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Uyonpayamî', anî' yapisîya'nîkon pra naatî? —ta'pîiya. —Inna, anî' ton pra man —ta'pî to'ya.
6 Jesusya ta'pî to' pî': —Tarrafa yenuntî kanau meruntî winî, moro'yamî' yapisîkonpa. Moropai yenumî'pî to'ya moropai inî'rî mîrîrî yeku'na to'ya eserîke pra awanî'pî maasa pra mararî pra moro'yamî' atapi'sa' wanî'pî.
7 Moropai inenupa'pî Jesus nîsa'nama'pîya ta'pî Pedro pî': —Uyepotorîkon mîîkîrî —ta'pîiya. Mîrîrî eta tîuya pe Pedroya tîpon yeka'ma'pî maasa pra tîpon mo'kasai'ya wanî'pî. Moropai aarapumî'pî tuna ka'.
8 Tiaronkon inenupa'san wîtî'pî Pedro pîkîrî tuna ena pona kanau ya', tarrafa yeku'na'pî to'ya. Maasa pra aminke pra tuna ena pona to' wanî'pî. Yai pra 100 metros kaisarî to' wanî'pî.
9 Tîwautîkon pe apo' era'ma'pî to'ya, moro'yamî' wanî'pî ipo moropai pão.
10 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Anapisî'pîkon moro'yamî' yonpa ene'tî —ta'pîiya to' pî'.
11 Simão Pedro asara'tî'pî moropai tarrafa ku'na'pîiya. Mararonkon pepîn moro'yamî' wanî'pî. 153 kaisarî wanî'pî. Mîîwîni tîîse tarrafa e'karakasa' pra awanî'pî.
12 Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Asi'tî entamo'kai —ta'pîiya. Moropai “Anî' amîrî?” kai'ma taa anî'ya pra awanî epu'tî'pî to'ya.
13 Mîrîrîya Jesus wîtî'pî, pão yanumî'pîiya, to' pia itîrî'pîiya. Mîrîrî warantî moro' yanumî'pîiya itîrî'pîiya nîrî to' pia.
14 Mîrîrî wanî teeseurînon ite'ka pe Jesus esenpo'pî tînenupa'san pia tîwe'mî'sa'ka tîpo.

Jesus Eseurîma Pedro Yarakkîrî

15 Tîwentamo'kakon tîpo, Jesusya ta'pî Simão Pedro pî': —Simão, João munmu amîrî. Uurî sa'namaya insananya usa'nama yentai?

Yuuku'pî Pedroya: —Inna, uyepotorî. Asa'nama pî' wai, epu'tî pî' nai —ta'pîiya.

Jesusya ta'pî: —Upemonkonoyamî' ko'mannî'kî, ayekînnan carneiroyamî' ko'mannîpîya warantî.

16 Moropai itakon te'ka pe Jesusya ta'pî Pedro pî': —Simão, João munmu amîrî. Innape pu'kuru usa'nama pî' nan? —ta'pîiya.

—Inna, uyepotorî —ta'pî Pedroya. —Asa'nama pî' wai epu'tî pî' nai.

Jesusya ta'pî: —Moriya upemonkonoyamî' ko'mannî'kî ayekînnan ko'mannîpîya warantî.

17 Teeseurînon te'ka pe Jesusya ta'pî: —Simão, João munmu amîrî. Uurî sa'nama pî' nan?

Mîrîrî pî' Pedro esewankono'ma'pî. Maasa pra Jesusya tekaranmapopîtî'pî eseurîwî'ne ite'ka kaisarî, —Uurî sa'nama pî' nan? —taiya ye'nen. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya ipî': —Uyepotorî, tamî'nawîron epu'nen amîrî. Asa'nama pî' wai epu'nen amîrî nîrî.

Jesusya ta'pî: —Moriya upemonkonoyamî' ko'mannî'kî ayekînnan ko'mannîpîya warantî —ta'pîiya.

18 Ayenku'tîuya pepîn, pena maasa awanî ya apon ton yeka'mapîtî'pîya moropai itu'se awe'to' ya' attîpîtî'pî. Tîîse a'yeke'ton pe eena ya, ayenya yekainumîya tiaronya ayewa'tîto'pe moropai ayarî to'ya o'non pata itu'se awe'to' pepîn ya'.

19 Mîrîrî taa tîuya pe, Jesus eseurîma'pî î' kai'ma Pedro sa'mantato' pî'. Moropai aasa'mantato' wenai, tiaronkonya Paapa yapurî. Mîrîrî tîpo Jesusya ta'pî ipî': —Upîkîrî aase.

20 Moropai Pedro era'tî'pî, tiaron inenupa'pî era'ma'pîiya, manni' Jesus nîsa'nama'pî, Jesus pia awanî manni' entamo'kanto' Páscoa itese' weiyu yai, Jesus pî' ekaranmapotîpon —Uyepotorî, anî'ya amîrî ekaremekî ayeyatonon pî'? —taiya ne'tîkini. Mîîkîrî era'ma'pî Pedroya.

21 Mîrîrî era'ma tîuya ye'nen Pedroya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, î' e'kupî mîserî yarakkîrî?

22 Jesusya yuuku'pî: —Mîîkîrî ko'mamî yu'se wanî ya uuipî pîkîrî, mîîkîrî yarakkîrî î' ton pra nai. Tîîse amîrî, upîkîrî aase —ta'pîiya.

23 Mîrîrî ye'nen tiaronkon itonpayamî'ya taa ko'mannîpî'pî manni' inenupa'pî, aasa'manta pepîn kai'ma to' eseurîmapîtî'pî. Tîîse mîrîrî ye'ka pe pra Jesus eseurîma'pî. —Aasa'manta pepîn —taiya pra awanî'pî. Tîîse, —Uuipî pîkîrî aako'mamî yu'se wanî ya, mîîkîrî yarakkîrî î' ton pra nai —ta'pîiya.

24 Manni' inenupa'pî mîrîrî ekareme'nen mîîkîrî, imenukatîpon nîrî, moropai inekaremekî'pî yairî epu'tî pî' anna man.

25 Moropai mararon pepîn Jesus nîkupî'san. Mîrîrî e'menukasa' wanî ya, tu'ke kaareta yannîpîiya e'painon, sîrîrî pata yentai.

JESUS NAIPONTÎ'SAN NÎKUPÎ'PÎKON YEKARE ATOS

Î' pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî? Sîrîrî kaareta ese' wanî Jesus naipontî'san nîkupî'pîkon. Sîrîrî kaareta eseporî Lucas kaaretarî pîkîrî, maasa pra pemonkon yepi'nen itese' Lucasya imenuka'pî nîrî. 80 ou 90 kono' esuwa'kasa' Jesus esenpo'pî pata pai, imenuka'pîiya.

Î' kai'ma itekare esekaremekî'pî Jesus naipontî'san wenai, mîrîrî pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî. Morî Yekaton Wannî ena'pî Jesus naipontî'san esa' pe moropai imeruntîri wenai, itekare ekaremekî pî' pinunpapîtî'pî to'ya, tu'ke pata poro. E'mai' pe Jerusalém po itekare ekaremekî'pî to'ya. Miarî pai to' wîtîpîtî tiaronkon pemonkonyamî' ko'manto'kon poro Judéia pata ponkon. Mîrîrî pata pai, to' wîtîpîtî'pî tiaron pata pona, itese' Samaria. Mîrîrî tîpo mararonkon pepîn pata poro itekare ekareme'se to' wîtîpîtî'pî. (At 1.8)

Moropai tamî'nawîronkon Jesus naipontî'san pî' eeseurîma pepîn, tîîse Pedro moropai Paulo pî' eeseurîma tiaronkon pî' eeseurîma yentai. E'mai' pe capítulo 1 —12 pîkîrî Pedro pî' eeseurîma. Mîrîrî tîpo capítulo 13 pata pai Paulo pî' eeseurîma aatareti'ka pîkîrî. Morî Yekaton Wannîya Pedro yarima'pî Judeuyamî' kore'ta Judéia pata poro. Tîîse Paulo yarima'pîiya Judeuyamî' pepîn kore'ta tu'ke pata poro. Mîrîrî î' e'kupî'pî Pedro yarakkîrî moropai Paulo yarakkîrî, mîrîrî menuka'pî Lucasya. Ineta'pî tiaronkon piapai, moropai inera'ma'pî pî' eeseurîma'pî sîrîrî kaareta po.

Morî Yekaton Wannî Yarima Tîuya Pî'

Jesus Eseurîma'pî

1-2 Tiófilo, manni' kaareta aapia unmenuka'pî wanî Jesus yekare ekareme'nen pe. Tamî'nawîrî î' kupî'pî Jesusya teesenyaka'ma pia'tî'pî pata pai ka' pona tarî Paapaya pîkîrî ekareme'nen pe awanî. Î' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pîiya, moropai pemonkonyamî' yenupapîtî'pîiya ekareme'nen pe awanî. Moropai tînaipontî'san pia tîmaimu tîrî'pîiya Morî Yekaton Wannî wenai to' nîkupî ton pe.

3 Inkamoro pia Jesus esenpo'pî enen tîîsa'manta tîpo. Asakî'ne pemonkon (40) wei tîîko'mamî pîkîrî eesenpopîtî'pî to' pia tu'ke ite'ka. Mîîkîrî nîkupî'pî era'ma'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen enen awanî epu'tî'pî to'ya aasa'mantasa' pe ikupî to'ya pîn. Moropai tînaipontî'san yarakkîrî eeseurîmapîtî'pî Paapa yeseru pî'. Î' kai'ma Paapa iipî tamî'nawîronkon esa' pe ekareme'pîtî'pîiya to' pî'.

4 Moropai tiwin ite'ka tînaipontî'san pere'sa' tîuya yai tîmaimu tîrî'pîiya to' pia. Ta'pîiya: —Maasa tarî e'tî Jerusalém po Paapa nîtîrî yapisîkonpa. Inîmî'tî. Maasa pra yarima tîuya taasai'ya man apî'nîkon. Mîrîrî warantî rî uurîya nîrî ta'pî —ta'pî Jesusya.

5 —A'kî, Joãoya imakui'pî tînkupî'pîkon rumakanenan yenpatakona'pî tuna ke pena. Tîîse inî' panpî' yapisîya'nîkon kupî sîrîrî. Mararî tîîko'manse aapia'nîkon Morî Yekaton Wannî erepamî kupî sîrîrî ayesa'kon pe, aako'manto'pe ipatîkarî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ka' Pona Jesus Yarî Paapaya

6 Mîrîrî tîpo Jesus naipontî'san emurukuntî'pî ipokonpe ⌞Oliveira kîrî po⌟. Mîrîrî yai ekaranmapo'pî to'ya: —Anna Yepotorî, î' pensa anna kupîya kupî sîrîrî anna pata esa' pe anna ko'manto'pe anna warîrî, sîrîrî ka'rî, maasa ka'rî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.

7 Jesusya yuuku'pî: —Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se Paapa wanî pra man. Uyun Paapaya neken epu'tî, iweiyu iku'ne'tîsa' tîuya ye'nen —ta'pîiya to' pî'.

8 —Tîîse meruntî yapisîya'nîkon kupî sîrîrî Morî Yekaton Wannî ena yai ayesa'kon pe. Mîrîrî yai meruntî ke uyekare pî' eeseurîmakon kupî sîrîrî Jerusalém po, moropai Judéia pata po, Samaria pata po, moropai tamî'nawîrî patakon kaisarî —ta'pîiya to' pî'.

9 Mîrîrî taasai'ya tîpo, Jesus yanu'nîpî'pî Paapaya ka' pona, era'ma to'ya tanne. Moropai inî' era'ma to'ya pra to' ena'pî. Maasa pra katupuruya yettapurî'pî.

10 Tîîse tîwîrî era'ma'pî to'ya ka' yekaya. Jesus era'ma yu'se to' tîîse, tiwinarî asakî'nankon warayo'kon esenpo'pî aimutunkon to' ponkon to' pia.

11 Inkamoroya ta'pî to' pî': —Warayo'kon Galiléia ponkon, anî' era'ma yu'se awanîkon? —ta'pî to'ya. —Manni' Jesus akore'ta'nîkon wanî manni' wîtîn pî' man. Ka' pona yanu'nîpî pî' Paapa man —ta'pî to'ya. —Tîîse teenuku manni' warantî, awenna'po kupî sîrîrî inî'rî katupuru po —ta'pî to'ya to' pî'.

Matias Menka To'ya

Judas Nurî'tî Pata'pî Ya' Awe'to'pe.

12 Mîrîrî tîpo Jesus naipontî'san enna'po'pî Oliveira ye'kon kîrî poi Jerusalém pona. Aminke pu'kuru pra itaminkeno awanî'pî.

13 Jerusalém cidaderî pona teerepamîkon pe, to' ewomî'pî kawonpan po tîwe'sen wîttî ta, o'non pata Pedro pokon e'to' ta. Insamoro wanî'pî miarî, João moropai Tiago, moropai André, moropai Filipe, moropai Tomé, moropai Bartolomeu, moropai Mateus, moropai tiaron Tiago, Alfeu munmu, moropai Simão Zelote, moropai Judas, mîîkîrî yun ese' wanî'pî Tiago pe nîrî.

14 Inkamoro wanî'pî teepîremakon pî' tîwîrî wei kaisarî tîmurukun pe si'ma. Inkamoro kore'ta Jesus yan wanî'pî moropai Jesus ya'mi'san nîrî wanî'pî to' pokonpe. Moropai tiaronkon wîri'sanyamî' nîrî wanî'pî to' kore'ta.

15 Tiwin wei to' emurukuntîsa' tanne, Pedro e'mî'sa'ka'pî to' kore'tapai eseurîmai. Inkamoro emurukuntî'san wanî'pî 120 kaisarî. Moropai ta'pîiya to' pî':

16 —Uyonpayamî', eesera'maton pî' kinî Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî pena utamokon Davi nurî'tî pî' —ta'pîiya. —Judas nurî'tî yekare pî' eeseurîma'pî pena. Mîîkîrî Judas wanî'pî Jesus yapi'nenan Judeuyamî' esanon ye'mai'norî pe.

17 Mîîkîrî wanî'pî uurî'nîkon yonpa pe ukore'ta'nîkon. Maasa pra imenkasa' pe awanî'pî eesenyaka'mato'pe uurî'nîkon pokonpe —ta'pî Pedroya.

18 (Mîîkîrî Judasya tînmîri ton yenna'pî mîrîrî tîniru Jesus rumakapîtîuya Judeuyamî' esanon yenya' yepe'pî ke. Miarî tînmîri ya' mîîkîrî ena'pî kawîne pai. Mîrîrî yai iro'ta e'karaka'pî moropai non pona isiwisikkî e'soroka'pî. Moropai aasa'manta'pî.

19 Tamî'nawîronkon Jerusalém po tîîko'mansenonya mîrîrî epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen ipata'se' esatî'pî to'ya Aceldama kai'ma, tîîse to' maimu ta awanî'pî mîn pata'se' kai'ma esatî'pî to'ya.)

20 Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî: —Sîrîrî e'menukasa' pena Salmo kaaretarîya
ta'pî:
Mîîkîrî ataretî'ka kupî sîrîrî.
Mîrîrî ye'nen anî' ko'mamî pepîn itewî' ta, *Sl 69.25*
kai'ma Salmo kaaretarî po awe'menukasa' mîrîrî. Moropai inî'rî ta'pî Salmo
kaaretarîya:
Tiaronya ipata'pî yapisî e'pai awanî
eesenyaka'mato' rî'pî konekaton ya', *Sl 109.8*
taiya mîrîrî —ta'pî Pedroya.
21-22 —Mîrîrî ye'nen tiaron warayo' menkapai awanî sîrîrî uurî'nîkon
pokonpe eesenyaka'ma ton. Tîîse mîîkîrî warayo' menkapai man
teeseurîmasen innape Uyepotorîkon Jesus e'mî'sa'ka'pî pî'. Tîîse imenkapai
man manni' uurî'nîkon pokonpe Joãoya Jesus yenpatakona yai moropai
ka' pona Paapaya Jesus yanu'nîpî pîkîrî, aasarî'pî upokonpe'nîkon —ta'pî
Pedroya.
23 Mîrîrî ye'nen to' esenumenka'pî. Asakî'ne warayo'kon menka'pî to'ya
tîpokon pe'nîkon asarî'san. Inkamoro ese' wanî'pî José. Mîîkîrî ese' wanî'pî
eseurîwî'ne kaisarî, Barsabás moropai Justo kai'ma esatî'pî to'ya. Iwanîyakon
ese' wanî'pî Matias. Inkamoro menka'pî to'ya.
24 Mîrîrî tîpo inkamoro pona to' epîrema'pî. Ta'pî to'ya Paapa pî': —
Paapa, anna yepotorî, amîrî tamî'nawîronkon yewan epu'nen. Mîrîrî ye'nen
insanan anna yonpayamî' ekareme'kî o'non ye'ka mo'kaya amîrî ton pe
eesenyaka'mato'pe, Jesus naipontî'pî pe.
25 Maasa pra anna yonpa Judas anna pokonpe esenyaka'ma'pîya
teesenyaka'mato' rumaka'pî inî' anku'pai pra eena'pî. Moropai mîîkîrî
wîtî'pî e'taruma'tînto' pata'se' ya'. Mîrîrî ye'nen anî' ekaremekîya anna
pokonpe eesenyaka'ma ton José Matias ka'rî. Mîrîrî warantî to' epîrema'pî.
26 Mîrîrî tîpo inkamoroya asakî'ne tî' yapisî'pî. Mîrîrî asakî'nan tî' pî' to' ese'
e'menukasa' wanî'pî José moropai Matias. Moropai teserukon ta mîrîrî tî'
yenumî'pî to'ya e'mai'non tî' to' nenumî'pî wanî'pî Matias ese' yarakkîron.
Mîrîrî warantî mîîkîrî ena'pî Jesus naipontî'san pokonpe teesenyaka'masen
pe.

2

Pentecoste Festa Pî' To' Tîîse

Morî Yekaton Wannî Erepamî

1 Judeuyamî' festarî weiyu eseporî yai, itese' Pentecoste, tamî'nawîronkon
innape Jesus ku'nenan emurukuntî'pî tiwinan wîttî ta.
2 Mîrîrî yai to' emurukuntîsa' tanne, ka'ne' pe ka' winîpainon kure'nan
a'situn ata'se'masa' iipî warainon eta'pî innape Jesus ku'nenanya. Kure'ne
awanî ye'nen mîrîrî wîttî tawonkonya eta'pî.
3 Moropai mîrîrî era'ma'pî wîttî tawonkonya. Apo' awittasa' ya'se'masa'
a'situnya warantî innape Jesus ku'nenan ekaya. Eesekainunpîtî'pî to' kaisarî
tiwin pî' to' tîîse, era'ma'pî to'ya.
4 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon esa' pe Morî Yekaton Wannî ena'pî. Moropai to'
eseurîma emapu'tî'pîiya tiaronkon maimukon ta.
5 Inkamoro kore'ta Jerusalém po Judeuyamî' Paapa yapurînenan wanî'pî
aminke pai festa pona iipî'san. Tamî'nawîrî patakon poinokon wanî'pî.

6 Mîrîrî a'situn warainon eta tîuya'nîkon yai, to' emurukuntî'pî. Mîrîrî yai
innape Jesus ku'nenan eseurîma tiaronkon maimukon ta eta'pî to'ya. Tîîse
eta'pî inkamoro aminke pai iipî'sanya tîmaimukon pe awanî. Mîrîrî pî' to'
esenumenka'pî kure'ne.
7 Ta'pî to'ya: —Insamoro warayo'kon Galiléiaponkon. A'kî umaimukon ta to'
eseurîma.
8 Tîîse î' kai'ma mîrîrî warantî umaimukon ta to' eseurîma mîrîrî? —ta'pî
to'ya.
9-11 —Maasa pra uurî'nîkon wanî aminke pai iipî'san pe. Pártia patapai'nîkon
pe, Média pata pai'nîkon pe, Elão pata pai'nîkon pe, Mesopotâmia pata
pai'nîkon pe, Judéia pata pai'nîkon pe, Capadócia pata pai'nîkon pe, Ponto
pata pai'nîkon pe, Ásia pata pai'nîkon pe, Frígia pata pai'nîkon pe, Panfília
pata pai'nîkon pe, Egito pata pai'nîkon pe, Líbia pata woinîkon nîrî wanî,
aminke pra awanî Cirene pî', Roma poinokon pe, Creta pata pai'nîkon pe
moropai Arábia pata pai'nîkon pe. Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn
Paapa yapurînenan, tamî'nawîrî aminke pai'nîkon pe e'nî tanne tiwin pî'
si'ma umaimukon eta sîrîrî ukaisarî'nîkon. Paapa nîkupî'pîkon kure'nan pî'
umaimukon eta sîrîrî ukaisarî'nîkon. Paapa nîkupî'pîkon kure'nan pî' to'
eseurîma mîrîrî umaimukon ta eta sîrîrî —ta'pî to'ya.
12 Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon wanî'pî kure'ne teesenumenkai to'
winîkîi. Î' e'ku'sa' epu'tî to'ya pra awanî'pî. To' esekaranmapopîtî'pî. —Î'
taato'pe see sîrîrî wanî sîrîrî? —kai'ma ta'pî to'ya.
13 Tîîse moro to' kore'ta tiaronkon wanî'pî to' patakapîtî pî' tîwe'sanon.
Inkamoroya ta'pî to' pî': —A'kî, insamoro warayo'kon etînsa' mîrîrî. E'tari pe
to' wanî mîrîrî —kai'ma ta'pî to'ya to' winîkîi.

Pedro Eseurîmato' To' Pî'

14 Tîîse Pedro e'mî'sa'ka'pî tiwin pu' pona tîîmo'tai'nîkon Jesus naipontî'san
pokonpe. Mîîkîrî eseurîma'pî meruntî ke arinîkonya eta tanne. —
Uyonpayamî', Judeuyamî' Jerusalém ponkon moropai tamî'nawîronkon
amîrî'nîkon tarîwaya iipî'san. Maasa eseurîma etatî î' taato'pe mîrîrî wanî
ekaremekîuya sîrîrî etatî —ta'pîiya.
15 —Insamoro warayo'kon etînsa' kai'ma eesenumenkakon mîrîrî to' pî' —
ta'pîiya. —Tîîse kaane, insamoro wanî maasa î' enîrîtîponkon pepîn insamoro.
Penane pu'kuru anna wanî sîrîrî î' yonpa annaya pra man —ta'pîiya.
16 —A'kî, pena Paapa maimu ekareme'nen profeta Joel nurî'tî nekare-
mekî'pî era'maya'nîkon sîrîrî —ta'pî Pedroya to' pî'.
17 —Ta'pî Paapaya: “See warantî ikupîuya kupî sîrîrî
tamî'nawîron ataretî'ka rawîrî,” ta'pî Paapaya.
“Morî Yekaton Wannî yarimauya kupî sîrîrî
tamî'nawîronkon esa' pe, aako'manto' pe.
Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî wenai,
to' eseurîma kupî sîrîrî uyekare pî'.
Moropai anmukukon pia nîrî yarimauya
moropai ayensitonon pia nîrî yarimauya.
Inkamoro eseurîma kupî sîrîrî mîîkîrî wenai umaimu pî'”, ta'pî Paapaya.
“Maasaronkon we'ne'pîtî warantî
yairon epu'tî to'ya kupî sîrîrî
tînera'ma'pîkon pepîn.
A'yeke'tonon we'ne'pîtî tîwetun ya'

mîrîrî epu'tî to'ya kupî sîrîrî.
Mîrîrî wenai to' eseurîma kupî sîrîrî.
18 Moropai manni'kan upoitîrî pe tîwe'sanon,
inkamoro pia nîrî Morî Yekaton Wannî yarimauya kupî nîrî sîrîrî.
Inkamoro eseurîma kupî nîrî sîrîrî uyekare pî',
tamî'nawîronkon pî' ekaremekî to'ya.
19 Moropai teesera'masen kupîuya kupî sîrîrî
anera'makon ton ka' pî'.
Moropai teesera'masen kupîuya kupî sîrîrî non po,
Mîrîrî wanî kupî sîrîrî mîn warantî.
Moropai apo' warantî
moropai were'tî warantî kure'ne era'maya'nîkon,
20 Moropai teesera'masen kupîuya inî'rî ka' pî'
wei ena kupî sîrîrî ewaron pe,
moropai kapoi ena kupî sîrîrî mîn warantî,
Mîrîrî e'kupî kupî sîrîrî
manni' ipîkku weiyu eseporî rawîrî,
uuipî rawîrî tamî'nawîron yaretî'kai.
21 Mîrîrî yai tîwenpenatasen awanî ya,
taawon wanî ya,
Paapa, upîika'tîkî.
Paapa, aapia iko'manpai wai
taawon wanî ya, mîîkîrî pîika'tîuya", ta'pî Paapaya *Jl 2.28-32*
ta'pî mîîkîrî profeta Joel nurî'tîya pena —ta'pî Pedroya.
22 Mîrîrî pî' Pedro eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Warayo'kon,
amîrî'nîkon Israel pemonkonoyamî', eseurîma Jesus Nazaré poinon yekare
pî' etatî —ta'pîiya. —Mîîkîrî Paapa naipontî'pî era'ma'pîya'nîkon. Î' ikupî
eserîkan pepîn kupîiya wenai, kure'nan teesera'masen pepîn kupîiya wenai,
Paapa winîpaino pe awanî epu'tî'pîya'nîkon ukore'ta'nîkon tîwanî yai.
23 Mîîkîrî rumaka'pîya'nîkon imakui'san warayo'kon yenya'. Inkamoroya
ipokapîtî'pî pakî'nan pona. Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya iwî'pî itu'se Paapa
e'to' yawîrî. Pena mîrîrî kupîya'nîkon rawîrî Paapaya epu'tî'pî.
24 Moropai Paapaya mîîkîrî Jesus pîmî'sa'ka'pî. Awe'taruma'tîto' yapai
imo'ka'pîiya. Sa'mantanto' yentai ikupî'pîiya, maasa pra isa'manta'san
kore'ta aako'mamî eserîke pra awanî'pî.
25 Mîrîrî pî' utamokon Davi nurî'tî eseurîma'pî pena. Mîîkîrî Jesus pî'
ta'pîiya:
Uyepotorî era'ma pî' uuko'mamî aminke pra uupia,
maasa pra mîîkîrî wanî umeruntîri winî.
Mîrîrî ye'nen uurî wanî pepîn eranne' pe
maasa pra uupia aako'mamî ye'nen.
26 Mîrîrî ye'nen taatausinpai
uyewan wanî sîrîrî,
umaimu wanî kure'ne atausinpa'pî maimu pe.
Tîîse uurî wanî tîîsa'mantasen pe
tîîse eranne' pe pra uuko'mamî uusa'mantato' pî',
27 Maasa pra uurî sa'manta yai
uuko'mamî pepîn non yo'koi isa'manta'san kore'ta.
Urumakaya pepîn.

Moropai apoitîrî imakui'pî ton pîn
sa'mantasa' ko'mamî pepîn,
itesa'rî'pî kata pepîn,
i'mî'sa'kaya kupî ye'nen.
Mîrîrî nîmîkî pî' uuko'mamî,
28 Uyepotorî, mîrîrî yairon epu'tou'ya ton ke
uyenupa'pîya ipatîkaron uuko'manto' ton epoto'pe.
Mîrîrî ye'nen taatausinpai pu'kuru uurî wanî sîrîrî.
Maasa pra uupia aako'mamî ye'nen, *Sl 16.8-11*
ta'pî Davi nurî'tîya —ta'pî Pedroya.

29 Moropai Pedro eseurîma ko'mannîpî. Ta'pîiya: —Uyonpayamî', maasa eseurîma etapai'nîkon, penaron manni' utamokon Davi nurî'tî yekare pî'. Mîîkîrî ko'manpîtî'pî tamî'nawîronkon esa' pe pena. Tîîse aasa'manta'pî. Mîrîrî tîpo yu'na'tî'pî to'ya, mîîkîrî uruwasi man uurî'nîkon kore'ta.

30 Mîîkîrî e'pîtî'pî Paapa maimu ekareme'nen pe. Mîrîrî ye'nen epu'tî'pîiya, î' taasa' Paapaya inna'poka tîuya pata pe pra. Mîîkîrî payanyamî' rî'san kore'ta Paapaya ipîkku pata esa' ton yarima tîuya, ekaremekî'pî Davi nurî'tî wanî'pî warantî awe'to'pe.

31-32 —Moropai epu'tî'pîiya î' kupî Paapaya. Mîrîrî ye'nen eeseurîma'pî Cristo pîmî'sa'kato' Paapaya pî'. Ta'pîiya see warantî: "Mîîkîrî sa'manta tîpo isa'manta'san kore'ta aako'mamî pepîn Mîrîrî ye'nen itesa'rî'pî kata pepîn", taa Davi nurî'tîya manni' Jesus pîmî'sa'kato' Paapaya pî'.

33 Mîrîrî kupî'pîiya. Mîîkîrî e'mî'sa'kasa' era'ma'pî annaya. I'mî'sa'kasai'ya tîpo, Paapaya yarî'pî ka' pona. Ta'pîiya ipî': "Umeruntîri winîkîi ereutakî," ta'pîiya. Moropai Morî Yekaton Wannî yarima pî' man, yarima tîuya ta'pî tîuya yawîrî. Mîîkîrî erepansa' sîrîrî anna esa' pe. Mîîkîrî wenai eseurîma sîrîrî amîrî'nîkon maimu ta. Mîrîrî era'maya'nîkon sîrîrî, etaya'nîkon sîrîrî.

34-35 Davi eseurîmasa' pra man tîpî' maasa pra mîîkîrî enu'sa' pra man ka' pona tesa' yarakkîrî. Tîîse eeseurîma'pî Cristo enuku'pî pî'. Ta'pîiya see warantî:
"Paapaya ta'pî Uyepotorî pî':
'Umeruntîri winîkîi ereutakî
maasa ayeyatonon yentai akupîuya pîkîrî,' ta'pîiya" *Sl 110.1*
ta'pî Davi nurî'tîya.

36 Mîîkîrî manni' anwî'pîkon antaruma'tî'pîkon pîmî'sa'ka Paapaya yai ikupî'pîiya kure'ne Uyepotorîkon pe, tînmenka'pî pe. Tamî'nawîronkon Judeuyamî', mîrîrî epu'tîya'nîkon e'pai awanî —ta'pî Pedroya to' pî'.

37 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pî' yairî ma're to' ena'pî kure'ne to' esewankono'ma'pî. Moropai ta'pî to'ya Pedro pî' moropai tiaronkon Jesus naipontî'san pî': —Uyonpayamî', î' kupî annaya e'painon? Mîrîrî warantî Paapaya anna taruma'tî namai kai'ma.

38 Mîrîrî yuuku'pî Pedroya: —Enpenatatî imakui'pî ankupî'pîkon pî' moropai irumakatî tamî'nawîrî Paapaya tîwanmîra iku'to'pe. Mîrîrî tîpo esenpatakonatî innape Jesus kupîya'nîkon wenai. Tamî'nawîrî tîwanmîra iku'sa' tîuya tîpo Paapaya Morî Yekaton Wannî yarima ayesa'kon pe —ta'pî Pedroya to' pî'.

39 —Maasa pra mîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî pena Morî Yekaton Wannî
yarima tîuya pî', amîrî'nîkon pia moropai anmukukon pia yarima tîuya mo-
ropai tamî'nawîronkon aminkankon pia yarima tîuya manni'kan tînmenkakon
pia yarima tîuya —ta'pîiya.
40 Mîrîrî warantî Pedroya to' panama'pî, to' teka'nunkai. Ta'pîiya to' pî':
—Epa'katî imakui'pî kupî pî' tîwe'sanon kore'ta pai. Maasa pra inkamoro
taruma'tî Paapaya yai, ataruma'tîiya'nîkon namai awe'pîika'tîto'kon yuwatî —
ta'pî Pedroya.
41 Mîrîrî tîpo innape Pedro maimu kupî tîuya'nîkon ye'nen to' esen-
patakona'pî. To' wanî'pî 3.000 kaisarî yonpa. Mîrîrî tîpo innape Jesus
ku'nenan pokonpe to' emurukuntîpîtî'pî.
42 Mîrîrî yai Paapa maimu ke to' yenupa'pî Jesus naipontî'sanya.
Tekkarikon yonpa tîuya'nîkon yai tîmurukun pe to' e'pîtî'pî. Moropai
teepîremakon yai tîmurukun pe to' e'pîtî'pî. Mîrîrî warantî to' ko'mamî'pî
innape Jesus kupî tîuya'nîkon ye'nen.

Innape Jesus Ku'nenan Yeseru

43 Mîrîrî yai Jesus naipontî'sanya î' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pî.
Esenumenkanto' kure'nan ku'pîtî'pî to'ya. Mîrîrî ku'pîtî to'ya wenai,
tu'kankon pemonkonyamî' esenumenka'pî. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon wenai
tamî'nawîronkonya to' nama'pî.
44 Moropai tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan ko'mamî'pî tîmurukun
pe. Moropai î' itesa' pe tîwe'to'kon mîrîrî tîrataikai to' wanî'pî se' kaisarî.
45 Inkamoro e'repa'pî temannekon ke, tînmîrikon ke. Mîrîrî yepe'pî yapi'sa'
tîuya'nîkon yai, mîrîrî yarataika'pî to'ya itu'se tiaronkon e'to' kaisarî. Mîrîrî
kupî'pî to'ya tîwakîrikon pe, mîî pe pra.
46 Moropai wei kaisarî to' emurukuntîpîtî'pî Judeuyamî' epîremato' yewî'
ta. Moropai tewî'kon kaisarî tekkarikon yonpapîtî'pî to'ya tîwakîrikon pe,
taatausinpai, e'sentai pra.
47 Inkamoroya Paapa yapurîpîtî'pî tamî'nawîron pî'. Mîrîrî to' yeseru we-
nai, tiaronkon pemonkonyamî'ya tîwakîrikon pe to' era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen
wei kaisarî Paapa yapurînenan epamî'pî. Maasa pra Uyepotorîkonya mîrîrî
warantî ikupî'pî, mîrîrî warantî innape tîku'nenan e'pîika'tîto'pe kai'ma. Mîrîrî
warantî arinîke to' ena'pî.

3

Pedroya Ma'takî'pan Warayo' Yepi'tî

1 Tiwin wei Pedro wîtî'pî João yarakkîrî Judeuyamî' epîremato' yewî' ta
epîremai. Ko'mamîiya to' wîtî'pî teeserukon ta, Judeuyamî' eperepîtî'pî
ko'mamî kaisarî epîremai.
2 Moro warayo' ma'takî pe tîwe'sen e'pîtî'pî mîrîrî to' epîremato' mana'ta
po. Morî itese' manni' mana'ta pia itonpayamî'ya yaapîtî'pî wei kaisarî
teewonsenon nîtîrî tîniru yapi'to'peiya kai'ma. Mîîkîrî awanî'pî asakoi pepîn
teesenpo'pî pata painon.
3 Mîrîrî yai mîîkîrî pri'yawon pepîn ma'takî'pan warayo' sa'neya Pedro,
João era'ma'pî, mana'ta po tîwe'senya. Mîîkîrîya to' era'masa' tîuya pe tenya
kainumî'pî to' nîtîrî tîniru yapisîpa kai'ma.

4-5 Mîrîrîya Pedro João ko'mamî'pî mîîkîrî yenu pîkîrî. Moropai ta'pî Pedroya ipî': —Anna era'makî —ta'pîiya. Mîîkîrîya to' era'ma'pî î' to' nîtîrî yapisîpa kai'ma eesenumenka'pî teuren.
6 Tîîse ta'pî Pedroya see warantî: —A'kî, î' rî ton pra man tîniru ton pra man aapia untîrî ton. Tîîse Cristo nîtîrî'pî Paapa meruntîri upîika'tîto' Jesusya manni' Nazaréponya, tarî man uupia. Mîrîrî ke apîika'tîuya. Mîrîrî ye'nen Jesus maimu pe tauya apî', asakî —ta'pîiya.
7 Moropai meruntî winon itenya pî' yapisî'pî Pedroya. I'mî'sa'ka'pîiya, mîîkîrî pri'yawon pepîn sa'ne. Mîrîrî pe rî mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî, morî pe satippe aapîta'pî inî' ike'ne awanî pra.
8 Mîrîrî tîpo mîîkîrî atausinpasa' arapunpîtî'pî kure'ne. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya Paapa yapurî'pî tîwakîri pe taatausinpai moropai to' pîkîrî eewomî'pî Judeuyamî' epîremato' yewî' ta.
9 Mîrîrî yai era'ma'pî arinîkonya. Mîîkîrî pri'ya pra tîwe'sen e'mî'sa'kasa'ya Paapa yapurî era'ma'pî to'ya.
10 Mîrîrî ye'nen to' esenumenka'pî kure'ne ipî'. —Manni' mîîkîrî, pri'ya pra tîwe'sen mana'ta po e'mî'sa'kakoi pepîn. Î' kai'ma see awe'mî'sa'kasa' mîrîrî? —Kai'ma to' esenumenka'pî teesewankono'mai ipî'.

Arinîkon Pemonkonyamî' Yeurîma Pedroya

11 Mîrîrî tîpo mîîkîrî warayo' Pedro João nepi'tî'pî wanî'pî to' ra' pîkîrî. Mîîkîrî era'ma tîuya'nîkon wenai, pemonkonyamî' esenumenka'pî kure'ne. Moropai to' eka'tumî'pî epîremanto' yewî' waikatoi varanda ta itese' Salomão pata'se' ya', o'non pata Pedro João moropai warayo' ike'nan esepi'tîsa' wanî manni' pata.
12 Mîrîrî yai arinîkon erepamî era'ma tîuya pe ta'pî Pedroya to' pî': —Uyonpayamî', î' wani' awanî ye'nen eesewankono'makon mîrîrî? Î' kai'ma eesenumenkakon mîrîrî anna pî'? Î' wani' awanî ye'nen anna yenu pîkîrî aako'mamîkon? Mîserî warayo' esepi'tîsa' wenai anna meruntîri ke yepi'tîsa' annaya kai'ma awanîkon? Morî anna yeseru wenai tîmeruntîri tîîsa' Paapaya kai'ma awanîkon ka'rî?
13 Mîîkîrî esepi'tîsa' mîrîrî anna meruntîri wenai pra tîîse manni' Paapa poitîrî Jesus meruntîri wenai. Manni' anna tamokon Abraão nurî'tî napurî'pî, moropai Isaque nurî'tî napurî'pî moropai Jacó nurî'tî napurî'pî. Mîîkîrî Paapaya Jesus kupî'pî kure'ne. Tîîse amîrî'nîkonya irumaka'pî ipîkku pe tîwe'sanon ayesa'kon pia. Mîîkîrî rumaka'pîya'nîkon Pilatos yenya' mîîkîrî anrumakapai awanî tanne tîîse "kaane" ta'pîya'nîkon itu'se pra awanî'pîkon.
14 Mîîkîrî wanî'pî morî pe tîwe'sen pe imakui'pî ton pra tîwe'sen pe, tîîse mîîwîni tîîse iwanmîrî'pîya'nîkon. —Mîîkîrî rumakakî —taaya'nîkon pra awanîkon Pilatos pî'. Tîîse tiaron warayo' pemonkon wîîtîpon rumakato'peiya ta'pîya'nîkon.
15 Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya uurî'nîkon ko'manto' esa' pe tîwe'sen wîî me'po'pî. Tîîse mîîkîrî pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî epu'tî pî' anna man maasa pra era'ma'pî annaya.
16 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî Jesus meruntîri wenai mîserî warayo' esepi'tîsa' sîrîrî. Maasa pra innape ikupî'pîiya. Mîrîrî ye'nen Jesusya yepi'tî'pî tamî'nawîronkon amîrî'nîkonya era'ma tîmapu'tîi.
17 —Uyonpayamî', amîrî'nîkonya iwî me'po'pî pakko pe awanîkon ye'nen, tamî'nawîrî ayesa'kon pokonpe si'ma. Mîrîrî epu'tî pî' wai.

18 Tîîse mîrîrî kupî'pî Paapaya. Pena penaronkon profetayamî' nurî'tîya
ekaremekî'pî, î' kai'ma Paapa narima'pî pîika'tîton pe e'taruma'tî kupî. Mîrîrî
yawîrî ikupî'pî Paapaya ta'pî tîuya yawîrî.
19 Mîrîrî ye'nen enpenatatî imakui'pî ankupî'pîkon pî', irumakatî,
ayeserukon mo'tanî'tî. Moropai Paapa pia eturumakatî tîîwanmîra imakui'pî
ankupî'pîkon ku'to'peiya. Iipia eturumakatî ayekatonkon meruntîri ton
tîîto'peiya.
20 Iipia eturumakatî aapia'nîkon manni' Jesus tînmenka'pî pîika'tîton yari-
mato'peiya.
21 Tîîse mîîkîrî wanî sîrîrî ka' po aaipî pra. Tamî'nawîron miakanma tîuya
weiyu pîkîrî aako'mamî, mîrîrî weiyu pî' Paapa eseurîma'pî penaronkon
tîmaimu ekareme'nenan profetayamî' wenai.
22 Moisés nurî'tîya ta'pî:
"Paapaya tîmaimu ekareme'nen yarima kupî sîrîrî,
amîrî'nîkon kore'ta uurî yarimasa' tîuya warantî.
Mîîkîrî maimu ekareme'nen wanî kupî sîrîrî akore'ta'nîkon ayonpakon pe.
Maasa etatî morî pe î' taiya apî'nîkon.
23 Anî'ya imaimu eta pra awanî ya,
mîîkîrî mo'kaiya kupî sîrîrî tîpemonkonoyamî' kore'ta pai.
Inî'rî tîpemonkono pe pra ikupîiya.
Mîîkîrî wîiya kupî sîrîrî," *Dt 18.15,18,19*
ta'pî Moisés nurî'tîya —ta'pî Pedroya.
24 —Tamî'nawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîya
sîrîrî ekaremekî'pî. E'mai'ne Samuelya ekaremekî'pî. Moropai mîrîrî tîpo
ite'ma'pî pî' tiaronkonya ekaremekî'pî. Sîrîrî yai eesera'ma manni' ekare-
mekî'pî to'ya.
25 Î' etanto' Paapaya pena inkamoro wenai, mîrîrî wanî sîrîrî amîrî'nîkon
ton pe. See warantî ekaremekî'pî Paapaya Abraão pî' pena. Ta'pîiya:
"Apayanrî'san wenai tamî'nawîronkon
sîrîrî pata po tîîko'mansenon pia morî
tîrîuya kupî," *Gn 22.18; Gn 26.4*
ta'pîiya Abraão pî'. Mîrîrî wanî sîrîrî amîrî'nîkon ton pe maasa pra amîrî'nîkon
wanî ipayanyamî' rî'san pe.
26 Mîrîrî ye'nen Paapaya tîpoitîrî menka'pî moropai yarima'pîiya e'mai'
pe amîrî'nîkon pîika'tîton pe, morî ku'to'peiya amîrî'nîkon ton pe, moropai
imakui'pî ankupî'pîkon rumakakonpa akaisarî'nîkon tiwin pî' si'ma.
Mîrîrî warantî Pedro eseurîma'pî to' pî'.

4

Pedro, João Yarî To'ya Judeuyamî' Esanon Pia

1 Pedro moropai João wanî'pî pemonkonyamî' yenupa pî'. Mîrîrî tanne,
Judeuyamî' esanon teepîremasanon esanon erepamî'pî to' kore'ta. Moropai
tiaronkon saduceuyamî' moropai epîremanto' yewî' era'manenan esa'.
2 Inkamoroya pemonkonyamî' yenupa to'ya eta'pî, to' eseurîma. Pedro
eseurîma'pî Jesus Cristo pîmî'sa'ka'pî Paapaya pî'. —Mîrîrî ye'nen Jesus Cristo
e'mî'sa'kasa' wenai isa'manta'san e'mî'sa'ka nîrî —ta'pîiya. Mîrîrî eta tîuya'nîkon
pî' to' eseta'ka'pî, to' maimu pî'. To' ekore'ma'pî to' winîkîi.

3 Mîrîrî ye'nen to' yapisî me'po'pî to'ya. Moropai to' yarakkamo'pî to'ya
mîrîrî ewaron neken yuwa'kato'pe to'ya, maasa pra ko'mamîiya pata wanî'pî
mîîto'pe.
4 Tîîse mîrîrî yai to' nekaremekî'pî itekare etatîpono'sanya innape Jesus
kupî'pî arinîke. Mîrîrî ye'nen inkamoro innape Jesus ku'nenan ena'pî inî'
panpî'. Tarîpai 5.000 kaisarî to' wanî'pî.
5 Mîrîrî erenma'sa' pe miarî Jerusalém po to' emurukuntî'pî, inkamoro
ipîkkukon pe tîwe'sanon, yenupatonkon moropai tiaronkon pemonkonyamî'
esa' pe tîwe'sanon emurukuntî'pî.
6 Inkamoro kore'ta to' wanî'pî teepîremasanon esanon yepotorî Anás itese'
moropai Caifás, João, Alexandre moropai tiaronkon Anás yonpayamî'.
7 Mîrîrî yai inkamoro Jesus naipontî'san arakkansa' tîuya'nîkon enepî'pî
to'ya inkamoro ipîkkukon rawîrî. Mîrîrî ye'nen to' ekaranmapo'pî to'ya. —
O'non ye'ka pe see mîrîrî kupîya'nîkon mîrîrî? Anî' meruntîri ke ikupîya'nîkon
mîrîrî? Anî' maimu pe mîrîrî kupîya'nîkon? —ta'pî to'ya to' pî'. Anepu'pai to'
wanî'pî maasa pra warayo' esepi'tîsa' era'masa' tîuya'nîkon ye'nen.
8 Morî Yekaton Wannî wanî'pî Pedro yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen Pedro
eseurîma'pî eranne' pe pra. Ta'pîiya to' pî': —Amîrî'nîkon ipîkkukon pe-
monkonyamî' esanon, epu'nenan, mîserî warayo' yepi'tîsa' annaya wenai
anna yekaranmapoya'nîkon. Mîrîrî anepu'pai awanîkon. Tarîpai etatî, —ta'pî
Pedroya to' pî'.
9-10 Moropai ta'pîiya: —Mîîkîrî manni' Jesus Nazaré poinon, manni'
anwî'pîkon anpokapîtî'pîkon pakî'nan pona, mîîkîrî pîmî'sa'kasa' Paapaya.
Mîîkîrî meruntîri wenai, mîîkîrî maimu pe eesepi'tîsa' mîrîrî —ta'pî Pedroya
to' pî'.
11 Ta'pî Pedroya inî'rî to' pî': —Manni' mîîkîrî Paapaya taasa':

“manni' wîttî konekanenya imakui'pî pe tî' wanî kai'ma yenunsa',
ipîinamaya pra awanîkon, iwanmîrîya'nîkon.
Mîîkîrî kupî'pî Paapaya ipîkku pe,” *Sl 118.22*
mîîkîrî Jesus.

12 Mîîkîrî pia neken e'pîika'tînto' eseporî mîrîrî. Inî'rî tiaron iwarainon ton
pra man sîrîrî pata po upîika'tînenkon ton. Mîîkîrî, Paapa nîtîrî'pî neken wanî
uurî'nîkon pîika'tîton pe, —ta'pî Pedroya.
13 Pedro eseurîma eta tîuya'nîkon yai inkamoro emurukuntî'san esenu-
menka'pî kure'ne to' pî'. Ta'pî to'ya: —Î' kai'ma see to' eseurîma mîrîrî pî'
esenupa'sanon pepîn teuren tîîse eranne' pe pra to' wanî. Moriya insamoro
wanî sîrîrî Jesus yarakkîrî asarî'san pe kai'ma —ta'pî to'ya.
14 Mîrîrî ye'nen moo to' wanî'pî. Î' taa to'ya pîn Jesus naipontî'san pî'. Maasa
pra mîîkîrî warayo' eke'nan to' nepi'tî'pî wanî'pî to' pia.
15 Mîrîrî tîpo to' yenpa'ka'pî to'ya poro pona. Moropai tîîwarîrî'nîkon to'
esiyu'pîtî'pî to' eseurîmato' pî'.
16 —Î' kupî e'painon to' yarakkîrî. Ikupî eserîke pra awanî to' winîkîi maasa
pra tamî'nawîrî Jerusalém po anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'sa' to'ya epu'sa'
tamî'nawîronkonya man. Yenomî eserîke pra man, to' nîkupî'pî —ta'pî to'ya.
17 —Tîîse taapai awanî sîrîrî to' pî' inî'rî Jesus pî' to' eseurîma namai
tiaronkon pemonkonyamî'ya eta namai, to' eseurîmato' Jesus pî' emî'pannî'pai
awanî sîrîrî —ta'pî to'ya.

18 Moropai to' yawonnîpî'pî to'ya inî'rî. Moropai ta'pî to'ya: —Inî'rî
pemonkonyamî' yenupaya'nîkon yu'se pra anna wanî sîrîrî. Inî'rî mîîkîrî
warayo' pî' Jesus pî' eeseurîmakon yu'se pra anna man. Atî'napantî mîrîrî
pîkîrî tîîse —ta'pî to'ya to' pî'.
19-20 Tîîse î' kupî to'ya yentai awanî'pî. Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî: —Inna,
annaya tîwî ikupî eserîke pra man. Anna eseurîma tîrumakai pra maasa
pra anna nera'ma'pî, anna neta'pî mîrîrî ekaremekî annaya, —ta'pî to'ya.
Moropai ta'pî to'ya: —Amîrî'nîkonya taa aawarîrî'nîkon rî eesenumenkakon
mîrîrî î' wanî yairî Paapa ton pe. Amaimukon yawîrî anna wanî kai'ma.
Amîrî'nîkon nama annaya Paapa ka'rî nama annaya. Mîrîrî epu'tîya'nîkon
e'pai awanî —ta'pî Pedroya.
21 Mîrîrî tîpo inî' î' kupî to'ya eserîke pra to' wanî'pî. Maasa pra pe-
monkonyamî'ya Paapa yapurî'pî warayo' to' napi'tî'pî era'ma tîuya'nîkon
ye'nen. Mîrîrî ye'nen to' eseurîma'pî neken to' yarakkîrî. —Inî'rî kîseurîmatî
mîîkîrî Jesus pî'. Eeseurîmakon yu'se anna wanî pra man —ta'pî to'ya to' pî'.
Moropai to' epa'ka'pî, î' kupî to'ya yentai awanî'pî mîîto'pe.
22 Mîîkîrî warayo' esepi'tî'pî kono po awanî'pî 40 kono' yentai.

Innape Jesus Ku'nenan Epîrema

23 Atarakkannîto' yewî' tapai teepa'ka tîpo'nîkon Pedro, João wîtî'pî ton-
payamî' pia, innape Jesus ku'nenan pia. Inkamoroya ekaremekî'pî to' pî',
î' taasa' a'yeke'tonon Judeuyamî' yenupanenanya moropai teepîremasanon
esanonya.
24 Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai tamî'nawîrî si'ma to' epîrema pia'tî'pî Paapa
pî'. Ta'pî to'ya: —Anna yunkon, Paapa, amîrî pata koneka'tîpon, moropai ka'
koneka'tîpon. Moropai tuna koneka'tîpon. Moropai tamî'nawîron sîrîrî pata
po tîîko'mansen koneka'pîya.
25 Moropai pena eeseurîma'pî Morî Yekaton Wannî yai anna tamokon Davi
nurî'tî apoitîrî eseurîma wenai. Ta'pîya:
“Î' wani' awanî ye'nen pemonkonyamî', Judeuyamî' pepîn ekore'ma
uwinîkîi.
26 Î' wani' awanî ye'nen Uwinîkîi imakui'pî kupî tîuya'nîkon pî' to' esenu-
menka.
Tîîse î' kupî to'ya eserîke pra awanî.
Ipîkkukon reiyamî' pata esanon pokonpe to' emurukuntî'pî
teepîkonpa Uyarakkîrî moropai pîika'tîton unarima'pî yarakkîrî.
Tîîse mîrîrî wanî î' pe pra rî”, *Sl 2.1,2*
ta'pîya, pena Davi nurî'tî eseurîmato' wenai.
27 A'kî, pena Davi nurî'tî yai eeseurîma'pî, Paapa. Mîrîrî warantî
awe'kupî'pî sîrîrî amen. To' eseta'pî î' rî kupîkonpa pemonkonyamî' esa'
pe tîwe'sen Herodes pokonpe moropai pata esanon Pôncio Pilatos pokonpe.
To' eseta'pî anna yonpayamî' moropai anna yonpayamî' pepîn pokonpe
teserukon konekakonpa kai'ma. Mîîkîrî anarima'pî pîika'tîton imakui'pî
ton pîn Jesus winîkîi, teepîto'kon yeseru konekakonpa to' eperepî'pî. Mîrîrî
eseta'pî pena innape rî awe'kupî sîrîrîpe eesepu'tîto'pe kai'ma.
28 Mîrîrî warantî pena eeseurîma'pî manni' yawîrî sîrîrî awe'kupî esera'ma
sîrîrî, Paapa. Sîrîrî warantî ikupî'pî to'ya maasa pra awe'ku'to'pe ta'pîya.
Mîrîrî warantî ta'pîya itu'se awanî ye'nen, meruntî ke awanî ye'nen.
29 Anna yunkon, Paapa, tamî'nawîrî epu'tî pî' nai î' kai'ma anna winîkîi to'
eseurîmasa' epu'tî pî' nai, anna taruma'tî tîuya'nîkon pî' to' eseurîmasa'. Tîîse

Paapa, apoitîrîtonon anna pia meruntî tîîkî, meruntî ke amaimu pî' anna eseurîmato'pe inî' panpî'.
30 Moropai Paapa, anna pia itîîkî apoitîrî imakui'pî ton pîn Jesus wenai anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'to'pe annaya, pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'pe annaya ameruntîri ke. ⌞Mîrîrî era'ma tîuya'nîkonya yai pemonkonyamî' esenumenkato'pe kure'ne ameruntîri pî'⌟, —kai'ma to' epîrema'pî Paapa pî'.
31 To' epîrema ataretî'ka pe, tîwakîri pe Paapaya eta'pî. Mîrîrî ye'nen ita to' e'to' wîttî eserentîkî'ma'pî. Moropai Morî Yekaton Wannî ena'pî to' esa' pe inî' panpî' meruntî ke to' e'to'pe. Mîrîrî tîpo inî' panpî' itekare ekaremekî'pî to'ya meruntî ke.

Tamî'nawîrî Itesa' Pe Tîwe'to'kon Kupî To'ya Tiwinan Yemanne Warantî

32 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan esenumenkapîtî'pî se' kaisarî. To' esenumenkato' e'pîtî'pî tiwin. Moropai to' yeseru e'pîtî'pî î' kai'ma to' ko'manto' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen anî'ya taa pra awanî'pî to' kore'ta: —Uyemanne sîrîrî uurî sîrîrî —kai'ma to' esenumenka pîn. Tîîse tamî'nawîrî itesa' pe tîwe'to'kon kupî'pî to'ya tiwinan yemanne warantî.
33 Mîrîrî yai Jesus pîmî'sa'ka'pî Paapaya ekareme'pîtî'pî to'ya meruntî ke. Mîrîrî ye'nen kure'ne morî pe to' e'to' ton tîrî'pî Paapaya to' pia.
34-35 Moropai temannekon ke to' e'repa yai, tewî'kon ke, tînmîrikon ke, itepe'pî yapisî to'ya, moropai mîrîrî enepî to'ya tamî'nawîrî Jesus naipontî'san yenya itîrî to'ya. Moropai mîrîrî yonpa tîrî Jesus naipontî'sanya to' pia, itu'se to' e'to' kaisarî. Mîrîrî ye'nen anî' e'taruma'tî pra awanî'pî to' kore'ta. Mîrîrî kupî'pî to'ya tamî'nawîrî teesenumenkato'kon ke.
36-37 Inkamoro kore'ta tiwin warayo' wanî'pî itese' José. Mîîkîrî e'repa'pî tînmîri ke. Itepe'pî yapisî'pîiya moropai enepî'pîiya tamî'nawîrî Jesus naipontî'san yenya tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe Jesus naipontî'sanya kai'ma. Mîîkîrî warayo' wanî'pî Levi nurî'tî paarî'pî pe. Ipata ese' wanî'pî eesenpo'pî pata Chipre wono po. Mîîkîrî e'pîtî'pî to' pîika'tînen pe. Mîrîrî ye'nen esatî'pî Jesus naipontî'sanya Barnabé kai'ma, tiaron meruntîri ton tîînen taato' mîrîrî.

5

Ananias Safira Yekare

1 Mîrîrî tîpo tiaron warayo' wanî'pî itese' Ananias. Mîîkîrî wanî'pî tîno'pî kenan. Ino'pî ese' wanî'pî Safira. Mîîkîrî esenumenka'pî tîwe'repa pî' tînmîri ke, ⌞itepe'pî tîrîpa kai'ma Jesus naipontî'san pia. Mîrîrî ke tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe to'ya⌟.
2 Tîîse tamî'nawîrî itîrîiya pîn tamî'nawîrî tîrîuya taa tîpo. Itonpa yarakkîrî awe'nîmî'pî. Mîrîrî epu'tî'pî ino'pîya. Mîrîrî tîpo yapisî'pîiya itepe'pî. Mîrîrî tîrî'pîiya Pedro pia itonpa pe, tamî'nawîrî tîrîiya pîn.
3 Mîrîrî ye'nen ta'pî Pedroya ipî':

—Î' wani' awanî ye'nen mîrîrî warantî Makui pata'se' ton tîrîya ayewan ya? —ta'pî Pedroya ipî'. —Î' ton pe mîrîrî warantî seru'ye' pe awanî Morî Yekaton Wannî winîkîi —ta'pîiya. —Î' ton pe tamî'nawîrî itîrîya pra awanî'pî itîrîuya taa tîpo?
4 Maasa pra anmîri wanî'pî amîrî pe pena. Moropai awe'repasa' tîpo itepe'pî wanî nîrî amîrî pe. Tîîse î' ton pe yenku'tî yu'se eesenumenkasa' anna winîkîi pra neken tîîse Paapa winîkîi?

5 Mîrîrî taa Pedroya, eta tîuya pe Ananias esenumî'pî, aasa'manta'pî. Mîrîrî
e'ku'sa' eta tîuya'nîkon pe arinîkon ena'pî eranne' pe.
6 Mîîkîrî yapi'se warayo'kon erepamî'pî, kamisa ke ya'santî'pî to'ya. Mo-
ropai yenpa'ka'pî to'ya poro pona. Mîîkîrî yu'na'tî'pî to'ya.
7 Mîrîrî tîpo, tîko'man pe pu'kuru pra ino'pîrî'pî erepamî'pî, î' e'ku'sa'
epu'tîiya pra tînyo yarakkîrî.
8 Mîîkîrî ekaranmapo'pî Pedroya: —Ka'kî upî' —ta'pîiya. —Seeni' neken
wanî tamî'nawîrî anmîrikon ke awe'repa'pîkon yepe'pî pe? —ta'pîiya.
—Inna —ta'pî Safiraya.
9 Tîîse ta'pî Pedroya:
—Î' ton pe see mîrîrî warantî Paapa epu'to' ton tîrîya'nîkon sîrîrî?
Ataruma'tîiya'nîkon pepîn kai'ma? Seru'ye' pe awanîkon Morî Yekaton
Wannî winîkîi —ta'pîiya. Moropai ta'pî Pedroya: —A'kî, mîrîrî warantî anyo
seru'wasa' wenai aasa'manta'pî. Mîîkîrî yu'na'tî warayo'konya amenrî to'
ataretî'ka —ta'pîiya. —Moro to' man inkamoro yu'na'tîtîponkon —ta'pîiya.
—Inkamoroya ayarî nîrî sîrîrî ayu'na'tîi —ta'pî Pedroya ipî'.
10 Mîrîrî eta tîuya pe, Safira esenumî'pî Pedro rawîrî aasa'manta'pî.
Mîîkîrî yenpa'ka'pî warayo'konya moropai yu'na'tî'pî to'ya inyo yu'na'tî'pî
tîuya'nîkon winîkîi.
11 Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai, innape Jesus ku'nenan ena'pî eranne' pe. Mo-
ropai tamî'nawîronkon mîrîrî yekare etanenan pemonkonyamî' nîrî wanî'pî
eranne' pe.

Jesus Naipontî'sanya Pri'yawonkon Pepîn Yepi'tî

12 Tu'ke ite'ka Jesus naipontî'sanya tu'ke ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî'pî. Mo-
ropai esenumenkanto' ku'pîtî'pî to'ya pemonkonyamî' nera'maton pe. Mîrîrî
yai tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan emurukunpîtî'pî epîremanto'
yewî' waikatoi varanda ta itese' Salomão pata'se' ya'.
13 Tiaronkon emurukuntî pra awanî'pî to' pokonpe maasa pra eranne' pe
tîwanîkon ye'nen. Tîîse to' eseurîmapîtî'pî morî pe to' pî'.
14 Moropai arinîkon warayo'kon moropai wîri'sanyamî'ya nîrî innape Uye-
potorîkon kupî'pî tîwîrî. Mîrîrî wenai arinîke to' ena'pî.
15 Mîrîrî Jesus naipontî'san nîkupî'pî era'ma tîuya'nîkon wenai,
pri'yawonkon pepîn enepî'pî to'ya o'non poro Pedro wîtîto' e'ma ta. Tette' ta
to' tîîse inkamoro tîrî'pî to'ya e'ma ena pona, mîrîrî taawîrî Pedro wîtî yai,
itekatonya mîîkîrî napontîsa' yai eesepi'tîto'pe kai'ma.
16 Moropai arinîkon pemonkonyamî' Jerusalém woi tîîko'mansenonya
tiaronkon pri'yawonkon pepîn nîrî enepî'pî. Moropai o'ma'kon yarakkîrî
tîwe'sanon enepî'pî to'ya. Tamî'nawîrî inkamoro esepi'tî'pî mîrîrî warantî.

Jesus Naipontî'san Taruma'tî To'ya

17 Moropai teepîremasanon esanon yepotorî moropai mîîkîrî yarakkîronkon,
Judeuyamî' esanon saduceuyamî', inkamoro kinmuwa'pî Jesus naipontî'san
winîkîi.
18 Ta'pî to'ya: —To' arakkanpai awanî sîrîrî inî'rî to' eseurîma namai —ta'pî
to'ya. Moropai to' yapisî me'po'pî to'ya moropai to' arakkamo me'po'pî to'ya
imakui'pî kupîtîponkon kore'ta.
19 Mîrîrî ewaron ya', Paapaya inserî yarima'pî to' pia. Mîîkîrîya mana'ta
arakkanmoka'pî. Moropai to' yenpa'ka'pîiya mîrîrî atarakkannîto' yewî'
tapai.

20 Ta'pî inserîya Jesus naipontî'san pî':
—Atîtî, epîremanto' yewî' ta pemonkonyamî' yenupatantî. Sîrîrî itekare ekareme'tantî, tamî'nawîrî ipatîkarî enen ko'mannîto' yekare —ta'pî inserîya Jesus naipontî'san pî'.
21 Moropai inserî maimu yawîrî to' wîtî'pî penane pu'kuru to' ewomî'pî epîremanto' yewî' ta. Inkamoroya to' yenupa'pî miarî.
Mîrîrî tîpo mîrîrî wei yai, teepîremasanon esanon yepotorî moropai mîîkîrî yarakkîronkon Judeuyamî' esanon emurukuntî'pî tamî'nawîrî pemonkonyamî' esa' pe tîwe'sanon eseta'pî teeseurîmakonpa tekarekon pî', tonpakon saduceuyamî' pokonpe. Inkamoro emurukuntîsa'ya ta'pî: —To' era'matantî, inkamoro arakkansa'kon —ta'pî to'ya.
22-23 Moropai surarayamî' wîtî'pî atarakkannîto' yewî' ta. Eporî'pî to'ya atarakkannîto' yewî' atarakkansa' wanî'pî. Surarayamî' era'manenanya era'ma ko'mannîpî mana'ta po si'ma. Tîîse î' e'ku'sa' epu'tî to'ya pra awanî'pî mîrîrî yai. Mîrîrî arakkanmoka'pî to'ya tîîse Jesus naipontî'san eporî to'ya pîn. Anî' ton pra awanî'pî. Tarîpai î' kai'ma tîwanîkon epu'tî to'ya pra to' ena'pî. To' enna'po'pî tesa'kon pia. Ekaremekî'pî to'ya, tamî'nawîrî.
—Î' kai'ma to' epa'ka'pî epu'tî annaya pra man. Mana'ta man arakkansa' pe —ta'pî to'ya.
24 Mîrîrî eta tîuya'nîkon ya yai, to' esanonya î' kupî tîuya epu'tî pîn nîrî to' warantî.
25 Tîîse mîrîrî pe rî warayo' erepamî'pî. Ta'pîiya: —A'kî manni'kan atarakkannîto' yewî' ta to' wanî manni'kan man sinpata epîremanto' yewî' ta pemonkonyamî' yenupa pî' —ta'pî warayo'ya to' pî'.
26-27 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe tiwinarî surarayamî' esanonya ta'pî surarayamî' pî': —Ka'ne' pe to' era'matantî. To' wîtî'pî. To' enepî'pî to'ya. Î' kupî to'ya pîn to' winîkîi maasa pra pemonkonyamî'ya tîpa'tîpîtîkon nama'pî to'ya tî' ke. Moropai to' ene'sa' to'ya yai, inkamoro pî' ta'pî Judeuyamî' esanon pe tîwe'sanonya: —Mîrîrî warantî "Inî'rî pemonkonyamî' kîsenupatî mîîkîrî Jesus ese' pî'", ta'pî annaya apî'nîkon yuukuya'nîkon pra awanîkon sîrîrî.
28 Ankupî'pîkon era'matî maasa î' ku'sa'ya'nîkon mîîkîrî ese' pî' eeseurîmakon ke pemonkonyamî' Jerusalém cidaderî ponkonya etasa' era'matî. Mîrîrî warantî tîîse anna Judeuyamî' esanonya Jesus wî'pî taa pî' aako'mamîkon mîrîrî.
29 Tîîse Pedroya moropai tiaronkon Jesus naipontî'sanya inkamoro maimu yuuku'pî. Ta'pî to'ya: —Paapa maimu yawîrî e'nîpai awanî sîrîrî warayo'kon maimu yawîrî e'nî yentai.
30 Mîîkîrî Paapa penaronkon utamokon napurî'pî mîîkîrî Paapaya Jesus pîmî'sa'ka'pî amîrî'nîkonya iwî me'posa' tîpo, pakî'nan pona ipokapîtî me'posa'ya'nîkon tanne.
31 Mîîkîrî Jesus kupî'pî Paapaya tîmeruntîri winî eereutato'pe, tamî'nawîronkon esa' pe, moropai upîika'tînenkon pe. Paapaya itîrî'pî manni'kan tîpemonkonoyamî' Judeuyamî'ya imakui'pî pe tîwe'to'kon rumaka ya tîîwanmîra Paapaya iku'to'pe —ta'pî to'ya to' pî'.
32 —Mîrîrî ekaremekî annaya sîrîrî maasa pra era'ma pî' anna man tamî'nawîrî. Moropai Morî Yekaton Wannîya nîrî yenpo pî' man tamî'nawîrî. Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî Paapa narima'pî tîmaimu yawîrî tîîko'mansenon pia —ta'pî Pedroya to' pî'.

33 Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai, inkamoro Judeuyamî' esanon
emurukuntî'san ekore'ma'pî inî' panpî' to' winîkîi. Mîrîrî to' tî'ka tîuya'nîkon
pî' to' eseurîma'pî.
34 Tîîse moro awanî'pî warayo' to' kore'ta. Mîîkîrî fariseu itese' Gamaliel to'
yenupanen Judeuyamî' yeseru pî'. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon nînama pe
awanî'pî. Mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî. Ta'pîiya to' pî':
—Jesus naipontî'san yenpa'katî maasa poro pona ka'ne' perî —ta'pîiya.
Moropai to' yenpa'ka'pî to'ya.
35 Moropai eeseurîma pia'tî'pî arinîkon emurukuntî'sanya eta tanne.
—A'kî, uyonpayamî' —ta'pîiya. —Aka, î' kupîya'nîkon kai'ma kîsenku'tîtî
insamoro Jesus naipontî'san winîkîi. Maasa ekaremekîuya etatî —ta'pîiya.
36 —Pena pu'kuru pra warayo' wanî'pî itese' Teudas. Mîîkîrî wanî'pî
pemonkon esa' pe arinîkon 400 kaisaronkon esa' pe Teudas wanî'pî. Ipîkku
pe tîwe'to'pe awe'kupî'pî. Tîîse iwî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo inenupakon rî'san
e'paraipîka'pî. Inî'rî ipokonpe tîwanî'pîkon warantî pra to' ena'pî. Mîrîrî
warantî to' atareti'ka'pî —ta'pîiya.
37 —Moropai inî'rî tiaron wanî'pî Judas itese' Galiléia pon —ta'pîiya. —
Manni' yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ku'ne'tî to'ya yai, mîîkîrî wanî'pî
mîrîrî warantî. Ipîkku pe tîwe'to'pe awe'kupî'pî. Ipemonkonoyamî' wanî'pî
tu'ke inenupakon. Tîîse mîîkîrî wî'pî to'ya. Moropai inkamoro inenupa rî'san
e'paraipîka'pî —ta'pîiya.
38 —Mîrîrî warantî naka inkamoro wanî. Mîrîrî ye'nen tîwî to' ku'pai'nîkon,
maasa pra pemonkon yeseru pe awanî ya, î' pe pra rî to' nenupa'san wanî
—ta'pî Gamalielya.
39 —Tîîse mîrîrî warantî pra Paapa meruntîri pe to' wanî tanne, î'
kupîya'nîkon kai'ma kîsenku'tîtî. Mîrîrî warantî ikupî pî' eesenumenkakon ya,
Paapa winîkîi imakui'pî kupîya'nîkon mîrîrî —ta'pîiya to' pî'.
40 Mîrîrî tîpo mîîkîrî Gamaliel eseurîmato' kupî'pî to'ya innape. Mîrîrî
ye'nen, —Jesus naipontî'san yawonnî'tî —ta'pî to'ya. To' yawonnîpî'pî to'ya.
To' po'pîtîtîpo'nîkon inkamoro rumaka'pî to'ya. To' rumaka pe ta'pî to'ya: —
Atîtî, inî'rî eeseurîmakon yu'se anna wanî pra man mîîkîrî Jesus ese' pî' —ta'pî
to'ya.
41 Moropai Pedro tiaronkon Jesus naipontî'san epa'ka'pî arinîkon emu-
rukuntî'san kore'tapai taatausinpai maasa pra Jesus yekare pî' ekaremekî
tîuya'nîkon wenai tîwe'taruma'tîkon epu'tî to'ya eserîke awanî. Mîrîrî warantî
si'ma, to' atausinpasa' wanî'pî kure'ne. Inkamoro wîtî'pî.
42 Inkamoroya wei kaisarî Paapa maimu ekareme'pîtî'pî epîremanto' yewî'
ta moropai tuutîkon pe wîttîkon kaisarî. Pîika'tîton pe Jesus Paapa narima'pî
wanî ekareme'pîtî'pî to'ya tîwîrî, tîrumakai pra.

6

Asakî'ne Mia' Pona Tîîmo'tai'nîkon Menka To'ya Jesus Naipontî'san Pîika'tînenan Pe

1 Tîko'man pe pu'kuru tîîko'manse pra Judeuyamî' innape Jesus ku'nenan
ena ko'mannîpî'pî arinîke. Tiaronkon wanî'pî mîrîrî yai grego maimu ta
teeseurîmasanon pe moropai tiaronkon wanî'pî aramaico pe teeseurîmasanon
pe. Mîrîrî yai inkamoro grego maimu ta teeseurîmasanon esiyu'pîtî pia'tî'pî
maasa pra tonpakon inyo isa'manta'san pîika'tî to'ya pra awanî to' yekkari
ton ke era'ma tîuya'nîkon wenai.

2 Mîrîrî ye'nen Jesus naipontî'sanya to' muurukuntî'pî. Inkamoro
eseurîma'pî î' kai'ma to' pîika'tî tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya:
—Morî pe pra awanî Paapa maimu pî' eseurîman rumakasa' ya manni'kan
tîwe'taruma'tîsanon neken pîika'tîto'pe. Tîîse ekareme'pai awanî sîrîrî tîrumakai
pra —ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen to' esenumenka'pî mîrîrî esenyaka'manto'
kupîtonkon menka tîuya'nîkon pî'.
3 Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya: —Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai warayo'kon
menkapai'nîkon. Warayo'kon manni'kan epu'nenan yairî tîwe'sanon to'
yeseru innape Jesus ku'nenan, Morî Yekaton Wannî maimu yawîrî tîwe'sanon
menkapai'nîkon. Insamoro pia sîrîrî esenyaka'manto' rumakapai'nîkon man
iku'to'pe to'ya.
4 Tîîse annaya irumaka pepîn tîîse wei tî'ka annaya e'pai awanî epîreman pî'
kure'ne moropai itekare ekaremekî pî' —ta'pî to'ya.
5 Inkamoro Jesus naipontî'san maimu eta tîuya'nîkon yai inna ta'pî
tamî'nawîronkonya. Mîrîrî ye'nen Estêvão mo'ka'pî to'ya. Mîîkîrî eturu-
makasa' wanî'pî Morî Yekaton Wannî yenya' ipoitîrî pe tîwe'to'pe. Moropai
tiaronkon menka'pî to'ya nîrî ipokonpe. Filipe moropai Prócoro, Nicanor,
Timão, Pármenas, Nicolau Antioquia pon. Mîîkîrî wanî'pî Judeu pe pra tîîse
Judeuyamî' epîremato' yawîrî tîwe'sen pe awanî'pî.
6 Mîrîrî tîpo inkamoro warayo'kon enepî'pî to'ya Jesus naipontî'san pia.
Moropai inkamoro epîrema'pî to' pu'pai pona tenyakon tîrî'pî to'ya Paapa
esenyaka'mato' ku'to'pe to'ya kai'ma.
7 Mîrîrî warantî Paapa maimu esekaremekî'pî innape Jesus ku'nenan
wenai. Mîrîrî yai inî' panpî' innape Jesus ku'nenan ena ko'mannîpî'pî arinîke
Jerusalém po. To' kore'ta mararî pra teepîremasanonya nîrî innape Jesus
kupî'pî.

Estêvão Yapisî To'ya

8 Mîîkîrî warayo' Estêvão wanî'pî kure'ne Paapa nîpîika'tî'pî pe. Mîrîrî
ye'nen Paapa meruntîri wanî'pî iipia. Mîrîrî wenai î' ikupî eserîkan pepîn
moropai kure'nan esenumenkanto' kupî'pîiya pemonkonyamî' nera'maton
pe.
9 Tîîse mîrîrî wenai Estêvão winîkîi tiaronkon iipî'san Judeuyamî' Cirene
cidaderî poi moropai Alexandria cidaderî poi wo'ma'ta pia'tî'pî. Inkamoro
wanî'pî epere'nîto' yewî' tawonkon pena to' poitîrî pe si'san. Tarîpai to' poitîrî
pe pra to' enasa'. Inkamoro moropai tiaronkon Judeuyamî' iipî'san Cilícia
pata poi moropai Ásia pata poinokon, inkamoro wo'ma'ta pia'tî'pî Estêvão
pî'. Mîrîrî ye'nen iteseru anepu'pai to' wanî'pî yairî pra awe'to', imakui'pî
pe awe'to', î' kupîkonpa kai'ma yarakkîrî.
10 Tîîse Estêvãoya tamî'nawîrî yapîtanîpî'pî yairî to' maimu yuuku'pîiya.
Maasa pra Morî Yekaton Wannî wanî'pî iipia.
11 Mîrîrî ye'nen inkamoroya tiaronkon pemonkonyamî' ye'ma'pî
eeseurîmatonkon seru'ye' pe iwinîkîi.
—Inna era'ma'pî annaya. Imakui'pî pe Moisés yeseru winîkîi eeseurîma'pî.
Moropai Paapa winîkîi eeseurîma'pî eta'pî annaya kai'ma —ta'pî to'ya.
12 Mîrîrî warantî inkamoroya Judeuyamî' esanon moropai Moisés nurî'tîya
yenupato' pî' yenupatonkon moropai pemonkonyamî' meruntîtannîpî'pî inî'
panpî', Estêvão winîkîi î' ku'to'pe to'ya kai'ma. Moropai mîrîrî tîpo Estêvão
yapisî'pî to'ya moropai yarî'pî to'ya. Judeuyamî' esanon pe tîwe'sanon rawîrî
yarî'pî to'ya.

13 Moropai tiaronkon pemonkonyamî' yuwa'pî to'ya inî'rî iwinîkîi
eseurîmatonkon seru'ye' pe. Inkamoroya ta'pî: —Mîrîrî eta'pî annaya
eeseurîmato' epîremanto' yewî' winîkîi moropai Moisés nurî'tîya yenupanto'
winîkîi. Mîrîrî pî' teeseurîma pî' aako'mamî.
14 Jesus Nazaréponya epîremanto' yewî' yanmaka moropai tamî'nawîrî
Moisés yeseru mo'tanîpîiya kupî sîrîrî taapîtîiya eta'pî annaya. Mîrîrî warantî
to' eseurîma'pî seru'ye' pe.
15 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon emurukuntî'sanya Estêvão era'ma'pî morî pe.
Mîîkîrî yenpata wanî'pî inserî yenpata warantî era'ma'pî to'ya.

7

Estêvão Eseurîmato' To' Pî'

1 Mîrîrî tîpo teepîremasanon esanon yepotorîya Estêvão ekaranmapo'pî: —
Inna pî' rî to' eseurîma mîrîrî? —ta'pîiya.
2 Yuuku'pî Estêvãoya: —Uyonpayamî' uyuntonon, eseurîma etatî —ta'pîiya.
—Pena morî pu'kuru a'ka pe tîwe'sen Paapa esenpo'pî utamokon Abraão
nurî'tî pia, maasa Mesopotâmia pata po aako'mamî tanne, Harã pona
iko'manse attî pra tîîse.
3 Mîîkîrîya ta'pî Abraão pî':
“Apata yapai epa'kakî.
Apemonkonoyamî' kore'tapai atîkî,
o'non pata apata'se' ton ekaremekîuya manni' pata ya'”, *Gn 12.1*
ta'pîiya.
4 Mîrîrî ye'nen Abraão wîtî'pî Caldéia poi iko'manse Harã pata pona. Mîrîrî
tîpo, itun sa'mantasa' tîpo, Paapaya mîîkîrî enepî'pî sîrîrî pata pona o'non pata
uurî'nîkon ko'mamî manni' pata ya'.
5 Mîîkîrî pia Paapaya iwaikkatoi pe sîrîrî pata tîîsa' pra man mîrîrî yai. Tîîse
tamî'nawîrî itîrî tîuya taasai'ya wanî'pî. Moropai apayanrî'san pata'se' pe
awanî kupî sîrîrî, taasai'ya wanî'pî inmuku ton pra tîîse.
6 Mîrîrî tîpo Paapaya ta'pî Abraão pî':
“Inkamoro apayanyamî' rî'san ko'mamî pe man tiaron pata po ka'ran pe.
Mîrîrî pata ponkon poitîrî pe to' ko'mamî pe man 400 kono' kaisarî.
Inkamoro e'taruma'tî pe man mararî pra tiaronkon poitîrî pe mîrîrî to' pata
ya' si'ma”,
ta'pîiya.
7 Moropai Paapaya ta'pî Abraão pî':
“Inkamoro amîrî'nîkon taruma'tîponkon taruma'tîuya pe wai”,
ta'pîiya.
“Upemonkonoyamî' mo'kauya pe wai sîrîrî pata po si'ma upoitîrî pe to'
e'to'pe”, *Gn 15.13,14*
ta'pîiya Abraão pî'.
8 Mîrîrî ye'nen Paapa eseta'pî Abraão yarakkîrî. Moropai Abraão nîkupî ton
tîrî'pîiya, tînmukukon esenposa' yai tiwin semana kaisarî aako'mansa' tîpo
Abraãoya Isaque mere pi'pî pottî ya'tîto'pe. Mîrîrî yawîrî Abraãoya ikupî'pî.
Mîrîrî warantî Isaqueya nîrî ikupî'pî tînmu Jacó yarakkîrî. Moropai Jacóya
manni'kan tînmukuyamî' pî' ikupî'pî mîrîrî warantî —ta'pî Estêvãoya.
9 Inkamoro pî' Estêvão eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Manni'kan
penaronkon utamokon rî'san Jacó munkîyamî' nurî'tîya tonpakon José
yewanmîrî'pî maasa pra tentai'nîkon tîyunkonya yapurî ye'nen. Mîrîrî ye'nen

ike to' e'repa'pî Egito ponkon pia to' poitîrî pe awe'to'pe kai'ma. Tîîse mîîkîrî yarakkîrî Paapa wanî'pî.

10 Mîrîrî ye'nen Paapaya ipîika'tî'pî awe'taruma'tîto' yapai. Egito pata esa' rei Faraó pia José wanî yai Paapaya mîîkîrî kupî'pî tîwakîri pe era'mato'pe Faraóya. Mîrîrî ye'nen Faraóya ta'pî ipî': "Epu'nen pe awanî wenai, tarîpai pata esa' pe eena pe nai kai'ma. Pata esa' pe eena pe nai moropai uyewî' tawonkon esa' pe nîrî eena pe nai", ta'pîiya José pî'.

11 Mîrîrî tîpo kure'ne iwan wanî'pî Egito pata po moropai Canaã pata po. Mîrîrî yai utamokon nurî'tîya kure'ne iwan epu'tî'pî.

12 Mîrîrî yai Jacó nurî'tîya yekkari wanî yekare eta'pî Egito po trigo wanî. Mîrîrî ye'nen tînmukuyamî' yarima'pîiya tekkarikon ton yennai.

13 Itakon te'ka pe to' wîtîsa' yai José esekaremekî'pî anî' pe tîwanî ton-payamî' pî'. Mîrîrî warantî José yonpayamî' epu'tî'pî Faraóya.

14 Moropai ta'pî Joséya Jacó nurî'tî wîtîto'pe Egito pona. Mîrîrî ye'nen Jacó wîtî'pî 75 kaisarî tîpemonkonoyamî' pokonpe.

15 Miarî Egito po mîîkîrî utamokon Jacó ko'mamî'pî tîîsa'manta pîkîrî.

16 Mîrîrî tîpo inmukuyamî' rî'san utamokon e'tî'ka'pî. Mîrîrî tîpo to' esa'rî'pî menna'po'pî to'ya Siquém pata pona to' yu'na'tîi. Maasa pra miarî utamokon Abraão nurî'tî nenna'pî pe awanî'pî. Hamor payanyamî' rî'san pî' mîrîrî pata yenna'pîiya moropai ye'ma'pîiya tîniru ke tîpata pe awe'to'pe.

17 Abraão pî' î' kupî tîuya ta'pî tîuya kupî Paapaya pra tîîse mîrîrî weiyu eseporî tanne, utamokon epansa' wanî'pî mararî pra Egito pata po.

18 Mîrîrî yai tiaron Faraó ena'pî pata esa' pe José epu'nen pepîn.

19 Mîîkîrîya utamokon nurî'tî yenku'tî'pî moropai to' taruma'tî'pîiya kure'ne. Mîrîrî yai to' munkîyamî' teesenposanon yenpa'ka me'po'pîiya to' e'tî'kato'pe.

20 Mîrîrî kore'ta Moisés esenpo'pî morî more. Mîîkîrî tîwarîkka'pî isanya itunya eseurîwî'ne kapoi kaisarî.

21 Mîrîrî tîpo mîîkîrî yenpa'kasa' to'ya tanne Moisés eporî'pî pata esa' Faraó yensiya. Mîîkîrî tîwarîkka'pîiya tînre pe.

22 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî esenupa'pî tamî'nawîrî Egito ponkon esenupato' pî'. Epu'nen pe awanî'pî. Ipîkku pe awanî'pî. Moropai teeseurîma epu'nen pe awanî'pî. Î' rî kupîiya yai morî pe awanî'pî —ta'pî Estêvãoya.

23 —Mîrîrî tîpo a'yeke'ton pe teenai asakî'ne pemonkon kono' kaisarî tîwanî ye'ka pe Moisés esenumenka'pî ipemonkonoyamî' anera'mapai tîwanî pî'.

24 Mîrîrî yai teepîsanon era'ma'pîiya, Egito pon moropai tonpa Judeu yarakkîrî. Mîîkîrî taruma'tînen pî' eese'ma'pî, moropai iwî'pîiya.

25 Mîrîrî pî' Moisés esenumenka'pî, uurî wenai upemonkonoyamî'ya epu'tî tîpîika'tîkon Paapaya kai'ma, tîîse epu'tî to'ya pîn.

26 Mîrîrî tîpo erenma'sa' pe inî'rî tiaronkon teepîsanon era'ma'pîiya. Inkamoro pia attî'pî. Inkamoro wanî'pî itonpayamî' Judeuyamî' pe. Inkamoro pîika'tî kai'ma eesenumenka'pî. To' rataikai attî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: "Warayo'kon, amîrî'nîkon uyonpayamî', ayakon yarakkîrî eekore'ma mîrîrî î' wani' awanî ye'nen?" ta'pîiya to' pî'.

27 Tîîse manni' tîwanîyakon taruma'tînenya Moisés tukka'pî. Ta'pîiya: "Amîrî e'kupî mîrîrî anna yepuru pe. O'non ye'ka pe anna esa' pe akupî annaya kai'ma awanî mîrîrî?" ta'pîiya ipî'.

28 “Uurî anwîpai awanî mîrîrî, ko'manpara Egito pon warayo' wî'pîya
warantî?” *Êx 2.14*
ta'pîiya ipî'.
29 Mîrîrî eta tîuya pe Moisés epe'pî. Attî'pî Egito pata poi Midiã pata pona
ko'manse. Miarî Moisés munkîyamî' ton esenpo'pî asakî'ne —ta'pî Estêvãoya.
30 —Asakî'ne pemonkon kono' (40) kaisarî Moisés ko'mansa' tanne, inserî
esenpo'pî iipia. Mîîkîrî esenpo'pî keren po apo' mî'nî ye' taransen ya', manni'
wî' itese' Sinai mîrîrî pia.
31 Mîrîrî ye'nen Moisésya era'ma'pî mîrîrî apo' teesewankono'mai kure'ne
teesenumenkai. Mîrîrî era'mai awe'rennuku'pî inî' panpî' morî pe era'mapa
kai'ma. Mîrîrî yai Paapa maimu eta'pîiya.
32 “Uurî atamokon nurî'tî yepotorî, Abraão nurî'tî napurî'pî,
moropai Isaque nurî'tî napurî'pî, moropai Jacó nurî'tî napurî'pî”, *Êx 3.6*
ta'pîiya. Mîrîrî taiya eta tîuya yai, Moisés esi'nîpî'pî awe'tîtîka'pî kure'ne.
Eranne' pe tîwanî ye'nen era'maiya pîn.
33 Moropai Paapa eseurîma'pî. Ta'pîiya ipî':
“A'sa'sa' mo'kakî, maasa pra sîrîrî pata wanî morî pe maasa pra uurî wanî
ye'nen tarî”,
ta'pîiya.
34 “Upemonkonoyamî' e'taruma'tî
era'ma pî' wai kure'ne Egito po.
To' karau eta pî' wai.
Mîrîrî ye'nen inkamoro pîika'tîi
awenna'popa Egito pona.
Ayarimauya sîrîrî”, *Êx 3.5,7,8,10*
ta'pîiya. Mîrîrî warantî Paapa eseurîma'pî Moisés yarakkîrî —ta'pî Estêvãoya.
35 —Mîîkîrî Moisés manni' innape ikupî to'ya pra awanî'pî. Ta'pî to'ya ipî':
“Anna yepotorî pe kai'ma awanî? Anna yepotorî pe akupî annaya pra man
tiwin kin”, ta'pî to'ya ipî'. Tîîse Paapaya iku'sa' wanî'pî to' pîika'tîto'peiya
kai'ma. Manni' mî'nî ye' taransen yawon esenpo'pî winîpai Paapaya taasa'
epu'tî'pîiya.
36 Mîîkîrî Moisésya tîpemonkonoyamî' Judeuyamî' mo'ka'pî Egito poi. Mîrîrî
yai ikupî eserîkan pepîn kupî'pîiya, kure'nan esenumenkanto' kupî'pîiya,
manni' tuna Suuyu tuna kure'nan nuurukkutî to'ya yai. Moropai asakî'ne
pemonkon kono' tîîko'mamî yai, keren po Moisésya ikupî'pî to' nera'maton pe
—ta'pî Estêvãoya.
37 —Mîîkîrî Moisésya ta'pî tîpemonkonoyamî' pî':
“Apîika'tînenkon ton yarima Paapaya pe man,
tîmaimu ekareme'nen uyarima'pî tîuya warantî”,
ta'pîiya to' pî'.
“Ayonpakon perî tîwe'sen iipî pe man”, *Dt 18.15*
ta'pîiya to' pî'.
38 Mîîkîrî Moisés ko'mamî'pî keren po inkamoro tîpemonkonoyamî' pokonpe.
Miarî mîîkîrî wanî'pî utamokon nurî'tî pokonpe, moropai manni' inserî
warainon ponkon pe awanî'pî wî' itese' Sinai pia yarakkîrî eeseurîma'pî.
Mîrîrî yai mîîkîrî Moisésya Paapa winîpainon itekare ipatîkarî enen
ko'mannîto' pî' teeseurîmasen yapisî'pî. Mîrîrî ekaremekî'pîiya uurî'nîkon
pî'.

39 Miarî keren po tîwanîkon yai, innape Moisés kupî utamokon rî'sanya pra
awanî'pî tesa'kon pe awanî. Mîrîrî ye'nen itentai to' ena'pî. Mîrîrî ye'nen
enna'popai to' wanî'pî Egito pona.
40 Ta'pî to'ya Arão pî':
"Unapurîkon ton konekakî e'mai' pe tuutîsanonya yaato'pe,
to' wenairî wîtînto'pe. Maasa pra Moisés o'non poro renamo attî'pî mîrîrî,
uurî'nîkon mo'ka'tîpon Egito pata poi.
O'non pata awanî esepu'tî pra awanî sîrîrî", *Êx 32.1*
ta'pî to'ya.
41 Mîrîrî ye'nen Arãoya ikoneka'pî to' napurî ton. Paaka more warantî
ikoneka'pîiya. Moropai mîîkîrî paaka more yapurî'pî to'ya. Yapurî tîuya'nîkon
wenai tekînkon wî'pî to'ya yapurîkonpa kai'ma. Festa pî' to' wanî'pî moropai
kure'ne to' atausinpa'pî mîîkîrî tîkoneka'pîkon yapurî tîuya'nîkon pî'.
42 Mîrîrî ye'nen Paapa atarima'pî to' pia pai moropai to' rumaka'pîiya
sirikkîyamî' yapurîto'pe to'ya. Mîrîrî kupî'pî to'ya Paapa maimu
ekareme'nenanya taasa' yawîrî. See warantî imenuka'pî to'ya pena.
Paapaya ta'pî inkamoro Judeuyamî' pî':
"Uyapurîkonpa ayekînkon wîîsa'ya'nîkon pepîn mîrîrî
asakî'ne pemonkon kono' kaisarî (40) keren po awanîkon yai?
43 Amîrî'nîkonya anapurîkon pe ankoneka'pîkon
itese' Moloque yarî'pî itewî' ton tappîi tîkonekai.
Mîrîrî warantî rî nîrî anapurîkon Renfã yarî'pîya'nîkon.
Mîrîrî ankupî'pîkon kaiwano' warainon awanî'pî yapurîkonpa.
Mîrîrî wenai apatakon yapai amîrî'nîkon yarî me'pouya kupî sîrîrî aminke,
Babilônia mîî winîkîi", *Am 5.25-27*
ta'pî Paapaya. Mîrîrî warantî penaron Paapa maimu ekareme'nenanya
imenuka'pî —ta'pî Estêvãoya.
44 —Pena utamokon nurî'sanya tappîi koneka'pî mîrîrî ta si'ma Paapa ya-
purîkonpa. Mîrîrî tappîi ta Paapa wanî'pî to' yarakkîrî keren po. Mîrîrî tappîi
koneka'pî to'ya iku'to'pe Moisésya ta'pî Paapaya yawîrî. Moisés pia Paapa
nenpo'pî manni' warantî ikoneka'pî to'ya.
45 Mîrîrî tappîi yapi'sa' to'ya wanî'pî. Moropai tîtamokon nurî'tî sa'manta
yai ipayanyamî' rî'san pia awe'nîmî'pî. Tuutîkon yai mîrîrî tappîi yarî'pî
to'ya Josué pîkîrî sîrîrî pata pona. Mîrîrî yai to' eseya'nama'pî sîrîrî pata ya
tîîko'mansenon yarakkîrî. Inkamoro mo'ka'pî to'ya maasa pra Paapaya to'
yenpa'ka'pî inkamoro pata'pî ya' tîpemonkonoyamî' ko'manto'pe. Mîrîrî tîpo
mîrîrî tappîi e'nîmî'pî tarî to' kore'ta tesa'kon pe Davi wanî pîkîrî.
46 Mîîkîrî Davi era'ma'pî Paapaya tîwakîri pe. Mîrîrî ye'nen Daviya Paapa
pî' esatî'pî epîremanto' yewî' ton konekapa kai'ma, utamokon Jacó nurî'tî
napurî'pî yapurîpa kai'ma.
47 Tîîse ikonekaiya pîn. Inmurî'pî Salomãoya neken Paapa yapurîto' yewî'
ton koneka'pî —ta'pî Estêvãoya.
48 —Tîîse mîrîrî wîttî itenya ke warayo' nîkoneka'pî ta pî' Paapa ko'mamî
eserîke pra awanî. Maasa pra kure'nan mîîkîrî tamî'nawîronkon yentainon.
49 Mîrîrî pî' Paapa maimu ekareme'nen eseurîma'pî. Ta'pîiya pena see
warantî:
"Uuko'manto' wanî ka' po,
miarî si'ma tamî'nawîron ko'mannîpîuya.
Mîrîrî ye'nen sîrîrî pata wanî si'mîrikkî pe.

Ipona u'pu tîrîuya eserîke awanî.
50 ⌞Kure'ne itentai wanî ye'nen⌟
î' ye'ka see wîttî konekaya'nîkon ita uuko'manto' ton?
O'non pata pata nai uurî erî'ka'to' ton?
Tamî'nawîrî unkoneka'pî pe awanî
epu'tîya'nîkon pra naatî?" *Is 66.1,2*
ta'pî Paapaya ta'pî Profetaya.

51 Moropai Estêvão eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Î' wani' awanî ye'nen yuukuya'nîkon pra awanîkon mîrîrî? Paapa epu'nenan pepîn warantî awanîkon. Î' wani' awanî ye'nen sa'me pu'kuru ayewankon kupîya'nîkon? Î' wani' awanî ye'nen Paapa maimu anetapai pra awanîkon? Atamokon nurî'tî warantî awanîkon. Inkamoroya Morî Yekaton Wannî yewanmîrî'pî warantî yewanmîrîya'nîkon.
52 Inkamoroya pena Paapa maimu ekareme'nenan taruma'tî'pî. Morî Paapa poitîrî iipî pî' teeseurîmasanon tî'ka'pî to'ya nîrî. Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkonya mîîkîrî rumaka'pî iwîto'pe to'ya.
53 Paapa winîpainon ankupîkon ton yapisî'pîya'nîkon inserîyamî' wenai tîîse mîrîrî yawîrî pra aako'mamîkon mîrîrî —ta'pî Estêvãoya.

Estêvão Wîî To'ya Tî' Ke Tîpa'tîpî'se

54 Eta tîuya'nîkon ya teepîremasanon wanî'pî teekore'mai kure'ne Estêvão winîkîi.
55 Mîrîrî yai Morî Yekaton Wannî wanî'pî Estêvão esa' pe. Mîrîrî yai ka' yekaya era'ma'pîiya. Paapa era'ma'pîiya a'ka pe awanî. Moropai Jesus era'ma'pîiya Paapa meruntîri winî aapîta'pî'sa' satippe.
56 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —A'kî, ka' esettapurukasa' era'ma pî' wai. Moropai Paapa narima'pî manni' pemonkon pe era'ma pî' wai imeruntîri winî —ta'pîiya.
57 Tîîse anetapai pra tîwanîkon wenai tîpanakon yettapurî'pî to'ya. Moropai meruntî ke tîwentaimepîtîkon ye'ka pe Estêvão winîkîi to' iipî'pî.
58 Moropai inkamoroya yapisî'pî yenpa'ka'pî to'ya cidade poi. Mîîkîrî pa'tî'pî pia'tî'pî to'ya tî'kon ke. Mîrîrî yai tîponkon mo'ka'pî to'ya mîîkîrî warayo' maasaron Saulo pia irumaka'pî to'ya era'mato'peiya kai'ma Estêvão pa'tî tîuya'nîkon tanne.
59 Mîrîrî yai tîpa'tîpîtî to'ya tanne Estêvãoya Jesus yanno'pî. Ta'pîiya: —Uyepotorî Jesus, uyekaton yapi'kî aapia uuko'manto'pe —ta'pîiya.
60 Mîrîrî tîpo awe'sekunka'pî moropai mîîkîrî entaime'pî meruntî ke. Ta'pîiya: —Uyepotorî, insamoro kîtaruma'tîi imakui'pî to' nîkupî wenai. Mîrîrî taa tîpo Estêvão sa'manta'pî. Mîrîrî era'ma'pî manni' maasaron Sauloya. Estêvão wîî taa to'ya pî' inna taasai'ya wanî'pî.

8

Innape Jesus Ku'nenan Taruma'tî Sauloya

1-2 Estêvão wîî to'ya tîpo tiaronkon innape Jesus ku'nenan Jerusalém ponkon karawa'pî mararî pra. Moropai inkamoroya Estêvão esa'rî'pî yu'na'tî'pî. Mîrîrî weiyu yai innape Jesus ku'nenan manni'kan Jerusalém ponkon e'taruma'tî pia'tî'pî innape Jesus kupî to'ya wenai. Moropai kure'nan inkamoro ataimerunpa'pî moropai to' wîtîpîtî'pî Judéia pata pona moropai

tiaron Samaria pata pona. Tîîse Jesus naipontî'san neken ko'mamî'pî miarî Jerusalém po.
3 Mîrîrî yai Sauloya innape Jesus ku'nenan taruma'tîpîtî'pî. Innape Jesus ku'to' to'ya anaretî'kapai awe'pîtî'pî. Mîrîrî wenai to' yuwapîtî'pîiya to' yewî'kon ta pî' tewonpî'se to' yapi'pîtî'pîiya. To' tîworoka'pî'se to' yenpa'kapîtî'pîiya to' yewî' tapai atarakkannîto' yewî' ta to' yarîpa.
4 Mîrîrî wenai innape Jesus ku'nenan pemonkonyamî' ataimerunpa'pî moropai to' e'paraipîka'pî. To' wîtîpîtî'pî patakon kaisarî. Miarî tuutîsa'kon yai itekare ekaremekî'pî to'ya, tîwî ikupî to'ya pra.

Filipe Wîtî Samaria Pona Itekare Ekareme'se

5 Inkamoro yonpa Filipe wîtî'pî Samaria pata pona. Miarî itekare pî' eeseurîma'pî nîrî. Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe ekareme'pîtî'pîiya.
6 Moropai miarîronkon pemonkonyamî'ya imaimu eta'pî morî pe tîîtî'napanse to' wanî'pî. Moropai Paapa meruntîri ke î' ikupî eserîkan pepîn kupî Filipeya era'ma'pî to'ya.
7 Imakui'pî yekaton yarakkîrî tîwe'sanon pemonkonyamî' inkamoro yapai imariwa'yamî' yenpa'kaiya era'ma'pî to'ya. Moropai tiaronkon pri'yawonkon pepîn eke'nankon moropai asakoi'kon pepîn inkamoro yepi'tî Filipeya era'ma'pî to'ya.
8 Mîrîrî ye'nen kure'ne taatausinpai mîrîrî cidade ponkon pemonkonyamî' wanî'pî.

Pia'san Pe Tîwe'sen Simão Yekare

9 Miarî mîrîrî cidade po tîîko'mansen warayo' wanî'pî itese' Simão. Mîîkîrî Simão e'pîtî'pî pia'san pe tîwe'sen. Miarî Samaria pata ponkonya Simão yeseru era'mapîtî'pî. Î' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtîiya. To' esenumenka'pî kure'ne. Mîrîrî ye'nen ipîkku pe Simão atapurî'pî to' rawîrî.
10 Mîrîrî ye'nen taapîtî'pî Samaria pata ponkonya, ipîkkukon moropai î' ton pînon, tamî'nawîronkonya taapîtî'pî ipî': —A'kî, mîserî warayo' yeseru wanî mîrîrî. Paapa meruntîri ke ikupî eserîkan pepîn ku'pîtîiya kai'ma. Meruntî mîîkîrî anna napurîton taa pî' to' ko'mamî'pî.
11 Kure'ne to' esenumenka'pî ipî'. Maasa pra pena pata pai î' kupîiya era'mapîtî'pî to'ya Samaria pata po. Mîrîrî ye'nen iwenairî to' wîtîpîtî'pî î' ikupî eserîkan pepîn ku'pîtîiya ye'nen.
12 Mîrîrî kore'ta Filipe maimu eta'pî to'ya, Jesus yekare ekaremekîiya ye'nen. Paapa wanî tamî'nawîronkon esa' pe taa Filipeya wenai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî eta tîuya'nîkon wenai innape ikupî'pî to'ya. Moropai warayo'kon pî' moropai wîri'sanyamî' pî' nîrî, innape Jesus kupî to'ya wenai to' yenpatakona'pîiya.
13 Inkamoro kore'ta nîrî mîîkîrî Simão pia'sanya innape ikupî'pî. Mîrîrî ye'nen eesenpatakona'pî nîrî. Mîrîrî tîpo Filipe yarakkîrî aasarî'pî itekare ekaremekî pî' Filipe wanî tanne. Mîrîrî yai ikupî eserîkan pepîn ku'pîtî Filipeya era'ma'pîiya. Moropai Simão esenumenkapîtî'pî ipî' kure'ne. —Filipe nîrî ka'rî ikupî eserîkan pepîn ku'nen —taapîtî'pîiya ipî'.
14 Mîrîrî yai Jerusalém ponkon Jesus naipontî'sanya Samariaponkonya innape Jesus ku'sa' yekare eta tîuya'nîkon ye'nen, Pedro João yarima'pî to' yekare etai, innape to' wanî etai.
15-16 Mîrîrî yai Pedro João yarakkîrî teerepamîkon yai inkamoro innape Jesus kupîtîpono'san eporî'pî to'ya. To' pona to' epîrema'pî Morî Yekaton

Wannî enasa' pra awanî ye'nen to' esa'. Innape Jesus ku'sa' to'ya neken awanî'pî, mîrîrî wenai to' esenpatakonasa' wanî'pî.
17 Mîrîrî ye'nen to' pu'pai pona tenyakon tîrî'pî to'ya. Moropai to' epîrema'pî
Morî Yekaton Wannî enato'pe to' esa' pe.
18 Mîrîrî era'ma'pî Simãoya. Warayo' pu'pai pona mia' tîîsa' yai Morî
Yekaton Wannî iipî kai'ma eesenumenka'pî.
19 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya Pedro pî': —Mîrîrî nîrî meruntî yu'se wai. Anî'
pu'pai pona uyenya tîîsau'ya ya, Morî Yekaton Wannî enato'pe itesa' pe —
ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen tîniru kainumî'pîiya Pedro pia, mîrîrî yepe' ton pe.
20 Tîîse imaimu yuuku'pî Pedroya: —Atîkî apo' ya' atînirurî yarakkîrî, maasa
pra Paapa meruntîri anennapai wai kai'ma eesenumenka yairî pra —ta'pîiya.
21 —Anna pokonpe Paapa esenyaka'mato' pî' eesenyaka'ma eserîke pra nai.
Maasa pra yairî pra ayeseru awanî ye'nen, Paapa winîkîi seru'ye' pe awanî
ye'nen.
22 Esewankono'makî yairon pepîn eesenumenkato' winîpai irumakakî
Paapa pî' tîîwanmîra iku'to'peiya —ta'pîiya.
23 —Maasa pra anna pî' kinmuwanî pî' nai kure'ne anna winîkîi, î' kupî
annaya era'maya ye'nen —ta'pî Pedroya ipî'. —Kure'ne imakui'pî pe ayeseru
wanî, ayentai imakui'pî enasa' man, —ta'pîiya. Tarîpai eesenumenka'pî mîrîrî
ta'pî Pedroya pî', Paapaya ayenumî apo' ya' ta'pîiya pî'.
24 Mîrîrî ye'nen Simãoya ta'pî: —Moriya esa'tî uurî ton pe Paapa pî' —
ta'pîiya. —Esa'tî apo' ya' uyenumîiya namai, manni' taaya'nîkon manni' ya'
—ta'pî Simãoya.
25 Mîrîrî tîpo, Paapa maimu ekaremekî tîpo Pedro João enna'po'pî Jerusalém
pona Samaria poi. Mîrîrî pe, tuutîkon pe e'ma taawîrî Samaria pata poronkon
pî' itekare ekaremekî'pî to'ya.

Etiopia Pon Yarakkîrî Filipe Eseurîma

26 Samaria po Filipe wanî tanne, Uyepotorîkon narima'pî inserî eseurîma'pî
Filipe yarakkîrî. —Ekonekakî moropai atîkî e'ma taawîrî —ta'pî inserîya.
Filipe ekoneka'pî moropai attî'pî Jerusalém poi tuutîsen e'ma Gaza pona
taawîrî. Mîrîrî e'ma wanî'pî tu'ke pemonkonyamî' wîtîto'pe pra.
27-28 Moropai Filipe wîtî'pî miarî ya'. Mîrîrî e'ma ta warayo' eporî'pî Fil-
ipeya. Paapa yapurîi wîtî'pî Jerusalém pona mîîkîrî eporî'pîiya, tîwenna'posen
tîpata Etiopia pon. Rainha poitîrî pe tîwe'sen, miarî tîniru konekanen pe
awanî'pî, teesenyaka'masanon pia itîînen pe. Mîrîrî ye'nen Rainha Candace
poitîrî pe awanî'pî kure'ne. Mîîkîrîya Paapa maimu ekareme'nen profeta
Isaías nurî'tî kaaretarî erenka'pî tuutî pe tararan po si'ma.
29 Mîrîrî yai Morî Yekaton Wannîya ta'pî Filipe pî': —Ka'ne' pe e'rennu'kî
iipia —ta'pîiya. —Atîkî yarakkîrî —ta'pî Morî Yekaton Wannîya.
30 Mîrîrî ye'nen Filipe eka'tumî'pî ka'ne' pe. Moropai mîrîrî profeta
Isaías kaaretarî erenka mîîkîrî warayo'ya eta'pî Filipeya. Moropai ekaran-
mapo'pîiya. —Mîrîrî erenkaya manni' epu'tî pî' nan? —ta'pî Filipeya ipî'.
31 Tîîse mîrîrî yuuku'pî warayo'ya: —O'non ye'ka pe epu'tîuya e'painon
anî'ya ekaremekî pra tîîse? —ta'pîiya Filipe pî'. —Enu'kî uupia eereutapa —
ta'pîiya.
32 Mîîkîrî warayo' nîrenka'pî profeta Isaías nurî'tî kaaretarî wanî'pî see
warantî:
Carneiro yapisî to'ya moropai yarî to'ya iwîto' pata'se' ya'.

Mîîkîrî itekîn wanî moo,
î' ku'nenan tîsi'po ya'tînenan winîkîi.
Mîrîrî warantî nîrî mîîkîrî wanî,
î' taiya pepîn tîwinîkîi imakui'pî ku'nenan pî'.
33 Mîîkîrî wanî itaruma'tîsa' pe
tîîse anî'ya taa pra awanî ipî'.
Morî mîîkîrî î' imakui'pî kupîtîpon pepîn,
taa anî'ya pra awanî.
Tarî aako'manto' ataretî'ka inmuku ton pra tîîse.
Mîrîrî ye'nen anî' eseurîma eserîke pra awanî
inmukuyamî' rî'san pî', moropai ipayanyamî' rî san pî'. *Is 53.7,8*
Mîrîrî warantî ekaremekî'pî Isaías nurî'tîya pena.
34 Mîrîrî ye'nen warayo'ya ta'pî Filipe pî': —Moriya, upî' ekareme'kî sîrîrî
anî' pî' kin mîîkîrî profeta Isaías eseurîma mîrîrî? Tîpî' rî ka'rî, tiaron pî' ka'rî
eeseurîma? —ta'pî warayo'ya Filipe pî'.
35 Mîrîrî ye'nen Filipeya ekaremekî pia'tî'pî mîrîrî profeta Isaías kaaretarî
eseurîma manni' wanî mîrîrî. —Jesus yekare pî' teeseurîmasen pe. Mîîkîrî
taruma'tî'pî to'ya tîîse mîîkîrîya î' taa pîn tîtaruma'tînan pî' tîwînenan pî'.
Tamî'nawîrî mîîkîrîya apî'tanîpî'pî î' tîkai pra —ta'pî Filipeya. Mîrîrî warantî
Jesus yekare ekaremekî'pî Filipeya.
36 Tuutîkon ye'ka pe teeseurîmakon pe to' erepamî'pî tuna ena pona. Mîrîrî
ye'nen ta'pî mîîkîrî warayo'ya: —A'kî tuna tarî man, —ta'pî warayo'ya. Mîrîrî
ye'nen ta'pîiya: —Esenpatakona ya, î' wani' awanî pepîn?
37 Ta'pî Filipeya: —Tamî'nawîrî ayewan ke innape ikupî pî' nan? —ta'pî
Filipeya. —Inna, innape Jesus Cristo kupî pî' wai Paapa munmu pe awanî
—ta'pî warayo'ya Filipe pî'.
38 Moropai mîîkîrî warayo'ya tararan emî'pannîpî me'po'pî moropai to'
autî'pî sa'nîrî. To' ena'pî tuna ka, moro yenpatakona'pî Filipeya.
39 Mîrîrî tîpo tuna kapai to' eseu'ka pe, Morî Yekaton Wannîya Filipe yarî'pî.
Inî' eesera'ma pra eena'pî. Warayo'ya inî' era'ma pra eena'pî tîîse mîrîrî tîpo
warayo' wîtî'pî tîpata pona kure'ne taatausinpai.
40 Mîrîrî tîpo tiwinarî Filipe esepu'tî'pî. Azoto cidaderî po tîwanî epu'tî'pîiya.
Moropai mîîkîrîya tuutî pe itekare ekaremekî pinunpa'pî patakon poro
Paapa wanî pîika'tîton pe, Cesaréia cidaderî pona teerepamî tîpose.

9

Sauloya Innape Jesus Kupî (At 22.6-16; At 26.12-18)

1 Jerusalém po tîwanî yai Sauloya innape Jesus ku'nenan taruma'tîpîtî'pî.
Taapîtî'pîiya to' pî': —Innape Jesus ku'to'yakon rumakaya'nîkon pra awanîkon
ya, atî'kauya'nîkon —ta'pîiya. Moropai attî'pî teepîremasanon esanon yepotorî
pia.
2 Mîîkîrî wîtî'pî kaareta esa'se imaimu yaponse' tiaronkon innape Je-
sus ku'nenan taruma'tîi Damasco po Judeuyamî' epere'to' yewî' ta tuutîpa
kai'ma. Maasa pra mîrîrî kaareta wenai Jesusya tenupato'kon yawîrî
tîîko'mansenon ekaremekî Judeuyamî' esanonya ya, to' yarîpa Jerusalém
pona, warayo'kon moropai wîri'sanyamî' atarakkannîto' yewî' ta.
3 Mîrîrî tîpo attî'pî. Aminke pra eerepamî winîkîi Damasco pona e'ma ta
a'ka ena'pî Saulo pona.

4 Mîîkîrî esenumî'pî non pona. Moropai mai teeseurîmasen eta'pîiya.
—Saulo, î' wani' ye'nen utaruma'tîya mîrîrî? —ta'pî maiya.
5 Moropai Sauloya ta'pî: —Anî' kin amîrî, uyepotorî? —ta'pî Sauloya.
Moropai Maiya ta'pî: —Uurî Jesus. Itaruma'tî pî' aako'mamî manni' —ta'pî
maiya.
6 Moropai ta'pîiya: —E'mî'sa'kakî, erepankî Damasco pona. Miarî î' ankupî
ton ekaremekî to'ya.
7 Moropai warayo'kon yarakkîrî tuutîsanon emî'pamî'pî tîîse î' taa to'ya pra
awanî'pî. Mai teeseurîmasen eta'pî to'ya tîîse anî' era'ma to'ya pîn.
8 Moropai Saulo e'mî'sa'ka'pî non poi moropai tenu yenponka'pîiya tîîse
anî' era'maiya pra awanî'pî. Enkaru'ne eenasa' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen
itonpayamî' yarakkîronkonya itenya pî' yarî'pî Damasco pona.
9 Mîîkîrî ko'mamî'pî eseurîwî'ne wei kaisarî î' tera'mai pra. Mîrîrî yai ta're'
yonpaiya pîn moropai î' enîrîiya pîn.
10 Miarî wanî'pî Damasco po warayo' Jesus nenupa'pî itese' Ananias.
Mîîkîrîya Uyepotorîkonya tannoto' eta'pî tîîwe'ne'pîtî warantî maasa pra
iwe'nasa' pra tîîse. Ta'pî Uyepotorîkonya ipî': —Ananias —ta'pîiya. Yuuku'pîiya:
—Tarî wai —ta'pî Ananiasya.
11 —Ekonekakî moropai atîkî mîrîrî ito'saron e'ma taawîrî Judas yewî' ta.
Miarî warayo' yuwata Tarso pon itese' Saulo. Mîîkîrî man teepîrema pî' —
ta'pîiya.
12 —Teepîrema kore'ta tîwe'ne'pîtî warantî warayo' esenpo era'ma'pîiya.
Amîrî era'ma'pîiya mîrîrî. Tenya tîrîiya ipu'pai pona inî'rî era'mato'peiya
kai'ma —ta'pî Uyepotorîkonya Ananias pî'.
13 Tîîse Ananiasya Uyepotorîkon maimu yuuku'pî see warantî: —
Mîîkîrî warayo' yekare pî' tu'kankon eseurîma etasau'ya wai. Innape
amîrî ku'nenan winîkîi, Jerusalém ponkon innape tepotorîkon ku'nenan
taruma'tîiya etasau'ya wai.
14 Mîîkîrî erepansa' sîrîrî Damasco pona kaareta yarakkîrî. Tarîronkon
innape Jesus ku'nenan ekareme'sa' Judeuyamî', teepîremasanon esanonya ya,
to' yarîiya Jerusalém pona. Inkamoro apî' esa'nenan yarîiya atarakkannîto'
yewî' ta —ta'pîiya.
15 Tîîse Uyepotorîkonya ta'pî Ananias pî': —Atîkî maasa pra mîîkîrî warayo'
menkasau'ya sîrîrî uurî ton pe, eesenyaka'mato'pe uurî ekaremekî pî'
manni'kan Judeuyamî' pepîn pî' moropai to' esa'kon pî' moropai Judeuyamî'
pî' nîrî.
16 Uurîya ekaremekî sîrîrî mîîkîrî Sauloya tîmoron epu'to'pe uwenai,
tamî'nawîrî umaimu ekaremekî tîuya wenai —ta'pîiya.
17 Mîrîrî ye'nen Ananias wîtî'pî ito'saron e'ma taawîrî Judas yewî' ta. Miarî
mîîkîrî warayo' eporî'pîiya. Saulo pu'pai pona tenya tîrî'pîiya moropai ta'pîiya:
—Uyakon Saulo, Uyepotorîkonya uyarima pî' man aapia. Manni' Jesus Damasco
ye'marî ta era'maya ne'tîkiniya uyarima pî' man inî'rî era'mapa kai'ma,
moropai Morî Yekaton Wannî enato'pe ayesa' pe —ta'pîiya.
18 Mîrîrî taiya pe itenu yapai moro' pi'pî warainon e'soroka'pî. Moropai
Sauloya era'ma pia'tî'pî inî'rî. Mîrîrî pe rî awe'mî'sa'ka'pî moropai eesen-
patakona'pî.
19 Mîrîrî tîpo tekkari yonpa'pîiya moropai pena tîwanî'pî warantî meruntî
ke eena'pî. Moropai mîîkîrî ko'mamî'pî tu'ke pu'kuru pra wei kaisarî innape
Jesus ku'nenan kore'ta Damasco po.

Sauloya Itekare Ekaremekî Pia'tî Damasco po

20 Mîrîrî pe rî Damasco po mîîkîrî Sauloya itekare ekaremekî pia'tî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta pî'. Mîîkîrîya ekaremekî e'pîtî'pî: —Jesus wanî Paapa munmu pe —taapîtî'pîiya.

21 Mîrîrî eta tîuya'nîkon wenai to' wanî'pî teesenumenkai ipî'. Ta'pî to'ya: —A'kî, manni' mîîkîrî Saulo Jesus yapurînenan inkamoro taruma'tîpîtîtîpon. Mîîkîrîya to' taruma'tîpîtî'pî. Tarîpai mîîkîrî iipî'pî tarîwaya innape Jesus ku'nenan taruma'tîpa kai'ma to' yapi'se, inkamoro yarîpa teepîremasanon esanon pia to' rumakapa kai'ma —ta'pî to'ya ipî'.

22 Tîîse ekaremekî'pîiya inî' panpî' meruntî ke: —Mîîkîrî Jesus Paapa nîmenka'pî pîika'tîton pe wanî yairon pe. Meruntî ke ekaremekî'pîiya. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' Damasco ponkonya imaimu wa'tî eserîke pra awanî'pî. Kure'ne to' esenumenka'pî ipî'.

23 Mîrîrî tîpo tîko'man pe wei tîîko'mamî tîpo, inkamoro Judeuyamî' emurukuntî'pî teeseurîmakonpa. Inkamoroya teeserukon koneka'pî î' kupîkonpa iwinîkîi. Ta'pî to'ya: —Iwîpai awanî sîrîrî —ta'pî to'ya.

24 Tîîse mîrîrî yekare eta'pî Sauloya. Mîrîrî ye'nen î' kupî to'ya kupî tîwinîkîi epu'tî'pîiya. Inkamoro ko'mamî'pî mîrîrî cidade yewa'to' woi mana'ta era'ma pî' Saulo epa'ka ya yapisîkonpa, iwîkonpa kai'ma. Mîîkîrî nîmîkî pî' to' ko'mamî'pî ewaron wei iwîkonpa kai'ma.

25 Tîîse ewaron ya innape Jesus ku'nenan Saulo nenupa'sanya Saulo yeka'ma'pî kure'nan waikara'pî ya'. Mîrîrî ya' tîîse yenu'tî'pî to'ya cidade iwa'to' poi winîkîi poro pona. Mîrîrî warantî Saulo wîîto' to'ya esuwa'ka'pî.

Jerusalém Po Saulo Wanî

26 Moropai mîîkîrî wîtî'pî Jerusalém pona. Miarî innape Jesus ku'nenan anepu'pai awanî'pî to' pokonpe tîwanîpa maasa pra innape Jesus ku'sa' tîuya ye'nen. Tîîse eranne' pe to' wanî'pî ipî' maasa pra tenku'tîiya'nîkon nama tîuya'nîkon ye'nen.

27 Tîîse Barnabé erepamî'pî. Saulo yarî'pîiya Jesus naipontî'san pia moropai eerepamî'pî. Ekaremekî'pîiya to' pî': —Sauloya Jesus era'ma'pî e'ma ta. Moropai yarakkîrî eeseurîma'pî. Mîrîrî ye'nen Saulo wanî tarîpai Jesus maimu pe teesenyaka'masen pe. Damasco po meruntî ke itekare ekareme'pîtî'pîiya —ta'pî Barnabéya to' pî'.

28 Mîrîrî pata pai Sauloya Uyepotorîkon maimu ekaremekî pia'tî'pî Jerusalém poro meruntî ke.

29 Moropai grego maimu ta teeseurîmasanon yarakkîrî eeseurîmapîtî'pî. Tîîse to' wakîri pe pra eeseurîma'pî. Mîrîrî ye'nen iwî tîuya'nîkon pî' to' esenumenka'pî.

30 Mîrîrî yekare etasa' tîuya'nîkon ye'nen innape Jesus ku'nenanya Saulo yarî'pî Cesaréia cidaderî pona. Mîrîrî pata pai yarimakonpa kai'ma Tarso cidaderî pona attîto'pe to'sarî.

31 Mîrîrî tîpo innape Jesus ku'nenan e'taruma'tîto' tî'napansa' wanî'pî Judéia pata po moropai Galiléia pata po moropai Samaria pata po. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' arinîke innape Jesus ku'nenan ena ko'mannîpî'pî, maasa pra Morî Yekaton Wannîya tîpîika'tîkon wenai. Mîrîrî warantî kure'ne Uyepotorîkon namapîtî'pî to'ya.

Enéias Yekare

32 Pedroya innape Jesus ku'nenan era'mapîtî'pî patakon kaisarî. Mîrîrî yai
attî'pî Lida cidaderî pona to' era'mapî'se.
33 Miarî warayo' eporî'pîiya eke'nepamî'pî itese' Enéias. Aako'mansa'
wanî'pî eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai kono' kaisarî tîwe'mî'sa'kai pra.
34 Mîîkîrî pî' ta'pî Pedroya: —Enéias, Jesus Cristoya ayepi'tî. Mîrîrî ye'nen
e'mî'sa'kakî. Ayette' yanmako'makî —ta'pîiya. Mîrîrî eta tîuya pe Enéias
e'mî'sa'ka'pî. Moropai eesepi'tîsa' wanî'pî.
35 Mîrîrî yai mîîkîrî e'mî'sa'kasa' era'ma tîuya'nîkonya yai Lida ponkonya
innape Jesus kupî'pî. Moropai Sarona ponkonya nîrî innape ikupî'pî.

Dorcas Yekare

36 Jope cidaderî po awanî'pî wîri' innape Jesus ku'nen. Mîîkîrî ese'
wanî'pî Tabita, Grega maimu ta Dorcas. Mîîkîrî e'pîtî'pî morî ku'pîtî'pîiya.
Tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîpîtî'pîiya.
37 Mîrîrî kore'ta, tiwin wei pri'ya pra Dorcas ena'pî. Moropai aasa'manta'pî.
Mîîkîrî esa'rî'pî rona'pî to'ya. Mîrîrî tîpo yarî'pî to'ya kawînpan wîttî ta.
38 Tîîse Pedro yekare eta'pî innape Jesus ku'nenanya Lida cidaderî po,
aminke pra Jope pî'. Mîrîrî ye'nen asakî'ne warayo'kon yaipontî'pî to'ya
ekareme'se Pedro pî'. To' wîtî'pî. Moropai Pedro eporî'pî to'ya miarî. Ta'pî
to'ya ipî':
—Pedro, aase ka'ne' pe Jope pona —ta'pî to'ya.
39 Moropai Pedro ekoneka'pî. Attî'pî to' pîkîrî. Eerepamî'pî miarî, mîrîrî
ita to' e'to' wîttî ta. Tîîse kawînpan pe wîttî wanî'pî. Mîrîrî ye'nen o'non
pata mîîkîrî isa'manta'pî yaasa' to'ya pata' Pedro yawonnîpî'pî to'ya. Miarî
wîri'sanyamî' wanî'pî, inyo isa'manta'san. Inkamoro karawa'pî kure'ne. Ta'pî
to'ya Pedro pî': —A'kî Tabita nîsi'pîmî'pî upon seeni' pena enen tîwanî yai —
ta'pî to'ya ipî'. Maasa pra inyo isa'manta'san pon ton si'pînpîtî'pîiya mîîto'pe.
40 Moriya ta'pî Pedroya to' pî': —Epa'katî poro pona. Mîrîrî tîpo to' epa'ka'pî
tanne, Pedro e'sekunka'pî moropai eepîrema'pî. Mîrîrî tîpo teepîrema
ataretî'ka pe, eera'tî'pî isa'manta'pî winîkîi. Moropai ta'pîiya ipî': —Tabita,
e'mî'sa'kakî —ta'pîiya. Moropai tenu yarakkamo'pî Tabitaya moropai Pedro
era'ma tîuya pe awe'mî'sa'ka'pî tîmaikko pona. Pedro era'ma'pîiya.
41 Moropai Pedroya itenya pî' yapisî'pî. Ipîika'tî'pîiya i'mî'sa'ka pî'.
Mîrîrî tîpo pemonkonyamî' innape Jesus ku'nenan yanno'pî Pedroya, inyo
isa'manta'san pokonpe. Moropai Dorcas yenpo'pîiya to' yenu ya' enen.
42 Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon wenai innape Uyepotorîkon kupî'pî
tu'kankon Jope cidaderî ponkonya.
43 Mîrîrî tîpo Pedro ko'mamî'pî paaka pi'pî sakari'manen Simão yewî' ta.
Tu'ke wei kaisarî aako'mamî'pî Jope po.

10

Cornélioya Pedro Yanno Me'po

1 Cesaréia cidaderî po warayo' wanî'pî itese' Cornélio. Mîîkîrî wanî'pî 600
kaisaronkon surarayamî' Itália ponkon esa' pe tîwe'sen pe.
2 Mîîkîrî wanî'pî Paapa yapurînen pe. Tîpemonkonoyamî' pokonpe si'ma
Paapa yapurî'pî to'ya. Moropai tu'ke morî ku'pîtî'pîiya, Judeuyamî' î' ton
pînon tîpakkori'tasanon pîika'tîpîtî'pîiya. Moropai wei kaisarî eepîremapîtî'pî
Paapa pî'.

3 Tiwin wei ko'mamîiya Cornélio we'ne'pîtî warantî awanî'pî iwe'nasa' pra tîîse. Era'ma'pîiya Uyepotorîkon narima'pî. Inserî wanî tîîpia era'ma'pîiya. Mîîkîrîya ta'pî ipî': —Cornélio.

4 Eranne' pe si'ma inserî era'ma'pîiya. Moropai ekaranmapo'pî Cornélioya: —Î' wani' nai, uyepotorî? —ta'pîiya. Inserîya yuuku'pî. Ta'pîiya ipî': —Paapaya tîwakîri pe eepîremato' etasa' man, maasa pra î' ton pînon pîika'tîsa'ya ye'nen. Apî' Paapa atausinpasa' man —ta'pî inserîya ipî'.

5 —Mîrîrî ye'nen apemonkonoyamî' yarimakî Jope cidaderî pona to' wîtîto'pe, warayo' itese' Simão Pedro yannoi to' wîtîto'pe —ta'pîiya.

6 —Mîîkîrî wanî Paaka pi'pî sakari'manen, tuna ena po aako'mamî manni' Simão yewî' ta —ta'pîiya.

7 Mîrîrî tîpo inserî wîtî'pî Cornélio piapai. Mîrîrî ye'nen Cornélioya asakî'ne tîpoitîrîtonon yanno'pî ka'ne' pe, moropai tiwin surara to' pokonpe. Mîîkîrî surara wanî'pî Paapa yapurînen pe nîrî. Moropai Cornélio esenyaka'mato' ku'nen pe awanî'pî. Inkamoro yarima'pîiya Jope cidaderî pona.

8 Cornélioya to' pî' tamî'nawîrî î' ta'pî inserîya tîpî' ekaremekî'pî to' pî': —A'kî sîrîrîpe uyewî' ta ko'mamîiya epîrema tanne, Paapa narima'pî inserî esenpon pî' man —ta'pîiya to' pî'. —Mîîkîrîya taa pî' man upî': "Asakî'ne apemonkonoyamî' yarimakî to' wîtîto'pe warayo' itese' Pedro yannoi Jope cidaderî pona", taa pî' man —ta'pîiya. —Mîrîrî ye'nen atîtî —ta'pîiya.

9 Tiaron wei yai to' wîtî'pî Jope cidaderî pona aminke pra to' erepamî tanne, Jope cidaderî pî' ineka'ta pairî wei tîîse, Pedro enuku'pî wîttî neka'ta pona epîremai. Miarî eepîrema tanne inkamoro warayo'kon erepamî'pî Jope cidaderî pona.

10 Moropai Pedroya emi'nan epu'tî'pî tekkari anonpapai ena'pî. Maasa pra tekkarikon ton koneka wîri'ya tanne Pedro we'ne'pîtî warantî awanî'pî.

11 Tîîwe'ne'pî'to' ya' era'ma'pîiya ka' esettapurukasa'. Mîrîrîya kure'nan kamisa warainon autî'pî ewa'tîsa' pe asakîrîrî yaretîkon pî'. Mîrîrî autî'pî non tîpose iipia.

12 Mîrîrî ya' tu'ke si'kore'ta kamoyamî' moropai o'ma'kon tîro'takon po taasa'senon moropai toronyamî' wanî era'ma'pî Pedroya.

13 Mîrîrî yai Pedroya mai eta'pî, Paapa eseurîmato'. Ta'pî maiya Pedro pî': —E'mî'sa'kakî ayo' ton wîîkî insanan yonpa moropai entamo'kakî —ta'pîiya ipî'.

14 Tîîse Pedroya yuuku'pî: —Kaane Uyepotorî. Maasa pra inkamoro ye'kakon anna nanîkon pepîn. Yanîuya eserîke pra wai —ta'pî Pedroya.

15 Moropai inî'rî Paapa eseurîma'pî Pedro yarakkîrî. —Inkamoro ye'ka anna nanîkon pepîn tîkai pra e'kî uurî nîkupî'san pî' —ta'pî Paapaya Pedro pî'.

16 Mîrîrî warantî Paapa eseurîma'pî eseurîwî'ne ite'ka. Ta'pîiya: —Insanan yonpa wîîkî, entamo'kakî —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo mîrîrî kamisa warainon menna'po'pî Paapaya ka' pona.

17 Mîrîrî tîpo Pedro esenumenka'pî mîrîrî tîwe'ne'pî'to' pî'. Î' taato'pe epu'tîiya pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen awanî'pî yairî ma're eena'pî. Mîrîrî tanne, warayo'kon Cornélio narima'san erepamî'pî. O'non pata Simão yewî' wanî ekaranmapo tîuya'nîkon tîpo to' emî'pamî'pî mana'ta pia.

18 To' emî'pamî'pî wîttî esa' yanno'pî to'ya. Moropai ekaranmapo'pî to'ya.

—O'non pata warayo' nai Pedro itese' tarî nai? —ta'pî to'ya.

19 Pedro esenumenka ko'mannîpî tanne tîwe'ne'pî'to' pî', Morî Yekaton
Wannîya ta'pî: —Pedro, a'kî, eseurîwî'nankon warayo'kon erepannî pî' man.
Inkamoroya ayuwa pî' man —ta'pî Morî Yekaton Wannîya ipî'.
20 Moropai ta'pîiya Pedro pî': —Ekonekakî autîkî to' pia. Tîîwanmîra atîkî
teesewankono'mai pra, uutî naka ta'ye' tîkai pra atîkî. Maasa pra uurîya to'
yarimasa' sîrîrî, to' ii'to'pe tarîwaya aapia —ta'pî Morî Yekaton Wannîya.
21 Mîrîrî ye'nen Pedro autî'pî to' pia. Moropai ta'pîiya warayo'kon pî': —Uurî
Pedro, tarî wai. Mîîkîrî yuwaya'nîkon manni' uurî —ta'pîiya. —Î' kai aai'sa'kon
sîrîrî? —ta'pîiya to' pî'.
22 Inkamoroya yuuku'pî: —Surarayamî' esa' Cornélioya anna yarimasa'
sîrîrî —ta'pî to'ya. —Mîîkîrî warayo' wanî morî pe pu'kuru maasa pra
Paapa yapurîiya ye'nen. Mîrîrî ye'nen kure'ne tînamasen pe awanî
Judeuyamî' rawîrî. Mîîkîrî wenai Paapa narima'pî inserîya taasa' ipî' ayanno
me'poto'peiya tewî' ta attîpa kai'ma. Moropai î' kai'ma amîrî eseurîma
anetapai awanî —ta'pî to'ya ipî'.
23 Moropai Pedroya ta'pî to' pî': —Ewontî —ta'pîiya warayo'kon pî'. Moropai
to' ewomî'pî. Tiwin ewaron yuwa'ka'pî to'ya miarî yarakkîrî.
Eerenma'sa' pe Pedro ekoneka'pî. Moropai to' pîkîrî attî'pî. Moropai
tiaronkon Jope ponkon innape Jesus ku'nenan Judeuyamî' wîtî'pî nîrî to'
pokonpe.
24 Moropai tiaron wei yai to' erepamî'pî Cesaréia cidaderî pona. Mîrîrî yai
Cornélio moropai itonpayamî' nepu'tîkon emurukuntîsa' wanî'pî miarî itewî'
ta. Maasa pra to' etasai'ya wanî'pî Pedro erepamî nîmîkîkonpa kai'ma.
25 Mîrîrî yai Pedro erepamî'pî. Eewomî tanne Cornélio iipî'pî iponaya.
Mîîkîrî e'sekunka'pî Pedro eporî tîuya pe yapurîpa kai'ma.
26 Tîîse Pedroya ta'pî ipî': —E'mî'sa'kakî. Maasa pra uurî awarainon
warayo', Paapa warainon pepîn uurî —ta'pî Pedroya ipî'.
27 Moropai teeseurîmakon ye'ka pe, Pedro ewomî'pî Cornélio yewî' ta. Miarî
arinîke pemonkonyamî' emurukuntîsa' wanî'pî itewî' ta. Moropai Pedro
eseurîma pia'tî'pî to' pî'. Ta'pîiya: —Epu'nenan amîrî'nîkon anna Judeuyamî'
yeseru. Anna emurukuntî eserîke pra awanî amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn
pokonpe —ta'pî Pedroya to' pî'.
28 —Tîîse Paapaya ekareme'sa' sîrîrî upî', anî' kupîuya namai tiaronkon
yentai. Anî' menkauya namai tamî'nawîrî se' kaisarî to' konekato'peuya,
morî pe to' ku'to'peuya ta'pîiya upî' —ta'pî Pedroya.
29 —Mîrîrî ye'nen uyannosa'ya'nîkon ye'nen uui'sa' sîrîrî uwakîri pe pu'kuru
—ta'pîiya. —Mîrîrî ye'nen anepu'pai wanî sîrîrî kure'ne î' ton pe uyan-
nosa'ya'nîkon —ta'pîiya to' pî'.
30 Mîrîrî yuuku'pî Cornélioya: —Eseurîwî'ne wei esuwa'kasa' man. Mîrîrî
rawîrî epîrema tanne, uyewî' ta ko'mamîiya tiwinarî warayo' esenpo'pî aimu-
tun ipon uupia —ta'pîiya.
31 —Mîîkîrîya ta'pî upî': "Cornélio, Paapaya eepîremato' etasa' man tîwakîri
pe maasa pra tîîpakkori'tîsanon pîika'tîsa'ya wanî morî pe", ta'pîiya upî'.
32 Moropai ta'pîiya: "Pemonkonyamî' yarimakî Jope cidaderî pona to'
wîtîto'pe warayo' itese' Pedro yannoi. Mîîkîrî wanî paaka pi'pî sakari'manen
Simão yewî' ta, tuna ena po tîîko'mansen", ta'pî inserîya upî' —ta'pî Cornélioya.
33 —Mîrîrî ye'nen ayanno me'po'pîuya. Morî pe pu'kuru awanî sîrîrî aai'sa'
ye'nen anna kore'ta. Anna epere'sa' sîrîrî tarî Paapa pia pu'kuru. Mîrîrî

ye'nen î' kai'ma Uyepotorîkonya î' taasa' apî' ekaremekîya etato'pe annaya kai'ma —ta'pî Cornélioya Pedro pî'.

Pedro Eseurîmato' To' Pokonpe

34 Mîrîrî ye'nen Pedro eseurîma pia'tî'pî. —Uyonpayamî' —ta'pîiya. —Eseurîma sîrîrî î' kai'ma uyarakkîrî esekaremekî'pî une'ta'pî ekaremekîuya sîrîrî. Anna Judeuyamî' pîika'tî Paapaya epu'nenan uurî'nîkon. Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pîika'tîiya pepîn kai'ma esenumenkakoi'kon anna. Tîîse sîrîrî pata pai epu'tî pî' wai tarîpai Paapa wanî tamî'nawîronkon pîika'tînen pe.

35 Tamî'nawîronkon wakîmanen pe se' kaisarî, e'sentai pra. Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî'. Tamî'nawîronkon innape tîku'nenan, yairî tîîko'mansenon wakîma Paapaya pata kaisaronkon.

36 Sîrîrî itekare ekaremekî'pî Paapaya anna pî', tîpemonkonoyamî' Judeuyamî' pî'. Ekaremekî'pîiya î' kai'ma tîpemonkono pe uurî'nîkon kupîiya innape Jesus Cristo ku'sa' uurî'nîkonya wenai. Mîîkîrî wanî tamî'nawîrî e'nî tanne uyesa'kon pe.

37-38 Epu'tîya'nîkon î' e'ku'sa' tarî Israel pata poro. E'mai' pe Judéia pata po João Batistaya ekaremekî'pî sîrîrî itekare. Taapîtî'pîiya: "Imakui'pî pe awe'to'kon rumakatî moropai esenpatakonatî", taapîtî'pîiya. Mîrîrî tîpo tamî'nawîrî Israel pata poro itekare esekaremekî'pî. Mîrîrî yai Paapaya tîmeruntîri tîrî'pî Jesus Nazaré poinon pia. Morî Yekaton Wannî wenai itîrî'pîiya. Mîrîrî meruntî yarakkîrî Jesus esenyaka'ma pia'tî'pî Galiléia pata po. Mîrîrî yai morî ku'pîtî'pî Jesusya pemonkonyamî' pî'. Makui nîtaruma'tî'san pîika'tî'pîiya maasa pra Paapa wanî ye'nen tîîpia. Mîrîrî ku'pîtî'pî Jesusya tarî tîwanî yai.

39 Mîrîrî era'ma'pî annaya. Tamî'nawîrî inkupî'pî tarî anna pata po, Jerusalém po era'ma'pî annaya. Mîrîrî tîpo Judeuyamî', ipemonkonoyamî'ya iwî'pî, ipokapîtî'pî to'ya pakî'nan pona.

40 Mîrîrî tîpo, eseurîwî'ne wei tîîko'manse Paapaya i'mî'sa'ka'pî. Paapa meruntîri yai awe'mî'sa'kasa' eesenpo'pî anna kore'ta.

41 Mîîkîrî era'masa' tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya pra man, tîîse Paapa nîmenka'san annaya neken era'ma'pî. Anna yekkari yonpa'pî annaya. Anna wuku enîrî'pî annaya ipokonpe si'ma awe'mî'sa'kasa' tîpo.

42 Mîîkîrîya anna menka'pî moropai anna yaipontî'pî itekare ekareme'to'pe annaya. Mîrîrî yai itekare ekaremekî annaya yai taato'pe annaya pemonkonyamî' pî'. Paapaya Jesus ku'sa' ipîkku pe tamî'nawîronkon esa' pe. Mîîkîrîya taa kupî sîrîrî anî' wîtî ka' pona, anî' wîtî apo' ya'. Mîrîrî warantî ikupî'pî Paapaya.

43 Sîrîrî ekaremekî'pî penaronkon, Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'sanya. Mîrîrî eseposa' sîrîrî. Mîrîrî ye'nen anî'ya innape Jesus kupî ya tamî'nawîrî imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya tîîwanmîra tînmu Jesus Cristo wenai. Mîrîrî warantî ekaremekî'pî to'ya pena —ta'pî Pedroya to' pî'.

Judeuyamî' Pepîn Esa' Pe Morî Yekaton Wannî Ena

44 Mîrîrî yai Pedro eseurîma tanne, itekare pî' etanenan pemonkonyamî' Judeuyamî' pepîn Cornélio yewî' ta tîwe'sanon esa' Morî Yekaton Wannî ena'pî.

45-46 Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' pepîn eseurîma tiaron mai ta, eta'pî Judeuyamî' Pedro yarakkîrî iipî'sanya Paapa yapurî'pî to'ya. Morî pe anna pîika'tîsa' Paapaya sîrîrî taa to'ya eta'pî Judeuyamî'ya. Mîrîrî pî' innape Jesus

ku'nenan Judeuyamî' Jope poi iipî'san Pedro yarakkîrî esewankono'ma'pî kure'ne to' pî'. Ta'pî to'ya: —A'kî, Paapaya Judeuyamî' pepîn pia nîrî Morî Yekaton Wannî tîrî ka'rî uurî'nîkon warantî —ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî to' pî':

47 —Insamoro Judeuyamî' pepîn esa' pe Morî Yekaton Wannî enan pî' man uurî'nîkon esa' pe tîwanî manni' warantî. Mîrîrî ye'nen anî'ya taa eserîke pra awanî to' esenpatakona pepîn taa eserîke pra awanî —ta'pî Pedroya.

48 Moropai to' esenpatakona'pî innape Jesus Cristo ku'sa' to'ya ye'nen. Mîrîrî tîpo ta'pî to'ya Pedro pî': —Anna kore'ta ako'mankî î' warapo rî wei kaisarî —ta'pî to'ya Pedro pî'.

11

Judeuyamî' Pepîn E'pîika'tîsa' Wanî

Ekaremekî Pedroya Jerusalém Ponkon Pî'

1 Cesaréia po Pedro wanî tanne, Judéia pata ponkon Jesus naipontî'san moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenanya Judeuyamî' pepîn yekare eta'pî. Î' kai'ma Paapaya to' pîika'tî'pî eta'pî to'ya. Mîrîrî kore'ta Pedro erepamî'pî.

2 Mîrîrî yai Jerusalém pona Pedro erepamî pe, Pedro pî' to' o'ma'ta pia'tî'pî. Ta'pî to'ya ipî':

3 —Inkamoro uurî'nîkon yeseru warainonkon pepîn kore'ta aako'mansa' mîrîrî. Î' ton pe inkamoro yekkari enasa' ya yairî pra to' yeseru era'mai'ma —ta'pî to'ya. —Yairî pra awe'sa' mîrîrî uyeserukon yawîrî pra kai'ma to' o'ma'ta'pî Pedro pî'.

4 Mîrîrî tîpo Pedroya tamî'nawîrî tarakkîrî e'kupî'pî, tînera'ma'pî ekaremekî'pî eta to'ya tanne, ikî'pî pata pai. Mîrîrî eta'pî to'ya tamî'nawîrî î' kai'ma Pedro eseurîma. Ta'pîiya:

5 —A'kî Jope cidaderî po si'ma uurî we'ne'pîtî warantî wanî'pî, uurî epîrema tanne era'ma'pîuya ka' esettapuruka moropai kamisa waraino kure'nan autî'pî ka' poi asakîrîrî yaretî pî' ewa'tîsa' pe. Mîrîrî autî'pî non pona uupia —ta'pî Pedroya to' pî'.

6 —Moropai era'ma'pîuya. Mîrîrî ya' tu'ke kamoyamî' wanî'pî moropai o'ma'kon, non poro tîro'takon po taasa'senan wanî'pî, moropai toronyamî' wanî'pî —ta'pîiya.

7 —Mîrîrî yai mai, Paapa maimu eta'pîuya. Ta'pîiya upî': "Pedro, e'mî'sa'kakî ka'ne' pe ayo' ton wîîkî moropai entamo'kakî", ta'pî Paapaya upî' eta'pîuya —ta'pî Pedroya.

8 —Tîîse yuuku'pîuya: "Kaane, Uyepotorî, inkamoro ye'kakon yanîuya eserîke pra wai, anna Judeuyamî' nanîkon pepîn, nura pe to' wanî ye'nen", ta'pîuya —ta'pîiya.

9 —Tîîse inî'rî Paapa maimu eta'pîuya. See warantî: "Inkamoro ye'kakon pî' nurakon yanîuya pepîn tîkai pra e'kî. Uurî nîkupî'san inkamoro tansenonkon pe", ta'pî Paapaya upî' —ta'pî Pedroya.

10 —Eseurîwî'ne ite'ka Paapa eseurîma'pî upî'. Ta'pîiya: "E'mî'sa'kakî, ayo' ton wîîkî, entamo'kakî unkupî'san pî' nura tîkai pra", ta'pîiya. Mîrîrî tîpo mîrîrî kamisa yanu'nîpî'pî Paapaya ka' pona —ta'pî Pedroya.

11 —Mîrîrî tanne eseurîwî'nankon warayo'kon uyannoi itî'san erepamî'pî Cesaréia poi. Mîrîrî ita uurî e'to' wîttî Simão yewî' ta to' erepamî'pî —ta'pî Pedroya.

12 —Mîrîrî ye'nen upî' ta'pî Morî Yekaton Wannîya. To' pîkîrî uutîto'pe
teesewankono'mai pra, tîîwanmîra uutîto'pe, ta'pîiya. Moropai to' pîkîrî uutî
yai insamoro tiwin mia' pona tîîmo'tai kaisarî innape Jesus ku'nenan wîtî'pî
nîrî uyarakkîrî Jope poi. Mîrîrî yai tamî'nawîrî anna erepamî'pî. Moropai
anna ewomî'pî Cornélio yewî' ta.
13 —Mîîkîrîya ekaremekî'pî anna pî' î' kai'ma tiwinarî inserî esenpo'pî tewî'
ta eepîrema tanne Ta'pîiya ipî': "Pemonkonyamî' anarimakî to' wîtîto'pe Jope
cidaderî pona warayo' yannoi itese' Pedro", ta'pî inserîya ipî' —ta'pî Pedroya.
14 —"Mîîkîrîya î' kai'ma Paapaya taasa' ekaremekî yai innape Jesus
kupîya'nîkon moropai Paapaya apîika'tîkon tamî'nawîrî apemonkonoyamî'
pokonpe", ta'pî inserîya ipî' —ta'pî Pedroya.

15 —Moropai eseurîma pia'tî'pî to' kore'ta si'ma, mîrîrî pe rî Morî Yekaton
Wannî ena'pî to' esa' pe tamî'nawîrî e'mai' pe uurî'nîkon Judeuyamî' esa' pe
tîwanî warantî —ta'pî Pedroya.
16 —Mîrîrî yai enpenata'pî pena Joãoya ta'pî pî'. "Uurîya amîrî'nîkon yen-
patakona tuna ke, tîîse uye'ma'pî pî' aaipî manni'ya Morî Yekaton Wannî ke
yenpatakona, mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannî ena ayesa'kon pe", ta'pî
Joãoya wanî yairî —ta'pî Pedroya.
17 —Pena ta'pî Joãoya yawîrî innape Judeuyamî' pepînya Paapa winîpainon
Morî Yekaton Wannî ko'mamî to' esa' pe. Mîîkîrî uurî'nîkon esa' pe awanî
manni' innape Uyepotorîkon pe Jesus Cristo kupî yai uyesa'kon pe eena'pî.
Mîrîrî ye'nen anî' kin uurî Paapa yentai e'ku'to'pe? —ta'pî Pedroya.

18 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe Pedro pî' tîwo'ma'tato'kon tî'napannîpî'pî to'ya.
Tarîpai Paapa yapurî'pî to'ya. Ta'pî to'ya: —Paapaya Judeuyamî' pepînya
innape tîku'to' weiyu ton tîîsa', imakui'pî to' nîkupî'pî ku'sai'ya tîîwanmîra.
Mîrîrî ye'nen ipatîkarî enen ko'mannîto' eposa' to'ya, kai'ma Paapa yapurî'pî
to'ya.

Innape Jesus Ku'nenan Antioquia Ponkon Yekare

19 Innape Jesus ku'nenan e'paraipîkasa' wanî'pî tîtaruma'tîkon to'ya wenai,
Estêvão sa'manta'pî pata'pî ya. Tiaronkon wîtî'pî Fenícia pona moropai
Chipre pona, moropai Antioquia pona. Mîrîrî warantî Paapa maimu ekare-
mekî'pî to'ya Judeuyamî' pî' neken.
20 Tîîse tiaronkon Judeuyamî' Chipre po tîwe'sanon moropai Cirene ponkon
wîtî'pî Antioquia pona. Miarî itekare ekaremekî pia'tî'pî to'ya Judeuyamî'
pepîn pî'. Inkamoroya Uyepotorîkon pe Jesus wanî ekaremekî'pî Judeuyamî'
pepîn pî'.
21 Inkamoro yarakkîrî Uyepotorîkon meruntîri wanî'pî. Mîrîrî itekare eta
tîuya'nîkon yai tu'ke pemonkonyamî'ya innape Jesus kupî'pî. Mîrîrî ye'nen
Uyepotorîkon pia to' eturumaka'pî.

22 Mîrîrî tîpo sîrîrî itekare Judeuyamî' pepîn yekare, eta'pî innape Jesus
ku'nenan Jerusalém ponkonya. Mîrîrî ye'nen Barnabé yarima'pî to'ya, to'
yekare etai Antioquia pona.
23 Miarî Antioquia pona teerepansa' pe Barnabéya î' kai'ma Judeuyamî'
pepîn pîika'tîsa' Paapaya era'ma'pî. Kure'ne morî pe Paapa e'to' pî' aataus-
inpa'pî. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' to' panama'pîiya yairî tewankon ke Uyepo-
torîkon yapurî pî' to' ko'manto'pe kai'ma.

24 Mîîkîrî Barnabé esa' pe Morî Yekaton Wannî wanî'pî. Innape Jesus
ku'nen pe awanî'pî. Mîrîrî ye'nen morî pe awanî'pî innape iteseru wanî'pî.
Mîrîrî wenai tu'kankon eturumaka'pî Uyepotorîkon pia innape yapurîkonpa.
25 Moropai mîrîrî tîpo Barnabé wîtî'pî Tarso cidaderî pona Saulo yuwai.
26 Mîîkîrîya Saulo eposa' tîuya yai enepî'pî Antioquia pona. Inkamoro Saulo
Barnabéya innape Jesus ku'nenan muurukuntîpîtî'pî tiwin kono' to' kore'ta
tîwanîkon yai. Miarî arinîkon pemonkonyamî' yenupapîtî'pî to'ya. Miarî
Antioquia po innape Jesus ku'nenan esatî pia'tî'pî pemonkonyamî'ya e'mai'
pe crente kai'ma.
27 Mîrîrî yai tiaronkon profetayamî' Paapa maimu ekareme'nen wîtîsa'
wanî'pî Jerusalém poi Antioquia pona.
28 Tiwin wanî'pî itese' Ágabo. Mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî eseurîmai Morî Yekaton
Wannî meruntîri yai. Ta'pîiya: —Awanî pe man kure'nan iwan tamî'nawîrî
pata po —ta'pîiya. Mîîkîrîya taasa' yawîrî awe'kupî'pî pena pata esanon
reiyamî' esa' pe Cláudio wanî yai.
29 Mîrîrî ye'nen innape Jesus ku'nenan esenumenka tiaronkon innape
Jesus ku'nenan Judéia ponkon pîika'tî tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî itîrî tîuya'nîkon
pîkîrî itîrî'pî to'ya.
30 Moropai mîrîrî tîniru yarima'pî to'ya Barnabé moropai Saulo pî', mîrîrî
tîîto'pe to'ya soosi esanon pia Jerusalém po.

12

Pedro Epa'ka Atarakkannîto' Yewî' Tapai

1 Mîrîrî yai pata esa' rei Herodesya innape Jesus ku'nenan taruma'tî
pia'tî'pî.
2 Mîîkîrîya Tiago João rui wîî me'po'pî kasupara ke.
3 Mîrîrî warantî Judeuyamî'ya tîwakîrikon pe mîrîrî kupî mîîkîrî Herodesya
era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen Herodesya Pedro yapisî me'po'pî atarakkannîto'
yewî' ta yarakkamopa kai'ma. Mîrîrî kupî'pîiya tîfestarîkon weiyu yai.
4 Mîîkîrî yapisî me'posa' tîuya yarakkamo'pî Herodesya atarakkannîto'
yewî' ta. Mîrîrî yai era'manenan ton surarayamî' yaipontî'pî asakîrîrî'ne. To'
wanî'pî asakî'ne Pedro yarakkîrî ita. Tiaronkon wanî'pî asakî'ne mana'ta pia
si'ma era'manenan pe. Mîrîrî warantî ikupî'pî Herodesya maasa pra mîrîrî
tîfestarîkon Páscoa itese' pata'pî pe anekareme'pai awanî'pî pemonkonyamî'
pî'.
5 Mîrîrî yai Pedro wanî'pî atarakkannîto' yewî' ta. Mîîkîrî era'manenan
wanî'pî iipia. Mîrîrî tanne innape Jesus ku'nenan epîrema ko'mannîpî'pî
Pedro pona. Kure'ne to' epîrema'pî eepa'kato'pe kai'ma.
6 Tîîse mîrîrî tanne ta'pî Herodesya: —Penane î' kai'ma Pedro eseurîma
etauya kupî sîrîrî pemonkonyamî' pî' to' rawîrî si'ma. Moropai î' taa pe-
monkonyamî'ya etauya Pedro winîkîi —ta'pî Herodesya.
Mîrîrî ewarono' ya, Pedro we'na'pî asakî'nankon surarayamî' yarappana.
Ewa'tîsa' to'ya wanî'pî sa'man ferro ke itenya pî' se' yataimîrî. Tiaronkon
wanî'pî mana'ta pia si'ma era'manenan.
7 Mîrîrî pe rî ka'ne' pe Uyepotorîkon narima'pî Inserî esenpo'pî
atarakkannîto' yewî' ta. Kure'nan a'ka wanî'pî. Mîrîrîya Inserîya Pedro
yapî'pî iratai winî tenmakai. Ta'pîiya:

—Ka'ne' pe e'mî'sa'kakî. Mîrîrî taiya pe sa'man ferro emo'ka'pî tîîwarîrî itenya poi.
8 Ta'pî inserîya ipî': —Aworîmî atunnu'kî, a'sa'sa' yeka'makî, aya'san yanunkî, aase uyarakkîrî —ta'pîiya.
9 Mîrîrî ye'nen Pedro epa'ka'pî atarakkannîto' tapai attî'pî inserî wenairî. Tîîse epu'tîiya pîn, tenpa'ka inserîya pe awanî. Tîîwe'ne'pîtî warantî ikupî'pîiya.
10 To' wîtî'pî mana'ta piawonkon iwaka'pî to'ya. Moropai kure'nan mana'ta ferro ke ikonekasa', eporî to'ya pe aatarakkanmoka'pî tîîwarîrî. Moropai to' epa'ka'pî. To' wîtî'pî kure'nan e'ma taawîrî. Tuutîkon pe ka'ne' pe inserî esera'ma pra eena'pî. Tiwinsarî Pedro e'nîmî'pî.
11 Pedroya ta'pî tîîwarîrî: —Tarîpai epu'tî pî' wai, innape awanî. Uyepotorîya inserî yarimasa' umo'kato'peiya Herodes yenya yapai. Moropai tamî'nawîrî î' anku'pai Judeuyamî' esanon wanî uyarakkîrî esuwa'kasa' sîrîrî —ta'pîiya.
12 Î' esuwa'kasa' epu'tî tîuya tîpo, tarakkîrî Pedro wîtî'pî Maria, João Marcos yan yewî' ta. Miarî arinîke pemonkonyamî' epere'sa' tanne epîremai eerepamî'pî.
13 Mîîkîrîya mana'ta pa'tî'pî. Ka'ne' pe to' poitîrîpa' Rode itese' wîtî'pî anî' pe awanî era'mai.
14 Tîîse Pedro maimu pe epu'tî tîuya ye'nen, aatausinpa'pî kure'ne. Eeka'tumî'pî ka'ne' pe ekareme'se teepîremasanon pî' mana'ta tarakkanmokai pra. —Pedro pe man —ta'pîiya.
15 Tîîse innape ikupî to'ya pra awanî'pî.
—Aseruku, î' pî' aataka'ma —ta'pî to'ya ipî'. Tîîse yuukuiya pra. —Inna, useruku pepîn —ta'pîiya. Moropai ta'pî to'ya: —Moriya Pedro pia tîwe'sen inserî pe awanî mîrîrî —ta'pî to'ya.
16 Mîrîrî tanne Pedroya mana'ta pa'tîpîtî ko'mannîpî'pî. Moropai mana'ta arakkanmoka'pî to'ya. Innape Pedro pe awanî era'ma tîuya'nîkon ye'nen, teesi'nî'se to' wanî'pî.
17 Mîîkîrîya tenya ke ta'pî moo, to' atî'napanto'pe. Moropai î' kai'ma uyepotorîkonya tîmo'kasa' atarakkannîto' yewî' tapai ekaremekî'pîiya to' pî'. —A'kî, Uyepotorîkonya inserî yarimasa' wanî'pî umo'kai. Mîrîrî ekareme'tantî Tiago pî' moropai innape Jesus ku'nenan uyonpayamî' pî' —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo eepa'ka'pî attî'pî tiaron pata pona.
18 Moropai erenma'sa' pe surarayamî' wanî'pî morî pe pra, teesiyu'pî'se tataimurunpai to' wanî'pî. Î' e'kupî'pî epu'tî to'ya pra awanî'pî Pedro yarakkîrî. —Î' kai'ma see eepa'ka'pî mîrîrî? —ta'pî to'ya.
19 Inkamoro yaipontî'pî Herodesya yuwai to' wîtîto'pe kai'ma. Tîîse eporî to'ya pra awanî'pî. Mîrîrî anepu'pai Herodes wanî'pî tiaronkon mana'ta era'manenan winîpai. Tamî'nawîrî epu'sa' tîuya tîpo, to' tî'ka me'po'pîiya. Mîrîrî tîpo Herodes wîtî'pî Judéia pata poi Cesaréia cidaderî pona. Miarî mîîkîrî ko'mamî'pî mararî.

Herodes Sa'manta

20 Mîrîrî yai mîîkîrî pata esa' Herodes ekore'masa' Tiro cidaderî po tîîko'mansenon pî' moropai Sidom ponkon pî'. Mîrîrî ye'nen inkamoro wanî'pî iipia itîîpai, yarakkîrî eeseurîmapai. Maasa pra morî pe yarakkîrî ekonekapai to' wanî'pî. Maasa pra miarî pai ipata yapai tekkarikon ton yapi'nenan pe to' wanî'pî mîîto'pe. Mîrîrî ye'nen tiaronkon menka'pî to'ya to' wîtîto'pe iipia. Tîîse e'mai' pe to' eseurîma'pî Blasto mîîkîrî Herodes poitîrî pe tîwe'sen

yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî eseurîma'pî Herodes yarakkîrî. Mîrîrî yai Herodesya to' yarakkîrî teeseurîma weiyu ton mo'ka'pî.
21 Mîrîrî teeseurîmato' weiyu pe tînmo'ka'pî eseposa' yai Herodes epontî'pî. Pata esa' pe tîwanî pon yeka'ma'pîiya. Moropai mîîkîrî ereuta'pî taponse' pona pemonkonyamî' rawîrî. Eeseurîma'pî.
22 Mîîkîrî eeseurîma eta tîuya'nîkon yai pemonkonyamî' entaimepîtî'pî: —A'kî, warayo' pe neken awanî pepîn tîîse unapurîkon pe nîrî awanî —ta'pî to'ya. Mîrîrî taa to'ya pî', —Kaane, anapurîkon pepîn uurî. Mîrîrî warantî uurî tapurîi pra e'tî, Paapa neken yapurîtî —taiya pra awanî'pî.
23 Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkonya inserî yarima'pî mîîkîrî yeparantîto'peiya kai'ma. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pe rî yeparantî'pîiya. Mo'yamî'ya isiwisikkî yanî'pî. Moropai aasa'manta'pî.
24 Tîîse Paapa maimu esekaremekî ko'mannîpî'pî. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' tiaronkon pemonkonyamî'ya innape ikupî'pî. Moropai arinîke to' ena'pî.
25 Mîrîrî tîpo Barnabé Sauloya teesenyaka'mato'kon yaretî'ka'pî moropai inkamoro enna'po'pî Jerusalém poi Antioquia pona. Mîrîrî yai inkamoroya João Marcos yarî'pî tarakkîrî'nîkon.

13

Barnabé, Saulo Yarima To'ya

Paapa Maimu Ekareme'se

1 Miarî innape Jesus ku'nenan kore'ta Antioquia po Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' moropai yenupatonkon wanî'pî. Barnabé, Simão meekoro kai'ma tesa'sen moropai Lúcio Cirene pon, Manaém manni' pata esa' Herodes yarakkîrî arenta'pî moropai Saulo. Inkamoro wanî'pî innape Jesus ku'nenan kore'ta Antioquia po.
2 Tiwin wei inkamoroya Paapa yapurî tanne tekkarikon tonpai pra, Morî Yekaton Wannîya ta'pî to' pî': —Barnabé Saulo nîkupî ton ku'sau'ya wai. Mîrîrî ye'nen inkamoro mo'katî akore'tapai'nîkon mîrîrî ku'to'pe to'ya —ta'pîiya to' pî'.
3 Mîrîrî ye'nen to' epîrema'pî tekkarikon tonpai pra. Barnabé Saulo pu'pai pona tenyakon tîrî'pî to'ya to' yarimakonpa kai'ma. Mîrîrî tîpo to' esekaremekî'pî.

Chipre Wono Po Itekare Ekaremekî To'ya

4 Morî Yekaton Wannîya Saulo Barnabé yarima yai, inkamoro wîtî'pî Selêucia cidaderî pona. Miarî teerepansa'kon tîpo inkamoro asara'tî'pî apo'yen ya' tuutîkonpa Chipre wono pona. To' asara'tî'pî to' wîtî'pî Salamina cidaderî pona.
5 Miarî teerepansa'kon yai inkamoro eseurîma pia'tî'pî Paapa maimu ekaremekî pî'. Judeuyamî' epere'pî'to'kon kaisarî to' eseurîma pia'tî'pî Paapa maimu ekaremekî pî'. Mîrîrî yai João Marcos wanî'pî to' pokonpe.
6 Mîrîrî tîpo inî'rî to' ese'ma'tî'pî. Inkamoro wîtî'pî mîrîrî iwono kî'pîya tîwe'sen Pafos cidaderî pona.
Miarî teerepansa'kon yai pia'san eporî'pî to'ya, î' e'kupî kupî sîrîrî ekareme'nen pe, tîîse seru'ye' Judeu itese' Barjesus.
7-8 Tîîse grego maimu ta Elimas kai'ma esatî to'ya. Mîîkîrî Barjesus wanî'pî miarîron pata esa' pe tîwe'sen wanîyakon pe awanî'pî. Mîîkîrî pata esa' ese' wanî'pî Sérgio Paulo. Mîîkîrî wanî'pî epu'nen pe. Mîrîrî wenai Saulo

Barnabé yanno me'po'pîiya Paapa maimu anetapai tîwanî ye'nen to' winîpai. Inkamoroya itekare ekaremekî'pî. Tîîse mîrîrî pî' inna taiya yu'se pra mîîkîrî pia'san wanî'pî. Mîrîrî warantî Jesus naipontî'san maimu wa'tî'pîiya.

9 Tîîse Saulo, tiaron itese' Paulo wanî'pî Morî Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sen pe. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî pia'san yenu pîkîrî Paulo wanî'pî.

10 Ta'pîiya ipî': —Amîrî wanî Makui munmu pe —ta'pîiya. —Amîrî wanî seru'ye' pe tiaronkon yenku'tî pî' tîîko'mansen pe. Amîrî wanî tamî'nawîron morî yewanmîrînen pe. Î' ton pe see yairon Uyepotorîkonya uyenupato'kon miakanmaya seru'ye' pe —ta'pî Pauloya.

11 —Tarîpai Paapaya ataruma'tî sîrîrî —ta'pî Pauloya ipî'. —Î' warapo wei kaisarî î' era'maya pepîn a'ka era'maya pepîn. Enkaru'ne eena sîrîrî tarîpai —ta'pî Pauloya ipî'.

Mîrîrî taiya pe mîîkîrî yenu ewaronpamî'pî î' era'maiya pra eena'pî. Mîîkîrî ataka'ma pia'tî'pî. Mîrîrî ye'nen itenya pî' taanen ton yuwa'pî mîîkîrîya.

12 Mîrîrî era'ma tîuya yai mîîkîrî pata esa' Sérgio Paulo mîîkîrîya Paapa maimu kupî'pî innape. Kure'ne eesenumenka'pî î' kai'ma uyenupato'kon Uyepotorîkonya pî'.

Antioquia Cidaderî Pona To' Wîtî, Pisídia Pata Pona

13 Paulo moropai itonpayamî' inkamoro asara'tî'pî apo'yen ya', Pafos cidaderî poi. To' erepamî'pî Perge pona. Mîrîrî Perge wanî'pî Panfília pata po tîwe'sen pe. Miarî pai João Marcos enna'po'pî Jerusalém pona.

14 Tîîse tiaronkon wîtî'pî Perge poi Antioquia cidaderî pona. Mîrîrî Antioquia wanî'pî Pisídia pata po tîwe'sen pe. Miarî Antioquia po Sábado yai Judeuyamî' epere'to'kon yewî' ta to' wîtî'pî. Moropai to' ereuta'pî.

15 Miarî inkamoroya Moisés nurî'tî kaaretarî erenka'pî moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî kaaretarî nîrî erenka'pî to'ya. Mîrîrî tîpo mîrîrî Judeuyamî' epere'nîto' yewî'kon esa' pe tîwe'senya pemonkonyamî' eseurîmato'pe to' yarakkîrî ta'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya to' pî': —Uyonpayamî', amîrî'nîkon pî' tauya î' rî ankapai awanîkon ya eseurîmapai awanîkon ya, eseurîmatî pemonkonyamî' yausinpato' ton ekareme'tî —ta'pî to'ya to' pî'.

16 Mîrîrî ye'nen Paulo e'mî'sa'ka'pî. Tîwe'mî'sa'ka pe tenya ke ta'pîiya. Maasa moo e'tî. Moropai ta'pîiya: —Uyonpayamî', eseurîma etatî maasa amîrî'nîkon tarî awanîkon Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn Paapa yapurî pî' awanîkon —ta'pîiya.

17 Moropai Paulo eseurîma pia'tî'pî: —Pena Paapaya utamokon menka'pî Egito pata po to' wanî yai. Miarî arinîke to' epanto'pe to' menka'pî Paapaya. Moropai mîîkîrî Paapaya yarî to' mo'ka'pî Egito poi tîpemonkonoyamî' kure'nan tîmeruntîri ke.

18 Inkamoro yarî'pîiya to' pata ya' to' enna'po yai. Tîîse to' yapîtanîpî'pî mîîkîrî Paapaya keren po asakî'ne pemonkon (40) kono' kaisarî.

19 Mîrîrî tîpo tîpemonkono pata ton tîrî'pîiya. Mîîkîrîya Canaã po tîîko'mansenon asakî'ne mia' pona tîîmo'tai pata ponkon tî'ka'pî. Mîrîrî wenai mîrîrî pata esa' pe inkamoro ipemonkonoyamî' enato'pe kai'ma Canaã pata po.

20 To' ko'mamî'pî 450 kono' kaisarî sîrîrî tîpatakon esa' pe teenakon pîkîrî.

Miarî pemonkon nîrî menka'pî Paapaya î' pensa tiaronkonya to' taruma'tî yai to' pîika'tînen ton. Mîrîrî warantî pemonkon menka pî' Paapa ko'mamî'pî Samuel esenpoto' weiyu erepamî pîkîrî.
21 Ipemonkonoyamî'ya tesa'kon ton esatî yai Paapaya imenka'pî Saul itese'. Quis munmu pe awanî'pî. Benjamim payannî'san yonpa pe awanî'pî. Mîîkîrî Saul ko'mamî'pî pata esa' pe asakî'ne pemonkon (40) kono' kaisarî.
22 Mîrîrî tîpo Paapaya imo'ka'pî. Moropai tiaron pata esa' ton menka'pîiya, Davi. Mîîkîrî pî' Paapa eseurîma'pî. "Mîîkîrî Davi wanî Jessé munmu pe. Mîîkîrî wanî uwakîri pe pu'kuru maasa pra tamî'nawîrî iku'kî tauya ikupîiya" ta'pîiya.
23 Mîîkîrî payannî'san kore'ta Paapaya Jesus tîrî'pî Judeuyamî' pîika'tînen ton pe taasa' tîuya yawîrî.
24 Tîîse mîîkîrî iipî rawîrî e'mai' pe Paapaya João Batista nurî'tî yarima'pî. Mîîkîrîya Paapa maimu ekaremekî'pî Judeuyamî' pî'. Ta'pîiya: "Amakuyikon rumakatî moropai esenpatakona'tî", taapîtî'pîiya.
25 Mîrîrî teesenyaka'mato' yaretî'ka tîuya kupî yai João Batistaya ta'pî pemonkonyamî' pî': "Anî' kai'ma uurî pî' eesenumenkakon? Manni' annîmîkîkon kai'ma upî' awanîkon, Paapa naipontî ton kai'ma", ta'pîiya. "Tîîse mîîkîrî pepîn uurî. Maasa pra mîîkîrî wanî kure'ne uyentai ipîkku pe tîwe'sen pe. Mîrîrî ye'nen i'sa'sa' yewa yeukauya eserîke pra wanî î' pe pra rî wanî ye'nen", ta'pî João Batistaya.
26 Uyonpayamî', Abraão payannî'san —ta'pî Pauloya. —Amîrî'nîkon Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn, Paapa yapurînenan. E'pîika'tînto' yekare ekaremekîuya etatî —ta'pîiya. —Sîrîrî itekare wanî tamî'nawîronkon ton pe. Sîrîrî itekare esekaremekî Jerusalém po tamî'nawîrî Judeuyamî' pî' moropai to' esanon pî'.
27-28 Tîîse mîrîrî epu'tî to'ya pra to' wanî. Pîika'tîton pe Jesus wanî epu'tî to'ya pra wanî. Teuren sábado kaisarî eta to'ya Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' kaaretarî erenka to'ya epu'tî to'ya teuren. Mîrîrî warantî tîîse ikupî'pî to'ya tepu'se pra. Mîîwîni tîîse Jesus yewanmîrî to'ya itu'se pra to' wanî. Î' rî see imakui'pî inkupî'pî ton pra tîîse, mîîkîrî rumaka'pî to'ya Pôncio Pilatosya iwî me'poto'pe kai'ma. Tamî'nawîrî awe'menukasa' Paapa kaaretarîya taasa' yawîrî ikupî'pî to'ya tepu'se pra.
29 Mîrîrî tîpo mîîkîrî esa'rî'pî mo'ka'pî to'ya pakî'nan poi. Mîrîrî yu'na'tî'pî to'ya.
30 Tîîse mîîkîrî pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî tîpo tu'ke wei tîîko'mamî yai, eesenpopîtî'pî tînaipontî'san pia. Galiléia poi tuutîsanon Jerusalém pona tîpokon pe pia eesenpo'pî.
31 Mîrîrî ye'nen inkamoroya ekaremekî sîrîrî Judeuyamî' pî' tamî'nawîrî Jesus e'mî'sa'kasa'.
32 Anna wanî sîrîrî tarî akore'ta'nîkon —ta'pî Pauloya. —Mîrîrî morî yekare pî' anna eseurîmato'pe apî'nîkon ekareme'to'pe annaya —ta'pîiya.
33 —Pena utamokon pî' î' ta'pî tîuya kupî'pî Paapaya amen uurî'nîkon ton pe. Jesus pîmî'sa'ka'pîiya. Pena mîrîrî e'menukasa' Salmo kaaretarî ya' capítulo 2. Ta'pî Paapaya:
"Unmu amîrî.
Sîrîrîpe ayun pe wanî
ekaremekîuya sîrîrî tamî'nawîronkon pî'." *Sl 2.7*
ta'pî Paapaya. Jesus pî' Paapa eseurîma'pî mîrîrî —ta'pî Pauloya.

34 Sîrîrî Paapa eseurîma'pî Jesus e'mî'sa'ka pî' itesa'rî'pî kata pepîn kai'ma
eeseurîma'pî. Ta'pîiya see warantî:
“Î' ta'pîuya yawîrî Davi pî', mîrîrî kupîuya”, *Is 55.3*
ta'pîiya.
35 Moropai inî'rî Paapa maimu e'menukasa' ya eeseporî mîrîrî, Salmo kaare-
tarî ya'. Ta'pî Paapa maimu ekareme'nenya, see warantî:
“Apoitîrî sa'manta
tîîse mîîkîrî esa'rî'pî
kupîya pepîn tîwî aakatato'pe”, *Sl 16.10*
ta'pîiya. ⌞Tîîse Davi pî' eeseurîmasa' pra awanî'pî.⌟
36 —Maasa pra tîîko'mamî yai Daviya ikupî'pî î' kupîiya yu'se Paapa wanî'pî.
Mîrîrî tîpo Davi sa'manta'pî moropai yu'na'tî'pî to'ya itesa'rî'pî itamorî'san
nurî'tî uruwasi pia. Moropai itesa'rî'pî kata'pî.
37 Tîîse Paapa nîmî'sa'ka'pî mîîkîrî esa'rî'pî kata pra awanî'pî. Aako'mamî
ipatîkarî —ta'pî Pauloya.
38 Uyonpayamî', tamî'nawîrî amîrî'nîkonya sîrîrî epu'tî e'pai man, Jesus
wenai imakui'pî ankupî'pîkon kupîiya tîîwanmîra. Epu'tîya'nîkon e'pai man
Jesus wenai imakui'pî ton pra enan innape ikupî ya.
39 Moisés yeserurî'pî kupî pî' aako'mamîkon ya apîika'tîkon pepîn
amakuyikon mo'ka pepîn tîîse tauya manni' apî'nîkon.
40 Paapa maimu ekareme'nen profeta nekaremekî'pî epu'tîya'nîkon e'pai
man, mîrîrî warantî awanîkon namai.
41 Mîrîrî ekaremekîuya apî'nîkon. Ta'pî Paapaya:
“Aka, upî' tîîwo'ma'tasanon eranne' pe e'tî.
Esenumenkatî, tîwarî e'tî.
Maasa pra anera'makon ton kupîuya kupî sîrîrî,
innape ikupîya'nîkon yentai,
mîrîrî etaya'nîkon tîîse”. *Hc 1.5*
ta'pî Paapaya. Mîrîrî warantî Paulo eseurîma'pî.
42 Paulo Barnabé epa'ka yai mîrîrî Judeuyamî' epere'to' yewî' tapai to'
epa'ka yai inkamoro pemonkonyamî'ya to' eta'pî inî'rî to' ii'to'pe tiaron
sábado yai inî' panpî' itekare ekareme'se.
43 Mîrîrî tîpo Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn Judeuyamî' yeseru
yawîrî ena'san, inkamoro wîtî'pî to' pîkîrî. Inkamoro yeurîma'pî to'ya î'
kai'ma to' ko'manto'pe innape Paapa kupî'pî tîrumakai pra to' ko'manto'pe
maasa pra morî pe tîwe'to' ke to' pîika'tîsa' Paapaya ye'nen. Mîrîrî warantî
to' yeurîma'pî to'ya.
44 Mîrîrî tîpo tiaron sábado yai to' wîtî'pî Saulo Barnabé. Mîrîrî yai arinîke
to' wanî'pî tamî'nawîrî yonpa cidade ponkonya Paapa maimu etato'pe.
45 Mîrîrî yai to' era'ma tîuya'nîkon yai Judeuyamî' esenumenka'pî imakui'pî
pe. To' kinmuwa'pî. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe Paulo winîkîi to' eseurîma'pî
î' kai'ma eeseurîmato' wenai.
46 Imakui'pî pe tîwinîkîi'nîkon Judeuyamî' eseurîma epu'tî tîuya'nîkon ye'nen
Paulo Barnabé eseurîma'pî inî' panpî' meruntî ke. Ta'pî to'ya to' pî': —A'kî,
sîrîrî Paapa maimu ekaremekî annaya e'pai awanî e'mai' pe amîrî'nîkon
Judeuyamî' pî'. Tîîse î' wani' awanî ye'nen mîrîrî yu'se pra awanîkon sîrîrî.
Innape ikupîya'nîkon pra awanîkon. Mîrîrî ye'nen ipatîkarî enen ko'mannîto'
iwanmîrîya'nîkon mîrîrî. Mîrîrî ye'nen anna wîtî manni'kan Judeuyamî'
pepîn pî' ekareme'se.

47 Maasa pra sîrîrî ekareme'to'pe annaya ta'pî Paapaya pena. Paapaya itîrî'pî. Ta'pîiya:
"Amîrî kupîuya sîrîrî a'ka warantî
manni'kan Judeuyamî' pepîn kore'ta.
Itekare pî' eeseurîma wenai
Paapa maimu eta tamî'nawîronkonya.
Mîrîrî warantî tîwe'pîika'tîto'kon eporî to'ya", *Is 49.6*
ta'pî Paapaya pena.
48 Mîrîrî ye'nen mîrîrî eta tîuya'nîkon yai Judeuyamî' pepîn atausinpasa' wanî'pî maasa pra innape Jesus ku'sa' tîuya'nîkon ye'nen. Morî pe era'ma'pî to'ya mîrîrî Paapa maimu Paulo nekaremekî'pî yapurî'pî to'ya. Inkamoro menkasa' Paapaya wanî'pî ipatîkarî to' komanto'pe. Mîrîrî ye'nen innape ikupî'pî to'ya.
49 Mîrîrî warantî Paapa maimu esekaremekî'pî tamî'nawîrî mîrîrî pata po.
50 Tîîse Judeuyamî'ya tesa'kon pe tîwe'sen pî' ta'pî imakui'pî ku'to'pe to'ya Paulo winîkîi. Mîrîrî ye'nen wîri'sanyamî' ipîkkukon Judeuyamî' yeseru ya' ena'san meruntîtannîpî'pî to'ya imakui'pî ku'to'pe to'ya Paulo Barnabé winîkîi. Mîrîrî ye'nen Paulo Barnabé taruma'tî pia'tî'pî to'ya. Moropai to' yenpa'ka'pî to'ya mîrîrî pata yapai.
51 Moropai inkamoro Jesus naipontî'sanya non atapi'sa' tî'sa'sa'kon pî' soroka'pî teserukon ta Paapa yenya' to' rumaka tîuya taato', maasa pra itekare anetapai pra to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen inkamoro wîtî'pî Icônio cidaderî pona.
52 Tîîse innape Jesus ku'nenan Antioquia ponkon wanî'pî taatausinpai kure'ne maasa pra Morî Yekaton Wannî wanî'pî to' esa' pe.

14

Icônio Cidaderî Po

Paulo Barnabéya Itekare Ekaremekî

1 Icônio cidaderî po tîwanîkon yai mîrîrî warantî rî Paulo Barnabé wanî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta. To' ewomî'pî. Meruntî ke Paapa maimu ekaremekî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen tu'ke Judeuyamî' pepîn moropai Judeuyamî'ya innape Jesus kupî'pî.
2 Tîîse Judeuyamî' innape iku'nenan pepîn eseurîma'pî Judeuyamî' pepîn yarakkîrî innape Jesus ku'nenan taruma'tîto'pe to'ya.
3 Mîrîrî yai Paulo Barnabé ko'mamî'pî tu'ke wei kaisarî miarî Paapa maimu ekaremekî pî' meruntî ke. Î' kai'ma morî pe tîwe'to' wenai, un-kupî'pîkon wenai pra Uyepotorîkonya upîika'tîkon pî' to' eseurîma'pî. Mîrîrî ye'nen Paapaya meruntî ke Jesus naipontî'san e'to' ton tîrî'pî. Maasa pra era'mato'pe pemonkonyamî'ya yairon pe e'pîika'tînto' yekare wanî. Mîrîrî ye'nen tînaipontî'san pia meruntî tîrî'pîiya. Î' ikupî eserîkan pepîn moropai kure'nan esenumenkanto' ku'to'pe to'ya kai'ma Paapaya itîrî'pî.
4 Mîrîrî yai to' e'menkasa' wanî'pî. Tiaronkonya inna ta'pî Judeuyamî' maimu pî' moropai tiaronkon wanî'pî Jesus naipontî'san winîkîi tîwe'sanon pe.
5 Mîrîrî ye'nen Jesus naipontî'san winîkîi tiaronkon eseurîma'pî Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn Paulo yu'se pra tîwanîkon ye'nen. Moropai

inkamoro esanon pokonpe î' anku'pai tîwe'to'kon kupî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya: —Iwîpai'nîkon awanî sîrîrî tî'kon ke —ta'pî to'ya.
6 Moropai mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon yai Paulo Barnabé epe'pî Listra cidaderî pona moropai Derbe cidaderî pona. Mîrîrî wanî'pî Licaônia pata po tîwe'sen pe. Mîrîrî patakon poro to' wîtî'pî.
7 Miarî mîrîrî warantî Paapa maimu ekaremekî'pî to'ya.

Listra Cidaderî Po Moropai Derbe Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

8 Miarî Listra cidaderî po teerepansa'kon yai warayo' eporî'pî to'ya. Ma'takî pe eesenpo'pî. Teesenpo'pî pata pai asakoi pe pra awanî'pî. Maasa pra eke'nan pe awanî'pî.
9 Mîîkîrîya Paapa maimu ekaremekî Pauloya eta'pî. Moropai mîîkîrî era'ma tîuya pe Pauloya epu'tî'pî, innape Paapaya tepi'tî kupî'pîiya.
10 Mîrîrî ye'nen ta'pîiya ipî', meruntî ke: —E'mî'sa'kakî satippe. Asakî taiya pe mîîkîrî warayo' arapumî'pî. Moropai awe'mî'sa'ka'pî satippe eena'pî. Moropai aasarî pia'tî'pî.
11 Mîrîrî kupî Pauloya era'ma tîuya'nîkon yai arinîkon pemonkonyamî' insamoro entaimepîtî'pî tîmaimukon ta. Ta'pî to'ya: —Paapayamî' erepansa' man ukore'ta'nîkon warayo'kon warantî —ta'pî to'ya.
12 Mîrîrî ye'nen inkamoro ese' ton tîrî'pî to'ya to' kaisarî Júpiter kai'ma Barnabé esatî'pî to'ya. Moropai Paulo esatî'pî to'ya, Mercúrio kai'ma. Maasa pra teeseurîmasen pe awanî'pî.
13 Mîîkîrî Jupiter soosirî wanî'pî cidade poro po. Mîrîrî ye'nen Jupiter pî' teepîremasenya tîntîrî ton yenepî'pî mîrîrî cidade ewonto' pia to' yapurîkonpa. Morî yenepî'pîiya yei yari'ku moropai coroa to' pia tîntîrî ton to' yapurîpa kai'ma. Moropai tekînkon anwîpai to' wanî'pî teserukon ta Paulo Barnabé yapurîkonpa.
14 Tîîse mîrîrî yekare etasa' tîuya'nîkon yai Paulo Barnabéya teesewankono'makon pe tîponkon karakapîtî'pî. Moropai to' eka'tumî'pî ka'ne' pe arinîkon kore'ta. To' entaime'pî meruntî ke.
15 Ta'pî to'ya: —Pemonkonyamî', î' ton pe mîrîrî warantî ikupî yu'se awanîkon anna winîkîi. Anna wanî pepîn Paapa warantî, Paapa pe. Tîîse anna wanî amîrî'nîkon warantî warayo'kon pe —ta'pî to'ya. —Tîîse anna wanî sîrîrî tarî akore'ta'nîkon Paapa maimu ekareme'to'pe annaya. Inî'rî mîrîrî ye'ka yapurîya'nîkon namai irumakakonpa sîrîrî Paapa maimu ekaremekî annaya apî'nîkon —ta'pî to'ya. —Tîîse Paapa pia neken enna'potî. Paapa yapurîtî ipatîkarî tîîko'mansen. Manni' ka' koneka'tîpon moropai pata koneka'tîpon tuna koneka'tîpon tamî'nawîron sîrîrî pata po tîîko'mansen Paapa nîkoneka'pî. Mîrîrî koneka'tîpon pia enna'potî —ta'pî to'ya to' pî'.
16 —Pena Paapaya ikupî'pî pemonkonyamî' ko'manto'pe itu'se tîwe'to'kon yawîrî. Maasa pra tepu'tî to'ya pra awanî ye'nen.
17 Mîrîrî tanne Paapaya anî' pe tîwanî ekareme'pîtî'pî tîwîrî morî kupî tîuya wenai epu'to'pe to'ya kai'ma. Mîîkîrî Paapaya kono' yarima ka' poi. Mîîkîrî Paapaya uyekkarikon emîsa' mo'ka weiyu ton tîrî. Mîîkîrî Paapaya uyekkarikon ton tîrî. Mîîkîrî Paapaya atausinpanto' tîrî uyewankon ya' —ta'pî to'ya.
18 Mîrîrî taa tîpo tekînon anwîpai to' ko'mamî'pî inkamoro yapurîpa, mîrîrî namai to' eseka'nunka tîîse.

19 Mîrîrî tîpo iipî'san Antioquia cidaderî poi moropai Icônio cidaderî poi
inkamoroya arinîkon meruntîtannîpî'pî Paulo taruma'tîto'pe to'ya. Mîrîrî
ye'nen Paulo pa'tîpîtî pia'tî'pî to'ya tî'kon ke. Iworoka'pî to'ya moropai poro
pona cidade poi aasa'mantasa' kai'ma.
20 Tîîse mîîkîrî pia innape Jesus ku'nenan emurukuntî'pî iwoi. Moropai
mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî inî'rî. Inî'rî eewomî'pî mîrîrî cidade ta. Moropai tiaron
wei yai Paulo Barnabé wîtî'pî Derbe cidaderî pona.

Antioquia Pona Paulo Barnabé Enna'po

21 Miarî Derbe cidaderî pona teerepansa'kon pe Paapa maimu ekare-
mekî'pî Paulo Barnabéya. Mîrîrî yai tu'ke innape Jesus kupî'pî to'ya. Mîrîrî
tîpo to' enna'po'pî Listra cidaderî pona Icônio cidaderî pona moropai Antio-
quia Pisídia pata po tîwe'sen pona.
22 Miarî innape Jesus ku'nenan panama'pî to'ya inî' panpî' meruntî ke
innape iku'to' to'ya e'to'pe to' pîika'tî'pî to'ya. Maasa pra uyesa'kon pe Paapa
yu'se e'nî ya, mararî pra e'taruma'tînto' yapîtanîpî e'pai awanî kai'ma to'
yeurîma'pî to'ya.
23 Mîrîrî tîpo soosi esanon ton menka'pî Jesus naipontî'sanya soosikon
kaisarî. Inkamoro pona to' epîrema ko'mannîpî'pî tekkarikon tonpai pra
esatî'pî to'ya Paapa pî'. Manni' innape to' nîkupî'pî pî' esatî'pî to'ya, to'
pîika'tîto'peiya to' meruntîri ton tîîto'peiya kai'ma.
24 Mîrîrî tîpo Paulo Barnabé enna'po'pî Pisídia pata poro to'sarî to' wîtî'pî
Panfília pata pona teerepamîkon pîkîrî.
25 Miarî inkamoroya Paapa maimu ekaremekî'pî nîrî Perge po. Mîrîrî tîpo
to' wîtî'pî Atália peyakî pona to' erepamî'pî.
26 Tarîpai inkamoro asara'tî'pî mîrîrî Atália peyakî po apo'yen ya' tuutîkonpa
Antioquia cidaderî pona Síria pata po tîwe'sen pona. Mîrîrî pata wanî'pî pena
inkamoro Paulo Barnabé rumaka to'ya Paapa esenyaka'mato' ku'to'pe to'ya
pata'pî pe. Morî pe Paapa e'to' wenai mîrîrî teesenyaka'mato'kon aretî'kasa'
to'ya wanî'pî.
27 Mîrîrî ye'nen miarî teerepanse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' muu-
runkuntî'pî to'ya innape Jesus ku'nenan moropai inkamoro pî' î' kupî'pî
Paapaya ekaremekî'pî to'ya. Inkamoro eseurîma'pî ekaremekî'pî to'ya î'
ku'sa' Paapaya tîwenai'nîkon. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya. Moropai î' kai'ma
Paapaya Judeuyamî' pepîn pîika'tî'pî, mîrîrî ekaremekî'pî to'ya to' pî'.
28 Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo Barnabé ko'mamî'pî kure'ne miarî innape
Jesus ku'nenan kore'ta.

15

*Jesus Naipontî'san Moropai Soosi Esanon Pokonpe Paulo Barnabé Emu-
rukuntî.*

1 Antioquia po tîwanîkon yai tiaronkon Judeuyamî'ya Judéia poi iipî'sanya
innape Jesus ku'nenan yenupa'pî teserukon ta. Ta'pî to'ya to' pî' see warantî:
—Anî'ya tîmere pi'pî pottî ya'tîsa' pra awanî ya, awe'pîika'tî eserîke pra awanî.
Maasa pra Moisésya ta'pî yawîrî ikupî anî'ya pra awanî ye'nen awe'pîika'tî
eserîke pra awanî —taapîtî'pî to'ya.
2 Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai Paulo moropai Barnabéya inna taa pra
awanî'pî. Mîrîrî ye'nen inkamoro to' yenupatîponkon pokonpe to' eseurîma'pî.
—Mîrîrî ye'ka pepîn —ta'pî to'ya. Tîîse inkamoroya yuuku pra awanî'pî.

Maasa pra teserukon yawîrî ikupî to'ya yu'se tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî yeseru koneka tîuya'nîkon pra awanî ye'nen innape Jesus ku'nenanya Paulo moropai Barnabé moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan yarima'pî Jerusalém pona to' wîtîto'pe inî' panpî' mîrîrî yekare epu'se to' wîtîto'pe kai'ma Jesus naipontî'san pia, moropai soosi esanon pia.

3 Inkamoro ese'ma'tî'pî Antioquia poi. Tuutîkon pe to' wîtî'pî Fenícia pata poro, moropai Samaria pata poro. Mîrîrî yai inkamoroya î' kai'ma Judeuyamî' pepînya innape Jesus ku'sa' ekaremekî'pî miarî to' pî'. Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon ya yai to' ena'pî kure'ne taatausinpai mîrîrî pî'.

4 Mîrîrî yai Jerusalém pona to' erepamî yai inkamoro pata'se' ton tîrî'pî innape Jesus ku'nenanya, moropai inaipontî'sanya moropai soosi esanonya to' pata'se' ton tîrî'pî. Inkamoroya mîrîrî pe rî î' kupî'pî Paapaya ekaremekî'pî tîwenai'nîkon. Judeuyamî' pepînya innape Jesus kupî'pî imaimu eta tîuya'nîkon wenai. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya to' pî'.

5 Mîrîrî tanne moro to' wanî'pî fariseuyamî' innape Jesus kupîtîponkon. Inkamoroya ta'pî: —Judeuyamî' pepînya tîmere pi'pî pottî ya'tî to'ya e'pai awanî mîrîrî. Î' kai'ma Moisésya taasa' yawîrî ikupî e'pai awanî mîrîrî —ta'pî fariseuyamî'ya. —Mîrîrî warantî pra to' wanî ya, to' e'pîika'tî pepîn —ta'pî to'ya.

6 Mîrîrî ye'nen inkamoro Jesus naipontî'san, moropai soosi esa' pe tîwe'sanon pokonpe to' emurukuntî'pî, mîrîrî yeseru konekakonpa kai'ma.

7 Mîrîrî pî' kure'ne teeseurîmakon aretî'ka pe, Pedro e'mî'sa'ka'pî moropai ta'pîiya: —Uyonpayamî', epu'nenan amîrî'nîkon morî pe î' kai'ma Paapaya umenka'pî akore'tapai'nîkon pena pu'kuru pra, sîrîrî tîmaimu ekareme'to'peuya kai'ma Judeuyamî' pepîn pî', mîrîrî Jesus yekare eta tîuya'nîkon yai innape iku'to'pe to'ya.

8 A'kî, Paapaya tamî'nawîronkon yewan epu'nenya Morî Yekaton Wannî yarima'pî to' esa' pe aako'manto'pe uurî'nîkon pia yarima'pî tîuya warantî. Mîrîrî wenai epu'tî pî' uurî'nîkon man innape to' e'pîika'tîsa' man.

9 Maasa pra imakui'pî to' nîkupî'pî mo'ka'pî Paapaya innape tîkupî to'ya wenai. Mîrîrî warantî nîrî uurî'nîkonya innape ikupî yai unkupî'pîkon imakui'pî mo'ka'pîiya. Mîrîrî ye'nen Paapaya uurî'nîkon era'ma se' kaisarî, e'sentai pra.

10 Tîîse î' wani' awanî ye'nen taaya'nîkon tiaronkon pî', "Moisésya taasa' yawîrî e'pai awanîkon," mîrîrî yawîrî pra e'nî tanne, mîrîrî yawîrî pra utamokon nurî'tîyamî' e'sa' tanne. Tîîse î' wani' awanî ye'nen tiaronkonya mîrîrî amîi'ne yarî yu'se awanîkon yarî yentainon. Mîrîrî warantî taaya'nîkon wenai Paapa ekore'ma yu'se ka'rî awanîkon apî'nîkon.

11 Mîrîrî ye'ka pe pra neken. Maasa pra e'pîika'tînsa' epu'tî tî'noko'pî pe Jesusya uurî'nîkon ku'sa' wenai. Mîrîrî morî pe Paapa e'to' wenai nîrî inkamoro Judeuyamî' pepîn e'pîika'tîsa' man —ta'pî Pedroya.

12 Tîîse mîrîrî tîpo Pedro eseurîma eta tîuya'nîkon tîpo moo to' wanî'pî, inî'rî Paulo moropai Barnabé eseurîma etakonpa. Inkamoroya î' kai'ma ikupî eserîkan pepîn kupî'pî moropai kure'nan esenumenkanto' kupî'pî Paapaya to' wenai. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya. Judeuyamî' pepîn pîika'tîsa' Paapaya ekaremekî'pî to'ya.

13 Paulo Barnabé eseurîma ataretî'ka pe, Tiago e'mî'sa'ka'pî. Moropai ta'pîiya: —Uyonpayamî', maasa eseurîma etatî —ta'pîiya.

14 —Amenrî Simão eseurîma ataretî'ka eta'nîkon man. Paapaya tiaronkon menkasa' tîmîrî ton pe Judeuyamî' pepîn kore'tapai tîpemonkono pe to' e'to'pe

kai'ma. Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon Judeuyamî' pepîn sa'namanen pe Paapa wanî.
15 Pena sîrîrî pî' Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî
eseurîma'pî. Imenuka'pî to'ya see warantî:
16 Paapaya ta'pî:
“Maasa uuipî kupî sîrîrî Judeuyamî',
Davi payanî'san pîika'tîi.
Î' pe pra rî inkamoro wanî,
tîîse morî pe to' konekauya kupî sîrîrî,
pena to' e'sa' warantî.
⌞Maasa pra inkamoro esa' ton
tîrîuya kupî sîrîrî to' yonpa ke rî,
inkamoro ko'manto'pe morî pe.⌟
17 Mîrîrî unkupî'pî era'ma tîuya'nîkon wenai
uyuwa Judeuyamî' pepînya.
Inkamoro wanî unmenka'san pe
uurî ton pe to' e'to'pe.” *Am 9.11,12*
Sîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî ikonekatîpon.
18 Î' kai'ma ikupî tîuya ekaremekî'pîiya pena tîmaimu ekareme'nenan wenai
—ta'pî Tiagoya.
19 —Mîrîrî ye'nen uurî esenumenkato' wanî uurî'nîkonya taa e'pai pra
awanî Moisés maimuya taasa' yawîrî to' ko'mannîto'pe. Mîrîrî warantî awanî
ya, sa'me awanî Judeuyamî' pepîn pia, innape Jesus ku'nenan pia.
20 Uurî esenumenka kaareta anmenukapai awanî sîrîrî to' pia. Taato' to'
pî', to' yeseru penaro' rumakato'pe to'ya, mia' ke ikonekasa' pia, to' napurî
ton pe to' nîtîrî'pî sararu yanî to'ya namai. Moropai taapai awanî nîrî to'
pî', se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to' wanî namai, moropai wîri'sanyamî'
wanî namai se' tapairî warayo'kon yarakkîrî. Taapai awanî nîrî i'mî ye'pî
waikî'sa' yanî to'ya namai mîn epa'kasa' pra tîîse. Inî'rî imînî yarakkîrî yanî
to'ya namai.
21 Maasa pra mîrîrî warantî to' wanî ya, inkamoro yewanmîrî to' yeseru
yairî pra to' wanî ye'nen. Maasa pra mîrîrî yekare epu'tî Judeuyamî'ya
pena pata pai Moisés maimuya taasa' eta pî' to' ko'manpîtî sábado kaisarî to'
epere'to' yewî'kon ta. Mîrîrî ye'nen mîrîrî teserukon rumakato'pe to'ya —ta'pî
Tiagoya.

Judeuyamî' Pepîn Pia Kaareta Yarima To'ya

22 Tiago eseurîmasa' tîpo, Jesus naipontî'sanya moropai soosi esanonya,
tamî'nawîron innape Jesus ku'nenan pokonpe si'ma Antioquia pona
kaareta yarîtonkon warayo'kon menka'pî, Paulo moropai Barnabé pokonpe
attîtonkon. Judas itese' waikatoi Barsabás, moropai Silas asakî'ne neken to'
menka'pî to'ya. Insamoro epu'tî'pî innape Jesus ku'nenanya yairî to' yeseru
wanî.
23 Inkamoro yaipontî'pî to'ya mîrîrî kaareta yaato'pe to'ya kai'ma. Ta'pî
to'ya:

Anna Jesus naipontî'san moropai soosi esanonya taa anna wanî ayon-
pakon pe innape Jesus kupî'nîkon wenai. Mîrîrî ye'nen anna maimu man
amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn Antioquia ponkon moropai Síria ponkon
moropai Cilícia ponkon pia.

24 Akore'ta'nîkon anna yonpayamî' wîtîsa' yai kure'ne
ayewankono'ma'pîkon to'ya epu'tî pî' anna man. Inkamoroya î' kai'ma
ayenupasa'kon ya anna maimu pe pra awanî mîrîrî.
25 Mîrîrî ye'nen annaya tamî'nawîrî si'ma teesetai insamoro warayo'kon
yarima sîrîrî aapia'nîkon, uyonpayamî'. To' wîtî sîrîrî uwakîrikon pu'kuru
uyonpayamî' Paulo, Barnabé pokonpe.
26 Insamoro Paulo Barnabéya itekare ekaremekî pî' to' ko'mamî'pî.
Mîrîrî wenai to' anwîpai tiaronkon wanî'pî Uyepotorîkon Jesus Cristo yekare
ekaremekî to'ya wenai.
27 Mîrîrî ye'nen Judas moropai Silas yarima annaya sîrîrî amîrî'nîkon pia
ayarakkîrî'nîkon to' eseurîmato'pe morî pe sîrîrî kaareta anna nîmenuka'pî pî'.
Inkamoroya ekaremekî morî pe apî'nîkon.
28 Sîrîrî yekare koneka'pî Morî Yekaton Wannîya moropai annaya. Inî'rî
Moisés maimuya taasa' yawîrî awanîkon e'pai pra awanî. Maasa pra mîrîrî
yawîrî awanîkon ya sa'me awanî. Tîîse ankupîkon ton ekaremekî annaya
epu'tîkonpa.
29 Mîrîrî ye'nen mia' ke ikonekasa' to' napurî ton pe pia to' nîtîrî'pî sararu
yanîya'nîkon namai. Moropai i'mî ye'pî tîwaikkî'se iwîsa' yanîya'nîkon namai,
imînî yarakkîrî. Moropai imakui'pî kupî pî' eesenumenkakon namai, se'
tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî awanîkon namai. Moropai wîri'sanyamî' wanî
namai se' tapairî warayo'kon yarakkîrî. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, morî
pe awanîkon.
Mîrîrî warantî kaareta menuka'pî to'ya.
30 Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo Barnabé moropai Judas Silas ese'ma'tî'pî
Antioquia pona. Mîrîrî kaareta yarî'pî to'ya. Miarî teerepansa'kon pe innape
Jesus ku'nenan muurukuntî'pî to'ya moropai mîrîrî kaareta rumaka'pî to'ya
to' pia.
31 Moropai mîrîrî kaareta erenkasa' tîuya'nîkon tîpo taatausinpai to' wanî'pî.
Î' taasa' kaaretaya epu'tî'pî to'ya mîrîrî yai. Mîrîrî ye'nen kure'ne to' ataus-
inpa'pî.
32 Mîrîrî tîpo Paapa maimu ekareme'nenan Judas, Silas eseurîma'pî.
Inkamoroya to' meruntîtannîpî'pî inî' panpî'. Mîrîrî ye'nen taatausinpai to'
wanî'pî.
33 Mîrîrî tîpo to' ko'mamî'pî mararî wei kaisarî moropai to' enna'po'pî
Jerusalém pona taipontî'tîponkon pia. Mîrîrî ye'nen to' esekaremekî'pî. Mo-
ropai inkamoroya ta'pî: —Inna, morî pe atîtî —ta'pî to'ya to' pî'.
34 Tîîse teesekaremekî tîpo e'nîmîpai Silas wanî'pî. Mîrîrî ye'nen
awe'nîmî'pî.
35 Moropai Paulo Barnabé e'nîmî'pî nîrî Antioquia po. Innape Jesus
ku'nenan yenupa'pî to'ya. Moropai tiaronkonya nîrî to' yenupa'pî Paapa
maimu pî'.

Paulo Moropai Barnabé Epantaka

36 Mîrîrî tîpo Pauloya ta'pî Barnabé pî': —Enna'ponpai awanî sîrîrî uyon-
pakon innape Jesus kupîtîpono'san yekare etapî'se cidadekon poro —ta'pîiya.
—Manni' o'non poro uurî'nîkonya itekare ekaremekî ne'tîkini mîrîrî poro
wîtînpai awanî sîrîrî —ta'pîiya. —Morî pe to' ko'mamî yekare etai —ta'pîiya.
37 Mîrîrî yai Barnabéya ta'pî: —João Marcos yaapai man —ta'pîiya.

38 Tîîse Pauloya yuuku'pî: —Kaane, attî e'pai pra man. Maasa pra pena
uupiapai'nîkon Panfília pata poi awenna'po'pî. Tamî'nawîrî uurî'nîkon asato'
poro aasa'sa' pra wanî'pî —ta'pîiya. Tîîse, —Kaane —ta'pî Barnabéya. —Attî
e'pai man. Tîîse yuukuiya pra Paulo wanî'pî.
39 Mîrîrî pî' to' eseurîma'pî mîrîrî wenai. Mîrîrî tîpo to' epantaka'pî Paulo
Barnabé yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen Barnabéya João Marcos yarî'pî tarakkîrî. To'
asara'tî'pî apo'yen ya' tuutîkonpa Chipre wono pona.
40 Tîîse Pauloya Silas menka'pî tarakkîrî attîto'pe kai'ma. Moropai
inkamoro pona to' epîrema'pî. Ta'pî to'ya: —Paapa, morî amîrî. Mîrîrî morî
pe awe'to' wenai insanan pîika'tîkî morî pe to' wîtîto'pe —ta'pî to'ya. Mîrîrî
tîpo to' ese'ma'tî'pî.
41 Mîrîrî yai Paulo Silas wîtî'pî to'sarî Síria pata poro moropai Celícia pata
poro. Inkamoroya mîrîrî warantî innape Jesus ku'nenan yausinpa'pî mîrîrî
yai tuutîsa'kon yai, taatausinpai to' ko'manto'pe kai'ma.

16

Timóteo Wîtî Paulo, Silas Yarakkîrî

1 Moropai Paulo wîtî'pî Derbe cidaderî pona moropai Listra cidaderî pona.
Miarî Listra po Timóteo ko'manpîtî'pî. Paapa yapurînen pe awanî'pî. Mîîkîrî
yan wanî'pî Judeupa' pe moropai innape Jesus ku'nen pe. Tîîse iyun wanî'pî
Judeu pe pra tîîse grego pe.
2 Morî pe Timóteo ko'manpîtî'pî, tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenanya
epu'tî'pî Listra ponkon moropai Icônio ponkonya. —Morî pe Timóteo yeseru
man —taapîtî'pî to'ya.
3 Timóteo anapai Paulo wanî'pî tarakkîrî'nîkon. Tîîse imere pi'pî pottî
ya'tîsai'ya pra iyun wanî'pî. Maasa pra Judeu pe pra awanî'pî. Mîrîrî epu'tî'pî
tamî'nawîronkonya Judeuyamî' yeseru yawîrî pra awanî ye'nen ˌto' kore'ta
aasarî eserîke pra awanî'pî.ˌ Mîrîrî ye'nen imere pi'pî pottî ya'tî me'po'pî
Pauloya tarakkîrî'nîkon attîto'pe.
4 Moropai Paulo, Silas wîtî'pî Timóteo yarakkîrî. To' wîtî'pî. Tu'ke
cidadekon poro to' wîtî'pî. Kaareta pinunpa'pî to'ya. Mîrîrî kaareta wanî'pî
Jerusalém ponkon eseurîmato'. Mîrîrî kaareta pona Jesus naipontî'san
nekaremekî'pî moropai innape Jesus ku'nenan esanon nekaremekî'pî.
Mîrîrî pinunpa'pî Paulo pokonya. —Mîrîrî kaaretaya taasa' yawîrî
ko'mannîpai'nîkon —taapîtî'pî to'ya.
5 Mîrîrî warantî meruntî ke innape Jesus ku'nenan ena'pî. Inî' panpî'
epu'tî'pî to'ya moropai inî' panpî' innape ikupî'pî to'ya. Moropai tu'ke panpî'
to' epamî'pî wei kaisarî.

Paulo We'ne'pîtî Macedônia Pon Warayo' Yarakkîrî

6 Moropai Paulo pokon wîtî'pî. Mîrîrî yai Morî Yekaton Wannîya ta'pî to' pî':
—Katîtî Ásia pata pona Paapa maimu ekareme'se —ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen to'
wîtî'pî Frígio-Galácia pata poro.
7 Moropai to' erepamî'pî Mísia pata pona. Mîrîrî yai Bitínia pata pona itîîpai
to' wanî'pî teuren. Tîîse inî'rî Morî Yekaton Wannîya to' wîtî tîrî pra awanî'pî.
8 Mîrîrî ye'nen Mísia pata yuwa'ka'pî to'ya moropai to'sarî to' wîtî'pî Trôade
pona.
9 Mîrîrî ewarono' ya' Paulo we'ne'pîtî warantî wanî'pî. Mîrîrî tîîwe'ne'pî'to'
ya' warayo' era'ma'pîiya, Macedônia poinon. Mîîkîrî warayo'ya Paulo

yeka'nunka'pî. Taapîtî'pîiya: —Asi'kî Macedônia pona, anna pîika'tîi asi'kî —kai'ma taapîtî'pîiya, mîîkîrî warayo'ya. Mîrîrî warantî Paulo we'ne'pîtî'pî.

10 Moropai Paulo we'ne'pîtî tîpo anna ekoneka'pî Macedônia pona anna wîtîto'pe. Maasa pra anna wîtî yu'se Paapa wanî epu'tî'pî annaya, itekare ekareme'se to' pî'.

Lídia, Filípos Ponya Innape Jesus Kupî

11 Mîrîrî ye'nen anna asara'tî'pî apo'yen ya' Trôade poi. Miarî pai anna wîtî'pî to'sarî Samotrácia wono pona. Moropai tiaron wei yai anna wîtî'pî anna erepamî'pî Neápolis peyakî pona.

12 Miarî pai anna wîtî'pî Filípos pona. Mîrîrî Filípos cidaderî wanî'pî ipîkku pe tîwe'sen Macedônia pata pon. Romanoyamî' ko'manto'pe awanî'pî. Moro anna ko'mamî'pî mararî.

13 Moropai sábado yai anna epa'ka'pî cidade yapai iren ena pona. Moro Judeuyamî' epîremato' pata wanî kai'ma anna esenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen anna wîtî'pî. Moropai moro anna ereuta'pî moropai anna eseurîma'pî wîri'sanyamî' itî'san epîremai yarakkîrî.

14 Mîrîrî ya wîri' wanî'pî itese' Lídia, Tiatira cidaderî pon. Mîîkîrî wanî'pî teesenyaka'masen suuyu kamisa morîkon ke tîwe'repa pî'. Mîîkîrî wanî'pî Paapa yapurînen pe. Mîrîrîya anna eseurîma eta'pîiya. Moropai Paapaya eesenumenkato' ton tîrî'pî î' taasa' Pauloya ku'to'peiya innape.

15 Mîrîrî tîpo mîîkîrî moropai itewî' tawonkon esenpatakona'pî. Mîrîrî tîpo ta'pîiya anna pî': —Innape Uyepotorîkon ku'nen pe wanî tarîpai, epu'tîya'nîkon ya, maai'tîi uyewî' ta iko'manse —ta'pîiya anna pî'. Mîrîrî ye'nen imaimu wenai anna wîtî'pî itewî' ta.

Atarakkannîto' Yewî' Ta Paulo Silas Yarî To'ya

16 Mîrîrî tîpo tiwin wei yai epîremanto' pata pona anna wîtî tanne, ikaraiwarî poitîrîpa'ya anna eporî'pî. Mîîkîrî wanî'pî o'ma' yarakkîrî tîwe'sen pe. Mîîkîrî eseurîmapîtî'pî pemonkonyamî' yarakkîrî maasa awe'kupîton pî' to' yarakkîrî. Mîrîrî wenai mîîkîrî karaiwarîtononya tu'ke tîniru yapi'pîtî'pî.

17 Mîîkîrîya anna wenaimepîtî'pî tîwentaimepî'se. Taapîtî'pîiya: —Insanan warayo'kon wanî Paapa ipîkku poitîrîtonon pe. Apî'nîkon e'pîika'tînto' yekare ekareme'nenan insamoro —kai'ma taapîtî'pîiya.

18 Tu'ke wei kaisarî aako'manpîtî'pî mîrîrî taa pî'. Mîrîrî pî' Paulo eseta'ka tu'ka'pî. Moropai teera'tîi ta'pîiya o'ma' pî': —Tauya apî', Jesus Cristo maimu pe epa'kakî mîîkîrî yapai —ta'pîiya. Mîrîrî taiya pe rî o'ma' epa'ka'pî tiwinarî.

19 Moropai mîîkîrî karaiwarîtononya epu'tî'pî. Inî'rî tîniru yapisî to'ya pepîn maasa pra inî'rî awe'kupîton pî' mîîkîrî aurîno'pî eseurîma eserîke pra awanî'pî o'ma' epa'kasa' ye'nen. Mîrîrî ye'nen Paulo, Silas yapisî'pî to'ya. Yarî'pî to'ya mîrîrî cidade esanon pia, ipîkkukon pia.

20 Moropai to' enepî tîuya'nîkon pe, ta'pî to'ya ipîkkukon pî': —Judeuyamî' insamoro, imakui'pî kupî to'ya tarî upatakon po.

21 To' yeseru uyeserukon warantî pra man. To' yeseru yawîrî uurî'nîkon ko'mamî eserîke pra man, Romanoyamî' uurî'nîkon mîîto'pe —ta'pî to'ya tesa'kon pî'.

22 Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon pemonkonyamî' entaimepîtî'pî Paulo moropai Silas winîkîi. Moropai to' esanonya to' pon mo'ka'pî to' po'pîtî me'pokonpa. Moropai to' po'pîtî me'po'pî to'ya yei ke.

23 Mararî pra to' po'pîtî tîuya'nîkon tîpo to' yarakkamo'pî to'ya atarakkannîto' yewî' ta. Moropai ta'pî to'ya atarakkannîto' ko'mannî'nen pî': —Insanan warayo'kon ko'mannî'kî morî pe to' epa'ka namai —ta'pî to'ya ipî'.
24 Mîrîrî eta tîuya pe atarakkannîto' ko'mannî'nenya Paulo, Silas yarî'pî quarto ta, itu'nakan ta moropai to' puu yeka'ma'pî to'ya yei amîi'ne yai. Mîrîrî warantî ikupî'pîiya to' epa'ka namai maasa pra itesa'ya ta'pî —Morî pe to' ko'mannî'kî —kai'ma mîîto'pe.
25 Mîrîrîya anoinna yairî Paulo, Silas epîrema'pî moropai to' eserenka'pî, Paapa yapurî'pî to'ya tiaronkon tarakkîronkonya eta tanne.
26 Mîrîrî yai tiwinarî pata e'tîtîtîkka'pî kure'ne. Moropai atarakkannîto' yewî' e'tîtîtîkka'pî mana'takon esettapuruka'pî tamî'nawîrî. Moropai tamî'nawîronkon yewa'tîto'kon atarakkanmoka'pî.
27 Mîrîrî yai to' ko'mannî'nen paka'pî. Moropai mana'takon esettapurukasa' era'ma tîuya yai eranne' pe eena'pî. Tamî'nawîronkon ama'ye'kon epen pî' man kai'ma eesenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen tîkasuparai mo'ka'pîiya tîwe'wîpa kai'ma.
28 Tîîse Paulo entaime'pî aronne: —Aawarîrî ke'wîi tamî'nawîrî anna man tarî —ta'pîiya.
29 Mîrîrî eta tîuya pe ta'pîiya ipoitîrî pî': —Uweiyu ton era'mata —ta'pîiya. Moropai eeka'tumî'pî Paulo, Silas pia. Tîwe'tîtî'ka pe awe'sekunka'pî to' pia eranne' pe tîwanî ye'nen.
30 Moropai to' yarî'pîiya atarakkannîto' yewî' tapai. Moropai ta'pîiya to' pî': —Uyonpayamî', î' ku'to'peuya e'pîika'tîto'pe —ta'pîiya.
31 Moropai yuuku'pî Paulo, Silasya: —Jesus ku'kî innape —ta'pî to'ya ipî'. —Innape ikupîya ya, apîika'tî Paapaya, amîrî moropai ayonpayamî' —ta'pî to'ya.
32 Moropai Uyepotorîkon maimu pî' mîîkîrî yeurîma'pî to'ya tiaronkon itewî' tawonkon pokonpe.
33 Moropai mîrîrî yai Paulo, Silas ye'netîkon rona'pîiya. Mîrîrî tîpo mîîkîrî esenpatakona'pî tonpayamî' yarakkîrî.
34 Teesenpatakonasa' tîpo Paulo, Silas yarî'pîiya tewî' ta. Miarî to' ya're' ton yenpo'pîiya. Moropai kure'ne aatausinpasa' wanî'pî mîîkîrî moropai tonpayamî' innape Paapa ku'sa' tîuya'nîkon ye'nen.
35 Eerenma'sa' pe surarayamî' yarima'pî cidade ponkon esanonya atarakkannîto' yewî' ta. Teerepansa'kon pe ta'pî to'ya: —Inkamoro Paulo, Silas yenpa'kakî to' wîtîto'pe —ta'pî surarayamî'ya.
36 Mîrîrî ye'nen atarakkannîto' ko'mannî'nenya to' maimu ekaremekî'pî Paulo, Silas pî'. Ta'pîiya: —Surarayamî' yarimasa' cidade ponkon esanonya man tarî amîrî'nîkon rumakato'peuya —ta'pîiya. —Mîrîrî ye'nen attîkon eserîke awanî tîîwanmîra —ta'pîiya.
37 Tîîse ta'pî Pauloya: —Kaane, anna wîtî pepîn. Anna po'pîtî'pî to'ya tamî'nawîronkonya era'ma tanne, anna Romanoyamî' tîîse. Moropai ama' pe anna anarimapai to' wanî tarîpai, tiaronkonya epu'tî namai. Tîîse tîwî to' naiipîi anna rumakato'pe to'ya tîîwarîrî'nîkon —ta'pî Pauloya.
38 Moropai î' taasa' Pauloya ekaremekî'pî surarayamî'ya tesa'kon pî'. Moropai Paulo, Silas wanî Romanoyamî' pe eta tîuya'nîkon pe to' esa' ena'pî eranne' pe.
39 Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî Paulo, Silas pia. Morî pe to' eseurîma'pî to' yarakkîrî: —Î' wani' pra man, tarîpai —ta'pî to'ya. Moropai atarakkannîto'

yewî' tapai Paulo, Silas yarî'pî to'ya. Moropai cidade yapai to' epa'kato'pe yeka'nunka'pî to'ya.
40 Atarakkannîto' yewî' tapai teepa'kakon ya to' wîtî'pî Lídia yewî' ta. Miarî innape Jesus ku'nenan era'ma'pî to'ya. Moropai to' meruntîtannîpî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo to' ese'ma'tî'pî mîrîrî Filípos cidaderî poi.

17

Tessalônica Cidaderî Pona Paulo, Silas Wîtî

1 Inkamoro wîtî'pî Anfípolis cidaderî poro moropai Apolônia cidaderî poro. Moropai to' erepamî'pî Tessalônica cidaderî pona. Miarî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta to' wîtî'pî teserukon ta.
2 Seurîwî'ne sábado kaisarî to' wîtîpîtî'pî. Mîrîrî ya Paapa maimu e'menukasa' pî' pemonkonyamî' yeurîma'pî to'ya miarî, teserukon yawîrî.
3 Pauloya ekareme'pîtî'pî î' kai'ma pîika'tîton Paapa nîmenka'pî e'taruma'tîpai awanî'pî ekaremekî'pîiya. Mîrîrî tîpo aasa'mantasa' tîpo, Paapaya i'mî'sa'ka ekaremekî'pîiya nîrî. Mîîkîrî Jesus yekare pî' eeseurîma'pî: —Mîîkîrî Jesus pîika'tîton Paapa narima'pî tauya sîrîrî apî'nîkon —ta'pîiya.
4 Mîrîrî yai Paulo, Silas teurîmakon yai, innape ikupî'pî arinîkon pemonkonyamî'ya. Tiaronkon Judeuyamî'ya moropai Paapa yapurînenan gregoyamî'ya moropai arinîkon wîri'sanyamî' ipîkkupa' pe tîwe'sanonya nîrî ikupî'pî innape.
5 Tîîse innape iku'nenan pepîn Judeuyamî' inkamoro kinmuwa'pî to' winîkîi. Inkamoroya pemonkonyamî' se' tapaironkon rî eseporo rî tîwe'sanon warayo'kon yanno'pî. Î' rî see imakui'pî ku'to'pe to'ya Paulo winîkîi. Inkamoroya mararî pra pemonkonyamî' ekore'ma emapu'tî'pî Paulo, Silas winîkîi. Mîrîrî yai to' ekatumî'pî Paulo, Silas yuwai Jasom yewî' ta. ⌞Mîrîrî yai tî' yenunpîtî'pî to'ya mararî pra Jasom yewî' pona inna'ta ya'morikka'pî to'ya⌟ tîîse Paulo eporî to'ya pîn.
6 Mîrîrî ye'nen eporî tîuya'nîkon warantî pra Jason woroka'pî to'ya. Yarî'pî to'ya ipîkku pe tîwe'sen rawîrî, pemonkonyamî' rawîrî. Moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pokonpe to' yarî'pî to'ya. Ta'pî to'ya: —Insamoro warayo'kon imakui'pî kupî pî' to' wanî sîrîrî cidade po. Ikupî'pî to'ya sinporo tarîpai to' erepansa' tarîwaya imakui'pî ku'se —kai'ma to' eseurîma'pî.
7 —Inkamoro wanî'pî Jasom yewî' ta tîîse î' kai'ma yairî ipîkkukon yeseru yawîrî ikupî to'ya pepîn. Yairî pra to' ko'mamî —ta'pî to'ya. —Tiaron uyesa'kon moro man taa pî' to' ko'mamî, itese' Jesus —taa to'ya.
8 Mîrîrî eta tîuya'nîkon ya arinîkon pemonkonyamî' moropai to' esanon wanî'pî inî' panpî' îri pe to' winîkîi.
9 Mîrîrî ye'nen ipîkkukonya ta'pî Jason moropai tiaronkon pî', tîniru ye'mato'pe to'ya kai'ma. Mîrîrî tîpo to' rumaka'pî to'ya.

Beréia Cidaderî Pona Paulo, Silas Wîtî

10 Mîrîrî tîpo eewaronpansa' pe tiaronkon innape Jesus ku'nenanya Paulo, Silas yarî'pî Beréia cidaderî pona. Miarî eerepansa'kon yai to' wîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta.
11 Miarî pemonkonyamî' wanî'pî morî pe panpî' Paapa maimu anetapai to' wanî'pî Tessalônica ponkon warantî pra. Paapa maimu eta'pî to'ya tîwakîrikon pe. Mîrîrî ye'nen wei kaisarî to' esenupa'pîtî'pî Paapa maimu e'menukasa' pî',

anepu'pai tîwanîkon ye'nen. Innape Paulo nekaremekî'pî wanî anepu'pai to' wanî'pî kure'ne.
12 Mîrîrî warantî tu'kankon Judeuyamî'ya innape Jesus kupî'pî. Moropai tu'ke gregoyamî' moropai wîri'sanyamî' gregayamî' ipîkkupa'konya innape ikupî'pî nîrî.
13 Mîrîrî yai Beréia po Paulo, Silasya Paapa maimu ekaremekî eta'pî Tessalônica ponkon Judeuyamî'ya. Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî miarî ya to' yekare pî'. Inkamoroya pemonkonyamî' pî' ta'pî imakui'pî ku'to'pe to'ya to' winîkîi.
14 Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon yai, innape Jesus ku'nenanya Paulo yarî'pî tuna ena pona apo'yen ya' aasara'to'pe tîîse Silas moropai Timóteo e'nîmî'pî Beréia po.
15 Inkamoro innape Jesus ku'nenan morî pe Paulo yarakkîrî tîwe'sanonya yarî'pî Atenas pona. Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo pokonpe itî'san enna'po'pî Beréia pona. Inkamoroya Paulo maimu yarî'pî Silas moropai Timóteo pia to' yannoto'. Ka'ne' pe to' wîtîto'pe tepose Atenas pona ta'pî Pauloya.

Atenas Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

16 Silas, Timóteo pokon eerepamî nîmîkî pî' Paulo ko'mamî'pî Atenas po si'ma. Mîrîrî yai to' napurîkon mia' ke ikonekasa' era'ma'pî Pauloya miarî. Mîrîrî pî' eesewankono'ma'pî kure'ne Paapa yapurî to'ya pra awanî ye'nen.
17 Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' epere'to' yewî' ta eeseurîma'pî Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn yarakkîrî, Paapa yapurînenan. Moropai wei kaisarî eeseurîmapîtî'pî tamî'nawîronkon epere'to' cidade arakkita tîwe'sen to' pata'se'. Miarî arinîkon erepamî. Mîrîrî ye'nen Paulo eseurîmapîtî'pî to' pokonpe morî pe. Ekareme'pîtî'pîiya itekare.
18 Mîrîrî yai yenupatonkon wanî'pî tiaronkon pemonkonyamî', inkamoro wanî'pî Epicureuyamî' moropai Estóicoyamî'. Inkamoro eseurîma'pî Paulo yarakkîrî nîrî. Mîrîrî Paulo eseurîma'pî epu'tî to'ya pîn. Mîrîrî ye'nen to' esekaranmapo'pî. Ta'pî to'ya: —Î' see taa yu'se mîserî wanî sîrîrî, epu'tî pra tîîse? —ta'pî to'ya. —Pakko pe ka'rî awanî —ta'pî to'ya ipî'. Tiaronkonya yuuku'pî. Ta'pî to'ya: —Paapa anî' nepu'tî pepîn pî' eeseurîma mîrîrî —ta'pî to'ya. Maasa pra Paulo eseurîma'pî Jesus pîika'tîton pî'. Jesus wanî pîika'tîton pe ekaremekî'pîiya. Moropai mîrîrî tîpo Paapaya i'mî'sa'ka'pî pî' eeseurîma'pî.
19 Mîrîrî ye'nen Paulo yarî'pî to'ya tiaron ipîkkukon eperepî pata'se' ya'. Mîrîrî wanî'pî Areópago ta. Moropai ta'pî to'ya Paulo pî': —Anepu'pai anna man mîrîrî anekaremekî'pî kai'ma amenan esenupanto' ekaremekî manni' —ta'pî to'ya.
20 —Mîrîrî amîrî eseurîma manni' wanî mîrîrî epu'tî annaya pra man. Î' pî' eeseurîma? —ta'pî to'ya. —Mîrîrî ye'nen anetapai anna man —ta'pî to'ya.
21 Mîrîrî warantî ta'pî to'ya maasa pra tamî'nawîronkon wanî'pî amenan yekare anetapaino pe. Inkamoro wanî'pî Atenas ponkon moropai tiaronkon pata poinokon, moropai miarî tîîko'mansenon pe. Inkamoroya î' rî yekare ekareme'pîtî'pî tîwakîrikon pe.
22 Mîrîrî yai Paulo e'mî'sa'ka'pî mîrîrî to' pata'se' Areópago ta tamî'nawîronkon pemonkonyamî' rawîrî. Ta'pîiya: —Warayo'kon, Atenas po tîîko'mansenon, ayera'makon pî' wai wei kaisarî tamî'nawîrî awanîkon mia' ke ikonekasa' yapurînenan pe, yapurîya'nîkon eepîremakon yai.
23 Maasa pra cidade poro uuipî yai, eepere'to'kon yewî' pata'se'kon kaisarî era'ma pî' wai tiwin ayekînkon wîîsa'ya'nîkon yai, po'tî'ya'nîkon yaponse' pî'.

Mîrîrî pî' awe'menukasa' era'ma pî' wai —ta'pî Pauloya. —PAAPA ANÎ' NEPU'TÎ PEPÎN taato'. Inna, seru' pepîn anî' nepu'tîkon pepîn pî' yapurî pî' ko'mannî pî' naatîi, epu'tîi'ma pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ekaremekîuya manni' epu'tîya'nîkon yu'se wai —ta'pîiya.

24 —Mîîkîrî Paapa wanî pata koneka'tîpon pe moropai tamî'nawîrî sîrîrî pata po tîîko'mansen koneka'tîpon. Mîîkîrî wanî uyepotorîkon pe ka' ko'mannî'nen pe, pata ko'mannî'nen pe. Mîîkîrî Paapa ko'mamî pepîn warayo'kon nîkoneka'pî wîttî ta.

25 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî Paapa wanî pepîn î' koneka yu'se tîmîrî ton pe. Maasa pra mîîkîrî Paapaya uurî'nîkon ko'manto' ton tîrî. Mîîkîrî Paapaya uyettapusinkon ton tîrî. Tamî'nawîron tîrîiya uupia'nîkon.

26 E'mai'non warayo' koneka'pîiya mîîkîrî ko'manto'pe sîrîrî pata po. Mîîkîrî wenai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ko'manto'pe. Maasa pra to' weiyu ku'ne'tî'pî Paapaya enen to' ko'manto' weiyu. Moropai to' pata ton ekaremekî'pî Paapaya tiwin pî' to' ko'manto'pe tîpatakon ya. Tamî'nawîrî ikupî'pîiya.

27 Mîîkîrî Paapaya ikupî'pî tîwa'to'pe kai'ma yuwa yai epoto'pe'nîkon. Maasa pra aminke pra mîîkîrî wanî uurî'nîkon pî' tiwin pî' e'nî tanne.

28 Î' wani' awanî ye'nen maasa pra ipî' ko'mannî ye'nen. Ipîkînsa' ko'mannî sîrîrî. Manni'kan ayonpakon epu'nenanya taa manni' warantî. "Uurî'nîkon wanî inmukuyamî' pe nîrî" taa to'ya.

29 Inmuku pe e'nî ye'nen, î' ton pe mia' ke ikonekasa' anapurîkon ton konekaya'nîkon? Mîrîrî warantî eesenumenkakon e'pai pra man. Maasa pra Paapa wanî pepîn mîrîrî ouro prata moropai tî' konekasa' warantî.

30 Pena Paapaya tîwî anapurîkon yapurîkonpa ikupî'pî, epu'tîya'nîkon pra awanîkon ye'nen. Maasa pra tepu'tîya'nîkon yu'se awanî tarîpai. Tîîse sîrîrî pata pai Paapaya tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya imakui'pî tînkupî'pîkon rumaka yu'se awanî.

31 Maasa pra wei ku'ne'tîsai'ya î' pensa pemonkonyamî' imakui'pî rumaka'tîponkon pepîn yenumî tîuya weiyu ku'ne'tî'pîiya. Mîrîrî kupîiya mîîkîrî tiwin warayo' tînmenka'pî wenai. Mîrîrî epu'tî tamî'nawîronkonya maasa pra mîîkîrî warayo' sa'mantasa' pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî ta'pî Pauloya to' pî'.

32 Mîrîrî eta tîuya'nîkon yai Jesus e'mî'sa'ka'pî yekare tiaronkon siira'pî ipî'. Tîîse tiaronkonya ta'pî: —Mîrîrî ekaremekîya e'pai man inî' panpî' maasa epu'to'pe annaya —ta'pî to'ya.

33 Mîrîrî tîpo Paulo wîtî'pî miarî pai.

34 Mîrîrî yai tiaronkon warayo'konya innape Jesus kupî'pî. Inkamoro kore'ta warayo' wanî'pî Dionísio itese'. Areópago ponkon kore'ta tîwe'sen. Moropai wîri' nîrî itese' Dâmarisya innape ikupî'pî moropai tiaronkon.

18

Coríntio Cidaderî Po Itekare Ekaremekî To'ya

1 Mîrîrî tîpo Paulo wîtî'pî Atenas cidaderî poi Coríntio cidaderî pona.

2 Miarî Coríntio cidaderî po Judeu wanî'pî itese' Áquila. Mîîkîrî wanî'pî Ponto pata po esenpo'pî pe. Pena pu'kuru pra rî erepamî'pî pe to' awanî'pî Itália poi tîno'pî Priscila yarakkîrî. Inkamoro ii'sa' wanî'pî maasa pra reiyamî' esa' pe tîwe'sen Cláudioya tamî'nawîronkon Judeuyamî' yenpa'ka ye'nen. Epa'ka'pî pe awanî'pî Roma poi.

3 Mîîkîrî era'mapî'se Paulo wîtî'pî eesenyaka'mato' ya'. Mîrîrî yai Pauloya
era'ma'pî teesenyaka'mato' kupîiya. Mîrîrî ye'nen miarî iipia Paulo es-
enyaka'ma'pî tappîikon ton konekapîtî pî' to' esenyaka'ma'pî.
4 Tîîse sábadokon kaisarî attîpîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta Paapa
maimu ekareme'pîtî'pîiya meruntî ke. Maasa pra innape Jesus kupî
Judeuyamî'ya moropai Gregoyamî'ya yu'se Paulo wanî'pî.
5 Moropai Silas, Timóteo pokon erepansa' yai Macedônia pata poi mîrîrî
ye'nen Paulo esenyaka'ma pra eena'pî inî'rî. Tîîse Paapa maimu ekaremekî
pî' neken eesenyaka'ma'pî wei kaisarî. Taapîtî'pîiya: —Jesus wanî Paapa
nîmenka'pî pe upîika'tînenkon pe —taapîtî'pîiya.
6 Tîîse miarîronkon wanî'pî itu'se pra. To' ekore'ma'pî Paulo pî' itu'se pra
tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî ye'nen tîpon pî' atapisî'pî kutupan tu'ma'pîiya, mo-
ropai ta'pîiya to' pî': —Aataka'masa'kon ya aawarîrî'nîkon awanîkon wenai.
Innape ikupîya'nîkon pra awanîkon wenai aataka'masa'kon. Tîîse uwenai pra
—ta'pîiya to' pî'. —Tarîpai itu'se pra awanîkon ye'nen uutî sîrîrî Judeuyamî'
pepîn pî' Paapa maimu ekareme'se —ta'pîiya.
7 Mîrîrî warantî to' nîmî'pîiya. Paulo wîtî'pî Tício yewî' ta. Mîîkîrî ko'mamî'pî
miarî. Tício wanî'pî tiaron itese' wanî'pî Justo kai'ma esatî to'ya. Mîîkîrî
wanî'pî Judeu pe pra tîîse Paapa yapurînen pe awanî'pî. Mîîkîrî yewî' ta
aako'mamî'pî. Mîîkîrî yewî' wanî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' pia aminke
pra tîwe'sen pe.
8 Miarî Crispo itese' wanî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' esa' pe tîwe'sen.
Mîîkîrîya innape Jesus kupî'pî tamî'nawîrî tîpemonkonoyamî' pokonpe si'ma.
Moropai tu'kankon Coríntio cidaderî ponkonya Paapa maimu eta'pî moropai
innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî wenai to' esenpatakona'pî.
9 Mîrîrî tîpo tiwinan ewarono' ya' Paulo we'ne'pîtî warantî Paapa eseurîma
eta'pîiya. Ta'pî Paapaya: —Eranne' pe pra e'kî. Tîîse itekare ekaremekî pî'
ako'mankî pemonkonyamî' pî' maasa pra tu'ke upemonkonoyamî' man tarî
sîrîrî cidaderî po —ta'pî Paapaya.
10 —Maasa pra uurî ko'mamî aapia. Anî'ya î' rî imakui'pî kupî eserîke pra
awanî aapia wanî tanne —ta'pîiya. —Eseurîmakî teeseta'kai pra.
11 Mîrîrî ye'nen Paulo ko'mamî'pî tiwin kono' arakkita pairî kaisarî miarî
Paapa maimu ekaremekî pî' to' kore'ta.
12 Mîrîrî yai pata esa' Cláudioya Gálio tîrî'pî pata esa' pe awe'to'pe Grécia pata
po. Mîrîrî yai Judeuyamî' emurukuntî'pî iipia. Inkamoroya Paulo yapisî'pî.
Mîîkîrî yarî'pî to'ya pata esa' Gálio pia.
13 Ta'pî to'ya ipî': —A'kî mîserî warayo' man pemonkonyamî'ya Paapa
yapurî yu'se tîîse uyeserukon yawîrî pra —ta'pî to'ya.
14 Mîrîrî yai Paulo eseurîma pia'tî tanne, Gálioya ta'pî Judeuyamî' pî': —Sîrîrî
mîserî warayo'ya î' kupî epu'tîuya pra wai. Pemonkon wîîsai'ya pra man tîîse
eeseurîma neken wenai enesa'ya'nîkon uupia.
15 Mîrîrî ye'ka pî' apîika'tî tîuya'nîkon î' tauya eserîke pra wai. Aawarîrî'nîkon
ayeserukon ta ikonekaya'nîkon mîrîrî —ta'pîiya to' pî'.
16 Moropai to' yenpa'ka'pîiya.
17 Tarîpai mîîkîrî Judeuyamî' epere'to' yewî' esa' pe tîwe'sen mîîkîrî Sóstenes
yapisî'pî to'ya moropai i'po'pîtî'pî to'ya, mîîkîrî pata esa' Gálio rawîrî si'ma.
Mîîkîrî pî' —Aka sa'ne —taiya pra Gálio wanî'pî, era'mapîtî'pîiya ipîika'tîiya pra.

18 Mîrîrî yai Paulo ko'mamî'pî tu'ke wei kaisarî innape Jesus ku'nenan pokonpe Corínthio cidaderî po. Mîrîrî tîpo eesekaremekî'pî to' pî'. Moropai aasara'tî'pî apo'yen ya' Síria pona tuutîpa, Áquila moropai Priscila pokonpe. Moropai apo'yen ya' taasara'tî rawîrî Cencréia po tîwanî ye'ka pe Paulo epîrema'pî. Eesekaremekî'pî Paapa esenyaka'mato' koneka tîuya ekaremekî'pîiya. Eeturumaka'pî itenya'. Mîrîrî ye'nen tîpu'pai si'po ya'tî'pîiya, mîrîrî ekareme'to' tîuya.

19 Moropai to' asara'tî'pî apo'yen ya'. Moropai inkamoro erepamî'pî Éfeso cidaderî pona. Moro Áquila Priscila e'nîmî'pî. Mîrîrî yai Paulo ewomî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta. Mîrîrî yai Judeuyamî' yarakkîrî eeseurîma'pî Paapa maimu pî'.

20 Mîrîrî ye'nen Paulo ko'manto'pe ta'pî to'ya tîkore'ta'nîkon tu'ke wei kaisarî. Tîîse aako'mamî pra awanî'pî. Inna taiya pra awanî'pî.

21 Mîîkîrîya ta'pî tuutî pe: —Enna'po yu'se Paapa wanî ya, enna'po akore'ta'nîkon —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo Paulo asara'tî'pî apo'yen ya'. Attî'pî Éfeso poi.

22 Mîîkîrî wîtî'pî Cesaréia pona. Mîîkîrî ko'mamî pîn apo'yen yapai teepa'ka pe rî attî'pî Jerusalém pona. Miarî Jerusalém po innape Jesus ku'nenan pî' eesekaremekî'pî ka'ne' pe pu'kuru moropai attî'pî Antioquia Síria pata pon pona.

23 Tîko'man pe pu'kuru pra tîîko'mamî tîpo miarî, attî'pî. Mîîkîrî wîtî'pî Galácia pata poro moropai Frígia pata poro. Mîrîrî yai tuutî pe innape Jesus ku'nenan meruntîtannîpî'pîiya inî' panpî'.

Apoloya Itekare Ekaremekî

24 Éfeso po pra Paulo tîîse tiaron pata poro aasarî tanne Judeu erepamî'pî Éfeso cidaderî pona itese' Apolo. Mîîkîrî wanî'pî Alexandria cidaderî po esenpo'pî pe. Mîîkîrî wanî'pî morî pe itekare ekareme'nen pe. Morî pe Paapa maimu e'menukasa' epu'nen pe awanî'pî. Mîîkîrî wanî mararî pra Paapa maimu yeseru pî' esenupa'pî pe.

25 Mîrîrî ye'nen eeseurîmato' e'pîtî'pî morî pe taatausinpai yenupaton pe Jesus Cristo yekare pî'. Yairî awe'pîtî'pî. Tîîse mîîkîrî wanî'pî João Batista nekaremekî'pî itekare epu'nen pe neken awanî'pî.

26 Mîîkîrî eseurîma pia'tî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta meruntî ke. Mîîkîrî eseurîma eta'pî Áquila moropai Priscilaya. Mîrîrî ye'nen yarî'pî to'ya tewî'kon ta. Inî' panpî' Paapa maimu pî' yeurîmakonpa kai'ma. Î' kai'ma pemonkonyamî' pîika'tî Paapaya pî' yeurîmakonpa kai'ma yairî panpî' epu'to'peiya.

27 Mîrîrî tîpo Apolo esenumenka yai tuutî pî' Grécia pata pona. Inarî ton kaareta menuka'pî innape Jesus ku'nenanya miarîronkon innape Jesus ku'nenan pia. Esatî'pî to'ya to' pî' morî pe yapi'to'pe to'ya kai'ma tewî'kon ta. Mîrîrî kaareta ke to' eseurîma'pî mîrîrî warantî. Miarî teerepansa' yai mararî pra inkamoro innape Jesus ku'nenan pîika'tî'pîiya, manni'kan morî pe tîwe'to' wenai Paapa nîpîika'tî'san.

28 Miarî Judeuyamî' eseurîmapîtî yai Apolo wanî'pî to' maimu yentai imaimu. Eeseurîmapîtî'pî to' yentai, tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya era'ma tanne. Mîrîrî ye'nen î' taa Judeuyamî'ya eserîke pra awanî'pî maasa pra to' yentai imaimu wanî'pî. Eeseurîmapîtî'pî Paapa nîmenka'pî wanî pîika'tîton pe ekareme'pîtî'pîiya. Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe

upîika'tînenkon pe taasa' imaimu e'menukasa'ya yawîrî ekareme'pîtî'pîiya Judeuyamî' pî' miarî.

19

Éfeso Po Pauloya Itekare Ekaremekî

1 Coríntio cidaderî po Apolo wanî tanne Paulo wîtî'pî a'mun poro. Mîîkîrî erepamî'pî Éfeso cidaderî pona. Miarî innape Jesus ku'nenan eporî'pîiya. Moropai inkamoro ekaranmapo'pî Pauloya.

2 Ta'pîiya to' pî': —Morî Yekaton Wannî ena'pî ayesa'kon pe innape ikupîya'nîkon yai? —ta'pîiya to' pî'.

Inkamoroya yuuku'pî: —Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî moro awanî epu'tî annaya pra man —ta'pî to'ya ipî'.

3 Mîrîrî pî' ta'pî Pauloya: —Î' ye'ka kin itekare pî' eesenupa'pîkon? Î' ye'ka itekare pî' inna ta'pîya'nîkon? —ta'pîiya. Yuuku'pî to'ya: —João Batista nekaremekî'pî, itekare pî' inna ta'pî annaya. Mîrîrî wenai anna esenpatakona'pî —ta'pî to'ya ipî'.

4 Pauloya ta'pî to' pî': —Joãoya itekare ekareme'pîtî'pî manni'kan imakui'pî pe tîwe'to'kon rumakanenanya irumakato'pe kai'ma. Irumakasa' to'ya tîpo to' esenpatakonato'pe taapîtî'pîiya —ta'pî Pauloya. —Moropai Joãoya nîrî taapîtî'pî Judeuyamî' pî' innape ikupî to'ya e'pai awanî. "Manni' uye'ma'pî pî' tui'sen tauya manni'", mîîkîrî epu'tî to'ya yu'se awanî'pî. Mîîkîrî João ye'ma'pî pî' tui'sen wanî Jesus pe —ta'pîiya.

5 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon yai, inkamoro esenpatakona'pî innape Uyepotorîkon Jesus Cristo kupî tîuya'nîkon wenai.

6 Mîrîrî tîpo Pauloya tenya tîrî'pî to' pu'pai pona moropai eepîrema'pî. Mîrîrî pe rî Morî Yekaton Wannî ena'pî to' esa' pe. Mîrîrî ye'nen inkamoroya tiaronkon maikon kupî pia'tî'pî. Moropai inkamoroya Paapa maimu ekaremekî pia'tî'pî.

7 Inkamoro wanî'pî asakî'ne pu' pona tîîmo'tai yonpa warayo'kon.

8 Mîrîrî yai eseurîwî'ne kapoi kaisarî Paulo wîtîpîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' ta. Mîîkîrî eseurîmapîtî'pî meruntî ke pemonkonyamî' pî'. Eeseurîmapîtî'pî Paapa maimu pî' maasa pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa wanî epu'tî to'ya yu'se tîwanî ye'nen.

9 Tîîse tiaronkonya innape ikupî pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe to' eseurîmapîtî'pî Uyepotorîkonya uyenupato'kon winîkîi, tamî'nawîronkon rawîrî si'ma. Mîrîrî tîpo Paulo epa'ka'pî moropai attî'pî innape Jesus ku'nenan pokonpe. Moropai mîîkîrî eseurîmapîtî'pî wei kaisarî pemonkonyamî' yenupanen Tiranoya pemonkonyamî' yenupato' yewî' ta si'ma.

10 Mîrîrî kupî'pîiya asakî'ne kono' kaisarî mîrîrî Ásia pata ponkon Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepînya Paapa maimu eta pîkîrî.

Ceva Munkîyamî' Yekare

11 Moropai ikupî eserîkan pepîn kure'nan esenumenkanto' ku'pîtî'pî Paapaya Paulo winîpai.

12 Moropai Paulo pu'pai ya'san kamisa yaapîtî'pî to'ya pri'yawonkon pepîn pia. Mîrîrî tappîi to' esepi'tîto'pe kai'ma. Mîrîrî tîpo o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon pia yarî'pî to'ya nîrî. Inkamoro yapai o'ma'kon yenpa'ka'pîiya. Mîrîrî warantî Paapaya Paulo yapurî'pî tîmeruntîri ke.

13-14 Miarî awanî'pî teepîremasanon esa' Judeu itese' Ceva. Mîîkîrî
munkîyamî' wanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon. Inkamoro e'pîtî'pî
pia'sanyamî' pe. Inkamoroya pemonkonyamî' yapai o'ma'kon yenpa'ka
Pauloya Jesus meruntîri ke era'ma'pî. Moropai mîrîrî warantî anku'pai to'
wanî'pî. Inkamoro wîtî'pî pemonkonyamî' o'ma'kon yarakkîronkon kore'ta.
Moropai ta'pî to'ya mîîkîrî o'ma' pî': —Pauloya ta'pî warantî taa annaya. Jesus
ese' pî' epa'katî —ta'pî Ceva munkîyamî'ya.
15 Mîrîrî yai yuuku'pî tiwinan o'ma'ya. Ta'pîiya to' pî': —Jesus epu'nen uurî,
moropai Paulo epu'nen uurî. Tîîse anî'kan amîrî'nîkon? Amîrî'nîkon wanî
pepîn Jesus pemonkonoyamî' pe —ta'pîiya to' pî'.
16 Moropai o'ma' yarakkîronya Ceva munkîyamî' pa'tîpîtî'pî. Mîîkîrî wanî'pî
meruntî ke to' yentai. Moropai to' epe'pî wîttî tapai. To' wanî'pî ne'ne' pe
pu'kuru moropai to' pon karakapî'sai'ya wanî'pî.
17 Mîrîrî eta'pî tamî'nawîronkon Éfeso ponkon pemonkonyamî'ya,
Judeuyamî'ya moropai Judeuyamî' pepînya. To' wanî'pî eranne' pe kure'ne.
Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya: —Morî pe Uyepotorîkon Jesus man. Tamî'nawîron
yentainon pe awanî —ta'pî tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya.
18 Moropai innape Jesus kupîtîponkon iipî ko'mannîpî'pî Paulo pia.
Inkamoro erepamî'pî tamî'nawîronkon rawîrî. Inkamoroya ta'pî: —Anna
wanî'pî pia'sanyamî' pe. Tîîse mîrîrî rumaka annaya sîrîrî —ta'pî to'ya.
19 Mîrîrî yai yawa'wîkon moropai kaaretakon, tarenkon yaponse' enepî'pî
to'ya. Moropai mîrîrî arannîpî'pî to'ya tamî'nawîronkonya era'ma tanne.
Epe'ke'kon pe pu'kuru kaaretakon taren yaponse' wanî'pî, 50.000 prata pun
kaisarî.
20 Mîrîrî warantî Paapa meruntîri era'ma'pî pemonkonyamî'ya. Arinîkon
enapîtî'pî Jesus pemonkono pe. Innape Jesus kupî'pî arinîkonya.

To' Esiyu'pîtî Éfeso Po

21 Mîrîrî tîpo Paulo esenumenka'pî tuutî pî' Macedônia pata poro moropai
Acaia pata poro moropai Jerusalém pona. Moropai ta'pîiya: —Jerusalém poi
itîîpai wanî Roma pona.
22 Mîrîrî yai Pauloya asakî'nankon warayo'kon tîpîika'tînenan yarima'pî
Macedônia pata pona, Timóteo moropai Erasto. Maasa pra inî' panpî' wei
iko'manpai Paulo wanî'pî Ásia pata po.
23 Mîrîrî yai kure'nan esiyu'pî'nîto' wanî'pî Éfeso cidaderî po Uyepo-
torîkonya uyenupato'kon wenai.
24 Mîrîrî ya warayo' wanî'pî Demétrio itese'. Mîîkîrî wanî'pî
teesenyaka'masen pe inke'kon prata konekapîtî pî'. Mîrîrî konekapîtî'pîiya
tînapurîkon wîri' itese' Diana soosirîkon warantî tîîse simonkokon pe mîrikkî
tîwe'repapa kai'ma. Mîrîrî ke awe'repapîtî'pî. Mîrîrî yepe'pî yapi'pîtî'pîiya
mararî pra. Moropai yarakkîrî teesenyaka'masanon ye'mapîtî'pîiya mîrîrî
yepe'pî ke.
25 Mîîkîrîya inkamoro tîpokon pe teesenyaka'masanon yanno'pî.
Moropai tiaronkon prata pî' teesenyaka'masanon yanno'pîiya. Ta'pîiya
to' pî': —Uyonpayamî', epu'nenan amîrî'nîkon uurî'nîkonya kure'ne
esenyaka'mannî'pî yepe'pî yapi'se.
26 Tîîse sîrîrî pata pai inî'rî yapisî eserîke pra awanî epu'tî pî' wai —ta'pîiya.
—Tarîpai sîrîrî pata pai era'maya'nîkon sîrîrî. Moropai etaya'nîkon î' kai'ma
mîserî Paulo eseurîma moropai ikupîiya. Taapîtîiya unapurîkon Diana winîkîi,

mîîkîrî warayo'kon nîkoneka'pî wanî pepîn Paapa pe. Paapa warantî awanî pepîn. Yairon pe awanî pepîn taapîtîiya. Mîrîrî taa tîuya ke pemonkonyamî' ra'tîsai'ya man mararî pra, tarîronkon moropai tamî'nawîrî yonpa Ásia pata poronkon. Mîrîrî ye'nen inî'rî unapurîkon yapurî to'ya eserîke pra eena pe man. Î' pe pra rî eena pe man —ta'pîiya.

27 —Mîrîrî warantî awanî ya, uurî'nîkon esenyaka'mato' pîinama pemonkonyamî'ya pepîn. Inî'rî yenna to'ya eserîke pra awanî. Mîrîrî era'ma pî' wai —ta'pîiya. —Mîrîrî neken pepîn tîîse unapurîkon Diana yapurî pemonkonyamî'ya pepîn inî'rî Î' pe pra rî eenasa' ye'nen Paulo maimu wenai. Mîrîrî warantî awanî ya, tamî'nawîronkon tarîronkonya mîîkîrî yapurî pepîn moropai tiaron pataponkonya yapurî pepîn.

28 Mîrîrî eta tîuya'nîkon yai arinîkon ena'pî teekore'mai mararî pra. Inkamoro entaimepîtî pia'tî'pî. Ta'pî to'ya: —Ipîkku pe Diana unapurîkon wanî tiaronkon yentainon kai'ma —ta'pî to'ya.

29 Mîrîrî to' entaimepî'to' eta'pî tamî'nawîronkon cidadeponkonya. Inkamoro arinîkonya mîîkîrî Aristarco moropai Gaio, Paulo ponkon pe asarî'san Macedônia ponkon yapisî'pî moropai to' woroka'pî to'ya, arinîkon emurukuntîto' pata'se' ya'.

30 Mîrîrî yai arinîkon yarakkîrî eseurîmapai Paulo wanî'pî tîîse innape Jesus ku'nenanya irumaka pra awanî'pî iwî to'ya namai.

31 Tiaron ipîkku pe tîwe'senya Paulo yonpayamî'ya tîmaimukon yarima'pî Paulo wîtî namai miarî ya arinîkon emurukuntîto' pata'se' ya'.

32 Mîrîrî yai arinîkon wanî'pî î' taa tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra. Mararî pra to' eseurîma'pî. Tiaronkon eseurîma'pî tiaron pe. Tiaronkonya ta'pî tiaron pe tîmaimukon epu'tî to'ya pra. Mîrîrî ye'nen î' wani' to' wanî epu'tî arinîkonya pra awanî'pî.

33 Tiaronkon esenumenka'pî: —Yai pra Alexandre wenai ka'rî mîrîrî kupî to'ya kai'ma. Maasa pra Alexandre yaasa' to'ya wanî'pî arinîkon rawîrî. Mîîkîrîya tenya ke moo e'tî ta'pî. Maasa pra eseurîmapai awanî'pî tîwinîpaino pe pra awanî anekareme'pai awanî'pî. Tîîse yuuku to'ya pra awanî'pî.

34 Tîîse Judeu pe awanî epu'sa' tîuya'nîkon yai inî' panpî' to' entaimepîtî'pî tamî'nawîrî. Asakî'ne hora kaisarî to' entaimepîtî'pî. Ta'pî to'ya: —Ipîkku pe Diana man, unapurîkon anna Éfesoponkon yepotorî pe kai'ma to' entaimepîtî'pî.

35 Mîrîrî yai mîrîrî cidade ponkon esa' pe tîwe'sen wîtî'pî to' kore'ta. Mîîkîrîya to' atî'napannîpî tîuya yuwa'pî. Ta'pîiya: —Warayo'kon, Éfesoponkon tamî'nawîronkonya epu'tî maasa pra mîîkîrî unapurîkon kure'nan Diana wanî tarî cidade po uurî'nîkon kore'ta. Mîîkîrî moropai iwarainon ikonekasa' ka' poi ena'pî, mîrîrî wanî usoosirîkon ta. Inkamoro ko'mannî'nenan pe e'nî.

36 Innape awanî epu'tî tamî'nawîronkonya. Mîrîrî ye'nen moo atî'napanî'tî Î' epu'tî ye'ka pe pra teesenumenkai pra morî pe epu'tîya'nîkon yuwatî —ta'pîiya.

37 —Inkamoro warayo'kon ene'sa'ya'nîkon. Tîîse î' ku'sa' to'ya pra man soosirîkon winîkîi moropai î' ku'sa' to'ya pra man unapurîkon Diana winîkîi.

38 Tîîse Demétrio moropai ipokonpe teesenyaka'masanon winîkîi î' rî ku'sa' to'ya ya, iweiyu ton imo'ka e'pai man ipîkkukon rawîrî to' yaato'pe. Mîrîrî to'pe inkamoro wanî mîrîrî ipîkkukon. Inkamoroya neken ikoneka e'painon.

39 Tîîse anî' moro awanî ya, awinîkîi'nîkon mîrîrî koneka e'pai man arinîkon
pokonpe teepere'se uyeserukonya taasa' yawîrî.
40 Mîrîrî warantî e'nî ya, uurî'nîkon pî' taa Roma esa' pe tîwe'senya, î'
epu'nenan pepîn amîrî'nîkon, apemonkonoyamî' ko'mannîpîya'nîkon pepîn
taiya eserîke awanî uurî'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma ekaremekî eserîke
pra awanî ipî'.
41 Mîrîrî taa tîpo mîîkîrîya tamî'nawîronkon yaipontî'pî to' wîtîto'pe.

20

Paulo Wîtî Macedônia Pata Poro

Moropai Grécia Pata Poro

1 Pemonkonyamî' arinîkon atî'napansa' tanne, innape Jesus ku'nenan
yanno'pî Pauloya. Moropai inkamoro meruntîtannîpî'pîiya. Moropai to' pî'
eesekaremekî'pî. Mîrîrî tîpo attî'pî Macedônia pata pona.
2 Tuutî pe mîrîrî pata poro attî'pî. Mîrîrî yai innape Jesus ku'nenan
meruntîtannîpî'pîiya mararî pra. Mîrîrî tîpo Grécia pona eerepamî'pî.
3 Miarî Paulo ko'mamî'pî eseurîwî'ne kapoi kaisarî. Miarî pai tuutî pî'
Paulo esenumenka tanne Síria pata pona Judeuyamî' yekare eta'pîiya yapisî
tîuya'nîkon pî' to' eseurîmasa' î' rî kupîkonpa iwinîkîi. Mîrîrî ye'nen Macedônia
pata poro Paulo esenumenka'pî tîwenna'po pî'.
4 Mîîkîrî pokonpe pemonkonyamî' wîtî'pî. Sópatro, Pirro munmu Beréia
cidaderî pon, Aristarco moropai Segundo, Tessalônica ponkon, Gaio Derbe
pon, Tíquico, moropai Trófimo Ásia pata poinokon moropai Timóteo.
5 Inkamoro wîtî'pî e'mai' pe. Moropai inkamoroya anna nîmî'sa' wanî'pî
Trôade cidaderî po.
6 To' festarî weiyu pata'pî yai, mîrîrî festa awanî'pî isa'moto' ton pîn trigo
puusa' ya'to' to'ya weiyu pe. Mîrîrî tîpo anna wîtî'pî Filípos cidaderî poi.
Mia'taikin wei anna wîtî tîpo anna erepamî'pî to' pia Trôade pona. Moro anna
ko'mamî'pî tiwin semana kaisarî.

Éutico Sa'mantasa' E'mî'sa'ka

7 Moropai domingo yai anna emurukuntî'pî innape Jesus ku'nenan
pokonpe. Mîrîrî yai anna yekkari yonpa'pî annaya tîmurukun pe si'ma.
Mîrîrî Paulo eseurîma yai tu'kankon emurukuntîsa' tanne anoinna pîkîrî
eeseurîma'pî maasa pra eerenma'sa' pe attîto' wanî'pî.
8 Miarî tu'ke lamparinha awittanî'sa' wanî'pî o'non pata anna emu-
rukuntîto' ta kawînpan wîttî ta.
9 Mîrîrî yai maasaron warayo' wanî'pî itese' Éutico enu'sa' wanî'pî janela
pona. Mîrîrî yai Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî. Eeseurîma ko'mannîpî tanne,
mîîkîrî ena'pî iwe'nunpai. Mîrîrî pe rî iwe'na'pî ka'ne' pe. Mîîkîrî ena'pî
kawînpan wîttî teeseurînon quarto janelarî poi. Mîîkîrî yapisî'pî to'ya, tîîse
aasa'mantasa' wanî'pî.
10 Moropai Paulo autî'pî iipia moropai awe'morikka'pî moropai i'mî woi
yapisî'pîiya. Moropai ta'pîiya to' pî': —Teesi'nî'se pra e'tî. Mîîkîrî sa'mantasa'
pra man tîîse enen man —ta'pîiya.
11 Mîrîrî tîpo inî'rî Paulo enuku'pî kawînpan wîttî ta. Miarî tekkari
yonpa'pîiya. Mîrîrî yai Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî pata terenma'nî'se.
Mîrîrî tîpo awautî'pî moropai attî'pî.

12 Moropai mîîkîrî warayo' yarî'pî to'ya itewî' ta enen. Mîrîrî yai kure'ne
taatausinpai to' wanî'pî miarî.

Éfeso Soosirî Esanon Pî' Paulo Esekaremekî

13 Anna wîtî'pî apo'yen ya' Assôs Peyakî pîkîrî maasa pra miarî Paulo
nîmîkî'pî annaya. Maasa pra miarî tînîmî'to'pe annaya taasai'ya wanî'pî.
Mîîkîrî ii'to' wanî'pî a'mun poro mîîto'pe.
14 Anna eseposa' yai Assôs peyakî po moropai anna asara'tî'pî apo'yen ya'.
Anna wîtî'pî anna erepamî'pî Mitilene cidaderî pona.
15 Miarî pai anna wîtî'pî erenma'sa' pe. Aminke pra Quio wono pî' irî'pîkîrî
anna wîtî'pî. Tiaron wei yai Samos po anna wanî'pî. Mîrîrî tîpo tiwin wei
anna erepansa' pe Mileto peyakî pona.
16 Mîrîrî yai Paulo esenumenkasa' wanî'pî Éfeso cidaderî pona emî'panpai
pra. Maasa pra tîko'man pe iko'manpai pra awanî'pî Ásia pata po.
Eesemi'tîpasa' wanî'pî erepanpai ka'ne' pe Jerusalém pona, Judeuyamî' fes-
tarî weiyu itese' Pentecoste esippia'tî rawîrî teerepamîpa kai'ma.
17 Miarî Mileto po si'ma Pauloya soosi esanon Éfeso ponkon yanno me'po'pî
to' yarakkîrî teeseporîpa kai'ma.
18 Inkamoro erepansa' pe Pauloya ta'pî to' pî': —Epu'nenan amîrî'nîkon
o'non ye'ka pe uuko'mansa' sîrîrî wei eesuwa'ka manni' yai, tîmurukun pe e'nî
yai, Ásia pata pona erepamî'pî pata pai.
19 Mîrîrî yai uurî esenyaka'ma'pî Uyepotorî ton pe ikupî'pîuya ipoitîrî pe.
Tiaronkon ma're wanî'pî to' yentai e'kupî pîn. Tiaron pensa ukaruwa'pî
sa'man weiyu erepansa' yai upona. Maasa pra tu'ke ite'ka Judeuyamî'
wanî'pî imakui'pî anku'pai uwinîkîi Paapa maimu ekaremekîuya wenai.
Mîîwîni tîîse esenyaka'ma'pî Uyepotorî ton pe.
20 Amîrî'nîkonya nîrî epu'tî apîika'tîto'peuya'nîkon î' kai'ma tamî'nawîrî
itekare ekaremekî'pîuya. Amîrî'nîkon yenupa'pîuya arinîkon rawîrî si'ma
moropai ayewî'kon ta pî'.
21 Mîrîrî yai taapîtî'pîuya yairî Judeuyamî' pî' moropai Judeuyamî' pepîn
pî': —Awenpenatakon e'pai awanî imakui'pî ankupî'pîkon pî'. Paapa yapurîtî
innape Uyepotorîkon Jesus Cristo ku'tî —taapîtî'pîuya.
22 Tarîpai uutî sîrîrî Jerusalém pona. Morî Yekaton Wannîya uyarima sîrîrî
innape imaimu yawîrî ikupîuya tîîse î' e'kupî epu'tîuya pra wai miarî.
23 Mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannîya taasa' wenai epu'tîuya o'non pata
erepansa' ya moro e'taruma'tîto' ton wanî, atarakkamoto'pe wanî.
24 Tîîse mîrîrî pî' uusa'mantato' pî' eranne' pe wanî pra wai. Î' wanî morî
pe uurî pia tamî'nawîrî esenyaka'mato'pe Uyepotorî Jesus nekaremekî'pî
kupîuya tamî'nawîrî taretî'kai. Mîrîrî esenyaka'mato' wanî sîrîrî. See ye'ka
Paapa maimu ekaremekîuya pemonkonyamî' pî', pemonkonyamî' pîika'tîto'
Paapaya epe'mîra.
25 —Kure'ne akore'ta'nîkon uuko'mansa' wai uyesa'kon pe Paapa wanî
ekaremekî pî'. Tarîpai inî'rî uyera'maya'nîkon pe pra naatîi sîrîrî. Mîrîrî epu'tî
pî' wai.
26 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Anî'kan ataka'masa' ya, tîpanamato'kon
yawîrî pra to' wanî ya, uwenai pra aataka'masa'kon mîrîrî.
27 Maasa pra uurîya tîwî Paapa maimu ku'sa' pra man, apî'nîkon ekaremekî
pî' uuko'mansa' wai. Tamî'nawîrî î' itu'se Paapa e'to' ekaremekî'pîuya.

28 Mîrîrî ye'nen tauya, aawarîrî'nîkon etî'nînmatî moropai tiaronkon konekatî manni' carneiroyamî' ko'mannî'nenya to' koneka warantî. Maasa pra Morî Yekaton Wannîya amîrî'nîkon kupî'pî carneiroyamî' ko'mannî'nenya tekînon ko'mannî'pî warantî Paapa pemonkonoyamî' innape Jesus ku'nenan ko'mannîpîkonpa. Inkamoro wanî inenna'san pe tînmu Jesus Cristo mînî ke aasa'manta yai.

29 Maasa pra epu'tî pî' wai uutî'pî yentakaya amîrî'nîkon pia yenku'tî ton seru'ye' erepamî akore'ta'nîkon. Inkamoro erepamî kaikusi erepamî warantî carneiroyamî' yapi'se. Inkamoroya innape Jesus ku'nenan taruma'tî.

30 Mîrîrî yai seru'ye' pe ayonpakon rî e'to' weiyu erepamî. Tiaronkon amîrî'nîkon innape Jesus ku'nenan yenku'tî to'ya teserukon kupîkonpa. Mîrîrî yai Jesus rumakaya'nîkon.

31 Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî. Enpenatatî eesenupa'pîkon pî' wei ewaron kaisarî eseurîwî'ne kono' kaisarî ayenupa'nîkon pî' uuko'mansa' tiwin pî' awanîkon tanne. Tiaron pensa ukaruwa'pî awenai'nîkon. Mîrîrî pî' enpenatatî.

32 Tarîpai Paapa yenya' arumakauya'nîkon sîrîrî, morî pe amîrî'nîkon ko'mannî'to'peiya tîmaimu ke. Maasa pra tîmaimu wenai morî pe tîwe'to' pî' ayenupaiya'nîkon. Mîrîrî wenai inî' panpî' aarentakon imîrî ton pe. Morî tîrîiya aapia'nîkon. Tamî'nawîrî tîpemonkonoyamî' konekaiya.

33 Uurîya î' rî esa'sa' pra man, apratarî, ourorî uponton rî esa'sau'ya pra wai anî' pî'.

34 Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Uurî esenyaka'ma'pî uyenya ke. Î' epoto'peuya kai'ma uurî ton pe moropai upokonpe teesenyaka'masanon uyonpayamî' ton pe.

35 Tamî'nawîrî mîrîrî esenyaka'ma'pî wenai epu'tîya'nîkon. Teesenyaka'mai tiaronkon tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto' ton eporî mîrîrî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî nîrî ako'mantî. Moropai enpenatatî Uyepotorîkon Jesus maimu pî'. Ta'pîiya: “Anî'ya itîîsa' ya mîîkîrî wanî taatausinpai manni' intîrî yapisî'pîtîpon atausinpa yentai”, ta'pîiya —ta'pî Pauloya.

36 Tamî'nawîrî teeseurîma yaretî'ka tîpo Paulo moropai innape Jesus ku'nenan e'sekunka'pî to' epîrema'pî.

37 Mîrîrî taa tîpo tamî'nawîronkon karawa'pî taatapi'se Paulo pokonpe. Kure'ne teesewankono'mai to' wanî'pî î' ta'pî Pauloya pî', inî'rî uyera'maya'nîkon kupî pepîn sîrîrî taasai'ya pî'.

38 Mîrîrî ye'nen to' wîtî'pî Paulo wenairî apo'yen ya' aasara'tî pîkîrî.

21

Jerusalém Pona Paulo Wîtî

1 Mîrîrî tîpo anna esekaremekî'pî to' pî' moropai anna asara'tî'pî apo'yen ya' anna wîtîto'pe to'sarî Cós wono rî pîkîrî. Moropai anna erepamî'pî tiaron wei yai Rodes peyakî pona. Moropai miarî pai anna wîtî'pî Pátara cidaderî pona anna erepamî'pî.

2 Moropai anna epa'ka'pî apo'yen yapai. Tiaron apo'yen eporî'pî annaya tuutîsen Fenícia pona. Mîrîrî ya' anna asara'tî'pî. Anna wîtî'pî. Moropai anna erepamî'pî Chipre wono pia.

3 Tîwîrî anna wîtî'pî Chipre poi winî pî' meruntî winî Síria winîkîi. Moropai
anna erepansa' pe Tiro cidaderî pona, moro anna autî'pî, maasa pra apo'yen
yapai î' kon rî mo'kato' to'ya wanî'pî mîîto'pe.
4 Miarî tiaronkon innape Jesus ku'nenan eporî'pî annaya. Inkamoro
pokonpe anna ko'mamî'pî tiwin semana kaisarî. Inkamoroya taa
ko'mannîpî'pî Morî Yekaton Wannîya taasa' wenai Paulo wîtî namai
Jerusalém pona.
5 Tîîse anna wîtîto' weiyu eseposa' yai anna ese'ma'tî'pî. Moropai inkamoro
innape Jesus ku'nenan wîtî'pî tîno'pîkon yarakkîrî tînmukukon pokonpe anna
pîkîrî. Aminke cidade poi inkamoro pokonpe anna wanî'pî. Miarî anna
e'sekunka'pî kasapan po moropai anna epîrema'pî.
6 Mîrîrî tîpo anna esekaremekî'pî to' pî'. Anna wîtî'pî apo'yen ya. Anna wîtî
tanne inkamoro enna'po'pî tewî'kon ta.
7 Mîrîrî tîpo anna wîtî'pî Tiro cidaderî poi anna erepamî'pî Ptolemaida
pona. Miarî innape Jesus ku'nenan eporî'pî annaya. Moropai to' pî' anna
esekaremekî'pî. Inkamoro kore'ta tiwin wei yuwa'ka'pî annaya.
8 Erenma'sa' pe anna ese'ma'tî'pî miarî pai moropai anna erepamî'pî
Cesaréia pona. Miarî innape Jesus ku'nenan ton pe pemonkonyamî' ena
emapu'tînen wanî'pî itese' Filipe. Mîîkîrî yewî' ta anna ewomî'pî. Moro
anna ko'mamî'pî. Mîîkîrî Filipe wanî'pî manni'kan asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'nîkon (7) inmenkasa'kon Jerusalém po yonpa pe.
9 Mîîkîrî munkîyamî' wanî'pî saakîrîrî wîri'sanyamî' inyo pînon. Inkamoroya
Paapa maimu ekareme'pîtî'pî. Î' awe'kupî kupî pî' ekareme'nenan pe to'
wanî'pî.
10 Tiaron pensa anna erepansa' tîpo Paapa maimu ekareme'nen erepansa'
wanî'pî Judéia pata poi itese' Ágabo.
11 Mîîkîrî iipî'pî anna pia. Moropai Paulo woromî yapisî'pîiya. Mîîkîrîya
tenya yewa'tîpîtî'pî moropai tî'pu. Moropai ta'pîiya: —Sîrîrî wanî Morî
Yekaton Wannî nekaremekî'pî pe. See warantî seeni' woromî ton esa'
yewa'tî Judeuyamî'ya kupî sîrîrî Jerusalém po. Mîîkîrî rumaka to'ya kupî sîrîrî
Judeuyamî' pepîn yenya —ta'pîiya.
12 Mîrîrî eta annaya yai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pokonpe si'ma
Paulo yeka'nunka'pî annaya attî namai Jerusalém pona.
13 Tîîse Pauloya yuuku'pî: —Î' pî' see akaraukon mîrîrî? Yairî ma're ukupî
pî' natîi —ta'pîiya. Moropai ta'pîiya: —Uurî wanî sîrîrî uyaironpî'to' pî' neken
eranne' pe pra wai moropai Jerusalém po uwî to'ya pî' eranne' pe wanî pepîn
sîrîrî. Uyepotorî Jesus wenai eranne' pe pra wai eturumakasa' sîrîrî —ta'pîiya.
14 Iwatî annaya eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen irumaka'pî annaya.
Mîrîrî ye'nen ta'pî annaya ipî': —Moriya itu'se Paapa e'to' ku'kî —ta'pî annaya.
15 Mîrîrî tîpo anna yemanne koneka'pî annaya. Moropai anna wîtî'pî
Jerusalém pona.
16 Anna wîtî yai Cesaréia poi tiaronkon innape Jesus ku'nenan wîtî'pî anna
pokonpe. Inkamoroya anna yarî'pî wîttî ta anna e'to' ton ta. Mnasom yewî'
ta, Chipre wono poinon pe tîwe'sen. Pena pata painon innape Jesus ku'nen
pe awanî'pî. Mîîkîrî yewî' ta anna ko'mamî'pî.

Paulo Erepamî Jerusalém Pona

17 Jerusalém pona anna erepansa' yai innape Jesus ku'nenanya anna
yapisî'pî tîwakîrikon pe taatausinpai.

18 Erenma'sa' pe Paulo wîtî'pî anna pokonpe soosi esa' Tiago yarakkîrî
teeseporîpa kai'ma. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon inkamoro soosi esanon emu-
rukuntîsa' wanî'pî miarî.
19 Moropai inkamoro pî' Paulo esekaremekî'pî. Moropai tamî'nawîrî
taasarî'pî pî' Paulo eseurîma'pî î' kai'ma Paapaya Judeuyamî' pepîn pîika'tî'pî
ekaremekî'pîiya to' pî'.
20 Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon ya inkamoro emurukuntî'san soosi
esanonya ta'pî: —Morî pe man, Paapa —ta'pî to'ya. Moropai ta'pî to'ya Paulo
pî': —Morî pe era'makî maasa uyakon tarî tu'ke iku'ne'tî yentai Judeuyamî'
man innape Jesus ku'nenan pe. Tîîse inkamoro wanî mîrîrî mîrîrî warantî
si'ma teserukon kupî to'ya mîrîrî kure'ne. Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî
to' ko'mamî.
21 Inkamoroya etasa' î' kai'ma Judeuyamî' yenupasa'ya tiaron pata
po tîwe'sanon, teserukon rumakato'pe to'ya kai'ma. Moropai to' yenu-
pasa'ya teserukon tînmukukon mere pi'pî pottî ya'tî to'ya namai, Judeuyamî'
yeserukon kupî to'ya namai.
22 Inkamoroya innape amîrî erepansa' epu'tî sîrîrî tarî. Mîrîrî ye'nen î' see
kupî e'painon?
23 Morî pe awanî e'painon amîrîya ikupîya see warantî maasa pra tarî to'
man uurî'nîkon kore'ta asakîrîronkon warayo'kon. Inkamoroya î' kupî Paapa
ton pe ta'pî tîuya'nîkon kupî.
24 Mîrîrî ye'nen atîkî to' pokonpe î' taasa' Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî kupîkonpa, yairî Paapa yapurîkonpa kai'ma. Moropai to' nîtîrî ton
pe carneiroyamî' ye'mata Paapa yapurîto'pe to'ya, moropai tîpu'paikon si'po
ya'tîto'pe to'ya nîrî. Mîrîrî warantî ikupîya ya, tamî'nawîronkonya epu'tî,
awinîkîi to' eseurîmato' wanî seru'ye' pe kai'ma. Yairî aako'mamî Moisés
kaaretarîya taasa' yawîrî epu'tî to'ya.
25 Tîîse Judeuyamî' pepîn pî' innape Jesus ku'nenan pia kaareta yarima'pî
uurî'nîkonya. To' pî' taato' see warantî: "Paaka sararuri kîsantî mia' ke
ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî tînapurîkon pe. Moropai imînîrî'pî kîsantî. Moropai
inî'rî i'mî ye'pî tîwaikkî'se iwîsa' kîsantî. Moropai ta'pî se' tapairî warayo'kon
wanî namai wîri'sanyamî' yarakkîrî. Moropai wîri'sanyamî' wanî namai se'
tapairî warayo'kon yarakkîrî" mîrîrî warantî Judeuyamî' pepîn pî' ta'pî
uurî'nîkonya —ta'pî to'ya.
26 Mîrîrî ye'nen eerenma'sa' pe inkamoro asakîrîronkon yarakkîrî
Paulo wîtî'pî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî kupîkonpa. Moropai
teepîremasanon pia to' wîtî'pî epîremanto' yewî' ta, ekareme'se paaka to'
nîpo'tî ton ye'ma tîuya ta'pî Pauloya. Morî pe to' enato'pe Paapa winîkîi
kai'ma. Moropai iweiyu ton mo'ka'pî to'ya tekînkon po'tî tîuya'nîkon weiyu
ton. Mîrîrî warantî ikupî'pî to'ya Moisés kaaretarîya taasa' yawîrî.

Paulo Yapisî To'ya

27 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'no wei ataretî'ka ko'mannîpî tanne tiaronkon
Judeuyamî' Ásia patapoinîkonya Paulo era'ma'pî epîremanto' yewî' ta.
Inkamoroya arinîkon Judeuyamî' yausinpa'pî inî' panpî' Paulo winîkîi
to' ekore'ma'to'pe kai'ma.
28 Moropai Paulo yapisî'pî to'ya. Moropai inkamoro entaimepîtî pia'tî'pî.
—Judeuyamî' anna pîika'tîtî. Mîserî warayo' pemonkonyamî' yenupa pinun-
panen. Eerepansa' man tarî uurî'nîkon kore'ta. Moisés kaaretarîya yenu-

panto' winîkîi eeseurîma îri pe, moropai epîremanto' yewî' winîkîi. Moropai
inkamoro yarakkîrî tîwe'sanon Judeuyamî' pepîn ewonsa' man uyeserukon
yawîrî pra.
29 Mîrîrî ta'pî to'ya maasa pra Trófimo Éfeso pon era'masa' tîuya'nîkon
ye'nen Paulo yarakkîrî cidade po. To' esenumenka'pî Pauloya yaasa' kai'ma
epîremanto' yewî' ta.
30 Mîrîrî yai to' esiyu'pî'to' eta'pî cidade ponkonya. Mîrîrî ye'nen pe-
monkonyamî' eka'tunsa' wanî'pî to' pia. Inkamoroya Paulo yapisî'pî
moropai iworoka'pî to'ya epîremanto' yewî' tapai. Mîrîrî tîpo mana'ta
yarakkamo'pî to'ya.
31 Inkamoroya Paulo wîî kupî tanne, Romanoyamî' pe tîwe'sanon
surarayamî' esa'ya itekare eta'pî, Jerusalém po to' ekore'masa' yekare.
32 Moropai ka'ne' pe ipemonkonoyamî' yanno'pîiya manni'kan ipîkkukon
pokonpe. Moropai to' eka'tumî'pî to' kore'ta. Surarayamî' esa' era'ma
tîuya'nîkon ye'nen, arinîkon Paulo pa'tîpî'nenanya ipa'tîpî' tîuya'nîkon
emî'pannîpî'pî.
33 Mîrîrî yai surarayamî' esa' iipî'pî Paulo pia moropai yaironpîtî
me'po'pîiya asakî'ne sa'man ferro ke. Moropai ekaranmapo'pîiya: —Anî'
kin mîserî warayo'? Î' konekasai'ya nai mîîto'pe? —ta'pîiya.
34 Mîrîrî yai arinîkon entaimepîtî'pî tiaronkonya î' taa tîuya'nîkon epu'tî pra
awanî'pî. Tiaron pe to' maimu wanî'pî. Tiaron sinkaya inî'rî eesepu'tî pra.
Mîrîrî ye'nen î' epu'tî surarayamî' esa'ya eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
surarayamî' yaipontî'pî to' esa'ya Paulo yaato'pe to'ya tewî'kon ta.
35 Aminke pra wîttî ta enu'nîto'pe ikonekasa' poro to' wîtî yai Paulo
yanumî'pî to'ya kawîne yarîkonpa. Maasa pra iwenairî arinîkon iipî'pî
teekore'mai Paulo winîkîi tîwanîkon ye'nen.
36 To' entaimepîtî'pî inî' panpî' iwenairî si'ma: —Iwîtî iwîtî —ta'pî to'ya.

Pemonkonyamî' Yarakkîrî Paulo Eseurîma.

37 Mîrîrî tewî'kon ta tawonnîpî to'ya tanne, Pauloya ta'pî surarayamî' esa'
pe tîwe'sen pî': —Amîrî yarakkîrî eseurîma e'painon? —ta'pîiya.
Surarayamî' esa'ya yuuku'pî: —O'non ye'ka pe see eeseurîma mîrîrî Grego
pe?
38 Amîrî ka'rî wanî manni' Egito pon pe. Manni' 4.000 surarayamî' kaisarî
yaanen keren pona uyesa'kon yarakkîrî epîi? —ta'pîiya.
39 Pauloya yuuku'pî. Ta'pîiya: —Uurî wanî Judeu pe. Esenpo'pî Tarso
cidaderî po. Ipîkku cidade Celícia pata po. Mîrîrî ye'nen maasa eseurîmapai
wai pemonkonyamî' yarakkîrî —ta'pîiya.
40 Mîrîrî ye'nen surarayamî' esa'ya eeseurîmato'pe ipata'se' ton tîrî'pî. Mo-
ropai Paulo wanî'pî satippe mîrîrî wîttî ta enu'nîto'pe ikonekasa' po. Mîîkîrîya
tenya ke moo e'tî ta'pî pemonkonyamî' pî'. Moropai tamî'nawîronkon
atî'napansa' tanne eeseurîma'pî Judeuyamî' maimu pe. Ta'pîiya:

22

(At 9.1-19; At 26.12-18)

1 —Uyonpayamî', uyakontonon uyuntonon maasa eseurîma etatî.
2 Î' kai'ma esekaremekî apî'nîkon amîrî'nîkon rawîrî si'ma. Judeuyamî'
maimu pe eeseurîma eta tîuya'nîkon ye'nen arinîkon atî'napamî'pî. Moo to'
wanî'pî.

Moropai ta'pî Pauloya:
3 —Uurî wanî Judeu pe pu'kuru. Esenpo'pî pe wanî Tarso cidaderî po Celícia
pata po. Tîîse uurî wanî e'tîwarî'ka'pî pe tarî Jerusalém po. Mîrîrî ye'nen
uurî wanî manni' yenupaton Gamaliel nenupa'pî pe. Mîrîrî ye'nen uurî wanî
esenupa'pî pe kure'ne utamokon yeserurî'pî pî' uyeserukon pî'. Mîrîrî ye'nen
uurî wanî'pî Paapa ton pe esenyaka'mapai nîrî mîrîrî yai.
4 Tarîronkon amîrî'nîkon wanî manni' warantî. Mîrîrî yai Jesusya tenu-
pato'kon tîîko'mansenon taruma'tîpîtî'pîuya. Tiaron pensa to' sa'manta'pî uwe-
nai. Warayo'kon moropai wîri'sanyamî' yapi'pîtî'pîuya tarakkannîto' yewî' ta
to' yaapîtî'pîuya.
5 Mîrîrî epu'tî pî' teepîremasanon esanon yepotorîya morî pe, moropai
panamatonkon esanonya sîrîrî tauya manni' epu'tî yairî awanî, maasa pra
kaareta esa'se uutî'pî to' pia, uutîto'pe kai'ma Damasco pona innape Jesus
ku'nenan Judeuyamî' yapi'se to' ene'to'peuya to' tewa'tîi sa'man ferro ke
kai'ma tarîwaya Jerusalém pona to' taruma'tîi.
6 Ta'pî Pauloya: —Damasco pona uutî tanne neka'ta pairî wei ena
ko'mannîpî tanne a'kaya uweiyu'ma'pî mararî pra, mîrîrî pe rî.
7 Moropai uurî esenumî'pî moropai ka' winîpainon mai eta'pîuya. “Saulo, î'
ton pe utaruma'tî pî' aako'mamî mîrîrî?” ta'pîiya.
8 Mîîkîrî ekaranmapo'pîuya. “Anî' kin amîrî, uyepotorî?” ta'pîuya. Moropai
ta'pîiya upî': “Uurî Jesus Nazaré poinon manni' itaruma'tî pî' aako'mamî
manni'” ta'pîiya.
9 Mîrîrî yai upokonpe tuutîsanon warayo'konya mîrîrî a'ka era'ma'pî. Tîîse
mai uyarakkîrî teeseurîmasen eta to'ya pra awanî'pî.
10 Moropai inî'rî ekaranmapo'pîuya ipî'. “Uyepotorî î' kupîuya e'painon?”
ta'pîuya. Moropai ta'pîiya upî': “E'mî'sa'kakî atîkî Damasco pona. Miarî ankupî
ton ekaremekîuya. Mîrîrî ekaremekî to'ya apî'”, ta'pîiya.
11 Mîrîrî a'kaya uweiyu'ma'pî pata pai enkaru'ne enasa' wanî'pî. Mîrîrî
ye'nen upokonpe tuutîsanonya uyenya pî' uyarî'pî Damasco pona.
12 Mîrîrî yai Damasco po warayo' wanî'pî itese' Ananias. Mîîkîrî
wanî'pî Paapa yapurînen pe. Moropai uyeserukon yawîrî tîwe'sen pe.
Tamî'nawîronkon Judeuyamî' Damasco ponkonya inama'pî.
13 Mîîkîrî erepamî'pî uupia. Mîîkîrîya ta'pî upî': “Uyakon Saulo, inî'rî
enkaru'ne pra enakî”, ta'pîiya upî'. Mîrîrî pe rî enkaru'ne pra ena'pî. Mîîkîrî
era'ma'pîuya.
14 Mîîkîrîya ta'pî upî': “Saulo, penaronkon utamokon nurî'tî napurî'pî
Paapaya amîrî menkasa' î' itu'se tîwe'to' epu'tîpa kai'ma, moropai mîîkîrî
yairon pe tîwe'sen era'mapa kai'ma moropai yarakkîrî eeseurîmapa”, ta'pîiya.
15 “Maasa pra imîrî ton pe ekaremekîya pe nai tamî'nawîrî iwinîpai
anera'ma'pî moropai aneta'pî ekaremekîya pe nai tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' pî'.
16 Tîîko'manse pra e'mî'sa'kakî uyepotorîkon pî' awe'pîika'tîto' esa'kî,
imakui'pî ankupî'pî ku'to'pe Paapaya tîîwanmîra”, ta'pîiya upî'. “Moropai
innape ikupîya wenai esenpatakonakî”.
17 Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî: —Enna'po'pî Jerusalém pona. Mîrîrî yai
epîrema tanne epîremanto' yewî' ta uwe'ne'pîtî warantî awanî'pî.
18 Uyepotorî era'ma'pîuya. Mîîkîrîya ta'pî upî': “Ka'ne' pe tarîpai Jerusalém
poi epa'kakî maasa pra tarîronkon pemonkonyamî'ya eta pepîn upî'
eeseurîmato'”, ta'pîiya.

19 Mîrîrî yuuku'pîuya. Uyepotorî inkamoroya morî pe epu'tî pî' to' man
maasa pra uurî wîtîpîtî'pî Judeuyamî' epere'to' yewî'kon ta. Mîrîrî yai innape
Jesus ku'nenan yapi'pîtî'pîuya. To' po'pîtî'pîuya. Mîrîrî epu'tî pî' to' man.
20 Moropai Estevão manni' Uyepotorîkon pî' teeseurîmasen wîî taa to'ya yai
inna ta'pîuya. Mîrîrî ye'nen to' pon yapisî'pî uurîya iwî to'ya tanne.
21 Uyepotorîkonya ta'pî upî': "Atîkî maasa pra ayarimauya sîrîrî aminke
umaimu ekareme'se attîpa Judeuyamî' pepîn pî'"

Romano Pe Tîwanî Ekaremekî Pauloya

22 Arinîkonya Paulo eseurîma eta'pî. Tîîse Judeuyamî' pepîn pî' eeseurîmasa'
ye'nen to' entaimepîtî pia'tî'pî mararî pra meruntî ke. Ta'pî to'ya: —Poro
pona yenpa'katî. Iwîtî. Inî'rî enen wanî e'pai pra man —ta'pî to'ya.
23 Inkamoro entaimepîtî'pî tîponkon tapi'se kakîsiya yenunpîtî'pî to'ya. Mo-
ropai kutupan yenunpîtî'pî to'ya ka' yekaya tîwentaimepîtîkon ye'ka pe.
24 Mîrîrî ye'nen surarayamî' esa'ya tîpemonkonoyamî' yaipontî'pî Paulo
yapi'to'pe to'ya miarî mîrîrî wîttî sa'man pe ikonekasa' ta yaato'pe to'ya.
Moropai to' yaipontî me'po'pîiya i'po'pî'to'pe to'ya. Maasa pra î' ton pe
Judeuyamî' ekore'ma'pî tîpî' ekaremekîiya yu'se awanî'pî.
25 Tîîse maasa tewa'tî to'ya tanne i'po'pîtîkonpa Pauloya ipîkku pe tîwe'sen
surara ekaranmapo'pî. —Morî pe awanî e'painon pemonkon Romano pe
tîwe'sen po'pî'to'pe, "Mîîkîrî taruma'tîtî" Juizya taasa' pra tîîse? —ta'pîiya.
26 Mîrîrî eta tîuya pe ipîkku pe tîwe'sen mîîkîrî surara wîtî'pî tesa'kon pia.
Ta'pîiya: —Aka î' taasa'ya manni' pî' manni' warayo' man upatakon pon pe,
Romano pe —ta'pîiya. Mîrîrî warantî ta'pîiya maasa pra mîîkîrî ye'ka tîpatakon
yawon pe tîwe'sen po'pîtî to'ya eserîke pra awanî'pî.
27 Surarayamî' esa' wîtî'pî ka'ne' pe Paulo yarakkîrî eseurîmai. Ekaran-
mapo'pîiya: —Ka'kî upî'. Amîrî wanî upatakon pon pe, Romano pe? —ta'pîiya.
—Inna —ta'pî Pauloya.
28 Tarîpai surarayamî' esa'ya ta'pî: —Uurî nîrî wanî. Tîîse kure'ne tîniru
tî'ka'pîuya Romano pe e'to'pe kai'ma —ta'pî surarayamî' esa'ya. Tîîse ta'pî
Pauloya: —Uurî esenpo'pî Romano pe maasa pra uyun wanî Romano pe —
ta'pîiya.
29 Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe inkamoro warayo'kon Paulo ekaran-
mapo'pî'nenan iipia si'ma inkamoroya Paulo rumaka'pî. Moropai mîîkîrî
to' esa' esi'nîpî'pî maasa pra Romano pe Paulo epu'tî tîuya ye'nen. Moropai
Paulo yaironpîtî me'posa' tîuya ye'nen i'po'pî'to'pe to'ya. Mîrîrî pî' eranne' pe
mîîkîrî ena'pî.

Teepîremasanon Esanon Rawîrî Paulo Enepî To'ya.

30 Erenma'sa' teepîremasanon esanon muurukuntî me'po'pî surarayamî'
esa'ya. Maasa pra î' wani' awanî ye'nen Judeuyamî' ekore'masa' anepu'pai
awanî'pî Paulo winîkîi. Mîrîrî ye'nen Paulo rumaka me'po'pîiya moropai
Paulo enepî me'po'pîiya to' rawîrî.

23

1 Mîrîrî yai Pauloya inkamoro emurukuntî'san era'ma'pî. Moropai ta'pîiya
to' pî': —Uyonpayamî' uurî wanî sîrîrî tîpose î' rî imakui'pî unkupî'pî ton pra
Paapa winîkîi —ta'pîiya.

2 Mîrîrî eta tîuya pe Ananias teepîremasanon esanon yepotorîya pe-
monkonyamî' Paulo pia tîwe'sanon yaipontî'pî inta pona ipa'tî to'pe to'ya
kai'ma.
3 Mîîkîrî teepîremasanon esanon pî' ta'pî Pauloya: —Paapaya ataruma'tî
mîrîrî wenai. Amîrî wanî mîrîrî moro eereutasa' Moisés kaaretarîya taasa'
yawîrî utaruma'tîpa kai'ma tîîse î' ton pe upa'tî me'poya mîrîrî? Moisés
kaaretarîya taasa' yawîrî pra awanî mîrîrî. Seru'ye' pe awanî mîrîrî —ta'pîiya.
4 Inkamoro Paulo pia tîwe'sanonya ta'pî ipî': —Î' ton pe see mîrîrî warantî
uyesa'kon pe tîwe'sen Paapa poitîrî winîkîi imakui'pî pe eeseurîma? —ta'pî
to'ya.
5 Mîrîrî yuuku'pî Pauloya: —Uyonpayamî', teepîremasanon esanon yepotorî
pe awanî epu'tîuya pra wai —ta'pîiya.
—Inna seru' pepîn Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' pemonkonyamî' esa'
pe tîwe'sen winîkîi imakui'pî pe eseurîman namai. *Êx 22.28*
6 Inkamoro arinîkon emurukuntî'san kore'ta tiaronkon saduceuyamî'
moropai fariseuyamî' era'ma tîuya ye'nen Paulo eseurîma'pî meruntî ke.
Ta'pîiya: —Uyonpayamî', Uurî wanî fariseu pe. Maasa pra uyun fariseu.
Tarî wanî sîrîrî itaruma'tîsa' pe maasa pra innape isa'manta'san e'mî'sa'kato'
kupîuya wenai.
7 Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon ye'nen inkamoro arinîkon eseurîma pia'tî'pî
mîrîrî pî'. Teeseurîmakonpa to' epantakapîtî'pî mîrîrî pî'.
8 Maasa pra saduceuyamî' wanî'pî innape isa'manta'san e'mî'sa'ka
ku'nenan pe pra. Moropai inserîyamî' moro to' wanî ku'nenan pe pra
to' wanî'pî. Moropai pemonkon yekaton moro awanî ku'nenan pe pra to'
wanî'pî. Tîîse tamî'nawîrî mîrîrî kupî fariseuyamî'ya innape. Mîrîrî epu'tî'pî
to'ya tamî'nawîrî.
9 Mîrîrî ye'nen to' entaimepîtî pia'tî'pî inî' panpî'. Inkamoro kore'ta
tîwe'sanon Moisés yeseru rî'pî pî' yenupatonkon fariseuyamî' yonpayamî'
e'mî'sa'ka'pî. Inkamoroya ta'pî to' pî': —Î' rî imakui'pî era'ma annaya pra
man mîserî warayo' winîkîi. Yai pra inserî eseurîmasa' yarakkîrî. Mîîwîni pra
awanî ya yekaton awanî eseurîmasa' yarakkîrî —ta'pî to'ya.
10 Tîîse to' ekore'mato' tî'napamî pra awanî'pî. Mararî pra to' ekore'ma'pî.
Mîrîrî ye'nen surarayamî' esa' esi'nîpî'pî Paulo merenkîpîtî to'ya kai'ma.
Mîrîrî ye'nen surarayamî' autî'pî ka'ne' pe ta'pîiya Paulo mo'kato'pe to'ya to'
kore'tapai. Inî'rî yaato'pe to'ya mîrîrî wîttî sa'man pe ikonekasa' ta.
11 Moropai tiaron ewarono' ya' Uyepotorîkon esenpo'pî Paulo pia. Mîîkîrîya
ta'pî ipî': —Meruntî ke e'kî. Aasarî tarî Jerusalém po uyekare pî' eeseurîmasa'
nai. Tarîpai attî kupî sîrîrî uyekare pî' eseurîmai Roma cidaderî pona —
ta'pîiya.

Paulo Anwîpai To' Wanî.

12 Erenma'sa' pe Judeuyamî' emurukuntî'pî teserukon konekai î' koneka
tîuya'nîkon pî'. Inkamoroya ta'pî tekkarikon yonpa to'ya pepîn tuna î' rî enîrî
to'ya pepîn Paulo wîî tîuya'nîkon pîkîrî. Mîrîrî ye'nen tîmaimukon mana'poka
to'ya eserîke pra awanî'pî.
13 Inkamoro warayo'kon wanî'pî teserukon koneka'tîponkon asakî'ne pe-
monkon (40) yentai to' wanî'pî.
14 Inkamoro wîtî'pî eseurîmai teepîremasanon esanon yarakkîrî moropai
Judeuyamî' esanon yarakkîrî. Ta'pî to'ya: —Anna yeseru koneka pî' anna

man yairî anna yekkari yonpa annaya pepîn moropai î' rî enîrî annaya pepîn Paulo wîî annaya pra awanî ya —ta'pî to'ya. —Mîrîrî taa annaya sîrîrî apî':

15 Surarayamî' esa' yaipontîtî Paulo yaato'peiya aapia'nîkon. Manni' ipî' "Inî'rî iwinîpai î' anepu'pai anna wanî", makai ipî' —ta'pî to'ya. —Anna wanî sîrîrî inîmîkî pî' iwîto'pe annaya e'ma ta eerepamî pra tîîse maasa —ta'pî to'ya.

16 Tîîse mîrîrî to' eseurîmato' eta'pî Paulo yenaru more warayo'ya. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ewomî'pî surarayamî' yewî' ta moropai Paulo pî' ekaremekî'pîiya tamî'nawîrî.

17 Mîrîrî ye'nen Pauloya ipîkku pe tîwe'sen surara yanno'pî. Moropai ta'pîiya: —Mîserî maasaron yaakî ayesa'kon pia. Maasa pra inekaremekî ton moro man ipî'.

18 Mîîkîrî yarî'pîiya surarayamî' esa' pia. Moropai ta'pîiya ipî': —Sinpata manni' arakkansa' manni' Pauloya uyanno pî' man. Moropai "Mîserî warayo' maasaron yaakî iipia", taa pî' man. "Inekaremekî ton moro man ipî'", taa pî' man —ta'pîiya.

19 Surarayamî' esa'ya warayo' maasaron yapisî'pî itenya pî' moropai yarî'pîiya tiaron winîkîi. Ekaranmapo'pîiya: —Î' moro nai anekaremekî ton upî'? —ta'pîiya.

20 Mîîkîrîya yuuku'pî: —Judeuyamî'ya taa pî' man penane Paulo yarîpa panamatonkon esa' pe tîwe'sanon pia inî'rî iwinîpai î' anepu'pai to' wanî, taa pî' to' man. Tîîse to' seruku kinî —ta'pîiya.

21 —Tîîse mîrîrî pî' inna kîkai maasa pra asakî'ne pemonkon kaisarî yentai warayo'kon wanî e'ma ta Paulo nîmîkî pî' iwîkonpa. Inkamoroya teserukon konekasa' yairî. Tekkarikon yonpa to'ya pepîn moropai î' rî enîrî to'ya pepîn Paulo wîî tîuya'nîkon pîkîrî. Mîrîrî ku'sa' to'ya man aasîrî. Tîîse amaimu neken nîmîkî pî' to' ko'mamî mîrîrî î' taaya —ta'pîiya.

22 Surarayamî' esa'ya yuuku'pî: —Mîrîrî taaya manni' upî' mîrîrî kîsekaremekîi anî' pî'. Moropai ta'pîiya mîîkîrî maasaron warayo' pî': —Atîkî.

Cesaréia Pona Paulo Yarî To'ya

23 Mîrîrî tîpo surarayamî' esa'ya asakî'ne ipîkku pe tîwe'sanon surarayamî' yanno'pî. Moropai ta'pîiya to' pî': —Surarayamî' mo'katî 200 kaisarî moropai 70 kaisarî kaware po attîtonkon mo'katî. Moropai 200 kaisarî to' mo'katî manni'kan teepîto'kon yarakkîrî attîtonkon nari' pe to' wîtîto'pe Cesaréia cidaderî pona. Mîrîrî ye'nen to' ekonekato'pe sîrîrî ewarono' ya to' ese'ma'tîto'pe 9 horas tîîse —ta'pîiya.

24 —Moropai kawareyamî' epotî Paulo wîtîto' ton ipo. Mîîkîrî yaatî morî pe anî'ya mîrîrî poro iwî namai. Murumakatîi pata esa' Félix pia.

25 Mîrîrî tîpo surarayamî' esa'ya kaareta menuka'pî. Taato' see warantî:

26 Awanî kure'nan pata esa' pe tîwe'sen pe Félix. Sîrîrî kaareta menukauya aapia anepu'tî ton ekaremekîuya apî'.

27 Judeuyamî'ya mîserî warayo' yapisî'pî moropai iwî yonpa'pî to'ya tîîse upatakon pon pe Romano pe awanî epu'sau'ya yai, mîîkîrî mo'ka'pîuya pemonkonyamî' pokonpe si'ma iwî to'ya namai.

28 Mîrîrî anepu'pai uurî wanî'pî î' wenai iwinîkîi Judeuyamî' ekore'masa'. Mîrîrî ye'nen yarî me'po'pîuya panamatonkon Judeuyamî' esanon rawîrî.

29 Mîrîrî tîpo epu'tî'pîuya î' inkupî'pî ton pra awanî. Mîrîrî ye'nen arakkamouya eserîke pra awanî'pî. Moropai iwî eserîke pra awanî'pî î' wenai

pra. Tîîse iwinîkîi to' ekore'masa' wanî'pî. Maasa pra to' yeseru yawîrî pra iteseru wanî ye'nen.
30 Mîrîrî tîpo epu'tîuya yai Paulo wîîkonpa teserukon konekasa' Judeuyamî'ya yai esenumenka'pî aapia yarimauya pî'. Î' anku'pai tîwanîkon ya aapia tîîse iku'to'pe to'ya kai'ma. Mîrîrî neken ekaremekîuya. Uyese' Cláudio Lísias.
Mîrîrî warantî imenuka'pîiya.
31 Mîrîrî warantî tesa'kon maimu yawîrî surarayamî' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Paulo yapisî'pî to'ya moropai yarî'pî to'ya ewaron ya Antipátride cidaderî pîkîrî.
32 Erenma'sa' pe tiaronkon surarayamî' enna'po'pî tewî'kon ta tîîse kawareyamî' po tuutîsanon neken wîtî'pî Paulo pokonpe.
33 Inkamoroya yarî'pî Cesaréia cidaderî pona. Teerepansa'kon pe kaareta rumaka'pî to'ya pata esa' Félix pia moropai Paulo rumaka'pî to'ya nîrî iipia.
34 Mîrîrî kaareta era'ma tîuya yai pata esa'ya Paulo ekaranmapo'pî. —O'non pata pon amîrî? Moropai Pauloya yuuku'pî: —Celícia pata pon —ta'pîiya.
35 Mîrîrî epu'tî tîuya pe ta'pîiya ipî': —Moriya inkamoro apî' tîwo'ma'tasanon erepansa' yai mîrîrî yai anepu'pai wai —ta'pîiya. Mîrîrî pe rî yaipontî'pîiya pata esa' Herodes yewî' ta aako'manto'pe.

24

Paulo Eseurîma Tîpî' Félixya Epu'to'pe

1 Mîrîrî yai mia'taikin wei kaisarî tîîko'mamîkon tîpo teepîremasanon esanon yepotorî Ananias moropai tiaronkon Judeuyamî' esanon moropai tiwin to' ton pe teeseurîmasen Tértulo itese'. Inkamoro erepamî'pî pata ko'mannî'nen Félix pia. Miarî Paulo winîkîi to' eseurîma'pî.
2 Moropai Paulo yannosa' to'ya tîpo, tîmîrî'nîkon pe teeseurîmasen eseurîma pia'tî'pî mîîkîrî pata ko'mannî'nen rawîrî si'ma. Ta'pîiya: —Amîrî wanî kure'nan pe pu'kuru pata ko'mannî'nen pe. Mîrîrî ye'nen morî pe pata ko'mannîpîya epu'nen pe awanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen anna ko'mamî tîîwanmîra morî kupî pî' aako'mamî morî pe anna Judeuyamî' ko'manto'pe kai'ma.
3 Mîrîrî ye'nen "morî pe man" taa annaya apî' tamî'nawîrî î' ku'sa'ya ye'nen anna ton pe tarî neken pra tîîse tamî'nawîrî upatakon poro.
4 Tîîse kure'ne pu'kuru sîrîrî pî' eseurîmapai pra wai eeseta'ka namai tîîse esatîuya maasa inî' panpî' mararî eseurîma etakî —ta'pîiya.
5 —Mîserî warayo' epu'tî pî' anna man. Yasi'sirunpaton pe awanî. Mîîkîrî wanî Judeuyamî' ekore'ma emapu'tînen pe tamî'nawîrî pata poro. Moropai mîîkîrî wanî pakkokon esa' pe, manni'kan Jesus Nazaré poinon yapurînenan esa' pe.
6 Mîrîrî neken pepîn tîîse epîremanto' yewî' kî'pa yu'se awanî, Judeuyamî' pepîn yawonnî pî' yu'se awanî. Uyenupato'kon Moisés kaaretarîya yawîrî pra, mîrîrî ye'nen yapisî'pî annaya, itaruma'tîto'pe annaya kai'ma uyeserukonya taasa' yawîrî, teuren.
7 Tîîse surarayamî' esa' Lísiasya surarayamî' yarimasa' wanî'pî imo'kai anna pia pai.
8 Mîrîrî tîpo mîîkîrî Lísiasya inkamoro ipî' teeseurîmasanonya yaipontîsa' sîrîrî ipî' eseurîmai to' ii'to'pe arawîrî si'ma. Mîîkîrî ekaranmapoya yai innape awanî epu'tîya moropai etaya iwinîpai innape awanî epu'tîya innape anna

eseurîmasa' iwinîkîi. Mîîkîrî to' ton pe teeseurîmasen Tértulo eseurîma'pî to' rawîrî yairon pî'.

9 Moropai ta'pî Judeuyamî'ya: —Yairon pî' taiya mîrîrî —ta'pî to'ya.

10 Mîrîrî tîpo mîîkîrî pata ko'mannî'nenya Paulo era'ma'pî. Moropai tîpu'pai ke wîu ta'pîiya eeseurîmato'pe kai'ma. Moropai Paulo eseurîma'pî: —Epu'tî pî' wai tu'ke kono' kaisarî pemonkonyamî' Judeuyamî' esa' pe aako'mansa'. Mîrîrî ye'nen uwakîri pe pu'kuru upî'rî esekaremekî amîrîya epu'to'pe sîrîrî arawîrî si'ma —ta'pîiya.

11 —Tiaronkon ekaranmapokî, taato'pe to'ya apî' î' kai'ma Jerusalém po uuko'mamî'pî yekare asakî'ne pu' pona tîîmo'tai wei kaisarî (12) neken miarî Paapa yapurîi uutîsa' yai.

12 Judeuyamî'ya uyera'masa' pra man epîremanto' yewî' ta to' pokonpe î' kai'ma esiyu'pî'sa' pra wai. To' epere'to'kon yewî' ta pî' î' kai'ma to' ekore'masau'ya pra wai. Moropai o'non poro uutîsa' yai to' pata poro î' ku'sau'ya pra wai.

13 Mîrîrî ye'nen anî'ya innape mîrîrî ku'sau'ya ekaremekî eserîke pra awanî sîrîrî seru' pe —ta'pîiya.

14 —Tîîse yairî tauya sîrîrî apî'. Innape Jesusya yenupanto' ku'nen uurî. Judeuyamî'ya taa yairî pra Jesusya yenupanto' wanî, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra. Tîîse seru'ye' pe Judeuyamî' wanî mîrîrî pî'. Tîîse sîrîrî warantî Paapa yapurînen uurî. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî Moisés kaaretarîya taasa' manni' ku'nen uurî innape. Moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' kaaretarî nîrî ku'nen uurî.

15 Innape Paapa winîpainon nîmî'nen uurî to' warantî, tamî'nawîronkon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Morîkon e'mî'sa'ka kupî sîrîrî. Moropai imakui'san e'mî'sa'ka kupî sîrîrî.

16 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî Paapa winîkîi morî ku'nen uurî moropai warayo'kon winîkîi nîrî.

17 Moropai inî'rî ta'pî Pauloya: —Jerusalém poi uutî tîpo tu'ke kono' yuwa'ka'pîuya. Tîîse enna'po'pî inî'rî. Maasa pra uyonpayamî' tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto' ton tîniru enepî'pîuya. Moropai Paapa yapurîi carneiro po'tîi uuipî'pî Jerusalém pona.

18 Moropai tamî'nawîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî iku'sau'ya tîpo, morî pe e'to'pe Paapa pia, mîîkîrî yapurîuya tanne Judeuyamî'ya uyeporî'pî epîremanto' yewî' ta. Arinîke pemonkonyamî' e'sa' pra man. Mîrîrî yai yairî pra î' ku'sau'ya pra wai epîremanto' yewî' ta to' winîkîi.

19 Tîîse tiaronkon Judeuyamî' Ásia pata po tîwe'sanon wanî'pî. Inkamoroya uyera'ma'pî miarî moropai uwinîkîi to' eseurîma'pî imakui'pî pe. Mîrîrî ye'nen inkamoro neken iipî e'pai wanî mîrîrî apî' ekareme'se unkupî'pî pî'. Î' ton pe see to' ii'sa' pra nai?

20 Tîîse tarîwaya iipî'sanya ekaremekî e'pai awanî, panamatonkon rawîrî uyasa' to'ya yai.

21 Mîrîrî yai î' unkupî'pî eposa' to'ya pra awanî'pî. Tîîse eseurîma'pî neken epu'tî pî' wai meruntî ke. Ta'pîuya: "Tarî wanî sîrîrî itaruma'tîsa' pe maasa pra isa'manta'san e'mî'sa'kato' kupîuya ye'nen innape" —ta'pîiya.

22 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe mîîkîrî pata ko'mannî'nen Félix wanî'pî Jesusya yenupanto' epu'nen pe. Mîrîrî ye'nen î' taiya pîn mîrîrî pî'. Tîîse ta'pîiya: —

Maasa surarayamî' esa' Lísias ii'sa' yai mîrîrî ayeseru konekauya —ta'pîiya. Mîrîrî warantî yaretî'ka'pîiya.
23 Mîrîrî tîpo pata ko'mannî'nenya ipîkku pe tîwe'sen surara pî' ta'pî. Paulo era'manen ton surara tîîto'peiya ta'pîiya. Moropai tîîwanmîra itonpayamî' iipî ya era'mapî'se î' wani' pra awanî. Î' rî tîrî to'ya iipia itîîto'pe to'ya ipîika'tîto'pe to'ya kai'ma.
24 Tiaron pensa pata ko'mannî'nen Félixya tîno'pî Drusila Judeupa' yarakkîrî si'ma Paulo yanno me'po'pî eeseurîmato'pe î' kai'ma innape Jesus Cristo ku'to' tîuya pî'.
25 Tîîse Paulo eseurîmato' eta tîuya pe î' kai'ma Paapa pia morî pe e'nîpai moropai î' kai'ma uuwarîrî'nîkon etî'nînman e'pai awanî ekaremekîiya ipî'. Moropai î' kai'ma tiwinano'pî wei yai pemonkonyamî' pî' taa Paapaya yai anî' wîtî ka' pona, anî' wîtî apo' ya' yekare ekaremekîiya eta tîuya pî' pata ko'mannî'nen ena'pî eranne' pe. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Aasîrî man atîkî. Inî'rî anetapai wanî ya, ayanno me'pouya —ta'pîiya.
26 Mîrîrî neken pepîn, tîîse pata ko'mannî'nen wanî'pî Pauloya tîîpia tînîru tîrî yu'se, mîrîrî tîîsai'ya pe irumakapa kai'ma. Mîrîrî ye'nen yanno me'po'pîtî'pîiya tu'ke ite'ka moropai yarakkîrî eeseurîmapîtî'pî mîrîrî yu'se tîwanî ye'nen.
27 Asakî'ne kono' kaisarî pata ko'mannî'nen pe tîwanî tîpo Félix epa'ka'pî. Moropai mîîkîrî pata'pî ya Pórcio Festo ena'pî pata ko'mannî'nen pe. Judeuyamî' wakîri pe e'pai tîwanî ye'nen Paulo nîmî'pî Félixya tarakkannîto' yewî' ta.

25

Paulo Eseurîma Tîpî' Festoya Epu'to'pe

1 Seurîwî'ne wei Cesaréia cidaderî pona teerepansa' tîpo pata ko'mannî'nen pe ena'pî Festo wîtî'pî Jerusalém pona.
2 Mîrîrî yai teepîremasanon esanon moropai Judeuyamî' esanonya Paulo winîkîi imakui'pî pe teeseurîmato'kon ekaremekî pia'tî'pî.
3 Mîrîrî ye'nen esatî'pî to'ya mîîkîrî pata ko'mannî'nen pî'. Ta'pî to'ya: —Paulo yarima yu'se anna wanî sîrîrî tarîwaya Jerusalém pona aai'to'pe —ta'pî to'ya. Tîîse to' yeseru wanî'pî Paulo wîî tîuya'nîkon pî' to' esenumenkasa' e'ma ta.
4 Tîîse pata ko'mannî'nenya yuuku'pî: —Paulo man miarî aaipî eserîke pra aatarakkansa' man —ta'pîiya.
5 —Tîîse enna'po sîrîrî miarî ya amenrî, moropai itu'se awanîkon ya imakui'pî inkupî'pî pî' eseurîmapai awanîkon ya, uwenairî aase'nîkon, miarî si'ma ipî' eeseurîmakonpa —ta'pîiya to' pî'.
6 Mîrîrî tîpo seurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai wei ou mia' tamî'nawîrî wei kaisarî pata ko'mannî'nen ko'mamî'pî miarî Jerusalém po. Moropai mîrîrî tîpo awenna'po'pî Cesaréia cidaderî po. Mîrîrî tîpo erenma'sa' Cesaréia po eereuta'pî î' kupîtîponkon pî' teeseurîmakon pata'se' ya'. Moropai Paulo yanno me'po'pîiya.
7 Paulo iipî'pî moropai mîîkîrî woima'tî'pî Judeuyamî' Jerusalém poi iipî'sanya mîrîrî pe rî. Inkamoro eseurîma pia'tî'pî iwinîkîi. Mararî pra kure'nan to' eseurîma'pî. Tîîse anî'ya ikupî eserîke pra awanî innape maasa pra era'ma'tîpon ton pra awanî ye'nen.

8 Mîrîrî yai Paulo eseurîma'pî tîpî'rî. Ta'pîiya: —Î' rî imakui'pî ku'sau'ya pra wai. Moisés kaaretarîya taasa' winîkîi î' ku'sau'ya pra wai. Moropai î' ku'sau'ya pra wai epîremanto' yewî' ta, î' kai'ma eseurîmasa' pra wai iwinîkîi. Moropai imakui'pî ku'sau'ya pra wai reiyamî' esa' pe tîwe'sen winîkîi —ta'pîiya.

9 Inkamoro Judeuyamî' wakîri pe e'pai tîwanî ye'nen pata ko'mannî'nenya Paulo ekaranmapo'pî. Ta'pîiya: —Itîîpai nan Jerusalém pona miarî upî' mîrîrî ayeseru ekaremekîpa?

10 Mîrîrî yuuku'pî Pauloya: —Uurî wanî sîrîrî tarî mîîkîrî reiyamî' esa' pe tîwe'sen poitîrî pia. Mîîkîrî poitîrî pe awanî ye'nen amîrîya ikoneka e'pai awanî sîrîrî tarî. Î' rî unkupî'pî wanî ya mîrîrî konekapa awanî sîrîrî tarî —ta'pî Pauloya. —Judeuyamî' winîkîi î' ku'sau'ya pra wai. Mîrîrî epu'tî pî' nai morî pe.

11 Tîîse yairî pra uurî e'sa' ya sîrîrî pata esa' winîkîi, imaimu yawîrî pra e'sa' ya, mîrîrî wenai uurî anwîpai awanîkon ya, î' wani' pra man. Eturumakasa' sîrîrî uusa'mantato'pe. Tîîse se' tapairî seru'ye'kon seru'ye' tîwe'sanon maimu winîpai inkamoro ye'ka yenya' urumakaya'nîkon eserîke pra naatîi —ta'pîiya. —Tîîse tauya apî', reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia neken uyarimatî —ta'pîiya. —Upî' î' anku'pai tîwanî ya iku'to'peiya —ta'pî Pauloya.

12 Mîrîrî ye'nen î' kupî tîuya epu'tîiya pra Festo wanî'pî. Mîrîrî ye'nen teeseurîma tîpo tîpemonkonoyamî' yarakkîrî moropai ta'pîiya Paulo pî': —Reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia urumakatî taaya manni'. Moriya innape nai attî pe nai moriya —ta'pî pata ko'mannî'nenya Paulo pî'.

Rei Agripa Yarakkîrî Festo Eseurîma

Paulo Yekare Pî'

13 Mîrîrî tîpo tîko'man pe pu'kuru tîîko'manse pra rei Agripa iipî'pî tîno'pî Berenice yarakkîrî Cesaréia pona pata ko'mannî'nen pe eena'pî Festo era'mapî'se. Moropai esekareme'se ipî'.

14 Miarî tîwanîkon yai tiaron pensa pata ko'mannî'nen Festoya Agripa pî' Paulo yekare ekaremekî'pî. Ta'pîiya: —A'kî, tarî warayo' man pata ko'mannî'nen Félix nînîmî'pî tarakkanto' yewî' ta —ta'pîiya.

15 —Jerusalém pona uutîsa' yai teepîremasanon esanonya moropai Judeuyamî' esanon eseurîma'pî iwinîkîi. Inkamoroya esatî'pî iwî me'poto'peuya kai'ma.

16 Tîîse ta'pîuya to' pî': “Anna Romanoyamî'ya mîrîrî kupî eserîke pra man î' rî ku'sai'ya epu'tîi'ma pra. Maasa pra anna yeseru pe awanî pepîn. Tîîse teepîremasanon esanon yanno e'pai awanî î' inkupî'pî pî' to' eseurîmato'pe. Yairî pra î' taasa' to'ya ya, moro awanî tîpî' eeseurîma eserîke awanî”, ta'pîuya to' pî'. —Mîrîrî anna yeseru man —ta'pîiya.

17 To' erepansa' yai tarîwaya erenma'sa' pe ereuta'pî eseurîmanto'kon pata'se' ya. Moropai mîîkîrî warayo' enepî me'po'pîuya.

18 Tîîse inkamoro iipî'pî, teeseurîmasanon kure'ne imakui'pî inkupî'pî pî' to' eseurîma kai'ma wanî'pî teuren, tîîse î' inkupî'pî pî' to' eseurîma pra awanî'pî.

19 Tîîse to' eseurîmato' wanî'pî neken, kure'ne teepîremato'kon wenai. Moropai tiwin warayo' isa'manta'pî pî' Paulo eseurîma wenai itese' Jesus pî'. Maasa pra Pauloya taapîtî'pî: —Mîîkîrî sa'mantasa' pra man enen awanî sîrîrî —taapîtî'pî Pauloya wenai.

20 Mîrîrî ye'nen î' kai'ma to' yeseru koneka epu'tîuya pra awanî'pî. Mîrîrî
ye'nen Paulo ekaranmapo'pîuya, Jerusalém pona itîîpai awanî miarî ipî' to'
eseurîmato' konekato'peuya kai'ma.
21 Tîîse Pauloya yuuku'pî: —Esatî'pîiya reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia neken
itîîpai tîwanî ta'pîiya. Miarî î' rî kupîiya epu'to'peiya kai'ma. Mîrîrî ye'nen
ta'pîuya tîwîrî tarî aako'mamî, mîrîrî ayarimato'peuya weiyu pîkîrî pata
esanon pia —ta'pîiya.
22 Tamî'nawîrî eta tîuya tîpo reiya ta'pî Festo pî': —Maasa mîîkîrî warayo'
eseurîmato' anetapai wai —ta'pî Agripaya.
—Penane etaya —ta'pî Festoya ipî'.

Paulo Eseurîma Eta Rei Agripaya

23 Erenma'sa' pe to' eseurîmato' pata'se' ya' moropai ino'pî Bereniceyamî'
erepansa' yai to' pata'se' ya' morî pe to' erepamî'pî teepontîi, taatari'ku'tîi
inkamoro pokonpe surarayamî' ipîkku pe tîwe'sanon nîrî ii'sa' wanî'pî, mîrîrî
cidade poi. Moropai pata ko'mannî'nen Festoya Paulo enepî me'po'pî.
24 Moropai Festoya ta'pî Agripa pî': —Tamî'nawîrî tarî amîrî'nîkon wanî.
Mîserî warayo' era'ma sîrîrî. Mîserî winîkîi Judeuyamî' tarîronkon moropai
Jerusalém ponkon eseurîma ko'mannîpî mîrîrî. Upî' taa pî' to' ko'mamî.
“Aasa'manta e'pai man”, taa to'ya —ta'pîiya.
25 —Tîîse î' rî imakui'pî inkupî'pî era'mauya pra wai. Î' wenai iwî me'pouya
eserîke pra wai. Tîîse eesesatî'pî warantî reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia itîîpai,
mîrîrî kupîuya imaimu yawîrî.
26 Tîîse sîrîrî tîpose î' kai'ma kaareta menuka epu'tîuya pra wai iteseru pî'
teeseurîmasen. Mîrîrî ye'nen rei pia mîserî enepîuya arawîrî'nîkon. Ekaran-
mapoto'peya'nîkon kai'ma. Mîrîrî warantî eeseurîmasa' ya mîrîrî ekare-
mekîuya e'painon kaareta ke —ta'pîiya. —Maasa pra imakui'pî pe awanî
itekare epu'tîi'ma pra atarakkannîto' taawon yarimauya eserîke pra man
reiyamî' esa' pe tîwe'sen pia.
27 Mîrîrî ye'ka pe tîîse yarimasau'ya ya î' pe pra rî awanî —ta'pîiya.

26

1 Mîrîrî tîpo ta'pî rei Agripaya Paulo pî': —Eeseurîmato' pî' eseurîmakî,
ayekare pî' rî —ta'pîiya.
Moropai Pauloya tenya ke weu ta'pî to' pî' teeseurîmapa kai'ma. Ta'pîiya:
2 —Rei Agripa, sîrîrîpe morî pe pu'kuru esepu'nî pî' wai maasa pra
eseurîmato' pata'se' ton tîrîya ye'nen, upî' Judeuyamî' wo'ma'tato' pî'
eseurîmato'pe itîrîya ye'nen.
3 Maasa pra amîrîya morî pe anna Judeuyamî' yeseru epu'tî tamî'nawîrî.
Moropai epu'tî pî' nai, tiaron pensa anna esenumenkato' wanî pepîn tiwin,
tîîse tiaron pe anna esenumenka anna yonpa yeseru pî'.
4 Insanan Judeuyamî'ya epu'tî pî' man. Î' kai'ma uuko'mamî'pî maasaron
pe wanî'pî pata pai. Î' kai'ma uuko'mansa' more pe wanî'pî pata pai upata
ya' moropai Jerusalém po uuko'mansa' epu'tî pî' to' man.
5 Epu'nenan insamoro uurî wanî'pî fariseu pe. Mîrîrî ye'nen
uuko'manpîtî'pî meruntî ke Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî. Mîrîrî
ye'nen taa inkamoroya e'painon yairon pî' eseurîma itu'se tîwanîkon ya,
maasa pra epu'tî tîuya'nîkon ye'nen.

6 Tarîpai tarî wanî sîrîrî itaruma'tîsa' pe maasa pra inîmîkî pî' uuko'mamî sîrîrî î' kupî tîuya ta'pî Paapaya utamokon nurî'tî pî'. Maasa isa'manta'san pîmî'sa'kaiya. Mîrîrî nîmîkî pî' uuko'mamî ye'nen itaruma'tîsa' pe wanî sîrîrî.
7 Uurîya neken inîmîkî pepîn tîîse tamî'nawîronkon Judeuyamî'ya nîrî inîmîkî pî' utamokon Jacó payannî'sanya a'ka ya', ewaron ya', Paapa yapurînenanya inîmîkî, Paapaya itîrî. Mîrîrî nîmîkî pî' uuko'mamî wenai uurî winîkîi Judeuyamî' wo'ma'ta sîrîrî, Rei Agripa —ta'pî Pauloya.
8 Moropai tiaronkon pî' ta'pîiya: —Î' wani' awanî ye'nen kin innape Paapaya isa'manta'san pîmî'sa'ka kupîya'nîkon pepîn —ta'pî Pauloya.
(At 9.1-19; At 22.6-16)
9 Inî'rî ta'pîiya: —Pena uurî esenumenkapîtî'pî. Tamî'nawîron Jesus Nazaré poino yapurînenan winîkîi imakui'pî pe ku'pîtî'pîuya inî'rî innape ikupî to'ya namai.
10 Mîrîrî yai iku'pîtî'pîuya Jerusalém po teepîremasanon esanon pia to' maimu yaponse' kaareta esa'se innape Jesus ku'nenan Paapa pemonkonoyamî' yapi'se uutîto' pî'. Moropai to' wîî to'ya yai tiaronkonya î' taaya, inna taapîtî'pîuya —ta'pîiya.
11 —Tu'ke ite'ka uurîya to' taruma'tî'pî to' epere'to' yewî'kon ta pî', Jesus winîkîi imakui'pî pe to' eseurîmato'pe. To' yewanmîrîuya ye'nen, uutîpîtî'pî tiaron cidadekon poro to' taruma'tîi —ta'pîiya.
12 Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî: —To' antaruma'tîpai wanî ye'nen uutî'pî Damasco cidaderî pona teepîremasanon esanon maimu yaponse' kaareta yarî'pîuya.
13 Tîîse e'ma ta ineka'ta pairî wei ena tanne a'kaya uweiyu'ma'pî mararî pra, ka' poinonya uweiyu'ma'pî —ta'pîiya rei pî'. —A'ka wei yentainon. Mîrîrîya uweiyu'ma'pî moropai uyonpayamî' upokonpe tuutîsanon nîrî.
14 Mîrîrî ye'nen anna esenumî'pî non pona. Moropai mai eta'pîuya Judeuyamî' maimu pe. Ta'pîiya: "Paulo, î' ton pe utaruma'tîya? Aawarîrî e'taruma'tîn pî' nai. Manni' paaka ewa'tîsa' erepanpîtî tîwa'tîto' pona warantî awanî mîrîrî, Saulo", taawon eta'pîuya.
15 Mîîkîrî ekaranmapo'pîuya. "Anî' amîrî uyepotorî?" ta'pîuya.
Mîrîrî tauya ya uyepotorî pî' ta'pîiya: "Uurî Jesus manni' utaruma'tîya manni'" ta'pîiya.
16 Moropai ta'pîiya: "E'mî'sa'kakî maasa pra aapia esenposa' sîrîrî amo'kato'peuya kai'ma upoitîrî pe tiaronkon pemonkonyamî' pî' anera'ma'pî ekaremekîpa kai'ma. Sîrîrî anera'ma'pî pî' eseurîmakî moropai inî'rî î' ekaremekîuya mîrîrî pî' nîrî eseurîmakî.
17 Judeuyamî' pia moropai Judeuyamî' pepîn pia ayarimauya sîrîrî. Mîrîrî ye'nen apîika'tîuya sîrîrî inkamoroya awî namai" ta'pîiya.
18 "Inkamoroya innape ukupî kupî sîrîrî mîrîrî ekaremekîya wenai. Ewaron tapai to' epa'ka a'ka ta Makui pia pai to' mo'kaya Paapa pia innape ukupî to'ya wenai imakui'pî to' nîkupî'pî kupîuya uuwanmîra. Mîrîrî ye'nen inkamoro ena kupî sîrîrî upemonkono pe umenka'san pe", ta'pîiya upî' —ta'pî Pauloya.
19 Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Rei Agripa uwe'ne'pîtî warantî Paapaya uyannoto' ka' po si'ma, mîrîrî taasai'ya yawîrî ikupî'pîuya.
20 Mîrîrî ye'nen e'mai' pe imaimu ekaremekî pia'tî'pîuya Damasco po. Moropai Jerusalém po moropai tamî'nawîrî Judéia pata poro moropai Judeuyamî' pepîn pî'. Taapîtî'pîuya imakui'pî ankupî'pîkon rumakatî.

Enna'potî Paapa yapurîi. Morî kupî pî' ako'mantî, awenpenatasa'kon esera'mato'pe.
21 Mîrîrî tauya wenai Judeuyamî'ya uyapisî'pî epîremanto' yewî' ta wanî tanne. Uwî yu'se to' wanî'pî mîrîrî wenai.
22 Tîîse Paapaya upîika'tî'pî sîrîrî tîpose. Mîrîrî ye'nen tarî wanî sîrîrî itekare ekaremekî pî' tamî'nawîronkon ton pe. Manni'kan tîwe'taruma'tîsanon ton pe moropai ipîkku pe tîwe'sanon ton pe. Mîrîrî ye'nen tauya Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'ya ta'pî warantî, moropai Moisés kaaretarîya ta'pî warantî tauya see warantî.
23 Paapa nîmenka'pî, Cristo, e'taruma'tî e'pai awanî moropai mîîkîrî e'mî'sa'ka e'pai awanî tamî'nawîronkon isa'manta'san e'mî'sa'ka rawîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekîpa kai'ma Judeuyamî' ton pe moropai Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî awe'mî'sa'ka'pî.
24 Mîrîrî warantî tîpî'rî Paulo eseurîma tanne pata ko'mannî'nen Festo entaime'pî. Ta'pîiya: —Paulo, ayawî' pe awanî mîrîrî, kure'ne eesenupa'pîya ayawî' pe aku'sa' mîrîrî —ta'pîiya.
25 Tîîse Pauloya Festo maimu yuuku'pî: —Pata ko'mannî'nen, Festo, ayawî' pe wanî pepîn sîrîrî —ta'pîiya. —Eseurîma sîrîrî yairon pî'.
26 Mîrîrî ye'nen ta'pî Pauloya rei pî': —Rei Agripa, uurî eseurîma e'painon arawîrî si'ma meruntî ke maasa pra tamî'nawîrî mîrîrî epu'tîya epu'tîuya ye'nen. Maasa pra mîrîrî eseurîma manni' Cristo e'mî'sa'ka pî' mîrîrî epu'tî tamî'nawîronkonya maasa pra teesenonse pra awe'ku'sa' ye'nen tîîse aronne.
27 Mîrîrî ye'nen tauya innape Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' ku'nen amîrî? Innape to' kupîya epu'tî pî' wai.
28 Mîîkîrî maimu yuuku'pî Rei Agripaya: —Mîrîrî warantî innape Jesus kupîuya yu'se aako'mamî mîrîrî mîîto'pe?
29 Moropai Pauloya ta'pî: —Paapa pî' esatîuya sîrîrî warantî tîîko'manse pra innape ikupîkonpa amîrî neken pepîn tîîse tamî'nawîrî insanan eseurîma eta to'ya manni'kan ena yu'se wanî uurî warantî. Tîîse uurî warantî taatarakkanse pra —ta'pî Pauloya.
30 Mîrîrî tîpo Rei Agripa moropai ino'pî Berenice, moropai pata ko'mannî'nen Festo, moropai tamî'nawîronkon to' pokonpe tîwe'sanon e'mî'sa'ka'pî.
31 Inkamoro wîtî'pî teeseurîmakon ye'ka pe. —Mîserî warayo'ya î' ku'sa' pra man tîîsa'mantapa, yarakkamopa kai'ma —ta'pî to'ya.
32 Rei Agripa eseurîma'pî pata ko'mannî'nen Festo yarakkîrî Paulo yekare pî': —Irumaka e'painon tîîse Reiyamî' esa' pe tîwe'sen César yarakkîrî eseurîmapai tîwanî taasai'ya man. Mîrîrî ye'nen yarimapai man iipia, Roma pona attîto'pe —ta'pî to'ya.

27

Roma Pona Paulo Wîtî

1 Mîrîrî ye'nen apo'yen eposa' tîuya'nîkon yai, Paulo moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon rumaka'pî to'ya surarayamî' esa' pe tîwe'sen Júlio yenya' to' yaato'peiya kai'ma Roma cidaderî pona. Moropai anna ataponka'pî Cesaréia poi. Anna wîtî'pî. Uurî wanî'pî Paulo pokonpe moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon kore'ta.

2 Mîrîrî yai Aristarco, Macedônia pata pon Tessalônica poinon wanî'pî anna
kore'ta. Mîrîrî yai anna asara'tî'pî apo'yen kure'nan Adramítio peya'pon ya',
anna wîtîto'pe kai'ma Ásia peyakî poro.
3 Tiaron wei yai anna erepamî'pî Sidon peyakî pona. Mîrîrî yai morî pe
Júlio wanî'pî Paulo winîkîi. Mîrîrî yai ta'pîiya ipî': —Eepa'kapai awanî ya,
epa'kakî. Ayonpayamî' anera'mapai awanî ya, atîkî to' pia —ta'pîiya. Moropai
eepa'ka'pî tonpayamî' pia î' rî to' nîtîrî yapisîpa kai'ma.
4 Inî'rî tiaron wei yai, anna ataponka'pî Sidon peyakî poi. Anna wîtî'pî
pîrau wono po tîwe'sen pata itese' Chipre mîîwinî pî'. Maasa pra kure'ne anna
ponaya a'situn wanî'pî. Mîrîrî ye'nen tî'nan winî anna wîtî'pî.
5 Anna wîtî'pî ito'sarî anna wîtî'pî Cilícia pata pona teerepanse pra. Mo-
ropai Panfília pata pona teerepanse pra. Tîîse anna erepamî'pî Mirra peyakî
pona. Mirra wanî'pî Lícia po.
6 Moro surarayamî' esa' Júlioya tiaron apo'yen Alexandria peyakîpon
eposa' wanî'pî tuutîsen Roma pona. Mîrîrî ye'nen uurî moropai Paulo
moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon yenpa'ka'pî to'ya anna
asara'tîto'pe mîrîrî apo'yen Roma pona tuutîsen ya'.
7 Mîrîrî tîpo anna ataponka'pî Mirra peyakî poi. Tînîn pî' anna wîtî'pî maasa
pra kure'ne sipa sipa wanî ye'nen. Tu'ke wei kaisarî anna wîtî'pî. Moropai
anna erepamî'pî aminke pra Cnido peyakî pia. To'sarî anna wîtî pra wanî'pî
maasa pra kure'ne a'situn wanî ye'nen. Anna wîtî'pî pîrau wono itese' Creta,
mîrîrî rî pîkîrî Samona woi.
8 Mîrîrî warantî anna wîtî'pî tînîn pî' kure'ne a'situn wanî ye'nen. Moropai
anna erepan tu'ka'pî pata'se' ya' itese' Bons Portos peyakî pona. Mîrîrî peyakî
wanî'pî aminke pu'kuru pra tîwe'sen Laséia pata pî'.
9 Tîko'man pe tu'ke wei kaisarî anna wîtî ko'mannîpî ye'nen, kure'ne a'situn
e'to' weiyu erepamî'pî. Maasa pra Judeuyamî' festarî weiyu esuwa'kasa'
wanî'pî. Mîrîrî ye'nen nari' pe awanî'pî. Anna wîtî eserîke pra.
10 Mîrîrî ye'nen Pauloya ta'pî warayo'kon apo'yen esanon pî': —Tarîpai
wîtîn e'pai pra man maasa pra wîtînnîkon ya, eseuronkan moropai apo'yen
ya' tîwe'sen yen pe. Moropai uurî'nîkon naarî e'tî'kan —ta'pîiya.
11-12 Tîîse mîîkîrî apo'yen esa' wanî'pî itîîpai. Moropai apo'yen yaanen nîrî
wanî'pî itîîpai. Ta'pî to'ya: —Tarî si'ma kono'pîtî iwa'ka eserîke pra man
maasa pra kure'ne a'situn wanî. Mîrîrî ye'nen wîtînnîkon, Fenice peyakî
pona. Moro Creta po e'nî ya, kure'ne a'situn ton pra awanî mîrîrî pata po
—ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen innape apo'yen yaanen maimu kupî'pî Júlioya
moropai apo'yen esa'ya. To' maimu wanî'pî Paulo maimu yentai.

Kure'nan A'situn Erepamî

13 A'situn iipî'pî kamai' winîpai a'tu'mîra, mararî awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
î' ta'pî tîuya'nîkon yawîrî apo'yen esanon moropai yaanenanya teesenu-
menka'pîkon yawîrî wîtîn ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen apo'yen yapîtanî'to'pe
yenunsa' tuna kata ferro kure'nan amîi'ne mîrîrî ku'na'pî annaya apo'yen
pona. Moropai anna ese'ma'tî'pî. Anna wîtî'pî aminke pra Creta wono a'mun
winî rî pîkîrî anna wîtî'pî.
14 Tîîse mîrîrî yai kure'nan a'situn iipî'pî ka'ne' pe manni' meruntî
winîpainon, Creta wono winîpai aaipî'pî. Mîrîrîya apo'yen tukka'pî ka'ne' pe
meruntî ke. To'sarî yarî yu'se yaanenan tîîse to' taruma'tî'pîiya yapîtanîpî
to'ya yentai.

15 Ira'tîpîtî'pî a'situnya. Mîrîrî ye'nen tîwî a'situnya yaato'pe irumaka'pî
to'ya.
16 Iwono si'mîrikkî kamai' winî tîwe'sen itese' Clauda yuwa'ka'pî annaya.
17 Tîîse moro tîwe'taruma'tîi kanau apo'yen ra' pîkîrî iwa'tîsa'. Inkamoro
apo'yen ya' teesenyaka'masanonya iku'na'pî apo'yen pona. Moropai mîrîrî
tîpo apo'yen yewa'tî'pî to'ya tamî'nawîrî tîwoima'tîi sa'man ke. Inkamoro
wanî'pî eranne' pe maasa pra apo'yen wîtî eserîke awanî'pî Líbia pata winîkîi
kasapan pona. Mîrîrî ye'nen kamisa apo'yen ya' tîwe'sen, a'situn yapi'nen pe
tîwe'sen satippe iwa'tîsa' yei pî', mîrîrî yeuka pî' to' esenumenka'pî. Moropai
inu'tî'pî to'ya, mîrîrî apo'yen yaato'pe a'situnya kai'ma.
18 Kure'nan a'situn ko'mamî'pî mararî pra. Teeseuronkakon kai'ma to'
esenumenka'pî. Mîrîrî yai apo'yen ya' teesenyaka'masanonya apo'yen
ya' tîwe'sen mannekon papo pia'tî'pî tuna ka. Apo'yen eseuronka namai
amîi'mîra e'nîto'pe.
19 Erenma'sa' pe apo'yen ya' teesenyaka'masanonya apo'yen yawon ite-
mannekon yewa'tîpî'to' kon mîrîrî soroka'pî nîrî tuna ka, amîi'mîra awe'to'pe.
20 Moropai anna ko'manpîtî'pî. Tu'ke wei kaisarî annaya wei moropai kai-
wano'yamî' era'ma eserîke pra awanî'pî ewaron pe awanî ye'nen, asakî'ne
semana kaisarî. Mîrîrî tanne a'situn ko'mamî'pî mararî pra meruntî ke.
Mîrîrî ye'nen anna esewankono'ma pia'tî'pî anna e'pîika'tî eserîke pra awanî
ye'nen.
21 Mîrîrî ye'nen anna yekkari yonpa annaya pepîn tu'ke wei kaisarî. Mîrîrî
ya Paulo e'mî'sa'ka'pî to' kore'ta. Ta'pîiya: —Uyonpayamî', î' kai'ma eseurîma
ne'tîkini epu'tîya'nîkon e'pai awanî'pî. Creta po ko'mannîto'pe'nîkon sîrîrî
warantî e'nî pepîn e'painon, yi'nîsa' pra awanî ya —ta'pîiya.
22 —Tîîse esatîuya sîrîrî apî'nîkon. Eranne' pe pra e'tî. Maasa pra anî'
sa'manta pepîn uurî'nîkon kore'ta. Apo'yen neken yen pe kupî sîrîrî —ta'pî
Pauloya.
23 —Sîrîrî tauya maasa pra Uyepotorîya sîrîrî ewarono' ya manni' uyepotorî
unapurî Paapaya inserî yarimasa' uupia.
24 Mîîkîrîya taa pî' man upî': “Paulo, eranne' pe pra e'kî. Maasa pra amîrî
wîtî e'pai man reiyamî' esa' pe tîwe'sen César pia. Mîrîrî ye'nen Paapaya
morî kupî pî' man amîrî pî'. Anî' sa'manta pepîn tamî'nawîronkon manni'kan
apokonpe tuutîsanon”, ta'pîiya upî'.
25 Mîrîrî ye'nen tauya uyonpayamî', meruntî ke eranne' pe pra e'tî. Maasa
pra innape Paapa kupî pî' wai, î' ta'pî tîuya kupîiya epu'tîuya ye'nen.
26 Tîîse iwono pona a'situnya uyarîkon sîrîrî, miarî esu'na'tîn kasapan pona
—ta'pîiya to' pî'.

Apo'yen Ata'morikka

27 Asakî'ne semana kaisarî anna yarî'pî a'situnya pîrau po, itese'
Mediterrâneo. Mîrîrî tîpo ewaron ya', anoinna yairî, apo'yen ya'
teesenyaka'masanonya a'mun winîkîi anna wîtî epu'sa' wanî'pî.
28 Mîrîrî ye'nen kusan e'seusa yenumî'pî to'ya yaretî pî' amîi'ne yewa'tîsa'
to'ya wanî'pî imairono epu'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî mairono wanî'pî 36 metros
kaisarî. Tîîse mararî tîîko'mamîkon tîpo inî'rî iku'ne'tî'pî to'ya. Itîrî'pîiya 27
metros kaisarî.
29 Inkamoro ena'pî eranne' pe apo'yen e'pa'tî tî' pona nama tîuya'nîkon
ye'nen. Mîrîrî ye'nen yapîtanî'to'kon ferro amîi'ne'kon mîrîrî ma'pî to'ya

apo'yen maikko winî emî'panto'pe kai'ma. Mîrîrî tîpo to' epîrema'pî ka'ne' pe
pata erenmapî yu'se tîwanîkon ye'nen.
30 Mîrîrî yai apo'yen ya' teesenyaka'masanon wanî'pî epepai apo'yen ya-
pai. Maasa pra nari' pe awanî'pî. Mîrîrî ye'nen inkamoroya apo'yen po
tîwe'sen kanau ma'pî tuna ka. Apo'yen yapîtanî'to' maa annaya sîrîrî ipottî
winî kai'ma to' eseurîma'pî tîîse seru'ye' to' wanî'pî epepai tîwanîkon ye'nen.
31 Mîrîrî yai ta'pî Pauloya surarayamî' esa' Júlio pî' moropai surarayamî'
pî'. Ta'pîiya: —Inkamoro apo'yen ya' teesenyaka'masanon wîtî'pî ya, î' kai'ma
awe'pîika'tîkon e'painon? —ta'pîiya.
32 Mîrîrî ye'nen surarayamî'ya mîrîrî kanau yewa'tîto' e'seusa ya'tî'pî mo-
ropai irumaka'pî to'ya tuna ka' to' epe namai.
33 Mîrîrî ewarono' erenmapî pra tîîse Paulo wanî'pî tekkarikon yonpa
tamî'nawîronkonya yu'se. Ta'pîiya: —Asakî'ne semana kaisarî aako'mansa'kon
a'situn tî'napamî nîmîkî pî' emi'ne awanîkon.
34 Mîrîrî ye'nen ayekkarikon yonpaya'nîkon e'pai awanî —ta'pîiya. —
Tarîpai mararon î' rî anena'tî, meruntî ke awanîkonpa, enen aako'mamîkonpa
aasa'mantakon namai. Maasa pra anî' sa'manta pepîn, î' e'kupî pepîn
amîrî'nîkon yarakkîrî —ta'pîiya.
35 Mîrîrî pe rî Pauloya trigo puusa' yapisî'pî, Paapa pî' eepîrema'pî
tamî'nawîronkon rawîrî si'ma, moropai mîrîrî trigo puusa' pîrikkapîtî'pîiya,
moropai enapî pia'tî'pîiya.
36 Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe taatausinpai to' ena'pî moropai tekkarikon
yonpa'pî to'ya.
37 Inkamoro pemonkonyamî' wanî'pî apo'yen yawonkon wanî'pî
tamî'nawîrî to' tîîse, 276 kaisarî.
38 Tamî'nawîronkonya tekkarikon yonpasa' tîpo, trigo yense'kon yenumî'pî
to'ya tuna ka amîi'mîra apo'yen enato'pe kai'ma.

To' Erepamî A'mun Pona Tîîsa'mantai Pra

39 Pata erenma'sa' pe, apo'yen ya' teesenyaka'masanonya pata epu'tî pra
awanî'pî. Tîîse inkamoroya tuna esei'meto'ya era'ma'pî, kasapan pe tîwe'sen.
Mîrîrî ye'nen to' esenumenka'pî miarî ya' apo'yen yaapai awanî sîrîrî, miarî
aako'manto'pe ta'pî to'ya.
40 Mîrîrî ye'nen inkamoroya apo'yen yapîtanî'to'pe to' nîma'pî ferrokon
amîi'ne'kon mîrîrî yewakon ya'tî'pî. Moropai mîrîrî tîpo to' nairekon yeuka'pî
to'ya. Mîrîrî ke to' e'kura'pî. Mîrîrî tîpo kamisa e'mai'non ipottî winon
pîmî'sa'ka'pî to'ya a'situn yapi'to'peiya, mîrîrî a'mun winîkîi apo'yen wîtîto'pe
kai'ma.
41 Tîîse a'situnya yarî'pî. Moropai apo'yen erepamî'pî kasapan pona
e'mai'non ipottî, mîrîrî eesu'na'tî'pî. Mîrîrî ye'nen imaikko winî kure'ne sipa
sipaya ipa'tîpîtî'pî. Mîrîrî ye'nen ya'morikka'pîiya. Tîîse maasa to' erepamî
pra tîîse apo'yen esu'na'tîsa' wanî'pî kasapan pona. Mîrîrî ye'nen miarî
awe'nîmî'pî.
42 Moropai inkamoro apo'yen ya' surarayamî' esenumenka'pî. Inkamoro
anî'kan arakkansa'kon apo'yen ya' tînarîkon tî'ka tîuya'nîkon pî'. To' tî'kapai
awanî sîrîrî. Maasa pra a'mun pona teerepansa'kon ya to' epe namai ta'pî
to'ya.
43 Tîîse inkamoro maimu yuuku'pî to' esa'ya. Júlioya ta'pî to' pî'. Maasa
pra Paulo wîî to'ya yu'se pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Manni'kan

tîpînanukon epu'nenan inkamoro enato'pe e'pai awanî mîrîrî to' pînato'pe kasapan pona —ta'pîiya.
44 Moropai —Manni'kan tîpînanukon epu'nenan pepîn inkamoro e'pîika'tî e'pai awanî mîrîrî yei pona to' enuku moropai apo'yen pia'pî pona tiaronkon enuku. Mîrîrî warantî to' wîtî e'painon a'mun yekaya —ta'pî Júlioya. Mîrîrî warantî to' e'pîika'tî yu'se awanî'pî mîîto'pe. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî anna e'pîika'tî'pî tamî'nawîronkon a'mun pona anî' e'pa'tî pra awanî'pî moropai anî' sa'manta pra awanî'pî. Tamî'nawîrî anna e'pîika'tî'pî.

28

Malta Wono Po To' Wanî

1 Tamî'nawîrî anna e'pîika'tîsa' yai o'non pata anna wanî ta'pî to'ya. Mîrîrî yai epu'tî'pî annaya mîrîrî iwono itese' Malta po anna wanî.
2 Mîrîrî yai miarî tîîko'mansenonya anna koneka'pî morî pe. Mîrîrî yai kono' rena ko'mannîpî'pî mararî pra miarî. Moropai komi' pe awanî'pî. Mîrîrî ye'nen kure'nan apo' tîruka'pî to'ya, arinîkon atapinato' ton.
3 Mîrîrî yai apo' keme ya'punu'pî yannuku'pî Pauloya, apo' keme ton. Mîrîrî apo' keme yannukuiya tanne, îkîi wanî'pî moro. Mîîkîrî ya'nannîpî pia'tî'pî apo'ya. Mîrîrî ye'nen îkîi kuranta'pî moropai Paulo ye'ka'pîiya itenya pî'.
4 Mîrîrî era'ma'pî miarî tîîko'mansenonya. Îkîi e'weyeukasa' Paulo yenya pî' era'ma'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen inkamoroya ta'pî tîîwarîrî'nîkon rî: —Anî' pe mîserî warayo' wanî pe awanî? Pemonkon wîîtîpon pe awanî eserîke awanî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî sa'manta e'pai awanî. Mîrîrî tînkupî'pî ye'mato'peiya. Mîîkîrî sa'manta pîn tuna ka' taana'se, tîîse aako'mamî pepîn kupî sîrîrî. Kai'ma to' esenumenka'pî.
5 Tenya pî' tîwe'sen îkîi ma'pî Pauloya apo' kore'ta. Tîîse î' kupîiya pra awanî'pî. Tîîwanmîra awanî'pî ne'ne' epu'tîiya pra.
6 Inkamoroya itenya îkîi ne'ka'pî wo'ma'ta nîmîkî'pî, awoipî nîmîkî'pî to'ya. Tîîse î' wani' pra awanî'pî. Î' wani' pra epu'tî pî' aako'mamî era'ma tîuya'nîkon wenai, inkamoroya teserukon miakanma'pî. Ta'pî to'ya ipî': —Paapa pe awanî mîrîrî moriya —ta'pî to'ya.
7 Miarî awanî'pî warayo' itese' Públio, patakon esa' pe tîwe'sen, mîrîrî iwono esa' pe tîwe'sen. Mîîkîrîya anna yapisî'pî tîpata ya morî pe. Moropai seurîwî'ne wei kaisarî anna ko'mamî'pî iipia.
8 Mîîkîrî Públio yun wanî'pî miarî pri'ya pra tîwe'sen. Eekomi'ma'pî moropai nuwasu' pî' tîwe'sen. Mîîkîrî pia Paulo ewomî'pî quarto ta moropai ipona tenya tîîse eepîrema'pî. Mîîkîrî esepi'tî'pî.
9 Mîrîrî tîpo pri'yawonkon pepîn mîrîrî iwono po tîwe'sanon iipî'pî Paulo pia. Inkamoro esepi'tî'pî.
10 Miarî anna wanî yai inkamoroya tu'ke î' rî tîrî'pî anna yekkari ton. Moropai anna asara'tî yai apo'yen ya tu'ke itîrî'pî to'ya nîrî anna pia. Itu'se anna e'to' mîrîrî ara'tîsa' to'ya wanî'pî tu'ke apo'yen ya', anna wîtî pe, anna yekkari ton.

Roma Cidaderî Pona Paulo Erepamî

11 Mîrîrî yai seurîwî'ne kapoi kaisarî anna ko'mansa' tîpo, mîrîrî iwono po anna asara'tî'pî apo'yen ya'. Alexandria cidaderî poinon itese' wanî'pî ipî' e'menuka'pî pe paapayamî' monoi'pankon kai'ma. Mîrîrî apo'yen wanî'pî moro iwono po si'ma kono'pîtî yuwa'ka'tîpon pe. Mîrîrî pata pai anna wîtî'pî.

12 Moropai anna erepamî'pî Siracusa cidaderî pona. Miarî anna
ko'mamî'pî seurîwî'ne wei kaisarî.
13 Miarî pai anna wîtî'pî moropai anna erepamî'pî Régio cidaderî pona.
Erenma'sa' pe anna wîtî tanne a'situn erepamî'pî anna ye'ma'pî pî' winîpai
tui'sen meruntî ke. Mîrîrî ye'nen asakî'ne wei tîîse anna erepamî'pî Potéoli
cidaderî pona. Mîrîrî pîkîrî apo'yen ya' anna wîtî'pî.
14 Miarî cidade po innape Jesus ku'nenan eporî'pî annaya. Inkamoroya
anna eta'pî tîîpia'nîkon tiwin semana kaisarî anna ko'manto'pe kai'ma.
15 Mîrîrî tîpo anna ese'ma'tî'pî Roma pona. Mîrîrî yai innape Jesus ku'nenan
Roma ponkonya anna yekare etasa' tîuya'nîkon yai inkamoro wîtîsa' wanî'pî
anna ponaya cidade itese' Pra'ca de Ápio pona. Moropai tiaronkon wîtîsa'
wanî'pî tiaron cidade pona itese' Três Vendas pona. Inkamoro era'ma tîuya
yai Paapa pî' —Morî pe man —ta'pî Pauloya. Mîrîrî tîpo kure'ne aatausinpa'pî.
16 Roma pona teerepansa'kon yai tîîwarîrî Paulo ko'manto'pe irumaka'pî
to'ya tiwin surara itesa' ton yarakkîrî.

Atarakkansa' Pe Pauloya Itekare Ekaremekî

17 Seurîwî'ne wei teerepansa'kon tîpo, Pauloya Romaponkon epere'to'
yewî' esanon Judeuyamî' yanno me'po'pî tîîpia to' ii'to'pe. Inkamoro
erepansa' yai to' pî' ta'pîiya: —Uyonpayamî', î' ku'sau'ya pra wai uyon-
pakon Judeuyamî' winîkîi. Uyeserukon pe utamokon nîtîrî'pî to' napisî'pî
pî' uuko'mansa' sîrîrî, tîrumakai pra. Mîîwîni tîîse Judeuyamî'ya uyapisî'pî
Jerusalém po. Inkamoroya urumaka'pî Romanoyamî' pia.
18 Inkamoroya uyekaranmapo'pî moropai uurî anrumakapai to' wanî'pî.
Maasa pra î' rî unkupî'pî ton pra wanî ye'nen, î' kupîkonpa uyarakkîrî.
19 Tîîse urumaka Judeuyamî'ya yu'se pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen to'
esatî'pîuya to' pî' rei esa' pe tîwe'sen César pia, uyeseru pî' eseurîmapai wanî
ye'nen. Uyeseru pî' neken eseurîmato'pe. Uyonpayamî' î' kupîtîponkon
uwinîkîi, inkamoro yeseru pî' eseurîma pepîn.
20 Mîrîrî anekareme'pai wanî ye'nen amîrî'nîkon pî' esatî'pîuya aaipîkonpa.
Sîrîrî warantî eseurîmapai wanî ye'nen amîrî'nîkon pokonpe tîîse uurî wanî
sîrîrî tarî yewa'tîsa' pe sa'man ferro ke, maasa pra manni' Judeuyamî'ya
inîmîkî ko'mannîpî manni', mîîkîrî pî' eseurîma wenai uyewa'tîsa' to'ya sîrîrî.
21 Mîrîrî ye'nen inkamoroya ta'pî: —Kaareta yapi'sa' annaya pra man, apî'
teeseurîmasen Judeuyamî' piapai'nîkon. Uyonpakon miarî painon ii'sa' pra
man ayekare ekareme'se anna pî'. Î' kai'ma apî' eeseurîmaton imakui'pî pe
awanî'pî ekaremekîton ii'sa' pra man —ta'pî to'ya.
22 Tîîse î' kai'ma ayekare pî' eeseurîma anetapai anna man. Maasa pra
eta'pî annaya man tamî'nawîronkon patakon kaisarî imakui'pî pe inkamoro
innape Jesus ku'nenan to' kore'ta amîrî e'to'kon winîkîi to' eseurîma.
23 Mîrîrî ye'nen teesepoto'kon weiyu ton mo'ka'pî to'ya Paulo eseurîma
etakonpa kai'ma. Mîrîrî weiyu eseposa' yai inkamoro arinîkon wîtî'pî
Paulo pia. Inkamoro ko'mamî'pî penane pata pai ewaron erepamî pîkîrî.
Paapa maimu ekaremekî'pîiya î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî
ekaremekî'pîiya to' pî'. Moisés nurî'tî kaaretarîya taasa' yawîrî moropai
Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' kaaretarîya taasa' yawîrî ekare-
mekî'pîiya. Maasa pra innape Jesus Paapa narima'pî kupî to'ya yu'se tîwanî
ye'nen.

24 Mîrîrî yai tiaronkonya innape ikupî'pî. Tîîse tiaronkonya innape ikupî
pra awanî'pî.
25 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon wîtî'pî iipia pai tîîwarîrî'nîkon teesiyu'pî'se.
Tîîse to' wîtî rawîrî Pauloya ta'pî to' pî': —Yairon pî' pena Morî Yekaton
Wannî eseurîma'pî. Paapa maimu ekareme'nen Profeta Isaías nurî'tî winîpai
amîrî'nîkon tamokon pî' eeseurîma'pî. Ta'pî Paapaya Isaías pî':
"Atîkî moropai ka'kî insanan pemonkonyamî' pî'.
26 'Amîrî'nîkonya etapîtî ko'mannîpî
tîîse epu'tîya'nîkon pepîn sîrîrî tîpose.
Amîrî'nîkonya era'mapîtî tu'ke ite'ka
tîîse î' kai'ma innape awanî era'maya'nîkon pepîn'
makai to' pî'" ta'pîiya.
27 "Maasa pra insamoro pemonkonyamî' yewan wanî
sa'man pe pu'kuru.
Anetapai pra to' wanî.
Mîrîrî ye'nen inkamoroya tîpanakon yettapuru
eta tîuya'nîkon namai.
Tenukon yenpi'nu'sa' to'ya
anera'mapai pra tîwanîkon ye'nen.
Mîrîrî ye'nen epu'tî to'ya pepîn.
Mîrîrî warantî pra to' wanî ya,
tenukon ke era'ma to'ya e'painon
moropai eta tîuya'nîkonya tîpanakon ke
epu'tî to'ya e'painon.
Teesenumenkato' ke to' esenumenka ya
epu'tî to'ya e'painon.
Inkamoro enna'po e'painon uupia uyapurîi.
Mîrîrî warantî awanî ya,
inkamoro pîika'tîuya e'painon", *Is 6.9,10*
ta'pî Paapaya Isaías pî' —ta'pî Pauloya.
28 —Mîrîrî ye'nen epu'tîya'nîkon e'pai awanî î' kai'ma Paapaya Judeuyamî'
pepîn pîika'tîto' ton yarimasa'. Inkamoroya sîrîrî itekare eta kupî sîrîrî —ta'pî
Pauloya to' pî'. [
29 Mîrîrî taa Pauloya etatîpo'nîkon Judeuyamî' wîtî'pî iipiapai teekore'mai,
tîîwarîrî'nîkon teesiyu'pî'se.]
30 Asakî'ne kono' kaisarî Paulo ko'mamî'pî kapoi kaisarî te'masen wîttî ta.
Mîrîrî ye'ma'pîtî'pîiya. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon tîîpia tuutîsanon pokonpe
awe'pîtî'pî.
31 Mîîkîrîya î' kai'ma to' yenupapîtî'pî tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ena
to' pî' ekareme'pîtî'pîya to' pî'. Moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo yekare pî'
eeseurîmapîtî'pî meruntî ke tîîpia teerepansenon kaisarî. Anî'ya imanenpa
pra ekareme'pîtî'pîiya.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ ROMA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Mîîkîrî Paulo wanî'pî Jesus naipontî'pî pe. Imenuka'pîiya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan pia, manni'kan cidade itese' Roma ponkon. To' pia itîpai awanî'pî moropai inî' panpî' tiaronkon pia itîpai awanî'pî manni'kan inkamoro mîîwîni'nokon. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta menuka'pîiya, î' kai'ma Jesus yekare wanî epu'to'pe to'ya. Aronne ekaremekî'pîiya Jesusya yenupato' pî' moropai ipatîkarî ko'mannîto' eporî umeruntîrikon wenai pra, tîîse epe'mîra Paapaya itîrî morî pe tîwe'to' wenai. Innape ikupî ya, Jesus piawon pe ena moropai ipatîkarî enen ko'mannîto' ton itîrîiya.

Tiaron pî' eeseurîma nîrî. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî imakui'pî ku'nenan pe, imakui'pî pe tîwe'to' wenai. Mîrîrî ye'nen e'taruma'tînto' eporî Paapa winîpai. Mîîkîrî Jesusya neken morî pe e'nîto'pe emapu'tî Paapa pia. Moropai ekaremekî'pîiya î' kai'ma Morî Yekaton Wannîya upîika'tîkon inî'rî imakui'pî kupî namai. Ekaremekî'pîiya î' kai'ma Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn nîrî anpîika'tîpai Paapa wanî.

Moropai aataretî'ka pe ekaremekî'pîiya î' kai'ma innape Jesus ku'nenan ko'manto'pe morî pe, teesiyu'pî'se pra, moropai innape Jesus ku'nenan pepîn yarakkîrî inkamoro ko'manto'pe morî pe.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka aapia'nîkon. Uurî wanî Jesus Cristo poitîrî pe. Moropai Paapa nîmenka'pî pe wanî, moropai inaipontî'pî pe. Jesus Cristo yekare ekareme'nen pe e'to'pe kai'ma umenka'pîiya.
2 Pena pata pai sîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekî'pî Paapaya, mannankan penaronkon tîmaimu ekareme'nenan winîpai. Eeseurîma'pî î' kupî tîuya pî'. Moropai mîrîrî e'menukasa' sîrîrî Paapa maimu yaponse' po.
3 Mîrîrî eeseurîma'pî wanî'pî teeseurîmasen pe Paapa munmu pî', manni' Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'. Eesenpo'pî warayo' pe manni' Davi nurî'tî parî'pî pe awanî'pî.
4 Moropai kure'ne tîmeruntîri ke Paapaya ekaremekî'pî, tînmu pe pu'kuru Jesus wanî kai'ma. Mîrîrî ikupî'pîiya Morî Yekaton Wannî wenai, isa'manta'san kore'tapai Jesus e'mî'sa'ka yai. Mîîkîrî wanî Uyepotorîkon pe Jesus Cristo.
5 Mîîkîrî wenai morî pe Paapa wanî'pî uyarakkîrî. Mîrîrî ye'nen uyaipontî'pîiya, Cristo poitîrî pe esenyaka'mato'pe, anî' tîmenkai pra tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepîn pî' imaimu ekareme'to'peuya, mîîkîrî Cristo ton pe. Moropai innape iku'to'pe tiaronkonya innape ikupî tîuya'nîkon wenai Paapa maimu yawîrî to' e'to'pe.
6 Inkamoro kore'ta amîrî'nîkon wanî sîrîrî Roma cidaderî ponkon. Moropai ayannosa'kon Paapaya wenai, Jesus Cristo pemonkono pe awanîkon.
7 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon amîrî'nîkon, Paapa nîsa'namakon moropai inanno'san tîpemonkono pe pu'kuru awanîkonpa, amîrî'nîkon pia imenukauya sîrîrî.

Paapa, uyunkonya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya aapia'nîkon morî epe'mîn tîrî yu'se wai. Moropai tîwanmîn tîrî to'ya yu'se wai.

Pauloya Paapa Yapurîto' Roma Ponkon Wenai

8 E'mai' pe Uyepotorî Paapa yapurîuya Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. Maasa
pra tamî'nawîrî pata ponkonya innape iku'to'ya'nîkon yekare etasa' man.
9 Maasa pra Paapaya epu'tî apona'nîkon epîrema tîwîrî. Manni' Paapa
unapurî tamî'nawîrî uyewan ke Jesus Cristo, inmu yekare ekaremekî ye'ka
pe yapurîuya.
10 Esatîuya Paapa pî' î' kai'ma amîrî'nîkon era'mapî'se uutî yu'se tîwanî ya,
uutî weiyu ton tîîto'peiya.
11 Maasa pra uurî esenumenkato' wanî kure'ne amîrî'nîkon anera'mapai.
Akore'ta'nîkon wanî ya, amîrî'nîkon anenupapai wai, mîrîrî ayenupa-
tou'ya'nîkon wenai, inî' panpî' meruntî ke eenakonpa.
12 Maasa tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî' tamî'nawîrî uurî'nîkon tîîse, uurî mo-
ropai amîrî'nîkon wanî ipîika'tîsa' pe mîrîrî yai. Innape uurîya iku'to' wenai
amîrî'nîkon e'pîika'tî moropai innape iku'to'ya'nîkon wenai uurî e'pîika'tî.
13 Uyonpayamî', epu'tîya'nîkon yu'se wai, tu'ke ite'ka esenumenka
amîrî'nîkon pia itîîpai, tîîse tîwîrî umanenpanen ton esenpo. Mîrîrî
wenai uutî pra wanî. Itîîpai wanî'pî amîrî'nîkon yenupato'pe. Moropai
akore'tawonkonya iku'to'pe innape, î' kai'ma manni'kan tiaronkon
Judeuyamî' pepînya ikupî'pî warantî.
14 Maasa pra sîrîrî wanî unkupî tonpe tamî'nawîronkon yarakkîrî
manni'kan eranne'kon pî' moropai eranmînon pî'. Moropai epu'nenan
pî' moropai epu'nenan pepîn pî' itekare ekareme'to'peuya.
15 Mîrîrî ye'nen uurî wanî sîrîrî e'pîika'tînto' yekare anekareme'pai
amîrî'nîkon Roma ponkon pî' nîrî.

Jesus Cristo Yekare Wenai

Innape Iku'nenan Pîika'tî Paapaya

16 Maasa pra uurî eppepî eserîke pra wai Jesus Cristo yekare ekaremekîuya
pî'. Maasa pra innape mîrîrî yekare kupî anî'ya ya, tîmeruntîri ke Paapaya
ipîika'tî imakui'pî inkupî'pî winîpai. Anna Judeuyamî', e'mai' pe itekare
etatîponkon pîika'tî Paapaya moropai amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pîika'tîiya
nîrî mîrîrî yekare etaya'nîkon wenai.
17 Maasa pra mîrîrî e'pîika'tînto' yekareya î' kai'ma morî pe pemonkon
kupî Paapaya ekaremekî. Penaronkon yapisî'pîiya innape tîkupî to'ya wenai.
Moropai sîrîrîpe pemonkonyamî' yapisîiya nîrî innape tîkupî to'ya wenai.
Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Paapa pia morî pe tîwe'sen ko'mamî e'pai man innape Paapa kupî tîuya'nîkon
wenai, *Hc 2.4*
taasai'ya man.

Pemonkonyamî' Ko'mamî

Si'kore'ta Imakui'pî Kupî Pî'

18 Moropai epu'tî'nîkon man î' kai'ma Paapa ekore'ma tamî'nawîrî
imakui'pî pemonkonyamî' nîkupî'pî winîkîi. Moropai mîîkîrî Paapa, ka'
ponya to' taruma'tî kure'ne mîrîrî wenai. Paapa nama to'ya pepîn tiwin kin.
Moropai mîrîrî imakui'pî teserukon wenai tiaronkon taruma'tî to'ya yairon
epu'tî to'ya namai.
19 Pemonkonyamî'ya Paapa epu'tî e'pai awanî'pî. Maasa pra aronne awanî
mîîkîrî epu'to'pe to'ya. Tamî'nawîron sîrîrî pata pon koneka'pî Paapaya, mîrîrî
tera'mai pemonkonyamî'ya tepu'to'pe kai'ma.

20 Mîrîrî koneka'pîiya pata pai, Paapa yeseru esera'ma aronne. Meruntî ke
pu'kuru awanî, Paapa pe pu'kuru awanî esepu'to'pe. Anî'ya era'ma pepîn
tîîse inkoneka'pî winîpai epu'tî e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen anî' e'wapu'tî
eserîke pra awanî, —Paapa epu'nen pepîn uurî —kai'ma.
21 Teuren Paapa epu'tî ye'ka pe yapurî to'ya pra awanî, tapurî yu'se tîîse.
Taa to'ya pra awanî Paapa pî': —Morî pe pu'kuru man, Paapa —taa to'ya
pepîn. Tîîse inkamoro esenumenkato' wanî se' tapairî, pakko pe to' wanî
teesenumenkato'kon ya'. Mîrîrî ye'nen yairon pî' to' esenumenka eserîke pra
awanî.
22 Epu'nen pe tîwanîkon kai'ma taa to'ya, tîîse pakko pe to' wanî.
23 Mîrîrî ye'nen manni' Paapa, tîîsa'mantasen pepîn, yapurî e'pai tîîse
mia' ke ikonekasa' yapurî to'ya, pemonkon warantî ikonekasa'. Moropai
toron tawainunsen warantî ikonekasa', moropai sîrîrî pata po taasa'senon
o'ma'kon warantî ikonekasa', moropai manni'kan non poro tîro'takon poro
taasa'senon warainokon yapurî to'ya. Mîrîrî warantî inkamoro yapurî to'ya
pakko pe tîwanîkon ye'nen.
24 Mîrîrî ye'nen Paapaya inkamoro pemonkonyamî' rumaka'pî tîwî itu'se
tîwe'to'kon nura kupî pî' to' ko'manto'pe. Moropai inkamoroya kure'nan
eppe'nîto' kupî tîpunkon rî ke.
25 Inkamoroya yairî Paapa yapurîto' ku'sa' tîwî seru' pe, Paapa nîkoneka'pî
yapurîkonpa. Tîîse manni' ikonekatîpon yapurî to'ya pepîn, manni' tapurî
yu'se tîwe'sen tîwîrî. Innape man.
26 Mîrîrî ye'ka imakui'pî kupî pemonkonyamî'ya wenai Paapaya
inkamoro rumaka'pî, mararî pra nura eppe'nîto' kupî pî' to' ko'manto'pe
itu'se tîwe'to'kon pîkîrî. Mîrîrîya wîri'sanyamî'ya nura kupî'pî, tîwarainokon
wîri'sanyamî' yarakkîrî to' wanî'pî, warayo'kon yarakkîrî pra.
27 Moropai warayo'konya wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'to'kon rumaka'pî,
tîwarainokon warayo'kon yarakkîrî kure'nan eppe'nîto' kupîkonpa. Mîrîrî
ye'nen tînkupî'pîkon imakui'pî wenai tîwe'taruma'tîto'kon yapisî to'ya.
28 Î' kai'ma yairon Paapa anepu'pai pra tîwe'sa'kon wenai, tîwî Paapaya to'
rumaka'pî, yairon pepîn pî' to' esenumenka se' tapairî, manni' iku'painon
pepîn nura kupîkonpa.
29 Inkamoro yewan ya' tu'ke awanî si'kore'ta imakui'pî. Mîrîrî kupî pî' to'
ko'mamî. Î' itesa' pe tiaron e'to' yu'se to' wanî. Moropai tiaron pî' imakui'pî
pe to' esenumenka. Moropai tiaron pî' to' kinmuwa, moropai tiaron wîî
to'ya. Moropai tiaronkon yarakkîrî eseyaton pî' to' wanî. Moropai seru'ye'
pe to' wanî. Moropai tonpakon wanî to' yewanma pe. Moropai imakui'pî pe
tonpakon winîkîi to' eseurîma ko'mannîpî.
30 Moropai —Imakui'pî mîîkîrî —taa to'ya tiaronkon winîkîi. Moropai Paapa
wanî to' yewanma pe. Moropai tiaronkon mu'tunpa to'ya. Moropai mîî pe
to' atapurî tiaronkon yentai e'pai tîwanîkon pî'. Moropai tu'ke imakui'pî kupî
tîuya'nîkon yeseru ton yuwa to'ya. Moropai tunkon nama to'ya pepîn.
31 Î' yairî, î' yairî pra epu'tî to'ya pepîn. Moropai î' ta'pî tîuya'nîkon yawîrî
tîmaimukon kupî to'ya pepîn. Moropai to' wanî î' kai'ma tiaronkon sa'nama
eserîke pra.
32 Inkamoroya î' kai'ma Paapaya ta'pî epu'tî mîrîrî. Paapaya ta'pî: —Anî'
ko'mamî ya, mîrîrî imakui'pî kupî pî' mîîkîrî sa'manta pe man —ta'pîiya. Tîîse
mîrîrî epu'tîi'ma ikupî pî' to' ko'mamî tîrumakai pra. Moropai itentainon

panpî' kupî to'ya. Maasa pra tiaronkon imakui'pî ku'nenan pî' taa to'ya: —Mîrîrî kupîya'nîkon manni' man morî pe, î' wani' pra man —taa to'ya tiaronkon pî'.

2

Paapaya Pemonkonyamî' Yako'menka Pe Man

1 Mîrîrî ye'nen amîrî nîrî taruma'tî Paapaya e'pai man, ankupî'pî wenai. Amîrî manni' tiaronkon yako'menka pî' tîwe'sen. Taaya eserîke pra nai tiaronkon yako'menkanen pe si'ma: —Uurî unkupî'pî ton pra wai —taaya eserîke pra nai. Mîrîrî taaya tiaronkon winîkîi, aawarîrî ankupî'pî ton pra awe'kupî'pî kai'ma awanî tanne, tîîse inkamoro nîkupî'pî warantî iku'sa'ya. Mîrîrî ye'nen aawarîrî rî eesewanmîrî mîrîrî. —Inkamoro taruma'tî Paapaya e'pai man —taaya'nîkon tanne, amîrî nîrî taruma'tîpai awanî.

2 Tîîse î' pensa Paapaya mîrîrî ye'ka imakui'pî ku'nenan yako'menka ya, epu'tî man yairon pe pu'kuru awanî.

3 Tîîse amîrî uyonpa, mîrîrî imakui'pî kupîya ye'ka pe, tiaronkon yako'menkaya. Inkamoro taruma'tî Paapaya tanne, —Utaruma'tîiya pepîn —kai'ma eesenumenka. Tîîse —Kaane —tauya, Paapaya ataruma'tî nîrî.

4 Morî pe Paapa e'to' kupî pî' nan tîwî? Morî pe awanî wenai utaruma'tîiya pepîn, kai'ma eesenumenka? Inna, morî mîîkîrî, ka'ne' pe anî' taruma'tî yu'se e'koi pepîn. Moropai mîrîrî wenai anî' esenumenka yu'se awanî imakui'pî tînkupî'pî winîpai.

5 Tîîse amîrî yewan wanî sa'me, moropai yuukuya pra aako'mamî. Mîrîrî wenai inî' panpî' awe'taruma'tî kupî pe nai, î' pensa Paapa ekore'ma imakui'pî kupîtîponkon yarakkîrî weiyu yai. Moropai mîrîrî yai pe-monkonyamî' taruma'tîiya yairî.

6 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:
—Mîîkîrîya itîrî pe man, î' kai'ma anî' nîkupî'pî wenairî inyakanmaiya. *Sl 62.12; Pv 24.12*

7 Tiaronkon morî itu'se Paapa e'to' kupî pî' tîîko'mansenon pia itîrîiya, ipatîkarî enen to' ko'manto' ton, mîrîrî taataretî'kasen pepîn. Moropai morî tapurîto'kon yuwa pî' tîîko'mansenon pia itîrîiya.

8 Tîîse manni'kan tîîwarîrî'nîkon, itu'se tîwe'to'kon pî' neken tîîko'mansenon taruma'tîiya. Yairon yewanmîrî tîuya'nîkon wenai, imakui'pî kupî pî' to' ko'mamî. Inkamoro pî' Paapa ekore'ma to' nîkupî'pî wenai. Mîrîrî ye'nen to' taruma'tîiya pe man.

9 Paapaya e'taruma'tînto' tîrî pe man mararî pra tamî'nawîronkon manni'kan imakui'pî ku'nenan ton pe, Judeuyamî' ton pe moropai Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî.

10 Tîîse Paapaya manni'kan morî ku'nenan pia morî tîrî. Inkamoro yapurîiya, moropai tîwanmîn tîrîiya to' pia. Tamî'nawîronkon morî ku'nenan Judeuyamî' pia moropai Judeuyamî' pepîn pia nîrî itîrîiya. Mîrîrî warantî Paapaya ikupî.

11 Maasa pra yairî Paapa wanî tamî'nawîronkon yarakkîrî, anî' tîmenkai pra.

12 Manni'kan Judeuyamî' pepînya Paapa maimu Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'tî pra awanî. Tîîse imakui'pî to' nîkupî'pî wenai inkamoro taruma'tî Paapaya, tîmaimu epu'tî to'ya pra tîîse. Moropai Judeuyamî' Paapa maimu Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'nenan teuren. Mîîwîni tîîse yawîrî to' ko'mamî pepîn, imakui'pî kupî to'ya. Mîrîrî wenai inkamoro taruma'tî Paapaya, tîmaimu yawîrî pra to' wanî ye'nen.

13 Maasa pra Paapa pia inkamoro ye'ka, eta pe neken etanenan wanî
pepîn morî pe. Tîîse manni'kan, tîmaimu yawîrî iku'nenan, inkamoro pî' taa
Paapaya: —Morîkon amîrî'nîkon.
14 Judeuyamî' pepînya Moisés nurî'tîya yenupanto' Paapa maimu epu'tî
pepîn. Tîîse î' pensa teesenumenkakon yawîrî Paapa maimu kupî to'ya
ya, epu'tî ye'ka pe pra inkamoroya teesenumenkato'kon yawîrî morî kupî
teuren Moisés nurî'tîya yenupanto' Paapa maimu epu'tîi'ma pra.
15 Morî tînkupîkon wenairî eesepu'tî to' yewan ya' awanî Paapa yeseru to'
nîkupî ton. Maasa pra tewankon ya' to' esenumenkato'ya ekaremekî î' wanî
yairon pe. Tiaron pensa epu'tî to'ya yairî pra tîwanîkon, moropai tiaron pensa
yairî tîwanîkon epu'tî to'ya, to' esenumenkato' ya'.
16 Maasa awanî pe man sîrîrî warantî. Jesus Cristoya pemonkonyamî'
yako'menka kupî sîrîrî Paapa maimu pe. Mîrîrî weiyu yai tamî'nawîron
pemonkonyamî' esenumenkato' anî' nepu'tî pepîn yenpo pe man. Mîrîrî
ekaremekî manni' itekare unekaremekîya.

Anî' Wanî Judeu Pe Pu'kuru

17 Amîrî'nîkon kanan? Judeuyamî' pe amîrî'nîkon wanî. Taaya'nîkon: —
Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'nenan anna. Moropai mîî pe aatapurîkon
Paapa epu'nen pe, ipemonkono pe awanîkon ye'nen.
18 Itu'se Paapa e'to' epu'nen pe aatapurîkon. Moropai Moisés nurî'tîya
yenupanto' pî' esenupa'pî pe aatapurîkon. Mîrîrî ye'nen yairon epu'nen pe
awanîkon.
19 Taaya'nîkon: —Seru' pepîn anna wanî manni'kan epu'nenan pepîn
yenupanenan pe —taaya'nîkon, manni'kan enkaru'nankon pinunpanenan
warantî. Moropai —Anna wanî manni'kan ewaron ya' tîwe'sanon weiyu pe
tîwe'sanon warantî —taaya'nîkon.
20 Moropai taaya'nîkon: —Anna wanî manni'kan pakkokon epu'nenan
pepîn pîika'tînenan pe, moropai to' yenupanenan pe, epu'nen pe to' enato'pe
—taaya'nîkon. Inna, seru' pepîn epu'tî pî' naatîi tamî'nawîrî Moisés nurî'tîya
yenupanto' winîpai tamî'nawîrî î' yairî tîwe'sen.
21 Amîrî'nîkon atapurî tiaronkon yenupanen pe awanîkon pî'. Tîîse î'
wani' awanî ye'nen aawarîrî eesenupakon pepîn? Taaya'nîkon tiaronkon pî'
ama'ye' pe tîwe'se pra. Mîrîrî taa tîpo, î' ton pe ama'ye' pe awanîkon?
22 Moropai taaya'nîkon tiaronkon pî' se' tapairî tiaron no'pî yarakkîrî
tîwe'se pra. Mîrîrî taa tîpo, î' ton pe tiaron no'pî yarakkîrî awanîkon? Moropai
mia' ke ikonekasa' to' napurî yewanmîrînenan amîrî'nîkon. Tîîse î' ton pe
inkamoro ye'ka yapurîto' to'ya yemanne yama'runpaya'nîkon mîrîrîkon to'
pata'se' yapai?
23 Amîrî'nîkon atapurî tanne, mîî pe Paapa maimu epu'tîya'nîkon pî'. Tîîse
amîrî'nîkon wanî Paapa yeppe'nî'nenan pe mararî pra, maasa pra imaimu
yawîrî pra awanîkon wenai.
24 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Imakui'pî amîrî'nîkon Judeuyamî' nîkupî'pî wenai Judeuyamî' pepîn eseurîma
imakui'pî pe Paapa winîkîi *Is 52.5; Ez 36.22*
taasai'ya man.

25 Paapa pemonkonoyamî' amîrî'nîkon Judeuyamî', amerekon pi'pî
ya'tîto'ya'nîkon wanî ye'nen. Mîrîrî wanî morî pe seru' pepîn, yairî Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî ikupîya'nîkon ya. Tîîse yawîrî pra awanîkon ya,

manni' tîmere pi'pî ya'tîtîpon pepîn warantî awanîkon, ya'tîto'ya'nîkon wanî se' tapairî mîîto'pe.
26 Mannankan Judeuyamî' pepîn wanî, tîmerekon pi'pî ya'tîtîponkon pe pra si'ma, tîîse Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî ikupî to'ya ya, moriya Paapaya inkamoro era'ma tîpemonkonoyamî' pe, manni'kan tîmere pi'pî ya'tîtîponkon warantî.
27 Moropai Judeuyamî' pepînya Paapa maimu yawîrî iku'sa' wenai, amîrî'nîkon wanî imakui'pî pe eesepu'tî. Maasa pra inkamoro wanî pepîn imere pi'pî ya'tîsa'kon pe, moropai Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'tîtîponkon pe pra. Mîîwîni tîîse imaimu yawîrî to' e'sa'. Tîîse amîrî'nîkon imere pi'pî ya'tîsa'kon pe si'ma, moropai awe'menukasa' epu'nen pe si'ma, yawîrî pra awe'sa'kon. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe awanîkon eesepu'tî.
28 Mîrîrî ye'nen anî' wanî Judeu pe pu'kuru seru' pepîn imere pi'pî ya'tîsa' pe yairî? Mannankan Judeuyamî' tîmerekon pi'pî ya'tînenan? Kaane. Mîrîrî neken ku'nenan wanî pepîn Judeu pe pu'kuru.
29 Tîîse yaironkon Judeuyamî' wanî mannankan teesera'masen ton tîpi'pîkon ya'tînenan pe pra, tîîse itu'na to' yewan ya' etinyaka'ma'pî pe to' yeseru wanî, inkamoro wanî Judeu pe pu'kuru. Maasa pra Morî Yekaton Wannî esenyaka'masa' to' yewan miakanma pî'. Mannî' Moisés nurî'tîya yenupanto'ya ikupî eserîke pra awanî. Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka pemonkonyamî' wanî Paapa napurîkon pe, pemonkonyamî' napurîkon pe pra.

3

1 Judeuyamî' pî' tarîpai, o'non ye'ka pe esenumenkan pî' naatî? Judeuyamî' pepîn yentai pra to' wanî kai'ma esenumenkan pî' naatî? Yai pra tîmerekon pi'pî ya'tîsa'kon pe to' wanî tanne, î' pe pra rî awanî kai'ma eesenumenkakon?
2 Kaane, Paapaya to' yeseru ton tîrî'pî mararî pra tiaronkon Judeuyamî' pepîn yentai. Maasa pra pena e'mai' pe Paapaya tîmaimu tîrî'pî Judeuyamî' pia, mîrîrî esa' pe to' e'to'pe.
3 Tîîse tiaronkon Judeuyamî' wanî pîn mîrîrî yawîrî, innape ikupî to'ya pra awanî'pî. Yawîrî pra to' wanî ye'nen, î' taasa' tîuya yawîrî Paapaya ikupî pepîn ka'rî?
4 Kaane, ikupîiya. ⌞Pemonkonyamî' pîika'tîiya taasa' tîuya yawîrî⌟. Seru'ye' pe Paapa wanî pepîn tiwin kin. Tîwîrî Paapa ko'mamî e'pai awanî yairon pe pu'kuru, teuren tamî'nawîronkon wanî tanne seru'ye' pe. A'kî, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man, tîpî' teeseurîmasen pe:
Paapa, amîrî wanî yairon pe pu'kuru teeseurîmasen pe.
Teuren taa to'ya tanne apî', yairon pepîn amîrî, taa to'ya ya,
tîîse yairon pe pu'kuru awanî eesepu'tî, *Sl 51.4*
taasai'ya man.
5 Imakui'pî unkupî'pîkon wenai, utarumatîiya'nîkon pra awanî ya, morî pe Paapa e'to' eesera'ma. Mîrîrî ye'nen —Utaruma'tîiya e'pai pra awanî maasa pra imakui'pî unkupî'pî wenai morî pe Paapa e'to' era'ma pemonkonyamî'ya —taa to'ya.
6 Tîîse kaane, mîrîrî warantî awanî pepîn. Yairon pe awanî ya, o'non ye'ka pe kin pemonkonyamî' yako'menkaiya e'painon?
7 Tîîse anî'ya taa ya, seru' uurî e'to'ya, inî' panpî' morî pe Paapa e'to' moropai yairî awe'to' yenpo, aronne panpî' morî pe eesera'mato'pe. Mîrîrî ye'nen î' ton pe Paapaya uurî taruma'tî imakui'pî unkupî'pî wenai?

8 Tiaronkon eseurîma anna pî'. Tiaron pe anna yenupa Pauloya. Taa to'ya
see warantî: —Moriya imakui'pî ku'pai'nîkon man, mîrîrî kupî wenai morî
ii'to'pe Paapa winîpai —taa to'ya. Tîîse î' pe pra rî taa to'ya. Epu'tî to'ya pepîn.
Mîrîrî ye'nen inkamoro, mîrîrî warantî eeseurîma'san e'taruma'tî pe man,
maasa pra itu'se to' e'sa' wenai.

Pemonkon Yairon Ton Pra Man Tiwin Kin

9 Mîrîrî ye'nen morî pe panpî' uurî'nîkon Judeuyamî' era'ma Paapaya,
manni'kan Judeuyamî' pepîn yentai kai'ma eesenumenkakon? Kaane,
maasa pra aasîrî ta'pîuya wai, imakui'pî pe tamî'nawîronkon wanî, Judeuyamî'
moropai Judeuyamî' pepîn.
10 Î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Tiwin kin anî' yairon pemonkon ton pra man.
11 Tiwin kin anî' yairon epu'nen ton pra man.
Tiwin kin anî' ton pra man Paapa yarakkîrî tîîko'mamî yuwanen.
12 Tamî'nawîronkon wanî aminke tîwe'sanon pe Paapa pî'.
Mîrîrî wenai tamî'nawîronkon wanî î' pe pra rî.
Anî' morî kupî yuwanen ton pra man tiwin kin. *Sl 14.1-3; Sl 53.1-3; Ec 7.20*
13 Inkamoro maimu wanî
isa'manta'pî pemonkon esa'rî'pî katasa' warantî.
Ikî pe awanî. Seru'ye' pe to' maimu wanî imakui'pî pe.
Moropai mîrîrî tîmaimukon ke
pemonkon wîî to'ya teeseurîmakon ke.
Mîrîrî to' eseurîmato' wanî
manni' îkîiya ye'kansa' ya sa'mantan,
manni' kaisarî seru'ye' pe yenku'tînto' to'ya wanî. *Sl 5.9; 140.3*
14 Mîrîrî to' mata yapai,
mararî pra imakui'pî pe to' eseurîmato' epa'ka.
Tonpakon mîi'ma to'ya tîmaimukon ke. *Sl 10.7*
15 Inkamoroya ka'ne' pe tiaronkon taruma'tî
iwî tîuya'nîkon pîkîrî.
16 O'non poro to' taasarî'pîkon
tiaronkon taruma'tî to'ya.
17 Tiwin kin inkamoroya
morî pe e'nî tîwanmîra epu'tî pepîn. *Is 59.7,8*
18 Moropai anî' esenumenka pepîn tiwin kin
Paapa nama tîuya'nîkon pî', *Sl 36.1*
taasa' Paapa maimuya man.
19 A'kî, epu'tî'nîkon man uurî'nîkon Judeuyamî' pia î' kai'ma tamî'nawîron
panamanto' tîrî'pî Paapaya Moisés nurî'tî wenai. Itîrî'pîiya —Inna, morî
uurî —taa namai. Tîîse, —Paapa pia imakui'pî uurî —taato'pe, maasa pra
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî imakui'pî pe.
20 Mîrîrî ye'nen anî' wanî pepîn morî pe Paapa rawîrî, Moisés nurî'tîya
yenupanto' yawîrî tîwanî wenai. Tîîse mîrîrîya imakui'pî pe e'nîto' epu'tî
emapu'tî.

Innape Iku'to' Wenai Yairî Enan Paapa Pia

21 Tîîse yairon pe pemonkon e'to'pe Paapaya neken ikupî, Moisés nurî'tîya
yenupanto' yawîrî e'nî wenai pra. Paapaya ikupî ekaremekî'pî penaronkon

Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîya. Tarîpai eesepu'tî sîrîrî
î' kai'ma Paapaya ikupî.
22 Paapaya pemonkon era'ma morî pe innape Jesus Cristo ku'toi'ya wenai.
Mîrîrî kupîiya tamî'nawîronkonya innape ikupî wenai, anî' menkaiya pepîn.
Tamî'nawîronkon se' kaisarî to' kupîiya.
23 Maasa pra Paapa pia tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya imakui'pî
ku'sa'. Moropai imakui'pî teserukon wenai morî pe itu'se Paapa e'to' eposa'
to'ya pra awanî'pî.
24 Tîîse morî pe tîwe'to' wenai Paapaya to' pîika'tî tînmu Jesus Cristo wenai,
î' ye'ma anî'ya wenai pra. Jesus Cristo sa'manta'pî pemonkonyamî' ye'mapa.
Mîrîrî wenai imakui'pî to' nîkupî'pî mo'ka'pîiya. Mîrîrî ye'nen —Yairon pe
awanîkon —taa Paapaya to' pî'.
25 Tînmu tîrî'pîiya aasa'mantato'pe. Tîmînî kamo'pî Cristoya imakui'pî to'
e'to' mo'kato'pe. Innape ikupî to'ya wenai Paapaya to' era'ma yairon pe.
Mîrîrî wenai yairon pe tîwanî ekaremekî'pîiya. Maasa pra penaronkon Cristo
esenpo rawîrî esi'san nîkupî'pî imakui'pî wenai to' taruma'tîsai'ya pra man.
Inîmîkî'pîiya tînmu iipî'pî pîkîrî.
26 Tîîse tarîpai î' kai'ma yairon pe tîwe'to' ekaremekîiya Jesus Cristo nîkupî'pî
wenai, mîrîrî yairon pe tîwe'to' wenai innape Jesus Cristo ku'nenan kupîiya
yairî to' e'to'pe.
27 Mîrîrî yairî Paapaya ku'nîsa' wenai atapurîn e'painon? Kaane, tiwin kin
atapurîn pepîn. Î' wani' awanî ye'nen? Î' yu'se Paapa wanî yairî e'nîto'pe?
Morî unkupîkon wenai, iipia ko'mannî ka'rî? Kaane, mîrîrî wenai pra, tîîse
innape Jesus Cristo ku'to' uurî'nîkonya wenai, morî pe e'nî Paapa yarakkîrî.
28 Mîrîrî warantî era'ma'nîkon î' kai'ma pemonkon kupî Paapaya morî
pe innape Cristo kupîiya wenai, Moisés nurî'tîya panamanto' yawîrî awe'to'
wenai pra.
29 Anî' kin mîîkîrî Paapa? Manni'kan Judeuyamî' neken Yepotorî ka'rî?
Moropai manni'kan Judeuyamî' pepîn Yepotorî nîrî ka'rî? Inna, seru' pepîn.
Paapa mîîkîrî tamî'nawîronkon Yepotorî pe tîwe'sen.
30 Mîrîrî ye'nen Paapa wanî tiwin. Morî pe Judeuyamî' era'maiya moropai
morî pe Judeuyamî' pepîn era'maiya nîrî, tîîse innape Cristo kupî to'ya wenai.
31 Tarîpai î' taa pe nai, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'? —Tîwî nasi. Inî'
anetapai pra wai, maasa pra innape Jesus ku'nen uurî tarîpai —taa e'pai nai?
Kaane, mîrîrî warantî taa e'pai pra man. Maasa pra innape Jesus ku'nen pe
enansa' ye'nen, yawîrî ko'mannî emapu'tîiya.

4

Morî Pe Abrãoo Era'ma'pî Paapaya

Innape Tîku'toi'ya Wenai

1 Î' taa e'painon penaron Abrãoo anna Judeuyamî' tamo nurî'tî pî'? Î'
kai'ma morî pe eena'pî Paapa yarakkîrî?
2 Abrãoo era'ma'pî Paapaya morî pe, morî inkupî'pî wenai pra. Inkupî'pî
wenai morî pe iku'sa' Paapaya ya, aatapurî'pî e'painon teuren tîîse mîrîrî
wenai pra.
3 Tîîse Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Abrãoya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî innape tîku'toi'ya wenai morî pe
era'ma'pî Paapaya. *Gn 15.6*

taasai'ya man.
4 A'kî, anî' esenyaka'ma'pî ya, tepe'pî yapisîiya e'pai awanî. Mîrîrî itepe'pî
wanî ese ye'ka pe rî, epe'mîra tîtîsen warantî pra, eesenyaka'ma'pî yepe'pî pe
awanî.
5 Î' kupî pî' teeseka'nunkai pra tîîse, anî'ya innape Paapa kupî ya, innape
tîku'toi'ya wenai Paapaya era'ma morî pe, imakui'pî ku'sai'ya tanne teuren
tîîse Paapaya morî pe mîîkîrî kupî.
6 Mîrîrî warantî ekaremekî'pî Davi nurî'tîya. Eeseurîma'pî manni'kan yairî
Paapa nîkupî'san yekare pî'. Imakui'pî to' nîkupî'pî wenai to' taruma'tîiya pra
awanî'pî. See warantî taasai'ya man:
7 Taatausinpai manni'kan
imakui'pî to' nîkupî'pî
ku'sa' Paapaya tîîwanmîra.
Moropai tîronasai'ya'nîkon pî'
to' atausinpa.
8 Taatausinpai inkamoro wanî,
maasa pra Paapaya to' nîkupî'pî imakui'pî wenai,
to' taruma'tî pepîn. *Sl 32.1,2*
taasai'ya man.
9 Sîrîrî atausinpanto' pî' Davi nurî'tî eseurîmato' wanî manni'kan
Judeuyamî' neken ton pe? Kaane, mîrîrî wanî manni'kan Judeuyamî' pepîn
ton pe nîrî. Maasa pra ta'pî Paapa maimu e'menukasa'ya tauya ne'tîkini:
—Abraãoya Paapa kupî'pî innape moropai mîrîrî pîkînsa',
morî pe Abraão kupî'pî Paapaya. *Gn 15.6*
—taasai'ya man.
10 Î' wani' awanî ye'nen Abraão era'ma'pî Paapaya yairî? Pena Abraãoya
tîmere pi'pî ya'tîsa' ye'nen, ka'rî? Kaane, mîrîrî ku'sai'ya rawîrî aasîrî Paapaya
taasa' Abraão pî': —Morî pe awanî.
11 Moropai morî pe Paapaya Abraão ku'sa' tîpo, tîmere pi'pî pottî ya'tî'pî
Abraãoya. Mîrîrî inkupî'pî wanî'pî ekareme'nen pe. Î' kai'ma innape ikupîiya
wenai, yairî Paapaya ikupî'pî ekareme'nen pe, maasa tîmere pi'pî pottî
ya'tîsai'ya pra tîîse. Mîrîrî warantî Abraão wanî tamî'nawîronkon manni'kan
innape Paapa ku'nenan yunkon pe, teuren tîmerekon pi'pî ya'tîtîponkon pepîn.
Inkamoro ku'sa' Paapaya morî pe innape tîku'to' to'ya wenai, Abraão ku'sa'
tîuya warantî.
12 Moropai awanî manni'kan tîmerekon pi'pî pottî ya'tîtîponkon yunkon pe
nîrî. Tîîse mîrîrî ya'tîsa' to'ya wenai neken pra, tîîse î' kai'ma Abraão yeseru
kupî to'ya wenai to' yunkon pe awanî, innape Paapa ku'to' to'ya wenai. Pena
tîmere pi'pî pottî ya'tî Abraãoya rawîrî innape Paapa kupî'pî warantî to' wanî.

Î' Kupî Tîuya Ta'pî Tîuya Kupî Paapaya

Abraão Nurî'tî Yarakkîrî

13 Paapaya ta'pî Abraão nurî'tî pî' pena: —Sîrîrî pata tîrîuya pe wai apata
pe moropai apayanyamî' rî'san pata pe nîrî. Mîrîrî ta'pî Paapaya Abraão pî'
Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî awanî wenai pra. Tîîse morî iku'sa' tîuya
wenai Paapaya ta'pî, innape tîmaimu kupîiya ye'nen.
14 Tîîse Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî tîwe'sanon pia neken, —Sîrîrî pata
esa' pe awanî pe man —taasai'ya pra man. Maasa pra mîrîrî warantî taasai'ya

ya, innape iku'to' to'ya wanî e'painon î' pe pra rî. Moropai î' taato' Paapaya wanî e'painon î' pe pra.

15 Maasa pra anî'ya yapisî pepîn Paapa winîpai, mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra awanî ye'nen. Tîîse uurî'nîkon taruma'tî Paapaya pe man. Tîîse mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' ton pra awanî ya, anî'ya epu'tî pepîn e'painon î' kai'ma imakui'pî pe tîwanî. ⌊Tîîse moro man⌋. Utaruma'tîkon Paapaya pe man.

16 Tîîse innape ikupî wenairî neken Paapaya itîrî uupia'nîkon. Mîrîrî pîkînsa' eesepu'tî î' kai'ma kai'ma epe'mîra Paapaya itîrî uupia'nîkon. —Itîrîuya —ta'pî Paapaya tamî'nawîronkon Abraão payannî'san pia. Mîrîrî kupîiya pepîn manni'kan neken Judeuyamî' Moisésya yenupanto' esanon pia, tîîse manni'kan innape Paapa iku'nenan Abraãoya innape ikupî'pî warantî tîwe'sanon pia nîrî itîrî'pîiya. Maasa pra Abraão wanî tamî'nawîronkon uurî'nîkon innape iku'nenan yunkon pe.

17 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

—Abraão, akupîuya pe wai tu'kankon pemonkonyamî' tamokon pe *Gn 17.5*
—ta'pîiya. Abraão nurî'tî wanî uyunkon pe, mîrîrî warantî î' ta'pî tîuya yawîrî ikupî'pî Paapaya, manni' Paapa, innape Abraão nîkupî'pî, manni' Paapa isa'manta'san pîmî'sa'kanen, moropai manni' î' teesera'masen pepîn esera'ma emapu'tînen.

18 Abraãoya innape ikupî tîuya wenai î' kupîiya nîmîkî'pî. Teuren î' pensa ikupîiya epu'tî ye'ka pe pra tîîse inîmîkî'pîiya. Mîrîrî wenai tu'kankon pemonkonyamî' tamokon pe eena'pî. Î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya ta'pî see warantî:

—Apayanyamî' wanî pe man tu'ke *Gn 15.5*
—ta'pîiya.

19 Mîrîrî yai Abraão kono po wanî'pî eseuwarapo kono' 100 kaisarî. Tîîse mîrîrî warantî si'ma eesenumenkato' e'pîtî'pî î' kai'ma a'yeke'ton pe teenasa' pî', moropai î' kai'ma eesenumenka'pî tîno'pî Sara pî', tînre ton yenpoiya pra awanî ye'nen. Tîîse innape iku'toi'ya wanî'pî tîwîrîrî, iiwanmîra eena pra.

20 Mîrîrî ye'nen Abraãoya innape iku'to' tîuya kupî pra awanî'pî tîîwanmîra. Moropai —Innape naka Paapaya ikupî pe nai —taiya pra awanî'pî. Tîîse innape iku'toi'ya wanî'pî inî' panpî' meruntî ke. Moropai mîîkîrîya Paapa yapurî'pî. —Morî pe Paapa man —taapîtî'pîiya.

21 Maasa pra meruntî ke Paapa wanî epu'tî'pîiya. Moropai tamî'nawîrî î' kupî ta'pî tîuya yawîrî ikupî Paapaya epu'tî'pîiya. Mîrîrî ye'nen inîmîkî'pîiya.

22 Mîrîrî ye'nen innape ikupî Abraãoya wenai —Morî pe mîîkîrî kupî'pî Paapaya —taato' e'menukasa' man.

23 Mîîkîrî ton pe neken awe'menukasa' pra awanî'pî tîîse uurî'nîkon ton pe nîrî awe'menukasa' wanî'pî.

24 Maasa pra innape Paapa kupî'nîkon wenai, manni' Paapa Uyepotorîkon Jesus Cristo pîmî'sa'ka'tîpon kupî innape. Uurî'nîkon kupîiya yairî, innape Cristo kupî wenai.

25 Maasa pra Jesus rumaka'pî Paapaya aasa'mantato'pe umakuyikon unkupî'pîkon wenai. Moropai mîîkîrî pîmî'sa'ka'pî Paapaya. Mîrîrî pîkînsa' yairî uurî'nîkon kupî Paapaya.

5

Morî Pe E'nî Paapa Yarakkîrî

1 Tarîpai Paapaya uurî'nîkon ku'sa' yairî innape tîku'to' uurî'nîkon wenai.
Teuren pena upî'nîkon eekore'masa' wanî'pî tîîse Uyepotorîkon Jesus Cristo
wenai, teekore'mai pra eena'pî moropai aminke pra tarakkîrî e'nîto'pe
ukupî'pîiya'nîkon.
2 Moropai tarakkîrî ko'mannî emapu'tî'pîiya innape ikupî'nîkon wenai.
Mîrîrî ya morî yapisî pî' ko'mannî iwinîpai. Mîrîrî ye'nen atausinpansa' sîrîrî,
tîwarantî e'nîto'pe uurî'nîkon kupî Paapaya ye'nen. Mîrîrî pî' ta'nîkon: —Morî
pe man, Paapa.
3 Moropai mîrîrî pî' neken pra tîîse atausinpan nîrî tarî e'taruma'tînto' pî'.
Maasa pra epu'tî'nîkon man e'taruma'tînto' wanî yapîtanîpî emapu'tînen pe.
4 Mîrîrî yapîtanî'sa' ye'nen, inî' panpî' morî pe e'nî, Paapa wakîri pe. Mîrîrî
pîkînsa' inî' panpî' inîmîkî pî' e'nîto'kon tîrîiya.
5 Mîrîrî warantî inîmîkî'nîkon tanne, Paapaya uurî'nîkon yenku'tî pepîn
tiwin kin. Maasa pra Paapaya uurî'nîkon sa'nama'pî kure'ne. Morî Yekaton
Wannî tîrî'pîiya uyewankon ya' aako'manto'pe. Mîîkîrî ko'mamî wenai, epu'tî
î' kai'ma Paapaya usa'namakon kure'ne.
6 Maasa pra pena uyentai'nîkon imakui'pî wanî tanne, Cristo sa'manta'pî
uurî'nîkon ton pe. Manni' yai Paapa nîmenka'pî yai, aasa'manta'pî imakui'san,
Paapa namanenan pepîn ton pe.
7 A'kî, sa'me pu'kuru awanî, manni' yairon ku'nen pata'se' anî' eturumaka
tîîsa'mantapa. Yai pra moro naka nai tiaron pemonkon pata'se' ya' anî'
eturumaka tîîsa'mantato'pe morî pe awanî wenai.
8 Tîîse î' kai'ma Paapaya usa'namato'kon tîuya ekaremekî sîrîrî. Imakui'san
pe uurî'nîkon wanî tîîse, Cristo sa'manta'pî uurî'nîkon pîika'tîpa.
9 Pakî'nan po Cristo sa'manta'pî yai, tîmînî kamo'pîiya. Mîrîrî wenai
uurî'nîkon nîkupî'pî ye'masai'ya. Mîrîrî ye'nen morî pe uku'sai'ya'nîkon
Paapa yarakkîrî. Kure'ne upîika'tîiya'nîkon. Moropai epu'tî'nîkon inî'rî Paapa
ekore'ma pepîn upî'nîkon, utaruma'tîiya'nîkon pepîn, Cristo nîkupî'pî wenai.
10 Teuren pena aminke e'nî'pî Paapa pî' teeyaton pe e'nî ye'nen. Tîîse
tîîpia e'nîto'pe uurî'nîkon mana'poka'pîiya tînmu sa'manta'pî wenai. Tarîpai
uurî'nîkon wanî Paapa piawon pe pu'kuru. Mîrîrî warantî upîika'tî'pîiya'nîkon
tînmu sa'mantato' wenai, moropai tîwîrî upîika'tîiya'nîkon tîîpia erepannî
pîkîrî. Maasa pra enen tînmu ko'mamî ye'nen.
11 Mîrîrî pî' neken pra atausinpan tîîse Paapa pemonkono pe e'nî pî' nîrî
atausinpan, Uyepotorîkon Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. Maasa pra mîîkîrîya
uurî'nîkon kupî'pî Paapa wanîyakon pe, iipiawon pe pu'kuru e'nîto'pe.

Adão Yekare Moropai Cristo Yekare

12 Pena e'mai'non warayo' Adão sa'manta'pî imakui'pî tînkupî'pî wenai.
Mîrîrî pata pai imakui'pî ku'nenan pemonkonyamî' sa'manta tînkupî'pîkon
wenai. Mîrîrî pîkînsa' tîîsa'mantasen pe tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
wanî.
13 Pena maasa Moisés pia tîmaimu rumaka Paapaya pra tîîse, imakui'pî kupî
pî' pemonkonyamî' ko'mamî'pî sîrîrî pata po. Tîîse Paapaya taasa' pra man
to' pî': —Moisés pia untîrî'pî umaimu yawîrî awe'sa'kon pra naatîi —taasai'ya
pra man, maasa itîîsa' tîuya pra tîwanî ye'nen.

14 Mîîwîni tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî tîîsa'mantasen pe
sîrîrî, Adão nurî'tî wanî'pî pata pai Moisés nurî'tî wanî'pî pîkîrî, maasa pra
imakui'pî kupî'pî to'ya. Paapa maimu yawîrî pra Adão wanî'pî warantî pra
inkamoro wanî'pî tîîse imakui'pî kupî'pî to'ya. Mîîkîrî Adão nurî'tî wanî'pî
manni' aaipî kupî manni' ekareme'nen pe.

15 Tîîse manni' epe'mîra Paapa nîtîrî uupia'nîkon, mîrîrî wanî pepîn manni'
Adão nurî'tî nîkupî'pî warantî. Maasa pra epu'tî'nîkon Adão nîkupî'pî we-
nai tu'kankon pemonkonyamî' wanî'pî tîîsa'mantasanon pe, Adão nurî'tî
sa'mantasa' warantî tîwe'sanon pe. Tîîse inî' panpî' epu'tî'nîkon morî pe Paapa
e'to' wanî mîrîrî warantî pra. Maasa pra tiwinan nîkupî'pî wenai, tu'kankon
pemonkonyamî' pîika'tî'pî Paapaya. Morî panpî' itîrîiya epe'mîra, tiwinan
warayo' wenai. Mîîkîrî wanî Jesus Cristo pe.

16 Moropai awanî tiaron pe Paapa nîtîrî uupia'nîkon, mîîkîrî tiwinan
warayo', Adão nîkupî'pî imakui'pî warantî pra. Mîrîrî imakui'pî pîkînsa'
Paapaya uyenunto'kon wanî'pî. Mîîwîni tîîse Jesus nîkupî'pî wenai Paapaya
ta'pî uurî'nîkon pî' —Morî pe awanîkon —ta'pîiya teuren kure'ne imakui'pî
kupî tîpo.

17 Inna seru' pepîn mîîkîrî tiwinan warayo' nîkupî'pî imakui'pî wenai
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ena'pî tîsa'mantasanon pe. Tîîse itentai in-
nape awanî tiaron warayo' manni' Jesus Cristo nîkupî'pî wenai ipatîkarî
pemonkonyamî' ko'mamî enen iipia. Tamî'nawîronkon mannankan morî pe
Paapa nîkupî'sanya î' kai'ma tîîko'manto'kon eporî Jesus Cristo wenai amenan
pe tîîko'manto'kon yarakkîrî, mîrîrî epe'mîra intîrî tenapisîkon wenai.

18 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî tiwinan nîkupî'pî imakui'pîya tamî'nawîronkon pe-
monkonyamî' sa'manta emapu'tî'pî. Tîîse tiwinan nîkupî'pî yairon wenai to'
e'pîika'tîto'kon ton tîrî'pîiya inî'rî to' sa'manta namai. Moropai to' ko'manto'
ton tîrî'pîiya to' pia.

19 A'kî, tiwinan warayo' Paapa maimu yawîron pepîn nîkupî'pî wenai,
tamî'nawîronkon ena'pî imakui'san pe. Mîrîrî warantî nîrî tiwinan warayo'
Paapa maimu yawîrî tîwe'sen nîkupî'pî wenai uurî'nîkon kupî Paapaya morî
pe.

20 Moisésya yenupanto' wanî inî' panpî' imakui'pî pe e'nî epu'tî
emapu'tînen pe, yawîrî e'nîsa' ye'nen. Tîîse î' pensa imakui'pî pe e'nî
epu'tî emapu'tîsai'ya ya, î' kai'ma umakuyikon yentai Paapa wanî epu'tî
emapu'tîiya, epe'mîra upîika'tîiya'nîkon wenai.

21 Mîrîrî warantî isa'manta'san pe uurî'nîkon wanî unkupî'pîkon imakui'pî
wenai. Mîrîrî warantî nîrî Paapaya morî pe uku'sa'kon wenai uurî'nîkon
wanî ipatîkarî enen tîîko'mansenon pe Uyepotorîkon Jesus Cristo nîkupî'pî
wenai.

6

Î' Kai'ma Cristo Yarakkîrî Ko'mannîto'

1 Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe esenumenkan pî' naatî? Î' kupî'nîkon e'pai
nai? Imakui'pî kupî pî' ka'rî ko'mannî, inî' panpî' morî pe Paapa e'to'
enato'pe itentai?

2 Kaane, mîrîrî ku'pai pra man. Maasa pra uurî'nîkon wanî isa'manta'pî
warantî, imakui'pî ku'nen pe pra. Mîrîrî warantî e'nîpai'nîkon man imakui'pî
kupî namai.

3 Î' kai'ma innape awanî epu'nen amîrî'nîkon, î' pensa uurî'nîkon esenpatakona yai tiwin enanî'pî Cristo yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen esenpatakonanto'ya ekaremekî î' kai'ma Cristo sa'mantasa' warantî uurî'nîkon sa'manta'pî nîrî yarakkîrî.

4 Mîrîrî warantî Cristo esu'na'tî'pî warantî uurî'nîkon esu'na'tî'pî nîrî yarakkîrî. Moropai Cristo pîmî'sa'ka'pî Paapaya isa'manta'san kore'tapai tîmeruntîri ke. Mîrîrî warantî nîrî uurî'nîkon e'mî'sa'ka'pî, uurî'nîkon ko'manto'pe amenan pe uyeserukon e'to'pe.

5 Inna, seru' pepîn uurî'nîkon sa'manta'pî Cristo yarakkîrî, î' kai'ma Cristo sa'manta'pî manni' warantî. Moropai tîîsa'manta tîpo, Cristo e'mî'sa'ka'pî warantî uurî'nîkon nîrî e'mî'sa'ka'pî yarakkîrî.

6 Mîrîrî ye'nen inî'rî manni' uyeserukon rî'pî penaro' uyewankon ya' tîwe'sen yawîrî pra uurî'nîkon enasa'. Pakî'nan po Cristo sa'manta'pî warantî sa'mantansa' ye'nen, inî'rî imakui'pî anku'pai pra enansa'. Mîrîrî warantî aataretî'ka'pî. Mîrîrî ye'nen uyentai'nîkon imakui'pî ena pepîn tiwin kin.

7 Maasa pra anî' sa'mantasa' ya Cristo yarakkîrî, mîîkîrî wanî imakui'pî yentai. Itesa' pe imakui'pî wanî pepîn, yawîrî aako'mamî namai.

8 Isa'manta'san pe e'nî ye'nen Cristo yarakkîrî, yarakkîrî nîrî ko'mannî. Innape awanî.

9 Moropai epu'tî'nîkon man Cristo e'mî'sa'ka'pî sa'mantanto' winîpai. Mîrîrî ye'nen inî'rî aasa'manta pepîn, sa'mantanto' yentai eenasa' ye'nen.

10 Tîîsa'manta yai, aasa'manta'pî tiwin ite'ka imakui'pî unkupî'pîkon yaretî'kapa kai'ma tamî'nawîrî. Moropai aako'mamî tarîpai ipatîkarî Paapa wakîri pe pu'kuru.

11 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon e'kupî isa'manta'pî warantî awanîkonpa imakui'pî kupîya'nîkon namai, tîîse Paapa wakîri pe awanîkonpa, maasa pra Jesus Cristo yarakkîrî aako'mamîkon ye'nen.

12 Mîrîrî ye'nen ayentai'nîkon imakui'pî ena kî'tîîtî. Ayeserukon rî'pî penaro' yawîrî ikupîya'nîkon kai'ma ke'tî.

13 Mîrîrî warantî imakui'pî pata'se' ton tîrîya'nîkon e'pai pra man, tîîse eturumakatî neken Paapa pia, itu'se tîwe'to' ku'to'peiya amîrî'nîkon yarakkîrî, ipemonkono pe awanîkon ye'nen. Maasa pra amîrî'nîkon wanî'pî pena isa'manta'san pe, tarîpai amîrî'nîkon kupî'pîiya enen tîîko'mansenon pe. Mîrîrî ye'nen iipia eturumakatî tamî'nawîrî morî ku'nenan pe awanîkonpa.

14 Tarîpai inî'rî ayesa'kon pe imakui'pî ko'mamî pepîn, ayentai'nîkon eena pepîn. Maasa pra amîrî'nîkon ko'mamî pepîn Moisésya yenupanto' rî'pî kupî pî', tîîse aako'mamîkon tarîpai morî pe Paapa e'to' ya'.

Paapa Poitîrî Pe E'nî

15 Tauya apî'nîkon. Moisésya yenupanto' yawîrî pra enansa' ye'nen, imakui'pî kupî'nîkon e'painon morî pe Paapa e'to' ya' enansa' ye'nen? Kaane, tiwin kin ikupî eserîke pra man.

16 Maasa pra epu'nenan amîrî'nîkon morî pe. Anî' eturumakasa' ya, tesa'kon yenya', mîîkîrî ko'mamî ipoitîrî pe. Tîwîrî itesa'ya itu'se tîwe'to' yawîrî iku'to'peiya yaipontî ko'mannîpî. Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya imenka e'pai awanî tarîpai. Imakui'pî kupî pî' aako'mamîkon ya, inyakano'pî wanî sa'mantanto'pe. Mîîwîni pra Paapa maimu yawîrî aako'mamîkon ya, amîrî'nîkon kupîiya yairon pe pu'kuru aako'mamîkonpa.

17 Tîîse taa annaya, morî pe pu'kuru Paapa man. Maasa pra amîrî'nîkon
wanî'pî pena imakui'pî maimu yawîrî tîwe'sanon pe. Tarîpai amîrî'nîkon wanî
Paapa maimu yawîrî tîwe'sanon pe tamî'nawîrî ayewankon ke. Maasa pra
eesenupa'pîkon ipî' mîrîrî yapisî'pîya'nîkon.
18 Amîrî'nîkon pîika'tî'pîiya imakui'pî winîpai amo'kakonpa. Moropai
amîrî'nîkon ena'pî Paapa poitîrî pe. Manni' yairon itu'se Paapa e'to' ku'nen
pe eena'pîkon.
19 Eseurîma sîrîrî mîrîrî to' poitîrî pî', maasa pra mararî neken epu'nen pe
awanîkon ye'nen. A'kî, pena amîrî'nîkon wanî imakui'pî poitîrî pe. Eetu-
rumakasa'kon wanî'pî tamî'nawîrî imakui'pî si'ta kupî pî' aako'mamîkonpa.
Tarîpai tauya, eturumakatî Paapa poitîrî pe, aako'manto'kon e'to'pe morî pe,
Paapa yarakkîrî, imakui'pî ton pra.
20 Pena imakui'pî kupî pî' awanîkon yai, tiwin kin î' pensa itu'se Paapa e'to'
yawîrî iku'sa'ya'nîkon pra naatîi.
21 Pena mîrîrî kupî pî' aako'mamîkon yai, î' morî yapisî'pîya'nîkon?
Yapisîya'nîkon pra naatîi, tîîse eesewankono'manto'kon neken awanî'pî
tîweppe'se. Maasa pra mîrîrî ku'sa' miakanno'pî wanî mîrîrî sa'mantanto'pe.
22 Tîîse mîrîrî winîpai amîrî'nîkon epa'ka'pî imakui'pî yapai. Tarîpai
amîrî'nîkon wanî Paapa pemonkono pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen morî
eporîya'nîkon. Maasa pra aako'manto'kon yeseru wanî Paapa ton pe î'
anku'pai eesepu'tîkon. Moropai mîrîrî miakanno'pî wanî epu'tîya'nîkon
ipatîkarî ko'mannîto'pe.
23 Maasa pra imakui'pî kupî pî' ko'mannîto' miakanno'pî wanî mîrîrî
sa'mantanto'pe. Tîîse uupia'nîkon Paapa nîtîrî epe'mîra, manni' Uyepotorîkon
Jesus Cristo yarakkîrî ko'mannî wenai, mîrîrî miakanno'pî wanî mîrîrî
ipatîkarî enen ko'mannîto'pe.

7

Wîri' Etinyoma'pî Yekare

1 Tarîpai, î' kai'ma tauya sîrîrî? Amîrî'nîkon wanî penaronkon atamokon
yenupanto' epu'nenan pe. Mîrîrî yawîrî e'nîpai awanî enen ko'mannî pîkîrî.
2 See warantî awanî. Wîri' tinyoma'pî ko'mamî e'pai awanî tînyo yarakkîrî
neken, mîrîrî ayeserukon yawîrî. Î' pensa enen tinyo ko'mamî pîkîrî yawîrî
awanî e'pai awanî. Tîîse tînyo sa'manta'pî tîpo, eeturumaka tiwinsarî inî'rî
yarakkîrî awanî pepîn.
3 Tîîse mîrîrî warantî pra tinyo sa'mantasa' pra tîîse, wîri' wanî ya tiaron
warayo' yarakkîrî, imakui'pî kupî mîîkîrîya mîrîrî. Tîîse tînyo sa'manta'pî
tîpo, tiaron warayo' yarakkîrî eetinyoma ya, mîrîrî wanî pepîn imakui'pî pe,
maasa pra inyo sa'manta'pî ye'nen.
4 Mîrîrî warantî awanî amîrî'nîkon yarakkîrî, uyonpayamî'. Maasa pra
pena Moisés nurî'tîya yenupanto' awanî'pîkon. Tîîse Cristoya aku'sa'kon
mîrîrî yentai maasa pra pena Cristo sa'manta'pî yai, amîrî'nîkon sa'manta'pî
nîrî yarakkîrî kai'ma. Tarîpai amîrî'nîkon wanî Cristo pemonkono pe. Mîrîrî
ye'nen amîrî'nîkon wanî imîrî pe, Cristo manni' Paapa nîmî'sa'ka'pî, mîîkîrî
yarakkîrî aako'manto'pe. Moropai aako'mamîkon morî pe ayeserukon
Paapa ton pe.
5 Maasa pra pena ko'mannî'pî imakui'pî itu'se e'nîto' yawîrî ikupî pî',
Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'tîi'ma pra. Tîîse mîrîrî epu'sa' yai, inî' panpî'

imakui'pî anku'pai e'nîto' epu'tî'pî. Moropai mîrîrî kupî'pî wenai epu'tî'pî mîrîrî miakanno'pîiya sa'mantanto'pe.
6 Tîîse tarîpai uurî'nîkon wanî imo'kasa' pe mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' winîpai, maasa pra isa'manta'san pe e'nî'pî, mîrîrîya uurî'nîkon yaipontî pepîn inî'rî. Tîîse mîrîrî winîpai emo'kannî'pî, Paapa wakîri pe e'nîto'pe. Pena Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra tîîse, Morî Yekaton Wannîya upîika'tîkon amenan pe ko'manto'pe Paapa wakîri pe.

Moisés Nurî'tîya Yenupanto'ya

Imakui'pî Pe E'nîto' Yenpo

7 Moriya î' kai'ma eesenumenkakon Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'. Mîrîrî wanî kupîya'nîkon imakui'pî pe? Kaane, mîrîrî wanî pepîn imakui'pî pe. Maasa pra mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' wenai, imakui'pî pe uurî e'to' epu'tî'pîuya. Sîrîrî mîrîrî ton pra awe'sa' ya, î' kai'ma imakui'pî pe e'to' epu'tî'pîuya e'painon? Mîrîrî wenai epu'tî'pîuya maasa pra ta'pîiya:
—Tiaronkon ayonpa yemanne yu'se pra e'kî *Êx 20.17; Dt 5.21*
—ta'pîiya upî'.
8 Tîîse mîrîrî etasau'ya pe, epu'tî'pîuya imakui'pî pe awanî, tiaron yemanne yu'se wanî ye'nen. Mîrîrî warantî Moisés nurî'tîya yenupanto'ya uyenumenka'pî. Tîîse mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' ton pra awe'sa' ya, î' kai'ma imakui'pî pe e'to' epu'tî'pîuya pepîn e'painon.
9 Pena uuko'mamî'pî Paapa wakîri pe kai'ma maasa Moisés nurî'tîya yenupanto' etauya pra awanî yai. Tîîse etasau'ya tîpo, epu'tî'pîuya î' kai'ma imakui'pî pe uurî wanî. Maasa pra mîrîrî yawîrî pra wanî ye'nen.
10 Moropai Paapa piapai aminke wanî epu'tî'pîuya. Teuren Moisés nurî'tîya yenupanto' tîrî'pî Paapaya, yawîrî tîîko'mansen ko'manto'pe Paapa pia ipatîkarî, upîika'tîiya pra awanî'pî. Maasa pra mîrîrî yawîrî uuko'mamî eserîke pra awanî ye'nen. Mîrîrî wenai iipiapai uuko'mamî ipatîkarî epu'tî'pîuya.
11 Maasa pra imakui'pîya uyenku'tî'pî Moisés nurî'tîya yenupanto' wenairî. Mîrîrî yawîrî wanî wenai ipatîkarî uuko'mamî kai'ma esenumenka tanne umo'ka'pîiya Paapa piapai, yawîrî pra wanî ye'nen.
12 A'kî, Moisés nurî'tîya yenupanto' wanî morî pe. Moropai yawîrî ko'mankî ta'pîiya wanî yairî morî pe ko'mannîto'pe yawîrî.
13 Mîrîrî taasai'ya tanne, mîrîrî morî pe tîwe'senya sa'mantanto' enepî'pî uupia? Kaane, tiwin kin mîrîrîya sa'mantanto' ene'sa' pra man, tîîse imakui'pî yu'se e'to'ya ene'sa'. Paapa nîtîrî'pî unkupî ton ku'sau'ya pra wanî wenai mararî pra imakui'pî pe uyera'ma Paapaya epu'tî'pîuya.

Morî Kupî Yu'se E'nî Tanne

Imakui'pî Kupî pî' Ko'mannîto'

14 Epu'tî'nîkon man unkupîkon ton Moisés nurî'tîya yenupanto' wanî'pî Morî Yekaton Wannî winîpai. Tîîse uurî wanî pemonkon pe. Moropai eturumaka imakui'pî yu'se e'to' ku'to'peuya. Mîrîrî ye'nen uyentai imakui'pî enasa', uyesa' pe eenasa'.
15 Mîrîrî ye'nen î' kupîuya epu'tîuya pra awanî. Maasa pra î' itu'se pra e'to' kupîuya uwakîri pe, itu'se e'to' kupîuya pra tîîse.
16 Anku'pai e'to' pepîn kupîuya tauya ya, mîrîrî wenai eesepu'tî, innape Paapa nîtîrî'pî unkupîkon ton wanî yairî.

17 Maasa pra uyeseru yenpoiya ye'nen, uurîya mîrîrî kupî pepîn tîîse
uyewan ya' tîwe'sen, imakui'pîya ikupîuya emapu'tî.
18 Maasa pra epu'tî pî' wai, morî ton pra awanî uyewan ya', tîîse uyewan
ya' wanî uyeseru penaro'. Teuren morî anku'pai esenumenka tanne, tîîse
ikupîuya pepîn.
19 Anku'pai pra e'to', mîrîrî neken kupîuya. Mîrîrî ye'nen morî anku'pai es-
enumenkato' kupîuya pra awanî tîîse, imakui'pî anku'pai pra esenumenkato'
mîrîrî neken kupîuya. Mîrîrî warantî uyeseru wanî.
20 Tîîse anku'pai pra e'to' kupîuya ya, uurîya ikupî pepîn mîrîrî. Tîîse
imakui'pî tîîko'mansen uyewan ya' wenai ikupîuya.
21 Mîrîrî warantî î' esuwa'ka epu'tî pî' wai uyarakkîrî. Î' pensa morî kupî
pî' esenumenka tanne, mîrîrî kupîuya pra imakui'pî neken kupîuya.
22 Teuren î' kai'ma unkupî ton pe Paapa eseurîma'pî wanî uwakîri pe
pu'kuru.
23 Tîîse tiaron uyeseru era'mauya, mîrîrî uya' tîîko'mansen. Morî anku'pai
wanî tanne ikupîuya pra awanî emapu'tînen. Manni' uya' tîwe'senya uyentai
imakui'pî ena emapu'tî.
24 Mîrîrî pîkînsa' kure'ne esewankono'masa' wanî, imakui'pî wanî ye'nen.
Anî'ya see umo'ka e'painon imakui'pî kupî pî' uuko'manto' winîpai, manni'
sa'mantanto' ya' uyaanen winîpai?
25 Tîîse epu'tî pî' wai, moro awanî tiwinan, Uyepotorîkon Jesus Cristo.
Mîrîrî ye'nen tauya Paapa pî': —Morî pe man, maasa pra Jesus Cristo wenai
upîika'tîsa'ya ye'nen —tauya.
Sîrîrî warantî uuko'manpîtî. Esenumenkato' ya' itu'se Paapa e'to' anku'pai
e'pîtî teuren, tîîse moro awanî uuko'manto' ya', itu'se Paapa e'to' pepîn
uyentainon.

8

Morî Yekaton Wannî Wanî Uyesa'kon Pe

1 Tarîpai inî'rî î' ton pra man tiwin kin mannankan Jesus Cristo yarakkîrî
tîwe'sanon sa'mantato' ton.
2 Maasa pra Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pîya to' mo'kasa' ye'nen
sa'mantanto' yapai. Mîîkîrîya ko'mannîto' ton tîrî'pî Jesus Cristo yarakkîrî
ko'mannî'nîkon wenai. Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon mo'ka'pîiya imakui'pî yapai
moropai sa'mantanto' yapai epu'tî'nîkon.
3 Mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' nîmo'ka eserîkan pepîn a'tu'mîra e'nî
wenai. Mîrîrî uyeserukon imakui'pî kupî pî' ko'mannî emapu'tînen mo'ka'pî
Paapaya. Imo'ka'pîiya see warantî. Tiwinan tînmu yarima'pîiya sîrîrî non
pona. Aaipî'pî pemonkon pe eesenpo'pî uurî'nîkon warantî. Mîrîrî imakui'pî
pe e'nîto' yaretî'kapa kai'ma aaipî'pî.
4 Paapaya mîrîrî kupî'pî Moisés yenupanî'pî yawîrî e'nîto'pe'nîkon kai'ma.
Tîîse yawîrî ko'mansa' pra awanî. Tîîse ko'mannî'nîkon î' kai'ma Morî Yekaton
Wannî Paapa nîtîrî'pîya uyenupa'pîkon yawîrî. Inî'rî ko'mannî pepîn uye-
serukon itu'se e'nîto' yawîrî.
5 Maasa pra ko'mannî'nîkon ya uyeserukon unkupîkon ko'mannîpî pî'
esenumenkan pî'. Esenumenkanto' wanî mîrîrî pe rî. Tîîse esenumenkan ya
î' kai'ma Morî Yekaton Wannî nîkupî pî' mîrîrî wanî itu'se awe'to' yawîrî.
6 Tîîse î' kai'ma itu'se e'nîto' yawîrî esenumenkan pî' ko'mannî'nîkon ya,
mîrîrî esenumenka'nî'pî miakanmaiya sa'mantanto' ke. Tîîse î' kai'ma

Morî Yekaton Wannî esenumenka warantî esenumenkan ya, mîrîrî wanî ko'mannîto'pe moropai tîîwanmîra e'nîto'pe.
7 Mîrîrî ye'nen itu'se tîwe'to'kon yawîrî teesenumenkasanon pemonkonyamî'ya Paapa yapurî pra awanî mîrîrî. Tîîse Paapa yeyaton pe to' ko'mamî mîrîrî, maasa pra teserukon yawîrî to' ko'mamî ye'nen, Paapa maimu yawîrî ikupî to'ya eserîke pra awanî ye'nen.
8 Mîrîrî ye'nen itu'se tîwe'to'kon yawîrî to' ko'mamî wenai Paapa wakîri pe to' wanî pepîn tiwin kin.
9 Tîîse amîrî'nîkon ko'mamî pepîn mîrîrî warantî ayeserukon rî'pî kupî pî'. Tîîse aako'mamîkon î' kai'ma itu'se Morî Yekaton Wannî e'to' yawîrî, innape ayewankon ya' Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî ko'mamî ye'nen. Tîîse anî' wanî ya, manni' Morî Yekaton Wannî Cristo nîtîrî'pî ton pra itewan ya', ipemonkono pe awanî pepîn.
10 Tîîse ayewankon ya' Morî Yekaton Wannî ko'mamî ye'nen teuren tîîsa'mantasen pe awanîkon tanne, amakuyikon wenai, tîîse Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî wanî tîîko'mansen pe. Maasa pra amîrî'nîkon ku'sa' tîuya ye'nen yairî Paapa piawon pe.
11 Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî Paapa winîpainon ko'mamî ya ayewankon ya', Paapa, Jesus pîmî'sa'ka'tîpon sa'mantanto' winîpai, mîîkîrîya morî aako'manto'kon tîrî nîrî, manni' ayewankon ya' tîîko'mansen wenai ikupîiya.
12 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', unkupîkon ton moro man, Paapa poitîrî pe e'nî ye'nen. Inî'rî pena ikupî pî' ko'mannî'pî yawîrî ko'mannî e'pai pra man.
13 Î' wani' awanî ye'nen ayeserukon rî'pî kupî pî' aako'mamîkon ya, aasa'mantakon. Tîîse Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pîya apîika'tîkon ya, mîrîrî eesenumenkato'kon ayeserukon winîpai amîrî'nîkon sa'manta pepîn tîîse enen aako'mamîkon.
14 Maasa pra tamî'nawîronkon manni'kan Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî pia tîîko'manto'kon rumakatîponkon inkamoro wanî Paapa munkî pe pu'kuru.
15 Maasa pra Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî amîrî'nîkon pia eranne' pe inamakonpa pra tîîse Morî Yekaton Wannî tîrî'pîiya tînmuku pe aku'to'peiya'nîkon. Moropai tînmuku pe aku'sa'kon Morî Yekaton Wannîya pata pai taaya'nîkon Paapa pî': —Paapa, uyun amîrî —taaya'nîkon ayunkon pe eenasa' ye'nen.
16 Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pî ko'mamî uyewankon ya' wenai, ta'nîkon: —Uurî tarîpai Paapa munmu. Moropai Morî Yekaton Wannîya nîrî taa: —Amîrî wanî Paapa munmu pe —taiya.
17 Maasa pra uurî'nîkon wanî inmukuyamî' pe. Mîrîrî ye'nen î' pensa tîpemonkonoyamî' pia morî tîrîiya yai, uurî'nîkonya nîrî yapisî. Moropai Cristo e'taruma'tî'pî warantî tîwe'taruma'tîi ko'mannî'sa' ya, î' pensa Cristo pia tîntîrî pe tînkoneka'pî tîrîiya yai, uurî'nîkon nîrî wanî iipia yapi'to'pe. Mîrîrî wenai morî yapisîiya kaisarî uurî'nîkonya nîrî inapisî yonpa yapisî.

Î' Kai'ma Tiwinano'pî Wei Yai E'nî Pe Nai

18 Esenumenka î' kai'ma tarî e'taruma'tînto' pî'. Mîrîrî wanî mararî neken taataretî'kasen pe. Tîîse maasa panpî' era'ma'nîkon kupî sîrîrî kure'nan mîrîrî yentainon morî esera'ma kupî sîrîrî.
19 Maasa panpî' tiwinano'pî wei yai Paapaya tînmukuyamî' pe e'nî yenpo kupî sîrîrî. Mîrîrî nîmîkî pî' tamî'nawîronkon Paapa nîkupî'san sîrîrî

pata ponkon ko'mamî sîrîrî. Moropai o'ma'kon tarî non po tîwe'sanon tîîko'mansenonya inîmîkî ko'mannîpî sîrîrî.
20 Maasa pra sîrîrî pata po Paapa nîkupî'pî wanî morî pe pra. Teuren pena morî pe awanî'pî. Mîrîrî tîpo imakui'pî pe eena'pî. Tîîse mîrîrî warantî itu'se tîwanî ye'nen Paapaya ikupî'pî tîwîrîrî awe'ku'sa' pra man mîrîrî warantî.
21 Tîîse Paapaya ta'pî: —Tiwinano'pî wei yai aataretî'ka pe man. Inî'rî aako'mamî pepîn mîrîrî warantî tîîse eetinyaka'ma. Mîrîrî yai morî pe eena kupî sîrîrî morî pe Paapa munkîyamî' eena kaisarî morî pe Paapaya ikupî.
22 Epu'tî'nîkon man sîrîrî tîpo see tamî'nawîron Paapa nîkupî'pî eseka'nunka ko'mannîpî ne'ne' pe tîwe'to' pî', manni' wîri' eseka'nunka ko'mannîpî tînre yenpo tîuya yai eesenpo pîkîrî aako'mamî warantî.
23 Mîrîrî Paapa nîkupî'pî tamî'nawîronya neken tîmoron epu'tî pepîn tîîse uurî'nîkon nîrî manni'kan Paapa nîtîrî'pî Morî Yekaton Wannî yapisîtîponkonya nîrî tîmoronkon epu'tî ko'mannîpî. Paapaya Morî Yekaton Wannî tîrî'pî uurî'nîkon pia e'mai' pe. Tîîse mîrîrî yai tamî'nawîrî morî pe uurî'nîkon ku'sai'ya pra man. Mîrîrî ye'nen tiwin wei ikupî tîuya ekareme'nen pe neken, Paapaya itîrî'pî uyewankon ya'. Mîrîrî ye'nen î' pensa Paapaya ikupî nîmîkî pî' ko'mannî sîrîrî. Morî pe tînmukuyamî' kupîiya weiyu yai Paapaya morî pe ukupîkon kupî sîrîrî.
24 Î' wani' awanî ye'nen kin iwaikkatoi pe uurî'nîkon e'pîika'tîsa' sîrîrî, inîmîkî pî' ko'mannî temapu'tîi. Tîîse aapia'nîkon tamî'nawîrî awe'pîika'tîsa'kon kai'ma eesenumenkakon mîrîrî? Kaane, maasa e'pîika'tînsa' pra man tamî'nawîrî mîrîrî ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî'nîkon sîrîrî. Mîrîrî warantî tamî'nawîrî e'pîika'tîsan pe e'nî ya, inîmîkî pî' ko'mannî pepîn e'painon.
25 Mîrîrî ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî'nîkon sîrîrî manni' uurî'nîkon nera'ma'pî pepîn weiyu erepamî nîmîkî pî' ko'mannî'nîkon sîrîrî teeseta'kai pra.
26 Mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannî Paapa nîtîrî'pîya uurî'nîkon pîika'tî. A'tu'mîra uurî'nîkon epu'tî tîuya wenai upîika'tîiya'nîkon. Î' kai'ma Paapa yarakkîrî eseurîmanpai e'nî tanne eseurîman eserîke pra awanî tîîse mîîkîrî Morî Yekaton Wannî eseurîma Paapa yarakkîrî î' ankapai e'nîto' epu'tîiya. Mîrîrî ekaremekîiya teeseka'nunkai uurî'nîkon ton pe. Esatîiya Paapa pî' uurî'nîkon ton pe. Mîrîrî warantî uurî'nîkon pîika'tîiya.
27 Moropai Paapa wanî pemonkonyamî' yewan era'manen pe inepu'tî pe awanî. Moropai Morî Yekaton Wannî esenumenkato' epu'nen pe nîrî awanî. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma tîpemonkonoyamî' ton pe î' esatîiya epu'tîiya. Moropai mîrîrî inesatî wanî itu'se tîwe'to' yawîrî epu'tî Paapaya.
28 A'kî, epu'tî'nîkon man, tamî'nawîrî î' teesuwa'kasen manni'kan Paapa yapurînenan yarakkîrî mîrîrî pî' Paapa esenyaka'ma morî pe manni'kan kupîpa. Mîrîrî kupîpa kai'ma uyarakkîrî'nîkon uurî'nîkon yanno'pîiya. Î' kai'ma itu'se tîwanî yawîrî ikupîpa kai'ma.
29 Maasa pra pena pata pai tîmîrî pe Paapaya menkannî'pî moropai upantaka'pîiya'nîkon tînmu warantî uurî'nîkon enato'pe kai'ma mîrîrî kupî'pîiya. Moropai mîrîrî ku'sa' tîuya tîpo tînmu wanî e'mai' pe uruinankon pe uurî'nîkon wanî ita'mi'san pe.
30 Mîrîrî warantî uyanno'pîiya'nîkon moropai upantaka'pîiya'nîkon. Uyanno'pîiya'nîkon neken pepîn tîîse ukupî'pîiya'nîkon morî pe uurî'nîkon

e'to'pe. Yairî uurî'nîkon e'to'pe neken pra tîîse tarakkîrî morî yapisî tînmuya yai yarakkîrî uurî'nîkonya morî yapi'to'pe ikupî'pîiya. Mîrîrî warantî e'nîto'pe ikupî'pî Paapaya.

Uyepotorîkon Jesus Cristo Wenai

Paapaya Usa'namato'kon

31 Tamî'nawîron mîrîrî Paapa nîkupî'pî pî' î' ta'nîkon e'painon? Paapaya uurî'nîkon pîika'tîsa' tanne, anî' wanî e'painon uyentai'nîkon Paapa yarakkîrî e'nî tanne? Î' ton pra man.

32 Mîîkîrî Paapaya taasa' pra man tiwin kin see warantî: —Unmu tiwinan yarimauya pepîn aasa'mantato'pe inkamoro ton pe —taasai'ya pra man. Tîîse itîrî'pîiya i'nînma ye'ka pe pra tamî'nawîronkon uurî'nîkon ton pe. Mîîkîrî tînmu tîîsa' tîuya pata pai tamî'nawîron morî tîrîiya pepîn e'painon uupia'nîkon? Itîrîiya.

33 Anî' kin eseurîma e'painon uurî'nîkon Paapa nîmenka'san winîkîi Paapaya rî ta'pî anî' eseurîma pepîn to' winîkîi maasa pra yairî pu'kuru unkupî'san inkamoro.

34 Anî'ya taa eserîke pra man uurî'nîkon pî': —Imakui'pî ku'sa' to'ya —taiya ya upî'nîkon, î' pe pra rî awanî. Î' wani' awanî ye'nen? Maasa pra Cristo sa'manta'pî uurî'nîkon ton pe moropai awe'mî'sa'ka'pî isa'manta'san kore'tapai. Mîîkîrî wanî enen Paapa meruntîri winî eereutasa'. Mîîkîrîya esatî ko'mannîpî Paapa pî' uurî'nîkon ton pe.

35 Mîrîrî ye'nen o'non pîkîrî see Cristoya usa'namato'kon kî'pî wanî sîrîrî? E'taruma'tînto' pîkîrî ka'rî? Kaane, sa'man tîwe'sen upona'nîkon pîkîrî ka'rî? Tiaronkon pemonkonyamî'ya utaruma'tîto'kon pîkîrî? Emi'ne ita're' pra e'nî pîkîrî? Î' ton pra itemanne ton pra e'nî pîkîrî? Nari' ya' ko'mannî pîkîrî, sa'mantanto' upona'nîkon teerepansen pîkîrî ka'rî? Kaane, tîwîrîrî uupia'nîkon aako'mamî ipatîkarî.

36 Mîrîrî warantî e'taruma'tînto' pî' Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:

Awenai anna, apemonkonoyamî' wanî sîrîrî
nari' ya' sa'mantanto' ya' wei kaisarî.
Mîrîrî ye'nen anna koneka pî' to' man
manni' carneiro aasa'manta ton weiyu yai warantî *Sl 44.22*
taasai'ya man.

37 Mîrîrî warantî awe'kupî tanne, tamî'nawîron mîrîrî yentai e'nîto'pe ukupîiya'nîkon, mîîkîrî manni' uurî'nîkon sa'namatîponya.

38 A'kî epu'tî pî' wai seru'ye' pe pra. Î'ya tiwin kin uurî'nîkon pantaka pepîn moropai umo'kaiya'nîkon eserîke pra awanî Paapa, usa'namatîponkon yenya pai. Sa'mantanto'ya moropai enen ko'mannîto'ya moropai ka' po tîîko'mansenon inserîyamî'ya, moropai tarî ipîkku pe tîwe'sanonya moropai Makui pemonkonoyamî'ya moropai sîrîrîpe eesera'ma ko'mannîpî manni'ya moropai maasa eesera'ma kupî manni'ya uurî'nîkon mo'ka eserîke pra man.

39 Moropai ka' kawînan tera'masenya moropai maiwinîkîi tu'nakan pe tîwe'senya moropai tamî'nawîron Paapa nîkupî'pîya uurî'nîkon pantaka pepîn moropai mo'kaiya pepîn Paapa yenya pai, kure'ne usa'namasai'ya'nîkon ye'nen. Maasa pra uurî'nîkon wanî Jesus Cristo Uyepotorîkon pemonkono pe.

9

Paapa Moropai Ipemonkono, Israelponkon

1 Î' tauya etatî yairon pî' eseurîma sîrîrî. Uurî wanî Cristo pemonkono pe. Mîrîrî ye'nen seru'ye' pe eseurîma pepîn. Moropai î' kai'ma esenumenkato' itu'na tîwe'sen mîrîrî ekaremekî Morî Yekaton Wannîya innape yairî eseurîmasa' seru'ye' pra.

2 Mîrîrî tanne esewankono'man pî' wai kure'ne uyewan ya'. ⌞Maasa pra upemonkonoyamî' wanî pra awanî ye'nen Cristo pemonkono pe.⌟

3 Mîrîrî ye'nen inkamoro upemonkonoyamî' e'taruma'tîsa', î' kai'ma to' e'pîika'tî eserîke pra era'mauya. Mîrîrî ye'nen tauya e'painon Paapa pî': —Paapa, inkamoro e'taruma'tîto' pata'se' ya' uutîto'pe pa'nî'kî Cristo piapai, inkamoro uyonpayamî' wîtî namai —tauya e'painon Paapa pî'.

4 Maasa pra inkamoro wanî'pî tîpemonkonoyamî' pe Paapa nîmenka'san pe. Moropai Paapaya to' kupî'pî tînmukuyamî' pe. Mîrîrî ye'nen morî pe tîwe'to' tîrî tîuya ta'pîiya to' pia. Moropai penaronkon to' yunkonyamî' yarakkîrî Paapa eseta'pî. Moropai Moisés pia inkamoro nîkupî ton tînekaremekî'pî tîrî'pîiya. Moropai Paapaya ta'pî inkamoro pî': —Sîrîrî warantî amîrî'nîkonya yairî uyapurî e'pai man. Moropai inkamoroya î' kupî tîuya taato' Paapaya yapisî'pî.

5 Inkamoro wanî Abraão nurî'tî payanî'san pe. Moropai Cristo nîrî wanî to' yonpa pe tarî tîwanî yai pemonkon pe. Mîîkîrî wanî Paapa pe. Tamî'nawîron yentaino pe awanî. Mîrîrî ye'nen itese' yapurî'nîkon e'pai man. "Morî pe pu'kuru man" taa e'pai man tîwîrîrî. Mîrîrî warantî e'pai man.

6 Pena Paapaya inkamoro kupî'pî morî pe. Tîîse sîrîrî inkamoro ko'mamî pepîn imaimu yawîrî. Mîrîrî ye'nen î' ta'pî tîuya yawîrî ikupî Paapaya pepîn kai'ma eesenumenkakon? Kaane, maasa pra tamî'nawîronkon Israelponkon wanî pepîn Paapa pemonkono pe.

7 Maasa pra Paapa pia tamî'nawîronkon Abraão payanî'san wanî pepîn ipayanî'san pe pu'kuru. Î' wani' awanî ye'nen? Paapaya ta'pî Abraão nurî'tî pî':

—Manni'kan neken anmu Isaque payanî'san inkamoro neken wanî anmukuyamî' pe *Gn 21.12*

—ta'pîiya Abraão pî'.

8 Mîîkîrî manni' esenpo'pî Abraão nurî'tî munmu manni' esenpo pe man ta'pî Paapaya yawîrî. Mîîkîrî wanî Paapa nîmenka'pî pe moropai mîîkîrî payanî'san wanî Paapa nîmenka'san pe nîrî. Tîîse tiaron manni' esenpo'pî Abraão munmu pe wanî pepîn Paapa nîmenka'pî pe. Moropai ipayanyamî' rî'san nîrî wanî pepîn Paapa nîmenka'san pe. Maasa pra mîîkîrî esenpo taasai'ya pra Paapa man mîîto'pe.

9 Tîîse ta'pîiya:

—Inî'rî uuipî tiaron kono' yai aapia ayera'mapî'se.
Mîrîrî yai uui'sa' ya,
ano'pî Saraya tînre yenpo pe man tiwin warayo' pe, *Gn 18.10,14*
—ta'pîiya Abraão pî'.

10-12 Moropai inî'rî ta'pîiya manni'kan Rebeca munkîyamî' pî' eeseurîma'pî. Inkamoro yunkon pe Isaque Paapa nîmenka'pî wanî'pî. Mîrîrî warantî Paapaya inkamoro asakî'nankon menka'pî maasa tîsankon ro'ta ya' to' tîîse

itu'se tîwanî yawîrî ikupî'pîiya maasa to' esenpo pra tîîse. Mîrîrî ye'nen Paapa eseurîma'pî tîmîrî pe Rebeca yarakkîrî. Ta'pîiya:
—A'kî Rebeca, manni' anre e'mai' pe esenpo kupî manni',
mîîkîrî wanî pe man ite'ma'pî pî' eesenpo kupî manni' mîîkîrî poitîrî pe awanî pe man *Gn 25.23*
—ta'pîiya Rebeca pî'. Mîrîrî ta'pî Paapaya maasa to' esenpo pra tîîse moropai imakui'pî ku'sa' to'ya pra tîîse moropai morî ku'sa' to'ya pra tîîse Paapaya imenka'pî tiwin, itese' Jacó.
13 Pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:
—Manni' Jacó wanî'pî unsa'nama pe kure'ne, unmenka'pî pe awanî'pî.
Mîrîrî ye'nen ipayanyamî' rî'san nîrî sa'namauya.
Tîîse manni' Esaú nîmî'pîuya, imenka'pîuya pra.
⌞Mîrîrî ye'nen ipayanyamî' rî'san nîrî menka'pîuya pra awanî'pî.⌟ *Ml 1.2,3*
—taasai'ya man.
14 Î' ta'nîkon nai moriya mîrîrî pî'? Paapa wanî morî pe pra mîrîrî kupîiya ye'nen ta'nîkon ka'rî? Kaane.
15 Maasa pra ta'pîiya pena Moisés nurî'tî pî' tîmaimu e'menukasa' manni' po:
Uurî etî'noko'mato' wanî
manni' itu'se uurî e'to' pî' neken.
Moropai uurî e'wakîma to' wanî
manni' anwakîmapai uurî e'to' pî', *Êx 33.19*
ta'pîiya.
16 Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka pe awanî pepîn anku'pai pemonkon esenumenka yawîrî awanî pepîn, yeka'nunkaiya yawîrî awanî pepîn, tîîse teetî'noko'mato' yawîrî neken Paapaya imenka.
17 Mîrîrî pî' pena Paapa maimu Moisés nurî'tî nîmenuka'pîya ta'pî pata esa' pe tîwe'sen Faraó nurî'tî pî'. Ta'pîiya:
—Uurîya mîrîrî warantî pata esa' pe akupî'pî.
Mîrîrî aku'sau'ya wenai î' kai'ma umeruntîri esera'mato'pe awenai tamî'nawîrî pata po,
kure'ne ipîkku pe wanî epu'to'pe tamî'nawîronkonya *Êx 9.16*
—ta'pîiya.
18 Mîrîrî warantî Paapaya teetî'noko'mato' kupî manni' itu'se tîwe'to' yarakkîrî moropai itewan sa'mannîpîiya itu'se tîwanî yawîrî ikupîiya.

Tîpemonkono Pe Tiaronkon Menkato' Paapaya

19 Amîrî'nîkon yonpaya taa upî': —Mîrîrî warantî awanî ya, o'non ye'ka pe Paapaya uyeserukon yako'menka e'painon kin? Anî' wanî pepîn tiwin kin itu'se Paapa e'to' yentai?
20 Tîîse uwanîyakon, anî' amîrî Paapa yarakkîrî eesiyu'pîtîpa? Maasa era'makî. Manni' kamoteya taa pepîn tîkapîtîpon pî':
—Î' ton pe sîrîrî warantî uka'sa'ya? *Is 29.16; Is 45.9*
—taiya pepîn. Maasa pra kamote kapîtîponya ikapî itu'se tîwe'to' yawîrî.
21 Mîîkîrîya ikapî e'painon asakî'ne kamote mîrîrî rî non ke, tiwin ikapî e'painon morî pe moropai tiaron kapîiya e'painon mararî rî. O'non ye'ka pe itu'se tîwanî yawîrî ikapîiya.
22 Mîrîrî warantî Paapaya ikupî'pî itu'se tîwe'to' yawîrî. Mannankan imakui'pî ku'nenan yaretî'kapai awanî'pî. Teuren kure'ne inkamoro yapîtanîpî'pîiya to' tarumatî tîuya pra maasa pra itu'se awanî'pî,

kure'ne teekore'mai tîwanî moropai kure'ne tîmeruntîri wanî epu'to'pe
tamî'nawîronkonya.
23 Moropai tiaronkon, mannankan i'noko'ma'sanya epu'to'pe î' kai'ma
morî pe tîwe'to' wanî, mannankan pia morî tîrî tîuya ka' po to' ko'manto'pe
tîîpia. Î' kai'ma pena teesenumenka'pî yawîrî ikupî'pîiya. Anî' amîrî esiyu'pî
yarakkîrî mîrîrî warantî iku'sai'ya pî'?
24 Mîrîrî ikupî'pî Paapaya Judeuyamî' ton pe neken pra tîîse ikupî'pîiya
manni'kan Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî. Uurî'nîkon yanno'pîiya.
25 See warantî imenuka'pî pena Paapa maimu ekareme'nen Oséias
nurî'tîya tîkaaretarî po:
Mannankan upemonkono pe pra esi'san
inkamoro esatîuya tarîpai upemonkono pe.
Mannankan unwakîma'san pepîn
inkamoro wakîmauya *Os 2.23*
ta'pî Paapaya Oséias wenai.
26 Moropai inî'rî moro rî ta'pîiya:
Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon wanî pepîn upemonkono pe
tîîse tarîpai amîrî'nîkon wanî
uurî Paapa, ipatîkarî tîîko'mansen, munkîyamî' pe —ta'pî Paapaya, *Os 1.10*
ta'pîiya.
27 Moropai pena Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurî'tî eseurîma'pî
Israelyamî' pî'. Ta'pîiya:
Israelyamî' wanî mararî pra
kasapan warantî tîwe'sanon pe
tîîse inkamoro kore'tapai
mararî neken e'pîika'tî'san wanî.
28 Maasa pra tiaronkon aretî'ka Paapaya kai'ma
pena ta'pî tîuya yawîrî ikupîiya.
Tiwinarî tu'kankon pemonkonyamî'
yaretî'kaiya kupî sîrîrî *Is 10.22,23*
ta'pîiya.
29 Moro rî Isaías nurî'tî eseurîma'pî pena. Ta'pîiya:
Sîrîrî Paapa meruntî pu'kuruya
upayankon rî'san nîmî'sa' pra awanî ya,
tamî'nawîrî uurî'nîkon yaretî'ka'pîiya e'painon.
Pena Sodoma cidaderî po awanî'pî warantî
e'tî'ka'nî'pî e'painon.
Uurî'nîkon yaretî'ka'pîiya e'painon.
Moropai Gomorra ponkon yaretî'ka'pîiya warantî.
Tîîse tiaronkon upayankon rî'san pîika'tî'pîiya *Is 1.9*
ta'pîiya.

Israelyamî'ya Jesus Maimu Kupî Pra Awanî Innape

30 Î' ta'nîkon pe nai mîrîrî pî' moriya? Ta'nîkon ka'rî Judeuyamî' pepîn pî',
Paapaya tîpemonkonoyamî' pe tapisîkon yuwasa' to'ya pra tîwanî pî'? Tîîse
Paapaya to' yapisî'pî innape tîku'to' to'ya wenai.
31 Tîîse manni'kan Judeuyamî', Paapa nîmenka'sanya î' kai'ma Paapaya
tapisîkon yuwa'pî tîîse tiwin kin eporî to'ya pra awanî'pî. Î' kai'ma Moisés
nurî'tîya tenupa'pîkon yawîrî yuwa'pî to'ya tîîse eporî to'ya pra awanî'pî.

32 Î' wani' awanî ye'nen? Eporî to'ya pîn maasa pra Moisés nurî'tîya
yenupanto' yawîrî tîwanîkon wenai, morî pe tîwe'ku'sa'kon kai'ma, tîîse innape
ikupî tîuya'nîkon yawîrî pra. Mîrîrî ye'nen inkamoro e'pu'ma'pî tî' pona.
33 Pena Paapa maimu ekareme'nenya ekareme'sa' yawîrî to' e'pu'ma'pî.
Maasa era'matî
tî' tîrîuya sîrîrî seeni' wî' pona.
Mîrîrî pona to' e'pu'ma kupî sîrîrî.
Ipoi to' e'pu'masa' ya
to' atare'mo kupî sîrîrî.
Tîîse manni' innape iku'nenan
inkamoro wanî pepîn tîweppe'se ipî' *Is 8.14; 28.16*
ta'pî Paapa maimu e'menukasa'ya.

10

1 Uyonpayamî', tamî'nawîrî uyewan ke esenumenka î' kai'ma Judeuyamî'
e'pîika'tî yu'se esenumenka, moropai esatî pî' uuko'mamî Paapa pî'
inkamoro ton pe.
2 Maasa pra epu'tî pî' wai inkamoro wanî innape Paapa yapurînen pe
tîwe'ku'sanon pe teuren. Tîîse innape Paapa yapurîto' to'ya wanî pepîn yairon
pe, epu'tî to'ya pepîn.
3 Epu'tî to'ya pepîn î' kai'ma tarakkîrî morî pe pemonkon kupî Paapaya.
Mîrîrî ye'nen yuwa to'ya tîwinîpai'nîkon, morî pe Paapaya tîkupîkon tîrî to'ya
pepîn. Teesenumenkakon yawîrî inkamoroya ikupî, morî pe tîwe'ku'se.
4 Tîîse Cristo wanî Moisésya yenupanto' rî'pî yentai tîwe'sen pe. Mîrîrî
ye'nen manni'kan innape iku'nenan wanî yairî pu'kuru. Mîrîrî pîkînsa'
Paapaya to' yapisî.
5 Pena Moisés nurî'tîya imenuka'pî tîkaaretarî po. Î' kai'ma pemonkonyamî'
yapisî tîuya ta'pî Paapaya yairî Moisésya yenupanto' yawîrî to' wanî wenai.
See warantî ta'pîiya:
—Anî'ya tamî'nawîrî mîrîrî Moisésya yenupanto' yawîrî ikupî ya mîîkîrîya
tîîko'manto' ton eporî,
mîrîrî yawîrî tîwanî ye'nen *Lv 18.5*
—ta'pîiya.
6 Tîîse innape iku'to'ya ekaremekî: anî' nîkupî eserîkan pepîn ku'pai pra
awanî morî pe e'nîto'pe Paapa yarakkîrî. Maasa pra ta'pîiya see warantî:
—Mîrîrî warantî teesenumenkai pra e'tî.
Anî' enuku pe nai ka' pona Cristo era'mai? *Dt 30.12*
7 Teesekaranmapoi pra e'tî.
Anî' autî pe nai sa'manta'san kore'ta Cristo pîmî'sa'kakonpa miarî pai? *Dt 30.13*
—ta'pîiya.
8 Tamî'nawîrî mîrîrî ku'pai pra awanî maasa pra mîrîrî pî' pena Moisés
eseurîma'pî:
—A'kî aminke pra Paapa maimu man aapia'nîkon epu'tîkonpa,
antakon ya' man. Moropai ayewankon ya' man *Dt 30.14*
—ta'pîiya. Mîrîrî itekare anna nekaremekî'pî manni'.
9 Mîrîrî pî' eeseurîma ya, anta ke taaya ya, Jesus wanî ayepotorî pe moropai
innape ikupîya ya ayewan ke î' kai'ma Paapaya i'mî'sa'ka'pî isa'manta'san
kore'tapai, awe'pîika'tî.

10 Maasa pra uyewankon ke innape ikupî'nîkon ya moropai innape Cristo
kupî ekaremekî'nîkon ya untakon ke, e'pîika'tîn.
11 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:
—Anî'ya innape mîîkîrî kupî ya,
mîîkîrî wanî pepîn tîweppe'se tîwinîkîi *Is 28.16*
—taasai'ya man.
12 Mîrîrî taiya tamî'nawîronkon pî' manni'kan Judeuyamî' pî' moropai
Judeuyamî' pepîn pî' maasa pra tianperî pîika'tînto' ton pra awanî
ye'nen sa'nîrî to' tîîse. Tamî'nawîronkon yepotorî pe tîwanî ye'nen, tîpî'
tîwe'pîika'tîto'kon ton esa'nenan pîika'tîiya.
13 Taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya manni' warantî pîika'tîiya.
—Manni' uyepotorîkon pî' tîwe'pîika'tîto' ton esa'nen ya e'pîika'tî *Jl 2.32*
—taasai'ya man.
14 Yai pra tiaronya taa: —Tîîse o'non ye'ka pe see innape ikupî ye'ka pe pra
esatî to'ya e'painon? Moropai o'non ye'ka pe innape ikupî to'ya e'painon
itekare etatîpon pînon? Moropai o'non ye'ka pe eta to'ya e'painon anî'ya
itekare ekareme'sa' pra tîîse?
15 Moropai o'non ye'ka pe itekare esekaremekî e'painon anî' ekareme'nen
yarimasa' pra tîîse? ⌞Tîîse mîrîrî ekareme'nen yarimasa' Paapaya.⌟ A'kî, Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantî:
—O'non ye'ka pe morî pe eesera'ma e'painon itekare ekareme'nenya ekare-
mekî ya *Is 52.7*
—taasai'ya man.
16 Tîîse eta tîuya'nîkon ya, tamî'nawîronkonya innape mîrîrî itekare ku'sa'
pra awanî'pî. Mîrîrî pî' pena itekare ekareme'nen Isaías nurî'tî eseurîma'pî.
Ta'pîiya see warantî:
—Uyepotorî, anî'ya see innape itekare anna nekaremekî'pî kupî e'painon? *Is 53.1*
—ta'pîiya.
17 Tîîse innape iku'to' wanî itekare eta wenai. Moropai itekare wanî manni'
ekareme'nenya Cristo yekare ekaremekî wenai.
18 Moriya ekaranmapouya. Inkamoroya kin itekare esekaremekî etasa' pra
nai? Kaane, eta'pî to'ya. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' warantî:
Tamî'nawîrî pata po tîîko'mansenon
pemonkonyamî'ya imaimu etasa' man *Sl 19.4*
taasai'ya man.
19 Inî'rî ekaranmapouya. Mîrîrî yekare etasa' Israelyamî'ya yai epu'tî to'ya
pra kin nai? Mîrîrî yuuku'pî pena Moisés nurî'tîya. Imenuka'pîiya see
warantî:
Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon kinmuwa kupî sîrîrî
tiaronkon pemonkonyamî' amîrî'nîkon pepîn pîika'tîuya wenai.
Inkamoro pemonkonyamî' epu'nenan pepîn
pakkokon pîika'tîsau'ya wenai
eekore'makon upî' —ta'pîiya. *Dt 32.21*
kai'ma imenuka'pîiya.
20 Moropai pena Isaías nurî'tî eseurîma'pî meruntî ke panpî'. Ta'pîiya:
Paapa esenpo'pî manni'kan tîwanenan pepîn pia,
moropai tesa'nenan pepîn pia eesekaremekî'pî *Is 65.1*

ta'pîiya.
21 Tîîse inkamoro Israelyamî' pî' Isaías nurî'tî eseurîma'pî. Ta'pîiya:
Wei kaisarî Paapa wanî'pî to' anpîika'tîpai teuren
tîpîika'tîto'kon Paapaya yu'se pra yewanmîrî'pî to'ya.
Inkamoroya tewankon sa'mannî'sa' wanî'pî
Paapa maimu aniyu'pai pra tîwanîkon ye'nen *Is 65.2*
ta'pîiya.

11

Paapaya Israelyamî' I'noko'ma

1 Mîrîrî ye'nen ekaranmapouya tarîpai. Paapaya tîpemonkonoyamî' yewanmîrî'pî? Kaane, tiwin kin to' yewanmîrîsai'ya pra man. Maasa pra uurî pîika'tî'pîiya. Uurî wanî inkamoro yonpa pe tîwe'sen pe. Uurî wanî Abraão nurî'tî payanî'pî pe tîwe'sen pe moropai manni' Benjamim nurî'tî paarî'pî pe wanî.
2 Paapaya manni'kan tîpemonkonoyamî' tîmenka'san yewanmîrîsa' pra man. Inkamoro epu'tî'pîiya pena maasa pata koneka tîuya pra tîîse. Epu'nenan amîrî'nîkon î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa'. Manni' Elias nurî'tî eseurîma'pî Paapa pemonkonoyamî' winîkîi.
3 See warantî ta'pîiya:
—Uyepotorî, inkamoroya amaimu ekareme'nenan tî'ka'pî moropai inkamoroya ayapurî pe tînpo'tîkon yaponse' soroka'pî.
Tarîpai uurî neken e'nîmîsa' sîrîrî tiwinsarî tarîpai inkamoro wanî uurî anwîpai *1 Rs 19.10,14*
—ta'pîiya.
4 Î' kai'ma mîîkîrî maimu yuuku'pî Paapaya? Ta'pîiya see warantî:
—Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai mil (7.000) kaisarî warayo'kon wanî.
Inkamoro mannankan ikonekasa' to' napurî pe Baal itese' yapurînenan pepîn. Tîîse uurî neken yapurî to'ya *1 Rs 19.18*
—ta'pîiya.
5 Mîrîrî warantî awe'ku'sa' sîrîrî. Tîîse morî pe Paapa e'to' wenai to' wanî arinîke pra tîîse moro to' man Paapa nîmenka'san tîmîrî ton pe.
6 Itu'se tîwe'to' wenai Paapaya to' menkasa' î' to' nîkupî'pî wenai pra, maasa pra to' nîkupî'pî wenai Paapaya to' menkasa' ya, moriya to' esenyaka'mato' yepe' pe itîrî Paapaya e'painon, epe'mîra itîrîiya pepîn.
7 Î' taa pe nai mîrîrî pî'? Ta'nîkon ka'rî Israelyamî' tamî'nawîronkonya yairî tîwe'to'kon yuwa'pî teeseka'nunkai, tînkupî'pîkon wenai. Tîîse eposa' to'ya pra awanî'pî. Tu'kankon pepîn neken, Paapa nîmenka'sanya eporî'pî. Tîîse tiaronkon wanî Paapaya tannoto'kon anetapai pra.
8 Inkamoro pî' Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Paapaya ayewankon sa'mannî'sa'
moropai eesenumenkato'kon nîrî.
Mîrîrî ye'nen inkamoroya era'ma eserîke pra awanî tenukon ke
moropai eta to'ya eserîke pra awanî tîpanakon ke *Dt 29.4; Is 29.10*
ta'pîiya.
9 Moropai Davi nurî'tî eseurîma'pî mîrîrî pî'. Ta'pîiya:
To' atausinpato' weiyu yai
to' ena e'pai man morai' ya'

to' esenku'tîi,
inkamoro e'to'pe itaruma'tîsa'kon pe,
10 to' ku'kî, inkamoro yenu e'to'pe enkaru'ne
moropai tîîwarîrî tîwe'morikkai to' e'to'pe
tîmoronkon epu'to'pe to'ya tînkupî'pîkon wenai *Sl 69.22,23*
ta'pîiya.

11 Tarîpai ekaranmapouya. Inkamoro Judeuyamî' atare'mosa' yai to' atare'mo'pî tamî'nawîrî î' eporîkonpa pra? Kaane, tîîse inkamoroya imakui'pî ku'sa' wenai manni'kan Judeuyamî' pepîn e'pîika'tîto'kon iipî'pî. Mîrîrî pîkînsa' Judeuyamî' kinmuwato'pe tîwinîpai to' e'pîika'tîsa' wenai.

12 Judeuyamî' nîkupî'pî imakui'pî wenai kure'nan morî pe Judeuyamî' pepîn e'to' wanî. Tîîpia'nîkon tîntîrî pe Paapa nîkupî'pî yapisî to'ya pra Judeuyamî' wanî wenai Judeuyamî' pepîn pia itîrî'pîiya. Tîîse î' pensa inkamoro Judeuyamî' enna'po ya, tîîpia'nîkon Paapa nîtîrî yapisî to'ya ya, î' kai'ma morî pe panpî' tamî'nawîronkon wanî inî' panpî' itentai, inkamoro wenai.

Yei Panta Mo'tanî'sa' Tiaron Parakon Pona Warainokon

13 Tarîpai eseurîma sîrîrî amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pî'. Maasa pra uurî wanî Paapa naipontî'pî pe itekare ekareme'se amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn kore'ta. Mîrîrî esenyaka'mato' pî' atausinpa.

14 Yai pra mîrîrî kupîuya wenai uyonpayamî' ikinmuwa emapu'tîuya. Mîrîrî pîkînsa' yai pra tiaronkon e'pîika'tî emapu'tîuya.

15 Maasa pra Judeuyamî' wanî yewanmîrîsa' pe, mîrîrî pîkînsa' Judeuyamî' pepîn ena'pî Paapa yonpa pe. Mîrîrî tîpo o'non ye'ka pe awanî e'painon, inkamoro yapisî Paapaya yai? To' wanî e'painon manni' isa'manta'san e'mî'sa'ka inî'rî enen tîwanîkonpa warantî.

16 A'kî, e'mai'non ikei ekisa' wanî ya morî pe itîîto'pe Paapa pia, moriya tamî'nawîron itonpakon nîrî ikeikon wanî morî pe, imîrî ton pe. Moropai yei kara wanî ya morî pe Paapa pia itîîto'pe, moriya ipanta nîrî wanî morî pe, imîrî pe. Mîrîrî warantî Judeuyamî' wanî. Paapa pemonkono pe to' tamokon e'sa' wenai to' payanî'san nîrî wanî ipemonkono ton pe.

17 Oliveira ye' pînsa' imainanpasa' panta waikatî to'ya. Moropai mîrîrî pata'pî ya' tiaron oliveira ye' imainanpasa' pepîn ese ye'karî panta tîrî to'ya tiaron mainanpasa' pata'pî ya'. A'kî tauya amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn wanî manni' oliveira ye' ese ye'karî warantî. Tarîpai amîrî'nîkon awe'pîika'tîto'kon yapi'sa'ya'nîkon inkamoro Judeuyamî' wenai.

18 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya ipanta rî'pî yewanmîrî e'pai pra awanî. Mîrîrî pî' mîî pe aatapurîkon e'pai pra man. Maasa pra amîrî'nîkon wanî tarîpai ipanta pe warantî. Ipantaya ikara yapîtanîpî eserîke pra man tîîse ikaraya neken ipanta yapîtanîpî. Mîrîrî ye'nen taaya'nîkon eserîke pra man: —Anna wanî Judeuyamî' yentai tîwe'sanon pe —taaya'nîkon eserîke pra naatîi.

19 Mîrîrî ye'nen taaya'nîkon: —Ipanta ya'tîsa' to'ya mîrîrî anna pata'se' ton pe, Paapa pemonkono pe anna e'to'pe.

20 Inna, seru' pepîn. Tîîse enpenatatî inkamoro ya'tî'pî Paapaya maasa pra innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen. Tîîse amîrî'nîkon tîrî'pî Paapaya oliveira ye' pî' manni' warantî maasa pra innape ikupîya'nîkon ye'nen. Mîrîrî pî' mîî pe taatapurîi pra e'tî. Tîîse eranne' pe e'tî mîrîrî pî', Paapaya aya'tîkon namai.

21 Mîrîrî ye'nen aka tîwarî e'tî. Paapaya Judeuyamî' tîmenka'san pu'kuru
taruma'tîto' tîuya ku'sa' pra man tîwî. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon taruma'tîiya
pepîn kai'ma kîsenumenkatî.
22 Maasa era'matî Paapa wanî morî pe seru' pepîn moropai nari' pe nîrî
awanî. Mîîkîrî wanî nari' pe manni'kan tena'tî'san winîkîi. Tîîse morî pe
awanî awinîkîi'nîkon tîwîrîrî innape tîkupî pî' aako'mamîkon ye'nen. Mîîwîni
pra awanî ya amîrî'nîkon nîrî ya'tîiya.
23 Tîîse î' pensa Judeuyamî'ya tîwî teserukon kupî ya moropai innape ikupî
to'ya ya to' enna'po inî'rî ipata'se'kon ya', Paapaya to' enna'po emapu'tî.
24 Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn wanî manni' oliveira se' tapairon panta
ya'tîsa' moropai itîîsa' tiaron panta pata'pî ya' warantî. Manni' oliveira ye'
imainanpasa' pona itîîsa' pe. Judeuyamî' wanî manni' oliveira ye' imainan-
pasa' warantî. Mîrîrî ye'nen Paapaya ikupî sa'me pra î' kai'ma mîrîrî oliveira
ye' pî' yannuku tîuya ipanta tena'tî'pî.

Morî Pe Paapa E'to' Tamî'nawîron Pî'

25 Uyonpayamî', anî' nepu'tî pepîn yairon epu'tîya'nîkon yu'se wai,
aawarîrî'nîkon epu'nen pe awanîkon kai'ma eesenumenkakon namai. Maasa
pra Israelyamî'ya innape iku'to' pepîn ko'mamî pepîn ipatîkarî. Tîîse to'
ko'mamî tamî'nawîrî innape ikupîtonkon Judeuyamî' pepînya innape iku'sa'
pîkîrî.
26 Mîrîrî warantî neken tamî'nawîrî Israelyamî' e'pîika'tî taasa' Paapa
maimu e'menukasa'ya manni' warantî.
Pîika'tîton iipî pe man.
Moropai mîîkîrîya tamî'nawîronkon
Jacó payanî'san nîkupî'pî imakui'pî
mo'ka pe man.
27 Mîrîrî warantî to' yarakkîrî eseta kupî sîrîrî,
mîrîrî imakui'pî to' nîkupî'pî mo'kauya yai *Is 59.20,21; 27.9; Jr 31.33,34*
ta'pîiya.
28 Inkamoro Judeuyamî'ya Paapa maimu yewanmîrîsa' wenai Paapa yey-
aton pe to' ena'pî, amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn wenai. Tîîse Paapaya to'
menkasa' wenai to' ena Paapa yonpa pe. Penaronkon tamokon wenai to'
ena'pî.
29 Maasa pra î' pensa Paapaya î' ta'pî tîuya teesenumenkato' miakanma
pepîn, manni'kan tînmenka'san tîmîrî ton pe yarakkîrî. Moropai inkamoro
kupîiya morî pe.
30 Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn pena Paapa maimu yawîrî pra
awanî'pîkon. Tîîse tarîpai amîrî'nîkon era'ma'pî Paapaya tî'noko'pî pe, maasa
pra Paapa maimu yawîrî pra Judeuyamî' e'sa' ye'nen.
31 Mîrîrî warantî tî'noko'pî pe Paapaya ayera'ma'pîkon ye'nen, Judeuyamî'ya
nîrî tî'noko'mato'kon Paapaya yapisî, inkamoro wanî Paapa maimu yawîrî pra
tîîse.
32 Mîrîrî ye'nen Paapaya tamî'nawîrî to' ku'sa' to' e'to'pe yarakkansa'
warantî tîmaimu yawîrî pra to' e'sa' ye'nen. Mîrîrî kupî'pîiya teetî'noko'mato'
yenpopa kai'ma tamî'nawîronkon ton pe.
33 Ipîkku pe pu'kuru Paapa wanî epu'tî yentai.
Moropai î' kai'ma kure'ne epu'nen pe awanî
ekaremekî yentai.
Anî'ya kin teseru konekasa' Paapaya epu'tî e'painon?

Anî'ya Paapa esenumenkato' epu'tî e'painon?
34 Anî'ya kin Paapa esenumenkato' epu'tî e'painon?
Anî'ya kin ipanama e'painon? *Is 40.13*
35 Anî'ya kin î' tîrî'pî Paapa pia,
itepe'pî yapisîpa iwinîpai? *Jó 41.11*
36 Tamî'nawîron wanî Paapa nîkoneka'pî pe. Tamî'nawîron ko'mannîpîiya tîmîrî pe awanî. Morî pe pu'kuru man Paapa tauya tîwîrîrî.

12

Paapa Esenyaka'mato' Ku'to'pe Eturumakan

1 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', kure'ne Paapaya u'noko'masa'kon wenai î' kai'ma antîrîkon tîrîya'nîkon iipia tarîpai? Kure'ne esatîuya sîrîrî. Eturumakatî Paapa pia tamî'nawîrî awe'to'kon yawîrî. Aako'mamîkon pîkîrî mîîkîrî pî' neken teesenumenkai ako'mantî morî pe. Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya Paapa wakîri pe awanîkon moropai yairî Paapa yapurîya'nîkon mîrîrî.
2 Sîrîrî pata yeseru pî' tîwe'sanon pemonkonyamî' warantî pra e'tî. Tîîse tîwî Paapaya ayeserukon, eesenumenkato'kon miakanmato'pe eturumakatî. Mîrîrî warantî neken epu'tîya'nîkon î' itu'se Paapa e'to' wanî, moropai awe'to' yawîron pe awanî epu'tîya'nîkon, moropai awakîrikon pe awanî.
3 Morî pe pu'kuru tîwanî wenai uupia sîrîrî esenyaka'mato' ton tîrî'pî Paapaya. Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon tamî'nawîrî awanîkon tanne. Tiaron yentai ke'ku'tî morî pe kai'ma. Tîîse eesenumenkakon yai yairî esenumenkatî. Tiwin pî' si'ma apî'nîkon rî atako'menkatî. Yairî esenumenkatî ankupîkon ton tîîsa' Paapaya pî', î' kai'ma awe'to'kon pî' innape iku'to'ya'nîkon yawîrî.
4 Maasa pra tiwin uyesa'kon wanî tanne, tu'ke ipantakon wanî, uyemekon, u'pukon kai'ma. Tu'ke to' wanî tanne se' kaisarî to' wanî pepîn. Tiwin pî' eesenyaka'mato' wanî tiaron pe tiwin pî' tîîse.
5 Mîrîrî warantî uurî'nîkon wanî tu'ke e'nî tanne. Tiwin uyesa'kon wanî Cristo yarakkîrî e'nî ye'nen. Mîrîrî warantî tiwin e'nî tiaronkon pokonpe. Tu'ke uyesa'kon epantakapî'sa' esenyaka'ma tiwin pî' warantî e'nî, tiwin uyesa'kon tîîse.
6 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma î' kai'ma yapi'sa' epe'mîra yapurî yuwapai'nîkon. Mîrîrî yapisî'pî epe'mîra Paapaya itîîsa' ye'nen ukaisarî'nîkon. Mîrîrî Paapa nîtîrî'pî wanî ya, itekare ekareme'to'pe, mîrîrî ku'pai'nîkon î' kai'ma innape iku'sa'nîkon ye'nen.
7 Tîîse yapurîto'pe awanî ya moriya yapurîpai'nîkon. Tîîse yenupanto'pe awanî ya, moriya to' yenupapai'nîkon.
8 Tîîse tiaronkon yausinpato'pe awanî ya, moriya to' yausinpapai'nîkon. Anî'ya temanne rataika ya tiaronkon pia, moriya mîrîrî ku'kî yairî pu'kuru. Tîîse anî' wanî ya ipîkku pe, tiaronkon esa' pe, inkamoro panamaya yuwakî epu'tîi'ma aka. Anî'ya tiaronkon pîika'tî ya, moriya to' pîika'tîkî awakîri pu'kuru taatausinpai.
9 Mîrîrî warantî awe'sa'namato' e'to'pe yairî morî pe. Imakui'pî yu'se tîwe'se pra e'tî tîîse morî kupîya'nîkon yuwatî.
10 Eetî'nînmato'kon wenai tiaronkon sa'namaya'nîkon e'pai man, Cristoya asa'namakon warantî, ayonpakon pe pu'kuru to' tîku'se.
11 Paapa ton pe teesenyaka'mai e'tî enya'ne pe pra. Uyepotorîkon yapurîtî taatausinpai ayewankon ya'.

12 Taatausinpai pu'kuru inîmîkî pî' ako'mantî. Awe'tarumatîto'kon
yapîtanî'tî meruntî ke, teesewankono'mai pra. Tîîse eepîremakon pî'
ako'mantî tîrumakai pra.
13 Ayonpakon innape iku'nenan pia î' rî itesa' pe awe'to'kon yonpa antîîtî,
manni'kan sa'ne î' ton pînon pia. Moropai tamî'nawîronkon aapia'nîkon
tui'sanon yapi'tî morî pe ayewî'kon ta.
14 Manni'kan amîrî'nîkon pî' tîwo'ma'tasanon wanî ya, inkamoro pîika'tîto'pe
Paapaya esatî Paapa pî' morî tîîto'peiya to' pia. Mîrîrî morî tîîto'peiya esatî to'
taruma'tîiya namai.
15 Atausinpatî taatausinpasanon pokonpe. Moropai akaruntî manni'kan
tîkaruwasenon pokonpe.
16 Ako'mantî tîmurukun pe tiaronkon pokonpe tiaron yentai mîî
pe tîwe'ku'se pra. Tîîse ayonpa pe to' ku'tî, ipîkkukon pepîn moropai
tîwe'taruma'tîsanon. Epu'nen pe tîwe'ku'se pra e'tî.
17 Imakui'pî pe tiaron tîrepai pra e'tî. Tîîse morî ke neken irepatî. Morî
kupîya'nîkon yuwatî tamî'nawîronkon nera'ma ton pe.
18 Epu'tîya'nîkon pîkîrî morî kupîya'nîkon yuwatî, morî pe aako'mamîkonpa
tiaronkon pokonpe.
19 Uyonpayamî' tiaronkon pî' eese'makon tuwai pra e'tî. Maasa pra
Paapaya inkamoro taruma'tî kupî sîrîrî mîîto'pe. Mîrîrî pî' taasa' Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' man:
—Uurî ese'ma pe wai inkamoro yarakkîrî uyeseru konekauya pe wai *Dt 32.35*
—ta'pî Paapaya
20 Tîîse mîrîrî taasa' Paapa maimuya manni' yawîrî iku'tî.
Mîîkîrî apî'nîkon tîwo'ma'tasen wanî ya emi'ne,
mîîkîrî ya're' ton tîîtî.
Moropai tuna aninnîpai awanî ya,
mîîkîrî wo'patî.
Mîrîrî kupîya'nîkon ya yarakkîrî,
mararî pra mîîkîrî yeppe'nîpîya'nîkon *Pv 25.21,22*
taasai'ya man
21 Ayentai'nîkon imakui'pî ena kî'tîîtî. Tîîse imakui'pî yentai awanîkon yuwatî
morî kupîya'nîkon wenai.

13

Î' Kai'ma Ipîkku Pe Tîwe'sanon Maimu Yawîrî E'nî

1 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon e'pai awanî ipîkkukon maimu yawîrî. Maasa
pra inkamoro wanî tamî'nawîrî Paapa nîkupî'san pe mîîto'pe. Moropai
intîrî'san pe to' wanî.
2 Tîîse inkamoro maimu yawîrî pra anî' wanî ya, mîîkîrî wanî pepîn
Paapa maimu yawîrî maasa pra Paapaya to' tîîsa' tanne. Mîrîrî warantî
teesenumenkasen wanî ya, tîîwarîrî rî mîîkîrî esewanmîrî mîrîrî.
3 Mîrîrî ye'nen inkamoro imakui'pî ku'nenen wanî eranne' pe, mîîkîrî
ipîkku pe tîwe'sen pata esa' pî'. Tîîse manni'kan morî ku'nenan wanî pepîn
eranne' pe ipî'. Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'pai pra awanî ya, moriya morî
ku'kî moropai mîrîrî kupîya ya, mîîkîrîya ayapurî.
4 Maasa inkamoroya Paapa esenyaka'mato' koneka mîrîrî amîrî'nîkon
tonpe. Tîîse imakui'pî kupîya ya, eranne' pe e'kî maasa pra meruntî ke mîîkîrî

wanî amîrî taruma'tîiya. Inkamoro wanî Paapa esenyaka'mato' ku'nenan pe. Moropai pemonkon imakui'pî ku'nen taruma'tînen pe to' wanî.
5 Mîrîrî warantî ipîkkukon pe tîwe'sanon maimu yawîrî awanîkon e'pai awanî inkamoroya ataruma'tîkon namai. Moropai mîrîrî wenai neken pra tîîse eesenumenkato'kon wenai.
6 Mîrîrî ye'nen ane'makon ye'matî ipîkkukon esenyaka'mato'pe maasa pra Paapa ton pe to' esenyaka'ma ipoitîrî pe.
7 Mîrîrî ye'nen epe'mîra awe'to'kon ye'matî iipia. Tamî'nawîrî epe'mîra awe'to'kon ye'matî. Inkamoro namatî tamî'nawîrî ipîkku pe tîwe'sanon yapurîtî.

Î' Kai'ma Tiaronkon Koneka Yeseru

8 Tiaronkon pia epe'mîra tîwe'se pra e'tî. Tîîse kure'ne epe'mîra awe'to'kon e'pai awanî, î' kai'ma, tiaronkon sa'namato'ya'nîkon ke. Maasa pra anî'ya tiaronkon sa'nama ya, mîîkîrî wanî mîrîrî Paapa maimuya taasa' yawîrî.
9 Paapa maimuya taasa' see warantî:
—Tiaron no'pî yarakkîrî tîwe'se pra moropai pemonkon kî'wîi.
Ama'ye' pe tîwe'se pra tiaron yemanne yu'se pra *Êx 20. 13-15,17; Dt 5.17-19,21*
—taasai'ya man. Tamî'nawîrî mîrîrîkon wanî Paapa maimuya taato'pe. Moropai ta'pîiya:
—Tiaronkon sa'namatî, aawarîrî awe'sa'nama manni' warantî *Lv 19.18*
—ta'pîiya.
10 Anî'ya tiaronkon sa'nama ya, imakui'pî kupîiya pepîn to' winîkîi. Maasa pra e'sa'namanto' wanî Paapa maimuya taasa' manni' tamî'nawîrî yawîrî.
11 Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî ikupîya'nîkon e'pai awanî. Maasa pra aasîrî e'pîika'tînto' weiyu eseporî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen pakan e'pai man. Maasa pra aminke pra e'pîika'tînto' weiyu wanî sîrîrî pena innape ikupî pia'tî yai awanî'pî warantî pra.
12 Ewaron pe tîwe'sen atareti'kasa' sîrîrî. Tarîpai a'ka pe tîwe'sen erepansa' sîrîrî. Mîrîrî ye'nen ewaron ya si'ma imakui'pî kupî pî' ko'mannîto' yemî'pannîpî yuwapai man. Tîîse a'ka ta si'ma meruntî ke e'nî yuwapai'nîkon man.
13 Tîwîrî ko'mannîpai'nîkon man a'ka ta, a'ka ta tîwe'sen pemonkon wanî warantî, imakui'pî pe tîwe'se pra moropai teetînsen pe pra, moropai se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, mîrîrî ye'ka nura tîku'se pra, moropai teekore'masen pe pra, moropai ikinmuyen pe tîwe'se pra.
14 Tîîse Jesus Cristo winîpainon yapi'tî eeseya'namakonpa mîrîrî ye'ka winîkîi, î' kai'ma aawarîrî'nîkon itu'se apunkon e'to' yawîrî tîku'se pra.

14

Ayakon Winîkîi Teeseurîmai Pra E'kî

1 Manni' a'tu'mîra tîwe'sen akore'ta'nîkon innape Jesus kupî tîuya ye'ka pe mîîkîrî yapi'tî awakîrikon pe. Mîîkîrî yarakkîrî teesiyu'pî'se pra e'tî, î' taiya ya apî'nîkon.
2 A'kî, tiaronkonya taa tamî'nawîron pî' entamo'kan. Tîîse tiaronkon teesenumenkato'kon ya' a'tu'mînanya taa: —Kaane, tamî'nawîron enapî eserîke pra man, ipînsa' neken enapî —taa to'ya.
3 Mîrîrî ye'nen anî'ya tamî'nawîron tena'sen enapî ya, mîîkîrî ipînsa' neken ena'nen kupî e'pai pra awanî tewanma pe. Mîrîrî ye'ka ipînsa' tena'sen

ena'nenya tamî'nawîrî ena'nen yewanmîrî eserîke pra awanî. Maasa pra
Paapaya tîwakîri pe mîîkîrî yapi'sa' ye'nen.
4 Anî'kan amîrî'nîkon tiaronkon poitîrî pe tîwe'sanon pî' eeseurîmakonpa?
Maasa pra mîîkîrî esa'ya neken taa eserîke awanî, morî pe awanî, morî pe
pra awanî kai'ma. Moropai morî pe awanî taiya maasa pra mîrîrî warantî
itesa'ya ikupî.
5 Tiaronkon esenumenka mîrîrî weiyu wanî tiaron wei yentai kai'ma.
Moropai tiaronkon esenumenka se' kaisarî wei wanî kai'ma. Mîrîrî ye'nen
yairî tîwanîkon kai'ma to' wanî teesenumenkakon yawîrî.
6 Tîîse manni' ipîkku pe mîrîrî weiyu ku'nen wanî ya, mîîkîrîya Paapa
yapurîto'pe ikupî mîrîrî. Moropai manni' tamî'nawîron ena'nenya nîrî Paapa
yapurîto'pe ikupî mîrîrî. Morî pe pu'kuru man taiya Paapa pî'. Moropai
ipînsa' neken ena'nenya Paapa yapurîpa ikupî mîrîrî. Taiya: —Morî pe
pu'kuru man —taiya Paapa pî'.
7 Maasa pra anî' ton pra man tîîwarîrî tîîko'mansen moropai tîîwarîrî
tîîsa'mantasen ton pra man. Ko'mannîto' wanî uyepotorîkon pia.
8 Sa'mantan ya moriya sa'mantan mîrîrî uyepotorîkon ton pe. Mîîwîni pra
awanî ya, enen e'nî ya, sa'mantan ya awanî Uyepotorîkon tonpe.
9 Maasa pra Yepotorî Wannî pe tîwanîpa kai'ma Cristo sa'manta'pî moropai
awennapamî'pî. Mîrîrî ye'nen isa'manta'san yepotorî pe awanî moropai
enenankon yepotorî pe awanî.
10 Tîîse, î' wani' awanî ye'nen ayakon yewanmîrîya? Amîrî kanan, î' ton pe
ayakon yu'se pra awanî? A'kî, tamî'nawîrî uurî'nîkon eseporî kupî sîrîrî Paapa
rawîrî. Mîrîrî yai Paapaya uyako'menkakon kupî sîrîrî.
11 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:
—Innape Uurîya taasa' sîrîrî
î' pensa inna'pokauya pata pe pra —ta'pî Uyepotorîkonya.
—Urawîrî neken tamî'nawîronkon e'sekunka pe man unamai.
Mîrîrî yai inkamoroya taa kupî sîrîrî tamî'nawîrî si'ma:
“Amîrî wanî tamî'nawîronkon yako'menkaton pe”, —ta'pî Uyepotorîkonya. *Is 45.23*
taasai'ya man.
12 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma ukaisarî'nîkon unkupî'pîkon ekaremekî kupî
sîrîrî Paapa pî', ⌞tiaron pî' pra⌟.

Imakui'pî Ya' Ayakon Ena Kîsemapu'tîi

13 Mîrîrî ye'nen tiaronkon mu'tunpato' uurî'nîkonya emî'pannî'pai'nîkon
man. Moropai taaya'nîkon e'pai awanî: —Î' kupîuya pepîn uyakon mauya
namai imakui'pî ya'.
14 Uyepotorîkon yarakkîrî e'nî wenai, epu'tî pî' wai tena'sen nura ton pra
awanî. Tîîse anî' esenumenka ya tena'sen pî' nura pe awanî kai'ma, moropai
enapîiya, mîîkîrîya imakui'pî kupî mîrîrî tîwinîkîi. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe
eena tîmîrî pe.
15 Yairî ma're ayakon ena emapu'tîya anenapî enapîya wenai, ayakon
sa'namaya yuwaya pepîn mîrîrî, manni' imîrî ton pe Cristo sa'manta'pî tanne.
Mîrîrî warantî ayekkari enapîya wenai ayakon kî'ma'nîpai.
16 Mîrîrî warantî imakui'pî pe tiaronkon eseurîma kî'mapu'tîtî
awinîkîi'nîkon, morî kupîya'nîkon kai'ma eesenumenkasa'kon tanne.

17 Maasa pra Paapa wanî uyesa'kon pe esepu'tî uyekkarikon enapî wenai
pra, uwukukon enîrî wenai pra, tîîse uyonpakon sa'nama wenai eesepu'tî.
Moropai morî pe uyonpakon yarakkîrî ko'mannî wenai, moropai taatausinpai ko'mannî wenai Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî wenai, mîrîrî warantî
Paapa pemonkono pe e'nî esepu'tî.
18 Anî'ya mîrîrî warantî Cristo yapurî ya, Paapa wakîri pe awanî. Moropai
tonpayamî' nîrî wakîri pe awanî.
19 Mîrîrî ye'nen tîwanmîra e'nî yuwapai'nîkon. Moropai uyonpakon
meruntîri'tîpai'nîkon.
20 Manni' Paapa nîpîika'tî'pî kî'taruma'tîi. Tamî'nawîrî yekkari wannî wanî
tena'sen pe. Tîîse î' rî enapî wenai imakui'pî ya' uyonpakon ena emapu'tî ya,
yairî pra awanî mîrîrî.
21 Tîîse morî pe panpî' awanî uyo'kon rumaka ya, uwukukon rumaka ya, î'
rî rumaka ya, imakui'pî ya' uyonpakon ena namai.
22 Tîîse amîrî'nîkon yairî eesenumenkato'kon tena'sen pî', tenî'sen pî', mîrîrî
warantî eesenumenkakon pî' aako'mamîkon tîîse moo, teesiyu'pî'se pra ayonpakon yarakkîrî. Paapaya neken epu'tî mîrîrî. Taatausinpai mîîkîrî wanî
teesenumenkato' yawîrî î' rî ku'nen pe, maasa pra yairî tîwanî epu'tîiya. —
Yairî pra awanî tai'se —taiya pepîn.
23 Tîîse manni' a'tu'mînya tiyo' yanî ya teesenumenkato' yawîrî pra,
imakui'pî kupîiya mîrîrî. Maasa pra —Yairî naka ikupîuya sîrîrî ta'ye' —taiya.
—Mîrîrî ye'nen yairî pra awanî tai'se —kai'ma mîrîrî kupî anî'ya ya, imakui'pî
kupîiya.

15

Tiaronkon Pî' Teesenumenkai Ko'mannî

E'pai Awanî

1 Tîîse uurî'nîkon innape iku'nenan manni'kan meruntî ke tîwe'sanon,
moriya tiaronkon a'tu'mîra tîwe'sanon pîika'tî e'pai awanî. To' yeseru
yapîtanîpî e'pai awanî to' tîyu'pî'se pra.
2 Tîwin pî' si'ma ukaisarî'nîkon tiaronkon pîika'tî e'pai awanî morî pe to'
ko'manto'pe, inî' panpî' innape iku'to'pe to'ya. Upî'nîkon neken teesenumenkai pra to' pîika'tî e'pai awanî.
3 Maasa pra tîîwarîrî Cristo etî'nînmasa' pra man. Tîîse Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' man.
—Paapa, mîrîrî awinîkîi imakui'pî ku'to' to'ya yapisî'pîuya upona. *Sl 69.9*
—ta'pîiya.
4 Pena tamî'nawîrî awe'menukasa' manni' Paapa maimu po, mîrîrî wanî
uyenupanenkon pe. Inîmîkî pî' e'nîto' ton tîrîiya. Moropai atausinpanto'
ton tîrîiya. Î' taasa' tîuya kupî Paapaya nîmîkî pî' ko'mannî. Mîrîrî ye'nen
tamî'nawîrî yapîtanîpî eserîke awanî.
5 Manni' Paapa, tînîmî'to' tîînen moropai atausinpanto' tîînenya tiwin
eesenumenkato'kon tîrî yu'se wai aapia'nîkon, Jesus Cristo esenumenkato'
yawîrî eesenumenkakonpa.
6 Mîrîrî warantî itîrî Paapaya tapurîkonpa, tamî'nawîrî awanîkon tanne
tiwin eesenumenkato'kon tîîse, manni' Paapa, Jesus Cristo Uyepotorîkon yun
yapurîkonpa.

Paapa Maimu Wanî Judeuyamî' Pepîn Tonpe

7 Mîrîrî ye'nen tiaronkon yapi'tî akore'ta'nîkon to' e'to'pe, î' kai'ma
Cristoya amîrî'nîkon yapisî'pî warantî. Moropai mîrîrî wenai Paapa yapurî
tu'kankonya.
8 Maasa pra Cristo eturumaka'pî Judeuyamî' pia to' poitîrî warantî, î'
kai'ma innape pu'kuru î' taasa' Paapaya ekaremekîpa kai'ma. Maasa pra
mîrîrî kupî'pîiya î' taasai'ya yawîrî penaronkon anna tamokon pî'.
9 Moropai Judeuyamî' pepînya Paapa yapurîto'pe nîrî morî pe awe'to'
wenai. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' warantî:
Mîrîrî ye'nen ayapurî pî' wai kure'ne
Judeuyamî' pepîn kore'ta si'ma.
Moropai ayapurî pî' wai
ayapurîto' eserenkanto' ke *2 Sm 22.50; Sl 18.49*
ta'pîiya:
10 Moropai ta'pîiya inî'rî:
Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn, atausinpatî.
Paapa yapurînenan pokonpe
inmenka'san ipemonkonoyamî' pokonpe si'ma *Dt 32.43*
ta'pîiya.
11 Moropai inî'rî ta'pîiya:
Tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepînya
tepotorîkon yapurî e'pai awanî.
Moropai kure'ne tamî'nawîronkon
pemonkonyamî'ya yapurî e'pai awanî. *Sl 117.1*
ta'pîiya.
12 Moropai Isaías nurî'tîya ta'pî nîrî:
Jessé nurî'tî payanî'san yonpa wanî pe man pata esa' pe.
Manni'kan Judeuyamî' pepîn esa' pe awanî pe man.
Inkamoroya inîmîkî ko'mannîpî *Is 11.10*
ta'pîiya.
13 Paapaya, inîmî'to' ton tîînenya aatausinpato'kon ton tîrî yu'se wai.
Moropai tîîwanmîra awe'to'kon ton tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon, innape
iku'nenan pia. Mîrîrî wenai Morî Yekaton Wannî meruntîri yai morî intîrî
nîmîkî pî' aako'mamîkon, teeseta'kai pra.

A'tu'mîra Paulo Esepu'to'

14 Uyonpayamî' ayepu'tîkon pî' wai î' kai'ma amîrî'nîkon wanî morî pe
pu'kuru. Moropai epu'nen pe pu'kuru awanîkon moropai tiaronkon panama
epu'nen pe awanîkon epu'tî pî' wai.
15 Tîîse sîrîrî kaareta menukauya pe kure'ne teesenumenka ye'ka pe,
aronne sîrîrî eseurîmato' menukauya. Amîrî'nîkon yenpenatanî'to'pe
eesenupa'pîkon pî'. Sîrîrî konekauya maasa pra Paapaya itîîsa' ye'nen
esenyaka'mato'pe. Uwakîri pe ikupîuya.
16 Maasa pra Cristo maimu pe teesenyaka'masen pe wanî manni'kan
Judeuyamî' pepîn tonpe. Uurî esenyaka'ma manni' teepîremasen es-
enyaka'ma warantî Paapa maimu ekaremekî pî' pemonkonyamî'ya Paapa
yapurîto'pe. Mîrîrî warantî itekare ekaremekîuya inkamoro Judeuyamî'
pepîn e'to'pe Paapa pia untîrî'san pe to' e'to'pe. Moropai tîwakîri pe Paapaya
to' yapisî, Morî Yekaton Wannî nîrona'san pe to' wanî wenai.

17 Mîrîrî ye'nen Cristo Jesus yarakkîrî wanî ye'nen uurî atausinpa kure'ne.
Moropai Paapa ton pe esenyaka'ma pî' atausinpa.
18 Uurî pe rî eseurîma eserîke pra wai, tîîse Cristo nîkupî'pî pî' neken
eseurîma, manni' uyarakkîrî inkupî'pî wenai. Mîrîrî kupî'pîiya uwenai
Judeuyamî' pepînya innape Paapa maimu kupî'pî. Mîrîrî e'sa' man mîrîrî
unekaremekî'pî eta to'ya wenai, moropai uyeseru era'ma to'ya wenai.
19 Moropai Morî Yekaton Wannî meruntîri wenai anî' nîkupî eserîkan pepîn
kupîuya wenai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî warantî asarî ye'ka pe Jerusalém
poro moropai Ilírico pata poro asarî ye'ka pe itekare ekaremekî'pîuya.
Awe'to' yawîrî Jesus Cristo pî' eseurîma'pî.
20 Kure'ne eseka'nunka'pî tîwîrî Paapa maimu ekareme'to'peuya
manni'kan Jesus yekare etatîpono'san pepîn pî', o'non pata ya' tiaronkon
wîtî'pî pepîn ya' itekare ekareme'se. A'kî, tewî' koneka anî'ya pepîn tiaronya
tewî' koneka pata'se' ya'. Mîrîrî warantî uutî pepîn o'non pata ya' tiaron
wîtî'pî itekare ekareme'se ya'.
21 Î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' manni' warantî:

Manni'kan î' pensa ipî' eseurîman
etatîpono'san pepînya era'ma kupî sîrîrî.
Moropai eta tîuya'nîkon wenai
innape ikupî to'ya kupî sîrîrî, *Is 52.15*
ta'pîiya.

Paulo Esenumenka Roma Pata Pona Tuutî Pî'

22 Mîrîrî pî' esenyaka'ma ye'nen, tu'ke ite'ka aapia'nîkon uutî eserîke pra
awanî'pî.
23 Tîîse sîrîrî esenyaka'mato' yaretî'kasau'ya wai sîrîrî pata po. Pena tu'ke
kono' kaisarî esenumenka pî' uuko'mansa' wai amîrî'nîkon anera'mapai
wanî pî'.
24 Tarîpai mîrîrî kupîuya pî' esenumenka sîrîrî. Espanha pona uutî pe
amîrî'nîkon era'mauya pî' esenumenka sîrîrî. Moropai upîika'tîya'nîkon yu'se
wanî sîrîrî Espanha pona uutîto' pî', mararî akore'ta'nîkon uuko'mamî tîpo.
25 Tîîse sîrîrî uutî sîrîrî Jerusalém pona, Paapa pemonkonoyamî' ton pe
miarî.
26 Maasa pra Jesus yapurînenan Macedônia ponkon moropai Acaia
ponkonya tîntîrîkon tîrî'pî taatausinpai manni'kan Jerusalém ponkon
tîwe'taruma'tîsanon pîika'tîto'pe.
27 Maasa pra Judeuyamî' winîpai morî e'pîika'tînto' yapisî'pî to'ya. Mîrîrî
ye'nen Judeuyamî' pepînya to' pîika'tî e'pai awanî nîrî, itesa' pe tîwe'to'kon ke.
28 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî to' nîtîrî'pî rumakasau'ya ya Jerusalém ponkon
pia, miarî pai uutî mîrîrî Espanha pata pona. Mîrîrî yai uutî pe amîrî'nîkon
anera'mapai wanî sîrîrî.
29 Mîrîrî yai amîrî'nîkon pia erepansa' yai, epu'tî pî' wai kure'ne morî Cristo
nîtîrî'pî pî' eseurîma ayarakkîrî'nîkon, tamî'nawîrî itu'se awe'to'kon pîkîrî.
30 Esatîuya uyonpayamî', Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai. Moropai
kure'ne etî'nînmanto' Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî wenai esenyaka'man
tîmurukun pe. Mîrîrî ye'nen upîika'tîtî eepîrematoʼkon ke upona.
31 Upona epîrematî Jesus epu'nenan pepîn Judéia ponkonya uwî namai.
Moropai uurî esenyaka'mato' e'to'pe Paapa pemonkonoyamî' tonpe miarî.

32 Mîrîrî aapia'nîkon uutî itu'se Paapa wanî ya, akore'ta'nîkon erepamî
kure'ne taatausinpai. Mîrîrî yai apîika'tîuya'nîkon moropai upîika'tîya'nîkon
nîrî.
33 Moropai Paapa, tîwanmîn tîînen wanî aapia'nîkon yu'se wai. Mîrîrî wanî
e'pai man.

16

Paulo Esekaremekî Pemonkonyamî' Pî'

1 Apî'nîkon manni' uwîrisikon Febe Cesaréia soosirî ta teesenyaka'masen
ekaremekîuya.
2 Mîîkîrî yapi'tî morî pe maasa pra uwîrisikon pe awanî ye'nen. Yapi'tî uye-
potorîkon Jesus Cristo pemonkono pe awanî ye'nen. Morî pe yapi'tî Paapa
pemonkonoyamî'ya ikupî warantî. Ipîika'tîtî tamî'nawîrî î' itu'se awe'to' ke,
iipia itîîtî. Maasa pra mîîkîrîya tu'ke pemonkonyamî' pîika'tî'pî mararî pra,
moropai upîika'tî'pîiya nîrî.

3 Umaimu yarimauya Priscila pia moropai Áquila pia. Maasa pra inkamoro
wanî uyonpayamî' pe. Jesus Cristo ton pe esenyaka'ma yonparî'san
pe to' wanî.
4 Inkamoro sa'manta yonpa'pî uurî pîika'tîkonpa. Mîrîrî ye'nen kure'ne to'
pî' morî pe man tauya. Uurîya taa neken pra tîîse tamî'nawîronkon Judeuyamî'
pepîn Paapa yapurînenanya taa nîrî.
5 Moropai umaimu man tamî'nawîronkon manni'kan to' pokonpe emu-
rukuntî'san pî' nîrî.
Moropai umaimu man Ipêneto manni' e'mai' pe Ásia patapai innape Cristo
ikupîtîpon pia.
6 Moropai Maria pia nîrî, manni' kure'ne amîrî'nîkon ton pe
eesenyaka'ma'pî.
7 Moropai Andrônico pia nîrî. Moropai Júnias pia, inkamoro up-
ata ya' tîwe'sanon Judeuyamî', upokonpe atarakkannîto' ta si'san.
Inkamoro Jesus naipontî'san epu'tî'nîkon morî pe. Pena e'mai' pe
urawîrî innape Jesus ku'nen pe to' ena'pî.
8 Moropai Amplíato pia nîrî. Mîîkîrî wanî uwakîri pe pu'kuru uyepotorî
pemonkono pe awanî ye'nen.
9 Moropai Urbano uyonpakon esenyaka'man yonpa pia.
Moropai uwakîri uyonpa Estáquis pia nîrî.
10 Moropai Apeles manni' kure'ne innape Cristo kupî tîuya wenai tîmoron
epu'tîtîpon pia.
Moropai Aristóbulo pemonkonoyamî' pia umaimu man.
11 Moropai Herodião upata ya' tîwe'sen Judeu pia.
Moropai tamî'nawîrî uyonpakon Narciso pemonkonoyamî' innape Jesus
ku'nenan pia.
12 Umaimu man wîri'sanyamî' pia nîrî, Trifena moropai Trifosa manni'kan
uyepotorîkon tonpe esenyaka'ma'san pia.
Moropai Pérside mîîkîrî nîrî esenyaka'ma'pî nîrî to' warantî.
13 Moropai umaimu yarimauya Rufo manni' uyepotorîkon nîmenka'pî tîmîrî
pe eesenyaka'mato'pe, mîîkîrî pia umaimu man. Moropai isan pia
nîrî maasa pra mîîkîrîya kure'ne tînre warantî ukupî'pî mîîto'pe.

14 Moropai Asíncrito, Flegonte. Moropai Hermes moropai Pátrobas moropai
Hermas moropai tamî'nawîrî manni'kan innape Jesus kupîtîponkon
to' pia tîwe'sanon pia umaimu man.
15 Moropai Filólogo moropai Júlia moropai Nereu moropai itakon mo-
ropai Olimpas moropai tamî'nawîronkon to' pia tîwe'sanon Paapa
pemonkonoyamî' pia umaimu man.
16 Tiaronkon sa'namaya'nîkon pe to' pî' atapi'tî taatausinpai.
Tamî'nawîronkon Cristo pemonkonoyamî'ya aapia'nîkon tîmaimukon yarima
sîrîrî.

Tiwinkano'pî Paulo Esekareme'to'

17 Uyonpayamî' esatîuya sîrîrî apî'nîkon. Aka tîwarî e'tî, manni'kan
amîrî'nîkon pantaka yu'se tîwe'sanon pî'. Maasa pra apanamato'kon yairî pra
apanamakon to'ya. Î' kai'ma eesenupa'pîkon yairî pra to' wanî. Inkamoroya
innape iku'to'ya'nîkon manenpa to'ya. Mîrîrî ye'nen to' pia pai atarimatî.
18 Maasa pra sîrîrî ye'ka yapurînenanya Cristo yapurî eserîke pra man.
Uyepotorî yapurî to'ya pepîn. Tîîse to' esenumenka kure'ne itu'se tîwe'to'kon
pî' neken. Morî pe tîwe'ku'se tiaronkon yeurîma to'ya seru'ye' pe. Mîrîrî wenai
pakkokon, mararî epu'nenan yenku'tî to'ya.
19 Tîîse amîrî'nîkon wanî Paapa maimu yawîrî epu'sa' tamî'nawîronkonya.
Mîrîrî wenai kure'ne taatausinpai uurî wanî amîrî'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen
epu'nen pe awanîkon yu'se wai morî winîkîi. Tîîse imakui'pî winîkîi, pakko
pe e'ku'tî.
20 Moropai Paapa tîwanmîn esa'ya makui kupî sîrîrî ama're'nîkon. Maasa
pra Paapa wanî itentai. Morî pe uyepotorîkon Jesus Cristo nîtîrî aapia'nîkon
wanî.
21 Timóteo, manni' esenyaka'ma wanîyakonya tîmaimu yarima aapia'nîkon.
Moropai upata yawonkon Lúcio, Jasom moropai Sosípatro, inkamoroya nîrî
tîmaimukon yarima aapia'nîkon.
22 Uurî Tércioya sîrîrî Paulo kaaretarî menuka sîrîrî. Umaimu yarimauya
tamî'nawîronkon innape Cristo ku'nenan pia.
23 Moropai Gaio upata'se' ton tîrîtîpon, manni' o'non pata Paapa pe-
monkonoyamî' pokonpe emurukuntî pata'se' ton tîrî tîponya tîmaimu yarima
aapia'nîkon. Moropai Erasto manni' esenyaka'ma'pî nîrî mîrîrî cidade po
mîîkîrîya tîmaimu yarima. Moropai uyonpakon Quartoya tîmaimu yarima
aapia'nîkon.

Tiwin Kono'pî Pe Teepîrema Pe

Paapa Yapurîto' Pauloya

[
24 Morî epe'mîn tîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai, tamî'nawîrî
amîrî'nîkon pia.]
25 Paapa yapurî'nîkon imaimu unekaremekî'pî wenai. Maasa pra mîrîrî
Jesus Cristo pî' teeseurîmasen pe awanî. Paapaya amîrî'nîkon koneka meruntî
ke awanîkonpa, innape iku'to'ya'nîkon pî'. Mîrîrî wanî yairon pe Paapa
maimuya taasa' yawîrî, manni' penaronkon nepu'tî'pî pepîn esonomî'pî.
26 Tarîpai mîrîrî yairon wanî ekareme'sa' pe maasa pra penaronkon Paapa
maimu ekareme'nenan profetayamî'ya ekaremekî'pî. Mîrîrî menuka'pî
to'ya. Mîrîrî kupî'pî to'ya î' ta'pî Paapaya yawîrî. Mîrîrî esepu'tî'pî tarîpai

tamî'nawîrî pata po, mîrîrî ku'to'pe pemonkonyamî'ya innape moropai yawîrî to' e'to'pe.

27 Manni' Paapa tiwinano'pî tamî'nawîron epu'nen mîîkîrî wanî tapurîsen pe ipatîkarî. Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai yapurî'nîkon. Mîrîrî warantî e'pai man. Moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo e'to' wanî yu'se wai aapia'nîkon tamî'nawîrî awanîkon tanne. Mîrîrî warantî itu'se wai.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ CORÍNTIO PONKON PIA

Paulo, Jesus Cristo naipontî'pîya sîrîrî kaareta menuka'pî. Moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan pia miarî cidade itese' Coríntio ponkon. Mîîkîrî Pauloya itekare ekareme'sa' wanî'pî miarî tîwanî yai. Mîrîrî eta tîuya'nîkon ya, innape Jesus kupî'pî to'ya moropai Jesus maimu yawîrî to' ko'mamî pia'tî'pî.

Î' wani' awanî sîrîrî kaareta menuka'pîiya, maasa pra e'mai' pe inkamoro Coríntio ponkonya kaareta yarima'pî iipia. Î' kai'ma tîîko'mamî anepu'pai to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Paulo yekaranmapo'pî to'ya. To' kaaretarî yapi'sa' tîuya ya, sîrîrî kaareta menuka'pîiya, to' maimu yuukupa. Moropai to' yekare etasai'ya wanî'pî, morî pe innape iku'se pra to' ko'mamî yekare. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta menuka'pîiya teserukon miakanmato'pe to'ya, Paapa wakîri pe to' ko'manto'pe. Mîrîrî ekaremekî'pîiya sîrîrî kaareta ya'.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî aapia'nîkon, uyonpakon Sóstenes yarakkîrî si'ma. Uurî wanî Paapa nanno'pî pe itu'se tîwanî yawîrî, Jesus Cristo naipontî ton pe.

2 Aapia'nîkon sîrîrî kaareta menukauya innape Jesus ku'nenan Coríntio cidaderî ponkon pia. Amîrî'nîkon Paapa nanno'san tîpemonkono pe awanîkonpa, innape Jesus Cristo kupîya'nîkon wenai. Moropai sîrîrî kaareta wanî tamî'nawîron pata ponkon ton pe, manni'kan Uyepotorîkon Jesus Cristo pî' tîwe'pîika'tîto'kon esa'nenan ton pe. Maasa pra mîîkîrî Uyepotorîkon wanî to' yepotorî pe nîrî.

3 Epe'mîra tîntîrî tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon, uyonpayamî'. Moropai tîwanmîra awe'to'kon ton nîrî tîrîiya yu'se wai. Mîrîrî warantî itîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai aapia'nîkon.

Paapa Nîtîrî Uupia'nîkon Cristo Wenai

4 —Morî pe man —tauya tîwîrî Paapa pî', maasa pra epe'mîra morî tîrî'pîiya aapia'nîkon Jesus Cristo piawonkon pe awanîkon ye'nen.

5 Maasa pra Cristo pia si'ma, mararî pra apîika'tî'pîiya'nîkon tamî'nawîron pî'. Jesus Cristo yekare epu'nenan pe awanîkon emapu'tî'pîiya, moropai mîrîrî ekareme'nenan pe awanîkon emapu'tî'pîiya.

6 Maasa pra imaimu etaya'nîkon ya yai anna winîpai, innape ikupî'pîya'nîkon aawanmîra'nîkon awanî pra.

7 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî Morî Yekaton Wannî nîtîrî yapisî'pîya'nîkon, itu'se awe'to' yawîrî ikupîkonpa. Î' ton pra awanîkon pepîn, Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu erepamî nîmîkî pî' awanîkon tanne.

8 Paapaya amîrî'nîkon ko'mannîpî meruntî ke awanîkonpa, yairî ayeserukon e'to'pe. Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkon Jesus Cristo iipî yai, tîweppe'se pra awanîkon imakui'pî ankupî'pîkon wenai.

9 ⌞—Imakui'pî amîrî —anî'ya taa pepîn apî'nîkon.⌟ Maasa pra tîwîrî Paapaya ikupî î' taasa' tîuya yawîrî, manni' amîrî'nîkon yannotîpon Uyepotorîkon tînmu Jesus Cristo yarakkîrî aako'mamîkonpa imaimu yawîrî. Mîîkîrîya ikupî pe man maasa pra taasa' tîuya ye'nen.

Pîrai'pî Corintio Ponkon Wanî

10 Uyonpayamî', kure'ne esatîuya sîrîrî Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu
pe. Morî pe ako'mantî tîîwo'ma'tai pra, eesiyu'pîtîkon namai. Morî pe, yairî
tiwin eesenumenkato'kon e'to'pe esatîuya sîrîrî.
11 Maasa pra Cloé yonpayamî' winîpai ayekarekon eta'pîuya. Ekaremekî'pî
to'ya î' kai'ma tîîwo'ma'tai aako'mamîkon yekare.
12 Ayekarekon eta'pîuya see warantî: Taapîtîya'nîkon aawo'ma'takon
ye'nen: —Uurî Paulo yapurînen. Tiaronya taa: —Uurî Apolo yapurînen —
taiya. Tiaronya taa: —Uurî Pedro yapurînen. Moropai tiaronya taa: —Uurî
Cristo yapurînen —taiya.
13 Mîrîrî pî' tauya. Mîrîrî taakonpa tu'ke Cristo e'rataikapî'sa' nai? Mo-
ropai uurî, Paulo pokapîtî'pî to'ya pakî'nan pona amîrî'nîkon ton pe uya-
purîkonpa? Innape Jesus kupîya'nîkon yai, Paulo ese' pî' eesenpatakona'pîkon
upemonkono pe awanîkonpa? Kaane, uyese' yai anî' yenpatakonasau'ya pra
wai.
14 Atausinpasa' kure'ne Paapa pî' maasa pra anî' yenpatakonasau'ya pra
wai amîrî'nîkon kore'ta. Tîîse Crispo moropai Gaio neken yenpatakona'pîuya.
15 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa eserîke pra awanî: —Paulo ese' pî' esen-
patakona'san anna —taaya'nîkon eserîke pra awanî.
16 Kaane, enpenatan pî' wai tiaronkon unenpatakona'san pî', Estéfanas
moropai ipemonkonoyamî'. Inkamoro neken, tiaronkon pî' enpenata pra
wai.
17 Mîrîrî pî' atausinpasa', maasa pra Cristoya uyarimasa' pra man
pemonkonyamî' yenpatakonai tîîse uyarima'pîiya itekare ekareme'to'peuya.
Uyarima'pîiya morî pe umaimu pe eseurîmato'pe pra, epu'nen pe wanî
pî' eseurîmato'pe pra. Tîîse Cristo sa'manta'pî pakî'nan po yekare
ekareme'to'peuya aronne, umaimu pî', uyeseru pî' pemonkonyamî'
esenumenka namai. Tîîse itekare pî' to' esenumenkato'pe, moropai innape
iku'to'pe to'ya, tekare ekareme'se uyarima'pîiya. Mîrîrî warantî pakî'nan po
Cristo sa'mantato' yekareya innape ikupî emapu'tî. Morî anna eseurîmato'ya
emapu'tî pepîn.

Cristo Nîkupî'pî Wenai Epu'nen Pe Paapa E'to' Esera'ma Moropai Meruntî Ke Awanî Esepu'tî

18 Maasa pra pakî'nan po Cristo sa'manta'pî upîika'tîkonpa yekare wanî apo'
ya' tuutîsanon pia, î' pe pra rî. Tîîse uurî'nîkon awe'pîika'tîtonkon pia mîrîrî
yekare wanî upîika'tîto'kon pe Paapaya itîîsa'. Mîrîrî wenai kure'ne Paapa
wanî meruntî ke epu'tî'nîkon.
19 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:
—Epu'nen pe tîwanîkon kai'ma epu'nenan esenumenka.
Tîîse epu'nen pe to' e'to' yaretî'kauya pe wai.
Moropai epu'nen pe pra to' kupîuya pe wai *Is 29.14*
—ta'pî Paapaya.
20 Mîrîrî warantî epu'nenan pe tîwe'sanon nepu'tî ku'sa' Paapaya mîrîrî î'
pe pra rî. Mîrîrî ye'nen o'non pata mîîkîrî morî pe teeseurîma epu'nen nai
sîrîrî non po? O'non pata Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'nen pe tîwe'sen nai?
O'non pata sîrîrî pata yeseru pî' teesenupasen nai? Inkamoro nepu'tî ku'sa'
Paapaya mîrîrî î' pe pra rî, maasa pra inkamoro nepu'tîya anî' pîika'tî pepîn
tiwin kin.

21 Sîrîrî warantî Paapaya ikupî'pî. Maasa pra epu'nen pe tîwe'to'kon wenai
pemonkonyamî'ya tepu'tî tîrî Paapaya pepîn, epu'nen pe tîwanî ye'nen. Tîîse
Paapaya ta'pî: —Pemonkonyamî' innape umaimu ku'nenan pîika'tîuya Cristo
sa'manta'pî wenai —ta'pîiya. Mîrîrî yekare ekaremekî annaya. Î' pe pra rî
awanî pî' tiaronkon esenumenka tanne, tîîse pîika'tîton pe awanî kinî.

22 Î' pe pra rî itekare wanî kai'ma Judeuyamî' esenumenka maasa pra
inkamoro Judeuyamî'ya tînera'makon ton esatî ko'mannîpî yairî itekare
wanî epu'tîkonpa. Mîrîrî warantî Judeuyamî' pepîn esenumenka, maasa
pra epu'nen pe tîwe'to'kon yuwa ko'mannîpî to'ya, yairî itekare anepu'pai
tîwanîkon ye'nen. Tîîse epu'tî to'ya pepîn mîrîrî wenai.

23 Tîîse anna nekaremekî pakî'nan po Cristo sa'manta'pî yekare. Mîrîrî
wanî Judeuyamî' newanmîrî pe. Moropai Judeuyamî' pepîn pia mîrîrî
yekare wanî î' pe pra rî.

24 Tîîse manni'kan Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn, Paapa
nanno'san pia mîrîrî yekare wanî meruntî ke, moropai epu'nen pe. Maasa
pra mîrîrî wenai epu'nen pe Paapa e'to' esera'ma moropai kure'ne imeruntîri
esera'ma.

25 Mîrîrî Cristo sa'manta'pî wanî'pî tiaronkon pia, î' pe pra rî warantî, tîîse
epu'nen pe kinî awanî'pî, kure'ne epu'nen pe pemonkonyamî' wanî yentai.
A'tu'mîra awanî kai'ma e'nî tanne, tîîse meruntî ke awanî'pî, pemonkonyamî'
meruntîri yentai, maasa pra upîika'tînenkon pe tîwanîpa kai'ma.

26 Uyonpayamî', enpenatatî maasa î' kai'ma Paapaya ayannosa'kon
yai. Amîrî'nîkon wanî'pî pemonkonyamî' rawîrî pakko pe. Mararonkon
pepîn epu'nenan pepîn wanî'pî akore'ta'nîkon. Moropai akore'ta'nîkon
mararonkon pepîn meruntîkon pepîn wanî'pî. Moropai mararonkon pepîn
ipîkkukon pepîn wanî'pî. Mîîwîni tîîse amenka'pîiya'nîkon.

27 Maasa pra Paapaya pakkokon menka'pî epu'nen pe tîwe'sanon
yeppe'nîpîpa. Moropai meruntî ke tîwe'sanon yeppe'nîpîpa a'tu'mînan
menka'pîiya.

28 Moropai manni'kan pemonkonyamî' yewanmîrîkon menka'pîiya. Moropai manni'kan ipîkkukon pepîn menka'pîiya. Moropai î' pe pra rî tîwe'sanon
menka'pîiya. Insamoro menka'pîiya, maasa pra epu'nen pe tîwe'sanon e'to'
epu'nen pe wanî ekaremekîpa kai'ma, î' pe pra rî.

29 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa eserîke pra awanî: —Epu'nen pe wanî ye'nen
umenkasa' Paapaya. Ipîkku pe wanî ye'nen umenkasa' Paapaya —taa eserîke
pra awanî. Mîrîrî warantî anî' atapurî pepîn Paapa rawîrî.

30 Tîîse Paapaya ikupî wenai, uurî'nîkon wanî Jesus Cristo yarakkîrî
tîwe'sanon pe. Mîîkîrî Cristoya uurî'nîkon ton pe î' kupî tîuya pî' Paapa
esenumenka epu'tî'nîkon emapu'tî'pî. Maasa pra mîîkîrî wenai, uurî'nîkon
enasa' man yairî Paapa pia. Mîîkîrî wenai morî pe Paapaya uurî'nîkon
yapisî tîpemonkono pe. Moropai mîîkîrî nîkupî'pî wenai, uye'masai'ya'nîkon
imakui'pî winîpai. Mîrîrî wanî epu'nen pe Paapa e'to'pe.

31 Mîrîrî ye'nen Paapa maimuya taasa' yawîrî iku'pai'nîkon. Taasai'ya see
warantî:

—Anî' atapurî ya, mîîkîrî atapurî e'pai awanî,

tamî'nawîrî Uyepotorîkon nîkupî'pî pî' tarakkîrî *Jr 9.24*
—taasai'ya man.

2

Cristo Epu'to' Ke Itekare Ekaremekî Pauloya

1 Uyonpayamî', akore'ta'nîkon wanî yai, tiaronkon yentai epu'nen pe wanî pî' eseurîmasa' pra wai. Moropai tu'ke mai pî' eseurîmasa' pra wai. Tîîse yairon Paapa nekaremekî'pî pî' eseurîma'pî apî'nîkon.
2 Maasa pra akore'ta'nîkon wanî yai, tamî'nawîron esenumenkato' kupî'pîuya uuwanmîra. Tîîse uurî'nîkon ton pe pîika'tîto'pe Cristoya pakî'nan po tîîsa'manta'pî pî' neken eseurîmato'pe kai'ma esenumenka'pî.
3 Amîrî'nîkon kore'ta uutîsa' yai, a'tu'mîra wanî'pî. Eranne' pe wanî'pî amîrî'nîkon pî', mararî pra e'kîkî'ma'pî.
4 Mîrîrî itekare ayenupa'pîuya'nîkon. Mîrîrî e'sa' pra man morî pe umaimu wanî wenai pra, moropai epu'nen pe wanî wenai pra. Tîîse akore'takon meruntîkon Morî Yekaton Wannî nîkupî'pî era'ma'pîya'nîkon, anî' nîkupî eserîkan pepîn. Mîrîrî wenai epu'tî'pîya'nîkon, yairî unekaremekî'pî wanî.
5 Mîrîrî ye'nen innape iku'to'ya'nîkon wanî pepîn, epu'nen pe pemonkon e'to' wenai pra, tîîse Paapa meruntîri wenai innape iku'sa'ya'nîkon.

Paapa Wanî Epu'nen Pe

Ekaremekî Cristo Naipontî'sanya

6 Tîîse Paapa maimu yawîronkon kore'ta wanî yai, epu'nen pe Paapa nekaremekî'pî wanî pî' ekaremekî annaya. Tîîse eseurîmato' wanî pepîn sîrîrî non ponkon nepu'tî pî' pra moropai manni'kan pemonkonyamî' esanon pe tîwe'sanon nepu'tî pî' pra, manni'kan ipatîkarî pemonkonyamî' esa' pe tîîko'mansenon pepîn.
7 Tîîse mîrîrî unekaremekî wanî Paapa winîpainon pe, pemonkonyamî'ya epu'tî pepîn, Paapa nenomî'pî pe awanî. Mîrîrî Cristo sa'manta'pî wenai pemonkonyamî' pîika'tî tîuya pî' Paapa esenumenka'pî pena, tîwarantî morî pe uurî'nîkon e'to'pe. Pena eesenumenka'pî maasa sîrîrî pata koneka tîuya rawîrî.
8 Pemonkonyamî' esanon pe tîwe'sanon, sîrîrî non ponkonya mîrîrî epu'tî pra awanî'pî. Sîrîrî epu'sa' tîuya'nîkon ya, mîîkîrî ipîkku, pata esa' pe tîwe'sen, tepotorîkon winîpainon pokapîtî'pî to'ya pepîn e'painon pakî'nan pona.
9 Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Paapaya î' koneka'pî manni'kan tapurînenan ton pe,
anî'ya era'masa' pra man sîrîrî tîpose.
Moropai etasai'ya pra man.
Mîrîrî pî' eesenumenkasa' pra man tiwin kin *Is 64.4*
taasai'ya man.
10 Tîîse Paapaya uurî'nîkonya epu'tî emapu'tî'pî, Morî Yekaton Wannî winîpai. Mîîkîrî Morî Yekaton Wannîya tamî'nawîrî Paapa esenumenkato' epu'tî. Mîrîrî uurî'nîkon nepu'tî pepîn epu'tîiya tamî'nawîrî.
11 Anî'ya pemonkon esenumenkato' epu'tî pepîn, tîîse tîîwarîrî eesepu'tî. Mîrîrî warantî Paapa esenumenkato' epu'tî anî'ya eserîke pra awanî. Tîîse Morî Yekaton Wannîya neken tamî'nawîrî epu'tî.
12 Uurî'nîkon esenumenka pepîn tarî non po tîîko'mansenon Paapa epu'nenan pepîn esenumenka warantî. Maasa pra inkamoro winîpai uurî'nîkon esenumenkato' wanî pepîn. Tîîse Morî Yekaton Wannî Paapa winîpainonya uurî'nîkon esenumenka emapu'tî tamî'nawîron Paapa nîtîrî'pî pî' uupia'nîkon, itu'se tîwanî ye'nen.

13 Mîrîrî ye'nen mîî pe anna eseurîma pepîn, anî'ya anna yenupa'pî yawîrî. Tîîse yairon pî' anna eseurîma Morî Yekaton Wannîya anna yenupa'pî yawîrî. Mîrîrî yawîrî Paapa esenumenkato' ekaremekî annaya, anna yenupa'pî Morî Yekaton Wannîya yawîrî.
14 Tîîse manni' pemonkon, Morî Yekaton Wannî yapisîtîpon pepîn, mîîkîrî wanî iipiapainon anetapai pra. Î' kai'ma see Morî Yekaton Wannîya yenupato' epu'tîiya eserîke pra awanî. Maasa pra Morî Yekaton Wannî wenai neken pemonkonya epu'tî mîrîrî.
15 Tîîse manni' pemonkon, manni' Morî Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sen, mîîkîrî atako'menka tamî'nawîron tîwe'ku'sen pî', maasa pra Morî Yekaton Wannîya epu'tîiya emapu'tîsa'. Tîîse mîîkîrî Morî Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sen pî' anî' atako'menka eserîke pra awanî.
16 Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man. See warantî taiya:
Anî'ya Uyepotorîkon esenumenkato' epu'tî pepîn.
Anî'ya Uyepotorîkon panama pepîn *Is 40.13*
taasai'ya man. Tîîse uurî'nîkon esenumenka Cristo esenumenkato' warantî.

3

Paapa Poitîrîtonon Anna

1 Tîîse uyonpayamî', amîrî'nîkon yarakkîrî eseurîma eserîke pra awanî'pî Morî Yekaton Wannî yarakkîrî tîwe'sanon yarakkîrî eseurîma warantî. Sîrîrî pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî' yarakkîrî eseurîma warantî amîrî'nîkon pî' eseurîma e'pai awanî'pî. Maasa pra moreyamî'ya î' epu'tî pra warantî awanîkon sîrîrî tîpose. Î' yairî awanî epu'tîya'nîkon pepîn, î' kai'ma Cristo maimu yawîrî aako'mamîkon epu'tîya'nîkon pepîn.
2 Cristo nekaremekî'pî manni' sa'me pra tîwe'sen pî' neken ayenupa'pîuya'nîkon. Sa'man panpî' pî' ayenupa'pîuya'nîkon pîn, maasa pra epu'tîya'nîkon pra awanî'pîkon, more warantî. Manni' more, mana' pî' tîwe'senya neken mana' yu'na, maasa tekkari yonpaiya pra awanî. Tîîse sîrîrî tîpose mîrîrî warantî aako'mamîkon, epu'tîya'nîkon pra.
3 Maasa pra amîrî'nîkon ko'mamî sîrîrî itu'se awe'to'kon yawîrî, itu'se Morî Yekaton Wannî e'to' yawîrî pra. Aako'mamîkon aakinmuwakon pî' moropai eesiyu'pîtîkon pî'. Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya, eesepu'tî, itu'se awe'to'kon yawîrî aako'mamîkon. Moropai manni'kan pemonkonyamî', sîrîrî pata po tîîko'mansenon ko'mamî warantî aako'mamîkon.
4 Maasa pra taapîtîya'nîkon: —Uurî Paulo nekaremekî'pî yawîron, moropai tiaronya taa manni': —Uurî Apolo nekaremekî'pî yawîron. Mîrîrî taaya'nîkon ya, ayeserukon wanî mîrîrî Paapa epu'nenan pepîn yeseru warantî.
5 Anî' pe mîîkîrî Apolo wanî? Moropai anî' pe uurî, Paulo wanî? Ipîkku pe anna wanî pepîn, anapurîkon ton. Tîîse anna wanî Paapa poitîrîtonon pe neken. Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkon maimu ekaremekî annaya yai, innape ikupî'pîya'nîkon. Mîrîrî kupî annaya tiwin pî' anna kaisarî si'ma, maasa pra anna nîkupîton si'ta taasa' Uyepotorîkonya ye'nen.
6 Manni' warayo'ya tînpîmî pîmî warantî Paapa maimu ekaremekî'pîuya apî'nîkon. Moropai mîîkîrî warayo' nîpîmî'pî yamannî'pîtî tiaron warayo'ya aaro'tato'pe warantî, Apoloya amîrî'nîkon yenupa'pî. Tîîse inkamoro ipîmî'tîpono'sanya yaro'tannîpî pepîn. Tîîse Paapaya neken yaro'tannîpî.

Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon innape iku'to' kupî Paapaya kure'ne, annaya ikupî pepîn.
7 Mîrîrî ye'nen manni' warayo' ipîmîtîpono'pî moropai yamannî'pîtîpono'pî wanî pepîn mîrîrî ipîkku pe, tîîse yarentanîpîtîpon, Paapa wanî mîrîrî ipîkku pe.
8 Mîrîrî ye'nen inkamoro esenyaka'ma'san ipîmî pî' moropai yamannî'pîtî pî' inkamoro wanî se' kaisarî maasa pra to' esenyaka'masa' ye'nen sa'nîrî. Ipîmîtîpon wanî aaro'ta yu'se, yamannî'pî'nen wanî aarenta yu'se. Mîrîrî ye'nen teesenyaka'ma'pîkon yepe'pî yapisî to'ya tiwin pî' tîkaisarî'nîkon teesenyaka'ma'pîkon pîkîrî.
9 Mîrîrî warantî anna wanî. Maasa pra uurî moropai Apolo yarakkîrî anna wanî teesenyaka'masanon pe Paapa yarakkîrî. Moropai amîrî'nîkon wanî Paapa umîri pe warantî teesenyaka'masanon esenyaka'mato'pe akore'ta'nîkon.
Moropai amîrî'nîkon wanî tewî' pe Paapa nîkonekakon warantî.
10 Mîrîrî ye'nen uurî wanî wîttî koneka pî' teesenyaka'masen warantî. Wîttî konekanenya yapîtanî'nen ton sa'man tîrî. Manni' warantî uurîya itekare Cristo yekare ekaremekî akore'ta'nîkon innape ikupîkonpa. Mîrîrî koneka'pîuya epe'mîra uupia Paapa nîtîrî'pî ke ikoneka'pîuya. Uye'ma'pî pî' tiaronkonya ikoneka. Mîrîrî ye'nen tîwarî tiaronkonya ikoneka e'pai awanî, morî pe ikonekakonpa ayenupa'pîuya'nîkon yawîrî.
11 Maasa pra aasîrî Paapaya Jesus Cristo tîrî'pî. Wîttî konekanenya sa'man tîrî'pî ite'se' ton warantî, Paapaya itîrî'pî uye'se'kon pe awe'to'pe. Anî'ya tiaron tîrî eserîke pra awanî, uyapîtanî'nenkon ton. Mîrîrî warantî tiaron yekare pî' ayenupakon to'ya eserîke pra awanî.
12 Moropai Paapa poitîrîtonon esenyaka'ma ko'mannîpî mîrîrî pî'. Pemonkonyamî' yenupa to'ya, wîttî konekanenanya wîttî koneka warantî. Morî pe tiaronkonya wîttî koneka ourokon ke, moropai pratakon ke, moropai morîkon tî'kon ke. Mîrîrî wanî ipatîkarî tîîko'mansen pe. Tîîse mîrîrîkon pona tiaronkonya ikoneka se' tapairî, yeikon ke, moropai parî'kon ke, kuwai yarekon ke. Tîîse mîrîrî esera'ma kupî sîrîrî tiwin wei, tîîko'mansen pe pra awanî.
13 Î' pensa tuipî yai, Cristoya epu'tî kupî sîrîrî, î' ye'ka wanî sa'man pe tîwe'sen pe. Tiwin pî' to' kaisarî aronne eesera'ma. Maasa pra apo' ke Cristoya yarannîpî tîuya yai, anî'ya pemonkonyamî' yenupa yairî, epu'tîiya apo' ke, yairon aramî pepîn. Tîîse yei, parî', kuwai yare aramî. Mîrîrî warantî awanî Paapa pemonkonoyamî'ya yenupato' pe, yairî pra tîwe'sen pe.
14 Tîîse anî'ya mîrîrî sa'man pona wîttî konekasa' ya, morî tîîko'mansen ke, mîrîrî inkoneka'pî yarannîpî apo'ya pepîn.
15 Tîîse tîîko'mansen pepîn ke inkoneka'pî aramî tamî'nawîrî. Mîrîrî ye'nen eesenyaka'ma'pî yepe'pî tîrî Paapaya pepîn, maasa pra yairî ikonekasai'ya pra awanî ye'nen. Mîîkîrî wanî pe man, tewî' aramî tanne, inamai warayo' epa'ka warantî. Î' ton pra tîwanî ye'ka pe awe'pîika'tî. Mîrîrî warantî mîîkîrî e'pîika'tî, î' yapisî pra Paapa winîpai.
16 Itewî' pe Paapa ko'manto'pe awanîkon epu'tîya'nîkon pra naatî? Morî Yekaton Wannî ko'mamî amîrî'nîkon ya' itewî' pe awanîkon ye'nen.
17 Mîrîrî ye'nen anî'ya Paapa yewî' taruma'tî ya, mîîkîrî taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî. Yairî pra ipemonkonoyamî' yenupaiya ye'nen, mîîkîrî seru'ye' pe tîwe'sen taruma'tî Paapaya mararî pra. Maasa pra Paapa yewî' mîrîrî morî

inmo'ka'pî imakui'san kore'tapai. Amîrî'nîkon, Paapa yewî' pe tîwe'sanon wanî inmo'ka'san pe tîmîrî ton pe.
18 Anî' esenku'tî e'pai pra man. Akore'ta'nîkon epu'nen pe tîwanî kai'ma tîwe'sen pî' tauya sîrîrî. Maasa pra mîîkîrî esenku'tîsa' mîrîrî. Mîîkîrîya epu'nen pe tîwe'to' yenumî e'pai awanî. Tiaronkon pia mîîkîrî ena e'pai awanî epu'nen pe pra, pakko pe tîwe'sen warantî. Mîrîrî warantî neken epu'nen pe pu'kuru awanî, epu'nen pe Paapa wanî warantî.
19 Manni' epu'nen pe tîwe'sen wanî ya teseru pî' neken, mîîkîrî era'ma Paapaya î' pe pra rî. Mîrîrî warantî awe'menukasa' wanî'pî pena:
Paapaya inkamoro epu'nenan pe tîwe'ku'sanon nepu'tî yenpo î' pe pra rî. To' esenumenkato' wenai, to' yeseru wenai, aronne eesera'ma yairî pra to' wanî *Jó 5.13*
taasai'ya wanî'pî.
20 Moropai inî'rî awe'menukasa' wanî'pî see warantî:
Inkamoro ye'kakon ipîkkukon pe tîwe'sanon esenumenkato' wanî î' pe pra rî epu'tî Uyepotorîkonya *Sl 94.11*
taasai'ya man.
21 Mîrîrî ye'nen pemonkon piapai î' yuwaya'nîkon e'pai pra awanîkon, apîika'tîiya'nîkon. Tamî'nawîron tîîsa' Paapaya î' ton pra awanîkon namai.
22 Moropai insamoro Apolo, Pedro, uurî, anna wanî apîika'tînenkon ton pe anna yapurîkonpa pra. Moropai aako'manto'kon wanî iwinîpainon pe. Moropai sa'mantanto' wanî Paapa nîtîrî'pî pe, tîîpia amîrî'nîkon ko'manto'pe ipatîkarî. Sîrîrî awe'kupî manni' amîrî'nîkon yarakkîrî, moropai maasa awe'kupî ton, mîrîrî wanî tamî'nawîrî amîrî'nîkon ton pe itîrî'pîiya. Tamî'nawîrî sîrîrî tîrî'pîiya, awe'pîika'tîto'kon ton.
23 Moropai amîrî'nîkon wanî Cristo pemonkono pe, mîîkîrî poitîrîtonon pe. Moropai Cristo wanî Paapa narima'pî pe, tamî'nawîronkon esa' pe awe'to'pe.

4

Jesus Cristo Naipontîkon

1 Amîrî'nîkonya anna epu'tî yu'se anna wanî Cristo poitîrîtonon pe. Anî'kan nepu'tî pîn imaimu ekareme'nenan pe anna wanî Cristo maimu pe. Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se anna wanî.
2 Sîrîrî warantî yairî Paapa poitîrî pe tîwe'sen wanî e'pai awanî tepotorî ton pe. Mîîkîrî pia yairon pe awanî imaimu yawîrî awanî ye'nen.
3 Tîîse amîrî'nîkon kore'ta tiaronkonya taa ya upî': —Yairon mîîkîrî î' kupîtîpon pepîn —taaya'nîkon ya eesenumenkato'kon yawîrî, î' pe pra rî see, epu'tîya'nîkon pra awanî ye'nen. Mîrîrî warantî uurîya taa ya upî'rî: —Morî uurî —tauya ya, î' pe pra rî awanî, maasa pra epu'tîuya pra awanî ye'nen.
4 Yairî pra î' ku'sau'ya pra wai, teuren tamî'nawîrî epu'tîuya pra wai. Yai pra î' ku'sau'ya wai unepu'tî pepîn. Tîîse anî'ya uyepu'tî, Uyepotorîkonya neken epu'tî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya neken taa upî', yairî pra awanî, yairî awanî.
5 Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî kîkatî tiaronkon nîkoneka'pî pî', maasa mîrîrî weiyu erepamî pra tîîse. Tîîse Uyepotorîkonya mîrîrî taa weiyu erepamî nîmî'tî. Mîîkîrîya neken yenpo kupî sîrîrî, unepu'tî'pîkon pepîn. Moropai mîîkîrîya î' kai'ma uyewankon ya' esenumenka'nî'pî yenpo. Mîrîrî yai, tiwin pî' e'nî tanne, Paapaya uyapurîkon kupî sîrîrî unkupî'pîkon pîkîrî.
6 Uyonpayamî', eseurîma sîrîrî uurî pî' moropai Apolo pî' eesenupakonpa, î' kai'ma tiaron pemonkon yapurîya'nîkon ya yai, tiwinan yapurîkonpa pra.

Maasa pra anî' yeseru wanî morî pe epu'to'pe'nîkon, taasa' Paapaya man mîîto'pe. Imaimu e'menukasa' wenai epu'tî'nîkon, anî' esenumenkato' wenai pra, î' rî tiaron wenai pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî iku'tî. Mîrîrî Paapa maimu yawîrî awanîkon ya, tiwin Cristo naipontî'pî kupîya'nîkon pepîn tiaronkonya ikupî yentai.

7 Mîrîrî warantî awanîpa anî'ya kin ipîkku pe akupî'pî tiaronkon yentai? Paapaya itîîsa' pra nai, mîrîrî aapia manni' tamî'nawîrî? Tîîse î' wani' awanî ye'nen ipîkku pe aatapurîkon aawarîronkon pe tîwe'ku'se. Paapa nîtîrî'pî pe pra tîku'se aatapurîkon.

8 Aapia'nîkon tamî'nawîron epu'nen esa' pe awanîkon kai'ma tîîse î' ton pra si'ma, pakko pe eenasa'kon man. —Ipîkkukon pe tamî'nawîrî epu'nen tîîsa' Paapaya anna pia —taaya'nîkon. Moropai tîwî anna, Cristo naipontî'san kupî'pîya'nîkon, anna maimu yawîrî pra awanîkon. Tiaronkon esa' pe awe'kupî'pîkon reiyamî' pe. Mîrîrî warantî awanîkon ya, ayarakkîrî'nîkon anna nîrî wanî e'painon, reiyamî' pe. Tîîse mîrîrî warantî awanî pepîn.

9 Maasa pra uupia Paapaya manni'kan pemonkonyamî' tewanmarî'senon pata'se' ya' anna tînaipontî'san tîrî'pî. Mîrîrî ye'nen anna wanî warayo'kon manni'kan pemonkon wîîtîpono'san warantî aasa'manta ton pe tamî'nawîronkonya era'ma tanne. Mîrîrî warantî anna wanî, pemonkonyamî'ya moropai inserîyamî'ya nîrî era'ma tanne.

10 Cristo wenai epu'nen pe anna e'to' tarîron rumaka'pî annaya imaimu ekareme'to'pe annaya kai'ma. Mîrîrî wenai pakko pe warantî anna wanî sîrîrî. Tîîse amîrî'nîkon kaane, epu'nen pe awe'kupîkon Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen. Tîîse anna wanî a'tu'mîra tîwe'sanon pe, anna maimu pîinama pra anî'ya e'pai awanî. Tîîse amîrî'nîkon e'kupî meruntî ke, ipîkku pe amaimukon wanî. Moropai anna wanî tamî'nawîronkon newanmîrîkon pe. Tîîse amîrî'nîkon e'kupî tamî'nawîronkon napurîkon pe. Mîrîrî warantî eesenumenkakon anna pî'.

11 Tîîse î' kai'ma awanî anna yarakkîrî ekaremekîuya sîrîrî. Sîrîrî tîpose anna e'taruma'tî ko'mannî'sa' man. Emi'nan pî' moropai tuna aninnîpai anna e'to' pî'. Anna pon ton pra mararon ye'rî sa'ne, anna pon pe tîîse. Anna po'pîtî to'ya. Moropai morî pe anna ko'mamî pata'se' ton pra anna wanî.

12 Moropai anna esenyaka'mapîtî taapî'ka'se mararî pra, anna yekkari yonpato'pe annaya kai'ma. Mîrîrî yai anna winîkîi imakui'pî pe teeseurîmasanon pî', morî pe anna wanî to' winîkîi. Mîrîrî warantî anna taruma'tî to'ya tanne, yapîtanîpî annaya, anna ekore'ma pra.

13 Anna pî' to' wo'ma'ta yai, to' maimu yuuku annaya morî pe, îri pe pra. Mîîwîni tîîse anna kupî to'ya nura emurukuntîsa' poro pona tîpa'sen warantî. Moropai sîrîrî tîpose anna wanî to' pia nura warantî.

14 Tîîse mîrîrî warantî amîrî'nîkon yeppe'nî'to'peuya imenukauya pepîn tîîse ayunkon pe ayenupato'pîuya'nîkon unmukuyamî' warantî awanîkon ye'nen.

15 Innape Jesus kupî'pîya'nîkon pata pai tu'kankon ayenupatonkonya ayenupa'sa'kon tanne, tîîse ayunkon epu'tîya'nîkon e'pai awanî tiwin. Uurî neken wanî ayunkon pe, maasa pra e'mai' pe Jesus Cristo yekare ekaremekî'pîuya apî'nîkon innape ikupîkonpa.

16 Mîrîrî ye'nen uyeseru warantî ayeserukon yu'se wanî.

17 Mîrîrî wenai, uwakîri unmu Timóteo yarimauya sîrîrî aapia'nîkon. Mîîkîrî wanî unmu pe innape Jesus kupîtîpon pe moropai yairon pe awanî ye'nen. Mîîkîrî yarimauya apîika'tîi'nîkon, attîto'pe ayenpenatanî'se'nîkon

uyeseru unkupî kupîkonpa. Î' kai'ma Cristo yekare pî' pemonkonyamî' yenupauya tamî'nawîronkon soosikon tapî' ekareme'nen pe yarimauya.

18 Tiaronkon wanî amîrî'nîkon kore'ta mîî pe, innape akore'ta'nîkon uutî pepîn kai'ma.

19 Tîîse itu'se Uyepotorîkon wanî ya, uutî ka'ne' pe amîrî'nîkon era'mapî'se. Mîrîrî yai erepansa' pe inkamoro mîî pe tîwe'sanon epu'tîuya. Î' kupî to'ya teeseurîmakon yawîrî epu'tîuya, î' tîku'se pra, tîmaimukon pe neken to' eseurîma ko'mannîpî epu'tîuya.

20 Maasa pra uyesa'kon pe Paapa ena ya, umaimukon ke neken eseurîman pepîn mîrîrî, tîîse imeruntîri wenai Cristo maimu yawîrî ko'mannî, morî tîku'se.

21 Mîrîrî ye'nen uuipî yai o'non ye'ka pe uuipî yu'se awanîkon? Ayako'menkauya'nîkon teekore'mai ka'rî uuipî yu'se awanîkon, umaimu yawîrî pra awanîkon ye'nen? Morî pe ka'rî uuipî yu'se awanîkon, umaimu yawîrî awanîkon ye'nen?

5

Innape Jesus Ku'nenya Imakui'pî Kupî

1 Akore'ta'nîkon imakui'pî kure'nan e'kupî ko'mannîpî yekare eta pî' wai. Inkamoro Paapa epu'nenan pepînya mîrîrî ye'ka kupî pepîn e'painon. Tîîse eta pî' wai warayo' wanî akore'ta'nîkon tîyun no'pî tîmamaikîrî yarakkîrî tîwe'sen.

2 Tîîse o'non ye'ka pe mîrîrî ye'ka e'kupî tanne akore'ta'nîkon mîî pe awanîkon kai'ma awanîkon? Mîrîrî ye'ka e'ku'sa' pî' aweppepîkon pra awanîkon. Teesewankono'mai e'tî mîrîrî pî', ayonpakon sa'mantasa' pî' eesewankono'makon warantî. Mîîkîrî warayo' mîrîrî imakui'pî kupîtîpon, mîîkîrî yenpa'katî akore'tapai'nîkon.

3 Uurî wai tarî akore'ta'nîkon pra miarî ayarakkîrî'nîkon eseurîmato'pe. Tîîse apokonpe'nîkon wanî sîrîrî esenumenkato' ke î' kai'ma e'kupî'pî akore'ta'nîkon pî' esenumenka ye'nen. Cristo naipontî'pî pe wanî ye'nen, uurî esenumenkasa' wai î' kupî e'pai awanî pî' mîîkîrî yarakkîrî, Uyepotorîkon Jesus maimu pe mîîkîrî warayo', imakui'pî kupîtîpon yenpa'ka e'pai awanî.

4 Mîrîrî ye'nen î' pensa eemurukuntîkon yai, akore'ta'nîkon nîrî e'pai wai esenumenkato' ke. Uyepotorîkon Jesus Cristo wanî nîrî akore'ta'nîkon.

5 Mîîkîrî meruntîri yai mîîkîrî warayo' imakui'pî kupîtîpon rumakatî Makui yenya', itaruma'tîto'peiya inkupî'pî wenai. Mîrîrî wenai tîwe'taruma'tî epu'tî tîuya ya, awenpenatato'pe imakui'pî tînkupî'pî rumaka pî'. Mîrîrî warantî neken awenpenatasa' ya, Uyepotorîkonya pîika'tî tuipî weiyu yaino ton pe.

6 Mîrîrî ye'ka pî' mîî pe awanîkon e'pai pra man. Maasa epu'tîya'nîkon e'pai man. Mararon isa'moto' wanî ya, kîsere'na kore'ta, tamî'nawîrî isa'moiya e'painon. Mîrîrî warantî imakui'pî ku'sa' tiwinanya ya, tamî'nawîronkon amîrî'nîkon taruma'tîiya.

7 Mîrîrî ye'nen mîrîrî imakui'pî pe tîwe'sen yenpa'katî akore'tapai'nîkon imakui'pî ton pra, morî pe awanîkonpa. Mîrîrî warantî iku'tî, Judeuyamî'ya iku'pîtî'pî warantî. Tewî'kon tapai isa'moto' mo'ka'pî to'ya moropai carneiro more wî'pî to'ya, festa pî' to' e'to'pe. Maasa pra to' enpenatapîtî'pî î' pensa tesanonkon piapai teepa'kato'kon pî'. Mîrîrî pî' to' atausinpa'pî kure'ne.

Moropai manni' carneiro more wîîsa' wanî warantî, Cristo wîîsa' wanî'pî uurî'nîkon mo'kapa kai'ma imakui'pî piapai.
8 Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon kore'tapai imakui'pî yenpa'kanpai'nîkon, morî pe atausinpanto'pe, amenan ko'mannîto' pî'. Cristo, uurî'nîkon ton pe aasa'manta'pî manni' pî' enpenatan pe yapurîpai'nîkon man, imakui'pî ton pra si'ma. Tîîse penaron imakui'pî uyeserukon tîrumakai, yairon pe pu'kuru si'ma yapurîpai'nîkon man.
9 Manni' tiaron kaareta menuka'pîuya aapia'nîkon ta'pîuya apî'nîkon, manni'kan nura ku'nenan, se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî, warayo' yarakkîrî tîwe'sanon pokonpe awanîkon namai.
10 Mîrîrî ta'pîuya, tîîse manni'kan Paapa epu'nenan pepîn piapai aatarimakonpa taasau'ya pra wai. Inkamoro wanî imakui'pî ku'nenan pe, se' tapairî wîri' yarakkîrî tîwe'sanon pe. Moropai tonpakon winîpai î' yu'se teeseka'nunkasanon pe, moropai ama'ye'kon pe tîwe'sanon pe, moropai mia' ke ikonekasa' yapurînenan pe. Inkamoro pî' eseurîmasa' pra wai to' kore'ta ko'mannî namai. Maasa pra inkamoro kore'tapai atariman ya, sîrîrî non yapai epa'kan e'painon, sa'mantan e'painon inkamoro pokonpe e'nî namai.
11 Tîîse tauya manni' apî'nîkon. Manni' ayonpakon, innape Jesus ku'nen taiya manni', tîîse teseru tîîse yairî pra. Iteseru wanî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'sen pe, moropai tiaronkon winîpai î' yu'se tîwe'sen pe kure'ne, moropai mia' ke ikonekasa' yapurînen pe, moropai teetînsen pe, moropai imakui'pî pe tiaronkon winîkîi teeseurîmasen pe, moropai ama'ye' pe tîwe'sen pe. Mîîkîrî ye'ka ayonpakon yarakkîrî awanîkon eserîke pra naatîi. Ipokonpe si'ma ayekkarikon yonpaya'nîkon eserîke pra naatîi. Atarimatî iipiapai.
12-13 Uurîya Paapa epu'nenan pepînon yeseru yako'menka eserîke pra man, tîîse Paapaya neken inkamoro ye'kakon yako'menka. Tîîse amîrî'nîkonya ayonpakon, innape Jesus ku'nenan yeseru yako'menka e'pai awanî. Maasa pra mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
—Mîîkîrî warayo' imakui'pî kupîtîpono'pî yenpa'katî akore'tapai'nîkon *Dt 17.7; 19.19; 21.21; 22.21,24; 24.7*
—taasai'ya. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî iku'tî.

6

Tonpakon Sa'namanenan Pepînon

1 Amîrî'nîkon kore'ta, innape Jesus ku'nenan, ayonpakon wanî ya, asakî'ne inkamoro esiyu'pîtî ya, î' ton pe inkamoro yarîya'nîkon innape Jesus ku'nen pepîn ipîkku pe tîwe'sen juiz pia? Î' wani' awanî ye'nen moro inkamoro innape Jesus ku'nenan, Paapa pemonkonoyamî' pokonpe si'ma iteseru konekaya'nîkon pepîn?
2 Epu'tîya'nîkon pra kin naatî, Paapa pemonkonoyamî'ya Paapa epu'nenan pepîn yeseru yako'menka kupî sîrîrî? Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî yako'menkaya'nîkon kupî ye'nen, moriya sîrîrî mîrîrî îri pe ayonpakon e'to' konekaya'nîkon yuwatî.
3 Epu'tîya'nîkon pra kin naatî inserîyamî' yeseru yako'menka uurî'nîkonya? Mîrîrî yentai atako'menkan e'pai awanî tarî ko'mannîto' pî'.
4 Mîrîrî ye'nen anî' teesiyu'pî'sen wanî ya, Paapa epu'nen pe tîwe'sen menkatî î' rî mîîkîrî nîkupî'pî iteseru konekato'peiya. —Ipîkku pepîn mîîkîrî —tîkai pra ipî' maasa pra morî pe ikupîiya Paapa epu'nenan pepînya ikupî yentai.

5 Akore'ta'nîkon manni' ayonpakon innape Jesus ku'nen ton pra kin nai
mîrîrî ye'ka koneka ton? Mîrîrî pî' aweppepîkon eserîke pra naatî?
6 Moro awanî epu'tî pî' wai akore'ta'nîkon. Tîîse amîrî'nîkonya ayonpakon
yarî, moro iteseru konekapai tîîse. Tîîse yarîya'nîkon manni' ipîkku pe tîwe'sen
juiz Paapa epu'nen pepîn pia mîîkîrîya iteseru konekato'pe kai'ma.
7 Mîrîrî warantî ayonpakon esiyu'pîtî wenai, yairî pra awanîkon esepu'tî.
Imakui'pî kupîtîpono'pî wanî ya mîrîrî yapîtanîpîya'nîkon e'pai awanî, îri pe
yarakkîrî tîwe'se pra. Ayama'runpatîpono'pî wanî ya, tîwî nîsi yarakkîrî
awo'ma'tato' ton kîseporîi. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, morî pe panpî'
awanî.
8 Tîîse mîrîrî warantî pra amîrî'nîkonya imakui'pî kupî. Moropai ayonpakon
yama'runpaya'nîkon. Ayonpakon winîkîi mîrîrî kupî pî' aako'mamîkon, in-
nape Jesus ku'nenan winîkîi.
9-10 Yairî awanî epu'tî pî' naatîi imakui'pî ku'nenanya tîîko'manto'kon ton
eporî pepîn Paapa pia, tesa'kon pe mîîkîrî wanî pepîn. Î' yapisî to'ya
pepîn iwinîpai. Teesenku'tîi pra e'tî inkamoro ye'kakon pî'. Maasa pra
inkamoro wanî se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'sanon pe, moropai
mia' ke ikonekasa' yapurînenan pe, moropai tiaronkon no'pî yarakkîrî
tîwe'sanon pe, moropai warayo'kon yarakkîrî nura ku'nenan pe, moropai
ama'ye'kon moropai î' yu'se teeseka'nunkasanon pe, moropai teetînsenon pe
moropai imakui'pî pe tiaronkon winîkîi teeseurîmasanon pe moropai seru'ye'
yenku'tîtonkon pemonkon yama'runpapa. Insamoro ye'kakonya î' yapisî
pepîn tiwin kin Paapa winîpai, maasa pra Paapa wanî pepîn to' esa' pe.
11 Pena amîrî'nîkon kore'ta tiaronkon wanî'pî mîrîrî warantî. Tîîse mîrîrî
imakui'pî ankupî'pîkon rona'pî Paapaya morî pe awanîkonpa imakui'pî ton
pra. Moropai mîrîrî neken kupî'pîiya pra, tîîse tîmîrî ton pe awanîkonpa
amo'ka'pîiya'nîkon, Uyepotorîkon Jesus Cristo sa'manta'pî wenai. Moropai
Morî Yekaton Wannî, Paapa winîpainon wenai morî pe akoneka'pîiya'nîkon.

Î' Kai'ma Paapa Ton Pe Uyesa'kon Yapurîto'

12 Tiaronya taa upî': —Tamî'nawîrî anku'pai e'to' kupîuya eserîke awanî
imakui'pî pe pra. Mîrîrî pî' tauya ipî': —Inna seru' pepîn, tamî'nawîrî ikupîya,
tîîse yai pra mîrîrî wanî pepîn morî panpî' amîrî ton pe. Moropai tiaronya
taa upî': —Î' rî kupîuya e'painon itu'se wanî pîkîrî, î' wani' pra awanî. Mîrîrî pî'
tauya sîrîrî: —Inna, seru' pepîn. Tîîse mîrîrî ena tîrîuya pepîn e'painon uyentai.
13 Yai pra nura ku'nen wanî imakui'pî tînkupî'pî anwapu'tîpai moropai
umaimu yuukuiya see warantî: —Yekkari wannî wanî Paapa nîkupî'pî pe
ena'to'pe. Moropai uro'takon wanî uyekkarikon yense' pe Paapa nîkupî'pî
pe. Mîrîrî ye'nen î' rî enapîuya, itu'se uurî e'to' pîkîrî, î' wani' pra awanî. Mîrîrî
pî' tauya sîrîrî: —Inna, seru' pepîn. Mîrîrî to'pe ikupî'pî Paapaya, tîîse mîrîrî
yaretî'kaiya kupî sîrîrî sa'nîrî. ⌞Tîîse uyesa'kon yaretî'kaiya pepîn.⌟ Uyesa'kon
ku'sai'ya pra man nura ku'to'pe uyonpakon yarakkîrî. Moropai se' tapairî
wîri'sanyamî' yarakkîrî e'nîto'pe iku'sai'ya pra man. Tîîse ukupî'pîiya'nîkon
Uyepotorîkon yapurîto'pe, moropai Uyepotorîkonya uyesa'kon yapurîto'pe
tîmîrî ton pe.
14 Mîrîrîto'pe uurî'nîkon pîmî'sa'ka Paapaya, Uyepotorîkon pîmî'sa'ka'pî tîuya
warantî tîmeruntîri ke.
15 Epu'tîya'nîkon pra kin naatî, Cristo piawon pe e'nî ye'nen, itesa' waikatoi
pe uyesa'kon wanî, manni' pemonkon waikatoi pe itemekon wanî manni'

warantî? Mîrîrî warantî si'ma Cristo waikatoi pe tîwe'sen mo'kauya e'painon,
manni' wîri' se' tapairon yarakkîrî e'to'pe? Mîrîrî kupîuya pepîn e'painon
tiwin kin.
16 Moropai epu'tîya'nîkon pra kin naatî, warayo' e'sa' ya se' tapairon wîri'
yarakkîrî tiwin to' ena sa'nîrî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî?
Taasai'ya see warantî:
—Inkamoro asakî'nankon ena tiwin to' esa', sa'nîrî to' wanî ye'nen *Gn 2.24*
—taasai'ya.
17 Mîrîrî warantî anî' wanî ya Uyepotorîkon yarakkîrî tîwe'sen pe, mîîkîrî wanî
nîrî yarakkîrî. Mîîkîrî Uyepotorîkon yarakkîrî uyekatonkon wanî tiwin.
18 Mîrîrî ye'nen se' tapairî wîri' yarakkîrî tîwe'se pra e'tî. Maasa pra tiaron
imakui'pî kupîya'nîkon ya ayesa'kon e'taruma'tî pepîn. Tîîse se' tapairî wîri'
yarakkîrî awanîkon ya, aawarîrî'nîkon ayesa'kon taruma'tîya'nîkon mararî
pra, tiaron imakui'pî yentai.
19 Mîrîrî ayesa'kon wanî epu'tîya'nîkon pra kin naatî? Paapa Yekaton
ko'manto' pe awanî. Moropai Paapa winîpaino pe awanî. Mîrîrî ye'nen
aawarîronkon pe awanîkon pepîn mîrîrî.
20 Tîîse tîmîrî pe Paapaya amîrî'nîkon yenna'pî. Moropai aye'ma'pîiya'nîkon
pakî'nan pona tînmu sa'mantato' ke tîmîrî ton pe. Mîrîrî ye'nen Paapa yapurî
pe ayesa'kon yapurîya'nîkon epu'tî.

7

Tîîno'pîtasenon Panamato'

1 Tarîpai uyekaranmapoto'ya'nîkon pî' ayeurîmauya'nîkon sîrîrî. Inna seru'
pepîn warayo' no'pîta pra awanî ya, morî pe awanî.
2 Tîîse tu'ke imakui'pî ku'to' moro awanî. Mîrîrî namai, se' tapairî
wîri'sanyamî' yarakkîrî awanî namai, warayo' no'pîta e'pai awanî,
aako'manto'pe tîno'pî yarakkîrî. Moropai mîrîrî warantî nîrî wîri' etinyoma
e'pai awanî tînyo yarakkîrî aako'manto'pe.
3-4 Mîrîrî ye'nen warayo' ino'pîta'pî ko'mamî e'pai awanî morî pe tîno'pî
yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen warayo'ya —Uno'pî yarakkîrî e'pai pra wai —taa
eserîke pra awanî. Maasa pra imîrî pe awanî ye'nen. Mîrîrî warantî nîrî
wîri'ya —Unyo yarakkîrî e'pai pra wai —taa eserîke pra awanî. Maasa pra
imîrî pe awanî ye'nen.
5 Mîrîrî ye'nen inkamoro etî'nînma pepîn tînyo yarakkîrî moropai tîno'pî
yarakkîrî, —Ayarakkîrî e'pai pra wai —tîkai pra. Tîîse sa'nîrî tîwe'to'kon
mî'pannîpî e'pai awanî, itu'se tîwanîkon ya. Inkamoro eseta e'pai awanî
tîweiyukon ton tîku'ne'tîi teepîremakon pî' taatapisîkonpa. Mîrîrî iku'sa'
tîuya'nîkon tîpo, inî'rî morî pe to' ena tîno'pî yarakkîrî. Maasa pra yapîtanîpî
to'ya eserîke pra awanî ya, Makuiya imakui'pî kupî to'ya emapu'tî. Mîrîrî
namai sa'nîrî to' ena e'pai awanî, tîno'pî yarakkîrî.
6 Mîrîrî warantî esenumenkato' pî' tauya sîrîrî, ikupîkonpa
ayaipontîuya'nîkon pepîn.
7 Uurî pia morî pe awanî, tamî'nawîronkon wanî ya uurî warantî, ino'pî ton
pra. Teuren tîîse tiwin pî' e'nî tanne, Paapaya uyeserukon ton tîîsa' mîrîrî.
No'pîtanto' yeseru ton tîrîiya tiaronkon pia moropai ino'pî pra ko'mannî
yeseru ton tîrîiya tiaronkon pia.

8 Tarîpai eseurîma sîrîrî maasaronkon ino'pî pînon pî', moropai inyo isa'manta'san pî'. Tauya, morî pe awanî e'painon tîîno'pîtai pra aako'mamîkon ya, uurî warantî.
9 Tîîse yapîtanîpîya'nîkon eserîke pra awanîkon ya, moriya ano'pîtatî. Maasa pra morî pe awanî aano'pîtakon ya, pînîn pî' aako'mamîkon yentai, ano'pîkon yarakkîrî aako'mamîkonpa.
10 Tarîpai eseurîma sîrîrî manni'kan ino'pîta'san pî' moropai etinyoma'san pî'. Sîrîrî tauya manni' uwinîpainon pepîn tîîse Uyepotorîkon winîpainon unkupîkon ton pe inekaremekî'pî.
11 Wîri' etinyoma'pîya tînyo rumaka eserîke pra awanî. Irumakasai'ya ya, tiwinsarî aako'mamî e'pai awanî, tiaron yarakkîrî tîwe'se pra. Mîîwîni pra awanî ya, tînyo yarakkîrî tîîko'manto'pe etina'paka e'pai awanî. Moropai warayo' ino'pîta'pîya tîno'pî rumaka eserîke pra awanî.
12 Tarîpai tauya sîrîrî tiaronkon pî'. Uyepotorîkonya taasa' pra man tarî tîwanî yai, tîîse uurîya taa sîrîrî. Manni' warayo' innape Jesus ku'nen, mîîkîrî no'pî wanî ya innape Jesus ku'nen pe pra, tîîse morî pe to' ko'mamî ya sa'nîrî, inyoya irumaka eserîke pra awanî.
13 Moropai wîri' innape Jesus ku'nen, inyo wanî ya innape Jesus ku'nen pe pra, tîîse inkamoro ko'mamî ya morî pe, ino'pîya irumaka eserîke pra awanî.
14 Maasa pra mîîkîrî warayo' innape Jesus ku'nen pepîn mîîkîrî pîrema Paapaya innape Jesus ku'nen pe ino'pî wanî wenai. Moropai tiaron warayo' innape Jesus ku'nen mîîkîrî no'pî wanî innape Jesus ku'nen pe pra. Tîîse Paapaya ino'pî pîrema, innape Jesus ku'nen pe inyo wanî wenai. Tîîse mîrîrî warantî pra awanî ya, morî pe mîîkîrî munkîyamî' wanî pepîn Paapa yarakkîrî, ipemonkono pe pra to' wanî ye'nen. Tîîse tîpemonkono pe inyo wanî wenai, Paapaya to' pîrema, to' ko'mannîpîiya morî pe.
15 Mîrîrî ye'ka pe pra awanî ya, mîîkîrî warayo' innape Jesus ku'nen pepîn wanî ya, iko'manpai pra innape Jesus ku'nen tîno'pî yarakkîrî, moropai wîri' innape Jesus ku'nen pepîn wanî ya, iko'manpai pra tînyo innape Jesus ku'nen yarakkîrî, moriya tîwî eepa'ka. Mîrîrî warantî eepa'ka'pî ya, î' wani' pra man. Yarakkîrî pu'kuru aako'mamî e'pai pra awanî. Maasa pra uurî'nîkon yanno'pî Paapaya morî pe ko'mannîto'pe tîîwanmîra, tîno'pî ke, tînyo ke.
16 Tîîse innape Jesus kupîiya pra tîîse, yarakkîrî aako'mamî ya, î' pensa innape Jesus kupî anyoya epu'tîya pra nai. Yai pra innape ikupîiya awenai. Moropai warayo' î' pensa innape Jesus kupî mîîkîrî ano'pîya epu'tîya pra nîrî nai. Yai pra innape ikupîiya awenai. Mîrîrî ye'nen ayu'se awanî ya, yarakkîrî ako'mankî.

Paapa Maimu Yawîrî Neken

Ayeserukon Miakanmatî

17 Akaisarî'nîkon tiwin pî' si'ma mîrîrî Uyepotorîkon nîtîrî'pî aapia'nîkon yawîrî ikupî pî' ako'mantî. Moropai o'non ye'ka pe awanî'pîkon pena Paapaya ayannokon yai, mîrîrî warantî ako'mantî. Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon yenupa'pîuya soosikon kaisarî.
18 Mîrîrî ye'nen anî' wanî ya, Judeuyamî' yeseru yawîrî tîmere pi'pî pottî ya'tîtîpon wanî ya innape Jesus kupîiya rawîrî, mîrîrî warantî rî aako'mamî e'pai awanî, Judeu pe awe'to' tenonse pra. Mîrîrî warantî nîrî anî' wanî ya, Judeuyamî' yeseru yawîrî pra Paapaya tanno rawîrî, mîrîrî warantî aako'mamî e'pai awanî, tîmere pi'pî pottî ta'tîi pra.

19 Maasa pra mîrîrî ye'kaya î' kupî pepîn mîîto'pe. Judeuyamî' yeseru
ya' awanî ka'rî, kaane, tîîse î' e'pai awanî innape Paapa maimu yawîrî
aako'mamî e'pai awanî.
20 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma o'non ye'ka pe awanî'pîkon pena Paapaya
ayannokon yai, mîrîrî yawîrî ako'mantî.
21 Pena Paapaya ayanno ya, to' poitîrî pe kin awe'sa' pra nan? Moriya
ako'mankî to' poitîrî pe. Î' wani' awanî pepîn. Tîîse î' pensa to' poitîrî pe pra
eenato' weiyu erepamî ya, moriya epa'kakî.
22 Maasa pra tesa' kenankon inkamoro yanno Uyepotorîkonya ya, tarîpai
inkamoro wanî Paapa pia itesa' pra. Maasa pra Paapaya to' mo'kasa' ye'nen,
imakui'pî piapai. Mîrîrî warantî tesa' kenankon pepînon wanî mîrîrî Paapa
pia ipoitîrî pe.
23 Maasa pra tamî'nawîronkon amîrî'nîkon ye'masa' Paapaya sîrîrî, se'
kaisarî. Mîrîrî ye'nen Paapa maimu yawîrî ako'mantî imîrî pe awanîkon
ye'nen, tiaron pemonkono pe pra.
24 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', tiwin pî' si'ma akaisarî'nîkon o'non ye'ka pe
awanî'pîkon ayanno'pîkon Paapaya yai, mîrîrî yawîrî ako'mantî.

Inyo Isa'manta'san Pî' Moropai Maasaronkon Pî' Paulo Eseurîma

25 Tarîpai tauya sîrîrî maasaronkon pî'. Uyepotorîkon winîpainon pepîn
tîîse uurî esenumenkato' sîrîrî. Tîîse innape eseurîmato' kupîya'nîkon eserîke
awanîkon, maasa pra yairî tîwe'sen uku'sa' Uyepotorîkonya, tî'noko'pî pe uy-
era'masai'ya wenai.
26 Mîrîrî ye'nen uurî esenumenkato' wanî warayo' ko'mamî e'pai awanî,
tîwanî manni' warantî. Maasa pra ko'mannîto' wanî sa'me mîîto'pe.
27 Tîîse amîrî wanî ya tîno'pî ke, ano'pî yarakkîrî teeturumakai pra e'kî.
Tîîse ino'pî pra awanî ya, moriya ako'mankî ino'pî pra.
28 Tîîse aano'pîtasa' ya, mîrîrî wanî pepîn imakui'pî pe. Moropai maasaron
wîri' etinyoma ya, mîrîrî nîrî wanî pepîn imakui'pî pe. Tauya sîrîrî maasa
pra amîrî'nîkon anpîika'tîpai wanî ye'nen, sa'me ino'pîta'san ko'manto' yeseru
wanî ye'nen, mîrîrî warantî ayeserukon wanî namai.
29 Uyonpayamî' î' ankapai e'to' pî' tauya sîrîrî. Tîîko'manse pu'kuru pra
ko'mannîto' atareti'ka pe man. Mîrîrî ye'nen tîno'pî ke awanîkon ya, mîîkîrî
pî' neken kîsenumenkatî. —Paapa pata'se' ton pra man —tîkai pra e'tî.
30 Moropai esewankono'manto' erepansa' ya upona'nîkon, mîrîrî pî' neken
kîsenumenkatî. Moropai aatausinpato'kon erepansa' ya, ipîkku pe mîrîrî
pî' neken kîsenumenkatî. Maasa pra ipatîkarî aako'mamî pepîn. Moropai
ayemannekon ton yenna pî' kîsenumenkai ipîkku pe. Maasa pra mîrîrîkon wanî
taataretî'kasen pe.
31 Mîrîrî ye'nen ipîkku pe tamî'nawîrî sîrîrî pata yemanne pî' kîsenumenkatî.
Maasa pra tamî'nawîron sîrîrî pata po tîwe'sanon atareti'ka kupî sîrîrî. ⌞Mîrîrî
ye'nen ipîkku pe Paapa yapurî pî' ko'manpai'nîkon.⌟
32 Tu'kan esenumenkanto' winîpai amîrî'nîkon anpîika'tîpai wanî sîrîrî.
Mîrîrî ye'nen warayo' ino'pî ton pîn mîîkîrî esenumenka Uyepotorîkon ton pe
teesenyaka'ma pî' maasa pra anapurîpai tîwanî ye'nen.
33 Tîîse warayo' tîno'pî kenan esenumenkato' wanî tu'ke, sîrîrî non po
tîîko'manto' yeseru pî'. Mîrîrî kupîiya, maasa pra tîno'pî anapurîpai tîwanî
ye'nen.

34 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî esenumenkato' wanî asakî'ne kaisarî. Eesenumenka tarî tîîko'manto' yeseru pî' moropai eesenumenka Uyepotorîkon ton pe eesenyaka'mapai tîwanî pî'. Mîrîrî warantî nîrî wîri'sanyamî' wanî. Manni'kan inyo isa'manta'san moropai inyo pînon, inkamoro esenumenka Uyepotorîkon ton pe teesenyaka'makon pî', tiaron pî' teesenumenkai pra. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî to' eturumaka Uyepotorîkon yenya' eesenyaka'mato' kupîkonpa. Tîîse manni'kan wîri'sanyamî' tînyo kenankon inkamoro esenumenka sîrîrî pata po tîîko'manto'kon yeseru pî'. Maasa pra tînyokon anapurîpai tîwanîkon ye'nen.

35 Mîrîrî warantî tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî' maasa pra amîrî'nîkon anpîika'tîpai wanî ye'nen. —Sîrîrî warantî iku'tî —tauya pepîn. Tîîse yairon kupîya'nîkon yu'se wanî. Moropai Uyepotorîkon esenyaka'mato' kupîkonpa itenya' eeturumakakon yu'se wanî, tu'ke teesenumenkai pra.

36 Taawasirî pî' —Ayarakkîrî uuno'pîta —taasa' warayo'ya tîpo, aako'mamî ya ino'pî pe pra moropai mîrîrî pî' eesenumenka yairî pra tîwanî pî', maasa pra taasa' tîuya yawîrî ikupîiya pepîn. Moropai kure'ne eesenumenka ya tawasirî yarakkîrî tîwanî pî', aano'pîta e'pai awanî. Maasa pra yapîtanîpîiya yentai awanî ye'nen. Mîrîrî kupîiya ya, imakui'pî pe awanî pepîn. Morî pe awanî, aano'pîta ya.

37 Tîîse tawasirî yarakkîrî tîwanî pî' eesenumenka pra awanî ya, ino'pîtapai pra tîwanî ye'nen, î' wani' awanî pepîn, tamî'nawîrî yapîtanîpîiya ya. Imakui'pî kupîiya pepîn mîrîrî.

38 Tarîpai manni' tîîno'pîtasen no'pîta ya, imakui'pî pe awanî pepîn, tîîse morî pe awanî. Moropai manni' tîîno'pîtasen pepîn ko'mamî ya ino'pî pra, î' wani' awanî pepîn nîrî. Mîrîrî wanî morî pe panpî', maasa pra ino'pî ton pra awanî ye'nen.

39 A'kî, wîri' tînyo kenan ko'mamî e'pai awanî tînyo yarakkîrî, enen tînyo wanî pîkîrî tîrumakai pra. Tîîse tiaron pensa tînyo sa'mantasa' tîpo, mîîkîrî eturumaka tiwinsarî, inyo pra. Mîîkîrî ko'mamî itu'se tîwanî pîkîrî. Etinyomapai tîwanî ya, eetinyoma e'pai awanî, innape Jesus ku'nen yarakkîrî.

40 Tîîse uurî pia eetinyoma pra awanî ya, morî pe panpî' aako'mamî e'painon mîrîrî warantî rî. Sîrîrî uurî esenumenkato' neken pepîn, tîîse uurî pia mîrîrî warantî nîrî Morî Yekaton Wannî esenumenka.

8

Mia' Ke Ikonekasa' Pia To' Nîtîrî Entamo'kanto'

1 Tarîpai eseurîmato' mo'tanîpîuya sîrîrî. Eseurîma sîrîrî mia' ke ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî entamo'kanto' yanî eserîke awanî pî', kaane ka'rî. Mîrîrî pî' taaya'nîkon manni' warantî, tamî'nawîrî uurî'nîkon, innape iku'nenanya epu'tî pî' man, innape iku'nenan pepînya epu'tî yentai. ⌞Mia' ke ikonekasa' nama pepîn. Mîrîrî ye'nen to' nîtîrî'pî entamo'kanto' yanî ya, î' wani' awanî pepîn, imakui'pî pe awanî pepîn.⌟ Tîîse mîrîrî esenumenkanto' wanî pîika'tîton pe pra, tîîse mîî pe uurî'nîkon ku'nen pe. Tîîse morî pe panpî' e'sa'naman yeseru wanî mîrîrî, tiaronkon pîika'tîto'pe, maasa pra to' sa'nama wenai.

2 Anî' esenumenka ya, î' epu'nen pe tîwanî kai'ma, tîîse tamî'nawîrî epu'tîiya pepîn, î' anepu'pai tîwanî.

3 Tîîse anî' Paapa yapurînen wanî ya, innape epu'tîiya, î' kai'ma tîîko'mamî tonpakon yarakkîrî. Moropai mîrîrî era'ma Paapaya tîwakîri pe.

4 Mîrîrî ye'nen mîrîrî entamo'kanto' mia' ke ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî yanî
pî' apanamauya'nîkon sîrîrî. Mîrîrî mia' ke ikonekasa' wanî anî' pe pra rî
epu'tî man. Tîîko'mansen pe pra awanî. Tîîse tiwinan moro awanî, Paapa
neken epu'tî man.
5 Tîîse taa to'ya, tu'ke paapayamî' wanî, ka' po tîwe'sanon moropai non
po tîwe'sanon. Moropai tu'ke yepotorî wannîyamî' wanî taa to'ya, tîîse to'
esenku'tîsa'.
6 Tîîse uurî'nîkon pia Paapa wanî epu'tî man tiwinan neken. Mîîkîrî wanî
uyunkon pe moropai mîîkîrîya tamî'nawîron koneka'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî
ton pe uurî'nîkon ko'mamî. Moropai epu'tî man tiwin Uyepotorîkon wanî,
mîîkîrî Jesus Cristo. Moropai mîîkîrî wenai tamî'nawîron ekoneka'pî. Mîrîrî
ye'nen mîîkîrî wenai uurî'nîkon ko'mamî sîrîrî.
7 Tîîse tamî'nawîronkon innape iku'nenanya mîrîrî epu'tî pra awanî.
Tiaronkon esenumenka sîrîrî tîpose penaro' teserukon pî'. Entamo'kanto'
wanî mîîkîrî mia' ke ikonekasa' pia itîîsa' pe yapurîto'pe kai'ma to' esenu-
menka. —Mîrîrî ye'nen entamo'kanto' yanîuya ya, mîrîrî yapurîuya imakui'pî
pe —taa to'ya. Mîrîrî wenai ne'ne' pe to' esenumenkato' kupîiya, maasa pra
imakui'pî pe awanî kai'ma, yanî to'ya ye'nen.
8 Tîîse uurî'nîkon pia entamo'kanto' wenai pra Paapaya uurî'nîkon yapisî.
Yansa'nîkon ya, mîrîrî yansa' wenai morî panpî' e'nî pepîn Paapa pia. Mo-
ropai yansa' pra awanî ya, mîrîrî warantî rî morî panpî' e'nî pepîn.
9 Mîîwîni tîîse, tîwarî e'tî mîrîrî yansa'ya'nîkon pî', yansa'ya'nîkon pra
awanîkon pî'. Teesenumenkato'kon yawîrî pra, imakui'pî ya' tiaronkon
a'tu'mîra tîwe'sanon ena emapu'tîya'nîkon namai, tîwarî e'tî.
10 Anî' wanî ya a'tu'mîra tîwe'sen, mîîkîrîya amîrîya î' kupî era'ma, î' wani'
awanî pepîn kai'ma iku'sa'ya epu'tîi'ma. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî wanî awarantî
anku'pai, mia' ke ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî ananpai awanî.
11 Mîrîrî warantî mîîkîrî ayonpa a'tu'mîra tîwe'sen ataka'ma emapu'tîya. Î'
wanî yairî, î' wanî yairî pra epu'tîiya pra eena ikupîya. Manni' ayonpa, imîrî
ton pe Cristo sa'mantasa' tanne, imakui'pî ya' eena emapu'tîya.
12 Sîrîrî warantî mîrîrî yanî ayonpaya emapu'tîya, yairî pra awanî kai'ma
teesenumenka ye'ka pe, moropai mîrîrî wenai, ne'ne' pe eesenumenkato'
kupî pî' aako'mamî ya, moriya imakui'pî kupîya mîrîrî Cristo winîkîi.
13 Moriya uurî pia mîrîrî entamo'kanto' wenai, imakui'pî ya' uyonpa
ena emapu'tîuya ya, inî'rî mîrîrî ye'ka pî' entamo'ka pepîn, imakui'pî kupî
uyonpaya emapu'tîuya namai.

9

Teseru Pî' Paulo, Jesus Naipontî'pî Eseurîma

1 Uyaipontînen ton pra man, tîîse Paapaya neken uyaipontî. Mîrîrî wenai,
uurîya kin î' kupî pepîn e'painon, î' wanî yairî epu'tîuya pîkîrî? Jesus
naipontî'pî pepîn kin uurî? Inna, inaipontî'pî pe wanî, maasa pra Uyepo-
torîkon Jesus era'matîpon uurî. Moropai amîrî'nîkon wanî innape iku'nenan
pe, uyepotorî ton pe esenyaka'ma'pî wenai.
2 Teuren tiaronkonya Jesus naipontî'pî pe ukupî pepîn. Tîîse amîrî'nîkonya
ukupî maasa pra innape uku'sa'ya'nîkon ye'nen. Innape Jesus naipontî'pî
pe wanî esepu'tî aronne, maasa pra Jesus yapisî'pîya'nîkon ayesa'kon pe,
umaimu wenai.

3 Tiaron pensa Jesus naipontî'pî pe pra uku'sa' tiaronkonya yai, inkamoro maimu yuukuuya mîrîrî warantî.
4 Jesus naipontî'pî pe wanî ye'nen, î' rî tîrî to'ya ya uupia, uwuku ton tîrî to'ya moropai uyo' ton tîrî to'ya esenyaka'ma tanne, yapisîuya pepîn kin e'painon? Kaane, yapisîuya e'painon, tiaronkon Jesus naipontî'sanya yapisî warantî.
5 Moropai ino'pîtapai esenumenka ya, innape Jesus ku'nen wîri' yarakkîrî upîkîrî yarîuya pepîn e'painon? Inna, yarîuya e'painon, tiaronkon Jesus naipontî'sanya iku'sa' warantî, moropai Jesus ya'mi'san warantî, moropai Pedro warantî.
6 Yai pra uurî moropai Barnabé, anna neken esenyaka'ma kin e'painon anna yekkari yonpato'pe annaya? Kaane, awinîpai'nîkon yapisî annaya e'painon, Jesus naipontî'san pe anna wanî ye'nen.
7 O'non pata kin surara pe tîwe'sen esenyaka'ma yekare eta'pî anî'ya tekkari ton yonpapa. Tekkari yepe' ton pî' eesenyaka'masa' pra man. Manni' warayo' tekkari ye' ton pînîtîponya tînpîmî'pî yeperu enapî pepîn kin e'painon? Kaane, enapîiya, teesenyaka'ma'pî yepe' pe. Moropai tiaron, paakayamî' esa' pe tîwe'sen, mîîkîrîya to' manatî yekku mo'ka pepîn e'painon, tîwuku ton? Kaane, imo'kaiya, itepe' pe.
8 Mîrîrî ye'nen warayo'kon maimu pî' neken eseurîma pepîn sîrîrî. Tîîse moro man penaro' Moisés nurî'tî nekaremekî'pî Paapa maimuya taasa' mîrîrî warantî.
9 Taasai'ya man see warantî:

—Trigo pikka pî' ayekîn paaka yenyaka'maya'nîkon tanne,
inta kewa'tîtî. Tîwî trigo yonpa tekkarikon yonpaiya *Dt 25.4*
—taasai'ya man. Mîîkîrî paaka neken pî' Paapa eseurîma naka sîrîrî?
10 Anna pî' ka'rî eeseurîma sîrîrî? Inna, anna, teesenyaka'masanon pî' taiya sîrîrî. Manni' teesenyaka'masen ipîmî pî' moropai mîîkîrî iteperu mo'kanen inkamoro esenyaka'ma tîmîrî'nîkon ton itonpa mo'kakonpa kai'ma.
11 Mîrîrî warantî mîîkîrî ipîmîtîponya ipîmî warantî, itekare ekaremekî'pî annaya akore'ta'nîkon. Mîrîrî yepe'pî warantî awinîpai'nîkon antîrîkon anapi'pai anna wanî sîrîrî, anna yekkari yennato' ton.
12 Tiaronkon, Paapa ton pe teesenyaka'masanonya awinîpai'nîkon antîrîkon yapisî tîuya'nîkon nîmîkî tekkarikon yennato' ton. Mîrîrî warantî annaya nîrî yapisî nîmîkî pepîn kin e'painon? Inna, awinîpai'nîkon yapisî annaya e'painon.

Awinîpai'nîkon yapisî annaya e'pai tîîse, yapisî annaya pra man. Tîîse tamî'nawîrî yapîtanîpî'pî annaya. Mararî pra anna esenyaka'ma'pî anna yekkari yennato'pe, Cristo maimu ekaremekî annaya tanne. Mîrîrî kupî'pî annaya, maasa pra mîrîrî itekare ekaremekî annaya manenpaiya namai.
13 A'kî, epu'nenan amîrî'nîkon, epîremanto' yewî' ta teesenyaka'masanon tekkarikon yonpa mîrîrî teesenyaka'mato'kon winîpai. Moropai epu'nenan nîrî amîrî'nîkon, manni'kan tînpo'tîkon pe pemonkonyamî' nenepî'san po'tînenanya tiyo'kon ton mo'ka, mîrîrî to' nenepî'pî yonpa.
14 Mîrîrî warantî nîrî, Uyepotorîkonya ta'pî manni'kan imaimu ekareme'nenanya tekkarikon ton yapisî e'painon, innape imaimu ku'nenan winîpai.
15 Tîîse sîrîrî tîpose, mîrîrî warantî e'sa' pra wai. Moropai mîrîrî ye'ka anesa'pai wanî pî' kaareta menukauya pepîn sîrîrî aapia'nîkon. Maasa pra

anî' pî' î' tesa'se pra esenyaka'ma pî' atausinpa kure'ne. Mîrîrî ye'nen mîrîrî uyeseru mo'ka anî'ya tîrîuya pepîn. Iwan pî' uusa'manta e'pai awanî, uyepe' ton anesa'pai wanî yentai. Maasa pra epe'mîra Cristo maimu ekaremekî pî' atausinpa mararî pra.

16 Tîîse mîrîrî Cristo yekare ekaremekîuya pî' mîî pe atapurî pepîn sîrîrî. Maasa pra itu'se wanî yawîrî ikupîuya pepîn sîrîrî. Tîîse unkupî ton pe uyepotorîya itîîsa' wenai, ikupîuya. Maasa pra mîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekîuya pra awanî ya, "ekenne" tauya e'painon, Paapaya utaruma'tî e'painon.

17 Tîîse uuwarîrî uurî esenyaka'mato'pe wanî ya, itu'se wanî yawîrî, moriya itepe'pî nîmîkîuya e'painon. Tîîse sîrîrî esenyaka'mato' Paapa nîtîrî'pî unkupî ton pe. Mîrîrî ye'nen itu'se e'to' yawîrî pra, tîîse itu'se Paapa e'to' yawîrî ikupîuya.

18 Mîrîrî ku'sau'ya wenai î' ye'ka see itepe'pî yapisîuya e'painon? Anî' nîtîrî yapisîuya pepîn. Î' yapisîuya e'pai tîîse, î' tesa'se pra awinîpai'nîkon, itekare ekaremekî pî' uuko'mamî. Mîrîrî ye'ka ekaremekîuya ye'nen, taatausinpai pu'kuru wanî. ⌞Maasa pra ikupîuya Cristoya uyaipontî'pî iku'to'peuya yentai.⌟

19 Uurî wanî uyesa' tîwe'sen ton pra, tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' poitîrî pe e'kupî. Î' rî kupîuya e'painon itu'se e'to' pîkîrî, teuren ikupîuya pepîn, maasa pra inkamoro kore'ta tu'ke panpî' pemonkonyamî'ya innape Cristo maimu kupî yu'se wanî ye'nen.

20 Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' kore'ta wanî yai, to' warantî wanî'pî. To' yeseru kupî'pîuya, maasa pra inkamoroya innape ikupî yu'se wanî ye'nen. Tîîse uuwarîrî wanî ya, to' yeseru Moisés nurî'tî nekaremekî'pî yawîrî uuko'mamî pepîn. Tîîse to' kore'ta wanî ya, to' yeseru yawîrî uuko'mamî to' pokon pe. Maasa pra inkamoroya innape Jesus kupî yu'se wanî ye'nen.

21 Mîrîrî warantî nîrî, Judeuyamî' pepîn kore'ta wanî ya, Moisés yeserurî'pî yawîrî pra, inkamoro Judeuyamî' pepîn warantî. Maasa pra inkamoroya innape nîrî itekare kupî yu'se wanî ye'nen. (Mîrîrî kupîuya yai, Paapa maimu yawîrî pra wanî pepîn tauya tîîse, imaimu yawîrî wanî maasa pra Cristo poitîrî pe wanî ye'nen.)

22 Moropai tiaronkon a'tu'mînan, mararî Cristo maimu epu'nenan inkamoro kore'ta wanî ya, to' yeseru warantî uyeseru wanî, to' yewankono'mauya namai. Maasa pra inkamoro ena yu'se wanî ye'nen meruntî ke panpî'. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon kore'ta wanî ya, inkamoro yeseru kupîuya, inkamoro yonpakon pîika'tîto'peuya. —Aka, yairî pra iteseru wanî —taa to'ya namai, ikupîuya.

23 Mîrîrî kupîuya tamî'nawîrî maasa pra Cristo yekare eta tamî'nawîronkonya yu'se wai. Moropai inkamoro pokonpe Cristo winîpainon morî pu'kuru yapi'to'peuya, mîrîrî kupîuya.

24 A'kî, epu'nenan amîrî'nîkon. To' eka'tunto' ya' tamî'nawîronkon teeka'tunsenon eka'tumî ikî'pî winîkîi. Tîîse tamî'nawîronkonya to' nîtîrî yapisî pepîn. Maasa pra yairî pra inkamoro eka'tumî. Tîîse manni'kan neken, yairî teeka'tunsanonya to' nîtîrî yapisî. Mîrîrî warantî, morî pe ako'mantî Paapa nîtîrî yapisîkonpa. Yairî awanîkonpa Cristo maimu yawîrî ako'mantî.

25 A'kî, tamî'nawîronkon manni'kan pemonkonyamî' tiaronkon yentai meruntî ke awanîkonpa. Teeka'tumîkonpa ekoneka, î' tiaron tîku'se pra, ti-

winan kupî pî' to' ko'mamî. Maasa pra mîrîrî ku'sa' tîuya'nîkon tîpo, tiaronkon yentai to' e'sa' ya, to' napisî ton moro awanî mîrîrî, aro' pe. Tîîse mîrîrî to' napisî'pî ko'mamî pepîn ipatîkarî. Tîîse morî pe uurî'nîkon ekoneka sîrîrî non po, tiwin pî' si'ma Paapa yeseru pî' taatapi'se, uyarakkokon, aro' yapi'to'pe'nîkon, ipatîkarî tîîko'mansen.

26 Mîrîrî ye'nen uurî eka'tumî pepîn se' tapairî. Tîîse ito'sarî eka'tumî manni' warayo' teeka'tunto' kî'pî ya' teeka'tunsen warantî. Moropai uurî wanî manni' warayo' se' tapairî î' pa'tîpî'sen warantî pra, tîîse uuko'mamî morî pe tepu'se.

27 Mîrîrî ye'nen tesa' ye'tîno'pîiya ne'ne' epu'tî tîuya namai, manni' warantî uurî etî'nînma morî pe, imakui'pî kupîya namai. Maasa pra tiaronkon pî' mîrîrî itekare ekaremekîuya tîpo, Paapa pia uurî erepamî ya, —Cristo maimu yawîrî pra aako'mansa' nai —taiya namai, yawîrî uuko'mamî.

10

Mia' Ke Ikonekasa' Yapurî To'ya Namai

Pauloya To' Panama

1 Uyonpayamî', awenpenatakon yu'se wanî sîrîrî penaronkon utamokon rî'san manni'kan Judeuyamî', Moisés nurî'tî pîkîrî itî'san yarakkîrî e'kupî'pî pî'. Inkamoro yarî'pî Paapaya tamî'nawîrî katupuru wenairî moropai inkamoro rukku'nîpî'pî Paapaya tamî'nawîrî kure'nan pîrana, suuyu itese' arakkita pî', tîmeruntîri ke.

2 Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon inkamoro esenpatakona'pî Moisés wenairî to' wîtîto'pe, Cristo wenairî wîtînto'pe esenpatakonan warantî. Maasa pra katupuru, Paapa winîpainon wenairî to' wîtî ye'nen, moropai pîrana arakkita pî' to' wîtî ye'nen, Moisés wenairî to' wîtî'pî ipemonkono pe.

3 Moropai inkamoroya tamî'nawîrî si'ma Paapa nîtîrî'pî yekkari wanî enapî'pî keren po.

4 Moropai inkamoroya tamî'nawîrî si'ma tîwukukon pe Paapa nîtîrî'pî enîrî'pî tî' yai. Manni' tî' wanî'pî Cristo warantî, maasa pra mîîkîrîya inkamoro ko'mannîpî'pî.

5 ⌞Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon ko'mannîpî'pî Paapaya.⌟ Teuren mîîwîni tîîse tu'kankon wanî'pî Paapa maimu yawîrî pra. Mîrîrî wenai, Paapaya to' tî'ka pinunpa'pî keren poro.

6 Tarîpai seeni' tamî'nawîron e'kupî'pî pî' esenumenkan e'pai man, penaronkon pemonkonyamî' wanî'pî warantî uurî'nîkon wanî namai, imakui'pî yu'se e'nî namai.

7 Mîrîrî ye'nen mia' ke ikonekasa' kîsapurîtî, penaronkonya yapurî'pî warantî pra. Maasa pra awe'menukasa' man Paapa kaaretarî po. Taawon see warantî:

—Inkamoro Paapa pemonkonoyamî' ereutasa' entamo'kanto' pî',

moropai tekkarikon yonpa'pî to'ya.

Moropai tîwukukon enîrî'pî to'ya.

Moropai mîrîrî tîpo, inkamoro mananu'pî taatausinpai.

Mîrîrî kupî'pî to'ya mia' ke ikonekasa' yapurîkonpa —taasai'ya man. *Êx 32.6*

8 Mîrîrî warantî nîrî se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî e'nî e'pai pra man, pena ikupî'pî to'ya warantî. Pena mîrîrî ku'sa' to'ya wenai, tu'ke 23.000 kaisarî pemonkonyamî' wî'pî Paapaya tiwin wei tîîse.
9 Mîrîrî warantî penaronkonya Paapa yonpa'pî warantî, Cristo yonpapai pra man. Maasa pra pena mîrîrî warantî Paapa yonpasa' to'ya wenai, îkîiyamî' tîrî'pî Paapaya to' ye'kapî'to'pe to'ya, moropai to' e'tî'ka'pî.
10 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya ayesanonkon, Cristo nîtîrî'pî yasi'sirunpa e'pai pra man, penaronkonya tesanonkon Paapa nîtîrî'pî yasi'sirunpa'pî warantî. Moropai mîrîrî wenai Paapaya inserî yarima'pî to' tî'kai.
11 Tamî'nawîrî sîrîrî e'kupî'pî utamokon penaronkon yarakkîrî. Mîrîrî wanî uurî'nîkon nepu'tî ton pe sîrîrîpe, î' kai'ma Paapaya ikupî tîmaimu yawîrî pra tîîko'mansenon yarakkîrî. Moropai mîrîrî menuka'pî penaronkonya, sîrîrîpe uurî'nîkon pî' ekareme'nen pe, sîrîrî pankon tîîko'mansenon. Maasa pra uurî'nîkon ko'manto' man pata atareti'ka kupî tanne.
12 Mîrîrî ye'nen anî' esenumenka ya yairî tîwanî kai'ma, meruntî ke tîwanî pî', aka, mîîkîrî ye'ka esenumî, Paapa piapai aatarima. Mîrîrî namai, tîwarî mîîkîrî ko'mamî e'pai awanî, imakui'pî kupî tîuya namai.
13 Imakui'pî anku'pai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' e'to', mîrîrî rî erepamî sîrîrî apona'nîkon. Tîîse ayentainokon awanî tîrî Paapaya pepîn. Maasa pra taasa' tîuya yawîrî ikupîiya. Imakui'pî yapîtanîpîkonpa meruntî tîrîiya aapia'nîkon, imakui'pî kupîya'nîkon namai.
14 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî' uwakîrikon pu'kuru mia' ke ikonekasa' kîsapurîtî.
15 Sîrîrî eseurîmato', epu'nenan pî' eseurîma sîrîrî, amîrî'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen eseurîmato' pî' esenumenkatî, yairî, yairî pra ikupîya'nîkon pî'.
16 Cristo sa'manta'pî pî' enpenatatî. Uurî'nîkon ton pe tîmînî kansai'ya pî' enpenatan, mîrîrî uwukukon enîrî yai. Moropai trigo puusa' yaku'nîkon yai, uurî'nîkon yarakkîrî Cristo ko'mamî, maasa pra uurî'nîkon ton pe tîîsa'mantasa' wenai. Ipemonkono pe e'nî eesepu'tî, mîrîrî wenai.
17 Teuren arinîke e'nî tanne, mîrîrî tiwinan trigo puusa' pîrikkapî'sa' yaku uurî'nîkonya, tiwin pî' si'ma. Moropai mîrîrî ya'sa' wenai, tiwin e'nî ipemonkono pe esepu'tî.
18 Maasa enpenatatî Judeuyamî' pî' manni'kan Paapa yapurîkonpa to' nîpo'tî yonpa yaanenan pî'. Mîrîrî yanî to'ya wenai, inkamoro pia Paapa ko'mamî tîpemonkono pe to' kupî tîuya ye'nen.
19 Î' ankapai wanî epu'tî pî' naatî mîrîrî yekare pî'? Mîrîrî mia' ke ikonekasa' pia to' narî'pî entamo'kanto' wanî tiaron pe? Kaane, entamo'kanto' rî wanî. Mîrîrî mia' ke ikonekasa' wanî to' yepotorî pe pu'kuru?
20 Kaane, mîrîrî pî' eseurîma pepîn sîrîrî. Tîîse tauya manni'kan pî' mia' ke ikonekasa' yapurînenanya tînpo'tîkon yarî kinî imakui'san o'ma'kon pia, makui poitîrîtonon pia, Paapa pu'kuru pia pra. Inkamoro wanî esenku'tîsa'kon pe. Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka ku'nenan kore'ta awanîkon yu'se pra wai. Inkamoro ye'kakon, makui poitîrîtonon yarakkîrî aako'mamîkon yu'se pra wai.
21 Mîrîrî warantî si'ma Cristo sa'manta'pî pî' enpenatan pe tenî'sen enîrî ye'ka pe, makui poitîrîtonon pia to' narî'pî pî' entamo'kan eserîke pra man. Mîrîrî wenai asakî'ne yapurî e'pai pra man.
22 Mîrîrî kupî'nîkon ya, Uyepotorîkon ekore'ma yu'se e'nî mîrîrî? Mîrîrî kupî'nîkon wenai Uyepotorîkon yentai meruntî ke e'nî kai'ma e'nî mîrîrî?

23 Tiaronkonya taa: —“Mîrîrî kî'ku'tî”, taa Paapaya pra awanî ya, î' itu'se e'nîto' kupî uurî'nîkonya î' wani' pra —taa to'ya. Inna seru' pepîn. Tamî'nawîrî tîku'sen wanî morî pe, î' anku'pai e'nîto' kupî, tîîse mîrîrî tamî'nawîron unkupîkon wanî pepîn morî pe, tiaronkon pîika'tîiya pra awanî ya.

24 Mîrîrî ye'nen anî'ya itu'se tîwe'to' yawîrî ikupî e'pai pra man. Tîîse tiaronkon pîika'tîto'pe ikupî e'pai man.

25 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî tansen, to' e'repato' yennaya'nîkon ya, yennatî anî' tekaranmapoi pra. Mia' ke ikonekasa' itîîsa' mîrîrî? tîkai pra yennatî. Mîrîrî wanî imakui'pî pe awanî kai'ma teesenumenkai pra yennaya'nîkon.

26 Anî' yekaranmapoya'nîkon pepîn maasa pra Paapa maimuya taasa' man —Sîrîrî pata esa' pe, moropai tamî'nawîrî sîrîrî pata po tîîko'mansen esa' pe Uyepotorîkon wanî *Sl 24.1*
—taasai'ya man.

27 A'kî, pemonkon, innape Jesus ku'nen pepînya ayetakon ya, tewî' ta ipîkîrî attî ya entamo'kai, tamî'nawîrî intîrî aapia yonpakî, î' wani' pra. —O'non pata pai seeni' eporî pî' nan? —taa e'pai pra man. Yairî, yairî pra yanîya'nîkon epu'tîkonpa, anî' kîsekaranmapotî.

28 Tîîse mîrîrî tanne, tiaronya taa ya apî': —Seeni' entamo'kanto' wanî morî pe pra, maasa pra mia' ke ikonekasa' pia yaasa' sîrîrî —taiya ya apî', mîrîrî yanîya e'pai pra man. Maasa pra mîrîrî yansa' ya, imakui'pî pe awanî kai'ma tiaron esenumenka. Moropai mîrîrî teesenumenkato' yawîrî pra ikupîiya emapu'tîya namai, mîrîrî kîsanîi.

29 Amîrî pia imakui'pî pe awanî pepîn, tîîse mîîkîrî pia imakui'pî pe awanî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî esenumenka wenai, mîrîrî yanîya pepîn. Maasa pra —Î' wani' awanî pepîn mîrîrî yanîuya ya —eesenumenka ya, î' wani' kin awanî ye'nen tiaronya unkupî ton ekaremekî e'painon, teesenumenka yawîrî?

30 Morî pe man Paapa, taasau'ya tanne uyekkari pî' tîîse, î' wani' kin awanî ye'nen mîrîrî pî' tiaronkon wo'ma'ta?

31 Mîrîrî pî' tauya sîrîrî. Î' amîrî'nîkon nenapî moropai aninnîrîkon, tamî'nawîrî î' kupîya'nîkon manni', mîrîrî ku'tî Paapa yapurîto'pe tiaronkonya, ankupîkon era'masa' tîuya'nîkon ya.

32 Tiaronkon ma'nîpanen pe pra ako'mantî, innape Jesus ku'to'pe to'ya, manni'kan Judeuyamî'ya iku'to'pe, moropai Judeuyamî' pepînya nîrî, moropai a'tu'mînankon innape Jesus ku'nenan ko'manto'pe inî' panpî' Paapa maimu yawîrî.

33 Mîrîrî ku'tî, uurîya ikupî manni' warantî. Tîwakîrikon pe uku'to'pe tamî'nawîronkonya tamî'nawîrî î' kupîuya. Mîrîrî kupîuya upî'rî esenumenka wenai pra, tîîse tamî'nawîronkon e'pîika'tî yu'se wanî ye'nen.

11

1 Mîrîrî ye'nen uurîya ikupî manni' warantî ikupîya'nîkon yu'se wai, î' kai'ma Cristo nîkupî'pî warantî ikupî pî' uuko'mamî yawîrî.

Î' Kai'ma Wîri'sanyamî' E'to' Soosi Ta Yekare

2 Apî'nîkon atausinpan pî' wai kure'ne, maasa pra uyeseru pî', unekaremekî'pî pî' awenpenatakon ye'nen. Moropai î' kai'ma esenupa'pî pî' ayenupa'pîuya'nîkon yawîrî ikupî pî' aako'mamîkon ye'nen, atausinpasa' sîrîrî.

3 Tîîse moro man unekaremekî ton, anepu'tîkon ton. Tamî'nawîronkon warayo'kon pu'pai pe Cristo wanî. Moropai warayo'kon wanî tîno'pîkon pu'pai pe. Moropai Paapa wanî Cristo pu'pai pe. Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se wai.
4 Mîrîrî ye'nen ankupîkon ton ekaremekîuya sîrîrî. Warayo'ya teepîrema ye'ka pe, moropai Paapa maimu ekaremekî tîuya ye'ka pe, tîpu'pai ya'santîsa' ya, mîîkîrîya Cristo, tesa' pe tîwe'sen yeppe'nîpî mîrîrî.
5 Tîîse wîri'ya tîpu'pai ya'santîsa' pra awanî ya, tînyo kenan yeseru pe, mîrîrî warantî si'ma eepîrema ya, moropai Paapa maimu ekaremekîiya ya, tesa' pe tîwe'sen, tînyo yeppe'nîpîiya mîrîrî. Mîrîrî warantî awanî, manni' wîri'ya tîpu'pai ya'tîsa' ya, tînyo yeppe'nîpî manni' warantî. ⌞Maasa pra pemonkonyamî' esenumenka ipî' see warantî, eseporo rî tîwe'sen pe mîîkîrî wanî kai'ma.⌟ Mîrîrî wenai tînyo yeppe'nîpîiya, tîpu'pai ya'santîsa' tîuya pra awanî ya.
6 Moriya tîpu'pai ya'tîiya e'pai awanî, ya'santî tîuya pra awanî ya, tînyo kenan yeseru yawîrî. Tîîse tîpu'pai ya'tîsa' pî' tîweppepî epu'tî wîri'ya ya, moriya tîpu'pai ya'santîiya e'pai awanî.
7 Tîîse warayo'ya tîpu'pai ya'santî yu'se awanî pepîn. Maasa pra tîwarantî mîîkîrî warayo' kupî'pî Paapaya, tiaronkonya tapurîto'pe, tînkupî'pî warayo' wenai. Tîîse wîri' koneka'pî Paapaya, tiaronkonya inyo yapurîto'pe, ino'pî wenai.
8 Moropai iwenai inyo yapurî to'ya nîrî maasa pra warayo' ku'sa' Paapaya pra man wîri' winîpai, tîîse wîri' kupî'pî Paapaya warayo' winîpai.
9 Moropai warayo' konekasa' Paapaya pra man tîno'pî pîika'tînen pe, tîîse wîri' koneka'pî Paapaya inyo pîika'tînen pe.
10 Mîrîrî ye'nen tînyo maimu pe wîri' e'pai awanî. Tîpu'pai ya'santî wîri'ya ya, tîpu'pai pe warayo' wanî ekaremekîiya. Mîrîrî era'ma inserîyamî'ya tîwakîrikon pe.
11 Mîîwîni tîîse Paapa pia, sa'nîrî to' wanî ipîkku pe. Warayo' wanî wîri' yu'se moropai wîri' wanî warayo' yu'se. Tiwinsarî to' ko'mamî pepîn, tîîse sa'nîrî to' ko'mamî.
12 Maasa pra warayo' winîpai wîri' konekasa' Paapaya. Moropai wîri' winîpai warayo' esenpo emapu'tî'pîiya. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî mîrîrî wanî Paapa nîkupî pe.
13 Tarîpai esenumenkatî aawarîrî'nîkon î' wanî yairî Paapa pî' wîri' epîrema ya, tînyo kenan yeseru pe pra, tîpu'pai ta'santîi pra?
14 Maasa pra warayo' wanî ya kusan pe ipu'pai, wîri' pe pra si'ma mîîkîrî eppepî maasa pra iteseru pepîn mîîto'pe.
15 Tîîse wîri' kusan pe ipu'pai wanî ya morî pe awanî. —Ema'non pe awanî —taa to'ya. Maasa pra iteseru pe itîîsa' pe awanî, mîrîrî ipu'pai ya'san warantî kusan pe awe'to'pe.
16 Tîîse akore'ta'nîkon anî' wanî ya, —Kaane, wîri' yeseru wanî tiaron pe —taiya ya, î' kai'ma see tauya e'painon? Maasa pra —Tînyo kenan yeseru pe tîpu'pai ya'santî wîri'ya e'pai man —taa annaya tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan pî'. Tiaron pe anî' panama annaya pepîn. Moropai tamî'nawîronkon tiaronkon innape Jesus ku'nenan kore'ta, wîri'sanyamî' ko'mamî mîrîrî warantî.

Entamo'kanto' Uyepotorîkon Sa'manta Pî' Enpenatan Pe (Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Lc 22.14-20)

17-18 Tarîpai amîrî'nîkon anpanamapai wanî sîrîrî ayeserukon wenai.
Maasa pra mîrîrî ayekarekon eta'pîuya moropai innape anku'pîtîkon
kupî'pîuya. Tîîse mîrîrî pî' ayapurîuya'nîkon pra wai, maasa pra soosi
ta eeperepîtîkon kaisarî eesiyu'pîtîkon pî' awanîkon. Mîrîrî wenai anî'
pîika'tîya'nîkon pepîn. Tîîse tiaronkon yaka'maya'nîkon. Paapa yeseru yawîrî
to' ko'mamî pepîn amîrî'nîkon nîkupî wenai.
19 A'kî, yai pra amîrî'nîkon kore'ta moro to' wanî e'menka'san,
awe'pantakasa'kon. Moropai mîrîrî wenai tamî'nawîronkonya epu'tî, anî'kan
wanî yairî tîwe'sanon pe, Cristo yeseru yawîrî tîwe'sanon pe.
20 Î' pensa eeperepîkon yai entamo'kai, mîrîrî eeperepîto'kon wanî pepîn
Uyepotorîkon sa'mantato' pî' awenpenatato'kon pe.
21 Maasa pra awentamo'kakon yai, tiwin pî' si'ma awentamo'kato'kon
yanîya'nîkon taasare'tîi, emi'ne tiaronkon tîîse. Moropai amîrî'nîkonya enîrî
awukukon kure'ne eetîmîkon pîkîrî, tiaronkon pia î' tîrîya'nîkon pra.
22 Mîrîrî warantî ikupîkonpa ayewî'kon ton pra kin nai? Ayewî'kon ta si'ma
awentamo'kakon awukukon enîrîya'nîkon e'painon itu'se awanîkon pîkîrî.
Tîîse ayonpayamî'ya era'ma tanne, mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, Paapa
pemonkonoyamî' innape Jesus ku'nenan yewanmîrîya'nîkon esepu'tî mîrîrî.
Moropai manni'kan sa'ne î' ton pra tîwe'sanon inkamoro yeppe'nîpîya'nîkon
mîrîrî. Mîrîrî kupîya'nîkon wenai î' kai'ma tauya e'painon apî'nîkon? Aya-
purîuya'nîkon ka'rî mîrîrî pî'? Kaane mîrîrî pî' ayapurîuya'nîkon pra wai.
23 Maasa pra sîrîrî Uyepotorîya uyenupato' uupia intîrî'pî mîrîrî ekare-
mekî'pîuya apî'nîkon. Uyepotorîkon Jesus yapisî to'ya yai, mîîkîrîya trigo
puusa' yapisî'pî moropai eepîrema'pî Paapa pî'. —Morî pe anna yuu ton tîrî
pî' nai —ta'pîiya.
24 Mîrîrî taasa' tîuya tîpo, mîrîrî trigo puusa' pîrikka'pîiya moropai ta'pîiya:
—Sîrîrî wanî sîrîrî uyesa' warantî, maasa pra sîrîrî uyesa' tîrîuya sîrîrî,
uusa'manta amîrî'nîkon ton pe. Mîrîrî ye'nen sîrîrî ya'tî uusa'manta pî'
awenpenatakon pe.
25 Mîrîrî warantî nîrî tîwentamo'kakon tîpo, pisa yapisî'pîiya moropai ta'pîiya:
—Sîrîrî uva yekku wanî umînî warantî. Maasa pra uusa'mantato' wanî
amenan pe î' kai'ma Paapa yarakkîrî pemonkonyamî' esetato' pe. Moropai
î' kai'ma tîpemonkono pe Paapaya pemonkonyamî' kupî sîrîrî umînî wenai
—ta'pîiya. —Sîrîrî enî'kî, moropai enîrî pî' ako'mantî, amîrî'nîkon ton pe
iku'sau'ya pî' awenpenatakonpa.
26 Mîrîrî ye'nen sîrîrî yakuya'nîkon kaisarî moropai uva yekku enîrîya'nîkon
kaisarî Jesus iipî pîkîrî, aasa'manta'pî pî' awenpenatakon ekaremekîiya
mîrîrî.
27 Mîrîrî ye'nen se' tapairî anî'ya trigo puusa' yaku ya, moropai imînî pe
uva yekku enîrîiya ya, yairî pra awanî. Imakui'pî kupîiya, tîmîrî ton pe
Uyepotorîkon sa'mantato' yapurîiya pepîn.
28 Mîrîrî namai Uyepotorîkon winîpainon trigo puusa' yaku rawîrî, moropai
uva yekku enîrî rawîrî, tiwin pî' si'ma î' uurî'nîkon nîkupî'pî yako'menka
e'pai awanî. Moropai mîrîrî ekoneka e'pai awanî, morî pe e'nîto'pe Paapa
yarakkîrî. Mîrîrî tîpo yaku moropai enîrî.
29 Maasa pra uurî'nîkon ton pe Jesus sa'manta'pî pî' teesenumenkai pra,
anî'ya trigo puusa' yaku ya, yakuiya se' tapairî. Moropai mîrîrî uva yekku
enîrîiya se' tapairî. Moropai mîrîrî wenai mîîkîrî taruma'tî Paapaya.

30 Mîrîrî warantî enî'sa'ya'nîkon ye'nen, amîrî'nîkon kore'ta tu'ke pri'ya pra
awanîkon moropai a'tu'mîra awanîkon. Moropai tiaronkon sa'manta'pî mîrîrî
wenai.
31 Mîrîrî namai uurî'nîkon esera'ma e'pai awanî, uyeserukon yako'menka
e'pai awanî, î' ton pra esepu'nîto'pe esenumenkanto' ya'. Mîrîrî warantî e'nî
ya, Paapaya uurî'nîkon taruma'tî pepîn.
32 Tîîse mîrîrî warantî imakui'pî pe e'nî ye'nen, Uyepotorîkonya uurî'nîkon
taruma'tî mîrîrî uyeserukon rumakato'pe, imakui'pî ku'nenan pokonpe
uurî'nîkon yenumî tîuya namai apo' ya'.
33 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', î' pensa eeperepîkon ya, Uyepotorîkon
sa'mantato' pî' tîwenpenatai awentamo'kato'kon pî', tiaronkon nîmî'tî to'
pokonpe awentamo'kakonpa.
34 Tîîse anî' wanî ya emi'ne akore'ta'nîkon, mîîkîrî entamo'ka e'pai awanî
tewî' ta, eeperepîkon rawîrî, Paapaya atarumatîkon namai. Mîrîrî pî' neken
tauya sîrîrî. Tiaron moro man eseurîmato', tîîse akore'ta'nîkon erepansa' yai,
mîrîrî pî' ayeurîmauya'nîkon.

12

Morî Yekaton Wannî Nîtîrîkon

1 Uyonpayamî', eseurîma sîrîrî î' kai'ma Morî Yekaton Wannî nîtîrî pî'
esenyaka'manto'pe Paapa tonpe. Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se wai.
2 Maasa pra pena Paapa epu'tîya'nîkon pra awanîkon yai, mia' ke ikonekasa'
eseurîmakoi pepîn yapurî'pîya'nîkon teesenku'tîi.
3 Mîrîrî ye'nen epu'tîya'nîkon yu'se wai, î' wanî Paapa eseurîma Morî
Yekaton Wannî wenai. Moropai mîrîrî wanî pra awanî ya, î' wanî tiaron
eseurîma. Sîrîrî warantî epu'tîya'nîkon: Morî Yekaton Wannî maimu pe anî'
eseurîma ya, eeseurîma pepîn: —Jesus taruma'tîtî —taiya pepîn, maasa pra
Morî Yekaton Wannî wanî ye'nen iipia. Moropai Morî Yekaton Wannî ton
pînya —Uyepotorî pe Jesus wanî —taa pepîn, maasa pra iipia Morî Yekaton
Wannî ton pra awanî ye'nen.
4 Morî Yekaton Wannî nîtîrî yeseru wanî tu'ke. Tîîse tamî'nawîrî mîrîrî
tîrîtîpon wanî tiwin.
5 Mîrîrî intîrî'pî esenyaka'manto' yeseru wanî mîrîrî tu'ke, tîîse mîîkîrî
uyepotorîkon wanî tiwin.
6 Tiwin pî' e'nî tanne, esenyaka'man epu'nen pe Morî Yekaton Wannî
nîtîrî ke. Tîîse tiwinan Paapaya uurî'nîkon yenyaka'ma tiwin pî' e'nî tanne
esenyaka'manto' ku'to'pe.
7 Mîrîrî ye'nen eesepu'tî, anî' pia Morî Yekaton Wannî wanî iteseru wenai.
Maasa pra î' rî kupîiya, ikupîiya tamî'nawîronkon pîika'tîto'pe. Mîrîrî ton pe
Paapaya itîrî'pî tiwin pî' uurî'nîkon kaisarî.
8 See warantî ikupîiya: Tiwinan pia epu'nen pe awe'to' ton tîrîiya, tiaronkon
yeurîmato'peiya Paapa yeseru pî'. Moropai tiaron pia itîrîiya pakko pepîn
eeseurîmato'pe, Paapa maimu pî' pemonkonyamî'ya epu'to'pe î' kai'ma
tîpîika'tîkon Paapaya.
9 Mîîkîrî Morî Yekaton Wannîya itîrî tiaron pia innape tîku'toi'ya ton,
eepîremato'pe. Moropai tînesatî yapisî tîuya epu'tîiya. Moropai tiaron pia
meruntî tîrîiya pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'peiya.
10 Moropai tiaron pia meruntî tîrîiya ikupî eserîkan pepîn ku'to'peiya. Mo-
ropai tiaron pia itîrîiya itekare Paapa winîpainon ekareme'to'peiya tiaronkon

pî'. Moropai tiaron pia epu'nen tîrîiya mîrîrî itekare tîwinîpaino pe awanî epu'to'peiya, moropai tiaron winîpaino pe awanî epu'to'peiya nîrî, Morî Yekaton Wannî winîpaino pe pra. Moropai tiaron pia itîrîiya tiaronkon maikon ku'to'peiya to' maimu tepu'se pra. Moropai tiaron pia itîrîiya, mîrîrî ye'ka tiaronkon maikon ekareme'to'peiya, î' taasa' mîrîrî maiya ekareme'to'peiya.

11 Tamî'nawîrî mîrîrîkon wanî mîîkîrî Morî Yekaton Wannî nîkupî pe. Mîîkîrîya itîrî si'ta tiwin pî' e'nî tanne, itu'se tîwanî pîkîrî.

Tiwin Uyesa'kon Tîîse Tu'ke Iwaikkatoi Wanî

12 Mîrîrî warantî ikupîiya, maasa pra Cristo yarakkîrî uurî'nîkon e'to' wanî pemonkon esa' warantî. Tiwin pemonkon esa' tîîse tu'ke itemanne wanî i'pukon, moropai itenyakon, itenukon mîrîrîkon wanî tu'ke. Mîrîrî tîîse tu'ke tiwinan pemonkon pe awanî. Mîrîrî warantî uurî'nîkon wanî, Cristo esa' pe.

13 Tamî'nawîronkon uurî'nîkon Judeuyamî', moropai Judeuyamî' pepîn moropai itesa' pînon moropai tesa' kenankon wanî tiwin. Maasa pra uurî'nîkon yenpatakona tîuya yai Morî Yekaton Wannîya uurî'nîkon kupî'pî tiwin, uyesa'kon pe awe'to'pe. Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî tîrî'pî Paapaya tiwin pî' e'nî tanne uurî'nîkon pia aako'manto'pe uyarakkîrî'nîkon.

14 A'kî, pemonkon esa' wanî pepîn iwaikkatoi pe iku'sa' pe. Tîîse awanî tamî'nawîrî itemanne wanî yarakkîrî.

15 Mîrîrî warantî tîîse i'puya taa ya: —Î' wani' awanî ye'nen itenya pe pra uurî wanî'pî? Ipî' e'pai pra wai —taiya eserîke pra awanî. Maasa pra iwaikkatoi pe tîwanî ye'nen, ipoi eemo'ka eserîke pra awanî.

16 Moropai ipanaya taa ya: —Î' wani' awanî ye'nen itenu pe pra uurî wanî'pî? Mîrîrî ye'nen emo'ka sîrîrî ipoi —taiya eserîke pra awanî, iwaikkatoi pe tîwanî ye'nen.

17 Tîîse tamî'nawîrî itenu pe awanî ya, o'non ye'ka pe î' rî eta uurî'nîkonya e'painon? Moropai tamî'nawîrî ipana pe awanî ya, î' kai'ma î' pu'nîku e'painon? Î' pu'nîku pepîn.

18 Tîîse Paapaya tiwin pî' e'nî tanne ipata'se'kon ya' itîrî'pî uyesa'kon pî' itu'se tîwanî yawîrî.

19 Tîîse tamî'nawîrî tiwin e'pai itemanne wanî ya, itesa' ton pra awanî e'painon.

20 Tîîse tiwin pra, tu'ke itemanne awanî tîîse, tiwin itesa' awanî.

21 Mîrîrî ye'nen itenuya taa eserîke pra awanî itenya pî': —Ayu'se pra wai —taiya eserîke pra awanî. Moropai ipu'paiya taa eserîke pra awanî i'pu pî': —Ayu'se pra wai —taiya eserîke pra awanî.

22 Maasa pra mîrîrî a'tu'mîra panpî' tîwe'sen temanne yu'se uyesa'kon wanî.

23 Moropai mîrîrî î' pe pra rî awanî kai'ma esenumenkanto' teuren tîîse mîrîrî wakîma e'pai awanî. Moropai mîrîrî napontî morî pe e'nîto'pe. Moropai iwaikkatoikon imakui'pî pe panpî' tîwe'sen mîrîrî yenomî e'pai awanî, tiaronkonya era'ma namai.

24 Tîîse tiaronkon morîkon panpî' kupî pepîn mîrîrî warantî. Mîrîrî warantî Paapaya tu'ke si'ta ikupî'pî uyemannekon ton. Mîrîrî ye'nen morî pe tîwe'sen yenomî pepîn, tîîse imakui'pî panpî' tîwe'sen mîrîrî yenomî e'pai awanî.

25 Mîrîrî warantî ikupîiya, mîrîrî uyesa'kon yemanne esenyaka'manto'pe tîmurukun pe, î' iwaikkatoi e'taruma'tî namai, tîîse morî pe, e'to' yawîrî ko'mannîto'pe.

26 Mîrîrî ye'nen tiwin iwaikkatoiya tîmoron epu'tî ya, tamî'nawîrî uyesa'konya epu'tî ikaisarî. Mîîwîni pra awanî ya, morî pe tiaron iwaikkatoi yapurî anî'ya ya, tamî'nawîrî uyesa'kon yapurîiya nîrî.
27 Mîrîrî warantî tiwin pî' e'nî tanne, uurî'nîkon wanî sîrîrî Cristo esa' pe. Iwaikkatoi pe e'nî sîrîrî.
28 Mîrîrî ye'nen Paapaya tîpemonkonoyamî' tîrî'pî to' pata'se'kon ya' tonpayamî' kore'ta to' esenyaka'mato'pe. E'mai' pe tînaipontîkon ton tîrî'pîiya to' pata'se' ya'. Moropai to' ye'ma'pî pî' tîmaimu ekareme'nenan tîrî'pîiya. Moropai inkamoro ye'ma'pî pî' pemonkonyamî' yenupanenan. Moropai mîrîrî tîpo tîku'sen pepîn ku'nenan. Moropai mîrîrî tîpo pri'yawonkon pepîn yepi'tînenan. Moropai tiaronkon pîika'tînenankon. Moropai tiaronkon ye'mai'norî tonkon. Moropai tiaronkon maikon ku'nenan tonkon, ipî' teesenupai pra. Tamî'nawîrî inkamoro tîrî'pîiya tîpemonkonoyamî' kore'ta soosi ta to' esenyaka'mato'pe.
29 Tîîse inkamoro wanî pepîn tamî'nawîrî taipontîsanon pe. Moropai Paapa maimu ekareme'nenan pe tamî'nawîronkon wanî pepîn. Moropai pemonkonyamî' yenupanenan pe tamî'nawîronkon wanî pepîn. Moropai tamî'nawîronkonya tîku'sen pepîn kupî pepîn.
30 Moropai tamî'nawîronkonya pri'ya pra tîwe'sanon yepi'tî pepîn. Moropai tamî'nawîronkonya tiaron maikon kupî pepîn teesenupai pra ipî'. Moropai tamî'nawîronkonya î' taasa' mîrîrî tiaronkon maikonya ekaremekî pepîn.
31 Tîîse morî panpî' Morî Yekaton Wannî nîtîrî yu'se e'tî, mîrîrî yapisîkonpa.
Tarîpai mîrîrî warantî aako'mamîkon tanne, ipîkku panpî' ankupîkon ton ekaremekîuya sîrîrî.

13

E'sa'namanto'

1 Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' maimu kupîuya ya morî pe, moropai inserîyamî' maimu nîrî kupîuya ya, tîîse e'sa'namato' ton pra awanî ya, î' pe pra rî awanî e'painon. Î' rî tauya ya, tauya se' tapairî, turun turun taawon warantî, maasa pra tiaron yeurîmauya umaimu ke neken, mîîkîrî tîsa'namai pra.
2 Moropai uurîya morî pe Paapa maimu ekaremekî ya, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pî' epu'nen pe wanî ye'nen, moropai tamî'nawîron epu'tîuya ya, anî' nepu'tî pepîn, tîîse Paapa nepu'tî epu'tîuya ya, moropai kure'ne innape ikupîuya wenai wî' mo'tanîpîuya ya, ipata'se' yapai tiaron pata pona, tîîse e'sa'namato' ton pra awanî ya tiaronkon yarakkîrî î' pe pra rî uurî wanî.
3 Moropai tamî'nawîrî uyemanne pe tîwe'sen tîrîuya ya, tîwe'taruma'tîsanon pia to' pîika'tîto'peuya, moropai ⌞Paapa esenyaka'mato' wenai⌟ uusa'mantato'pe eturumaka ya, upo'tîto'pe to'ya, tîîse e'sa'namato' ton pra si'ma mîrîrî kupîuya ya, î' pe pra rî awanî. Î' eporîuya pepîn mîrîrî wenai.
4 Maasa pra e'sa'namanto' wanî teekore'masen pe pra, morî pe awanî. Moropai e'sa'namanto' wanî ikinmuwanî emapu'tînen pe pra. Moropai mîî pe e'nî emapu'tînen pepîn, tiaronkon yentai atapurîn emapu'tînen pepîn.
5 E'sa'namanto' yarakkîrî e'nî ya, tiaronkon tînamai pra eseurîman pepîn. Moropai uuwarîrî'nîkon neken esenumenkan pepîn tîîse tiaronkon pî' nîrî enpenatan. Atatasi'sirunpai pra e'nî pepîn, tiaronkon kupî pepîn uyewanmakon pe, uwinîkî'nîkon to' nîkupî'pî wenai, tîîse to' sa'nama.

6 E'sa'namanto' yarakkîrî tîwe'sen pemonkon atausinpa pepîn imakui'pî pî'.
Tîîse aatausinpa yairon pî'.
7 Pemonkon tonpa sa'namanen ko'mamî pepîn teesewankono'mai tonpa
pî'. Tîîse innape ikupî pî' aako'mamî. Tîwîrî mîîkîrîya morî kupî nîmîkî pî'
aako'mamî teeseta'kai pra. Tamî'nawîrî yapîtanîpîiya.
8 Sîrîrî e'sa'namanto' wanî ipatîkarî tîîko'mansen pe taatareti'kasen pe pra.
Tîîse mîrîrî warantî pra Morî Yekaton Wannî nîtîrî wanî. Maasa pra Paapa
maimu ekareme'nenanya ekaremekî yaretî'ka. Tamî'nawîrî î' e'kupî to'
nekaremekî'pî e'ku'sa' wanî. Moropai tiaronkon maikon ku'nenan nîkupî
ataretî'ka. Inî'rî to' eseurîma pepîn tiaronkon mai pe. Moropai Morî
Yekaton Wannî epu'nen ke tiaronkon panama anî'ya ya, maasa mîrîrî to'
esenyaka'mato' ataretî'ka. Inî'rî tiaronkon yenupa to'ya pepîn.
9 Maasa pra see warantî awanî sîrîrî. Sîrîrî tîpose Paapa winîpainon epu'nen
wanî tamî'nawîrî pra, mîî pîkîrî neken epu'tî. Mîrîrî ye'nen Paapa yeseru pî'
pemonkonyamî' yenupa mararî, e'to' yawîrî pra.
10 Tîîse î' pensa Cristo erepamî yai sîrîrî non pona, awanî kupî sîrîrî e'to'
yawîrî, mîî pîkîrî pra tîîko'mansen pe. Mîrîrî yai mîî pîkîrî tîwe'sen pî' eseurîman
pepîn, inî'rî yapurî pepîn.
11 A'kî, see warantî awanî: Pena more pe wanî yai, eseurîmato' e'pîtî'pî
more eseurîmato' warantî. Moropai esenumenkato' e'pîtî'pî more esenu-
menkato' warantî. Tarîpai sîrîrîpe uuto'pansa' ye'nen, inî'rî more esenu-
menka warantî esenumenka pra wai. Maasa pra inî' panpî' epu'tîuya ye'nen.
12 Tîîse sîrîrî tîpose tamî'nawîrî epu'tî pepîn, î' kai'ma Paapa yeseru wanî.
Ipoi'pî wanamari ya' esera'man warantî awanî, maasa pra mararî, iwaikka-
toi pe esera'man. Sîrîrîpe mararî epu'tîuya, tîîse mîrîrî yai e'to' yawîrî
epu'tîuya, tamî'nawîrî uyepu'tî Paapaya warantî.
13 Tîîse sîrîrî tîpose Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî, unkupîkon ton pe ko'mamî
sîrîrî. Innape ikupî pî' ko'mannî e'pai awanî. Moropai iwinîpai tamî'nawîrî
morî intîrî yapisî nîmîkî pî' ko'mannî e'pai awanî. Moropai tiaronkon
sa'nama pî' ko'mannî e'pai awanî. Moropai mîrîrî kore'ta e'sa'namanto' wanî
ipîkku pe, tiaronkon yentai.

14

Morî Yekaton Wannî Nîtîrî Tiaron

1 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', kure'ne awe'sa'namakon e'pai awanî.
Moropai mîrîrî Morî Yekaton Wannî nîtîrîkon yuwaya'nîkon e'pai awanî. Tîîse
mîrîrî kore'ta pemonkonyamî' pî' Paapa maimu ekaremekî yuwaya'nîkon
e'pai awanî. Mîrîrî yu'se awanîkon e'pai awanî inî' panpî', tiaron
yuwaya'nîkon yentai.
2 Maasa pra anî' eseurîma ya tîku'sen pepîn mai ta, mîîkîrî eseurîma mîrîrî
Paapa pî' neken, pemonkonyamî' pî' pra. Tîîse eeseurîma tekaton ke neken,
yairon anî' nepu'tî pepîn pî'. Mîrîrî ye'nen anî'ya eeseurîmato' epu'tî pepîn.
3 Tîîse anî'ya Paapa maimu ekaremekî ya, ekaremekîiya pemonkonyamî'
ton pe, to' pîika'tîto' ton pe, to' meruntîtannî'to'pe moropai meruntî ke to'
e'to'pe.
4 Tîîse anî' teeseurîmasen wanî ya tîku'sen pepîn mai ta, mîîkîrî e'pîika'tî
tîîwarîrî. Tîîse anî'ya Paapa maimu ekaremekî ya, mîîkîrîya tamî'nawîronkon
innape Jesus ku'nenan pîika'tî.

5 Tamî'nawîronkon amîrî'nîkonya tîku'sen pepîn mai kupî yu'se wai seru' pepîn. Tîîse mîrîrî yentai Paapa maimu ekaremekîya'nîkon yu'se wai. Maasa pra anî'ya Paapa maimu ekaremekî ya, mîîkîrî wanî mîrîrî manni' mai tîku'sen pepîn ku'nen yentai, tamî'nawîronkonya imaimu eta warantî pra. Tîîse anî'ya mîrîrî imaimu ekareme'sa' ya tiaronkonya epu'to'pe, mîrîrî warantî nîrî tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan pîika'tîiya e'painon.

6 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', î' pensa akore'ta'nîkon erepansa' eseurîma ya tîku'sen pepîn mai ta epu'tîya'nîkon e'painon? Kaane, epu'tîya'nîkon pepîn. Tîîse epu'tîya'nîkon e'painon Paapaya itîîsa' ya eseurîmato'pe amîrî'nîkon pî' epu'nen tîîsa' Paapaya ya, tîmaimu î' e'kupî ekareme'to'peuya. Amîrî'nîkon yenupato'peuya itîîsai'ya ya, mîrîrî epu'tîya'nîkon e'painon.

7 Mîrîrî warantî nîrî to' waiyi te'nunpasen flauta wanî, moropai harpa. Ye'nunpanenya ye'nunpa î' kupî tîuya'nîkon epu'to'pe etanenanya. Tîîse aronne ye'nunpaiya pra awanî ya, o'non ye'ka pe mîrîrî epu'tî to'ya e'painon? Epu'tî to'ya pepîn.

8 A'kî, suraraya tîsinarî ye'nunpa ya, tonpayamî' ekonekato'pe ye'nunpaiya. Tîîse morî pe aronne ye'nunpaiya pra awanî ya, itonpayamî' ekoneka pepîn e'painon epîi tuutîkonpa.

9 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon eseurîmato' wanî. Tiaronkonya î' taato'ya'nîkon pe awanî epu'tî pepîn, maasa pra tiaron mai ta eeseurîmakon ye'nen. Mîrîrî amaimu eta to'ya pepîn tiwin kin. Mîrîrî ye'nen eeseurîmato'kon wanî î' pe pra rî anî'ya epu'tî pepîn.

10 Inna seru' pepîn, tu'ke mai man sîrîrî non po se' kaisaron pepîn. Tîîse tiwin pî' si'ma iku'nenanya tîmaimukon epu'tî.

11 Tîîse uurîya tiaron maimu eta ya, î' taato'pe epu'tîuya pepîn, umaimu pe pra awanî ye'nen. Moropai mîrîrî warantî nîrî mai ku'nenya umaimu epu'tî pepîn. Mîrîrî ye'nen ka'ran pe awanî upî', tiaron pe awanî umaimu etaiya pra awanî ye'nen.

12 Moriya mîrîrî Morî Yekaton Wannî nîtîrî yu'se awanîkon ya, yuwatî, tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan pîika'tîto'kon ton.

13 Mîrîrî yu'se awanîkon ye'nen, anî' wanî ya teeseurîmasen tîku'sen pepîn mai ta, mîîkîrîya esatî e'pai awanî Paapa pî', mîrîrî mai tînkupî ekareme'toi'ya ton tîîto'peiya, pemonkonyamî'ya epu'to'pe.

14 A'kî, uurî epîrema ya tiaron mai ta, uyekaton ke epîrema, tîîse mîrîrî mai pî' esenumenka pra, î' taato'pe awanî.

15 Mîrîrî ye'nen î' kupîuya e'pai man? Sa'nîrî ikupîuya, epîrema e'pai man tîku'sen pepîn mai ta uyekaton ke, moropai umaimu ta nîrî epîrema epu'tîi'ma esenumenkato' ya'. Mîrîrî warantî eserenka tîku'sen pepîn mai ta uyekaton ke, moropai umaimu ta nîrî eserenka epu'tîi'ma.

16 Maasa pra tîku'sen pepîn mai ta eepîremakon ya ayekatonkon ke, o'non ye'ka pe tiaron pemonkonya eepîremato'kon epu'tî, amaimukon epu'tî tîuya warantî pra? Mîrîrî ye'nen —Mîrîrî warantî morî amîrî, Paapa —taiya pepîn, eepîremato'kon eta tîuya yai, î' taaya'nîkon pe epu'tî tîuya pra tîwanî ye'nen.

17 Teuren eepîremakon tanne morî pe tîîse, amaimukon etanen e'pîika'tî eserîke pra awanî, maasa pra amaimukon epu'tî tîuya warantî pra.

18 —Morî pe man, Paapa —tauya Paapa pî'. Maasa pra tîîku'sen pepîn mai ta epîrema ye'nen, amîrî'nîkon yentai mai ku'nen uurî.

19 Tîîse soosi ta innape Jesus ku'nenan epere'sa' yai, mararî, mia'taikinan mai ke neken to' anenupapai wai to' maimu ta, tu'kan 10.000 kaisarî mai

ke, tiaron mai tîpu'sen pepîn ta to' yenupauya yentai. Maasa pra î' taato'pe
umaimu wanî epu'tî to'ya yu'se wanî ye'nen.
20 Uyonpayamî', mîrîrî Morî Yekaton Wannî nîtîrîkon pî' moreyamî'
warantî teesenumenkai pra e'tî. Tîîse eesenumenkakon yu'se wai a'yeke'ton
pe tîwe'sen pemonkon esenumenka warantî tepu'se. Tîîse imakui'pî
ankupîkon pî' more pe awanîkon yu'se wai mîrîrî tepu'se pra. ⌞Tu'ke mai,
tepu'sen pepîn ke eeseurîmakon ye'nen, kure'ne Paapa wakîri pe awanîkon
kai'ma teesenumenkai pra e'tî.⌟
21 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' man, taasai'ya man see warantî:
—Insamoro upemonkonoyamî' pî' eseurîma taasa' Paapaya man.
Eseurîma pe wai pemonkonyamî' ka'ran pe tîwe'sanon winîpai
tîmaimukon ku'nenan winîpai.
Tîîse mîrîrî warantî eseurîma tanne,
upemonkonoyamî' ko'mamî umaimu tîpîinamai pra *Is 28.11,12*
—taasai'ya man, ⌞tîmaimu yawîronkon pepîn pî'.⌟
22 Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon, tîku'sen pepîn mai ku'to' tîrî Morî Yekaton
Wannîya manni'kan Paapa maimu yawîronkon pepîn netaton pe, moropai
tîkupî'pîkon pî' to' esenumenkato'pe. Mîrîrî wanî pepîn imaimu yawîronkon
ton pe. Tîîse Paapa maimu ekareme'to'pe to'ya Morî Yekaton Wannîya itîrî'pî,
innape Cristo ku'nenan pia, iwakîri pe tîwanîkon epu'to'pe to'ya. Tîîse innape
Paapa ku'nenan pepîn pia itîîsai'ya pra man.
23 Esenumenkatî maasa. Tamî'nawîronkon innape Jesus ku'nenan eseurîma
ya tîku'sen pepîn mai ta, moropai pemonkonyamî' erepamî akore'ta'nîkon,
Paapa epu'nenan pepîn. Mîîwîni pra awanî ya tiaron erepamî Morî Yekaton
Wannî nîtîrî'pî pî' esenupa'pî pepîn. Mîrîrî mai tîku'sen pepîn ta eeseurîmakon
eta tîuya'nîkon ya, inkamoroya taa eserîke wanî apî'nîkon: —Ayawî'pankon
inkamoro —taa eserîke awanî apî'nîkon, amaimukon epu'tî to'ya pra awanî
ye'nen.
24 Tîîse tamî'nawîrî amîrî'nîkonya Paapa maimu ekaremekî ya aronne,
moropai akore'ta'nîkon pemonkon erepamî Paapa epu'nen pepîn mîîwîni pra
awanî ya tiaron Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî pî' esenupa'pî pepîn pemonkon
erepamî ya, inkamoroya amaimukon eta, moropai to' esenumenka mîrîrî
tîneta'pîkon pî', imakui'pî pe tîwanîkon pî'. Mîrîrî ye'nen innape awanî kupî
to'ya, yairon pe awanî epu'tî tîuya'nîkon ye'nen.
25 Mîrîrî wenai inkamoro yeseru imakui'pî pe tîwe'sen yenpo Paapaya.
Moropai inkamoro e'sekunka Paapa yapurîkonpa. Taa to'ya: —Yairî pu'kuru
see Paapa man amîrî'nîkon pia —taa to'ya.

Î' Kai'ma Soosi Ta E'nî Yeseru

26 Uyonpayamî', tamî'nawîrî eseurîma'pî seeni'. Î' ankapai uurî e'to'
wanî sîrîrî see warantî: A'kî, soosi ta eemurukuntîkon yai Paapa ya-
purîi, tiwin uyonpakon moro awanî teeserenkasen. Moropai tiaron moro
awanî yenupaton. Moropai tiaron moro wanî tîpî' Paapa nekaremekî'pî
anekareme'painon. Moropai tiaron moro wanî itekare anekareme'painon
tîku'sen pepîn mai ta. Moropai tiaron moro awanî tîku'sen pepîn mai ta mîîkîrî
nekaremekî'pî itekare anekareme'pai tîwe'sen î' taasa' maiya epu'to'pe.
Tamî'nawîrî mîrîrîkon kupî e'pai awanî tiaronkon innape Jesus ku'nenan
pîika'tîto' ton pe.
27 A'kî, akore'ta'nîkon tiaronkon teeseurîmasanon tîku'sen pepîn mai ta
wanî ya, inkamoro eseurîma e'pai man asakî'ne eseurîwî'ne kaisarî neken,

tamî'nawîronkon eseurîma pra. Tîîse to' eseurîma e'pai awanî ese'ye'ma'pî pî'. Moropai tamî'nawîronkonya epu'to'pe, î' taasa' mîrîrî maiya ekareme'nenya ekaremekî e'pai awanî, tîîpia Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî wenai.

28 Tîîse î' taato'pe mîrîrî maiya ekareme'nen pe pra awanî ya, to' eseurîma e'pai pra awanî, tîîse tîîwarîrî'nîkon neken Paapa yarakkîrî to' eseurîma e'pai awanî tewankon ya'.

29 Asakî'nankon eseurîwî'nankonya itekare ekaremekî e'pai man. Moropai tiaronkonya to' nekaremekî itekare eta e'pai man.

30 Mîrîrî to' eseurîma tanne, Paapaya tekare ekaremekî ya, tiaron akore'tawon pia, mîîkîrî e'mai' pe teeseurîmasen tî'napamî e'pai man, tiaron eseurîma etapa.

31 Mîrîrî warantî tiwin pî' si'ma eeseurîmakon e'pai man. Mîrîrî wenai tamî'nawîronkonya epu'to'pe moropai epu'sa' tîuya'nîkon wenai, inî' panpî' Paapa maimu yawîrî to' ko'manto'pe tîrumakai pra.

32 Teeseurîmasen itekare Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî pî' mîîkîrî atî'napamî eserîke awanî, tiaron teeseurîmasen pata'se' ton pe.

33 Maasa pra se' tapairî eseurîman yu'se pra Paapa man, tiaronkon yaka'ma ye'ka pe. Tîîse morî pe eseurîman yu'se awanî, e'to' yawîrî e'nîto'pe.

34 Tamî'nawîronkon Paapa pemonkonyamî' yenupa'pîuya warantî ayenupauya'nîkon. Wîri'sanyamî' wanî e'pai awanî tîîtî'napanse soosi ta. Maasa pra soosi ta inkamoro eseurîma tîrî annaya pepîn. Tîîse tînyokon maimu yawîrî to' wanî e'pai awanî, pena Moisés nurî'tîya yenupato' yawîrî.

35 Î' rî anekaranmapopai tîwanîkon ya, tînyokon pî' ekaranmapo to'ya e'pai awanî tewî' ta si'ma, soosi ta pra. Maasa pra soosi ta wîri' eseurîma e'pai pra man, uurî'nîkon yeppe'nîpîiya namai.

36 Sîrîrî tauya manni' amîrî'nîkon pî' kupîya'nîkon pra kenantî innape? Amîrî'nîkon pî' neken Paapa yekare ekaremekî'pî to'ya kai'ma eesenumenkakon? Kaane, tiaronkon pî' nîrî ekaremekî'pî to'ya.

37 A'kî, anî' esenumenka ya Paapa maimu ekareme'nen pe tîwanî pî', Morî Yekaton Wannî nîtîrî'pî ku'nen pe tîwanî pî'. Mîîkîrîya yairî seeni' unmenuka'pî wanî epu'tî e'pai man, maasa pra umaimu pepîn sîrîrî, tîîse Uyepotorîkon maimu.

38 Tîîse anî'ya unekaremekî'pî pîinama pra awanî ya, mîîkîrî maimu nîrî kî'pîinamatîi.

39 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî' Paapa maimu ekaremekîya'nîkon yuwatî. Tîîse tîku'sen pepîn mai ku'nen pî' eeseurîma e'pai pra man kîkatî.

40 Tîîse tamî'nawîrî morî pe e'to' yawîrî mîrîrî ayeserukon ku'tî soosi ta, se' tapairon pe pra.

15

Cristo E'mî'sa'ka'pî Yekare

1 Uyonpayamî', Cristo yekare ekaremekîuya sîrîrî apî'nîkon, manni' ekaremekîuya ne'tîkini moropai manni' innape e'pîika'tînto' yekare kupî pî' aako'mamîkon manni'.

2 Mîrîrî itekare wenai amîrî'nîkon e'pîika'tî, innape ikupî pî' aako'mamîkon ya. Tîîse manni' unekaremekî'pî wanî ya, seru' pe, awe'pîika'tîkon pepîn. Î' pe pra rî innape iku'to'ya'nîkon wanî e'painon.

3 Tîîse useruku pepîn, maasa pra î' uurî esenupa'pî moropai unepu'tî'pî pî' amîrî'nîkon yenupa'pîuya itekare ipîkku pe tîwe'sen pî'. Mîrîrî wanî Cristo sa'manta'pî yekare pe. Mîîkîrî sa'manta'pî imakui'pî unkupî'pîkon mo'kapa kai'ma. Mîrîrî warantî awe'menukasa' Paapa maimuya taasa' yawîrî.
4 Mîîkîrî sa'mantasa' tîpo yu'na'tî'pî to'ya uuruwai ya'. Moropai aako'mamî'pî eseurîwî'ne wei kaisarî. Mîrîrî tîpo awe'mî'sa'ka'pî isa'manta'san kore'ta pai, Paapa maimuya taasa' yawîrî.
5 Moropai tîwe'mî'sa'ka tîpo, e'mai' pe eesenpo'pî Pedro pia. Moropai mîrîrî tîpo tiaronkon tînaipontî'san pia eesenpo'pî. Era'ma'pî to'ya.
6 Moropai inî'rî eesenpo'pî mararonkon pepîn 500 yentainokon tapurînenan pia. Mîrîrî yai tu'kankonya era'ma'pî. Sîrîrîpe tu'kankon to' yonparî'sankon sa'mantasa' pra man, sîrîrî tîpose enen to' ko'mamî, tîîse tiaronkon to' yonparî'san sa'mantasa' sîrîrî.
7 Moropai inkamoroya era'masa' tîpo, eesenpo'pî Tiago pia tiwinsarî tîîse. Moropai maasa panpî' inî'rî eesenpo'pî tamî'nawîronkon tînaipontî'san pia.
8 Tamî'nawîronkon pia teesenpo tîpo, tiwinkano'pî pe uupia eesenpo'pî, inîmîkîuya pra tîîse. Maasa teesenpoto' weiyu erepamî pra tîîse, more esenpo warantî eesenpo'pî uupia, anî'ya inîmîkî pra tîîse.
9 Maasa pra uurî sa'ne wanî Cristo naipontî'san warantî pra, tîîse to' ma're wanî, to' kaisarî e'kupî eserîke pra wai. Maasa pra uurî wanî yapurînenan taruma'tîtîpon pe. Mîrîrî ye'nen Cristo naipontî'pî pe uyesatî to'ya pepîn e'painon.
10 Mîîwîni tîîse Paapaya utaruma'tî pra awanî'pî tîîse upîika'tî'pîiya morî pe. Moropai tiaron, uyeseru ton itîrî'pîiya, morî pe tîwe'to' yawîrî. Moropai uyaipontî'pîiya esenyaka'mato'pe Cristo naipontî'san warantî. Esenyaka'ma pra uuko'mamî pra wanî'pî. Tîîse esenyaka'masa' wai tamî'nawîronkon Cristo naipontî'san yentai. Tîîse uuwarîrî ikupîuya pepîn. Tîîse Paapaya ikupî'pî, tîmeruntîri tîrî'pîiya uupia, esenyaka'mato'pe itu'se tîwanî ye'nen.
11 Sîrîrî epu'tî, itekare unekaremekî'pî wanî tiaronkon Cristo naipontî'san nekaremekî'pî warantî. Mîrîrî ye'nen uurîya itekare ekareme'sa' ya, inkamoroya ekareme'sa' ya, mîrîrî rî itekare wanî. Moropai ipîkku pe panpî' mîrîrî kupî'pîya'nîkon innape.

Uurî'nîkon E'mî'sa'kato' Yekare

12 Sîrîrî itekare anna nekaremekî'pî wanî Cristo e'mî'sa'ka'pî ekareme'nen pe. Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe tiaronkonya taa: —Isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn?
13 Maasa esenumenkatî. Isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn kai'ma eesenumenkakon ya, moriya Cristo e'mî'sa'kasa' pepîn e'painon.
14 Moropai Cristo e'mî'sa'kasa' pra awanî ya, ipî' anna eseurîmato' wanî e'painon î' pe pra rî. Moropai innape iku'to'ya'nîkon wanî e'painon, î' pe pra rî.
15 Moropai mîrîrî warantî seru' pe anna eseurîma e'painon Paapa winîkîi, maasa pra Cristo pîmî'sa'ka'pî Paapaya taa annaya ye'nen. Innape see isa'manta'san e'mî'sa'ka pra awanî ya, Paapaya Cristo pîmî'sa'ka'pî pepîn e'painon.
16 Innape isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn kai'ma eesenumenkakon ya, Cristo nîrî e'mî'sa'ka'pî pepîn e'painon.

17 Mîrîrî warantî Cristo e'mî'sa'kasa' pra awanî ya, innape iku'to'yakon
wanî î' pe pra rî, amakuyikon yapai amo'kasai'ya pepîn e'painon. Tîîse
aako'mamîkon e'painon imakui'pî ankupî'pîkon yarakkîrî.
18 Innape mîrîrî wanî ya, mîrîrî warantî nîrî ayonpayamî'kon isa'manta'san
innape Cristo ku'nenan ko'mamî e'painon aataka'ma'san pe ipatîkarî.
19 Innape Cristo kupî ya, morî intîrî yapisî sîrîrî, tarî enen e'nî tanne.
Tîîse sîrîrî neken yapisî ya, mararî pra esewankono'man e'painon,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esewankono'ma yentai. Maasa pra
iwinîpai ipatîkaron ko'mannîto' yapisî kai'ma, esenku'tî'nî'pî e'painon.

20 Tîîse mîrîrî warantî pra awanî, maasa pra innape Cristo e'mî'sa'ka'pî
wanî. E'mai' pe awe'mî'sa'kasa' ye'nen, epu'tî'nîkon ite'ma'pî pî' e'mî'sa'kan,
ipatîkarî ko'mannîto'pe yarakkîrî.
21 Maasa pra tiwinan warayo' Adão nurî'tîya imakui'pî kupî'pî wenai
tamî'nawîronkon wanî tîîsa'mantasanon pe. Mîrîrî warantî nîrî tiwinan warayo'
Cristo e'mî'sa'ka'pî wenai, tamî'nawîronkon isa'manta'san e'mî'sa'ka pe man.
22 See warantî awanî: Paapa maimu yawîrî pra Adão nurî'tî wanî ye'nen,
tamî'nawîronkon uurî'nîkon tîpayanî'san sa'manta emapu'tî'pîiya. Mîrîrî
warantî Paapa maimu yawîrî Cristo ko'mamî'pî ye'nen, tamî'nawîronkon
uurî'nîkon tîpemonkonoyamî' e'mî'sa'ka ipatîkarî ko'manto'pe emapu'tî'pî
Cristoya.
23 Tîîse uurî'nîkonya inîmîkî e'pai awanî. Maasa pra e'mai' pe Cristo
e'mî'sa'ka'pî tamî'nawîronkon e'mî'sa'ka rawîrî. Mîrîrî tîpo inîmîkî pî' ko'mannî
î' pensa Cristo iipî yai, ipemonkonoyamî' e'mî'sa'kato' weiyu eseporî.
24 Mîrîrî tîpo sîrîrî pata yaretî'ka Cristoya weiyu erepamî. Mîrîrî yai
tamî'nawîronkon ipîkku pe tîwe'sanon, moropai meruntî ke tîwe'sanon,
taataipontîsanon, teesera'masanon moropai teesera'masanon pepîn
yaretî'kaiya. Moropai tamî'nawîronkon rumakaiya tîyun Paapa yenya', to'
esa' pe awe'to'pe.
25 Maasa pra tamî'nawîronkon esa' pe Cristo ko'mamî e'pai awanî,
tamî'nawîronkon iteyatonon yaretî'ka Paapaya pîkîrî.
26 Tamî'nawîron imakui'pî yaretî'ka tîuya tîpo, sa'mantanto', itu'se Paapa
e'to' pepîn, inewanmarî yaretî'kaiya pe man.
27 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' yawîrî taasai'ya man:

—Paapaya tamî'nawîronkon esa' pe Cristo kupî pe man to' ko'mannî'nen pe
awe'to'pe *Sl 8.6*
—taasai'ya man. Tamî'nawîron yentai Cristo ena taasa' Paapaya ya, ikupîiya
tîîse tentai Cristo ena pepîn taasai'ya pra awanî. Maasa pra mîîkîrî Paapaya
ikupî'pî tamî'nawîronkon esa' pe.
28 Tamî'nawîronkon esa' pe Cristo ena yai, mîîkîrî eturumaka Paapa yenya'
tesa' pe awe'to'pe. Manni' Paapa ipîkku pe Cristo kupîtîpon tiaronkon yentai.
Mîrîrî yai Paapa ena kupî sîrîrî tamî'nawîronkon esa' pe.

29 Tarîpai isa'manta'san e'mî'sa'ka pra awanî pî' eesenumenkakon ya,
ayekaranmapouya'nîkon. Î' ton pe pemonkonyamî' esenpatakona'pî ton-
payamî', isa'manta'san ton pe? Î' pe pra rî awanî e'painon.
30 Moropai anna kanan, î' ton pe see anna esenyaka'ma ko'mannîpî, anna
moron tepu'se? Isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn epu'tî ya, î' pe pra rî awanî
e'painon.

31 Tîîse uyonpayamî', uurî tamî'nawîron e'taruma'tîto' yapîtanîpîuya sîrîrî wei kaisarî. Useruku pepîn. Uyepotorîkon Jesus Cristo pemonkono pe awanîkon wenai, innape ayapurîuya'nîkon warantî, innape awanî sîrîrî.

32 A'kî, tarî uurî esenyaka'ma ko'mannîpî Éfeso po. Mararî pra tewai'se kaikusi yarakkîrî teepîsen kaisarî. Tîîse mîrîrî kupîuya ya, tarî neken sîrîrî non po morî pe uuko'manto'pe, î' eporîuya pepîn e'painon. Innape see isa'manta'san e'mî'sa'ka pepîn ta'nîkon ya, moriya taa e'painon:

Entamo'kanpai'nîkon moropai uwukukon enî'pai'nîkon.
Maasa pra penane sa'mantan pe man *Is 22.13*
taa e'painon. Tîîse mîrîrî taa eserîke pra man maasa pra isa'manta'san e'mî'sa'ka kupî sîrîrî.

33 Mîrîrî ye'nen teesenku'tîi pra e'tî. Ayonpakon imakui'pî ku'nen wenairî tuutîi, ayeserukon morî pe awe'to'kon kî'ma'tanî'tî.

34 Tîîse morî pe aako'mamîkon yuwatî yairî. Imakui'pî ku'to'ya'nîkon mî'pannî'tî. Akore'ta'nîkon tiaronkon man, Paapa epu'nenan pepîn. Sîrîrî tauya sîrîrî, ayonpayamî'ya Paapa yeseru epu'tî pepîn pî' aweppepîkon e'pai man.

Î' Kai'ma Uyesa'kon E'mî'sa'kato' Yekare

35 Yai pra tiaronya ekaranmapo, î' ye'ka pe see isa'manta'san e'mî'sa'ka e'painon, to' pi'pî, to' esa' kata'pî tanne? Tîîse î' ye'ka pe to' esa' wanî kupî sîrîrî? taiya.

36 Pakko amîrî. Paapaya isa'manta'san pîmî'sa'ka pepîn kai'ma eesenumenka. A'kî, î' ena'pî pîmîya'nîkon ya, mîrîrî aro'ta pepîn e'painon non ke ya'si'sa'ya'nîkon pra awanî ya.

37 Maasa pra anpîmîkon wanî trigo ena'pî pe. Mîrîrî warantî pra awanî ya, î' rî ena'pî pe tiwin mîrikkî. Mîrîrî pîmîya'nîkon itena'pî pe, ite'ye' pe pra tîîse.

38 Tîîse Paapaya mîrîrî î' rî ena'pî pînsa' yaro'tannîpî, ite'ye' ton pe, itu'se tîwanî pîkîrî. Maasa pra itîrîiya si'ta tiwin pî' ikaisarî ite'ye' ton.

39 Moropai tamî'nawîronkon enenankon pemonkonyamî' moropai kamoyamî' pun wanî to' kaisarî si'ta. Pemonkon pun wanî kamo pun warantî pra. Kamo pun wanî toron pun warantî pra. Moropai toron pun wanî moro'yamî' pun warantî pra. Moropai moro' pun wanî tiaron pe rî. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî si'ta to' pun wanî.

40 Tamî'nawîrî sîrîrî non ponkon wanî morî pe. Moropai moro man nîrî ka' ponkon. Inkamoro wanî nîrî morî pe tîîse non ponkon warantî pra. Tiaron pe to' wanî.

41 A'kî, wei ya'karu moro man iponaron pata weiyu'maiya morî pe, kapoiya iweiyu'masa' warantî pra. Moropai kapoi ya'karu moro man nîrî, pata ya'karu'maiya sirikkîyamî'ya ya'karu'ma warantî pra. Moropai sirikkîyamî' ya'karu nîrî moro man tiaron pe ya'karu'manen. Inkamoro nîrî ya'karu moro man tiwin pî' to' kaisarî e'warainon pepîn, tîîse si'ta'non tiwin pî' to' tîîse.

42 Mîrîrî warantî nîrî isa'manta'san e'mî'sa'ka yai awanî. Maasa pra isa'manta'pî yu'na'tîsa' ya, itesa'rî'pî wanî tîîsa'mantasen pe. Tîîse î' pensa awe'mî'sa'ka ya, awe'mî'sa'ka inî' aasa'manta ton pe pra. Maasa pra tiaron pe itesa' wanî kupî sîrîrî tîîsa'mantasen pe pra.

43 Moropai isa'manta'pî esa'rî'pî tarî yu'na'tîsa' ya, nura pe awanî, moropai
a'tu'mîra awanî. Tîîse manni' yai, Paapaya i'mî'sa'ka yai, itesa' wanî morî pe
pu'kuru, meruntî ke pu'kuru awanî pe man.
44 Moropai tarî yu'na'tîsa' ya tarîron pe neken awanî. Tîîse i'mî'sa'ka tîuya
yai, Paapaya itîrî itesa' ton ipatîkarî ka' po tîîko'mansen tîrîiya.
Inna seru' pepîn tarî awanî non po tîîko'mansen esa' wanî ya, moriya ka' po
nîrî awanî, ka' po tîîko'mansen esa' moro man.
45 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:
—E'mai'non warayo' Adão nurî'tî koneka'pî Paapaya tarîron tîîko'mansen pe
Gn 2.7
—taasai'ya man. Tîîse ikînnî'non warayo' Cristo pîmî'sa'ka'pî Paapaya, ipatîkarî
aako'manto'pe. Mîrîrî ipatîkarî to' ko'manto' ton tîrîiya tîpemonkonoyamî' pia.
46 Mîrîrî ye'nen e'mai' pe ka' poinon uyesa'kon ton tîîsai'ya pra man. Tîîse sîrîrî
non po tîîko'mansen uyesa'kon ton itîrî'pîiya. Moropai maasa uyesa'kon ton,
ka' po tîîko'mansen tîrîiya pe man.
47 E'mai'non warayo' Adão nurî'tî koneka'pî Paapaya non ya'punu'pî ke. Tîîse
ka' poinon, ikînnî'non warayo' Cristo pîmî'sa'ka'pîiya. Moropai tiaron itesa' ton
tîrî'pîiya, ka' po tîîko'mansen pe.
48 Manni'kan tarî tîîko'mansenon wanî manni' warayo' non ya'punu'pî
konekasa' warantî. Tîîse manni'kan ka' po aako'mamî tonkon wanî, manni'
ka' poi iipî'pî warantî.
49 Uyesa'kon wanî sîrîrî tarî tîîko'mansen Adão esa' warantî. Mîrîrî warantî nîrî
e'mî'sa'kan ya, amenan pe uyesa'kon wanî pe man, ka' poi iipî'pî Cristo esa'
warantî.
50 Uyonpayamî', sîrîrî ankapai e'to' pu'kuru tauya sîrîrî apî'nîkon. Tarî
tîîko'mansen uyesa'kon yarakkîrî si'ma ka' pona iko'manse wîtîn eserîke pra
man. Maasa pra uyesa'kon tîîsa'mantasen ko'mamî pepîn ipatîkarî Paapa pia.
51 Maasa unekaremekî etatî, morî pe tepu'sen pepîn pî' eseurîma.
Tamî'nawîronkon uurî'nîkon sa'manta pepîn kupî sîrîrî. Tîîse tiwin wei ti-
winarî tamî'nawîronkon esa' etinyaka'ma pe man.
52 Ka'ne' pe uyenukonya pîriu taa manni' warantî, tiwinkano'pî pe
tîsinarîkon ye'nunpa inserîya pe, isa'manta'san e'mî'sa'ka pe man, inî'rî
aasa'mantaton pe pra. Mîrîrî yai tamî'nawîrî uurî'nîkon etinyaka'ma pe man.
53 Maasa pra sîrîrî uyesa'kon tîîkatasen etinyaka'ma e'pai man, tîîkatasen pe
pra. Moropai tîîsa'mantasen etinyaka'ma e'pai man, tîîsa'mantasen pe pra.
54 Mîrîrî ye'nen uyesa'kon tîîkatasen etinyaka'ma yai tîîkatasen pe pra,
moropai tîîsa'mantasen etinyaka'ma yai tîîsa'mantasen pe pra, î' kai'ma Paapa
maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî awe'kupî mîrîrî.
55 Sa'mantanto' pî' eranne' pe pra man,
maasa pra aataretî'kasa' man.
Pemonkonyamî' enasa' man
tîîsa'mantasanon pe pra,
sa'mantanto' yentai to' enasa' ye'nen *Os 13.14*
taasai'ya man.
56 Sa'mantanto' pî' eranne' pe e'nî imakui'pî unkupî'pîkon wenai, maasa pra
Paapaya utarumatîkon, tîmaimu yawîrî pra e'nî ye'nen.
57 Tîîse Uyepotorîkon Jesus Cristo nîkupî'pî wenai, sa'mantan pî' eranne' pe
pra e'nî, maasa pra Paapaya utaruma'tîkon pepîn. Mîrîrî ye'nen —Morî pe
pu'kuru man —taa pî' ko'mannî Paapa pî'.

58 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', innape ikupî pî' ako'mantî, tîwî tîku'se pra. Meruntî ke ako'mantî. Uyepotorîkon esenyaka'mato' pî' eesenyaka'makon pî' ako'mantî tîrumakai pra. Maasa pra epu'tî pî' naatîi Uyepotorîkon ton pe eesenyaka'makon ya, î' pe pra rî eesenyaka'mato'kon wanî pepîn.

16

Innape Jesus Ku'nenan Judeuyamî' Pîika'tîto' To'ya

1 Judéia pata ponkon innape Jesus ku'nenan pîika'tîto' ton pe anapisîkon pî' eseurîma sîrîrî. Manni'kan Galácia ponkon innape Jesus ku'nenan pî' ta'pîuya yawîrî ikupîya'nîkon yu'se wai.

2 Domingo kaisarî mîrîrî antîrîkon pe anapisîkon yapi'tî, moropai ikonekatî yeporîya'nîkon pîkîrî, tiwin pî' akaisarî'nîkon. Anî'ya kure'ne panpî' yapisî ya, mîîkîrîya itîrî kure'ne panpî', moropai mararî panpî' yapi'nenya itîrî mararî panpî'. Mîrîrî yannu'tî maasa pra akore'ta'nîkon erepamî yai, yannukuya'nîkon namai.

3 Moropai erepansa' ya akore'ta'nîkon, kaareta yarimauya, manni'kan pemonkonyamî' yaanenan pe amenka'pîkon yarakkîrî attî ton, mîrîrî tîniru yaato'pe to'ya Jerusalém pona.

4 Mîrîrî yai itîpai wanî ya, uutî moropai inkamoro wîtî uyarakkîrî.

Paulo Esenumenkato' Î' Kai'ma Tîwanî Pî'

5 Maasa e'mai' pe uutî Macedônia pata poro, mîrîrî poro uutîto' man mîîto'pe. Mîrîrî tîpo amîrî'nîkon kore'ta erepamî. Mîrîrî yai ayeporîuya'nîkon.

6 Yai pra akore'ta'nîkon uuko'mamî eserîke wanî tu'ke wei kaisarî. Mîîwîni pra awanî ya, tamî'nawîrî kono' yaretî'kauya akore'ta'nîkon. Mîrîrî warantî amîrî'nîkonya upîika'tî epu'tî pî' wai, o'non poro uutîto' manni' pî'.

7 Maasa pra ka'ne' pe rî amîrî'nîkon anera'mapai pra wai. Tîîse akore'ta'nîkon iko'manpai wai kure'ne, itu'se Uyepotorîkon wanî ya akore'ta'nîkon uuko'mamî.

8 Tîîse maasa tarî Éfeso po uuko'mamî sîrîrî, Judeuyamî' festarî, Pentecoste itese' weiyu erepamî pîkîrî.

9 Uuko'mamî sîrîrî tarî, maasa pra Paapa maimu ekaremekîuya anetapai pemonkonyamî' wanî ye'nen. Teuren tu'kankon pemonkonyamî' man, itu'sankon pepîn wanî uma'nîpapai.

10 Akore'ta'nîkon Timóteo erepansa' yai, mîîkîrî yapi'tî morî pe pu'kuru. Maasa pra uurî esenyaka'ma warantî teesenyaka'masen pe nîrî Timóteo wanî, Uyepotorîkon ton pe.

11 Mîrîrî ye'nen ipîinamaya'nîkon e'pai awanî. Moropai ipîika'tîtî o'non poro attîto' yairî, morî pe tîîwanmîra attîto'pe eerepanto'pe tarîwaya uupia. Maasa pra mîîkîrî iipî nîmîkî pî' wanî sîrîrî tiaronkon uyonpakon pokonpe.

12 Moropai uyonpakon Apolo pî' ta'pîuya, tu'ke ite'ka amîrî'nîkon era'mapî'se attîto'pe tiaronkon uyonpakon yarakkîrî. Tîîse sîrîrî pu'kuru tuutî taiya pra man. —Î' pensa uutîto' weiyu eseposa' ya, uutî —taa pî' man.

Tiwinano'pî Paulo Maimu Corínthio Ponkon Pia

13 Mîrîrî ye'nen tîwarî panpî' ako'mantî. Moropai innape ikupî pî' ako'mantî. Meruntî ke ako'mantî a'tu'mîra tîwe'se pra.

14 Tamî'nawîron eesenyaka'mato'kon konekatî, awe'sa'namato'kon yarakkîrî.

15 A'kî, uyonpakon Estéfanas moropai itonpayamî' epu'tîya'nîkon. Inkamoroya e'mai' pe innape Jesus kupî'pî tiaronkon rawîrî Grécia pata po. Moropai mîîkîrî eturumaka'pî Paapa esenyaka'mato' kupîpa kai'ma, Paapa pemonkonoyamî' pîika'tîpa kai'ma.
16 Mîrîrî ye'nen, uyonpayamî', mîîkîrîya apanamato'kon yawîrî ako'mantî. Moropai tiaronkon iwarainonkon teesenyaka'masanonya apanamakon yawîrî ako'mantî.
17 Uurî atausinpasa' wai kure'ne, Estéfanas moropai Fortunato moropai Acaico pokon erepansa' pî' uupia. Maasa pra amîrî'nîkon ton pra awanî tanne, inkamoroya upîika'tî'pî ayenta'nîkon.
18 Inkamoroya teerepansa'kon yai ayekarekon ekaremekî'pî upî', î' kai'ma aako'mamîkon yekare. Mîrîrî ye'nen uurî wanî'pî kure'ne taatausinpai. Moropai inkamoroya amîrî'nîkon yausinpa'pî epu'tî pî' wai. Inkamoro ye'kakon pemonkonyamî' yapurî e'pai awanî.
19 Innape Jesus ku'nenan, Ásia pata po tîîko'mansenonya tîmaimukon yarima pî' man aapia'nîkon. Moropai Áquilaya moropai Priscilaya nîrî tîmaimukon yarima pî' man. Moropai innape Jesus ku'nenan Áquila, Priscila yewî' ta Paapa yapurîi teeperepî'senonya tîmaimukon yarima pî' man nîrî.
20 Mîrîrî warantî tarîronkonya tîmaimukon yarima pî' man. Mîrîrî ye'nen ayonpakon yenya pî' atapi'tî tamî'nawîrî moro akore'ta'nîkon.
21 Tarîpai seeni' menukauya sîrîrî uyenya ke pu'kuru. “Umaimu man aapia'nîkon”.
22 Anî' Uyepotorîkon yapurînen pepîn wanî ya, mîîkîrî ko'mamî Paapa yewanma pe e'pai awanî. Uyepotorîkon, ka'ne' pe asi'kî.
23 Tamî'nawîron morî pe tîwe'to' tîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai aapia'nîkon.
24 Moropai uurîya a'nînmato'kon wanî kure'ne, uyonpa pe amîrî'nîkon ku'sa' Uyepotorîkon Jesus Cristoya ye'nen. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ CORÍNTIO PONKON PIA

Pauloya, Jesus Cristo naipontî'pîya sîrîrî kaareta menuka'pîiya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan pia cidade itese' Coríntio ponkon.

Î' wani' awanî wenai sîrîrî kaareta menuka'pîiya, maasa pra to' yekare etasa' wanî'pî, î' kai'ma tiaronkon pemonkonyamî' wîtîsa' inkamoro Coríntio ponkon pia. Moropai mîî pe inkamoro yenupapîtî'pî, Jesus naipontî'san pe kai'ma. Tîîse Jesus naipontî'san pe pra to' wanî'pî. Seru'ye' pe to' wanî'pî. Inkamoro yenku'tî'pî to'ya. Moropai Paulo yeseru pî' to' o'ma'ta'pî. Jesus naipontî'pî pe pra Paulo wanî taapîtî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Paulo maimu pîinama pra e'tî, taapîtî'pî to'ya. Mîrîrî warantî inkamoro yenku'tî'pî to'ya.

Mîrîrî epu'tî tîuya ye'nen, sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Ekaremekî'pîiya innape rî Jesusya yaipontî'pî, tîmaimu ekareme'se. Moropai inkamoro seru'ye'kon wanî pepîn Jesus naipontî'san pe ekaremekî'pîiya.

Moropai tiaron pî' eeseurîma'pî nîrî sîrîrî kaareta po. Inkamoro esenumenka'pî tîniru yapisî pî' tonpayamî' nîtîrî moropai î' ton pînon Jerusalém soosi tawonkon pia yarimato'pe to'ya. Mîrîrî pî' Paulo eseurîma'pî, morî pe to' esenumenkato' wanî.

Mîrîrî pî' teeseurîmasen sîrîrî kaareta.

1 Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî itu'se Paapa wanî ye'nen. Uurîya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî uyonpakon Timóteo uupia tîîse. Sîrîrî kaareta yarimauya aapia'nîkon innape Jesus ku'nenan Coríntio po tîîko'mansenon pia. Moropai tamî'nawîronkon Grécia pata poro tîîko'mansenon Paapa pemonkonoyamî' pia nîrî yarimauya sîrîrî.

2 Paapa pî' esatîuya moropai inmu Jesus Cristo pî'. Tamî'nawîron morî pe tîwe'to'kon moropai tîwanmîn tîîto'pe to'ya aapia'nîkon. Sîrîrî warantî esatîuya Paapa pî' moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'.

Pauloya Paapa Pî' Morî Pe Man Taa

3 Uyepotorîkon Paapa, Jesus Cristo yepotorî moropai itun, mîîkîrî yapurîpai'nîkon man. Maasa pra mîîkîrî uyunkonya uurî'nîkon sa'nama ko'mannîpî. Moropai mîîkîrî wanî upîika'tînenkon pe.

4 Mîîkîrîya tamî'nawîron uurî'nîkon esewankono'mato' winîpai upîika'tîkon. Moropai mîrîrî upîika'tîtoi'ya'nîkon ke, manni'kan uurî'nîkon warantî, teesewankono'mai tîwe'sanon pîika'tîto'pe, manni' iwinîpai unapisî'pîkon ke.

5 Innape pu'kuru man, e'taruma'tîn Cristo pemonkono pe e'nî ye'nen. Tîîse e'taruma'tî'nîkon ya, iwinîpai e'pîika'tînto' yapisî'nîkon.

6 Anna e'taruma'tîto' wenai amîrî'nîkon e'pîika'tî. Maasa pra anna pîika'tî'pî Paapaya, amîrî'nîkon pîika'tîto'pe annaya, innape ikupîkonpa. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya nîrî awe'pîika'tîto'kon yapisî, annaya yapisî'pî warantî, awe'taruma'tîkon yapîtanîpîkonpa.

7 Mîrîrî ye'nen epu'tî pî' anna man, anna e'taruma'tî'pî warantî awe'taruma'tîkon ya, Paapaya ayausinpakon, eesewankono'makon winîpai, anna yausinpa'pî tîuya warantî.

8 Uyonpayamî', î' kai'ma anna yarakkîrî e'kupî'pî Ásia pata po epu'tîya'nîkon
e'pai man. Kure'ne anna e'taruma'tîto' wanî'pî, yapîtanîpî annaya yentai.
Anna sa'manta yonpa'pî mîrîrî wenai.
9 Mîrîrî epu'tî'pî annaya, anna wîîto'pe awanî. Tîîse mîrîrî e'kupî'pî anna
yenupato'pe. Anna warîrî anna e'pîika'tîto' yuwa annaya namai, tîîse
Paapa winîpai anna e'pîika'tîto' ton epoto'pe annaya, manni' isa'manta'san
pîmî'sa'kanen winîpai.
10 Mîîkîrîya anna pîika'tî'pî mîrîrî nari' sa'mantanto' winîpai. Moropai epu'tî
pî' anna man, tîwîrî anna pîika'tî pî' aako'mamî,
11 amîrî'nîkon epîrema ko'mannîpî tanne, anna pona. Mîrîrî warantî ar-
inîkon epîremato' yuuku Paapaya. Moropai tu'kankonya "Morî pe man" taa
Paapa pî', morî pe anna pîika'tîiya wenai.

*Pauloya Corínti*o *Pona Tuutî*to' *Teseru Mo'tanîpî*

12 Anna atausinpato' man kure'ne, maasa pra tiaronkon winîkîi ya-
iron kupî'pî annaya wenai. Moropai inî' panpî' amîrî'nîkon kore'ta anna
ko'manpîtî'pî seru' pe pra. Anna esenumenkato' wanî yairî epu'tî pî' anna
man, anna yewan ya'. Maasa pra ipîkku pe epu'nenan esenumenka yawîrî
pra ikupî'pî annaya. Tîîse morî pe anna pîika'tî'pî Paapaya wenai, ikupî'pî
annaya.
13 Sîrîrî anna nîmenuka'pî pî' esenumenkatî. Î' pensa erenkaya'nîkon yai,
aronne etaya'nîkon, moropai î' taato'pe awanî epu'tîya'nîkon. Tiaron pe
awanî pepîn.
14 Tiaronkon amîrî'nîkon kore'tawonkonya epu'tî, yairî eseurîma. Mîrîrî
warantî tamî'nawîronkon amîrî'nîkonya epu'tî yu'se wai. Moropai î' pensa
Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu erepamî yai, anna, ayenupatîponkon
pî' aatausinpakon. Mîrîrî anna nîkupî'pî wenai anna pî' aatausinpakon,
apî'nîkon anna atausinpa manni' warantî.
15 Mîrîrî warantî epu'tîuya ye'nen, e'mai' pe uurî esenumenka'pî
amîrî'nîkon era'mapî'se uutî pî'. Mîrîrî uutîsa' yai, amîrî'nîkon atausinpa
itakon te'ka pe.
16 Maasa pra esenumenka'pî Macedônia pona uutî pe amîrî'nîkon an-
era'mapî'pai wanî pî'. Moropai esenumenka'pî enna'po yai, inî'rî amîrî'nîkon
poirî ii'pai wanî. Moropai mîrîrî yai, pîika'tînan ton yu'se wanî, Judéia pata
pona enna'po yai.
17 Î' kai'ma yairî uurî esenumenkato' kupîya'nîkon pra naatî? Manni' se'
tapairî teesenumenkasen esenumenka warantî uurî esenumenka pepîn.
Taiya mîîkîrîya inna tîîse teseru miakanmaiya tiwinarî moropai taiya kaane.
Moropai tîmaimu mana'pokaiya mîrîrî pe rî. Mîrîrî warantî uurî esenumenka
pepîn.
18 Î' ta'pîuya amîrî'nîkon pî' wanî pepîn mîrîrî warantî. Unekaremekî wanî
yairon pe, inna moropai kaane tauya pepîn mîrîrî pe rî. Tîîse yairon pe
pu'kuru Paapa eseurîma warantî, eseurîma.
19 Maasa pra Jesus Cristo, Paapa munmu pî' anna eseurîma'pî amîrî'nîkon
kore'ta. Silas moropai Timóteo moropai uurî eseurîma'pî, ekaremekî'pî
annaya. Taasa' annaya pra man —Yai pra innape awanî, kaane ka'rî mîrîrî pe
rî. Moropai mîrîrî warantî Jesus Cristoya tîmaimu mana'pokaiya pepîn nîrî.
20 Maasa pra Cristo nîkupî'pî wenai, epu'tî'nîkon tamî'nawîrî î' kupî tîuya
ta'pî Paapaya pena, ikupîiya. Jesus Cristo pemonkono pe e'nî ye'nen ikupîiya

innape. Mîrîrî wenai —Innape man, mîrîrî warantî man —taa uurî'nîkonya Paapa pî', kure'ne upîika'tîiya'nîkon ye'nen.
21 Maasa pra mîîkîrî Paapaya Cristo pemonkono pe anna ko'mamî, moropai amîrî'nîkon ko'mamî emapu'tî. Moropai mîîkîrî Paapaya uurî'nîkon menka'pî tîmîrî pe e'nîto'pe'nîkon.
22 Mîîkîrî ko'mamî uyesa'kon pe. Uyesa'kon pe tîwanî wenai, mîîkîrîya uurî'nîkon yeki'ka'pî tîmîrî pe e'nî ekareme'nen pe. Uyewankon ya' Morî Yekaton Wannî tîîsai'ya, tamî'nawîrî î' tîrîuya ta'pî tîuya tîrî Paapaya ekareme'nen pe. ⌞Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon esenku'tîn pepîn.⌟
23 Paapaya epu'tî pî' man, î' kai'ma uurî esenumenkato' wanî. Sîrîrî tîpose uutî pra wanî Coríntio cidaderî pona akore'ta'nîkon, maasa pra amîrî'nîkon aneppe'nî'pai pra awanî ye'nen.
24 Mîrîrî tauya pepîn, amîrî'nîkon yaipontînen pe î' yapurîkonpa. Mîrîrî ye'ka pe pra, tîîse anna wanî amîrî'nîkon pokonpe teesenyaka'masen pe, amîrî'nîkon e'to'pe taatausinpai. Maasa pra innape ikupî pî' aako'mamîkon, tîrumakai pra.

2

1 Mîrîrî ye'nen uurî esenumenka'pî inî'rî, amîrî'nîkon pokonpe eseporî eserîke pra awanî pî', yairî ma're amîrî'nîkon anku'pai pra awanî ye'nen.
2 Maasa pra yairî ma're amîrî'nîkon kupîuya ya, yairî ma're nîrî uurî ena. Mîrîrî warantî awanîkon tanne, anî'ya uyausinpa e'painon? Amîrî'nîkon neken, unewankono'ma'sanya uyausinpa mîrîrî.
3 Mîrîrî ye'nen manni' e'mai'non kaareta menuka'pîuya aapia'nîkon. Maasa pra amîrî'nîkon yewankono'mai itîîpai pra wanî'pî. Maasa pra uyausinpatonkon pemonkonyamî'ya uyewankono'ma yu'se pra wanî'pî. Maasa pra epu'tî pî' wai, î' pensa taatausinpai uurî wanî yai, amîrî'nîkon nîrî wanî taatausinpai.
4 Mîrîrî kaareta menuka'pîuya kure'ne apî'nîkon esewankono'ma ye'ka pe, moropai ukarau ye'ka pe. Tîîse mîrîrî menukasau'ya pra wai, amîrî'nîkon yeppe'nî'to'peuya. Tîîse imenuka'pîuya, î' kai'ma amîrî'nîkon sa'namauya epu'tîkonpa.

Imakui'pî Kupîtîpon Yausinpa E'pai Man

5 Tîîse manni' pemonkon, amîrî'nîkon kore'ta yairî ma're ukupîtîpon, tîîse uurî neken pepîn, tiaronkon amîrî'nîkon kore'tawonkon nîrî kupî'pîiya mararî pra yairî ma're. Sîrîrî warantî imenukauya, meruntî ke pu'kuru eseurîmato'pe pra ipî'.
6 Aasîrî arinîkon amîrî'nîkonya yenpa'ka'pî akore'tapai'nîkon. Mîrîrî wenai kure'ne eesewankono'ma'pî imakui'pî tînkupî'pî pî'. Aasîrî man.
7 Tarîpai aawanmîra'nîkon inkupî'pî kupîya'nîkon e'pai man. Moropai yausinpaya'nîkon e'pai man, mararî pra yairî ma're yapîtanîpîiya yentai awanî namai.
8 Mîrîrî ye'nen esatîuya sîrîrî apî'nîkon, î' kai'ma kure'ne tîsa'namaya'nîkon epu'to'pe mîîkîrîya, isa'namakonpa.
9 Moropai mîrîrî wenai manni' kaareta menuka'pîuya aapia'nîkon. Anepu'pai uurî wanî'pî, innape umaimu yawîrî awanîkon.
10 Î' pensa tiaron nîkupî'pî imakui'pî kupîya'nîkon ya, aawanmîra'nîkon, uurîya nîrî uuwanmîra ikupî. Uuwanmîra mîîkîrî nîkupî'pî, (imakui'pî ku'sai'ya ya) mîrîrî kupîuya, amîrî'nîkon wenai, Jesus Cristoya era'ma tanne.

11 Mîrîrî kupîuya uuwanmîra, maasa pra Makui ena namai uyentai'nîkon. Epu'tî man, î' kai'ma mîîkîrî esenyaka'mato' yeseru upî'nîkon.

Coríntio Ponkon Pî'

Paulo Esenumenka Ko'mannîpî Trôade Po Si'ma

12 ⌞To'sarî aapia'nîkon uutî pra tîîse,⌟ Trôade cidaderî pona uutî'pî Cristo yekare ekareme'se. Miarî erepansa' yai epu'tî'pîuya, î' kai'ma itekare pî' esenyaka'ma pata'se' ton tîrî'pî Paapaya.

13 Mîîwîni tîîse kure'ne esenumenka ye'ka pe esenyaka'ma'pî, maasa pra uyonpakon Tito yarakkîrî eseporî pra wanî wenai. Mîrîrî ye'nen esekaremekî'pî mororonkon pî' moropai uutî'pî Macedônia pata pona.

Cristo Wenai Tamî'nawîron Yentai E'nî

14 Tîîse —Morî pe man —tauya Paapa pî', maasa pra Cristo pemonkono pe uku'sai'ya'nîkon ye'nen. Mîrîrî wenai Cristo wanî teyatonon yentai ekaremekî Paapaya tamî'nawîronkon pî'. Uurî'nîkon pinunpa ko'mannîpîiya itekare ekareme'se. Manni' a'pusin soroka anî'ya ya, a'pusin pu'nîku tamî'nawîronkonya. Mîrîrî warantî e'nî maasa pra uwenai'nîkon itekare, tamî'nawîron yentai Cristo wanî yekare epu'tî tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya.

15 Maasa pra anna wanî, manni' a'pusin Cristo nîtîrî Paapa pia warantî tîwe'sanon pe. Manni' a'pusin wîtî pata po warantî, itekare anna nekaremekî eta manni'kan awe'pîika'tîtonkonya, moropai aasa'mantatonkonya eta nîrî.

16 Itu'sankon pepîn pia awanî imakui'pî pe, morî pe pra, innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen. Mîrîrî wenai Paapa pia tîîko'manto'kon ton eporî to'ya pepîn. Tîîse manni'kan awe'pîika'tîtonkon pia awanî morî pe, maasa pra innape ikupî to'ya ye'nen. Moropai ipatîkarî enen tîîko'manto'kon eporî to'ya. Mîrîrî ye'nen anî'ya sîrîrî ye'ka esenyaka'mato' kupî kin e'painon?

17 Tîîse annaya ikupî, maasa pra anna wanî Paapa naipontî'san pe. Yairî pu'kuru ipî' teeseurîmasen pe anna wanî irawîrî si'ma. Mîrîrî ye'nen anna wanî pepîn manni'kan tu'kankon pemonkonyamî' warantî. Se' tapairî Paapa maimu ekaremekî pî' anna esenyaka'ma pepîn, manni'kan pemonkonyamî' se' tapairî tîwe'repasanon esenyaka'ma warantî. Tîîse anna wanî Cristo poitîrî pe.

3

Paapa Yarakkîrî Esetanto' Amenan

1 Inî'rî annaya ekaremekî e'pai pra man, anî' pe anna wanî. Tiaronkonya pemonkonyamî' yaipontî kaareta menukato'pe to'ya, Cristo naipontî'san pe tîwanîkon pî' teeseurîmasen. Tîîse mîrîrî warantî, tiaronkon esatî annaya pra man, imenukato'pe, amîrî'nîkonya epu'to'pe.

2 Maasa pra amîrî'nîkon rî wanî anna kaaretarî warantî. Ayeserukon era'ma tamî'nawîronkonya wenai, epu'tî to'ya, anna wanî Paapa naipontî'pî pe itekare ekareme'se. Maasa pra anna yewan ya' awanîkon, anna wakîri pe awanîkon. Maasa pra anna winîpai innape iku'sa'ya'nîkon. Yairî ayeserukon wanî wenai, Cristoya apîika'tîsa'kon epu'tî to'ya.

3 Mîrîrî wanî Cristo nîmenuka'pî warantî. Mîrîrî erenka to'ya ya, Cristo yarakkîrî aako'mamîkon epu'tî to'ya. Î' kupî'pî Cristoya ayarakkîrî'nîkon, ikupîiya pepîn kaareta menukato' ke. Tîîse Morî Yekaton Wannî meruntîri yai ikupî'pîiya, manni' ipatîkaron tîîko'mansen winîpainon. Kure'nan tî' pî'

imenukasa' pe awanî pepîn, Moisés nurî'tîya imenuka'pî warantî pra, tîîse uyewankon ya' itîrî'pîiya, yairî uyeserukon enato'pe.

4 Mîrîrî taa annaya sîrîrî, maasa pra innape pu'kuru Paapaya ikupî, Jesus Cristo wenai. Mîrîrî epu'sa' annaya innape.

5 Mîrîrî ye'nen —Anna warîrî anna esenyaka'mato' koneka annaya sîrîrî —taa annaya eserîke pra awanî. Tîîse ikoneka annaya yeseru wanî Paapa winîpai tui'sen pe, anna winîpai pra.

6 Maasa pra mîîkîrîya neken anna kupî, amenan tarakkîrî esetanto' yekare ekareme'to'pe annaya. —Manni' pena Moisés nurî'tî nekaremekî'pî yawîrî ako'mantî —taa annaya pepîn, tîîse —Manni' Morî Yekaton Wannî yapi'tî, ameruntîri ton tîîto'peiya —taa annaya. Maasa pra manni' Moisés nurî'tî nekaremekî'pî wanî taruma'tî ton pe moropai sa'mantanto'pe, yawîrî pra e'nî ye'nen, maasa pra uurî'nîkon yentai awanî ye'nen. Tîîse manni' Paapa winîpainon, Morî Yekaton Wannî nîtîrî wanî ipatîkarî enen ko'mannîto' tîînen pe.

7 Pena Moisés nurî'tî pia Paapaya tîmaimu tîrî'pî, kure'nan tî' pona imenukato'peiya. Moropai mîrîrî ekaremekî Moisésya yai, pemonkonyamî'ya epu'tî'pî, î' kai'ma ipîkku pe Paapa e'to' wanî. Epu'tî'pî to'ya kure'nan a'ka wenai, Paapa winîpainon. Mîrîrî era'ma'pî to'ya Moisés yenpata pî'. Mararî pra inke' pe awanî'pî, era'ma to'ya yentai. Tîîse mîrîrî wanî'pî tîîko'mansen pe pra, ka'ne'no pe. Moropai mîrîrî Moisés nekaremekî'pîya pemonkonyamî' taruma'tî'pî.

8 Tarîpai esenumenkan, mîrîrî yentai Paapa winîpainon Morî Yekaton Wannî nîkupî wanî. ⌞Mîrîrî pî' ekaremekî annaya.⌟

9 Pena Moisés nurî'tî esenyaka'mato' wanî'pî morî pe pu'kuru teuren pemonkonyamî' e'tî'ka'pî, yawîrî pra tîwe'sanon. Mîrîrî ye'nen itentai pu'kuru, morî pe Morî Yekaton Wannî esenyaka'mato' wanî, yairî uurî'nîkon kupî pî', uurî'nîkon sa'manta namai.

10 Maasa pra manni' Moisés nurî'tî nekaremekî'pî e'mai' pe mîrîrî enasa' î' pe pra rî, maasa pra itentainon erepamî'pî. Ikaisaron ton pra tîîse, ite'ma'pî pî' Morî Yekaton Wannî nîkupî wanî itentai, morî pe pu'kuru.

11 Inna seru' pepîn Moisés nurî'tî nekaremekî'pî wanî'pî morî pe, tîîse mîî pîkîrî neken, tîîko'mansen pe pra awanî'pî. Tîîse ite'ma'pî pî' Morî Yekaton Wannî nîkupî wanî ipatîkarî tîîko'mansen pe, taataretî'kasen pe pra. Mîrîrî ye'nen itentai pu'kuru morî pe awanî.

12 Mîrîrî ye'nen meruntî ke pu'kuru itekare ekaremekî annaya. Yairî uurî'nîkon kupî Paapaya epu'tî annaya ye'nen, ekaremekî annaya teweppe'se pra.

13 Ekaremekî annaya pepîn, manni' Moisés nurî'tîya ekaremekî'pî warantî. Mîîkîrîya tenpata yettapurî'pî kamisa api'tîmî ke. Mîrîrî kupî'pîiya, maasa pra Israel ponkonya tenpata ya'karu tîpamî era'ma namai, yenonpîtî'pîiya.

14 Inkamoro Israel ponkonya epu'tî pra awanî'pî maasa pra to' esenumenkato' wanî'pî kamisa api'tîmî ke yettapusa' warantî. Sîrîrî tîpose Israel pemonkonoyamî'ya epu'tî pra awanî, Paapa maimu e'menukasa' erenka tîuya'nîkon yai. Tîîse inkamoroya epu'tî e'painon innape Cristo kupî tîuya'nîkonya yai.

15 Mîrîrî ye'nen Moisés nurî'tî nîmenuka'pî erenka to'ya yai, epu'tî to'ya pepîn, maasa pra tenpatakon yettapusa' warantî to' esenumenkato' wanî sîrîrî tîpose.

16 Tîîse mîrîrî emo'ka e'painon, î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya
taasa' manni' warantî. Ta'pîiya: —Moisés nurî'tî yenpata yettaputo'
emo'ka'pî, î' pensa Uyepotorîkon yarakkîrî eseurîmai awenna'posa' yai. Mîrîrî
warantî epu'nen pe e'nî, ma'nîpanen emo'ka innape Uyepotorîkon kupî yai.
Moropai epu'tî.
17 Sîrîrî Uyepotorîkon taato' wanî Morî Yekaton Wannî pe. Moropai
uyesa'kon pe Morî Yekaton Wannî wanî ya, mîîkîrî maimu yawîrî e'nî, Moisés
nekaremekî'pî yawîrî pra.
18 Tamî'nawîronkon uurî'nîkon yenpata wanî inaponkasa' warantî tîwe'sen
pe. Morî pe Paapa e'to' era'ma'pî Moisésya warantî, morî pe Uyepotorîkon
e'to' era'ma uurî'nîkonya, aronne. Mîrîrî ipîkku pe Uyepotorîkon e'to' wanî
tui'sen pe iwinîpai, manni' Morî Yekaton Wannî winîpai. Moropai mîîkîrîya
uurî'nîkon kupî tîwarantî e'nîto'pe. Moropai mîrîrî warantî uurî'nîkon kupî pî'
aako'mamî, inî' panpî' morî pe uyeserukon enato'pe.

4

Paapaya Itîrî'pî Uupia'nîkon

Tiaronkon Pî' Cristo Yekare Ekareme'to'pe

1 Teesewankono'mai anna wanî pepîn, maasa pra Paapaya teetî'noko'mato'
yai anna esenyaka'mato' ton tîîsa' ye'nen.
2 Mîrîrî ye'nen ama' pe anna esenyaka'ma pepîn teesenonse. Seru'ye'
pe anî' yenupa annaya pepîn, Paapa maimu tepanî'pî'se. Tîîse annaya
ekaremekî yeseru wanî yairî tîwe'sen kupî annaya tîwîrî yairî. Mîrîrî kupî
annaya Paapa rawîrî si'ma, tamî'nawîronkonya anna yako'menka tanne.
3 Maasa pra sîrîrî itekare anna nekaremekî'pî esepu'tî pra awanî ya,
moriya manni'kan ataka'ma'sanya epu'tî pra awanî, innape ikupî to'ya pra
awanî ye'nen.
4 Inkamoroya innape ikupî pepîn maasa pra sîrîrî pata po imakui'pî yepo-
torîya to' esenumenkato' sa'mannî'sa'. Mîîkîrîya to' ma'nîpa Cristo yekare
epu'tî to'ya namai, manni' Cristo wanî yairon pe pu'kuru Paapa pe tîwe'sen
pe. Enkaru'nanya era'ma eserîke pra awanî warantî to' wanî, Cristo epu'tî
to'ya pra awanî ye'nen.
5 Mîîkîrî Jesus Cristo, Uyepotorîkon pe tîwe'sen yekare ekaremekî annaya.
Moropai anna wanî sîrîrî apoitîrîkon pe ekaremekî annaya. Maasa pra mîrîrî
anna winîpainon, anna yekare pî' anna eseurîma pepîn.
6 Pena ta'pî Paapaya:
—Ewaron pe tîwe'sen ena kupî sîrîrî a'ka pe *Gn 1.3*
—ta'pîiya. Mîrîrî a'ka awitta warantî, teseru epu'tî annaya emapu'tî'pîiya anna
yewan ya'. Maasa pra morî pe Jesus Cristo yeseru wenai, morî pe Paapa e'to'
era'ma annaya.
7 Mîrîrî ye'nen anna wanî sîrîrî manni' itekare ekareme'nen pe, teuren î'
pe pra rî anna esepu'tî, non ka'sa' warantî tîwe'sanon pe. Tîîse non ka'sa'
ya' awanî morî pe pu'kuru tîwe'sen. Mîrîrî warantî anna ya' tîwe'sen, Paapa
winîpainon, ekaremekî annaya, meruntî ke pu'kuru Paapa wanî esepu'to'pe.
Anna warîrî anna esenumenkato' ekaremekî annaya pepîn tîîse iwinîpainon
neken.
8 Tu'ke ite'ka anna pona sa'man epu'nîto' erepamî tîîse anna yenumîiya
pepîn. Moropai tiaron pensa epu'tî annaya yentainon erepamî tîîse tîwî ikupî
annaya pepîn mîrîrî pî'.

9 Tu'ke anna winîkîi îri pe tîwe'sanon wanî tîîse moro awanî tiwin, morî pe tîwe'sen anna pî', anna rumakanen pepîn. Tiaron pensa anna pa'tîpîtî to'ya tîîse anna wîî to'ya pepîn.
10 Tîwîrî anna asarî nari' sa'mantanto' kore'ta pî' î' kai'ma Jesus asarî yai nari' kore'ta pî' warantî. Mîrîrî anna pîika'tî Jesusya wenai, pemonkonyamî'ya aako'mamî anna yewan ya' epu'tî.
11 Uurî'nîkon ko'manto' wanî sîrîrî tîpose nari' pe, maasa pra innape Jesus kupî'nîkon wenai sa'mantan eserîke awanî. Tîîse sa'mantan pepîn uuko'mannîpîiya'nîkon ye'nen. Mîrîrî wenai esepu'tî enen Jesus wanî.
12 Mîrîrî warantî e'taruma'tînto' yapîtanîpî pî' anna ko'mamî sîrîrî. Mîrîrî yapîtanîpî annaya wenai, amîrî'nîkonya aako'manto'kon ton eposa' man.
13 Mîrîrî warantî nîrî Paapaya upîika'tîkon kupî'pî annaya innape. Mîrîrî ye'nen ipî' anna eseurîma'pî, Paapa maimu e'menukasa'ya taa warantî. Maasa pra ta'pîiya:
—Innape ikupî pî' wai, mîrîrî ye'nen ipî' eseurîma'pî *Sl 116.10*
—ta'pîiya.
14 Maasa pra epu'tî'nîkon man Paapa Uyepotorîkon, Jesus pîmî'sa'ka'tîponya uurî'nîkon nîrî pîmî'sa'kaiya sa'mantanto' yapai. Moropai amîrî'nîkon yarakkîrî uurî'nîkon yarîiya Paapa pia.
15 Tamî'nawîrî anna yarakkîrî e'kupî'pî wanî morî pe amîrî'nîkon ton pe. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' e'pîika'tînto' yekare, anekaremekîkon eta tîuya'nîkon ya, innape ikupî pemonkonyamî'ya. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' tu'ke pemonkonyamî'ya Paapa yapurî teepîremakon ke. —Morî pe pu'kuru man —taa to'ya.

Î' Tera'masen Pepîn Kupî Innape

16 Mîrîrî ye'nen tiwin kin teesewankono'mai anna wanî pepîn. Teuren a'yeke'ton pe anna ena anna poi'pîta anna esenyaka'mato' pî' tîîse anna yekaton poi'pîta pepîn wei kaisarî amenan pe eena.
17 Maasa pra sîrîrî mararon rî teesuwa'kasen esewankono'manto' mîrîrîya kure'ne atausinpanto', aataretî'ka ton pepîn yenepî tarî non po esewankono'ma'nî'pî yentainon.
18 Maasa pra î' teesera'masen wanî tarîron mîî pîkîrî tîîko'mansen pe. Tîîse teesera'masen pepîn awanî ipatîkarî tîîko'mansen pe, taatataretî'kasen pe pra. Mîrîrî ye'nen kure'ne anna esenumenka pepîn tarî teesera'masen pî', tîîse î' teesera'masen pepîn pî' anna esenumenka.

5

1 Maasa pra epu'tî man, see warantî awanî pe man. Warayo'ya tappîi yaranka, tîîmo'ta yai amenan tewî' ta. Mîrîrî warantî î' pensa ita ko'mannîto', upi'pîkon ataretî'ka ya, Paapaya amenan uyesa'kon ton tîrî, ita ko'mannîto'pe ka' po, taataretî'kasen pepîn. Maasa pra mîîkîrîya ikupî'pî, pemonkonya pra.
2 Tarî anna ko'mamî tanne, anna eseka'nunka mararî pra uyesa'kon pe inkoneka'pî ka' po, mîrîrî ta iko'manpai.
3 Ipon pra tîwe'senya yeka'ma warantî uurî'nîkonya yeka'ma itesa' pra esepu'nî namai.
4 Tarî upi'pîkon ke anna ko'mamî pîkîrî, teesenumenkai anna ko'mamî. Sa'mantapai anna wanî pepîn, tîîse amenan morî pu'kuru anna esa' ton yu'se anna wanî, Paapa winîpainon. Mîrîrî yeka'ma'nîkon ya, tarîron uyesa'kon

taatareti'kasen miakanmaiya, taatareti'kasen pe pra, ipatîkarî ko'mannîto'pe Paapa pia.

5 Mîîkîrî Paapaya mîrîrî koneka'pî anna ton pe, anna miakanmapa kai'ma. Moropai mîîkîrîya Morî Yekaton Wannî tîrî'pî tamî'nawîrî î' tîrî tîuya anna pia ekareme'nen pe awe'to'pe.

6 Mîrîrî ye'nen tîwîrî kure'ne taatausinpai anna wanî anna pona tamî'nawîrî tui'sen pî'. Epu'tî man, tarî ko'mannîto' uyesa'kon ta si'ma, aminke ko'mannî Uyepotorîkon piapai, amenan uyesa'kon, ipatîkaron ke pra.

7 Aminke Uyepotorîkon piapai ko'mannî ye'nen, innape Paapa kupî pî' ko'mannî, era'ma pra tîîse.

8 Tîîse teesewankono'mai pra anna ko'mamî. Maasa pra upi'pîkon piapai, Paapa pia iko'manse itîîpai anna wanî ye'nen.

9 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron yu'se e'nî yentai Paapa yapurî e'pai awanî tarî ko'mannî ye'ka pe. Mîîwîni pra awanî ya, iipia ko'mannî ye'ka pe Paapa yapurî.

10 Maasa pra tamî'nawîrî uurî'nîkon ko'manto' esera'ma kupî sîrîrî. Cristoya uurî'nîkon yako'menka tiwin pî' uurî'nîkon tîîse. Mîrîrî yai ukaisarî'nîkon ko'mannîto' morî wenai, ko'mannîto' î' pe pra rî wenai, yapisî iwinîpai. Cristoya uurî'nîkon repa kupî sîrîrî.

Cristo Nîkupî'pî Wenai

Paapaya Tîwanîyakon Ukupîkon

11 Cristoya anna yako'menka epu'tî annaya ye'nen, Paapa nama annaya. Mîrîrî ye'nen, yairon pî' pemonkonyamî' yenupa pî' anna wanî, to' anpîika'tîpai anna wanî ye'nen. Mîrîrî kupî annaya epu'tî pî' Paapa man yairî pu'kuru. Moropai ayewankon ya' epu'tîya'nîkon, yairî nîrî ikupî pî' anna man.

12 Anna yeseru pî' atapurî pepîn, ipîkku pe anna wanî epu'tîkonpa. Tîîse tiaronkon yuukukonpa î' kai'ma anna yapurîya'nîkon, manni'kan taatapurîsanon pî'. Maasa pra inkamoro atapurî morî pe teeseurîmato', ipîkku pe tîwe'to'kon wenai. Tîîse tewankon ya' tîîko'mansen, imakui'pî teserukon pî' to' esenumenka pepîn.

13 Tiaron pe anna yeseru era'maya'nîkon ya, pakko pe anna wanî kai'ma tiaronkon esenumenka'pî anna pî'. Tîîse anna wanî Paapa wakîri pe e'pai. Moropai mîrîrî warantî anna ko'mamî. Yairon pî' anna eseurîma amîrî'nîkon pîika'tîto'pe annaya.

14 Maasa pra mîrîrî kupî annaya Cristoya anna sa'nama ye'nen. Epu'tî pî' anna man, tiwin pemonkon sa'manta'pî tamî'nawîronkon pata'se' ya', tamî'nawîronkon sa'manta e'pai tîîse. Mîrîrî wenai epu'tî'nîkon tamî'nawîronkon sa'manta'pî Cristo yarakkîrî.

15 Mîîkîrî sa'manta'pî tamî'nawîronkon ton pe, mîrîrî ye'nen inî'rî manni'kan enen tîwe'sanon, inkamoro ko'mamî namai tîîwarîrî'nîkon itu'se tîwanîkon pî', tîîse itu'se Cristo e'to' pî' to' ko'mamî. Manni' isa'manta'pî moropai tîîsa'manta'pî tîpo, e'mî'sa'ka'pî ton pe to' ko'mamî.

16 Cristo yarakkîrî uurî'nîkon sa'manta'pî ye'nen, anna esenumenka pepîn pemonkonyamî' pî', tîpî'nîkon sîrîrî pata po tîîko'mansenon esenumenka warantî. Teuren pena Cristo pî' anna esenumenka'pî inkamoro Paapa

epu'nenan pepîn esenumenka warantî. Tarîpai inî'rî mîrîrî warantî anna esenumenka pepîn.
17 Maasa pra anî' wanî ya Cristo yarakkîrî tîîko'mansen pe, mîîkîrî wanî amenan teseru ton yapisîtîpon pe. Penaro' imakui'pî iteseru, mîrîrî ataretî'ka'pî. Tarîpai amenan teseru ton yapisî'pîiya iwinîpai. Mîrîrî wanî kure'ne esenumenkanto' pe.
18 Tamî'nawîrî mîrîrî kupî'pî Paapaya Cristo nîkupî'pî wenai. Anna miakanmaiya teeyaton pe anna wanî winîpai tîwanîyakon pe anna e'to'pe. Moropai anna pia anna nîkupî ton tîrî'pîiya, î' kai'ma tiaronkon nîrî ena emapu'tîto'pe Paapa wanîyakon pe.
19 Anna nekaremekî itekare wanî see warantî: Paapaya unkupî'pîkon imakui'pî era'ma pepîn, tîwanmîra iku'sa' tîuya ye'nen. Maasa pra Cristo nîkupî'pî wenai ikupî'pî Paapaya tamî'nawîrî tîwanîyakon pe e'nîto'pe. Mîrîrî ekareme'to'pe annaya, Paapaya itîrî'pî î' kai'ma ikupî tîuya pemonkonyamî' yarakkîrî, tîwanîyakon pe to' kupîiya.
20 Mîrîrî ye'nen anna wanî sîrîrî Cristo naipontî'san pe ipî' teeseurîmasanon pe. Akore'ta'nîkon si'ma, Paapa eseurîma warantî, esatî Paapaya anna wenai. Tîwî Paapaya amîrî'nîkon miakanma iteyaton pe awanîkon wenai, tîwanîyakon pe ayinyakanmato'peiya'nîkon.
21 Maasa pra mîîkîrî Cristo wanî'pî tiwin kin imakui'pî ton pra. Tîîse Paapaya umakuyikon rumaka'pî ipona, iwenai tîmoron epu'to'peiya kai'ma. Mîrîrî miakanno'pî pe, yairon yapi'to'pe uurî'nîkonya, Paapa winîpainon. Mîrîrî wenai tîwanîyakon uyapisîiya'nîkon.

6

1 Paapa esenyaka'mato' pî' teesenyaka'masanon pe anna wanî ye'nen, esatî annaya apî'nîkon see warantî: Epe'mîra Paapa nîtîrî yapi'sa'ya'nîkon yai, apîika'tî'pîiya'nîkon. Mîrîrî ye'nen î' pe pra rî anapisî'pîkon kî'ku'tî.
2 Mîrîrî warantî taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya:
Amîrî pîika'tîto' weiyu eposa' yai,
amaimu, anesatî'pî eta'pîuya.
Moropai manni' weiyu yai, apîika'tî'pîuya,
imakui'pî ankupî'pî winîpai. *Is 49.8*
ta'pî Paapaya pena. Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî. Sîrîrîpe awanî, Paapa winîpainon e'pîika'tînto' yapi'to'pe. Umaimu etatî, aasîrî eeseposa' man, e'pîika'tînto' weiyu.
3 Î' pe pra rî anna esenyaka'mato' kupî tiaronya yu'se pra anna man. Mîrîrî ye'nen tiaronkon yaka'ma yu'se anna wanî pepîn anna yeseru ke.
4 Tîîse tamî'nawîrî Paapa esenyaka'mato' pî' anna esenyaka'ma yeseru ekaremekî annaya, mararon pepîn yapîtanîpîi'ma. Anna e'taruma'tî ye'ka pe kure'ne, î' yu'se anna wanî wenai, moropai sa'man erepamî tanne anna pona, yapîtanîpî annaya.
5 Tiaron pensa anna po'pîtî'pî to'ya, anna yarakkamo'pî to'ya, moropai mararonkon pepîn pemonkonyamî' eperepî'san ekore'ma'pî anna pî'. Moropai anna esenyaka'ma'pî mararî pra anna wetun pîn, moropai anna yekkari yonpa annaya pîn. Tamî'nawîrî mîrîrî yapîtanîpî'pî annaya Paapa poitîrî pe anna wanî wenai.
6 Moropai mîrîrî wenai morî pe, nura pe pra anna yeseru e'to'pe yuwa annaya, yairî itekare ekareme'to'pe annaya. Moropai teekore'masen pe

pra, moropai eranmîra anna e'to'pe yuwa annaya. Moropai Morî Yekaton Wannîya anna pîika'tî ye'ka pe, tiaronkon sa'nama annaya, Paapaya anna sa'nama warantî.
7 Moropai yairî pu'kuru itekare ekaremekî annaya. Moropai Paapa meruntîri pe pu'kuru anna esenyaka'ma mîîkîrî tonpe. Moropai yairî pu'kuru anna yeseru wanî itekare ekaremekî yai moropai tiaronkon Paapa epu'nenan pepîn maimu yuuku yai, anna yeseru wanî yairî.
8 Tiaron pensa tiaronkonya anna yapurî anna yeseru wenai tîîse tiaronkonya anna yewanmîrî. Moropai tiaronkonya anna mu'tunpa, tiaronkonya anna sa'nama tanne. Tiaronkonya taa anna pî' seru'ye'kon, tîîse yairon pî' anna eseurîma tanne.
9 Paapaya anna epu'tî mîrîrî morî pe tîîse tiaronkon pemonkonyamî' esenumenka î' pe pra rî tîwe'sanon pe anna wanî kai'ma. Tu'ke ite'ka anna esenumenka anna sa'manta kai'ma, tîîse sîrîrî tîpose enen anna ko'mamî sîrîrî. Teuren tiaron pensa anna taruma'tî to'ya tanne, tîîse anna sa'mantasa' pra man.
10 Tiaron pensa anna wanî teesewankono'mai teuren. Tîîse taatausinpai anna ko'mamî tîwîrî. Anna esera'ma'pî î' ton pînon warantî, tîîse tu'ke ipîkku pe tiaronkon kupî'pî annaya. Î' ton pra warantî anna esepu'tî tanne tîîse tamî'nawîron, Paapa winîpainon esa' pe anna wanî. Tamî'nawîron mîrîrî yapîtanîpî annaya tanne, Paapa esenyaka'mato' pî' anna ko'mamî yairî.
11 Uyonpayamî', Coríntio cidaderî ponkon, anna eseurîma'pî ayarakkîrî'nîkon tamî'nawîrî anna nepu'tî pî'. Moropai î' kai'ma kure'ne amîrî'nîkon sa'nama annaya ekaremekî'pî annaya.
12 Tîwîrî amîrî'nîkon sa'nama pî' anna ko'mamî. Tîîse amîrî'nîkonya anna sa'nama pra man, pena anna sa'nama'pîya'nîkon warantî.
13 Eseurîma apî'nîkon unmukuyamî' pî' eseurîma warantî. Amîrî'nîkon sa'nama'pî annaya warantî anna sa'namaya'nîkon yuwatî, î' kai'ma ayewankon tîsa'mannî'se pra.

Paapa Epu'nenan Pepîn Yeseru Yawîrî Pra E'nî

14 Inî'rî innape Cristo ku'nenan pepîn yarakkîrî pra e'tî. Maasa pra imakui'pî ku'nenan pe to' wanî, tîîse amîrî'nîkon, innape iku'nenan ko'mamî imakui'pî tîku'se pra. Mîrîrî wanî manni' paakayamî' pîmî ye'pî pona tîtîsen warantî, paaka yarakkîrî kaware pona itîîsa' ya, morî pe awanî pepîn. Mîrîrî warantî morî ku'nen ko'mamî pepîn imakui'pî ku'nen yarakkîrî. Maasa era'matî î' kai'ma a'ka ko'mamî ewaron yarakkîrî? Aako'mamî pepîn. Mîrîrî warantî Paapa epu'nen pepîn yarakkîrî Paapa epu'nen ko'mamî pepîn maasa pra to' yeseru wanî tiaron pe, se' kaisarî pra.
15 Moropai o'non ye'ka pe morî pe Cristo ko'mamî e'painon Makui yarakkîrî? Aako'mamî pepîn, maasa pra to' esenumenka tiaron pe, se' kaisarî pra. Innape tîku'nenan pia morî tîrî Paapaya, tîîse innape tîku'nenan pepîn pîika'tîiya pepîn.
16 Paapa yapurînen pe si'ma, mia' ke ikonekasa' yapurî eserîke pra awanî, Paapa epu'nenan pepîn warantî. Maasa pra mia' ke ikonekasa' yarakkîrî Paapa eseta pepîn, eeseurîma pepîn. Moropai tewî' pe uurî'nîkon konekasai'ya, uya'nîkon tîîko'manto'pe. Mîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî pena:
Uurî ko'mamî pe wai to' pokonpe.
Moropai asarî inkamoro kore'ta.

Uurî wanî pe wai to' yepotorî pe,
uyapurîto'pe to'ya,
moropai inkamoro wanî pe man upemonkono pe *Lv 26.12; Jr 32.38; Ez 37.27*
ta'pîiya.
17 Moropai mîrîrî wenai inî'rî Uyepotorîkonya taa:
Amîrî'nîkon atarima e'pai man,
inkamoro ye'ka piapai.
To' rumakatî, mîrîrî ye'ka nura kupîya'nîkon namai.
Tîîse tiaron, morî teseru ke ako'mantî.
Moropai mîrîrî yai amîrî'nîkon yapisîuya uwanîyakon pe *Is 52.11; Ez 20.34,41*
taiya.
18 Moropai taa Uyepotorîkonya, meruntî pu'kuru manni'ya:
Uurî wanî pe wai ayunkon pe
moropai amîrî'nîkon wanî pe man unmukuyamî' pe *2 Sm 7.14; 2 Sm 7.8*
taiya. Mîrîrî warantî taa Uyepotorîkonya upî'nîkon.

7

1 Uyonpayamî', uwakîrikon pu'kuru tamî'nawîrî sîrîrî î' ta'pî Paapaya wanî uurî'nîkon ton pe. Mîrîrî ye'nen morî pe e'nî'nîkon yuwa sîrîrî. Nura kupî pî' ko'mannîto' rumakapai'nîkon, imakui'pî pî' esenumenkanto' rumakapai'nîkon, imakui'pî ko'mamî namai uyewankon ya'. Tîîse morî pe ko'mannîpai'nîkon Paapa wakîri pe e'nîto'pe, inamai'ma.

Paulo Atausinpato' Corintio Ponkon Pî'

2 Morî pe enatî anna pokonpe, maasa pra anî'kan taruma'tîsa' annaya pra man amîrî'nîkon kore'ta. Anî'kan yenku'tîsa' annaya pra man tiwin kin. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.

3 Moropai amîrî'nîkonya imakui'pî ku'sa' taasau'ya pra wai tiwin kin. Maasa pra pena ta'pîuya see warantî, amîrî'nîkon wanî uwakîrikon pe pu'kuru. Î' rî ton pra man uurî'nîkon pantakanen ton. Mîrîrî warantî e'nî tanne, enen e'nî pîkîrî moropai sa'mantan pîkîrî.

4 Yairî aako'mamîkon epu'tî pî' wai. Mîrîrî pî' esenumenka ya, atausinpasa' wanî. Mîrîrî wenai upîika'tîsa'ya'nîkon. Inî' panpî' taatausinpai ko'mannî pî' wai, e'taruma'tî tanne.

5 A'kî, anna erepamî'pî pata pai Macedônia pata pona anna erî'ka'sa' pra man. Maasa pra tamî'nawîronkon patakon poro teesuwa'kasen sa'man wanî'pî. Ekore'manto' moro awanî'pî, moropai eranne' pe anna kupî'pîiya.

6 Tîîse manni' Paapa, yairî ma're tîwe'sen yausinpanenya anna atausinpato' ton tîrî'pî, uyonpakon Tito erepamî weiyu yai.

7 Moropai mîîkîrî Tito erepanto' neken pî' pra, tîîse itekare etauya ye'nen iwinîpai. Î' kai'ma amîrî'nîkonya yausinpa'pî yekare pî' atausinpa'pî. Mîîkîrîya ayekarekon ekaremekî'pî. Î' kai'ma uurî anera'mapai awanîkon yekare, moropai î' kai'ma kure'ne teesewankono'mai awanîkon, imakui'pî ankupî'pîkon pî', moropai î' kai'ma uurî anpîika'tîpai awanîkon yekare ekaremekî'pîiya. Mîrîrî pî' inî' panpî' taatausinpai uurî wanî.

8 Î' kai'ma uurî esewankono'ma pra wai kaareta menukasau'ya pî' aapia'nîkon. Tîîse amîrî'nîkon esewankono'ma'pî ipî' epu'sau'ya ya, esewankono'ma'pî, ukaaretarîya ayewankono'ma'pîkon ye'nen.

9 Tîîse mîrîrî ye'ka pe pra, uurî wanî sîrîrî taatausinpai. Ukaaretarîya ayewankono'ma'pîkon pî' pra tîîse mîrîrî eesewankono'mato'kon wanî amîrî'nîkon esenumenkato'pe. Maasa pra mîrîrî esewankono'manto' tîrî'pî Paapaya aapia'nîkon imakui'pî ankupî'pîkon rumakakonpa. Moropai mîrîrî wenai amîrî'nîkon taruma'tîsa' annaya pra man tiwin kin.

10 Maasa pra mîrîrî esewankono'manto' wanî Paapa winîpai tui'sen imakui'pî unkupî'pîkon winîpai e'pîika'tînto' eporî emapu'tînen pe. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teesewankono'mai e'nîpai pra man. Tîîse Paapa epu'nenan pepîn pia awanî sa'mantanto'pe, maasa pra imakui'pî tînkupî'pîkon winîpai to' esewankono'masa' pra awanî ye'nen.

11 Maasa era'matî î' kupî'pî Paapaya amîrî'nîkon esewankono'mato' winîpai. Ka'ne' pe imakui'pî ankupî'pîkon anrumakapai amîrî'nîkon wanî'pî, pemonkon yairon pe awanîkonpa. Moropai ka'ne' pe anna pî' morî pe eekoneka'pîkon anekareme'pai awanîkon. Moropai î' kai'ma teekore'mai awanîkon imakui'pî ankupî'pîkon pî' moropai eranne' pe awanî'pîkon Paapaya ataruma'tîkon pî', moropai uurî iipî yu'se awanî'pîkon aapia'nîkon. Moropai yairon kupî pî' iko'manpai awanîkon, moropai imakui'pî taruma'tîpai awanîkon. Tamî'nawîrî mîrîrî wenai ekaremekîya'nîkon morî pe, î' rî ton pra awanîkon epu'to'pe annaya.

12 Mîrîrî ye'nen mîrîrî kaareta menukasau'ya manni' imakui'pî kupîtîpon neken wenai pra, moropai manni' inkupî'pî imakui'pî wenai tîmoron epu'tîtîpon wenai pra, tîîse imenuka'pîuya aronne Paapaya epu'to'pe, kure'ne amîrî'nîkonya anna sa'nama.

13 Mîrîrî wenai kure'ne taatausinpai anna wanî.

Mîrîrî tîîse inî' panpî' anna ena'pî taatausinpai Tito pokonpe. Maasa pra morî pe mîîkîrî pîika'tî'pîya'nîkon inî'rî apî'nîkon eesewankono'ma namai.

14 Maasa pra apî'nîkon eseurîma'pî morî pe. Tarîpai akore'ta'nîkon attîsa' yai, innape eseurîma'pî yawîrî awanî'pîkon. Uyeppe'nîpîya'nîkon pra awanî'pîkon. Moropai î' kai'ma Tito pî' ayekarekon ekareme'sa' annaya mîrîrî nîrî wanî'pî innape.

15 Mîrîrî wenai inî' panpî' Tito e'sa'namato' ena kure'ne î' kai'ma tamî'nawîrî ayeserukon epu'tî tîuya wenai. Moropai imaimu yawîrî awanîkon epu'tî tîuya wenai moropai î' kai'ma yapisî'pîya'nîkon, eerepamî yai akore'ta'nîkon iwakîri pe. Mîîkîrî nama'pîya'nîkon moropai mîî pe pra awanî'pîkon iwinîkîi.

16 Mîrîrî wenai kure'ne taatausinpai uurî wanî, maasa pra yairî awanîkon epu'tîuya ye'nen.

8

Pauloya Panamanto' Tîniru Tîîto' Pî'

1 Uyonpayamî', î' kupî'pî Paapaya epu'tîya'nîkon yu'se wai Macedônia pata ponkon pî', innape tîku'nenan yarakkîrî. Kure'ne inkamoro pîika'tî'pîiya.

2 Maasa pra miarîronkon uyonpakonya sa'man teesuwa'kasen epu'tî'pî tarakkîrî'nîkon. Mîrîrî pî' to' esewankono'ma pra awanî'pî, tîîse to' atausinpa'pî inî' panpî'. Teuren î' ton pra to' esepu'tî tanne, tîntîrîkon tîrî'pî to'ya inî' panpî' antîîpai tîwanîkon pîkîrî.

3 Tauya amîrî'nîkon pî' inkamoroya itîrî'pî tamî'nawîrî, anî'ya esatî pra tîîse. Moropai itentai panpî' itîrî'pî to'ya kure'ne antîîpai tîwanîkon ye'nen.

4 Moropai esatî'pî to'ya anna pî' tîntîrîkon tîrîkonpa Paapa pemonkonoyamî' Judéia po tîîko'mansenon pîika'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî kupîkonpa esatî pî' to' ko'mamî'pî.
5 Moropai mîrîrî kupî'pî to'ya kure'ne inîmîkî'pî annaya yentai. Maasa pra e'mai' pe to' eturumaka'pî Paapa yenya', itu'se Paapa e'to' yawîrî tîîko'mamîkonpa. Mîrîrî tîpo anna pia to' eturumaka'pî, anna maimu yawîrî to' e'to'pe. Maasa pra mîrîrî yu'se Paapa wanî epu'tî'pî to'ya.
6 Mîrîrî ye'nen esatî'pî annaya Tito pî' maasa pra e'mai' pe mîîkîrî esenyaka'ma pia'tî'pî amîrî'nîkon kore'ta. Mîrîrî ye'nen tîwîrîrî aako'mamî apîika'tîkonpa mîrîrî antîrîkon yapi'to'peiya aretî'ka tîuya pîkîrî.
7 Moriya tamî'nawîron ankupîkon pî' eesekaremekîkon, tiaronkon yentai awanîkon. Innape iku'to'ya'nîkon, moropai itekare ekareme'to'kon, moropai epu'nen pe awe'to'kon î' kai'ma tiaronkon anpîika'tîpai awe'to'kon. Moropai anna sa'namato'ya'nîkon wanî. Moropai inî' panpî' ikupîya'nîkon yu'se wai. Tiaronkonya itîrî yentai antîrîkon tîrîya'nîkon yu'se wai, yarimakonpa manni'kan î' ton pînon pia.
8 Amîrî'nîkon yaipontîuya pepîn mîrîrî tîrîkonpa, tîîse tiaronkon atausinpa mîrîrî pî' epu'tîkonpa. Mîrîrî warantî amîrî'nîkon e'sa'namanto' esera'ma yairî pu'kuru awanî.
9 Maasa pra epu'nenan amîrî'nîkon, kure'nan Uyepotorîkon Jesus Cristo e'sa'namato'. Mîîkîrî wanî'pî ipîkku pe tîîse, mîîkîrîya ipîkku pe tîwe'to' nîmî'pî. Î' ton pra tîwe'sen pe eena'pî. Amîrî'nîkon wenai, mîrîrî ku'sai'ya amîrî'nîkon e'to'pe ipîkku pe. Mîrîrî kupî'pîiya, amîrî'nîkon pîika'tîpa.
10 Sîrîrî uurî esenumenkato' mîrîrî ankupîkon ton pî': Morî pe awanî uupia amîrî'nîkonya aretî'ka ya, isara'tî'pîya'nîkon kono' eesuwa'ka'pî manni' pî'. Î' ton pînon pîika'tîkonpa antîrî'pîkon tîrî'pîya'nîkon e'mai' pe tiaronkonya itîrî rawîrî. Moropai mîrîrî neken pra tîîse e'mai' pe amîrî'nîkon wanî'pî nîrî to' anpîika'tîpai.
11 Mîrîrî ye'nen mîrîrî eesenyaka'mato'kon yaretî'katî. Mîrîrî ku'tî awakîrikon pe pu'kuru, taatausinpai e'mai' pe itîrî'pîya'nîkon, mîrîrî warantî itîîtî. Î' aapia'nîkon tîwe'sen yawîrî itîîtî.
12 Maasa pra anî' itîînen nîtîrî yapisî Paapaya antîîpai tîwanî ye'nen. Tîntîrî kaisarî itîrîiya yu'se Paapa wanî. Intîrî ton esatîiya pepîn ipî' î' ton pra tîîse.
13 Tauya pepîn tiaronkonya itîrî namai amîrî'nîkonya neken itîîto'pe. Moropai mîrîrî kupîkonpa tauya ya, amîi'ne pe awanî e'painon amîrî'nîkon pia. Tîîse tîmenkai pra tamî'nawîronkon amîrî'nîkon e'to'pe se' kaisarî.
14 Sîrîrîpe amîrî'nîkon pia awanî mararî pra, mîrîrî ye'nen manni'kan î' ton pînon pîika'tîya'nîkon e'pai awanî. Î' pensa itesa' pe inkamoro enasa' ya, inkamoroya nîrî amîrî'nîkon pîika'tî eserîke awanî. Mîrîrî warantî awe'pîika'tîkon ya, se' kaisarî awanîkon.
15 Mîrîrî pî' pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man: Ta'pîiya:
—Manni'kan tu'ke tekkarikon ton mo'ka'tîponkonya imo'ka'pî tîîse itonparî'pî e'kupî pra awanî'pî.
Moropai manni'kan tu'ke pra tekkarikon ton mo'kanenanya imo'ka'pî. Tîîse to' ma're awe'sa' pra awanî'pî. *Êx 16.18*
—ta'pîiya. Mîrîrî warantî e'pai awanî amîrî'nîkon pokonpe.

16 Paapa yapurî pî' wai kure'ne, maasa pra Tito wanî ye'nen amîrî'nîkon
anpîika'tîpai, anna wanî manni' warantî. Paapaya ikupî'pî.
17 Mîîkîrî Titoya î' taato' annaya tîpî' inna ta'pî. Mîrîrî pî' neken pra, tîîse
amîrî'nîkon yarakkîrî esepopai awanî'pî mararî pra.
18 Mîîkîrî yarakkîrî tiwin uyonpakon yarima annaya sîrîrî. Mîîkîrî wanî
kure'ne tînamasen pe eesenyaka'mato' wenai. Maasa pra mîîkîrî esenyaka'ma
Cristo yekare ekaremekî pî'.
19 Mîrîrî tîîse mîîkîrî uyonpakon wanî imenkasa' pe attîto'pe anna pokonpe,
anna pîika'tînen pe. Maasa pra antîrî'pîkon yarî annaya î' ton pînon pia tîîto'pe
annaya. Mîrîrî wenai epu'tî to'ya, kure'ne inkamoro anpîika'tîpai anna wanî,
sîrîrî esenyaka'mato' pî', Paapa yapurî pe.
20 Anna yarakkîrî mîîkîrî wîtî tiaronkon eseurîma namai, anna winîkîi,
seeni' î' ton pînon pîika'tîto'pe anna narî wenai.
21 Anna esenyaka'ma yeseru wanî yairî epu'tî Paapaya, tîîse mîîkîrîya
neken pra, tîîse pemonkonyamî'ya nîrî epu'tî yu'se anna wanî.
22 Mîrîrî ye'nen inkamoro pokonpe tiaron uyonpakon yarima annaya
sîrîrî. Tu'ke ite'ka mîîkîrî nîkupî ton tîrî'pî annaya mîîkîrîya ikupî'pî awe'to'
yawîrî. Mîrîrî ye'nen epu'tî'pî annaya pemonkonyamî' anpîika'tîpai awanî.
Moropai mîîkîrî wanî sîrîrîpe kure'ne amîrî'nîkon anpîika'tîpai tîwanî pî'
eesenumenka.
23 Tarîpai Tito pî' ayeurîmauya'nîkon sîrîrî. Mîîkîrî wanî esenyaka'ma
wanîyakon pe, amîrî'nîkon pîika'tînen pe. Moropai manni'kan, to' wîtî man-
nan yarakkîrî, inkamoro wanî soosi tawonkon nîmenka'san pe. Moropai
inkamoro wanî Cristo yapurînenan pe.
24 Mîrîrî ye'nen inkamoro uyonpakon erepamî yai akore'ta'nîkon, to' yapi'tî
morî pe, awe'sa'namato'kon ke. Mîrîrî kupîya'nîkon yai, tiaron pata po
soosi tawonkonya awe'sa'namato'kon epu'to'pe, anna eseurîma'pî yawîrî
ikupî'pîya'nîkon esepu'to'pe.

9

Judéia Ponkon Innape Jesus Ku'nenan Pia To' Nîtîrî

1 Tîntîrîkon ke Judéia ponkon Paapa pemonkonoyamî' pîika'tî to'ya pî'
imenukauya e'pai pra man.
2 Maasa pra epu'tî pî' wai, î' kai'ma to' anpîika'tîpai awanîkon. Mîrîrî ye'nen
amîrî'nîkon yapurî'pîuya kure'ne. Macedônia pata ponkon innape iku'nenan
pî' ta'pîuya wai apî'nîkon, Grécia ponkon pî', î' ton pînon anpîika'tîpai
awanî'pîkon, eesuwa'ka'pî manni' kono' pata pai. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî'
taatausinpai pu'kuru to' wanî'pî. Moropai kure'ne to' anpîika'tîpai nîrî to'
ena'pî.
3 Tarîpai insamoro uyonpakon yarimauya sîrîrî aapia'nîkon to' wîtîto'pe
⌞Tito pokonpe⌟. Mîrîrî ye'nen î' ta'pîuya yawîrî inkamoroya antîrîkon muu-
rukuntîsa'ya'nîkon epoto'pe, iku'tî. Apî'nîkon eseurîma'pî ayapurî'pîuya'nîkon
e'to'pe yairî. Iku'tî î' pe pra rî eseurîmasa' pe wanî namai.
4 Tîîse î' pensa uutî ya, insamoro tiaronkon Macedônia ponkon pokonpe.
Mîrîrî yai aawanmîra'nîkon ayeporîkon annaya namai ikonekatî. Î'
konekasa'ya'nîkon pra tîîse, anna erepansa' ya anna eppepî e'painon.
Teuren apî'nîkon morî pe eseurîmasa' tanne, yawîrî pra awe'sa'kon ya,
eppepî e'painon. Mîrîrî warantî nîrî aweppepîkon e'painon.

5 Mîrîrî ye'nen insamoro uyonpakon pî' esatîuya to' wîtîto'pe e'mai' pe
urawîrî, mîrîrî antîrîkon pe ankonekakon mîrîrî konekai to' wîtîto'pe. Î' pensa
miarî ya' erepansa' ya, epoto'peuya tamî'nawîrî ankoneka'pîkon ta'pîya'nîkon
yawîrî. Moropai tamî'nawîronkonya epu'to'pe mîrîrî antîrîkon tîrîya'nîkon,
itu'se awanîkon ye'nen, anî'ya esatî pî' pra.
6 Maasa enpenatatî sîrîrî pî'. Manni' mararî ipînenya mararî tînpîmî'pî
yeperu mo'ka. Tîîse manni' mararî pra ipînenya mararî pra tînpîmî'pî yeperu
mo'ka. Mîrîrî warantî anne' pe, mararî tîntîrî tîînenya, mararî nîrî yapisîiya
tiaronkon winîpai. Tîîse morî pe, anne' pe pra tîntîrî tîînenya, mararî pra morî
yapisî tiaronkon winîpai.
7 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma antîîpai awe'to'kon pîkîrî teesenumenkai
ayewankon ya' itîîtî. Teesewankono'mai pra moropai esatî pî' neken pra,
tîîse awakîrikon pe itîîtî. Maasa pra tîwakîri pe itîînen sa'nama Paapaya mararî
pra.
8 Moropai mararî pra itîînen pe Paapa wanî itu'se e'nîto' tamî'nawîrî itesa'
pe awanîpa. Moropai itu'se e'nîto' yentai itîrîiya. Tiaronkon itu'sankon pia
itîrîkonpa itîrîiya.
9 Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Mararî pra ipînenya tînmîri ya' tînpîmî pînsa' warantî,
manni' Paapa yapurînenya itîrî mararî pra
manni'kan î' ton pînon sa'ne pia.
Mîrîrî inkupî'pî wenai, ipatîkarî Paapaya irepa morî ke,
iwanmîra awanî pepîn *Sl 112.9*
ta'pîiya.
10 Moropai Paapaya tîpînsen ena'pî tîrî anpîmî ton moropai yekkari awanî
tîrîiya. Mîrîrî warantî nîrî aapia'nîkon morî tîrîiya tiaronkon pia antîrîkon ton.
Moropai inkamoro pîika'tîsa'ya'nîkon wenai, inî' panpî' morî yapisîya'nîkon
Paapa winîpai.
11 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî Paapaya amîrî'nîkon kupî ipîkku pe awanîkonpa, mîrîrî
ye'ka pe awanîkonpa. Moropai anna wenai mîrîrî anarima'pîkon yapi'sa'
Paapa pemonkonoyamî'ya yai, Paapa yapurî to'ya, mîrîrî antîrîkon yari-
masa'ya'nîkon wenai. —Morî pe man —taapîtî to'ya awenai'nîkon.
12 Mîrîrî anarimakon wanî pepîn Paapa pemonkonoyamî' neken
pîika'tîto'pe. Tîîse mîrîrî wanî inî' panpî' kure'ne Paapa pî' —Morî pe man
—taa to'pe to'ya awanî.
13 Inkamoroya Paapa yapurî. Maasa pra mîrîrî to' pîika'tîto'ya'nîkonya
ekaremekî'pî, innape ikupîya'nîkon neken pra, tîîse î' kai'ma Cristo
maimu yawîrî awanîkon ekaremekîiya. Moropai nîrî Paapa yapurî to'ya
kure'ne antîrîkon tîpîika'tîto'kon wenai moropai tamî'nawîronkon tiaronkon
pîika'tîya'nîkon wenai.
14 Moropai inkamoro epîrema ya, apona'nîkon, kure'ne to' atausinpa
apî'nîkon. Moropai aapia'nîkon î' kai'ma Paapaya morî pe tîwe'to' tîîsa' wenai,
amîrî'nîkon sa'nama to'ya.
15 —Morî pe man —taapai'nîkon Paapa pî', maasa pra morî intîrî'pî, manni'
ikaisaron ton pîn wenai.

10

Ipîkku Pe Cristo Naipontî'pî Pe Tîwanî Pî'

Paulo Eseurîma

1 Uurî manni' Paulo esatîuya sîrîrî apî'nîkon, morî pe Cristoya esatî warantî.
Teuren tiaronkonya taa tanne upî': —Tîweppe'sen mîîkîrî akore'ta'nîkon awanî
ya, tîîse aapiapai'nîkon aminke awanî yai, teekore'mai nari' pe e'koi mîîkîrî —
taa to'ya.
2 Anna pî' tiaronkon esenumenka see warantî: Paapa epu'nenan
pepîn yeseru warantî Paulo yeseru wanî kai'ma. Mîrîrî wenai erepamî
ya akore'ta'nîkon, inkamoro yeurîmauya meruntî ke, nari' pe. Tîîse
amîrî'nîkon esatîuya morî pe, nari' pe pra, yairî ako'mantî, mîrîrî warantî
ayeurîmauya'nîkon namai.
3 Inna seru' pepîn, pemonkon pe tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî
warantî, anna wanî nîrî. Tîîse anna warîrî, anna meruntîri ke anna ekore'ma
pepîn anna yeyatonon pî', inkamoro Paapa epu'nenan pepîn ekore'ma
warantî.
4 Anna ekore'mato' wanî imakui'pî yarakkîrî. Tîîse anna meruntîri wanî
pepîn sîrîrî pata pon meruntîri pe. Tîîse awanî Paapa meruntîri pe, sa'man
pe tîwe'sen yaretî'kanen pe.
5 Mîrîrî ye'nen inkamoro seru'ye'konya yenupanto' yaretî'ka annaya Paapa
meruntîri ke. Yairî pra to' yenupato' wanî inkamoro ekaremekî'pî annaya
Paapa meruntîri ke. Mîrîrî epu'sa' to'ya yai, innape Cristo kupî'pî to'ya.
Maasa pra innape ipîkku tenupato'kon kupî'pî pemonkonyamî'ya emapu'tî'pî
to'ya, Paapa nekaremekî'pî pepîn. Paapa epu'tî to'ya ma'nîpanen tî'napannîpî
annaya. Moropai to' esenumenkato'kon etinyaka'ma'pî Paapa meruntîri ke.
Moropai Cristo maimu yawîrî to' ena'pî.
6 Moropai amîrî'nîkon kore'ta anî' wanî Cristo maimu yawîrî epu'sa' an-
naya yai, imaimu yawîron pepîn taruma'tî annaya.
7 A'kî, amîrî'nîkon pî' esenumenkatî. Anî' esenumenka ya, Cristo maimu pe
teeseurîma pî', moriya eesenumenka e'pai awanî anna pî' nîrî. Maasa pra
anna eseurîma nîrî Cristo maimu pe, amîrî'nîkon neken pra.
8 Yai pra uurî atapurî Uyepotorîya ipîkku pe e'to' ton tîîsa' wenai. Tîîse
sîrîrî intîrî'pî ipîkku pe e'to' wanî amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya, inî' panpî'
aarentakonpa innape iku'to'ya'nîkon wenai. Mîrîrî wanî pepîn amîrî'nîkon
taruma'tîtou'ya pe. Mîrîrî ye'nen tîweppe'se wanî pepîn tiwin kin, maasa pra
yairî eseurîmasa' ye'nen.
9 Uurî esenumenka pra wai tiwin kin, î' taatou'ya ukaaretarî wenai
teesi'nî'se awanîkon yu'se pra wai.
10 Tiaronkonya taa see warantî: —Sîrîrî kaareta Paulo nîmenuka'pî wanî
meruntî ke eeseurîmato'pe. Tîîse ukore'ta'nîkon tîwanî yai, eeseurîma pepîn,
eranne' pe tîwanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen î' pe pra rî imaimu eeseurîmato' wanî
—taa to'ya.
11 Tîîse inkamoroya epu'tî e'pai awanî, î' kai'ma kaareta po eseurîma wanî
akore'ta'nîkon wanî yai eseurîma warantî, tiaron pe pra.
12 A'kî, ipîkku pe anna atapurî kai'ma anna e'ku'pîtî pepîn tiwin kin,
inkamoro ye'kakon e'ku'pîtî manni' warantî ipîkku pe tîwanîkon kai'ma. See
warantî ipîkkukon wanî pî' to' esenumenka. Moriya mîrîrî warantî uurî
wanî ye'nen, —Ipîkku pe pu'kuru anna wanî —taa to'ya. Tîîse pakkokon kinî
inkamoro.
13 Î' pî' anna atapurî pepîn, tîîse anna esenyaka'mato' pî', Paapaya itîîsa'
anna nîkupî ton, mîrîrî pî' neken anna atausinpa. Moropai amîrî'nîkon

pî' nîrî anna atausinpa maasa pra Paapaya anna yarima'pî akore'ta'nîkon esenyaka'mato'pe.
14 Amîrî'nîkon kore'ta esenyaka'mato' pî' anna eseurîma pepîn se' tapairî maasa pra e'mai' pe anna erepamî'pî akore'ta'nîkon tiaronkon erepamî pra tîîse. Mîrîrî pî' anna eseurîma taatausinpai eserîke awanî.
15 Tiaron nîkupî'pî pî' anna eseurîma pepîn mîî pe, mîrîrî ku'sa' annaya kai'ma. Tîîse anna nîkupîton Paapa nîtîrî'pî pî' neken anna atausinpa. Maasa pra inî' panpî' innape ikupîya'nîkon yu'se anna wanî'pî. Mîrîrî amîrî'nîkon wenai anna esenyaka'mato' ena inî' panpî', tiaronkonya itekare etato'pe. Mîrîrî yu'se anna wanî'pî tîwîrî rî.
16 Mîrîrî yai anna wîtî tiaron pata pona Cristo yekare ekareme'se, o'non pata anî'ya ekaremekî pra sîrîrî tîpose. Mîrîrîya mîî pe anna atapurî pepîn tiaron esenyaka'mato' pî', maasa pra anî' wîtîsa' pra man mîîto'pe.
17 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' see warantî:
—Anî' atapurî yai mîî pe, mîî pe aatapurî e'pai awanî manni' Paapa nîkupî'pî wenai *Jr 9.24*
—ta'pîiya.
18 Maasa pra anî' yapurî Paapaya ya, mîîkîrî tînapurî yapisîiya tîwakîri pe. Tîîse manni' tîîwarîrî taatapurîsen yapisî Paapaya pepîn, maasa pra î' pe pra rî awanî.

11

Paulo Eseurîmato' Manni'kan Seru'ye'kon Pî'

1 Eseurîmato' pakko warantî yapîtanîpîya'nîkon yu'se wanî sîrîrî, upî'rî eseurîma tanne. Uurî eseurîmato' yapîtanî'tî.
2 Î' kai'ma Paapaya a'nînmakon tîuya wenai, asa'namakon warantî, uurîya nîrî a'nînmakon. Maasa pra amîrî'nîkon wanî manni' maasaron wîri' warayo' yarakkîrî si'pî pepîn warantî. —Ano'pî pe mîîkîrî wîri' tîrîuya neken tiwinan warayo' pia —ta'pî itunya warantî tauya nîrî. Mîrîrî warantî tiwinan Cristo pia neken amîrî'nîkon tîrîuya yu'se wai. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî maimu yawîrî neken aako'mamîkon e'pai man.
3 Maasa pra eesenku'tîkon nama pî' wai, î' kai'ma Eva nurî'tî yenku'tî'pî Makuiya warantî. Tu'ke yenupatonkonya ayenupakon wenai, yairon Cristoya yenupanto' kupîya'nîkon nama pî' wai tîwî.
4 Maasa pra amîrî'nîkon man anî'rî akore'ta'nîkon teerepansen pî' taatausinpasen pe, manni'kan Jesus pî' teeseurîmasanon tiaron pe rîse. Tîîse mîrîrî warantî Jesus pî' anna nekaremekî pepîn. Moropai —See warantî yekaton awanî yapisî e'pai man —taa to'ya tanne, mîrîrî ye'ka itekare etaya'nîkon. Tîîse mîîkîrî wanî pepîn Paapa yekaton pe, manni' anapisî'pîkon eesenpatakonasa'kon yai. Moropai mîrîrî itekare, inkamoro nekaremekî wanî pepîn anna winîpai aneta'pîkon pe, tiaron pe awanî. Mîîwîni tîîse to' maimu anetapai awanîkon.
5 Moriya inkamoro ye'kakon eseurîmato' etaya'nîkon manni' warantî, uurî nîrî eseurîmato' etatî, maasa pra uurî wanî pepîn inkamoro ye'kakon yaipontîsa' pe tîwe'ku'sanon ma're. Ipîkku pe to' wanî pî' eesenumenkakon.
6 Yai pra uurî wanî pepîn morî pe teeseurîmasen pe. Tîîse epu'nen pepîn uurî, tauya pepîn. Maasa pra Paapa epu'tîuya, moropai itekare epu'tîuya, ta'pîuya amîrî'nîkon pî'. Yairon pî' eseurîma'pî epu'tî'pîya'nîkon.

7 Î' pensa akore'ta'nîkon Paapa maimu ekaremekîuya yai mîrîrî ekaremekî'pîuya epe'mîra, uyepe'pî tiwai pra. Uurî esenyaka'ma'pî uyenya ke, akore'ta'nîkon wanî yai, amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya. Mîrîrî warantî ipîkku pe pra uyera'ma'pîya'nîkon. Mîrîrî kupî'pîuya ipîkku pe awanîkonpa. Mîrîrî kupî'pîuya wanî imakui'pî pe kai'ma eesenumenkakon?

8 Mîrîrî yai akore'ta'nîkon esenyaka'ma tanne, tiaronkon soosi tawonkonya uye'ma'pî. Mîrîrî pî' taaya'nîkon e'painon, yama'runpa'pîiya. Tîîse mîrîrî kupî'pîuya amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya kai'ma.

9 Moropai amîrî'nîkon kore'ta uuko'mamî yai, utînirurî ton esatî pî' uuko'mansa' pra wai anî' pî'. Tîîse uyonpakon Macedônia poinokonya enepî'pî tamî'nawîrî itu'se uurî e'to' kaisarî. Mîrîrî warantî awanî pe man, e'mai' pe akore'ta'nîkon wanî yai, moropai inî'rî tiaron pensa uutîsa' yai, mîrîrî wanî kupî sîrîrî anî' pî' esatî pî' anna ko'mamî pepîn.

10 Ta'pîuya wai yairî apî'nîkon, yairî Cristo eseurîma warantî. Maasa pra ipemonkono pe wanî ye'nen. Î' pensa esenyaka'ma'pî yepe' pî' esatîuya pepîn tiwin kin. Mîrîrî pî' eseurîma ko'mannîpî tamî'nawîrî Grécia pata po wanî yai. Anî'ya uyeseru miakanma eserîke pra man. Î' kai'ma itekare ekaremekî pî' esenyaka'mato' yeseru pî' eseurîma taatausinpai, uyepe' ton esatîuya pra.

11 Î' wani' awanî ye'nen mîrîrî tauya mîrîrî? Maasa pra amîrî'nîkon sa'namauya pra awanî wenai? Kaane, mîrîrî wenai pra. Paapaya epu'tî pî' man, î' kai'ma amîrî'nîkon sa'namauya.

12 Î' kupî pî' uuko'mamî manni', mîrîrî kupî pî' uuko'mamî tîwîrî. Inkamoro seru' yenupatonkon yaipontîsa' pe tîwe'ku'sanon inkamoro ye'ka pata'se' ton tîrî annaya namai. Moropai inkamoroya taa namai, teesenyaka'mato'kon wanî anna esenyaka'mato' warantî, taa to'ya namai.

13 Maasa pra inkamoro warayo'kon e'kupî yaipontîsa'kon pe tîîse seru'ye'kon inkamoro, yairon pî' teeseurîmasanon pepîn. Inkamoroya tiaronkon yenku'tî, Cristo maimu pe teesenyaka'masanon pe tîwe'ku'se.

14 Mîrîrî ye'ka inkamoro wanî pepîn taa e'pai pra man. Maasa pra Makui nîrî etinyaka'ma eserîke awanî. Eesenpo inserî warantî, morî pe, a'ka pe, tiaronkon yenku'tîpa kai'ma.

15 Mîrîrî warantî tu'ke Makui maimu pe teesenyaka'masanon yeseru wanî mîrîrî. Inkamoroya morî kupî tiaronkon yenku'tîkonpa kai'ma. Tîîse inkamoroya mîrîrî ku'pî tîuya'nîkon miakanno'pî pe e'taruma'tînto' yapisî kupî sîrîrî itepe'pî pe.

Tîwe'taruma'tîto' Pî' Paulo Eseurîma

16 Tu'ke ite'ka apî'nîkon tauya, pakko pe pu'kuru wanî pî' anî' esenumenka namai. Mîî winî tîîse anî' esenumenka ya, moriya pakkokon maimu etaya'nîkon warantî umaimu etatî. Mîrîrî etaya'nîkon ya, eseurîma sîrîrî, uurî yeseru pî'.

17 Upî' eseurîma ya, eseurîma pepîn mîrîrî Uyepotorîkon maimu pe. Tîîse eseurîma sîrîrî mîî pe e'nîto' yeseru pî', pakko pe tîwe'sen eseurîma warantî.

18 Mîrîrî warantî uyeyatonon wanî teeseurîmasanon tîpî'nîkon. To' eseurîma teserukon yawîrî. Mîrîrî warantî nîrî uurî eseurîma.

19 Maasa pra amîrî'nîkon wanî epu'nenan pe pu'kuru. Tîîse insamoro pakkokon maimu etaya'nîkon, epu'nen pe awanîkon kai'ma eesenumenkakon wenai.

20 Inkamoroya ayenku'tî'pîkon, moropai ayesa'kon pe ayaipontî'pîkon
to'ya, moropai ayentai'nîkon to' e'kupî'pî. Mîrîrî warantî ataruma'tîkon to'ya
tanne, ayeppe'nîpîkon to'ya tanne, î' taaya'nîkon pepîn to' pî'.
21 Anna wanî'pî mîrîrî ye'ka pe pra. Maasa pra anna wanî'pî eranne' pe,
mîrîrî ye'ka kupî eserîke pra.
Inna seru' pepîn. Tiaronkon eseurîma ya, tîpî'nîkon mîrîrî ye'ka. Mîrîrî
warantî nîrî uurîya ikupî pakko warantî eseurîma upî'.
22 Taa to'ya ya: —Hebreu pe anna wanî, uurîya nîrî taa, —Hebreu uurî.
Moropai —Israel ponkon pe anna wanî —taa to'ya ya, uurîya nîrî taa: —Israel
pon uurî. Moropai —Abraão nurî'tî payanyamî' pe anna wanî —taa to'ya ya,
uurîya nîrî taa: —Abraão nurî'tî parî'pî uurî.
23 Inkamoro wanî Cristo poitîrî pe? Tîîse uurî wanî inkamoro yentai
Cristo poitîrî pe. (Teuren pakko warantî eseurîmasa' tanne). Maasa pra
inkamoro esenyaka'ma yentai uurî esenyaka'ma'pî. Moropai inkamoro yen-
tai atarakkannîto' yewî' ta uutîpîtî'pî. Tu'ke ite'ka u'po'pîtî'pî to'ya inkamoro
yentai. Moropai tu'ke ite'ka uusa'manta yonpa'pî.
24 Mia'taikin ite'ka Judeuyamî'ya u'po'pîtî'pî po'pînnîto' ke, 39 ite'ka'ne.
25 Eseurîwî'ne ite'ka Romanoyamî'ya u'po'pîtî'pî yei ke. Moropai tiwin
ite'ka tî' ke upa'tîpîtî'pî to'ya. Eseurîwî'ne ite'ka apo'yen ya' uutî tanne, eeseu-
ronka'pî. Moropai tiaron pensa tiwin wei kaisarî uuko'mamî'pî kure'nan
pîrana ka', apo'yen eseuronkasa' yai.
26 Tu'ke ite'ka itekare ekaremekî pî' asarî yai, nari' esuwa'ka'pî uyarakkîrî.
Iren mairontasa' winîpai urukkutî yai, moropai tu'kankon ama'ye'kon
winîpai, moropai tiaronkon pepîn uyonpayamî', Judeuyamî' winîpai mo-
ropai Judeuyamî' pepîn winîpai. Moropai cidade po uutîsa' yai, to' nîkupî
winîpai moropai keren po nari' winîpai, tiaron pensa apo'yen ya' uutî tanne,
nari' esuwa'ka'pî. Moropai yonparî wanîyakonkon seru'ye'kon winîpai, nari'
esuwa'ka'pî uyarakkîrî.
27 Esenyaka'mapîtî'pî mararî pra taapî'ka'se. Tiaron pensa uwetun pîn,
umoron epu'tî'pîuya emi'nan pî', moropai upata'se' ton ton pra awanî pî',
moropai komi' pe awanî pî', tu'ke upon ton pra awanî ye'nen.
28 Tamî'nawîron mîrîrîkon tîîse, uurî esenumenka ko'mannîpî wei kaisarî.
Esewankono'ma manni'kan innape Jesus ku'nenan pî', soosikon kaisarî.
29 Maasa pra î' pensa tiaron wanî ya a'tu'mîra, uurî nîrî esepu'nî pî' wai
a'tu'mîra ikaisarî. Moropai tiaronya imakui'pî ku'sa' ya, uurî wai teese-
wankono'mai ipî' mararî pra.
30 Upî'rî atapurî ya, moriya mîrîrî atapurîto'ya a'tu'mîra wanî ekaremekî.
31 Mîrîrî epu'tî pî' Uyepotorî, Jesus yun, Paapa man. Manni' morî pu'kuru
ipatîkaronya, î' kai'ma seru'ye' pe eseurîma pepîn epu'tî pî' man.
32 Pena Damasco cidaderî po wanî yai, manni' pata esa'ya surara tîrî'pî
cidade mana'ta pona uyapi'nen ton, manni' rei Aretas nîmenka'pî pata esa'
pe awe'to'pe manni'ya.
33 Tîîse uyonpayamî'ya uyara'tî'pî waikara'pî ya'. Inkamoroya uyenu'tî'pî
cidade yiwa'to' a'ta yai, poro po winîkîi, waikara'pî ya' wanî tanne. Mîrîrî
warantî to' yenya pai atarî'ka'pî.

12

Paapa Winîpainon Tîwe'ne'pî'to' Pî'

Paulo Eseurîma

1 Upî'rî uurî atapurî e'painon, teuren î' pe pra rî atapurîto' wanî. Tîîse
eseurîmapai wai î' kai'ma uwe'ne', visão Uyepotorî nekaremekî'pî pî'.
2 Pena Paapaya uyarî'pî ka' ratai pona, paraíso itese'. Awanî sîrîrî asakîrîrî
pu' pona tîîmo'tai kono' esuwa'kasa'. Tîîse epu'tîuya pra wai awe'to' yawîrî,
uyesa' yarî'pîiya, uyekaton neken ka'rî yarî'pîiya. Anî'ya mîrîrî epu'tî, Paapaya
neken.
3 Inî'rî tauya Paapaya uyarî'pî uyesa' yarakkîrî ka' pona, uyekaton neken
ka'rî yarî'pîiya epu'tîuya pra wai. Paapaya neken epu'tî.
4 Miarî eta'pîuya anî'ya ekaremekî eserîkan pepîn, see ye'ka pe rî mai ke, î'
kai'ma anî'ya ekaremekî Paapaya itîrî pepîn.
5 Mîrîrî etasau'ya wenai, atapurî mîrîrî pî'. Tîîse atapurî eserîke pra wai
tiwin kin uurî pî'. Tîîse atapurî a'tu'mîra uurî e'to' pî' neken.
6 Mîrîrî ye'ka pî' atapurîpai wanî ya, atapurî e'painon maasa pra yairon pî'
eseurîma mîrîrî. Mîrîrî wenai pakko pe wanî pepîn mîrîrî. Tîîse mîrîrî ye'ka
pî' eseurîmapai pra wai. Maasa pra mîrîrî wenai anî'ya uyapurî yu'se pra wai.
Tîîse uyeseru era'ma tîuya'nîkon wenai moropai eta tîuya'nîkon wenai, mîrîrî
pî' to' esenumenka yu'se wai.
7 Tîîse mîrîrî warantî kure'ne atapurî namai, uyakinpanen ton ne'ne'
erepamî'pî upona. Paapaya itîîsa' upun yai, mî'nî ewonsa' warantî. Mîrîrî
erepamî epu'tî'pîuya Makui narima'pî pe awanî utaruma'tîto'pe.
8 Mîrîrî yai eseurîwî'ne ite'ka Uyepotorî pî' epîrema'pî. Esatî'pîuya ipî',
uupiapai mîrîrî mo'kato'peiya kai'ma.
9 Tîîse umaimu yuuku'pîiya: —Kaane, imo'kauya pepîn. Tîîse apîika'tî pî'
uuko'mamî, mîrîrî ye'ka yapîtanîpîpa. Aasîrî aapia untîrî pî' man. Maasa
pra umeruntîri wanî meruntî ke a'tu'mîra eesepu'tî tanne —ta'pîiya upî'.
Mîrîrî ye'nen uurî ena'pî inî' panpî' taatausinpai, a'tu'mîra uurî e'to' pî' uurî
atapurî. Mîrîrî warantî Cristo meruntîri esera'mato'pe uwenai.
10 Mîrîrî ye'nen taatausinpai uuko'mamî a'tu'mîra e'to' pî', moropai
umu'tunpato' pî', moropai itu'se e'to' pî', moropai upokonomato' pî',
moropai tiaron uyarakkîrî teesuwa'kasen pî' Cristo wenai, taatausinpai
uuko'mamî. Mîrîrî ye'nen î' pensa a'tu'mîra esepu'tî ya, tîîse meruntî ke
esepu'tî maasa pra Cristoya itîrî ye'nen uupia.

Paulo Esewankono'ma Ko'mannîpî

Coríntio Ponkon Soosi Tawonkon Pî'

11 Eseurîma pî' wai pakko pe tîwe'sen eseurîma warantî. Maasa pra
amîrî'nîkonya mîrîrî warantî eseurîma emapu'tî'pî. Tîîse amîrî'nîkon eseurîma
e'pai awanî'pî, î' kai'ma morî pe uyeseru e'to' pî' taaya'nîkon e'pai awanî'pî.
Inna seru' pepîn, î' pe pra rî uurî wanî. Tîîse inkamoro, yaipontîsa' pe
tîwe'ku'sanon ma're uurî wanî pepîn tiwin kin.
12 Moro akore'ta'nîkon wanî yai, Paapaya tu'kan kupî'pî uwenai.
Tera'masen kupî'pîiya, esenupanto' ton, moropai teesewankono'mai
esenumenkanto' ton kupî'pîiya. Moropai anî' nîkupî eserîkan pepîn kupî'pîiya
akore'ta'nîkon, tînaipontî'pî pe wanî epu'tîkonpa. Inaipontî'pî pe uuko'mamî'pî
tîrumakai pra.
13 Yai pra amîrî'nîkon esenumenka ka'rî, tiaronkon pîika'tî'pî annaya,
amîrî'nîkon pîika'tî'pî annaya yentai. Î' kai'ma anna wanî'pî? Amîrî'nîkon
kore'ta anna yeseru kupîya'nîkon pe naatî, ayewanmakon pe? Mîrîrî

warantî anna kupî'pîya'nîkon ya, Î' tesa'se pra anna ko'mansa' wenai, aawanmîra'nîkon anna ko'mamî'pî ku'tî.

14 Inî'rî teeseurînon ite'ka pe amîrî'nîkon era'mapî'se uutî. Mîrîrî yai nîrî î' anesa'pai pra wai amîrî'nîkon pî'. Atînirurîkon yu'se pra wai tîîse amîrî'nîkon neken yu'se wai kure'ne. Maasa era'matî moreyamî' yunkonya neken tîniru yannuku e'pai awanî, î' tînmukuyamî' e'to' itu'se yennapa. Moropai mîîkîrî munkîyamî'ya tîyun ton pe yannuku pepîn e'painon.

15 Mîrîrî warantî uurîya nîrî ayunkon warantî, uwakîri pe taatausinpai tamî'nawîrî itesa' pe e'to' aretî'kauya. Uurî rî ataretî'ka pe wai, amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya. Yai pra mîrîrî kupîuya wenai, uyapurîya'nîkon pepîn e'painon, kure'ne amîrî'nîkon sa'namatou'ya wenai?

16 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkonya innape epu'tî, î' kai'ma amîrî'nîkon yenyaka'mai uutî pîn. Tîîse tiaronkonya taa amîrî'nîkon yenku'tîsau'ya, uupia atînirurîkon tîrîkonpa kai'ma taa to'ya.

17 Î' pensa insamoro uyonpakon yarimasau'ya yai aapia'nîkon, uurî ton pe atînirurîkon era'mai to' yaipontîsau'ya pra wai.

18 Uurîya mîîkîrî Tito yarima'pî moropai tiaron uyonpakon, innape Jesus ku'nen wîtîto'pe yarakkîrî. Tîîse mîîkîrî wanî'pî yairî teesenumenkasen pe anna esenumenka sa'nîrî. Mîrîrî ye'nen Titoya amîrî'nîkon tenku'tîi atînirurîkon mo'kasa' pra man.

19 Yai pra eesenumenkakon amîrî'nîkon rawîrî anna e'wapu'tî kai'ma, tîîse kaane. Anna eseurîma Cristoya anna eseurîmato'pe ta'pî yawîrî, Paapa rawîrî si'ma. Moropai tamî'nawîrî anna nîkupî'pî wanî uyonpayamî', uwakîrikon pu'kuru amîrî'nîkon pîika'tîto'pe.

20 Tîîse eppe'nî pî' wai kure'ne, î' kai'ma yairî pra awanîkon anepopai pra wanî pî'. Eranne' pe wai mîrîrî akore'ta'nîkon ekore'manto' eporîuya pî', moropai kinmuwanîto', moropai esewanmîrînto', moropai aawarîrî'nîkon teesenumenkai awe'to'kon, moropai e'mu'tunpanto', eseurîmanto', moropai mîî pe awe'to'kon, moropai pîrai' pî' tîmurukun pe pra awanîkon anepopai pra wanî pî' eranne' pe wai. Mîrîrî warantî ayeporîuya'nîkon ya, awakîrikon pe wanî pepîn, maasa pra ekore'ma kupî, mîrîrî imakui'pî ayeserukon pî'.

21 Eranne' pe wai nîrî inî'rî akore'ta'nîkon uutîsa' ya, eppe'pai pra wai Paapa rawîrî si'ma awenai'nîkon. Moropai mîrîrî pî' tîweppe'se ukarunpai pra wai mararî pra awenai'nîkon. Maasa pra pena imakui'pî kupî'pîya'nîkon, moropai mîrîrî pî' tîwenpenatai irumakaya'nîkon pra aako'mamî'pîkon. Mîrîrî imakui'pî kupîya'nîkon se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî awanîkon ke, moropai tiaron nura ayeserukon kupî pî' aako'mamîkon tîrumakai pra. Mîrîrî wenai eppe'pai pra wai.

13

Tiwinkano'pî Pauloya Panamanto'

1 Sîrîrî wanî iteseurîno ite'ka pe uutîto' amîrî'nîkon era'mapî'se. Erepansa' ya, ikupîuya, î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' warantî. See warantî taasai'ya:

—Anî'ya î' rî ku'sa' ya, mîîkîrî esepu'to'pe innape,
asakî'nankon pemonkonyamî'ya. Mîîwîni pra awanî ya,
eseurîwî'nankonya taa e'pai man *Dt 19.15*
—taasai'ya man.

2 Itakon ite'ka pe aapia'nîkon uutîsa' yai, ta'pîuya î' kupîuya manni'kan
imakui'pî kupîtîponkon yarakkîrî. Mîrîrî warantî inî'rî tauya pe wai, aapia
pra si'ma. Inî'rî erepamî yai, —aka sa'ne —tauya pe pra wai anî' pî' tiwin kin,
tamî'nawîronkon imakui'pî iku'nenan pî'.
3 Maasa pra î' kai'ma Cristo eseurîma warantî uurî eseurîma anepu'pai
awanîkon. Maasa era'matî, Cristo wanî pepîn a'tu'mîra. Tîîse mîîkîrîya
tîmeruntîri yenpo, akore'ta'nîkon erepamî yai.
4 Tîîse a'tu'mîra awanî'pî, î' pensa pakî'nan pona ipokapîtî to'ya yai. Tîîse
sîrîrîpe aako'mamî Paapa meruntîri yai. Mîrîrî warantî nîrî anna wanî
a'tu'mîra Cristo wanî'pî warantî. Tarîpai anna ko'mamî ye'nen yarakkîrî,
imeruntîri yai anna ko'mamî, amîrî'nîkon pîika'tîto'pe annaya.
5 Mîrîrî ye'nen aawarîrî'nîkon rî esera'matî ayewankon ya', innape ikupî
pî' aako'mamîkon epu'tîkonpa. Innape ayewankon ya' Cristo wanî epu'tî pî'
naatîi, ipemonkono pe awanîkon ya.
6 Mîrîrî ye'nen mîrîrî epu'tîya'nîkon ya, anna yeseru wenai, Cristo pe-
monkono pe anna wanî, epu'tîya'nîkon, anna yewan ya' aako'mamîkon
ye'nen.
7 Esatî annaya Paapa pî' imakui'pî kupîya'nîkon namai. Mîrîrî esatî annaya
maasa pra morî pe anna esera'mato'pe pra, tîîse morî kupî pî' awanîkonpa
yairon. Moropai anna esenyaka'mato' esera'ma ya î' pe pra rî, î' wani' awanî
pepîn.
8 Maasa pra Cristo maimu pe anna esenyaka'ma tanne, î' koneka annaya
eserîke pra man yairon Paapa maimu yawîrî pra. Tîîse mîrîrî yawîrî neken
anna wanî.
9 Aasîrî yairî ayeserukon wanî ya, meruntî ke annaya ayaipontîkon pepîn
e'painon. Mîrîrî pî' anna atausinpa e'painon. Mîrîrî ye'nen anna epîreman pî'
man apona'nîkon yairon pe ayeserukon enato'pe.
10 Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî aapia'nîkon e'mai' pe, uutî
rawîrî amîrî'nîkon era'mapî'se. Maasa pra î' pensa uutîsa' ya, meruntî ke
ataruma'tîuya'nîkon namai, Uyepotorî maimu pe. Maasa pra sîrîrî Uyepotorî
maimu wanî inî' panpî' amîrî'nîkon ena emapu'tînen pe morî pe panpî'. Mîrîrî
wanî pepîn innape iku'to'ya'nîkon rumakaya'nîkon emapu'tînen pe pra.

Paulo Esekaremekî

11 Uyonpayamî', ko'mannî'nîkon. Tamî'nawîrî Paapa pî' esatî pî' ako'mantî,
morî pe amîrî'nîkon ku'to'peiya, morî pe tîwanî manni' warantî Paapaya
aku'to'kon pe. Sîrîrî apanamatou'ya etatî, mîrîrî taasau'ya manni'. Mo-
ropai morî pe tîwanmîra ako'mantî ayonpakon pokonpe. Teesiyu'pî'se
pra ako'mantî ayonpakon pokonpe. Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya,
ayarakkîrî'nîkon Paapa ko'mamî. Mîîkîrî Paapa wanî e'sa'namanto' tîînen pe,
moropai tîwanmîn tîînen pe.
12 Ayonpakon yenya yapi'tî morî pe, eeseporîkon yai.
13 Tamî'nawîronkon uyonpakon Paapa yapurînenanya uupia tîwe'sanonya
aapia'nîkon tîmaimukon yarima sîrîrî.
14 Esatî annaya Uyepotorîkon Jesus Cristo pî', tamî'nawîrî morî pe tîwe'to'
tîîto'peiya aapia'nîkon. Moropai Paapaya morî pe teetî'nînmai aako'mamîkon
emapu'tîto'pe esatî annaya. Moropai Morî Yekaton Wannîya tiwin eesenu-
menkato'kon e'to'pe tamî'nawîrî si'ma, esatî annaya sîrîrî.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ GALÁCIA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya moropai innape Jesus ku'nenan Galácia poronkon pia yarima'pîiya. Mîîkîrî Paulo wanî'pî Jesus naipontî'san yonpa pe. Inkamoro pia Paulo wîtîsa' wanî'pî itekare ekareme'se. Morî pe yapisî'pî to'ya moropai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo Paulo wîtî'pî to' piapai. Moropai tîîko'mamî tîpo, to' yekare eta'pîiya, î' kai'ma tiaronkon erepamî'pî inkamoro pia amenan yekare ekareme'se. Taapîtî'pî to'ya, e'mai'pe to' neta'pî Paulo winîpai wanî'pî morî pe teuren tîîse mîî pîkîrî neken. Inî' panpî' itu'se awanî. Judeuyamî' yeseru kupî to'ya e'pai awanî, ta'pî to'ya. Circumcisado pe e'pai to' wanî Paapaya inkamoro yapi'to'pe tînmuku pe, ta'pî to'ya.

Moropai inî' ta'pî to'ya, Pauloya to' yenupato' wanî pepîn Paapa maimu pe maasa pra Paapa winîpainon pepîn mîrîrî. Pemonkonyamî' winîpainon mîrîrî Paulo nekaremekî'pî, ta'pî to'ya. Mîrîrî warantî inkamoro yenupa'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta yarima'pî Pauloya inkamoro esenku'tî namai. Moropai to' yenupa'pîiya î' kai'ma yairî to' ko'manto'pe.

Umaimu Man Aapia'nîkon

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka aapia'nîkon. Uurî wanî imenkasa' pe, yaipontîsa' pe, anî'rî pemonkon nîmenka'pî pe pra, tîîse Jesus Cristo nîmenka'pî pe wanî. Moropai Paapa, itun nîmenka'pî pe wanî, manni' Paapa, isa'manta'san kore'tapai Jesus pîmî'sa'ka'tîpon.

2 Tauya tamî'nawîronkon uyonpakon, tarî uupia to' wanî manni'kanya tîmaimukon yarima pî' man amîrî'nîkon Galácia soosirîkon tawonkon pia.

3 Morî epe'mîra tîntîrî tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon. Moropai tîwanmîra tîwe'to' tîrî Uyunkonya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya itîrî yu'se wai aapia'nîkon.

4 Mîîkîrî Cristo eturumaka'pî tîîsa'mantapa kai'ma, uurî'nîkon pîika'tîpa umakuyikon winîpai. Mannankan sîrîrî pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî' imakui'san warantî e'nî namai, uurî'nîkon mo'kapa kai'ma aasa'manta'pî. Î' kai'ma itu'se Paapa, uyunkon e'to' yawîrî ikupî'pîiya.

5 Jesus nîkupî'pî wenai, —Morî pe pu'kuru man, Paapa —taapai'nîkon man tîwîrî rî. Mîrîrî warantî taapai'nîkon.

Tiwinan Itekare Yairon

6 Mararî pra esenumenkan pî' wai teesewankono'mai uyewan ya'. Maasa pra manni' amîrî'nîkon yannotîpon morî pe, epe'mîn ke, mîîkîrî rumakasa'ya'nîkon tiwinarî. Moropai mîîkîrî tîrumakai tiaronkon nekaremekî yapi'sa'ya'nîkon.

7 Tîîse tiaron Cristo yekare ye'ka ton pra man. Mîrîrî pî' eseurîma, maasa pra mîrîrî kai'ma amîrî'nîkon yaka'manenan moro to' man. Inkamoro eseurîma ko'mannîpî akore'ta'nîkon. Yairon Cristo yekare miakanma yu'se to' ko'mamî.

8 Tîîse anî'ya mîrîrî ye'ka miakanma ya, annaya, mîîwîni pra awanî ya, inserî ka' poinonya ekaremekî ya tiaron pe, anna nekaremekî'pî warantî pra, mîîkîrî e'taruma'tî apo' ya' yu'se wai.

9 Sîrîrî pî' pena anna eseurîma'pî. Inî'rî tauya sîrîrî. Anî'ya tiaron pe itekare
ekaremekî ya, î' yapi'sa'ya'nîkon warantî pra, ipatîkarî mîîkîrî e'taruma'tî apo'
ya' yu'se wai.
10 Sîrîrî warantî eseurîma ya, pemonkonyamî' yapurîuya sîrîrî? Kaane,
tiwin kin mîrîrî pî' pra! Tîîse Paapa yapurîuya pe eseurîmato' yu'se wanî sîrîrî.
Pemonkonyamî' yapurîuya pe eseurîma ya, morî pe upî' to' eseurîmato'pe,
moriya Cristo poitîrî pe wanî pepîn e'painon.

Î' Kai'ma Yaipontîsa' Pe Tîwanî Pî' Paulo Eseurîma

11 Uyonpayamî', tauya sîrîrî apî'nîkon. Sîrîrî Cristo yekare ekaremekîuya
manni', mîrîrî wanî pepîn tiwin kin pemonkon esenumenkato'.
12 Tiwin kin anî' winîpai moropai anî'ya uyenupasa' pra man. Tîîse Jesus
Cristo winîpai neken eta'pîuya. Moropai mîîkîrîya yenpo'pî uupia, mîrîrî
ekareme'to'peuya kai'ma.
13 Pena î' kai'ma uuko'manpîtî'pî yekare epu'tî'pîya'nîkon, anna Judeuyamî'
yeseru ya' uuko'manpîtî yai. Moropai î' kai'ma Cristo yapurînenan
taruma'tîpîtî'pîuya mararî pra îri pe to' winîkîi. Moropai tamî'nawîron
anku'pai e'to' ku'pîtî'pîuya to' winîkîi, to' tî'kato'peuya.
14 Uurî e'pîtî'pî tamî'nawîron Judeuyamî' yeseru yawîron pe, tiaronkon
uyonpayamî' yentai. Moropai î' kai'ma tamî'nawîrî yawîrî ikupîuya
yuwapîtî'pîuya, î' kai'ma utamorî'san yeserurî'pî.
15 Tîîse morî pe tîwe'to' wenai Paapaya umenka'pî pena, maasa esenpo pra
tîîse usan ro'ta yapai. Moropai uyanno'pîiya î' kai'ma tîmîrî ton pe e'to'pe.
16 Moropai î' pensa sîrîrî anekareme'pai Paapa wanî yai upî' tînmu
yenpo'pîiya. Ta'pîiya tekare ekaremekîuya yu'se tîwanî mannankan
Judeuyamî' pepîn pî'. Mîrîrî etasau'ya pata pai, anî' winîpai upanamanen
ton yuwasau'ya pra wai.
17 Moropai Jerusalém pona uutîsa' pra wai mannankan taipontîsanon pe,
inmenkasa'kon pia, manni'kan urawîrî tîwe'sanon. Inkamoro pia uutîsa' pra
wai upanamato'pe to'ya. Tîîse uutî'pî Arábia pata ya' keren pona. Miarî
uuko'mamî'pî. Moropai mîrîrî tîpo, enna'po'pî Damasco cidaderî pona.
18 Miarî uuko'mamî'pî eseurîwî'ne kono' kaisarî. Mîrîrî tîpo, uutî tu'ka'pî
Jerusalém pona, Pedro anepu'pai wanî ye'nen. Moropai miarî uuko'mamî'pî
asakî'ne domingo kaisarî.
19 Moropai mîrîrî yai, tiaronkon Jesus naipontî'san era'masau'ya pra wai,
tîîse Tiago neken, manni' Uyepotorî yakon era'ma'pîuya.
20 Mîrîrî warantî awanî'pî, useruku pepîn. Sîrîrî menukauya sîrîrî, Paapaya
epu'tî tanne, î' kai'ma yairî eseurîma sîrîrî.
21 Moropai mîrîrî tîpo, uutî'pî Síria pata poro moropai Cilícia pata poro.
22 Mîrîrî yai, uurî asarî tanne, Judéia soosirî tawonkonya uyepu'tî pra
awanî'pî.
23 Eta pe neken uyekare eta'pî to'ya, tiaronkon eseurîma pî'. Taapîtî'pî
to'ya: —Tarîpai manni' uurî'nîkon taruma'tîpîtîtîponya innape iku'sa' tîuya
ekareme'pîtî'pî man, manni' uurî'nîkonya innape iku'to' anaretî'kapai e'pîtî'pî
ya —taapîtî'pî to'ya.
24 Moropai uwenai inkamoroya taa pî' man Paapa pî': —Morî pe nai, Paapa.
Kure'nan amîrî, mîîkîrî anna taruma'tîtîpon pîika'tîsa'ya nai —kai'ma Paapa
yapurî'pî to'ya.

2

Paulo Moropai Tiaronkon Jesus Naipontî'san

Eporî Tu'ka Pauloya

1 Asakîrîrî pu' pona tîîmo'tai (14) kono' uuko'mamî tîpo, enna'po tu'ka'pî
Jerusalém pona Barnabé yarakkîrî. Moropai Tito nîrî yarî'pîuya uyarakkîrî.
2 Miarî ya uutî'pî, maasa pra Paapaya ekaremekî'pî upî' miarî ya uutîto'pe.
Miarî erepansa' yai, anna emurukuntî'pî manni'kan soosi esanon neken
pokonpe. Anna emurukuntî'pî anna eseurîmato'pe iponarî. Mîrîrî yai to'
pî' Cristo yekare ekaremekî'pîuya tamî'nawîrî manni' Judeuyamî' pepîn pî'.
Î' kai'ma unekaremekî ko'mannîpî ekaremekî'pîuya. Maasa pra mîrîrî es-
enyaka'manto' wanî yu'se pra awanî'pî î' pe pra rî. Tîîse inna, mîrîrî warantî
ikupî pî' ako'mankî, taa to'ya yu'se awanî'pî.
3 Mîrîrî eta tîuya'nîkon ya, eta'pî to'ya morî pe, innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî
ye'nen uwanîyakon Tito, Judeu pepîn tîîse Grego, mîîkîrî ena e'pai man Judeu
yeseru ya', taa to'ya pra awanî'pî.
4 Tîîse tiaronkon wanî'pî moro, innape Jesus ku'nenan pe tîwe'ku'sanon mo-
ropai inkamoro emurukuntîsa' wanî'pî anna pokonpe. Tîîse inkamoroya taa
ko'mannîpî Tito ena e'pai man Judeuyamî' yeseru ya'. Inkamoro warayo'kon
ewonsa' wanî'pî ama' pe anna yako'menkakonpa kai'ma. Î' kai'ma ikupî
annaya anera'mapai tîwanîkon ye'nen, Jesus yarakkîrî anna e'to' wenai.
Inkamoro wanî'pî î' kai'ma Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî anna wanî
yu'se. Tîîse Cristo pemonkono pe e'nî ye'nen, unkupîkon ton Moisés nurî'tî
nekaremekî'pî kupî pepîn.
5 Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' inna, mîrîrî yawîrî ku'pai'nîkon man, taasa' annaya
pra man. Maasa pra yairon Cristo yekare, manni' aneta'pîkon ko'manto'pe
aapia'nîkon, tiaron pe miakanma anî'ya namai.
6 Tîîse manni'kan soosi esa' pe tîwe'sanon, uyentainokon pe ankupî'sanya
upanamasa' pra man, amenan esenumenkato' ke. (Tîîse uurî pia anî' wanî
pepîn tiaron yentai tîîse Paapaya ukupî'pîkon se' kaisarî e'nîto'pe'nîkon.)
7 Tîîse inkamoroya î' kai'ma Paapaya esenyaka'mato' ton tîîsa' era'ma'pî,
Jesus Cristo yekare ekaremekî pî' manni'kan Judeuyamî' pepîn pî'. Î' kai'ma
Paapaya Pedro kupî'pî Judeuyamî' pî' itekare ekareme'to'peiya warantî.
8 Maasa pra Paapa esenyaka'ma manni' warantî Pedro yarakkîrî
Judeuyamî' pî' itekare ekaremekî pî'. Mîrîrî warantî nîrî uurî wenai Paapa
esenyaka'ma Judeuyamî' pepîn pî' itekare ekareme'to'peuya.
9 Mîrîrî ye'nen Tiagoya moropai Pedroya moropai Joãoya manni'kan soosi
esa' pe tîwe'sanonya epu'tî'pî, î' kai'ma Paapa nîkupî'pî pe awanî. Moropai
inkamoroya tenyakon tîrî'pî uurî pia moropai Barnabé pia. Mîrîrî ye'nen
inna ta'pî annaya î' kai'ma Judeu pepîn kore'ta anna esenyaka'ma pî', mo-
ropai inkamoro esenyaka'ma tanne Judeuyamî' kore'ta.
10 Tîîse esatî'pî inkamoroya anna pî', anna wanmîra manni'kan î' ton pînon
sa'ne, to' kore'tawonkon kupî annaya namai. Tîîse mîrîrî kupî yuwa pî'
uuko'mamî sîrîrî, uuwanmîra ikupîuya pra itu'se wanî ye'nen.

Paulo Eseurîma Pedro Pî' Meruntî Ke

Antioquia Cidaderî Po

11 Antioquia cidaderî po uuko'mamî tanne, Pedro erepamî'pî miarî ya.
Mîîkîrî pî' eseurîma'pî meruntî ke, tamî'nawîronkon rawîrî si'ma. Maasa pra
iteseru wanî'pî yairî pra.
12 Pena iteseru wanî'pî see warantî. Maasa inkamoro Tiago narima'san
erepamî pra tîîse, Pedroya tekkari yonpapîtî'pî manni'kan innape Jesus
ku'nenan pokonpe, Judeuyamî' pepîn pokonpe, Judeuyamî' yeseru yawîrî
pra. Tîîse inkamoro warayo'kon erepamî'pî pata pai inî'rî tekkari anonpapai
pra eena'pî Judeuyamî' pepîn pokonpe. Maasa pra eranne' pe eena'pî
inkamoro warayo'kon Jerusalém poi iipî'san pî', to' yeseru anku'pai tîwanî
ye'nen. Judeuyamî' yeseru yawîrî innape Jesus ku'nenan ko'mamî e'pai
awanî, taa to'ya. Mîrîrî ye'nen inî'rî Judeuyamî' pepîn pîinamaiya pra eena'pî.
13 Moropai tiaronkon Judeuyamî' innape Jesus ku'nenan e'menka'pî Pedro
pokonpe tîwanîkonpa Judeuyamî' pepîn pokonpe tekkarikon anonpapai pra.
Moropai Barnabé ena'pî to' warantî nîrî anî' pîinamaiya pra. Eranne' pe
eena'pî inî'rî yairon anku'pai pra.
14 Mîrîrî era'mauya yai, epu'tî'pîuya yairî pra awanî. Cristo yekare
nekareme'to' yawîrî pra awanî. Mîrîrî ye'nen ta'pîuya Pedro pî'
tamî'nawîronkon rawîrî si'ma. —A'kî, Judeu pe pu'kuru awanî, tîîse aako'mamî
pepîn Judeuyamî' yeseru yawîrî. Ayekkari yonpapîtî'pîya Judeuyamî' pepîn
pokonpe to' warantî. Tîîse “Taatarimai to' piapai”, taaya, “Judeuyamî' yeseru
kupîya'nîkon e'pai man”, taaya to' pî', to' piapai taatarimai. Tîîse mîrîrî wanî
pepîn yairî —ta'pîuya ipî'.

Judeuyamî' Moropai Judeuyamî' Pepîn E'pîika'tî Innape Ikupî To'ya Wenai

15 Ta'pîuya Pedro pî': —Uurî'nîkon wanî Judeuyamî' pe esenpo'san pe.
Manni'kan imakui'san, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra tîwe'sanon,
Judeuyamî' pepîn pe esenpo'san pe pra e'nî.
16 Tîîse epu'tî, uurî'nîkon innape Jesus ku'nenanya pemonkon yapisî Paa-
paya pepîn Moisés nurî'tîya yenupanto'rî'pî konekaiya wenai, tîîse innape
Jesus Cristo ku'toi'ya wenai yapisîiya morî pe. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî'
pepîn warantî uurî'nîkon nîrî yapisî Paapaya innape Jesus Cristo ku'sa'
wenai, mîrîrî Moisésya yenupanto' rî'pî koneka wenai pra. Maasa pra anî'
kupî Paapaya pepîn morî pe Moisésya yenupanto' rî'pî kupîiya wenai.
17 Judeuyamî' esenumenka see warantî, î' pensa morî pe ukupîkon Paa-
paya yuwa ya, innape Jesus Cristo kupî wenai, uurî'nîkon wanî imakui'san pe
Judeuyamî' pepîn warantî. Imakui'pî pe e'nî, maasa pra Moisésya yenupanto'
rî'pî yawîrî pra ko'mannî wenai. To' esenumenka mîrîrî warantî, tîîse to'
esenku'tîsa' man. Maasa pra Cristoya imakui'pî pe e'kî, Paapa maimu yawîrî
pra e'kî taasa' pra man.
18 Manni' pena esuwa'ka'pî ku'se enna'po eserîke pra man. Mîrîrî ye'nen
taa eserîke pra man, Moisés nurî'tîya yenupanto' rî'pî yawîrî e'nîpai'nîkon.
Maasa pra mîrîrî ta'nîkon ya, imakui'pî pe rî ko'mannî, mîrîrî yawîrî
ko'mannî eserîke pra man.
19 Tarîpai uurî, mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' winîkîi inî' î' ton pra
wai. Manni' isa'manta'pî warantî wanî sîrîrî iwinîkîi. Tarîpai enen esepu'tî
sîrîrî Paapa winîkîi neken. Uurî sa'manta'pî Cristo yarakkîrî pakî'nan po
aasa'manta yai. Maasa pra morî pe uurî'nîkon yapisî Paapaya pepîn, mîrîrî
Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî ko'mannî wenai.

20 Mîrîrî ye'nen uuwarîrî uuko'mamî pepîn enen, tîîse manni' Cristo ene-
nan ko'mamî sîrîrî uyarakkîrî. Moropai sîrîrî uuko'mamî manni' innape
Paapa munmu kupîuya ye'ka pe. Manni' usa'namatîpon moropai uurî ton pe
tîîwarîrî eturumaka'pî tîîsa'mantapa.
21 Morî pe uku'to' Paapaya kupî pî' wai innape. Maasa pra Moisés nurî'tîya
yenupanto' kupî wenai morî pe Paapaya uurî'nîkon yapisî ya, moriya î' pe
pra rî Cristo sa'manta'pî kupî mîrîrî.

3

Morî Yekaton Wannî Iipî

Innape Jesus Kupî Wenai Uyewankon Ya'

1 Tarîpai eseurîma etatî Galácia ponkon. Pakkokon amîrî'nîkon. Anî'ya
amîrî'nîkon ma'tanîpî'pî mîîto'pe mîrîrî warantî awanîkonpa. Maasa pra pena
amîrî'nîkonya unekaremekî'pî epu'tî'pî aronne, î' kai'ma pakî'nan po Jesus
Cristo sa'manta'pî yekare epu'tî'pîya'nîkon.
2 Tarîpai ayekaranmapouya'nîkon sîrîrî, Paapa winîpainon Morî Yekaton
Wannî yapisî'pîya'nîkon Moisés yenupanto' rî'pî kupîya'nîkon wenai? Innape
Jesus Cristo yekare kupîya'nîkon wenai ka'rî? Tarîpai umaimu yu'tî.
3 Yapisî'pîya'nîkon innape Jesus kupîya'nîkon wenai. Tîîse î' ton pe Moisésya
ayenupa'pîkon yawîrî anku'pai awanîkon mîrîrî? Aawarîrî'nîkon morî pe e'pai
awanîkon?
4 Innape Jesus kupî'pîya'nîkon patapai, tamî'nawîron î' e'kupî'pî
ayarakkîrî'nîkon, amoronkon, aatausinpato'kon, mîrîrî kupî pî' naatî î'
pe pra rî? Î' pe pra awe'sa' pra man.
5 Paapaya Morî Yekaton Wannî tîrî aapia'nîkon, moropai anî' nîkupî
pepîn kupî ya akore'ta'nîkon, mîrîrî Moisésya yenupanto' rî'pî kupîya'nîkon
wenai? Mîrîrî wenai pra, tîîse Cristo yekare etaya'nîkon wenai, innape
ikupî'pîya'nîkon wenai.
6 Mîrîrî warantî Abraão nurî'tî wanî'pî. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa'
man:
—Mîîkîrîya innape Paapa maimu kupî'pî moropai innape tîkupîiya wenai,
Paapaya yapisî'pî yairî pu'kuru iku'sa' tîuya ye'nen *Gn 15.6*
—taasai'ya man.
7 Mîrîrî ye'nen epu'tî man, yaironkon pe e'nî Abraão nurî'tî payannî'san pe
pu'kuru, innape ikupî ye'nen.
8 Pena Paapa maimuya ta'pî î' kai'ma Judeuyamî' pepîn kupî tîuya yairon pe.
Mîrîrî ekaremekî'pîiya e'mai' pe Abraão pî'. Ta'pîiya see warantî:
—Amîrî wenai tamî'nawîron pata ponkon pemonkonyamî' ton pe morî
kupîuya pe wai *Gn 12.3; Gn 18.18; 22.18*
—ta'pîiya.
9 Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî awanî. Abraão nurî'tî, manni' innape tîku'sa'
Paapaya warantî tamî'nawîronkon innape tîku'nenan kupîiya, morî pe Abraão
kupî'pî tîuya warantî.
10 Manni'kan Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî tîîko'mansenon taruma'tî
Paapaya pe man. Maasa pra imaimu menukasa'ya taasa' man:
—Tamî'nawîronkon yawîrî pra tîîko'mansenon tîwîrî manni' awe'menukasa' ya'
manni' tîwe'sanon,
inkamoro ye'ka taruma'tîuya pe man *Dt 27.26*

—taasai'ya man. ⌞Epu'tî man, tamî'nawîronkon wanî imaimu yawîrî pra.⌟
11 Inna, seru' pepîn, anî' kupî Paapaya pepîn yairon pe, mîrîrî Moisésya
yenupanto' rî'pî kupîiya wenai. Maasa pra imaimu e'menukasa'ya taasa'
man:
—Paapa pia morî pe tîwe'sen ko'mamî e'pai man innape ikupî tîuya wenai *Hc 2.4*
—taasai'ya man.
12 Tîîse Moisésya yenupanto' rî'pîya taa pepîn tiwin kin. —Innape Jesus ku'tî
yairon pe awanîkonpa —taiya pepîn. Tîîse taiya:
—Seeni' konekakî, seeni' kî'kupîi
—taiya.
—Mîrîrî yawîrî tîwe'sen ko'mamî pe man morî pe *Lv 18.5*
—taasai'ya man.
13 Mîrîrî warantî uurî'nîkon wanî'pî Paapa nîtaruma'tîkon pe teuren
tîîse upata'se' ya' Cristoya imo'ka'pî tîpona uurî'nîkon pîika'tîpa kai'ma,
uye'ma'pîiya'nîkon pakî'nan pona tîsa'manta yai. Î' kai'ma Paapa
e'menukasa'ya taasa' man:
—Tamî'nawîronkon manni'kan imakui'san yei pî' e'weyokka'san wanî Paapa
nîtaruma'tîkon pe *Dt 21.23*
—taasai'ya man.
14 Mîrîrî e'kupî'pî î' kai'ma morî kupî tîuya ta'pî Paapaya Abraão pî' e'ku'to'pe
mîîkîrî Jesus Cristo wenai manni'kan Judeuyamî' pepîn ton pe. Moropai
uurî'nîkon tamî'nawîronkonya innape ikupî wenai Paapaya itîrîuya ta'pî Morî
Yekaton Wannî yapi'to'pe awe'kupî'pî.

Î' Ta'pî Tîuya Kupî Paapaya Abraão Yarakkîrî

15 Uyonpayamî' anepu'tîkon ton ekaremekîuya sîrîrî î' kai'ma ko'mannî
yekare. A'kî, î' pensa asakî'nankon pemonkonyamî' yai to' eseta.
Teeseurîma'pîkon kupî to'ya î' kai'ma ta'pî tîuya'nîkon yawîrî. Anî'ya î' kai'ma
ta'pî tîuya miakanma eserîke pra awanî tiaron pe î' ta'pî tîuya.
16 Mîrîrî warantî Paapaya tîmaimu tîrî'pî Abraão nurî'tî pia moropai ipa rî'pî
pia. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' tu'kankon pemonkonyamî' iparî'san
pî' pra taasai'ya man. Tîîse tiwinan pî' neken, iparî'pî Cristo pî' eeseurîma'pî.
17 Î' ankapai uurî e'to' pî' tauya sîrîrî. Paapaya esetanto' ton kupî'pî
moropai mîrîrî yawîrî ikupî tîuya ta'pîiya. Mîrîrî tîpo 430 kono' esuwa'kasa'
tîpo, Paapaya unkupîkon ton tîrî'pî Moisés nurî'tî pia. Mîrîrî wenai inî'rî
kupîuya pepîn î' ta'pîuya Abraão yarakkîrî taiya pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
tîwî ikupî'pîiya taa eserîke pra man.
18 Maasa pra uurî'nîkon yapisî Paapaya pepîn Moisésya yenupanto' yawîrî
ko'mannî wenai. Mîrîrî yawîrî awanî ya moriya î' ta'pî tîuya Abraão nurî'tî
pî' tîmaimu kupîiya pepîn e'painon. Tîîse epe'mîra Paapaya itîrî'pî Abraão pia,
ta'pî tîuya ye'nen.
19 Mîrîrî wenai uurî'nîkon yapisî ye'ka pe pra, tîîse î' ton pe mîrîrî Moisésya
yenupanto' ton tîrî'pî Paapaya? Mîrîrî tîrî'pîiya î' kai'ma Paapa e'to' itu'se
yawîrî pra e'nî epu'tîpa kai'ma itîrî'pîiya. Tîîse ipatîkarî aako'manto'pe
pra, aako'manto'pe manni' Abraão parî'pî, ipî' Paapa eseurîma'pî, manni'
erepamî pîkîrî. Mîrîrîya î' pensa Moisés nurî'tî pia tîmaimu tîîsai'ya ya, Paapaya
itîrî'pî tîmîrî ton pe teeseurîmasanon inserîyamî' wenai.

20 Tîîse Abraão nurî'tî yarakkîrî Paapa eseta yai, tîmîrî pe eeseurîma'pî
yarakkîrî, anî' tiaron wenai pra. ⌞Mîrîrî ye'nen ipîkku pe panpî' Paapa esetato'
wanî Abraão nurî'tî yarakkîrî, Moisés pia intîrî'pî yentai.⌟

Moisésya Yenupanto' Wanî

Imakui'pî Pe E'nîto' Epu'to'pe

21 Mîrîrî ye'nen î' kai'ma esenumenkan mîrîrî pî'? Innape Moisés nurî'tî
pia Paapa nîtîrî'pî wanî, innape Abraão nurî'tî yarakkîrî Paapa esetato' wanî
warantî? Inna, sa'nîrî to' wanî innape. Maasa pra Moisés nurî'tîya yenu-
panto' yawîrî tîîko'mansenonya Paapa winîpai tîîko'manto' ton yapisî e'painon,
teuren tîîse yapisî to'ya pepîn, maasa pra Paapa maimu yawîrî to' wanî pepîn
tiwin kin.

22 Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' imakui'pî ku'sa'
tîuya'nîkon ye'nen, tamî'nawîronkon yentai imakui'pî enasa' mîrîrî we-
nai. Mîrîrî ye'nen manni'kanya neken innape Jesus Cristo ku'nenanya
tîwe'pîika'tîto'kon yapisî, ikupî tîuya ta'pî Paapaya yawîrî.

23 Tîîse maasa Cristo erepamî pra tîîse, pena Moisésya yenupanto' rî'pîya
uurî'nîkon pîika'tî'pî, î' kai'ma ko'mannîto'pe ekaremekî'pîiya. Mîrîrî Moisésya
yenupanto' rî'pî wanî'pî uurî'nîkon yenupato'pe awanî'pî, Cristo erepamî
pîkîrî sîrîrî non pona.

24 Tîîse Cristo erepansa' ye'nen, epu'tî man, innape ikupî wenai, yairon
pe Paapaya uurî'nîkon yapisî, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî ko'mannî
wenai pra.

25 Tarîpai eerepansa' man. Mîrîrî ye'nen inî'rî Moisésya yenupanto' rî'pî
wanî pepîn uyenupanenkon pe, maasa pra innape Cristo kupî ye'nen.

26 Maasa pra innape ikupîya'nîkon wenai tamî'nawîrî amîrî'nîkon wanî
Paapa munkîyamî' pe manni' Jesus Cristo yarakkîrî tîîko'mansenon pe
awanîkon.

27 Î' pensa amîrî'nîkon esenpatakona yai ta'pîya'nîkon: —Tarîpai uurî Paapa
pemonkono, penaro' uyeserurî'pî kupîuya pepîn tîîse amenan pe uyeseru ton
yapisîuya sîrîrî. Amenan pon wanî yeka'ma warantî uyeseru ton yapisîuya
Cristo winîpai.

28 Mîrîrî wenai taa eserîke pra awanî uurî Judeu, Judeu pepîn yentainon
taa pepîn. Taa pepîn nîrî uurî anî' poitîrî pepîn, to' poitîrî yentainon taa
pepîn. Moropai taa pepîn uurî warayo', wîri' yentainon taa eserîke pra
awanî. Maasa pra Paapaya tamî'nawîronkon amîrî'nîkon era'ma, se' kaisarî
Jesus Cristo yarakkîrî aako'mamîkon wenai.

29 Aasîrî amîrî'nîkon wanî Cristo pemonkono pe tîwe'sanon pe. Mîrîrî ye'nen
amîrî'nîkon wanî nîrî Abraão nurî'tî payanî'san pe Cristo warantî. Mîrîrî
ye'nen Abraão pî' Paapa nekaremekî'pî yapisîya'nîkon pe naatîi.

4

1 Î' amîrî'nîkon pî' ankapai e'to' pî' tauya sîrîrî. Maasa era'matî. More pe tîîse
itun sa'manta yai, tamî'nawîrî temanne pe awanî, tîîse itesa' pe aako'mamî
eserîke pra awanî, more pe awanî ye'nen.

2 More pe awanî tanne, tiaron pemonkonya ko'mannîpî e'pai awanî.
Mîîkîrî wanî more esa' pe. Moropai itemanne esa' pe awanî. Imaimu yawîrî
more ko'mamî î' pensa kure'ne teenasa' pîkîrî, iku'to'peiya ta'pî itun nurî'tîya
pîkîrî.

3 Mîrîrî warantî nîrî anna Judeuyamî' wanî'pî, more wanî kaisarî, maasa
Cristo yekare eta pra tîîse. Mîrîrî yai ko'mannî'pî î' kai'ma pata yeseru yawîrî
e'pîika'tînto'pe kai'ma.
4 Tîîse î' pensa Paapa munmu erepanto' weiyu eseporî'pî, eesenpo'pî more
pe wîri' yai. Moropai mîîkîrî ko'mamî'pî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî.
5 Mîrîrî yawîrî aako'mamî'pî maasa pra uurî'nîkon mo'kapa kai'ma mîrîrî
Moisésya yenupanto' rî'pî winîpai. Mîrîrî yawîrî pra e'nî ye'nen e'taruma'tîn
kupî tanne uurî'nîkon mo'ka'pîiya. Moropai uye'ma'pîiya'nîkon tîîsa'manta ke,
Paapa munkî pe uurî'nîkon enato'pe.
6 Uurî'nîkon wanî tarîpai Paapa munkîyamî' pe. Mîrîrî ye'nen uyewankon
ya' Paapaya Morî Yekaton Wannî yarima'pî. Mîîkîrî wanî inmu yekaton pe.
Mîîkîrîya taa —Paapa, uyun —taiya. Mîrîrî wenai uyunkon pe Paapa wanî
epu'tî.
7 Moriya amîrî'nîkon wanî pepîn ipoitîrî pe. Tîîse inmukuyamî' pe
pu'kuru awanîkon. Moropai inmukuyamî' pe awanîkon ye'nen, Paapaya
tamî'nawîronkon tînmukuyamî' pia temanne tîrî aapia'nîkon.

Paulo Esewankono'ma

Galácia Po Tîîko'mansenon Pî'

8 Pena amîrî'nîkonya Paapa epu'tî pra awanî yai, mia' ke ikonekasa' ya-
purî'pîya'nîkon. Ipoitîrî warantî aako'mamî'pîkon tîîse Paapa pe pra tîîse.
9 Tîîse tarîpai amîrî'nîkonya Paapa epu'sa' man. Taapai'nîkon man Paapaya
amîrî'nîkon epu'sa' man. Tîîse î' wani' awanî ye'nen tiaron poitîrî pe awe'to'pe
enna'popai awanîkon? Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî awanîkon ya,
awe'pîika'tîkon kai'ma eesenumenkakon? Awe'pîika'tîkon pepîn.
10 Î' ton pe taaya'nîkon, ipîkku pe iweiyu ton tîmo'kapî'se? Judeuyamî' yeseru
yawîrî e'pai naatî? Kapoi era'tî pe yapurî moropai kono' mo'ta yai yapurî,
amenan kono' ewomî yai yapurî taaya'nîkon, î' pe pra rî tîîse?
11 Mararî pra apî'nîkon esewankono'man pî' wai. Teuren kure'ne
akore'ta'nîkon uuko'mamî'pî esenyaka'ma pî' itekare ekaremekî pî' mîrîrî
yawîrî pra awanîkon sîrîrî. Mîrîrî ye'nen aapia'nîkon î' pe pra rî mîrîrî
unekaremekî'pî wanî sîrîrî.
12 Uyonpayamî', esatîuya sîrîrî apî'nîkon î' kai'ma uurî wanî warantî, Moisés
nurî'tîya yenupanto' yawîrî pra awanîkon yu'se wai. Inna seru' pepîn uurî
ena'pî amîrî'nîkon warantî mîrîrî Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî pra. Mîrîrî
yai î' kai'ma imakui'pî pe uwinîkîi eeseurîmasa'kon pra naatîi.
13 Manni' yai Jesus Cristo yekare ekareme'se akore'ta'nîkon erepamî'pî
e'mai' pe, pri'ya pra wanî ye'nen.
14 Tîîse mîrîrî wenai uyewanmarîya'nîkon pra awanî'pîkon. Uyu'se
awanîkon pîn, pri'ya pra esepu'tî tanne. Tîîse uyapisî'pîya'nîkon awakîrikon pe
manni' Paapa narima'pî inserî yapisîya'nîkon warantî moropai Jesus Cristo
erepamî akore'ta'nîkon yapisîya'nîkon warantî pu'kuru uyapisîya'nîkon.
15 Amîrî'nîkon wanî'pî kure'ne taatausinpai. Mîrîrî yai tîîse î' kai'ma
eenasa'kon mîrîrî? Tauya apî'nîkon kure'ne aatausinpa'pîkon î' antîîpai
awanî'pîkon uupia mararî pra kure'ne ayenukon rî tîmo'kai antîîpai
awanî'pîkon uupia.
16 Mîrîrî warantî awanîkon tîpo, ayeyatonkon pe enasa' sîrîrî moriya.
Maasa pra yairî eseurîma ye'nen, uyu'se pra eenasa'kon mîrîrî?

17 A'kî, insamoro warayo'kon wanî kure'ne amîrî'nîkon winîkîi tîîse
inkamoro esenumenkato' wanî morî pe pra. To' esenumenka amîrî'nîkon
pantaka yu'se inî'rî upîinamaya'nîkon namai. Upîinamaya'nîkon yentai
tîpîinamakonpa apantakon to'ya.
18 Inna, seru' pepîn kure'ne amîrî'nîkon winîkîi to' esenumenka ya,
morî kupîkonpa, î' wani' pra man. Mîrîrî warantî uurî esenumenka,
ayarakkîrî'nîkon neken uurî wanî yai pra, tîîse o'non pata aminke wanî
tanne.
19 Uyonpayamî', unsa'namakon, kure'ne apî'nîkon esenumenka, un-
mukuyamî' warantî awanîkon ye'nen. Uurî wanî asankon warantî. Manni'
wîri', more yanya tîmoron epu'tî tînre yenpoto' tîuya weiyu yai warantî
umoron epu'tîuya awenai'nîkon. Maasa pra kure'ne itu'se wanî amîrî'nîkon
ena Cristo warantî iteseru warantî aako'mamîkonpa.
20 Kure'ne esenumenkan pî' wai akore'ta'nîkon e'pai wanî pî'
ayarakkîrî'nîkon eseurîmato'pe, uurî pe pu'kuru, kure'ne apî'nîkon
teesewankono'mai uuko'mamî wenai.

Agar Moropai Sara Yekare Pî' Eeseurîma'pî Uurî'nîkon Yenupato'pe

21 Amîrî'nîkon manni'kan Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî e'pai'nîkon.
Maasa ka'tî upî'. Etasa'ya'nîkon pra naatî, î' kai'ma Moisés nurî'tîya yenu-
panto' yekare?
22 Mîrîrîya ta'pî pena Abraão nurî'tî munkîyamî' wanî'pî asakî'ne
warayo'kon. Tiwinan wanî'pî ipoitîrîpa' Agar more pe. Moropai tiaron
wanî'pî ino'pî pu'kuru Sara more pe, ipoitîrîpa' pepîn.
23 Mîîkîrî ipoitîrîpa' more esenpo'pî î' kai'ma pemonkon esenpo warantî,
tiaron pe pra. Tîîse ipoitîrîpa' pepîn ino'pî more esenpo'pî î' kai'ma kupî tîuya
ta'pî Paapaya yawîrî.
24 Mîrîrî to' yekarekon wanî yenupanto'pe. Inkamoro asakî'nan
wîri'sanyamî' yekare wanî î' kai'ma Paapa esetato'pe pemonkonyamî'
yarakkîrî. Tiwin wanî manni' wî' po Moisés nurî'tî pia tîmaimu rumakaiya
ekareme'nen pe, mîîkîrî Agar wanî. Mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî
tîîko'mansenon pe wanî to' poitîrîtonon warantî.
25 Manni' wî', Sinai itese' wanî Arábia pata po tîwe'sen pe. Mîrîrî yekare
ekareme'nen pe Agar wanî. Moropai manni'kan Jerusalém po tîîko'mansenon,
Judeuyamî' ko'mamî mîrîrî yawîrî to' poitîrîkon warantî.
26 Tîîse manni'kan Cristo pemonkonoyamî' wanî Moisésya yenupanto' rî'pî
yawîrî tîwe'sanon pe pra, to' poitîrî pe pra. Inkamoro ko'manto' wanî ka' po,
tarîron Jerusalém yentai tîwe'sen. Mîrîrî amenan Jerusalém wanî usankon pe.
Mîrîrî ekareme'nen pe Sara, Abraão no'pî rî'pî wanî, maasa pra ipoitîrîpa' pra
tîwanî ye'nen.
27 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:
Amîrî wîri', manni' î' pensa more yenpotîpon pepîn
taatausinpai e'kî.
Amîrî î' pensa more morontasa' epu'tîtîpon pepîn.
Mararî pra entaimepî'kî aatausinpasa' wenai.
Maasa pra manni' wîri', inyo nîrumaka'pî,
mîîkîrî payanî'san wanî kupî sîrîrî mararî pra,
manni' tînyo yarakkîrî tîîko'mansen payanî'san yentai *Is 54.1*
taasai'ya man.

28 Tarîpai uyonpayamî', amîrî'nîkon wanî manni' Abraão munmu, Isaque
warantî. Maasa pra eesenpo'pî Paapa maimuya taasa' yawîrî. Mîrîrî warantî
nîrî amîrî'nîkon wanî Paapa munkîyamî' pe, innape imaimu kupîya'nîkon
ye'nen.
29 Isaque esenpo'pî Morî Yekaton Wannî wenai tîîse Ismael esenpo'pî tîyun
wenai. Mîrîrî pîkînsa' takon taruma'tî pia'tî'pî Ismaelya. Mîrîrî warantî
Moisésya yenupanto' rî'pî yawîrî tîwe'sanonya Cristo pemonkono pe tîwe'sanon
taruma'tî sîrîrî.
30 Tîîse î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya nai? Taasai'ya man see
warantî:
—Tîwî ano'pî poitîrîpa' yarimakî attîto'pe tînre yarakkîrî.
Maasa pra mîîkîrî poitîrîpa' moreya tîyun winîpai
intîrî yapisî eserîke pra man manni' ipoitîrîpa' pepîn
ano'pî pu'kuru moreya intîrî yapisî manni' warantî *Gn 21.10*
—ta'pî Paapaya Abraão pî' pena.
31 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', uurî'nîkon wanî pepîn tiwin kin manni'
ipoitîrîpa' munkîyamî' warantî tîwe'sanon pe. Tîîse manni' ipoitîrîpa' pepîn,
ino'pî pu'kuru munkî warantî e'nî.

5

Moisés Yenupanto' Rî'pî Yawîronkon Maimu

Tetai Pra E'tî

1 Cristoya uurî'nîkon mo'ka'pî penaro' uyeserukon winîpai inî'rî mîrîrî
yawîrî eseka'nunkan yuwa namai. Maasa pra pena mîrîrî warantî e'nî'pî
yairon pe e'nîto'pe teuren. Tîîse Cristoya neken ukupîkon yairon pe. Mîrîrî
ye'nen sa'me e'tî, inî'rî penaro' ayeserukon yawîrî awanîkonpa tîwenna'poi pra
e'tî.
2 Maasa etatî. Yairon pî' uurî Paulo eseurîma sîrîrî see warantî. Amîrî'nîkon
eturumaka ya, amerekon pi'pî pottî ya'tî pî' yairon pe eenakonpa Paapa
pia, Judeuyamî'ya ikupî warantî. Mîrîrî kupîya'nîkon wenai, morî pe Cristoya
akupîkon pepîn. Mîrîrî yawîrî aako'mamîkon ya, Cristo nîkupî'pî wanî
e'painon î' pe pra rî aapia'nîkon.
3 Inî'rî ankapai wai mîrîrî rî apî'nîkon. Mîrîrî ye'ka ku'nen pemonkon wanî
ya, moriya mîîkîrîya tamî'nawîrî mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupato' yawîrî ikupî
ko'mannîpî e'pai awanî tîwa'kai pra.
4 Inkamoro esenumenka mîrîrî ku'sa' tîuya'nîkon wenai Paapaya uyapisîkon
kai'ma to' esenumenka, maasa pra Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî
tîwanîkon ye'nen, tîîse inkamoro atarimasa' mîrîrî mîîkîrî Cristo morî pe ku'to'
ton piapai, mîrîrî epe'mîra Paapa nîtîrî anapi'pai pra tîwanîkon wenai.
5 Tîîse uurî'nîkonya inîmîkî î' kai'ma Paapaya uurî'nîkon yapisî, yairon pe
uku'sai'ya'nîkon ye'nen. Uurî'nîkon yapisîiya, epu'tî emapu'tî Morî Yekaton
Wannîya. Mîrîrî pîkînsa', moropai innape iku'to' wenai, Moisésya yenupanto'
rî'pî kupî wenai pra, uurî'nîkon yapisîiya morî pe.
6 Mîrîrî warantî Cristo yarakkîrî uurî'nîkon wanî tiaronkon yentai e'ku'nî
pî' pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî amerekon pi'pî pottî ya'tîto' wanî î' pe pra, tîîse
e'sa'namanto', moropai innape Cristo ku'to' wenai uurî'nîkon e'pîika'tîn.
7 A'kî uyonpayamî', pena amîrî'nîkonya Cristo nîkupî'pî kupî'pî innape,
moropai mîrîrî kupî pî' aako'manpîtî'pî, awe'pîika'tî'pîkon. Tîîse anî'ya mîrîrî
kupîya'nîkon pra awanî emapu'tî'pî, yairon yawîrî aako'mamîkon namai?

8 O'non ye'ka pe amîrî'nîkon yeka'nunka'pîiya tîwî ikupîkonpa? Mîrîrî
kupîtîpono'pî wanî amîrî'nîkon yarakkîrî Paapa pe pra, manni' amîrî'nîkon
yannotîpon pe pra.
9 Taa to'ya manni' warantî: —Mararon kîsere'na yai'meto' ke yai'mesa'
ya, tamî'nawîrî mîrîrî kîsere'na yai'mesai'ya wanî —taa to'ya. Mîrîrî warantî
tamî'nawîrî amîrî'nîkon esenku'tî eserîke awanî seru'ye'kon pî'.
10 Tîîse uyonpayamî', mîrîrî ye'ka kupî pî' aako'mamîkon eserîke pra
akupîkon pî' wai. Tîîse î' kai'ma yairî eesenumenkato'kon ton erepamî kupî
pî' wai yairî. Maasa pra Cristo yarakkîrî e'nî ye'nen. Moropai manni'
pemonkon, mîrîrî ye'ka kupîya'nîkon emapu'tîtîpon, mîîkîrî ye'ka taruma'tî
Paapaya eserîke awanî epu'tî pî' wai. Mîrîrî kupîiya anî' pe awanî tepu'se pra.
11 Uyonpayamî', tiaronkon esenumenka amerekon pi'pî pottî ya'tî ekare-
mekî pî' uuko'mamî kai'ma. Tîîse e'pîika'tînto'pe mîrîrî Judeuyamî' yeseru
ekaremekîuya ya, Judeuyamî' ekore'ma pepîn e'painon, eseurîmato' pî'. Tîîse
Cristo sa'mantato' yekare ekaremekîuya ye'nen, Judeuyamî' ekore'ma mîrîrî
pî'.
12 Moropai î' kai'ma inkamoro ye'ka pemonkonyamî'ya Judeuyamî' yeseru
ya' amerekon pi'pî pottî ya'tî yu'se to' wanî ya, uurî pia ipi'pî neken ya'tî to'ya
e'pai pra awanî, tîîse tamî'nawîrî tîmerekon ya'tî to'ya to' esemuka e'pai awanî
tiwin ite'ka.
13 Amîrî'nîkon yanno'pî Paapaya uyonpayamî', Moisés nurî'tîya yenupanto'
yawîrî eeseka'nunkakon namai. Tîîse mîrîrî ye'ka winîpai eemo'kasa'kon pî'
ke'wapu'tîtî penaron ayeserukon rî'pî maimu pe. Tîîse mîrîrî warantî pra
eetî'nînmakon e'pai man. Mîrîrî wenai tiaronkon pîika'tîtî.
14 Maasa pra tamî'nawîron Moisés nurî'tîya yenupanto' wanî tiwin. Ta'pîiya
see warantî:
—Awanîyakon sa'namakî aawarîrî awe'sa'nama manni' warantî *Lv 19.18*
—ta'pîiya.
15 Tîîse eesiyu'pîtîkon pî' aako'mamîkon ya, morî pe Cristo yarakkîrî
aako'mamîkon pepîn. Mîrîrî ye'nen aka, tîwarî e'tî mîrîrî warantî
aako'mamîkon namai.

Morî Yekaton Wannî Nama Tarîron Ka'rî Uyeserukon Yawîrî Ko'mannî

16 Î' ankapai e'to' mîrîrî pî' tauya sîrîrî. Tîwî Paapa winîpainon Morî Yekaton
Wannîya amîrî'nîkon pinunpa o'non poro itu'se tîwanî pîkîrî. Mîrîrî kupî
mîîkîrîya tanne, tarî itu'se awe'to'kon maimu yawîrî pra awanîkon.
17 Maasa pra tarî itu'se e'nîto' uyeserukon wanî Paapa winîpainon Morî
Yekaton Wannî yewanma pe, moropai itu'se Morî Yekaton Wannî e'to' wanî
uurî'nîkon yewanma pe. Mîrîrî ye'nen inkamoro wanî sa'nîrî eseyaton pî'.
Mîrîrî pîkînsa' amîrî'nîkonya itu'se awe'to'kon kupî eserîke pra man.
18 Tîîse Morî Yekaton Wannî maimu yawîrî awanîkon ya, tiwin kin Moisésya
yenupanto' rî'pî yawîrî pra awanîkon.
19 A'kî, maasa era'matî. Imakui'pî teserukon yawîrî tîwe'sanon yeseru wanî
teesera'mai. To' yeseru wanî se' tapairî tîwe'sanon pe wîri'sanyamî' yarakkîrî.
Se' tapairî wîri'sanyamî' wanî warayo'kon yarakkîrî. Nura kupî to'ya, to'
eppepî pepîn.
20 Moropai mia' ke ikonekasa' yapurînenan pe to' wanî. Moropai
pia'sanyamî' yapurînenan pe to' wanî. Mîrîrî kupî tîuya'nîkon wenai pe-
monkon yeyaton pe to' wanî. Teepîsanon pe to' wanî. Teekore'masanon pe to'
wanî. Moropai tîkinmuwasenon pe to' wanî. Moropai tu'ke î' yu'se tîwe'sanon

pe to' wanî. Inkamoro ye'kakon wanî tîwe'pantakakon tîîwarîrî'nîkon tiaronkon yarakkîrî.
21 Inkamoro wanî î' kai'ma tiaron yemanne yu'se tîwe'sanon pe. Teetînsenon pe to' wanî. Teesiyu'pî'sanon pe to' wanî. To' ko'mamî mararî pra mîrîrî ye'kakon imakui'pî kupî pî'. Mîrîrî ye'nen tauya inî'rî pena ta'pîuya warantî. Mîrîrî ye'kakon ku'nenan esa' pe Paapa wanî pepîn. Inkamoro wîtî eserîke pra awanî Paapa pia. Ipatîkarî yarakkîrî to' ko'mamî pepîn.
22 Tîîse Morî Yekaton Wannî maimu yawîrî e'nî'nîkon ya, e'nî see warantî: e'sa'naman, atausinpan, tîwanmîra e'nî, teekore'masen pe pra e'nî, nari' pe pra e'nî, morî pe e'nî yairî î' ta'pî yawîrî e'nî,
23 mîî pe tîwe'sen pe pra e'nî, uuwarîrî'nîkon wanî teetî'nînmasen pe e'nî. Mîrîrî warantî morî pe e'nî ya, anî'kanya yenupanto' puremekî pepîn.
24 Manni'kan Jesus Cristo yapisîtîponkonya penaro' imakui'pî teserukon rumaka'pî. Maasa pra pakî'nan pona Cristo sa'manta'pî wenai, morî pe uurî'nîkon kupîpa. Mîrîrî ye'nen inî' imakui'pî anku'pai pra enanî'pî.
25 Morî Yekaton Wannîya upîika'tîsa'kon ye'nen imaimu yawîrî ko'mannî yuwapai'nîkon. Tîwî mîîkîrî esenyaka'ma ko'mannîto' ya' tîîpai'nîkon.
26 Uurî'nîkon atapurî eserîke pra man tiaron uyonpakon yentai ipîkku pe e'nî pî'. Anî' ekore'ma eserîke pra man mîrîrî warantî. Tiaron warantî ipîkku pe e'pai e'nî pî' o'ma'tan eserîke pra man. Mîrîrî warantî ikupî pî' ko'mannî e'pai'nîkon pra man.

6

Awe'pîika'tîkon Yuwatî

1 Uyonpayamî', anî'ya amîrî'nîkon kore'ta imakui'pî kupî eposa' ya, manni' Morî Yekaton Wannî maimu yawîrî tîwe'senya mîîkîrî pîika'tî e'pai awanî, inkupî'pî wenai. Imakui'pî pe tînkupî'pî wanî epu'to'peiya moropai irumakato'peiya. Tîîse mîrîrî kupîiya e'pai awanî mîî pe tîwe'se pra, tîîse morî pe. Moropai tîwarî si'ma ikupîiya e'pai awanî, imakui'pî ya' nîrî teena namai.
2 Awe'pîika'tîkon yuwatî ayonpakon pokonpe. To' meruntîtannîpî yuwatî to' atausinpato'pe. Moropai mîrîrî warantî ikupî pî' aako'mamîkon ya, Cristoya ta'pî yawîrî ikupîya'nîkon mîrîrî. ⌞Maasa pra ta'pîiya: —Ayonpakon sa'namatî, tîwî tîku'se pra.⌟
3 Anî' esenumenka ya, tîîwarîrî ipîkku pe tîwanî pî', ipîkku pe pra si'ma, mîîkîrî esenku'tîsa' sa'ne mîrîrî tîîwarîrî.
4 Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma warîrî wanî esera'man e'pai awanî. Î' rî ku'sa', morî ku'sa' imakui'pî ku'sa' era'mapai man. Morî ku'sa' epu'tî ya, moriya mîrîrî pî' atapurîn. Morî pe tiaron yeseru wenai iwarantî atapurîn eserîke pra man.
5 Maasa pra tiwin pî' si'ma uyeserukon unkupî'pîkon esera'ma kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen Cristo pia erepannîsa' ya, uurî'nîkonya rî unkupî'pîkon ku'sa' ekaremekî kupî sîrîrî ipî'.
6 Amîrî'nîkon kore'ta Cristo yekare pî' ayenupanenkon wanî ya, mîîkîrî pîika'tîya'nîkon yuwatî, tamî'nawîrî itu'se awe'to' pî' morî pe. Itekkari ton pî' ito' ton ke, ipata'se' ton ke, mîrîrîkon ke ipîika'tîya'nîkon yuwatî.
7 Tauya sîrîrî see warantî. Paapa yenku'tîya'nîkon kai'ma kîsenku'tîtî, tamî'nawîrî Paapaya epu'tî tanne. Maasa era'matî. Warayo'ya tînmîri pîmî ya, mîrîrî inpîmî'pî aro'ta moropai eepeta. Mîrîrî tînpîmî'pî mo'kaiya. Tiaron pe eepetasa' pra awanî.

8 Mîrîrî warantî nîrî anî'ya morî ku'sa' ya, Morî Yekaton Wannî atausin-
pato' yawîrî morî eporîiya Morî Yekaton Wannî winîpai, ipatîkarî tîîko'manto'
ton. Tîîse anî'ya imakui'pî ku'sa' ya, itu'se teesenumenka yawîrî, mîîkîrîya
imakui'pî yepe' pe e'taruma'tînto' eporî, aasa'manta ipatîkarî.
9 Mîrîrî ye'nen morî kupî pî' ko'mannî teeseta'kai pra. Tîwîrî ikupî pî' e'nîpai
man, maasa pra î' pensa yapisî weiyu erepamî yai, yapi'to'pe'nîkon.
10 Mîrîrî ye'nen tîwîrî ikupî eserîkan wanî ya, morî ku'pai'nîkon man
tamî'nawîronkon yarakkîrî. Tîîse ikupî ya, manni'kan uyonpakon innape
Jesus Cristo kupîtîponkon pîika'tî yuwapai man, maasa pra inkamoro wanî
ye'nen uyonpakon pe. Moropai innape iku'nenan pepîn nîrî pîika'tîtî.

Paulo Esekaremekî

Moropai Tiwinkano'pî Pe Panamaiya

11 Uurîya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî uyenya ke pu'kuru aapia'nîkon. Maasa
era'matî î' kai'ma inonkon pe imenukasau'ya.
12 Tarîpai tauya sîrîrî apî'nîkon insamoro ayenupanenkon pî'. Inkamoro
wanî ipîkku pe tîwe'ku'sanon pe. —Amerekon pi'pî pottî ya'tîtî, —taa pî'
to' ko'mamî teeseka'nunkai. Mîrîrî kupîya'nîkon yu'se to' wanî tîpî'nîkon
Judeuyamî' o'ma'ta namai. Maasa pra Cristo sa'mantato' yekare neken
ekaremekî to'ya ya, Judeuyamî'ya to' taruma'tî e'painon.
13 Tîîse mîrîrî warantî amîrî'nîkon ena yu'se tîwe'sanonya tamî'nawîrî Moisés
nurî'tîya yenupanto' kupî pepîn. Tîîse tîmaimukon pe mîrîrî ku'sa'ya'nîkon
wenai atapurîpai to' wanî. Taa to'ya: —Anna maimu pe iku'sa' to'ya —taa
to'ya. Mîrîrî kupîya'nîkon yu'se to' wanî, poro po neken teesera'masen ton
api'pîkon pî'.
14 Tîîse uurî wanî pepîn inkamoro warantî. Jesus Cristo sa'mantato' neken
ku'nen pe wanî innape. Maasa pra Jesus sa'manta'pî wenai uurî nîrî,
uusa'manta'pî iwarantî. Mîrîrî ye'nen Paapa yapurînenan pepîn warantî
e'pai pra wai. Moropai mîrîrî wenai tîîpia'nîkon uurî yu'se pra to' wanî, Cristo
warantî wanî ye'nen.
15 Î' wani' awanî pepîn Paapa pia, mîrîrî warantî e'nî ya, Judeuyamî' yeseru
ya' e'nî tanne, to' yeseru ya' pra e'nî tanne. Tîîse Paapa wanî pemonkon
yeseru miakanmapai amenan pe awe'to'pe.
16 Moropai tamî'nawîronkon manni'kan sîrîrî yawîrî yapurînenan wanî ya,
inkamoro pia tîwanmîn moropai tî'noko'manto' wanî mîrîrî. Tamî'nawîronkon
Paapa pemonkonyamî', innape yapurînenan pia Paapaya itîrî yu'se wanî.
17 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa: —Cristo naipontî'pî pepîn amîrî, yu'se pra
wai. Maasa pra sîrîrî uyesa'ya ekaremekî sîrîrî î' kai'ma erekî' pe wanî.
Mîrîrîya Jesus Cristo wanîyakon pe wanî ekaremekî sîrîrî, uyera'manenanya
uyera'mato'pe.
18 Uyonpayamî', morî epe'mîn tîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai
tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pia. Moropai ayarakkîrî'nîkon aako'mamî yu'se
wai. Mîrîrî warantî e'pai man. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ ÉFESO PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan Éfeso ponkon pia. Roma po atarakkannîto' yewî' ta tîwanî tanne, imenuka'pîiya. Î' kai'ma Paapa esenumenkato' wanî ekaremekî'pîiya. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esa' pe Jesus kupîiya pî' eeseurîma'pî. Moropai ta'pîiya nîrî inkamoro wanî Jesus yarakkîrî, tiwin to' enasa' ye'nen, tiaronkon pemonkonyamî'ya morî to' yeseru era'ma e'pai awanî.

1 Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî itu'se Paapa wanî ye'nen. Sîrîrî kaareta menukauya amîrî'nîkon pia, Paapa nîmo'ka'san tîmîrî ton pe, Éfeso cidaderî ponkon pia. Amîrî'nîkon wanî innape Jesus Cristo kupî pî' tîîko'mansenon pe.

2 Manni' epe'mîra Paapa nîtîrî moropai tîwanmîra e'nîto' tîrî Uyunkon Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo yunya yu'se wai aapia'nîkon.

Upîika'tî Tîuya'nîkon Pî' Paapa Esenumenka'pî Cristo Wenai

3 Paapa, Uyepotorîkon Jesus Cristo yun yapurîpai'nîkon. Maasa pra ka' winîpainon, Morî Yekaton Wannî tîrî tîuya wenai uurî'nîkon koneka'pîiya morî pe. Ikupî'pîiya Cristo nîkupî'pî wenai.

4 Maasa pra pena, sîrîrî pata koneka tîuya rawîrî, Paapaya uurî'nîkon menka'pî, Jesus Cristo nîkupî ton wenai. Morî pe pu'kuru e'nîto'pe moropai î' rî imakui'pî unkupî'pîkon ton pra e'nîto'pe tîrawîrî umenka'pîiya'nîkon. Paapaya uurî'nîkon sa'nama'pî kure'ne.

5 Mîrîrî ye'nen eesenumenka'pî pena tînmukuyamî' pe uurî'nîkon kupî tîuya pî', Jesus Cristo wenai. Mîîkîrî esenumenka'pî itu'se tîwanî ye'nen.

6 Mîrîrî ye'nen uurî'nîkonya yapurî e'pai awanî kure'ne. Maasa pra morî tîrî'pîiya epe'mîra, tînmu kure'ne tînsa'nama wenai.

7 Maasa pra uurî'nîkon wanî Jesus Cristo ne'ma'san pe, tîmînî i'kamo tîuya yai pakî'nan pona. Mîrîrî wenai unkupî'pîkon imakui'pî kupî'pî Paapaya tîîwanmîra. Mîrîrî kupî'pîiya maasa pra upî'nîkon morî pe pu'kuru tîwanî ye'nen.

8 Mararî pra tîwakîri pe pu'kuru uurî'nîkon pia itîrî'pî Paapaya, epu'nen pe pu'kuru tîwanî ye'nen.

9 Moropai anî' nepu'tî pepîn epu'to'pe uurî'nîkonya ikupî'pîiya. Î' kai'ma ikupî tîuya pî' Jesus Cristo nîkupî'pî wenai, manni' pî' eesenumenka'pî pena. Mîrîrî yenpo'pîiya uupia'nîkon.

10 Moropai tamî'nawîrî ekonekasa' yai, ikupîiya ta'pî tîuya yawîrî. Tamî'nawîronkon rumakaiya Cristo yenya'. Tamî'nawîrî ka' po tîîko'mansenon moropai non po tîîko'mansenon rumakaiya itenya', tamî'nawîronkon esa' pe awe'to'pe.

11 Tamî'nawîrî sîrîrî kupî'pî Paapaya, pena î' kai'ma teesenumenka'pî yawîrî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya uurî'nîkon menka'pî tîpemonkono pe e'nîto'pe Cristo wenai. Mîrîrî kupî'pîiya itu'se tîwanî ye'nen.

12 Mîrîrî kupî'pîiya tapurîto'pe uurî'nîkon ⌞Judeuyamî'ya,⌟ morî pe, ipîkku pe Paapa e'to' yapurîto'pe. Maasa pra e'mai' pe innape Cristo ku'sa'nîkon, moropai inîmîkî pî' ko'mannî, iipia ko'mannîto'pe.

13 Amîrî'nîkon yarakkîrî nîrî awe'kupî'pî mîrîrî warantî. Î' pensa yairon
Cristo yekare e'pîika'tînto' eta'pîya'nîkon yai, ikupî'pîya'nîkon innape. Moropai
mîrîrî yai, Paapaya Morî Yekaton Wannî tîrîuya taasa' tîuya yawîrî itîrî'pî
aapia'nîkon. Tîmîrî pe awanîkon ekareme'nen pe itîrî'pîiya.
14 Morî Yekaton Wannî tîrî'pîiya imakui'pî yapai tîpemonkonoyamî' ye'ma'pî
tîuya ekareme'nen pe. Moropai tîîpia inkamoro yarî tîuya ekareme'nen pe
itîrî'pîiya. Mîrîrî wenai uurî'nîkonya epu'tî î' taasa' tîuya yawîrî Paapaya ikupî.
Mîrîrî ye'nen morî pe Paapa e'to' pî' yapurî e'pai awanî kure'ne.

Paulo Epîremato'

15-16 Mîrîrî ye'nen uurî epîrema sîrîrî. Innape Uyepotorîkon Jesus Cristo
kupî pî' awanîkon moropai tamî'nawîrî manni'kan innape iku'nenan
sa'namaya'nîkon yekare etasau'ya pata pai, epîrema pî' uuko'mamî
tîîtî'napanse pra. —Morî pe man —tauya Paapa pî' amîrî'nîkon wenai. Sîrîrî
warantî uurî enpenata tîwîrî rî amîrî'nîkon pî'.
17 Moropai Paapa Uyepotorîkon Jesus Cristo yun manni' morî pu'kuru pî'
esatîuya. Amîrî'nîkon pia epu'nen pe awe'to'kon ton tîîto'peiya. Î' kai'ma tîwanî
ekareme'nen ton Morî Yekaton Wannî tîîto'peiya. Mîrîrî warantî neken î'
kai'ma Paapa wanî epu'tîya'nîkon inî' panpî'.
18 Epîrema sîrîrî. Esatîuya Paapa pî' mîîkîrîya anepu'tîkon pepîn
epu'tîya'nîkon emapu'to'pe. Maasa pra amîrî'nîkon yanno'pîiya ipatîkarî
aako'mamîkonpa Cristo pia, moropai tamî'nawîrî intîrî yapisîkonpa.
Tamî'nawîrî mîrîrî epu'tîya'nîkon emapu'to'peiya esatîuya sîrîrî.
19 Moropai epîrema sîrîrî î' kai'ma kure'ne Paapa meruntîri wanî
epu'tîkonpa. Mîrîrî tîmeruntîri tîrî'pîiya uurî'nîkon pia, innape tîku'nenan
pia, (morî pe uyewankon konekato'pe tîuya).
20 Mîrîrî tîmeruntîri yenpo'pî Paapaya pena kure'nan, î' pensa Cristo
pîmî'sa'ka tîuya yai. Moropai mîrîrî tîmeruntîri ke mîîkîrî tîrî'pîiya tîmeruntîri
winî eereutato'pe ka' po.
21 Miarî si'ma tamî'nawîronkon yentai ikupî'pîiya. Manni'kan epu'nenan,
moropai ipîkkukon, moropai tiaronkon esa' pe tîwe'sanon, tamî'nawîronkon
inkamoro sîrîrî pata po tîîko'mansenon yentai ikupî'pîiya. Moropai inkamoro
yentai neken pra, tîîse maasa amenan pata koneka Paapaya yai, ipîkku pe
tîwe'sanon wanî kupî sîrîrî. Inkamoro yentai nîrî ikupî'pîiya.
22 Paapaya tamî'nawîron kupî'pî Cristo ma're awe'to'pe, moropai Cristo
maimu yawîrî to' ko'manto'pe. Maasa pra Cristo neken tîrî'pîiya tînmenka'san
ton pe, inkamoro tîpemonkonoyamî' tamî'nawîronkon yepotorî pe awe'to'pe.
23 Maasa pra imenka'san wanî Cristo waikatoi pe, itesa' warantî. Moropai
inkamoro pu'pai pe Cristo ko'mamî tîmîrî pe to' wanî ye'nen. Mîrîrî warantî
tamî'nawîrî awe'to' yawîrî to' wanî, tîîse Cristo ton pîn awanî ya, awe'to'
yawîrî awanî pepîn. Maasa pra mîîkîrî ko'mamî tamî'nawîrî tînkoneka'pî
yepoi, tamî'nawîronkon ko'mannî'nen pe.

2

Sa'mantanto' Winîpai E'pîika'tînto'

1 Pena amîrî'nîkon wanî'pî isa'manta'san pe, maasa pra Paapa
maimu yawîrî aako'mansa'kon pra awanîkon ye'nen, imakui'pî kupî pî'
aako'mamîkon ye'nen.

2 Mîrîrî yai, sîrîrî pata po tîîko'mansenon ko'mamî'pî warantî aako'mamî'pîkon. Inkamoro yaipontînen, Makui maimu yawîrî aako'mamî'pîkon. Mîîkîrî Makui wanî sîrîrî pata po o'ma'kon, tîpoitîrîtonon yaipontînen pe, moropai Paapa maimu yawîrî pra tîîko'mansenon yaipontînen pe.

3 Tamî'nawîrî uurî'nîkon nîrî ko'mamî'pî pena, imakui'pî kupî pî' inkamoro ko'mamî'pî warantî. Itu'se e'nîto' yawîrî anku'pai uurî'nîkon esenumenka'pî. Î' kai'ma esenumenkan yawîrî ko'mannî'pî. Tiaronkon pî' teekore'ma'pî warantî uurî'nîkon pî' nîrî Paapa ekore'ma'pî, mîrîrî imakui'pî pe e'nîto' wenai. Mîrîrî wenai uurî'nîkon antaruma'tîpai Paapa wanî'pî.

4-5 Tîîse mîîkîrîya uurî'nîkon era'ma'pî tî'noko'pî pe, kure'ne usa'nama tîuya'nîkon ye'nen. Ipatîkarî enen ko'mannîto' ton tîrî'pîiya. Teuren pena imakui'pî unkupî'pîkon wenai, isa'manta'san warantî e'nî tanne, uurî'nîkon ko'manto' ton tîrî'pîiya Jesus Cristo yarakkîrî. Mîrîrî epe'mîra Paapa nîtîrî'pî wenai, awe'pîika'tîsa'kon.

6 Paapaya Jesus Cristo pîmî'sa'ka yai, uurî'nîkon nîrî pîmî'sa'ka'pîiya yarakkîrî. Moropai upata'se'kon ton tîrî'pîiya, ka' po si'ma tamî'nawîronkon ko'mannî'nen pe e'nîto'pe Cristo pokonpe.

7 Paapaya mîrîrî kupî'pî maasa pra tîwîrî tamî'nawîronkonya epu'to'pe, mararî pra morî tîrî tîuya uupia'nîkon epe'mîra. Kure'ne usa'nama'pîiya'nîkon moropai upî'nîkon mîrîrî yenpo'pîiya Jesus Cristo nîkupî'pî wenai.

8 Maasa pra epe'mîra Paapa nîtîrî'pî wenai amîrî'nîkon e'pîika'tîsa', innape ikupîya'nîkon ye'nen. Itu'se amîrî'nîkon e'to' wenai pra, î' ankupî'pîkon wenai pra, tîîse amîrî'nîkon repa'pîiya epe'mîra.

9 Awe'pîika'tîsa'kon pepîn, morî ankupî'pîkon wenai. Mîrîrî ye'nen anî' wanî pepîn mîî pe mîrîrî pî'.

10 Maasa pra morî pe uurî'nîkon wanî Paapa nîkoneka'san pe, Jesus Cristo piawonkon pe e'nî ye'nen. Moropai mîîkîrî yarakkîrî ko'mannî wenai, morî kupî pî' ko'mannîto'pe ukoneka'pîiya'nîkon. Mîrîrî morî pî' Paapa esenumenka'pî pena ikupî pî' ko'mannîto'pe.

Cristo Pemonkono Pe Judeuyamî' Pepîn Ena

11 Enpenatatî î' kai'ma pena awanî'pîkon pî'. Amîrî'nîkon esenposa' pra man Judeuyamî' pe. Mîrîrî ye'nen Judeuyamî' mîî pe tîwe'sanonya taa apî'nîkon: — Paapa pemonkono pe pra awanîkon maasa pra amerekon pi'pî ya'tî to'ya pra awanî'pî —taa to'ya. Tesa'kon pî' neken to' atapurî, ⌞tewankon yawon pî' pra⌟.

12 Enpenatatî, pena aako'mamî'pîkon aminke Cristo pî'. Paapa pemonkonoyamî' imenka'san yonpa pe pra awanî'pîkon. Mîrîrî ye'nen î' ta'pî Paapaya to' pî' yawîrî ikupî'pîiya tîpemonkonoyamî' ton pe, tîîse amîrî'nîkon ton pe pra. Iwinîpainon morî nîmîkîya'nîkon pra awanî'pîkon. Aako'mamî'pîkon sîrîrî pata po Paapa tepu'se pra. Mîrîrî warantî awanî'pîkon pena.

13 Pena amîrî'nîkon ko'mansa' aminke Paapa pî' tîîse Cristo sa'manta'pî, imînî eti'kamo'pî pakî'nan pona. Mîrîrî inkupî'pî wenai tîîpia amîrî'nîkon enepî'pîiya.

14 Maasa pra mîîkîrî rî Cristoya tîwanmîra awe'to'kon ton tîrî'pî. Akupî'pîiya'nîkon Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn yarakkîrî tiwinan warantî. Tiwin pemonkon warantî aako'mamîkonpa teesiyu'pî'se pra. Mîîkîrîya eseyaton pî' awe'to'kon yaretî'ka'pî.

15 Maasa pra Moisés nurî'tîya yenupanto', Judeuyamî' yeseru
yaretî'ka'pîiya. Tarîpai Jesus Cristo wenai tiwin akupî'pîiya'nîkon. Mîrîrî
ye'nen amenan pe amîrî'nîkon kupî'pîiya tîpemonkono pe. Mîrîrî warantî
tîwanmîn tîrî'pîiya.
16 Pakî'nan pona tîîsa'manta yai, Cristoya eseyaton pî' e'nîto' yaretî'ka'pî.
Maasa pra morî pe uurî'nîkon, Judeuyamî', Judeuyamî' pepîn ena
emapu'tî'pîiya Paapa yarakkîrî, tînkupî'pî wenai. Moropai ukupî'pîiya'nîkon
tiwinan pemonkon warantî.
17 Mîrîrî ekareme'se Cristo iipî'pî. Moropai mîrîrî ekareme'pîtî'pîiya
tamî'nawîronkon pî' tîwanmîra aako'mamîkonpa. Ekaremekî'pîiya amîrî'nîkon
Judeuyamî' pepîn pî', aminke Paapa pî' tîwe'sanon. Moropai Judeuyamî' pî'
nîrî ekaremekî'pîiya, aminke pra ipî' tîwe'sanon pî'.
18 Cristo nîkupî'pî wenai uurî'nîkon tamî'nawîronkon Judeuyamî' moropai
Judeuyamî' pepîn wîtî tarîpai Paapa pia. Maasa pra Morî Yekaton Wannîya
uurî'nîkon yarî, mîîkîrî rîya. Inî'rî uma'nîpanenkon ton pra.
19 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn wanî pepîn ka'ran pe tîwe'sen
warantî. Tîîse amîrî'nîkon wanî tarîpai Paapa pemonkonoyamî' pe. In-
mukuyamî' pe awanîkon!
20 Amîrî'nîkon wanî Paapa yewî' konekasa' warantî. Moropai anna, Je-
sus naipontî'san moropai profetayamî' wanî tî' warantî yapîtanî'to'pe itîîsa'.
Maasa pra anna winîpai itekare etasa'ya'nîkon ye'nen. Tîîse Jesus Cristo wanî
kure'nan tî' warantî tamî'nawîrî uurî'nîkon yapîtanî'nen pe.
21 Mîîkîrîya uurî'nîkon ko'mannîpî tamî'nawîrî morî pe e'nîto'pe. Moropai
mîîkîrîya inî' panpî' tepu'to'pe uurî'nîkonya ikupî tîmîrî tonpe tîîpia eturu-
makanto'pe.
22 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon wanî itewî' pe, Jesus Cristo yarakkîrî
awanîkon ye'nen. Tiaronkon innape iku'nenan pokonpe tiwin itewî' pe
ukonekaiya'nîkon, ita Paapa ko'manto' ton, Morî Yekaton Wannî wenai.
Mîrîrî warantî uurî'nîkon wanî.

3

Pauloya Itekare Ekaremekî Judeuyamî' Pepîn Pî'

1 Mîrîrî ye'nen uurî Paulo, Jesus Cristo poitîrî wanî sîrîrî tarî atarakkannîto'
ta itekare ekaremekîuya ye'nen amîrî'nîkon, Judeuyamî' pepîn pî'.
2 Upî' morî pe tîwanî ye'nen, iku'to'peuya Paapaya itîrî'pî uupia, epu'tî pî'
naatîi. Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn kore'ta esenyaka'mato'pe itîrî'pîiya.
3 Paapaya î' kai'ma ikupî tîuya ekaremekî'pî upî' Judeuyamî' pepîn
yarakkîrî. Sîrîrî itekare, sîrîrî tîpose anî' nepu'tî pepîn menuka'pîuya
aapia'nîkon mararî, kure'ne pra.
4 Mîrîrî erenkasa'ya'nîkon ya, epu'tî'pîya'nîkon sîrîrî. Î' kai'ma manni' anî'
nepu'tî pepîn, Cristo wenai Paapa nîkupî ton pî' esenumenka epu'tî'pîya'nîkon.
5 Pena patapai anî' nepu'tî'pî pepîn sîrîrî. Tîîse sîrîrî patapai, Morî Yekaton
Wannî wenai Paapaya yenpo'pî, sîrîrî epu'to'pe tînaipontî'sanya moropai
Paapa maimu ekareme'nenanya.
6 Anî' nepu'tî pepîn wanî see warantî: Cristo nîkupî'pî yekare eta tîuya'nîkon
wenai Judeuyamî' pepînya tîwe'pîika'tîto'kon ton yapisî e'painon Judeuyamî'
pokonpe Paapa winîpai. Inkamoro wanî nîrî Paapa munkîyamî' pe, tiwin
pemonkon warantî to' e'to'pe Judeuyamî' yarakkîrî. Moropai Jesus Cristo
nîkupî'pî wenai, inkamoro nîrî pîika'tî Paapaya.

7 Epe'mîra tîntîrî tîrî'pî Paapaya uupia, moropai kure'ne meruntî ke
urepa'pîiya, tîmaimu ekareme'to'peuya. Mîrîrî wenai, Paapaya uurî
yaipontî'pî sîrîrî itekare ekareme'to'peuya.
8 Teuren uurî wanî tanne tamî'nawîronkon Paapa pemonkonoyamî' ma're,
tîîse Paapaya itîrî'pî uupia tîmaimu ekareme'to'peuya Judeuyamî' pepîn pî'.
Kure'ne anî'ya epu'tî yentai Cristo nîtîrî ton mîrîrî ekaremekîuya Judeuyamî'
pepîn pî'.
9 Moropai î' kai'ma Judeuyamî' pepîn pîika'tî Paapaya ekaremekîuya
tamî'nawîronkonya epu'to'pe, manni' anî' nepu'tî pepîn pena patapainon.
Paapaya neken epu'tî'pî pena, tamî'nawîron konekatîponya.
10 Tîîse sîrîrî innape iku'nenan Judeuyamî' moropai Judeuyamî' pepîn
tîmo'ka'san wenai, tîwîrî epu'nen pe tîwanî epu'tî ipîkkukonya. Manni'kan ka'
po tîîko'mansenonya, inserîyamî'ya taa: —Kure'ne epu'nen pe Paapa wanî.
Mîrîrî taa to'ya, innape Paapa ku'nenan era'ma tîuya'nîkon wenai.
11 Mîrîrî epu'nen pe awanî esepu'tî. Uyepotorîkon Jesus Cristo yarima'pîiya
wenai, tîwîrî teesenumenkato' yawîrî.
12 Mîrîrî ye'nen Cristo yarakkîrî e'nî wenai, innape ikupî ye'nen, Paapa pia
uurî'nîkon erepamî e'painon eranne' pe pra.
13 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Teesewankono'mai pra e'tî, tarî
uurî e'taruma'tîto' pî', maasa pra amîrî'nîkon ton pe e'taruma'tî sîrîrî. Tîîse
tamî'nawîrî uyarakkîrî awe'kupî manni' pî' taatausinpai e'tî, amîrî'nîkon ton
pe e'taruma'tî ye'nen.

Kure'ne Cristoya Uurî'nîkon Sa'nama

14 Tamî'nawîrî mîrîrî wenai Paapa yapurîuya, epîrema irawîrî si'ma
uyese'mu pona teenai.
15 Manni' Paapa, tamî'nawîrî tîpemonkonoyamî' ka' ponkon pia itîînen mo-
ropai non ponkon. Tînmukuyamî' kai'ma to' esatî'pîiya.
16 Mararî pra antîrî ton moro awanî aapia, anî'ya iku'ne'tî yentai. Mîrîrî
yawîrî to' meruntîri ton tîîkî tauya Paapa pî'. Morî Yekaton Wannî wenai itîîkî
to' yewan ya' tauya.
17-18 Esatîuya nîrî innape ikupîya'nîkon wenai Cristo ko'manto'pe
ayewankon ya'. Moropai epîrema sîrîrî amîrî'nîkonya Cristo e'sa'namato'
epu'to'pe inî' panpî'. Maasa pra mîîkîrî Cristoya asa'nama'pîkon epu'tî pî'
naatîi, kure'ne. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon rumakaiya pepîn, ayapîtanîpîkon pî'
aako'mamî. Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se wanî sîrîrî morî pe, tamî'nawîronkon
Paapa pemonkonoyamî' pokonpe si'ma, î' kai'ma Cristo e'sa'namato' wanî
kure'ne. Awene' tuna wanî warantî, moropai tu'na awanî warantî, moropai
kusan ikî'pî ton pra awanî warantî, moropai kawîne wî' wanî warantî,
Cristoya usa'namato'kon wanî ikî'pî ton pra.
19 Inna, epîrema sîrîrî amîrî'nîkon pona, maasa pra sîrîrî Cristo e'sa'namato'
epu'tîya'nîkon yu'se wanî ye'nen, teuren tamî'nawîrî epu'tîya'nîkon eserîke
pra tîîse. Tîîse inî' panpî' epu'tîya'nîkon yu'se wanî, Paapa pia eeturumaka
ye'ka pe e'to' yawîrî, tîwarantî aako'mamîkonpa, tiaronkon sa'nama pî'. Sîrîrî
warantî esatîuya Paapa pî'.
20 Moropai kure'ne taatausinpai Paapa yapurîuya. Imeruntîri uurî'nîkon,
inmo'ka'san pia intîrî'pî wenai, moropai Jesus Cristo nîkupî'pî wenai ya-
purîpai'nîkon man. Mîîkîrîya unesatî'pîkon yentai itîrîiya epu'tîuya. Moropai
î' kai'ma esatî pî' esenumenka'nî'pî yentai itîrîiya.

21 Mîrîrî ye'nen kure'ne Paapa yapurî pî' ko'mannî yu'se wai. Tamî'nawîronkon Cristo piawonkonya yapurî e'pai man tîwîrîrî, tîrumakai pra, sîrîrî pankonya moropai maasa teesenposanonya. Mîrîrî warantî awe'kupî yu'se wai.

4

Tiwin E'nî Cristo Yarakkîrî

1 Mîrîrî ye'nen esatîuya sîrîrî apî'nîkon. Atarakkannîto' yewî' ta Jesus Cristo wenai awanî manni'ya esatî morî pe aako'mamîkonpa, î' kai'ma itu'se Paapa e'to' yawîrî. Mîrîrî yu'se awanî'pî amîrî'nîkon yanno tîuya yai.

2 Mîrîrî ye'nen tîwîrî ako'mantî mîî pe pra, eranmîra moropai teekore'masen pe pra. Morî pe tiaronkon sa'namatî, moropai î' taato' to'ya yapîtanîpî pî' ako'mantî teekore'mai pra.

3 Tiwin eesenumenkato'kon ku'tî. Maasa pra mîrîrî warantî awanîkonpa Morî Yekaton Wannîya itîrî'pî aapia'nîkon. Teesiyu'pî'se aako'mamîkon namai tîwanmîra ako'mantî.

4 Tiwin uurî'nîkon wanî Paapa pemonkonoyamî' pe, teuren arinîke e'nî tanne.
Moropai tiwin uurî'nîkon pinunpanen wanî Morî Yekaton Wannî.
Moropai tiwin ka' pona wîtînto' nîmîkî pî' ko'mannî. Miarî morî pe e'nî kupî sîrîrî. Mîrîrî ton pe uurî'nîkon yanno'pî Paapaya.

5 Moropai Uyepotorîkon wanî tiwin.
Moropai innape Cristo ku'sa'nîkon, tiaron pepîn.
Moropai tiwin uurî'nîkon esenpatakonato' wanî, Cristo pemonkono pe e'nî ekareme'nen pe.

6 Moropai Paapa, mîîkîrî yapurî, tiaron yapurî pepîn. Mîîkîrî rî wanî tamî'nawîronkon uurî'nîkon yun pe moropai uyesa'kon pe awanî, moropai itu'se tîwe'to' kupî emapu'tîiya. Moropai uupia'nîkon aako'mamî.

7 Tiwin pî' si'ma, uurî'nîkonya ukaisarî'nîkon Cristo nîtîrî yapisî'pî, itîrîiya pîkîrî.

8 Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî itîrî'pîiya. Taasai'ya man:
Teenuku yai ka' pona,
mîîkîrî Cristo ena'pî teyatonon yentai,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' rawîrî.
Moropai pemonkonyamî' pia tîntîrî tîrî'pîiya *Sl 68.18*
taasai'ya man.

9 Î' kai'ma esenumenkan pî' naatî Cristo enuku'pî pî' ka' pona? E'mai' pe awautî'pî non yo'koi.

10 Mîrîrî tîpo mîîkîrî rî enuku'pî ka' pona tamî'nawîron yepoi, ipîkku pe tîwanîpa kai'ma. Moropai tamî'nawîrî pata kaisarî non po, ka' po aako'mamî sîrîrî, tamî'nawîronkon yentai tîwanîpa.

11 Moropai tîntîrî tîrî'pîiya tîpemonkonoyamî' pia, pata ponkon kaisarî, to' esenyaka'mato'pe tînaipontîkon pe, moropai tiaronkon e'to'pe Paapa maimu ekareme'nenan pe, moropai tiaronkon kupî'pîiya tîpemonkono pe pemonkonyamî' mo'kanenan ton pe. Moropai tiaronkon kupî'pîiya tîpemonkonoyamî' ko'mannî'nenan ton pe, moropai to' yenupanen ton pe.

12 Insamoro kupî'pîiya tîpemonkonoyamî' pîika'tînenan ton pe teesenyaka'mato' ku'to'pe to'ya. Moropai morî pe Cristo wanî warantî to' e'to'pe iwaikkatoi pe to' wanî ye'nen, itesa' warantî.

13 Mîrîrî ye'nen uyenupakon to'ya yai tamî'nawîrî uurî'nîkon ena tiwin esenumenkanto' yarakkîrî innape ikupî ye'nen. Moropai uyenupakon to'ya yai, mîîkîrî Paapa munmu epu'tî uurî'nîkonya kupî sîrîrî inî' panpî'. Moropai uurî'nîkon akîpî kupî sîrîrî Cristo warantî e'nîto'pe. Morî pe Cristo yeseru wanî manni' warantî uyeserukon ena.
14 Mîrîrî warantî uurî'nîkon yenupasa' to'ya wenai, moreyamî' warantî uurî'nîkon wanî pepîn, î' epu'nenan pepîn warantî. Maasa pra seru'ye'kon warayo'konya yenupanto' pî' inna taa, uurî'nîkon yenku'tî to'ya mîrîrî yenupanto' to'ya wenai. Mîrîrî wanî inna warantî tîîse inna taatîponkon yarî to'ya ataka'manto' ya'. Tîîse inî'rî inna taa pepîn yenupanto' to'ya pî', innape Paapa kupî ye'nen.
15 Tîîse eseurîman yairon pî' neken, yairî uyonpakon sa'namai'ma. Mîrîrî warantî ikupî'nîkon ya, tamî'nawîrî morî pe e'nî Cristo ton pe. Manni' uurî'nîkon yaipontînen, upu'paikon pe tîwanî ye'nen.
16 Moropai uurî'nîkon wanî itesa' warantî. Tamî'nawîrî e'to' yawîrî, ma'tîkî' pe pra. Tîîse tamî'nawîrî e'waikkatoimîrî uyesa'kon wanî ya, morî pe aako'mamî. Esenyaka'manto' kupî morî pe maasa pra tamî'nawîrî morî pe e'to' yawîrî awanî ye'nen. Mîrîrî warantî Cristo waikatoi pe e'nî ye'nen. Imaimu yawîrî ko'mannî ya morî pe esenyaka'man, maasa pra tiaronkon sa'nama pî' ko'mannî ye'nen.

Cristo Nîtîrî Amenan Ko'mannîto'

17 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon pî' tauya sîrîrî Uyepotorîkon maimu pe. Taa pî' uuko'mamî meruntî ke see warantî: Inî'rî manni'kan Paapa epu'nenan pepîn ko'mamî manni' warantî aako'mamîkon namai. Maasa pra inkamoro esenumenkato' wanî î' pe pra rî.
18 Moropai inkamoro esenumenka imakui'pî kupî pî'. Ipatîkaron Paapa nîtîrî'pî inkamoro ko'manto' ton pra awanî. Maasa pra pakko pe Paapa epu'tî to'ya pra to' wanî ye'nen. Moropai itu'se pra to' wanî maasa pra sa'man pe to' yewan wanî ye'nen.
19 Inkamoro enasa' man aweppe'to' ton pra tamî'nawîron imakui'pî tînkupîkon pî'. Nura teserukon kupî pî' to' ko'mamî. Moropai inî' panpî' ikupîkonpa to' eturumakasa' wanî. Mîrîrî warantî itu'se tîwe'to'kon pî' to' ko'mamî, tone' imakui'pî anku'pai to' wanî. Mîrîrî warantî Paapa epu'nenan pepîn yeseru wanî.
20 Mîrîrî kupî pî' aako'mamîkonpa Cristoya ayenupasa'kon pra man.
21 Tîîse amîrî'nîkonya eta'pî Cristo yekare. Moropai innape ikupî'pîya'nîkon imaimu yairon pî' eesenupa'pîkon, iteseru pî'.
22 Moropai pena amîrî'nîkon esenupa'pî î' kai'ma penaro' ayeserukon kupî pî' aako'mamîkon rumakakonpa. Mîrîrî ayeserukonya ataruma'tî'pîkon iwinîkîi pra inî' panpî'.
23 Mîrîrî winîpai ayewankon moropai eesenumenkato'kon miakanma'nîkon e'pai awanî amenan pe.
24 Mîrîrî ye'nen amenan aponkon yeka'maya'nîkon warantî amenan ayeserukon ton yeka'matî ayewankon ya' manni' Paapa yeseru warantî. Mîrîrî ye'nen yairî aako'mamîkon, yairî Paapa ko'mamî warantî.
25 Mîrîrî ye'nen seru'ye' pe teeseurîmai pra e'tî inî'rî. Eeseurîmakon ya, yairî eeseurîmakon yuwatî ayonpakon yarakkîrî. Maasa pra tamî'nawîrî uurî'nîkon wanî Cristo waikatoi pe, ipemonkonoyamî' yonpa pe.

26 Î' pensa eekore'makon ya, ayentai eekore'mato'kon kî'tîrîi imakui'pî
kupîya'nîkon namai. *Sl 4.4*
Eekore'makon ya, wei ewomî pîkîrî kako'mantî. Tîîse eekonekakon yuwatî.
27 Mîrîrî warantî imakui'pî pata'se' ton kî'tîîtî ayewan ya', Makui es-
enyaka'ma ko'mannîpî namai.
28 Anî' e'sa' ya ama'ye' pe, inî'rî mîîkîrîya yama'runpa e'pai pra man. Tîîse
eesenyaka'ma neken e'pai awanî, morî pe tîîko'mamîpa. Moropai mîrîrî
warantî mîîkîrîya î' ton pînon pîika'tî e'painon.
29 Eeseurîmakon ya se' tapairî nura mai pî' eeseurîmakon e'pai pra man.
Tîîse morî mai yapurîya'nîkon yuwatî. Mîrîrî ke tiaronkon pîika'tîkonpa,
moropai inî' panpî' epu'nen pe to' e'to'pe.
30 Moropai yairî ma're Paapa winîpainon Morî Yekaton Wannî tîku'se pra
e'tî. Maasa pra mîîkîrî Morî Yekaton Wannî wanî Paapa pemonkono pe
uurî'nîkon wanî ekareme'nen pe. Moropai mîîkîrî wanî ye'nen, Paapaya
uurî'nîkon mo'ka imakui'pî yapai epu'tî'nîkon, umo'kaiya'nîkon weiyu yai.
31 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî eekore'mato'kon rumakatî. Moropai
awe'mu'tunpato'kon rumakatî. Moropai aatasi'sirunpato'kon rumakatî.
Mîrîrî ye'ka wenai tîwentaimepî'se pra e'tî. Tiaronkon winîkîi eeseurîmato'kon
rumakatî. Moropai tamî'nawîrî mîrîrî imakui'pîkon rumakatî.
32 Tîîse morî pe e'tî, tiaronkon yarakkîrî eranmîra. Moropai î' rî to' nîkupî'pî
awinîkîi'nîkon mîrîrî ku'tî aawanmîra'nîkon. Î' kai'ma tîîwanmîra Jesus Cristo
wenai Paapaya ankupî'pîkon kupî'pî warantî iku'tî.

5

Paapa Munkîyamî' Ko'mamî Yeseru

1 Amîrî'nîkon wanî Paapa munkîyamî' pe iwakîri pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen
o'non ye'ka pe Paapa wanî manni' warantî awanîkon yuwatî.
2 Mîrîrî warantî î' rî kupîya'nîkon kaisarî, morî pe tiaronkon sa'nama pî'
aako'mamîkon yu'se wai. Maasa pra Cristoya uurî'nîkon sa'nama'pî. Mîîkîrî
e'tîrî'pî uurî'nîkon ton pe tîîwarîrî. To' nîtîrî a'pusin Paapa wakîri pe, mo-
ropai Paapa yapurî pe to' nîpo'tî warantî aasa'manta'pî, kure'ne usa'nama
tîuya'nîkon ye'nen. Mîrîrî warantî tiaronkon sa'namaya'nîkon e'pai awanî.
3 Paapa pemonkono pe awanîkon ye'nen, imakui'pî pe se' tapairî
wîri'sanyamî' yarakkîrî ke'tî, moropai wîri'sanyamî', se' tapairî warayo'kon
yarakkîrî ke'tî. Moropai nura tîku'se pra e'tî, moropai kure'ne î' yu'se
kîseka'nunkatî. Mîrîrî warantî Paapa pemonkonoyamî' ko'mamî e'pai pra
man.
4 Moropai eeseurîmakon ya, nura pî' kîseurîmatî, tîîse Paapa pî' —Morî pe
man, Paapa —ka'tî neken.
5 Mîrîrî warantî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'sanon tîno'pî pepîn yarakkîrî,
moropai nura pî' teesenumenkasanonya, moropai kure'ne î' yu'se
teeseka'nunkasanonya Paapa winîpainon î' yapisî pepîn, î' pensa aaipî
ya tamî'nawîronkon esa' pe. Maasa pra inkamoro ye'kakon wanî mia' ke
ikonekasa' yapurînenan pe. Paapa yapurî to'ya pepîn.
6 Mîrîrî ye'nen morî pe ko'manpai'nîkon, anî'ya uyenku'tîkon namai se'
tapairon mai ke. Maasa pra Paapaya tîmaimu yawîronkon pepîn taruma'tî
kupî sîrîrî.
7 Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'kakon kore'ta tîwe'se pra e'tî.

8 Maasa pra pena amîrî'nîkon ko'mamî'pî inkamoro ko'mamî manni' warantî ewaron ya'. Tîîse î' pensa Paapa pemonkono pe eena'pîkon patapai morî pe ayeserukon enasa' a'ka ta. Mîrîrî ye'nen ako'mantî morî pe, Paapa pemonkono pe awanîkon ye'nen.
9 Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya, tiaronkon pîika'tîya'nîkon morî pe to' e'to'pe moropai ayeserukon wanî yairî moropai eeseurîmato'kon wanî morî pe, seru'ye' pe pra.
10 Î' rî Paapa wakîri pe tîwe'sen epu'tîya'nîkon yuwatî.
11 Moropai imakui'pî to' yeseru, se' tapairon kî'ku'tî. Tîîse aronne ekareme'tî yairî pra awanî epu'to'pe to'ya.
12 Mîrîrî ye'ka ama' pe to' nîkupî pî' eseurîman eserîke pra awanî. Maasa pra yeppe'nî'ton pe awanî ye'nen.
13 Uurî'nîkon wanî to' yeseru yenponenan pe ta'nîkon ya to' pî': —Mîrîrî wanî morî pe pra. Manni' a'ka pe tîwe'senya tamî'nawîrî tera'masen pepîn yenpo manni' warantî.
14 Maasa pra a'ka pe tîwe'senya tamî'nawîron esera'ma emapu'tî. Mîrîrî ye'nen pena awe'menuka'pî see warantî:
Amîrî awetun ko'mannîpî manni' apakakî.
Amîrî tîîsa'mantai tîîko'mansen e'mî'sa'kakî.
Moropai Cristoya amîrî kupî a'ka ta aako'mamîpa
taasai'ya man.
15 Mîrîrî ye'nen maasa era'matî morî pe î' kai'ma aako'manto'kon menkakonpa. Pakko pe kako'mantî tîîse epu'nen pe ako'mantî.
16 Morî kupîya'nîkon yuwatî, maasa tîkai pra. Maasa pra tu'ke imakui'pî ku'nenan man akore'ta'nîkon. Inkamoroya aama'tînîpîkon namai iku'tî.
17 Pakko pe tîwe'se pra e'tî. Tîîse î' kupîya'nîkon yu'se Uyepotorîkon e'to' mîrîrî epu'tî.
18 Kure'ne mai' pî' teetînse pra e'tî. Maasa pra mîrîrîya aako'manto'kon taruma'tî. Tîîse Morî Yekaton Wannî esenyaka'mato'pe apî'nîkon eturumakatî iipia.
19 Tiaronkon innape Jesus ku'nenan yarakkîrî eseurîmatî eren ke. Eserenkatî Paapa maimu e'menukasa' erenkato' pî' moropai Paapa yapurîto' pî'. Moropai Jesus yeseru pî' teeseurîmasen eren pî' eserenkatî Paapa yapurî pe. —Morî pe pu'kuru man, Paapa —kai'ma eserenkatî.
20 Mîrîrî warantî Paapa uyunkon yapurîtî tîwîrî, tamî'nawîron ku'sai'ya wenai moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai.

Warayo'kon Moropai To' No'pîtonon

21 Ayonpakon nîrî maimukon yawîrî ako'mantî, Cristo namaya'nîkon wenai.
22 Amîrî'nîkon wîri'sanyamî' pî' tauya sîrîrî, tînyo kenankon pî', anyokon maimu yawîrî ako'mantî, Uyepotorîkon namaya'nîkon wenai.
23 Maasa pra inyo wanî tîno'pî pu'pai pe, tîpemonkonoyamî' pu'pai pe Cristo wanî manni' warantî.
24 Mîrîrî ye'nen ipemonkonoyamî', inmo'ka'san ko'mamî Cristo maimu yawîrî. Mîrîrî warantî nîrî tînyo kenankon wîri'sanyamî' ko'mamî e'pai awanî î' taasa' tînyoya yawîrî.
25 Tîno'pî kenankon warayo'kon pî' tauya: ano'pîkon sa'nama pî' ako'mantî, tîpemonkono pe tînmo'ka'san sa'nama'pî Cristoya warantî. To' sa'nama tîuya

ye'nen tîîwarîrî awe'tîrî'pî, inkamoro pîika'tîpa. Aasa'manta'pî morî pe to' e'to'pe.
26 Innape tîmaimu kupî to'ya era'ma tîuya ye'nen, imakui'pî to' nîkupî'pî rona'pîiya, morî pe to' e'to'pe.
27 Mîrîrî warantî ikupî'pîiya tîîpia to' enepîpa morî pe teken, imakui'pî ton pra. Tîmîrî pe to' wanî ye'nen, imakui'pî, nura tîku'se pra to' ko'mamî yu'se awanî'pî, tîwarantî.
28 Mîrîrî warantî tîno'pîkon sa'nama pî' warayo'kon ko'mamî e'pai awanî. Tîwe'sa'namakon manni' warantî tîno'pîkon sa'nama to'ya e'pai awanî mîrîrî. Tîno'pî sa'namanen wanî ya, awe'sa'nama nîrî.
29 Anî' esewanmîrî pepîn tîîwarîrî, tîîse awe'sa'nama. Mîrîrî warantî nîrî tîpemonkonoyamî' sa'nama Cristoya.
30 Ipemonkono pe e'nî ye'nen usa'namaiya'nîkon mîrîrî.
31 Pena Paapaya ta'pî:
—Warayo' no'pîta yai, eemo'ka tun moropai tîsan piapai moropai tîno'pî yarakkîrî eena.
Asakî'ne to' tîîse tiwinan warantî to' enasa' mîrîrî *Gn 2.24*
—taasai'ya man.
32 Esenumenkanto' mîrîrî kure'nan, maasa pra Cristo pî' eseurîma moropai inmo'ka'san pî'.
33 Moropai amîrî'nîkon warayo'kon pî' tauya nîrî, ano'pîkon sa'namatî awe'sa'namakon manni' warantî. Moropai wîri'sanyamî' pî' tauya, anyokon namaya'nîkon e'pai awanî.

6

Moreyamî' Moropai To' Yunkonyamî'

1 Moreyamî' pî' tauya sîrîrî moropai maasaronkon pî': Ayunkon asankon maimu yawîrî ako'mantî, Cristo nîmo'ka'san pe awanîkon ye'nen. Mîrîrî kupî pî' aako'mamîkon ya, yairî aako'mamîkon.
2-3 Pena Paapaya tîmaimu ekaremekî'pî unkupîkon pe: —Ayunkon asankon namatî —ta'pî Paapaya.
—Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya, morî pe aako'mamîkonpa akupîuya'nîkon moropai kusan pe aako'manto'kon wanî sîrîrî non po *Dt 5.16*
—ta'pîiya. Mîrîrî wanî ipîkku pe unkupîkon pe, maasa pra Paapaya ta'pî e'mai' pe mîrîrî yawîrî e'nî ya, morî tîrîiya, taasa' tîuya yawîrî.
4 Moropai to' yunkonyamî' pî' tauya: wei kaisarî anmukukon panamatî Uyepotorîkon yeseru ke irumaka pata pe pra. Tîîse to' tekatonkai pra e'tî, tîîse morî pe to' yenupatî.

Ipoitîrî Moropai Ikaraiwarî

5 Amîrî'nîkon to' poitîrîtonon akaraiwarîkon maimu yawîrî iku'tî to' namaya'nîkon ye'nen. Moropai mîrîrî kupîya'nîkon yai, aawo'ma'takon pe pra, yairî iku'tî Cristo yapurîya'nîkon manni' warantî iku'tî.
6 Aapia awanîkon yai neken inamaya'nîkon kai'ma ke'tî. Tîîse aapia'nîkon pra tîîse inamatî. Manni' itu'se Paapa e'to' yawîrî iku'tî awakîrikon pe, maasa pra Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen.
7 Tîîse awakîrikon pe esenyaka'matî, akaraiwarîkon ton pe, î' kai'ma Uyepotorîkon ton pe eesenyaka'makon manni' warantî. Manni'kan warayo'kon ton pe pra neken eesenyaka'makon.

8 Maasa pra amîrî'nîkonya tiwin pî' si'ma akaisarî'nîkon Uyepotorîkon
winîpainon yapisî kupî sîrîrî, manni'kan tesa' kenankonya moropai itesa'
pînonya. Yapisîya'nîkon kupî sîrîrî, î' kai'ma ankupî'pîkon yepe'pî pe.
9 Amîrî'nîkon, to' karaiwarîyamî', apoitîrîkon tîwakîmai e'tî. Yairî pra iteseru
era'maya wenai, ipî' teekore'mai pra see warantî ikupîya pra awanî ya,
ataruma'tîuya, tekai pra. Mîrîrî tî'napannî'tî. Maasa pra amîrîya epu'tî
mîrîrî moro to' esa' moropai ayesa' wanî ka' po. Mîîkîrîya tamî'nawîronkon
ko'mannîpî se' kaisarî, e'sentai pra.

Surara Warantî Ekore'manto'

10 Tarîpai tauya sîrîrî apî'nîkon. Meruntî ke ako'mantî Uyepotorîkon
meruntîri kure'nan yarakkîrî, ipemonkono pe awanîkon ye'nen.
11 Mîrîrî ayuwa'nen ton aponkon yeka'matî, manni' surara epontîsa'
manni' warantî. Tamî'nawîrî mîrîrî Paapa nîtîrî yapi'tî, meruntî ke
awanîkonpa, Makuiya ayenumîkon namai. Maasa pra mîîkîrîya uurî'nîkon
yenku'tî tîuya yuwa ko'mannîpî tu'ke ite'ka.
12 Maasa pra uurî'nîkon epîto' wanî pemonkon yarakkîrî pra tîîse Makui
meruntîri winîkîi moropai tîpoitîrî pe uurî'nîkon yaipontînenan winîkîi, mo-
ropai manni'kan imawariyamî' moropai maariwa'yamî' winîkîi. Manni'kan
ka' poro taasa'senon meruntîkon, imakui'san winîkîi uurî'nîkon ekore'ma.
13 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî Paapa nîtîrî yapi'tî. Yapi'sa'ya'nîkon ya,
imakui'pî erepamî yai apona'nîkon meruntî ke awanîkon, ayenumîiya'nîkon
pepîn. Teuren amîrî'nîkon yarakkîrî eekore'ma tîîse ayenumîiya'nîkon pepîn.
Mîrîrî ye'nen meruntî ke e'tî.
14 Mîrîrî ye'nen teekonekai e'tî. Paapa winîpainon yairon pe tîwe'sen
aworîmî yewa'tîkî, seru'ye' pe tîwe'sen winîkîi eeseya'namapa. Moropai yairî
ayeseru ton yeka'makî, mîrîrî sa'man aroppo'ta yuwa'nen ton yeka'maya
warantî.
15 Moropai ekonekatî î' kai'ma Paapaya upîika'tîsa'kon ekaremekîkonpa
tiaronkon pî', morî pe to' enato'pe Paapa yarakkîrî. Mîrîrî itekare
ekaremekîya wanî a'sa'sa' yeka'maya warantî satippe aako'mamîkonpa
aatare'mokon namai.
16 Moropai innape ikupî pî' ako'mantî. Mîrîrî wanî manni' awapu pe
yapi'sa'ya manni' warantî. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî Makui rupeya apo'tîkon
eserîke pra awanî. Tîîse apona'nîkon eerepamî yai, eesi'nîpî.
17 Moropai mîrîrî awe'pîika'tîto'kon ton yapi'tî, manni' aro' apu'paikon
yuwa'nen ton yeka'makonpa yapisîya'nîkon warantî. Moropai Morî Yekaton
Wannî nîtîrî yapi'tî akasuparaikon pe. Mîrîrî wanî Paapa maimu pe.
18 Tamî'nawîrî sîrîrî ku'tî eepîremakon ke. Paapa pî' awe'pîika'tîto'kon
ton esatî. Epîrematî tîwîrîrî Morî Yekaton Wannî meruntîri yai. Mîrîrî
ye'nen ari'ke' pe e'tî, yairî ma're teenai pra. Moropai epîrematî tîwîrîrî
tamî'nawîronkon innape Paapa ku'nenan pona.
19 Moropai epîrematî nîrî upona, Paapaya tîmaimu ekaremekîuya
umeruntîri ton tîîto'pe eranne' pe si'ma ekaremekîuya namai. Mîrîrî
unekaremekî e'to'pe aronne epu'to'pe to'ya. Mîrîrî to' nepu'tî'pî pepîn
epu'to'pe to'ya, epîrematî.
20 Mîrîrî ekaremekîuya wenai tarî wanî sîrîrî atarakkannîto' yewî' ta. Tîîse
upona epîrematî tarî si'ma itekare ekaremekî pî' uuko'manto'pe, meruntî
ke, eranne' pe pra e'to'pe. Maasa pra mîrîrî itekare ekareme'to'peuya uurî
yaipontî'pî Jesusya.

21 Uyonpakon Tíquico manni' yairon, Uyepotorîkon esenyaka'mato' pî' teesenyaka'masenya tamî'nawîrî uyekare ekaremekî apî'nîkon, î' kai'ma tarî uuko'mamî yekare epu'tîkonpa.
22 Mîrîrî ekareme'se akore'ta'nîkon yarimauya sîrîrî. Î' kai'ma tamî'nawîrî anna yekare ekaremekîiya yai, aatausinpakonpa.

Paulo Esekaremekî

23 Uyunkon Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya amîrî'nîkon pia tîwanmîn tîrî yu'se wai, uyonpayamî'. Moropai î' kai'ma tiaronkon sa'nama pî' aako'manto'kon ton tîrî to'ya yu'se wai. Moropai innape tîkupîkon pî' aako'mamîkonpa itîrî to'ya yu'se wai.
24 Moropai epe'mîra Paapa nîtîrî ko'mamî yu'se wai tamî'nawîrî manni'kan Uyepotorîkon Jesus Cristo yapurî pî' tîîko'mansenon pia.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ FILÍPOS PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan Filípos ponkon pia. Miarî Paulo wîtîsa' wanî'pî Jesus yekare ekareme'se. Moropai innape ikupî'pî to'ya imakui'pî teserukon tîrumakai. Atos capítulo 16 ya' eeseporî mîrîrî.

Mîrîrî tîpo itekare ekaremekî pî' pinunpa'pîiya. Tîîko'mamî tîpo yapisî'pî to'ya, atarakkannîto' yewî' ta yawonnîpî'pî to'ya. Mîrîrî yekare Filípos ponkonya eta'pî moropai tonpakon itese' Epafrodito yarima'pî to'ya iipia. Mîrîrî yai sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya tarakkannîto' yewî' ta si'ma. Taatausinpai imenuka'pîiya, î' kai'ma tîwinîkîi morî ku'sa' to'ya pî' eeseurîma'pî morî pe man kai'ma. Moropai to' panama'pîiya î' kai'ma Jesus yeseru yawîrî to' ko'manto' pe.

1 Uyonpayamî', Filípos ponkon, uurî Pauloya kaareta menuka sîrîrî Timóteo yarakkîrî si'ma. Cristo Jesus poitîrî pe anna wanî. Amîrî'nîkon, Jesus Cristo nîmo'ka'san pia yarima annaya sîrîrî. Moropai yarima annaya nîrî Paapa munkîyamî' ko'mannî'nenan pia moropai to' pîika'tînenan pia nîrî.

2 Uyonpayamî', Paapa, Uyunkonya tamî'nawîron morî tîrî yu'se wai aapia'nîkon. Moropai tîwanmîra e'nîto' tîrîiya yu'se wai. Mîrîrî warantî itîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai aapia'nîkon.

Paulo Epîremato'

3 Amîrî'nîkon pî' enpenata kaisarî tauya Paapa pî': —Morî pe to' pîika'tîsa'ya, Paapa —tauya ipî'.

4 Moropai apona'nîkon epîrema kaisarî, atausinpasa' wanî amîrî'nîkon pî'.

5 Maasa pra upîika'tîpîtî'pîya'nîkon Cristo yekare ekaremekî pî'. Pena upîika'tîpîtî'pîya'nîkon Cristo yapisî'pîya'nîkon pata pai sîrîrî tîpose.

6 Morî pe Paapa esenyaka'ma pia'tî'pî ayewankon ya'. Mîrîrî warantî eesenyaka'ma ko'mannîpî yaretî'ka tîuya pîkîrî, Jesus Cristo iipî pîkîrî. Mîrîrî epu'tî pî' wai.

7 Ayapurîuya'nîkon maasa pra upîika'tî'pîya'nîkon Jesus yekare ekaremekî pî', anetapai'nîkon pî' moropai anetapai'nîkon pepîn pî' nîrî. Mîrîrî rî kupî'pîya'nîkon moro akore'takon wanî tanne. Moropai tarî, atarakkannîto' yewî' ta wanî tanne, ikupî pî' aako'mamîkon. Mîrîrî ye'nen kure'ne ayapurîuya'nîkon.

8 Cristo Jesusya asa'namakon warantî asa'namauya'nîkon. Innape man, useruku pepîn, mîrîrî epu'tî Paapaya.

9 Epîrema sîrîrî apona'nîkon. Tauya Paapa pî': —Inî' panpî' tonpakon sa'namato'pe to'ya. Moropai inî' panpî' yairî epu'to'pe to'ya, pakko pe pra to' e'to'pe —tauya Paapa pî'.

10 Mîrîrî warantî amîrî'nîkon yenupasa' Paapaya ya, morî kupîya'nîkon tiwin. Mîrîrî ye'nen Cristo enna'po yai, nura pe pra awanîkon. Aweppepîkon pepîn Cristo eporîya'nîkon yai.

11 Mîrîrî warantî morî pe aako'mansa'kon imakui'pî tîku'se pra, maasa pra ameruntîrikon ton tîîsa' Jesus Cristoya. Mîrîrî pî' taa to'ya: —Morî

amîrî, Paapa, apemonkonoyamî' pî'. Inkamoro yairî to' ko'mamî mîrîrî. Tamî'nawîronkon yentainon amîrî, Paapa —taa to'ya.

Paulo Eseurîma Tîwe'taruma'tîto' Pî'

12 A'kî, uyonpayamî', utaruma'tî'pî to'ya Paapa maimu ekaremekîuya wenai, moropai uyarakkamo'pî to'ya. Mîîwîni tîîse tu'ke pemonkonyamî'ya Paapa maimu eta ko'mannîpî moropai yapisî to'ya.

13 Mîrîrî warantî î' wani' awanî ye'nen tarî wanî atarakkannîto' yewî' ta, epu'tî tamî'nawîronkon surarayamî'ya. Moropai tiaronkonya epu'tî nîrî.

14 Tîîse eranne' pe arinîkon uyonpayamî' wanî pepîn mîrîrî pî'. Tîîse meruntî ke to' ena'pî. Uyarakkansa' to'ya yekare etasa' tîuya'nîkon ye'nen, inî' panpî' Paapa maimu ekaremekî to'ya teweppe'se pra.

15 Tîîse tîkinmukon pe ekaremekî tiaronkonya. Upî' tîwo'ma'takon pe, Cristo yekare ekaremekî pî' to' wanî. Tîîse mîrîrî warantî pra tiaronkon wanî.

16 Morî pe ekaremekî to'ya, tîwakîri pe. Inkamoroya usa'nama maasa pra Cristoya uyarima'pî tîmaimu ekareme'se epu'tî to'ya. Moropai epu'tî to'ya nîrî, mîrîrî wenai uyarakkamo'pî to'ya.

17 Tîîse tiaronkonya usa'nama pepîn. Uyentai to' e'kupî Cristo yekare ekaremekî to'ya. Mîrîrî pî' yairî ma're Paulo ena kai'ma to' esenumenka.

18 Tîîse esewankono'ma pra wai mîrîrî pî'. Î' wani' pra man uupia. Morî pe, imakui'pî pe ekaremekî to'ya ya, atausinpa sîrîrî. Maasa pra Cristo yekare ekaremekî to'ya. Inna, mîrîrî pî' atausinpa ko'mannîpî.

19 Maasa pra epa'ka kupî sîrîrî. Eepîremasa'kon ye'nen, moropai Morî Yekaton Wannîya upîika'tîsa' ye'nen, epa'ka kupî sîrîrî.

20 See warantî iko'manpai wai. Î' rî kupîuya ya, morî pe ku'to'peuya eppepî namai. Moropai imakui'pî pe tiaronkon eseurîma namai Cristo pî'. Tîîse eranne' pe pra iko'manpai wai, uusa'manta ya, enen wanî ya, Paapa yapurîto'pe tiaronkonya mîrîrî wenai.

21 Maasa pra uurî pia, morî pe awanî Cristo yapurî pî' uuko'mamî ya. Mîrîrî warantî uusa'manta ya, itentai panpî' morî pe awanî uupia, maasa pra Cristo pia pu'kuru uuko'mamî.

22 Tîîse uusa'manta pra wanî ya, esenyaka'ma ko'mannîpî Cristo ton pe, mîîkîrî yapi'to'pe tiaronkonya. Mîrîrî ye'nen î' kupîuya epu'tîuya pra wai.

23 Maasa pra uurî esiwa'sa' sîrîrî uwoi. Mîrîrî ye'nen î' koneka epu'tîuya pra wai, uuko'mamî ka'rî tarî, uusa'manta ka'rî. Tîîse tauya apî'nîkon, tarîpai itîîpai wai kure'ne maasa pra iko'manpai wai Cristo yarakkîrî. Mîrîrî wanî morî pe, tarî uuko'mamî yentai.

24 Mîîwîni tîîse amîrî'nîkon pî' esenumenka ya, inî'rî tarî iko'manpai wai, inî' panpî' amîrî'nîkon yenupato'peuya.

25 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon kore'ta uuko'mamî sîrîrî amîrî'nîkon pîika'tîto'peuya, inî' panpî' Cristo epu'tîkonpa. Innape awanî epu'tî pî' wai.

26 Moriya mîrîrî pî' aatausinpato'kon eporîya'nîkon Cristo Jesus piawon pe awanîkon ye'nen. Aatausinpakon uurî erepamî akore'ta'nîkon pî'.

27 Mîrîrî ye'nen î' taasa' Cristoya, yawîrî ako'mantî. Mîrîrî warantî amîrî'nîkon pia uutîsa' pra awanî ya, mîrîrî epu'tîuya morî pe, yairî aako'mamîkon. Moropai epu'tîuya amîrî'nîkon esenyaka'ma kure'ne Cristo yekare ekaremekî pî', tiwin eesenumenkato'kon innape iku'to'yakon tîîse.

28 Mîrîrî ye'nen eranne' pe pra e'tî ayeyatonkon pî'. Eranne' pe
pra awanîkon ya, amîrî'nîkon pîika'tîsa' Paapaya epu'tî to'ya. Moropai
tîtaruma'tîkon Paapaya epu'tî to'ya nîrî.
29 Maasa pra Paapaya amîrî'nîkon mo'ka'pî innape tîkupîkonpa neken pra,
tîîse mîîkîrî wenai awe'taruma'tîkonpa nîrî amo'ka'pîiya'nîkon.
30 Mîrîrî wenai awe'taruma'tîkon sîrîrî, pena uurî e'taruma'tî'pî, manni'
anera'ma'pîkon warantî. Moropai mîrîrî pî' uuko'mamî sîrîrî epu'tî pî' naatîi.

2

Tiaronkon Ma're Jesus Cristo E'kupî'pî

1 Innape awanî, ameruntîrikon ton tîrî Cristoya eesewankono'makon
namai. Moropai kure'ne asa'namaiya'nîkon. Moropai tiwin awanîkon
emapu'tîsa' Morî Yekaton Wannîya. Moropai a'noko'pîkon pe tiaronkon
era'maya'nîkon, ayewankon ya' Morî Yekaton Wannî ko'mamî ye'nen. Mîrîrî
warantî Cristo wanî aapia'nîkon.
2 Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon, tîmurukun pe e'tî. Teesiyu'pî'se pra
ako'mantî. Tiaron yu'se e'tî, amîrî'nîkon yu'se Cristo wanî warantî. Tiwin
ayeserukon nîsi Cristo yeseru warantî. Mîrîrî warantî awanîkon ya, inî'
panpî' atausinpa mîrîrî pî'.
3 Moropai mîî pe pra e'tî, tiaronkon yentai awanîkon pî' teesenumenkai pra
e'tî.
4 Î' itu'se awe'to' pî' neken teesenumenkai pra e'tî tîîse itu'se tiaronkon e'to'
pî' nîrî esenumenkatî.
5 Jesus Cristo esenumenka'pî warantî esenumenkatî.
6 Maasa pra mîîkîrî Jesus wanî'pî Paapa kaisarî pena.
Tîîse, —Ipîkku pe uuko'mamî ipatîkarî —taiya pîn.
7 Mîrîrî ye'nen ipîkku pe tîwe'to' kupî'pîiya tîwî.
Tamî'nawîrî rumaka'pîiya,
moropai ipîkku pe pra eena'pî,
Paapa poitîrî pe.
Maasa pra pemonkon pe eena'pî,
uurî'nîkon warantî.
8 Pemonkon pe tîwanî yai,
tiaronkon ma're eena'pî, mîî pe pra.
Aako'mamî'pî Paapa maimu yawîrî tîîsa'manta pîkîrî.
Moropai pakî'nan pona aasa'manta'pî,
ama'ye' sa'manta warantî.
9 Mîrîrî ye'nen Jesus pîmî'sa'ka tîuya yai,
ipîkku pe Paapaya ikupî'pî, tamî'nawîronkon yentai.
Moropai tamî'nawîronkon ipîkkukon ese' yentai
itese' ton tîrî'pî Paapaya, uyepotorîkon pe.
10 Mîrîrî ikupî'pîiya
tamî'nawîronkonya Jesus yapurîto'pe teesekunkai'ma.
Ka' ponkonya, non ponkonya, non yo'konya,
tamî'nawîronkonya taato'pe:
—Ipîkku pe Uyepotorî Jesus man,
tamî'nawîronkon yentainon —taato'pe to'ya.
11 Moropai mîrîrî yai,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya taa Jesus Cristo pî':

—Anna yepotorî amîrî, Jesus,
anna yaipontînen —taa to'ya.
Mîrîrî warantî Paapa, uyunkon atausinpa kure'ne mîrîrî pî',
yapurî to'ya ye'nen.
Tîwakîri pe etaiya.

Morî Kupî pî' Iko'manpai'nîkon

12 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', akore'ta'nîkon wanî yai, umaimu yawîrî
aako'mamî'pîkon. Mîrîrî warantî ako'mantî inî' panpî', uurî ton pra tîîse.
Aawarîrî'nîkon morî ku'tî, Paapa namai'ma. Imaimu yawîrî ako'mantî,
Paapa wakîri pe pra awanîkon namai.
13 Maasa pra Paapa esenyaka'ma ko'mannîpî ayewankon ya', itu'se tîwe'to'
anku'pai awanîkonpa. Mîrîrî warantî nîrî kupîiya, itu'se tîwe'to' kupîkonpa.
14 Tamî'nawîrî î' taasa' Paapaya ku'tî teesiyu'pî'se pra, tîîwo'ma'tai pra
moropai teekore'mai pra iku'tî.
15 Moropai mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, imakui'pî pe tiaronkon
eseurîma eserîke pra awanî apî'nîkon. Maasa pra Paapa munkîyamî' pe
awanîkon, imakui'pî ton pra. Tarî aako'mamîkon ama'ye'kon kore'ta,
imakui'pî ku'nenan kore'ta. Tîîse morî aako'manto'kon era'ma to'ya. Mîrîrî
yai ka' pî' siirikkîyamî' esera'ma ewaron ya' warantî, ayeserukon era'ma
to'ya morî pe, imakui'pî ku'nenan kore'ta.
16 Moropai inkamoro pî' itekare ekaremekî pî' aako'mamîkon, ko'mannîto'
ton tîînen. Mîrîrî warantî aako'mansa'kon ya, kure'ne atausinpa apî'nîkon.
Tarîpai Cristo iipî yai, kure'ne atausinpa apî'nîkon. Maasa pra î' pe pra rî
esenyaka'masa' pra awanî ye'nen, maasa pra innape iku'sa'ya'nîkon.
17 Penaronkonya Paapa repa'pî tekînon ke. Mîrîrî pî' Paapa atausinpa'pî.
Mîrîrî warantî aatausinpa nîrî, innape tîku'to'ya'nîkon pî'. Moropai tîmîrî ton
pe eesenyaka'mato' pî', innape Paapa ku'sa'ya'nîkon uurî wenai. Mîrîrî wenai
uwî to'ya yai pra. Tîîse atausinpa mîrîrî pî' moropai amîrî'nîkon pî' atausinpa.
18 Mîrîrî ye'nen aatausinpakon e'pai awanî uurî pokonpe.

Timóteo Moropai Epafrodito Yekare Pî'

Paulo Eseurîma

19 Ka'ne' pe Timóteo anarimapai wai amîrî'nîkon pia, ayekarekon etai
attîto'pe. Mîrîrî yu'se Uyepotorî Jesus wanî ya, ikupîuya. Mîîkîrîya î' kai'ma
ayekarekon ekaremekî upî'. Mîrîrî pî' atausinpa.
20 Mîîkîrî, Timóteo warainon ton pra awanî. Mîîkîrîya neken kure'ne
tî'noko'pî pe ayera'makon.
21 Maasa pra tamî'nawîronkon esenumenka itu'se tîwe'to'kon pî' neken. Tîîse
itu'se Jesus Cristo e'to' kupî to'ya pepîn.
22 Mîrîrî warantî pra Timóteo wanî. Morî iteseru epu'tî pî' naatîi. Timóteo
esenyaka'mapîtî'pî uyarakkîrî, teesenyaka'masen tun yarakkîron warantî.
Morî pe mîîkîrî esenyaka'mapîtî'pî uyarakkîrî, Cristo yekare ekaremekî pî'.
23 Tarîpai anarimapai wai ka'ne' pe aapia'nîkon. Tîîse maasa î' kupî to'ya
upî' epu'sau'ya yai, mîîkîrî yarimauya.
24 Moropai uutî nîrî aapia'nîkon, itu'se Paapa wanî ya.
25 Tîîse e'mai' pe Epafrodito yarimapai wanî sîrîrî. Mîîkîrî wanî uyonpakon
pe, teesenyaka'masen uyarakkîrî, Paapa esenyaka'mato' kupî pî' aatapi'sa'.
Mîîkîrî anarima'pîkon uupia upîika'tînen pe awe'to'pe.

26 Mîîkîrî yarimauya sîrîrî maasa pra amîrî'nîkon anera'mapai awanî. Mîîkîrî esewankono'ma'pî pri'ya pra tîwanî yekare etasa'ya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen kure'ne anera'mapai awanî. Mîrîrî ye'nen yarimauya sîrîrî era'makonpa.
27 Inna pri'ya pra awanî'pî kure'ne. Aasa'manta yonpa'pî. Tîîse tî'noko'pî pe era'ma'pî Paapaya moropai yepi'tî'pîiya. Mîîkîrî neken pepîn tîîse uurî nîrî era'ma'pîiya tî'noko'pî pe, inî' panpî' esewankono'ma namai.
28 Mîrîrî ye'nen uwakîri mîîkîrî yarimauya sîrîrî taatausinpai era'makonpa, moropai ipî' teesenumenkai pra uuko'manto'pe.
29 Tarîpai mîîkîrî yapi'tî taatausinpai Cristo pemonkono pe awanî ye'nen amîrî'nîkon warantî. Mîîkîrî yapurîtî moropai tiaronkon iwarainokon nîrî yapurîtî.
30 Aaipîkon eserîke pra awanî ye'nen, mîîkîrî yarima'pîya'nîkon upîika'tînen pe. Itekare ekaremekî pî' eesenyaka'ma'pî tîwîrî, tîîsa'manta epu'tîi'ma. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî yapurîtî.

3

Paapa Wakîri Pe E'nî Pî' Paulo Eseurîma

1 Sîrîrî panpî' neken eseurîmato' sîrîrî, uyonpayamî'. Kure'ne atausinpatî, uyepotorîkon piawon pe awanîkon ye'nen. Î' menuka'pîuya pena, inî'rî imenukauya sîrîrî. Mîrîrî pî' eseta'ka pepîn, maasa pra inî' panpî' yairî epu'tîkonpa, eesenku'tîkon namai.
2 Aka, uyonpayamî', tîwarî e'tî warayo'kon arinmaraka warainokon pî' amîrî'nîkon yenku'tî to'ya namai. Inkamoro yeseru wanî imakui'pî pe. Inkamoroya taapîtî: —Amere pi'pîkon ya'tîtî Paapa munkî pe awanîkonpa. Mîrîrî api'pîkon ya'tîsa'ya'nîkon pra awanî ya, Paapa munmu pe pra awanîkon —taa to'ya.
3 Tîîse uurî'nîkon wanî Paapa munkîyamî' pe pu'kuru. Maasa pra Paapa yapurî uurî'nîkonya, Morî Yekaton Wannî meruntîri wenai. Mîrîrî ye'nen taatausinpai uurî'nîkon ko'mamî Jesus Cristo nîkupî pî', ipîkku pe awanî ye'nen. Tîîse unkupîkon pî', upi'pîkon ya'tîsa' wanî ipîkku pe pra, î' pe pra rî awanî.
4 Tînkupî'pîkon wenai Paapa munkî pe tîwanîkon pî' to' esenumenka kai'ma. Tîîse mîrîrî warantî uurî nîrî esenumenka e'painon, morî pe e'to' wenai.
5 Maasa pra uurî esenposa' tîpo, umere pi'pî ya'tî'pî to'ya Moisés nurî'tî taasa' yawîrî eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai wei tîîse. Uyun, usan wanî Israel pa'ri rî'san pe. Uurî wanî Benjamim nurî'tî paarî'pî pe. Tamî'nawîronkon utamokon wanî'pî Abraão pa'rirî'san pe, tiaronkon pepîn. Moropai fariseu pe wanî'pî, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîron.
6 Kure'ne esenyaka'mapîtî'pî Paapa ton pe, Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî. Jesus yapurînenan taruma'tîpîtî'pîuya. Tamî'nawîrî î' taasa' Moisés kaaretarîya, mîrîrî ku'pîtî'pîuya yairî. Morî pe Paapa pemonkono pe wanî kai'ma esenumenkapîtî'pî, imakui'pî ton pra.
7 Tîîse Cristo eporî'pîuya pata pai, epu'tî'pîuya manni' uyeserurî'pî wanî î' pe pra rî. Morî pe Cristo wanî epu'tî'pîuya, maasa pra imîrî pe enasa' ye'nen. Tamî'nawîrî uyeserurî'pî yentai awanî'pî.
8 Tarîpai tiaron morî panpî' eporî'pîuya. Uyepotorî pe Jesus ena'pî. Imaimu yawîrî iko'manpai wai tarîpai. Tamî'nawîrî morî unkupî'pîkon yentai Jesus wanî. Mîrîrî ye'nen uyeserurî'pî unkupî'pî, tamî'nawîrî irumaka'pîuya. Î' rî

nura sorokauya warantî uyeserurî'pî yenumî'pîuya Cristo neken anepu'pai wanî.
9 Moropai Jesus pemonkono pe e'pai wanî. Maasa pra, Jesus rawîrî erepansa' yai, —Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî awanî ye'nen, upemonkono pe awanî —taiya pepîn upî'. Tîîse taiya: —Innape uku'sa'ya wenai, upemonkono pe awanî —taiya. Yairî uyeseru eporî'pîuya Paapa winîpai. Mîrîrî tîrî'pîiya uupia innape tîkupîuya yai.
10 Moropai Cristo neken anepu'pai wai kure'ne. Moropai Paapaya tînmu pîmî'sa'ka'pî meruntîri nîrî yu'se wai. Cristo e'taruma'tî'pî uurî ton pe. Mîrîrî warantî e'taruma'tîpai wai mîîkîrî wenai. Mîîkîrî sa'manta'pî uurî tonpe, mîrîrî warantî sa'mantapai wanî mîîkîrî wenai.
11 Mîrîrî warantî e'pai wai, uusa'manta yai u'mî'sa'kato'pe Paapaya. Mîrîrî yu'se wanî kure'ne.

Ikî'pî Pîkîrî Paulo Ko'mamî Paapa Nîtîrî Yapisîpa

12 Tamî'nawîrî itu'se Paapa e'to' pepîn uurî. Tîîse mîrîrî pî' uuko'mamî sîrîrî. Jesus Cristoya ukupî'pî tîpemonkono pe, morî pe pu'kuru e'to'pe. Mîrîrî ye'nen pemonkon teeka'tunsen e'ma taawîrî ikî'pî tîpose warantî uurî eka'tumî to'sarî Jesus pîkîrî, iwarantî e'to'pe.
13 Uyonpayamî', tamî'nawîrî itu'se Paapa e'to' ku'sau'ya pepîn sîrîrî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' uuko'mamî sîrîrî, pena esuwa'ka'pî pî' tîwenpenatai pra. Tîîse maasa tui'sen pî' esenumenka ko'mannîpî.
14 Teeka'tunsen eka'tumî eka'tunnîto' ikî'pî pîkîrî, epe'mîra to' nîtîrî yapisîpa kai'ma, uurî wanî mîrîrî warantî. Epe'mîra Paapa nîtîrî yapi'to'peuya, imaimu yawîrî uuko'mamî. Maasa pra pena Paapaya uyanno'pî uuko'manto'pe tîîpia. Mîrîrî kupî'pîiya Jesus Cristo nîkupî'pî wenai. Mîrîrî ye'nen ipatîkarî enen ko'mannîto' tîrîiya uupia.
15 Mîrîrî ye'nen, mîrîrî warantî esenumenkanpai'nîkon. Uurî'nîkon yairon epu'nenan, Jesus pemonkono pe e'nî ye'nen. Tîîse mîrîrî warantî eesenumenkakon pra awanîkon ya, mîrîrî ekaremekî Paapaya apî'nîkon.
16 Tîîse unepu'tîkon yawîrî ko'mannîpai'nîkon.
17 Uyonpayamî', uuko'mamî warantî ako'mantî. Moropai uwarainokon yeseru era'matî, tenupa'pîuyakon yawîrî to' ko'mamî.
18 Tîîse uurî warantî pra tiaronkon wanî, ta'pîuya sa'rî. Inî'rî tauya apî'nîkon, manni'kan pî' kure'ne esewankono'masa' sîrîrî. Maasa pra Cristo yeyatonon inkamoro, Jesus sa'manta'pî yekare anetapainokon pepîn.
19 Apo' ya' to' wîtî kupî sîrîrî. Itu'se tîwe'to'kon pî' neken to' esenumenka taatausinpai. Nurakon pî', imakui'pî tînkupîkon pî' to' atausinpa. Mîî pe ikupî to'ya, to' eppepî e'pai tîîse. Tarî sîrîrî non ponkon yeseru pî' to' esenumenka.
20 Tîîse uurî'nîkon wanî ka' ponkon pemonkonoyamî' pe tarî non po. Mîrîrî ye'nen Upîika'tînenkon Jesus Cristo iipî nîmîkî pî' ko'mannî. Mîîkîrî, uyepotorîkon anera'mapai uurî'nîkon wanî kure'ne.
21 Mîîkîrî meruntî. Tamî'nawîrî tîma're kupîiya e'painon. Mîrîrî tîmeruntîri ke uurî'nîkon miakanmaiya morî pe, tîwarantî. A'tu'mînan, tîîsa'mantasanon upi'pîkon tîîse upi'pîkon miakanmaiya tîpi'pî warantî.

4

To' Nîkupîkon Ton Ekaremekî Pauloya

1 Mîrîrî ye'nen morî pe yapîtanî'tî, Paapa maimu yawîrî ako'mantî tîwî
tîkai pra. Apî'nîkon kure'ne atausinpasa' wanî, uyonpayamî'. Tîwîrî aya-
purîuya'nîkon, unsa'namakon. Kure'ne amîrî'nîkon anera'mapai wanî.
2 Evódia, apanamauya sîrîrî. Moropai Síntique, amîrî nîrî panamauya sîrîrî.
Sa'nîrî amîrî'nîkon wanî Cristo yonpa pe. Mîrîrî ye'nen teekore'mai pra e'tî,
tîîse morî pe ekonekatî.
3 Inna, uyakon, tauya nîrî apî', inkamoro Evódia moropai Síntique pîika'tîkî,
to' panamakî morî pe to' ko'manto'pe tîmurukun pe. Maasa pra inkamoro
wîri'sanyamî' esenyaka'mapîtî'pî uyarakkîrî Paapa maimu ekaremekî pî'.
Clemente yarakkîrî nîrî to' esenyaka'mapîtî'pî. Moropai tiaronkon yarakkîrî
nîrî. Inkamoro ese' menuka'pî Paapaya, mîrîrî kaareta ipatîkarî enen
ko'mannîto' pona.
4 Paapa pemonkono pe awanîkon ye'nen atausinpatî. Inî'rî tauya apî'nîkon,
taatausinpai ako'mantî teeseta'kai pra.
5 Cristo iipî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen morî ku'tî tamî'nawîronkon pî' eranmîra
awanîkon epu'to'pe to'ya.
6 Tamî'nawîron yu'se awanîkon pî' teesewankono'mai pra e'tî. Tîîse Paapa
yarakkîrî eseurîmatî. Î' itu'se awe'to'kon esa'tî Paapa pî'. Mîrîrî esatîya'nîkon
ya: —Morî pe man, Paapa —ka'tî ipî'.
7 Mîrîrî warantî eepîremakon ya, ayewankon ereutanîpîiya. Moropai morî
pe eesenumenkato'kon konekaiya eranne' pe awanîkon namai. Mîrîrî
tîîwanmîra e'nîto', intîrî wanî kure'ne, esenumenkan yentai. Mîrîrî warantî
uyewankon, esenumenkanto' ko'mannîpîiya morî pe.
8 Uyonpayamî', sîrîrî eseurîma mîrîrî epu'tîkonpa. Tamî'nawîron morî teke-
nan pî' esenumenkatî. Î' wanî seru'ye' pe pra, moropai î' wanî morî pe
tiaronkon napurî ton, moropai î' wanî yairî, moropai î' wanî nura pe pra,
moropai î' wanî tiaron atausinpato'pe, î' wanî morî pe tiaronkon nera'ma
ton, moropai î' wanî imakui'pî pe pra, tamî'nawîrî mîrîrî morî tekenan pî'
esenumenkatî.
9 Î' eesenupa'pîkon moropai anapisî'pîkon moropai aneta'pîkon, moropai
anera'ma'pîkon uurî winîpai, mîrîrî warantî iku'tî. Maasa pra Paapa, uu-
pia'nîkon tîwanmîn tîînen ko'mamî aapia'nîkon.

—Morî Pe Man —Taa Pauloya

10 Uyepotorîkon pî' atausinpan pî' wai, maasa pra urepa'pîya'nîkon inî'rî
Paapa yapurîya'nîkon ye'nen. Pena pata pai uurî anrepapai aako'mamî'pîkon
î' ton pra si'ma. Tarîpai sîrîrî urepa'pîya'nîkon usa'namaya'nîkon ye'nen.
11 Awinîpai'nîkon î' rî esa'sau'ya pra wai, î' ton pra si'ma. Maasa pra î' awanî
ya mararî, kure'ne mîrîrî pî' atausinpa. Mîrîrî mîîrî esenupa'pî.
12 Î' ton pra uuko'manpîtî'pî. Moropai tu'ke temanne ke nîrî
uuko'manpîtî'pî î' tui'sen pî'. Teesewankono'mai pra uuko'mamî. Emi'ne,
asare'tîsa' wanî ya, taatausinpai uuko'mamî. Mîrîrî kure'ne, mararî wanî ya,
taatausinpai uuko'mamî. Mîrîrî esenupa'pî.
13 Tamî'nawîron upona tui'sen yapîtanîpîuya, maasa pra tîmeruntîri tîrî
Cristoya uupia.
14 Tîîse e'taruma'tî tanne, upîika'tî'pîya'nîkon. Mîrîrî era'mauya uwakîri.
15 Uyonpayamî', Filípos ponkon, pena Paapa maimu ekaremekî pia'tîuya
yai amîrî'nîkonya yapisî'pî. Mîrîrî ye'nen upîika'tî'pîya'nîkon. Macedônia poi

ese'ma'tî'pî pata pai Paapa pemonkonoyamî'ya upîika'tî pîn, tîîse amîrî'nîkon neken. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.
16 Tessalônica po wanî yai, antîrîkon yarima'pîya'nîkon tiwin ite'ka pra, î' ton pra wanî namai.
17 Mîrîrî antîrî'pî pî' neken esenumenka pepîn. Tîîse aapia'nîkon inî' panpî' morî tîrî Paapaya yu'se wai morî pe upîika'tîsa'ya'nîkon ye'nen. Mîrîrî pî' esenumenka.
18 Mîrîrî antîrî'pîkon enepî'pî Epafroditoya moropai yapisî'pîuya. Kure'ne itu'se uurî e'to' yentai anarima'pîkon wanî. Uwakîri pe yapisî'pîuya. Pena tîpemonkonoyamî' nîtîrîkon a'pusin yapisî'pî Paapaya warantî, mîrîrî antîrî'pîkon nîrî yapisîiya tîwakîri pe.
19 Moropai Uyun, Paapa mîîkîrî tamî'nawîron esa' pe tîwe'sen. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî itu'se awe'to'kon tîrîiya aapia'nîkon, Cristo Jesus nîkupî'pî wenai.
20 Uyunkon Paapa pî', —Morî pu'kuru amîrî —taa e'pai awanî wei kaisarî. Ipatîkarî Paapa yapurî e'pai awanî. Innape pu'kuru awanî.

Paulo Esekaremekî

21 Tamî'nawîrî amîrî'nîkon Jesus pemonkonoyamî' pia umaimu man. Moropai tîmaimukon nîrî yarima uyonpayamî'ya, uupiawonkonya.
22 Tîmaimukon yarima tamî'nawîronkon Jesus pemonkonoyamî'ya, moropai inkamoro kore'ta César poitîrîtononya yarima nîrî.
23 Moropai ayewankon ya' morî tîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ COLOSSOS PONKON PIA

Atarakkannîto' yewî' ta Paulo wanî yai, sîrîrî kaareta menuka'pîiya. Moropai innape Jesus ku'nenan Colosse ponkon pia yarima'pîiya. Maasa pra inkamoro yenku'tî tiaronkonya etasa' tîuya ye'nen. Tiaron to' nîkupî ton ekaremekî'pî to'ya Paapa yapurîto'pe to'ya. Mîrîrî ye'nen Pauloya to' panama, tiaron tînkupîkon ton yapisî to'ya namai, maasa pra Jesus wanî to' pia, aasîrî mîîkîrî neken, tiaron yu'se pra awanî.

1 Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî pe wanî, itu'se Paapa wanî ye'nen. Uyonpakon Timóteo yarakkîrî wanî sîrîrî.

2 Sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî aapia'nîkon, Paapa nîmo'ka'san tîmîrî ton pe, Colossos cidaderî ponkon pia. Amîrî'nîkon innape Jesus Cristo kupî pî' tîîko'mansenon pia yarimauya sîrîrî.

Manni' epe'mîra Paapa Uyunkon nîtîrî morî aapia'nîkon, moropai tîwanmîra awe'to'kon ton tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon.

Paulo Epîremato'

3 Apona'nîkon anna epîrema kaisarî, Paapa, Uyepotorîkon Jesus Cristo yun, yapurî pî' anna man tîwîrî,

4 maasa pra innape Jesus Cristo ku'sa'ya'nîkon wenai moropai tamî'nawîronkon Paapa pemonkonoyamî' sa'namaya'nîkon ye'nen.

5 Sîrîrî kupîya'nîkon maasa pra epu'tîya'nîkon, tîntîrî pe, Paapa nîkoneka'pî ka' po yapisîya'nîkon kupî sîrîrî. Mîrîrî nîmîkî pî' aako'mamîkon, sîrîrî e'pîika'tînto' yekare, yairon pu'kuru eta'pîya'nîkon pata pai.

6 Itekare etaya'nîkon yai, mîrîrî yapisî'pîya'nîkon moropai innape awanî epu'tî'pîya'nîkon. Mîrîrî warantî nîrî ekaremekî to'ya tiaronkon pî' tamî'nawîrî pata po. Moropai innape ikupî to'ya. Mîrîrî warantî inî' panpî' pemonkonyamî' e'pîika'tî'pî, amîrî'nîkon e'pîika'tî'pî warantî, epe'mîra Paapa nîtîrî'pî yapisîya'nîkon yai.

7 Sîrîrî itekare eta'pîya'nîkon uyonpakon Epafras winîpai. Mîîkîrî wanî teesenyaka'masen pe anna pokonpe Cristo ton pe. Mîrîrî pî' teesenyaka'ma pî' aako'mamî amîrî'nîkon ton pe.

8 Mîîkîrîya, î' kai'ma amîrî'nîkon e'sa'namato' ton tîîsa' Morî Yekaton Wannîya aapia'nîkon, ekaremekî'pî anna pî'.

9 Mîrîrî ye'nen tîwîrî esatî pî' anna ko'mamî Paapa pî' amîrî'nîkon ton pe. Ayekarekon eta'pî annaya pata pai, esatî annaya Paapa pî', aapia'nîkon epu'nen tîîto'peiya, itu'se tîwe'to' epu'tîkonpa. Moropai tamî'nawîrî Morî Yekaton Wannîya itîrî epu'tîkonpa.

10 Mîrîrî wenai amîrî'nîkonya epu'tî, î' kai'ma Uyepotorîkon e'to' itu'se yawîrî aako'mamîkon, moropai tîwîrî ikupî pî' aako'mamîkonpa. Mîrîrî warantî ikupî pî' aako'mamîkon ya, tamî'nawîrî morî pe ayeserukon esera'ma moropai Paapa yeseru yai epu'nen pe panpî' awanîkon.

11 Moropai Paapa pî' esatî annaya, tamî'nawîrî meruntî ke awanîkonpa imeruntîri ya'. Mîrîrî Paapa meruntîri wanî tamî'nawîronkon meruntîri yentai. Mîrîrî wenai tamî'nawîrî apona'nîkon tui'sen yapîtanîpîkonpa teekore'mai pra,

12 moropai “Morî pe man” taakonpa taatausinpai, mîrîrî esatî pî' anna
man Paapa pî'. Maasa pra amîrî'nîkon ku'sai'ya tarîpai tîpemonkono pe, tîîpia
aako'mamîkonpa a'ka ya'.
13 Mîîkîrîya uurî'nîkon mo'ka'pî Makui winîpai, ewaron ta ko'mannî tanne.
Moropai uurî'nîkon enepî'pîiya tînmu, tînapurî'pî pia, uyesa'kon pe awe'to'pe.
14 Mîîkîrî tînmu sa'mantasa' ke, imakui'pî unkupî'pîkon ye'ma'pîiya moropai
tîîwanmîra ikupî'pîiya.

Paapa Yenponen Pe Cristo Wanî

15 Cristo wanî î' kai'ma Paapa wanî yenponen pe,
manni' Paapa, teesera'masen pepîn, yenponen pe.
Ipîkku pe pu'kuru mîîkîrî wanî inmu pe,
tamî'nawîronkon inkoneka'pî yentai.
16 Maasa pra mîîkîrîya tamî'nawîron koneka'pî
ka' po moropai sîrîrî non po.
Teesera'masen koneka'pîiya,
moropai teesera'masen pepîn koneka'pîiya.
Inkamoro kore'ta tamî'nawîronkon inserîyamî' koneka'pîiya,
moropai manni'kan ipîkkukon yepuru ton
inserîyamî' koneka'pîiya.
Mîîkîrîya ikupî'pî tîmîrî ton pe,
kure'ne tamî'nawîronkonya tapurîto'pe.
17 Tamî'nawîron kupî tîuya rawîrî Cristo wanî'pî.
Moropai tamî'nawîron ko'mannîpî pî' aako'mamî sîrîrî
itu'se tîwanî yawîrî tîma'tanî'se pra.
18 Pemonkon esa' yaipontî pî' ipu'pai ko'mamî manni' warantî,
mîîkîrîya innape tîku'nenan yaipontî ko'mannîpî sîrîrî.
Mîîkîrî wanî ko'mannîto' esa' pe tîwe'sen pe.
Mîîkîrî e'mî'sa'ka'pî e'mai' pe isa'manta'san rawîrî, ipîkku pe tîwanîpa
tamî'nawîronkon yentai.
19 Î' kai'ma Paapa wanî yenponen pe awanî, maasa pra Paapa pe pu'kuru
awanî mîîto'pe, itu'se Paapa e'to' yawîrî.
20 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî tînmu wenai Paapaya tamî'nawîron tînkoneka'san
mana'po yu'se awanî'pî tîîpia. Tarîpai mîîkîrî Paapa enasa' man morî pe
pemonkonyamî' yarakkîrî. Maasa pra tînmu mînî eti'kamo'pî pakî'nan po
aasa'manta yai. Mîrîrî wenai tamî'nawîronkon tînkoneka'san mana'po'pîiya
tîîpia sîrîrî non po tîwe'sanon moropai ka' po tîwe'sanon mana'po'pîiya.
21 Pena amîrî'nîkon ko'mamî'pî aminke Paapa pî'. Paapa yeyaton pe
awanî'pîkon. Maasa pra imakui'pî ankupîkon ko'mannîpî wenai moropai
imakui'pî eesenumenkato'kon wenai.
22 Tîîse tînmu sa'mantato' wenai amîrî'nîkon kupî'pî Paapaya tîwakîri pe,
amîrî'nîkon yarîpa tîîpia, morî pe imakui'pî ton pra. Mîrîrî yai anî'ya taa
eserîke pra awanî: —Imakui'pî mîîkîrî —taiya pepîn.
23 Mîrîrî kupîiya, tîîse innape ikupî pî' aako'mamîkon e'pai awanî,
teeseta'kai pra. Mîîkîrî nîmîkî pî' aako'mamîkon, manni' itekare aneta'pîkon
wenai. Manni' eta pî' tamî'nawîronkon ko'mamî, mîrîrî itekare ekareme'nen
pe uurî Paulo enasa' sîrîrî.

Paulo Esenyaka'mato'

Innape Jesus Ku'nenan Ton Pe

24 Atausinpan pî' wai e'taruma'tîto' pî' amîrî'nîkon wenai. Maasa pra Cristo
e'taruma'tî'pî warantî, e'taruma'tî ko'mannîpî, unkupî ton pe inekaremekî'pî
yawîrî. Ipemonkonoyamî' ton pe, inmo'ka'san ton pe e'taruma'tî sîrîrî.
Inkamoro, inmo'ka'san wanî itesa' warantî, iwaikkatoi pe to' wanî.
25 Moropai mîrîrî warantî e'taruma'tî, maasa pra Paapaya uku'sa' sîrîrî
Jesus nîmo'ka'san poitîrî pe. Mîrîrî tîrî'pîiya unkonekaton pe amîrî'nîkon
pîika'tîton pe,
26 mîrîrî tamî'nawîrî tîmaimu ekaremekî pî' uuko'manto'pe. Sîrîrî itekare
inonomî'pî, tamî'nawîronkon nepu'tî'pî pepîn. Mîrîrî yenposai'ya sîrîrî
tîpemonkonoyamî' pia.
27 Mîrîrî yenpo tîuya ta'pîiya, see warantî ipemonkonoyamî'ya mîrîrî
esenomî'pî epu'to'pe kai'ma. Mîrîrî tîrî'pîiya tamî'nawîronkon pemonkonyamî'
pia, Judeuyamî' pia neken pra. Pena anî' nepu'tî pepîn mîrîrî Cristo
ko'mamî tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' ya'. Mîrîrî wenai morî pu'kuru
yapisîya'nîkon Paapa winîpai epu'tîya'nîkon.
28 Sîrîrî warantî Cristo yekare ekaremekîuya tamî'nawîronkon
pî'. Tamî'nawîrî epu'nen pe e'to' ke apanamauya'nîkon, moropai
ayenupauya'nîkon tiwin pî' awanîkon tanne, Cristo piawonkon pe
awanîkonpa, tamî'nawîrî morî pe awanîkonpa e'to' yawîrî, Paapa pia
amîrî'nîkon yenpouya yai.
29 Mîrîrî yaino ton pe esenyaka'ma ko'mannîpî sîrîrî. Umoron epu'tîuya
ko'mannîpî sîrîrî tîîse Cristo nîtîrî'pî umeruntîri pe, mîrîrî ke esenyaka'ma
sîrîrî.

2

1 Teeseka'nunkai uurî esenyaka'ma amîrî'nîkon ton pe epu'tîya'nîkon yu'se
wai. Paapa maimu ekaremekî pî' uuko'mamî tîwe'taruma'tîi. Moropai
manni'kan Laodicéia ponkon tonpe, moropai tamî'nawîronkon tiaronkon
uyera'matîponkon pepîn tonpe esenyaka'ma.
2 Epîrema ko'mannîpî inkamoro ko'manto'pe meruntî ke taatausinpai
moropai inkamoro ko'manto'pe tîwe'sa'namai tonpakon yarakkîrî. Mo-
ropai Cristo yekare, pena anî' nepu'tî pepîn, Paapa winîpainon tepu'se to'
ko'manto'pe innape, mîîkîrî epu'to'pe to'ya yairî. Mîîkîrî, Paapa winîpainon
wanî Cristo pe. Mîrîrî warantî Paapa pî' esatî pî' uuko'mamî apona'nîkon.
3 Maasa pra mîîkîrî Cristo neken wanî Paapa winîpainon, anî' nepu'tî
pepîn epu'tîya'nîkon emapu'tînen pe. Paapa nepu'tî epu'tîya'nîkon emapu'tîiya.
Maasa pra mîîkîrî ton pra si'ma mîrîrî epu'tîya'nîkon eserîke pra awanî.
4 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî', tiaron seru'ye' erepansa' pî'
akore'ta'nîkon, mîîkîrî eseurîma, morî pe mîîkîrî maimu pî' eesenku'tîkon
namai.
5 Maasa pra uurî wanî sîrîrî aminke apî'nîkon. Tîîse esenumenkato' ya'
amîrî'nîkon pokonpe eseporî. Moropai kure'ne atausinpan pî' wai morî
pe aako'mamîkon pî', moropai innape Cristo kupî pî' aako'mamîkon yekare
etauya pî'.

Cristo Yarakkîrî Ko'mannîto'

6 Î' kai'ma Jesus yapisî'pîya'nîkon ayepotorîkon pe? Innape ikupî'pîya'nîkon.
Mîrîrî warantî yarakkîrî ako'mantî.
7 Ipona apîtatî manni' yei apîtasa' warantî manni' tîkara ke tîwanî ye'nen.
Aako'manto'kon rumakatî iipia inî' panpî' meruntî ke awanîkonpa, innape

ikupî pî' î' kai'ma eesenupa'pîkon yawîrî. Moropai —morî pe pu'kuru man, Paapa —taa pî' ako'mantî tîwîrîrî.

8 Aka, epu'nenan pe tîwe'ku'sanon pemonkonyamî' maimu pî', teesenku'tîi pra e'tî. Maasa pra mîrîrî wanî î' pe pra rî epu'nen pe to' e'to'. Pemonkonyamî'ya neken tenupato'kon pî' ayenupakon yu'se to' wanî. Moropai sîrîrî pata po tîîko'mansenon esenumenkato' ke ayenupakon to'ya. Tîîse mîrîrî wanî pepîn Cristoya yenupanto'pe. Inkamoroya ayenupakon pî' teesenku'tîi pra e'tî.

9 Maasa pra tamî'nawîrî î' kai'ma Paapa wanî manni' warantî Cristo wanî mîrîrî. Awanî Paapa pe tîîse pemonkon pe eena'pî tîpun ke.

10 Moropai amîrî'nîkonya aako'manto'kon yapisî'pî Paapa winîpai, Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen. Î' ton pra awanîkon pepîn, maasa pra mîîkîrî, ayesa'kon wanî tamî'nawîronkon inserîyamî', o'ma'kon, meruntîkon, nari'kon yentai. Moropai tamî'nawîronkon ka' po tîwe'sanon yentai awanî.

11 Pena amîrî'nîkon Judeuyamî' esenposa' yai, amerekon pi'pî pottî ya'tî'pî to'ya Paapa pemonkono pe awanîkonpa kai'ma. Mîrîrî warantî nîrî tîpemonkono pe Cristoya amo'ka'pîkon yai, imakui'pî anku'pai awe'to'kon mo'ka'pîiya imakui'pî kupîya'nîkon namai. Mîîkîrî Cristoya ikupî'pî, pemonkonya pra.

12 Amîrî'nîkon esenpatakona yai, penaron imakui'pî ayeserukon yaretî'ka'pîya'nîkon. Maasa pra Cristo sa'mantasa' ya, moropai eesu'na'tî'pî ya, amîrî'nîkon esu'na'tî'pî. Moropai Paapaya Cristo pîmî'sa'kasa' yai, amîrî'nîkon pîmî'sa'ka'pîiya aako'mamîkonpa, innape meruntî ke Paapa wanî kupî'pîya'nîkon ye'nen.

13 Amîrî'nîkon wanî'pî pena isa'manta'san warantî itu'se apunkon e'to' yawîrî ikupî pî' aako'mamîkon ye'nen. Mîrîrî imakui'pî kupî'pîya'nîkon wenai isa'manta'san warantî awanî'pîkon Paapa pemonkono pe pra. Tîîse Paapaya Cristo pîmî'sa'kasa' yai, amîrî'nîkon nîrî pîmî'sa'ka'pîiya. Moropai ankupî'pîkon imakui'pî kupî'pîiya tamî'nawîrî tîîwanmîra.

14 Moropai uurî'nîkon sa'mantato' yentai awanî'pî. Maasa pra Moisés nurî'tîya yenupanto'ya taasa' see warantî: —Anî'ya imakui'pî ku'sa' ya, mîîkîrî sa'manta e'pai man —ta'pîiya. Imakui'pî unkupî'pîkon wenai sa'mantan e'pai tîîse yaretî'ka'pî Cristoya, inî' sa'mantan namai. Pakî'nan pona tîîsa'manta yai, imakui'pî unkupî'pîkon ye'ma'pîiya tamî'nawîrî.

15 Moropai pakî'nan pona tîîsa'manta yai, Cristoya teeyatonon yuwa'ka'pî. Manni'kan o'ma'kon, uyaipontîkon pî' tîîko'mansenon, meruntîkon, nari'kon, tamî'nawîrî inkamoro meruntîri yuwa'ka'pîiya. Inkamoro kupî'pîiya tamî'nawîronkonya era'ma tanne, î' pe pra rî to' enato'pe. Mîrîrî warantî to' yentai Cristo ena'pî tîîsa'manta'pî wenai.

16 Mîrîrî ye'nen anî'ya taa ya apî'nîkon, sararu yanîya'nîkon ya, imakui'pî kupîya'nîkon mîrîrî, taa to'ya. Moropai awukukon enîrîya'nîkon ya, imakui'pî pe nîrî awanî. Moropai eesenyaka'makon ya, Paapa ton pe tîku'ne'tîto' weiyu yai pra, moropai teera'tîsen pe kapoi wanî yai eesenyaka'makon ya, moropai erî'kannîto' weiyu yai eesenyaka'makon ya, imakui'pî pe awanî, taa to'ya. Inkamoro ye'kakon pîinamaya'nîkon e'pai pra man.

17 Maasa pra pena, sîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî seru' pepîn, î' kai'ma Cristo iipî ekareme'to'peiya. Tarîpai Cristo iipî'pî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî neken yapurîpai'nîkon, manni' aaipî ekareme'nenan tapurîi pra.

18 Tiaronkonya ayenupakon yairî pra kî'tîîtî. Tîwe'ne' tînera'ma'pîkon pî' ayenupakon to'ya ya, tîpîinamai pra e'tî. Taa to'ya apî'nîkon amîrî'nîkon teka'nunkai amîrî'nîkon anenupapai to' wanî inserîyamî' yapurîkonpa kai'ma. Moropai tepu'se awe'taruma'tîkon yu'se to' wanî. Teesenupa'pîkon pî' mîî pe to' wanî teuren. Tîîse inkamoro ye'kakonya ayenupato'kon tîpîinamai pra e'tî. Maasa pra pemonkon esenumenkato' wanî warantî to' esenumenka.

19 Inkamoro ye'kakon wanî pepîn Cristo pemonkono pe. Maasa pra Cristo wanî pepîn to' pu'pai pe. Upu'paikon winîpai tamî'nawîrî uyesa'kon wanî e'waikkatoi pe, tîpun ke. Mîrîrî warantî nîrî Cristo meruntîri winîpai uurî'nîkon ipemonkonoyamî' wanî tiwin. Moropai uurî'nîkon ko'mannîpî Cristoya inî' panpî' epannîto'pe moropai epu'to'pe itu'se Paapa e'to' yawîrî. ⌞Tîîse inkamoro seru'ye'kon atarima Cristo piapai.⌟

Sa'mantan Tîpo Cristo Yarakkîrî Ko'mannî

20 Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen aasa'mantasa' yai, amîrî'nîkon sa'manta'pî ayeserukon winîpai. Mîrîrî ye'nen inî'rî inkamoro sîrîrî pata po tîîko'mansenon meruntîkon amîrî'nîkon yaipontî pî' tîîko'mansenonya ayaipontîkon eserîke pra awanî. Tîîse î' ton pe mîrîrî ye'ka warayo'kon maimu yawîrî iko'manpai awanîkon? Inkamoro pemonkono pe awanîkon pepîn.

21 Taa to'ya apî'nîkon mîrîrî ye'ka kîsapi'tî. Moropai mîrîrî ye'ka kîsena'tî, mîrîrî ye'ka tappîi pra e'tî, taa to'ya apî'nîkon.

22 Tîîse mîrîrî ye'kakon wanî ipatîkarî tîîko'mansenon pepîn. Taataretî'kasen pe mîrîrîkon wanî. Mîrîrî ye'nen —Mîrîrî ye'ka kîsapî'tî, mîrîrî ye'ka kîsena'tî —taa to'ya ya, î' pe pra rî awanî. Maasa pra mai pe neken awanî ye'nen, warayo'konya yenupanto'pe neken awanî ye'nen.

23 Mîrîrî ye'nen yai pra mîrîrî taa to'ya wanî, mîrîrî kîsapi'tî, moropai mîrîrî kîsena'tî, moropai mîrîrî kîsapî'tî, moropai inserîyamî' yapurî e'pai man, moropai tepu'se amoronkon epu'tîya'nîkon e'pai man, taa to'ya wanî epu'nen pe kai'ma. Tîîse mîrîrî ye'kaya imakui'pî anku'pai esenumenkanto' yuwatî eserîke pra awanî.

3

1 Amîrî'nîkon e'mî'sa'ka'san Cristo yarakkîrî, penaron ayeserukon rî'pî winîpai. Mîrîrî ye'nen ka' pon yu'se e'tî, o'non pata Cristo ereutasa' manni' Paapa meruntîri winî.

2 Cristo winîpainon pî' neken esenumenkatî, inî'rî tarîron yeseru pî' teesenumenkai pra.

3 Maasa pra tarîron yeseru pî' isa'manta'san warantî awanîkon. Tarîpai aako'manto'kon wanî Cristo yarakkîrî. Moropai Cristo ko'mamî Paapa yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen aako'manto'kon era'ma anî'ya pepîn.

4 Tîîse î' pensa Cristo iipî yai, tamî'nawîronkonya era'ma. Morî pe pu'kuru aaipî era'ma to'ya. Mîrîrî yai Cristo yarakkîrî amîrî'nîkon nîrî era'ma to'ya morî pe pu'kuru, Cristo wanî manni' warantî.

Uyeserukon Penaro' Moropai Amenan

5 Imakui'pî kî'ku'tî, isa'manta'pî warantî e'tî, maasa pra imakui'pî kupî pî' isa'manta'pî ko'mamî pepîn. Mîrîrî warantî e'tî. Pena awanî'pîkon see warantî: Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî warayo'kon wanî, tîno'pîkon pepîn yarakkîrî. Moropai wîri'sanyamî' nîrî wanî warayo'kon yarakkîrî, tînyokon pepîn. Moropai tiaron nura kupî pî' warayo'kon ko'mamî imakui'pî pe

teesenumenkato'kon yawîrî. Moropai kure'ne î' yu'se eesenumenkakon ko'mannîpî ayemannekon ton. Mîrîrî ayemannekon neken anapurîpai awanîkon Paapa tapurîi pra, manni'kan mia' ke ikonekasa' yapurînenan warantî. Mîrîrî ye'nen isa'manta'pî warantî e'tî, mîrîrî ye'kakon yapurîya'nîkon namai, imakui'pî anku'pai awanîkon namai.

6 Maasa pra mîrîrî ye'ka kupî pî' tîîko'mansenon taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî.

7 Pena amîrî'nîkon ko'manpîtî'pî mîrîrî imakui'pî kupî pî'. Maasa pra penaron ayeserukon pî' aako'manpîtî'pîkon.

8 Tarîpai tamî'nawîrî mîrîrîkon rumakatî. Eekore'mato'kon mararî pra teekore'mai awe'to'kon tiaronkon yarakkîrî rumakatî. Ayewanmakon pe tiaronkon ku'to'ya'nîkon rumakatî. Moropai anî'rî eseurîma e'pai pra man tiaron winîkîi imakui'pî pe. Mîrîrî ye'ka nura pî' teeseurîmai pra e'tî.

9 Seru'ye' tiaronkon pî' tîwe'se pra e'tî. Maasa pra amîrî'nîkonya penaron ayeserukon rî'pî rumaka'pî. Tamî'nawîrî imakui'pî ankupî'pîkon rumaka'pîya'nîkon.

10 Moropai amenan ayeserukon ton yapisî'pîya'nîkon ayewankon ya'. Moropai morî pe amîrî'nîkon kupî pî' Paapa ko'mamî sîrîrî, tîwarantî amîrî'nîkon e'to'pe kai'ma, moropai tamî'nawîrî tepu'tîkonpa.

11 Mîrîrî warantî amenan pe awanîkon ye'nen Judeu pe awanîkon ya, moropai Judeu pe pra awanîkon ya î' wani' awanî pepîn Paapa pia. Moropai amerekon pi'pîkon ya'tîsa' to'ya ya, ya'tîsa' to'ya pra awanî ya, î' wani' awanî pepîn Paapa pia. Moropai pakko pe awanîkon ya, moropai eranne' pe awanîkon ya, moropai to' poitîrîtonon pe awanîkon ya, moropai to' poitîrî pe pra awanîkon ya, î' wani' awanî pepîn Paapa pia. Tîîse Cristo ko'mamî ya, ayewankon ya' mîrîrî neken wanî ipîkku pe. Maasa pra tamî'nawîronkon uurî'nîkon yewan ya' Cristo ko'mamî.

12 Paapa nîmenka'san pe awanîkon tîpemonkono pe. Morî pe tîwe'sanon pe awanîkon, insa'nama'san kure'ne. Mîrîrî ye'nen tiaronkon sa'namatî. Tiaronkon winîkîi morî ku'tî, moropai tiaronkon winîkîi mîî pe tîwe'se pra e'tî. Tîîse eranmîra e'tî, moropai teekore'masen pe pra e'tî, î' rî etaya'nîkon pî'.

13 Î' rî tiaronkon nîkupî awinîkîi'nîkon yapîtanî'tî, moropai î' ta'pî to'ya ku'tî aawanmîra'nîkon. Tîwanmîra Uyepotorîkonya ankupî'pîkon imakui'pî kupî'pî warantî iku'tî.

14 Moropai mîrîrîkon tamî'nawîrî tauya manni' yentai tîwe'sa'mamai ako'mantî tiaronkon pokonpe. Maasa pra mîrîrî e'sa'namato' wenai, tamî'nawîrî morî pe aako'mamîkon tîmurukun pe.

15 Tamî'nawîrî amîrî'nîkon wanî Cristo pemonkono pe, tiwin pî' awanîkon tîîse. Paapaya amo'ka'pîkon morî pe aako'mamîkonpa tîmurukun pe. Mîrîrî ye'nen tîwanmîn Cristo winîpainon ko'manto'pe ayewankon ya' eturumakatî, ayeserukon epu'tîkonpa. Moropai —Morî pe man, Paapa —taa pî' ako'mantî Paapa pî'.

16 Moropai Cristo yekare epu'tî pî' aako'mamîkon yu'se wai inî' panpî' epu'nen pe awanîkonpa. Moropai tamî'nawîrî mîrîrî anepu'tîkon ke tiaronkon yenupa pî' moropai to' panama pî' aako'mamîkon yu'se wai. Eserenkatî Paapa maimu e'menukasa' erenkato' pî' moropai Paapa yapurîto' pî'. Moropai Jesus yeseru pî' teeseurîmasen eren pî' eserenkatî, Paapa yapurî pe. —Morî pe pu'kuru man Paapa —kai'ma eserenkatî.

17 Mîrîrî tamî'nawîrî ikupîya'nîkon manni' moropai î' taaya'nîkon manni' warantî, iku'tî Uyepotorîkon Jesus maimu pe. Moropai ka'tî Paapa pî': —Jesus Cristo wenai anna pîika'tîsa'ya nai morî pe —ka'tî Paapa pî'.

Î' Kai'ma Ko'mannî Amenan Uyeserukon Yarakkîrî

18 Tarîpai wîri'sanyamî' tînyo kenankon panamauya sîrîrî. Anyokon maimu yawîrî tîwe'sen pe e'tî, wîri'sanyamî'. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon e'pai awanî, maasa pra mîrîrî yu'se Uyepotorîkon wanî ye'nen.

19 Moropai warayo'kon tîno'pî kenankon panamauya sîrîrî. Ano'pîkon sa'namatî. To' ekore'mato' ton tepose pra morî pe e'tî to' yarakkîrî.

20 Tarîpai moreyamî' panamauya sîrîrî Cristo pemonkono pe si'ma ankupîkon ton pî'. Ayunkon moropai asankon maimu yawîrî iku'tî. Î' taasa' to'ya ya, to' maimu yawîrî iku'tî. Maasa pra mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, Paapa ka' pon wakîri pe awanî.

21 Tarîpai amîrî'nîkon to' yunkonyamî' panamauya sîrîrî. Imakui'pî anmukukon nîkupî yako'menkaya'nîkon yai, inkamoro tekatonkai pra e'tî, tîîse to' pîika'tîya'nîkon yuwatî, to' esewankono'ma namai.

22 Tarîpai amîrî'nîkon tîkaraiwarî kenankon panamauya sîrîrî. Akaraiwarîkon maimu yawîrî e'tî tamî'nawîron ankupîkon pî'. —Uyera'maiya ye'nen ikupîuya aatausinpato'pe —kai'ma, teesenumenkai pra. Tîîse imaimu yawîrî iku'tî ayera'maiya'nîkon pra tîîse. Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen, yairî iku'tî. Maasa pra mîîkîrî namaya'nîkon ye'nen.

23 Tamî'nawîron î' rî ankupîkon kupîya'nîkon ya, iku'tî taatausinpai pu'kuru. Morî pe esenyaka'matî Uyepotorîkon ton pe, warayo'kon ton pe pra neken.

24 Maasa pra Uyepotorîkonya arepakon kupî epu'tîya'nîkon. Tîpemonkonoyamî' pia itîrî tîuya ta'pî tîuya pantakaiya yai yapisîya'nîkon kupî sîrîrî. Maasa pra Uyepotorîkon pe Cristo wanî ye'nen, mîîkîrî ton pe eesenyaka'makon mîrîrî.

25 Moropai manni'kan imakui'pî kupîtîponkon pemonkonyamî' tepu'se pra, inkamoro repaiya kupî sîrîrî e'taruma'tîto' ke, to' nîkupî'pî wenai. Maasa pra Paapaya tiaronkon yuwa'ka pepîn, tîîse tamî'nawîrî to' taruma'tîiya.

4

1 Tarîpai manni'kan tîpoitîrî kenankon panamauya sîrîrî. Yairî e'tî apoitîrîkon pî', morî pe to' konekaya'nîkon yuwatî. Maasa pra moro man ayepotorîkon ton ka' po. Mîîkîrîya ayera'makon.

Panamanto'

2 Ako'mantî tîwîrî eepîremakon pî'. Moropai î' kai'ma taaya'nîkon, manni' amaimukon pî' teesenumenkai epîrematî. Morî pe man Paapa, ka'tî eepîremato'kon ya'.

3 Moropai eepîremakon ya, anna pona epîrematî. Paapaya tîmaimu ekaremekî annaya pata'se' ton tîîto'pe. Moropai Cristo yekare, sîrîrî tîpose anî' nepu'tî pepîn ekareme'to'pe annaya epîrematî. Mîrîrî wenai uurî wanî sîrîrî tarî atarakkannîto' ta.

4 Mîrîrî ye'nen epîrematî uurîya Cristo yekare ekareme'to'pe aronne panpî', morî pe epu'to'pe to'ya. Mîrîrî warantî ekaremekîuya e'pai awanî mîrîrî.

5 Amîrî'nîkon nîrî tepu'se awanîkon e'pai man manni'kan Paapa epu'nenan pepîn yarakkîrî eeseurîmakon ya. Moropai Cristo yekare ekaremekî yuwatî, to' yarakkîrî eeseurîmakon kaisarî.

6 Tiaronkon yarakkîrî eeseurîmakon ya, morî pe eseurîmatî, inî' panpî' amaimukon anetapai to' e'to'pe. Moropai inkamoro eseurîma yai, yairî to' maimu yuuku epu'tîya'nîkon yu'se wai.

Tiwinkano'pî Pe Paulo Esekareme'to'

7 Uyonpakon, uwakîrikon pu'kuru Tíquico, esenyaka'ma'pî yairî pu'kuru uyarakkîrî, Uyepotorîkon esenyaka'mato' pî'. Mîîkîrîya tamî'nawîrî amîrî'nîkon pî' uyekare ekaremekî.

8 Mîîkîrî yarimauya sîrîrî akore'ta'nîkon ayausinpai'nîkon attîto'pe. Moropai tamî'nawîrî tarî anna ko'mamî ekareme'to'peiya, aatausinpakonpa.

9 Mîîkîrî yarakkîrî Onésimo wîtî, manni' uwakîri moropai yairî tîwe'sen. Mîîkîrî wanî ayonpakon, akore'ta'nîkon tîîko'mansen pe. Inkamoroya tamî'nawîrî î' kai'ma tarî tîwe'ku'sen ekaremekî apî'nîkon.

10 Tarîpai Aristarco, uyarakkîrî tîwe'sen atarakkannîto' ta, mîîkîrîya tîmaimu yarima sîrîrî aapia'nîkon. Moropai Marcos, Barnabé yakon manen, mîîkîrîya nîrî tîmaimu yarima. Mîîkîrî yekare epu'tî pî' naatîi akore'ta'nîkon tuutî pî' eeseurîmasa'. Mîrîrî ye'nen aakore'ta'nîkon eerepamî yai morî pe mapi'tîi.

11 Moropai Josué manni' Justo kai'ma tesa'sen, mîîkîrîya nîrî tîmaimu yarima aapia'nîkon. Uyarakkîrî teesenyaka'masanon kore'ta insamoro neken wanî Judeuyamî' pe. Insamoroya kure'ne upîika'tî'pî, î' kai'ma tesa'kon pe Paapa wanî epu'to'pe pemonkonyamî'ya ekaremekî pî'.

12 Moropai Epafras, manni' ayonpakon akore'ta'nîkon tîwe'sen, mîîkîrî wanî Jesus Cristo poitîrî pe. Mîîkîrîya nîrî tîmaimu yarima aapia'nîkon. Mîîkîrî epîrema ko'mannîpî. Paapa pî' esatî pî' aako'mamî kure'ne amîrî'nîkon ton pe. Esatîiya innape Paapa kupî pî' aako'mamîkonpa tîwîrî. Inî' panpî' epu'nen pe eenakonpa moropai î' taasa' Paapaya yawîrî ikupîkonpa kai'ma eepîrema ko'mannîpî.

13 Epu'tî pî' wai mîîkîrî esenyaka'ma'pî yeseru. Sa'man kupî'pîiya amîrî'nîkon tonpe moropai Laodicéia ponkon moropai Hierápolis ponkon tonpe nîrî. Mîrîrî epu'tî pî' wai.

14 Tarîpai uwakîrikon pu'kuru Lucas, manni' pri'yawonkon pepîn pî' teesenyaka'masenya, moropai Demasya nîrî tîmaimu yarima pî' man.

15 Moropai umaimu yarima pî' wai uyonpakon Laodicéia ponkon pia, moropai Ninfa pia nîrî moropai manni'kan itewî' ta teeperepî'senon pia yarima pî' wai.

16 Sîrîrî kaareta erenkasa'ya'nîkon tîpo, marimatîi Laodicéia ponkonya nîrî erenkato'pe. Moropai Laodicéia pona nîrî unarima'pî erenkaya'nîkon e'pai man.

17 Moropai ka'tî Arquipo pî': —Ankupî pe Paapa nîtîrî'pî, mîrîrî kupî pî' ako'mankî morî pe, tamî'nawîrî yaretî'kaya pîkîrî —ka'tî ipî'.

18 Tarîpai sîrîrî menukauya sîrîrî uyenya ke pu'kuru. Umaimu man aapia'nîkon. Aawanmîra'nîkon uurî kî'ku'tî tîîse atarakkannîto' ta wanî pî' enpenatatî. Moropai tauya Paapa pî': —Morî pe to' pîremakî, Paapa —tauya.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON PAULO NÎMENUKA'PÎ TESSALÔNICA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya innape Jesus ku'nenan Tessalônica ponkon pia. Inkamoroya itekare eta'pî Pauloya ekaremekî yai, miarî attîsa' yai. Mîrîrî yai innape ikupî'pî to'ya, Judeuyamî' yonpakon moropai Judeuyamî' pepîn yonpakon. Miarîpai tuutîsa' tîpo Pauloya Timóteo yarima'pî to' pia, inkamoro meruntîtannî'to'peiya. Timóteo enna'posa' yai Paulo pia, inkamoro yekare ekaremekî'pîiya. Taatausinpai eta tîuya pe sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya.

Paulo eseurîma itakon ite'ka Cristo ii'to' pî'. Moropai innape iku'nenan panamaiya mîrîrî weiyu nîmîkî pî' to' ko'manto'pe. Morî pe to' ko'mamî e'pai awanî, imakui'pî tîku'se pra, maasa pra î' pensa Cristo iipî eesepu'tî pepîn.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî Silas moropai Timóteo pokon pe tîîse uupia to' tîîse. Sîrîrî kaareta yarimauya sîrîrî aapia'nîkon uyonpayamî', Tessalônica ponkon. Amîrî'nîkon Uyunkon Paapa moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo pemonkono pe tîwe'sanon pia yarimauya sîrîrî.

Morî pe Paapa e'to' wanî aapia'nîkon yu'se anna man. Moropai tîwanmîra awe'to'kon ke arepaiya'nîkon yu'se anna man.

Tessalônica Ponkon Ko'manto' Pî' Paulo Eseurîma

2 Tîwîrî rî taapîtî annaya Paapa pî': —Morî pe man, Paapa, inkamoro Tessalônica ponkon ayapurînenan wenai. Amîrî'nîkon pona anna epîrema ko'mannîpî.

3 Taa annaya Paapa Uyunkon pî': —Inkamoro esenyaka'ma ko'mannîpî innape aku'sa' tîuya'nîkon ye'nen. Mararî pra to' esenyaka'ma amîrî ton pe, asa'nama tîuya'nîkon ye'nen. Moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo iipî nîmîkî pî' to' ko'mamî teeseta'kai pra, Paapa. Morî pe man —taa annaya sîrîrî Paapa pî', apî'nîkon anna enpenata ye'nen.

4 Uyonpayamî', Paapa nîsa'namakon, amîrî'nîkon menka'pî Paapaya tîmîrî ton pe epu'tî pî' anna man.

5 Maasa pra itekare ekaremekî annaya yai, meruntî ke ekaremekî'pî annaya anna maimu ke neken pra, tîîse Morî Yekaton Wannîya anna meruntîri ton tîrî'pî, innape ikupîkonpa, yairî awanî epu'tîkonpa. Î' kai'ma anna ko'mamî'pî akore'ta'nîkon anna wanî yai, epu'tî pî' naatîi. Amîrî'nîkon pîika'tî ton pe anna ko'mamî'pî.

6 Mîrîrî yai anna yeseru era'masa'ya'nîkon ye'nen, mîrîrî warantî aako'mamîkon pia'tî'pî anna yeseru kupî pî', moropai Uyepotorîkon Jesus yeseru kupî pî' nîrî. Mîrîrî warantî itekare yapisî'pîya'nîkon moropai mîrîrî wenai kure'ne awe'taruma'tî'pîkon. Mîîwîni tîîse aatausinpato'kon ton tîîpîtî'pî Morî Yekaton Wannîya.

7 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon ko'mamî warantî iko'manpai tamî'nawîronkon Paapa pemonkonoyamî' ena'pî, Macedônia pata ponkon moropai Grécia pata ponkon.

8 Maasa pra amîrî'nîkon wenai Paapa maimu etasa' Grécia pata ponkonya moropai Macedônia pata ponkonya. Moropai inî' panpî' pata kaisaronkonya

etasa' î' kai'ma innape Paapa kupî'pîya'nîkon yekare eta'pî to'ya. Mîrîrî warantî ayekarekon epu'tî tamî'nawîronkonya annaya ekaremekî pra tîîse.

9 Maasa pra mîrîrî ekaremekî pî' to' ko'mamî amîrî'nîkon pî'. Î' kai'ma anna yapisî'pîya'nîkon morî pe, moropai î' kai'ma mia' ke ikonekasa' anapurîkon ton pe rumaka'pîya'nîkon, Paapa yapurîkonpa. Moropai î' kai'ma Yairon, Paapa Tîîko'mansen poitîrî pe eena'pîkon ekaremekî pî' to' ko'mamî.

10 Moropai î' kai'ma Paapa munmu enna'poto' ka' poi nîmîkî pî' awanîkon ekaremekî pî' to' ko'mamî. Mîîkîrî munmu, ini'mî'sa'ka'pî sa'manta'san kore'tapai, mîîkîrî Jesus wanî Upîika'tînenkon pe. Manni' wei yai, pemonkonyamî' yenumî tîuya yai, uurî'nîkon yenumîiya pepîn upîika'tîsai'ya'nîkon ye'nen.

2

Tessalônica Po Teesenyaka'mato' Pî'

Paulo Eseurîma

1 Uyonpayamî', akore'ta'nîkon anna wanî yai, anna esenyaka'ma'pî e'sa' pra man î' pe pra rî. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.

2 Akore'ta'nîkon anna erepamî rawîrî, anna e'taruma'tî'pî epu'nenan amîrî'nîkon Filípos cidaderî po. Miarî inkamoro Filípos ponkon eseurîma'pî îri pe anna winîkîi. Mîîwîni tîîse anna erepamî'pî aapia'nîkon, moropai Paapa winîpainon itekare ekaremekî'pî annaya apî'nîkon. Maasa pra Paapaya anna meruntîtannîpî'pî.

3 Esenku'tî'san pe pra anna wanî. Innape ekaremekî'pî annaya apî'nîkon imakui'pî anku'pai pra awinîkîi'nîkon. Moropai amîrî'nîkon anenku'tîpai pra anna wanî.

4 Tîîse itu'se Paapa e'to' yawîrî anna eseurîma. Maasa pra tîmaimu ekareme'to'pe annaya ta'pîiya, maasa pra yairî ikupî annaya epu'tî'pîiya. Sîrîrî itekare ekareme'sa' annaya pra man pemonkonyamî' yapurî pe, tîîse ekaremekî annaya Paapa yapurî annaya ye'nen. Manni' Paapa anna esenumenkato' epu'nen.

5 Mîrîrî anna eseurîmato' epu'nenan amîrî'nîkon. Morî pe amîrî'nîkon yausinpato'pe anna eseurîmasa' pra man. Î' yu'se anna wanî wenai anna eseurîmasa' pra man. Tîniru yu'se anna wanî wenai anna eseurîmasa' pra man. Mîrîrî epu'tî pî' Paapa man tamî'nawîrî.

6 Moropai anna eseurîmato' wenai amîrî'nîkonya moropai tiaronkonya anna yapurî e'pai pra man.

7 Tîîse anna wanî Cristo naipontî'san pe. Mîrîrî ye'nen î' rî esatî annaya e'painon apî'nîkon tîîse sîrîrî tîpose î' esa'sa' annaya pra man, akore'ta'nîkon anna wanî yai. Tîîse anna wanî'pî eranmîra akore'ta'nîkon manni' wîri' tînmuku kenanya tînmukuyamî' sa'nama morî pe. Mîrîrî warantî anna wanî'pî amîrî'nîkon pokonpe.

8 Amîrî'nîkon sa'nama pî' anna man kure'ne. Mîrîrî ye'nen itekare Paapa winîpainon ekaremekî'pî annaya apî'nîkon. Moropai inî' panpî' ikupî'pî annaya. Itu'se anna e'to' tîku'se pra anna ko'mamî'pî. Amîrî'nîkon pîika'tîpîtî'pî annaya, kure'ne asa'namakon annaya ye'nen.

9 Uyonpayamî', akore'ta'nîkon itekare Paapa winîpainon ekareme'pîtî annaya yai, anna esenyaka'mapîtî'pî kure'ne. Wei kaisarî moropai ewaron

kaisarî anna yekkari yepe' ton pî', amîrî'nîkon winîpai anna yekkari ton esatî annaya namai. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.

10 Amîrî'nîkon innape Jesus ku'nenan winîkîi anna ko'mamî'pî yeseru epu'tî pî' naatîi. Morî pe anna ko'mamî'pî yairî. Mîrîrî ye'nen anî' eseurîma eserîke pra awanî anna winîkîi. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi tamî'nawîrî moropai Paapaya nîrî epu'tî pî' man.

11 Moropai epu'tî pî' naatîi î' kai'ma tiwin pî' awanîkon tanne, amîrî'nîkon panama'pî annaya, manni' warayo'ya tînmukuyamî' panama warantî.

12 Itu'se Paapa e'to' yawîrî aako'mamîkonpa apanama'pîkon annaya. Moropai ameruntîtannîpî'pîkon annaya innape iku'to'ya'nîkon rumaka namai. Moropai kure'ne ayeka'nunka'pîkon annaya Paapa wakîri pe ayeserukon enato'pe, manni' Paapa uurî'nîkon yannotîpon tîpemonkono pe e'nîto'pe moropai ipîkku pe tîwe'to' yarakkîrî ko'mannîto'pe, morî a'ka ta.

13 —Morî pe man —taa annaya Paapa pî', maasa pra akore'ta'nîkon anna wanî yai, anna nekaremekî'pî itekare kupî'pîya'nîkon innape. Mîrîrî ku'sa'ya'nîkon pra awanî anna maimu pe, tîîse apî'nîkon Paapaya taasa' warantî ikupî'pîya'nîkon. Seru' pepîn, mîrîrî Paapa maimu pu'kuru wanî, innape man. Mîrîrî ye'nen Paapa esenyaka'ma ko'mannîpî amîrî'nîkon innape tîkupîtîponkon yewan ya'.

14 Uyonpayamî', ayonpakonya amîrî'nîkon taruma'tî'pî. Mîrîrî warantî Judeuyamî'ya tonpakon innape Jesus ku'nenan, Paapa pemonkonoyamî' taruma'tî'pî nîrî. Mîrîrî e'kupî'pî miarî manni' Judéia pata po amîrî'nîkon kore'ta awe'kupî warantî.

15 Inkamoro Judeuyamî'ya Uyepotorîkon Jesus wî'pî moropai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tîyamî' wî'pî nîrî. Inkamoroya rî anna taruma'tî'pî. Paapa wakîri pe pra inkamoro nîkupî'pî wanî. Iteyaton pe to' wanî, moropai pemonkonyamî' yeyaton pe nîrî to' wanî.

16 Mîrîrî ye'nen inkamoroya itekare e'pîika'tînto' yekare ekaremekî annaya yu'se pra to' wanî Judeuyamî' pepîn pî'. Mîrîrî tînkupîkon imakui'pî wenai, inî' panpî' ikupî pî' to' ko'mamî Paapa eseta'ka pîkîrî. Mîrîrî ye'nen Paapaya to' yenumî pe man apo' ya'.

Tessalônica Cidaderî Pona Itîîpai Paulo Wanî.

17 Uyonpayamî', mararî anna ko'mamî akore'tapai'nîkon tuutîi. Tîîse aminke anna wanî pî' tîwî akupîkon annaya pra man. Anna esenumenkato' man amîrî'nîkon yarakkîrî moropai anna enpenatan pî' man apî'nîkon. Mîrîrî ye'nen itîîpai anna wanî sîrîrî, kure'ne amîrî'nîkon anera'mapai anna wanî ye'nen.

18 Enna'popai anna wanî'pî akore'ta'nîkon inî'rî. Moropai uurî wanî'pî enna'popai. Mîrîrî ye'nen tu'ke ite'ka enna'po yuwa'pîuya tîîse sîrîrî tîpose Makuiya umanenpapîtî'pî enna'po namai.

19 Amîrî'nîkon anera'mapai anna wanî kure'ne maasa pra amîrî'nîkon nîrî wanî anna atausinpato'pe tiaronkon innape ikupîtîponkon kore'ta. Uyepotorîkon Jesus iipî yai, anna atausinpa kupî sîrîrî, maasa pra innape Jesus kupî'pîya'nîkon ekaremekî annaya wenai.

20 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon yapurî annaya, anna atausinpato'pe awanîkon ye'nen.

3

1 Amîrî'nîkon anera'mapai anna wanî kure'ne yapîtanîpî annaya yentai
awanî. Mîrîrî ye'nen anna esenumenka'pî uurî e'nîmî tiwinsarî Atena
cidaderî po.
2 Moropai uyonpakon Timóteo yarima'pî annaya aapia'nîkon. Mîîkîrî
esenyaka'ma'pî anna pokonpe Paapa maimu itekare ekaremekî pî', Uyepo-
torîkon Jesus Cristo pî' teeseurîmasen. Mîîkîrî yaipontî'pî annaya amîrî'nîkon
yausinpai moropai apîika'tîi'nîkon innape iku'to'ya'nîkon pî'.
3 Maasa pra awe'taruma'tîkon wenai innape ikupîya'nîkon pra awanîkon
namai. Amîrî'nîkonya epu'tî î' kai'ma itu'se Paapa e'to' yawîrî e'taruma'tîn.
4 Amîrî'nîkon kore'ta anna wanî yai, mîrîrî ekaremekî'pî annaya apî'nîkon
e'taruma'tîn kupî. Mîrîrî ye'nen epu'tîya'nîkon mîrîrî ye'ka e'kupî yai
akore'ta'nîkon.
5 O'non ye'ka pe aako'mamîkon epu'tîuya pra wanî'pî. Mîrîrî yapîtanîpîuya
eserîke pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Timóteo yarima'pîuya ayekarekon epu'se
attîto'pe, innape Jesus kupî pî' aako'mamîkon epu'se attîto'pe. Makui,
uyeka'nunkanenkonya ataruma'tîsa'kon wenai irumaka'pîya'nîkon kai'ma
esenumenka'pî. Mîrîrî wenai î' pe pra rî anna esenyaka'mato' kupîya'nîkon
kai'ma wanî'pî.

To' Yekare Enepî'pî Timóteoya Paulo Pia.

6 Tîîse Timóteo erepansa' wanî'pî Tessalônica cidaderî poi. Mîîkîrîya
ayekarekon enesa' wanî'pî morî pe, î' kai'ma innape ikupî pî' aako'mamîkon
yekare. Moropai î' kai'ma eetî'noko'makon mîrîrî ekaremekî'pîiya. Moropai
anna pî' awenpenatapîtîkon anna anera'mapai awanîkon ye'nen. Mîrîrî
warantî amîrî'nîkon anera'mapai anna wanî'pî.
7 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', anna e'taruma'tî ye'ka pe ayekarekon
etasa' annaya wenai, anna atausinpa amîrî'nîkon pî'. Maasa pra innape
iku'to'yakon wenai, anna atausinpan pî' man.
8 Mîrîrî ye'nen, innape ikupî pî' aako'mamîkon etasau'ya wenai anna
ko'mamî sîrîrî taatausinpai. Mîrîrî warantî ikupî pî' aako'mamîkon ya uye-
potorîkon ton pe, anna ko'mamî taatausinpai.
9 Mîrîrî ye'nen awenai'nîkon anna atausinpa ye'nen —Morî pe man —taa
annaya Paapa pî'.
10 Mîrîrî warantî anna epîremapîtî wei kaisarî moropai ewaron kaisarî
kure'ne teeseka'nunkai. Maasa pra amîrî'nîkon anera'mapai anna wanî
ayenupato'konpe annaya. Inî' panpî' innape iku'to'ya'nîkon e'to'pe yairî.
11 Uyunkon Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya anna ye'marî
ton ekaremekî yu'se anna wanî, amîrî'nîkon era'mapî'se anna wîtîto'pe.
12 Inî'rî itu'se wanî Uyepotorîkonya inî' panpî' awe'sa'namato'kon ton tîrî
yu'se wanî, î' kai'ma tamî'nawîronkon sa'namato'ya'nîkon e'to'pe. Mîrîrî
awe'sa'namato'kon wanî kure'ne î' kai'ma kure'ne asa'nama'pîkon annaya
warantî yu'se anna wanî.
13 Moropai ameruntîrikon ton tîrî Paapaya yu'se anna wanî, morî
pe awanîkonpa, imakui'pî ton pra awanîkonpa Jesus Cristo iipî yai,
tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' pokonpe aaipî yai.

4

Paapa Wakîri Pe Ko'mannî Pî' Paulo Eseurîma.

1 Tarîpai uyonpayamî', î' kai'ma ayeserukon e'pai awanî pî' ayenupa'pîkon annaya Paapa wakîri pe awanîkonpa epu'tîya'nîkon. Moropai morî pe aako'mamîkon mîrîrî warantî. Mîrîrî ye'nen esatî annaya sîrîrî moropai apanamakon annaya sîrîrî Uyepotorîkon Jesus maimu pe, mîrîrî kupî pî' ako'mantî.
2 Maasa pra ayenupa'pîkon annaya Uyepotorîkon Jesus maimu pe. Mîrîrî epu'nenan amîrî'nîkon.
3 Morî pe aako'mamîkon yu'se Paapa wanî. Morî pe awanîkonpa tamî'nawîrî imakui'pî ton pra tiaronkon wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, tiaronkon warayo'kon yarakkîrî tîwe'se pra.
4 Tiwin pî' si'ma amîrî'nîkon esenumenka e'pai awanî aano'pîtakonpa tiwinan neken wîri' yarakkîrî, morî pe, Paapa wakîri pe awanîkonpa. Moropai nura pe pra aako'mamîkon, ayonpayamî' wakîri pe nîrî awanîkonpa.
5 Tu'kankon wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, tu'kankon warayo'kon yarakkîrî tîwe'se pra, Paapa epu'nenan pepînya ikupî manni' warantî pra aako'mamîkon yu'se Paapa wanî.
6 Mîrîrî warantî ayonpakon winîkîi imakui'pî kupîya'nîkon yu'se pra Paapa wanî, to' no'pîtonon yarakkîrî tîwe'se pra. Mîrîrî ta'pîuya pena apî'nîkon inî'rî tauya sîrîrî. Mîrîrî ye'ka ku'nenan taruma'tî Uyepotorîkonya pe man.
7 Maasa pra Paapaya uyannosa'kon pra man mîrîrî ye'ka ku'to'pe. Tîîse uyanno'pîiya'nîkon morî pe ko'mannîto'pe imakui'pî ton pra.
8 Mîrîrî ye'nen anî'ya sîrîrî esenupanto' yewanmîrî ya, pemonkonya yenupanto' yewanmîrîiya pepîn, tîîse Paapaya yenupanto' yewanmîrîiya, manni' Paapa amîrî'nîkon repanen Morî Yekaton Wannî ke. ⌞Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka ku'nenan taruma'tîiya pe man.⌟
9 Inî'rî amîrî'nîkon pia kaareta anmenukapai pra wai, awe'sa'namato'kon pî' teeseurîmasen. Maasa pra Paapaya ayenupa'pîkon yawîrî ikupî pî' aako'mamîkon ye'nen, î' kai'ma tiaronkon sa'namaya'nîkon ye'nen.
10 Mîrîrî awe'sa'namato'kon ke tiaronkon sa'namaya'nîkon Macedônia pata po. Mîrîrî ye'nen tauya uyonpayamî', mîrîrî kupî pî' ako'mantî inî' panpî'.
11 Tîîwanmîra aako'mamîkon yuwatî. Eesenyaka'mato'kon pî' morî pe e'tî, tiaronkon esenyaka'mato' ya' teewonpî'se pra. Tîîse teesenyaka'mai neken eporîya'nîkon, tiaronkon pî' î' esatî pî' tîwe'se pra. Pena mîrîrî ta'pî annaya yawîrî ako'mantî.
12 Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, tiaronkon innape Paapa ku'nenan pepînya ayeserukon era'ma. Mîrîrî wenai ayapurîkon to'ya. Moropai mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, ayekkarikon ton eporîya'nîkon aawarîrî'nîkon tiaronkon pî' tesa'se pra.

Uyepotorîkon Ii'to' Yekare Pî' Eeseurîma.

13 Uyonpayamî', isa'manta'san yekare pî' anna eseurîma sîrîrî yairî awanî epu'tîkonpa. Î' kai'ma manni'kan isa'manta'san wanî kupî ekaremekîuya, maasa pra teesewankono'mai awanîkon namai. Manni'kan innape Paapa ku'nenan pepîn, sa'manta'san e'mî'sa'ka pe pra tîwe'ku'sanon esewankono'ma warantî awanîkon namai ekaremekîuya sîrîrî.
14 Tîîse uurî'nîkon innape Jesus sa'manta'pî ku'nenan moropai awe'mî'sa'ka'pî ku'nenan. Mîrîrî warantî innape Paapaya Jesus enepî epu'tî'nîkon. Manni'kan innape iku'nenan sa'mantasa' pokonpe aaipî epu'tî'nîkon.

15 Uyepotorîkonya taasa' yawîrî apî'nîkon taa annaya sîrîrî see warantî: Uyepotorîkon ii'to' weiyu yai, uurî'nîkon enen tîwe'sanon wîtî pepîn iipia, isa'manta'san rawîrî. Tîîse isa'manta'san wîtî e'mai' pe.
16 Maasa pra Uyepotorîkon iipî yai, imaimu eta kupî sîrîrî moropai inserîyamî' yepotorî e'mai'non maimu eta moropai Paapa waiyi eta kupî sîrîrî. Mîrîrî yai inkamoro innape Jesus Cristo ku'nenan sa'manta'san pîmî'sa'kaiya kupî tîponaya e'mai' pe.
17 Mîrîrî tîpo inkamoro ye'ma'pî pî' uurî'nîkon enen tîwe'sanon eseporî kupî sîrîrî to' pokonpe e'nîto'pe'nîkon katupuru po. Mîrîrî yai to' pokonpe eseponî'nîkon kupî sîrîrî Uyepotorîkon pokonpe. Moropai mîrîrî tîpo ipatîkarî ko'mannî kupî sîrîrî yarakkîrî.
18 Mîrîrî ye'nen sîrîrî tauya manni' pî' taatausinpai e'tî. Meruntî ke e'tî. Tiaronkon meruntîtannî'tî teesewankono'mai to' wanî namai isa'manta'san yekare pî'.

5

Tîwarî E'pai Awanî Uyepotorîkon Ii'to' Pî'

1 Uyonpayamî', î' pensa Uyepotorîkon ii'to' weiyu eseporî ekaremekîuya e'pai pra man, maasa pra esepu'tî pra awanî epu'tî pî' naatîi.
2 Mîrîrî epu'tîya'nîkon morî pe Uyepotorîkon ii'to' weiyu manni' ama'ye' iipî warantî. Maasa pra tuipî ekaremekîiya pepîn. Tîîse inîmîkî pra tîîse aaipî. Mîrîrî warantî inîmîkî pra tîîse, Uyepotorîkon iipî pe man.
3 Mîrîrî yai tîîko'mansenon pemonkonyamî'ya taa kupî sîrîrî: —Tamî'nawîrî man morî pe. Morî pe ko'mannî man î' e'kupî pra —taa to'ya. Tîîse mîrîrî yai ka'ne' pe to' e'taruma'tîto' wanî kupî sîrîrî. Manni' wîri' more yan pe tîwe'sen moronta ka'ne' pe inîmîkîiya pra tîîse, ne'ne' pe eena. Mîrîrî warantî e'taruma'tînto' wanî pe man. Anî' esuwa'ka eserîke pra awanî pe man.
4 Tîîse uyonpayamî', amîrî'nîkon innape Jesus ku'nenan ko'manto' awanî, manni'kan imakui'pî kupî pî' tîîko'mansenon ko'mamî warantî pra. Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkon iipî yai, aawanmîra'nîkon awanîkon pepîn, inîmîkî pî' aako'mamîkon ye'nen. Ama'ye' iipî warantî pra aaipî.
5 Tamî'nawîrî amîrî'nîkon ko'manto' wanî Paapa pemonkono pe a'ka ta tîîko'mansenon pe. Mîrîrî ye'nen morî pe aako'mamîkon, morî ayeserukon tîrumakai pra. Ewaron ta tîîko'mansenon paakokon ko'mamî warantî pra ko'mannîto' wanî. Imakui'pî kupî pî' ko'mannî pepîn.
6 Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon wanî e'pai pra man manni'kan tîwe'nasanon warantî. Maasa pra tîwe'nasanon wanî inîmîkî to'ya pra. Inkamoro warantî pra uurî'nîkon e'pai wanî. Tîîse enpen moropai tîwarî ipî' e'nîpai'nîkon.
7 Inkamoro tîwe'nasanon wetun ewaron ya'. Moropai ewaron ya' nîrî teetînsenonya tîwukukon enîrî teetînmîkonpa.
8 Tîîse mîrîrî warantî pra uurî'nîkon e'pai awanî. Maasa pra ewaron ya' tîîko'mansenon pepîn uurî'nîkon, Jesus nîmîkî pî' ko'mannî ye'nen. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' ko'mannîpai'nîkon. Paapa sa'nama pî' ko'mannîpai'nîkon, moropai inîmîkî pî' ko'manpai'nîkon. Manni' suraraya tîpon sa'man moropai tarakko yeka'ma teeyatonya tîwî namai, mîrîrî warantî Makuiya utî'kakon pepîn maasa pra epu'tî, Jesusya upîika'tî'nîkon iwinîpai, innape iku'sa' wenai moropai Paapaya usa'namakon wenai.

9 Maasa pra Paapaya uurî'nîkon menkasa' pra man uurî'nîkon taruma'tîpa kai'ma. Tîîse umenka'pîiya'nîkon Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai e'pîika'tînto'pe.
10 Mîîkîrî Cristo sa'manta'pî uurî'nîkon ton pe, tîîpia ko'mannîto'pe. Î' pensa tuipî yai, aaipî enen e'nî tanne, mîîwîni pra awanî ya, isa'manta'san pe e'nî tanne aaipî ya, î' wani' awanî pepîn. Iipia ko'mannî.
11 Mîrîrî ye'nen atausinpatî mîrîrî pî' moropai tiaronkon meruntîtannî'tî, mîrîrî ikupî pî' aako'mamîkon manni' pî'.

Tiwin Kono'pî Pe To' Panama Pauloya.

12 Uyonpayamî', esatî annaya apî'nîkon kure'ne. Manni'kan akore'ta'nîkon teesenyaka'masanon Uyepotorîkon nîmenka'san ayenupanenkon pe, apanamanenkon pe, inkamoro namatî.
13 Inkamoro ayenupanenkon konekatî morî pe. Moropai to' sa'namatî akore'ta'nîkon to' esenyaka'ma wenai. Ako'mantî tîwanmîra tiaronkon pokonpe.
14 Inî' panpî' esatî annaya sîrîrî see warantî: Manni'kan pemonkonyamî' esenyaka'makoi'kon pepîn panamaya'nîkon yu'se anna wanî, enya'ne to' wanî namai. Moropai eranne' pe tîwe'sanon meruntîtannîpîya'nîkon yu'se anna wanî, eranne' pe to' wanî namai. Moropai a'tu'mîra tîwe'sanon pîika'tîya'nîkon yu'se anna wanî, imakui'pî kupî to'ya namai. Moropai tamî'nawîronkon pokonpe morî pe awanîkon yu'se anna wanî teekore'mai pra to' pokonpe. Tîîse morî pe eeseurîmakon to' pokonpe.
15 Imakui'pî kupî tiaronya ya awinîkîi'nîkon, itenta imakui'pî kî'ku'tî. Tîîse morî pe aako'mamîkon yarakkîrî yuwatî. Moropai tamî'nawîronkon yarakkîrî morî pe e'tî.
16 Taatausinpai ako'mantî.
17 Eepîremakon pî' ako'mantî tîwîrî, tîrumakai pra.
18 Moropai "morî pe man Paapa", ka'tî tamî'nawîrî aapia'nîkon tui'sen pî'. Mîrîrî taaya'nîkon yu'se Paapa wanî, Jesus Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen.
19 Morî Yekaton Wannî esenyaka'mato' akore'ta'nîkon kî'ma'tanî'tî.
20 Paapa maimu ekareme'nenan nekaremekî kîsewanmarîtî.
21 Tamî'nawîrî aneta'pîkon itekare yako'menkatî. O'non wanî morî pe tîwe'sen pe, mîrîrî morî epu'tîya'nîkon ya, mîrîrî yarakkîrî ako'mantî.
22 Moropai imakui'pî pe tîwe'sen epu'tîya'nîkon ya, mîrîrî yu'se pra e'tî.
23 Manni' Paapa tîwanmîn esa' pe tîwe'senya akupîkon yu'se wai imakui'pî ton pra. Moropai ayekatonkon moropai ayewankon moropai ayesa'kon kupîiya yu'se wai morî pe Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu yaino ton pe.
24 Mîrîrî kupî mîîkîrî uyannokontîponya, î' taasa' tîuya yawîrî. Maasa pra seru'ye' pepîn mîîkîrî.
25 Uyonpayamî', anna pona nîrî epîrematî.
26 Uyonpayamî', umaimu man amîrî'nîkon pia.
27 Esatîuya sîrîrî tamî'nawîronkon uyonpayamî'ya eta tanne, sîrîrî kaareta erenkaya'nîkon yu'se wai itu'se Uyepotorîkon wanî ye'nen.
28 Morî pe Uyepotorîkon Jesus Cristo e'to' wanî aapia'nîkon yu'se wai. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ
TESSALÔNICA PONKON PIA

Tessalônica ponkon pia kaareta menuka'pî Pauloya itakon ite'ka. E'mai'non yapi'sa' tîuya'nîkon tîpo, morî pe epu'tî to'ya pra awanî'pî. Î' kai'ma Jesus iipî epu'tî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen, to' esi'nîpî'pî. —Aasîrî Jesus ii'sa' man —kai'ma to' esenumenka'pî.

Mîrîrî ye'nen inî' panpî' Pauloya menuka'pî, morî panpî' epu'to'pe to'ya. Aasîrî Jesus ii'sa' pra awanî'pî. Maasa aaipî pra tîîse, imakui'sanya imakui'pî kupî inî' panpî'. Moropai Jesus iipî ya, inkamoro taruma'tîiya mararî pra, to' tîma'tanî'se.

Mîrîrî ye'nen Pauloya innape Jesus ku'nenan yeurîma see warantî: —Morî pe ako'mantî, eepîremakon pî' ako'mantî. Moropai Paapaya amîrî'nîkon ko'mannîpî morî pe, imakui'pî kupîya'nîkon namai.

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka, Silas moropai Timóteo pokon pe tîîse uupia. Uyonpayamî', aapia'nîkon Tessalônica cidaderî ponkon pia imenukauya. Amîrî'nîkon wanî Paapa, uyunkon pemonkono pe moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo pemonkono pe.

2 Amîrî'nîkon repa to'ya yu'se anna man morî pe tîwe'to'kon ke moropai tîwanmîra tîwe'to'kon ke.

Awe'taruma'tîto'kon Wenai

Morî Pe Aako'mamîkon Kupî Sîrîrî

3 Uyonpayamî', awenai'nîkon Paapa yapurî annaya sîrîrî tîwîrî. Sîrîrî kupî pî' anna man maasa pra ayeserukon era'ma annaya wenai, inî' panpî' innape ikupî pî' aako'mamîkon ye'nen, moropai aawarîrî'nîkon tiaronkon sa'namaya'nîkon ye'nen. Mîrîrî ye'nen —Morî pe man —taa annaya Paapa pî'.

4 Mîrîrî ye'nen apî'nîkon anna eseurîma sîrîrî anna wakîri pe pu'kuru Paapa yapurînenan pî' soosikon kaisarî. Anna eseurîma amîrî'nîkon pî' maasa pra tamî'nawîrî apona'nîkon tui'sen yapîtanîpîya'nîkon ye'nen. Amoronkon epu'to'ya'nîkon moropai kure'ne awe'taruma'tîto'kon kore'ta innape ikupîya'nîkon ye'nen. Mîrîrî pî' anna wakîri pe anna eseurîma.

5 See warantî esepu'tî yairî Paapa wanî. Apî'nîkon Paapa, uyesa'konya taa: —Î' pe pra rî awanîkon pepîn. Ewontî tarîwaya upata ya' —taiya. Mîrîrî ton pe awe'taruma'tîkon sîrîrî.

6 Yairî Paapa wanî maasa pra manni'kan amîrî'nîkon taruma'tîtîponkon taruma'tîiya kupî sîrîrî.

7-8 Tîîse amîrî'nîkon erî'ka'to' ton tîrîiya kupî sîrîrî. Moropai anna erî'ka'to' ton nîrî tîrîiya anna e'taruma'tîto' winîpai. Mîrîrî kupîiya kupî sîrîrî î' pensa ka' poi Uyepotorîkon Jesus Cristo iipî yai tîpemonkonoyamî' inserîyamî' meruntîkon pokonpe. Mîrîrî yai apo' kure'nan enepîiya kupî sîrîrî tarakkîrî manni'kan innape Paapa ku'nenan pepîn taruma'tîi. Moropai Uyepotorîkon Jesus maimu yawîrî pra tîîko'mansenon taruma'tîi aaipî.

9 Inkamoro e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra tînkupî'pîkon imakui'pî yepe'pî pe. Moropai inkamoro wanî aminke Uyepotorîkon pî', morî, meruntî piapai aminke to' ko'mamî ipatîkarî tîwe'taruma'tîkon pî'.

10 Mîrîrî kupî Paapaya pe man manni' tînekaremekî'pî weiyu yai, tîpemonkonoyamî', innape tîku'nenanya tapurîto'pe Jesus iipî yai. Mîrîrî yai kure'ne to' esenumenka ipî' taatausinpai. Amîrî'nîkonya nîrî yapurî mîrîrî inkamoro pokonpe, maasa pra innape itekare anna nekaremekî'pî ku'sa'ya'nîkon wenai.

11 Mîrîrî ye'nen anna epîrema sîrîrî amîrî'nîkon pona. Esatî annaya Paapa pî', manni' Paapa amîrî'nîkon yannotîpon tîîpia aako'mamîkonpa. Morî pe amîrî'nîkon kupîiya aapia'nîkon tîntîrî yapisîkonpa kai'ma esatî annaya. Innape Jesus kupîya'nîkon ye'nen, tamî'nawîron morî anku'pai awanîkon. Mîrîrî ye'nen ameruntîrikon ton tîîto'pe Paapaya esatî annaya mîrîrî kupîkonpa.

12 Mîrîrî warantî tamî'nawîronkonya Uyepotorîkon Jesus yapurî morî ankupîkon wenai. Moropai ayapurîkon to'ya nîrî ipîkku pe akupî'pîkon mîîkîrîya wenai. Maasa pra Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya amîrî'nîkon repa'pî morî ke.

2

Paapa Yeyaton Pe Tîwe'sen

1 Mîrîrî ye'nen, uyonpayamî', î' kai'ma Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu ekareme'nen menukauya sîrîrî. Moropai î' kai'ma iipia epere'nî kupî ekaremekîuya sîrîrî apî'nîkon.

2 Maasa pra teesenku'tîi awanîkon yu'se pra anna man, moropai teesi'nî'se awanîkon yu'se pra anna man. Tiaronkonya taa apî'nîkon: —Aasîrî Uyepotorîkon weiyu erepansa' man. Mîrîrî ekaremekî'pî itekare ekareme'nenya — taa to'ya. Moropai tiaronya ekaremekî'pî, Pauloya ekaremekî'pî, taa to'ya ye'nen. Innape kî'ku'tî mîrîrî itekare.

3 Tîîse inkamoro ye'kakonya ayenku'tîto'kon pî' teesenku'tîi awanîkon e'pai pra man. Maasa pra Uyepotorîkon ii'to' weiyu eseporî rawîrî, tu'kankon pemonkonyamî' wanî pe man Paapa yewanmîrînenan pe. Maasa pra imaimu yawîrî tîwe'sanon pe pra to' wanî. Moropai tiwin pemonkon iipî pe man, Paapa yeyaton pe tîwe'sen. Tîîse maasa mîîkîrî tî'ka Paapaya pe man.

4 Mîîkîrîya tamî'nawîronkon napurî yewanmîrî. Moropai inkamoro yentai tîwanî kai'ma eesenumenka. Mîîkîrî wanî kupî sîrîrî Paapa pe e'pai tamî'nawîron yentai. Paapa pe tîwanîpa kai'ma eereuta kupî sîrîrî Paapa soosirî ta ipata'se' ya', tamî'nawîronkon esa' pe tîwanîpa kai'ma. Mîîkîrîya taa kupî sîrîrî: —Uurî Paapa —taiya kupî sîrîrî.

5 Mîrîrî pî' awenpenatakon pra naatî? Sîrîrî ekaremekî'pîuya pena akore'ta'nîkon wanî yai apî'nîkon.

6 Mîîkîrî pemonkon erepamî akore'ta'nîkon ma'nîpanen moro man. Mîrîrî ye'nen eeseporî pra aako'mamî. Moropai anî' pe awanî epu'tî pî' naatîi. Tîîse mîîkîrî esenpo pe man teesenpoto' pata'pî weiyu yai, eesenpo pe man.

7 Tîîse aasîrî Makui esenyaka'ma ko'mannîpî sîrîrî. Pemonkonyamî'ya Paapa maimu yewanmîrî emapu'tî pî' aako'mamî ama' pe, anî'ya epu'tî pra. Tîîse mîîkîrî ima'napa pî' tîîko'mansenya ima'napa ko'mannîpî sîrîrî, Paapaya tîmo'ka pîkîrî.

8 Mîrîrî tîpo Paapaya imo'kasa' pata'pî ya, mîîkîrî pemonkon, Paapa yeyaton esenpo pe man. Moropai mîîkîrî pemonkon esenposa' tîpo, Uyepotorîkon Jesus iipî. Mîrîrî yai iwîiya pe man tîmaimu ke. Tamî'nawîrî morî pe tîwe'to' ke tiwinarî ima'tanîpîiya pe man.

9 Mîîkîrî pemonkon Paapa yeyaton iipî pe man Makui meruntîri yarakkîrî.
Moropai mîîkîrîya tu'kan tera'masen pepîn kupî kupî sîrîrî. Ikupî eserîkan
pepîn kupîiya kupî sîrîrî moropai esenumenkanto' kupîiya kupî sîrîrî, pe-
monkonyamî' yenku'tî ye'ka pe.
10 Mîrîrî kupîiya kupî sîrîrî pemonkonyamî' ata'ka'ma'san yenku'tîpa
kai'ma imakui'pî pe. Inkamoro esenku'tî maasa pra yairon maimu anetapai
pra tîwe'sa'kon wenai. Mîrîrî ye'nen inkamoro pîika'tî Paapaya pepîn.
11 Moropai mîrîrî wenai Paapaya ikupî kupî sîrîrî inkamoro seru'ye'kon
maimu pî' inna taato'pe to'ya.
12 Mîrîrî kupîiya inkamoro taruma'tîpa, maasa pra yairon pî' inna taasa'
to'ya pra awanî ye'nen, moropai imakui'pî yapurî pî' to' ko'mansa' ye'nen.

Yairon Yekare Yawîrî Ako'mantî.

13 Uyonpayamî', Paapa nîsa'nama'san, —Morî pe man —taa annaya Paapa
pî' tîwîrî awenai'nîkon. Maasa pra amîrî'nîkon menka'pî Paapaya e'mai' pe
awe'pîika'tîkonpa. Morî Yekaton Wannîya Paapa ton pe amo'ka'pîkon wenai
moropai innape yairon ku'sa'ya'nîkon wenai, apîika'tîiya'nîkon.
14 Paapaya amîrî'nîkon yanno'pî anna nekaremekî'pî itekare wenai, Uye-
potorîkon Jesus Cristo yarakkîrî ipîkku pe awanîkonpa.
15 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', mîrîrî aneta'pîkon yairon yawîrî ako'mantî.
Mîrîrî eta'pîya'nîkon anna nekaremekî'pî wenai moropai anna nîmenuka'pî
wenai. Mîrîrî yawîrî ako'mantî.
16 Esatî annaya sîrîrî Uyepotorîkon Jesus Cristo pî', moropai Uyunkon
Paapa pî'. Manni' uurî'nîkon sa'namatîpon, morî pe awe'to' wenai. Moropai
tîwinîpainon tui'sen nîmîkî pî' ko'mannî emapu'tînen, manni' pî' esatî annaya.
17 Aatausinpato'kon ton, ameruntîrikon ton tîîto'pe to'ya morî kupî pî'
aako'mamîkonpa. Moropai morî pî' eeseurîmakonpa esatî annaya sîrîrî.

3

Tîpona To' Epîremato'pe Esatî Pauloya.

1 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', anna pona epîrematî itekare anna nekare-
mekî'pî etato'pe pemonkonyamî'ya, moropai yapi'to'pe to'ya î' kai'ma
amîrî'nîkonya yapisî'pî warantî.
2 Moropai epîrematî imakui'san pemonkonyamî' winîpai Paapaya anna
pîika'tîto'pe. Maasa pra tamî'nawîronkonya innape itekare ikupî pepîn.
3 Tîîse Uyepotorîkon ko'mamî yairî. Mîîkîrîya î' ta'pî tîuya yawîrî
ikupî. Amîrî'nîkon kupîiya meruntî ke awanîkonpa. Moropai amîrî'nîkon
ko'mannîpîiya morî pe Makui piapai.
4 Anna nekaremekî'pî yawîrî aako'mamîkon mîrîrî. Moropai mîrîrî warantî
ikupî pî' aako'mamîkon maasa pra Uyepotorîkonya ikupî epu'tî pî' anna man.
5 Moropai Uyepotorîkonya apîika'tîkon yu'se anna wanî yapurîkonpa, mo-
ropai tamî'nawîron tui'sen yapîtanîpîkonpa Cristoya yapîtanîpî'pî warantî.
Mîrîrî kupî Uyepotorîkonya yu'se anna man.

Enya'ne Pe Tîwe'sen Pî' Eeseurîma.

6 Uyonpayamî', Uyepotorî Jesus Cristo maimu pe taa annaya sîrîrî
apî'nîkon. Uyonpakon enya'ne'kon piapai atarimatî. Maasa pra inkamoro
enya'ne'kon wanî î' kai'ma ayenupa'pîkon annaya yawîrî pra, iko'manpai to'
wanî.

7 Maasa pra amîrî'nîkonya epu'tî morî pe î' kai'ma akore'ta'nîkon anna
ko'mamî'pî yeseru. Mîrîrî kupîya'nîkon e'pai awanî. Maasa pra anna
ko'mansa' pra man akore'ta'nîkon enya'ne'kon warantî. Moo teesenyaka'mai
pra, anna ko'mamî pra awanî'pî. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.
8 Î' esatî pî' anna ko'mansa' pra man anî'kan pî' epe'mîra. Tîîse anna
esenyaka'ma'pî moropai anna eke'nepamî'pî anna esenyaka'ma ke. Anna
emî'pamî pra wei moropai ewaron kaisarî anna esenyaka'ma'pî anî' pî' anna
yekkari ton esatî annaya namai.
9 Inna seru' pepîn. Anna yekkari ton esatî annaya e'painon apî'nîkon tîîse
esatî annaya pîn. Maasa pra sîrîrî anna yeseru warantî ikupîya'nîkon yu'se
anna wanî.
10 Akore'ta'nîkon anna wanî yai, ankupîkon ton kupî'pî annaya ikupîkonpa.
Anî' wanî ya, teesenyaka'mai pra iko'manpai, mîîkîrîya tekkari yonpa pepîn
e'pai awanî.
11 Sîrîrî pî' anna eseurîma sîrîrî maasa pra akore'ta'nîkon inkamoro
ye'kakon enya'ne'kon warantî tîwe'sanon wanî yekare etasa' annaya ye'nen.
Î' tîkonekai pra iko'manpai to' wanî tîîse tiaronkon ko'manto' pî' to'
eseurîmapîtî ko'mannîpî.
12 Inkamoro pî' taa annaya sîrîrî, mîrîrî kupî to'ya namai. Uyepotorîkon
Jesus Cristo maimu pe taa annaya sîrîrî. Tîîse morî pe to' ko'manto'pe
tiaronkon pokonpe teesenyaka'makon pî', to' ko'manto'pe teesenyaka'mai
neken tekkarikon eporî to'ya.
13 Tîîse amîrî'nîkon uyonpayamî', Paapa maimu yawîrî morî kupî pî'
ako'mantî teeseta'kai pra.
14 Yai pra moro awanî akore'ta'nîkon tîwe'sen mîîkîrî wanî ta'pî an-
naya yawîrî pra iko'manpai. Mîîkîrî era'matî morî pe î' kai'ma iteseru
wanî. Moropai yairî pra awanî ya, iipiapai atarimatî, mîrîrî teseru wenai
aweppe'to'pe.
15 Tîîse mîîkîrî kî'ku'tî ayeyatonkon pe, tîîse ipanamatî. Ayonpakon pana-
maya'nîkon warantî ipanamatî.

Paulo Esekaremekî

16 Mîîkîrî Paapa, tîîwanmîn esa'ya tîwanmîn tîrî yu'se wai aapia'nîkon.
Apona'nîkon tui'sen tamî'nawîron erepamî tanne, tîwîrî rî tîrîiya yu'se wai.
Moropai aapia'nîkon Uyepotorîkon ko'mamî yu'se wai.
17 Sîrîrî warantî uyenya ke imenukauya sîrîrî. Tauya apî'nîkon, umaimu
man aapia'nîkon. Sîrîrî warantî imenukanen uurî tamî'nawîron ukaaretarî
pî'. Sîrîrî umaimu menukauya, uurîya innape imenukasa' epu'tîkonpa.
18 Morî pe Uyepotorîkon Jesus Cristo e'to' wanî aapia'nîkon yu'se wai. Mîrîrî
neken.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON PAULO NÎMENUKA'PÎ TIMÓTEO PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya maasaron Timóteo pia. Innape Jesus ku'nenan esa' pe Timóteo wanî'pî. Mîîkîrîya innape Jesus kupî'pî itekare eta tîuya yai Pauloya ekaremekî wenai.

Mîrîrî ye'nen Pauloya ipanama, î' kai'ma iteseru e'pai awanî, moropai î' kai'ma innape Jesus ku'nenan ko'mannîpî e'pai awanî. Tu'ke soosi esanon yeseru ekaremekîiya Timóteo pî'. Anî' e'pai awanî soosi esa' pe ekaremekîiya. Ipîkkukon pepîn, tu'ke temanne esanon pepîn tîîse morî pe teseru kenankon, Paapa maimu yawîronkon, inkamoro neken e'pai awanî soosi esa' pe.

Moropai Paulo eseurîma no'santonon pî' moropai wîri'sanyamî' inyo sa'manta'san pî'. Innape Jesus ku'nenanya insamoro pîika'tî e'pai awanî kai'ma Timóteo panamaiya. Moropai î' kai'ma soosi esanon namapai awanî, maasa pra Paapa yeseru pî' uurî'nîkon panama to'ya ye'nen, morî pe e'nîto'pe.

Paulo Nîmenuka Timóteo Pia

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî aapia, Timóteo. Uurî wanî Cristo naipontî'pî pe maasa pra Upîika'tînenkon Paapaya ta'pî upî', moropai Cristo Jesus unnîmîkîkonya nîrî ta'pî upî': —Atîkî umaimu ekareme'se. Mîrîrî ye'nen uurî wanî Cristo naipontî'pî pe.

2 Timóteo, amîrî wanî unmu pe pu'kuru, maasa pra innape Cristo kupî'pîya uurî wenai.

Apona epîrema sîrîrî. Tauya Paapa, Uyunkon pî', moropai Cristo Jesus uyepotorîkon pî' nîrî: —Tamî'nawîron morî pe awe'to'kon ke Timóteo repatî. Moropai a'noko'pîkon pe era'matî, moropai tîwanmîn tîîtî iipia —tauya.

Yairon Pepîn Esenupanto' Pî' Paulo Eseurîma

3 Pena ese'ma'tî pe Macedônia pona ta'pîuya apî': —Tarî Éfeso po ako'mankî. Moro manni'kan yairon pepîn ke to' yenupa to'ya, inkamoro pî' mîkai inî'rî to' yenupa to'ya namai.

4 Ta'pîuya manni' warantî tauya sîrîrî inî'rî, mîkai inkamoro pî' penaronkon tîtamokon yekare rî'pî pî' to' yenupa to'ya namai, to' ese'kon rî'pî pî' to' esenupa namai. Maasa pra Paapa yeseru epu'to'pe to'ya, innape iku'to'pe to'ya, to' pîika'tî to'ya pra awanî. Tîîse to' esiyu'pî'to'pe neken to' yenupa to'ya.

5 Tîîse apanamauya see warantî: innape Cristo yekare yairon ku'to'pe to'ya inkamoro yenupakî. Moropai mîrîrî kupî to'ya ya, imakui'pî ton pra si'ma, yairî to' ko'mamî ya, ne'ne' pe tewankon tîku'se pra, inî' panpî' Paapa yapurî to'ya, moropai innape pu'kuru tonpakon sa'nama to'ya.

6 Tîîse mîrîrî winîpai tiaronkon, inkamoro yonpayamî' atarima'pî, yairon Cristo yekare kupî to'ya pepîn innape. Moropai to' eseurîma ko'mannîpî î' pe pra rî.

7 Maasa pra epu'tîi'ma pra to' eseurîma, tînepu'tîkon pe pra. Tîîse epu'nen pe tîwe'ku'se to' eseurîma teuren, tîîse epu'tî to'ya pepîn. Mîîwîni tîîse to' anenupapai to' wanî Moisés nurî'tîya yenupanto' pî'.

8 Mîrîrî Moisés nurî'tîya yenupanto' epu'tî'nîkon man yairon pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen pemonkonyamî' yenupa ya, morî pe awanî, tîîse yapurî epu'tî'nîkon ya.

9 Mîrîrî epu'tî'nîkon e'pai awanî, Moisés nurî'tî pî' Paapaya ekaremekî'pî morîkon yenupato'pe pra, tîîse imakui'san yenupato'pe. Inkamoro Moisés nurî'tîya yenupanto' pureme'nenan yenupato'pe, moropai Paapa maimu pîinamanenan pepîn yenupato'pe, Paapa namanenan pepîn yenupato'pe, moropai Paapa wakîri pe pra tîwe'sanon, imakui'pî kupî pî' tîîko'mansenon yenupato'pe, moropai manni'kan innape Paapa moro awanî ku'nenan pepîn yenupato'pe, moropai pemonkonyamî', tîyunkon, tîsankon wîînenan yenupato'pe, ekaremekî'pîiya.

10 Moropai tiaron no'pî, tînyo yarakkîrî tîwe'sanon, moropai warayo' yarakkîrî taasa'senon nura ku'nenan moropai nura ku'nenan o'ma'kon yarakkîrî taasa'senon yenupato'pe, moropai tîwe'repato'kon ton pemonkon yama'runpanenan yenupato'pe, seru'ye'kon yenupato'pe, moropai tamî'nawîron mîrîrî ye'ka Paapa maimu, yairon esenupanto' yawîrî pra ku'nenan yenupato'pe ekaremekî'pî Paapaya Moisés nurî'tî pî'.

11 Sîrîrî itekare Moisés nurî'tîya yenupanto' tauya manni' wanî sîrîrî Jesus Cristo maimu ke panamanto'pe. Sîrîrî ekareme'to'peuya ta'pî Paapaya. Morî amenan itekare, morî pu'kuru Paapa, unapurîkon winîpainon sîrîrî.

Uurî'nîkon Era'ma Paapaya Tî'noko'pî

12 Moropai —Morî pe man —tauya Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'. Maasa pra meruntî tîrî'pîiya uupia. Moropai tîmaimu rumakauya pepîn epu'tî'pîiya. Mîrîrî ye'nen ukupî'pîiya esenyaka'mato'pe tîmîrî ton pe.

13 Tîîse pena eseurîmapîtî'pî imakui'pî pe Jesus winîkîi. Moropai ipemonkonoyamî' taruma'tîpîtî'pîuya. Moropai ekore'mapîtî'pî to' winîkîi. Mîîwîni tîîse uyera'ma'pî Cristoya tî'noko'pî pe. Maasa pra pena mîrîrî imakui'pî ku'pîtî'pîuya epu'tîuya pra awanî ye'nen. Maasa pra innape ikupîuya pîn.

14 Mîîwîni tîîse urepa'pî Uyepotorîkonya kure'ne morî pe tîwe'to' ton ke. Mîrîrî ye'nen Cristo kupîuya innape tarîpai, moropai yapurîuya ipemonkono pe wanî ye'nen.

15 Sîrîrî panamanto' wanî yairon pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkonya innape ikupî eserîke awanî. Tauya see warantî: —Jesus Cristo erepamî'pî sîrîrî pata pona imakui'pî ku'nenan pîika'tîi. A'kî, inkamoro imakui'pî ku'nenan yentai, imakui'pî kupîtîpon pe uurî wanî.

16 Tîîse uurî, imakui'san yentainon era'ma'pî Cristoya tî'noko'pî pe. Tîwî ukupîiya pra awanî'pî. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' kupîiya pepîn tîwî. Tî'noko'pî pe uyera'ma'pî Cristoya warantî, tiaronkon nîrî era'maiya tî'noko'pî pe. Mîrîrî epu'tî manni'kanya, maasa innape ikupîtonkonya. Moropai ipatîkarî enen tîîko'manto'kon ton eporî to'ya.

17 Mîrîrî ye'nen epîrema sîrîrî. —Paapa, tamî'nawîronkon esa' pe awanî ipatîkarî. Aasa'manta ton pepîn amîrî. Eesera'maton pepîn amîrî. Amîrî neken wanî Paapa pe. Ayapurî pemonkonyamî'ya moropai ipîkku pe awanî ekaremekî to'ya ipatîkarî, amém —tauya Paapa pî'.

18 Moriya Timóteo, mîrîrî ta'pîuya mîkupîi apî' eseurîma'san Paapa maimu ekareme'nenanya taasa' yawîrî. Meruntî ke e'kî, Makui yentai awanîpa.

19 Innape ikupî pî' ako'mankî. Moropai morî kupî pî' ako'mankî, ne'ne' pe ayewan wanî namai. Maasa pra tiaronkonya ikupî pepîn mîrîrî warantî. Tîîse yairon pepîn kupî pî' to' ko'mamî. Mîrîrî ke ne'ne' pe tewankon kupî to'ya. Mîrîrî ye'nen innape ikupî to'ya pepîn tarîpai. Tîîse yairon pepîn kupî to'ya innape.

20 Mîrîrî warantî Paapa winîkîi imakui'pî pe teeseurîmasanon Himeneu, Alexandre. Inkamoro rumaka'pîuya Makui yenya', to' e'taruma'tîto'pe, mîrîrî warantî imakui'pî pe Paapa winîkîi teeseurîmakon pî' to' ko'mamî namai.

2

Epîremanto' Pî' Paulo Eseurîma

1 Eseurîma sîrîrî ayeserukon ton pî', î' kai'ma soosi ta awanîkon ya ikupîkonpa. E'mai' pe pu'kuru eepîremakon yu'se wanî sîrîrî. Î' itu'se awe'to'kon esatî Paapa pî', mîrîrî tîîsai'ya pî' —Morî pe man, Paapa —ka'tî. Moropai epîrematî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pona.

2 Epîrematî pata esa' pe tîwe'sanon reiyamî' pona, tamî'nawîron ipîkku pe tîwe'sanon pona epîrematî morî pe ko'mannîto'pe. Tîîwanmîra ko'mannîto'pe, itu'se Paapa e'to' yawîrî uyeserukon e'to'pe, to' pona epîrematî.

3 Mîrîrî warantî ikupî'nîkon ya, morî pe awanî. Paapa, Upîika'tînenkon wakîri pe awanî.

4 Maasa pra Paapa wanî tamî'nawîronkon anpîika'tîpai, moropai imaimu wanî yairon pe epu'tî to'ya nîrî yu'se awanî.

5 Maasa pra Paapa tiwinan,
tiaron iwarainon ton pra awanî.
Moropai pemonkon nîrî moro wanî tiwin,
morî pe Paapa yarakkîrî uurî'nîkon ena emapu'tînen,
itese' Jesus Cristo mîîkîrî.

6 Mîîkîrî rî e'tîrî'pî tîîwarîrî tîîsa'mantapa
tamî'nawîronkon pîika'tîpa kai'ma.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî sa'mantato'
ekaremekî'pî Paapaya,
manni' tînku'ne'tî'pî weiyu yai,
tamî'nawîronkon nepu'tî ton pe.
Mîrîrî wenai Paapa wanî
tamî'nawîronkon anpîika'tîpai epu'to'pe to'ya.

7 Uurî wanî yarimasa' pe, Paapa narima'pî pe Judeuyamî' pepîn yenupanen pe, amenan itekare, yairon innape iku'to' yekare ekareme'nen pe. Inna pî' rî eseurîma sîrîrî, seru'ye' pe wanî pepîn sîrîrî.

8 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon warayo'kon epîrema yu'se wai pata kaisarî. Imakui'pî tîku'se pra to' epîrema yu'se wai. Moropai tonpakon pî' teekore'mai pra to' epîrema yu'se wai. Tonpakon yarakkîrî teesiyu'pî'se pra to' epîrema yu'se wai.

9 Wîri'sanyamî' nîrî ko'mamî yu'se wanî morî pe teepontîi tîponkon ya', mîîpankon warantî tîwanîkonpa pra. Maasa pra inkamoro mîîpankon wanî morî pe teepontîi, epe'ke'kon tîponkon ya'. Moropai to' atakina tîpu'paikon yari'kutî to'ya ouro ke, pérola ke ema'non pe teesera'makonpa.

10 Mîrîrî warantî pra ikupî wîri'sanyamî'ya yu'se wai. To' pon wenai pra tîîse to' yeseru wenai, tiaronkonya epu'to'pe, morî pe to' ko'mamî. Moropai morî pe tiaronkon yarakkîrî to' yeseru wanî yu'se wai. Morî pe to' ko'mamî e'pai awanî, Paapa yapurînenan pe tîwanîkon ye'nen.

11 Moropai wîri'sanyamî' Paapa maimu pî' to' esenupato'pe yu'se wai, moo si'ma, mîî pe pra.

12 Tîîse tauya, warayo'kon yenupa wîri'sanyamî'ya yu'se pra wai, to' yentai to' wanî namai. Tîîse wîri'sanyamî' yu'se wai soosi ta moo.

13 Maasa pra Adão nurî'tî koneka'pî Paapaya e'mai' pe. Mîîkîrî tîpo Eva
nurî'tî koneka'pîiya.
14 Moropai Adão yenku'tîsa' Makuiya pra man, tîîse mîîkîrî wîri'
yenku'tî'pîiya. Moropai imakui'pî kupî'pî wîri'ya Paapa maimu yawîrî pra.
15 Tîîse inkamoro pîika'tî Paapaya imakui'pî yapai, tîmoronkon epu'tî to'ya
tîîse tînmukukon yenpo tîuya'nîkon ya. Innape ikupî pî' to' ko'mamî ya, to'
pîika'tîiya. Morî pe to' ko'mamî ya moropai tiaronkon sa'nama pî' to' ko'mamî
ya, to' pîika'tîiya.

3

Soosi Esa' Pe Tîwe'sen Yeseru Pî' Paulo Eseurîma

1 Tarîpai eseurîma sîrîrî soosi esa' pe tîwe'sen yeseru pî'. Sîrîrî wanî yairon pe
pu'kuru. Anî' esenumenka ya, soosi esa' pe e'pai, mîrîrî morî esenyaka'mato'
yu'se mîîkîrî wanî.
2 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî yeseru e'pai awanî morî pe, tiaronkon eseurîma na-
mai imakui'pî pe iwinîkîi. Mîîkîrî e'pai awanî tiwin tîno'pî yarakkîrî tîwe'sen
pe, tiaron yarakkîrî pra. Tîîwarîrî eetî'nînma e'pai awanî, teseru epu'nen pe.
Moropai mîîkîrî e'pai awanî tamî'nawîronkon nînama pe, yairî iteseru wanî
wenai. Moropai mîîkîrî yeseru e'pai awanî pemonkonyamî' teerepansenon
tîîpia yapi'nen pe morî pe. Moropai mîîkîrîya pemonkonyamî' yenupa e'pai
awanî morî pe.
3 Mîîkîrî e'pai awanî kure'ne mai' enî'nen pe pra, teetînsen pe pra. Moropai
mîîkîrî e'pai awanî tonpa yarakkîrî teekore'masen pe pra. Tîîse mîîkîrî e'pai
awanî tamî'nawîronkon yarakkîrî morî pe tîwe'sen pe. Moropai mîîkîrî e'pai
awanî teesiyu'pî'sen pe pra tonpa yarakkîrî, î' rî etasa' tîuya pî'. Mîîkîrî e'pai
awanî kure'ne tîniru yu'se teeseka'nunkasen pe pra.
4 Tîîse mîîkîrî e'pai awanî morî pe, tîpemonkonoyamî' ko'mannîpî epu'nen
pe. Mîrîrî wenai morî pe tînmukuyamî' panamaiya e'pai awanî. Mîrîrî warantî
iteseru wanî wenai, inmukuyamî'ya inama, î' taiya ya to' pî'.
5 Maasa pra anî' wanî ya, tînmukuyamî' ko'mannî'nen pe pra, î' kai'ma see
mîîkîrîya Paapa pemonkonoyamî' ko'mannîpî e'painon? Mîrîrî ye'nen morî
pe iteseru era'makî.
6 Amenan pe innape Jesus kupîtîpon pepîn menkakî, soosi esa' pe. Maasa
pra amenan menkaya ya, mîîkîrî atapurî e'painon. Tiaron yentai e'pai tîwanî
pî' mîî pe awanî. Mîrîrî wenai mîîkîrî taruma'tî Paapaya. Mîrîrî warantî
Makui atapurî'pî pena. Moropai Paapaya yenumî'pî. Mîrîrî warantî awanî
namai, amenan pe innape Jesus kupîtîpon kî'tîrîi soosi esa' pe.
7 Mîrîrî ye'nen morî pe iteseru era'makî. Innape Jesus ku'nenan pepînya
inama e'pai awanî, imakui'pî pe iwinîkîi to' eseurîma namai. Maasa pra
imakui'pî pe iteseru wanî ya, imakui'pî pe to' eseurîma. Moropai mîîkîrî
ena Makui yenya'. Teseru ku'to'peiya Makuiya yenku'tî. Mîrîrî namai, morî
iteseru wanî wenai, innape Jesus ku'nenan pepînya inama e'pai awanî.

Soosi Esa' Tîwe'sen Pîika'tînen Yeseru Pî'

Paulo Eseurîma

8 Mîrîrî warantî nîrî soosi esa' pe tîwe'sen pîika'tînen yeseru e'pai awanî nîrî
morî pe. Yairî mîîkîrî eseurîma e'pai awanî se' tapairî pra. Kure'ne mai'
enî'nen pe pra e'pai awanî. Î' rî tama'runpai tîwe'sen pe pra, kure'ne itu'se
tîwanî ye'nen.

9 Tîîse innape Cristo yekare kupî pî' to' ko'mamî e'pai awanî. Mîrîrî itekare,
unepu'tîkon pepîn ekaremekî'pî Paapaya. Innape ikupî pî' to' ko'mamî e'pai
awanî, morî pe tewankon wanî epu'tîi'ma, ne'ne' ton pîn, morî tîku'se.
10 Mîrîrî ye'nen morî pe to' yeseru era'makî, Timóteo. Innape yairî to'
yeseru wanî ya, inkamoro mîkupîi soosi esanon pîika'tînenan pe.
11 Wîri'sanyamî' nîrî esenumenka e'pai awanî morî pe. Kure'ne
teeseurîmasen pe pra se' tapairî tiaronkon winîkîi. Moropai tîîwarîrî'nîkon to'
etî'nînma e'pai awanî. Tamî'nawîrî î' kupî tîuya ya, ikupîiya e'pai awanî yairî
tiaronkon tenku'tîi pra.
12 Mîîkîrî soosi esanon pîika'tînen no'pî e'pai awanî tiwin. Mîîkîrî soosi
esanon pîika'tînenya tînmukuyamî' ko'mannî pî' e'pai awanî morî pe. Moropai
tewî' tawonkon nîrî ko'mannîpîiya e'pai awanî.
13 Mîrîrî warantî inkamoro soosi esanon pîika'tînenan esenyaka'mato' wanî
ya, morî pe tiaronkonya to' yeseru era'ma yairî to' wanî. Mîrîrî wenai to'
nama to'ya. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' meruntî ke inkamoro soosi esanon
pîika'tînenan eseurîma emapu'tî to'ya Jesus Cristo yekare pî'.

Pena Epu'sa' Pepîn Pî' Paulo Eseurîma

14 Sîrîrî kaareta menukauya aapia, Timóteo, innape Jesus ku'nenan yeseru
pî' teeseurîmasen. Mîrîrî pî' eseurîmai itîîpai wai miarî aapia.
15 Tîîse erepamî pra uuko'mamî ya, mîrîrî kaaretaya taasa' wenai, epu'tîya
î' kai'ma uurî'nîkonya ikupî soosi ta. Uurî'nîkon wanî Paapa pemonkono pe,
manni' Paapa, enen tîîko'mansen soosirî pe. Uurî'nîkon wanî imaimu yawîrî
tîîko'mansenon pe. Uurî'nîkon wanî innape yairon ku'nenan pe, tiaronkon
pemonkonyamî'ya yairon epu'to'pe.
16 Unapurîkon esepu'tî pepîn Paapaya yenpo pîkîrî. Unapurîkon wanî
uyenupanenkon pe î' kai'ma ko'mannî itu'se Paapa e'to' yawîrî. Maasa pra
unapurîkon wanî tiwinan pî' teeseurîmasen pe see warantî:
Mîîkîrî esenpo'pî pemonkon pe
moropai mîîkîrî pî' Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî.
—Imakui'pî ton pîn mîîkîrî —ta'pîiya ipî'.
Moropai mîîkîrî era'ma'pî inserîyamî'ya.
Moropai mîîkîrî yekare ekaremekî'pî pemonkonyamî'ya
tu'kankon Paapa epu'nenan pepîn pî',
pata kaisaronkon pî'.
Moropai mîîkîrî yekare eta tîuya'nîkon yai,
innape ikupî'pî to'ya.
Moropai mîrîrî tîpo, Paapaya ka' pona yarî'pî.
Mîîkîrî wanî unapurîkon pe ipîkku pe.

4

Yairon Pepîn Pî' Yenupatonkon Yeseru Pî'

Paulo Eseurîma

1 Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî aronne see warantî: —Maasa panpî'
sîrîrî pata ataretî'ka winîkîi tiaronkon Paapa yapurînenanya yapurî pepîn
kupî sîrîrî, irumaka to'ya kupî sîrîrî. Mîrîrî yai tiaronkon Makui poitîrîtonon
nenku'tî'san maimu eta to'ya. Mîrîrî pî' “inna” taa to'ya —ta'pî Morî Yekaton
Wannîya.

2 Inkamoro warayo'kon wanî Makui poitîrîtonon nenku'tî'san pe. Mîrîrî
ye'nen seru'ye' pe to' wanî. Mîrîrî seru'ye' pe tîwe'to'kon epu'tî to'ya pepîn
tewankon ya', maasa pra kure'ne ikupî pî' to' ko'mamî.
3 Inkamoro warayo'konya taa: —No'pîtan wanî morî pe pra —taa to'ya. —
Moropai yekkari wanî yonpato' wanî morî pe pra —taa to'ya. Tîîse mîrîrî
Paapa nîkupî'pî uyekkarikon pe wanî morî pe ena'to'pe. —Morî pe man —
taa e'pai awanî, uurî'nîkon innape Paapa ku'nenanya ena'to'pe, uurî'nîkon
yairon epu'nenanya.
4 Maasa pra Paapa nîkupî'pî wanî morî pe. Yewanmîrî'nîkon e'pai pra
awanî. Tîîse yapisî e'pai awanî morî pe. —Morî pe man —taa e'pai awanî.
5 Maasa pra Paapa pia morî pe awanî taasai'ya ye'nen, teepîremai yapisî
ye'nen.

Yairon Jesus Cristo Poitîrî Pî' Paulo Eseurîma

6 Mîrîrî pî' uyonpakon innape Jesus ku'nenan panamaya ya, morî pe
ikupîya mîrîrî. Mîrîrî warantî ikupîya ya, Jesus poitîrî pe pu'kuru awanî.
Moropai inî' panpî' amîrî ena meruntî ke, mîrîrî yairon esenupanto' kupîya
wenai innape, moropai mîrîrî yawîrî aako'mamî wenai.
7 Tîîse tauya apî', penaronkon tîtamokon yekarerî'pî pî' teeseurîmasanon
eseurîma kîsetai. Maasa pra to' eseurîmato' wanî Paapaya taasa' yawîrî pra,
se' tapairî to' eseurîma ko'mannîpî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka kîsetai. Tîîse
morî kupî pî' ako'mankî. Inî' panpî' eesenupa pî' ako'mankî, itu'se Paapa
e'to' yawîrî awanîpa.
8 Anî' esenupa ya, î' rî amîi'ne yanunpîtî pî' mîîkîrî esenupa e'painon
meruntî ke tîwanîpa. Mîrîrî ye'nen teesenyaka'mato' konekaiya morî pe. Tîîse
mîrîrî yentai morî pe awanî, morî kupî pî' aako'mamî ya, itu'se Paapa e'to'
yawîrî. Maasa pra mîîkîrî ko'mamî sîrîrî morî pe, moropai sîrîrî tîîko'mamî
yentai, maasa aako'mamî ipatîkarî Paapa pia.
9 Sîrîrî esenupanto' wanî yairon pe pu'kuru. Mîrîrî kupî eserîke awanî
innape tamî'nawîrî uyewankon ke.
10 Mîrîrî ton pe uurî'nîkon esenyaka'ma sîrîrî umoronkon tepu'se
kure'ne, maasa pra anî' pe Paapa wanî epu'tî'nîkon man, mîîkîrî enen
tîîko'mansen. Mîîkîrî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pîika'tîton moropai
innape tîku'nenan pîika'tînen epu'tî'nîkon man.
11 Mîrîrî ye'nen mîrîrî ka'kî to' pî' moropai to' yenupakî.
12 Timóteo, amîrî wanî maasaron pe tîwe'sen pe. Mîîwînî tîîse
tamî'nawîronkonya ayeseru era'mato'pe iku'kî. Mîrîrî kupîya wenai
apîinamato'pe to'ya. Mîrîrî wenai innape Jesus ku'nenanya ayeseru
era'mato'pe eeseurîmato' wenai, ayeseru wenai, tiaronkon sa'namaya
wenai, innape Paapa kupîya wenai, nura pe pra ayeseru wanî wenai
epu'to'pe to'ya.
13 Timóteo, innape Jesus ku'nenan emurukuntî'sanya eta tanne, Paapa
maimu erenka pî' aako'mamî yu'se wai, miarî ya erepamî pîkîrî. Mîrîrî Paapa
maimu ke to' yenupa pî', to' panama pî' ako'mankî.
14 Ankupî pe Paapa nekaremekî'pî kî'kupîi aawanmîra. Maasa pra aapia
epu'nen tîrî'pîiya ikupîpa. Pena manni'kan Paapa maimu ekareme'nenanya
ekaremekî'pî, soosi esanon epîrema yai apu'pai pona tenyakon tîtîse, Paapa
esenyaka'mato' kupîpa. Mîrîrî yai ta'pî to'ya: —Amîrî menkasa' Paapaya tîmîrî
ton pe eesenyaka'mapa.

15 Mîrîrî ye'nen mîrîrî kupî pî' ako'mankî. Mîrîrî kupî pî' aako'mamî ya, morî pe panpî' ayeseru era'ma tamî'nawîronkonya.
16 Ayeseru epu'nen pe e'kî, moropai eesenupato' epu'nen pe nîrî. Mîrîrî kupî pî' aako'mamî ya awe'pîika'tî. Moropai ayeseru era'matîponkon moropai etatîponkon nîrî pîika'tîya.

5

Innape Jesus Ku'nenan Yeurîmato' Pî'

Paulo Eseurîma

1 Timóteo, a'yeke'tonon pe tîwe'sanon yarakkîrî eeseurîma ya, morî pe eseurîmakî. To' panamakî ayun warantî to' tîku'se. To' panamakî meruntî ke, to' maimu tîyu'se pra. Moropai maasaronkon warayo'kon yarakkîrî eeseurîma ya, to' yarakkîrî eseurîmakî morî pe nîrî. Inkamoro ku'kî ayakonon warantî.
2 Moropai wîri'sanyamî' nîrî, no'santonon yarakkîrî eeseurîma ya, eseurîmakî morî pe. Inkamoro ku'kî asanon warantî, to' panamakî. Moropai wîri'sanyamî' maasaronkon moropai tînyo kenankon yarakkîrî eeseurîma ya nîrî, morî pe eseurîmakî. Inkamoro ku'kî awîrîsitonon warantî to' panamakî. Î' kai'ma to' winîkîi imakui'pî pe teesenumenkai pra to' panamakî.
3 Moropai wîri'sanyamî' inyo isa'manta'san pîika'tîya'nîkon yu'se wai, inkamoro ipîika'tînen ton pînon.
4 Tîîse manni'kan inyo isa'manta'san tînmuku kenankon, tîpayan kenankon, inkamoro ye'ka pîika'tîya eserîke pra nai. Maasa pra to' munkîyamî'ya, to' payanyamî'ya to' pîika'tî e'pai awanî. Mîrîrî kupî to'ya ya, tîyunkonya tarentanîpî'pîkon miakanma to'ya, tîsankon ko'mannîpî pî'. Mîrîrî wanî morî pe Paapa pia.
5 Tîîse tiaronkon inyo isa'manta'san inmuku, ipayan ton pînon wanî tiwinsarî, ipîika'tînen pra. Inkamoro pîika'tîya'nîkon e'pai awanî. To' yeseru wanî morî pe. Paapa pî' tîîko'manto' ton esatî pî' aako'mamî. Eepîrema wei kaisarî moropai ewaron kaisarî tîpîika'tîto'pe Paapaya kai'ma.
6 Tîîse tiaron inyo isa'manta'pî nîrî wanî tîwe'pîika'tîto' yu'se pra. Maasa pra itu'se tîwe'to' yawîrî ikupîiya sîrîrî pata yeseru pî' aatausinpa kure'ne. Tîwe'pîika'tîto' ton esatîiya pepîn Paapa pî'. Mîrîrî ye'nen Paapaya mîîkîrî era'ma î' pe pra rî. Isa'manta'pî warantî era'ma Paapaya teuren, enen rî eesepu'tî tanne.
7 Mîrîrî ye'nen ka'kî, Timóteo, to' pî' î' kai'ma to' nîkupî ton pe ta'pîuya iku'to'pe to'ya. Mîrîrî yawîrî ikupî to'ya ya, morî pe awanî to' winîkîi anî' eseurîma pepîn.
8 Tîîse anî'ya tonpakon pîika'tî pra awanî ya, tewî' tawonkon pîika'tî pra awanî ya, imakui'pî pe awanî. Teuren Paapa yapurînen pe e'nî taa tanne, ikupîiya pra awanî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî wanî Paapa epu'nenan pepîn yeseru yentai imakui'pî pe.
9 Inkamoro inyo isa'manta'san no'santonon sa'ne ese'kon mîmenukai kaareta pona, Timóteo, to' pîika'tîto'pe soosi tawonkonya. Manni'kan 60 kono' yentainon ikono pî' tîwe'sanon. Manni'kan tiwin ite'ka etiyoma'san eturumakasa' inyo pra.
10 Inkamoro epu'tî tamî'nawîronkonya morî kupî pî' tîwe'sanon pe. Morî pe tînmukukon panamatîpon pe, moropai tiaronkon pemonkonyamî'

teerepansenon yapi'nenan pe moropai Jesus nîmo'ka'san pîika'tînen, to' puu ronanen pe awanî teserukon ta. Moropai tîpakkori'tasanon pîika'tînen pe moropai tamî'nawîron morî ku'nen pe awanî epu'tî to'ya. Inkamoro ye'ka ese'kon mîmenukai.

11 Tîîse manni'kan tiaronkon inyo isa'manta'san maasa to' tîîse, inkamoro ye'kakon ese'kon kî'tîrîi kaareta pona. Maasa pra inkamoro esenumenka inî'rî niyotapai tîwanîkon pî'. Mîrîrî ye'nen Cristo ton pe esenyaka'mapai tîwe'to'kon yentai, niyotapai to' ena.

12 Mîrîrî warantî awanî ye'nen, ikupîuya ta'pî tîuya Paapa pî' kupî to'ya pepîn. Mîrîrî wanî morî pe pra.

13 Inkamoro ye'ka wanî ya, mîrîrî warantî imakui'pî pe awanî. To' asarî ko'mannîpî wîttîkon kaisarî enya'ne pe tîwanîkon ye'nen. Moropai inkamoro esenupa inî' panpî' imakui'pî pî'. Eseurîmaikî pe to' wanî, teeseurîma pî' tîîko'mansen tînepu'tî pepîn pî', eseurîmanpai pra tîîse.

14 Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka inyo isa'manta'san, maasaronkon niyota yu'se wanî sîrîrî, tînmuku ke to' e'to'pe, moropai tewî'kon ko'mannî'nen pe to' e'to'pe. Mîrîrî warantî to' wanî ya, imakui'pîya to' taruma'tî pepîn. Moropai uwinîkîi'nîkon uyeyatonkon eseurîma pepîn.

15 Tîîse tiaronkon inyo isa'manta'san wîri'sanyamî' atarimasa' man ukore'tapai'nîkon, Makui yeseru kupîkonpa.

16 Tîîse wîri', innape Jesus ku'nen yewî' ta, tonpa, inyo isa'manta'pî wanî ya, mîîkîrî pîika'tî e'pai awanî. Moropai tonpa pîika'tîiya ye'nen, soosi tawonkonya mîîkîrî pîika'tî pepîn. Tîîse anî' itonpa ton pîn, tiwinsaron sa'ne pîika'tî soosi tawonkonya.

17 Innape Jesus ku'nenanya soosi esa' pe tîwe'sanon nama e'pai awanî. Moropai mîîkîrî pîika'tî to'ya e'pai awanî, iipia tîntîrîkon ke. Maasa pra inkamoro esenyaka'ma morî pe itekare ekaremekî pî', moropai innape Jesus ku'nenan yenupa pî'. Mîrîrî ye'nen î' tîrî to'ya e'pai awanî kure'ne panpî' to' pia.

18 Maasa pra Paapa maimuya taasa' man see warantî:

—Anî' esenyaka'ma ya, tekîn paaka yarakkîrî,
mîîkîrîya inta yewa'tî e'pai pra man,
tekkari yonpaiya namai.
Tîîse teesenyaka'ma tanne,
tîwî tekkari yonpato'peiya
itu'se tîwanî pîkîrî. *Dt 25.4*

Moropai inî'rî taiya see warantî:

—Teesenyaka'masenya teesenyaka'ma'pî yepe'pî yapisî e'pai awanî. *Lc 10.7*
⌞Mîrîrî warantî soosi esa' pe tîwe'sanonya yapisî e'pai awanî nîrî.⌟

19 Timóteo, soosi esanon winîkîi teeseurîmasen wanî ya, imaimu kîsetai. Tîîse asakî'nankon eseurîwî'nankon eseurîma ya, inkamoro maimu etakî morî pe. Mîrîrî wanî ya innape, moriya ikonekakî.

20 Mîrîrî ye'nen inkamoro imakui'pî kupîtîponkon panamakî tamî'nawîronkonya eta tanne. Mîrîrî wenai imakui'pî anku'pai pra eranne' pe to' yonpayamî' e'to'pe.

21 Paapaya eta tanne, moropai Jesus Cristoya eta tanne, moropai inserîyamî' Paapa nîmenka'sanya eta tanne, taa pî' uuko'manpîtî apî', tamî'nawîrî iku'kî tauya manni' esenupanto' ku'kî yairî. Inkamoro panamakî tiwin pî' to' tîîse se' kaisarî, e'sentai pra.

22 Moropai tauya apî', ka'ne' pe teesemi'tapai uyepotorîkon esenyaka'mato' ku'nen ton kî'tîrîi iteseru epu'tîi'ma pra. Soosi esa' pe awe'to'pe ayenya kî'tîrîi ipu'pai pona, iteseru epu'tîya pra awanî tanne. Yai pra imakui'pî iteseru wanî. Mîrîrî ye'nen —Mîîkîrî morî —tawon pe awanî, imakui'pî pe awanî tanne. Mîrîrî wenai imakui'pî pe awanî, mîîkîrî wanî kaisarî. Mîrîrî warantî awanî namai, iteseru era'makî morî pe epu'tîpa. Moropai aawarîrî esera'makî, morî pe awanîpa.

23 Moropai tauya apî', teken pu'kuru tuna enîrî pî' kako'mamîi, tîîse vinho nîrî, mararî neken menîrîi, pri'ya aako'mamîpa, ne'ne' pe ayewan wanî namai. Maasa pra pri'ya pra e'koi amîrî tu'ke ite'ka.

24 Tiaronkon pemonkonyamî' nîkupî'pî imakui'pî teesera'masen aronne, ikupî to'ya era'masa' ye'nen. Moropai mîrîrî wenai to' e'taruma'tî, Paapaya to' taruma'tî rawîrî. Tîîse tiaronkon nîkupî'pî esera'ma pepîn aronne, maasa pra ikupî to'ya era'masa' pra awanî ye'nen. Tîîse maasa panpî' eesera'ma, Paapaya to' taruma'tîto' weiyu eseposa' yai.

25 Mîrîrî warantî nîrî morî kupî pî' tîwe'sen yeseru esera'ma aronne, tu'kankonya era'ma. Tîîse tiaronkonya ikupî ama' pe. Morî kupî to'ya, eesera'ma pra tîîse. Tîîse maasa panpî' eesera'ma to' nîkupî'pî.

6

1 Tîkaraiwarîkon yentai to' poitîrîtonon wanî e'pai pra awanî. Tîîse tamî'nawîrî to' maimu yawîrî to' wanî e'pai awanî. Maasa pra inkamoro wanî to' namanenan pe. Mîrîrî warantî ikupî e'pai man, inkamoro yeseru wenai anî' eseurîma namai imakui'pî pe Paapa winîkîi, moropai imaimu esenupanto' winîkîi.

2 Moropai manni'kan Paapa yapurînen pe tîwe'sanon to' karaiwarîyamî', inkamoro poitîrîyamî'ya taa e'pai pra awanî: —Uurî Paapa yapurînen moropai ukaraiwarî nîrî Paapa yapurînen nîrî, mîrîrî ye'nen anna wanî e'warantî, e'kaisarî. Mîrîrî ye'nen inamauya pepîn —taiya e'pai pra awanî. Tîîse eesenyaka'ma e'pai awanî morî pe panpî' mîîkîrî ton pe. Maasa pra mîîkîrî ikaraiwarî wanî innape Jesus ku'nen pe, mîîkîrî tîpoitîrî pîika'tînen pe. Mîrîrî wenai morî pe panpî' eesenyaka'ma e'pai awanî, mîîkîrî ton pe, manni' insa'nama'pî. Timóteo, mîrîrî warantî ikupî pî' to' ko'manto'pe, makai to' pî'.

Yairon Pepîn Pî' Paulo Eseurîma

Moropai Ipîkku Pe E'nîto' Pî' Eeseurîma

3 Tîîse tiaronkonya tiaron pe to' yenupa ya, inkamoroya yairî Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu wanî kupî pepîn. Maasa pra yairî pra teserukon wanî ye'nen.

4 Inkamoro pemonkonyamî' wanî mîrîrî warantî, to' anenupapai mîî pe tîwanîkon ye'nen. Tîîse î' epu'nenan pepîn inkamoro. Tonpakon yu'pî'pai to' wanî. Tîmaimukon wenai inkamoro esiyu'pîtî, moropai to' ekore'ma tu'ka mîrîrî wenai. Mîrîrî warantî to' e'to'ya to' kinmuwato' enepî, to' e'mu'tunpato' enepî. Mîrîrî ye'nen tonpakon maimu kupî to'ya pepîn innape.

5 Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka wanî pepîn morî pe, tonpakon yarakkîrî teesiyu'pî'to'kon wenai. To' esenumenkato' ya' morî ton pra awanî. Inkamoro esenumenka mîrîrî: —Paapa esenyaka'mato' pî' e'nî ye'nen ipîkku pe enanto' —kai'ma.

6 Tîîse Paapa yeseru ku'to'ya ipîkku pe pemonkon kupî. Imaimu yawîrî
ko'mannî ya, ipîkku pe e'nî, î' rî see Paapa winîpainon yapisî pî' —Morî pe man
—taa ya, moropai —Inî' panpî' yu'se wai —tîkai pra yapisî ya.
7 Î' kin enepî'pî uurî'nîkonya esenpon yai sîrîrî non pona? Î' ene'sa' pra man.
Tarîpai î' yarî uurî'nîkonya kupî sîrîrî non poi? Î' rî yarî pepîn.
8 Mîrîrî ye'nen tauya, uyekkarikon wanî ya, moropai uponkon wanî ya,
mîrîrî pî' taatausinpai e'nîpai'nîkon, itesa' pe e'nî ye'nen.
9 Maasa pra ipîkku pe e'pai tîwe'sanonkon wanî ya, inkamoro ye'kakon enan
pî' man imakui'pî ya'. Tîîse mîrîrî itu'se tîwe'to'kon eporî to'ya yai, mîrîrîya to'
taruma'tî.
10 Maasa pra sîrîrî non po kure'ne temannekon pî' teesenumenkasanonya
kure'ne mîrîrî yapurî. Tîîse mîrîrî wanî mîrîrî tamî'nawîron imakui'pî
parakon pe. Mîrîrî yu'se tîwanîkon wenai tiaronkon esenumî innape Paapa
ku'to' tîuya'nîkon winîpai. Mîrîrî ye'nen to' e'taruma'tî kure'ne.

Timóteo Panama Pauloya

11 Tîîse amîrî, Timóteo, Paapa pemonkono pe tîwe'sen. Mîrîrî ye'nen tu'kan
mîrîrî ye'kakon yu'se tîwe'sanon kaisarî kasi. Tîîse yairî iku'kî itu'se Paapa
e'to' yawîrî. Innape ikupîi'ma, tiaronkon i'noko'makî. Moropai apona
teerepansen yapîtanî'kî, imakui'pî tîku'se pra. Morî pe tiaronkon yarakkîrî
e'kî, teekore'masen pe pra.
12 Meruntî kupî pî' ako'mankî innape ikupîi'ma. Mîrîrî wenai innape
eporîya ipatîkarî enen aako'manto' ton. Mîrîrî ton pe Paapaya amîrî
menka'pî, manni' yai, innape ikupîya ekaremekî'pîya yai, tu'kankonya ay-
era'ma tanne.
13 Tamî'nawîron ko'manto' ton tîînen Paapaya eta tanne, moropai manni'
Jesus Cristo eseurîma'pî Pôncio Pilatos nurî'tî rawîrî si'ma, mîîkîrîya eta tanne,
sîrîrîpe tauya apî'.
14 —Iku'kî —ta'pîuya kupîya yu'se wanî sîrîrî. Mîrîrî kupî pî' ako'mankî
tîwî tîku'se pra, imakui'pî pe awinîkîi tiaronkon eseurîma namai. Ikupî pî'
ako'mankî Uyepotorîkon Jesus Cristo enna'poto' weiyu erepamî pîkîrî.
15 Paapaya ikupî kupî sîrîrî maasa pra iweiyu ku'ne'tîsa' tîuya ye'nen.
Manni' Paapa morî moropai tiwinsaron ipîkku,
ipîkkukon reiyamî' yentainon
moropai uyesa'kon pe tîwe'sanon yentainon mîîkîrî.
16 Mîîkîrî neken wanî ipatîkarî tîîko'mansen pe
aasa'manta ton pe pra aako'mamî.
Mîîkîrî ko'manto' wanî morî pe,
a'ka pe pu'kuru, imakui'pî ton pra.
Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe si'ma
iipia erepannî eserîke pra awanî.
Anî'ya Paapa era'masa' pra man.
Mîrîrî ye'nen sîrîrî warantî si'ma era'ma pepîn.
Mîîkîrî neken yapurî e'pai awanî, taapai'nîkon.
Meruntî ke aako'mamî ipatîkarî!
Mîrîrî warantî awanî!
17 Sîrîrî pata po ipîkku pe yemanne ke tîwe'sanon pî' mîkai, Timóteo. Mîî
pe tîwanîkon kai'ma to' wanî namai. Moropai temannekon atareti'ka pepîn
kai'ma to' wanî namai, maasa pra mîrîrî wanî taatareti'kasen pe. Tîîse mîkai
to' pî' Paapa neken yapurîto'pe to'ya. Maasa pra mîîkîrî wanî taatareti'kasen

pe pra. Tîîse mîîkîrî wanî tamî'nawîron esa' pe. Mîîkîrîya itîrî uurî'nîkon pia, tu'ke itu'se e'nî pîkîrî, atausinpanto'pe.

18 Morî kupî pî' to' ko'manto'pe, mîkai to' pî', mararî pra tiaronkon pîika'tîto'pe to'ya. Moropai tîwakîrikon pe, î' rî temannekon yonpa tîîto'pe to'ya mîkai.

19 Mîrîrî warantî ikupî to'ya ya, maasa mîrîrî yentai yapisî to'ya, taatarетî'kasen pepîn. Moropai enen tîîko'manto'kon ton eporî to'ya ipatîkarî.

20 Timóteo, iku'kî ta'pî yawîrî, ikupî pî' ako'mankî tinyaka'mapî'se pra. Tiaronkon eseurîmato' itu'se Paapa e'to' yawîrî pra teeseurîmasen maimu kîsetai. Maasa pra epu'nen pe to' e'ku'sa'kon eseyu'pîtî ya, to' eseurîmato' wanî î' pe pra rî, mîî pe neken to' wanî.

21 Inkamoro esenku'tî'pî kure'ne morî pe teesenumenkakon kai'ma, mîrîrî ye'nen innape Paapa yapurî to'ya pepîn. Mîrîrî warantî inkamoro atarima'pî Paapa piapai aminke, innape ikupî tîuya'nîkon warantî pra.

Apona'nîkon epîrema sîrîrî. Tauya Paapa pî'. —Tamî'nawîron morî pe awe'to' ke to' repakî —tauya Paapa pî'.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ TIMÓTEO PIA

Tiwin kano'pî pe Pauloya imenuka Timóteo pia. Tamî'nawîron kaaretakon menukaiya tîpo, sîrîrî imenuka'pîiya.

Pauloya Timóteo panama eesenyaka'mato' pî'. Î' kai'ma eesenyaka'ma e'pai awanî Paapa ton pe ekaremekîiya. Imenuka'pîiya atarakkannîto' ta tîwanî tanne. Sa' ite'ka yapisî'pî to'ya, miarî Roma cidaderî po. Atarakkannîto' yewî' ta tîwanî tanne, kaareta menuka'pîiya Timóteo pia, morî pe innape Jesus ku'nenan ko'mannî'to'peiya.

Inî'rî Paulo Nîmenuka'pî Timóteo Pia

1 Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî itu'se Paapa wanî ye'nen. Maasa pra Paapaya ta'pî: —Innape Jesus ku'nenan pia ipatîkarî enen ko'mannîto' tîrîuya —ta'pîiya. Jesus Cristo nîkupî'pî wenai, mîrîrî itekare ekareme'se uyarima'pîiya.

2 Timóteo, sîrîrî kaareta menukauya aapia, maasa pra unmu pe amîrî wanî uwakîri pe, innape Jesus Cristo ku'sa'ya ye'nen.

Paapa pî' esatîuya, moropai Jesus Cristo Uyepotorîkon pî': —Tamî'nawîrî morî pe awe'to'kon tîîtî. Moropai a'noko'pîkon pe era'matî, tîwanmîn tîîtî —tauya, apona itîîto'pe to'ya.

Pauloya Timóteo Panama Yairî Aako'manto'pe.

3 Apî' enpenata ya, taapîtîuya Paapa pî', manni' unapurî utamokonya yapurî'pî warantî. Yairî yapurîuya imakui'pî tîku'se pra. Paapa pî' tauya: —Uwakîri pe man, Paapa, Timóteoya innape akupî'pî.

4 Wei ewaron kaisarî epîrema apona ya, anera'mapai wanî. Maasa pra akaruwa'pî pî' enpenatapî'nî pî' wai. Mîrîrî ye'nen amîrî anera'mapai wanî, Timóteo, atausinpato'pe.

5 Maasa pra innape Jesus ku'nen pe awanî pî' enpenata'pî. E'mai' pe ano' Lóide itese'ya ikupî'pî innape. Mîrîrî tîpo asan Eunice itese'ya ikupî'pî innape. Tarîpai amîrîya nîrî innape ikupî'pî, epu'tî pî' wai.

6 Mîrîrî ye'nen mîrîrî Paapa nîtîrî'pî pî' awenpenata yu'se wai. Ikonekakî, amîrî nîkupî ton pe Paapa nîtîrî'pî. Mîrîrî tîrî'pîiya manni' yai Paapa esenyaka'mato' kupîpa apu'pai pona uyenya tîrîuya ne'tîkini yai.

7 Mîrîrî ku'kî, maasa pra Morî Yekaton Wannî, Paapa nîtîrî'pî uupia'nîkonya ukupîkon pepîn eranne' pe. Tîîse meruntî ke e'nî emapu'tîiya, moropai tiaronkon sa'nama emapu'tîiya, moropai uuwarîrî'nîkon tîwe'panamai e'nî emapu'tîiya, imakui'pî kupî namai.

8 Mîrîrî ye'nen teweppe'se pra e'kî Uyepotorîkon yekare pî'. Moropai uurî pî' nîrî teweppe'se pra e'kî uurî atarakkansa' ye'nen, Uyepotorîkon yekare ekaremekîuya wenai. Tîîse meruntî ke yapîtanî'kî, awe'taruma'tî ya itekare ekaremekîya wenai. Awe'taruma'tîto' pî' eranne' pe pra e'kî. Tîîse uurî e'taruma'tî warantî awe'taruma'tî, Paapaya ameruntîri ton tîîsa' ye'nen.

9 Paapaya uurî'nîkon pîika'tîsa', moropai uyannosai'ya'nîkon morî pe ko'mannîto'pe. Mîrîrî ikupî'pîiya morî unkupî'pîkon wenai pra, tîîse tîîwarîrî

morî antîîpai tîwanî ye'nen. Pena pata ekonekasa' pra tîîse, mîrîrî morî tîrî tîuya pî' eesenumenka'pî Jesus Cristo yai.
10 Moropai sîrîrî tîrî'pîiya Uyepotorîkon Cristo Jesus iipî wenai. Mîîkîrî Uyepotorîkon ena'pî sa'mantanto' yentai. Mîrîrî wenai iipia enen ko'mannî ipatîkarî. Innape itekare kupî wenai sa'mantan pepîn. Mîrîrî ye'nen upi'pîkon kata pepîn ipatîkarî.
11 Mîrîrî yekare ekareme'se umenkasa' Paapaya. Uurî Paapa narima'pî, pemonkonyamî' yenupato'peuya itekare pî'.
12 Mîrîrî ye'nen teweppe'se pra wai, e'taruma'tî ye'ka pe. E'taruma'tîto' pî' eppepî pepîn, maasa pra Cristo Jesus unapurîkon ku'nen uurî innape. Mîîkîrî epu'nen uurî. Meruntî mîîkîrî. Mîrîrî ye'nen manni' untîrî'pî iipia ko'mannîpîiya tuipî pîkîrî. Mîrîrî epu'tî pî' wai.
13 Yairî itekare ekareme'kî manni' aneta'pî uwinîpai. Ekareme'kî innape Cristo tîku'se, tiaronkon sa'namakî Cristo Jesus nîtîrî'pî ke.
14 Manni' itekare Paapa nîtîrî'pî ko'mannî'kî tiaronya inyakanma namai tiaron pe. Iko'mannî'kî Morî Yekaton Wannî meruntîri ke. Maasa pra aako'mamî uupia'nîkon.
15 Tamî'nawîronkon innape Jesus Cristo ku'nenan Ásiaponkonya unîmî'pî epu'tî pî' nai. Figelo moropai Hermógenesya nîrî unîmî'pî.
16 Tîîse Onesíforo kaane, tî'noko'pî pe era'ma Paapaya yu'se wai Onesíforo, moropai itonpayamî' nîrî. Maasa pra tu'ke ite'ka uyausinpapîtî'pîiya yairî ma're ena namai. Mîîkîrî eppe'sa' pra man uurî atarakkansa' pî'.
17 Mîîkîrîya teerepansa' yai tarî Roma pona, uurî yuwa'pî mararî pra uyeporî tîuya pîkîrî.
18 Mîrîrî ye'nen Uyepotorîkonya mîîkîrî sa'nama yu'se wai, tamî'nawîron aretî'ka tîuya weiyu yai. Mîîkîrî yeseru epu'tî pî' nai morî pe, uurî pîika'tî'pîiya Éfeso po tîwanî yai.

2

Jesus Cristo Surarari Pe E'nî

1 Moropai amîrî unmu, meruntî ke e'kî umeruntîrikon Jesus Cristo nîtîrî'pî ke.
2 Sîrîrî itekare ayenupa'pîuya tu'kankon pemonkonyamî'ya era'ma tanne, mîrîrî aneta'pî uwinîpainon mîrîrî ke tiaronkon yenupakî. Manni'kan warayo'kon innape ikupîtonkon tîrumakai pra yenupakî, tiaronkon yenupato'pe to'ya mîrîrî ke nîrî.
3 Awe'taruma'tîto' yapîtanî'kî uurî yarakkîrî si'ma, Jesus Cristo poitîrî pe awanî wenai. Suraraya tîwe'taruma'tîto' yapîtanîpî manni' warantî yapîtanî'kî.
4 Manni' suraraya, taipontînen maimu yawîrî ikupî, tîîwarîron tînkoneka pî' teesenumenkai pra. Taipontînen wakîri pe tîwanîpa ikupîiya.
5 Manni' pemonkon teeka'tunsen eka'tumî e'painon teeka'tunto'pe ta'pî yawîrî î' rî yapisîpa kai'ma. Tîîse yawîrî pra eeka'tunsa' ya, mîîkîrîya tînapisî yapisî pepîn e'painon. Mîrîrî warantî nîrî amîrîya iku'kî ta'pî yawîrî ikupî e'pai awanî, Jesus Cristo winîpainon yapisîpa.
6 Moropai warayo' umî ya' teesenyaka'masen esenyaka'ma mararî pra tîmoron tepu'se. Moropai mîîkîrîya teesenyaka'ma'pî epetasa' mo'ka tekkari ton e'mai' pe, mîrîrî ton pe teesenyaka'masa' ye'nen. ⌞Mîrîrî warantî amîrî esenyaka'masa' ya, amoron tepu'se, Jesus Cristo winîpainon nîrî yapisîya⌟.

7 Mîrîrî apî' tauya manni' pî' esenumenkakî. Maasa pra mîrîrî pî' eesenumenka ya, Uyepotorîkonya tamî'nawîron epu'tîya emapu'tî.
8 Enpenatakî Jesus Cristo pî', manni' awe'mî'sa'ka'pî pî', manni' Davi paarî'pî pî'. Mîrîrî ekareme'nen itekare ekaremekîuya sîrîrî.
9 Sîrîrî ekaremekîuya wenai e'taruma'tî sîrîrî. Tarî wanî sîrîrî ewa'tîsa' pe sa'man ferro ke, manni' pemonkon wîîtîpon yewa'tî to'ya warantî. Tîîse Paapa maimu man yewa'tîsa' pe pra ekareme'to'pe ekareme'nenanya.
10 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî yapîtanîpîuya tîpemonkono pe Paapa nîmenka'san ton pe. Mîrîrî yapîtanîpîuya maasa pra Jesus Cristoya to' pîika'tîto'pe moropai to' ko'manto'pe ipatîkarî tîîpia morî pe.
11 Sîrîrî esenupanto' wanî yairon pe pu'kuru:
Jesus Cristo sa'mantasa' wenai,
uurî'nîkon sa'mantasa' yarakkîrî.
Mîrîrî ye'nen ko'mannî pe man yarakkîrî.
12 Moropai mîrîrî wenai e'taruma'tînto' yapîtanîpî ya,
tamî'nawîronkon esa' pe enan pe man
Cristo yarakkîrî nîrî.
Tîîse "Unepu'tî pepîn mîîkîrî", ta'nîkon ya,
mîîkîrîya taa nîrî: "Unepu'tîkon pepîn mîîkîrî",
taiya kupî sîrîrî upî'nîkon.
13 Moropai yairî e'nî'nîkon pra awanî ya,
mîîwîni tîîse Cristo ko'mamî yairî.
Maasa pra seru'ye' pe tîwe'sen pepîn mîîkîrî.
Î' taasa' tîuya ya, ikupîiya.

Teesenyaka'masen Wanî Paapa Wakîri Pe

14 Tiaronkon yenupanenan pe ankupî'san pî' ka'kî sîrîrî unekaremekî'pî. Moropai to' panamakî Paapa rawîrî si'ma, teesiyu'pî'se to' wanî namai tîmaimukon ke. Maasa pra mîrîrî warantî to' wanî ya, morî pe awanî pepîn tiaronkon esenumenkato' taruma'tî to'ya.
15 Mîrîrî kupîya yuwakî, tamî'nawîrî Paapa wakîri pe awanîpa. Manni' warayo' teesenyaka'mato' pî' mîîkîrî eppepî pepîn maasa pra teesenyaka'ma epu'tî tîuya ye'nen. Mîrîrî warantî epu'kî morî pe, tamî'nawîronkon panamato'pe yairon Paapa maimu ke, teweppe'se Paapa winîkîi awanî namai.
16 Tîîse î' pe pra rî itu'se Paapa e'to' pepîn pî' teeseurîmasanon maimu kîsetai. Maasa pra mîrîrî ye'ka wanî pemonkonoyamî' taruma'tînen pe. To' ataka'ma emapu'tîiya.
17 Maasa pra inkamoro ye'kakonya yenupanto' wanî erekî' pe tîwe'sen warantî, ne'ne' pe awanî. Mîrîrî ere'ya itesa' yanî warantî awanî. Asakî'ne to' man, warayo'kon mîrîrî ye'ka pî' yenupatonkon, Himeneu moropai Fileto to' ese'.
18 Inkamoroya yairî tîwe'to'kon rumakasa' man. Yairon pepîn pî' tiaronkon yenupasa' man. Aasîrî Paapaya isa'manta'san pîmî'sa'ka'pî kai'ma to' yenupasa' to'ya. Mîrîrî ye'nen to' yaka'masa' to'ya man, innape yairon kupî to'ya pra awanî temapu'tîi.
19 Tîîse Paapa maimu wanî yairon pe pu'kuru tîîko'mansen pe. Wîttî yanraki' nîrî yu'na'tîsa' itu'na meruntî ke aako'manto'pe. Mîrîrî warantî Paapa maimu wanî meruntî ke aako'mamî. See warantî awe'menukasa' mîrîrî:
—Uyepotorîkonya tîmîrî ton pe tîwe'sanon epu'tî. *Nm 16.5*

Moropai awe'menukasa' nîrî: —Manni'kan Jesus pî' Uyepotorî kon taawonanya yairî pra tîwe'to'kon rumaka e'pai awanî, inî'rî ikupî tîuya'nîkon namai. Mîrîrî warantî ko'mannî yairî, mo'tan pepîn.

20 Ipîkku pe tîwe'sen yewî' kure'nan ta awanî pisakon Teken pra ouro pe moropai prata pe awanî pepîn, tîîse awanî yei konekasa' moropai non ka'sa' nîrî. Tîîse mîrîrî kore'ta wanî tiaron pensa tînapurî pe imenka'pî. Ipîkku pe tîwe'sen erepansa' yai mîrîrî ourokon, pratokon yapurîiya. Tîîse yei konekasa' moropai non ka'sa' yapurîiya wei kaisarî.

21 Mîrîrî ye'nen Paapa ton pe anî' esenyaka'mato'pe, nura pe tîwe'to' rumaka e'pai awanî, morî kupî pî' aako'mamîpa. Mîrîrî pisakon, ouro ka'sa' yapurî to'ya warantî, Paapaya mîîkîrî yapurî ipîkku pe.

22 Mîrîrî ye'nen itu'se maasaronkon e'to' imakui'pî tîpîinamai pra ako'mankî. Tîîse yairon kupî pî' ako'mankî, innape ikupî pî' ako'mankî. Tiaronkon sa'nama pî' ako'mankî, moropai Paapa yapurî pî' ako'mankî. Moropai tîîwanmîra ako'mankî morî pe tîîko'mansenon pokonpe. Uyepotorîkon winîpai tîwe'pîika'tîto'kon ton esa'nenan pokonpe ako'mankî.

23 Pakkokon se' tapairî teeseurîmasanon yarakkîrî kîseurîmai. Eseurîma ya, esiyu'pî'nîto' eseporî. Maasa pra î' taa tîuya'nîkon epu'tî to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen kîseurîmai to' yarakkîrî.

24 Maasa pra Uyepotorîkon poitîrî pe tîwe'sen esiyu'pîtî e'pai pra man. Tîîse mîîkîrî e'pai awanî morî pe teekore'masen pe pra. Morî pe pemonkonyamî' yenupanen pe e'pai awanî. Taatasi'sirunpasen pe pra e'pai awanî î' etasa' tîuya pî'.

25 Tîîse mîîkîrîya itekare anetapai'nîkon pepîn yeurîma e'pai awanî tînîn pî'. Maasa pra mîrîrî wenai Paapaya to' enpenatato' ton tîrî yai pra. Mîrîrî tîpo innape ikupî to'ya.

26 Moropai esenku'tî'san pe pra to' ena. Maasa pra Makuiya to' yenku'tî'pî. Uurî'nîkonya kamo ye'marî ta iwîto' ton tîrî yai, aronne itîrî pepîn tîîse tenonse tîtîsen, kamoya era'ma namai. Mîrîrî warantî Makuiya teseru ku'to'pe uyenku'tîkon. Mîrîrî ye'nen inkamoro mo'kato'pe itenya yapai itekare ekaremekî e'pai awanî to' pî'.

3

Jesus Ii'to' Weiyu Winîkîi Sa'me Ena

1 Timóteo, sîrîrî tauya pî' epu'kî. Maasa panpî' Jesus ii'to' winîkîi sa'me pu'kuru awanî pe man mîrîrî yai.

2 Sa'me awanî maasa pra teetî'nînmakon pî' pemonkonyamî' wanî kupî sîrîrî tîîwarîrî'nîkon. Sa'me awanî maasa pra pemonkonyamî' eseka'nunka kupî sîrîrî kure'ne tîniru yu'se tîwanîkon pî'. Mîrîrî yu'se to' eseka'nunka mararî pra, maasa pra mîî pe tîwanîkonpa kai'ma to' eseka'nunka. Mîî pe tîwanîkon ye'nen, to' eseurîma mararî pra tîpî'nîkon epu'nen pe tîwanîkon pî'. Sa'me awanî maasa pra to' eseurîma imakui'pî pe tiaronkon pemonkonyamî' winîkîi. Sa'me awanî maasa pra —Morî pe man —taa to'ya pepîn tonpakon pî', moropai Paapa pî' nîrî taa to'ya pepîn. Tîîse tîîwarîrî'nîkon tîîko'mamîkon pî' to' ko'mamî. Sa'me awanî maasa pra to' munkîyamî' wanî pepîn tîyunkon maimu yawîrî. Sa'me awanî maasa pra Paapa nama to'ya pepîn kupî sîrîrî.

3 Sa'me awanî maasa pra tonpakon sa'namato' ton pra to' wanî. Î' ta'pî tîuya'nîkon tonpakon pî' mana'poka to'ya pepîn sa'me to' wanî. Imakui'pî

pe tiaronkon esenumenka emapu'tî to'ya tonpakon winîkîi. Inkamoro etî'nînma pra awanî teserukon pî'. Inkamoro wanî sokoro' pe tîwe'sanon pe. Mîrîrî ye'nen inkamoroya morî yewanmîrî, itu'se pra to' wanî. Tonpakon yenku'tînenan pe to' wanî.

4 Sa'me awanî maasa pra î' kupî to'ya teesenumenkai pra, yairon to' esenumenkato' ton pra awanî. Tiaronkon yentai epu'nen pe tîwanîkon pî' to' esenumenka. Kure'ne tarî taatausinpato'kon pî' to' atausinpa Paapa pî' taatausinpakon yentai.

5 Tîîse taa to'ya: "Paapa yapurînenan anna" taa to'ya tîntakon ke neken, tewankon ya' yapurî ye'ka pe pra.

Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka kore'ta kasi.

6 Inkamoro ewomî pe man tiaronkon kore'ta. Mîrîrî yai wîri'sanyamî', a'tu'mîra to' yewan tîwe'sanon yenku'tî to'ya kupî sîrîrî. Maasa pra to' esewankono'ma'pî imakui'pî kupî tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen, to' yenku'tî to'ya teserukon ke. To' panama to'ya moropai innape to' maimu kupî to'ya teesenku'tîi.

7 Inkamoro wîri'sanyamî' ko'mamî yairon itekare eta pî', ipî' to' esenupa teuren tîîse innape ikupî to'ya eserîke pra awanî imakui'pî anku'pai tîwanîkon ye'nen.

8 Inkamoro warayo'konya yairon pî' yenupanto' yewanmîrî manni'kan Janes moropai Jambres nurî'tî Moisésya tenupato'kon yewanmîrî'pî warantî. Maasa pra to' esenumenkato' ton pra awanî. Moropai innape yairon maimu kupî to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen tîwe'pîika'tîto'kon eporî to'ya pepîn.

9 Tîîse inkamoro ko'mamî kupî pepîn sîrîrî mîrîrî kupî pî'. Maasa pra tamî'nawîronkonya to' nîkupî'pî epu'tî kupî sîrîrî yairon pe pra awanî. Mîrîrî warantî Moisés nurî'tîya tîpanamato'kon yewanmîrîtîponkon esepu'tî'pî.

Tiwin Kono'pî Pe Pauloya Timóteo Panama.

10 Tîîse amîrî, pemonkonyamî' panamatou'ya epu'nen, uyeseru epu'nen amîrî. Uuko'mamî'pî yeseru, î' yu'se wanî, moropai î' kai'ma innape ikupî'pîuya moropai teekore'masen pe pra wanî epu'nen amîrî. Pemonkonyamî' sa'namanen pe wanî epu'nen amîrî. Moropai upona teerepansen yapîtanîpî'pîuya epu'nen amîrî.

11 Tiaronkonya utaruma'tî'pî epu'nen amîrî. Moropai e'taruma'tî'pî epu'nen amîrî. Tamî'nawîrî î' e'kupî'pî Antioquia cidaderî po wanî yai, Icônio po wanî yai, Listra po wanî yai, kure'ne utaruma'tîto' yapîtanîpî'pîuya epu'nen amîrî. Tîîse tamî'nawîron winîpai Uyepotorîya umo'ka'pî epu'nen amîrî.

12 Tamî'nawîronkon Jesus Cristo maimu yawîrî iko'manpai'nîkon ko'mamî kupî sîrîrî tîwe'taruma'tîi, Jesus pemonkono pe tîwanîkon ye'nen.

13 Tîîse manni'kan imakui'san warayo'konya, moropai yairon pepîn pî' yenupanenanya pemonkonyamî' yenku'tî ko'mannîpî inî' panpî' teesenku'tîi.

14 Tîîse amîrî, Timóteo, yairon kupî pî' ako'mankî, manni' eesenupa'pî pî'. Innape ikupî'pîya maasa pra mîrîrî pî' ayenupatîponkon epu'tî pî' nai innape to' wanî yairî.

15 Moropai more pe awanî'pî pata pai sîrîrî Paapa maimu e'menukasa' pî' eesenupa'pî. Mîrîrî epu'tîya wenai epu'nen pe akupîiya. Mîrîrî wenai innape Cristo Jesus kupî'pîya. Mîrîrî ye'nen awe'pîika'tîsa' epu'tîya.

16 Maasa pra tîmaimu menuka warayo'konya emapu'tî'pî Paapaya tamî'nawîrî. Mîrîrî ye'nen morî pe awanî uurî'nîkon yenupanen pe yairon pî'. Morî pe awanî uyako'menkanen pe nîrî. Morî pe awanî yairon kupî pî' ko'mannî emapu'tînen pe.
17 Mîrîrî warantî sîrîrî Paapa maimu man tîpemonkono yenupanen pe. Mîrîrî wenai tamî'nawîrî morî kupî pî' aako'mamî, tiaronkon pîika'tî pî', maasa pra ipî' teesenupasa' ye'nen.

4

1 Paapaya era'ma tanne, moropai Jesus Cristoya era'ma tanne, ankupî ton ekaremekîuya sîrîrî. Maasa pra Cristo enna'po kupî sîrîrî tamî'nawîronkon esa' pe tîwanîpa. Mîrîrî yai taiya kupî sîrîrî anî' wanî morî pe, anî' wanî imakui'pî pe taiya kupî sîrîrî to' pî', pemonkonyamî' enenankon pî' moropai isa'manta'san pî'.
2 Mîrîrî ye'nen yairon esenupanto' ekaremekî pî' ako'mankî tîîtî'napanse pra, pemonkonyamî' anetapainokon pî' moropai anetapainokon pepîn pî' nîrî. Eseurîmakî inkamoro imakui'pî kupî pî' tîwe'sanon pî' to' tî'napanto'pe. Tîîse to' yausinpakî moropai inkamoro yenupakî morî pe to' ko'manto'pe, teeseta'kai pra.
3 Sîrîrî kupî pî' ako'mankî, maasa pra maasa panpî' yairon esenupanto' anetapai pra pemonkonyamî' ena kupî sîrîrî. Inkamoroya tu'ke tenupanenkon ton yuwa kupî sîrîrî î' anetapai to' wanî etakonpa, moropai itu'se tîwe'to'kon yawîrî ikupîkonpa.
4 Mîrîrî ye'nen inkamoroya yairon esenupanto' rumaka kupî sîrîrî inkamoroya tenupato'kon etakonpa kai'ma. Tîîse mîrîrî to' yenupato' to'ya wanî î' pe pra rî, panton pe neken awanî.
5 Tîîse amîrî, tîwarî e'kî tamî'nawîrî tui'sen pî' teesenumenkai. Sa'man yapîtanî'kî. Tiaronkon pî' itekare ekareme'kî. Tamî'nawîron ankupî ton ku'kî tîwî tîku'se pra.
6 Tarîpai tarî uuko'manto' ataretî'ka sîrîrî. Umînî ikamouya pe wai. Mîrîrî ke Paapa repauya manni'kanya tîwukukon ke Paapa repa'pî warantî.
7 Tamî'nawîronkon pokonpe unkupî ton pe ta'pî Paapaya ku'sau'ya wai. Mîrîrî ye'nen yaretî'kasau'ya sîrîrî, manni' teeka'tunsenya teeka'tunto' yaretî'ka warantî. Moropai innape pu'kuru Paapa kupî pî' uuko'mansa' wai sîrîrî tîpose.
8 Tarîpai uurî ton pe ikonekasa' yapisîuya kupî sîrîrî. Manni' warayo' teeka'tumî yaretî'katîponya tîîpia to' nîtîrî yapisî warantî uupia Uyepotorîkon nîtîrî yapisîuya maasa pra yairî imaimu yawîrî uuko'mansa' ye'nen. Mîîkîrî pemonkonyamî' yenunnen, yaironya itîrî tui'sa' weiyu yai. Moropai uupia neken itîrîiya pepîn, tîîse tamî'nawîronkon tînîmîkî pî' tîwe'sanon tîwakîrikon pe, taatausinpai, inkamoro pia nîrî itîrîiya.

Tîîpia Timóteo Ii'to'pe Pauloya Esatî

9 Ka'ne' panpî' aaipî yuwakî, Timóteo, tarîwaya uupia.
10 Maasa pra Demasya unîmî'pî. Mîîkîrî atausinpa'pî kure'ne sîrîrî pata yeseru pî'. Mîrîrî ye'nen attî'pî man Tessalônica cidaderî pona. Moropai Crescente nîrî wîtî'pî man Galácia pata pona. Moropai Tito wîtî'pî man nîrî Dalmácia pata pona.

11 Tîîse Lucas neken man uyarakkîrî. Mîrîrî ye'nen tauya apî'. Aaipî yai, Marcos yuwakî ayarakkîrî enepîpa. Maasa pra mîîkîrîya upîika'tî tarî esenyaka'mato' pî'.

12 Tîîse Tíquico yarima'pîuya wai miarî ya', Éfeso cidaderî pona.

13 Aaipî yai Trôade cidaderî po, Carpo yewî' ta unîmî'pî uya'san menepîi. Moropai ukaaretarîkon menepîi. Ipîkku pe manni' paaka pi'pî ikonekasa' yu'se wai.

14-15 Timóteo, tîwarî mîsi' Alexandre pî', manni' ferro pî' teesenyaka'masen. Mîîkîrî man kure'ne îri pe itekare unekaremekîkon winîkîi. Uwinîkîi imakui'pî kupî'pîiya mararî pra. Tîîse mîîkîrî taruma'tî Uyepotorîkonya pe man imakui'pî inkupî'pî wenai.

16 E'mai' pe pemonkonyamî' esanon rawîrî wanî yai uyeseru pî' eseurîma'pî. Mîrîrî yai tiwinsarî wanî'pî, anî' tiaron upîika'tînen ton pra. Tamî'nawîronkonya upîika'tî pîn, tîwî ukupî'pî to'ya. Tîîse mîrîrî wenai Paapaya to' taruma'tî yu'se pra wai tîîse tîîwanmîra to' nîkupî'pî kupîiya yu'se wai.

17 Tîîse tiwinsarî wanî pîn. Maasa pra Uyepotorî wanî'pî uyarakkîrî. Mîîkîrîya umeruntîri ton tîrî'pî. Meruntî ke itekare pî' eseurîmato'pe inî' panpî' tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepîn neta ton pe. Moropai mîîkîrîya umo'ka'pî nari' yapai kaikusi mata pia tîwe'sen mo'ka warantî umo'ka'pîiya.

18 Mîîkîrî rî Uyepotorîya upîika'tî ko'mannîpî tamî'nawîron imakui'pî winîpai. Moropai mîîkîrîya uyarî tîpata ya', ka' pona. Mîîkîrî yapurî pî' ko'mannîpai'nîkon man ipatîkarî. Sîrîrî warantî yapurî e'pai man.

Paulo Esekaremekî

19 Timóteo, umaimu man Áquila pia moropai ino'pî Priscila pia nîrî. Moropai umaimu man nîrî uyonpakon Onesíforo pia moropai tamî'nawîrî ipemonkonoyamî' pia.

20 Uyonpakon Erasto nîmî'pîuya Coríntio cidaderî po. Moropai Trófimo nîmî'pîuya Mileto po, maasa pra pri'ya pra eenasa' wanî'pî.

21 Timóteo, aaipî yuwakî uupia ka'ne' pe panpî', kono'pîtî e'sara'tî rawîrî. Uyonpakon man tarî uupia. Êubulo, moropai Prudente moropai Lino moropai Cláudia, inkamoroya tîmaimukon yarima aapia moropai tamî'nawîronkon tiaronkonya nîrî tîmaimukon yarima aapia.

22 Timóteo, tauya Paapa pî': —Iipia ako'mankî, Paapa, tauya. —Moropai tamî'nawîrî morî pe awe'to' tîîkî to' pia, tauya ipî'. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ TITO PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya Tito pia. Tito wanî'pî Judeu pe pra moropai Paulo wanîyakon pe awanî'pî. Mîîkîrî Tito nîmî'pî Pauloya Creta kîrî po, miarîronkon innape Jesus ku'nenan yenupato'peiya moropai morî pe to' ko'mannî'to'peiya. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta wenai Pauloya yeurîma'pî, î' kai'ma morî pe aako'manto' e'pai awanî. Mîrîrî warantî morî iteseru era'ma tîuya'nîkon wenai, innape Jesus ku'to'pe tiaronkon nîrî.

Pauloya Imenuka Tito pî'

1 Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî. Paapa poitîrî pe wanî, moropai Jesus Cristo naipontî'pî pe wanî. Uyarima'pîiya Paapa nîmo'ka'san pia innape Jesus ku'to'pe to'ya, Paapa maimu yairon epu'to'pe to'ya moropai imaimu yawîrî to' ko'manto'pe uyarima'pîiya.

2 Mîrîrî ton pe uyarima'pîiya. Maasa pra innape ikupî wenai enen ko'mannî kupî ye'nen ipatîkarî. Mîrîrî epu'tî pî' man maasa pra pena pata ekonekasa' pra tîîse Paapaya ta'pî: —To' ko'mamî pe man ipatîkarî enen uupia —ta'pîiya. Paapa mîîkîrî seru'ye' pepîn. Mîrîrî ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî.

3 Mîrîrî itekare anekareme'pai Paapa enasa' ya, ekaremekî me'po'pîiya. Mîrîrî itekare ekareme'se uyarima'pî mîîkîrî Paapa, upîika'tînenkonya.

4 Sîrîrî kaareta yarimauya sîrîrî aapia, Tito. Amîrî wanî unmu pe pu'kuru maasa pra innape Jesus ku'sa'ya ikupî'pîuya warantî.

Apona epîrema sîrîrî. Paapa pî' esatîuya: —Mîîkîrî Tito era'makî morî pe, tîîwanmîra awe'to'pe, moropai tamî'nawîron morî pe awe'to' ke irepakî. Mîrîrî warantî tauya Uyunkon Paapa pî', moropai Jesus Cristo upîika'tînenkon pî'.

Tito Esenyaka'mato' Creta Wono Po

5 Amîrî pokonpe wanî yai, esenyaka'ma'pî tîîse aretî'kauya pra wanî'pî. Mîrîrî ye'nen amîrî nîmî'pîuya Creta po yaretî'kapa. Mîrîrî yai ta'pîuya apî': —Innape Jesus ku'nenan era'manen pe warayo'kon mo'kakî pata kaisarî Creta wono po —ta'pîuya. Mîrîrî ye'nen manni'kan morî pe iteseru tîwe'sanon ta'pîuya yawîrî to' mo'kakî.

6 Innape Jesus ku'nenan era'manen e'pai awanî morî pe ipî' anî' eseurîma namai imakui'pî pe iwinîkîi. Tiwin tîno'pî kenan e'pai awanî, inmukuyamî' e'pai awanî innape Jesus ku'nenan pe. Moropai anî'ya "imakui'pî ku'nenan mîîkîrî munkîyamî'", taa eserîke pra awanî. Tîyun, tîsan maimu yawîronkon pe e'pai to' wanî, imakui'pî pe anî' eseurîma namai to' pî'.

7 Paapa esenyaka'mato' pî' mîîkîrî wanî. Mîrîrî ye'nen morî pe iteseru e'pai awanî, ipî' tiaronkon eseurîma namai imakui'pî pe. Mîî pe pra e'pai awanî, sokoro' pe pra e'pai awanî, teetînsen pe pra e'pai awanî. Eekore'ma pra e'pai awanî, temanne ton yu'se tîwanî ye'nen tiaronkon yenku'tîiya e'pai pra awanî.

8 Tîîse morî pe pemonkonyamî' teerepansenon tîîpia yapisîiya e'pai awanî, morî Paapa yeseru era'ma tîuya pî' taatausinpasen pe e'pai awanî, imakui'pî era'ma tîuya pî' pra. Morî pe awe'panama e'pai awanî imakui'pî kupî tîuya namai. Tonpayamî' winîkîi imakui'pî kupîiya pra e'pai awanî tîîse itu'se Paapa e'to' yawîrî aako'mamî e'pai awanî.

9 Innape yairon esenupanto' kupîiya e'pai awanî meruntî ke teesenupa'pî
yawîrî. Mîrîrî warantî tiaronkon meruntîtannîpîiya yairon esenupanto'
yenupa tîuya wenai. Moropai Paapa maimu yu'sankon pepîn yako'menkaiya
e'pai awanî, yairî pra to' e'to' pî'.
10 Maasa pra tu'ke pemonkonyamî' anî' anetapai'nîkon pepîn se' tapairî to'
eseurîmapîtî, tiaronkon yenku'tî to'ya. Arinîke to' man, Judeuyamî' yeseru
yawîrî tîwe'sanon kore'ta.
11 Inkamoro tiaronkon yenupa'pî, to' ko'mamî yairî pra. Tiaronkon
yewî'kon tawonkon yenku'tî to'ya tamî'nawîrî. To' yenupa to'ya tîniru
yapi'to'pe to'ya tiaronkon tenku'tîi. Mîrîrî wenai tu'ke tonpakon atarima
emapu'tî to'ya Jesus piapai. Mîrîrî ye'nen to' pî' taa me'poya e'pai awanî,
mîrîrî kupî to'ya namai inî'rî.
12 Maasa pra tiwinan to' yonpa ipîkku teeseurîmasen nurî'tîya ta'pî: —Creta
ponkon seru'ye'kon, o'ma'kon warainokon, enya'ne'kon, entamo'kapai
neken to' wanî kure'ne, teesenyaka'mai pra —ta'pîiya.
13 Iseruku pepîn mîrîrî. Mîrîrî ye'nen to' yako'menkakî meruntî ke, innape
Jesus ku'to'pe to'ya yairî.
14 To' yako'menkakî tîpantonikon tîpîinamai pra to' e'to'pe, Paapa maimu
yu'san pepîn nekaremekî'pî tîpîinamai pra to' e'to'pe.
15 Maasa pra morî pe anî' yewan wanî ya, morî pe aako'manto' wanî
tamî'nawîrî. Tîîse nura pe anî' yewan wanî ya, moropai innape Paapa kupîiya
pra awanî ya, tamî'nawîrî aako'manto' wanî nîrî nura pe. Nura pe mîîkîrî
esenumenkato' wanî ye'nen tamî'nawîron era'maiya nura pe.
16 "Paapa epu'nenan anna", taapîtî to'ya teuren. Tîîse imakui'pî to' nîkupî'pî
wenai, tamî'nawîronkonya epu'tî, Paapa epu'tî to'ya pepîn. Tewanmakon pe
Paapa nîkupî kupî to'ya, Paapa maimu yuuku to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen tiwin
kin morî kupî to'ya pepîn.

2

Yairon Esenupanto'

1 Tîîse amîrî Tito, pemonkonyamî' yenupakî yairon esenupanto' pî'.
2 A'yeke'tonon panamakî teetînsen pe to' wanî namai, tepu'se to' e'to'pe,
tîpona'nîkon tui'sen kupî to'ya namai. To' panamakî to' pî' tiaronkon eseurîma
namai imakui'pî pe. Tîîse morî pe to' yeseru e'to'pe to' panamakî, innape
Jesus ku'to'pe to'ya, tiaronkon sa'namato'pe to'ya to' panamakî. Mîrîrî wenai
tîpona'nîkon tui'sen yapîtanî'to'pe to'ya to' panamakî.
3 Mîrîrî warantî no'santonon panamakî, morî pe to' ko'manto'pe Paapa
nama pî'. Imakui'pî pe to' eseurîma namai tiaronkon pî', kure'ne mai'
enîrî to'ya namai. Mîrîrî warantî to' panamakî tiaronkon wîri'sanyamî'
maasaronkon panpî' yenupato'pe to'ya, morî pî' to' panamakî.
4 Mîrîrîya wîri'sanyamî' maasaronkon panpî' yenupato'pe to'ya, tînyokon
sa'namato'pe to'ya, moropai tînmukukon sa'namato'pe to'ya, to' panamakî.
Tîîwarîrî'nîkon to' etî'nînmato'pe, teserukon tepu'se to' ko'manto'pe, to' pana-
makî.
5 Tînyokon pî' neken to' atausinpato'pe tiaron pî' pra, tewî'kon ta to' es-
enyaka'mato'pe mîrîrî poro tuutîi pra, morî pe eranmîra to' ko'manto'pe,
tînyokon maimu yawîrî to' ko'manto'pe. Mîrîrî warantî to' ko'manto'pe,
imakui'pî pe tiaronkon eseurîma namai Paapa maimu winîkîi, to' panamakî.

6 Mîrîrî warantî warayo'kon, maasaronkon nîrî panamakî tîîwarîrî'nîkon to' etî'nînmato'pe teserukon tepu'se.
7 Amîrî nîrî tamî'nawîrî yairon kupî pî' ako'mankî, tiaronkonya ayera'mato'pe moropai ankupî'pî warantî iku'to'pe to'ya. Tepu'se to' panamakî seru'ye' pra.
8 Yairî to' yeurîmakî, “Iseruku mîrîrî”, taa to'ya namai. Apî', “Yairon pepîn mîrîrî”, taa to'ya namai. Yairon pe eeseurîma ya, inkamoro ayeyatonon eppepî eserîke awanî, maasa pra apî' to' eseurîma eserîke pra awanî imakui'pî pe.
9 Moropai tîkaraiwarîkon poitîrîtonon pe tîwe'sanon panamakî. Tîkaraiwarîkon maimu yawîrî to' e'to'pe, tamî'nawîrî itu'se awe'to' yawîrî to' e'to'pe imaimu tîyu'pî'se to' wanî namai.
10 To' panamakî tîkaraiwarîkon yemanne yama'runpa to'ya namai, tîîse morî pe tîkaraiwarîkon yemanne ko'mannî'to'pe to'ya. Mîrîrî wenai to' nîkupî era'ma tamî'nawîronkonya morî pe. Mîrîrî ye'nen Paapa, upîika'tînenkon pî' yenupanto' eta to'ya nîrî morî pe.
11 Mîrîrî warantî innape Jesus ku'nenan ko'mamî e'pai awanî maasa pra tamî'nawîronkon pemonkonyamî' anpîika'tîpai tîwanî pî' Paapa esekaremekî'pî. Jesus Cristo yarimasai'ya wenai, epu'tî î' kai'ma uurî'nîkon sa'nama'pîiya, moropai uurî'nîkon pîika'tî'pîiya.
12 Mîrîrî ye'nen imakui'pî unkupîkon rumakapai'nîkon man. Imakui'pî anku'pai pra e'nîpai'nîkon man. Tîîse morî pe ko'mannîpai'nîkon tîwe'panamai, imakui'pî kupî'nîkon namai. Yairî Paapa maimu yawîrî ko'mannîpai'nîkon man.
13 Mîrîrî warantî iku'pai'nîkon, uurî'nîkon ko'mamî tanne Jesus iipî nîmîkî pî', manni' Jesus unapurîkon, kure'nan upîika'tînenkon.
14 Tîîwarîrî aasa'manta'pî uurî'nîkon ye'mapa kai'ma tamî'nawîron imakui'pî kore'tapai, moropai morî pe uurî'nîkon ronapa tîmîrî ton pe e'nîto'pe, morî ku'to'pe taatausinpai.
15 Mîrîrî unekaremekî'pî ke to' yenupakî. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yeurîmakî meruntî ke. To' yako'menkakî, to' panamakî, to' yenupanen pe e'kî, amîrî tîpîinamai pra to' ko'mamî namai.

3

Innape Jesus Ku'nenan Yeseru Ton

1 Innape Jesus ku'nenan yenpenatanî'kî, tesa'kon pe tîwe'sen manni' ipîkku pe tîwe'sen maimu yawîrî to' e'to'pe morî anku'pai to' e'to'pe inkamoro tesa'kon ton pe.
2 To' yenpenatanî'kî imakui'pî pe to' eseurîma namai, tiaronkon yarakkîrî, to' esiyu'pîtî namai, sokoro' pe to' wanî namai, eranmîra to' e'to'pe, morî pe to' e'to'pe tiaronkon pokonpe to' yenpenatanî'kî.
3 Pena innape Jesus kupî rawîrî pakko pe uurî'nîkon wanî'pî, anî' anetapai pra e'nî'pî. Esenku'tînsa' wanî'pî, imakui'pî pî' eseka'nunka'nî'pî, uwakîrikon pe imakui'pî kupî'pî uurî'nîkonya. Tiaronkon uyonpakon mu'tunpa'pî. To' yemanne yu'se e'nî wenai kinmuwanî'pî. Tiaronkon wanî'pî uyewanmakon pe ipîra moropai uurî'nîkon kupî'pî tiaronkonya nîrî tewanmakon pe.
4 Tîîse mîrîrî ye'ka pe e'nî tanne, Paapaya upîika'tînenkonya usa'nama'pîkon.
5 Moropai upîika'tî'pîiya'nîkon, imakui'pî yapai umo'ka'pîiya'nîkon. Morî unkupî'pîkon wenai upîika'tîiya pra awanî'pî. Tîîse kure'ne tî'noko'pî pe

uurî'nîkon era'ma'pîiya. Mîrîrî ye'nen upîika'tî'pîiya'nîkon. Morî Yekaton Wannîya umakuyikon rona'pî moropai uurî'nîkon yenpo'pîiya enenan pe e'nîto'pe Paapa winîkîi. Moropai amenan uyeserukon ton yeka'ma'pîiya morî pe ko'mannîto'pe.

6 Mîîkîrî Morî Yekaton Wannî yarima'pî Paapaya upîika'tîto'peiya'nîkon, Jesus Cristo upîika'tînenkon nîkupî'pî wenai.

7 Morî pe tîwanî ye'nen, "Yairon pe awanîkon tarîpai", taasa' Paapaya wanî'pî upî'nîkon, î' rî morî kupî pra tîîse. Mîrîrî ta'pîiya enen ko'mannîto'pe tîîpia ipatîkarî. Mîrîrî nîmîkî pî' ko'mannî.

8 Ayenku'tîuya pepîn. Innape tauya sîrîrî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî unekaremekî'pî ke to' yenupakî innape Jesus ku'nenan pî', morî kupî pî' to' ko'manto'pe. Maasa pra mîrîrî unekaremekî'pî wanî morî pe pu'kuru. Moropai tamî'nawîronkon pîika'tîiya.

9 Tîîse teesiyu'pî'se pra ako'mankî tiaronkon yarakkîrî, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî', utamokon ese'kon rî'pî pî'. Maasa pra î' pe pra rî esiyu'pî'nîto' wanî. Mîrîrî wanî imakui'pî pe. Mîrîrî tîpîinamai pra e'kî.

10 Esiyu'pî'nî emapu'tînen moro awanî ya akore'ta'nîkon, mîîkîrî yeurîmakî. Moropai amaimu yuukuiya pra awanî ya, inî'rî yeurîmakî. Mîrîrî tîpo, yuukuiya pra aako'mamî ya, tîwî nîsi. Inî'rî mîîkîrî yarakkîrî kasarîi.

11 Maasa pra imakui'pî ku'nen mîîkîrî. Paapa maimu pîinamaiya pepîn. Imakui'pî inkupî'pî wenai eesepu'tî.

Tiwinano'pî Pe Tito Panamaiya

12 Aapia Ártemas ou Tíquico yarimasau'ya yai, mattîi Nicópolis po eseponîto'pe. Maasa pra miarî Nicópolis po kono' aniwa'kapai wai.

13 Pemonkonyamî' ton pe teeseurîmasen Zenas moropai Apolo pîika'tîkî. To' ataponka ko'mannîpî. Mîrîrî ye'nen î' yu'se to' wanî ya, itîîkî, î' ton pra to' wanî namai.

14 Uyonpakon innape Jesus ku'nenanya morî kupî e'pai awanî. Tîwe'taruma'tîsanon pîika'tî to'ya e'pai awanî. Mîrîrî kupî tîuya'nîkon pî' to' esenupa e'pai awanî, morî pe tiaronkon pîika'tîto'pe to'ya, moropai î' ton pra tîwanîkon namai, to' esenyaka'ma e'pai awanî, enya'ne pe pra.

15 Tarîpai tauya apî'nîkon. Tamî'nawîronkon uupiawonkon maimu man aapia. Anna maimu man uyonpayamî' innape Jesus ku'nenan pia, aapiawonkon pia. Anna sa'namanenan inkamoro.

Moropai epîrema sîrîrî apona. Tauya Paapa pî': —Tamî'nawîrî morî pe awe'to' tîîkî to' pia —tauya Paapa pî'. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ FILEMOM PIA

Sîrîrî kaareta yarima'pî Pauloya tîwanîyakon Filemom pia. Atarakkannîto' yewî' ta si'ma imenuka'pîiya maasa pra Filemom poitîrî epe'pî wanî'pî tesa' piapai moropai attî'pî Roma cidaderî pona. Tesa' yemanne yama'runpa'pîiya. Miarî Roma po itekare eta'pîiya Paulo winîpai. Moropai innape Jesus kupî'pîiya. Imakui'pî teseru ruma'ka'pîiya moropai Paulo pîika'tî pî' iko'manpai awanî'pî.

Mîrîrî ye'nen itesa' Filemom pia sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Ipoitîrî Onésimo pî' eeseurîma'pî. Iteseru etinyaka'mato' yekare ekaremekî'pîiya. Moropai Filemom pî' esatî'pîiya, morî pe yapi'to'peiya Onésimo enna'posa' yai. Maasa pra ipoitîrî pe neken pra, tîîse itonpa pe pu'kuru awanî, innape Jesus ku'sai'ya ye'nen.

Moropai sîrîrî kaareta yarî'pî Onésimoya tesa' pia tîwenna'posa' yai. Onésimo yekare wenai esepu'tî î' kai'ma uyeserukon etinyaka'ma innape Jesus kupî ya. Moropai enna'po uyesa'kon Paapa pia ipoitîrî pe neken pra tîîse, inmukuyamî' pe pu'kuru.

1 Uurî Paulo nîmenuka'pî sîrîrî. Uurî atarakkannîto' yewî' tawon, Cristo Jesus yekare ekaremekîuya wenai. Uyonpakon Timóteo yarakkîrî si'ma, kaareta menuka annaya sîrîrî. Mîrîrî kaareta yarima annaya aapia, Filemom. Amîrî wanî anna wakîri pe, moropai Paapa ton pe teesenyaka'masen pe awanî anna warantî.

2 Moropai Áfia nîrî pia yarima annaya. Uyonpa pe mîîkîrî wanî, uwîrisi warantî. Moropai Arquipo pia nîrî kaareta yarima annaya. Mîîkîrî wanî anna warantî, mararî pra teesenyaka'masen pe Cristo esenyaka'mato' pî'. Moropai ayewî' ta Paapa yapurîi teeperepî'senon pia nîrî sîrîrî kaareta yarima annaya.

3 Moropai morî ke arepakon Paapaya yu'se wai. Moropai tîîwanmîra awe'to'kon tîrîiya yu'se wai. Mîrîrî warantî Uyepotorîkon Jesus Cristoya nîrî itîrî yu'se wai.

4-5 Paapa yarakkîrî eseurîma ko'mannîpî amîrî ton pe. Tauya see warantî: —Paapa, morî pe man. Uwakîri pe man maasa pra innape Jesus ku'nen Filemom taapîtî tiaronkonya. Moropai apemonkonoyamî' sa'namanen mîîkîrî, taa to'ya nîrî —tauya Paapa pî'.

6 Mîrîrî ye'nen, innape ikupîya ye'nen, tiaronkon pî' itekare ekaremekî pî' aako'mamî yu'se wai. Mîrîrî warantî ekaremekîya ya, morî Paapa nîtîrîkon epu'tîya. Uurî'nîkon ton pe itîîsai'ya, Cristo pia e'nî ye'nen.

7 Moropai, uyonpa, atausinpasa' wanî tiaronkon sa'namaya ye'nen. Paapa pemonkonoyamî' yausinpaya kure'ne.

Pauloya Filemom Esatî Onésimo Ton Pe

8 Mîrîrî ye'nen tauya e'painon see warantî. Mîrîrî ku'kî tauya ya apî', yairî awanî, maasa pra Cristo narima'pî pe wanî ye'nen. Tîîse mîrîrî warantî tauya pepîn.

9 Mîrîrî mîkupîi tauya, maasa pra kure'ne asa'namauya. Mîrîrî warantî tauya a'yeke'ton pe wanî ye'nen, atarakkannîto' yewî' ta wanî ye'nen.

10 Mîrîrî warantî esatîuya sîrîrî. Onésimo pî' eseurîma sîrîrî. Mîîkîrîya Jesus yapisî emapu'tî'pîuya atarakkannîto' yewî' ta si'ma. Mîrîrî wenai unmu pe awanî mîrîrî.
11 Pena morî pe pra mîîkîrî e'pîtî'pî apî'. Tîîse tarîpai morî pe eenasa' sîrîrî apî', moropai upî' nîrî. Apîika'tînen pe pu'kuru eenasa' man tarîpai.
12 Mîîkîrî sa'namauya kure'ne. Tîîse yarimauya sîrîrî aapia.
13 Mîîkîrî pî' taapai wanî'pî: —Tarî ako'mankî upîika'tîpa atarakkannîto' yewî' ta wanî tanne. Tarî wanî Jesus yekare ekaremekîuya wenai. Uyarakkîrî Filemom wanî ya, upîika'tîiya eserîke awanî. Mîrîrî ye'nen ako'mankî upîika'tîpa Filemom yenta.
14 Tîîse mîrîrî warantî tauya pra wai, mîrîrî makai taasa'ya pra tîîse. Apoitîrî yu'se pra wai, itu'se pra awanî tanne. Tîîse î' rî itu'se wanî ya, mîrîrî nîrî yu'se wai.
15 A'kî, aapiapai apoitîrî Onésimo epe'pî tîîse mararî aako'mamî. Tarîpai awenna'po sîrîrî iko'manse ipatîkarî aapia.
16 Awenna'po aapia apoitîrî pe awe'to'pe, tîîse apoitîrî yentai awe'to'pe nîrî. Ayonpa pe pu'kuru awe'to'pe tarîpai awenna'po. Mîîkîrî sa'namauya yentai sa'namaya e'painon, maasa pra apoitîrî pe neken pra awanî, tîîse ayonpa pe pu'kuru awanî, Jesus yapi'sai'ya ye'nen. Yai pra mîrîrî wenai aapiapai attî tîrî'pî Paapaya. Mararî aako'mamî'pî aapiapai, tîîse aapia aako'mamî ipatîkarî tarîpai.
17 Mîrîrî ye'nen morî pe yapi'kî ayewî' ta. Uutîsa' ya, morî pe uyapisîya e'painon, awanîyakon pe wanî ye'nen. Mîrîrî warantî rî Onésimo apoitîrî yapi'kî.
18 Moropai awinîkîi imakui'pî ku'sai'ya ya, epe'mîra aapia awanî ya, mîkai upî' moropai aye'mauya. Uurîya aye'ma.
19 Inna pî' tauya sîrîrî. Aye'mauya. Uurî Pauloya imenuka, seeni' kaareta yonpa, aye'mauya pî' teeseurîmasen. Tîîse enpenatakî kure'ne epe'mîra wanî'pî uye'maya pra awanî ye'nen. Uye'maya ya, î' pe pra awanî, amîrî ke uye'maya e'pai awanî maasa pra Jesus yapisîya emapu'tîsau'ya ye'nen.
20 Tîîse uyonpa, mîrîrî warantî tauya sîrîrî apî'. Mîrîrî mîkupîi kure'ne atausinpato'pe, Cristo pemonkono pe e'nî ye'nen.
21 Umaimu yawîrî amîrî wanî epu'tî pî' wai. Mîrîrî ye'nen seeni' kaareta menukauya sîrîrî eranne' pe pra. Î' taasau'ya neken kupîya pepîn, tîîse inî' panpî' esa'sau'ya yentai.
22 Moropai inî'rî esatîuya sîrîrî, upata'se' ton konekakî. Yai pra uutî kupî sîrîrî aapia. Maasa pra eepîremasa'kon ye'nen, Paapaya upîika'tî aapia uutîto'pe.
23 Tarîpai Epafras uupiawon atarakkannîto' yewî' tawonya tîmaimu yarima sîrîrî. Tarî mîîkîrî wanî Cristo Jesus yekare ekaremekî tîuya wenai.
24 Moropai uyarakkîronkon teesenyaka'masanon Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, inkamoroya tîmaimukon yarima sîrîrî nîrî aapia.
25 Ayewankon ya' morî tîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA WANÎ
INNAPE JESUS KU'NENAN JUDEUYAMÎ' TON PE

Anî'ya sîrîrî kaareta menuka'pî esepu'tî pepîn. Tîîse imenuka'tîponya yarima'pî Judeuyamî' pia, innape Jesus ku'nenan, maasa pra to' yonpayamî' ko'mamî'pî teserukon ta, tîtamokonya tenupato'kon yawîrî. Mîrîrî ye'nen innape Jesus ku'nenanya epu'tî pra awanî'pî, î' kai'ma Paapa yapurî to'ya. To' nenepî tekîn yu'se pra Paapa wanî naka? Teepîremasen wenai Paapa pî' esatî to'ya ka'rî? Mîrîrî warantî to' esenumenka maasa pra e'mai'nokon, innape Jesus ku'nenan munkîyamî' tîwanîkon ye'nen. Jesus era'masa' pra to' wanî'pî, eesenpoto', aasa'mantato', awe'mî'sa'kato' era'manenan pepîn, insanan tîyuntononya era'ma warantî pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî. Imenukatîponya to' maimu yuuku see warantî.

Jesus Cristo eturumaka'pî tîîsa'mantapa tamî'nawîronkon ton pe. Morî pe pu'kuru mîrîrî wanî, penaronkon nenepî teepîremasenya iwîto'pe yentai. Moropai tamî'nawîronkon teepîremasanon yentai Cristo wanî. To' tamokon Moisés nurî'tî yentai awanî. Maasa pra Cristo nenepî'pî wanî tekîn mînî pepîn, tîîse tîmînî ti'kansa', tîîsa'manta yai. Moropai ka' pona Paapa pia pu'kuru yarî'pîiya uurî'nîkon ton pe. Morî pe Paapaya yapisî'pî tîwakîri pe. Mîrîrî ye'nen Jesus ko'mamî Paapa meruntîri winî ipîkku pe.

Uurî'nîkon ton pe tamî'nawîrî Cristo inkupî'pî wenai, innape Jesus ku'nenan ko'mamî e'pai man innape ikupî pî'. Mîrîrî innape Jesus ku'to' wanî yairon pe, tiaron yairon ton pra man.

Tînmu Wenai Paapa Eseurîma Sîrîrî

1 Pena Paapa eseurîmapîtî yai penaronkon utamokon nurî'tî yarakkîrî tu'ke teeseurîmato' yeseru ton eporî'pîiya inkamoro yarakkîrî teeseurîmapa kai'ma. Tu'ke ite'ka eeseurîmapîtî'pî penaronkon tîmaimu ekareme'nenan nurî'tî yarakkîrî mîrîrî ekareme'to'pe to'ya.

2 Tîîse sîrîrî, ⌞Cristo, tînmu erepansa' yai⌟, uyarakkîrî'nîkon eeseurîma'pî mîîkîrî tînmu wenai. Moropai tînmu wenai Paapaya pata koneka'pî. Mîîkîrî menka'pîiya tamî'nawîrî itesa' pe awe'to'pe kai'ma.

3 Mîîkîrî inmu wenai, kure'ne ipîkku pe tîyun Paapa wanî epu'tî. Iwarantî tîwanî wenai, î' kai'ma tîyun wanî ekaremekîiya upî'nîkon. Mîîkîrîya tamî'nawîron sîrîrî pata yapîtanîpî ko'mannîpî meruntî pu'kuru tîmaimu ke. Moropai mîîkîrîya pemonkonyamî' nîkupî'pî imakui'pî mo'ka'pî. Mîrîrî mo'kasa' tîuya tîpo ka' po eereuta'pî ipîkku pata'se' ya'. Tamî'nawîronkon esa' tîwe'sen, Paapa meruntîri winî eereuta'pî.

Ipîkku Pe Paapa Munmu Wanî Inserîyamî' Yentai

4 Epu'tî'nîkon, tîyun pia eereutasa' ye'nen, eena'pî ipîkku pe, inserîyamî' yentai. Moropai Paapaya mîîkîrî ese' ton tîrî'pî tînmu pe, inserîyamî', tîpoitîrîtonon ese' yentai.

5 Maasa pra Paapaya taasa' pra man tiwin kin inkamoro inserîyamî' pî' tîîse tînmu pî' neken ta'pîiya:
Unmu pu'kuru amîrî.
Sîrîrîpe tamî'nawîronkon pî'

ekaremekîuya sîrîrî,
ayun pe pu'kuru wanî *Sl 2.7*
ta'pîiya. Moropai taasai'ya pra man tiwin kin inserîyamî' pî':
Ayun pe wanî ekaremekîuya sîrîrî
Mîîkîrî wanî unmu pe pu'kuru *2 Sm 7.14; 1 Cr 17.13*
taasai'ya pra man to' pî'.
6 Î' pensa Paapaya e'mai'non tînmu yarima yai sîrîrî non pona, mîîkîrîya ta'pî:
Tamî'nawîronkon inserîyamî'ya
mîîkîrî yapurîto'pe kai'ma *Dt 32.43*
ta'pîiya.
7 Moropai Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Paapaya inserîyamî' yaipontî
tîpoitîrîtonon pe to' wîtîto'pe, to' ii'to'pe kai'ma.
Imaimu pe inkamoro wanî.
A'situnya ya'se'ma imaimu pe warantî
moropai apo' awittasa' imaimu pe warantî,
Paapa maimu yawîron pe to' wanî. *Sl 104.4*
taasai'ya man.
8 Tîîse tînmu pî' taasai'ya, imaimu e'menukasa'ya:
Amîrî wanî Paapa pe pu'kuru.
Tamî'nawîronkon esa' pe aako'mamî
ipatîkarî tîwe'tî'kasen pe pra.
Mîrîrî yai tamî'nawîronkon ko'mannîpîya yairî.
9 Morî ku'nen pe awe'to'pe awe'kupî'pî.
Moropai imakui'pî,
Paapa maimu yawîrî tîwe'sen pepîn piapai
aatarima'pî,
ayewanma pe ikupî'pîya.
Mîrîrî kupî'pîya ye'nen, Paapa,
ayepotorîya amîrî menka'pî
tamî'nawîronkon esa' pe awanîpa.
Ipîkku pe pu'kuru
inkamoro ayonpayamî' yentai
akupî'pîiya taatausinpai. *Sl 45.6,7*
Mîrîrî warantî Paapaya ta'pî tînmu pî'.
10 Moropai inî'rî mîîkîrî pî' ta'pîiya:
Yepotorî Wannî, tamî'nawîron
konekatîpon amîrî.
Esippia'tî yai, pata moropai ka'
koneka'pîya ayenya ke pu'kuru.
11 Mîrîrî ankoneka'pî tamî'nawîron
esonomî kupî sîrîrî
tîîse amîrî ko'mamî ipatîkarî.
Tamî'nawîrî teesera'masen ena ipoi'pî pe
pon ena manni' warantî.
12 Mîrîrî yanmako'maya kupî sîrîrî,
mîrîrî mo'kapa moropai inyakanmapa pon miakanma warantî.
Tîîse amîrî ko'mamî ipatîkarî,

î' pensa ipoi'pî pe eena pepîn *Sl 102.25-27*
ta'pîiya.
13 Moropai Paapaya taasa' pra man inserîyamî' pî':
Ereutakî umeruntîri winîkîi
ayeyatonon kupîuya pîkîrî ama're *Sl 110.1*
taasai'ya pra man inserîyamî' pî' tîîse tînmu pî' neken ta'pîiya.
14 Mîrîrî ye'nen anî'kan pe inkamoro inserîyamî' wanî? Inkamoro inserîyamî' wanî tamî'nawîrî, pemonkon esa' warantî pra tîîse yekaton pe. Paapa poitîrîtonon pe to' wanî. Moropai inkamoro wanî yarimasa'kon pe. Paapa nîpîika'tîkon, ipemonkonoyamî' pîika'tîi yarimasa'kon pe to' wanî. ⌞Tîîse inkamoro yentai Paapa munmu wanî.⌟

2

Paapa Munmu Winîpai E'pîika'tînto' Iipî

1 Mîrîrî ye'nen kure'ne esenumenkan e'pai awanî mîrîrî e'pîika'tînto' yekare Jesus winîpainon uneta'pîkon pî'. Mîrîrî yairon yekare winîpai atariman namai esenumenkanpai'nîkon.
2 Pena Moisés nurî'tî pî' inserîyamî' nekaremekî'pî itekare wanî'pî yairon pe pu'kuru. Maasa pra ikupî tîuya taasa' tîuya yawîrî, Paapaya penaronkon tîmaimu yawîronkon pepîn taruma'tî'pî.
3 Mîrîrî yentai o'non ye'ka pe e'pîika'tî'nîkon e'painon Jesus winîpainon mîrîrî e'pîika'tînto' yekare yewanmîrîsa'nîkon ya? E'pîika'tîn pepîn. Maasa pra Uyepotorîkon Jesus Cristoya ekaremekî'pî e'pîika'tînto' yekare upî'nîkon. Moropai manni'kan etatîpono'sanya innape ikupîtîpono'sanya yairî awanî ekaremekî'pî upî'nîkon.
4 Moropai yairî awanî epu'tî'nîkon maasa pra Paapaya anî' nîkupî eserîkan pepîn tu'kan kupî to'ya emapu'tî'pî. Moropai tiwin pî' to' tîîse to' nîkupî ton meruntî tîrî'pî Paapaya si'ta to' kaisarî Morî Yekaton Wannî wenai. Î' kai'ma itu'se tîwanî yawîrî itîrî'pîiya. Mîrîrî ye'nen yairon pe pu'kuru awanî epu'tî uurî'nîkonya.

Pemonkon Pe Cristo Ena'pî

Pemonkonyamî' Pîika'tîpa

5 Inserîyamî'ya pata ko'mannî'to'pe Paapaya meruntî tîîsa' pra man, manni' amenan pe ikoneka tîuya kupî manni', amenan inkoneka pî' eseurîman sîrîrî.
6 Tîîse Paapa maimu e'menukasa' po ta'pî tiaronya:
Paapa, anî'kan pemonkonyamî',
to' pî' eesenumenkapa ipîkku pe?
Î' ton pe morî pe to' munkîyamî' pî' awanî,
inkamoro pîika'tîya?
7-8 Pemonkonyamî' kupî'pîya inkamoro
inserîyamî' ma're tîwe'sanon pe.
Tîîse mîrîrî tîpo ipîkku pe to' kupî'pîya,
tamî'nawîrî ankoneka'san e'to'pe
to' maimukon yawîrî *Sl 8.4-6*
taasai'ya. Tamî'nawîrî tînkoneka'san esa' pe pemonkonyamî' ku'sa' Paapaya ye'nen, tiwin kin tiwinanya to' maimu yuwa'ka pepîn. Tîîse sîrîrî tîpose inkamoro pemonkonyamî'ya tamî'nawîron ko'mannîpî era'ma pra man.

9 Tîîse tiwinanya tamî'nawîron ko'mannîpî era'ma'nîkon sîrîrî, mîîkîrî Jesus.
Pemonkon pe inserîyamî' ma're ikupî'pî Paapaya, maasa pra tamî'nawîronkon
pemonkonyamî' ton pe aasa'mantato'pe kai'ma. Mîrîrî wenai morî pe
Paapa e'to' esera'ma pemonkonyamî' yarakkîrî. Tarîpai ipîkku pe, morî pe
Jesus wanî era'ma uurî'nîkonya. Tamî'nawîronkon esa' pe eenasa', maasa pra
tîwe'taruma'tîi aasa'mantasa' wenai.
10 Î' ton pe Jesus e'taruma'tî yu'se Paapa wanî'pî? Manni' Paapa
tamî'nawîron koneka'tîpon, moropai tamî'nawîron ko'mannî'nen. Mîîkîrî rî
wanî'pî tu'kankon tînmukuyamî' yu'se to' ko'manto'pe tîîpia tamî'nawîron esa'
pe. Mîrîrî kupîpa, tînmu yarima'pî Paapaya awe'taruma'tîto'pe. Mîrîrî wenai
tîpemonkonoyamî' yarîton pe eena'pî ka' pona, tîwe'taruma'tîi tîîsa'mantato'
wenai. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî neken ena'pî e'pîika'tînto' esa' pe.
11 Mîrîrî ye'nen Jesus yonpa pe e'nî. Maasa pra morî pe pemonkonyamî'
ku'nen wanî Paapa munmu pe. Moropai ipemonkonoyamî', morî pe Jesus
nîkupî'san wanî nîrî Paapa munkî pe. Mîrîrî ye'nen Jesus eppepî pepîn
tîpemonkonoyamî' pî', “uyonpayamî'” taapa.
12 Mîrîrî warantî esatîiya epu'tî'nîkon, maasa pra pena teeseurîma yai
tîmaimu e'menukasa' po ta'pî Jesusya:

Paapa, eseurîma kupî sîrîrî
uyonpayamî' pî' ayekaremekîuya
moropai apî' eserenka
tamî'nawîronkon emurukuntî'san kore'ta si'ma *Sl 22.22*
ta'pîiya.

13 Inî'rî ta'pîiya:

Innape mîîkîrî ku'nen uurî *Is 8.17*
ta'pîiya. Moropai inî'rî ta'pîiya:

Tarî wanî sîrîrî, Paapa,
uupia anrumaka'san
uyonpayamî' yarakkîrî. *Is 8.18*

Mîrîrî warantî Jesus eseurîma'pî upî'nîkon Paapa maimu e'menukasa' po.
14 Pemonkon pe itonpayamî' wanî ye'nen tîpun ke, moropai tîmînî ke,
inkamoro warantî Jesus ena e'pai awanî'pî pemonkon pe. Pemonkon pe
eena'pî tîîsa'mantapa kai'ma pemonkonyamî' ton pe. Mîrîrî tîîsa'mantato'
wenai, Makui, pemonkonyamî' sa'mantato' ton ene'nen yaretî'kapa kai'ma
pemonkon pe eena'pî.
15 Tîwîrî pemonkonyamî'ya imakui'pî kupî, itu'se Makui e'to' yawîrî,
tîîko'mamîkon pîkîrî. Mîrîrî wenai eranne' pe to' wanî tîîsa'mantato' pî',
tîwe'taruma'tîto' pî'. Mîrîrî ye'nen tîîsa'mantato' wenai inkamoro pîika'tî'pî
Jesusya. Makui meruntîri winîpai tîpemonkonoyamî' mo'ka'pîiya.
16 Inna seru' pepîn inserîyamî' pîika'tîi aai'sa' pra man. Tîîse aaipî'pî pe-
monkonyamî', Abraão nurî'tî payannî'san pîika'tîi, manni'kan innape Paapa
ku'nenen Abraãoya ikupî'pî warantî.
17 Mîrîrî ye'nen pemonkon pe eena'pî tonpayamî' warantî teepîremasanon
esanon yepotorî pe teenapa. Tonpayamî' tonpe teeseurîmasen pe awanî
wenai Paapaya inkamoro yapisî emapu'tînen pe eena'pî. Mîîkîrî tonpayamî'
tonpe teeseurîmasen wanî pemonkonyamî' sa'namanen pe moropai innape
to' nîkupî ton. Moropai imakui'pî to' nîkupî'pî ye'mapa, aasa'manta'pî inî'rî
Paapa ekore'ma namai to' pî', tîîse tîmîrî ton pe to' yapi'to'peiya.

18 Mîrîrî ye'nen Jesus wanî uurî'nîkon pîika'tînen pe uyepu'to'kon, uyonpato'kon winîpai. Maasa pra pena mîrîrî ye'ka tonpato' epu'tî'pîiya. Mîrîrî wenai awe'taruma'tî'pî tîîse itentai eena'pî, mîrîrî ye'nen upîika'tîiya'nîkon.

3

Jesus Yapurî E'pai Awanî Moisés Nurî'tî Yentai

1 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', tîmîrî pe amo'ka'pîiya'nîkon. Moropai tîntîrî yapisîkonpa amenka'pîiya'nîkon. Mîrîrî wenai Jesus pî' esenumenkatî kure'ne. Mîîkîrî wanî Paapa narima'pî pe teepîremasanon esanon yepotorî pe awe'to'pe uurî'nîkon ton pe. Mîîkîrî rî kupî uurî'nîkonya innape.

2 Mîîkîrî wanî'pî Paapa naipontî'pî pe, imaimu yawîrî tîîko'mansen pe, pena Paapa pemonkonoyamî' esa' pe tîwanî yai Moisés nurî'tî ko'mamî'pî warantî.

3 Tîîse Jesus wanî tîpoitîrî Moisés nurî'tî yentai tîwe'sen pe. Epu'tî'nîkon maasa pra manni' pata esa' yapurî kure'ne ipoitîrî yapurî yentai. Mîrîrî warantî Jesus, pata esa' munmu yapurî e'pai awanî, Moisés, Paapa poitîrî yapurî yentai.

4 Inna seru' pepîn tamî'nawîron pata wanî tesa'kon ke, tiwin pî' kaisarî. Tîîse Paapa wanî tamî'nawîron esa' pe.

5 Moropai Moisés nurî'tî wanî'pî pena teesenyaka'mato' pî'. Yairî pu'kuru awanî'pî. Paapa maimu yawîrî ikupî'pîiya Paapa pemonkonoyamî' esa' pe. Î' kai'ma Paapa yapurî to'ya ekaremekî'pîiya. Tamî'nawîrî inekaremekî'pî wanî'pî maasa awe'kupîton pî' ekareme'nen pe.

6 Mîrîrî warantî nîrî Cristo wanî, Paapa maimu yawîrî. Tîîse Paapa poitîrî neken pepîn Cristo wanî, Paapa munmu pe pu'kuru awanî, moropai tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' esa' pe awanî. Uurî'nîkon wanî ipemonkono pe, innape ikupî pî' ko'mannî ya, tîrumakai pra. Moropai Paapa winîpainon morî yapi'se nîmîkî pî' ko'mannî ya, ipemonkono pe e'nî.

Paapa Pemonkonoyamî' Erî'ka'to'

7 Mîrîrî ye'nen etatî î' kai'ma Morî Yekaton Wannîya ta'pî mîrîrî innape ikupî rumakato' pî'. Ta'pîiya:

Sîrîrîpe Paapa maimu etaya'nîkon ya yai,
8 anetapai pra ke'tî, pena
atamokon wanî'pî anetapai pra warantî.
Tesa'kon pe Paapa yu'se pra to' wanî'pî.
Moropai Paapa yonpa pî' to' ko'mamî'pî keren po si'ma.
9 Miarî î' itu'se tîwe'to'kon tîrîuya
anepu'pai to' wanî'pî.
Innape ukupî to'ya pra awanî'pî.
Teuren asakî'ne pemonkon kono' kaisarî,
î' rî kupîuya to' pîika'tîto'pe era'matîpo'nîkon.
10 Mîrîrî ye'nen mararî pra ekore'ma'pî
inkamoro upemonkonoyamî' winîkîi.
Moropai ta'pîuya, insamoro wanî sîrîrî, teesenumenkato'kon yawîrî.
Moropai î' pensa umaimu yawîrî pra to' ko'mamî.
Uyeseru anepu'pai pra to' wanî.
11 Mîrîrî ye'nen to' winîkîi ekore'ma'pî.
Moropai ta'pîuya, tiwin kin insamoro ewomî pepîn manni' pata ya', untîrî'pî ya'.

Teerî'ka'to'kon eporî to'ya pepîn uupia. *Sl 95.7-11*
Mîrîrî ta'pîiya tînena'poka ton pe pra. Mîrîrî warantî Morî Yekaton Wannîya
ta'pî manni'kan utamokon pî'.
12 Aka uyonpayamî', mîrîrî warantî pra e'tî. Imakui'pî pe teesenumenkai
innape ikupîya'nîkon pra ke'tî. Paapa, ipatîkarî tîîko'mansen piapai aatari-
makon namai, tîwarî e'tî.
13 Tîîse amîrî'nîkon kore'ta tiaronkon yausinpaya'nîkon yuwatî, innape
ikupî pî' to' ko'manto'pe. Sîrîrîpe, penanan wei tînîmî'se pra, to'
meruntîtannî'tî, imakui'pîya to' yenku'tî namai. To' yewan ya' eewonsa'
ya anpîinamapai pra to' wanî namai.
14 Maasa pra innape ikupî pî' ko'mannî ya, Cristo yapisî'pî pata pai
ataretî'kan pîkîrî, mîrîrî yai iwanîyakon pe pu'kuru e'nî. Tamî'nawîrî î' tîrîiya
yapisî, imîrî pe e'nî ye'nen.
15 Enpenatatî, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' pî'. Ta'pîiya:
Sîrîrîpe imaimu etaya'nîkon ya, anetapai pra ke'tî.
Penaron atamokon wanî'pî warantî pra e'tî.
Eta tîuya'nîkon yai to' ekore'ma'pî,
tesa'kon pe Paapa yu'se pra to' wanî'pî.
Mîrîrî warantî pra e'tî *Sl 95.7,8*
taasai'ya man.
16 Anî'kan inkamoro Paapa maimu etatîpono'san moropai yawîrî pra
esi'san? Tamî'nawîronkon manni'kan Moisés nurî'tî nîmo'ka'san Egito pata poi.
17 Anî'kan yarakkîrî Paapa ekore'ma'pî asakî'ne pemonkon (40) kono'
kaisarî? Manni'kan imakui'pî ku'se enna'po'san moropai imakui'pî
ya' ena'san manni'kan e'tî'ka'san keren po, inkamoro yarakkîrî Paapa
ekore'ma'pî.
18 Anî'kan yarakkîrî Paapa eseurîma'pî moropai ta'pîiya tîmaimu tînena'poka
ton pepîn. —Tiwin kin uupia eerî'ka'to'kon eporîya'nîkon pepîn —ta'pîiya.
Eeseurîma'pî manni'kan tîmaimu yawîrî tîwe'sanon pepîn pî'.
19 Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon, inkamoroya Paapa nekaremekî'pî
teerî'ka'to'kon eposa' pra awanî'pî, maasa pra innape iku'sa' to'ya pra awanî
wenai.

4

1 Pena î' tîrî tîuya ta'pî Paapaya warantî, sîrîrîpe tîpemonkonoyamî' pia tîrî
tîuya taa pî' aako'mamî. Tînkoneka'pî, to' erî'ka'to'kon ton eporî to'ya yu'se
Paapa wanî. Mîrîrî ye'nen aka, tîwarî e'tî, tamî'nawîrî Paapa nîtîrî yapisîkonpa,
tiwinanya yapisî pra awanî namai.
2 Maasa pra penaronkonya sîrîrî itekare eta'pî warantî, uurî'nîkonya
e'pîika'tînto' yekare etasa' man. Pena inkamoroya itekare eta yai, eta'pî to'ya,
î' pe pra rî awanî'pî to' pia. Maasa pra eta pe neken eta'pî to'ya. Mîrîrî
ye'nen teerî'ka'to'kon ton eporî to'ya pra awanî'pî, innape ikupî to'ya pra
awanî ye'nen.
3 Tîîse inkamoro warantî pra uurî'nîkon wanî maasa pra innape ikupî'nîkon
wenai. Mîrîrî ye'nen eporî pe man Paapa pia erî'ka'nîto' ton, taasai'ya manni'
yawîrî. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Î' pensa umaimu mana'pokauya pepîn,
teekore'mai eseurîma'pî:
Innape ukupî to'ya pra awanî ye'nen,

tiwin kin uupia teerî'ka'to'kon
eporî to'ya pepîn *Sl 95.11*
taasa' Paapaya man.

Mîrîrî ta'pîiya tamî'nawîrî erî'ka'nîto' ton, tîntîrî koneka yaretî'kasa' tîuya tîîse. Maasa pra pena, pata koneka tîuya patapai, mîrîrî antîîpai Paapa wanî'pî innape iku'nenan pia.

4 Mîrîrî epu'tî'nîkon maasa pra Paapa maimu e'menukasa' po tiaron pata awe'menukasa' man. Teeseurîmasen asakî'ne mia' pona'no wei pî'.

Asakî'ne mia' pona'no wei yai Paapa erî'kapî'pî tamî'nawîron
teesenyaka'mato' konekasa' tîuya tîpo *Gn 2.2*
kai'ma awe'menukasa' wanî'pî.

5 Moropai mîrîrî pî' rî eeseurîma'pî: —Inkamoroya untîrî teerî'ka'to'kon ton eporî pepîn tiwin kin —ta'pîiya.

6 Manni'kan e'mai' pe eta'tîpono'sanya itekare eta'pî tîîse innape ikupî to'ya pra awanî'pî. Mîrîrî wenai eporî to'ya pra awanî'pî. Mîîwîni tîîse tiaronkonya eporî pe man, iipia teerî'ka'to'kon.

7 Mîrîrî epu'tî'nîkon maasa pra pena mîrîrî esuwa'kasa' tîpo, Paapaya wei mo'ka'pî sîrîrîpan weiyu pe awe'to'pe. Sîrîrî pî' eeseurîma'pî pena tu'ke kono' tîpo mîrîrî menukato'pe Davi nurî'tîya. Ta'pîiya o'non pata eeseurîmasa' manni' pata:

Sîrîrîpe Paapa maimu etaya'nîkon ya,
innape anku'pai pra ke'tî.
Imaimu yawîrî pra ke'tî *Sl 95.7,8*
ta'pîiya.

8 Josué nurî'tîya pemonkonyamî' yarî'pî pena to' erî'ka'to' pata'se' Canaã pona. Tîîse mîrîrî to' erî'ka'to' pî' neken Paapa eseurîmasa' pra man, tîîse tiaron erî'ka'nîto' pî' eeseurîma'pî, maasa uurî'nîkon erî'ka'to' weiyu pî'.

9 Mîrîrî ye'nen mîrîrî erî'ka'nîto' weiyu ko'mamî Paapa pemonkonoyamî' erî'ka'to' tonpe, î' kai'ma teesenyaka'ma tîpo Paapa erî'kapî'pî warantî, asakî'ne mia' pona'no wei yai eerî'kapî'pî warantî.

10 Maasa pra anî'ya Paapa pia teerî'ka'to' ton eposa' ya, mîîkîrî eseka'nunka pepîn, teerî'ka'to' ton eporîpa. Tîîse eerî'kapî, Paapa erî'kapî'pî warantî, tamî'nawîron konekasa' tîuya tîpo.

11 Mîrîrî ye'nen tîwarî e'nîpai'nîkon Paapa pia erî'ka'nîto' yuwa'ka namai. Aka, Paapa maimu yu'se pra e'nîpai pra man, manni'kan penaronkonya Paapa maimu yuwa'ka'pî warantî pra. Moropai mîrîrî wenai teerî'ka'to'kon ton eporî to'ya pra awanî'pî Paapa pia.

12 Maasa pra Paapa maimuya enen ko'mannîto' ton enepî uupia'nîkon. Meruntî ke awanî, moropai kasupara ipokasa' se' yataimîrî ike' yentai awanî. Mîrîrî kasuparaya uyesa'kon ya'tî e'painon itu'na, uye'pîkon yawon ukase'kon pîkîrî. Tîîse mîrîrî yentai Paapa maimu wanî yaso'katon pe, itu'nawon esenumenkanto' moropai uyekatonkon mîrîrî eseporî emapu'tîiya sa'nîrî. Moropai uyeserukon era'maiya yairon ku'sa' era'maiya moropai yairon pepîn ku'sa' era'maiya, uyewankon ya' tîîko'mansen.

13 Mîrîrî ye'nen inaponkasa' pe awanî tamî'nawîrî Paapa yenu ya'. Î' yenomî eserîke pra awanî Paapa yenu kaisarî. Tamî'nawîron tînkoneka'pî era'ma Paapaya. Tamî'nawîron wanî a'ta ke itenu kaisarî î' yenomî pata'se' ton pra. Mîrîrî ye'nen enpenatanpai'nîkon mîîkîrî pî', tamî'nawîron uurî'nîkon

nîkupî'pî ekaremekî pe man, yairî e'nî yairî pra e'nî, manni' Paapa pî' enpenatanpai'nîkon. Maasa pra uurî'nîkon nîkupî'pî yenpoiya kupî sîrîrî.

Jesus Wanî Kure'ne Teepîremasen

Uurî'nîkon Ton Pe

14 Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' ko'mannîpai'nîkon, yairî ma're teenai pra. Maasa pra moro man kure'nan uurî'nîkon ton pe teepîremasanon esanon yepotorî. Manni' to'sarî eewomî'pî Paapa pia, Jesus mîîkîrî Paapa munmu.

15 Mîîkîrî teepîremasanon esanon yepotorî uurî'nîkon ton pe ko'mamî tî'noko'pîkon pe uyera'makon pî', maasa pra a'tu'mîra e'nîto' wenai. Maasa pra pena mîîkîrî yonpa'pî Makuiya tu'ke teseru ton tuwai, sîrîrîpe uurî'nîkon yonpa pî' aako'mamî manni' warantî. Tîîse mîîkîrî wanî'pî imakui'pî ku'nen pe pra.

16 Mîrîrî ye'nen erepannîpai'nîkon man iipia eranne' pe pra Paapa nîtîrî yapi'se. Maasa pra uurî'nîkon era'maiya tî'noko'pî pe. Morî pe tîwe'to' wenai uurî'nîkon pîika'tîiya. Mîîkîrî yarakkîrî eseurîmanpai'nîkon. Tîwîrî mîîkîrî winîpai upîika'tîto'kon yapisî pî' ko'mannî, itu'se e'nîto' pîkîrî.

5

1 A'kî, insamoro teepîremasanon esanon yepotorîkon pî' esenumenkan-pai'nîkon. Inkamoro wanî tonpayamî' warantî pemonkon pe. Moropai Paapaya inkamoro menka tiaronkon kore'tapai. Moropai to' esenyaka'mato' ton tîrîiya, tapurîto'pe to'ya kai'ma, yarakkîrî teeseurîmasen pe to' wanî, tonpayamî' ton pe. Moropai inkamoroya tîîpia'nîkon tiaronkon nenepî'pî po'tî, to' nîkupî'pî imakui'pî ton pe.

2 Morî pe inkamoro wanî tonpayamî' yarakkîrî. Maasa pra to' warantî rî a'tu'mîra tîwe'sanon pe inkamoro wanî. Mîrîrî ye'nen tiaronkon pakkokon pî' to' ekore'ma pepîn imakui'pî ku'nenan pî'. Tîîse tî'noko'pîkon pe to' era'ma to'ya.

3 Maasa pra a'tu'mîra tîwanîkon wenai inkamoroya nîrî imakui'pî tînkupî'pîkon ton pe ipo'tî e'pai awanî, tonpayamî' neken imakui'pî kupîtîpono'san nîkupî'pî ton pe pra.

4 Anî'ya taa eserîke pra awanî tîîwarîrî: —Teepîremasen pe e'pai wai ipîkku pe —taiya eserîke pra awanî. Tîîse Paapaya neken imenkasa' yai, itu'se tîwanî yawîrî, mîîkîrî wanî kure'nan teepîremasen pe. Î' kai'ma Arão nurî'tî yanno'pî Paapaya warantî to' menkaiya.

5 Mîrîrî warantî nîrî Cristoya taasa' pra man: —Teepîremasanon esanon yepotorî pe e'pai wai —taasai'ya pra man. Tîîse Paapaya neken imenka'pî teepîremasanon esa' pe awe'to'pe. Ta'pî Paapaya ipî' see warantî:

Unmu pe pu'kuru awanî sîrîrî,
moropai sîrîrîpe tamî'nawîronkon pî'
ekaremekîuya,
ayun pe uurî wanî *Sl 2.7*
ta'pîiya.

6 Moropai inî'rî tîmaimu e'menukasa' po tiaron pata ya':
Teepîremasen pe awanî ipatîkaron pe,
imo'kauya pata pe pra.
Manni' teepîremasen Melquisedeque
wanî'pî warantî awanî *Sl 110.4*
ta'pîiya.

7 Pena tarî non po tîîko'mamî yai Jesus epîrema'pî. Meruntî ke, moropai
tîkarau ye'ka pe Paapa pî' esatî'pîiya tîîsa'mantato' winîpai tîpîika'tîto'peiya.
Moropai Paapaya mîîkîrî maimu eta'pî maasa pra tîîpia eeturumakasa' epu'tî
tîuya ye'nen.
8 Teuren Paapa munmu pe si'ma tîwe'taruma'tîto' epu'tî'pîiya. Mîrîrî wenai
î' kai'ma Paapa maimu yawîrî tîwanî pî' eesenupa'pî.
9 Moropai teekonekasa' yai, tamî'nawîrî tîyun maimu yawîrî teenasa' yai,
mîîkîrî ena'pî ipatîkaron e'pîika'tînto' esa' pe, tamî'nawîrî manni'kan morî
Paapa maimu yawîrî tîwe'sanon pîika'tînen pe awe'to'pe.
10 Moropai Paapaya mîîkîrî Jesus kupî'pî teepîremasanon esanon yepotorî
ton pe, pemonkonyamî' pîika'tîto'pe, manni' teepîremasanon esanon yepotorî
Melquisedeque wanî'pî warantî ikupî'pîiya.

Innape Iku'to' Kupî Ya Tîwî, Nari' Pe Awanî

11 Tu'ke man Melquisedeque yekare pî' ayenupato'kon tîîse î' kai'ma
ekaremekî eserîke pra man. Maasa pra sa'man pe awanî, moropai enya'ne
pe awanîkon. Eesenupapai pra aako'mamîkon sîrîrî tîpose.
12 Teuren pena pata pai eta pî' aako'mansa'kon naatîi. Aasîrî yenupaton
pe awanîkon e'painon teuren. Tîîse î' kai'ma inî' panpî' ayenupanenkon ton
yu'se awanîkon. Sa'man pepîn Paapa maimu pî' ayenupakon yu'se awanîkon.
Mîrîrî ye'nen moreyamî' warantî awanîkon, sararu pî' awentamo'kakon
eserîke pra naatîi tîîse amîrî'nîkon man mana' pî' tîwe'sen more warantî.
13 Mîrîrî tauya sîrîrî maasa pra sa'man pepîn Cristo yekare pî'
eesenupa'pîkon neken. Inî' panpî' yu'se pra awanîkon. Mîrîrî ye'nen
pakkokon moreyamî' warantî awanîkon, î' wanî yairon pe, î' wanî imakui'pî
pe epu'tîya'nîkon pra naatîi. Mîrîrî pî' eesenupakon pra awanîkon ye'nen.
14 Tîîse tiyo' ton yu'se more pe pra tîwe'sen wanî warantî, mîîkîrî Paapa
maimu pî' teesenupasen wanî. Sa'me panpî' Paapa yeseru pî' eesenupasa'
awanî. Mîrîrî ye'nen morî epu'tîiya moropai î' wanî imakui'pî pe epu'tîiya,
mîrîrî pî' teesenupasa' ye'nen.

6

1 Mîrîrî warantî arentan yuwapai'nîkon man, more pepîn esenupasa'
epu'nen pe warantî, epu'nen pe e'nîto'pe'nîkon. E'mai' pe esenupanî'pî ya'
ko'mannîpai pra man. Pena itekare eta'pî see warantî. Penaron imakui'pî
uyeserukon rumakato' moropai innape Paapa ku'to' eta'pî uurî'nîkonya.
2 Moropai eta'pî uurî'nîkonya, esenpatakonanto' yekare eta'pî, moropai
î' kai'ma tiaron Paapa yapurînen pe tîwe'sen pona mia' tîîto' yekare eta'pî.
Moropai sa'mantan tîpo e'mî'sa'kanto' yekare eta'pî. Moropai tiwinano'pî
wei yai, tuipî yai, Paapaya pemonkonyamî' yenunto' ipatîkarî e'taruma'tînto'
yekare eta'pî uurî'nîkonya.
3 Mîrîrî etasa' pata pai epu'tî'nîkon. Tarîpai inî' panpî' epu'tî e'pai man.
Moriya mîrîrî pî' esenupanpai'nîkon man, Paapaya itîrî ya.
4 Tiaron pensa Paapaya tiaronkon esenupa tîrî pepîn. Maasa pra o'non
ye'ka pe pena innape Paapa kupîtîpono'san enna'posa' ya te'ma'pîkon pî',
î' kai'ma mîrîrî tînkupî'pîkon pî' to' enpenata e'painon inî'rî? To' enpenata
eserîke pra awanî. Maasa pra inkamoro wanî'pî Paapa epu'nenan pe.
Moropai Paapa nîtîrî'pî ka' poinon epu'tî'pî to'ya. Moropai inkamoroya Morî
Yekaton Wannî yapisî'pî.

5 Inkamoroya epu'tî'pî, Paapa maimu wanî morî pe. Moropai Paapa
nîkupî'pî tîmeruntîri ke era'ma'pî to'ya, ikupîiya kupî warantî amenan pata ya'.
6 Tîîse tamî'nawîrî mîrîrî epu'tî tîuya'nîkon tîpo, inkamoroya innape iku'to'
tîuya'nîkon rumaka ya, î' kai'ma to' enepî e'painon inî'rî to' enpenatato'pe? To'
enepî eserîke pra awanî. Maasa pra inkamoro ye'ka wanî inî'rî itakon ite'ka
pe Cristo pokapî'nenan warantî. Moropai mîrîrî kupî to'ya era'ma tîuya'nîkon
pî' tiaronkon wo'ma'ta Cristo pî' emapu'tî to'ya tamî'nawîronkon rawîrî si'ma.
Mîrîrî warantî ikupî to'ya ya, ipatîkarî tîwe'taruma'tîto' winîpai to' epa'kato' ton
pra awanî.
7 Maasa era'matî. Pemonkonyamî' wanî non warantî. Kono' rena tu'ke
ite'ka amansa' yai morî pe eena moropai î' ena'pî pîmî mîrîrî aro'tasa' epeta.
Mîrîrî mo'ka mîrîrî umî esa'ya tîwakîri pe. Mîrîrî warantî tîwakîri pe uurî'nîkon
yapisî Paapaya, innape tîkupî pî' ko'mannî ya.
8 Tîîse eepeta pra awanî ya, moropai mî'nî ye' aro'ta, parî' aro'ta mararî
pra, mîrîrî wanî pepîn morî pe. Moropai mîrîrî era'ma itesa'ya î' pe pra
rî. Mîrîrî po'tî itesa'ya mîrîrî. ⌞Mîrîrî warantî inkamoro pemonkonyamî'
tîrumakatîponkon yenumî Paapaya.⌟
9 Tîîse uyonpayamî', mîrîrî warantî eseurîma tanne nari' pî', mîrîrî warantî
awanîkon kupîuya pra wai. Maasa pra morî ankupî'pîkon wenai, epu'tî pî' wai
î' kai'ma morî pe Paapaya amîrî'nîkon ku'sa', apîika'tîiya'nîkon ye'nen.
10 Paapa wanî pepîn yairî tîwe'sen pe pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya tîîwanmîra
amîrî'nîkon esenyaka'mato' kupî pepîn. Moropai tiaronkon ipemonkonoy-
amî' sa'namato'ya'nîkon to' pîika'tîto'ya'nîkon wenai, innape Paapa ya-
purîya'nîkon esepu'tî. Moropai sîrîrî tîpose awanîyakonkon pîika'tîto'ya'nîkon
kupîiya pepîn tîîwanmîra.
11 Mîrîrî ye'nen kure'ne anna esenumenka tiwin pî' awanîkon tanne,
akaisarî'nîkon. Yairî ma're teenai pra ikupî pî' ako'mantî aasa'mantakon
pîkîrî, Paapa winîpainon morî pu'kuru annîmîkîkon yapisîkonpa.
12 Mîrîrî ye'nen enya'ne pe awanîkon e'pai pra man. Innape iku'nenan
nîkupî anku'pai pra ke'tî. Tîîse e'tî manni'kan innape ikupî pî' tîîko'mansenon
warantî, moropai teeseta'kai pra inîmî'nenan warantî. Mîrîrî kupî pî'
aako'mamîkon ya, î' tîntîrî pe Paapa nekaremekî'pî yapisîya'nîkon pu'kuru.

Î' Ta'pî Tîuya Ku'nen Paapa Wanî

13 Epu'tî'nîkon, seru'ye' pe pra î' kupî taa ya, uurî'nîkonya taa uyentainon
ipîkku pe tîwe'senya eta tanne. Mîrîrî wenai innape umaimukon wanî
eesepu'tî. Mîrîrî warantî pena Paapaya ta'pî Abraão nurî'tî pî' î' kupî tîuya.
Moropai tîmaimu tîrî'pîiya iipia, tînena'poka ton pe pra tînkupî tonpe.
14 Tîîse etato'peiya tentainon ton pra awanî ye'nen, Paapaya ta'pî tîmaimu
mana'poka tîuya pe pra:
—Paapa uurî. Uyentainon ton pra man.
Mîrîrî ye'nen tauya apî'
morî pe apîremauya seru' pepîn.
Moropai mararî pra anmukuyamî'
apayanyamî' epamî kupî sîrîrî *Gn 22.17*
—ta'pîiya Abraão nurî'tî pî'.
15 Mîrîrî taasa' Paapaya ye'nen pena pata pai Abraão nurî'tîya inîmîkî
ko'mannîpî'pî teeseta'kai pra. Moropai mîrîrî ta'pî Paapaya yawîrî Paapa
winîpainon yapisî'pî Abraão nurî'tîya.

16 Mîrîrî warantî tiaronya —Ikupîuya —taa ya, ipîkku pe tîwe'sen itentainonya eta tanne, innape awanî epu'tî, —Ikupîiya pepîn naka —tîkai pra. Mîrîrî ye'nen anî' esiyu'pîtî pepîn imaimu pî'.
17 Mîrîrî warantî nîrî tîpemonkonoyamî' pî' Paapaya tîmaimu ekaremekî'pî aronne epu'tî to'ya yu'se tîwanî ye'nen. Î' kupî tîuya taasa' tîuya manni' yapi'nenanya yapi'to'pe. Moropai tîwîrîrî teeseurîma'pî mo'tanîpîiya pepîn. Mîrîrî ye'nen eeseurîma'pî. —Paapa uurî, uyentainon ton pra man innape ikupîuya —ta'pîiya. Ikupî tîuya ta'pîiya moropai î' pensa tîmaimu mana'pokaiya pepîn.
18 Mîrîrî ye'nen asakî'ne man. Î' ta'pî Paapaya, inî'rî inyakanmaiya eserîke pra. Maasa pra î' pensa Paapa wanî pepîn seru' pe. Moropai mîrîrî wenai uurî'nîkon, iipia eturumaka'sanya upîika'tîiya'nîkon epu'tî, “yai pra itîrîiya” tîkai pra. Mîrîrî ye'nen inîmîkî pî' ko'mannî teeseta'kai pra.
19 Manni' apo'yen ye'se' pe to' nîtîrî warantî, mîrîrî innape iku'to' wanî sa'man pe. Uyapîtanî'nenkon pe awanî uyewankon ya'. Mîrîrî wenai Paapa pia pu'kuru erepannî nîmîkî pî' ko'mannî, sîrîrî innape iku'to' rumaka pepîn tiwin kin.
20 Maasa pra aasîrî pemonkon ewonsa' man Paapa pia pu'kuru urawîrî'nîkon, mîîkîrî Jesus. Teepîremasanon esanon yepotorî pe eenasa' man. Uurî'nîkon ton pe eeseurîma sîrîrî moropai ipatîkarî aako'mamî upîika'tîkon pî', pena teepîremasanon esanon yepotorî Melquisedeque e'pîtî'pî warantî eena'pî.

7

Melquisedeque Wanî'pî Ipîkku Pe

Moropai Teepîremasen Pe

1 Tarîpai eseurîma sîrîrî Melquisedeque yekare pî'. Melquisedeque mîîkîrî Salém ponkon esa' pe tîwe'sen. Moropai pemonkonyamî' tonpe teepîremasen pe awanî'pî. Inkamoro tonpe eeseurîmapîtî'pî Paapa yarakkîrî, tamî'nawîronkon yentainon pu'kuru. Pena Abraão nurî'tî enna'po ko'mannîpî tanne, pata esanon tî'ka tîpo, mîîkîrî ponaya Melquisedeque wîtî'pî epose. Moropai mîîkîrî eporî tîuya pe, morî pe Abraão nurî'tî e'to'pe ta'pîiya Paapa pî'.
2 Mîrîrîya Abraão nurî'tîya inkamoro tîntî'ka'san yemanne pantaka'pî mia' tamî'nawîrî yonpa kaisarî moropai tiwin itonpa tîrî'pîiya iipia, itonparî'pî yarakkîrî awe'nîmî'pî. Mîrîrî warantî itîrî'pîiya Melquisedeque pia. Mîîkîrî ese' wanî'pî Melquisedeque pe, taato' yairon esa' pe tîwe'sen. Moropai tiaron itese' wanî'pî Salém ponkon esa' pe awe'to'. Taato' wanî morî tîwanmîn esa' pe tîwe'sen. Mîrîrî warantî asakî'ne itese' wanî'pî.
3 Mîîkîrî Melquisedeque wanî'pî o'non pata pai esenpo'pî pe eesepu'tî pra. Itun moropai isan moropai tiaronkon itamorî'san esepu'tî pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen eesenpo'pî esepu'tî pra awanî. Moropai aasa'manta'pî esepu'tî pra nîrî. Tîîse mîîkîrî ko'manto' wanî Paapa munmu warantî. Awanî teepîremasen pe ipatîkarî taatareti'kasen pe pra.
4 Maasa era'matî, î' kai'ma kure'ne Melquisedeque wanî'pî. Maasa pra pena utamokon Abraão nurî'tîya teyatonon tî'kasa' tîuya yai, to' yemanne mo'kasa' tîuya yonpa mo'ka'pî iipia tîntîrî ton. ⌞Ipîkku pe Melquisedeque wanî'pî.⌟

5 A'kî, Moisés nurî'tî kaaretarîya taasa' yawîrî, teepîremasanon, manni'kan
to' yemanne yonpa Levi payanî'sanya tonpakon winîpai yapisî e'pai awanî
tiwin. Teuren to' yonpayamî' pe tîwanîkon ye'ka pe Abraão nurî'tî payanî'san
pe si'ma.
6 Tîîse mîîkîrî Melquisedeque wanî'pî Levi nurî'tî payanî'pî pe pra. Mîîwîni
tîîse Abraão nurî'tîya te'mato'pe esatî'pîiya manni' inmo'ka'pî iteyatonon
piapai yonpa ke. Moropai morî pe Abraão nurî'tî ko'manto'pe ta'pîiya Paapa
pî' manni' Abraão nurî'tî Paapa nîtîrî'pî yapisîtîpono'pî.
7 A'kî, mîîkîrî tiaron pîremanen wanî pepîn inpîrema'pî ma're, tîîse itentainon
pe awanî. Mîrîrî ye'nen ipîkku pe Melquisedeque wanî'pî Abraão nurî'tî
yentai, morî pe aako'manto'pe taasai'ya ye'nen.
8 Moropai tiaron esenumenkanto' wanî. Manni'kan Levi nurî'tî payanî'san
tonpakon winîpai to' nîtîrî yapi'nenan wanî warayo'kon pe, tîîsa'mantasanon
pe. Tîîse mîrîrî warantî pra Melquisedeque wanî'pî. Maasa pra Paapa
maimu e'menukasa' ya' eeseporî pepîn Melquisedeque sa'mantato' pî'
teeseurîmasen.
9 Moropai taa e'painon Abraão nurî'tîya ye'ma'pî temanne yonpa ke.
Moropai Levi nurî'tîya nîrî ye'ma'pî mîrîrî yai. Teuren ipayanyamî' rî'sanya
te'mato'kon yapisî.
10 Maasa pra pena Levi nurî'tî esenposa' pra tîîse Abraão nurî'tîya ye'ma'pî.
Mîrîrî ye'nen taa'nîkon e'painon Abraão nurî'tî yarakkîrî Levi nurî'tî wanî'pî
Melquisedeque yarakkîrî eeseporî yai. Mîrîrî yai Levi nurî'tîya nîrî ye'ma'pî.
11 Moisés nurî'tî nîmenuka'pî wanî'pî Levi nurî'tî payanî'san yonpa wanî
pe man teepîremasen pe taato'. Maasa pra inkamoro wanî'pî Arão nurî'tî
payanî'pî pe mîîto'pe. Tîîse inkamoro esenyaka'mato' wenai pemonkonyamî'
e'pîika'tîsa' ya, inî'rî tiaron teepîremasen ton iipî'pî pepîn e'painon. Tîîse mîrîrî
pîkînsa' aaipî e'pai awanî'pî, manni' Melquisedeque wanî'pî warainon, Arão
nurî'tî wanî'pî warainon pepîn.
12 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî erepamî'pî pata pai, Moisés nurî'tî maimu rî'pî, î'
kai'ma Paapa yapurî pî' teeseurîmasen, etinyaka'ma e'pai awanî maasa pra
teepîremasen etinyaka'ma ye'nen.
13 Mîîkîrî Uyepotorîkon Jesus pî' eseurîma sîrîrî. Mîîkîrî e'sa' pra man Levi
nurî'tî parî'pî pe tîîse tiaron paarî'pî pe awanî'pî. Moropai inkamoro yonpa
esenyaka'masa' pra man teepîremasanon warantî to' nîpo'tî po'tî pî'.
14 Mîîkîrî esenpo'pî Judá nurî'tî paarî'pî pe. Moropai î' pensa inkamoro
Judá nurî'tî payannî'san pî' Moisés nurî'tî eseurîmasa' pra man, pena
teepîremasanon ton pî' teeseurîma yai.

Tiaron Teepîremasen Melquisedeque Warainon

15 Moropai esepu'tî aronne, amenan pe itîrî'pî Paapaya î' kai'ma pe-
monkonyamî' wîtî tîîpia. Maasa pra tiaron teepîremasen ii'sa' man,
Melquisedeque warantî, Levi payanî'san warantî pra.
16 Mîîkîrî enasa' pra man teepîremasen pe Levi nurî'tî paarî'pî pe tîwanî
ye'nen. Moropai pemonkonyamî' maimu pe eenasa' pra man. Tîîse
tîîsa'mantato' yentai tîîko'manto' wanî ye'nen, mîîkîrî ena'pî teepîremasen pe.
Mîrîrî ye'nen tîîsa'mantasen pe pra awanî.
17 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:
Amîrî wanî pe man teepîremasen pe ipatîkarî
manni' Melquisedeque wanî'pî warantî *Sl 110.4*
taasai'ya man.

18 Mîrîrî ye'nen mîrîrî mai penaro' yawîrî to' e'to' mîrîrî e'tî'ka'pî, maasa pra
upîika'tîiya'nîkon eserîke pra awanî ye'nen.
19 Maasa pra Moisés nurî'tî pî' Paapa nekaremekî'pî unkupîkon ton e'sa' pra
awanî'pî yairon pe pemonkon ku'nen pe. Morî pe anî' kupîiya pepîn. Tîîse
mîrîrî yentai tiaron esenpo'pî morî moropai mîîkîrîya uurî'nîkon yarî Paapa
pia pu'kuru.
20 Moropai tiaron esenumenkanto' wanî teepîremasen Jesus pî'. Mîrîrî
tîîse Paapaya ta'pî tînena'poka tonpe pra Jesus pî', teepîremasen pe awe'to'pe
ipatîkarî. Mîrîrî warantî taasai'ya pra awanî'pî tiaronkon Levi nurî'tî
payannî'san pî'.
21 Tîîse teepîremasen pe Jesus kupî tîuya yai, Paapaya ta'pî tînena'poka tonpe
pra. Pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' see warantî:
Paapaya ta'pî î' pensa inna'poka tîuya pata pe pra:
—Amîrî wanî pe man
teepîremasen pe ipatîkarî *Sl 110.4*
—ta'pîiya ipî'.
22 Mîrîrî warantî eeseurîmasa' ye'nen, epu'tî'nîkon Jesus ko'mamî iipia
ipatîkarî, uurî'nîkon pîika'tînen pe. Paapaya taasa' yawîrî ikupî'pîiya. Mîrîrî
wanî Paapa yarakkîrî wanî morî pe e'nî emapu'tînen pe. Amenan esetanto'
pe awanî, morî pe panpî' manni' unkupîkon ton pe inekaremekî Moisés
nurî'tî pî' yentai.
23 Moropai tiaron esenumenkanto' wanî teepîremasen Jesus pî'. Inkamoro
teepîremasanon wanî'pî tu'ke. Maasa pra tîîsa'mantasen pe to' wanî ye'nen.
E'mai' pe teepîremasen pe tîwe'sen ko'mamî eserîke pra awanî'pî ipatîkarî.
24 Tîîse mîrîrî warantî pra Jesus wanî ipatîkarî teepîremasen pe aako'mamî.
Mîrîrî ye'nen aasa'manta'pî pata'pî ya' tiaron ena teepîremasen pe taa eserîke
pra awanî.
25 Mîîkîrî ko'manto' wanî sîrîrîpe moropai ipatîkarî. Mîrîrî ye'nen
manni'kan Paapa pia itîîpainokon pîika'tî pî' aako'mamî. Mîîkîrîya pe-
monkonyamî' ton pe esatî ko'mannîpî Paapa pî', maasa pra teepîremasen pe
ipatîkarî tîîko'mamî ye'nen ikî'pî ton pra.
26 Mîrîrî ye'nen Jesus wanî ipîkku pe, teepîremasanon esanon yepotorî pe
itu'se e'nîto'pe'nîkon. Mîîkîrî wanî morî pe pu'kuru. Î' nura ton pra iipia.
Moropai î' pensa imakui'pî kupîtîpon pe pra awanî. Mîîkîrî ko'mamî'pî pena
imakui'pî ku'nenan kore'ta tîîse mîîkîrî nîkupî'pî imakui'pî ton pra awanî'pî.
Moropai mîîkîrî yarî'pî Paapaya ka' pona ipîkku pe aako'manto'pe miarî.
27 Mîîkîrî e'sa' pra man pena teepîremasanon esanon yepotorîkon
e'mai'nokon wanî'pî warantî. Maasa pra wei kaisarî î' po'tî to'ya yu'se
awanî'pî tînkupî'pîkon imakui'pî ton pe. Moropai mîrîrî tîpo tonpayamî'
nîkupî'pî ton pe ipo'tî'pî to'ya. Inkamoro warantî pra awanî'pî, imakui'pî
tînkupî'pî ton pe î' po'tîiya yu'se pra awanî'pî. Tîîse mîîkîrî Jesusya ikupî'pî
tiwin ite'ka tamî'nawîronkon tonpe. Eeturumaka'pî tiaronkonya tîwîto'pe
kai'ma tamî'nawîronkon nîkupî'pî imakui'pî ye'mapa.
28 Pena Moisés nurî'tî maimuya taasa' yawîrî teepîremasanon esanon yepo-
torîkon ton menka'pî to'ya, warayo'kon. Pemonkon pe tîwanîkon ye'nen e'to'
yawîronkon pepîn, a'tu'mînan pe to' wanî. Tîîse mîrîrî tîpo Paapaya tîmaimu
tînena'poka ton pepîn wenai tînmu menka'pî teepîremasen pe awe'to'pe. Morî,
e'to' yawîron tînmu menka'pîiya, tiaronkon teepîremasanon yentainon. Mîrîrî

ye'nen mîîkîrî ko'mamî sîrîrîpe teepîremasanon esanon yepotorî pe ipatîkarî, î' pensa aatarетî'ka tonpe pra.

8

Jesus Wanî Uurî'nîkon Ton Pe

Teepîremasanon Esanon Yepotorî Pe

1 Tamî'nawîron yentai sîrîrî taa annaya manni' wanî Jesus pî' teeseurîmasen pe awanî. Mîîkîrî Jesus wanî ipîkku pe, kure'nan uurî'nîkon tonpe teepîremasen esanon yepotorî pe awanî. Mîîkîrî ereutasa' ko'mamî tamî'nawîronkon esa' pe Paapa yaponse' meruntî winî.

2 Moropai miarî si'ma Paapa pata'se' pu'kuru ya' mîîkîrî esenyaka'ma ko'mannîpî teepîremasanon esanon yepotorî pe. O'non pata Paapa yapurîto' pu'kuru pata, intîrî'pî pata si'ma, pemonkonyamî' nîtîrî'pî pe pra awanî.

3 Tamî'nawîronkon manni'kan teepîremasanon esanon yepotorî wanî'pî imenkasa'kon pe, to' esenyaka'mato'pe Paapa pia tîntîrîkon tîrî pî'. Moropai tînpo'tîkon tekînkon po'tîto'pe to'ya tonpakon nîkupî'pî imakui'pî ton pe, mîrîrî wanî'pî to' esenyaka'mato'pe. Mîrîrî warantî uurî'nîkon ton pe Jesus teepîremasen kure'nanya î' tîrî e'pai awanî'pî uurî'nîkon tonpe.

4 Tarî non po tîwanî ya, teepîremasen pe awanî pepîn e'painon. Maasa pra tarî teepîremasen, mîrîrî ku'nenan, wanî tîntîrîkon tîînenan î' kai'ma Moisés nurî'tîya ta'pî yawîrî ku'nenan wanî mîîto'pe. Jesus esenyaka'mato' wanî pepîn Moisés nurî'tî nekaremekî'pî yawîrî.

5 Tîîse inkamoro teepîremasanon esenyaka'mato' wanî tarî. Mîrîrî wanî ka' po tîwe'sen patakanen pe neken, moropai itekatono'pî pe awanî. Mîrîrî ye'nen î' pensa Paapa yewî' konekaiya ya, Paapaya ta'pî Moisés pî':

Aka, e'to' yawîrî tamî'nawîrî î' ta'pîuya moropai yenpo'pîuya aapia era'mapa
manni' wî' po mîrîrî yawîrî mîkupîi *Êx 25.40*
ta'pîiya.

6 Tîîse Jesusya morî teesenyaka'mato' ton yapi'sa' manni'kan teepîremasanon esenyaka'mato' yentai. Maasa pra Moisés nurî'tî maimu yawîrî to' esenyaka'ma'pî. Tîîse mîîkîrî Jesus ko'mamî sîrîrî Paapa moropai pemonkon yarappana tîwe'sen pe î' kai'ma morî pe pemonkon ena emapu'tîpa kai'ma Paapa yarakkîrî. Mîrîrî warantî eesenyaka'mato' wanî morî pe, e'mai' pe Moisés nurî'tî pia tîmaimu esetanto' tîntîrî'pî yentai. Maasa pra morî panpî' tîrîuya pe wai aapia'nîkon taasai'ya ye'nen.

7 Sîrîrî e'mai'non î' ta'pî Paapaya Moisés nurî'tî pî' e'sa' ya, e'to' yawîrî, amenan pe inî'rî î' taa Paapaya pepîn e'painon.

8 Tîîse Paapaya era'ma'pî î' kai'ma yairî pra pemonkonyamî' yeseru wanî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya:

—Î' pensa amenan mai to' nîkupî tonpe
konekauya kupî sîrîrî Israel ponkon tonpe.
Moropai Judá nurî'tî pemonkonoyamî' ton pe
ikonekauya kupî sîrîrî,
9 manni' pena atamokon tonpe ikupî'pîuya warantî pra,
î' pensa Egito pata yapai to' mo'kauya yai ikupî'pîuya warantî pra.
Maasa pra inkamoro e'sa' pra man mîrîrî yawîrî.
Mîrîrî wenai inkamoro yewanmîrî'pîuya,
to' piapai atarima'pî —ta'pî Uyepotorîkonya.

10 —Sîrîrî kupîuya maasa to' nîkupîton pe
insamoro Judeuyamî' tonpe.
Awanî pe man see warantî —ta'pîiya.
—Itîrîuya to' esenumenkato'kon ya',
umaimu to' nîkupîkon ton tîrîuya
to' yewan ya' aako'manto'pe,
yawîrî iko'manpai to' e'to'pe,
tiaronya to' yaipontî pra tîîse.
Mîrîrî yai uurî wanî to' yepotorî pe
moropai inkamoro wanî upemonkonoyamî' pe.
11 Mîrîrî yai anî'ya tîîko'mamî yonpa yenupa eserîke pra awanî.
Moropai taiya eserîke pra awanî tîwanîyakon pî':
“Paapa epu'kî,” taiya eserîke pra awanî.
Maasa pra mîrîrî yai tamî'nawîronkonya uyepu'tî kupî sîrîrî tewankon ya'.
Manni'kan ipîkku pe pra tîwe'sanonya
moropai ipîkku pe tîwe'sanonya uyepu'tî kupî sîrîrî.
12 Mîrîrî yai tamî'nawîrî uuwanmîra to' nîkupî'pî imakui'pî kupîuya
tiwin kin ipî' enpenata pepîn *Jr 31.31-34*
—ta'pîiya.
13 Inî'rî eesetato'kon kupîuya pe wai amenan pe taasa' Paapaya yai,
e'mai'non inkupî'pî epu'tî'nîkon tarîpai, penaro' pe awanî moropai aataretî'ka
kupî sîrîrî.

9

Paapa Yapurîto' Yeseru Sîrîrî Non Po Si'ma

1 Pena e'mai' pe Paapaya etanto' pî' esenumenkanpai'nîkon. Moisés nurî'tî
pia itîrî'pîiya, î' kai'ma tapurîto' ekareme'nen pe. Mîrîrî ekaremekî'pîiya î'
kai'ma pemonkonyamî'ya tapurîto'pe Paapa ko'manto' ton tînkoneka'pîkon ta
si'ma sîrîrî non po.
2 Ekaremekî'pîiya manni' Paapa ko'manto' bodeyamî' pi'pîrî'pî ke
ikonekasa' arakkitawon e'mai'non yuwa'to' wanî'pî tamî'nawîronkon
ewonto'pe pra tîîse manni'kan teepîremasanon neken ewomî Paapa yapurîi.
Mîrîrî morî ta awanî'pî apo', to' kuma'tu, moropai moro rî awanî'pî trigo
puusa' to' nîtîrî'pî Paapa tonpe itaponse' po.
3 Mîrîrî tîpo itakon ite'karon wanî'pî yuwa'sa' pe anî' ewomî namai. Iratai
ta awanî'pî morî pu'kuru Paapa ko'manto' pata'se'.
4 Mîrîrî ese winî awanî'pî ouro konekasa' a'pusin to' nîpo'tî yaponse'.
Moropai ita nîrî awanî'pî to' esetato' Paapa nîkupî'pî yense'. Tamî'nawîrî
ouro pe awanî'pî ita, iporo. Mîrîrî ya' to' yuu pe Paapa nîtîrî'pî yense'
wanî'pî. Moropai mîrîrî ya' Arão nurî'tî yenyawon rî'pî yei wanî'pî manni'
areta'pî. Moropai asakî'ne awene'kon tî' wanî'pî o'non pata Paapa maimu
e'menukasa' manni' yaponse' pî'.
5 Mîrîrî Paapa maimu yense' po to' wanî'pî asakî'ne ese' yenpata winî
tîwe'sanon ouro konekasa'kon inserîyamî' pe, manni'kan Paapa pia pu'kuru
tîîko'mansenon. Inkamoro yapî'sa' yarappana î' kai'ma pemonkonya teseru
koneka Paapa yarakkîrî pata'se' pe awanî'pî. Mîrîrî pata Paapaya tîîwanmîra
imakui'pî kupî pata'se' pe awanî'pî. Tîîse tamî'nawîrî î' moro tîwe'sen ekare-
mekî eserîke pra awanî sîrîrîpe.

6 Tamî'nawîron Paapa yewî' konekasa' tîuya'nîkon tîpo teepîremasanon
ewomî pia'tî'pî wei kaisarî e'mai'non yuwa'to' morî ta neken. To' ewomî
e'pîtî'pî mîrîrî tîntîrîkon yeserukon yawîrî mîrîrî ku'se.
7 Tîîse itakon ite'karon yuwa'to' ta, teepîremasanon esanon yepotorî ewomî
e'pîtî'pî tiwin ite'ka tiwin kono' tîîse. Mîîkîrî ewomî pîn mîn ton pra. Tîîse
mîîkîrîya anî'rî wîîsa' tîuya mînî yarî e'pîtî'pî Paapa pî' ekareme'se. Mîrîrî
yarîiya imakui'pî tînkupî'pî ton pe. Moropai tonpayamî' nîkupî'pî imakui'pî
tînepu'tîkon pe pra iku'sa' to'ya ton pe yarî'pîiya.
8 Mîrîrî Paapa yewî' ta, to' nîkupî wenai Morî Yekaton Wannîya uyenu-
pakon aronne epu'to'pe kai'ma. Manni' itakon ite'karon yuwa'to', morî
pu'kuru Paapa ko'manto' ta, anî' ewomî pîn. Aatarakkanmoka eserîke pra
aako'mamî e'mai'non yuwa'to' ta neken teepîremasanonya teeserukon kupî
tanne. Mîrîrî pî' uyenupa'pîkon Morî Yekaton Wannîya, maasa Paapa pia
ewonnîto' atarakkanmokasa' pra tîîse.
9 Mîrîrîya ekaremekî sîrîrîpe uurî'nîkon pî', epu'to'pe kai'ma. Pena Paapa
pia to' nîtîrîya moropai tekînkon po'tî to'ya ya, morî pe e'to' yawîrî pemonkon
yewan miakanma eserîke pra awanî'pî, manni'kan Paapa yapurînenan
yewan. Paapa pia pu'kuru to' ewomî eserîke pra.
10 Tamî'nawîron to' nîkupî yeseru wanî'pî yekkari wanî tonpe neken, mo-
ropai to' wuku tonpe, moropai î' kai'ma teserukon ya' tenyakon rona to'ya
tonpe. Moropai tiaron to' yeseru mîrîrî wanî'pî poroporo neken pemonkon
e'ronato' yeseru pe. Mîrîrî kupî'pî to'ya, î' pensa Paapaya amenan pe
mîrîrîkon yeseru mîrîrî miakanma pîkîrî.

11 Tîîse mîrîrî tîpo Cristo iipî'pî teepîremasanon esanon yepotorî pe
uurî'nîkon tonpe. Moropai amenan ewonnîto' yarakkanmoka'pîiya. Mîîkîrî
ewomî'pî mîrîrî Paapa yewî' ta, ka' pon pu'kuru. Miarî uurî'nîkon ton pe
Paapa pî' esatî pî' aako'mamî, manni' morî e'to' yawîrî yapurîto' pata'se' ta,
pemonkon nîkoneka'pî pata pra. Uupia'nîkon morî tîrî Paapaya emapu'tînen
pe awanî, taasai'ya yawîrî.

12 Î' pensa teewomî yai, Cristo ewomî'pî tiwin ite'ka neken tamî'nawîronkon
tonpe mîrîrî morî pu'kuru Paapa ko'manto' pata'se' ya'. Miarî ya' teewomî
yai bode mînî moropai paaka more mînî yaasai'ya pra man tiwin kin Paapa
pî' ekaremekîpa. Tîîse yarî'pîiya tîmînî tîni'kamo'pî pu'kuru. Moropai mîrîrî ke
uurî'nîkon ye'ma'pîiya ipatîkarî tîîpia ko'mannîto'pe.
13 Mîrîrî bodeyamî' mînî, moropai paakayamî' yuntonon mînî, moropai
paaka tînre yenpotîpon pepînon tekînkon po'tîsa' to'ya ya, urunu'pîri wanî to'
nîkutututuma pe pemonkonyamî' poro. Mîrîrî kupî to'ya yai, pemonkonyamî'
yarakkîrî nura pe to' e'to' ronaiya tîîse poro po itu'na pra.
14 Maasa esenumenkatî, mîrîrî yentai Jesus mînî ini'kamo'pîya uurî'nîkon
rona. Morî Yekaton Wannî meruntîri yai Paapa pia mîîkîrî eturumaka'pî
tîîwarîrî tîîsa'mantapa. Morî pe e'to' yawîron imakui'pî ton pîn eeturu-
maka'pî. Mîrîrî wenai imînîya imakui'pî uyewankon ya' tîîko'mansen ronaiya.
Manni' ne'ne' pe esenumenkanto' ku'nen mo'kaiya. Mîrîrî wenai yairî
Paapa, manni' ipatîkaron tîîko'mansen yapurîto'pe ikupî'pîiya. Mîrîrî warantî
uurî'nîkon pîika'tîiya.

15 Mîrîrî ku'sa' tîuya wenai, Cristo wanî Paapa yarakkîrî pemonkon yarap-
pana. Amenan esetanto' tîîsai'ya wanî, morî pe pemonkon enato'pe Paapa
yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen penaro' yawîronkon nîkupî'pî imakui'pî mo'kapa

kai'ma aasa'manta'pî. Moropai inkamoro Paapa nanno'sanya ipatîkaron inekaremekî'pî yapi'to'pe aasa'manta'pî.
16 Epu'tî'nîkon enen anî' wanî tîîse, itemanne rî'pî yapisî pepîn. Tîîse aasa'manta tîpo neken, itonpa pe tîwe'senya mîîkîrî isa'manta'pî yemanne rî'pî yapisî e'pai awanî. —Uusa'manta'pî ya, uyonpa rî'pîya uyemanne rî'pî yapisî e'pai man —taasai'ya ye'nen.
17 Tîîse yapisîiya mîîkîrî sa'manta'pî pata'pî pe neken. Maasa, aasa'manta pra tîîse, yapisîiya eserîke pra awanî maasa pra î' pe pra awanî, enen aako'mamî pîkîrî. Tîîse aasa'manta ya, mîrîrî yai neken yapisî e'pai awanî.
18 Mîrîrî warantî nîrî pena imakui'pî anî' nîkupî'pî mo'ka Paapaya pepîn, tekîn wîîsai'ya pra tîîse. Itekîn mînî rî'pî wenai neken, Paapaya ikupî, taasa' tîuya yawîrî.
19 Mîrîrî ye'nen e'mai' pe Moisés nurî'tîya to' nîkupîton ekareme'sa' yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pî', tamî'nawîrî Paapa nekaremekî'pî, paaka more mînî yapi'sa' tîuya moropai bode mînî yapi'sa' tîuya yense' yapisî'pîiya. Mîrîrî yai'me'pîiya tuna yarakkîrî. Moropai mîrîrî ke mîrîrî kaareta tînmenuka'pî yaponse' moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' kuyukuyuma'pîiya. Hissopo yare moropai carneiro si'po suuyu ikî'pasa' i'ka' ke ikuyukuyuma'pîiya.
20 Mîrîrî kupî tîuya ye'ka pe ta'pîiya to' pî':
—Sîrîrî mîn wanî esetanto' ton Paapa nîkupî'pî ekareme'nen pe.
Manni' upî' inekaremekî'pî ikupîkonpa *Êx 24.8*
—ta'pîiya.
21 To' pona ikupî'pî tîuya warantî, Moisés nurî'tîya mîn kuyukuyuma'pî mîrîrî Paapa yewî' poro, moropai ita tîwe'sen tamî'nawîron to' napurîkon poro.
22 Innape man. Moisés nurî'tîya yenupanto' yawîrî tamî'nawîronkon wanî ironasa' pe mîrîrî mîn ke. Moropai to' makui, to' nîkupî'pî kupî'pî Paapaya tîîwanmîrî mîrîrî wenai. Maasa pra anî' wîîsa' pra awanî ya, umakuyikon ronaiya eserîke pra awanî. Tîîse mîn iti'kamo'pî wenai neken e'ronan esepu'tî.

Cristo Ni'kamo'pî Imînîya Neken Umakuyikon Rona

23 Inna seru' pepîn tarî Paapa ko'manto' kupî'pî to'ya morî pe tekînon mînî ke. Tîîse mîrîrî wanî'pî ka' po tîwe'sen patakanen pe neken. Morî pe ironapîtî'pî to'ya Paapa yapurîkonpa mîrîrî warantî. Tîîse to' yekînnon mînî yentai morî pe ronaton yu'se ka' pon wanî, manni' pata pemonkon yarakkîrî Paapa esepoto'.
24 Maasa pra Cristo ewonsa' pra man morî pu'kuru Paapa pata'se' ya pemonkon nîkoneka'pî ya' pra, mîrîrî ka' po tîwe'sen patakasa' ya' pra. Tîîse mîîkîrî ewomî'pî ka' po tîwe'sen ya' pu'kuru. Moropai sîrîrîpe Paapa pia aako'mamî uurî'nîkon tonpe teeseurîma pî', upîika'tîiya'nîkon.
25 Mîrîrî warantî pra pena teepîremasanon esanon yepotorî ewonpîtî'pî. Kono' kaisarî eewonpîtî'pî mîrîrî morî pu'kuru Paapa pata'se' ya', tîmînî yaase pra tîîse paaka more mînî yaapîtî'pîiya. Tîîse mîrîrî warantî Cristo ewonsa' pra man tu'ke ite'ka.
26 Mîrîrî warantî ewonpî'sa' ya, kono' kaisarî moriya tu'ke ite'ka Cristoya tîmoron epu'tî e'pai awanî e'painon pata ekoneka'pî pata pai. Tîîse mîîkîrî ewomî'pî tiwin ite'ka neken tamî'nawîronkon tonpe. Sîrîrî yai tamî'nawîron

ataretî'ka kupî yai eesenpo'pî imakui'pî pe tamî'nawîronkon e'to' mo'kapa kai'ma. Tîîwarîrî tiwin ite'ka tîîsa'mantapa eeturumaka'pî.
27 Tamî'nawîronkon uurî'nîkon sa'manta e'pai awanî tiwin ite'ka neken. Moropai mîrîrî tîpo Paapaya uurî'nîkon yenunto' wanî.
28 Mîrîrî warantî nîrî Cristo eturumaka'pî tîîwarîrî tiwin ite'ka tîîsa'mantapa. Moropai pemonkonyamî' nîkupî'pî imakui'pî mo'ka'pîiya tîpona. Mîrîrî tîpo mîîkîrî esenpo itakon ite'ka pe tarîpai imakui'pî mo'kai pra, tîîse tînîmîkî pî' tîîko'mansenon pîika'tîi aaipî.

10

1 Pena Moisés nurî'tîya yenupato' wanî maasa Cristo nîkupî ekareme'nen pe. Mîrîrî wanî'pî itekatono'pî pe neken, morî pe tui'sen yekatono'pî pe awanî'pî, ima're tîwanî ye'nen. Maasa pra kono' kaisarî iku'pîtî to'ya e'pai awanî'pî. Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe mîrîrî Moisés nurî'tî nîmenuka'pîya pemonkon kupî e'painon morî pe e'to' yawîrî, Paapa pia erepannîto'pe.
2 Sîrîrî Paapa yapurînenan e'sa' ya, morî pe e'to' yawîrî ironasa' pe imakui'pî tînkupî'pîkon winîpai, mîrîrî tînkupîkon ko'mannîpî mî'pannîpî'pî to'ya e'painon. Maasa pra morî pe to' wanî e'painon teuren.
3 Tîîse mîîwîni pra awanî kono' kaisarî tîmakuyikon yepe' ton tekînkon ene'pîtî pemonkonyamî'ya. Mîrîrîya to' yenpenatanîpî'pî tîmakuyikon rona pî'.
4 Maasa pra paaka mînîya moropai bode mînîya anî' nîkupî'pî imakui'pî mo'ka eserîke pra awanî tiwin kin.
5 Mîrîrî ye'nen Cristoya ta'pî Paapa pî' tarî non pona teerepansa' yai:
—Paaka mînî moropai anî'rî mînî yarîuya
yu'se pra awanî ye'nen,
uyesa' ton kupî'pîya, Paapa, untîrî tonpe aapia.
6 Maasa pra o'ma'kon to' nîpo'tîkon
itaponse' po
inkamoro yu'se pra awanî inî'rî
to' nîkupî'pî imakui'pî mo'kanen pe.
7 Mîrîrî ye'nen tauya apî':
Paapa, uurî tarî wai
itu'se awe'to' ku'to'peuya.
Î' kai'ma amaimu yaponse' po
upî' teeseurîmasen e'menukasa'
manni'ya taasa' yawîrî ikupîuya *Sl 40.6-8*
—ta'pîiya.
8 Mîrîrî pî' esenumenkanpai'nîkon. E'mai' pe ta'pîiya: —Paaka wîî to'ya yu'se pra awanî. Anî' enepî to'ya yu'se awanî pepîn aapia tînpo'tîkon ton. (Mîrîrî ta'pîiya mîrîrî ku'to'pe to'ya kai'ma Moisés nurî'tî nîmenuka'pîya taasa' tanne.)
9 Moropai mîrîrî tîpo ta'pîiya: —Uurî tarî wai Paapa, itu'se amîrî e'to' ku'to'peuya —ta'pîiya. Mîrîrî warantî tamî'nawîrî to' nîkupî ko'mannîpî yaretî'ka'pî Paapaya. Moropai mîrîrî pata'pî ya' Cristo sa'mantato' tîrî'pîiya.
10 Itu'se Paapa wanî wenai Cristo sa'manta'pî. Mîrîrî aasa'mantato' wenai, uurî'nîkon nîkupî'pî imakui'pî mo'ka'pîiya. Moropai morî pe uurî'nîkon kupî'pîiya. Maasa pra eeturumaka'pî tîîsa'mantapa tiwin ite'ka tamî'nawîronkon nîkupî'pî imakui'pî tonpe.

11 Mîrîrî ye'ka pe pra manni'kan teepîremasanon Judeuyamî' nîpo'tî wanî.
Iko'noro wei kaisarî teserukon yawîrî ikupî pî' to' e'pîtî. Tîîse mîrîrî to'
nîkupîya anî' nîkupî'pî imakui'pî mo'ka eserîke pra awanî tiwin kin.
12 Tîîse mîîkîrî teepîremasanon esanon yepotorî Jesus Cristo eturumaka'pî
tiwin ite'ka neken imakui'pî tamî'nawîronkon nîkupî'pî mo'kapa. Mîrîrî ku'sa'
tîuya tîpo eereuta'pî ipîkku pata'se' ya', Paapa meruntîri winîkîi.
13 Miarî mîrîrî pata pai, mîîkîrî Jesus ko'mamî. Î' pensa Paapaya imaimu
yawîrî iteyatonon kupî inîmîkî pî' aako'mamî, to' yentai awanî ye'nen.
14 Maasa pra mîrîrî tiwin ite'ka eeturumaka'pî wenai tîpemonkonoyamî'
kupî'pîiya morî pe e'to' yawîrî ipatîkarî imakui'pî ton pra. Manni'kan innape
iku'nenan makuyikon mo'kaiya.
15 Moropai Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî mîrîrî yekare pî'. E'mai' pe
ta'pîiya:
16 —Sîrîrî wanî esetato' ton pe to' yarakkîrî
manni' wei esuwa'kasa' tîpo ikupîuya —ta'pî Paapaya.
—Umaimu yeka'mauya to' yewan ya' aako'manto'pe,
moropai î' pona imenukasa' warantî
to' esenumenkato' ya' itîrîuya
tîîwanmîra'nîkon ikupî to'ya namai, *Jr 31.33*
—ta'pîiya.
17 Moropai inî'rî ta'pîiya:
—Î' pensa imakui'pî pe to' e'to' pî'
enpenata pepîn inî'rî
moropai to' nîkupî'pî imakui'pî pî'
enpenata pepîn tiwin kin *Jr 31.34*
—ta'pîiya.
18 Mîrîrî warantî tîîwanmîra imakui'pî unkupî'pîkon ku'sai'ya tîpo inî'rî
tîmakuyikon yepe' pe to' nîpo'tî yu'se pra awanî tarîpai.

Paapa Pia Erepannîpai'nîkon

19 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', Jesusya pakî'nan pona tîmînî kamo'pî pata
pai, î' rî umanenpanenkon ton pra man morî pu'kuru Paapa pata'se' ya'
ewonnîto'pe.
20 Maasa pra mîîkîrîya amenan e'ma arakkanmoka'pî ewonnîto' ton.
Aasa'manta'pî yai, tîpata'se' yuwa'to' kamisa karaka'pî Paapaya. Mîrîrî
ye'nen Paapa pia pu'kuru ewonnî tarîpai. Maasa pra pemonkon pe Jesus
sa'mantato' wenai imakui'pî unkupî'pîkon mo'ka'pîiya. Moropai uupia'nîkon
morî pe tîwe'to' tîîsai'ya ye'nen, ewonnî Paapa pia ko'manse.
21 Tarîpai moro man tiwin kure'nan teepîremasanon esanon yepotorî
uurî'nîkon tonpe miarî Paapa yewî' esa' pe tîwe'sen.
22 Mîrîrî ye'nen aminke pra erepannîpai'nîkon man Paapa pia. Yairî uye-
wankon ya' esenumenkan ye'ka pe moropai innape ikupîi'ma. Maasa pra
morî pe esenumenkanto' enasa' man ironasa' pe. Moropai morî pu'kuru
tuna ke ironasa' pe uyesa'kon wanî warantî, itu'na, uyewankon ya' morî pe
ko'mannî inî'rî imakui'pî kupî pî' ko'mannî pepîn. Mîrîrî ye'nen iipia pu'kuru
erepannîpai'nîkon man.
23 Moriya innape ikupî pî' ko'mannîpai'nîkon man. Manni' ipî' eseurîman
ko'mannîpî manni' maasa pra epu'tî man î' kai'ma yairî î' ta'pî tîuya kupî
Paapaya.

24 Moropai morî pe e'nî yuwapai'nîkon tiaronkon yarakkîrî. Tiaronkon
pîika'tîpai'nîkon tamî'nawîrî morî pe to' sa'nama wenai moropai tiaronkon
nîrî sa'namato'pe to'ya. Moropai to' pîika'tî yuwato'pe to'ya.
25 Tiaronkon wîtî pra awanî wenai epere'pî'nîto' pata'se' ya' —Uurî nîrî
uutî pepîn —tîkai pra e'nîpai'nîkon man. Tîîse inkamoro yausinpapai'nîkon
man. Inî' panpî' itîîpai to' e'to'pe, to' yausinpapai'nîkon man. Maasa pra
aminke pra Uyepotorîkon ii'to' weiyu eseponî pî' man mîîto'pe. Mîrîrî ye'nen
to' tarumakai pra to' yausinpa yuwapai'nîkon man.
26 Maasa pra yairon pu'kuru Paapa maimu eta tîpo tîpu'se imakui'pî kupî pî'
ko'mannî ya, inî'rî mîrîrî mo'kanen ton eporî eserîke pra man. Paapa maimu
pîinama pra tanne tiaron untîrîkon ton pra man imakui'pî yepe' ton.
27 Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'nî kupî sîrîrî. Maasa pra apo' ya' teyatonon
yenumî Paapaya nari' ya', apo' î' pensa eesi'nîpî neporî ton pepîn ya'.
28 Maasa era'makî. Pena Moisés nurî'tî nîmenuka'pî yawîrî pra tîwe'sen
wanî ya, mîîkîrî ye'ka wî'pî to'ya tî'nînmai pra. Tîîse mîrîrî ku'pîtî'pî to'ya
pena anî'ya imakui'pî ku'sa' era'ma asakî'nankonya ya. Mîîwînî pra awanî ya,
eseurîwî'nankonya era'masa' ya.
29 Tarîpai o'non ye'ka pe awanî kupî sîrîrî Paapa munmu yewanmîrîtîpon
yarakkîrî? Inkamoro ye'kaya imînî tîrona tonkon kupî î' pe pra rî. Manni'
imînî wenai upîika'tîiya'nîkon yekare esepu'tî, amenan esetato' yawîrî. Mo-
ropai o'non ye'ka pe e'pai awanî Paapa Yekaton, isa'namanen, winîkîi
tîwo'ma'tasen yarakkîrî? Maasa esenumenkatî. Penaronkon Moisés nurî'tî
maimu yawîrî pra esi'san yentai tîwe'taruma'tîto' yapisîiya kupî sîrîrî.
30 Maasa pra Paapa manni'ya epu'tî man. Ta'pîiya:
—Ese'ma kupî sîrîrî inkamoro,
umaimu yewanmîrîtîponkon, yarakkîrî *Dt 32.35*
—ta'pîiya. Moropai ta'pîiya inî'rî:
—Uyepotorîkonya tîpemonkonoyamî' yeseru yenpo kupî sîrîrî.
Moropai imakui'pî to' nîkupî'pîkon wenai,
inkamoro yenumîiya kupî sîrîrî *Dt 32.36; Sl 135.14*
—ta'pîiya.
31 Akan neken taamî mannankan Paapa tîîko'mansenya to' yenumî kupî pe
man.
32 Maasa enpenatatî. Pena Jesus yekare etaya'nîkon yai, innape
ikupî'pîya'nîkon, yairî awanî epu'tî'pîya'nîkon. Mîrîrî wenai tu'ke
awe'taruma'tî'pîkon. Tîîse mîrîrî rumakaya'nîkon pra awanî'pîkon. Yapîtanîpî
pî' aako'mamî'pîkon.
33 Tiaron pensa amîrî'nîkon mu'tunpa'pî to'ya mararî pra. Moropai
ataruma'tî'pîkon to'ya tamî'nawîronkon rawîrî si'ma. Moropai amîrî'nîkonya
tiaronkon e'taruma'tî era'ma'pî a'noko'pîkon pe. Mîrîrî ye'nen to' wanîyakon
pe to' pîika'tî yuwa'pîya'nîkon. Mîrîrî wenai to' kaisarî awe'taruma'tî'pîkon.
34 Moropai amîrî'nîkonya atarakkamo'san pîika'tî'pî. Tamî'nawîrî itesa'
pe awe'to'kon mo'ka'pî to'ya tanne, mîrîrî yapîtanîpî'pîya'nîkon aatausin-
pakon ye'ka pe. Aatausinpa'pîkon maasa pra mîrîrî yentainon morî panpî'
eporîya'nîkon epu'tî'pîya'nîkon, tîwe'tî'kasen pepîn tîrî tîuya taasa' Paapaya
yawîrî.
35 Mîrîrî ye'nen meruntî ke e'tî a'tu'mîra teenai pra. Innape ikupî pî'
aako'mamîkon ya, kure'ne morî yapisîya'nîkon kupî sîrîrî.

36 Mîrîrî yapisîya'nîkon nîmîkî pî' ako'mantî teeseta'kai pra. Itu'se Paapa
e'to' kupî pî' moropai î' tîrîuya ta'pî Paapaya yapisîya'nîkon pîkîrî ako'mantî.
37 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:
Tîko'man pe aako'mamî pe pra man, tîîse mararî aako'mamî.
Moropai manni' tui'sen, mîîkîrî iipî.
Mîîkîrî ko'mamî pepîn tîîse aaipî.
38 Mîrîrî yai upemonkonoyamî' morî pe pu'kuru tîwe'sanon
ko'mamî pe man innape ukupî pî'.
Tîîse inkamoro enna'po ya te'ma'pîkon pî',
inkamoro pî' atausinpa pepîn *Hc 2.3,4*
ta'pîiya.
39 Tîîse uurî'nîkon wanî pepîn inkamoro ye'ka tîwenna'posanon warantî.
Inkamoro wanî awe'tî'katonkon pe. Tîîse uurî'nîkon wanî innape iku'nenan
pe moropai innape iku'sa' wenai, uurî'nîkon wanî e'pîika'tî'san pe.

11

Penaronkonya Innape Paapa Ku'to'

Yeseru Ton Tîrî'pî

1 Tauya sîrîrî innape Paapa ku'to' wanî see warantî. Innape Paapa
winîpainon yapisî kupî sîrîrî, manni' inîmîkî pî' ko'mannî manni' epu'tî'nîkon.
Moropai yapisîton moro awanî epu'tî teesera'masen pepîn, innape Paapa
kupî wenai.
2 Mîrîrî warantî penaronkonya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî wenai Paa-
paya to' era'ma'pî tîwakîri pe.
3 Innape ikupî wenai epu'tî'nîkon î' kai'ma Paapaya tamî'nawîron koneka'pî
tîmaimu ke. Ka' koneka'pîiya, kapoi, wei, sirikkîyamî' anî' nera'makon pepîn
koneka'pîiya tera'masen tonpe to' koneka'pîiya. Mîrîrî epu'tî, innape Paapa
kupî ye'nen.
4 Mîrîrî warantî nîrî pena Abel nurî'tîya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî ye'nen
Paapa pia tîntîrî tekîn po'tî'pîiya manni' tîrui Caim nurî'tî nîpo'tî yentainon.
Innape Abel nurî'tîya ikupî ye'nen, tîwakîri pe yairon pe Paapaya intîrî'pî
era'ma'pî. Innape iku'to' tîuya wenai tîîsa'manta tîpo inî'rî teeseurîmasen pe
Abel nurî'tî wanî. —Innape Paapa ku'nen pe e'tî —taiya upî'nîkon.
5 Mîrîrî warantî nîrî Enoqueya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî wenai
aasa'mantato' winîpai Paapaya yarî'pî. Moropai mîîkîrî esa'rî'pî yuwa'pî
itonpayamî'ya tîîse eporî to'ya pra awanî'pî. Maasa pra Paapaya yarî'pî
wanî'pî. Yarîiya rawîrî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' wanî'pî: —Tîwakîri
pe Paapaya era'ma'pî innape iku'toi'ya wenai.
6 Anî'ya innape Paapa kupî ye'ka pe pra, tîwakîri pe era'maiya pepîn tiwin
kin. Maasa pra Paapa pia tuutîsenya innape moro Paapa wanî ikupî e'pai
awanî. Moropai Paapa nîtîrî ton moro awanî, manni'kan tîwanenan pia
epu'tîiya e'pai awanî.
7 Mîrîrî warantî nîrî Noé nurî'tîya Paapa maimu eta tîuya yai innape
ikupî'pî. Ta'pî Paapaya: —Pata yaretî'kauya pe wai tuna ke —ta'pîiya.
Tîîse maasa î' e'kupî era'masa' Noéya pra awanî'pî. Tîîse innape imaimu
kupî'pîiya. Moropai kure'nan kanau koneka'pîiya. Mîrîrî ya' tîpemonkonoyamî'
tarakkîronkon e'pîika'tîto'pe kai'ma. Mîrîrî ku'sai'ya wenai tiaronkon pata

ponkon tî'ka'pî Paapaya. Moropai innape tîku'sai'ya wenai yairon pe ikupî'pî Paapaya.

8 Mîrîrî warantî nîrî Abraão nurî'tîya innape Paapa maimu kupî'pî. Mîîkîrî yanno'pî Paapaya moropai eese'ma'tî'pî tiaron pata pona. Attî'pî se' tapairî tuutîsen pemonkon wîtî warantî, o'non pata tuutî epu'tî ye'ka pe pra. Tîîse apata ton tîrîuya ta'pî Paapaya pata pona attî'pî. Mîîkîrîya tîpata nîmî'pî.

9 Innape Paapa kupî tîuya wenai aako'mamî'pî miarî ka'ran pe, mîrîrî itîrî tîuya taasa' Paapaya manni' pata ya'. Mîîkîrî ko'mamî'pî tappîi konekasa' ta. Mîrîrî warantî nîrî Isaque nurî'tî moropai Jacó nurî'tî ko'mamî'pî tappîi konekasa' ta. Maasa pra inkamoro pî' nîrî ta'pî Paapaya to' pata'se' ton itîrî tîuya pî' mîîto'pe.

10 Mîrîrî warantî to' ko'mamî'pî maasa pra Abraão nurî'tîya ikoneka tîuya ta'pî Paapaya nîmîkî'pî tîpata'se' ton. Manni' Paapa nîkoneka'pî aako'mamî pata'se' ton, sa'man ite'se'kon aatareti'ka neporî ton pepîn mîrîrî nîmîkî'pîiya.

11 Innape ikupî pî' Abraão nurî'tî ko'mamî wenai tînmu ke eena'pî a'yeke'ton pe si'ma. Moropai ino'pî Sara nurî'tî nîrî, tînre yenponen pe pra si'ma tînre ke eena'pî. Mîîkîrîya innape î' kupî tîuya ta'pî Paapaya epu'tî'pî.

12 Mîrîrî warantî mîîkîrî Abraão nurî'tî ena'pî tu'kankon yunkon pe a'yeke'tonon pe si'ma. Mararî pra ipayanyamî' ton esenpo'pî ka' pî' sirikkîyamî' wanî warantî. Moropai tu'ke kasapan wanî warantî pîrana ka, iku'ne'tî yentai ipayanyamî' epamî'pî.

13 Sîrîrî warantî tamî'nawîronkon inkamoro penaronkon e'tî'ka'pî innape ikupî ye'ka pe. Teuren î' tîrî tîuya ta'pî Paapaya era'masa' to'ya pra man tîîse innape ikupî'pî to'ya. Maasa yapisî tîuya'nîkon epu'tî'pî to'ya. Moropai to' esepu'tî'pî tarîron pe pra tîwanîkon moropai to' esekaremekî'pî ka'ran pe tîwanîkon pî' sîrîrî pata po, tuutîsanon pe sîrîrî pata poi to' wanî.

14 Mîrîrî warantî anî'kan esenumenka ya, tîpata'se'kon ton yuwa pî' to' ko'mamî eesepu'tî.

15 Inkamoro esenumenkasa' pra man tîwenna'pokon pî' tîpata'se'kon ya'. Enna'popai tîwanîkon ya, to' enna'po'pî e'painon.

16 Tîîse tîpatakon ton yuwa'pî to'ya tiaron, itentainon morî ka' pon. Mîrîrî wenai Paapa eppepî pepîn to' yunkon pe, to' napurî pe tîwanî pî' maasa pra mîîkîrîya to' pata'se' ton koneka'pî miarî morî pu'kuru.

17 Abraão nurî'tîya innape Paapa kupî'pî wenai, tînmu Isaque nurî'tî tîrî'pî Paapa pia ipo'tîpa. Maasa pra innape tîkupîiya epu'tîpa tînmu Isaque nurî'tî wîîto'peiya tîîpia esatî'pî Paapaya.

18 Teuren Paapaya taasa' wanî'pî, ipî' mîîkîrî inmu Isaque nurî'tî wenai tu'ke payanyamî' ton wanî kupî sîrîrî taasai'ya wanî'pî. Mîîwîni tîîse mîîkîrî tiwinan tînmu wîî yonpa'pî Abraão nurî'tîya Paapa maimu pe.

19 Innape Abraão nurî'tîya ikupî'pî. Tînmu wîîsa' tîuya tîpo, Paapaya i'mî'sa'ka eserîke ikupî'pîiya innape. Mîrîrî ye'nen Paapa nîkupî'pî wanî'pî isa'manta'san kore'ta pai mîîkîrî tînmu Isaque nurî'tî e'mî'sa'ka warantî, iwîsa' tîuya ya. Innape mîrîrî ku'sa' tîuya wenai tînmu yapisî'pîiya isa'manta'pî e'mî'sa'kasa' warantî.

20 Mîrîrî warantî nîrî innape Paapa kupî tîuya wenai Isaque nurî'tîya ta'pî tînmukuyamî' pî'. Morî tîîto'pe Paapaya maasa to' pia ta'pîiya Jacó nurî'tî pî' moropai Esaú nurî'tî pî'.

21 Mîrîrî warantî nîrî innape Jacó nurî'tîya Paapa kupî'pî. Mîrîrî ye'nen tîîsa'manta ye'ka pe Jacó nurî'tîya José nurî'tî munkîyamî' pî' ta'pî morî tîîto'pe

Paapaya to' pia tiwin pî' to' tîîse. Mîrîrî taa ye'ka pe mîîkîrî apîtasa' wanî'pî tîme'sipu pona moropai Paapa yapurî'pîiya.
22 Mîrîrî warantî nîrî José nurî'tîya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî ye'nen tîîsa'manta rawîrî Israelyamî' epa'kato' pî' eeseurîma'pî Egito pata poi. Tîmaimu tîrî'pîiya to' pî' î' kupî to'ya e'pai awanî tîîsa'mantasa' tîpo te'pî rî'pî yarakkîrî, yaato'pe to'ya tarakkîrî'nîkon.
23 Mîrîrî warantî nîrî innape Paapa kupî'pî Moisés yuntonon nurî'tîya. Mîrîrî wenai eesenposa' tîpo yenomî'pî to'ya eseurîwî'ne kapoi kaisarî. Maasa pra mîîkîrî era'ma'pî to'ya morî pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen pata esa' pe tîwe'senya taasa' yawîrî iwî to'ya pra awanî'pî. Inama to'ya pra to' wanî'pî.
24 Mîrîrî nîrî innape Paapa kupî'pî Moisés nurî'tîya. Mîrîrî ye'nen kure'ne teenai mîîkîrî pata esa' Faraó yensi more pe tesatî to'ya yu'se pra awanî'pî.
25 Tîîse mîîkîrî wanî'pî Paapa pemonkonoyamî' e'taruma'tî kaisarî e'taruma'tîpai, mararî Egito ponkon kore'ta iko'manpai tîwanî yentai, imakui'pî kupî tîuya pî' taatausinpai. Paapa pemonkonoyamî' yarakkîrî tîwe'taruma'tî era'ma'pîiya morî pe panpî' awanî.
26 Morî pe panpî' awanî epu'tî'pîiya, tamî'nawîrî Egito po tîwe'sanon esa' pe tîwanî yentai. Maasa pra mararî tîwe'taruma'tî epu'tî'pîiya Paapa pemonkonoyamî' pokonpe, manni'kan kore'tapai maasa tîmenka'pî pîika'tîton Paapa narima epu'tî'pîiya. Moropai tîîpia Paapa nîtîrî kure'nan nîmîkî pî' aako'mamî'pî.
27 Innape Paapa kupî tîuya wenai Egito pata yapai Moisés nurî'tî epa'ka'pî pata esa' namaiya pra. Tamî'nawîron yapîtanîpî'pîiya maasa pra Paapa anî' nera'ma pepîn epu'tî tîuya ye'nen.
28 Innape Paapaya tîpemonkonoyamî' pîika'tî kupî tîuya ye'nen, tekînkon tî'kato'pe to'ya ta'pîiya. Moropai inkamoroya tînna'takon kî'pato'pe to'ya mîn ke ta'pîiya. Maasa pra Egito pona inserî iipî ya to' tî'kai, to' munkîyamî' e'mai'nokon tî'kaiya namai.
29 Mîrîrî warantî innape Paapa kupî'pî Israelyamî'ya. Mîrîrî ye'nen kure'nan pîrana suuyu itese' rukku'nîpî'pî to'ya a'mun po. Moropai to' ye'ma'pî pî' tui'sanon Egito ponkon ena'pî. Inkamoro yeuronka'pî tunaya. To' tî'ka'pîiya.
30 Mîrîrî warantî innape Paapa kupî to'ya wenai Jericó cidaderî yuwa'to' kawînan ena'pî. Asakî'ne mia' pona wei kaisarî mîrîrî yuwa'to' woi to' wîtî ko'mannî'sa' tîpo eena'pî. ⌞Paapa maimu yawîrî mîrîrî kupî'pî to'ya.⌟
31 Mîrîrî warantî nîrî innape Paapa kupî'pî Raabe nurî'tîya. Manni' se' tapairon wîri' warayo'kon yarakkîrî tîwe'sen. Mîîkîrî sa'mantasa' pra man manni'kan tîpata yawonkon sa'manta yai. Inkamoro wanî'pî Paapa maimu yawîrî pra. Tîîse morî pe manni'kan pata era'manenan Israelyamî' yapisî'pîiya tewî' ta.
32 Î' tauya e'painon inî' panpî' sîrîrî pî'? Maasa pra kure'ne eseurîma eserîke pra wai mararî wei man. Eseurîma eserîke pra wai Gideão nurî'tî nîkupî'pî pî', moropai Baraque nurî'tî nîkupî'pî pî', moropai Sansão nurî'tî nîkupî'pî pî' moropai Jefté nurî'tî nîkupî'pî pî' moropai Davi nurî'tî nîkupî'pî pî' moropai Samuel nurî'tî nîkupî'pî pî', moropai manni'kan Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'tî pî'.
33 Mîrîrî warantî innape Paapa kupî'pî to'ya. Mîrîrî wenai to' eseya'nama mararonkon pepîn tiaron pata ponkon yarakkîrî. Moropai to' yentai to' wanî'pî. Yairon kupî'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen Paapa winîpainon, itîrî tîuya

ta'pî Paapaya, yapisî'pî to'ya. Innape ikupî to'ya wenai kaikusiyamî' mata yettapurî'pî Paapaya.
34 Innape ikupî tîuya'nîkon wenai kure'nan apo' awittasa' yi'nîpî'pî Paapaya, to' aramî namai. Moropai to' e'tî'ka yai tiaronkon sa'manta tanne, to' sa'manta pra awanî'pî. Teuren a'tu'mîra to' wanî'pî. Tîîse meruntî ke to' ena'pî. Teeseya'namakon yai meruntî ke pu'kuru to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen tiaron pata ponkon mararonkon pepînon yentai to' wanî'pî.
35 Mîrîrî warantî innape Paapa kupî'pî wîri'sanyamî'ya. Mîrîrî ye'nen to' yonpakon isa'manta'san pîmî'sa'ka'pî Paapaya inî'rî. Tiaronkon taruma'tî'pî to'ya tîwî innape iku'to' tîuya'nîkon rumakato'pe to'ya. Tîîse tîwî irumaka to'ya pra awanî'pî. Maasa epu'tî'pî to'ya tîwe'taruma'tîkon tîpo tîîsa'mantasa'kon ya, morî yapisî tîuya'nîkon tîwe'mî'sa'kasa'kon yai.
36 Moropai tiaronkon yeppe'nîpî'pî to'ya. Moropai tiaronkon po'pîtî'pî to'ya. Tiaronkon yewa'tîpîtî'pî to'ya. Moropai atarakkannîto' yewî' ta to' yarî'pî to'ya.
37 Moropai to' sa'manta pîkîrî tiaronkon pa'tîpîtî'pî to'ya tî'kon ke. Tiaronkon sara'mo'pîtî'pî to'ya saasa ke arakkita pairî. Tiaronkon wî'pî to'ya kasupara ke. Tiaronkon ataimerunpa'pî mararî pra. To' asarî ko'mannîpî'pî se' yentakaya, tîponkon ton carneiro moropai bode pi'pî rî'pî yeka'ma'pî tîuya'nîkon ye'ka pe. Î' ton pra tîwe'sanon pe to' wanî'pî. Itaruma'tîsa' pe to' wanî'pî ipîra. To' e'taruma'tîto' wanî'pî tu'ke, tiwin pra.
38 Inkamoro asarî'pî keren poro moropai wî' poro. Moropai to' ko'manpîtî'pî yarantana pî'. A'takon non yakasa' yapî' to' ko'mamî'pî. Morî pe, yairon pe to' wanî'pî, sîrîrî pata ponkon imakui'san kore'ta to' ko'mamî yentai.
39 Inkamoro yeseru era'ma'pî Paapaya tamî'nawîrî tîwakîri pe. Maasa pra innape tîkupî to'ya wenai to' pî' aatausinpa'pî. Tîîse inkamoro e'tî'ka'pî maasa î' tîrîuya ta'pî Paapaya tapi'se pra.
40 Maasa pra Paapa esenumenka'pî tiaron pe maasa uurî'nîkon koneka tîuya yai morî pe awe'to' yawîrî, inkamoro nîrî konekaiya. Mîrîrî yai morî yapisî to'ya pe man uurî'nîkon yarakkîrî.

12

Paapa Uyunkon Mîîkîrî

1 Mîrîrî ye'nen uurî'nîkonya inkamoro mararonkon pepîn nîkupî'pî yekare eta'pî. Mîrîrî warantî uurî'nîkonya iku'to'pe ekareme'nen pe awanî. Mîrîrî ye'nen tî tamî'nawîrî innape ikupî manenpanen rumakapai'nîkon man. Moropai imakui'pî unkupîkon kupî e'pai pra man atare'mon namai. Inî' ipî' enpenatanpai pra man. Tîîse meruntî ke e'nîpai'nîkon man manni'kan teeka'tunsenon eka'tumî warantî. To'sarî uye'marîkon ta ko'mannîpai'nîkon yairî ma're teenai pra.
2 Innape ikupî pî' ko'mannîpai'nîkon Jesus era'mai'ma. Maasa pra innape Paapa kupî wenai, mîîkîrîya uurî'nîkon pîika'tî'pî. Moropai upîika'tîkon pî' aako'mamî tîîpia erepannî pîkîrî. Mîîkîrî yeseru pî' esenumenkanpai'nîkon. Î' pensa mîîkîrîya pakî'nan pona tîîsa'mantato' yewanmîrîsa' pra man. Tîîse aatausinpa'pî maasa pra î' kai'ma tîîpia itîrîuya ta'pî Paapaya yapisî tîuya kupî ye'nen. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma eesenumenka pra awanî'pî kure'nan

tîweppe'to' pî', tîîsa'mantato' pî'. Tarîpai mîîkîrî ereutasa' sîrîrî, ipîkku pata'se' ya', Paapa, tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen, yaponse' po imeruntîri winî.

3 Maasa esenumenkatî î' kai'ma awe'taruma'tî'pî pî'. Î' kai'ma imakui'san kore'ta tîwanî yai tîpî' to' wo'ma'tato' yapîtanîpî'pîiya. Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkonya yapîtanîpî e'pai awanî, yairî ma're teenai pra, moropai tîrumakai pra.

4 Epu'tî pî' wai seru' pepîn. Imakui'sanya ataruma'tî'pîto'kon pî' yapîtanîpî pî' aako'mamîkon. Tîîse ipîra amîrî'nîkon tîwîi amînîkon ti'kanse ataruma'tîsa'kon to'ya pra man sîrîrî tîpose.

5 Î' ta'pî Paapaya ku'sa'ya'nîkon aawanmîra'nîkon. Meruntî ke awanîkonpa Paapaya tîmaimu ke ta'pî yairî ma're eenakon namai, tînmukuyamî' pe amîrî'nîkon tîku'se. Ta'pîiya see warantî:

Maasa etakî unmu,
î' pensa Paapaya ataruma'tî wenai
î' kai'ma ayenupaiya etatî.
Ipîinamaya'nîkon pra kenantî.
Moropai î' pensa apî' taiya ya:
—Yairî pra nai —taiya ya apî',
kîsewankono'mai.

6 Maasa pra Paapa wanî
tîsa'namanenan yako'menkanen pe,
morî pe to' enato'pe.
Moropai tamî'nawîronkon tînmu pe
tînapisî'san panamaiya,
yairî pra to' yeseru wanî namai *Pv 3.11,12*
ta'pîiya.

7 Mîrîrî ye'nen e'taruma'tînto' yapîtanî'tî, Paapaya apanamato'kon eta ye'ka pe. Maasa pra î' kai'ma apî'nîkon Paapa esenyaka'ma tînmukuyamî' pe awanîkon ye'nen. Moro awanî sîrîrî more itun nako'menka'pî pepîn iteseru? Kaane, iteseru yako'menkasai'ya mîrîrî, itun pe tîwanî ye'nen. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon tînmukuyamî' yako'menka Paapaya.

8 Mîrîrî ye'nen yako'menkasa' pe pra awanîkon ya, inmuku pe pu'kuru awanîkon pepîn. Tîîse tiaron munkî pe awanîkon.

9 Uyunkon tarîronya uurî'nîkon yako'menka'pî. Moropai mîîkîrî nama'pî. Mîrîrî yentai Paapa nama'nîkon e'pai man, manni' uyunkon ka' pon uyako'menkanenkon. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, moriya iipia ko'mannîto' pu'kuru eporî.

10 Uyunkon tarîronya uurî'nîkon yako'menkapîtî'pî more pe e'nî'nîkon tanne teesenumenkato' yawîrî. Morî pe uyeserukon yu'se tîwanî ye'nen yako'menkapîtî'pî to'ya epu'tî tîuya'nîkon pîkîrî. Tîîse Paapaya uurî'nîkon yako'menkato' wanî tîwîrî yairon pe. Morî pe tarakkîrî ko'mannîto'pe, tîwarantî ukupîiya'nîkon.

11 Î' pensa uurî'nîkon yako'menkanenya ya, uyako'menkato'kon wanî uurî'nîkon yewankono'manen pe. Yai pra yairî ma're enan, atausinpanto' ton pra. Tîîse maasa panpî' uurî'nîkon yako'menkasa'kon yeseru ena morî pe. Moropai tîwanmîra e'nîto' esera'ma, maasa pra Paapaya uyako'menkasa'kon wenai.

12 Mîrîrî ye'nen tauya amîrî'nîkon wanî itenya ike'nepamî'san warantî
ayenyakon pîmî'sa'katî taatausinpai. Moropai e'mî'sa'katî apîtatî ike'ne
tîwe'sen warantî pra. Tîîse meruntî ke enatî ayewankon ya'.
13 To'sarî aye'marîkon konekaya'nîkon warantî ayeserukon konekatî morî pe
yawîrî aako'mamîkonpa yairî ma're teenai pra. *Pv 4.26*
Aako'mamîkon yai ayeserukon era'manenan a'tu'mînan esenomî namai, tîîse
morî pe taatausinpai to' ko'manto'pe.
14 Tîîwanmîra awanîkon yuwatî tamî'nawîronkon pokonpe. Moropai morî pe
pu'kuru, itu'se Paapa e'to' yawîrî aako'mamîkon yuwatî. Maasa pra mîrîrî
ku'sa' anî'ya pra awanî ya, Uyepotorîkon era'maiya pepîn tiwin kin.
15 Aka tîwarî e'tî, anî'ya tîîpîika'tîto' Paapaya yewanmîrî namai, iipiapai
aatarimakî namai. Aka mîîkîrî ke'nen manni' mî'nî ye' aro'tasa' manni'
warantî maasa pra mîrîrî mî'nî ye' arentasa' ya morî pe tîwe'sen kore'ta
mîrîrîya to' taruma'tî. Mîrîrî warantî pra e'tî teekore'mai pra tiaronkon
winîkîi.
16 Moropai tauya aka se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî awanî tonpe anî'
ke'nen. Moropai wîri'sanyamî' ke'nen se' tapairî warayo'kon yarakkîrî. Mo-
ropai Paapa nîtîrî yewanmîrî anî'ya ke'nen. Maasa pra mîrîrî warantî Esaú
nurî'tîya ikupî'pî. Tîîpia Paapa nîtîrî'pî yewanmîrî'pîiya. Eesenumenka pra
awanî'pî e'mai'non pe tîwanî pî' e'mai'non pia î' tîrî tîuya ta'pî Paapaya pî'.
Maasa pra tiwinan prato awentamo'kanto' miakanma'pîiya mîrîrî ke takon
Jacó nurî'tî pia.
17 Mîrîrî tîpo î' kupî'pîiya epu'nenan amîrî'nîkon. Mîrîrî entamo'kanto'
miakanma'pî tîuya mana'poka yu'se awanî'pî. Mîrîrî esatî'pîiya tun nurî'tî
pî': "Inî'rî morî pe uuko'manto'pe ka'kî Paapa pî'", ta'pîiya tun pî'. Tîîse
yewanmîrî tîpo, î' kai'ma inna'pokaiya eserîke pra awanî'pî. Teuren tu'ke
iteserukon yuwa'pîiya tîkauware esatî'pîiya. Tîîse yapisîiya pîn.
18 Î' pensa amîrî'nîkon erepansa' pra man Paapa pia manni'kan
penaronkon Judeuyamî' erepamî'pî warantî. Aminke pra inkamoro
erepamî'pî mîrîrî wî' pia. Tîîse mîrîrî yai eranne' pe to' wanî'pî. Mîrîrî
apo' era'ma'pî to'ya moropai katupuru îrikkutun wanî'pî nari' pe. Moropai
miarî ewaron pe awanî'pî mararî pra a'situn wanî'pî.
19 Mîrîrîya eta'pî to'ya trombeta e'nato'. Mîrîrî kore'ta teeseurîmasen mai
eta'pî to'ya. Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe ta'pî to'ya eranne' pe tîwanîkon wenai
inî'rî eeseurîma namai.
20 Maasa pra yapîtanîpî to'ya eserîke pra to' wanî'pî î' kai'ma eeseurîmato'.
Ta'pî Paapaya tiwin kin anî'ya manni' wî' yapî namai
maasa pra wî' yapîsa' anî'ya ya,
iwî e'pai awanî tîpa'tîpî'se tî' ke,
pemonkonyamî' neken pepîn tîîse to' yekînnon nîrî ta'pîiya. *Êx 19.12,13*
21 Mîrîrî to' nera'ma'pî wanî'pî nari' pe. Mîrîrî pî' ta'pî Moisés nurî'tîya:
—Mararî pra e'kîkî'ma sîrîrî eranne' pe wanî pî' *Dt 9.19*
—ta'pîiya.
22 Tîîse mîrîrî ye'ka pata amîrî'nîkon ii'sa' pra man. Tîîse aaipî'pîkon
morî pu'kuru Paapa pata ya' tiaron wî' itese' Sião pona pena awe'kupî'pî
warantî pra. Tîîse morî Paapa cidaderî pona, amenan Jerusalém ka' pon pia
aaipî'pîkon manni'kan mararonkon pepîn iku'ne'tî yentainokon inserîyamî'
kore'ta.

23 Amîrî'nîkon iipî'pî manni'kan e'mai'nokon Paapa munkîyamî' epere'sa' kore'ta taatausinpai pu'kuru manni'kan itese' e'menuka'san ka' po. Aaipî'pîkon Paapa pia manni' Paapa ipîkku tamî'nawîronkon yenunnen. Moropai o'non pata Paapa nîkupî'san yairî ipemonkonoyamî' yekaton ko'mamî morî pe awe'to' yawîrî. Mîrîrî pata pona aaipî'pîkon.
24 Amîrî'nîkon iipî'pî Jesus pia manni' amîrî'nîkon yarakkîrî moropai Paapa arappana' tîwe'sen. Manni' Jesus nîkupî'pî amenan pe eseponîto'pe Paapa yarakkîrî. Moropai manni' tîmînî ke uurî'nîkon kuyu kuyu ma'tîpon pia aaipî'pîkon. Manni' imînî wanî morî pe manni' Abel nurî'tî mînî ti'kamo'pî yentai. Maasa pra Abel mînî rî'pî era'ma tîuya yai Paapaya iwîtîpon taruma'tî'pî. ⌞Tîîse Jesus mînî rî'pî era'ma tîuya yai imakui'pî unkupî'pîkon kupîiya tîîwanmîra.⌟
25 Mîrîrî ye'nen aka moropai anetapai pra ke'tî teeseurîmasen eseurîmato'. Maasa pra manni'kan anetapai pra esi'san wî' poi teeseurîmasenya taasa' tanne, inkamoro e'pîika'tî pîn tîîse to' e'tî'ka'pî. Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon kanan, yewanmîrîsa' ya ka' pon eseurîmato' o'non ye'ka pe e'pîika'tîn e'painon? E'pîika'tîn pepîn.
26 Manni' yai wî' pia to' wanî yai mîîkîrî teeseurîmasen maimuya non eserentîkî'ma emapu'tî'pî. Tîîse tarîpai ta'pîiya:
—Inî'rî tiwinkano'pî pe eeserentîkî'ma emapu'tîuya kupî sîrîrî tîîse non neken pepîn tîîse ka' nîrî *Ag 2.6*
—ta'pîiya.
27 Sîrîrî wanî Paapa maimu pe inî'rî eeseurîma'pî tamî'nawîron inkoneka'pî eserentîkî'ma yai aataretî'ka kupî sîrîrî. Tîîse mîrîrî kore'ta ipatîkarî tîîko'mansen ko'mamî kupî sîrîrî aataretî'ka pepîn.
28 Mîrîrî ye'nen —Morî pe man, Paapa, anna pata'se' ton tîrî pî' nai anna pia —taa pî' ko'mannîpai'nîkon. Maasa pra uyesa'kon taataretî'kasen pepîn yapi'sa' ye'nen, ipatîkarî ko'mannî yarakkîrî. —Morî pe man, Paapa —taa pî' ko'mannî wenai, yapurîpai'nîkon man. Î' kai'ma tîwakîri pe epu'to'pe Paapaya inamai'ma yapurîpai'nîkon man.
29 Maasa pra Paapa wanî nari' pe,
manni' apo' warantî.
Manni'kan innape tapurînenan pepîn po'tîiya. *Dt 4.24*
⌞Mîrîrî ye'nen inamai'ma Paapa yapurîpai'nîkon man.⌟

13

Paapa Yapurî Pî' Ko'mannî E'pai Awanî Uyeserukon Ke

1 Uyonpakon sa'nama pî' ko'mannî e'pai awanî Cristo pemonkono pe e'nî'nîkon ye'nen.
2 Moropai tiaronkon teerepansenon ayewî'kon ta yapi'to'ya'nîkon tîrumakai pra to' yapisî pî' ako'mantî. Maasa pra penaronkon tiaronkon nurî'tîya tewî'kon ta teerepansenon tera'mapî'se'nîkon yapisî'pî. To' yapisî'pî to'ya anî'kan pe to' wanî tepu'tîi pra ese ye'kakon pemonkonyamî' kai'ma tîîse inserîyamî' kinî.
3 Moropai enpenatatî nîrî mannankan atarakkannîto' ta atarakkamo'san pî'. To' kore'ta si'ma amoronkon epu'tîya'nîkon warantî to' pî' enpenatatî. Moropai enpenatatî nîrî mannankan sa'ne tîwe'taruma'tîsanon pî'. Inkamoro e'taruma'tîto' ku'tî amîrî'nîkon e'taruma'tî to' yarakkîrî warantî.

4 Tarîpai tauya sîrîrî manni'kan tîno'pîtasenon pî' moropai teetinyomasenon
pî', tîno'pîtasen no'pîta wanî morî pe tîno'pî yarakkîrî tîwanîpa. Moropai wîri'
e'to'pe tînyo yarakkîrî nîrî. Maasa pra imakui'pî pe awanî tîno'pî pepîn wîri'
yarakkîrî warayo' wanî ya. Moropai wîri' wanî ya tînyo pepîn yarakkîrî,
inkamoro taruma'tî Paapaya mîrîrî imakui'pî kupî to'ya ye'nen.
5 Tarîpai eseurîma sîrîrî yemanne awanî pî'. Kure'ne ayemannekon
pînînmaya'nîkon pî' kîsenumenkatî atînirurîkon yapisîkon pî'. Tîîse morî pe man
ka'tî mîrîrî itesa' pe awe'to'kon pî' itentai pu'kuru itu'se teeseka'nunkai pra.
Maasa pra Paapaya ta'pî:
Î' pensa tiwin kin arumakauya pepîn
moropai apîinamauya pra wanî pepîn *Dt 31.6*
ta'pîiya.
6 Mîrîrî ye'nen meruntî ke sa'man pe apî'tan yuwapai'nîkon eseurîmanto' ke.
Taapai'nîkon tiaronkon pî':
Paapa wanî sîrîrî upîika'tînen pe.
Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'to' ton pra man.
Mîrîrî ye'nen î' kupî pemonkonya
e'painon uyarakkîrî?
Ikupîiya pepîn *Sl 118.6,7*
taapai'nîkon.
7 Maasa enpenatatî. Manni'kan e'mai' pe erepamî'san itekare ekare-
mekîtîponkon amîrî'nîkon pî'. Inkamoro ko'mamî'pî pî' enpenatatî. To'
ko'mamî'pî moropai inkamoro sa'manta'pî innape ikupîi'ma. Mîrîrî ye'nen
inkamoroya innape ikupî'pî warantî innape ikupîya'nîkon yuwatî.
8 Maasa pra Jesus Cristo wanî sîrîrî pena tîwanî'pî warantî. Mîîkîrî rî
ko'mamî sîrîrîpe mîrîrî warantî. Moropai mîrîrî warantî rî nîrî aako'mamî
ipatîkarî eetinyaka'ma'pî pra.
9 Mîrîrî ye'nen tiaronkonya ayenupato'kon tu'kan yeseru pî' kîsetatî.
Maasa pra mîrîrî etaya'nîkon ya, yairî awe'to'kon winîpai apantakaiya'nîkon.
Tîîse morî pe awanî Paapa nîtîrî winîpai meruntî ke ayekatonkon ena ya.
Tîîse ankupîkon winîpai aaipî pepîn. Maasa pra mîrîrî ye'ka panamanto'
yekkari awanî ena'to' pî' seeni' wanî morî pe, seeni' wanî imakui'pî pe taato'
yawîrî awanîkon ya, mîrîrîya amîrî'nîkon pîika'tî pepîn.
10 Uurî'nîkon wanî e'pîika'tî'san pe Jesus Cristo sa'mantato' wenai. Tîîse
tîwe'pîika'tîkonpa tekînkon po'tînenan e'pîika'tî pepîn, innape Jesus kupî
tîuya'nîkon pra awanî ye'nen.
11 Teepîremasanon esanon yepotorîya Judeuyamî' tonpe paaka mînî yarî yai
Paapa pata'se' morî pu'kuru ta imakui'pî to' nîkupî'pî yepe' pe, inkamoro
o'ma'kon esa'rî'pî po'tîpîtî'pî to'ya poro po, cidade ta pra.
12 Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî nîrî Jesus sa'manta'pî cidade po pra tîîse poro
po. Manni'kan imakui'pî kupîtîponkon tonpe tîmînî kamo'pîiya to' nîkupî'pî
ronapa kai'ma.
13 Mîrîrî ye'nen wîtînpai'nîkon man Jesus wenairî. Inkamoro tîwo'ma'tasanon
wo'ma'tato' yapîtanî'pai'nîkon man, penaronkonya mîrîrî kupî yapîtanîpî'pî
Jesusya warantî.
14 Maasa pra sîrîrî pata po ko'mannîto' ipatîkaron ton pra man. Tîîse sîrîrî
tîpo ipatîkaron ko'mannîto' nîmîkî pî' ko'mannî manni' aaipî kupî manni'.
15 Mîrîrî ye'nen Paapa yapurîpai'nîkon man tîwîrî rî Jesus Cristo nîkupî'pî
wenai. Mîrîrî yapurîto' wanî unpo'tîkon pe tîwe'sen warantî itîrî uurî'nîkonya.

Ipî' eseurîman ye'ka pe, morî Paapa anna pîika'tînen taa ye'ka pe, yapurî'nîkon imîrî pe e'nî ye'nen.
16 Tîwî morî ku'to'ya'nîkon tîku'se pra ikupî pî' aako'mamîkon e'pai man tiaronkon pîika'tîkonpa. Maasa pra mîrîrî kupî pî' aako'manto'kon wanî Paapa wakîri pe, manni' antîrîkon ayekînkon yentai.
17 Mîrîrî ye'nen tauya manni'kan aye'mai'norîkon pe tîwe'sanon inkamoro maimu yawîrî ako'mantî. Maasa pra inkamoro esenyaka'ma tîwîrî rî amîrî'nîkon tonpe. Maasa pra epu'tî to'ya kupî tîuya'nîkon amîrî'nîkon pî' Paapaya to' ekaranmapo kupî sîrîrî. Innape to' maimu yawîrî awanîkon ya, moriya inkamoro esenyaka'ma tîwakîrikon pe pu'kuru taatausinpai. Tîîse to' maimu yawîrî pra awanîkon ya, teesewankono'mai to' esenyaka'ma amîrî'nîkon pîika'tî eserîke pra tiwin kin.
18 Mîrîrî ye'nen tauya eepîremakon pî' ako'mantî. Esa'tî Paapa pî' anna ton pe nîrî. Maasa pra innape pu'kuru anna yewan ya' morî pe awanî epu'tî pî' anna man. Maasa pra tîwîrî rî yairon anku'pai anna wanî ye'nen.
19 Moropai esatîuya apî'nîkon î' kai'ma amîrî'nîkon kore'ta enna'poto'pe Paapaya iku'to'pe eepîremakon yu'se wai ka'ne' panpî' mîrîrî ku'to'peiya eepîremakon yu'se wai.

Epîremanto'

20-21 Paapa, anna yunkon, manni' tîwanmîra e'nîto' tîînen amîrî. Manni'kan itu'se awe'to'kon pia amaimu yawîrî inkamoroya iku'to'pe. Moropai Jesus Cristo sa'manta'pî wenai tamî'nawîrî itu'se awe'to' ku'to'pe annaya anna pîika'tîkî. Maasa pra Paapa anna yepotorî Jesus Cristo pîmî'sa'ka'pîya sa'mantanto' yapai. Mîrîrî tîîsa'mantato' wenai kure'ne ikupî'pîiya apemonkonoyamî' pî' eesenyaka'ma ko'mannîpî. Moropai ini'kamo'pî imînî wenai amaimuya taasa' yawîrî ikupî'pîiya. Mîrîrî ye'nen î' pensa mîrîrî inkupî'pî ena pepîn î' pe pra rî. Mîrîrî warantî Cristo yapurî e'pai man ipatîkarî mîî pîkîrî pra. Mîrîrî warantî e'pai man.

Panamanto' Ikî'pî

22 Uyonpayamî', esatîuya sîrîrî apî'nîkon tîîtî'napanse panamanto' yekare etakonpa teeseta'kai pra. Maasa pra sîrîrî kaareta unmenuka'pî wanî kure'ne pu'kuru tîwe'sen pe pra.
23 Moropai epu'tîya'nîkon yu'se wai î' kai'ma uyonpakon Timóteo epa'ka'pî yekare atarakkannîto' tapai. Ka'ne' pe mîîkîrî ii'sa' ya uupia, uyarakkîrî attî amîrî'nîkon era'mapî'se uutî yai.
24 Tarîpai umaimu yarimauya tamî'nawîronkon manni'kan aye'mai'norîkon pe tîwe'senon mororonkon pia. Moropai tamî'nawîrî Paapa pemonkonoyamî' pia. Moropai uyonpakon, Itália ponkonya nîrî tîmaimukon yarima pî' man aapia'nîkon.
25 Paapaya epe'mîra tîntîrî tîrî yu'se wai tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pia. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA
TIAGO NÎMENUKA'PÎ

Morî pe anî' nîmenuka'pî sîrîrî kaareta esepu'tî pra awanî. Seurîwî'nankon warayo'kon to' ese' Tiago eseporî Bíblia po, tîîse tu'kankon esenumenka Tiago, Jesus yakon nîmenuka'pî pe awanî. Mîîkîrî pî' Paulo eseurîma (Gl 1.19).

Mîîkîrî Tiagoya imenuka'pî tiaronkon Judeuyamî' pia, manni'kan e'pîraipîka'san tiaron pata poro. Inkamoro panamaiya morî kupî to'ya wenai, tiaronkonya epu'tî, innape Paapa pemonkono pe to' wanî. Innape Jesus ku'to' wanî yairî pu'kuru. Innape ikupî to'ya neken pepîn, tîîse tewankon ya' iko'mannîpî to'ya yairî.

1 Uurî Tiago wanî Paapa poitîrî pe, moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo poitîrî pe nîrî. Uurîya kaareta yarima sîrîrî tamî'nawîronkon Judeuyamî' pia, pata kaisarî e'paraipîka'san Judeuyamî' pepîn kore'tawonkon pia. Umaimu man aapia'nîkon.

Epu'nîto'kon

2 Uyonpayamî', sa'man erepamî ya apona'nîkon, teesewankono'mai pra e'tî, tîîse atausinpatî ipî'.

3 Maasa pra sa'man yapîtanîpîya'nîkon ya, meruntî ke eenakon. Mîrîrî epu'nîto' yapîtanîpîya'nîkon e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' aako'mamîkon tîwî tîku'se pra. Moropai meruntî ke eenakon, sa'man yapîtanî'nenan pe. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi.

4 Mîrîrî ye'nen sa'man yapîtanî'tî, meruntî ke awanîkonpa, tamî'nawîrî morî pe awanîkonpa itu'se Paapa e'to' yawîrî.

5 Tîîse anî'rî akore'ta'nîkon manni' wanî ya, epu'nen ton pra, Paapa pî' esatîiya e'pai awanî, epu'nen tîîto'peiya. Maasa pra anne' pepîn mîîkîrî. Tîwakîri pe mîîkîrî repaiya teeseta'kai pra, tako'menkai pra.

6 Tîîse innape pu'kuru ikupîi'ma esatîiya e'pai awanî, itîrîiya naka tîkai pra. Innape ikupîi'ma Paapa pî' esatî anî'ya pra awanî ya, mîîkîrî wanî ike'ne, tuna yaapîtî a'situnya manni' warantî.

7 Mîrîrî warantî tîwe'sen ya, Paapa winîpainon yapisî tîuya kai'ma eesenumenka e'pai pra awanî. Maasa pra Î' rî yapisîiya pepîn.

8 Innape iku'nen pepîn esenumenkato' wanî pepîn tiwin. Ike'ne tîwe'sen î' rî yaapîtî a'situnya warantî eesenumenkato' wanî. Î' rî kupî tîuya epu'tîiya pepîn.

Ipîkkukon Moropai Î' Ton Pînon

9 Uyakon, amîrî î' ton pra sa'ne wanî. Tîîse teesewankono'mai pra e'kî. Atausinpakî maasa pra Paapaya ayannosa' tîîpia aako'mamîpa.

10-11 Ipîkku kanan? Tu'ke temanne kenan tîîse mîîkîrî sa'manta. Parî' yari'ku ya'pi'ta warantî ipîkku sa'manta. Wei teepa'kasen a'ne' moropai yei yari'ku ya'pi'tanîpîiya, moropai awe'soroka. Moropai morî pe awe'to' ton pra awanî. Mîrîrî warantî ipîkku e'tî'ka mîrîrî, itu'se tîwe'to' kupî pî' aako'mamî tanne. Mîrîrî ye'nen —Temanne kenan uurî teuren. Tîîse Paapa pia î' pe pra man. Yairon pepîn uurî —kai'ma eesenumenka ya, aatausinpa e'pai awanî.

Epu'nîto'kon Moropai

Imakui'pî Kupî Emapu'tînenan

12 Taatausinpasen mîîkîrî pemonkon meruntî ke tîîko'mansen sa'man
kore'ta si'ma. Maasa pra sa'man yentai tîwanî ye'nen, ipatîkarî tîîko'manto'
ton yeporîiya. Mîrîrî Paapa nîtîrî tapurînenan pia, pena ta'pî tîuya yawîrî.
13 Imakui'pî anku'pai anî' wanî ya, —Sîrîrî esenumenkato' iipî Paapa
winîpai —kîkatî. Maasa pra imakui'pî kupîya'nîkon emapu'tî Paapaya pepîn.
Morî mîîkîrî. Imakui'pî anku'pai Paapa wanî pepîn. Moropai anî'ya imakui'pî
kupî emapu'tînen pepîn mîîkîrî.
14 Mîrîrî ye'nen imakui'pî anku'pai anî' wanî ya, —Sîrîrî esenumenkato'
uwinîpainon —ka'kî. Maasa pra imakui'pî anku'pai eesenumenka tîîwarîrî.
15 Mîrîrî pî' eesenumenka ko'mannîpî ya, imakui'pî kupîiya. Mîrîrî ya
imakui'pî kupî pî' aako'mamî, maasa pra imakui'pî enasa' ye'nen itentai.
Mîrîrî wenai aako'mamî pepîn Paapa pia.
16 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', unsa'namakon, mîrîrî pî' teesenku'tîi pra e'tî.
17 Tamî'nawîrî morî tekenan Paapa winîpai tui'sen. Mararî mîrikkî
imakui'pî ton pîn. Pata weiyu ton konekatîpon mîîkîrî, morî. Moropai pata
weiyu mo'ta warantî Paapa wanî pepîn. Teseru miakanmaiya pepîn. Tîîse
morî teseru kupî pî' aako'mamî.
18 Tîîwarîrî uurî'nîkon kupî'pîiya tînmukuyamî' pe yairon tîmaimu ekare-
mekî tîuya wenai. Mîrîrî kupî'pîiya itu'se tîwanî ye'nen. Tamî'nawîronkon
tînkoneka'san pemonkonyamî' kore'tapai uurî'nîkon mo'ka'pîiya tîmîrî pe
e'nîto'pe.

Etapai'nîkon Moropai Iku'pai'nîkon

19 Uyonpayamî', unsa'namakon, sîrîrî epu'tî. Tiaron eseurîma ya, morî pe
etatî e'mai' pe, ka'ne' pe teeseurîmai pra, ka'ne' pe teekore'mai pra.
20 Maasa pra teekore'masa'kon ya, morî itu'se Paapa e'to' kupîya'nîkon
pepîn.
21 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron î' imakui'pî pe tîwe'sen rumakatî. Ayewankon
ya' tîîko'mansen nura ankupîkon rumakatî. Moropai Paapa ma're tîwe'ku'se
imaimu yapi'tî. Paapa neka'ma'pî ayewankon ya' yapi'tî, maasa pra mîrîrî
wenai awe'pîika'tîkon e'painon.
22 Imaimuya taasa' yawîrî iku'tî, eta pe neken pra, teesenku'tîi pra.
23 Maasa pra anî'ya imaimu eta, tîîse imaimu yawîrî ikupîiya pepîn, mîîkîrî
wanî mîrîrî wanamari yai teesera'masen warantî.
24 Mîîkîrî teesera'ma tîpo attî. Moropai ka'ne' pe o'non ye'ka pe tîwanî'pî
kupîiya tîîwanmîra.
25 Tîîse Paapa maimu pî' anî' esenupa ya, moropai mîrîrî yawîrî aako'mamî
ya, tîîwanmîra tîku'se pra, mîîkîrî ko'mamî taatausinpai. Maasa pra Paapa
maimu morî tekenan. Imakui'pî yentai e'nî emapu'tînen.
26 Anî'ya taa: —Crente uurî —taiya ya, tîîse imakui'pî pe eeseurîma, mîîkîrî
esenku'tîsa' mîrîrî. Moropai —Uurî crente —taiya se' tapairî. Î' pe pra rî
awanî.
27 Tîîse anî'ya yun pînon moropai isan pînon pîika'tî ya, moropai inyo
sa'manta'san pîika'tî ya to' e'taruma'tî tanne, mîrîrî yu'se Paapa wanî. Mo-
ropai sîrîrî non po tîîko'mansenon ko'mamî warantî pra aako'mamî yu'se
Paapa wanî, imakui'pî tîku'se pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî aako'mamî
ya, —Uurî crente —taiya ya, yairî awanî.

2

Se' Kaisarî Morî Pe Tiaronkon Yapi'pai'nîkon

1 Uyonpayamî', tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yapi'tî morî pe e'sentai
pra. Maasa pra amîrî'nîkonya Uyepotorîkon Jesus Cristo kupî innape. Mîîkîrî
Jesus morî pu'kuru, tamî'nawîronkon yentainon. Mîîkîrî wenai morî pe
tiaronkon yapi'tî.
2 A'kî, eepere'sa'kon kore'ta ipîkku warayo' ewomî morî pe teepontîi mo-
ropai epe'ke ouro itenya yeperu pokon. Moropai ite'ma'pî pî' tiaron warayo'
ewomî ipoi'pî tîpon ya' teepontîi.
3 Moropai mîîkîrî morî pe epontî'pî pî' taaya'nîkon: —Seeni' pata ereutakî
morî ya' —taaya'nîkon moropai itaponse' ton yenpoya'nîkon. Tîîse ipoi'pî
sa'ne ipon pî' taaya'nîkon: —Satippe e'kî, mîrîrî ye'ka pe pra non pona
ereutakî uyaponse' pia —taaya'nîkon.
4 Mîrîrî warantî taaya'nîkon ya, se' kaisarî to' kupîya'nîkon pepîn. E'sentai to'
kupîya'nîkon. Pemonkonyamî' aako'menkanen pe awe'ku'sa'kon imakui'pî
pe. Amîrî'nîkon imakui'pî pe teesenumenkasanon.
5 Etatî uyonpayamî', inkamoro î' ton pînon tîwe'taruma'tîsanon menka'pî
Paapaya tîmîrî pe. Mîrîrî ye'kakon menka'pîiya kure'ne innape tîku'to'pe
to'ya. To' menka'pîiya tîpata ponaron pe to' e'to'pe. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi
maasa pra pena ta'pîiya: —Uyapurînenan pia upata tîrîuya, ipatîkarî to'
ko'manto'pe uupia —ta'pîiya.
6 Tîîse amîrî'nîkonya inkamoro tîwe'taruma'tîsanon yewankono'ma. To'
yeppe'nîpîya'nîkon. Tîîse anî'kanya kin ataruma'tîkon, moropai ayarîkon
surarayamî' esa' pia? Ipîkkukon, temanne kenankonya ataruma'tîkon. Î' ton
pînonya aataruma'tîkon pepîn.
7 Moropai Jesus morî winîkîi to' eseurîma imakui'pî pe. Mîîkîrî
aponaronkon Jesus pî' to' eseurîma îri pe.
8 Tîîse Paapa nekaremekî'pî yawîrî, morî pe tamî'nawîronkon yapisîya'nîkon
ya se' kaisarî, morî pe awanîkon. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya
taa:
—Tiaronkon sa'namatî aawarîrî'nîkon awe'sa'namakon manni' warantî *Lv 19.18*
—ta'pîiya.
9 Tîîse morî ipîkku pe tîwe'sen wanî rî'pî pî' tiaron yentai ikupîya'nîkon
ya, imakui'pî kupîya'nîkon mîrîrî. Unkupîkon ton, Paapa nekaremekî'pî
pureme'nenan amîrî'nîkon tarîpai.
10 Maasa pra anî' wanî ya, tamî'nawîron Paapa nekaremekî'pî yawîrî, tîîse
tiwin inekaremekî'pî yonpa pureme'sai'ya ya, inekaremekî'pî pureme'sai'ya
mîrîrî.
11 Maasa pra Paapa nekaremekî'pî:

—Tiaron no'pî, tiaron niyo yarakkîrî kîsi *Êx 20.14; Dt 5.18*
—ta'pîiya. Moropai inî'rî mîîkîrî rîya ta'pî:

—Tiaron kî'wîi. *Êx 20.13; Dt 5.17*
Mîrîrî ye'nen tiaron no'pî yarakkîrî pra tîîse tiaron wîî anî'ya ya, mîrîrî wenai
Paapa nekaremekî'pî pureme'sai'ya mîrîrî.

12 Moropai tiwinano'pî wei yai, uurî'nîkon ekaranmapo Cristoya: —Î' ton
pe see umaimu yawîrî pra aako'mamî'pîkon? —taiya upî'nîkon. Mîrîrî namai

ako'mantî Cristo maimu yawîrî. Moropai morî pe eseurîmatî itu'se Cristo e'to' yawîrî. Maasa pra Cristo maimu imakui'pî yentai e'nî emapu'tînen.
13 Maasa pra o'noko'pî pe tiaronkon era'masa' pra e'nî ya, uurî'nîkon nîrî era'ma Paapaya pepîn tî'noko'pî pe. Tîîse o'noko'pî pe uyonpakon era'masa' ya, mîrîrî wenai e'taruma'tînto' yuwa'ka'nîkon.

Inna Taatîponkon

14 Uyonpayamî', î' pe pra rî awanî pemonkonya taa: —Uurî inna taawon —taiya morî kupîi'ma pra. Morî iteseru ton pra si'ma mîrîrî inna taatoi'ya ya neken awe'pîika'tî pepîn.
15-16 See warantî awanî. Ayonpa warayo', wîri' wanî ya ipon ton pra, itekkari ton pra, moropai ipî' taaya'nîkon: —Morî pe ako'mankî. Tîîwanmîra e'kî. Emi'ne pra ako'mankî. Komi' pe pra ako'mankî. Mîrîrî taaya'nîkon tanne, itu'se mîîkîrî e'to' tîîsa'ya'nîkon pra awanîkon ya, mîîkîrî pîika'tîya'nîkon pepîn.
17 Mîrîrî warantî inna taatîponya anî' pîika'tî pepîn. Inna taiya se' tapairî Paapa pemonkono pe pra si'ma. Mîrîrî warantî inna taato' neken wanî isa'manta'pî warantî.
18 Yai pra anî'ya taa: —Inna taatîpon mîîkîrî, tîîse tiaron pî' taiya: —Morî teseru kenan mîîkîrî —taiya. Mîrîrî pî' tauya apî'nîkon. O'non ye'ka pe epu'to'peuya innape iku'nen pe awanî iteseru morî pe pra si'ma? Epu'tîuya eserîke pra. Tîîse aronne epu'tîuya innape ikupîiya morî iteseru wenai.
19 Innape tiwin Paapa wanî ku'nen amîrî? Morî pe man. Tîîse o'ma'kon, Makui poitîrîtonon nîrî innape Paapa ku'nenan. Moropai mararî pra to' esi'nîpî ipî'.
20 Inna taawon neken morî kupîi'ma pra e'pîika'tî pepîn. Pakko amîrî. Inna taato' neken wanî î' pe pra rî. Mîrîrî epu'tîya pra nan?
21 Î' wenai Paapaya Abraão nurî'tî utamokon era'ma'pî yairon pe? Mîîkîrî Abraãoya tînmu, Isaque, tîrî'pî Paapa pia tînpo'tî pata'se' pona. Mîrîrî kupî'pîiya Paapa maimu yawîrî, innape ikupî tîuya ye'nen. Mîrîrî kupîiya wenai, morî pe, yairon pe era'ma'pî Paapaya.
22 Innape imaimu kupî'pî Abraãoya epu'tî pî' naatîi inkupî'pî wenai. Moropai inkupî'pî wenai yairî innape tîku'toi'ya epu'tî'pî Paapaya.
23 Mîrîrî warantî eesera'ma pena î' ta'pî Paapa kaaretarîya yawîrî. Ta'pîiya: —Innape Paapa kupî'pî Abraãoya.
Mîrîrî ye'nen yairon pe era'ma'pî Paapaya *Gn 15.6*
—ta'pîiya. Taato' mîrîrî Paapa kaaretarî. Moropai tîwanîyakon pe Abraão esatî'pîiya.
24 Mîrîrî ye'nen pemonkon era'ma Paapaya yairon pe, tîmaimu yawîrî aako'mamî wenai. Tîîse inna taawon morî kupîi'ma pra, mîîkîrî era'maiya pepîn yairon pe.
25 Mîrîrî warantî Raabe nurî'tî e'pîika'tîsa' wanî'pî. Pena mîîkîrî Raabe wanî'pî eseporo rî tîwe'sen wîri'. Tîîse Paapa pemonkonoyamî' pata era'manenan yapisî'pîiya tewî' ta morî pe. To' pîika'tî'pîiya tiaron e'ma ta pî' to' wîtîto'pe ta'pîiya. Mîrîrî ku'sai'ya wenai Raabe era'ma'pî Paapaya yairon pe.
26 Isa'manta'pî wanî itekaton ton pra. Mîrîrî warantî awanî inna taatîpon Paapa maimu yawîrî pra si'ma. Tîwe'pîika'tîto' eporîiya pepîn.

3

Unukon

1 Uyonpayamî', uurî'nîkon tiaronkon yenupanenanya imakui'pî kupî ya, utaruma'tîkon Paapaya tiaronkon taruma'tî tîuya yentai. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Mîrîrî ye'nen tiaronkon yenupanenan pe tu'ke amîrî'nîkon e'pai pra awanî.

2 Maasa pra tamî'nawîronkon uurî'nîkonya imakui'pî kupî unukon ke, uyeserukon ke, esenumenkanto' ke, tu'ke. Tîîse anî'ya tîwî imakui'pî teeseurîmato' rumakasa' ya, tamî'nawîrî imakui'pî teseru rumakasai'ya mîrîrî. Moropai morî pe pu'kuru awanî.

3 A'kî, uurî'nîkonya bridia yeka'ma sokoro'pan kaware mata ya' attîto'pe o'non poro itu'se e'nîto' yawîrî.

4 Moropai apo' yen pî' esenumenkanpai'nîkon. Kure'nan mîrîrî a'situnya itukka. Tîîse itesa'ya yarî si'mîrikkî naire ke, o'non poro itu'se tîwe'to' yawîrî.

5 Mîrîrî warantî uurî'nîkon wanî. Si'mîrikkî pe unukon wanî. Tîîse kure'ne imakui'pî pî' eseurîman eserîke awanî tiaronkon tîma'tanî'se.

A'kî, kure'nan yu' aramî si'mîrikkî apo' yarîn wenai.

6 Mîrîrî warantî unukon wanî, apo' warantî. Imakui'pî pe pu'kuru unukon wanî uyawonkon pe. Mîrîrî imakui'pî sorokaiya mîrîrî tamî'nawîrî uuko'manto'kon ya'. Uyewankon kî'paiya. Mîrîrî imakui'pî Makui winîpai tui'sen.

7 A'kî, tamî'nawîronkon o'ma'kon toronyamî', îkîiyamî', moro'yamî' esepannîpî pemonkonyamî'ya tekînkon ton.

8 Tîîse anî'ya tînu esepannîpî eserîke pra awanî imakui'pî pe teeseurîma namai. Nari' pe awanî. Mai' warantî wîî ton pe awanî. Anî'ya ikoneka eserîke pra awanî.

9 Unukon ke Paapa, Uyepotorîkon yapurî moropai mîrîrî ke nîrî uyonpakon pî' eseurîman imakui'pî pe. Inkamoro uyonpakon Paapa nîkoneka'san tîwarantî.

10 Untakon yapai umaimukon epa'ka morî pe moropai imakui'pî pe nîrî. Mîrîrî warantî e'pai pra awanî, uyonpayamî'.

11 A'kî, tiwinan yani yapai tuna epa'ka pepîn morî moropai inî'ne nîrî.

12 Moropai paruru ye' epeta pepîn laranja pe. Moropai kuwai ye' epeta pepîn paruru pe. Mîrîrî warantî yani inî'ne pe teepa'kasen yapai morî tuna epa'ka pepîn. Mîrîrî warantî untakon yapai tiwin epa'ka e'pai awanî, morî.

Yairon Epu'nen Pu'kuru

13 Moro nai epu'nen akore'ta'nîkon? Moriya tauya, morî pe ako'mankî, innape epu'nen pe awanî epu'to'peuya. Mîî pe pra, morî kupî pî' aako'mamî ya, ayeseru era'mauya. Moropai mîrîrî wenai, epu'nen pe awanî epu'tîuya.

14 Tîîse mîî pe awanîkon ya, itu'se awe'to'kon pî' neken eesenumenkakon ya: —Epu'nen uurî. Uurîya ayenupakon sîrîrî —kîkatî. Seru'ye' pe awanîkon, mîrîrî warantî taaya'nîkon ya.

15 Maasa pra mîrîrî esenumenkanto' Paapa winîpainon pepîn. Tîîse sîrîrî non po tîîko'mansenon winîpainon, Makui winîpai tui'sen mîrîrî esenumenkanto'.

16 Maasa pra tiaronkon yentai e'pai awanîkon ya, moropai itu'se awe'to'kon pî' neken eesenumenkakon ya, eekore'makon, eesiyu'pîtîkon. Moropai tamî'nawîrî imakui'pî kupîya'nîkon.

17 Tîîse epu'nen Paapa winîpainon mîrîrî ye'ka pepîn. Tekenan morî
mîrîrî esenumenkanto'. Moropai ayewankon konekaiya tiaronkon pî'
eekore'makon namai. Eranmîra amîrî'nîkon kupîiya. Se' kaisarî tiaronkon
kupî emapu'tînen, e'sentai pra. Tiaronkon maimu yawîrî aako'mamîkon
emapu'tînen. Tiaronkon sa'namaya'nîkon emapu'tînen. Tiaronkon
pîika'tîya'nîkon emapu'tînen. Mîrîrî warantî ikupî pî' Paapa winîpainon
ko'mamî, yairî, seru' pe pra.
18 Tiaronkon pîika'tînenan ko'mamî morî kupî pî', tiaronkon ekore'ma
namai. Mîrîrî ye'nen arinîke inkamoroya morî kupî pia'tî.

4

Sîrîrî Non Po Tîîko'mansenon Yeseru Yu'sankon

1 O'non pata pai tui'sen eekore'mato'kon, eesiyu'pîtîto'kon? Aya'nîkon
tîîko'mansen mîrîrî. Mîrîrî wenai itu'se awe'to'kon pî' eeseka'nunkakon
mîîto'pe.
2 Mîrîrî warantî aako'mamîkon tîîse î' ton pra awanîkon. Tiaron wîîya'nîkon
tîîse î' itu'se awe'to'kon eporîya'nîkon pepîn. Tiaronkon yemanne yu'se
awe'pîtîkon tîîse yapisîya'nîkon eserîke pra awanî. Mîrîrî pî' eekore'makon
moropai eesiyu'pîtîkon pî' aako'mamîkon. Aapia'nîkon î' ton pra awanî,
maasa pra Paapa pî' esatîya'nîkon pra awanîkon.
3 Esatîya'nîkon, tîîse yapisîya'nîkon pra awanîkon. Amîrî'nîkon pe aatausin-
pakonpa itu'se awanîkon ye'nen yapisîya'nîkon pepîn. Maasa pra yairî pra
esatîya'nîkon.
4 Amîrî'nîkon wanî see poro rî wîri'sanyamî' pî' tîwe'sanon warantî. Maasa
pra imakui'san yeseru era'maya'nîkon awakîrikon pe, Paapa pemonkono pe
si'ma. Îri pe awanîkon wenai, Paapa yeyaton pe eenakon. Maasa pra sîrîrî
non po tîîko'mansenon yeseru yu'se awanîkon. Mîrîrî warantî anî' wanî ya,
sîrîrî non po tîîko'mansenon yarakkîrî e'pai, Paapa yeyaton pe awanî.
5 Moropai Paapa maimu e'menukasa'ya taa see warantî: —Morî Yekaton
Wannî tîrî'pî Paapaya uyewankon ya'. Kure'ne uurî'nîkon yu'se awanî
moropai uurî'nîkon ko'mannî'nen pe awanî imakui'pî kupî namai —taiya.
Mîrîrî ye'nen —Se' tapairî taasai'ya mîrîrî —kîkatî.
6 Moropai uurî'nîkon pîika'tî Paapaya. Inî' panpî' umeruntîrikon tîrîiya.
Sîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa':

Mîîpankon winîkîi Paapa ekore'ma
tîîse mîîpankon pepîn pîika'tîiya *Pv 3.34*
taato' mîrîrî.

7 Mîrîrî ye'nen Paapa ma're e'ku'tî. Imaimu yawîrî ako'mantî. Meruntî ke
e'tî Makui winîkîi, moropai eepe aapiapai'nîkon.
8 Aminke pra Paapa pia erepantî, moropai aapia'nîkon aako'mamî.
Imakui'pî ku'nenan pî' tauya, erepantî tîwî amakuyikon tîku'se. Moropai
amîrî'nîkon asakî'ne teesenumenkasanon pî' tauya, ayewankon ke innape
iku'tî imakui'pî tîrumakai. Tîwî tiwin eesenumenkato'kon nîsi.
9 Imakui'pî ankupî'pîkon pî' teesewankono'mai e'tî. Akaruntî. Aataus-
inpa'pîkon ra'tîtî akaruwato'kon pe. Esewankono'matî.
10 Paapa ma're tîwe'ku'se e'tî. Moropai amîrî'nîkon yapurîiya.

Tonpayamî' Pî' Teeseurîmasanon Imakui'pî Pe

11 Uyonpayamî', imakui'pî pe kîseurîmatî ayonpakon winîkîi. Anî' eseurîma
ya imakui'pî pe tonpa winîkîi, imakui'pî pe eeseurîma nîrî unkupîkon ton
pe Paapa nekaremekî'pî winîkîi. Paapa nekaremekî'pî yawîrî pra awanîkon
ya itentai awe'kupîkon. —Morî pe pra man —taaya'nîkon Paapa maimu pî'
ipureme'sa'ya'nîkon wenai.
12 Tîîse Paapa neken unkupîkon ton ekareme'nen. Mîîkîrî neken uyesa'kon
pe uurî'nîkon pîika'tîiya, kaane ka'rî yenumîiya itu'se tîwe'to' yawîrî. Tîîse amîrî
kanan? O'non ye'ka pe ayonpakon esa' pe awe'kupîkon Paapa warantî?
13 A'kî, see warantî taawonan: —Sîrîrîpe penane anna wîtî sîrîrî sinpata
cidade pona. Miarî tiwin kono' yuwa'ka annaya esenyaka'mai kure'ne tîniru
yapi'to'pe —kai'ma taawonan.
14 Tîîse î' e'kupî penane epu'tîya'nîkon pepîn tiwin kin. Maasa pra
aako'manto'kon wanî katupuru warantî. Kure'ne aako'mamî pepîn, tîîse
ka'ne' pe attî.
15 Mîrîrî ye'nen see warantî taaya'nîkon e'pai wanî: —Enen uuko'mamî
yu'se Paapa wanî ya, uuko'mamî. Moropai î' kupîuya yu'se Paapa wanî ya,
ikupîuya —taaya'nîkon e'pai awanî.
16 Tîîse aawarîrî'nîkon eeseurîmakon taatapurîi. Mîrîrî eeseurîmato'kon wanî
imakui'pî pe.
17 Mîrîrî ye'nen anî'ya morî kupî pra awanî ya, morî kupî epu'tîi'ma,
imakui'pî kupîiya nîrî mîrîrî.

5

Ipîkkukon

1 Moropai eseurîma sîrîrî ipîkkukon pî'. Eseurîma etapai'nîkon.
Awe'taruma'tîkon kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen akaruntî, entaimepî'tî
teesewankono'mai.
2 Maasa pra ayemannekon e'tî'ka pe man. Aponkon yaku o'ma'konya pe
man.
3 Ayemannekon ouro pe, prata pe tîwe'sen karawa pe man. Mîrîrî aye-
mannekon karawasa' era'maya'nîkon ya, awe'tî'kakon kupî epu'tîya'nîkon.
Akaraukon kupî sîrîrî tîwe'taruma'tîi. Ayemannekon e'tî'ka kupî sîrîrî moropai
amîrî'nîkon nîrî e'tî'ka kupî sîrîrî. Tu'ke ayemannekon konekaya'nîkon, Cristo
ii'to' weiyu aminke pra tîîse.
4 A'kî, apoitîrîtonon teesenyaka'masanon anmîrikon pî' ye'maya'nîkon pra
awanîkon, inkamoro yenku'tîi'ma. To' karau eta'pî Paapaya. Mîîkîrî Uyepo-
torîkon meruntî tamî'nawîronkon yentainon.
5 Amîrî'nîkon ko'manpîtî'pî tarî sîrîrî non po tu'ke ayemannekon pî',
aya're'kon pî' taatausinpai. Î' itu'se awe'to'kon eporî'pîya'nîkon. Aakaiwan-
tanî'sa'kon Paapaya awîkon kupî tanne.
6 Moropai morîkon pemonkonyamî' wîî me'po'pîya'nîkon, awinîkîi'nîkon î'
ku'sa' to'ya pra tîîse. Inkamoroya î' kupî eserîke pra awanî'pî maasa pra to'
yentai awanîkon.

Uyepotorîkon Ii'to' Nîmîkî Pî' Ko'mannî

7 Mîrîrî ye'nen, uyonpayamî', e'taruma'tînto' pî' teesewankono'mai pra
e'tî. Moropai Cristo iipî nîmî'tî teesemi'tapai pra, mîî esa'ya tînpîmî'pî
yeperu nîmîkî warantî. Inîmîkî pî' aako'mamî kono' renato'pe, moropai inî'rî
inîmîkîiya tînpîmî'pî epetato'pe.

8 Mîrîrî warantî teesemi'tapai pra e'tî. Ayewankon meruntîtannî'tî. Maasa
pra Uyepotorîkon iipî kupî sîrîrî.
9 Uyonpayamî', tîwo'ma'tai pra e'tî. Maasa pra imakui'pî pe eeseurîmakon
ya, ayonpa winîkîi ataruma'tîkon Paapaya. Aka, mîîkîrî ayesa'kon moro man
mana'ta po. Aaipî kupî sîrîrî.
10 Uyonpayamî', penaronkon tîmaimu ekareme'nen pe Paapa nîmenka'san
pî' esenumenkanpai'nîkon. Kure'ne to' e'taruma'tî'pî Paapa maimu ekare-
mekî tîuya'nîkon wenai. Mîîwîni tîîse mîrîrî pî' to' ko'mamî'pî tîwî tîku'se pra.
11 A'kî, tamî'nawîronkon anî'kan meruntî ke tîîko'mansenon, taatausin-
pasanon. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Enpenatanpai'nîkon Jó nurî'tî yekare pî'.
Tîwe'taruma'tîi'ma innape Paapa kupî pî' aako'mamî'pî tîwî tîku'se pra. Mîrîrî
tîpo tî'noko'pî pe era'ma'pî Paapaya, moropai morî tîrî'pîiya Jó pia. Maasa pra
Paapa wanî morî pe, pemonkonyamî' sa'namanen pe.
12 Uyonpayamî', tamî'nawîrî ayeurîma'pîuya'nîkon yentai ekaremekîuya
sîrîrî. ⌞Paapa pemonkono pe awanîkon ye'nen yairî teeseurîmasanon
amîrî'nîkon.⌟ Mîrîrî ye'nen inna taapai awanîkon ya, inna neken ka'tî.
Moropai kaane taapai awanîkon ya, kaane neken ka'tî. Inî' panpî', —
Useruku pepîn, useruku pepîn —kai'ma kîkatî. Innape eeseurîmakon epu'tî
tiaronkonya yu'se awanîkon ya, inna, kaane, neken ka'tî, juro tîkai pra. Mîrîrî
warantî eseurîmatî Paapaya ataruma'tîkon namai.

Epîrematî

13 Anî' tîwe'taruma'tîsen moro nai akore'ta'nîkon? Paapa yarakkîrî
eeseurîma e'pai man. Anî' taatausinpasen moro nai akore'ta'nîkon? Paapa
yapurîiya e'pai man teeserenka pe.
14 Anî' pri'yawon pepîn moro nai akore'ta'nîkon? Soosi esanon yannoiya
e'pai man. Inkamoro epîrema ipona e'pai man moropai ikarapaima to'ya
kara' ke. Mîrîrî warantî ikupî to'ya Uyepotorîkon ese' yai, mîîkîrî Uyepo-
torîkonya yepi'tîto'pe.
15 Mîrîrî warantî to' epîrema innape Paapa kupîi'ma moropai mîîkîrî
pri'yawon pepîn esepi'tî eserîke awanî. Mîîkîrî yepi'tî Uyepotorîkonya. Mo-
ropai imakui'pî ku'sai'ya ya, tîîwanmîra ikupî Paapaya.
16 Mîrîrî ye'nen imakui'pî ankupî'pîkon ekareme'tî ayonpakon pî'. Moropai
epîrematî ayonpakon pona eesepi'tîkonpa. Maasa pra morî ku'nen epîrema ya,
imaimu yawîrî ikupî Paapaya.
17 Mîrîrî warantî Elias nurî'tî wanî'pî pena. Uurî'nîkon warantî awanî'pî
pemonkon pe. Moropai mîîkîrî epîrema'pî kono' rena namai. Kure'ne
eepîrema'pî. Moropai kono' rena pra awanî'pî eseurîwî'ne kono' arakkita
pairî kaisarî.
18 Mîrîrî tîpo eepîrema'pî inî'rî kono' ii'to'pe. Moropai kono' yarima'pî
Paapaya. Moropai inî'rî yei ena'pî teperu ke tamî'nawîrî.
19-20 Uyonpayamî', anî' amîrî'nîkon kore'tawon atarima ya Paapa piapai,
moropai inî'rî awenna'po emapu'tî tiaronya ya, mîîkîrî imakui'pî ku'nen
pîika'tî mîîkîrîya aasa'manta namai. Moropai imakui'pî inkupî'pî mo'ka
Paapaya. Mîrîrî pî' enpenatanpai'nîkon.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON
PEDRO NÎMENUKA'PÎ

Pedroya sîrîrî kaareta menuka'pî innape Jesus ku'nenan pia, manni'kan to' nîtaruma'tî'san innape iku'to' to'ya wenai. Inkamoro yenpenatanîpî'pî Pedroya anî' pe to' wanî. Paapa, tamî'nawîronkon yentainon munkî pe pu'kuru to' wanî. Moropai maasa kure'ne morî yapisî to'ya kupî Paapa winîpai. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' to' ko'mamî e'pai awanî, tîîko'mamîkon pîkîrî. Moropai morî pe to' ko'mamî e'pai awanî, imakui'pî tîku'se pra, kai'ma to' yeurîma'pî Pedroya sîrîrî kaareta pî'.

1 Uurî Pedro, Jesus Cristo naipontî'pî. Sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon Paapa pemonkonoyamî' pîrai'pî tîîko'mansenon apatakon ya' pra, ka'ran pe awanîkon manni' pia. Manni'kan Ponto pata po awanîkon mannan pia, moropai Galácia pata po awanîkon mannan pia, Capadócia pata po awanîkon mannan pia, Ásia pata po awanîkon mannan pia, moropai Bitínia pata po awanîkon mannan pia imenukauya sîrîrî.

2 Amîrî'nîkon wanî Paapa, Uyunkon nîmenka'san pe, î' kupî tîuya pî' teesenumenka yawîrî. Moropai Morî Yekaton Wannî wenai, ipemonkono pe pu'kuru, morî pe awanîkonpa amenka'pîiya'nîkon. Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu yawîrî aako'mamîkonpa amo'ka'pîiya'nîkon, mîîkîrî mînî ini'kamo'pî wenai, imakui'pî yapai imo'kasa' pe awanîkonpa.

Uyonpayamî', inî' panpî' morî pe tîwe'to' tîrî Paapaya yu'se wai epe'mîra, moropai tîwanmîra e'nîto' tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon.

Pedroya To' Yenpenatanîpî

Ipatîkarî Ko'mannîto' Nîmî'nen Pe E'nî

3 Paapa, Uyepotorîkon Jesus Cristo yun, yapurîpai'nîkon, kure'ne uurî'nîkon i'noko'masai'ya wenai. Isa'manta'san kore'tapai Jesus Cristo pîmî'sa'ka tîuya yai ⌞tîîsa'mantato' ke ine'ma'pî yapisî'pîiya tîwakîri pe.⌟ Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon esenpo emapu'tî'pîiya tînmuku pe e'nîto'pe. Tarîpai innape tîpemonkonoyamî' pia Paapa nîtîrî yapisî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen iwinîpainon yapisî nîmîkî pî' ko'mannî sîrîrî.

4 Amîrî'nîkon ton pe mîrîrî koneka ko'mannîpîiya ka' po. Î' pensa tîîtîpansen pe pra, î' pensa aama'ta ton pe pra, moropai î' pensa aatareti'ka neporî ton pe pra man miarî.

5 Moropai sîrîrî non po awanîkon tanne, amîrî'nîkon ko'mannîpîiya nîrî tîmeruntîri yai. Tamî'nawîron ataretî'ka pîkîrî aako'mannîpîiya'nîkon, tîîpia aako'mamîkonpa, innape ikupîya'nîkon wenai. Moropai mîrîrî yai tamî'nawîronkonya era'ma, î' kai'ma morî pe inkoneka'pî wanî, tamî'nawîrî awe'to' yawîrî.

6 Mîrîrî pî' taatausinpai pu'kuru awanîkon e'pai awanî teuren, e'taruma'tînto' iipî tanne. Yairî ma're awanîkon tiaron pensa, maasa pra tu'kan e'taruma'tînto' si'ta'non iipî amîrî'nîkon taruma'tînen ton.

7 Mîrîrî tu'kan e'taruma'tînto' iipî, yairî innape ikupîya'nîkon epu'to'pe. Maasa era'matî. Ouro yeka'ma to'ya apo' ya' teken ouro pe awanî epu'tîkonpa. Aaramî pra awanî ya, innape ouro pe awanî epu'tî to'ya. Mîrîrî warantî innape ikupî pî' aako'mamîkon awe'taruma'tîkon ye'ka pe. Mîrîrî amîrî'nîkonya

innape iku'to' wanî ouro tîwe'tî'kasen yentai tîwe'tî'kasen pe pra awanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen ayonpaiya'nîkon awe'taruma'tîto'kon ke innape ikupî pî' aako'mamîkonpa. Moropai amîrî'nîkonya e'taruma'tînto' yapîtanî'sa' tîpo, Paapaya taa kupî sîrîrî apî'nîkon: —Morî pe pu'kuru man —taiya Jesus Cristo ii'to' weiyu eseposa' yai. Mîrîrî yai tamî'nawîronkonya era'ma emapu'tîiya î' kai'ma morî pe, ipîkku pe akupî'pîiya'nîkon.

8 Mîîkîrî Paapa era'manen pe pra awanîkon, tîîse yapurî ko'mannîpî amîrî'nîkonya. Maasa era'maya'nîkon ye'ka pe pra, innape Cristo kupî pî' aako'mamîkon ye'nen, aatausinpakon ko'mannîpî mararî pra. O'non ye'ka pe ekaremekî yentai aatausinpato'kon wanî.

9 Maasa pra morî pe e'to' yawîrî amîrî'nîkon koneka yaretî'kaiya kupî sîrîrî, tîwarantî awanîkonpa. Moropai apata'se'kon tîrîiya kupî sîrîrî tîîpia aako'mamîkonpa. Tamî'nawîrî mîrîrî kupîiya innape Cristo kupî'pîya'nîkon wenai.

10-11 Mîrîrî e'pîika'tînto' anepu'pai penaronkon profetayamî' nurî'tî wanî'pî. Mîrîrî ye'nen kure'ne yuwa'pî to'ya. Inkamoroya ta'pî: —Î' ye'ka see mîrîrî Paapa nîtîrî e'pîika'tînto'? Î' pensa yarimaiya kupî sîrîrî? Mîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekî'pî to'ya pena, tîîse morî pe epu'tîi'ma pra. Tîîse Morî Yekaton Wannîya ekaremekî'pî to' pî', î' pensa mîrîrî e'kupî. —Maasa awe'kupî Cristo e'taruma'tî e'pai awanî. Moropai mîrîrî tîpo teeyatonon yentai eenasa' yai, ipîkku pe ikupî Paapaya —ta'pîiya.

12 Inkamoro penaronkon tîmaimu ekareme'nenan pî' sîrîrî aneta'pîkon ekaremekî'pî Paapaya pena. Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon ton pe awe'kupî pepîn, tîîse manni'kan maasaronkon ton pe awe'kupî pe man —ta'pîiya to' pî'. Mîrîrî ye'nen manni'kan itekare ekareme'nenanya ekareme'sa' sîrîrî apî'nîkon tarîpai. Inkamoroya ekaremekî'pî apî'nîkon ka' poinon, Morî Yekaton Wannî, Paapa narima'pî meruntîri yai. Sîrîrî e'pîika'tînto' yekare wanî morî pe pu'kuru, mîrîrî anepu'pai nîrî inserîyamî' wanî.

Paapaya Uyannokon Imakui'pî Ton Pra E'nîto'pe

13 Mîrîrî epu'tîya'nîkon ye'nen, aka, tîwarî e'tî, aawarîrî'nîkon etî'nînmatî, ayeserukon epu'nenan pe. Moropai tamî'nawîrî morî pe Paapaya akupîkon nîmîkî pî' aako'mamîkon, î' pensa Cristo iipî weiyu yaino ton pe.

14 Paapa munkî pe awanîkon ye'nen, imaimu yawîrî ako'mantî. Pena imakui'pî yu'se awe'to'kon yawîrî aako'manpîtî'pîkon, maasa pra î' kai'ma aako'mamîkon yu'se Paapa wanî epu'tîya'nîkon pra awanî'pî. Tîîse epu'tîya'nîkon tarîpai, mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî pra ako'mantî. Imakui'pî yu'se tîwe'se pra ako'mantî.

15 Morî pe e'tî, maasa pra morî pe pu'kuru Paapa wanî, imakui'pî ton pra. Mîîkîrî rî amîrî'nîkon yannotîpon warantî e'tî. Imakui'pî winîpai atarimatî moropai tamî'nawîrî î' kupîya'nîkon kaisarî morî ku'tî.

16 Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

—Imakui'pî winîpai atarimatî,
imakui'pî winîpai atarimasa' pe uuko'mamî warantî.
Morî pe e'tî, morî pe pu'kuru tîwe'sen pe uuko'mamî warantî *Lv 11,44,45; 19.2; 20.7*
—taa Paapaya.

17 Eepîremakon ya, Paapa esa'nenan amîrî'nîkon ayunkon pe. Manni' Paapa wanî yairî, yairî pra tamî'nawîronkon ko'manto' wanî ekareme'nen pe, anî'

tîmenkai pra. To' nîkupî'pî yako'menkaiya tiwin pî' to' kaisarî. Mîrîrî ye'nen
tîwarî e'tî, mîîkîrî namatî aako'mamîkon pîkîrî.
18 Maasa pra pena aako'manpîtî'pîkon ayeserukon yarakkîrî, î' kai'ma pe-
naronkon atamokonya ayenupa'pîkon yawîrî. Mîrîrî aako'manto'kon wanî'pî
î' pe pra rî. Tîîse epu'tîya'nîkon ye'masa'kon pe awanîkon mîrîrî ayeserukon
winîpai, manni' epe'ke aataretî'kasen pepîn. Mîrîrî ke aye'masa'ya'nîkon, ouro
ke moropai prata ke pra, taataretî'kasen ke pra.
19 Tîîse amîrî'nîkon wanî ye'masa'kon pe moropai imo'kasa'kon pe morî
pu'kuru Jesus Cristo mînî ke. Mîîkîrî wanî carneiro, Paapa pia to' nîtîrî
warantî tîwe'sen pe. Î' rî ima'tîkî ton pra tîwe'sen pe awanî, imakui'pî ton pra.
20 Mîîkîrî wanî pena Paapa nîmenka'pî pe sîrîrî non pona yarimapa, maasa
sîrîrî pata koneka tîuya rawîrî. Moropai mîîkîrî yenpo'pîiya amen pata
ataretî'ka rawîrî, amîrî'nîkon pîika'tînen ton pe.
21 Mîîkîrî wenai amîrî'nîkonya Paapa yapurî. Innape ikupîya'nîkon manni'
Cristo pîmî'sa'ka'tîpon, tamî'nawîron yentai ikupîtîpon. Mîrîrî warantî in-
nape ikupîya'nîkon moropai î' tîrîuya ta'pî Paapaya yapisîya'nîkon nîmîkî pî'
aako'mamîkon.
22 Tarîpai amîrî'nîkon wanî yairon Paapa maimu yawîrî. Mîrîrî wenai
imakui'pî ayeserukon rumakasa'ya'nîkon. Mîrîrî ye'nen seru'ye' pe pra
ayonpakon, manni'kan innape Jesus ku'nenan, sa'namaya'nîkon kure'ne.
Mîrîrî warantî awe'sa'namato'kon yuwatî inî' panpî', tamî'nawîrî ayewankon
ke.
23 Maasa pra mîîkîrî Paapa î' pensa aasa'manta ton pepînya amîrî'nîkon
esenpo emapu'tî'pî, tînmuku pe awanîkonpa. O'non ye'ka pe ikupî'pîiya?
Ayunkon tîîsa'mantasen wenai pra tîîse innape imaimu kupîya'nîkon wenai,
Paapaya ikupî'pî. Mîrîrî imaimu wanî ipatîkarî enen ko'mannîto' ton tîînen
pe, aataretî'ka pepîn.
24 Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taa:
Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî
parî' keren po tîwe'sen warantî.
Moropai inkamoro esera'ma morî pe
mîrîrî parî' yari'ku warantî.
Tîîse tiwin wei parî' a'pi'ta moropai yari'ku e'soroka.
Mîrîrî warantî to' wanî, tîîsa'mantatonkon pe.
25 Tîîse Uyepotorîkon maimu wanî
ipatîkarî tîîko'mansen pe, *Is 40.6-8*
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya eta'pîya'nîkon
sîrîrî itekare Paapa maimu.

2

Yewanmîrîsa' Tî' Wanî

Ipatîkarî Ko'mannîto' Tîînen Pe

1 Mîrîrî imakui'pî ayeserukon winîpai amo'kasai'ya'nîkon ye'nen,
tamî'nawîronkon imakui'pî piapai epa'katî. Tamî'nawîron tiaronkon pî'
imakui'pî esenumenkato' pia pai epa'katî, yenku'tîton piapai, seru'ye' pe
e'nîto' yapai, uyewanmakon pe tiaron era'mato' piapai, moropai tiaronkon
winîkîi imakui'pî eseurîmanto'. Mîrîrîkon piapai epa'katî.

2 Moropai Paapa maimu yu'se e'tî kure'ne. Manni' more esenposen wanî
tîsan manatî yu'se warantî e'tî. Mîrîrî warantî awanîkon ya, inî' panpî' Paapa
epu'tîya'nîkon. Moropai mîrîrî wenai amîrî'nîkon pîika'tîiya tu'se tîwanî pîkîrî.
3 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taa:
Amîrî'nîkonya morî pe Paapa e'to' epu'tî tarîpai *Sl 34.8*
taiya. Mîrîrî ye'nen imaimu anetapainon pe e'tî.
4 Erepantî Uyepotorîkon pia, mîîkîrî to' newanma'pî, itu'se pra to' wanî'pî
tîîse Paapa pia imenkasa' pe awanî'pî, ipîkku pe awanî'pî.
5 Erepantî iipia, Paapaya amîrî'nîkon yenyaka'mato'pe, tîîko'manto'pe
akore'ta'nîkon. Manni' tî' ke wîttî konekanen esenyaka'ma warantî
eesenyaka'ma uurî'nîkon ke. Tîîse Paapa nîkoneka esera'ma pepîn. Moropai
tîmîrî ton pe teepîremasen pe akupîiya'nîkon, antîrîkon enepîkonpa Paapa pia.
Mîrîrî antîrîkon wanî Paapa wakîri pe pu'kuru, maasa pra amîrî'nîkon ton pe
Cristo nîkupî'pî kupî'pîya'nîkon innape.
6 Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taa:
Uurî nîmenka'pî, tiwinan tî' wanî
ipîkku pe pu'kuru, tiaronkon tî' yentai.
Mîrîrî tîrîuya Sião cidaderî po,
unkoneka yapîtanî'nen pe.
Anî'ya mîîkîrî kupî ya innape,
mîîkîrî eppepî pepîn tiwin kin,
ipî' yairî ma're eena pepîn, *Is 28.16*
taasai'ya mîrîrî.
7 Sîrîrî tî', innape ikupîya'nîkon manni' wanî morî pe pu'kuru, amîrî'nîkon pia.
Tîîse manni'kan innape iku'nenan pepîn pia, nari' pe awanî mîrîrî. Paapa
maimu e'menukasa'ya taa:
Manni' tî' wîttî konekanenan newanmîrî'pî,
mîrîrî enasa' man ipîkku pe pu'kuru tiaronkon yentai. *Sl 118.22*
taasai'ya.
8 Moropai tiaron pata Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Sîrîrî tî' wanî ipona pemonkonyamî' e'pu'mato'pe
moropai ipona atare'moto'pe, *Is 8.14*
taasai'ya man. Inkamoro e'pu'ma maasa pra innape ikupî to'ya pra awanî
ye'nen. Mîrîrî wenai to' newanmîrî'pî Cristoya to' taruma'tî'pî.
9 Tîîse amîrî'nîkon wanî pepîn mîrîrî warantî. Amîrî'nîkon wanî imenka'san
pe tiaronkon kore'tapai. Moropai tamî'nawîronkon esa' Paapa ton pe
teepîremasen pe awanîkon. Mîîkîrî pemonkono pe awanîkon, Paapa epu'nen
pe. Tîmîrî ton pe inmo'ka'san pe awanîkon. Amîrî'nîkon menka'pîiya tînkupî
morîkon ekareme'nen pe. Mîîkîrîya amîrî'nîkon pakkokon mo'ka'pî, ewaron
ta awanîkon tanne, Paapa epu'tîya'nîkon pra awanîkon tanne. Moropai
amîrî'nîkon tîrî'pîiya morî ta, a'ka ta aako'mamîkonpa, morî pe Paapa wanî
tepu'se.
10 Maasa pra pena amîrî'nîkon e'sa' pra man Paapa pemonkono pe.
Tîîse tarîpai amîrî'nîkon wanî ipemonkono pe pu'kuru. Pena Paapaya
aai'noko'makon epu'tîya'nîkon pîn. Tîîse aai'noko'mato'kon Paapaya
epu'tîya'nîkon tarîpai.

Paapa Poitîrî Pe E'nî

11 Uyonpayamî', Paapa epu'nenan pepîn kore'ta aako'mamîkon, to' yonpa
pe pra. Mîrîrî ye'nen apî'nîkon esatîuya sîrîrî, inî'rî î' itu'se awe'to'kon yawîrî

ikupîya'nîkon namai, maasa pra mîrîrîya ayekatonkon taruma'tî, aminke
Paapa piapai aatarimakon emapu'tîiya.
12 Tîîse morî pe ako'mantî inkamoro Paapa epu'nenan pepîn kore'ta
awanîkon ye'nen. Morî pe ayeserukon e'pai awanî era'mato'pe to'ya.
Teuren apî'nîkon to' eseurîma imakui'pî pe amu'tunpakon to'ya. Tîîse yairî
ayeserukon era'ma tîuya'nîkon wenai to' esenumenka, moropai Paapa yapurî
to'ya î' pensa aai'to' weiyu erepamî yai.

Ipîkkukon Maimu Yawîrî Ako'mantî

13 Uyonpayamî', Uyepotorîkon nîkupî'pî wenai tamî'nawîronkon ipîkku
tîwe'sanon sîrîrî non ponkon maimu yawîrî e'tî. Manni' rei, tamî'nawîronkon
esa', mîîkîrî maimu yawîrî e'tî.
14 Moropai manni'kan mîîkîrî nîmenka'san tiaronkon esa' pe to' e'to'pe,
inkamoro maimu yawîrî e'tî. Maasa pra inkamoro wanî manni'kan
imakui'pî kupîtîponkon taruma'tînen pe, moropai morî kupîtîponkon ya-
purînen pe inkamoro wanî.
15 Mîrîrî warantî morî kupîya'nîkon yu'se Paapa man. Maasa pra
morî ayeserukon era'ma to'ya wenai, manni'kan Paapa epu'nenan pepîn,
apî'nîkon imakui'pî pe teeseurîmakon atî'napamî.
16 Tarîpai imakui'pî unkupî'pîkon wenai tîwe'taruma'tîsanon pe e'nî pepîn
maasa pra Cristoya umo'ka'pîkon iwinîpai. Mîîwîni tîîse —Paapaya utaruma'tî
pepîn tarîpai —kai'ma, itu'se e'nîto' yawîrî ko'mannî e'pai pra man. Tîîse
Paapa poitîrî pe, imaimu yawîrî ako'mantî.
17 Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yapurîya'nîkon yuwatî. Moropai ay-
onpakon, innape Jesus ku'nenan sa'namatî. Moropai Paapa nama pî'
ako'mantî. Moropai tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen namatî. Mîrîrî warantî
ikupî pî' ako'mantî.

Cristo E'taruma'tî'pî Warantî

E'taruma'tîn E'pai Awanî

18 Tarîpai amîrî'nîkon to' poitîrîtonon apanamauya'nîkon sîrîrî. Inkamoro
akaraiwarîkon maimu yawîrî e'tî moropai to' namatî. Manni' amîrî'nîkon
konekanen morî pe, mîîkîrî maimu yawîrî e'tî. Tîîse mîîkîrî neken pepîn tîîse
manni' tiaron imakui'pî pe amîrî'nîkon taruma'tînen mîîkîrî maimu yawîrî
nîrî e'tî.
19 Î' ku'sa'ya'nîkon wenai pra awe'taruma'tîto'kon yapîtanîpîya'nîkon ya morî
pe awanî. Maasa pra mîrîrî warantî itu'se Paapa e'to'pe awanî epu'tîya'nîkon.
Mîrîrî wenai mîîkîrîya amîrî'nîkon koneka morî pe.
20 Tîîse tiaron pensa imakui'pî ku'sa'ya'nîkon ya, mîrîrî wenai
awe'taruma'tîkon e'pai awanî. Moropai yapîtanîpîya'nîkon e'pai awanî
teesewankono'mai pra, maasa pra iku'sa'ya'nîkon ye'nen. Moropai mîrîrî
wenai anî'ya ayapurîkon pepîn. Tîîse anî' e'taruma'tî ya, î' rî imakui'pî
ku'sai'ya wenai pra, moropai mîrîrî yapîtanîpîiya morî pe, teesewankono'mai
pra, mîrîrî yapîtanî'sai'ya tîpo, Paapaya mîîkîrî koneka morî pe.
21 Maasa pra mîrîrîto'pe, î' rî tîku'se wenai pra amoronkon epu'tîkonpa
Paapaya amenka'pîkon. Maasa esenumenkatî uurî'nîkon e'pîika'tîto'pe Cristo
e'taruma'tî'pî yeseru pî'. Imakui'pî tînkupî'pî wenai pra yapîtanîpî'pîiya
amîrî'nîkonya tîwarantî yapîtanîpîkonpa.
22 Mîîkîrî yeseru wanî'pî see warantî:

Î' pensa mîîkîrîya imakui'pî ku'sa' pra man tiwin kin.
Moropai î' pensa seru'ye' pe
mîîkîrî eseurîmasa' pra man tiwin kin, *Is 53.9*
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya.
23 Pena iwinîkîi imakui'pî pe to' eseurîma yai î' kai'ma imakui'pî pe to' maimu
yu'sai'ya pra man. Pena tîpa'tîpîtî to'ya yai taasai'ya pra man to' pî': —Tarîpai
ese'ma —kai'ma eesenumenkasa' pra man. Tîîse Paapa yenya' eeturumaka'pî
tamî'nawîrî to' nîkupî'pî ye'ma Paapaya epu'tî'pîiya. Yairî ikupîiya epu'tî'pîiya.
24 Moropai mîîkîrî Cristoya imakui'pî unkupî'pîkon mo'ka'pî tîpona, pakî'nan
pona tîîsa'manta yai. Tamî'nawîrî imo'ka'pîiya inî'rî ikupî'nîkon namai,
isa'manta'pîya î' kupî pepîn warantî e'nîto'pe imakui'pî winîkîi. Moropai
mîrîrî pata'pî ya', morî kupî pî' ko'mannîto'pe umo'ka'pîiya'nîkon. Mîîkîrî
ya'so'kato' wenai amîrî'nîkon e'pîika'tî'pî.
25 Maasa pra pena amîrî'nîkon wanî'pî ataka'ma'san pe Paapa piapai,
tîko'mannî'nen piapai carneiro ataka'masa' warantî. Tîîse tarîpai
awenna'posa'kon sîrîrî, ayesa'kon pe tîwe'sen pia, manni' ayekatonkon
ko'mannî'nen pia.

3

Pedroya Tînyo Kenankon Panama

1 Mîrîrî warantî nîrî amîrî'nîkon wîri'sanyamî' tînyo kenankon panamauya.
Anyokon maimu yawîrî e'tî. Yai pra Paapa epu'nen pe pra anyokon wanî,
tîîse ayeserukon wenai eesenumenka ya, Paapa maimu epu'tîiya, mîîkîrîya
innape ikupî. Tîîse morî pe ayeserukon neken era'ma tîuya wenai, yarakkîrî
Paapa maimu pî' eeseurîma yu'se awanî pepîn.
2 Maasa pra inkamoroya ayeserukon era'ma morî pe, î' rî imakui'pî
kupîya'nîkon pra awanîkon. Moropai innape Paapa namaya'nîkon era'ma
to'ya.
3 Mîrîrî ye'nen morî pe, ema'non pe awanîkon tuwai pra e'tî. Moropai
apu'paikon tîkinai, moropai ouro ke, epe'ke taatari'ku'tîi, aponkon morî
pu'kuru teka'mai teekonekai pra e'tî.
4 Tîîse morî pe awe'to'kon nîsi ayewankon ya'. Maasa pra mîrîrî î' pensa
aataretî'katon pepîn. Mîrîrî ye'nen eranmîra moropai tîîwanmîra awanîkon
yuwatî. Mîrîrî warantî ayeserukon wanî wenai kure'ne tîwakîri pe Paapaya
akupîkon.
5 Maasa pra pena penaronkon wîri'sanyamî' Paapa yapurînenan nurî'tî
ekonekapîtî'pî eranmîra tîwanîkonpa moropai tîîwanmîra tîwanîkonpa. Mîrîrî
ye'nen inkamoro e'pîtî'pî tînyokon maimu yawîrî,
6 pena Sara nurî'tî e'pîtî'pî mîrîrî warantî. Tînyo Abraão nurî'tî maimu
yawîrî awanî'pî. Mîrîrî ye'nen esa'pîtî'pîiya tepotorî pe, inama tîuya ye'nen.
Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya anyokon yarakkîrî, moriya mîîkîrî Sara
payanî'san pe awanîkon. Iwarantî awanîkon morî ayeserukon wanî ya,
moropai innape ikupîya'nîkon wenai, teesewankono'mai pra aako'mamîkon.

Tîno'pî Kenankon Panamaiya

7 Tarîpai amîrî'nîkon warayo'kon tîno'pî kenankon panamauya sîrîrî,
ano'pîkon yarakkîrî aako'manto'kon pî'. Epu'tîya'nîkon e'pai man inkamoro
wanî a'tu'mîra panpî', amîrî'nîkon warantî pra. Mîrîrî ye'nen morî pe
ano'pîkon ko'mannîpîya'nîkon e'pai man. Maasa pra tarakkîrî ipatîkarî

aako'manto'kon tîrî Paapaya sa'nîrî, amîrî pia, ano'pî pia, itu'se tîwanî ye'nen.
Mîrîrî ye'nen ano'pîkon yapurî ye'ka pe, morî pe mîîkîrî ko'mannî'tî, î' pensa
eepîremakon yai awe'manenpakon namai.

Morî Kupî Wenai Umoronkon Epu'tî

8 Sîrîrî eseurîmato' yaretî'kauya sîrîrî. Tauya apî'nîkon tamî'nawîrî si'ma
eesenumenkato'kon e'pai awanî tiwin. Moropai ayonpakon wanî ya, tîmoron
epu'nen mîîkîrî kaisarî amoronkon epu'tîya'nîkon e'pai awanî. Moropai
ayonpakon yarakkîrî tîwe'sa'namai e'tî. Moropai a'noko'pîkon pe esera'matî.
Moropai tiaronkon yentai tîwe'ku'se pra e'tî.
9 Mîrîrî ye'nen anî'ya imakui'pî kupî ya awinîkîi'nîkon, mîîkîrî winîkîi
imakui'pî tîku'se pra e'tî. Apî'nîkon teeseurîmasen wanî ya, iwinîkîi imakui'pî
teeseurîmai pra e'tî. Tîîse imakui'pî pe awinîkîi'nîkon eseurîma'pî maimu
miakanmatî morî ke. Maasa pra Paapaya ayanno'pîkon arepakonpa morî ke.
10 Innape awanî epu'tî'nîkon, maasa pra mîrîrî warantî Paapa maimu
e'menukasa'ya taasa' ye'nen. See warantî taasai'ya:
Anî' wanî ya, morî pe tîîko'manto' yu'se taatausinpai,
mîîkîrîya morî pe teeseurîma yuwa e'pai awanî,
imakui'pî pe eeseurîma namai.
Moropai mîîkîrî eseurîma e'pai pra awanî
seru'ye' pe, tiaronkon yenku'tî pî'.
11 Mîrîrî ye'ka imakui'pî winîpai
eepe e'pai awanî.
Tîîse morî î' yu'se Paapa wanî neken
kupîiya e'pai awanî.
Tîîwanmîra aako'mamî
yuwaiya e'pai awanî.
Moropai teesiyu'pî'se pra aako'mamî
yuwaiya e'pai awanî.
12 Maasa pra inkamoro ye'ka yaironkon
koneka pî' Uyepotorîkon ko'mamî
tîwîrî wei kaisarî,
moropai tîwîrî to' epîremato'
eta pî' aako'mamî.
Tîîse Uyepotorîkon ekore'masa' ko'mamî
imakui'pî ku'nenan winîkîi, *Sl 34.12-16*
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya man.
13 Morî anku'pai awanîkon wenai, awinîkîi'nîkon anî'ya imakui'pî kupî
e'painon? Anî'ya ikupî pepîn tiwin kin.
14 Mîîwîni pra awanî ya, kure'ne taatausinpai e'pai awanîkon morî
ayeserukon wenai awe'taruma'tîkon tanne. Maasa pra Paapaya arepakon
morî ke.
Mîrîrî ye'nen atausinpatî,
ataruma'tînenkon pî' eranne' pe pra e'tî,
teesi'nî'se pra e'tî. *Is 8.12*
15 Tîîse Cristo nama pî' ako'mantî ayewankon ya', moropai itenya' eeturu-
makatî tîwîrî ayepotorîkon pe awe'to'pe. Moropai tîwîrî tepu'se ako'mantî, î'
kai'ma Paapa winîpai morî yapisî pî' nîmîkîya'nîkon anepu'pai pemonkon e'to'
ekaremekîkonpa.

16 Mîrîrî ye'nen sîrîrî ku'tî morî pe, tiaronkon yentai awe'kupîkon ye'ka pe pra. Morî pe eeseurîmakon eesewankono'mato'kon epu'tîyakon namai ayewankon ya'. Mîrîrî warantî apî'nîkon teeseurîmasen wanî ya, mîîkîrî eppepî, maasa pra ayeserukon era'ma tîuya'nîkon wenai, morî pe ayeserukon wanî Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen.
17 Mîrîrî morî kupîya'nîkon wenai awe'taruma'tîkon ya, morî pe panpî' awanî. Imakui'pî ku'sa'ya'nîkon wenai awe'taruma'tîto'kon yentai awanî, awe'taruma'tîkon yu'se Paapa wanî ya.
18 Maasa pra mîrîrî warantî Cristo e'taruma'tî'pî tîîsa'manta yai amîrî'nîkon ton pe. Aasa'manta'pî tiwin ite'ka tamî'nawîronkon ton pe imakui'pî to' nîkupî'pî wenai. Maasa era'matî. Mîîkîrî morî teken ku'nen sa'manta'pî uurî'nîkon, yairî pra tîwe'sanon, imakui'pî ku'nenan ton pe. Aasa'manta'pî uurî'nîkon yarîpa kai'ma Paapa pia. Mîîkîrî wî'pî to'ya tarî, pemonkon pe awanî tanne, tîîse aasa'mantasa' tîpo Paapaya amenan pe itekaton ko'manto'pe ikupî'pî.
19 Moropai mîîkîrî wîtî'pî itekare ekareme'se itekatono'pî pe si'ma. Manni'kan pemonkonyamî' e'tî'ka'san yekatono'pî pî' ekaremekî'pîiya.
20 Manni'kan inkamoro e'tî'ka'san yekatono'san pena innape Paapa maimu yawîrî esi'san pepîn teuren, Paapaya to' nîmîkî'pî innape tîkupî to'ya pena tîkanau ton koneka pî', Noé nurî'tî ko'mamî yai. Tîîse innape ikupî to'ya pîn. Tu'kankon pepîn pemonkonyamî'ya eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkonya neken innape ikupî'pî. Moropai inkamoro e'pîika'tî'pî kure'nan tuna winîpai.
21 Mîrîrî tuna wanî esenpatakonanto' pî' teeseurîmasen pe. Sîrîrî esenpatakonato' wanî pepîn nura upi'pîkon pî' tîwe'sen ronato'pe, tîîse imakui'pî uyeserurî'pîkon rumakato'pe awanî. Tîîwanmîra imakui'pî unkupî'pîkon ku'sa' Paapaya epu'tî'nîkon, Jesus Cristo pîmî'sa'ka'pîiya wenai.
22 Mîîkîrî yanu'nîpî'pî Paapaya ka' pona. Moropai eereutasa' wanî Paapa meruntîri winî. Mîîkîrî wanî tamî'nawîronkon inserîyamî' esa' pe ipîkku pe tîwe'sanon moropai meruntî ke tîwe'sanon esa' pe aako'mamî ka' po.

4

Uyeserukon Etinyaka'masa' Morî Pe

1 Mîrîrî ye'nen Cristoya tîmoron epu'tî'pî tarî pemonkon pe tîwanî yai. Mîrîrî warantî amoronkon epu'tîkonpa apîtatî, Cristoya tîmoron epu'tî'pî warantî. Maasa pra anî'ya tîmoron epu'sa' ya, mîîkîrî wanî pepîn imakui'pî anku'pai, itentai imakui'pî wanî pepîn inî'rî.
2 Mîrîrî ye'nen sîrîrî pata pai aako'mamî tarî itu'se Paapa e'to' yawîrî, itu'se tîwe'to' yawîrî pra.
3 Maasa pra pena kure'ne aako'manpîtî'pîkon î' pe pra rî imakui'pî kupî pî', manni'kan Paapa epu'nenan pepînya ikupî ko'mannîpî warantî. Mîrîrî yai aako'mamî'pîkon se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî, itu'se apunkon e'to' kupî pî'. Kure'ne awukukon mai' enîrî pî' awanî'pîkon, eesiyu'pîtîkon pî' aako'mamî'pîkon, moropai eetîmîkon pî' aako'mamî'pîkon. Moropai nura pî' aako'mamî'pîkon, mia' ke ikonekasa' yapurî ye'ka pe.
4 Tarîpai manni'kan Paapa epu'nenan pepîn wanî kure'ne teesenumenkai apî'nîkon. Moropai inkamoro eseurîma apî'nîkon imakui'pî pe, maasa pra inî' tînkupîkon kupîya'nîkon pra awanîkon wenai.
5 Tîîse maasa inkamoroya tînkupî'pîkon ekaremekî kupî sîrîrî Paapa pî', tamî'nawîronkon enenankonya moropai isa'manta'sanya ekaremekî. Moropai inkamoro yenumîiya kupî sîrîrî to' nîkupî'pîkon wenai.

6 Mîrîrî ye'nen sîrîrî Cristo yekare esekaremekî'pî. Tamî'nawîronkonya eta'pî. Isa'manta'sanya nîrî eta'pî. Inkamoro sa'manta'pî, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' sa'manta warantî, imakui'pî tînkupî'pîkon wenai. Mîîwîni tîîse to' yekaton ko'mamî enen ipatîkarî, manni' Paapa ipatîkarî tîîko'mansen warantî, ⌞innape iku'sa' to'ya ya.⌟
7 Tîîse tamî'nawîron atareti'kato' man aminke pra. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon e'pai man morî pe ayeserukon tepu'se, teetî'nînmai, eepîremakonpa.
8 Tamî'nawîron î' yentai tiaronkon yarakkîrî awe'sa'namakon e'pai awanî. Maasa pra anî' sa'naman ya, uwinîkîi'nîkon imakui'pî inkupî'pî kupî uuwanmîra'nîkon.
9 Moropai tiaronkon teerepansenon yapi'nen pe e'tî awakîrikon pe, teekore'mai pra.
10 Moropai morî pe eesenyaka'mato'kon pe aapia'nîkon tiwin pî' si'ma, Paapa nîrumaka'pî yapurîya'nîkon yuwatî. Mîrîrî yapurî wenai morî pe awanî, tiaronkon pîika'tîya'nîkon, itu'se Paapa e'to' yawîrî.
11 Anî' wanî ya itekare ekareme'nen pe mîîkîrîya ekaremekî e'pai awanî, morî pe Paapaya tîmaimu pu'kuru ekaremekî warantî. Moropai anî' wanî ya tiaronkon pîika'tî pî' tîwe'sen pe, mîîkîrîya to' pîika'tî e'pai awanî, tîmeruntîri Paapa nîtîrî'pî ke. Mîrîrî ku'tî. Mîrîrî kupîya'nîkon wenai, Paapa yapurîto'pe tiaronkonya Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai. Manni' Paapa morî pu'kuru tîwe'to' pî' yapurî tamî'nawîronkon e'pai awanî. Moropai imeruntîri pu'kuru, ikî'pî ton pîn pî' yapurî e'pai man. Mîrîrî warantî e'pai man.

Innape Jesus Kupî Wenai E'taruma'tîn

12 Uyonpayamî' uwakîrikon pu'kuru, tauya sîrîrî apî'nîkon. Kure'ne yairî ma're teesenumenkai pra e'tî awinîkîi'nîkon tui'sen pî', î' kai'ma amoronkon epu'tîya'nîkon manni' pî'. Mîrîrî wanî pepîn anepu'tîkon pe pra tîîse epu'nenan amîrî'nîkon.
13 Tîîse tenyaka ya taatausinpai e'tî awe'taruma'tîto'kon pî'. Maasa pra Cristo e'taruma'tî'pî warantî awe'taruma'tîkon mîrîrî. Mîrîrî ye'nen î' pensa aaipî yai, kure'ne aatausinpakon, morî pe, meruntî ke awanî era'maya'nîkon pî'.
14 Amîrî'nîkon wanî taatausinpai teuren, amu'tunpasa'kon tanne, Cristo yapurînen pe awanîkon wenai. Maasa pra mîrîrî wenai epu'tîya'nîkon morî pu'kuru Paapa winîpainon Yekaton Wannî ko'mamî aapia'nîkon.
15 Awe'taruma'tîkon ya, ⌞awe'taruma'tîkon e'pai awanî Cristo yapurîya'nîkon wenai⌟. Tiaronkon wîîsa'ya'nîkon wenai pra, moropai ama' pe awe'sa'kon wenai pra, moropai î' rî imakui'pî ku'sa'ya'nîkon wenai pra, moropai tiaronkon ko'manto' pî' eeseurîmakon wenai pra.
16 Tîîse amîrî'nîkon e'taruma'tî ya, innape Jesus kupîya'nîkon wenai. Mîrîrî pî' tîweppe'se pra e'tî. Tîîse kure'ne Paapa yapurîtî, maasa pra ayesatîkon to'ya ye'nen, Cristo piawon pe tîwe'sanon taa to'ya pî'. Teesewankono'mai pra e'tî.
17 Maasa pra î' kai'ma tiwin pî' si'ma unkupî'pîkon era'mato' weiyu erepamî kupî sîrîrî. E'mai' pe manni'kan Paapa yapurînenanya tînkupî'pîkon era'ma kupî sîrîrî. Mîrîrî e'kupî ya uurî'nîkon yarakkîrî, itentai awe'kupî sîrîrî manni'kan Paapa maimu ku'nenan pepîn yarakkîrî. ⌞To' e'pîika'tî pepîn tiwin kin.⌟
18 Mîrîrî warantî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:
Sa'me awanî morîkon yentai imakui'pî ena namai,
to' e'taruma'tî tîrî Paapaya ya,

î' kai'ma inî' panpî' Paapa maimu yawîronkon pepîn
e'taruma'tî e'pai awanî?
Moropai imakui'pî ku'nenan
e'taruma'tî e'pai awanî nîrî, kure'ne *Pv 11.31*
taasa' Paapa maimuya man.

19 Mîrîrî ye'nen manni'kan tîmoronkon epu'nenan maasa pra itu'se Paapa wanî wenai, morî kupî to'ya wenai, inkamoro eturumaka e'pai awanî Paapa tîkupîtîponkon pia, manni' î' ta'pî tîuya yawîrî ku'nen tîwîrî. Mîîkîrî pia to' eturumaka e'pai awanî. Moropai morî kupî pî' to' ko'mamî e'pai awanî tîrumakai pra.

5

Paapa Pemonkonoyamî' Wanî

Carneiroyamî' Itekînnan Warantî

1 Tarîpai manni'kan soosi esa' pe tîwe'sanon panamauya sîrîrî. Maasa pra uurî nîrî wanî mîrîrî warantî soosi esa' pe. Uurîya Cristoya tîmoron epu'tî era'ma'pî itaruma'tî to'ya yai. Moropai î' pensa aaipî yai, tamî'nawîronkonya era'ma, î' kai'ma ipîkku pe yapurî Paapaya. Uurî nîrî yapurîiya pe man apokonpe.

2 Mîrîrî ye'nen morî pe aapia'nîkon Paapa nîtîrî'san ipemonkonoyamî' ko'mannî'tî, manni' carneiroyamî' ko'mannî'nenya tekînon ko'mannîpî warantî. Mîrîrî ku'tî morî pe itu'se Paapa e'to' yawîrî. Mîrîrî kî'ku'tî eekore'makon kore'ta pairî. Moropai mîrîrî pî' kîsenyaka'matî tîniru yu'se awanîkon pî' pra tîîse to' pî' esenyaka'matî kure'ne to' anpîika'tîpai awanîkon ye'nen.

3 Inkamoro aapia'nîkon Paapa nîrumaka'san yentai tîwe'se pra eesenyaka'matî. Tîîse morî ayeserukon era'ma to'ya wenai, awarantî'nîkon e'pai to' e'to'pe, inkamoro ko'mannî'tî.

4 Mîrîrî warantî î' pensa kure'nan tiaronkon yentainon uyesa'kon iipî yai, mîîkîrî nîtîrî morî pu'kuru yapisîya'nîkon kupî sîrîrî î' pensa aataretî'ka ton pe pra. Aako'mamî tîwîrî morî pe ipatîkarî.

5 Tarîpai amîrî'nîkon maasaron panpî' panamauya sîrîrî. Ayentai'nîkon tîwe'sanon a'yeke'tonon panpî' ku'tî ayesa'kon pe, inkamoro maimu yawîrî iku'tî. Moropai mîî pe pra e'tî, tiaronkon yentai tîwe'ku'se pra. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Mîî pe tîwe'sanon wanî Paapa yeyaton pe.
Tîîse manni'kan mîîpankon pepîn pîika'tî Paapaya *Pv 3.34*
taasa' man.

6 Mîrîrî ye'nen mîî pe tîwe'se pra e'tî, ayepotorîkon pe Paapa ku'tî, imaimu yawîrî aako'mamîkonpa moropai ipîkku pe amîrî'nîkon yapurîto'peiya, î' pensa tînku'ne'tî'pî weiyu yai.

7 Moropai tamî'nawîrî kure'ne eesenumenkato'kon mîrîrî rumakatî Paapa yenya', maasa pra mîîkîrîya neken tamî'nawîrî ikoneka amîrî'nîkon ton pe.

8 Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî moropai teetî'nînse e'tî, ayeserukon tepu'se. Maasa pra ayeyatonkon Makui moro man akanaimî'tîkon pî', manni' kaikusiya tîkamo kanaimî'tî warantî. Akanaimî'tîiya'nîkon ayapisîkonpa.

9 Tîîse meruntî ke e'tî. Innape Paapa kupî pî' ako'mantî, î' pensa Makui erepamî yai itentai awanîkonpa. Maasa pra tiwinsaronkon pepîn amîrî'nîkon,

pata kaisarî ayonpakon innape Jesus ku'nenan e'taruma'tî ko'mannîpî awarantî'nîkon.
10 Tîîse amoronkon epu'tîya'nîkon e'pai awanî mararî. Moropai mîrîrî tîpo morî pe Paapaya akonekakon. Ameruntîrikon tîrîiya meruntî ke awanîkonpa, innape tîkupî pî' aako'mamîkonpa. Manni' Paapa kure'ne morî pe tîwe'to' tîînen moropai amîrî'nîkon yannotîponya ipatîkarî morî ya' aako'mamîkonpa, Jesus Cristo piawon pe awanîkon ye'nen.
11 Mîîkîrî Paapa meruntî pu'kuru, ipatîkaron tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen yapurîpai'nîkon man. Mîrîrî warantî e'pai awanî.
12 Sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî Silasya upîika'tî tanne. Maasa pra mîîkîrî uyonpa wanî yairî pu'kuru tîwe'sen pe. Sîrîrî kaareta ke, anausipapai wanî sîrîrî. Tauya sîrîrî, innape uurî'nîkon pîika'tî Paapaya, morî pe tîwe'to' yawîrî. Mîrîrî ye'nen innape iku'tî, apîika'tîiya nîmîkî pî' ako'mantî.
13 Moropai innape Jesus ku'nenan Paapa nîmenka'san “Babilônia” ponkonya tîmaimukon yarima sîrîrî. Moropai uyonpa, Marcosya tîmaimu yarima nîrî.
14 Mîrîrî ye'nen tauya tiaronkon ayonpakon yarakkîrî se' yenya pî' taat-api'se e'tî.

Mîrîrî warantî tamî'nawîrî manni'kan Cristo pemonkono pe tîwe'sanon pia tîwanmîn wanî yu'se wai.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PEDRO NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pedroya Judeuyamî' pepîn innape Jesus ku'nenan pia. Inkamoro esatîiya innape Jesus kupî pî' to' ko'manto'pe moropai imaimu yawîrî to' ko'manto'pe imakui'pî tîku'se pra. Maasa pra tamî'nawîrî î' itu'se e'nîto' tîrî'pî Paapaya yairî ko'mannîto'pe. Mîrîrî warantî to' ko'mamî yu'se Paapa wanî taa Pedroya to' pî'.

Moropai Pedroya ekaremekî î' kai'ma tiaronkon seru'ye'konya inkamoro yenupa pî' yuwa ko'mannîpî, Paapa piapai to' atarimato'pe. Inkamoroya taa —Tamî'nawîrî eesenumenkato'kon yawîrî aako'mamîkon ya, î' wani' pra man. Imakui'pî pî' aatausinpapai awanîkon ya, î' wani pra man —taa to'ya. Tîîse Pedroya to' yenpenatanîpî î' kai'ma Jesus yarima Paapaya kupî sîrîrî tewanmîrînenan yenumîi. Inkamoro seru'ye'konya taa: —Aa Jesus iipî pepîn. Mîrîrî ye'nen imaimu tîpîinamai pra ko'mannî —taa to'ya. Tîîse innape Jesus ku'nenan ko'mamî Jesus iipî nîmîkî pî'. Maasa pra ta'pî tîuya yawîrî Paapaya ikupî, Jesus yarimaiya kupî sîrîrî.

1 Sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon. Uurî wanî Simão Pedro pe, Jesus Cristo poitîrî pe moropai inaipontî'pî pe. Imenukauya aapia'nîkon, innape pu'kuru ikupî pî' tîîko'mansenon pia innape ikupî pî' anna ko'mamî warantî. Paapaya moropai Upîika'tînenkon Jesus Cristoya upîika'tî'pîkon anî' tîmenkai pra, yairî tîwanîkon ye'nen.

2 Apona'nîkon epîrema, aapia'nîkon morî pe tîwe'to' moropai tîîwanmîn tîîto'pe Paapaya epe'mîra, inî' panpî', kure'ne Paapa moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo epu'tîya'nîkon ye'ka pe.

Paapaya Yannoto' Moropai Imenkantoi'ya

3 Uyonpayamî', Paapa pe tîwanî ye'nen, tamî'nawîrî itu'se e'nîto' tîîsai'ya man tîmeruntîri yai. Itîrî'pîiya ipatîkarî enen ko'mannîto'pe, moropai morî pe itu'se Paapa e'to' yawîrî ko'mannîto'pe. Inî' panpî' mîîkîrî epu'tî'nîkon wenai itîrî'pîiya. Uurî'nîkon yanno'pîiya morî pe tîwarantî e'nîto'pe maasa pra morî pe pu'kuru tîwanî ye'nen.

4 Mîrîrî warantî mîîkîrîya itîrîuya ta'pî tîuya yawîrî itîrî'pî. Mîrîrî kure'nan pu'kuru inkupî'pî wenai, imakui'pî anku'pai e'nîto' kupî namai itîrî'pîiya, sîrîrî non po tîwe'sanon nîkupî ko'mannîpî kupî namai. Moropai itîrî'pîiya morî pe tîwarantî uurî'nîkon e'to'pe.

5 Mîrîrî ye'nen morî pe awanîkon yuwatî, innape iku'to'ya'nîkon ye'ka pe morî pe awanîkonpa. Moropai morî pe awanîkon ye'ka pe epu'nen pe awanîkon yuwatî.

6 Moropai epu'nen pe awanîkon ye'ka pe aawarîrî'nîkon eetî'nînmakon yuwatî. Aawarîrî'nîkon eetî'nînmakon ye'ka pe innape ikupî pî' ako'mantî tîrumakai pra. Moropai innape tîrumakai pra aako'mamîkon ye'ka pe, itu'se Paapa wanî warantî aako'mamîkon yuwatî.

7 Moropai itu'se Paapa wanî warantî aako'mamîkon ye'ka pe ayonpakon yarakkîrî ese yu'se aako'mamîkon yuwatî. Moropai ese yu'se ayonpakon yarakkîrî awanîkon ye'ka pe, to' sa'namaya'nîkon yuwatî.

8 Sîrîrî kupîya'nîkon e'pai awanî mîrîrî. Tamî'nawîrî sîrîrî kupîya'nîkon ya,
inî' panpî' morî kupîya'nîkon esepu'tî Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai. Morî
kupîya'nîkon wenai î' pe pra rî awanîkon pepîn. Tîîse inî' panpî' Uyepotorîkon
Jesus Cristo epu'tîya'nîkon yairî.
9 Tîîse manni' sîrîrîkon ton pîn wanî ya, mîîkîrî wanî mîrîrî enkaru'nan
warantî. Mîîwîni pra awanî ya, manni' pemonkon mararî era'manen
warantî awanî. Maasa pra mîîkîrî wanmîra imakui'pî inkupî'pî pena mîrîrî
rona'pî Jesusya epu'tîiya pra eenasa' mîrîrî.
10 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', yairî awanîkon yuwatî inî' panpî'.
Mîrîrîto'pe Paapaya amîrî'nîkon yanno'pî moropai amenka'pîiya'nîkon. Mîrîrî
kupîya'nîkon ya, yairî, aatare'mokon pepîn ipatîkarî, innape iku'to'ya'nîkon
rumakaya'nîkon pepîn.
11 Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya, î' rî amanenpanenkon ton pra awanî
ka' pona eewonto' pî'. Uyepotorîkon pîika'tîton Jesus Cristoya ayapisîkon
yarakkîrî aako'mamîkonpa ipatîkarî.
12 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon anenpenatanî'pai wai sîrîrîkon pî', teuren
tamî'nawîrî epu'tîya'nîkon tanne, moropai meruntî ke aako'mamîkon tanne,
maasa pra innape yairon itekare ku'sa'ya'nîkon ye'nen.
13 Esenumenka, yairî awanî amîrî'nîkon yenpenatanî'to'peuya enen
uuko'mamî pîkîrî.
14 Maasa pra uusa'manta kupî epu'tî pî' wai. Jesus Uyepotorîkonya ta'pî
upî': —Aasa'manta kupî pe nai.
15 Mîrîrî ye'nen uusa'manta rawîrî tamî'nawîron pî' amîrî'nîkon enpe-
natato'pe sîrîrî menukasau'ya moropai sîrîrîkon pî' awenpenatakon tîwîrî
yu'se wai, uusa'mantasa' tîpo.

Inke' Pe Jesus Etinyaka'ma'pî Pî' Pedro Eseurîma

16 Uyonpayamî', anna nera'ma'pî ekaremekî annaya sîrîrî. Î' kai'ma
meruntî ke Uyepotorîkon Jesus Cristo wanî, moropai î' kai'ma aaipî kupî
ekaremekî annaya. Î' kai'ma anna nepoppîtî'pî ekaremekî annaya pepîn
apî'nîkon. Maasa pra anna yenu ke era'ma'pî annaya, ipîkku pe awe'to'
era'ma'pî annaya.
17 Wî' po anna wanî tanne, Paapaya Jesus yapurî era'ma'pî annaya. Manni'
ipîkku, tamî'nawîronkon yentainon Paapa maimu eta'pî annaya, ka' winîpai
eeseurîma'pî. Ta'pîiya:
—Mîserî unmu, uwakîri pu'kuru.
Kure'ne ipî' atausinpato' *Mt 17.5; Mc 9.7; Lc 9.35*
—ta'pî Paapaya.
18 Mîrîrî mai ka' poinon eta'pî annaya Uyepotorîkon Jesus Cristo pokonpe
anna wanî tanne wî' po, o'non pata a'ka pe eetinyaka'ma'pî morî pe Paapa
warantî.
19 Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon sîrîrî itekare wanî yairî pu'kuru. Manni'kan
Paapa maimu ekareme'nenan penaronkon profetayamî' nurî'tî nekare-
mekî'pî pe awanî mîrîrî. Mîrîrî inkamoro nekaremekî'pî pîinamaya'nîkon ya,
morî pe yairon pe awanîkon. Maasa pra mîrîrî itekare wanî ewaron ta
e'nî ya uweiyukon warantî, ewaron weiyu'manen pe. Maasa pra î' e'kupî
epu'tî'nîkon emapu'tînen pe awanî. Ewaron ta asarî ya uweiyukon ton yuwa
uye'marîkon era'mato'pe, pata erenmapî pîkîrî. Mîrîrî warantî uweiyukon pe
itekare wanî, î' kai'ma ko'mannîto' ekaremekîiya Uyepotorîkon Jesus Cristo

iipî pîkîrî. Mîrîrî yai tamî'nawîron epu'tî aronne, manni' kaiwano' pata erenmapîyakanya pata erenmapî ekaremekî warantî.
20 Anî'ya tiwin kin sîrîrî itekare Paapa maimu e'menukasa' profetayamî' nekaremekî'pî ekaremekî eserîke pra man tîîwarîrî. Mîrîrî epu'tîya'nîkon yu'se wai, î' epu'tî yu'se awanîkon yentai.
21 Maasa pra sîrîrî itekare profetayamî' eseurîma'pî wanî epu'nen pe tîwanîkon wenai pra, tîîse inkamoro yeurîma'pî Morî Yekaton Wannîya, sîrîrî itekare Paapa winîpainon pî' to' eseurîmato'pe.

2

Seru'ye' Pe Yenupatonkon Wanî Soosi Ta (Jd 4-13)

1 Pena seru'ye' pe teeseurîmasanon profetayamî' esenpo'pî penaronkon pemonkonyamî' kore'ta. Moropai sîrîrîpe nîrî mîrîrî ye'kakon seru'ye' pe yenupatonkon esenpo kupî sîrîrî akore'ta'nîkon. Inkamoroya ayenupakon kupî sîrîrî seru'ye' pe tîwe'to'kon ke ayaka'makon to'ya. Inkamoroya taa: —Imakui'pî yapai uurî'nîkon mo'kapa Uyepotorîkon sa'manta pra awanî'pî —taa to'ya. Mîrîrî wenai Paapa piapai aatarimakon kupî. Mîrîrî ye'nen inkamoroya mîrîrî kupî wenai, ka'ne' pe to' pona to' taruma'tîto' Paapaya erepamî kupî sîrîrî.
2 Inkamoro ye'kakonya tenupato'kon yawîrî tu'ke pemonkonyamî' ko'mamî akore'ta'nîkon. To' yeseru nura kupî pî' to' ko'mamî. Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to' ko'mamî. Inkamoro nîkupî'pî wenai, tiaronkon eseurîma pia'tî kupî sîrîrî imakui'pî pe innape Paapa maimu yairon winîkîi.
3 Kure'ne tînîru yu'se tîwanîkon wenai inkamoro seru'ye' pe yenupatonkonya amîrî'nîkon yenyaka'ma, moropai seru'ye' pe tînepoppîtîkon pî' ayenku'tîkon pî' to' ko'mamî. Tîîse pena pata pai Paapa wanî to' yenumî yu'se. Imakui'pî to' nîkupî ko'mannîpî epu'tîiya mîrîrî. Maasa pra era'ma pî' aako'mamî sîrîrî tîpose, awe'nasa' pra man. To' taruma'tîto' tîuya weiyu erepamî nîmîkî pî' aako'mamî.
4 Maasa pra pena mîrîrî warantî nîrî ikupî'pî Paapaya inserîyamî' yarakkîrî. Manni'kan inserîyamî' imakui'pî kupîtîponkon yenumî'pîiya ewaron pe tîwe'sen tu'nakan ya', tîwî to' kupîiya pra. Inkamoro yewa'tîpîtî'pîiya sa'man ferro ke, inkamoro ko'manto'pe î' pensa tamî'nawîronkon yenumî tîuya weiyu erepamî pîkîrî.
5 Mîrîrî warantî nîrî Paapaya penaronkon kupî pra awanî'pî tîwî. Tîîse to' taruma'tîto' ton tîrî'pîiya kure'nan tuna ke, tîmaimu yawîrî pra to' wanî wenai. Tîîse Paapaya Noé nurî'tî neken pîika'tî'pî. Mîîkîrî Noéya ekareme'pîtî'pî. —Yairî ako'mantî —taapîtî'pîiya to' pî'. Mîîkîrî Noé pîika'tî'pîiya. Moropai ipokonpe asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî neken, to' pîika'tî'pîiya.
6 Moropai pena mîrîrî warantî nîrî Paapaya Sodoma moropai Gomorra cidaderî taruma'tî'pî apo' ke, kure'ne imakui'pî pe mîrîrî pata ponkon wanî wenai. Inkamoro aramî'pî tamî'nawîrî. Mîrîrî kupî'pîiya î' kai'ma sîrîrî pankon pemonkonyamî' itu'se tîwe'to' yawîronkon pepîn yarakkîrî ikupî tîuya ekaremekîpa kai'ma.
7 Inkamoro kore'tapai tiwin warayo' Ló nurî'tî, yairî tîwe'sen pîika'tî'pî Paapaya. Mîîkîrî e'pîtî'pî mararî pra teesewankono'mai mîrîrî pata po tîîko'mansenon yeseru wanî ye'nen imakui'pî pe.

8 Maasa pra to' kore'ta aako'manpîtî'pî. Moropai wei kaisarî mîîkîrî ese-
wankono'mapîtî'pî tewan ya' to' nîkupî era'ma tîuya yai, moropai to' eseurîma
eta tîuya yai imakui'pî pe.
9 Mîrîrî warantî Paapaya manni'kan warayo'kon morî kupîtîponkon
pîika'tî'pî. ⌞Noé nurî'tî pîika'tî'pîiya moropai Ló nurî'tî pîika'tî'pîiya.⌟ Mîrîrî
warantî morî pe tîwe'sanon, tîmaimu yawîronkon sîrîrîpankon pîika'tîiya
to' esewankono'mato' winîpai. Moropai î' kai'ma manni'kan imakui'pî
kupîtîponkon koneka Paapaya to' pata'se' ton ya', î' pensa tamî'nawîronkon
yenumî tîuya weiyu erepamî pîkîrî, to' ko'manto'pe.
10 Paapaya inkamoro taruma'tî yentai manni'kan teserukon itu'se
tîwe'to'kon yawîrî nura anku'pai tîwe'sanon taruma'tîiya. Moropai ipîkku
pe Paapa e'to' namanenan pepîn, imaimu yawîronkon pepîn taruma'tîiya
kure'ne.
Insamoro eppepî pepîn tînkupîkon pî', moropai mîî pe to' wanî. Moropai
inkamoro eseurîma imakui'pî pe inserîyamî' winîkîi. To' nama to'ya pepîn.
11 Tîîse insamoro inserîyamî' wanî meruntî ke pu'kuru inkamoro yentai.
Mîîwîni tîîse insamoro yenupatonkon seru'ye' pe winîkîi to' eseurîma pepîn
imakui'pî pe Paapa rawîrî si'ma.
12 Tîîse insamoro warayo'kon wanî teserukon yawîrî anku'pai, teesenu-
menkai pra, manni' o'ma' nari' yu' yawon warantî. Mîîkîrî wanî wo'nannî
yai teposen pe moropai tîwîsen pe, nari' pe awanî ye'nen. Mîrîrî
warantî inkamoro yeseru wanî, maasa pra teesenumenkai pra to' eseurîma
ko'mannîpî tînepu'tîkon pepîn winîkîi. Mîrîrî wenai inkamoro wîîto' erepamî
kupî sîrîrî manni' o'ma' yu' yawon wîî warantî.
13 Moropai inkamoroya tiaronkon taruma'tî'pî tîuya'nîkon ye'ma kupî sîrîrî
tîwe'taruma'tîkon ke. Maasa pra Paapa yapurî tîuya'nîkon kai'ma, inkamoroya
itu'se tîwe'to'kon kupî itu'se tîwanîkon pîkîrî. A'ka ya', aronne, tîweppe'se pra
tîîse tîwakîri pe ikupî to'ya. Mîrîrî ye'nen akore'ta'nîkon tekkarikon yonpa
to'ya yai, kure'ne yeppe'nî'tonkon pe to' wanî.
14 Inkamoro ye'kakon wanî se' tapairî wîri' yarakkîrî e'pai tîwanîkon pî' to'
esenumenka tîwîrî. Imakui'pî kupî tîuya'nîkon pî' to' eseta'ka pepîn. Moropai
inkamoroya pemonkonyamî', a'tu'mîra tîwe'sanon yenku'tî. Imakui'pî kupî
to'ya emapu'tî to'ya. Î' yu'se tîwe'to'kon pî' to' eseka'nunka ko'mannîpî, maasa
pra mîrîrî pî' to' esenupasa' ye'nen. Inkamoro ye'ka mîrîrî ku'nenan tî'ka tîuya
taasa' Paapaya man.
15 Maasa pra inkamoro asarî ko'mannîpî taataka'mai yairon ko'mannîto'
winîpai taatarimai. Inkamoro esenumenka penaron manni' Beor munmu
Balaão nurî'tî esenumenka'pî warantî. Mîîkîrî esenumenka'pî imakui'pî
kupî tîuya pî' kure'ne tîniru yapisî tîuya pî'.
16 Tîîse mîîkîrî yuwatî'pî Paapaya, itu'se Paapa e'to' anku'pai pra awanî
wenai. Attî yaponse' itekîn eseurîmato'pe ikupî'pîiya. Mîrîrî warantî mîîkîrî
nîkupî ma'nîpa'pî Paapaya.
17 Inkamoro seru'ye'kon yenupatonkon wanî tuna yakasa' tuna ton pîn
warantî. Moropai katupuru yarî a'situnya warantî to' wanî. ⌞Maasa
pra inkamoro yenupanto'ya tiaronkon yenku'tî.⌟ Inkamoro ye'ka pata'se'
ton konekasa' Paapaya itu'nakan ya', ewaron pe pu'kuru tîwe'sen ya' to'
ko'manto'pe.
18 Maasa pra inkamoro eseurîma mîî pe si'ma, moropai to' eseurîmato'
wanî î' pe pra rî. —Î' wani' awanî pepîn nura yu'se awanîkon ya —taa to'ya.

Mîrîrî wenai amen imakui'pî rumakatîponkon esenumenka teserurî'pî pî' emapu'tî to'ya.
19 Inkamoro eseurîma morî pe. —Anî' maimu yawîrî pra uuwarîrî'nîkon ko'mannîto' wanî morî pe —taa to'ya. Tîîse to' esenku'tîsa' wanî, maasa pra mîrîrî nura tînkupîkon kupî pî' to' ko'mamî ye'nen. Maasa pra tiwin pî' to' tîîse to' yentai to' yeseru nura enasa' ye'nen. Anî'ya taa ya, itesa' pîn uurî, tîîse iteseru moro awanî, inkupî ko'mannîpî. Mîrîrî maimu pe awanî, maasa pra itentai pu'kuru awanî ye'nen.
20 Tîîse imakui'pî, nura teserukon winîpai anî' e'pîika'tî ya, innape Uyepotorîkon, Upîika'tînenkon, Jesus Cristo ku'sa' tîuya'nîkon wenai, moropai mîîkîrî enna'po ya, te'ma'pî pî', imakui'pî kupî pî', itentai pu'kuru imakui'pî ena. Mîîkîrî yeseru ena pena e'mai' pe teseru wanî'pî yentai, imakui'pî ya' awenna'posa' ye'nen.
21 Morî pe panpî' awanî e'painon yairon yekare etasai'ya pra awe'sa'ya. Maasa pra itekare eta'pîiya moropai irumaka'pîiya. Awenna'po'pî te'ma'pî pî'. Mîrîrî warantî aatarima'pî morî Paapa maimu tîneta'pî winîpai.
22 Mîrîrî ye'kakon pemonkonyamî' pî' teeseurîmasen sîrîrî yairon itekare:
—Arinmaraka enna'pokoi tînarakka'pî ena'se. *Pv 26.11*
Moropai porco ronasa' ya morî pe, tîîse awenna'po inî'rî kuisa' ta esenunse e'kî'pai —taato' sîrîrî itekare.

3

Uyepotorîkon Erepanto' Weiyu

1 Uyonpayamî', uwakîrikon pu'kuru, sîrîrî kaareta menukauya itakon te'ka pe aapia'nîkon. Sîrîrî kaareta unmenuka'pî manni' e'mai'non moropai sîrîrî itakon ite'karon, mîrîrî ke amîrî'nîkon yenpenatanîpîuya yairî eesenumenkakonpa mîrîrî ye'kakon pî'.
2 Awenpenatakon yu'se wai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan nekaremekî'pî pî' moropai Uyepotorîkon Upîika'tîton nîtîrî'pî pî'. Mîrîrî inaipontî'sanya ekaremekî'pî apî'nîkon, ankupîkon tonpe.
3 E'mai' pe epu'tîya'nîkon yu'se wai. Aminke pra Jesus ii'to' weiyu tîîse, pemonkonyamî' esenpo kupî sîrîrî akore'ta'nîkon. Inkamoro wanî imakui'pî itu'se tîwe'to'kon ku'nenan pe, mararî pra itentai'nîkon eenasa' ye'nen. Inkamoro o'ma'ta kupî sîrîrî apî'nîkon, innape iku'sa'ya'nîkon pî'.
4 Taa to'ya apî'nîkon: —Mîîkîrîya tuipî ta'pî pena innape nai? Tîîse o'non pata mîîkîrî nai? Mîrîrî yekare eta'pî penaronkon utamokonya, tîîse to' sa'manta'pî man, inî'rî to' e'mî'sa'ka pra awanî'pî. Î' ta'pîiya yawîrî î' e'ku'sa' pra man, mîrîrî warantî ko'mannî pî' man. Î' pensa pata ekoneka'pî pata pai sîrîrî tîpose ko'mannî pî' man. Mîîkîrî iipî pe pra man —taa to'ya.
5 Inkamoro ye'kakon amîrî'nîkon pî' tîwo'ma'tasanon enpenata pepîn tîku'se î' e'kupî'pî pî'. To' enpenata pepîn pena Paapa nekaremekî'pî pî' moropai î' kai'ma Paapaya tîmaimu ke ka' moropai non koneka'pî pî'. To' enpenata pepîn î' kai'ma non koneka'pî Paapaya tuna winîpai moropai tuna arakkita.
6 Moropai to' enpenata pepîn nîrî mîrîrî tuna ke Paapaya penaronkon tî'ka'pî pî'.
7 Tîîse ka' moropai non sîrîrîpe awanî manni' konekasa' Paapaya man tîmaimu ke, manni' imaimu ka' moropai non koneka'pî tîuya ke. Î'

pensa itaruma'tîto' tîuya apo' ke weiyu yainon ton pe iko'mannîpîiya, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' imakui'san yenumî tîuya yaino ton pe.

8 Uyonpayamî', uwakîrikon pu'kuru, sîrîrîkon tîku'se pra e'tî aawanmîra'nîkon. Maasa era'matî. Paapa pia tiwinan wei wanî mîrîrî 1.000 kono' warantî. Moropai mîrîrî 1.000 kono' kaisaron wanî mîrîrî tiwinan wei warantî. Uurî'nîkon esenumenkato' warantî Paapa esenumenkato' wanî pepîn.

9 Î' koneka tîuya ta'pî tîuya konekapa Paapa ko'mamî pepîn sîrîrîpe tiaronkon esenumenka warantî. Tîîse mîîkîrîya anîmîkîkon ko'mannîpî maasa pra anî' e'taruma'tî yu'se pra tîwanî ye'nen. Tîîse imakui'pî teserukon pî' tamî'nawîronkon enpenata yu'se awanî, moropai irumaka to'ya yu'se awanî.

10 Tîîse Uyepotorîkon ii'to' weiyu wanî ama'ye' ii'to' warantî, anî'ya epu'tî pra tîîse. Mîrîrî weiyu yai ka' esera'ma kupî pepîn sîrîrî. Kure'nan teesetasen yi'nî' ton wanî kupî sîrîrî. Moropai tamî'nawîron kawîne tîwe'sen moropai non po tîwe'sen aramî kupî sîrîrî apo' ke. Non moropai tamî'nawîron non po tîwe'sen esonomî kupî sîrîrî.

11 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron atareti'ka epu'tîya'nîkon ye'ka pe, o'non ye'ka pe ayeserukon e'pai awanî? Ayeserukon e'pai man morî pe, imakui'pî ton pra, itu'se Paapa e'to' yawîrî. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî tînamai, iipia eeturumakakon e'pai awanî mîrîrî.

12 Moropai Paapa ii'to' weiyu nîmîkî pî' ako'mantî. Moropai tamî'nawîron itu'se Paapa e'to' kupî pî' ako'mantî, teesemi'tapai ka'ne' panpî' aai'to'pe. Maasa pra mîrîrî weiyu erepamî yai, ka' atareti'ka pe man apo' ke. Moropai tamî'nawîron pata po tîwe'sen awai'na kupî sîrîrî apo' ke.

13 Tîîse Paapaya amenan ko'mannîto' ka' moropai pata koneka tîuya ta'pî. O'non pata yaironkon ko'mamî pata'se' ton ta'pîiya. Mîrîrî nîmîkî pî' ko'mannî sîrîrî.

14 Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', uwakîrikon pu'kuru, mîrîrî weiyu yaino nîmîkî pî' aako'mamîkon pe tamî'nawîron konekatî morî pe, yairî Paapa pia awanîkonpa. Morî ku'tî, —Imakui'pî mîîkîrî —taa to'ya namai apî'nîkon. Moropai tîwanmîra yarakkîrî aako'mamîkonpa, morî pe ako'mantî.

15 Epu'tî, maasa tuipî pra tîîse, pemonkonyamî' e'pîika'tî nîmîkî pî' Paapa ko'mamî. Sîrîrî itekare pî' uwakîrikon pu'kuru uyonpakon Paulo eseurîma'pî. Epu'nen pe awe'to' ton tîrî'pî Paapaya. Mîrîrî menuka'pîiya aapia'nîkon, sîrîrî yekare pî' teeseurîmasen.

16 Moropai sîrîrî yekare pî' teeseurîmato' menuka'pîiya tamî'nawîron tîkaaretarî po. Mîrîrî inmenuka'pî ikaaretarî pon tiaron pensa sa'me awanî, anî'ya epu'tî yentai. Mîrîrî ekaremekî manni'kan epu'nenan pepînya yairî pra. Inkamoro wanî itekare ku'nenan pe teuren, tîîse a'tu'mîra to' wanî, ka'ne' pe irumaka to'ya. Inkamoroya Paulo nîmenuka'pî ekaremekî tiaron pe, itu'se tîwe'to'kon pîkîrî. Mîrîrî warantî Paapa maimu, tiaronkon nîmenuka'pî, ekaremekî to'ya nîrî yairî pra. Mîrîrî wenai tîîwarîrî'nîkon rî tîwe'taruma'tîto'kon eporî to'ya.

17 Tîîse uyonpayamî', aasîrî mîrîrî epu'tîya'nîkon pu'kuru. Mîrîrî ye'nen tauya, aka tîwarî e'tî, inkamoro imakui'sanya ekaremekî'pî yawîrî tîwe'se pra innape iku'to'ya'nîkon yapai amîrî'nîkon mo'ka to'ya namai.

18 Tîîse inî' panpî' epe'mîra Paapa nîtîrî'pî pî' epu'tî pî' ako'mantî. Moropai inî' panpî' Uyepotorîkon Jesus Cristo epu'tî pî' ako'mantî, [imaimu yawîrî

awanîkon wenai]. Mîîkîrî yapurîpai'nîkon morî pe awe'to' pî' sîrîrîpe moropai ipatîkarî. Mîrîrî warantî yapurî e'pai man.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta menuka'pî Joãoya, manni' Jesus nenupa'pî, Jesus yarakkîrî taasa'sen tarî awanî yai. Mîîkîrî Joãoya imenuka'pî moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pia yarima'pîiya. Maasa pra tiaronkonya inkamoro yenku'tîsa' awanî'pî. Seru'ye' pe taapîtî'pî to'ya: —Paapa narima'san anna, anna maimu etatî, —taapîtî'pî to'ya. Tîîse Paapaya to' yarimasa' pra awanî'pî. Seru'ye' pe inkamoroya to' yenupa'pî. Mîrîrî ye'nen Joãoya imenuka'pî to' esenku'tî namai. Moropai tonpayamî' sa'namato'pe to'ya, morî pe to' ko'manto'pe imakui'pî tîku'se pra imenuka'pîiya. Paapa munkîyamî' pe to' wanî ye'nen, morî tîku'se to' ko'mamî e'pai man. Mîrîrî ekareme'se imenuka'pî Joãoya.

Enen Ko'mannîto' Tîînen

1 Kaareta menuka annaya sîrîrî, Jesus Cristo, ko'mannîto' tîînen yekare ekareme'nen. Tamî'nawîron koneka Paapaya pra tîîse Cristo wanî'pî iipia. Sîrîrî non po tîwanî yai, Cristo eseurîma etapîtî'pî annaya. Era'ma'pî annaya anna yenu ke pu'kuru. Mîrîrî yai î' kai'ma Cristo ko'manto' era'mapîtî'pî annaya. Moropai Cristo yapîpîtî'pî annaya anna yenya ke. Mîîkîrî pu'kuru Paapa nekaremekî'pî, enen ko'mannîto' tîînen.

2 Mîîkîrî ko'mannîto' tîînen erepamî'pî sîrîrî non pona. Era'ma'pî annaya. Ipatîkarî ko'mannîto' tîînen era'ma'pî annaya. Innape awanî taa annaya tamî'nawîronkon pî'. Mîîkîrî ekaremekî annaya sîrîrî apî'nîkon. Pena pata pai Cristo ko'manpîtî'pî Paapa yarakkîrî. Mîrîrî tîpo eerepamî'pî anna kore'ta.

3 Anna nera'ma'pî, imaimu anna neta'pî tauya manni', mîîkîrî ekaremekî annaya apî'nîkon innape ikupîkonpa, annaya ikupî'pî warantî. Mîrîrî wenai morî pe aako'mamîkon anna yarakkîrî anna wanîyakon pe. Moropai Paapa yarakkîrî morî pe ko'mannî iwanîyakon, moropai inmu Jesus Cristo wanîyakon pe ko'mannî nîrî.

4 Seeni' kaareta menukauya aapia'nîkon anna atausinpa kaisarî aatausinpakonpa awe'to' yawîrî Paapa nîkoneka'pî pî'.

A'ka pe Paapa Wanî

5 A'kî, a'ka wanî mararon ewaron ton pra. Mîrîrî warantî Paapa wanî a'ka pe pu'kuru, maasa pra imakui'pî ton pra tîwanî ye'nen. Mîîkîrî wanî morî pe pu'kuru ewaron ton pra. Mîrîrî ekaremekî'pî Cristoya anna pî' pena. Mîrîrî ekaremekî annaya sîrîrî, apî'nîkon nîrî.

6 Morî pe ko'mannî pî' wai Paapa yarakkîrî ta'nîkon ye'ka pe, imakui'pî kupî pî' ko'mannî ya, seru'ye' pe eseurîman moropai yairon maimu yawîrî ko'mannî pepîn. Tîîse ewaron ta ko'mannî.

7 Tîîse a'ka ya' Paapa ko'mamî warantî morî pe ko'mannî ya, imaimu yawîrî, ko'mannî morî pe uyonpakon yarakkîrî, î' wani' pra. Moropai tamî'nawîron imakui'pî unku'pîtîkon rona Paapaya, tînmu Jesus mînî wenai.

8 Tîîse ta'nîkon ya: —Imakui'pî kupîtîpon pepîn uurî. Morî uurî —ta'nîkon ya, uuwarîrî'nîkon esenku'tîn. Moropai yairon maimu wanî pepîn uyewankon ya'.

9 Tîîse Paapa pî' imakui'pî unkupî'pîkon ekaremekî'nîkon ya, tîîwanmîra
ikupîiya, taasa' tîuya yawîrî, maasa pra yairî tîwanî ye'nen. Moropai yairon
pepîn uyeserukon ronaiya, tîpî' ekaremekî yai, uyewankon ya' aako'mamî
namai.
10 Tamî'nawîronkonya imakui'pî ku'sa' taasa' Paapaya man. Tîîse ta'nîkon
ya: —Imakui'pî unkupî'pî ton pîn —ta'nîkon ya, Paapa wanî seru'ye' pe kai'ma
ekaremekî'nîkon. Mîrîrî ye'nen Paapa maimu wanî pepîn uyewankon ya'.

2

Cristoya Upîika'tîkon

1 Unmukuyamî', sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon imakui'pî
kupîya'nîkon namai. Tîîse imakui'pî kupîya'nîkon ya, uurî'nîkon ton pe Jesus
eseurîma Uyunkon Paapa yarakkîrî umakuyikon yaretî'kapa. Mîîkîrî Jesus
Cristo, yairî pu'kuru tîwe'sen.
2 Moropai imakui'pî wenai uurî'nîkon pî' Paapa ekore'mato' yi'nîpî'pî
Jesusya tîîsa'manta ke. Moropai mîrîrî yai umakuyikon yepe' pe neken
Jesus sa'mantasa' pra man. Tîîse tamî'nawîronkon pemonkonyamî' nîkupî'pî
imakui'pî yepe' pe aasa'manta'pî.
3 Moropai Jesus nekaremekî'pî yawîrî ko'mannî ya, innape iku'nen pe e'nî
epu'tî.
4 —Innape Jesus ku'nen uurî —taa ya, inekaremekî'pî yawîrî pra si'ma,
seru'ye' pe e'nî. Yairon maimu wanî pepîn uyewankon ya'.
5 Tîîse imaimu yawîrî anî'rî wanî ya, innape Paapa sa'namaiya tewan ke.
Mîrîrî warantî ipemonkono pe e'nî epu'tî'nîkon.
6 —Paapa piawon uurî —kai'ma anî' eseurîma ya, morî pe aako'mamî yu'se
Paapa wanî, Cristo ko'mamî warantî.

Cristo Nekaremekî'pî Unkupîkon Ton

7 Uyonpayamî', pena Cristo pemonkonoyamî' pe eenakon yai, tiwinan
Paapa nekaremekî'pî ayeserukon ton pe eta'pîya'nîkon. Mîrîrî ekareme'nen
pe sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon. Amenan ekaremekîuya pepîn, tîîse
penaron.
8 Mîîwîni tîîse amenan pe imenukauya aapia'nîkon. Amenan pe Cristoya
ekaremekî'pî moropai amenan warantî eta'pîya'nîkon. Pata erenmapî pe,
ewaron ya' unera'ma'pîkon mararî era'ma morî pe panpî'. Mîrîrî warantî
unepu'tî'pîkon Cristo iipî rawîrî epu'tî tarîpai morî pe panpî'.
9 —A'ka ya' iko'mankoi uurî, morî ya' —taawon pemonkon wanî ya,
tîîse mîrîrî tanne tonpa kupîiya tewanma pe, mîîkîrî ko'mamî ewaron ta,
imakui'pî ya', sîrîrî tîpose.
10 Tîîse tonpa sa'namanen ko'mamî a'ka ya', morî ya'. Imakui'pî ya'
aatare'mo pepîn.
11 Tîîse tewanma pe tonpa ku'nen ko'mannî pî' man ewaron ta aminke
Paapa pî'. Ewaron ta aasarî teseru kupî pî' tîîse o'non pata tuutî epu'tîiya pra
awanî, maasa pra enkaru'nan warantî awanî, ewaron wenai. Te'marî ton
era'maiya pepîn.
12 Unmukuyamî', seeni' kaareta menukauya aapia'nîkon.
Maasa pra imakui'pî ankupî'pîkon kupî'pî Paapaya tîîwanmîra
uurî'nîkon ton pe, tînmu nîkupî'pî wenai.
13 Moropai a'yeke'tonon pia nîrî sîrîrî kaareta menukauya,

Jesus epu'nenan pe awanîkon ye'nen,
manni' Paapa piawon mîîkîrî Jesus,
pena tamî'nawîron koneka Paapaya rawîrî.
Moropai amenankon panpî' warayo'kon pia nîrî,
sîrîrî kaareta menukauya,
Makui yentainon pe eena'pîkon ye'nen.
14 Moropai moreyamî' pia imenukauya,
uyunkon, Paapa epu'nenan pe awanîkon ye'nen.
A'yeke'tonon pia nîrî imenukauya,
Jesus epu'nenan pe awanîkon ye'nen, manni' Paapa piawon,
pena tamî'nawîron koneka Paapaya rawîrî.
Moropai amenankon panpî' warayo'kon pia imenukauya,
meruntî ke awanîkon ye'nen.
Paapa maimu ko'mannî pî' man ayewankon ya'.
Moropai eena'pîkon Makui yentaino pe.

Sîrîrî Non Po Tîîko'mansanon Yeseru Yu'se Pra E'nî

15-16 Tiaronkonya Paapa sa'nama pra awanî. Iteyaton pe to' wanî. Imakui'pî itu'se tîwe'to'kon pî' to' eseka'nunka. Moropai î' rî tînera'makon anapi'pai to' wanî. Moropai mararon pepîn temannekon wenai, mîî pe to' wanî. Uyunkon piapainon pepîn to' yeseru. Paapa sa'namanenan pepîn yeseru pe awanî. To' yeseru kî'ku'tî awakîrikon pe. To' yemanne yu'se pra e'tî.

17 Moropai tamî'nawîronkon imakui'pî ku'nenan moropai î' yu'se to' e'to' atareti'ka. Tîîse itu'se Paapa e'to' yawîrî tîîko'mansen ko'mamî ipatîkarî Paapa pia ka' po.

Cristo Yeyatonon

18 Unmukuyamî', sîrîrî non pona Cristo enna'po kupî sîrîrî. Moropai aminke pra aai'to' eseporî tanne, iteyaton iipî kai'ma itekare eta'pîya'nîkon. Aasîrî Cristo yeyatonon esenposa' man, arinîke. Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe Cristo enna'po epu'tî'nîkon.

19 Pena, ukore'ta'nîkon inkamoro Cristo yeyatonon wanî'pî. Tîîse to' wîtî'pî ukore'tapai'nîkon. Mîrîrî warantî ukaisarî'nîkon pe pra to' wanî epu'tîkon. Maasa pra ukaisarî'nîkon pe to' e'sa' ya, to' wîtî'pî pepîn e'painon ukore'tapai'nîkon. Tîîse to' wîtî'pî.

20 Tîîse mîrîrî warantî pra amîrî'nîkon wanî. Maasa pra Morî Yekaton Wannî ewomî'pî ayewankon ya' innape Cristo kupîya'nîkon yai. Moropai imaimu innarî epu'tîya'nîkon.

21 Innarî epu'nenan pepîn amîrî'nîkon, tauya pra wai. Mîrîrî taato'peuya kai'ma imenukauya pra wai. Tîîse seeni' kaareta menukauya aapia'nîkon maasa pra innarî epu'tîya'nîkon ye'nen. Moropai seru'ye' pe eseurîmakoi wanî pepîn yairon ekareme'nen pe. Epu'nenan amîrî'nîkon.

22 Anî' wanî seru'ye' pe ekaremekîuya sîrîrî. Seru'ye' manni' pemonkon Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pepîn taawon. Mîîkîrî wanî Cristo yeyaton pe. Uyunkon Paapa epu'tîiya pra awanî. Moropai inmu Jesus epu'tîiya pra awanî.

23 —Paapa munmu epu'tîuya pra wai. Unepu'tî pepîn mîîkîrî —taawon wanî ya, Uyunkon Paapa wanî pepîn iipia. —Tîîse Paapa munmu yapurînen uurî. Ipemonkono uurî —taawon pia Uyunkon Paapa ko'mamî.

24 Pena innape Jesus kupî'pîya'nîkon Paapa maimu eta'pîya'nîkon yai. Ayewankon ya' aneta'pîkon ko'mannî'nen pe e'tî. Ayewankon ya' aneta'pîkon Paapa maimu ko'mamî ya, Paapa munmu pia aako'mamîkon moropai Uyunkon pia.
25 Mîrîrî warantî pena Jesusya ta'pî upî'nîkon: —Ka' po aako'mamîkon ipatîkarî enen —ta'pîiya.
26 Tiaronkon wanî amîrî'nîkon anenku'tîpai. Mîrîrî ye'nen seeni' kaareta menuka pî' wai aapia'nîkon eesenku'tîkon namai.
27 Morî Yekaton Wannî, Jesus naipontî'pî ayewankon ya' tauya manni', mîîkîrî ko'mamî ayewankon ya'. Tamî'nawîron pî' ayenupaiya'nîkon. Yairon pu'kuru Mîîkîrî, seru'ye' pepîn. Tiaronya ayenupakon e'pai pra man. Morî Yekaton Wannîya ayenupa'pîkon yawîrî Jesus pia ako'mantî.

Paapa Munkîyamî'

28 Tarîpai unmukuyamî', Jesus pia ako'mantî. Mîrîrî warantî ko'mannî ya, Jesus nama pepîn eerepamî yai, moropai unkupî'pîkon wenai eppe'nî pepîn, aaipî yai.
29 Yairon pe pu'kuru Paapa wanî epu'tîya'nîkon. Mîrîrî ye'nen yairon kupî pî' ko'mannî ya, inmuku pe e'nî. Mîrîrî nîrî epu'tîya'nîkon.

3

1 A'kî, uurî'nîkon sa'nama uyunkon Paapaya kure'ne. Innape awanî epu'tî'nîkon, tînmukukon pe uku'sai'ya'nîkon ye'nen. Moropai innape inmuku pe e'nî. Paapa epu'nenan pepîn imakui'sanya epu'tî pra awanî inmuku pe e'nî, maasa pra Paapa epu'tî to'ya pra awanî.
2 Uyonpayamî', sîrîrî Paapa munkî pe e'nî. Î' warantî enan kupî sîrîrî ka' po, ekaremekîiya pra Paapa wanî. Tîîse inî'rî Jesus erepamî yai, era'ma'nîkon î' ye'ka pe awanî. Mîrîrî warantî Jesus era'ma wenai, iwarantî enan kupî sîrîrî, era'ma yai.
3 Innape mîrîrî warantî Jesusya ukupîkon teerepamî yai kai'ma esenumenkan ya, imakui'pî rumaka, morî pe e'nîto'pe morî pe Jesus wanî warantî.
4 Imakui'pî kupî pî' anî'rî ko'mamî ya, Paapa maimu yawîrî pra aako'mamî nîrî. Tiwinan uyeserukon mîrîrî, imakui'pî kupî pî' ko'mannîto' moropai Paapa maimu yawîrî pra ko'mannîto'.
5 Moropai Jesus iipî'pî sîrîrî non pona imakui'pî unkupî'pîkon mo'kai. Mîrîrî epu'tî pî' naatîi. Moropai Jesus pia imakui'pî ton pra awanî.
6 Mîrîrî ye'nen Jesus pia tîîko'mansen ko'mamî pepîn imakui'pî kupî pî'. Mîrîrî imakui'pî kupî pî' anî' ko'mamî ya, Jesus epu'nen pe pra awanî. Moropai Jesus era'manen pe pra awanî.
7 Unmukuyamî', morî kupî pî' tîîko'mansen wanî morî pe, morî pe Cristo wanî warantî. Mîrîrî warantî pra awanî kai'ma tiaronya ayenku'tîkon kî'tîîtî.
8 Imakui'pî kupî pî' tîîko'mansen wanî makui poitîrî pe. Makui wanî'pî imakui'pî kupî pî' pena tamî'nawîron koneka Paapaya yai. Moropai ikupî pî' aako'mamî sîrîrî tîpose. Paapa munmu erepamî'pî sîrîrî non pona makui esenyaka'ma'pî pemonkonyamî' pî' yarankai.
9 Uyunkon pe Paapa wanî ya, imakui'pî kupî pî' ko'mannî pepîn. Enen tîîko'manto' tîrî'pî Paapaya uuko'manto'kon ton pe, tîwarantî ko'mannîto'pe kai'ma. Mîrîrî ye'nen imakui'pî kupî pî' ko'mannî pepîn, inmuku pe e'nî ye'nen.

10 Morî kupî pî' tîîko'mansen pepîn wanî pepîn Paapa munkî pe. Moropai
tonpa sa'namanen pepîn wanî pepîn Paapa munkî pe nîrî. Mîrîrî warantî
anî'kan wanî Paapa munkî pe moropai anî'kan wanî makui munkî pe es-
epu'tî.

Ese' Yu'se Ako'mantî

11 Ese' yu'se ako'mantî kai'ma itekare eta'pîya'nîkon innape Jesus
kupîya'nîkon yai.

12 Penaro' Caim nurî'tî wanî'pî makui pemonkono pe. Moropai takon
wî'pîiya. Mîîkîrî warantî kako'mamîtî. Î' wani' awanî ye'nen takon wî'pî
Caimya? Morî ku'nen pe takon wanî ye'nen, iwî'pîiya maasa pra Caim
wanî'pî imakui'pî ku'nen pe.

13 Mîrîrî ye'nen imakui'pî ku'nenanya tewanmakon pe akupîkon pî'
teesi'nî'se pra e'tî.

14 Innape Jesus kupî rawîrî isa'manta'san warantî e'nî'pî Paapa winîkîi.
Tarîpai enen e'nî iwinîkîi. Mîrîrî epu'tî ipemonkonoyamî' sa'nama ye'nen.
Tonpa sa'namanen pepîn ko'mamî isa'manta'pî warantî Paapa winîkîi, enen
awanî pepîn.

15 Moropai tewanma tonpa ku'nen wanî tonpa wîînen warantî. Moropai
tonpa wîînen wanî ipatîkarî Paapa pia aako'manto' ton pra. Mîrîrî epu'tî pî'
naatîi.

16 Î' kai'ma uyonpakon sa'naman epu'tî'nîkon, maasa pra Cristoya
usa'nama'pîkon kure'ne. Uurî'nîkon ton pe enen tîîko'manto' tîrî'pîiya.
Aasa'manta'pî uurî'nîkon ton pe. Mîrîrî warantî ipemonkonoyamî'
uyonpakon pîika'tîto'pe kai'ma sa'mantan ya, î' wani' pra awanî.
Sa'mantanpai'nîkon.

17 Tekkari ke, temanne ke anî' wanî ya, yai pra î' ton pra tonpa wanî
era'maiya, tîîse tî'noko'pî pe pra, Paapa sa'namaiya pra awanî mîrîrî.

18 Unmukuyamî', yai pra uyonpakon sa'nama umaimukon ke neken.
—Asa'nama pî' wai —taa tanne, ipîika'tî pra awanî. Mîrîrî warantî pra
e'nîpai'nîkon. Innape uyonpakon sa'namanpai'nîkon unkupîkon ke, seru' pe
pra.

19-20 Mîrîrî warantî ko'mannî ya, innape yairon pe e'nî epu'tî. Moropai
Paapa maimu yawîron pepîn uurî kai'ma esenumenkan ya, uyewankon
ya, mîîwîni tîîse esi'nî'nî pepîn Paapa pî'. Maasa pra esenumenkanto'
uyewankon yentai Paapa wanî moropai tamî'nawîron epu'tîiya moropai
uyapisîiya'nîkon.

21 Uyonpayamî', ⌞imakui'pî unkupî'pîkon uyewankon yawon rona pî'
Paapa man⌟. Tamî'nawîrî tîîwanmîra ikupî pî' man kai'ma esenumenkan ya
uyewankon ya', eranne' pe pra e'nî mîrîrî Paapa pî'.

22 Moropai itu'se e'nîto' esatî Paapa pî' moropai itîrîiya, maasa pra imaimu
yawîrî e'nî, moropai iwakîri pe tîwe'sen kupî pî' ko'mannî.

23 Moropai innape tînmu Jesus Cristo kupî uurî'nîkonya yu'se Paapa wanî
moropai uyonpakon sa'nama yu'se awanî. Mîrîrî Jesus nekaremekî'pî un-
kupîkon pe.

24 Moropai inekaremekî'pî yawîrî tîîko'mansen ko'mamî Paapa pia moropai
Paapa ko'mamî nîrî iipia. Morî Yekaton Wannî yarima'pî Paapaya uye-
wankon ya'. Mîrîrî ye'nen uupia'nîkon Paapa ko'mamî epu'tî.

4

Seru'ye'kon Moropai Yaironkon

1 Aapia'nîkon pemonkon erepansa' ya moropai —Morî Yekaton Wannî maimu pe uui'sa' sîrîrî amîrî'nîkon yenupai —taiya ya, innape imaimu kî'ku'tî, mîrîrî warantî taiya ye'nen. Tîîse maasa, esenumenkanpai'nîkon yenupatoi'ya pî', innape Paapa winîpainon epu'to'pe. Maasa pra mararonkon pepîn Paapa maimu ekareme'nenan pe tîwanî seru'ye' pe to' wanî. Pata poro to' asarî arinîke.

2 Mîîkîrî pemonkonya taa ya: —Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe, mîîkîrî esenpo'pî pemonkon pe —taiya ya, Paapa maimu pe taiya mîrîrî. —Innape Morî Yekaton Wannî maimu pe —taaya'nîkon. Mîrîrî warantî eesenumenkakon.

3 Tîîse mîrîrî warantî Jesus pî' eeseurîma pra awanî ya, Paapa maimu pe eeseurîma pepîn. Tîîse Cristo yeyatonon maimu pe eeseurîma. Pena eta'pîya'nîkon Cristo yeyaton iipî kupî sîrîrî. Aasîrî tu'ke pemonkonyamî' esenumenka mîîkîrî esenumenka warantî.

4 Unmukuyamî', Paapa pemonkono pe awanîkon. Eesenku'tîsa'kon pepîn to' maimu wenai. Mîrîrî warantî awanî maasa pra Paapa ko'mamî ayewankon ya'. Moropai Paapa wanî imakui'pî ku'nenan yewankon ko'mannî'nen yentai.

5 Inkamoro imakui'pî ku'nenan. Mîrîrî ye'nen to' eseurîma teesenumenkato'kon yawîrî. Moropai mîrîrî wenai, imakui'pî ku'nenanya to' eseurîma eta tîwakîrikon pe.

6 Tîîse uurî'nîkon Paapa munkîyamî'. Paapa epu'nenya anna eseurîma eta tîwakîri pe. Tîîse Paapa pemonkonoyamî' pepînya anna eseurîma eta pepîn. Mîrîrî wenai eesepu'tî anî' yewan ya' Morî Yekaton Wannî ko'mamî moropai anî' yewan ya' yenku'tînen ko'mamî.

Pemonkonyamî' Sa'namanen Paapa

7 Uyonpayamî', asa'namauya'nîkon kure'ne. Ese' yu'se e'nîpai'nîkon maasa pra Paapa wanî uyonpakon sa'nama emapu'tînen pe. Moropai mîîkîrî tonpa sa'namanen pe Paapa munmu wanî, moropai Paapa epu'nen pe mîîkîrî wanî.

8 Tonpa sa'namanen pepîn wanî Paapa epu'nen pe pra, maasa pra Paapaya tamî'nawîronkon sa'nama. Mîrîrî warantî iteseru wanî.

9 Paapaya tiwinan tînmu yarima'pî sîrîrî non pona aasa'mantato'pe, ipatîkarî uurî'nîkon ko'manto'pe iipia. Mîrîrî ye'nen ta'nîkon: —Innape Paapaya usa'namakon —ta'nîkon.

10 See warantî Paapaya usa'nama'pîkon, uurî'nîkonya tîîsa'nama wenai pra. Mîîwîni tîîse tîîwarîrî usa'nama'pîiya'nîkon. Moropai tînmu yarima'pîiya aasa'mantato'pe imakui'pî unkupî'pîkon ye'mapa kai'ma. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma uyonpakon sa'naman epu'tî'nîkon.

11 Uyonpayamî', mîrîrî warantî Paapaya usa'nama'pîkon kure'ne. Mîrîrî ye'nen ipemonkono pe, uyonpakon sa'namapai'nîkon.

12 Anî'ya Paapa era'ma pra awanî'pî sîrîrî tîpose. Tîîse uyonpakon sa'nama uurî'nîkonya ya, Paapa ko'mamî uyewankon ya'. Moropai innape isa'nama uurî'nîkonya. Moropai uyeserukon era'ma tiaronkonya, Paapa yeseru pe awanî warantî.

13 Paapaya tekaton yarima'pî uyewankon ya'. Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon ko'mamî iipia epu'tî, moropai aako'mamî uyewankon ya' epu'tî.

14 Uyunkon, Paapaya tînmu yarima'pî tamî'nawîronkon pîika'tînen pe
awe'to'pe. Mîîkîrî inmu era'ma'pî annaya. Moropai mîîkîrî yekare ekare-
mekî pinunpa annaya tamî'nawîronkon pî'.
15 Anî'ya taa ya: —Innape Jesus wanî Paapa munmu pe —taiya ya, Paapa
ko'mamî itewan ya'. Moropai mîîkîrî ko'mamî Paapa pia.
16 Moropai Paapaya usa'namakon epu'tî —Innape uurî'nîkon sa'namaiya —
ta'nîkon.
Tamî'nawîronkon yu'se Paapa wanî. Iteseru pe awanî. Tamî'nawîronkon
sa'namanen ko'mamî Paapa pia. Moropai Paapa ko'mamî itewan ya'.
17 Tarî sîrîrî non po Cristo warantî ko'mannî, imakui'pî kupî pra, uyonpa
tîîsa'namai. Mîrîrî ye'nen eranne' pe pra e'nî. Imakui'pî ku'nenan taruma'tî
Paapaya yai, uurî taruma'tîiya pepîn, ta'nîkon. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' Paapa
yu'se e'nî.
18 Paapa yu'se e'nî ya, eranne' pe pra e'nî. Tîîse imakui'pî ku'nenan
taruma'tîiya ya, uurî taruma'tîiya kai'ma esenumenkan ya, kure'ne Paapa
yu'se e'nî pepîn. Tîîse innape Paapa yu'se e'nî ya, eranne' pe e'nîto' ataretî'ka.
19 Paapa yu'se pra e'pîtî tanne, uurî'nîkon yu'se awanî'pî. Mîrîrî ye'nen
itu'se e'nî sîrîrî. Moropai ipemonkonoyamî' yu'se e'nî.
20 Tîîse anî'ya, tewanma pe tonpa ku'nenya taa: —Paapa yu'san uurî —taiya
ya, seru'ye' pe awanî. Maasa pra wei kaisarî tonpa era'ma tîuya ye'ka pe
isa'namaiya pepîn. O'non ye'ka pe Paapa sa'namaiya e'painon, era'maiya
pra tîîse?
21 Moropai Paapaya ta'pî upî'nîkon: —Uurî yu'se awanîkon ya, ayonpakon
nîrî yu'se e'tî —ta'pîiya.

5

Imakui'pî Yentainokon

1 Anî'ya innape Paapa nîmenka'pî pe Jesus wanî kupî ya, mîîkîrî wanî Paapa
munkî pe. Uyunkon Paapa sa'nama anî'ya ya, Paapa munkîyamî' sa'namaiya
nîrî tamî'nawîrî.
2 Mîrîrî ye'nen Paapa sa'nama ya, moropai imaimu yawîrî ko'mannî ya, —
Uurî Paapa munkîyamî' sa'namanen —ta'nîkon, seru'ye' pe pra.
3 Maasa pra innape Paapa sa'nama ya, imaimu yawîrî tamî'nawîron kupî
pî' ko'mannî. Paapa maimu pî' eseta'kakon pepîn, —Uyeta'kanen —taa pepîn
Paapa maimu pî'.
4 Paapa munkî pe e'nî. Mîrîrî ye'nen uyeserukon wanî pepîn imakui'pî
ku'nenan yeseru warantî. Paapaya ukupîkon meruntî ke, imakui'pî ku'nen
yeseru warainon kupî pî' ko'mannî namai. Innape Jesus kupî pî' ko'mannî
ye'nen, sîrîrî non pon imakui'pî yentai e'nî.
5 Anî' wanî sîrîrî non po tîwe'sen imakui'pî yentai ekaremekîuya apî'nîkon.
Innape Paapa munmu pe Jesus wanî ku'nenan, inkamoro wanî imakui'pî
yentai.

Jesus Cristo pî' Ekareme'nenan

6 Paapa nîmenka'pî, Jesus pî' eseurîma mîrîrî. Mîîkîrî pu'kuru iipî'pî sîrîrî
non pona, eesenpatakona'pî tuna kata. Moropai teesenyaka'mato' kupî
pî' tîîko'mamî tîpo, mîîkîrî pu'kuru sa'manta'pî uurî'nîkon ton pe. Mîîkîrî,
eesenpatakona'pî manni', mîîkîrî sa'manta'pî nîrî uurî'nîkon ton pe. Tîmînî

kamo'pîiya. Innape pu'kuru awanî epu'tî'nîkon, maasa pra Morî Yekaton
Wannîya ekaremekî, mîîkîrî Morî Yekaton Wannî, seru'ye' pepîn.
7-8 —Innape Paapa munmu pe Jesus wanî —taa Morî Yekaton Wannîya
uyewankon ya'. Moropai innape awanî epu'tî uurî'nîkonya î' kai'ma eesen-
patakona'pî wenai, moropai î' kai'ma aasa'manta'pî wenai. Eseurîwî'ne to'
wanî innape awanî ekareme'nenan. Eseurîwî'ne to' wanî tîîse se' kaisarî
ekaremekî to'ya, tiaron pe rî pepîn.
9 Î' rî pî' pemonkonyamî' eseurîma ya, se' kaisarî, mîrîrî pî' uurî'nîkonya
taa: —Innape awanî to' eseurîma'pî. A'kî, tu'ke to' tîîse se' kaisarî ekare-
mekî to'ya era'makî —taa. Moriya Paapa eseurîma'pî ku'pai'nîkon innape,
pemonkonyamî' yentainon mîîkîrî mîîto'pe. Moropai ta'pî Paapaya. —Unmu
pu'kuru mîseni' warayo' —ta'pîiya.
Tînmu pî' eeseurîma mîrîrî.
10 —Innape Paapa kupî pî' wai —kai'ma esenumenkan ya uyewankon ya',
innape awanî epu'tî uurî'nîkonya Paapa eseurîma'pî tînmu pî'. Anî'ya innape
Paapa eseurîma'pî kupî pra awanî ya —Seru'ye' pe Paapa wanî —taiya. Maasa
pra Paapa nekaremekî'pî tînmu yekare kupîiya pra awanî innape.
11 Paapaya ipatîkarî enen ko'mannîto' ton tîrî'pî uurî'nîkon pia. Mîrîrî
enen ko'mannîto' eporî inmu pia, innape ikupî wenai. Mîrîrî itekare Paapa
nekaremekî'pî.
12 Paapa munmu yapisîtîpon ko'mamî nîrî ipatîkarî Paapa pia. Tîîse Paapa
munmu yapisîtîpon pepîn ko'mamî pepîn ipatîkarî Paapa pia.

Ipatîkarî Enen Ko'mannîto'

13 Mîrîrî ekareme'nen pe sîrîrî kaareta menukauya aapia'nîkon, in-
nape Paapa munmu ku'nenan pia. Imenukauya ipatîkarî Paapa pia
aako'manto'kon ton esa' pe awanîkon epu'tîkonpa.
14 Î' rî esatî ya itu'se Paapa e'to' yawîrî, tîwakîri pe eseurîmanto' etaiya. Mîrîrî
ye'nen eranne' pe pra itu'se e'nîto' esatî ipî'.
15 Itu'se Paapa e'to' yawîrî esatî ya, innape umaimukon etaiya epu'tî.
Moropai innape unesatî'pîkon tîrîiya epu'tî nîrî.
16-17 Yairî pra e'nîto' wanî imakui'pî pe Paapa pia tamî'nawîrî. Moro awanî
imakui'pî anî'ya ikupî ya Paapaya ikupî pepîn tîîwanmîra. Moropai awanî
imakui'pî, mîrîrî ye'ka kupî yai ekaremekî ya Paapa pî' tîîwanmîra ikupîiya.
Mîrîrî ye'ka imakui'pî kupî tiaronya era'maya'nîkon ya, ipî' meseurîmatîi
Paapa yarakkîrî. Mepîrematîi. Paapa pî' mesatîi ipatîkarî tîîpia mîîkîrî
ko'manto' ton tîîto'peiya. Tîîse imakui'pî moro man tiaron. Mîrîrî ye'ka kupî
anî'ya ya, Paapaya ikupî pepîn tîîwanmîra. Mîrîrî ye'ka kupîtîpon ko'mamî pe
man ipatîkarî apo' ya'. Mîrîrî ye'ka kupîtîpon pî' meseurîmatîi Paapa yarakkîrî
tauya pepîn.
18 Paapa munkî pe tîwe'sen ko'mamî pepîn imakui'pî kupî pî'. Mîrîrî epu'tî
uurî'nîkonya. Paapa munmuya iko'mannîpî morî pe. Moropai makuiya
yapisî eserîke pra awanî.
19 Paapa munkî pe e'nî epu'tî mîrîrî. Tîîse imakui'pî kupî pî' tîîko'mansenon
wanî makui poitîrî pe tamî'nawîrî.
20 —Paapa munmu iipî'pî sîrîrî non pona, seru' pepîn. Innape awanî —
taa uurî'nîkonya. Epu'nen tîrî'pîiya uyewankon ya' Paapa epu'to'pe, yairon
pe awanî. Moropai mîîkîrî yairon pia e'nî maasa pra inmuya upîika'tî'pîkon.

Paapa pe pu'kuru mîîkîrî wanî. Moropai tîîpia ipatîkarî ko'mannîto'pe emapu'tînen pe mîîkîrî wanî.
21 Unmukuyamî', î' rî kîsapurîtî Paapa pe tîku'se.

SÎRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Itakon ite'ka pe João, Jesus nenupa'pîya imenuka'pî. E'mai'non kaareta menuka tîuya warantî, itakon ite'ka pe imenuka'pîiya. Sîrîrî kaareta yarima'pîiya wîri' pia. Anî' pe awanî'pî esepu'tî pepîn. Yai pra soosi taato' pe mîîkîrî wîri' wanî.

1 Uurî João, a'yeke'ton, apanamanenkon. Sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî aapia, moropai anmukuyamî' pia nîrî. Amîrî Paapa nîmenka'pî tîpemonkono pe awe'to'pe, ma'non. Innape iku'nenan pe e'nî ye'nen, asa'namauya'nîkon. Moropai tiwinsarî asa'namanenkon pepîn tîîse tamî'nawîronkon Paapa maimu epu'nenanya asa'namakon nîrî.

2 Mîrîrî warantî awanî maasa pra Paapa maimu ko'manpîtî uyewankon ya'. Ipatîkarî aako'mamî uyewankon ya'.

3 Morî tîrî pî' Paapa man upona'nîkon tîîwarîrî antîîpai tîwanî ye'nen. Tî'noko'pî pe uyera'makon pî' awanî. Morî pe uyewankon ereutanîpî pî' man. Mîrîrî ye'ka ko'mannîto' ton eporî pî' man uyunkon Paapa winîpai moropai inmu Jesus Cristo winîpai. Moropai innarî epu'to'pe emapu'tîiya'nîkon. Moropai uyonpakon sa'namato'pe emapu'tîiya'nîkon.

Yairon maimu yawîronkon

4 Tiaronkon anmukuyamî' ko'mamî yairon maimu yawîrî eporî pî' wai. Mîrîrî pî' atausinpa'pî. Mîrîrî warantî ko'mannî e'pai taa pî' Paapa man.

5 Tarîpai amenan Paapa nekaremekî'pî menukauya pepîn aapia tîîse penaron. Mîrîrî eta'pî annaya innape Jesus kupî'pî annaya yai. —Ese' yu'se e'nîpai'nîkon —mîrîrî taato' eta'pî annaya. Mîrîrî warantî ko'manpai'nîkon, ma'non.

6 Paapa maimu yawîrî ko'mannî ya, uyonpakon sa'nama innape. Paapaya ta'pî: —Ayonpakon sa'namatî —ta'pîiya. Mîrîrî eta'pîya'nîkon innape Jesus kupî'pîya'nîkon yai. Mîrîrî yawîrî aako'mamîkon yu'se Paapa man.

7 Sîrîrî non poro arinîke yenku'tî tonkon epa'kasa'. Innape Jesus Cristo esenpo'pî pemonkon pe kupî to'ya pepîn. Mîrîrî warantî taa pemonkonya ya, mîîkîrî wanî pemonkonyamî' yenku'tînen pe, Cristo yeyaton pe.

8 Tîwarî ako'mantî, ayenupa'pîkon annaya kupîya'nîkon namai tîwî, eesenku'tîkon namai. Tîîse itu'se Paapa e'to' kupî pî' ako'mantî aapia'nîkon Paapa nîtîrî ton ayepe'pîkon pe yapisîkonpa tamî'nawîrî, Jesus pia eerepamîkon yai.

9 Cristoya ayenupa'pîkon yawîrî anî' ko'mamî pra awanî ya, tîîse Cristo maimu yuwa'kaiya ya, mîîkîrî pia Paapa wanî pepîn. Tîîse Cristoya uyenupa'pîkon yawîrî tîîko'mansen pia Uyunkon Paapa wanî moropai inmu wanî. Sa'nîrî to' wanî iipia.

10 Moropai ayenupakonpa kai'ma akore'ta'nîkon tiaron erepamî yai, tîwarî e'tî. Cristoya ayenupa'pîkon yawîrî pra eeseurîma ya, akore'ta'nîkon aako'manto'pe kî'tîîtî ayewî'kon ta. —Uwakîri pe aai'sa' nai. Morî pe ako'mankî —tîkai pra e'tî ipî'.

11 Maasa pra Cristoya ayenupa'pîkon yairî pra ayenupaiya'nîkon tanne, —
Morî pe ako'mankî —taa pî' aako'mamîkon ya, ipîika'tîya'nîkon mîrîrî. Mîîkîrî
pokonpe imakui'pî kupîya'nîkon mîrîrî.
12 Tu'ke itekare man apî'nîkon unekaremekî ton, tîîse kaareta ke
anekareme'pai pra wai. Maasa pra aapia'nîkon itîîpai wanî sîrîrî. Mîrîrî
yai ekaremekîuya apî'nîkon, se' kaisarî atausinpanto'pe mararî pra.
13 Tîmîrî pe Paapa nîmenka'pî apasi, mîîkîrî munkîyamî' maimu man
aapia'nîkon.

SÎRÎRÎ KAARETA TEESEURÎNON JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Teeseurîno ite'ka pe João, Jesus nenupa'pîya kaareta menuka'pî. Sîrîrî kaareta yarima'pîiya tonpa itese' Gaio pia. Mîîkîrî Gaio panama'pîiya î' kai'ma soosi tawonkon, innape Jesus ku'nenan ko'mannî'to'peiya.

1 Uurî João, a'yeke'ton, apanamanenkon. Aapia sîrîrî kaareta menukauya
sîrîrî, Gaio. Innape asa'namauya.
2 Uyonpa, apona epîremakoi uurî. —Inkupî ton pona morî tîîkî —tauya
Paapa pî'. —Morî pe iko'mannî'kî moropai pri'ya iko'mannî'kî eeseparantî
namai —tauya Paapa pî'. Tarakkîrî aako'manto' ko'mannîpî Paapaya morî
pe epu'tî pî' wai.
3 Tiaronkon uyonpakon Jesus epu'nenan erepamî'pî aapiapai rî iipî'san.
—Yairon pu'kuru mîîkîrî Gaio, yairon maimu yawîrî tîîko'mansen —taapîtî'pî
to'ya. Mîrîrî pî' atausinpa'pî mararî pra.
4 Yairon maimu kupî pî' uyonpayamî' ko'mamî etauya uwakîri pe. Mîrîrî
kaisaron tiaron atausinpato' ton pra wai.

Gaio Yeseru

5 Uyonpa, tîwîrî Jesus pemonkonoyamî' pîika'tîya'nîkon pî' aako'mamî,
inkamoro epu'tîya pra tîîse.
6 —Morî pe anna sa'nama'pîiya anna pokonpe e'pîtî yai —kai'ma,
ankoneka'pî yekare ekaremekî'pî aapiapai iipî'sanya tarî soosi ta eperepî'san
pî'.
7 To' ese'ma'tî'pî Jesus yekare ekareme'se. Paapa pemonkono pe pra
tîwe'sanon pî' î' rî esatî to'ya pra man.
8 Mîrîrî warantî inkamoro Jesus yekare ekaremekî pî'
teesenyaka'masanon pîika'tîpai'nîkon. Itu'se to' e'to' ton tîîpai'nîkon to' pia.
Mîrîrî warantî to' pîika'tî ya, to' pokonpe esenyaka'man yairon maimu
ekaremekî pî'.

Diótrefes Moropai Demétrio

9 Mororonkon Jesus pemonkonoyamî' pia kaareta menuka'pîuya tîîse
apanamanenkon pe uyapurîiya pra Diótrefes wanî. Tonpayamî' yentai e'pai
awanî. Moropai umaimu pîinamaiya pra awanî.
10 Mîrîrî ye'nen inkoneka'pî pî' eeseurîma kupî sîrîrî aapia erepamî yai.
Seru'ye' awe'seru'tî upona. Moropai mîrîrîya yepi'tî pepîn. Tîîse Jesus
pemonkonoyamî' aminkankon erepamî ya, tonpa pe to' yapisîiya pepîn.
Moropai morî pe to' anapi'pai tiaron wanî ya, —Kaane, tîwî to' nîsi. To' yapi'se
pra e'kî —taiya. Moropai imaimu tîpîinamai pra tiaronya to' anapi'pai awanî
ya, —Inî'rî soosi ta kewomîi —taiya mîîkîrî to' yapisîtîpon pî'.
11 Uyonpa, imakui'pî ku'nenan warantî pra e'pai man. Morî ku'nenan
warantî e'nîpai'nîkon. Morî kupî pî' ko'mannî ya, Paapa pemonkono pe e'nî.
Tîîse imakui'pî kupî pî' ko'mannî ya, Paapa pemonkono pe e'nî pepîn. Paapa
epu'sa' pepîn mîrîrî.
12 Tarî tamî'nawîronkon eseurîma morî pe Demétrio pî'. Yairon maimu
yawîron mîîkîrî. Mîrîrî ye'nen morî pe awanî epu'tî. Anna eseurîma nîrî ipî'.
Morî pe iteseru wanî, useruku pepîn, mîrîrî epu'tî pî' naatîi.

Aapia'nîkon umaimu man

13 Tu'ke itekare man apî' unekaremekî ton, tîîse kaareta ke anekareme'pai
pra wai.
14 Tîîse aapia itîîpai wai. Mîrîrî yai esera'man moropai eseurîman.
15 Paapaya tîwanmîn tîrî yu'se wai aapia. Tarîronkon Paapa pemonkonoy-
amî' maimu man aapia. Umaimu nîrî aapiawonkon Paapa pemonkonoyamî'
pia. Mekareme'kîi to' pî' tiwin pî' to' tîîse.

SÎRÎRÎ KAARETA
JUDAS NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta menuka'pî Judasya, manni' Jesus yakon. Innape Jesus ku'nenan pia yarima'pîiya maasa pra tiaronkon tenupasanonya to' yenku'tî'pî. Taapîtî'pî to'ya: —Innape Jesus ku'sa'ya'nîkon wenai awe'pîika'tîsa'kon. Mîrîrî ye'nen î' rî kupîya'nîkon ya imakui'pî pe itu'se awe'to'kon pîkîrî, î' wani' awanî pepîn. Aasîrî awe'pîika'tîsa'kon. Mîrîrî ye'nen Judasya to' yeurîma'pî. Seru'ye' pe inkamoro to' yenupasanon wanî. Imakui'pî ku'sa' to'ya ya, Paapaya to' taruma'tî, penaronkon imakui'san taruma'tî'pî tîuya warantî. Mîrîrî ye'nen morî pe to' ko'manto'pe imakui'pî pe pra ekaremekî'pîiya.

1 Uurî Judas Jesus Cristo poitîrî moropai Tiago yakon pe wanî. Sîrîrî kaareta menukauya manni'kan Paapa nanno'san pia, isa'nama'san, moropai Jesus Cristo nîko'mannîpîkon pia imenukauya.
2 Amîrî'nîkon pia inî' panpî' e'tînnî'mato'kon moropai tîwanmîra awe'to'kon ton moropai awe'sa'namato'kon tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon.

Seru'ye' Yenupatonkon Wanî Soosi Ta
(2Pe 2.1-17)

3 Uyonpayamî' uwakîrikon pu'kuru, tamî'nawîrî î' anku'pai e'to' menukauya sîrîrî aapia'nîkon, î' kai'ma uurî'nîkon e'pîika'tîsa' pî'. Mîrîrî pî' eseurîmapai wanî tanne, epu'tî'pîuya tiaron pî' eseurîma e'pai awanî. Tauya apî'nîkon, meruntî ke e'tî. Innape yairon yekare kupî pî' ako'mantî, tiaron pe tînyaka'ma pra. Manni' Paapa nîtîrî'pî tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' pia tiwin ite'ka to' pîika'tîto'pe. Tiaronkon panamatî, tiaron pe mîrîrî yairon yekare kupî to'ya namai.
4 Maasa pra tiaronkon warayo'kon Paapa epu'nenan pepîn erepansa' man, to' erepamî era'masa' pra tîîse uyonpakon kore'ta. Inkamoroya yairon Paapa maimu mo'tanî'sa' man tiaron pe. Inkamoroya taa see warantî: —Imakui'pî unkupîkon kupî Paapaya tîîwanmîra. Mîrîrî ye'nen î' rî imakui'pî kupî ya, î' wani' pra awanî —taa to'ya. Mîrîrî kupî inkamoroya maasa pra imakui'pî tînkupî'pîkon esera'ma namai tîwapukon. Moropai inkamoroya Jesus Cristo tiwinan uyenupanenkon Uyepotorîkon yewanmîrî, mîrîrî to' e'wapu'tîto' wenai. Pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man î' kai'ma to' taruma'tî tîuya e'taruma'tînto' ya'.
5 Amîrî'nîkon anenpenatanî'pai wai tamî'nawîrî epu'tîya'nîkon tanne, teuren Paapaya tîpemonkonoyamî' pîika'tî'pî Egito pata poi to' mo'ka tîuya yai. Tîîse mîrîrî tîpo, manni'kan innape tîmaimu kupîtîpono'san pepîn tî'ka'pî Paapaya tamî'nawîrî.
6 Maasa enpenatatî inserîyamî' Paapa nîkupî'san inkamoro wanî pra awanî'pî, tîpata'se'kon pe Paapa nîtîrî'pî ya'. Maasa pra to' atarima'pî mîrîrî tîpata'se'kon yapai. Tarîpai inkamoro yewa'tîpî'sa' Paapaya sa'man ferrokon ke ipatîkarî inkamoro ko'mamî tu'nakan ewaron pe tîwe'sen ya'. Î' pensa tamî'nawîronkon taruma'tî Paapaya weiyu erepamî pîkîrî to' ko'mamî.
7 Enpenatatî inî'rî î' kai'ma Sodoma po moropai Gomorra po moropai tamî'nawîrî iwoi tîîko'mansenon kupî'pî Paapaya pî'. Inkamoro inserîyamî'ya imakui'pî kupî'pî warantî ikupî to'ya. Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî

moropai warayo'kon yarakkîrî to' wanî'pî. Mîrîrî wenai ipo'tî'pî Paapaya apo' ke. Mîrîrî yai awe'kupî'pî warantî awe'kupî kupî ekareme'nen pe awanî sîrîrî tamî'nawîronkon pî' aronne.

8 Mîîwîni tîîse insamoro pemonkonyamî' ko'mamî Sodoma ponkon moropai Gomorra ponkon ko'mamî'pî warantî. Inkamoro we'ne'pîtî tîwetunkon ya' î' kai'ma inî' panpî' imakui'pî kupî to'ya. Mîrîrî wenai tewankon kî'pa to'ya nura ke mîrîrî kupî tîuya'nîkon yai. Inkamoroya ipîkku pe Paapa e'to' yewanmîrî, innape ikupî to'ya pepîn. Moropai inkamoro eseurîma imakui'pî pe inserîyamî' winîkîi, tîweppe'se pra.

9 Mîrîrî ye'ka kupî inserîyamî' yepotorî Miguelya pepîn e'painon. Tiwin ite'ka Miguel esiyu'pîtî'pî Makui yarakkîrî, epu'tîkonpa kai'ma anî' e'nîmî Moisés pi'pîrî'pî yarakkîrî. Tîîse mîrîrî yai Miguelya taa pra awanî'pî Makui pî' imakui'pî pe. Tîîse ta'pîiya: —Paapaya amîrî yuwatî —ta'pîiya.

10 Tîîse insamoro pemonkonyamî' eseurîma ko'mannîpî tînepu'tîkon pepîn pî'. Tînkupîkon teserukon kupî ko'mannîpî î' pî' teesenumenkai pra, manni'kan o'ma'konya ikupî ko'mannîpî warantî. Mîrîrî wenai inkamoro e'taruma'tî ko'mannîpî, tîwe'tî'kakon pîkîrî.

11 Aka sa'ne inkamoro. Inkamoro ko'mamî î' kai'ma Caim nurî'tî ko'mamî'pî warantî. Inkamoro eturumaka tîniru yu'se tîwanîkon ye'nen, î' kai'ma Balaão nurî'tî eturumaka'pî yairî pra tîniru yu'se tîwanî ye'nen warantî. Moropai Coré nurî'tî wanî'pî tîpanamato' yawîrî e'pai pra. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî wî'pî Paapaya mîrîrî wenai. Mîrîrî warantî inkamoro wanî nîrî. Tîpanamato'kon yawîrî e'pai pra to' wanî. Mîrîrî ye'nen inkamoro tî'ka Paapaya.

12 Inkamoro wanî ya, akore'ta'nîkon ayekkarikon yonpaya'nîkon ya yai, tîmurukun pe si'ma, ayeppe'nî'nenkon pe to' wanî nura teserukon wenai. Tîpî'nîkon neken inkamoro esenumenka, tiaronkon pî' teesenumenkai pra. Inkamoro wanî manni' a'situn narî, katupuru warantî tîwe'sanon pe. Katupuru iipî ya, kono' rena kai'ma esenumenkan teuren, tîîse aarena pepîn, a'situnya yarî ye'nen. Moropai inkamoro wanî manni' yei teperu tîînen pepîn warantî. Teperu tîîtoi'ya yai, itîînen pepîn warantî to' wanî. Moropai inkamoro wanî yei yarokasa' moropai mîrîrî yenunsa' a'pi'tasa' warantî to' wanî isa'manta'san pe.

13 Moropai inkamoro wanî nura warantî, tuna apasa' ya, nura esera'ma. Mîrîrî warantî to' nîkupî nura esera'ma. Moropai inkamoro wanî nîrî manni' kaiwano'yamî' tîpata'se'kon yapai teepa'kasenon warantî. Mîrîrî ye'nen Paapaya to' pata'se' ton koneka'pî ipatîkarî to' ko'manto'pe tu'nakan pe tîwe'sen ya' ewaron pu'kuru ta. Mîrîrî warantî inkamoro ko'mamî pe awanî.

14 Pena Enoque eseurîma'pî inkamoro e'taruma'tî kupî pî'. Manni' Enoque wanî'pî Adão nurî'tî payanî'pî pe. Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non ipayanyamî' esenpo'pî tîpo, Enoque esenpo'pî. Mîîkîrî eseurîma'pî manni'kan imakui'san pî'. Ta'pîiya: —Uyepotorîkon iipî kupî sîrîrî tu'kankon inserîyamî' yarakkîrî.

15 Mîîkîrîya tamî'nawîronkon nîkupî'pî yako'menkaiya. Moropai imakui'san yenumî kupî sîrîrî e'taruma'tînto' ya' imakui'pî pe to' yeseru wanî ye'nen moropai imakui'pî pe Paapa winîkîi to' eseurîma ye'nen, to' yenumîiya kupî sîrîrî —ta'pîiya.

16 Insamoro pemonkonyamî' wanî tîwîrî teekore'makon pî', moropai taa pî' to' ko'mamî tiaronkon pî' amîrî pu'kuru mîîto'pe. Mîrîrî taa inkamoroya

maasa pra itu'se tîwanîkon pîkîrî taa pî' to' ko'mamî. To' eseurîma ko'mannîpî mîî pe si'ma tiaronkon yentai tîwanîkon pî' moropai tiaronkon yapurî to'ya tîwakîrikon pe tîku'to'pe'nîkon to'ya. Maasa pra to' yausinpa to'ya teeseurîmato'kon ke tîwakîrikon pe to' kupî tîuya'nîkon pe tîwe'ku'se.

Tiaron Uyeserukon Ton Pî' Panamanto'

17 Tîîse uyonpayamî', awenpenatakon yu'se wai î' kai'ma itekare ekareme'nenan Uyepotorîkon Jesus Cristo naipontî'san nekaremekî'pî pî'.

18 Ta'pî to'ya pena: —î' pensa tiwinano'pî wei erepamî rawîrî tu'ke warayo'kon esenpo kupî sîrîrî amîrî'nîkon kore'ta. Paapa epu'nenan pepîn, manni'kan warayo'kon itu'se tîwanîkon yawîrî tîwe'sanonya Paapa mu'tunpa pe man —ta'pî to'ya.

19 Inkamoroya amîrî'nîkon pîrai'pîka pe man. Maasa pra inkamoro nîkupî yeseru wanî to' yentai pu'kuru tarîron pî' neken to' esenumenka. Inkamoro esenumenka pepîn tiwin kin Paapa winîpainon pî'. Mîrîrî ye'nen Morî Yekaton Wannî ko'mamî pepîn to' pia.

20 Tîîse amîrî'nîkon uyonpayamî', ako'mantî inî' panpî' innape iku'to'ya'nîkon kupî pî'. Moropai eepîremakon pî' ako'mantî Morî Yekaton Wannî meruntîri yai.

21 Moropai ako'mantî e'sa'namanto' Paapa winîpainon kupî pî'. Moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo nîtîrî nîmî'tî. A'noko'ma tîuya'nîkon ye'nen, ipatîkarî enen ko'mannîto' tîrîiya nîmî'tî.

22 Moropai manni'kan innape anku'pai si'ma innape iku'nenan pepîn tîwe'namasanon, inkamoro ye'ka era'matî a'noko'pîkon pe.

23 Inkamoro ye'kakon pemonkonyamî' mo'katî e'taruma'tînto' pata'se' ya' to' wîtî namai. Moropai inkamoro sa'namatî, moropai tiaronkon nîrî sa'namatî. Tîîse imakui'pî to' nîkupî tînamai e'tî maasa pra iku'sa' to'ya itu'se tîwanîkon yawîrî. Mîrîrî ye'ka namatî. Mîrîrî to' nîkupî anku'pai tîwe'se pra yewanmîrîtî.

Epîremanpai'nîkon Paapa Yapurî Pe

24-25 Mîîkîrî tiwinan Paapa, Upîika'tînenkon yapurîpai'nîkon man, Uyepotorîkon Jesus Cristo wenai. Mîîkîrîya neken amîrî'nîkon ko'mannîpî imakui'pî ya' eenakon namai. Moropai Paapaya neken amîrî'nîkon kupî morî pe awanîkonpa, imakui'pî ton pra. Moropai mîîkîrî Paapaya amîrî'nîkon yausinpa, morî pe pu'kuru tarakkîrî awanîkonpa ka' po. Manni' Paapa a'ka pe pu'kuru tîwe'sen, moropai kure'nan ipîkku pe tîwe'sen, moropai meruntî pu'kuru, moropai ipîkku pe tîwanî wenai, tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen. Pena, pata ekoneka pra tîîse, aako'mamî'pî meruntî ke. Sîrîrîpe mîrîrî warantî aako'mamî ipatîkarî. Mîrîrî warantî mîîkîrî yapurîpai'nîkon man.

APOCALIPSE WANÎ
PAAPA NENPO'PÎ JOÃO PIA INNAPE TÎKU'NENAN NEPU'TÎ TON PE

Tiwinkano'pî pe sîrîrî kaareta wanî Paapa maimu e'menukasa' kînî'pî pe. Jesus nenupa'pî Joãoya imenuka'pî a'yeke'tonon pe si'ma. João wanî'pî Jesus Cristo naipontî'pî pe, imaimu yawîrî itekare ekaremekî tîuya wenai yapisî'pî to'ya. Moropai yarî'pî to'ya ikîrî pona, kure'nan pîrana araikkitawon pona. Itaruma'tî'pî tîuya'nîkon pe tiwinsarî aako'mamî emapu'tî'pî to'ya, Jesus maimu yawîrî awanî ye'nen.

Joãoya imenuka'pî î' ekaremekî'pî Jesusya tîpî'. Mîrîrî Jesus nekaremekî'pî wanî'pî esenomî'pî pe pena pata pai, anî'ya epu'tî pra awanî'pî. Tîîse Joãoya era'ma'pî tenu ke, iwe'ne'pî'to' warantî tîîse taapaka'se awanî'pî. Mîrîrî inera'ma'pî anî'ya ikupî eserîkan pepîn, tiaronkon e'kupî'san moropai tiaronkon e'kupî sîrîrî moropai tiaronkon e'kupî kupî sîrîrî. Tamî'nawîrî mîrîrî Joãoya ekaremekî'pî soosi tawonkon pî', asakî'ne mia' pona tîîmo'tai soosikon kaisarî. Mîrîrî imenuka'pîiya tîîwanmîra to' e'to'pe, moropai innape Jesus kupî pî' to' ko'manto'pe. Maasa pra kure'ne inkamoro e'taruma'tî'pî Jesus maimu yawîrî tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta erenka tîuya'nîkon yai, meruntî ke to' ena'pî. Maasa pra tamî'nawîronkon yentaino pe Jesus ii'to' pî' teeseurîmasen mîrîrî, sîrîrî kaareta. Tiwin wei tamî'nawîronkon ipîkkukon yentai Paapa wanî era'ma kupî sîrîrî. Moropai Makui yentai awanî nîrî. Aasîrî mîrîrî pe awanî sîrîrî tîîse sîrîrîpe era'ma pepîn. Tîîse tiwin wei era'ma'nîkon kupî sîrîrî.

Mîrîrî Jesus nenpo'pî Joãoya era'mato'pe wanî ipîkku pe. Î' kai'ma imakui'pî pe pu'kuru Makui wanî era'ma'pîiya. Moropai Makui poitîrîtonon epî kupî sîrîrî Paapa yarakkîrî era'ma'pîiya. Moropai Paapa nîkoneka'pî ko'mannîto'kon ton pe itese' Nova Jerusalém era'ma'pîiya. Morî pe, inke' pe, yari'kusa' pe awanî era'ma'pîiya.

Sîrîrî kaareta erenkaya'nîkon ya, tu'ke inekaremekî'pî wanî sa'me, yai pra epu'tî yentai awanî. Tîîse tamî'nawîrî erenkaya'nîkon ya, epu'tîya'nîkon Paapa wanî tamî'nawîronkon meruntîkon yentai, moropai ipatîkarî aako'mamî mîrîrî warantî. Moropai inmu nîrî, Paapa yekîn carneirinho taa to'ya ipî' manni' wanî tamî'nawîron yentai. Moropai amîrî nîrî ena tamî'nawîron yentai, Paapa munmu pe eenasa' ya.

1 Sîrîrî kaareta po awe'menukasa' wanî tamî'nawîrî î' e'kupî ekareme'to' Jesus Cristoya. Paapaya epu'toi'ya ton tîrî'pî Jesus pia, î' e'kupî kupî ekaremekîpa kai'ma tîpoitîrîtonon pî'. Jesus Cristoya inserî yarima'pî tîpoitîrî João pia, tamî'nawîrî mîrîrî awe'kupî kupî manni' epu'tî Joãoya emapu'tîto'peiya kai'ma.
2 Tamî'nawîrî mîrîrî tînera'ma'pî, tîneta'pî ekaremekî'pî Joãoya. Sîrîrî wanî yairon, Paapa maimu pe moropai Jesus Cristo nekaremekî'pî pe.
3 Anî'ya sîrîrî kaareta erenkasa' ya, morî yapisîiya Paapa winîpai. Moropai anî'kanya sîrîrî eta ya, moropai mîrîrîya taasa' yawîrî to' ko'mamî ya, inkamoro wanî atausinpa'san pe, maasa pra Paapa winîpai morî yapisî to'ya. Maasa pra aminke pra tamî'nawîron e'ku'to' weiyu eseporî kupî sîrîrî.

Kaareta Wanî

Asakî'ne Mia' Pona Tîîmo'tai'non Soosikon Pia

4 Uurî Joãoya sîrîrî kaareta menuka asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non soosikon Ásia pata po tîwe'sanon pia.

Epe'mîra morî pe tîwe'to' tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon. Moropai tîwanmîn tîrîiya yu'se wai, uyonpayamî'. Manni' Paapa tîîko'mansen ipatîkarî. Pena awanî'pî moropai aako'mamî ipatîkarî aasa'mantaton pe pra. Moropai Morî Yekaton Wannîya nîrî itîrî yu'se wai, manni' morî pu'kuru, e'to' yawîron, Paapa yaponse' piawon.

5 Moropai Jesus Cristoya nîrî itîrî yu'se wai, mîîkîrî, yairon Paapa yekare ekareme'nen, manni' Paapa nîpîmî'sa'ka'pî e'mai' pe, tamî'nawîronkon isa'manta'san rawîrî, inî'rî aasa'manta namai. Moropai mîîkîrîya tamî'nawîronkon pata esa' pe tîwe'sanon esanon sîrîrî pata ponkon ko'mannîpî.

Mîîkîrîya uurî'nîkon sa'nama kure'ne. Pakî'nan pona tîîsa'manta'pî patapai umo'ka'pîiya'nîkon umakuyikon winîpai, tîmînî kamo'pî tîuya wenai.

6 Moropai mîîkîrîya uurî'nîkon kupî'pî tîpemonkono pe e'nîto'pe. Moropai teepîremasenya Paapa yapurî warantî, yapurîto'pe'nîkon ukupîiya'nîkon, tîyun maimu yawîrî e'nîto'pe. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî, Jesus Cristo yapurîpai'nîkon man. —Morî pe man, meruntî man —taapai'nîkon ipatîkarî aatareti'ka ton pe pra. Mîrîrî warantî man.

7 A'kî, mîîkîrî iipî kupî sîrîrî katupuru po,
tamî'nawîronkonya era'ma tanne.
Manni'kan itaruma'tîtîpono'sanya nîrî
era'ma kupî sîrîrî.
Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pata ponkon
karau kupî sîrîrî era'ma tîuya'nîkon pî'.
Mîrîrî warantî man.

8 Taa Uyepotorîkon Paapaya: —Uurî wanî e'mai'non pe pu'kuru moropai aatareti'kato'pe. Eesippia'tîto'pe wanî moropai tamî'nawîron kî'pî pe —taiya, manni' Paapa ipatîkaronya, moropai manni' pena esi'pîya, moropai manni' Paapa awanîtonya, meruntî tamî'nawîronkon yentainonya.

Joãoya Jesus Era'ma

9 Uurî mîîkîrî João, ayonpakon. Uyesa'kon Jesus nîmo'ka'san yonpa pe wanî apokonpe'nîkon. Mîrîrî wenai e'taruma'tîto' yapîtanîpîuya awe'taruma'tîto'kon yapîtanîpîya'nîkon kaisarî. Mîrîrî ye'nen itekare ekaremekî'nîkon tîwî tîku'se pra. Mîrîrî wenai uurî yapisî'pî to'ya uyenumîkonpa iwono pona. Manni' iwono ese' Patmos. Miarî uuko'mamî'pî yairon Jesus Cristo nekaremekî'pî ekaremekîuya ye'nen.

10 Uyepotorîkon weiyu yai, epîreman weiyu yai, uyesa' pe Morî Yekaton Wannî ena'pî. Moropai uyeurîma'pîiya. Moropai mai eta'pîuya unpo winî. Aronne, meruntî ke mîrîrî mai wanî'pî trombeta e'nato' warantî.

11 Mîrîrî maiya ta'pî upî': —Mîrîrî era'maya manni' menukakî. Moropai mîrîrî anmenuka'pî yarimakî soosikon asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon kaisarî, Éfeso cidaderî pona, moropai Esmirna pona, moropai Pérgamo pona, moropai Tiatira pona moropai Sardes pona moropai Filadélfia pona moropai Laodicéia pona —ta'pîiya upî'.

12 Mîîkîrî era'mai uurî era'tî'pî unpo winî si'ma teeseurîmasen. Moropai
era'ma'pîuya asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non apo' yaponse'. Mîrîrî wanî'pî
ouro konekasa' pe.
13 Mîrîrîkon kore'ta warayo' era'ma'pîuya manni' pemonkon pe eesenpo'pî
warainon kusan ipon irupukon pîkîron era'ma'pîuya. Ipîkku pon warantî ipon
wanî'pî. Moropai imota woinon woromî ton era'ma'pîuya. Mîrîrî wanî'pî
ouro pe nîrî.
14 Mîîkîrî pu'pai wanî'pî aimutun pe kato'ka warantî. Mîîkîrî yenu wanî'pî
apo' awittasa' warantî inke' pe. Nari' pe awanî'pî.
15 Mîîkîrî puu wanî'pî apo' ya' ferro yeka'masa' yai, aarîntasa' apo' yarîn pe
tenai warantî. Moropai mîîkîrî maimu wanî'pî kure'ne tuna kumasa' meru
warantî meruntî ke.
16 Mîîkîrî yenya' meruntî winî, asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaiwano'yamî'
wanî'pî. Mîîkîrî mata yapai kasupara warainon epa'ka'pî se' yataimîrî
ipokasa'. Mîîkîrî yenpata wanî'pî a'ka pe pu'kuru ineka'ta pairî wei wanî
ya'karu warantî.
17 Mîîkîrî era'mauya pe esi'nîpî'pî kure'ne. Mîrîrî ye'nen esenumî'pî irawîrî,
i'pu pia isa'manta'pî warantî. Tîîse mîîkîrîya tenya tîrî'pî meruntî winon up-
ona. Ta'pîiya upî': —Eranne' pe pra e'kî. Maasa pra uurî mîîkîrî tamî'nawîron
e'kupî pra tîîse esi'pî. Moropai tamî'nawîron ataretî'kasa' tîpo uuko'mamî
ipatîkarî —ta'pîiya.
18 —Uurî mîîkîrî manni' ipatîkarî tîîko'mansen. Uurî sa'manta'pî teuren tîîse
e'mî'sa'ka'pî. Mîrîrî ye'nen sa'mantanto' yentai wanî, ipatîkarî tîîko'mansen
pe. Uurî wanî sa'mantanto' esa' pe, moropai sa'mantanto' pata'se' arakkan-
mokanen pe wanî sîrîrî.
19 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî mîrîrî anera'ma menukakî. Mîrîrî awe'kupî
manni', moropai awe'kupî kupî manni' nîrî menukaya e'pai man.
20 Mîrîrî asakî'nan mia' pona tîîmo'tai'non kaiwano' anera'ma'pî uyenya
meruntî winon ya' moropai asakî'nan mia' pona tîîmo'tai'non apo' yaponse' pe
anera'ma'pî wanî see warantî: Manni'kan asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon
kaiwano'yamî' wanî inserîyamî' pe. Inkamoro wanî asakî'nan mia' pona
tîîmo'tai'non soosi tawonkon ko'mannî'nen pe. Moropai mîrîrî asakî'nan mia'
pona tîîmo'tai'non apo' yaponse' wanî mîrîrî soosikon pe —ta'pîiya.

2

Éfeso Ponkonya Itekare Eta

1 Moropai ta'pîiya: —Éfeso pon soosi ko'mannî'nen inserî pia kaareta
menukakî, see warantî taato':
Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uurî manni' asakî'ne mia' pona
tîîmo'tai'non kaiwano'yamî' wanî uyenya meruntî winon ya'. Moropai
era'mapî'se asarî ko'mannîpî manni' asakî'nan mia' pona tîîmo'tai'non
konekasa' ourokon apo' yaponse' kore'ta pî'.
2 Epu'tî pî' wai tamî'nawîrî î' ankupî'pîkon. Kure'ne eesenyaka'masa'kon
epu'tî pî' wai, tîrumakai pra. Teuren tu'ke amîrî'nîkon yonpa tonkon
seru'ye'kon erepamî'pî aapia'nîkon unaipontî'san pe tîwe'ku'se. Tîîse
inkamoro wanî'pî seru'ye' pe. Seru'ye' pe inkamoro wanî epu'tî'pîya'nîkon.
Mîrîrî ye'nen, to' maimu pîinamaya'nîkon pra awanîkon.

3 Moropai mîrîrî wenai irumakaya'nîkon pra awanî'pîkon. Tamî'nawîrî awe'taruma'tîto'kon yapîtanîpîya'nîkon uwenai, tîrumakai pra, moropai yairî ma're teenai pra.

4 Tîîse î' taatou'ya man tarîpai apî'nîkon. Inî'rî kure'ne uyapurîya'nîkon pra eenasa'kon naatîi e'mai' pe uyapurî'pîya'nîkon warantî. Moropai ayonpakon sa'namaya'nîkon pra eenasa'kon. Mîrîrî man morî pe pra.

5 Tîîse maasa enpenatatî, î' kai'ma amîrî'nîkon atarimasa' pî' uupiapai. Mîrîrî pî' teesenumenkai ayeserukon mo'tanî'tî imakui'pî winîpai. Moropai e'mai' pe ikupî'pîya'nîkon warantî iku'tî. Tîîse ayeserukon mo'tanîpîya'nîkon pra awanîkon ya, uuipî aapia'nîkon moropai amo'kauya'nîkon apata'se'kon yapai, moropai manni' apo' yawittanîpî yaponse' mo'kauya.

6 Tîîse morî moro man aapia'nîkon. Amîrî'nîkonya manni'kan nicolaítayamî' nîkupî'pî yewanmîrî, yairî pra to' yeseru wanî ye'nen. Mîrîrî warantî nîrî uurîya yewanmîrî yairî pra to' yeseru wanî ye'nen.

7 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî anetapainon wanî ya, sîrîrî itekare etakî, î' kai'ma Morî Yekaton Wannî eseurîma soosikon tawonkon pî'.

Moropai imakui'pî yentai eena'pî ya, Paapaya itîrî, tînmîri ya' tîwe'sen yekkari wanî ena'to'peiya. Mîrîrî tauya manni', ipatîkarî enen ko'mannîto' tîînen eporîiya
—ta'pîiya.

Esmirna Ponkonya Itekare Eta

8 Inî'rî ta'pîiya: —Esmirna pon, soosi ko'mannî'nen, inserî pia kaareta menukakî, see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uurî manni' tamî'nawîron e'kupî rawîrî esi'pî, moropai tamî'nawîron atareti'kasa' tîpo uuko'mamî. Uurî manni' isa'manta'pî tîîse enen wanî sîrîrî tarîpai.

9 Epu'tî pî' wai tamî'nawîrî î' kai'ma awe'taruma'tîto'kon. Inna seru' pepîn, î' ton pra tîwe'sanon pe awanîkon, tîîse î' kai'ma ipîkku pe awanîkon Paapa pia. Moropai manni'kan Judeu pe to' esenposa' ye'nen, Paapa pemonkono pe tîwe'ku'sanon epu'tî pî' wai. Tîîse Paapa pemonkono pe pra kinî to' wanî. Inkamoro eseurîma ko'mannîpî imakui'pî pe apî'nîkon. Inkamoro wanî manni'kan Makui pemonkonoyamî' epere'to' tawonkon pe.

10 Tîîse inkamoro ye'ka pî' eranne' pe pra e'tî ataruma'tîto'kon to'ya pî'. Maasa pra ataruma'tîkon to'ya kupî sîrîrî mararî pra. Maasa etatî, mîîkîrî Makuiya amîrî'nîkon yonpayamî' taruma'tî kupî sîrîrî ayapi'sa' tîuya'nîkon yai atarakkannîto' ta ayonpakonpa kai'ma. Tîîse ipatîkarî ayapisîiya'nîkon pepîn. Mîî pîkîrî neken mia' tamî'nawîrî wei kaisarî neken aako'mamîkonpa tîkî'pî ke awanî kupî sîrîrî. Mîrîrîya meruntî ke e'tî, yairî ayeserukon aasa'mantakon pîkîrî. Mîrîrî warantî yairî tîwe'sanon wanî ya, inkamoro pia ipatîkarî enen ko'mannîto' tîrîuya.

11 Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon anetapainon wanî ya, etakî î' taa Morî Yekaton Wannîya soosikon tawonkon pî'. Tamî'nawîrî mîrîrî yapîtanîpîtîpon wanî ya, mîîkîrî sa'manta pepîn Paapa piapai. Tîîse aako'mamî ipatîkarî iipia
—ta'pîiya.

Pérgamo Ponkonya Itekare Eta

12 Inî'rî ta'pîiya: —Pérgamo pon soosi ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî, see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uurî manni' kasupara se' yataimîrî ipo'kasa' esa' pe tîwe'sen.

13 Aako'manto'kon epu'tî pî' wai tamî'nawîrî. Aako'mamîkon manni' pata, makui ko'mamî manni' ya'. Mîrîrî patawonkon ko'mamî Makui maimu yawîrî. Ayonpakon Antipas nurî'tî wî'pî to'ya yairî umaimu ekaremekîiya wenai. Irumakaiya pra awanî ye'nen, apata'se'kon ya' iwî'pî to'ya, manni' pata Makui ko'mamî pata ya'. Mîîwîni tîîse innape pu'kuru ukupî pî' aako'mansa'kon naatîi.

14 Tîîse moro man amîrî'nîkon pî' taatou'ya, itu'se pra uurî e'to'. Moro to' man tiaronkon ayonpakon Balaão nurî'tîya tenupato'kon yawîrî tîwe'sanon. Î' kai'ma Israelponkonya imakui'pî kupî emapu'tîto'pe Balaque nurî'tîya ta'pî to'ya, mia' ke ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî sararu yanto'pe to'ya tîkai, moropai se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to' e'to'pe tîkai.

15 Mîrîrî warantî nîrî akore'ta'nîkon nicolaítayamî'ya ayenupato'kon yawîrî tiaronkon ayonpakon wanî.

16 Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon, enpenatatî. Ayeserukon miakanmatî. Mîîwîni pra awanî ya, ka'ne' pe uuipî mîrîrî inkamoro, yairî pra tîwe'sanon, inkamoro yenunse, mîrîrî unta yapai teepa'kasen umaimu ke, kasupara warainon ke.

17 Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon. Anetapainon wanî ya, etatî, î' taa Morî Yekaton Wannîya mîrîrî soosikon tawonkon pî'. Moropai imakui'pî yentai ena'pî pia, ayukon ton maná tîrîuya Paapa winîpainon. Manni' maná yenonsa' pe esi'pî. Moropai tiwin pî' to' kaisarî tî' aimutun tîrîuya. Moropai mîrîrî tî' pî' ese' wanî e'menukasa' wanî, anî' nepu'tî pepîn. Tîîse mîîkîrî neken, yapi'nenya epu'tî
—ta'pîiya.

Tiatira Ponkonya Itekare Eta

18 Inî'rî ta'pîiya: —Tiatira soosirî ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî, see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî uurî Paapa munmu yekare pe. Uurî manni' apo' arîntasa' inke' pe warantî uyenu wanî. Moropai u'pu wanî bronze yawai'nanî'sa' inke' pe tîku'se apo'ya warantî esi'pî pe.

19 Tamî'nawîrî î' ikupîya'nîkon manni' mîrîrî epu'tî pî' wai. Kure'ne morî pe aako'mansa'kon awe'sa'namakon pî'. Yairî aako'mansa'kon. Eesenyaka'masa'kon mararî pra tîwî tîku'se pra, yapîtanîpî pî' tîrumakai pra. Mîrîrî kupî pî' aako'mamîkon epu'tî pî' wai. Pena e'mai' pe ikupî'pîya'nîkon yentai sîrîrîpe ikupîya'nîkon.

20 Tîîse apî'nîkon î' taatou'ya moro man, morî pepîn. Manni' wîri' imakui'pî Jezabel nurî'tî warainon, Paapa maimu ekareme'nen pe tîwe'ku'senya upemonkonoyamî' innape uku'nenan yeka'masa' yairon pepîn e'ma taawîrî. To' yenupasai'ya se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to' e'to'pe kai'ma. Moropai mia' ke ikonekasa' pia to' nîtîrî'pî yanto'pe to'ya, taasai'ya. Mîrîrî kî'kupîi taasa'ya'nîkon pra awanîkon. Mîrîrî wanî morî pe pra.

21 Teuren mîrîrî imakui'pî tînkupî rumakato'peiya ta'pîuya ipî' teuren. Tîîse irumakaiya pra aako'mamî, mîrîrî imakui'pî ku'to' tîuya.

22 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî taruma'tîuya kupî sîrîrî paran ke, moropai manni'kan, yarakkîrî esi'san pokonpe to' tîîse, inkamoro e'taruma'tî kupî

sîrîrî mararî pra, ikaisaron ton pra. Mîrîrî kupîuya to' yarakkîrî imakui'pî tînkupî'pîkon winîpai, to' enpenata pra awanî ye'nen.
23 Mîîkîrî warainokon tî'kauya kupî sîrîrî. Mîrîrî kupîuya yai tamî'nawîronkon soosi tawonkon, innape uku'nenanya uyepu'tî kupî sîrîrî. Î' kai'ma esenumenkanto' moropai itu'se pemonkon e'to' epu'nen pe wanî epu'tî to'ya. Mîrîrî ye'nen ankupî'pîkon yawîrî untîrî tîrîuya aapia'nîkon.
24 Tîîse amîrî'nîkon kore'ta moro Tiatira po tiaronkon man imakui'pî yawîrî tîîko'mansenon pepîn. Î' taa inkamoro ye'kaya, to' maimu yawîrî pra to' wanî. To' yeseru pî' to' esenupasa' pra awanî, mîrîrî Makui yeseru, manni' yenonsa' esi'pî, kupîkonpa. Inkamoro pî' tauya sîrîrî: "Tiaron ankonekakon ton tîrîuya pepîn".
25 Tîîse mîrîrî aapia'nîkon, manni' yairon pî' ayenupa'pîkon yawîrî ko'mantî uuipî pîkîrî.
26-27 Tamî'nawîrî mîrîrî yapîtanîpîtîponkon wanî ya, moropai inkamoro ko'mamî ya, itu'se uurî e'to' kupî pî', tamî'nawîron atauretî'ka pîkîrî. Inkamoro pia itîrîuya, tamî'nawîronkon pataponkon esa' pe to' enato'pe.

Mîrîrî tenya' manni' ferro ke
inkamoroya imakui'san ya'punuka kupî sîrîrî,
non ka'sa' îinî pe
iku'sa' ya'punuka warantî. *Sl 2.9*

28 Inkamoro repauya morî untîrî ke, manni' kaiwano' erenmapîyakan warainon.
29 Mîrîrî yekare anetapainon wanî ya etakî, î' kai'ma Morî Yekaton Wannîya taa soosikon tawonkon pî'
—ta'pîiya.

3

Sardes Ponkonya Itekare Eta

1 Inî'rî ta'pîiya: —Sardes soosirî ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî, see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uupia morî pu'kuru, e'to' yawîron, Paapa Yekaton man. Moropai asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon kaiwano'yamî' man uyenya'. Epu'tî pî' wai tamî'nawîrî î' kupî pî' aako'mamîkon. Tiaronkonya taa: "Enenankon inkamoro, Paapa pemonkonoyamî' inkamoro" taa to'ya apî'nîkon teuren, tîîse isa'manta'san pe awanîkon tanne, aminke Paapa piapai aatarimasa'kon tanne.

2 Mîrîrî ye'nen tauya enpen e'tî. Aako'manto'kon pî' enpenatatî. A'tu'mîra awanîkon. Moropai meruntî ke enatî aako'manto'kon konekatî morî pe awanîkonpa, tîwî ikupîya'nîkon namai. Maasa ipatîkarî aasa'mantakon rawîrî mîrîrî yuwatî. Maasa pra tamî'nawîrî ankupî'pîkon epu'tî pî' wai. Mîrîrî ankupîkon ko'mannî pî' man e'to' yawîrî pra Uyun Paapa pia.
3 Mîrîrî ye'nen tauya enpenatatî î' kai'ma eesenupa'pîkon pî' moropai aneta'pîkon pî'. Mîrîrî yawîrî ako'mantî. Moropai ayeserukon miakanmatî morî pe. Mîrîrî warantî aakurantakon pra awanîkon ya, ama'ye' iipî warantî, uuipî aapia'nîkon. Î' pensa uuipî weiyu epu'tîya'nîkon pra naatîi.
4 Tîîse epu'tî pî' wai tiaronkon ayonpakon man moro Sardes po morî pe tîwe'sanon tîponkon tîkî'pai pra tîîko'mansenon. Inkamoro ko'mamî pe man

uyarakkîrî, morî pu'kuru aimutun tîponkon ya'. Maasa pra morî pe to' yewan wanî, ikî'pasa' pe pra.

5 Tamî'nawîrî manni' imakui'pî yentai ena'pî ya, epontî pe man inkamoro warantî, morî pu'kuru aimutun tîpon ya'. Itese' mo'kauya pepîn tiwin kin, ipatîkarî enen ko'mannîto' kaareta poi. Tîîse Uyun Paapa moropai inserîyamî' rawîrî si'ma, eseurîma ipî': "Mîîkîrî upemonkono" tauya ipî'.

6 Mîrîrî yekare anetapainon wanî ya, etakî î' taa Morî Yekaton Wannîya soosikon tawonkon pî'
—ta'pîiya.

Filadélfia Ponkonya Itekare Eta

7 Inî'rî ta'pîiya: —Filadélfia soosirî ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî, see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uurî morî pu'kuru Paapa piawon, moropai yairon pu'kuru yepuru. Meruntî man uupia. Umaimu pe Paapa ko'manto' mana'ta yarakkanmokauya, anî' ewonto'pe. Moropai yarakkamouya ya, anî' ewomî pepîn tiwin kin.

8 Anî'ya imo'ka eserîke pra awanî. Tamî'nawîrî î' kupî pî' aako'mamîkon epu'tî pî' wai. Kure'ne ameruntîrikon ton pra man epu'tî pî' wai. Mararonkon amîrî'nîkon, î' ton pînon pe awanîkon. Tîîse umaimu tîwa'kai pra awanîkon. "Jesus epu'nen pepîn uurî" taaya'nîkon pra awanîkon. Mîrîrî ye'nen apata'se'kon ton tîîsau'ya wai.

9 Maasa etatî, manni'kan Makui pemonkono epere'to' tawonkon wanî seru'ye' pe. Inkamoro eseurîma Judeuyamî' pe tîwanîkon ye'nen, Paapa pemonkono pe tîwanîkon, taa to'ya. Tîîse inkamoro wanî pepîn upemonkono pe. Tîîse inkamoro iipî emapu'tîuya kupî sîrîrî arawîrî'nîkon tese'mukon pona tenai. Moropai mîrîrî yai, inkamoroya epu'tî kupî sîrîrî, î' kai'ma upemonkono pe kure'ne asa'namanenkon pe uurî wanî.

10 Amîrî'nîkon e'sa' man umaimu yawîrî î' ta'pîuya yawîrî. Yapîtanî'sa'ya'nîkon naatîi teekore'mai pra. Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon pîika'tîuya î' pensa e'taruma'tînto' erepamî yai, sîrîrî non pona. Maasa pra tamî'nawîronkon pemonkonyamî' epu'to' wanî kupî sîrîrî, sîrîrî non po.

11 Ka'ne' pe uuipî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî innape ukupî pî' aako'mamîkon manni' warantî, ako'mantî, tîrumakai pra. Mîrîrî iku'tî, anî'ya epe'mîra untîrî mo'ka namai aapiapai'nîkon.

12 Manni' meruntî ke yapîtanîpîtîpon wanî ya, mîîkîrî kupîuya pe wai manni' uyun yewî' yapîtanî'to' yanraki' warantî aako'manto'pe. Î' pensa mîîkîrî epa'ka pepîn inî'rî mîrîrî pata pai. Moropai mîîkîrî pona Uyepotorî Paapa ese' menukauya. Moropai aako'manto' ipata ese' manni' amenan cidaderî Jerusalém ese' menukauya ipona. Manni' ka' poi aaipî kupî manni' Paapa winîpainon. Moropai amenan uyese' menukauya nîrî mîîkîrî pî', ipatîkarî aako'manto'pe upata ya'.

13 Mîrîrî ye'nen sîrîrî itekare anetapainon wanî ya, etakî î' taa Morî Yekaton Wannîya soosikon tawonkon pî'
—ta'pîiya.

Laodicéia Ponkonya Itekare Eta

14 Inî'rî ta'pîiya: —Laodicéia soosirî ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukakî, see warantî taato':

Sîrîrî itekare wanî umaimu pe. Uurî wanî sîrîrî Amém, mîrîrî warantî awe'kupî taato'pe. Uurî yairon pu'kuru teeseurîmasen. Tamî'nawîron Paapa nîkoneka'pî, uurî winîpainon.

15 Tamî'nawîrî epu'tî pî' wai î' kupî pî' aako'mamîkon. Kure'ne Paapa yeseru yu'se pra awanîkon pepîn. Moropai tiwin kin Paapa yeseru yu'se pra awanîkon pepîn. A'ne' warantî pra, moropai i'nî' warantî pra, tîîse tîkuinan warantî awanîkon. Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka warantî awanîkon yu'se wai.

16 Tîîse tîkuine awanîkon ye'nen a'ne' pe pra moropai i'nî' pe pra, ayarakkapîtîuya'nîkon unta yapai, uwakîri pe pra awanîkon ye'nen.

17 Amîrî'nîkonya taa aawarîrî'nîkon: "Ipîkku pe anna wanî, tamî'nawîron esa' pe anna wanî. Î' itu'se anna e'to' wanî anna pia", taaya'nîkon. Tîîse epu'tîya'nîkon pepîn, imakui'pî pe eesenumenkakon, imakui'san amîrî'nîkon. Î' ton pînon amîrî'nîkon, ipon pînon. Moropai enkaru'nankon itenu pînon warainonkon.

18 Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon panamauya sîrîrî. Upî' ayemannekon ton yennatî. Maasa pra morî uwinîpainon wanî ouro apo' ke yaimenkasa' warantî, imakui'pî pe pra. Mîrîrî ye'nen ipîkku pe pu'kuru awanîkon pe man uupia. Upî' yennatî aponkon ton, aimutun aneka'makon ton, imakui'pî pe awe'to'kon napontînen ton, aweppepîkon namai. Moropai ayenukon yepi' ton yennatî upî', morî pe î' era'makonpa, yairon uupiapainon epu'tîkonpa.

19 Uurî wanî tamî'nawîrî ayako'menkanenkon pe moropai taruma'tîton pe nîrî. Tamî'nawîrî unsa'namakon kupîuya mîrîrî warantî. Mîrîrî namai tepu'se e'tî moropai ayeserukon mo'tanî'tî tîwenpenatai.

20 Maasa etatî. Uurî wanî aminke pra aapia'nîkon. Aako'manto'kon ta ewonpai wai. Mîrîrî ye'nen anî' mana'ta pa'tîuya ya, moropai anî'ya umaimu eta ya, mana'ta yarakkanmoka moropai uurî ewomî iipia. Moropai mîîkîrî yarakkîrî uyekkari yonpauya. Moropai mîîkîrîya uyarakkîrî tekkari yonpa, tîmurukun pe ko'mannî ye'nen.

21 Tamî'nawîron yapîtanî'sa' anî'ya ya, mîîkîrî ereutato'pe tauya, uyaponse' pona uyarakkîrî, ipîkku pe awe'to'pe. Tamî'nawîron yapîtanî'sau'ya ye'nen, uyunya tarakkîrî ereutato'pe ta'pî warantî nîrî, uurîya ereutatî taa apî'nîkon.

22 Mîrîrî yekare anetapainon wanî ya, etakî î' taa Morî Yekaton Wannîya soosikon tawonkon pî'
—ta'pîiya.

4

Paapa Yapurîto' Ka' Po

1 Mîrîrî tîpo era'ma'pîuya inî'rî. Mîrîrî yai ka' mana'ta atarakkanmokasa' era'ma'pîuya. Moropai mai eta'pîuya. Mîrîrî wanî'pî meruntî ke, to' waiyi trombeta e'nato' warantî. Pena e'mai' pe uyarakkîrî eseurîma'pî pe manni' wanî'pî. Mîîkîrîya ta'pî upî': —Enu'kî tarîwaya. Moropai apî' ekareme'to'peuya î' awe'kupî ton sîrîrî tîpo —ta'pîiya.

2 Mîrîrî pe rî Morî Yekaton Wannî ena'pî uyesa' pe. Mîrîrî yai ka' po era'ma'pîuya ereutanto'. Mîrîrî pona ereuta'pî pemonkon era'ma'pîuya.

3 Mîîkîrî yenpata wanî'pî inke' pe, manni' morî pu'kuru tî' jaspe moropai sardônio warantî. Mîrîrî ereutanto' woi merenmere' wanî'pî inke' pe pu'kuru manni' tî' esmeralda sakari warantî.

4 Mîrîrî ereutanto' woi tiaronkon ereutanto'kon wanî'pî eseuwarapo 24
kaisarî. Moropai mîrîrî po eseuwarapo 24 kaisarî ipîkkukon ereutasa' wanî'pî.
Inkamoro ponkon wanî'pî aimutunkon pe. Moropai inkamoro pu'pai po to'
yarakko pe ouro konekasa' wanî'pî.
5 Mîrîrî arakkita tîwe'sen ereutanto' piapai, sisiuppan epa'kapîtî'pî
wara'napi warantî. Mai epa'ka'pî tîrîn taa wara'napiya warantî. Mîrîrî
rawîrî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî apo'ya wittanî'sa' wanî'pî. Mîrîrî
wanî Paapa Yekaton pe, manni' morî pu'kuru, e'to' yawîron pe.
6 Mîrîrî ereutanto' rawîrî awanî'pî kure'nan pîrana warainon, tî' cristal
manni' awai'nan warantî awanî'pî.
Mîrîrî woi se' yataimîrî e'winî pairî asakîrîrî tîîko'mansenon wanî'pî.
Inkamoro yenu wanî'pî tamî'nawîrî taretî'kai iporo. E'mai' pe irawîrî mo-
ropai ite'ma'pî pî'.
7 Mîîkîrî e'mai'non wanî'pî Leão, kaikusi warantî. Moropai ite'ma'pî
pokon wanî'pî paaka yunkon warantî. Moropai to' eseurîno wanî'pî warayo'
yenpata ke. Moropai to' saakîrîrîno wanî'pî kuwanu awainunsa' warantî.
8 Tamî'nawîrî tiwin pî' insamoro tîîse to' yapî'sa'kon wanî'pî to' kaisarî
eseuwarapo'ne tiwin mia' pona tîîmo'tai'ne. Mîrîrî pî' yenu ton wanî'pî
tamî'nawîrî taretî'kai iporo moropai itu'na pî'. Moropai inkamoro eserenka
ko'mannîpî'pî wei kaisarî moropai ewaron kaisarî. To' eserenkato' atî'napamî
pepîn. Tîîse taa pî' to' ko'mamî see warantî:
—Anna Yepotorî Paapa, tiwinan amîrî,
tiaron awarainon ton pîn.
Morî pu'kuru amîrî, imakui'pî ton pîn.
Meruntî tamî'nawîron yentainon amîrî.
Pena esi'pî amîrî,
moropai sîrîrîpe tîîko'mansen amîrî,
moropai ipatîkarî aako'mamî kupî sîrîrî, Paapa
—taapîtî'pî to'ya.
9 Mîrîrî warantî teeserenkakon kaisarî inkamoro asakîrîronkonya Paapa
yapurî'pî. —Morî pe pu'kuru man —ta'pî to'ya tamî'nawîron pî'. Manni'
ereutanto' pona teereutasen pî', manni' pî', ipatîkarî tîîko'mansen pî' ta'pî
to'ya.
10 Moropai inkamoro eseuwaraponkon 24 kaisaronkon ipîkkukon
e'sekunka'pî irawîrî, moropai inkamoroya yapurî'pî. Moropai inkamoroya
tîpu'paikon poi tarakko pe tîwe'sen ouro konekasa' mo'ka mîîkîrî, ipatîkarî
tîîko'mansen rawîrî moropai taapîtî to'ya:
11 —Anna Yepotorî Paapa, morî pe amîrî wanî ye'nen,
ayapurî e'pai anna wanî.
Mîrîrî ye'nen ayapurîto' annaya yapi'kî etakî.
Ayapurî annaya maasa pra tamî'nawîron koneka'pîya
itu'se awanî ye'nen.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron ko'mamî
mîrîrî itu'se awanî ye'nen, Paapa
—taapîtî to'ya.

5

Kaareta Moropai Carneiro

1 Moropai mîîkîrî ereutanto' pona eereuta'pî era'ma'pîiya. Mîîkîrî yenya'
meruntî winî kaareta yanmako'masa' wanî'pî. Mîrîrî kaareta wanî'pî se'
yataimîrî imenukasa' pe. Moropai ipona yapi'sa' pe awanî'pî asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai'nonkon kaareta ke.
2 Moropai inserî meruntî era'ma'pîuya. Mîîkîrîya ekaranmapopîtî'pî
meruntî ke pu'kuru: —Anî' moro nai morî pe pu'kuru, sîrîrî kaareta
yarakkanmokato'pe? —ta'pîiya.
3 Tîîse anî' ton pra awanî'pî ka' po. Moropai non po mîrîrî kaareta
yarakkanmoka ton moropai ya' tîwe'sen era'maton ton pra awanî'pî.
4 Mîrîrî ye'nen ukaruwa'pî mararî pra. Maasa pra mîrîrî kaareta yarakkan-
mokanen ton pra awanî'pî. Moropai ya' tîwe'sen era'manen ton pra awanî'pî
mîîto'pe.
5 Mîrîrî ye'nen tiwinan, ipîkku pe tîwe'senya ta'pî upî': —Tîkarawai pra
e'kî. A'kî, leão, kaikusi warainon era'makî. Mîîkîrî wanî Judáyamî' yonpa
pe pu'kuru. Moropai Davi nurî'tî paarî'pî pe awanî. Mîîkîrî tamî'nawîron
yentai tîwe'sen. Mîrîrî ye'nen kaareta yarakkanmokaiya. Mîrîrî asakî'ne mia'
pona tîîmo'tai'non kaareta ipo awanî manni' waikatîiya moropai yarakkan-
mokaiya —ta'pîiya.
6 Mîrîrî yai carneiro era'ma'pîuya iwîsa' pe. Satippe awanî'pî mîrîrî
ereutanto' kore'ta. Mîîkîrî woima'tîsa' inkamoro asakîrîronkonya wanî'pî,
moropai ipîkkukonya nîrî. Mîîkîrî retîkon wanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai
kaisarî. Moropai itenu wanî'pî mîrîrî warapo nîrî. Mîrîrîkon wanî'pî morî
pu'kuru, e'to' yawîron Paapa Yekaton pe, tamî'nawîrî sîrîrî pata po yarimasa'
pe.
7 Moropai mîîkîrî carneiro wîtî'pî mîîkîrî ereuta'pî yenyawon, meruntî
winî tîwe'sen kaareta yapisî'pîiya.
8 Mîrîrî kupî mîîkîrîya era'ma tîuya'nîkon ye'nen inkamoro asakîrîronkon
moropai manni'kan 24 kaisaronkon ipîkkukon e'sekunka'pî tese'mukon pona
irawîrî. Tiwin pî' to' tîîse to' kaisarî to' yenya' harpa moropai ourokon
konekasa' wanî'pî, a'pusin, to' nîpo'tî yense'. Mîrîrî a'pusin yaa tîwe'sen wanî
Paapa pemonkonoyamî' epîremato' pe.
9 Inkamoro eserenka ko'mannîpî'pî amenan eren eserenkanto' pî'. Ta'pî
to'ya:
Morî pe amîrî neken wanî
sîrîrî kaareta yapisîpa
moropai yapi'to'kon mo'kapa.
Maasa pra iwîsa' pe awanî'pî.
Mîrîrî amînî kamo'pîya wenai
pemonkonyamî' yenna'pîya Paapa ton pe.
Tamî'nawîron pata ponkon kore'tapai,
manni'kan tamî'nawîron mai ku'nenan kore'tapai,
inkamoro yenna'pîya to' tîmenkai pra.
10 Inkamoro kupî'pîya Paapa,
anna yepotorî yapurînenan pe to' e'to'pe,
teepîremasanon pe to' e'to'pe.
Moropai inkamoro enato'pe pata esa' pe to' kupî'pîya
kai'ma to' eserenka'pî mararî pra.

11 Moropai inî'rî era'ma'pîuya. Mîrîrî yai eta'pîuya tu'kankon inserîyamî'
o'non pata iku'ne'tî yentainokon eta'pîuya. Inkamoro wanî'pî asakîrîronkon
yaponse' woi. Moropai ipîkkukon woi to' wanî'pî.
12 Moropai inkamoro eserenka ko'mannîpî'pî meruntî ke to' maimu
wanî'pî. Ta'pî to'ya:
Manni' carneiro iwî'pî wanî morî pe pu'kuru,
î' pe pra rî awanî pepîn.
Mîrîrî ye'nen meruntî ke tîwe'to' pî',
moropai ipîkku pe tîwe'to' pî',
moropai epu'nen pe tîwe'to' pî',
moropai kure'nan morî pe tîwe'to' pî'
atausinpanpai'nîkon.
Mararî pra yapurîpai'nîkon man
ta'pî to'ya.
13 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ka' ponkonya moropai non
yo'konkonya moropai tuna kawonkonya. Moropai tamî'nawîronkon pata
ponkon eserenka ko'mannîpî eta'pîuya. To' eserenka'pî see warantî:
Itaponse' pona eereutasa' manni'
moropai mîîkîrî carneiro wanî morî pe pu'kuru,
annaya yapurî e'pai awanî.
Morî pe tîwe'to' pî',
ipîkku pe tîwe'to' pî',
moropai meruntî ke pu'kuru tîwe'to' pî'
yapurî pî' anna man, tî'napanse pra
kai'ma to' eserenka'pî.
14 Mîrîrî warantî taa to'ya tanne, inkamoro asakîrîronkon enenankonya
yuuku'pî. —Inna, mîrîrî warantî e'pai man. Moropai inkamoro asakîrîronkon
e'sekunka'pî tese'mukon pona to' ena'pî. Moropai yapurî'pî to'ya.

6

Kaareta Yapi'to'kon

1 Mîrîrî yai mîîkîrî carneiroya e'mai'non kaareta yapi'to' asakî'nan mia'
pona tîîmo'tai'non yonpa yarakkamo era'ma'pîuya. Moropai inkamoro
asakîrîronkon yonpaya ta'pî meruntî ke. Imaimu wanî'pî tîrîn taa
wara'napiya warantî. —Asi'kî —taiya eta'pîuya.
2 Moropai era'ma'pîuya. Mîrîrîya kaware aimutun era'ma'pîuya. Mîîkîrî
kaware po tîwe'sen yenya' yurapa wanî'pî. Moropai mîîkîrî pia aro' tîrî'pî
to'ya, tamî'nawîron yentai awanî ye'nen. Moropai mîîkîrî epa'ka'pî meruntî
ke teyatonon yarakkîrî eseya'namai. Teeyatonon yentai tîwanîpa eepa'ka'pî.
3 Moropai mîrîrî tîpo mîîkîrî carneiroya itakon ite'kanon kaareta yapi'to'
yarakkanmoka'pî. Moropai inkamoro yonpa itakonya taa eta'pîuya upî',
asi'kî kai'ma.
4 Mîrîrîya tiaron kaware epa'ka'pî. Mîîkîrî wanî'pî suuyu pe. Ipo tîwe'senya
meruntî yapisî'pî. Tînepî ton sîrîrî non pona kure'nan eseya'namanto', î'
kai'ma tiaronkon e'tî'kato'pe tonpakon yarakkîrî. Mîîkîrî yenya' kure'nan
kasupara e'tîrî'pî.
5 Moropai inî'rî carneiroya iteseurîno ite'ka kaareta yapi'to' yarakkan-
moka'pî. Moropai inkamoro eseurînoya taa eta'pîuya, asi'kî kai'ma. Mîrîrîya

kaware îrikkutun era'ma'pîuya. Mîîkîrî po tîwe'sen yenya' î' rî ku'ne'tîto' wanî'pî.
6 Mîrîrîya mai warainon eta'pîuya inkamoro asakîrîronkon kore'tapai eta'pîuya. Mîrîrîya ta'pîiya: —Tiwin trigo ku'ne'tîto' tîîse tiwin wei kaisarî esenyaka'mannî'pî yepe'pî pe awanî, epe'ke pe pu'kuru. Moropai eseurîwî'ne cevada ku'ne'tîto' tîîse, mîrîrî nîrî wanî tiwin wei kaisarî esenyaka'mannî'pî yepe'pî pe. Epe'ke pe pu'kuru awanî maasa pra mararî mîrikkî awanî'pî. Tîîse tîwarî e'tî, kaiwan moropai vinho ama'ta namai. —ta'pî to'ya.
7 Moropai mîrîrî tîpo carneiroya itasakîrîrîno ite'ka kaareta yapi'to' yarakkanmoka'pî. Mîrîrîya inkamoro saakîrîrînoya taa eta'pîuya, asi'kî kai'ma.
8 Mîîkîrî era'ma'pîuya. Mîrîrîya kaware enkaimu'nan era'ma'pîuya. Mîîkîrî po tîwe'sen esatî'pî to'ya sa'mantanto' kai'ma. Moropai iwenairî tamî'nawîronkon sîrîrî pata ponkon sa'manta'san wanî'pî. Inkamoroya meruntî yapi'sa' arakkita pairon rataikasa' kaisarî sîrîrî pata ponkon pemonkonyamî' wîîkonpa teepîkon yai. Moropai to' e'tî'ka iwan pî'. Moropai inkamoro e'tî'ka paran pî'. Paran pî' neken pepîn tîîse o'ma'konya kaikusiyamî'ya to' tî'ka.
9 Mîrîrî tîpo carneiroya mia'taikinon kaareta yapi'to' yarakkanmoka'pî. Mîrîrîya to' nîpo'tî Paapa yapurîkonpa yaponse' yo'koi Paapa maimu ekareme'nenan ekaremekî to'ya wenai, to' nîtî'ka'san yekaton era'ma'pîuya. Manni'kan yairî pu'kuru esi'san wîîsa' to'ya yekatono'san.
10 Inkamoro entaimepîtî ko'mannîpî meruntî ke pu'kuru. Taa pî' to' ko'mamî: —Anna Yepotorî Paapa tamî'nawîron yentainon meruntî pu'kuru. Moropai morî pu'kuru imakui'pî ton pîn. Moropai yairon pu'kuru. Î' pensa sîrîrî pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî' taruma'tîya kupî sîrîrî? Mîrîrî yai manni'kan anna tî'katîponkon pemonkonyamî' pî' ese'ma kupî sîrîrî? —ta'pî to'ya.
11 Inkamoroya tîkaisarî'nîkon tîponkon ton yapisî'pî, aimutunkon. Moropai inkamoro pî' ta'pî Paapaya: —Erî'kapîkon e'pai man inî' panpî' manni'kan ayonpakon esenyaka'man yonpayamî' moropai manni'kan ayonpakon amîrî'nîkon sa'manta'pî warantî, to' sa'manta kupî mannan erepamî pîkîrî —ta'pîiya to' pî'.
12 Moropai mîrîrî tîpo, mîrîrî pe rî carneiroya tiwin mia' pona tîîmo'tai'non kaareta yapi'to' yarakkanmoka era'ma'pîuya. Yarakkamosai'ya tîpo, meruntî ke pata eserentîkî'ma'pî mararî pra. Moropai wei ena'pî ewaron pe, teesewankono'masenya îrikkutun tîpon yeka'masa' warantî. Moropai kapoi ena'pî suuyu pe, mîn warantî.
13 Moropai sirikkîyamî' e'soroka'pî ka' poi non pona. Kure'ne a'situn wanî ya, teperu kenan yei yeperu ya'pîre sorokaiya warantî to' e'soroka'pî.
14 Mîrîrî tîpo ka' esera'ma pra eena'pî, kaareta atanmoko'ma warantî eesera'ma pra inî'rî eena warantî. Moropai tamî'nawîron wî'kon moropai iwonokon mo'tapîtî'pî tîpata'se'kon yapai tiaron pata', meruntî ke eeserentîkî'ma ye'nen.
15 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esenomî'pî tî' ta a'ta ya'. Ipîkkukon reiyamî' sîrîrî pata po tîwe'sanon, moropai pemonkonyamî' esanon, moropai surarayamî' esanon ipîkkukon, moropai ipîkkukon, yemanne ke'kon sîrîrî non po, moropai meruntîkon pu'kuru, moropai pemonkonyamî'

poitîrîtonon moropai itesa' pînon, tamî'nawîrî inkamoro esenomî'pî mararî pra eranne' pe tîwanîkon ye'nen.
16 Moropai inkamoro entaimepîtî ko'mannîpî. Taapîtî'pî to'ya wî'kon pî', moropai tî'kon pî': —Anna pona enatî anna wîîpa, anna yenontî. Mîîkîrî ereutasa' manni' yenu yapai anna yenontî. Moropai mîîkîrî carneiro ekore'mato' winîpai anna yenontî —taapîtî'pî to'ya teuren.
17 —Maasa pra kure'nan e'taruma'tînto' weiyu erepansa' man, Paapaya utaruma'tîkon weiyu. Anî'ya mîrîrî yapîtanîpî eserîke pra man —taapîtî'pî to'ya.

7

144.000 Kaisaronkon Israelyamî'

1 Mîrîrî tîpo asakîrîronkon inserîyamî' era'ma'pîuya. Inkamoro wanî'pî satippe, patakon kî'pî ya', wei epa'ka winî, moropai wei ewomî winî, moropai meruntî winî, moropai kamai' winî kai'ma. Inkamoroya a'situn yapîtanîpî'pî, aata'se'ma namai. Mararî pîrana poro ya'se'maiya namai. Moropai yeikon ya'se'maiya namai.
2 Moropai inî'rî tiaron inserî esenpo'pî wei epa'ka winîpai. Era'ma'pîuya Paapa tîîko'mansenya tîpemonkono yeki'kato' yarakkîrî. Mîîkîrî entaime'pî meruntî ke pu'kuru, manni'kan asakîrîronkon inserîyamî' pata kî'pîya tîwe'sanon pî', manni'kan meruntî yapisîtîponkon sîrîrî pata po, moropai pîrana po imakui'pî kupî tonkon pî'.
3 Mîîkîrîya ta'pî: —Maasa imakui'pî kî'ku'tî pata po moropai pîrana po moropai yeikon pî'. Maasa Uyepotorîkon Paapaya tîpoitîrîtonon yeki'ka tanne to' yepin pî' —ta'pîiya.
4 Mîrîrî tîpo î' warapo kaisarî inkamoro, to' yepin pî' tîpemonkono tonpe, Paapa neki'ka'san ekaremekî'pî to'ya upî'. Inkamoro wanî'pî eseuwarapo 144.000 kaisarî. Inkamoro wanî'pî tamî'nawîronkon Israel pari'pî pe, ipemonkono pe tiwin pî' to' tîîse.
5-8 Tiwin pî' to' tîîse eseuwarapo 12.000 kaisarî'ne to' wanî'pî:
Judá payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Rubem payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Gade payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Aser payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Naftali payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Manassés payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Simeão payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Levi payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Issacar payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Zebulom payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai José payanyamî' 12.000 kaisarî,
moropai Benjamim payanyamî' 12.000 kaisarî.
Eseuwarapo'ne to' wanî'pî Paapa poitîrîtonon.

Arinîkon Iku'ne'tî Yentainokon

9 Mîrîrî tîpo arinîkon pemonkonyamî' o'non pata iku'ne'tî yentainokon era'ma'pîuya. Inkamoro wanî'pî tamî'nawîron pata ponkon pe. Tepu'se pra to' wanî'pî si'ta mai wanî'pî. Inkamoro wanî'pî satippe mîrîrî ereutanto' rawîrî moropai carneiro rawîrî to' wanî'pî. Inkamoro epontîsa' wanî'pî aimutun

tîponkon ya'. Moropai inkamoro yenya' yu' yare wanî'pî, imakui'pî yentai tîwanîkon ye'nen.
10 Inkamoro entaimepîtî'pî meruntî ke pu'kuru:
—Anna Yepotorî Paapa taponse' po manni',
moropai carneiro winîpai anna e'pîika'tîto' iipî.
Kure'ne anna pîika'tî'pî to'ya
—ta'pî to'ya.
11 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon inserîyamî' wanî'pî satippe Paapa ereutato' taponse' woi, moropai inkamoro ipîkkukon yaponse' woi, moropai asakîrîronkon manni'kan enenankon woi. Mîrîrîya inkamoro inserîyamî' esenumî'pî Paapa ereutato' rawîrî non pona, tenpatakon tîrennu'se. Moropai inkamoroya Paapa yapurî'pî.
12 Ta'pî to'ya:
—Inna, mîrîrî warantî e'pai man.
Yapurîpai'nîkon man!
Morî pe, ipîkku pe nai.
Epu'nen pe nai, Paapa.
“Morî pe man, Paapa”, taapai'nîkon man!
Anna nînama amîrî.
Meruntî pu'kuru amîrî Paapa, anna yepotorî.
Mîrîrî warantî taa pî' ko'manpai'nîkon ipatîkarî, tî'napanse pra.
Inna mîrîrî warantî nîsi
—ta'pî to'ya.
13 Mîrîrîya tiwin ipîkkukon yonpaya uyekaranmapo'pî: —Anî'kan see insamoro aimutunkon to' pon? O'non patapai to' ii'sa' mîrîrî? —kai'ma.
14 —Inna pa'ye, Uyepotorî. To' epu'tîuya pra wai. Amîrîya neken to' epu'tî —ta'pîuya.
Mîrîrî ye'nen ta'pîiya upî': —Insamoro wanî manni'kan kure'nan e'taruma'tînto' kore'tapainonkon pe. Tarîpai insamoro e'pîika'tîsa' mîrîrî winîpai. Morî pe to' e'ronasa', tîponkon ronasa' to'ya aimutun pe, carneiro mînî ke. Imakui'pî to' nîkupî'pî mo'kasai'ya wanî'pî.
15 Mîrîrî ye'nen carneiro yaponse' ereutanto' rawîrî
satippe to' wanî mîrîrî.
Moropai inkamoroya epîremanto' yewî' ta si'ma
yapurî ko'mannîpî'pî wei kaisarî moropai ewaron kaisarî.
Mîrîrî ye'nen mîîkîrî taponse' pona eereutasa' manni' ya',
to' koneka ko'mannîpî,
to' yarakkîrî tîwanî ye'nen.
16 Mîrîrî ye'nen inkamoroya inî'rî emi'nan epu'tî pepîn.
Moropai inî'rî tuna aninnîpai to' wanî pepîn.
Moropai inî'rî a'ne' pe wei epu'tî to'ya pepîn.
Weiya to' yeki'ka pepîn inî'rî.
17 Maasa pra mîîkîrî carneiro,
ereutanto' kore'ta wanî manni',
mîîkîrî ko'mamî to' esa' pe.
Moropai mîîkîrîya to' pinunpa,
to' yarîiya tîîwarîrî teepa'kasen
ipatîkaron ko'mannîto' tuna enî'se.
Moropai Paapaya inkamoro yenu ya'manantîpî

to' karawato' winîpai.
Mîrîrî tîpo inî'rî to' karau pepîn
—ta'pîiya upî'.

8

Asakî'ne Mia' Pona Tîîmo'tai'no Kaareta Yapi'to'

1 Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non yonparî'pî tiwinano'pî yarakkamo carneiroya yai, tamî'nawîron atî'napamî'pî ka' po. Tiwin hora yonpa wanî'pî moo, î' awe'kupî nîmîkî pî' tamî'nawîronkon ko'mamî'pî.

2 Mîrîrîya inserîyamî' era'ma'pîuya asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon Paapa rawîrî to' wanî'pî satippe. Inkamoroya asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non te'nunpasen trombeta yapisî'pî tîkaisarî'nîkon.

3 Moropai tiaron inserî iipî'pî. Mîîkîrî yenya' ouro konekasa' wanî'pî, pisa warantî to' nîpo'tî yense'. Moropai mararî pra a'pusin tîrî'pî to'ya iipia, ipo'tîto'peiya tamî'nawîronkon Paapa pemonkonoyamî' epîremato' pokonpe. Moropai mîrîrî rumaka'pîiya Paapa yapurîto'pe to' nîpo'tî yaponse' ouro konekasa' pona, manni' ereutanto' rawîrî tîwe'sen pona.

4 Moropai mîîkîrî inserî Paapa rawîrî awanî manni', yenyapai mîrîrî tîpo'tîsen a'pusin ure'tîrî enuku'pî ka' ekaya. Manni'kan Paapa pemonkonoyamî' epîremato' pokonpe awanî'pî.

5 Mîrîrî ye'nen inserîya mîrîrî ouro konekasa' pisa warantî yapisî'pî. Mîrîrî yannîpî'pîiya, apo' mîrîrî Paapa yapurî pe to' nîpo'tî yaponse' po tîwe'sen ke. Moropai ka' po si'ma mîrîrî yenumî'pî mîîkîrîya non pona. Mîrîrî yenunsai'ya tîpo, mararî pra wara'napiyamî' e'mopîtî'pî. Moropai sisiuppan wanî'pî mararî pra. Moropai pata eserentîkî'ma'pî mararî pra.

To' Ne'nunpa Trombetakon

6 Mîrîrî pe rî inkamoro inserîyamî' asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon ekoneka'pî trombeta ye'nunpakonpa kai'ma.

7 Mîrîrîya e'mai'non inserîya trombeta ye'nunpa'pî. Moropai ye'nunpasai'ya tîpo, apo' moropai kono' rena'pî tî'kon pe. Mîrîrî wanî'pî mîn pokonpe atai'me'pî pe. Mîrîrî e'soroka'pî non pona. Mîrîrîya arakkita pairî yonpa pata po tîwe'sen yarannîpî'pî. Yeikon yarannîpî'pîiya. Moropai tamî'nawîrî parî'kon enenankon yarannîpî'pîiya.

8 Moropai tiaron inserîya trombeta ye'nunpa'pî. Mîrîrîya wî' taransen warainon wanî'pî. Moropai mîrîrî yenumî'pî to'ya kure'nan pîrana ka. Mîrîrî yenunsa' to'ya tîpo, arakkita pairî yonpa pîrana ena'pî mîn pe.

9 Mîrîrî ye'nen mîrîrî tuna katawonkon o'ma'kon e'tî'ka'pî arakkita pairî yonpa. Moropai arakkita pairî yonpa tuna poro tîwe'sanon apo'yenkon aramî'pî, to' e'tî'ka'pî tamî'nawîrî.

10 Moropai to' eseurîno inserîya trombeta ye'nunpa'pî. Mîrîrîya kure'nan kaiwano'ya apo' yapi'sa' taaramîpa warainon ena'pî ka' poi iren ka' arakkita pairî yonpa. Moropai tuna yeutta eepa'kato' ka eena'pî.

11 Mîrîrî kaiwano' ena'pî ese' wanî'pî mai' pe. Mîrîrî ye'nen arakkita pairî yonpa tuna ena'pî mai' pe. Mîrîrî ye'nen tu'ke pemonkonyamî' e'tî'ka'pî, mîrîrî tuna tenî'se.

12 Moropai to' saakîrîrîno inserîya trombeta ye'nunpa'pî. Moropai mîrîrîya arakkita pairî yonpa wei moropai kapoi moropai kaiwano' yi'nîpî'pî. Mîrîrî ye'nen arakkita pairî yonpa a'ka pe awe'to' esi'nîpî'pî. A'ka pe pra

awanî'pî wei arakkita pairî yonpa. Moropai ewaron arakkita pairî yonpa aako'mamî'pî, a'ka pe pra.

13 Mîrîrî tîpo era'ma'pîuya toron kure'nan kuwanu awainunsa' wanî'pî kawîne ka'ra'ta. Moropai meruntî ke eeseurîma'pî. Mîîkîrîya ta'pî: — Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' non po tîîko'mansenon, eeseka'nunkakon pe naatîi. "Ekenne" taaya'nîkon pe naatîi. Te'nunpasen trombeta ye'nunpa inserîyamî' yonparî'san, eseurîwî'nankonya etaya'nîkon ya yai, "ekenne" taaya'nîkon pe naatîi.

9

1 Moropai mia'taikinon inserîya tîwayi trombeta ye'nunpa'pî. Mîrîrîya kaiwano', manni' non pona ena'pî ka' poi era'ma'pîuya. Mîîkîrîya nari' itu'nakan yettapuru yarakkanmokato' yapisî'pî.

2 Moropai mîîkîrîya mîrîrî itu'nakan yettapurîka'pî. Mîrîrî yapai ure'tî epa'ka'pî mararî pra kure'nan apo' tîrukasa' ure'sin warantî. Mîrîrî ure'sinya wei moropai pata ewaronpannîpî'pî ewaron pe.

3 Mîrîrî ure'tî kore'ta wa'napi'yamî' epa'ka'pî mararî pra. Inkamoro e'soroka'pî non pona. Moropai inkamoro wanî'pî eki'katonkon pe, mari'tîya eki'kansa' warantî ne'ne' pe.

4 Inkamoro pî' ta'pî to'ya, parî' moropai yeikon taruma'tî to'ya namai. Moropai tiaron taro'tasen taruma'tî to'ya namai. Tîîse pemonkonyamî' neken taruma'tîto'pe to'ya, manni'kan Paapa neki'ka'san pepîn to' yepin pî', inkamoro taruma'tîto'pe to'ya.

5 Moropai ta'pî to'ya, inkamoro pemonkonyamî' tî'ka kairayamî'ya namai. Tîîse to' taruma'tîto'pe to'ya neken. Mia'taikin kapoi kaisarî inkamoroya ne'ne' epu'to'pe mari'tîya yeki'kansa' kaisarî.

6 Mîrîrî yai tîwe'taruma'tîkon kapoi pî' inkamoro wanî isa'mantapai mîrîrî wenai. Tîîse to' sa'manta pepîn tiwin kin. Maasa pra sa'mantanto' epe to' piapai, to' wîiya eserîke pra.

7 Inkamoro wa'napi'yamî' wanî'pî kawareyamî' warantî, teepîkonpa ekoneka'san warantî. Inkamoro pu'paikon po wanî'pî aro' pe ouro konekasa' warainonkon. Moropai inkamoro yenpata wanî'pî warayo' yenpatakon warantî.

8 Moropai to' pu'pai si'po wanî'pî wîri' pu'pai warantî. Moropai inkamoro yee wanî'pî kaikusi yeekon warantî.

9 Moropai inkamoro rippo'ta pon to' e'napontîto' teyatonkon namai wanî'pî sa'man ferro warantî. Moropai inkamoro yapî'sa' e'nato' wanî'pî mararon pepîn kawareyamî'ya tararan yeku'nasa' teeka'tunsen epîi tuutîkonya e'nato' warantî.

10 Moropai inkamoro yaukî pî' to' yekîkon wanî'pî mari'tî yekî warantî. Mîrîrî taukîkon pî' wanî manni' tekîkon ke pemonkonyamî' yeki'ka to'ya e'pai awanî mia'taikin kapoi kaisarî.

11 Inkamoro wanî'pî tesa'kon ke mîîkîrî to' esa'ya to' ko'mannîpî'pî. Mîîkîrî wanî'pî inserî pe, Makui poitîrî pe, manni' nari' itu'nakan ko'mannî'nen pe tîwe'sen. Mîîkîrî ese' wanî'pî hebraico maimu pe Abadom kai'ma. Moropai Grego pe awanî'pî Apoliom kai'ma. Taruma'tîton taato' mîrîrî.

12 E'mai'non e'taruma'tînto' esuwa'kasa' man. Tîîse mîrîrî tîpo inî'rî panpî' asakî'ne ite'ka itentainon e'taruma'tînto' iipî pe man kure'nan.

13 Moropai mîrîrî tîpo, tiwin mia' pona tîîmo'tai'nonya trombeta ye'nunpa'pî.
Mîrîrîya mai eta'pîuya saakîrîron iretîkon winîpai tiwinan maimu. Manni'kan
mîrîrî Paapa yawîrî tîwe'sen to' nîpo'tî yaponse' ouro konekasa' winîpai.
14 Mîrîrî maiya ta'pî tiwin mia' pona tîîmo'tai'non inserî pî', mîîkîrî trombeta
yarakkîrî awanî manni' pî': —Inkamoro saakîrîronkon inserîyamî' rumakakî
ewa'tîsa' pe to' wanî mannan. Mîrîrî kure'nan iren Eufrates pia to' wanî
mannan —ta'pîiya.
15 Mîrîrî ye'nen inkamoro inserîyamî' saakîrîronkon rumaka'pî to'ya.
Inkamoro wanî'pî ekoneka'san pe mîrîrî horarî yai, moropai mîrîrî Paapaya
iku'ne'tîsa' weiyu yai, moropai mîrîrî kono' pî' teepîkonpa. Arakkita pairî
yonpa pemonkonyamî' tî'kakonpa kai'ma.
16 Moropai to' pemonkonoyamî' iipî eta'pîuya. Inkamoro wanî'pî
eseuwarapo 200 milhões kaisarî kawareponkon, mararon pepîn.
17 Moropai kawareyamî' era'ma'pîuya. Moropai inkamoro ponkon
era'ma'pîuya. Inkamoro rippo'ta ya'san iwa'to' wanî'pî suuyu pe, apo'
warantî. Moropai awanî'pî rora pe nîrî, tî' safira itese' warantî. Moropai enkai'mu'ne awanî'pî, enxofre warantî. Moropai kawareyamî' pu'pai
wanî'pî nari' pe, kaikusi, leão pu'pai warantî. Inkamoro mata yapai apo'
epa'kapîtî'pî. Moropai ure'tî epa'ka'pî. Moropai enxofre epa'ka'pî.
18 Mîrîrî eseurîwî'nan e'kupî'pî e'taruma'tînto'ya pemonkonyamî' tî'ka'pî.
Arakkita pairî yonpa to' wî'pîiya. Apo'ya moropai ure'tîya moropai enxofreya
kawareyamî' mata yapai teepa'kasenya.
19 Inkamoro kawareyamî' meruntîri wanî'pî to' mata ya', moropai to' yaukî
pî'. Inkamoro yaukî wanî'pî îkîiyamî' warantî tîpu'pai ke. Mîrîrî ye'nen
pemonkonyamî' yeparantî'pî to'ya mîrîrî ke.
20 Tîîse isa'manta'san pepîn pemonkonyamî' yonparî'sanya imakui'pî ku'to'
tîuya'nîkon rumaka pra to' wanî'pî. Makui poitîrîtonon yapurî pî' to'
ko'mamî'pî. Moropai mia' ke ikonekasa' bronze pe, moropai yei konekasa'
pemonkon warantî tenu ke, tîîse era'manen pepîn. Tîpana kenan tîîse etanen
pepîn, moropai tî'pu kenan tîîse asakoi pepîn yapurî'pî to'ya.
21 Moropai imakui'pî tînkupî'pîkon pî' tîwenpenatai teserukon mo'tanîpî
to'ya pra to' wanî'pî. Pemonkonyamî' wî'pî tîuya'nîkon wenai to' enpenata
pîn. Moropai pia'san pe tîwe'to'kon rumaka to'ya pra to' wanî'pî. Moropai se'
tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwe'to'kon rumaka to'ya pîn. Moropai ama'ye'
pe tîwe'to'kon rumaka to'ya pra nîrî to' wanî'pî.

10

Inserî Moropai Kaareta Si'mîrikkî

1 Mîrîrî tîpo tiaron inserî meruntî autî era'ma'pîuya ka' poi. Mîîkîrî
e'wontîsa' wanî'pî katupuru ke, aimutun pe tîponya wanî warantî. Moropai
mîîkîrî pu'pai yepoi merenmere' wanî'pî. Moropai itenpata wanî'pî inke'
pe, wei warantî. Moropai i'si ye'pî wanî'pî apo' e'tîrukasa' kakîsiya esera'ma
warantî.
2 Mîîkîrî yenya' kaareta si'mîrikkî yarakkanmokasa' wanî'pî. Moropai
mîîkîrîya tî'pu meruntî winon tîîsa' wanî'pî pîrana pona. Moropai kamai'
winon i'pu wanî'pî non pona.
3 Moropai mîîkîrî entaime'pî meruntî ke. Kaikusi, leão etun warantî.
Mîîkîrî entaimesa' tîpo, asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon wara'napiyamî'
e'tîrînka'pî, imaimu yuuku'pî to'ya.

4 Inkamoro eseurîma'pî. To' eseurîmato' menukauya mîrîrî teuren, tîîse mai eta'pîuya ka' winîpainon. Ta'pîiya upî': —Mîrîrî konekakî tîmenukai pra. Î' taa inkamoro asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon wara'napiyamî'ya, manni' kî'menukai —ta'pîiya.

5 Moropai mîîkîrî inserî satippe pîrana po moropai non po unera'ma'pîya meruntî winon tenya yanumî'pî ka' ekaya.

6 Moropai innape mîîkîrî eseurîma'pî Paapa ipatîkarî tîîko'mansen ese' pî', manni' tamî'nawîron konekatîpon, ka' moropai pata moropai tuna moropai tamî'nawîron patapon konekatîpon ese' pî'. Mîîkîrî inserîya ta'pî: —Inî'rî tîko'man pe aako'mamî pra man —ta'pîiya.

7 Î' pensa asakî'ne mia' pona'no ite'ka inserîya trombeta ye'nunpa yai, î' kai'ma taasa' tîuya manni' yawîrî ikupî Paapaya pe man, manni' anî' nepu'tî pepîn. Pena î' kai'ma ta'pî tîuya yawîrî, tîpoitîrîtonon penaronkon profetayamî' nurî'tî pî' taasa' tîuya yawîrî ikupîiya pe man.

8 Mîrîrî mai uneta'pî wanî'pî ka' winîpainon pe. Eeseurîma'pî inî'rî uyarakkîrî. Ta'pîiya upî': —Atîkî moropai mîîkîrî inserî pîrana po tî'pu tîîsai'ya manni', moropai non po i'pu wanî manni', yenya' kaareta yarakkanmokasa' pe wanî manni' yapi'ta —ta'pîiya.

9 Mîrîrî ye'nen uutî'pî moropai mîrîrî kaareta esatî'pîuya ipî'. Mîîkîrîya ta'pî upî': —Maa, sîrîrî kaareta yapi'kî moropai ya'kî. Sîrîrî yakuya ya, yenno'masa'ya pe aro'ta ya', so'ri ke ikupîiya. Tîîse anta ya' awanî ya, a'ki'ku pe pu'kuru awanî, wan warantî —ta'pîiya.

10 Moropai mîrîrî kaareta si'mîrikkî yapisî'pîuya mîîkîrî inserî yenya pai. Moropai mîrîrî yaku'pîuya. Unta ya' awanî tanne, a'ki'ku pe awanî'pî wan warantî. Tîîse mîrîrî kaareta yenno'masau'ya tîpo, uro'ta ya' so'ri ke awanî'pî.

11 Mîrîrî ye'nen upî' ta'pîiya: —Tarîpai inî'rî î' kupî Paapaya pe man ekaremekîya e'pai man arinîkon pemonkonyamî' pî', tamî'nawîronkon pata ponkon pî', manni'kan tu'kan mai ku'nenan tepu'se pra pemonkonyamî' pî', moropai ipîkkukon pata esanon reiyamî' pî' ekaremekîya e'pai man —ta'pîiya.

11

Asakî'nankon Paapa Maimu Ekareme'nen

1 Moropai mîrîrî tîpo î' ku'ne'tîto' yapisî'pîuya, kusan yei warainon. Moropai ta'pî to'ya upî': —E'mî'sa'kakî moropai epîremanto' yewî' ku'ne'tîpî'kî. Moropai Paapa yapurî tîuya'nîkon pe to' nîpo'tî yaponse' ku'ne'tîkî. Moropai epîremanto' yewî' ta teepîremasanon nîrî ku'ne'tîkî.

2 Tîîse poro po winî tîwe'sen kî'ku'ne'tîi. Maasa pra mîrîrî wanî Judeuyamî' pepîn erepanto' pata'se' pe. Inkamoroya morî pu'kuru cidade taruma'tî pe man eseuwarapo 42 kapoi kaisarî.

3 Mîrîrî yai asakî'ne kaisarî upî' teeseurîmasanon yarimauya pe man, saaku ya' teepontîi teesewankono'masa'kon ekareme'to'pe to'ya to' kore'ta. Moropai inkamoroya Paapa maimu ekaremekî kupî sîrîrî eseuwarapo 1.260 wei kaisarî to' pî' —ta'pîiya upî'.

4 Inkamoro asakî'nankon upî' teeseurîmasanon wanî manni' yei, oliveira ye' asakî'nan warantî. ⌞Manni'kan pî' Paapa maimu ekareme'nen Zacarias nurî'tî nekaremekî'pî.⌟ Moropai asakî'nan apo' yaponse' warantî to' wanî, manni'kan satippe Uyepotorî, pata ponkon ko'mannî'nen rawîrî tîwe'sanon.

5 Inkamoro antî'kapai anî'kan wanî ya, inkamoro mata yapai apo' epa'ka,
moropai mîrîrî ke teyatonkon tî'ka to'ya. Mîrîrî warantî anî'kan wanî ya to'
taruma'tî yu'se, inkamoro, to' taruma'tînenan e'tî'ka pe man.
6 Maasa pra inkamoro pia meruntî wanî. Mîrîrî to' maimu pe kono' rena
eserîke pra awanî ka' poi, Paapa maimu ekaremekî pî' to' ko'mamî pîkîrî
kono' rena pepîn. Moropai inkamoro pia meruntî wanî, to' maimu pe mîn
pe tuna yanikon enato'pe. Moropai inkamoro pia meruntî wanî, tîmaimukon
ke, tu'ke si'ta e'taruma'tînto' ii'to'pe non pona, itu'se tîwanîkon pîkîrî.
7 Î' pensa inkamoro asakî'nankonya Paapa maimu ekaremekî tîuya'nîkon
yaretî'ka yai, itu'nakan nari' ya' tîwe'sen o'ma' iipî pe man. Moropai
eeseya'nama to' yarakkîrî. Moropai mîîkîrî o'ma'ya inkamoro tî'ka pe man.
8 Moropai inkamoro esa'rî'pî ko'mamî pe man e'ma ta kure'nan cidade po.
O'non pata to' yepotorî pokapîtî'pî to'ya manni' cidade po. Mîrîrî cidade esatî
to'ya manni' imakui'pî kupî'pî to'ya pata'pî Sodoma moropai Egito warantî,
imakui'pî pe awanî ye'nen.
9 Mîrîrî yai tamî'nawîron patakon ponkonya to' esa'rî'pî era'ma ko'mannîpî
pe man eseurîwî'ne wei arakkita pairî kaisarî. Anî'ya to' esa'rî'pî yu'na'tî tîrî
to'ya pepîn mîrîrî yai.
10 Mîrîrî kupî to'ya pî' tamî'nawîron pata ponkon pemonkonyamî' wanî
taatausinpai, mararî pra inkamoro sa'mantasa' ye'nen. Mararî pra taataus-
inpai, tiaronkon pia î' rî tîrî to'ya epe'mîra. Maasa pra inkamoro asakî'nankon
profetayamî', pemonkonyamî' yewankono'matîponkon atareti'kasa' ye'nen,
to' atausinpa pe man.
11 Tîîse mîrîrî tîpo, eseurîwî'ne wei arakkita pairî kaisarî tîîse, inkamoro
yettapusin ton iipî'pî Paapa winîpai, inî'rî enen to' e'to'pe. Mîrîrî ye'nen
inkamoro e'mî'sa'ka'pî inî'rî. Moropai era'masa' tamî'nawîronkonya yai,
kure'ne eranne' pe to' ena'pî.
12 Moropai inkamoro asakî'nankon profetayamî'ya mai eta'pî ka'
winîpainon. Ta'pî maiya: —Enu'tî tarîwaya —kai'ma mai eseurîma'pî.
Moropai teera'makon teyatonkonya tanne, inkamoro profetayamî' enuku'pî
katupuru po ka' pona.
13 Mîrîrî pe rî kure'ne pata eserentîkî'ma'pî. Mîrîrîya iwaikkatoi pe cidade
yanka'pî. Mîrîrî cidade ponkon isa'manta'san wanî'pî eseuwarapo 7.000
kaisarî pemonkonyamî'. Mîrîrî e'kupî era'masa' tîuya'nîkon pe, to' yonparî'san
e'nîmî'sanya Paapa ka' pon yapurî'pî, ipîkku pe awe'to' wenai.
14 Sîrîrî itakon ite'karon e'taruma'tînto' esuwa'kasa' man. Tîîse era'matî
maasa itentainon, iteseurîno ite'ka iipî pe man ka'ne' pe, tîîko'manse pra.

To' Asakî'neno Mia' Pona Tîîmo'tai'no Trombeta

15 To' yonparî'pî inserîya asakî'neno mia' pona tîîmo'tai'no trombeta
ye'nunpa'pî. Moropai tu'kankon maimu wanî'pî ka' po, meruntî ke pu'kuru.
Taapîtî'pî maiya:
—Tarîpai Uyepotorîkon Paapa pia
meruntî pu'kuru man,
tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ko'mannî'nen pe,
moropai inmenka'pî Cristo pia nîrî.
Inkamoro esa' pe aako'mamî ipatîkarî,
ikî'pî ton pra
—ta'pîiya.

16 Mîrîrî taa to'ya tanne, inkamoro ipîkkukon eseuwaraponkon 24
kaisaronkon Paapa rawîrî taponse'kon pona ereuta'san, inkamoro
e'sekunka'pî tese'mukon pona, moropai itenpatakon rennuku'pî non pona.
Moropai inkamoroya Paapa yapurî'pî.
17 Ta'pî to'ya:
Anna yepotorî Paapa,
meruntî pu'kuru tamî'nawîron yentainon amîrî.
Ipatîkarî tîîko'mansen amîrî.
Moropai pena esi'pî,
sîrîrîpe nîrî aako'mamî.
“Morî pe pu'kuru man”, taa annaya apî'.
Maasa pra meruntî ke pu'kuru awe'to' ke,
tamî'nawîronkon esa' pe eenasa' ye'nen,
ayapurî annaya, Paapa.
18 Innape aku'nenan pepîn,
inkamoro ekore'masa' ko'mamî mararî pra,
maasa pra inkamoro taruma'tîto'ya erepansa' ye'nen.
Isa'manta'san yenunto'ya weiyu erepansa' man.
Moropai apemonkonoyamî', innape akupîtîponkon penaronkon
profetayamî' ye'maya weiyu erepansa' man.
Moropai tamî'nawîronkon ayapurînenan,
moropai tamî'nawîronkon innape aku'nenan anama tîuya'nîkon ye'nen,
manni'kan ipîkkukon, moropai ipîkkukon pepîn ye'maya,
to' nîkupî'pî wenai mîrîrî yai.
Tîîse manni'kan non ponkon ma'tanîpîtîponkon
taruma'tîto'ya weiyu erepansa' sîrîrî
ta'pî to'ya.
19 Mîrîrî tîpo Paapa yapurî yewî' esettapuruka'pî, ka' po awanî manni'.
Moropai ita tîwe'sen, Paapa yarakkîrî esetanto' imaimu yense' manni', mîrîrî
esera'ma'pî, eesettapurîkasa' tanne. Mîrîrîya mararî pra sisiupan wanî'pî.
Tîrîn tîrînpan wanî'pî mararî pra. Moropai wara'napiyamî' wanî'pî. Moropai
pata eserentîkî'ma'pî. Moropai mararî pra kono' rena'pî tî'kon pe.

12

Wîri' Moropai O'ma'

1 Mîrîrî yai kure'nan anî' nepu'tî pepîn tera'masen ton esenpo'pî ka' po.
Mîîkîrî wanî'pî wîri' pe. Mîîkîrî epontî'pî wei ya'. Mîîkîrî puu yo'koi kapoi
wanî'pî. Moropai mîîkîrî pu'pai po aro' wanî'pî, kaiwano'yamî' ke, asakî'ne
pu' pona tîîmo'tai kaisarî.
2 Mîîkîrî wanî'pî more yan pe. Mîrîrî ye'nen awentaimepîtî ko'mannîpî'pî
ne'ne' more wanî pî', tînre yenpo tîuya yai.
3 Moropai tiaron tera'masen ton esenpo'pî ka' po, o'ma' itese' dragão,
kure'nan kuratu warainon. Mîîkîrî wanî'pî suuyu pe. Mîîkîrî pu'pai wanî'pî
asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî. Moropai iretî wanî'pî mia' tamî'nawîrî
kaisarî. Moropai mîîkîrî pu'pai po nîrî aro' wanî'pî, inke' pe ipu'paikon
kaisarî.
4 Mîîkîrîya taukî ke arakkita pairî yonpa sirikkîyamî' woroka'pî ka' poi.
Inkamoro soroka'pîiya non pona. Moropai mîîkîrî emî'pamî'pî wîri' rawîrî î'
pensa tînre yenpo wîri'ya ya, yanîpa kai'ma.

5 Moropai wîri'ya tînre yenpo'pî warayo' pe. Mîîkîrîya tamî'nawîronkon
ko'mannîpî pe man meruntî ke, mîrîrî tenya' awanî manni', sa'man ferro
yarakkîrî si'ma. Nari' pe awanî pe man. Tîîse mîîkîrî mo'ka'pî Paapaya
moropai yarî'pîiya tîîpia. Moropai taponse' pona itîrî'pîiya.
6 Moropai mîîkîrî wîri' epe'pî o'non pata pemonkon ton pîn ya'. Mîîkîrî
pata'se' ton konekasa' Paapaya, miarî aako'manto'pe. Miarî Paapaya mîîkîrî
ko'mannîpî eseuwarapo 1.260 wei kaisarî.
7 Mîrîrî tîpo to' epî'pî ka' po. Inserîyamî' esa' Miguel epî'pî tiaronkon
inserîyamî' pokonpe si'ma, mîîkîrî dragão yarakkîrî. Moropai mîîkîrî dragão
epî'pî yarakkîrî mararî pra, tîpemonkonoyamî' pokonpe si'ma.
8 Tîîse mîîkîrî dragão yentai to' wanî'pî. Mîrîrî ye'nen dragão moropai
inserîyamî', ipemonkonoyamî' ko'mamî eserîke pra awanî'pî ka' po, to' ma're
tîwanîkon ye'nen.
9 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî kure'nan dragão yenumî'pî to'ya poro pona. Manni'
mîîkîrî penaro' îkîi, makui, seru'ye' tamî'nawîronkon yenku'tî pî' tîîko'mansen
mîîkîrî. Mîîkîrî yenumî'pî to'ya non pona. Moropai ipemonkonoyamî' nîrî
yenumî'pî to'ya yarakkîrî.
10 Mîrîrî tîpo mai eta'pîuya meruntî ke ka' winîpai. Ta'pîiya:
—Tarîpai Paapa winîpai e'pîika'tînto' erepansa' man!
Moropai Paapaya î' kai'ma tîmeruntîri,
moropai î' kai'ma tamî'nawîronkon ko'mannî'nen pe tîwe'to' yenposai'ya man.
Moropai î' kai'ma inmenka'pî,
Cristoya tamî'nawîronkon ko'mannîpî tîmaimu pe,
manni' yenposai'ya man.
Maasa pra manni'kan uyonpakon pokonoma pî' tîîko'mansen
Paapa pî' wei kaisarî moropai ewaron kaisarî,
mîîkîrî yenumî'pî to'ya man ka' poi non pona.
11 Mîrîrî ye'nen uyonpakon ena'pî mîîkîrî yentai,
carneiro mînî wenai.
Maasa pra aasa'manta'pî inkamoro ton pe.
Moropai mîrîrî pî' to' eseurîma ko'mannîpî'pî,
tîsa'mantato'kon tînamai pra.
12 Mîrîrî ye'nen taatausinpai e'tî,
innape Paapa yapurînenan, tamî'nawîronkon ka' po to' wanî manni'kan.
Tîîse non ponkon, amîrî'nîkon atausinpa pepîn.
Maasa pra awe'taruma'tîkon pe naatîi,
moropai tamî'nawîronkon tuna kawonkon nîrî.
Maasa pra Makui erepansa' man amîrî'nîkon kore'ta.
Mîîkîrî ekore'masa' man mararî pra,
maasa pra mararî neken non po tîîko'manto' epu'tî tîuya ye'nen.
13 Non pona tenunsa' to'ya epu'tî tîuya pe, dragãoya mîîkîrî wîri', warayo' pe
tînre yenpotîpon pokonoma pia'tî'pî. Moropai iwenairî attî'pî yapisîpa kai'ma.
14 Tîîse mîîkîrî wîri'ya asakî'ne tapî'sa' ton yapisî'pî, kure'nan kuwanu
yapî'sa' warainon, awainumîpa tîpata'se' pe Paapa nîkoneka ya', o'non pata
pemonkon ton pîn ya'. Mîîkîrî ko'mannîpî Paapaya miarî, eseurîwî'ne kono'
arakkita pairî kaisarî, mîrîrî warapo kono' kaisarî mîîkîrî îkîi, makuiya
ipokonoma namai.
15 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî îkîiya tuna kamo'pî tînta yapai kure'ne iren warantî,
mîîkîrî wîri' ye'ma'pî pî' mîrîrî tunaya yaato'pe kai'ma.

16 Tîîse nonya mîîkîrî wîri' pîika'tî'pî. Non esenkaramo'pî, moropai mîrîrî
tuna, dragão mata yapai teepa'kasen tuna yenno'ma'pîiya.
17 Mîrîrîya mîîkîrî wîri' pî' dragão ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen
ipayanyamî' rî'san pî' teese'ma kupî'pî dragãoya, manni'kan Paapa maimu
yawîrî tîwe'sanon, yairon Jesus nekaremekî'pî yawîrî tîwe'sanon pî'.
18 Moropai mîrîrî tîpo, mîîkîrî dragão wanî'pî satippe kasapan po, pîrana ena
po.

13

Asakî'nankon O'ma'kon

1 Moropai mîrîrî tîpo, kure'nan tuna katapai o'ma' eseuka era'ma'pîuya.
Mîîkîrî retî wanî'pî mia' tamî'nawîrî kaisarî. Moropai ipu'pai wanî'pî asakî'ne
mia' pona tîîmo'tai kaisarî. Moropai iretîkon kaisarî tiwin pî' tîîse aro' pe
wanî'pî, rei pe. Moropai ipu'pai pî' awe'menukasa' wanî'pî Paapa pe tîwanî
pî' teeseurîmasen, seru'ye' pe.
2 Mîîkîrî o'ma' unera'ma'pî wanî'pî kaikusi warantî araremene. Mîîkîrî
puukon wanî'pî inonkon pe, tiaron o'ma' urso puu warantî. Moropai mîîkîrî
mata wanî'pî leão mata warantî. Mîîkîrî pia dragãoya tîmeruntîri tîrî'pî.
Moropai taponse' pona eereutato'pe ikupî'pîiya. Moropai tamî'nawîrî tîmaimu
pe î' ku'to'peiya ikupîiya.
3 Tiwin mîîkîrî o'ma' pu'pai yonpa wanî'pî erekî' pe aasa'mantato' teuren.
Tîîse aasa'manta pra, erekî' pe tîwe'sen esepi'tîsa' wanî'pî. Mîîkîrî esepi'tîsa'
era'ma'pî tamî'nawîronkon sîrîrî nonponkonya. Mîrîrî pî' to' esenumenka'pî
mararî pra teesewankono'mai. Moropai mîîkîrî o'ma' wenairî to' wîtî
pia'tî'pî.
4 Moropai dragão yapurî'pî tamî'nawîronkonya, maasa pra tamî'nawîrî
tîmaimu pe î' ku'to'pe o'ma'ya tîmeruntîri tîîsai'ya ye'nen. Moropai mîîkîrî o'ma'
yapurî'pî nîrî to'ya. Ta'pî to'ya: —Anî' moro nai meruntî pu'kuru mîserî
o'ma' warainon? Anî' moro nai yarakkîrî eeseya'nama ton, meruntî pu'kuru
itentainon? —ta'pî to'ya.
5 Moropai mîîkîrî o'ma' pia tîmeruntîri ton e'tîsa' wanî'pî, taatapurîpa
Paapa pe tîwe'ku'se. Mîrîrî ye'ka tîmaimu pe imakui'pî kupî pî' aako'mamî
eseuwarapo 42 kapoi kaisarî neken.
6 Mîîkîrî eseurîma pia'tî'pî imakui'pî pe Paapa winîkîi moropai Paapa ese'
winîkîi, moropai Paapa pata, o'non pata aako'manto' winîkîi seru'ye' pe
eeseurîma pia'tî'pî. Moropai tamî'nawîronkon ka' po tîîko'mansenon winîkîi
imakui'pî pe eeseurîma pia'tî'pî.
7 Meruntî pu'kuru yapisî'pîiya, tîmaimu wenai tamî'nawîronkon Paapa
pemonkonoyamî' yarakkîrî teepîpa, moropai to' yentai teenapa.
Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esa' pe e'tîrî'pî iipia.
Manni'kan tamî'nawîronkon pata ponkon, si'ta mai ku'nenan, manni'kan
pemonkonyamî' tepu'se pra, tamî'nawîronkon esa' pe eena'pî.
8 Tamî'nawîronkon tarî non po tîîko'mansenonya mîîkîrî yapurî pe man.
Manni'kan ko'mannîto' kaareta po itese' ton pînonya yapurî pe man. Manni'
kaareta esa' wanî carneiro pe. Mîîkîrî wanî aasa'mantaton pe pena, maasa
pata koneka pra tîîse.
9 Mîrîrî ye'nen tauya apî'nîkon sîrîrî anetapai awanîkon ya, etakî morî pe.
10 Anî' yarakkamo to'ya ya,
mîîkîrî yarakkamo to'ya e'pai awanî mîrîrî.

Moropai anî' wîî to'ya ya kasupara ke,
mîîkîrî sa'manta e'pai man kasupara kamo pe.
Mîrîrî ye'nen mîrîrî yapîtanîpîya'nîkon yuwatî. Paapa pemonkono pe
awanîkon wenai, yairî awanîkon yuwatî.
11 Moropai mîrîrî tîpo tiaron o'ma' e'mî'sa'ka era'ma'pîuya non poi. Mîîkîrî
retî wanî'pî asakî'ne carneiro retî warantî awanî'pî. Tîîse mîîkîrî maimu
wanî'pî dragão maimu warantî.
12 Mîîkîrîya tamî'nawîrî e'mai'non o'ma' meruntîri yapurî'pî mîrîrî yai.
Mîîkîrîya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pî' ta'pî pata ponkon pî'. Mîîkîrî
e'mai'non o'ma' yapurîto'pe to'ya ikupî'pîiya, manni' aasa'mantato' erekî'
tîwe'to' yapai o'ma' esepi'tî'pî yapurîto'pe to'ya.
13 Kure'ne anî' nîkupî eserîkan pepîn kupî'pî itakon ite'karon o'ma'ya.
Mîîkîrîya kure'nan apo' ena emapu'tî'pî ka' poi sîrîrî non pona, era'ma
tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya tanne. ⌞Mîrîrî pî' to' esi'nîpî'pî mararî
pra.⌟
14 Mîrîrî wenai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' sîrîrî non po
tîîko'mansenon yenku'tî'pîiya, mîîkîrî e'mai'non o'ma' ton pe. Moropai
mîîkîrî itakon ite'karon o'ma'ya ta'pî tamî'nawîronkon sîrîrî pata ponkonya
tînapurîkon ton konekato'pe kai'ma, manni' erekî' pe esi'pî tîîse aasa'manta
pra esi'pî warantî.
15 Mîîkîrî itakon ite'karon o'ma'ya meruntî yapi'sa' tîuya ke, mîrîrî
to' nîkoneka'pî, tînapurîkon pî' mîrîrî puuma'pî, enen awe'to'pe, moropai
eeseurîmato'pe. Moropai mîîkîrîya manni'kan innape tapurînenan pepîn
tî'kato'pe kai'ma tamî'nawîrî, ikupî'pîiya.
16 Moropai mîîkîrîya tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya tenyakon meruntî
winon pî' moropai tepinkon pî' eesera'ma ton yeki'kato'pe ta'pî. Pe-
monkonyamî' ipîkkukon pî' moropai mîîpankon pepîn pî', moropai yemanne
ke'kon pî' nîrî, moropai î' ton pînon pî' nîrî, moropai to' poitîrîtonon pî',
moropai to' poitîrîtonon pepîn pî' ta'pîiya, itu'se pra to' tîîse to' teka'nunkai.
17 Maasa pra anî'ya î' yenna eserîke pra awanî'pî. Moropai anî' e'repa
eserîke pra awanî'pî, mîrîrî tera'masen ton pra si'ma tenyakon pî' moropai
tepinkon pî'. Mîrîrî wanî'pî mîîkîrî o'ma' ese' pe. Moropai itese' ku'ne'tîto'pe
awanî'pî.
18 Mîrîrî epu'to'pe, kure'ne epu'nen pe e'nî yu'se awanî mîrîrî. Anî' wanî
ya, pakko pe pra epu'nen pe, o'ma' ese' ku'ne'tînen pe awanî ya, mîîkîrîya
iku'ne'tî. Maasa pra mîrîrî wanî pemonkon ese' pe. Mîrîrî iku'ne'tîto' wanî
eseuwarapo 666 kaisarî awanî.

14

E'pîika'tî'san Eserenkato'

1 Mîrîrî tîpo carneiro era'ma'pîuya satippe o'non pata epîremanto' yewî'
konekasa' to'ya manni' wî' po itese' Sião. Mîîkîrî yarakkîrî eseuwaraponkon
144 mil kaisaronkon pemonkonyamî' wanî'pî. Mîîkîrî ese' wanî'pî moropai
iyun ese' nîrî e'menukasa' wanî'pî to' yepin pî'.
2 Mîrîrî yai ite'nato' ka' poinon eta'pîuya kure'nan tuna kumasa' etun
kaisarî awanî'pî. Moropai tîrîn taa wara'napiya warantî awanî'pî. Ite'nato'
wanî'pî nîrî manni' tîsinarî harpa ye'nunpanen kaisarî ite'nato' eta'pîuya.
3 Mîrîrî yai inkamoro eseuwaraponkon 144 mil kaisaronkon wanî'pî
ereutanto' rawîrî. Moropai manni'kan asakîrîronkon enenankon nîrî wanî'pî.

Moropai manni'kan eseuwaraponkon 24 kaisaronkon ipîkkukon nîrî wanî'pî. Inkamoro eserenka ko'mannîpî'pî amenan eserenkanto' pî'. Maasa pra inkamoro wanî Carneiro nenna'san pe tarî non po. Inkamoro neken esenupa e'pai awanî'pî mîrîrî eserenkanto' pî'.

4 Insamoro wanî yaironkon pe pu'kuru tîwe'sanon pe. Maasa pra î' pensa wîri' yarakkîrî esi'san pe pra to' wanî. Tîîse mîîkîrî carneiro wenairî tuutîsanon pe to' wanî o'non poro attî ya. Inkamoro wanî Carneiro nenna'san pe tiaronkon pemonkonyamî' kore'tapai. Moropai inkamoro wanî e'pîika'tî'san pe, Paapa pia to' nîtîrîton pe e'mai' pe moropai carneiro pia nîrî.

5 Inkamoro wanî seru'ye' pe pra tîwe'sanon. Tîîse to' wanî yairon pe pu'kuru tîwe'sanon pe.

Eseurîwî'nankon Inserîyamî'ya Itekare Ekaremekî

6 Mîrîrî tîpo tiaron inserî awainunsa' era'ma'pîuya kawîne. Mîîkîrîya morî itekare, Paapa winîpainon ipatîkaron yekare, ekaremekî'pî. Mîrîrî ekaremekî'pîiya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' non po tîîko'mansenon pî'. Tamî'nawîron pata ponkon pî' tepu'se pra, si'ta mai ku'nenan pî' ekaremekî'pîiya.

7 Mîîkîrîya ta'pî meruntî ke pu'kuru: —Paapa namatî moropai ipîkku pe Paapa e'to' pî' yapurîtî. Maasa pra pemonkonyamî' yenunto' Paapaya weiyu erepansa' man. Mîrîrî ye'nen Paapa yapurîtî manni' ka' moropai non konekatîpon. Moropai pîrana ton konekatîpon moropai ya'mî yapai tuna epa'ka emapu'tîtîpon yapurîtî —ta'pîiya.

8 Moropai tiaron inserî wîtî'pî e'mai'non ye'ma'pî pî'. Mîîkîrîya ta'pî: —Kure'nan Babilônia itese' esenunsa' man. Iwuku enîrî'pî tamî'nawîronkon pata ponkonya. Paapa piapai to' atarima'pî mararî pra. Tînyo piapai se' tapairon wîri' wîtî warantî inkamoro atarima'pî Paapa piapai. Tarîpai mîrîrî Babilônia ataretî'kasa' man —ta'pîiya.

9 Moropai tiaron inserî to' eseurîno wîtî'pî mîîkîrî ite'ma'pî pî' itî'pî wenairî. Mîîkîrîya ta'pî meruntî ke pu'kuru: —Anî'ya o'ma' yapurî ya, moropai iwarantî mia' ke ikonekasa' yapurî ya, moropai tepin pî' imîrî pe tîwanîpa yapi'sa' ya mîîwînî pra wanî ya tenya pî' yapisîiya ya,

10 mîîkîrîya nîrî tamî'nawîron Paapa ekore'mato' yapisî. Manni' tense' ya' ini'kamo'pî teekore'mai. Tamî'nawîronkon mîrîrî warantî ikupîtîponkonya e'taruma'tînto' yapisî kupî sîrîrî apo' ya', moropai enxofre ya' tîmoronkon epu'tî to'ya morîkon inserîyamî' rawîrî si'ma moropai mîîkîrî carneiro rawîrî.

11 Mîrîrî apo' ure'sin ko'mamî ipatîkarî eesi'nîpî pepîn. Mîrîrî kore'ta anî' erî'kapî pepîn. Tîîse aako'mamî wei ewaron inkamoro o'ma' moropai mia' ke ikonekasa' yapurînenan tîîse ikore'ta, moropai manni'kan to' yepin pî' teesera'masen itese'.

12 Mîrîrî yai yairî pu'kuru Paapa pemonkono ko'mamî e'pai wanî yapîtanîpî pî'. Yairî Paapa maimu ku'nenan innape Jesus ku'nenan e'pai awanî yairî.

13 Moropai mai eta'pîuya ka' poinon. Ta'pîiya: Sîrîrî menukakî: "Tarîpai morî pe pu'kuru manni'kan Uyepotorîkon pemonkonoyamî' sa'manta innape ikupîi'ma" —ta'pîiya.

—Inna seru' pepîn —kai'ma yuuku'pî Morî Yekaton Wannîya. —Inkamoro erî'kapî tarîpai teesenyaka'mato'kon winîpai. Maasa pra inkamoroya teesenyaka'ma'pîkon yepe'pî yarî kupî sîrîrî tarakkîrî'nîkon —ta'pîiya.

Emîrî'pî Mo'ka To'ya

14 Moropai era'ma'pîuya. Mîrîrîya katupuru aimutun era'ma'pîuya. Mîrîrî
kore'ta pemonkon warainon ereutasa' era'ma'pîuya. Mîîkîrî pu'pai po aro' pe
ikonekasa' ouro wanî'pî. Moropai mîîkîrî yenya' arroz ya'tîto'pe iku'sa' ike'
ipokasa' wanî era'ma'pîuya.
15 Moropai tiaron inserî epa'ka'pî epîremanto' yewî' tapai. Moropai awen-
taime'pî meruntî ke pu'kuru mîîkîrî katupuru kore'ta ereuta'pî pî'. Ta'pîiya:
—Mîrîrî ayenya manni' yapurîkî mîrîrî ya'tîkî aasîrî ya'tîpai eenasa' man.
Aasîrî sîrîrî pata pon mo'kapai eenasa' man —ta'pîiya.
16 Moropai mîrîrî taasai'ya tîpo mîîkîrî katupuru po ereuta'pîya non pon
ya'tî'pî mîrîrî tenya' manni' ke. Moropai imo'ka'pîiya.
17 Mîrîrî tîpo tiaron inserî epa'ka'pî epîremanto' yewî' tapai ka' poi. Moropai
mîîkîrî yenya' nîrî ike' pe ipokasa' wanî'pî.
18 Mîrîrî tîpo tiaron inserî mîrîrî apo' esa' pe tîwe'sen epa'ka'pî Paapa yapurî
pe to' nîpo'tî yaponse' piapai. Mîîkîrî entaime'pî meruntî ke pu'kuru. Mîîkîrî
inserî ike' pe ipokasa' itenya tîwe'sen pî'. Ta'pîiya: —Mîrîrî ayenya manni' ke
mîrîrî uva yeperu yaponse' te'pokon ya'tîkî. Maasa pra aasîrî tamî'nawîrî uva
yeperu emîsa' man.
19 Mîrîrî ye'nen mîîkîrîya uva ya'tî'pî tamî'nawîrî sîrîrî non po. Moropai
mîrîrî yenumî'pîiya kure'nan Paapa ekore'manto' yense' ya'. Mîrîrî uva
yekku yasu'ka to'ya yense' warainon ya' yasu'kato'pe to'ya.
20 Moropai mîrîrî uva yasu'ka'pî to'ya warantî manni'kan pemonkonyamî'
e'tî'ka'pî cidade po pra. Mîrîrî itense' ya' mîn wanî'pî uva yekku warantî.
Eepa'ka'pî mararî pra. Eseuwarapo 300 quilómetros kaisarî mîn eka'tunsa'
kî'pî wanî'pî. Moropai mai winîkîi awanî'pî tiwin metro arakkita pairî kaisarî
imairono wanî'pî.

15

Inserîyamî' Moropai Tiwinano'pî E'taruma'tînto'

1 Mîrîrî tîpo tiaron kure'nan anî' nepu'tî pepîn tîwe'ku'sen era'ma'pîuya
ka' po. Inkamoro wanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon inserîyamî'
e'taruma'tînto' yense' yarakkîrî tîwe'sanon pe. Mîrîrî wanî tiwinkano'pî
Paapa ekore'mato' pe awanî. Mîrîrî warantî tamî'nawîron Paapa ekore'mato'
yaretî'kasa' wanî'pî.
2 Mîrîrî tîpo kure'nan tuna, pîrana era'ma'pîuya, pattîre warainon. Mîrîrî
wanî'pî apo' yarakkîrî yai'mesa' warantî. Moropai manni'kan o'ma' mo-
ropai iwarantî mia' ke ikonekasa' yentai yapurîtîponkon pepîn era'ma'pîuya.
Manni'kan o'ma' ese' ku'ne'tîto' yarakkîronkon pepîn era'ma'pîuya. Inkamoro
wanî'pî satippe pîrana ena po, mîrîrî tuna awai'nan, pattîre warainon.
Inkamoroya tîîpia'nîkon Paapa nîtîrî'pî tîsinarîkon harpa ye'nunpa'pî.
3 Inkamoroya Moisés nurî'tî, Paapa poitîrî yeremu kupî'pî. Moropai
Carneiro erenkato' pî' to' eserenka'pî:
Paapa, anna yepotorî, amîrî wanî
meruntî ke pu'kuru tamî'nawîron yentai tîwe'sen pe.
Î' kai'ma ipîkku pe pu'kuru awanî ye'nen
kure'nan esenumenkanto' ton ku'sa'ya, Paapa.
Moropai tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen pe awanî, Paapa.
Yairon pu'kuru amîrî, tamî'nawîron pî'
moropai yairon pu'kuru eesenumenkato' amîrî,

î' pensa seru'ye' pepîn!
4 Anî' anamanen pepîn ton pra man, Paapa.
Tîîse tamî'nawîronkonya anama
ipîkku pe pu'kuru awanî ye'nen.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon wanî
ipîkku pe awe'to' anekareme'pai
ipîkku pe pu'kuru awanî epu'tî tîuya'nîkon ye'nen.
Maasa pra morî pu'kuru, imakui'pî ton pîn
amîrî neken tamî'nawîronkon yentainon, Paapa.
Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon pata ponkonya ayapurî
yairon pe pu'kuru awanî epu'tî tîuya'nîkon ye'nen.
Yairon pe pu'kuru ayeseru wanî
era'ma tamî'nawîronkonya, Paapa
kai'ma to' eserenka'pî.
5 Mîrîrî pe rî ka' pon epîremanto' yewî' atarakkanmoka'pî. Moropai mîrîrî tawon yuwa'to' tarakkanmokasa' wanî'pî ita Paapa ko'manto' era'ma'pîuya.
6 Mîrîrî tapai asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon inserîyamî' epa'ka'pî. Inkamoro kaisarî to' yenya' pata ponkon e'taruma'tîto' yense'kon wanî'pî. Inkamoro pon wanî'pî morî pe pu'kuru, aimutun pe. Moropai inke' pe to' pon, teepîremasanon pon warantî wanî'pî. Moropai inkamoro pia woromî ton wanî'pî ouro konekasa'. To' mota woinokon wanî'pî.
7 Inkamoro inserîyamî' pia to' kaisarî Paapa ekore'mato' yense'kon tîrî'pî, manni'kan asakîrîronkon enenankon yonpaya. Asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî itîrî'pîiya to' pia. Manni' Paapa ipatîkarî tîîko'mansen ekore'mato' tîrî'pîiya.
8 Mîrîrî tîpo, mîrîrî epîremanto' yewî' ta ere'tî wanî'pî, mararî pra tannî'se. Mîrîrî wanî'pî morî pe pu'kuru Paapa wanî ekareme'nen pe. Moropai meruntî ke pu'kuru awanî. Mîrîrî ye'nen anî' ewomî eserîke pra awanî'pî, mîrîrî pata ponkon e'taruma'tîto' tîpamî pra tîîse, inkamoro asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon inserîyamî' nenepî'pî.

16

Paapa Ekore'mato' Yense'kon

1 Mîrîrî tîpo mai meruntî pu'kuru eta'pîuya, epîremanto' yewî' ta teeseurîmasen. Inkamoro asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon inserîyamî' pî' ta'pîiya: —Atîtî moropai mîrîrî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non Paapa ekore'mato' yense' ya', manni' kantî non pona.
2 Mîrîrîya e'mai'non inserîya tenya' manni' kamo'pî non pona. Mîrîrî wanî'pî paran pe awîi'pî'nîto'pe wanî'pî mararî pra ne'ne' pe awanî'pî. Mîrîrî epa'ka'pî manni'kan o'ma' pemonkono pe tîwanîkonpa tepinkon pî' tera'masen tîrî tîpono'san pî', moropai mîîkîrî o'ma' konekasa' yapurîtîpono'san pî'.
3 Moropai itakon ite'karon inserîya tenya' tîwe'sen kamo'pî kure'nan pîrana ka'. Tiwinarî tuna ena'pî pemonkon sa'mantasa' mînî eti'kansa' warantî mîn pe. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî tuna kawonkon enenankon o'ma'kon e'tî'ka'pî.
4 Moropai iteseurînon ite'ka inserîya tenya' tîwe'sen kamo'pî iren ka' moropai tuna teepa'kasen ya'mî ya'. Mîrîrî ye'nen mîrîrîkon irenkon era'tî'pî mîn pe.

5 Moropai mîîkîrî imaimu yawîrî tuna e'to' inserî eseurîma eta'pîuya.
Ta'pîiya see warantî:
—Yairon pu'kuru amîrî,
ikupîuya ta'pîya yawîrî ikupîya ye'nen,
e'taruma'tînto' kupîya ye'nen.
Morî pu'kuru see amîrî, imakui'pî ton pîn.
Ipatîkaron tîîko'mansen,
pena aako'mamî'pî
moropai sîrîrîpe aako'mamî ko'mannîpî ipatîkarî.
6 Inkamoroya Paapa pemonkonoyamî' tî'ka'pî.
Moropai penaronkon imaimu ekareme'nenan
profetayamî' nurî'tî mînî kamo'pî to'ya.
Mîrîrî wenai inkamoro e'taruma'tî,
mîn pe to' wuku wanî.
Mîrîrî enî'to'pe to'ya iku'sa'ya,
maasa pra mîrîrî yu'se inkamoro e'sa' ye'nen.
7 Moropai inî'rî mai eta'pîuya. Tîîse mîrîrî wanî'pî Paapa yapurî to'ya to' nîpo'tî
yaponse' winîpai tui'sen wanî'pî. Ta'pîiya:
—Paapa, anna yepotorî,
meruntî pu'kuru tamî'nawîron yentainon.
Innape pu'kuru ayeseru man
î' kupîuya ta'pîya yawîrî ikupîya ye'nen.
Yairî pu'kuru nai, Paapa
—ta'pîiya.
8 Moropai to' saakîrîrîno inserîya tenya' tîwe'sen kamo'pî wei ya'. Mîrîrî
ye'nen pemonkonyamî' yeki'kato'peiya ikupî'pîiya a'ne' pe awe'to'pe apo' pe.
9 Mîrîrîya inkamoro pemonkonyamî' yeki'ka'pî apo'ya. Moropai inkamoro
ekore'ma'pî Paapa winîkîi. Imakui'pî pe to' eseurîma'pî Paapa pî', mîrîrî
e'taruma'tînto' esa' pe tîwe'sen pî'. Tîîse imakui'pî pe tîwe'to'kon rumaka to'ya
pra to' wanî'pî. Ipîkku pe Paapa e'to' pî' yapurî to'ya pra to' wanî'pî tiwin kin.
10 Moropai to' mia'taikinon inserîya tenya' tîwe'sen kamo'pî o'ma' yaponse'
pona. Mîrîrî ye'nen ipemonkonoyamî' pata'se' ena'pî ewaron pe. Mîrîrî yai
inkamoroya tînukon ye'kapîtî'pî mararî pra ne'ne' pe epu'tî tîuya'nîkon wenai.
11 Mîrîrî wenai imakui'pî pe Paapa, ka' pon winîkîi inkamoro pe-
monkonyamî' wanî'pî, ne'ne' pe tîwanîkon wenai moropai erekî' pe tîwanîkon
wenai. Tîîse tîwî imakui'pî kupî pî' tîîko'mamîkon tîrumakai, Paapa yapurî to'ya
pra to' wanî'pî.
12 Mîrîrî tîpo to' tiwin mia' pona'no inserîya tenya tîwe'sen kamo'pî kure'nan
iren Eufrates ka. Mîrîrî ye'nen iren kure'nan apa'pî, awa'muna'pî. Ipîkkukon
pata esanon tui'sanon wei epa'ka winîpai ye'marî ton pe aapa'pî.
13 Mîrîrîya imakui'san yekaton eseurîwî'ne awanî nurakon pîretîku warain-
onkon era'ma'pîuya. Inkamoro iipî'pî dragão mata winîpai, moropai o'ma'
mata winîpai, moropai seru'ye' profeta mata winîpai to' iipî'pî.
14 Inkamoro wanî'pî Makui poitîrîtonon yekaton pe, manni' anî' nîkupî
eserîkan pepîn ku'nenan pe. Inkamoro eseurîwî'nankon yekaton awanî
wîtî pe man tamî'nawîrî pata poro, pata esanon kaisarî. Inkamoroya
tamî'nawîronkon muurukuntîi teepîkonpa, tiwinano'pî kure'nan wei yai,
Paapa, meruntî pu'kuru tamî'nawîron yentainon weiyu yainon tonpe.

15 —Maasa etatî —ta'pîiya. —Uuipî pe wai ama'ye' iipî warantî. Mîrîrî yai morî pu'kuru manni'kan enpen tîwe'sanon ekoneka'san, tîponkon yapisîtîponkon wanî. Maasa pra inkamoro asarî pepîn ipon pra. Moropai to' eppepî pepîn tamî'nawîronkon rawîrî —ta'pîiya.

16 Mîrîrî tîpo inkamoro eseurîwî'nankon yekaton wannîya inkamoro ipîkkukon pata esanon muurukuntî to' pata'se' ya'. Itese' hebraico pe Armagedom kai'ma tesa'sen ya'.

17 Moropai to' ataretî'kato' tiwinano'pî inserîya tenya' tîwe'sen kamo'pî kawîne pata po. Mîrîrî yai meruntî mai eseta'pî ereutanto' epîremanto' yewî' ta tîwe'sen winîpai. Ta'pîiya: —Tamî'nawîron e'ku'sa' man —kai'ma.

18 Mîrîrî yai sisiupan wanî'pî. Mararî pra teesetasen wanî'pî moropai wara'napi wanî'pî. Moropai kure'nan pata eserentîkî'mato' wanî'pî. Î' pensa pena Paapaya warayo' ton koneka yai, e'kupî'pî pepîn. Mîrîrî wanî'pî tiaronkon e'taruma'tînto'kon yentai pu'kuru awanî'pî.

19 Mîrîrîya kure'nan cidade rataikapîtî'pî eseurîwî'ne ne kaisarî. Moropai tamî'nawîron pata cidadekon kaisaron yaretî'ka'pî. Mîrîrî yai Paapa enpenata'pî kure'nan Babilônia itese' pî'. Moropai teekore'mato' yense' intapîkîrî tannî'se tîrî'pîiya, mîrîrîya kure'ne to' taruma'tîto'pe kai'ma.

20 Mîrîrî yai tamî'nawîron iwono pe tîwe'sanon esenomî'pî, eesera'ma pra eena'pî. Moropai tamî'nawîron wî'kon esenomî'pî, eesera'ma pra eena'pî.

21 Mîrîrî yai kono' rena'pî kure'nan inonkon pe tî'kon kaisarî awe'soroka'pî pemonkonyamî' pona. Mîrîrî tî'kon yamai'natî wanî'pî 50 quilos kaisarî. Mîrîrî wenai pemonkonyamî' ekore'ma'pî Paapa winîkîi. Moropai to' eseurîma'pî imakui'pî pe, ipî' kono'ya tîtaruma'tîkon wenai, maasa pra kure'ne e'taruma'tînto' wanî ye'nen.

17

Se' Tapairon Wîri'

1 Mîrîrî tîpo asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nîkon yonpa pata ponkon e'taruma'tîto' yense' itenya' tîwe'sen mîîkîrî iipî'pî uupia upî' kai. —Asi'kî uupia, î' kai'ma mîserî wîri' se' tapairon e'taruma'tîto' ekareme'to'peuya. Manni' kure'nan cidade tu'kan irenkon ena po ikonekasa' pe wîri' wanî.

2 Mîîkîrî yarakkîrî pata esanonkon esanon reiyamî'ya imakui'pî kupî'pî, ipî' tîwanîkon ke. Moropai sîrîrî pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî' etînsa' wanî'pî imakui'pî se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî tîwanîkon ke.

3 Moropai Morî Yekaton Wannî wanî'pî uyarakkîrî uyesa' pe. Moropai inserîya uyarî'pî keren pona. Miarî wîri' ereutasa' era'ma'pîuya o'ma' suuyu pe tîwe'sen pona. Mîîkîrî pî' awe'menukasa' wanî'pî Paapa ese'kon maasa pra imakui'pî pe Paapa pe mîîkîrî e'kupî'pî. Moropai mîîkîrî o'ma' pu'pai wanî'pî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai kaisarî. Moropai iretî wanî'pî mia' tamî'nawîrî kaisarî.

4 Mîîkîrî ipo tîwe'sen wîri' epontîsa' wanî'pî suuyu tîpon ya'. Mîrîrî ipon poro yari'ku'tasa' pe wanî'pî ourokon ke. moropai morîkon pu'kuru epe'ke'kon tî'kon ke, moropai pérolakon ke. Mîîkîrîya tenya' yanunsa' wanî'pî tu'kan î' kon nurakon yense' intapîkîrî tannî'se. Mîrîrî wanî'pî inkupî'pî imakui'pî yense' pe, se' tapairî warayo'kon yarakkîrî awanî'pî yense' pe.

5 Mîîkîrî yepin pî' awe'menukasa' wanî'pî, anî' nepu'tî pepîn ekareme'nen.

BABILÔNIA WANÎ KURE'NE IPÎKKU PE.

MÎSERÎ WANÎ TAMÎ'NAWÎRONKON SE' TAPAIRONKON WÎRI'SANYAMÎ' YANKON PE.
MOROPAI TAMÎ'NAWÎRON IMAKUI'PÎ SÎRÎRÎ PATA PO TÎWE'SEN YENTAI IMAKUI'PÎ PE AWANÎ.
6 Mîrîrî yai mîîkîrî wîri' etînsa' era'ma'pîuya, Paapa pemonkonoyamî' mînî pî'. Manni'kan yairî pu'kuru Jesus yapurî to'ya wenai, to' nîtî'ka'san mînî pî' eetînsa'.
Mîîkîrî era'mauya pe mararî pra esi'nîpî'pî ipî'.
7 Moropai inserîya uyekaranmapo'pî. Ta'pîiya: —Î' wani' awanî ye'nen eesi'nî'sa' mîrîrî? Apî' ekaremekîuya î' taato'pe mîrîrî anî' nepu'tî pepîn wîri' yekare wanî. Moropai o'ma' yekare wanî. Wîri' ereutasa' manni' ipona, asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non ipu'pai, moropai mia' tamî'nawîron iretîkon.
8 Manni' o'ma' era'maya manni' enen mîîkîrî wanî'pî. Tarîpai enen pra man. Mîîkîrî epa'ka kupî sîrîrî kure'nan itu'nakan yapai. Moropai aatîpamî kupî sîrîrî. Moropai sîrîrî pata po tîîko'mansenon pemonkonyamî' Paapaya pata koneka'pî pata pai to' ese'kon imenukasa'kon pepînkon ipatîkarî enen ko'mannîto' kaaretarî po, inkamoro esi'nîpî kupî sîrîrî o'ma' era'ma tîuya'nîkon ya pî'. Mîîkîrî wanî'pî enen, tîîse mîîkîrî man enen pra. Tîîse eesenpo kupî sîrîrî inî'rî.
9 Sîrîrî epu'tîto'pe mararî pra epu'nen pe e'nî e'pai awanî. Mîrîrî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non ipu'pai wanî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non wî'kon pe ipona wîri' ereutasa' manni'. Moropai mîrîrîkon wanî nîrî asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'nonkon ipîkkukon pata esanon, reiyamî' pe.
10 Mia'taikin to' yonpayamî' sa'manta'pî. Tiwinan wanî pata esa' pe. Moropai tiaron esenpo pra man maasa. Tîîse mîîkîrî esenposa' ya, kure'ne aako'mamî pe pra man. Mararî neken aako'manto' wanî pe man.
11 Moropai mîîkîrî o'ma' enen esi'pî e'mai' pe, tîîse mîîkîrî man enen pra tarîpai, mîîkîrî wanî mîrîrî o'ma'kon asakî'ne mia' pon tîîmo'tai'nîkon yonpa pe, to' eseurîwî'ne mia' pona tîîmo'tainorî pe. Mîîkîrî sa'manta kupî sîrîrî, aako'mamî pepîn.
12 Manni' o'ma' mia' tamî'nawîron iretî anera'ma'pî wanî mia' tamî'nawîronkon reiyamî' pe, maasa pata esanon pe esi'san pe pra. Tîîse inkamoroya meruntî yapisî kupî sîrîrî, meruntî ke sîrîrî pata esa' pe tîwanîkonpa mîîkîrî o'ma' yarakkîrî. Tîîse kure'ne to' ko'mamî pepîn. Mararî neken to' ko'mamî.
13 Tamî'nawîrî insamoro reiyamî' eseta pe man. Inkamoroya meruntî tîrî pe man o'ma' pia, pemonkonyamî' esa' pe awe'to'pe.
14 Inkamoro eseya'nama pe man carneiro yarakkîrî, tîîse to' yentai awanî pe man. Maasa pra tamî'nawîronkon ipîkkukon yentai tîwanî ye'nen, to' yepotorî pe tîwanî ye'nen, pemonkonyamî' esanon esa' pe tîwanî ye'nen. Tamî'nawîronkon tapurînenan tîmenka'san pokonpe si'ma to' yentai eena pe man.
15 Moropai inî'rî inserîya ta'pî upî': —Manni' tunakon anera'ma'pî o'non pata se' tapairon wîri' ereutasa' manni', inkamoro wanî arinîkon pemonkonyamî' pe. Tu'kankon pata ponkon, tamî'nawîron si'ta mai ku'nenan arinîkon pemonkonyamî' tepu'se pra to' wanî.
16 Moropai o'ma' retî anera'ma'pî moropai o'ma'ya mîîkîrî se' tapairon wîri' pokonoma pe man. Tamî'nawîrî itesa' awe'to' mo'ka to'ya kupî sîrîrî. Moropai î' ton pra inîmîkî to'ya ipon pra. Moropai yanî to'ya, apo' ke itîpannîpî to'ya pe man.

17 Maasa pra Paapaya inkamoro esenumenkato' ton tîrî'pî mîrîrî ku'to'pe
to'ya. Mîrîrî ye'nen to' esenumenka'pî o'ma' pia meruntî tîrî tîuya'nîkon pî',
pemonkonyamî' esa' pe awe'to'pe. Moropai mîîkîrî ko'mamî pe man, itu'se
Paapa e'to' pîkîrî, î' pensa î' ta'pî Paapaya e'kupî pîkîrî.
18 Mîîkîrî wîri' anera'ma'pî wanî kure'nan cidade pe. Tamî'nawîronkon pata
esanon ipîkkukon reiyamî' esa' pe awanî —ta'pîiya.

18

Babilônia Cidaderî Ataretî'ka

1 Moropai mîrîrî tîpo tiaron inserî autî era'ma'pîuya ka' poi. Mîîkîrî wanî'pî
meruntî ke pu'kuru. Moropai mîîkîrî ya'karuya tamî'nawîron ya'karu'ma'pî
tamî'nawîrî.
2 Moropai mîîkîrî entaimepîtî'pî meruntî ke pu'kuru.
—Kure'nan Babilônia itese' atareti'ka pe man!
Tarîpai Makui poitîrîtonon ko'manto'pe eena pe man.
Moropai imakui'pî yekatonyamî' nurakon ko'mamî moro.
Tamî'nawîronkon toronyamî' nurakon
itarumai'san ko'mamî miarî.
3 Maasa pra mîîkîrîya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wo'papîtî'pî,
tîîpia tîwe'sen tenî'sen ke.
Moropai tamî'nawîronkon ipîkkukon pata esanon,
reiyamî'ya imakui'pî kupî'pî yarakkîrî.
Se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîrî to' wanî'pî.
Moropai manni'kan warayo'kon
yemanne ke'kon tîwe'repasanon ena'pî ipîkku pe,
maasa pra tu'kankon wanî'pî imakui'pî iteseru yu'se
—ta'pîiya.
4 Mîrîrîya tiaron mai eta'pîuya ka' poi. Ta'pîiya:
Epa'katî upemonkonoyamî'.
Imakui'pî tînkupî'pîkon wenai
tîwe'taruma'tîsanon kore'tapai
epa'katî sîrîrî cidade poi.
To' pokonpe awe'taruma'tî namai epa'katî.
5 Maasa pra kure'ne imakui'pî ku'sa' to'ya man Paapa winîkîi.
Mîrîrî pî' Paapa enpenatan pî' man,
tîîwanmîra iku'sai'ya pra.
6 Mîrîrî ye'nen mîîkîrî ese'ma e'pai man
inkupî'pî yepe'pî pe.
Tîîse ye'ma e'pai awanî e'mai' pe inkupî'pî kaisarî pra
tîîse itentai asakî'ne ite'ka.
Moropai mîrîrî itenya' manni' yannîpî e'pai awanî mai' ke,
awe'taruma'tîto'pe mararî pra,
tiaronkon taruma'tî tîuya yentai.
7 Mîîkîrî e'taruma'tî moropai esewankono'ma e'pai awanî
e'mai' pe aatausinpa'pî moropai aatapurî'pî warantî.
Maasa pra mîî pe eeseurîmapîtî'pî tîîwarîrî:
—Uurî wanî sîrîrî ipîkkupa' rainha warantî ereutasa' sîrîrî.
Moropai taapîtî'pîiya: —Uurî wanî pepîn inyo isa'manta'pî pe.
E'taruma'tî pepîn tiwin kin

tîîse tîwanmîra uuko'mamî
—taapîtî'pîiya, aatapurî ye'ka pe.
8 Mîrîrî ye'nen tiwin wei tîîse
kure'nan pata ponkon e'taruma'tîto' erepamî pe man.
Moropai kure'nan iwan erepamî,
moropai esewankono'manto' erepamî,
moropai sa'mantanto' erepamî,
inîmîkîiya pra tîîse.
Moropai mîîkîrî yarannîpî apo'ya pe man.
Maasa pra mîîkîrî yenumî Uyepotorîkon Paapaya,
meruntî ke pu'kuru tîwanî ye'nen
ta'pî mai ka' poinonya.
9 Moropai inkamoro ipîkkukon pata esanon reiyamî' yarakkîrî imakui'pî kupîtîponkon, moropai iwenai Paapa piapai atarima'san tiaron yapurîkonpa, inkamoro entaimepîtî pe man mararî pra. Moropai to' karau pe man, apo' awittasa'ya mîîkîrî arannîpî'pî era'ma tîuya'nîkon pî'.
10 Inkamoro ko'mamî pe man aminke iipiapai, maasa pra mîîkîrî e'taruma'tîto' nama tîuya'nîkon ye'nen. Moropai taa to'ya:
—Ane! Ekenne, amîrî wanî ipîkku pe pu'kuru.
Meruntî ke tîwe'sen pe Babilônia cidaderî wanî teuren.
Tîîse tiwin hora kaisarî
ataruma'tîto' ton erepansa' sîrîrî tiwinarî
—taa to'ya.
11 Moropai ipîkkukon yemanne ke'kon sîrîrî pata ponkon nîrî entaimepîtî pe man. To' esewankono'ma mîrîrî wenai. Maasa pra inî'rî anî'ya to' yemanne, to' e'repato', yenna eserîke pra awanî ye'nen.
12 Anî'ya to' ourorî, moropai to' pratarî, moropai tî' epe'ke'kon pu'kuru, moropai pérolas yenna pra awanî ye'nen, to' esewankono'ma pe man. Moropai anî'ya to' kamisarîkon morîkon pu'kuru, kamisa suuyukon, moropai kamisa seeta rekkarukon, moropai kamisa ere'sinkon, moropai to' e'repato'kon yeikon morîkon moropai ikonekapî'sa'kon epe'ke'kon pu'kuru yeikon, moropai bronze moropai sa'man ferro, moropai tu'kan yenna to'ya pra awanî ye'nen to' esewankono'ma.
13 Moropai canela kuya'wari poro to' nîtîrî, moropai yo' wanî wosi, moropai to' nîpo'tî a'pusin, moropai mirra, moropai kara'kon moropai to' wukukon tenî'senkon, moropai kaiwan î' rî puuto'kon, moropai trigo kutupan, moropai trigo yena'pî, moropai to' yekînnon paakayamî', moropai carneiroyamî', moropai kawareyamî', moropai to' tararanikon, moropai to' poitîrîtonon, moropai tiwin kin pemonkon ke to' e'repato' yenna to'ya pra to' wanî ye'nen, to' esewankono'ma.
14 Mîrîrî pî' inkamoro yemanne ke'konya ta'pî mîrîrî ipîkku cidade pî':
—Tamî'nawîrî itu'se awanî'pî manni' morîkon itu'se eeseka'nunka'pî, mîrîrî ataretî'kasa' man. Moropai tamî'nawîrî ipîkku pe awe'to' ataretî'kasa' man, ipatîkarî inî'rî eporîya pata pe pra. Tamî'nawîron ourokon yennapîtî'pîya tarîpai inî'rî eporîya pe pra nai.
15 Moropai inkamoro mîrîrî cidade po si'ma ipîkku pe ena'san, inkamoro ko'mamî pe man aminke mîîkîrî e'taruma'tîto' pî', eranne' pe tîwanîkon ye'nen. Inkamoro entaimepîtî pe man moropai to' esewankono'ma mararî pra ipî'.

16 Inkamoroya taa:
—Ane, ekenne amîrî wanî'pî
kure'nan cidade pe ipîkku pe pu'kuru.
Morîkon kamisa ke epontî'pî pe epe'ke'kon ya'.
Moropai kamisa suuyukon ya'
moropai kamisa epe'ke ere'sinkon ya' epontî'pî pe.
Moropai morî pe pu'kuru aatari'ku'tî'pî
ourokon tî'kon epe'ke ke.
Moropai pérolakon ke aatari'ku'tî'pî.
17 Teuren tîîse tiwin hora wanî tanne,
tamî'nawîrî ipîkku pe awe'to' ataretî'kasa' man
—taa to'ya pe man.
Moropai tamî'nawîronkon apo'yen ya' teesenyaka'masanon esanonyamî' moropai tamî'nawîronkon apo'yen ya' tuutîsanon, tuna po teesenyaka'masanon, inkamoro wanî'pî aminke ipî' era'mapî'se.
18 Mîrîrî cidade awittasa' ure'sin era'ma tîuya'nîkon yai, inkamoro entaimepîtî'pî. —Î' pensa sîrîrî ye'ka cidade kaisaron era'masa' pra man —kai'ma to' entaimepîtî'pî.
19 Moropai inkamoroya kutupan yenunpîtî'pî tîpu'paikon pona teesewankono'makon ye'nen. Inkamoro entaimepîtî'pî mararî pra moropai to' karawa'pî.
—Ane, ekenne amîrî kure'nan cidade
o'non pata ipîkku pe pu'kuru anna ena pata'se'.
Anna ena'pî ipîkku pe apo'yen esa' pe,
tamî'nawîrî kure'nan tuna po.
Teuren tîîse tiwin hora wanî tanne,
aataretî'kasa' man tamî'nawîrî.
Inî'rî eesera'ma pepîn
—taapîtî'pî to'ya.
20 Tîîse taatausinpai pu'kuru e'tî
pemonkonyamî' ka' ponkon,
sîrîrî cidade imakui'pî pata'se' ataretî'ka ye'nen.
Taatausinpai pu'kuru e'tî,
Paapa pemonkonoyamî' inaipontî'san
moropai manni'kan imaimu ekareme'nenan profetayamî'.
Maasa pra Paapaya mîrîrî cidade ponkon yenunsa' sîrîrî tarîpai,
awinîkîi'nîkon inkupî'pî wenai.
21 Mîrîrîya tiwin inserî meruntî pu'kuru e'mî'sa'ka'pî kure'nan tî' yarakkîrî tenya'. Moropai mîrîrî tî' yenumî'pîiya kure'nan tuna, pîrana ka. Moropai ta'pîiya:
—Sîrîrî warantî kure'nan Babilônia cidaderî
yenumî to'ya kupî sîrîrî teekore'mai,
inî'rî eesera'ma pe pra man.
22 Mîrîrî yai anî'ya te'nunpasen harpa ye'nunpanen eta pepîn.
Moropai tiaron te'nunpasen to' sinarî ye'nunpa eseta pepîn.
Moropai flauta to' ne'nunpa ye'nunpanen eta pepîn.
Moropai trombeta ye'nunpanen eta pepîn.
Moropai teesenyaka'masanon esera'ma pepîn inî'rî.
Moropai a' pî' teesenyaka'masanon eseta pe pra man.

23 Moropai a'ka ton pra awanî pe man,
a'kuma'tu lamparinha ton pra tiwin kin.
Moropai taatausinpai tîwe'marimasanon maimu eseta pepîn kupî sîrîrî,
maasa pra tamî'nawîrî ataretî'kasa' man.
Maasa pra manni'kan yemanne ke'kon tîwe'repasanon
tamî'nawîronkon yentai esi'san,
inkamoroya tamî'nawîronkon sîrîrî pata ponkon yenku'tî'pî
tetarumukon ke —ta'pî inserîya.
24 Mîrîrî wenai manni' kure'nan Babilônia e'taruma'tî'pî.
Maasa pra mîrîrî cidade po Paapa pemonkonoyamî' taruma'tî'pî to'ya
ye'nen,
moropai manni'kan Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' wî'pî to'ya
ye'nen,
Paapaya to' taruma'tî'pî.

19

1 Moropai mîrîrî tîpo mai eta'pîuya meruntî pu'kuru, tu'kankon ka' ponkon
maimu warainon. Ta'pî to'ya:
—Paapa yapurîtî,
iipia e'pîika'tînto' wanî ye'nen.
Iipia morî pe pu'kuru tîwanî wenai,
moropai meruntî ke pu'kuru tîwanî wenai
upîika'tîiya'nîkon.
2 Paapa yapurîtî,
maasa pra î' ikupî tîuya taasai'ya manni' wanî
yairon pe pu'kuru, seru'ye' pe wanî pepîn.
Manni' se' tapairon wîri'
imakui'pî kupî pî' tîîko'mansen yenunsai'ya man.
Mîîkîrî wîri'ya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' kî'pa'pî,
imakui'pî tînkupî'pî wenai,
Paapa poitîrîtonon tî'kasai'ya wenai,
mîîkîrî yenunsai'ya man.
3 Moropai inî'rî inkamoro entaime'pî:
—Paapa yapurîtî mararî pra, maasa pra mîîkîrîya mîrîrî kure'nan cidade
arannîsa' ye'nen.
Mîrîrî ure'tîrî enuku ko'mannîpî ipatîkarî
esi'nîpî ton pe pra.
4 Mîrîrî yai inkamoro eseuwaraponkon 24 kaisaronkon ipîkkukon moropai
manni'kan asakîrîronkon enenankon ena'pî tese'mukon pona. Moropai
inkamoroya Paapa yapurî'pî. Manni', taponse' po ereutasa' manni' pî' ta'pî
to'ya:
—Amém, mîrîrî warantî Paapa yapurî e'pai man
—ta'pî to'ya.

Carneiro Yarakkîrî Eseponîto'

5 Mîrîrî tîpo ereutanto' winîpai tui'sen mai eseta'pî. Ta'pîiya:
—Uyepotorîkon Paapa yapurîtî
tamî'nawîronkon ipoitîrîtonon. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' inamane-
nan
manni'kan ipîkkukon moropai

manni'kan mîîpankon pepîn, Paapa yapurîtî
—ta'pîiya.
6 Inî'rî teesetasen mai eta'pîuya arinîkon pemonkonyamî' maimu
warainon. Moropai kure'nan tuna kumasa' etun warantî nîrî awanî'pî.
Moropai meruntî ke wara'napi e'tîrînkasa' warantî nîrî awanî'pî. Ta'pîiya:
—Paapa yapurîtî,
maasa pra Uyepotorîkon manni' Paapa meruntî pu'kuru wanî
tamî'nawîronkon pata ponkon esa' pe awanî.
7 Mîrîrî ye'nen kure'ne taatausinpai e'nîpai'nîkon man.
Moropai ipîkku pe pu'kuru Paapa e'to' pî' yapurîpai'nîkon man.
Maasa pra kure'nan atausinpan weiyu erepansa' man,
Carneiro e'marima weiyu erepansa' man.
Moropai mîîkîrî yawasirî ekonekasa' man,
yarakkîrî teeseporîpa.
8 Mîîkîrîya tîpon ton yapi'sa' man
morî pu'kuru kamisa, inke' pu'kuru,
nura pe pra tîwe'sen teepontîpa kai'ma.
Mîrîrî kamisa morî pu'kuru ipon wanî, î' kai'ma morî pe pu'kuru yairî
imakui'pî ton pra Paapa pemonkonoyamî' nîkupî'pî wanî ekareme'nen pe.
9 Moropai inserîya ta'pî upî': —Sîrîrî menukakî. "Taatausinpai manni'kan
pemonkonyamî' wanî tawasirî yarakkîrî Carneiro e'marimato' festarî pî'
etasa'kon wanî." Moropai inî'rî inserîya ta'pî: —Sîrîrî Paapa maimu wanî
yairon pe pu'kuru tîwe'sen pe —ta'pîiya.
10 Mîrîrî etauya pe, uyese'mu pona ena'pî yapurîto'peuya kai'ma. Tîîse
mîîkîrîya ta'pî upî': —Kaane. Mîrîrî warantî uurî tapurîi pra e'kî. Maasa
pra uurî wanî awanîyakon pe. Moropai ayonpayamî' wanîyakon pe nîrî,
manni'kan Jesus nekaremekî'pî yawîrî tîîko'mansenon. Paapa yapurîtî, maasa
pra Jesus nekaremekî'pî yairon wanî manni' profetayamî' nekareme'kî'pî
pe, tiaron pepîn.

Aimutun Kaware Po Tîwe'sen

11 Mîrîrî pe rî ka' esettapurukasa' era'ma'pîuya. Moropai kaware aimutun
esenpo'pî tiwin. Mîîkîrî kaware po tîwe'sen esatî'pî to'ya î' ta'pî tîuya yawîrî
tîwe'sen, moropai yairon pu'kuru kai'ma. Mîrîrî ye'nen yairî mîîkîrîya pe-
monkonyamî' watî, moropai to' winîkîi yairî eeseya'nama.
12 Mîîkîrî yenu wanî'pî apo' awittasa' warantî. Moropai mîîkîrî pu'pai po
tu'kan aro' wanî'pî, rei pe. Moropai mîîkîrî pî' ese' wanî, e'menukasa' wanî'pî
anî' nepu'tî pepîn. Tîîse mîîkîrîya neken epu'tî'pî tîîwarîrî.
13 Mîîkîrî ya'san wanî'pî mîn ka' yamannî'sa' pe. Mîîkîrî ese' wanî Paapa
maimu pe.
14 Mîîkîrî pokonpe arinîkon surarayamî' warainonkon iipî'pî ka' poi aimu-
tunkon kawareyamî' po. Moropai inkamoro epontîsa' wanî'pî aimutun
kamisa, morî pu'kuru nura pe pra tîwe'sen ya'.
15 Mîîkîrî mata yapai kure'nan kasupara warainon se' yataimîrî ipokasa'
epa'kapîtî'pî. Mîrîrî ke tu'ke pata ponkon yarakkîrî eeseya'namato'pe. Mîîkîrî
ena tamî'nawîronkon esa' pe.
Kusan yei warainon sa'man ferro ke to' ko'mannîpîiya. *Sl 2.9*
Moropai mîîkîrîya to' yeki'tîpapîtî, itense' ya' uva yeki'tîpa to'ya warantî.
Mîîkîrî Paapa tamî'nawîronkon yentainon ekore'mato' yense' ya' tîîse.
16 Mîîkîrî pon pî' moropai i'si pî' e'menukasa' wanî'pî. Taato' see warantî:

REI PU'KURU MÎÎKÎRÎ,
TAMÎ'NAWÎRONKON REIYAMÎ' YENTAINON.
MOROPAI UYEPOTORÎKON PU'KURU MÎÎKÎRÎ,
TAMÎ'NAWÎRONKON YEPOTORÎ WANNÎ YENTAINON.

17 Moropai tiaron inserî era'ma'pîuya satippe wei ya'. Mîîkîrî entaime'pî meruntî ke pu'kuru tamî'nawîronkon toronyamî' kawîne awainumî'san pî': —Asi'tî ka'ne' pe emurukuntîtî kure'nan entamo'kanto', Paapa nîkoneka pî' awentamo'kakonpa.

18 Entamo'kai asi'tî insamoro ipîkkukon pata esanon reiyamî' pî', moropai ipîkkukon surarayamî' esanon, moropai surarayamî' pî', moropai to' yekînnon kawareyamî' pî', moropai to' po esi'san pemonkonyamî' pî', moropai itesa' pînon pî'. Ipîkkukon pî', moropai manni'kan mîîpankon pepîn pî', tamî'nawîronkon inkamoro pî' entamo'kai asi'tî —ta'pîiya.

19 Moropai o'ma' era'ma'pîuya. Moropai pata esanon reiyamî', moropai surarayamî', inkamoro emurukuntîsa' wanî'pî. Inkamoro epere'sa' wanî'pî manni' kaware po tîwe'sen moropai isurarariyamî' yarakkîrî pokonpe teepîkonpa kai'ma.

20 Tîîse mîîkîrî o'ma' yarakkamo'pî to'ya, mîîkîrî seru'ye' profeta pokonpe tîîse, manni' kure'nan esi'nî'nîto' ton kupîtîpon mîîkîrî o'ma' ton pe. Moropai mîrîrî inkupî'pî wenai, o'ma' pemonkonoyamî' yenku'tî'pîiya, manni'kan tepinkon pî' o'ma' ese' yapisîtîponkon, o'ma' yapurîtîponkon. Mîrîrî ye'nen mîîkîrî o'ma' moropai seru'ye' profeta yenumî'pî to'ya apo' ya', enen to' tîîse, enxofre pokonpe to' aranto'pe.

21 Moropai mîîkîrî surarariyamî' tî'ka'pî to'ya kasupara ke, manni' aimutun kaware po tîwe'sen mata yapai eepa'ka manni' ke. Moropai tamî'nawîronkon toronyamî'ya inkamoro yanî'pî mararî pra, itu'se tîwe'to'kon yentai, itu'se pra teenai.

20

Mil Kono' Kaisarî

1 Mîrîrî tîpo ka' poi inserî autî era'ma'pîuya kure'nan itu'nakan yarakkanto' chave yarakkîrî awanî'pî. Moropai sa'man karena amîi'ne yarakkîrî awanî'pî.

2 Mîîkîrîya o'ma' dragão yapisî'pî. Manni' penaro' îkîi pe esi'pî Makui, Satanás. Moropai mîîkîrî yewa'tî'pîiya eseuwarapo mil kaisarî kono' aako'manto'pe yewa'tîsa' pe.

3 Moropai mîîkîrî inserîya makui yenumî'pî kure'nan itu'nakan ya'. Mîrîrî itu'nakan mana'ta yettapurî'pîiya mîrîrî yarakkamo'pîiya tenyawon chave ke. Maasa pra inî'rî sîrîrî pata ponkon pemonkonyamî' yenku'tî pî' aako'mamî namai, mîrîrî mil kaisarî kono' atareti'ka pîkîrî. Mîrîrî warapon mil kaisaron kono' atareti'kasa' yai inî'rî eeturumaka e'pai awanî, tîîse mararî aako'manto'pe, kure'ne pra.

4 Moropai mîrîrî pe rî tiaronkon ereutanto'kon era'ma'pîuya. Mîrîrîkon pona ereuta'sanya meruntî pu'kuru yapisî'pî pemonkonyamî' yenumîi. Moropai manni'kan innape Jesus ku'nenan isa'manta'san yekatono'pî era'ma'pîuya. Inkamoro pîmîrîkkîtî'pî to'ya Paapa maimu ekaremekî to'ya wenai. Manni'kan yairî esi'san o'ma' moropai mia' ke ikonekasa' yapurîtîponkon pepîn, moropai tepinkon pî' moropai tenyakon pî' o'ma' winîpainon eesera'ma ton yapisîtîponkon pepîn, inkamoro e'mî'sa'ka'pî enen.

Moropai inkamoro ena'pî tamî'nawîronkon esa' pe Cristo yarakkîrî mil kono' kaisarî.
5 (Tîîse tiaronkon isa'manta'san ena pra awanî'pî enen maasa, mil kono' atareti'ka pîkîrî to' ko'mamî'pî.) Mîrîrî wanî e'mai'non e'mî'sa'kanto' pe.
6 Morî pe pu'kuru inkamoro wanî taatausinpai, e'mai'non e'mî'sa'kanto' yai to' e'mî'sa'ka ye'nen. Maasa pra inî'rî to' sa'manta pepîn sa'mantanto' yentai to' enasa' ye'nen. Inkamoro wanî pe man teepîremasanon Paapa moropai Cristo rawîrî teesenyaka'masanon. Moropai Cristo pokonpe si'ma inkamoroya pata ponkon ko'mannîpî mil kono' kaisarî.

Makui Yentai Cristo Wanî

7 Moropai tamî'nawîrî mîrîrî mil kono' kaisarî atareti'kasa' tîpo, Makui eturumaka taatarakkanto' yapai.
8 Moropai mîîkîrî wîtî pata poro tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yenku'tîi tamî'nawîrî patakon kaisarî. Mîrîrî kupîiya Gogue pata po moropai Magogue pata po. Mîîkîrî Makuiya inkamoro pemonkonyamî' yannuku teepîkonpa. Mararî pra iku'ne'tî yentai to' wanî, tu'ke kasapan warantî.
9 Inkamoro e'paraipîka pata kaisarî. Moropai inkamoroya Paapa pemonkonoyamî' ko'manto' woima'tî, manni' cidade Paapa nîsa'nama kure'ne. Tîîse ka'ne' pe kure'nan apo' autî'pî ka' poinon. Moropai mîrîrîya inkamoro tî'ka'pî.
10 Mîrîrî yai mîîkîrî makui, yenku'tîton yenumî'pî to'ya kure'nan apo' iku'pî pe tîwe'sen ka', enxofre yarakkîrî, o'non pata manni' o'ma' moropai ipoitîrî profeta seru'ye' yenunsa' to'ya manni' pata. Moropai miarî inkamoro ko'mamî tîmoronkon epu'tî'pî ipatîkarî aataretî'ka tonpe pra, wei kaisarî moropai ewaron kaisarî.

Tiwinano'pî Pe Paapaya Yenumîto'

11 Moropai inî'rî kure'nan ereutanto' aimutun era'ma'pîuya. Moropai ipona ereuta'pî era'ma'pîuya nîrî. Moropai pata teesera'masen atareti'ka'pî moropai ka' atareti'ka'pî nîrî. Inî'rî eesera'ma pra eena'pî, aatîpamî'pî ye'nen.
12 Moropai isa'manta'san nîrî era'ma'pîuya. Manni'kan ipîkkukon moropai ipîkkukon pepîn, manni'kan ereutanto' rawîrî satippe esi'san era'ma'pîuya. Moropai kaaretakon yarakkanmoka'pî to'ya moropai tiaron kaareta yarakkanmoka'pî to'ya nîrî, mîrîrî ipatîkarî enen ko'mannîto' kaaretarî. Mîrîrîya inkamoro isa'manta'san yenumî'pî to'ya î' to' nîkupî'pî wenairî. Î' kai'ma kaareta pona awe'menukasa' manni' yawîrî ikupî to'ya.
13 Moropai tuna ka isa'manta'san yekatono'pî e'mî'sa'ka'pî. Moropai tamî'nawîronkon isa'manta'san pata'se' yawonkon e'mî'sa'ka'pî. Moropai to' nîkupî'pî wenai to' yenumî'pî Paapaya.
14 Mîrîrî ye'nen inkamoro isa'manta'san yenumî to'ya iku'pî pe tîwe'sen apo' ya'. (Mîrîrî iku'pî pe tîwe'sen apo' wanî itakon ite'ka pe sa'mantanto', maasa pra aminke Paapa pî' e'taruma'tîn ipatîkarî.)
15 Mîrîrî ye'nen anî' itese' ton pra tîwe'sen mîrîrî ipatîkarî enen ko'mannîto' kaareta po, mîîkîrî yenumî'pî to'ya iku'pî pe tîwe'sen apo' ya'.

21

Amenan Ka' Moropai Pata

1 Moropai amenan ka' moropai amenan pata era'ma'pîuya. E'mai'non ka' moropai e'mai'non pata esera'ma pra eena'pî. Moropai kure'nan tuna pîrana esenomî'pî inî'rî eesera'ma pra.
2 Moropai morî pu'kuru Jerusalém cidaderî amenan era'ma'pîuya. Mîrîrî autî'pî ka' poi. Paapa piapai aaipî'pî, morî pe pu'kuru taatari'ku'tîi. Moropai teepontîi morî tîpon ya', manni' wîri' ekonekasa' tawasirî yarakkîrî teeseporîpa warantî awanî'pî.
3 Moropai mai eta'pîuya meruntî ke pu'kuru. Mîrîrî wanî'pî ereutanto' winîpai tui'sen pe. Moropai ta'pîiya: —Tarîpai Paapa ko'manto' man pemonkonyamî' yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen to' pokonpe Paapa ko'mamî. Moropai inkamoro wanî ipemonkono pe. Mîrîrî ye'nen to' yarakkîrî pu'kuru Paapa wanî. Moropai inkamoro yepotorî pe Paapa wanî.
4 Mîîkîrî Paapaya to' karawato' ya'mananîpî to' yenu parukon inî' to' karau namai. Tarî anî' sa'manta pepîn. Anî' esewankono'ma pepîn. Anî' karau pepîn inî'rî. Anî'rî ne'ne' moronka pepîn. Maasa pra pena î' kai'ma ko'mannîto', mîrîrî esuwa'ka'pî ye'nen —ta'pîiya.
5 Manni' ereutanto' pona ereuta'pîya ta'pî: —Tarîpai tamî'nawîron konekauya amenan pe. Moropai uyarakkîrî eeseurîma'pî. —Sîrîrî menukakî. Maasa pra sîrîrî mai wanî sîrîrî yairon pe pu'kuru tîwe'sen pe. Moropai innape tîkupî yu'se tîwe'sen pe.
6 Moropai eeseurîma ko'mannîpî'pî: —Tamî'nawîron ekonekasa' man aasîrî! Uurî wanî e'mai'non pe pu'kuru moropai tamî'nawîron ataretî'kato'pe. Eesippia'tîto'pe moropai ikî'pî pe wanî. Anî' wanî ya tuna aninnîpai mîîkîrî pia tuna tîrîuya, inenîrî ton, tuna epe'mîn tîîwarîrî teepa'kasen enen ko'mannîto' tîînen.
7 Anî' e'sa' ya tamî'nawîron Paapa maimu yawîrî pra tîwanî emapu'tînenan yentai, mîîkîrîya untîrî yapisî mîrîrî. Uurî wanî itepotorî pe moropai mîîkîrî wanî pe man unmu pe pu'kuru.
8 Tîîse eranne'kon, moropai yenku'tîtonkon, moropai î' imakui'pî kupî pî' esenupa'san, moropai pemonkon wîîtîponkon, moropai tiaron nura ku'nenan, moropai pia'san pe tîwanîkon wenai imakui'pî ku'nenan, moropai mia' ke ikonekasa' yapurînenan, moropai tamî'nawîronkon seru'ye'kon, inkamoro ye'ka pata'se' wanî pe man mîrîrî kure'nan apo' iku'pî pe tîwe'sen moropai enxofre apo' yarakkîron. Mîrîrî wanî itakon ite'ka pe sa'mantanto'pe wanî. Miarî tîmoronkon epu'tî to'ya ipatîkarî awanî pe man —ta'pîiya.

Amenan Jerusalém

9 Moropai manni' inserî to' asakî'ne mia' pona tîîmo'tai'non manni' e'taruma'tînto' yense' itenya' wanî manni' iipî'pî. Moropai ta'pîiya: —Asi'kî, mîserî Carneiro yawasirî, ino'pî ekareme'to'peuya apî'.
10 Mîrîrî ye'nen Morî Yekaton Wannîya uyarî'pî kawînan wî' pona. Moropai mîîkîrîya morî pu'kuru Jerusalém cidaderî ekaremekî'pî. Manni' ka' poi awautî unera'ma'pî Paapa piapai tui'sen ekaremekî'pîiya upî'.
11 Mîrîrî wanî'pî inke' morî pe Paapa ya'karu wenai. Mîrîrî cidade wanî'pî sisiu pe aawittapîtî'pî isarawire tî' jaspe wanî warantî. Tu'ke aawittapîtî'pî manni' tî' cristal warantî awai'ne awanî'pî.
12 Mîrîrî yuwa'to' wanî'pî kure'nan moropai kawînan. Moropai mîrîrî mana'takon wanî'pî asakî'ne pu' pona tîîmo'tai kaisarî. Mîrîrî mana'takon konekanen inserîyamî' wanî'pî asakî'ne puu pona tîîmo'tai kaisarî. Mîrîrî

mana'takon kaisarî asakî'ne puu pona tîîmo'tai'nonkon Israel payanî'san ese'kon e'menukasa' wanî'pî.
13 Eseurîwî'ne'ne tiwin iratai tîîse mana'takon wanî'pî. Eseurîwî'ne wei epa'ka winî, moropai eseurîwî'ne kamai' winî, moropai eseurîwî'ne meruntî winî, moropai eseurîwî'ne wei ewomî winî awanî'pî.
14 Mîrîrî cidade yuwa'to' konekasa' to'ya wanî'pî asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'non tî'kon pona. Mîrîrî tî'kon pî' asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'nonkon Carneiro naipontî'san ese'kon e'menukasa' wanî'pî.
15 Manni' inserî uyarakkîrî eseurîma'pî mîîkîrî yenya kusan yei siruru warainon ouro konekasa' wanî'pî. Mîrîrî wanî'pî mîrîrî cidade kî'pî ku'ne'tîto'pe. Moropai mana'takon nîrî. Moropai yuwa'to' ku'ne'tîto'pe awanî'pî.
16 Mîrîrî cidade wanî'pî se' kaisarî itawenetî ikonekasa' pe. Mîrîrî kawînetî wanî'pî itawenetî kaisarî. Moropai mîîkîrî inserîya tenya manni' ke cidade ku'ne'tî'pî. Mîrîrî kî'pî ikusano wanî'pî eseuwarapo 1.200 kilômetros kaisarî ikusano. Moropai itawenetî moropai ikawînnetî wanî'pî se' kaisarî e'sentai pra.
17 Moropai inserîya yuwa'to' ku'ne'tî'pî. Mîrîrîya itîrî'pî eseuwarapo 74 metros kaisarî itawenetî, pemonkonyamî'ya iku'ne'tî warantî inserîya iku'ne'tîsa' tanne.
18 Mîrîrî cidade yuwa'to' wanî'pî tî' jaspe ke ikonekasa'. Moropai cidade pu'kuru yuwa'to' pepîn wanî'pî teken ouro konekasa' pe. Awai'ne awanî'pî pattîre warantî.
19 Moropai mîrîrî yuwa'to' yaponse' pe to' nîtîrî'pî tî'kon, yari'ku'tasa' to'ya wanî'pî tu'ke si'ta morîkon tî'kon ke.
E'mai'non tî' wanî'pî jaspe pe.
Ite'ma'pî pokon tî' wanî'pî safira pe.
Iteseurînon wanî'pî tî' ágata pe.
Itasakîrîrîno wanî'pî tî' esmeralda pe.
20 Mia'taikinon wanî'pî tî' sardônio pe.
Tiwin mia' pona'no wanî'pî tî' sárdio pe.
Asakî'ne mia' pona'no wanî'pî tî' crisólite pe.
Eseurîwî'ne mia' pona'no wanî'pî tî' berilo pe.
Itasakîrîrîno mia' pona tîîmo'tai'non wanî'pî tî' topázio pe.
Mia'taikin mia' pona tîîmo'tai'non wanî'pî tî' crisópraso pe.
Tiwin pu' pona tîîmo'tai'non wanî'pî tî' jacinto pe.
Asakî'ne pu' pona tîîmo'tai'non wanî'pî tî' ametista pe.
Tamî'nawîrî inke'kon mîrîrîkon tî' ke yari'ku'tasa' pe awanî'pî, suuyu pe, rora pe, tu'ke si'ta morîkon tî'kon ke.
21 Moropai mîrîrî mana'takon wanî'pî manni' tî' epe'ke'kon pu'kuru pérola pe awanî'pî. Mîrîrî ye'nen teken mîrîrî tî' ke ikonekasa' pe mîrîrî mana'ta wanî'pî. Tiwin pî' tîîse tiwinan pérola ke ikonekasa' pe awanî'pî. Tîîse cidade ta wanî'pî iporo asanîto' tekenan pu'kuru ouro konekasa' pe awai'ne, a'kare, pattîre warantî.
22 Miarî cidade po epîremanto' yewî' ton pra awanî'pî. Maasa pra Uyepotorîkon Paapa wanî moro, meruntî pu'kuru manni' tamî'nawîron yentainon. Moropai Carneiro nîrî wanî moro. To' ko'manto' wanî epîremanto'pe.

23 Miarî cidade po wei yu'se wanî pepîn. Moropai kapoi yu'se wanî pepîn iweiyu'manen ton. Maasa pra Paapa ya'karuya iweiyu'masa' ko'mamî. Moropai Carneiro ya'karuya ya'karu'masa' ko'mamî ye'nen.
24 Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron pata ponkon sîrîrî pata po tîîko'mansenon asarî iweiyu ta. Moropai manni'kan ipîkkukon pata esanon reiyamî'ya ipîkku pe tîwe'to'kon enepî mîrîrî yai.
25 Mîrîrî cidade mana'ta ko'mamî ipatîkarî a'ta ke, aatarakkamo pepîn tiwin kin. Maasa pra miarî ewaron ton pra awanî.
26 Mîrîrî yai tamî'nawîron pata ponkonya ipîkku pe tîwe'to'kon enepî cidade pona.
27 Tîîse miarî manni'kan imakui'san ewomî pepîn tiwin kin. Moropai manni'kan tîweppe'sanon ewomî pepîn. Moropai seru' pe tîwe'sanon ewomî pepîn. Tîîse mîrîrî cidade pona manni'kan neken tese'kon e'menukasa' ipatîkarî enen ko'mannîto' kaaretarî po ewomî, inkamoro mîîkîrî Carneiro pemonkono pe tîwe'sanon.

22

1 Moropai inserîya enen ko'mannîto' tîînen, tuna iren yenpo'pî. Mîrîrî wanî'pî inke' pe moropai awai'ne awanî'pî tî' cristal warantî. Mîrîrî tuna wanî'pî Paapa yaponse' moropai Carneiro yaponse' piapai tui'sen pe.
2 Moropai mîrîrî wanî'pî cidade arakkita pî' tuutîsen pe. Mîrîrî iren ratai po tîwe'sen yeikon wanî'pî se' yataimîrî. Mîrîrî wanî'pî enen ko'mannîto' tîînen pe. Moropai teepetasen pe awanî'pî tiwin kono' tîîse asakî'ne pu' pona tîîmo'tai kaisarî. Kapoi kaisarî teperu tîrîiya. Moropai mîrîrî yei yare wanî'pî tamî'nawîron pata ponkon pri'yawonkon pepîn tîmoronkon epu'nenan yepi'tînen pe awanî'pî.
3 Miarî cidade po Paapa nîtaruma'tî ton pra wanî, tîîse tamî'nawîron wanî morî pe. Moropai Paapa yaponse' moropai Carneiro yaponse' wanî pe man miarî. Moropai ipemonkonoyamî', yapurînenanya yapurî miarî.
4 Inkamoroya Paapa yenpata era'ma ko'mannîpî miarî. Moropai mîîkîrî ese' e'menukasa' wanî inkamoro yapurînenan yepin pî'.
5 Miarî ewaron ton pra awanî pe man. A'ka pe pu'kuru, mîrîrî ye'nen uweiyukon ton lamparinha yawittanîpî yu'se e'nî pepîn. Moropai wei ya'karu yu'se e'nî pepîn. Maasa pra inkamoro ya'karu pe pu'kuru Paapa wanî. Inkamoro ko'mamî ipatîkarî miarî. Inkamoro ko'mamî ipîkku pe, rei pe ipatîkarî.

Jesus Enna'poto' Sîrîrî Non Pona

6 Mîrîrî ye'nen inserîya ta'pî upî': —Sîrîrî mai wanî sîrîrî yairî pu'kuru tîwe'sen pe. Moropai innape pu'kuru ikupî yu'se wanî. Mîîkîrî Uyepotorî Paapaya tekaton tîrî'pî manni'kan tîmaimu ekareme'nenan profetayamî' pia. Mîrîrî warantî inserî yarima'pîiya tapurînenan pia, manni' awe'kupî kupî manni' ekareme'to'peiya —ta'pî inserîya.
7 Jesusya ta'pî: —Maasa etakî. Ka'ne' pe uuipî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen morî tîrîuya pe wai, manni'kan innape iku'nenan pia. Innape awe'kupî kupî manni' ku'nenan pia, manni' kaareta pona e'menuka'pî ku'nenan wanî —ta'pîiya.
8 Mîrîrî eta'pî uurî Joãoya. Moropai tamî'nawîrî mîrîrîkon era'ma'pîuya. Mîrîrî etauya ataretî'ka pe moropai era'mauya pe, uyese'mu pona ena'pî inserî rawîrî, yapurîto'peuya kai'ma, tamî'nawîron yenposai'ya ye'nen.

9 Tîîse ta'pîiya upî': —Mîrîrî warantî uurî tapurîi pra e'kî. Maasa pra awanîyakon uurî. Moropai ayonpayamî' manni'kan profetayamî' wanîyakon uurî. Moropai tamî'nawîronkon manni'kan innape yairî kaareta pona e'menuka'pî ku'nenan wanîyakon uurî. Tîîse Paapa neken yapurîkî.

10 Moropai inserî eseurîma ko'mannîpî: —Mîrîrî kaareta anmenuka'pî konekaya kai'ma kîsi. ⌞Tîîse ayonpayamî'ya erenka e'pai man.⌟ Maasa pra î' e'kupî kupî sîrîrî taasai'ya manni' mîrîrî e'ku'to' eseporî pe man aminke pra awe'ku'to'pe.

11 Tamî'nawîron atauretî'kato' weiyu erepansa' ye'nen, anî'ya imakui'pî kupî ya, mîîkîrîya rî imakui'pî kupî ko'mannîpî mîrîrî. Moropai anî' wanî ya nura pe, mîîkîrî rî ko'mamî mîrîrî nura pe. Tîîse anî' wanî ya morî ku'nen pe, mîîkîrîya morî kupî ko'mannîpî mîrîrî. Anî' wanî ya morî pe yairon pe pu'kuru, imakui'pî ton pra, mîîkîrî ko'mamî e'pai wanî mîrîrî warantî —ta'pî inserîya.

12 Jesusya ta'pî: —Maasa etatî. Ka'ne' pe uuipî kupî sîrîrî. Uuipî yai manni'kan î' to' nîkupî'pî wenairî, to' pia untîrî enepîuya uyarakkîrî, to' kaisarî itîîto'peuya.

13 Uurî wanî e'mai' pe tîwe'sen pe. Moropai aatauretî'kato'pe wanî. Tamî'nawîron ye'mai'norî moropai tamî'nawîron atauretî'kato' moropai eesippia'tîto' moropai ikî'pî uurî.

14 Morî pe pu'kuru manni'kan tîponkon ronanenan wanî. Tîponkon ronasa' to'ya warantî, ⌞imakui'pî to' nîkupî'pî eemo'kasa', Cristo mînî wenai.⌟ Mîrîrî ye'nen inkamoroya ipatîkarî enen ko'mannîto' tîînen yei yeperu enapî î' wani' pra. Moropai î' wani' pra inkamoro ewomî mîrîrî cidade mana'ta yai.

15 Tîîse manni'kan imakui'pî kupî pî' tîîko'mansenon arinmaraka warainokon pia'sanyamî', moropai pemonkonyamî' yetarumu'tînenan, moropai tu'ke nura ku'nenan, moropai pemonkon wîînenan, moropai mia' ke ikonekasa' yapurînenan, moropai seru'ye'kon seru'ye' pe tiaronkon yenku'tînenan teeseurîmato'kon ke moropai tînkupîkon ke, inkamoro ye'ka wanî poro po. To' ewomî pepîn tiwin kin —ta'pîiya.

16 Jesusya ta'pî: —Uupiawon pu'kuru inserî yarima pî' wai, sîrîrî yekare ekareme'se attîto'pe amîrî'nîkon pî' soosikon kaisarî. Uurî wanî Davi nurî'tî parî'pî pe. Uurî wanî manni' kaiwano' erenmapîyakan warantî —ta'pîiya.

17 Mîrîrî pî' Morî Yekaton Wannîya moropai Carneiro yawasirîya taa: —Asi'kî see! Moropai manni'kan etanenanya nîrî taa: —Asi'kî see! Manni' tuna aninnîpainon wanî ya, asi'kî. Moropai anî' wanî ya tuna epe'mîn aninnîpai, enî'tane'kî mîrîrî tuna ipatîkarî enen ko'mannîto' tîînen.

Sîrîrî Eseurîmato' Yaretî'kauya

18 Sîrîrî yairon pu'kuru pî' uurî João eseurîma sîrîrî. Î' kai'ma awe'kupî ton pî' kaareta eseurîma etanenan pî' ekaremekîuya. Anî' wanî ya mîrîrî esekaremekî'pî yepannî'pî'nen pe, mîîkîrî taruma'tîto' tîuya yakî'nîpî Paapaya sîrîrî pona e'menuka'pî e'taruma'tînto' ke.

19 Moropai anî'ya sîrîrî kaareta pona e'menuka'pî yonpa mo'ka ya, aasîrî awe'menukasa' tanne, Paapaya mîîkîrî mo'ka, mîrîrî yei ipatîkarî enen ko'mannîto' yeperu enapîiya namai. Moropai mîîkîrî mo'kaiya morî pu'kuru cidade po aako'mamî namai, manni' kaaretaya imîrî pe tîwe'sen ekareme'sa', manni' mo'kaiya.

20 Manni' tamî'nawîron ekaremekîtîponya taa: —Useruku pepîn ka'ne' pe uuipî kupî sîrîrî.
Moriya mîrîrî warantî ka'ne' pe asi'kî, Uyepotorî Jesus!
21 Epe'mîra Uyepotorîkon Jesus Cristo nîtîrî, morî pu'kuru wanî tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pia, uyonpayamî'. Mîrîrî neken tauya sîrîrî.